Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Postilla in Prophetas minores et majores

https://hdl.handle.net/1874/327169

Hs.
3 B 5

BIBLIOTHEEK DER RYKSUNIVERSITEIT

t e

U T R E C H T .-

****

H A N D S C H R I F T NO.

INHOUD:	IS GERAADPLEEGD DOOR:	IN HET JAAR:	ZIE:
Nicolaus de Lyra, Postilla in proph. minores et majores.	clej. E.P. Dietz Nieuwe Rijn 54 Leiden	1941	
	W. H. Beukers Ribbaarthaan 19 Zeldmp	1978	
	DOUG FARQUHAR	1980	

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
N°. 139.

K3 RB
N5

J. 252

252 *(Eccl. 139, antea 285r.) Membr. fol. 246 ff. 2 col. Cum fig. pictis et deaur. Saec. XV.*

Nicolaus de Lyra, Postilla in Prophetas minores et majores.

Fol. 1a. Prologus Osee. Duodecim prophetarum ossa cet. Fol. 246b. Explicit postilla Nicolai de lira super Danielem.

„Pertinet ad Carthusienses prope Traiectum quem scribi fecit magister Otto dudum canonicus sancti Martini Traiectensis postea monachus ac prior huius domus."

252

Initio codicis legitur: „Iste liber est fratrum carthusiensium prope traiectum quem scribi fecit dominus Otto tempore noviciatus sui completus post eius professionem." Cf. inscriptionem codicis 249.

H. 3. B. 5

Iste liber est fm̃ carthusie sc̃i. ꝑ me ñectu̇
. que scribi fecit dñs Otto ꝑ nouicatu sū
gplem ꝓ eius ꝓfessione

nº. 257. r.

Nº 205. r.

Duodecim ꝓphete mꝰores

Osee ꝑmus
Johel 2us
Amos 3us
Abdyas 4us
Jonas 5us
Micheas 6us
Naum 7mus
Abacuc 8vus
Sophonias 9nus
Aggeus 10mus
Zacharias 11mus
Malachyas 12mus

Quatuor ꝓphete maiores

Ysayas
Jheremias — Trenoꝝ̃ " — libꝝ
. Ezechiel — baruch " —
. Danel . — eplȧ jheremie —
ex toto q̃tm — Susanne — Bel et draconis " — hystorie
codex etiã q̃tnet̃ur

in aliquibꝰ libꝝ nõ hꝫ̃ ꝓcedit hec sig̃a ꝑ q̃
m ista bestia q̃tnet̃ur vel ꝓsequit

Prescripta libri q̃tnet̃ur in isto voluñ̃ q̃d ꝓtinet
ad Carthusienses ꝑ me fratrem

PROLOGUS OSEE

Vadem ꝓphetꝝ ossa pullulãt de loco suo. ecc̃. vsq; Sicut ī lib̃ psalmoꝝ pt̃ a duob⁹ actorib⁹ oppũ in vno libro ꝙplectunt̃. qui dicat̃ liber psalmoꝝ. ut ibi dem plenius fuit declarat̃. Hic ꝓphe. vsq; ꝓphã. in sp̃ lib̃ reponut̃. qui dicat̃ lib̃. vsq; pliꝰ. de q̃ pt̃ accipi ꝑbũ ꝓpũ. vsq; ꝓphã. ecc̃. in quo duo notãt̃ in gñali. s. actoꝝ qualitas cũ dicat̃. vsq; ꝓphã. ossa pullulãt. et libꝝ huꝰ vnitas cũ dicat̃ de loco suo. q. hic coactat̃ q̃ ī vno loco. Circa pmũ m. vsq; ꝓphã quos fuisse notãt̃. nũs quemẽ. duodecĩ vsus mspcẽs. ꝓphã. vnitas stabiliẽs. ossa. et fructus pfectẽ pullulãt̃. Circa pmũ sciẽs patet m noĩe q; mos duodenarius ep denario. et bna rs apomt̃. p denariũ vo decem pcepta decalogi. p binariũ aũ dilcõ dei et pximi designãt̃. isti em ꝓphe decem pcepta decalogi ep dilcõe dei et pximi seruauerũt. et alios ad fidẽ obseruãtiã efficaciꝰ edouerũt. ut patebit ep processu huꝰ libꝝ. ꝓter q̃ sub nõe duodenarii quidam̃ colligũt̃. et ideo vsq; pcedentis figuãt̃. q; tãq; pres fideles pp ꝑpũ ad observanciã decalogi ep caritate dei et pximi obsequiis et opib⁹ mutuãt̃. Jo de ꝑpis pt̃ dicit̃ gen. xxvvv. erunt aũt filii iacob. vsq; p iacob qui supplãtator mitꝰ̃t̃ ꝓpe de oib⁹ et sub pedib⁹ suis tenẽs mtelligit̃ eius filii p adoptois ꝓximum fuerit ista. vsq; ꝓphe et sic patet ꝓmũ. Circa sm considerandũ e. q; ussus corpalis stat ad sꝑfluum visꝰ corꝭ et vltra nõ ꝓgredit̃. sic mtellꝰ̃ naĩ comitẽ stat ad illud q; ex sꝑibilib⁹ potest cognosci. nec vltra pt̃ ꝓgredi. s. mtellꝰ̃ ꝓphicus huẽ duob⁹ q̃busꝰ ꝓgredit̃ vltra ad cognoscẽd futa q̃ ingeniũ coĩdũ occulta et filia. Sicut plenius fuit declarat̃ in ꝓma⁹ libꝝ ꝓxi. Et ideo ꝓphe antiquitus appellebant̃ videntes. q; vidẽbant illa que alijs erant occulta. sm q; dicit̃ ꝓmo. Re. vo. qui em ꝓpheta dicit̃ hodie vocabat̃ olim videns. vmptñ q; hoc flebat ꝑ viros duob⁹ ꝙ dicit̃ pe. i. cit̃. nõ voluntate humana allata e sed ꝓphã. s. spũ scõ inspirãte locuti sũt sc̃ti dei homines et sic pz sm. ¶ Circa titũ sciendũ gñaliter etiam etã vna e veris ac nouu testamẽti sm q; dicit gre. omẽ. vsq; quos pñsentialiter ecclia ꝓpriis similitudinem tenet q; quidem nr̃ q; eos ꝙb⁹ adiũcta sic possidet sicut dns̃ sꝭb̃ dns̃ in domo quibꝰ vnica vnitas ierl̃m. s. ecclam q̃ a ꝓmo abel iusto vsq; ad vltimũ electum qui in fine mũdi nascẽs est ꝙt sibi ꝓcreauit q; tot palmites inserit. et sic est vna ecclã sic vnũ ecclẽ corpus. huiꝰ aũt corꝓis rubur ꝑfectio ꝓpe veteris testamẽti q̃stat in sibi ꝓphetis ꝓpe q; mito dñe ossa huiꝰ corꝓis. et ideo in ꝑsona huiꝰ dicit̃ mustice sibi Job. v. ossibus et minus apprehendisti me q; corpus ecclẽ veteris testamẽti aptatũ fuit et fortificatũ ꝑ sibi ꝓphetas qui ꝓ ventate fidei et mox q̃stam̃ sꝭeranter q; vbicatus et pluues eoꝝ ꝓ mirabilib⁹ tñslerunt. vt Amos Ysaias et plures alij. et ideo mento dñe ossibꝰ ꝓpe actus fortitudĩs et ecclẽsiastice ꝓpe q̃fusionis tantũ et sic patet titũ. ¶ Circa q̃rtũ sciendũ q; vsq; ꝓphete nõ solũm vitã verbis et exemplis fecerũt fructũ optimũ. Ex eaũ post mortẽ et facient vsq; ad mũdi finẽ ꝑ doctrinam eoꝝ m hoc libro ingentũ ꝓpe q̃ mito dñe ingemuit pullulare. ꝓpe q̃ de quolibꝫ eoꝝ pt̃ dici illud ecclẽ. l. ait si oliua pullulãs et q; expresse m altitudinẽ se extollens ꝑ pullulationem oliue mtelligit̃ firmissima ꝓmissio ꝓmissionis ꝓpe in pñti vita et ꝑ altitudinem cognitionis futuꝝ. et vnusq; q̃sequit̃ fideles vitã eoꝝ imitando. et doctrinã adimplendo. et sic patet q̃rtum. et ꝑ quas tota ps ꝓma principalis. ¶ Circa sũm quã notat̃ liber vnitas. q̃sideranda q; isti .xii. ꝓphe vno spũ fuit mspirati. et ad vnũ finem sibi ordinati et admixte caritate vnitã. ꝓp q̃ decenter sc̃ti in eode libro collocati. quitũ ad eoꝝ doctrinam q̃ notat̃ in vnitate loci cũ dicat̃ de loco suo. de quo pt̃ expon q̃ dicit̃ Job. xxvvi. ubi locus e in q⁹ afflatur. m sacra sc̃ptura ꝑ aurũ mtelligit̃ sapiã diuĩa que fuit m ipsis ꝓphetis. et sicut in mĩa auri pluribꝰ portionib⁹ colligit̃. et vna fornace ad conflandũ ponit̃ et sic m vnã massã redigit̃. Sic sapiã diuĩa m ipsis pluribꝰ ꝓphetis refulgẽs m hoc libro collegit̃ ad instructionem fideliũ ut m pñti deũ cognoscãt ꝑ fidem et m futo ꝑ aptam visionẽ ad quã nos ꝑducat qui cũ pre et spũ sco vivit et regnat m scla sclorꝫ amen.

¶ Incipit Osee ꝓpheta. ¶ Primũ cap.m

Gibũ dñi Lib ipse m .xii. ꝓphis duodecĩ .xii. ꝓphis. et sc̃ptis notꝫ. ꝓma aũt ps m qua ingredit̃ ꝓphia osee duodecĩ ꝓphetarũ et ecclãrũ qui incipit ibi. principiũ loq̃. m yhemiã osiꝫ ꝓphe gentis cũ dicat̃. ad osee filiũ beeri. et fuit iste beeri ꝓphia sicut et filius licet. n. ei ꝓphia nõ legãt sicut ne de multis alijs qui tñ in sc̃ptura ꝓphete nominãt. Hui⁹. n. lre ꝑ regula. q; qui in pñtia⁹ alicuꝰ ꝓphe prius nomẽ exprimit ꝓphiam fuisse mtelligit̃. Jo q̃cũq; ad tpus cũ dicat̃. In diebꝰ ozie. ioathã. achaz. et ezechie regũ iuda. tribꝰ. n. istoꝝ q̃tuoꝝ ꝓphiam et in diebꝰ Jeroboã filii. ioas. iste. n. fuit rex israel et nominatur hic. et regnauit cũ ozia rege iuda. xlii. ãnis. ¶ Principiũ hui⁹ incipit narratio et duodecĩ in duob⁹ ptes q; ꝓma ꝓphiam nõ solũ vbis. sed sibilis sactis. Jo simplicibꝰ vbis cũ. iii.

¶ Circa ꝓmã ptem in qua virtualiter q̃nq; illa q̃ postea sequũt̃ considerãdũ q; sicut dicit apls Ro. xi. ceritas ex ꝑte q̃ngit in israel. ut pleritudo gentiũ intret. et sic omnis israel fiet saluus. q; in plebe ad finem mũdi qui iudei q̃tent ad xpm ꝓphetice. tercia filiatio q̃ntũ. et sm hanc ꝓphia tria facit. ꝓmo. n. denũciat futurũ iudeoꝝ excecationem. sicq; gentiũ illuminationem ibi. et cant. tria iudeoꝝ q̃stionẽ cũ. iii. [illegible] q; primo

captūtas uidēz tangit pdens ypī aduētū. sēd
eoz ccitas m eius aduētu ibi. et concepit. ꝑma
adhuc m diab. qz ꝑmo ponit captūtas nutō.
sēd ypā captūtio ibi. et abiit. ī ꝑmū dz. ꝓphā
lo. m ozee. i. ad ipm ozee. et dicit expūtores a
liqui q dz hj. ꝑ. lo. ad denondū q dns locut
ē pus ad osee. qm ad reliqs ꝓphas sequētes. ¶
Sed hj nō vi. bn vm. qz Abdias ē vnus de sēptu
et tm pe fuit hs pfectus a tpe achab regis isl.
eu fuit dispsato. ꝙm omes doctores hebray
os et latos. a fine aī vite achab usq ad pncipiū
regni ozie sub quo ozee cepit ꝓphare. put dicit
m tenu fluxerūt ccti ām et duo. ut pz de fadi
uiden. c. fe. nuando tpa regū mi. me. et hō nō
ē visile q Abdias meruit pto illū ꝓphare. sed
magis am. pz qz dr. ka. sa. q istud ꝑ. lo. et
referūt ad liaz sēm eū dz. Vade sume vxo
rem. ꝛc. uta q istud fuit ꝑmū q dns locutus est
ad ozee. Vxorem fornicationū. dicit aliqui q
ista mlier q acepit ꝓphetā in vxorem ꝙs erat
meretrix pua et ignus vile cēt eam acipe. ꝓphetā
tm se ihūiliat m hj volens dō obedire. sicut ysaias
ignus cēt de gene regio uiit tm inidis et dissol
ciatus ut obediret dō. ysa. xx. dicat tm Jomm
m plogo q hj mlier fornicaria nō fuit loqōne
corpis sz fornicatōe mentis qz erat ydolatr et
gentilis. et hj vi. vius qz p hj signū magis Rūde
lxat signato. s. ydolatre pz fluxa que p hj designat
ꝙm q postea subdit. qz fornicabit tra a dno. et
fac filios fornicationū. m hebo hj. c. acipe tibi
vxorem fornicationū et filios fornicationū. i.
acipe tibi mlrē filios qs an hnūt ī q acepit
mlierem m vxorē et filios adoptauit. filij em qs
genuit m ea postq fuit eius vxor nō potuit dici
filij fornicationū fornicatōe carnali. Sz legen
m erat nr fornicatōe ydolatre. qz ꝓphā nō ꝑmisit
set. et nō qs dz m tnslatōne mā. fac filios fornī
cationū. sz ē exponendū filios fornicationū fac
tuos p adoptionē. qz fornicās fornicabit tra. s.
decem tribuū et duaz. q dnō. p ydolatriā que
ē spialis fornicatio et dicit. fornicās fornicabit.
reuplicādo ad denondū multiplicationē ydolatre
que tūc fuit m illo tpe m utraq; tra. ꝓpr q regi
nū decem tribuū primo fuit captiuatū sub ozee.
uij. fe. xvij. et post regnū duaz tribuū sub sede
chia. iiij. fe. ultō. et sic patet q m hac pte posit
captūtas iniq. s. ydolatrie multiplicatio. ¶ Et
abiit hj am. posit decem tribuū captiatōe du
az tribuū que fuit sua. hs tm ps primo dixit
q primo ponit captūtas so eius diuturnitas ibi.
et acepit et ꝑmū dicit. et abiit proꝑte dō obe
diens et acepit gomer. nomē est mlieris quā
acepit m vxorē. filiam debellayim vna dicto ē
debellayim. ī q de nō ē hj ꝓpō. nec aliqu dicit. et
ē nomen ꝓpiū pūs hui⁹ mlieris. vel loci. vñ fuit
nata sicut frequēt m sēptā dnī filie ihrlim mli
eres mte nate. et acepit de ꝓphetā vxorē nomē ei⁹
Jezrael q captiuatem regni decem tribuū per
ꝓphām volebat signare eo q Jezrael erat ciuitas regi
a. qz tm ista pūcio m zacharia a nepote hieu ī
cepit ꝛō subdit. et visitabo. i. pniam seu vindictā
de sanguinem iezrael. i. sanguinem innocuī effusū
m iezrael q exposuit aliqui de sanguine naboth
ibi effuso. ut hēt m fe. xxi. ¶ Sed hinc obiu
at q subdit. sup domū hiehu. qz dom eius nō fuit
pūcta ꝓ sanguinem naboth. sz magis exaltata
eo q hiehu in vindictā sanguinis naboth deleuit
dom achab. ꝓpr q. z. ꝓpē occasionē suā dōnī baal.
dns dicit ad eū. c. fe. v. qz studiose egisti q rec
tū erat et placebat m oculis meis et omā que
erant m corde meo. fecisti contra domū achab. filij
tui usq ad qrtam gnationē sedebūt sup thronū
isl. Ex qz hiehu postea fecit malū coram dnō ut
ibidē legit. et filij eius post eū. Jō istud malū dz
hj sanguis Jezrael. et qz ista l' coz aliqui nmoca
tes crediderūt et hj dz vindicta sup domū hiehu q fu
it implenda m zacharia a nepote eius ut hēt. uij. fe.
xv. et qz tūc melleū fuit afflictū regnū isl.
quousq fuit captiuatū ꝑ reges assiroz teglath
phalasar et salmanasar ꝛō sequit. et quieuit
finaliter regnū domus isl. ozee cuius regis captiui
tato. et m illa die. i. illo tpe. cōtrin archū isl.
qz tūc debellati fuerūt ab assiriis. ¶ Et cō
cepit hic qm. denūciatur captiuitas diuturnitas
ꝑ nomen filie nate eī dicit. Voca nō
eius absq mia. ꝛō subdit. qz nō adiam vltra
misereꝝ domui isl. vltra differendo eius captī
tatem. Ex obliuione obliuiscar. dimittēdo in
captiuitate. sicut dimittit res data obliuioī
vī eaā sm hebreos illa captiuitas nō ē adhuc
reuocata. et domui iudā miserebor eius cap
tiuitatē differendo. qz ꝓpter merita ezechie qui
regnauit tpe azee ꝓphe iudā fuit saluatus de
manibz sennachirib miraculose. ꝛō subdit. et sal
uabo eos m dno deo suo. i. m virtute dni q misit
angelū et interfecit in castris assiroz centū oc
toginta q̄nq; milia bellatoz. c. fe. vi. ꝛō sb
dit. et nō saluabo eos m arcu ꝛc. et nō solū
missus fuit dns regni iude captiuitatem differē
dendo usq; ad tpis sedechie. Ex eaā moderatā
relaxando misericordiā cyri regi dixe lmaīm
ꝑ. redeūdi ut hēant esse. q. et ablactauit. i.
ablacte amouit. et ꝑ hj designatur qz omis q
solatio cēt regno isl' subtrahenda. ¶ Et con
cepit desipta captiuitate regni isl' q ꝓcessit x
aduētū. hj m aduētu x destitutis ccitatis iudeoz
et hs ꝑ nomē filij nati eī dicit. voca nomē ei⁹
nō ꝓplus meus. qz negauerūt ipm an pilatū
dicentes nō hēmus regem nisi cesarē. et tūc
ꝓprie fui sc nō ꝓplus eius sm q pdixerat da
mel. ix. cap. post ebdās. lxij. occidetur xps et
nō erit eius ꝓplus qui eū negauerūt. et de illo
dz hic qz vos nō ꝓplus meus ¶ .y. caplm.
Exit. hj incipit caplm. v. sm hebreos.
in quo post exactionē iudeoz ponitur
illuiatio gentiū. ¶ Cum qd scriendū

ꝙ ꝛō mapit hyc ꝙ. aplin. ad dem̃ōdā ꝙ hȳ ītapit
alia ſñia a ꝓec̄. et dnudat̄ m duas ꝑtes. q̄ ꝓmo
deſtabit gentilitatis vocatio. ſo vocate gſola
ibi. ꝑter hec. ꝓma m duas q̄ ꝓmo ponit̄ dā
vocatio. ſo mīponitur regm iude captīatio. i.
iudaice. rē. Ea endā ea q̄ gentiles q̄ſi ad
fidem xp̄i noīe iſt̄ nouīt̄. ſicut fuit declaratum
ꝑſa. vlug. ſi. ꝛō iſte dicet dñō ego ſū. et ille vo
cabit m noīe iacob. et hȳ ſcribet m manū ſua. et
m nomīe iſt̄ aſſimilabit. ſō dr hȳ. et erit numer⁹
filior iſt̄ q̄ arena. etc̄. i. m multitudīe manīa
ſicut videm⁹ impletū m q̄ſione gentiū. et e
rit m loco. hanc actōitatē allegat apl̄s. ſo. re
dauit ad vnām de q̄ſione gentiū. ꝑ q̄ exponē
tes hanc ꝓphem alit̄ iudeī ab eo diſcordāt ꝑ
q̄ ſicut dicū a principio intellexim⁹ de illūatiōe
gentiū. dr ꝙ. et erit m loco. i. m orbe vniuerſo.
vbi hītant gentiles vbi dicet̄ eis. nō ꝑplus me⁹
vos. q̄ uſq̄ ad aduētū xp̄i fuerūt ydolatre de
teti. dicetur eis filij dei viuentis ꝑ ſuſceptionē
fidei ſm q̄ dr Johis ꝓmo. q̄ſt aut̄ reperiūt eā
dicit eis ptātem filios dei fieri hijs qui credūt
m noīe eius. et q̄ q̄ſi ſt̄ ꝑ p̄dicatōem apl̄or
alior q̄ diſcipulor. qui fuerūt iudei vtiq̄ ex iu
dais et gentib⁹ fuit vna ecc̄a. ſō ſubdit̄. et cō
gregabūt filij iude. i. apli aliq̄ diſcipuli na
tione iudei. et filij iſt̄. i. gētiles q̄ſi ſic no
mināt̄. ut p̄cm̄ ē. ꝑter. i. m vna ecc̄a. et ponēt
ſibimet. i. vnanimit̄ aſtribuīt̄. caput vnū ſ. x̄o
et aſcendēt de tra. i. multiplicabūtur fideles ꝑ
orbem. ſicut illa q̄ pullulant de tra. vñ et dr
magna multitudīne ꝑplī quemente admuc̄.
diat̄ vulgant̄. videbatur ꝑplis de tra pullula
re. q̄ magnus dies iezrael. i. magna aggnatō
ſeu multiplicatio fideliū. eo q̄ iezrael int̄pretat
ſemen dei. et hȳ mō exponit. ſa. ea. licet vnus
ad alium intellectū. nō n. ꝑt̄ q̄cient̄ exponi ꝑs
iſta de ꝑplō reddūte de babilone ut volut aliqui
dīt̄. tū q̄ ille ꝑplus reduct̄ m ihrlm. eſdre. et nō
m iezrael. q̄ ſamariā et alias ciuitates ꝓuīc
decem tribuū. de quib⁹ erant iezrael tenebant
gentiles dū reducta de aſſiriis ut hēt̄. iij. ſ.
esdre. et i. eſdre. iij. et ſicut dom̄ dicit̄ ꝙ fideles de
nationē iudeor fiūt ē ꝓmo miſſio gentiliū. ideo
alios eos dñs. d. dicit̄. vos apl̄s et alij fideles de
iudeis. filijs vestris. i. q̄ſi de gentib⁹ qui
fiūt ſc̄ fidēi vī ꝑ ſuſceptionē fidei. ꝑplus meus.
i. q̄ ſt̄ ꝑplus meus ſicut et vos. ſicut dicat apl̄s
ſo. iij. ca⁹ non ē eſtimatio iudei et gr̄ci. nā ſō
dns omīm etc̄. et ſoror⁹ vrē. i. gentiliū q̄ſi
mīaz aſcauta. eā nō ecc̄t ab antiq⁹ ydolatrie
derita. ꝑ mīaz di mīaz aſcauta. et nō ꝑ mīm
patz warrat ē ad fidem. ſicut iudei ꝑ meritū
abrahe et alior ſōz antiquor. ¶ Iudicate.
hȳ denūciatur captīus diuīz tribuū q̄ ē fuerit
obmiſſa. eo q̄ captīationem decem tribuū q̄
ſt̄ iſt̄ vīgebat vocatio ſeu illūatio gentiū q̄
ſt̄ iſt̄ ſm ſpīm et dnudat̄ m. d. ꝑtes. q̄ ꝓmo de
nūciat̄ captīus ꝛōne culpe. ſo ꝛōne ignorātie
ibi. et hȳ neſciunt. ꝛ ꝓmū alloquit̄ iudeos q̄ erāt
m regno iude ut Jēmiā. baruch et alios. d. Ju
dicate vrām mrem. i. ihrlim q̄ erat metꝓl̄ in
regno. et ſic erat mr aliar ciuitatū et vrbiū
ꝑplī. ſic. ij. ſr. dr de abel cur q̄ris ſ̄buertere
mrem ciuitatū in iſt̄. Judicate. i. et malicia eor
ꝑpendite. qm̄ ipā nō vror mea. et hȳ ꝓphetatū
ꝑ quā a me receſſit. et magne tpē agnaſſe qui
ydola poſuit in templo dñi. ego nō vr eā. q̄
vr et vror mea relatiē dm̄. et ideo remoto vno re
mouet̄ reliqui. auſeret formicatōes ſuas. i. ydo
latrias. a facie ſua. ita q̄ ad eas amplius nō at
tendat. ſ̄ magis retro deſtī piciat. et adultēria
ſua de medio vbez ſuor. loquit̄ de ihrlim ꝑ mo
dū mīcarias q̄ mē vbā ſua ponit aliq̄ fragīa ut
magis placeat adultō. Hic hītatores ihrlim
offerebant ydol fragīs thymiama. ne forte ex
ſpolijs nudā. p caldeos qui ciuitatē poſtea exſpo
lauerūt oīb⁹ bonis. et dr hȳ forte nō ꝑ aliq̄ dubi
tū exiſtens m dō i. ꝑ futōr. q̄ ſt̄ ſibi ciuitatem ſi ad
denōdā libertatē arbitriū ꝑ quā ſi ꝑſtē peniteīt
dō ꝓcē de pena. et ſtatuā eam ſm vīā mātia
tis ſue. i. m magna q̄fuſione et vilitate. ſm q̄
dr ezechiel. xvi. m die ortus tui. nō ē ꝑſtaſ vm
bilicus tuus et m aqua nō es lota. et ſequit̄ ſed
ꝓiecta es ſup faciem tre m abiectōē. et ponā eā
q̄ ſoluitudinē. deſtructis muris et gbuſtis edifiat̄
et ſtatuā eā velut ticam m vīā. ꝑter. mlitudīez
ſerpentū et aliar ferar ex longa vaſtatione tre
et mīſticā eā ſita. deficiente potu m obſidione. et
filior eius nō miſerebor. ſed occident̄. et ꝑm cap
tuabūt̄. et omīa iſta paſſa ē ihrlim poſtea ꝑ
caldeos. q̄ filij formicatōm ſt̄. i. mlte ydolatre
ſicut vm ſingulī dm̄. mlta ſingulis effuſiones
gentiū eni plal hȳ vnicuiq̄ hȳ duplicas ſinglā
nas. vadā poſt amatores meos etc̄. i. poſt ydola
quibz victū et veſtitū et alia nēcia attribuebāt.
ꝑ hȳ dr. ecce ego ſepiā vīā ſpinis etc̄. i. caldeis
obſidentibz ihrlim m circuitu eī gladios ad mt̄
ficiendā. et ſēmitas ſuas nō inueniet. i. vias per
q̄s poſſit effugē. et ſequet̄ amatores ſuos. i. de
ſiderabit aduentū egyptior. qui ꝓmiſerāt ei auxi
lium. et nō ꝓprehendent eos. q̄ nō fuerūt ē m auxi
lio ſed magis m nocumētō. et dicet vadā et reuer
tar. etc̄. q̄ auxilio ihrlim videns m arto ſe ponit.
et m puto captōis et deſtructōis ꝓcipit q̄ male
fecerit colendo ydola et q̄rendo lr̄iānā auxiliū et
dei aſſidencia. ſ̄ hȳ fuit mmor tante. ¶ Et hȳ neſ
ciunt. hȳ amr denūciatur iſta captīas ꝛōne culpa
bilis ignorātie q̄ creat m aiā ex ꝓuor mlti
plicatione. ſm q̄ dr ſap. ij. ca⁹ excecauit illos mali
cia eor. et ſm hȳ dr hȳ. et hȳ neſciunt q̄ ego dedi
ei firmamentū. etc̄. i. abū potū et gdimentū q̄
ſt̄ duxerit mālos. et argentū mltiplicauit. etc̄. i.
diuitias artifi⁹ magis. n. certas ſuas attribuit
talia ydol. ſtudijs et mutis que ferenū dual ei
ſacrificia offerendo. et ꝓſtib⁹ eū orando. ideo

O

comitar. et sumā fiumētū. ⁊c. i. auferū ab
ea oīa bona ad vtū et vestimētū pmen.
et lubrabo lanā meā. ⁊c. de fructure q̄ sequ
ydolaris eor ignominiaz opiendo. et nūc reue
labo m lī stulticiā eius m oculi amatoz eius.
i. cētā ydolis quibz seruiebat et sacrāmis
egyptijs quibz ofederata erat. et vir nō eu
et eam. egyptij ei nō poterūt eā iuuare. si
cut pmiserat. et cessare fecā omē gaudiū ei
ēuitatem et pēgrinū destruendo. sollēpnitates ei
i. sollēpnitates ponēdo significat singulariz p
pluralē sicut exo. vij. venit musca grauissima
et q̄ sint ille sollempnitates explicat magis d
neomeniā eius q̄ fiebat in principio cuiuslibz
mensis. et sabbm ei. in fine cuiuslibz ebdō
et omē tpā eius. i. festa tpa. que fiebant sīl
in anno. s. pasche et pentes. et silū. et torpam
vineam eius ⁊c. i. vineis et aliis arboribz fr
tiferis q̄s pstruerūt caldei in tris et ihrlm et
istentibz. de quibz dixit iherēs hec. ⁊c. q nō
solū bona mobilia attribuebāt bñficia ydolor
sz eaā īmobilia. et pona ea in salcū ihrlm. in
destructa longo tpe fuit sine habitatoribz et cū
ci ruerūt ibi spine et fructecta. et cōnedet eam
et bona eius. bestia agri. i. nabuc. q̄ ipse in amē
tiam electus fuit ab hoībz et ei fetus fuit ihr
tuus eius. ut hēt. dnmel. nu. et visitabo eam
dies baalim. i. in quibz seruiunt baali. debite pu
niendo. et ornabat in aure sua. ⁊c. ad reuerentiam
. ydolor ornabāt se habitatores ihrlm sicut cultu
lia in festis sanctor. Capt̄ li. ptem istā exponit
pa. Ga. de captūitate babi. et ei relaratōe usq
ad finem cpli et aliqu expositōes catholici ei
sequūt in pte exponētes de redu. ne captūitatis ba
by. ne. ¶ Ez contra li obuiat hui m pluribz lo
cis et potissime in fine cpli q̄ ab aplo ro. ix.
allegat ei ad limū de gētilitate ad si
dem ut videbit. et sm li in hac pte ponit ge
tilis uis verite dia asplo ut sup dixi in diuisione
hui li. istud nō copulat ad hunc imme. te predicē.
sz ad illud q̄ ē potni est. dicite fīlijs vestris q̄
meus et sdzou mee. i. gentilis quis. imitz aseen
tu ppe li. eare ego lactabo eam consolationibus
spūs sancti. vii act. x. ut legit q̄ predi. te petro
rendit spūs suus sup cornelū et alios gentiles
qui erāt cū eo et loquebant lingis. et dicit eā
in solitudinē. q̄. a tpe aplor multi quisq̄ ad fidem
transierūt se ad loca solitaria ut melius vacarēt
orationi. et reficientur assolatione diuina.
ideo subdit. et loqr ad cor eius. q̄ sit in secreta reue
latione. et spūs sc̄i assolatione. et dabo ei vineto
res ex eodem loco. ista sc̄i apli qui vinū doctrine
xpi fidelibz ppinauerūt. ipe q̄ dicit de se ipo. Jo
xv. ego sū vitis vera. ⁊c. et istud vinū germinat
virgines. zacharie ix. et isti vinitores fuerūt ex
eodem loco q̄ nati in iudea sicut et xpūs. et valle
achor. nō ē nomē loci sm q̄ dicit hn. Ga. q̄ achor
nō ē nomē ppriū sed appellatiū. et in habitatem sīgt.
sicut dixi fuit. Josue. vij. et ideo p vallē achor intel
ligit hūlis tentatio de ptūs. sicut dicit ide. Ga.
pe q̄ andreas et alius sequētes eū dūces q̄
vall' achor ē li nomē loci iuxta Jericho quā pmo in
trauerūt de babilone magē iudeizantes q̄ntū
ad li q̄ ipe ad apiendum spem hūlis. n. ostēs
de ptūs apit spem salutis. et tāquā i. deū lau
dando. iuxta dies iuuētutis sue. qui sunt illi di
es subdi. et iuxta. et p id. iuxta dies ascensionis
eius de egypto. tuū. n. ascendēs de mari rubro
dicit. cantemus dño gloriose ⁊c. exo. xv. et
pmissa enim valde fuit duūs laudibz intēta.
ut patet in actibz aplor plibz locis. in die illa.
i. tpe nouū testamenti vocabit me vir meus
et nō vocabit me vltra baalim. dicit li aliqu
q̄ baalim idem sigt. q̄ vir meus. tū redūtes de
captūitate vitabāt li nomē eo q̄ erat sīle nole q̄
dolu. s. baal. Ga. li exponit magē catholice
q̄ntū ad li dicens. q̄ vir meus. li accipit. i. spē
meus q̄ est nominatio amoris baalim vō. s. m
ppetuatem hebraya simonis idem ē q̄ dūs meus
q̄ nomīatio est timoris. sm illud malachie. v.
cpli. Si ego dūs ubi ē timor meus. ut sit sē
sus q̄ ex familiaritate eū do pplus ei vocabi
eū sb nomīe amoris et nō timoris. et li ppter
quent statu nouē legis q̄ ē lex amoris. sm q̄
dicit Aug. breuis dicta legis et euangelij ti
mor et amor. et sicut timor fuerat amor. et
auferā nomina baalī de ore eius. ⁊c. sicut patz
impletū p pdicatoēm aplor et aliorū ecclesiā.
q̄ cessauit ydolatria. q̄ p totū mūdū. et precipue
cū eis fedus in die illa. i. tpe gre. cū bestia agri.
i. cū tyrānis. et cū volucre celi. i. cū regibz supbis
et repulit ibi. i. eos. ministros. q̄ isti qui in pria
pio psequebantur fidem xpi. ad fidem sc̄i queasi
in magna pte ostenduntur. ideo subdit. et arcum et
gladiū et bellū auferā. q̄ xpianoz psecutores
fuerāt sc̄i eoz defensores. ideo sequit. et dormire. i.
quiescere eos faciam. sequitur pmissio. et sponsa
bo te mihi in sempiternū. q̄ certe xpi sponsa nō fie
ret nisi status glorie. et sponsabo te mihi iusti
tia ⁊c. q̄ fides sine opibz mortua ē. et erit in die
illa exaudiā ⁊c. s. preces fideliū. et subdit modo
et p idem est. exaudiā celos ⁊c. q̄s intelligit de mul
tiplicatōe bonoz tpalium et spūalium in eccl̄ di
cit. n. et exaudiā q̄ deus volūtatem et rorem et pluui
am salutiferā infludit et tra q̄ humectata
et fecūdata germinat. et tra nascentia q̄ tra
profert ait hyabundantia. quātū vō ad hyabundā
tiam bonoz spūalium et dōr. exaudiā q̄ angeli
qui sc̄i eius celestes impetrant apud deū bona
q̄ regnus et psone sue custodie amissis. et tra
. i. hūlitatoēs eius q̄ exaudiuntur ab angelis
a bona spūalia p tritici vinū et oleū designat
tia q̄ multiplicant in fidelibz plis ideo subditur.
illi exaudient iezrael. i. semen dei. Cui modi sūt fi
deles sicut deus est. et ait li. ppter q̄ hn. Ga. dicit li
q̄ p iezrael intelligit filij captūitatis i sua re

iusione. q nō pt intelligi de ciuitate iezrahel ad q
nō rediuit. ut dñs & ē. istu autē ypocrita sm eā
fidelui q ex dei bñficio tonsa spiritalib; et tpāli
b; est fecundata. et miserbr eius q fuit absq; mi
sericordia. cōfūdo. lxx. et dilectam nō dilectam &c.
i. genitalitatē q uni uoluntatē nō erat dilcta. et
m hȳ sm allegat ipse scripturā. ap. ro. ix. ppter
hȳ ē est intelligēda pr istā. ut pdixi est.

Tertiū capitulū.

Et dixit. pt uoluntatē genitiui hȳ amē de
nūciat finalē qisitō iudicis. et quā primo
ponit iudex mgīturdo. et tande eor ex
cusat so eor finalē qisitō. et pter hȳ. pma in duas. q
primo ponit signū ypocrisis. so signatiū i. qz dies
multos &c. scdo ponit dictū ppte ad dnō. adhuc vade
dilige mulierem dilectam amico. m hȳ. hȳ. sdo.
et ex q patz q. amico hȳ dr ei sponso. i. marito
sub quo tñ ut mgīra adultat. et sic iuste a ma
rito subdit. dimittit. ro subdit. sicut dili. dñs
filios israhel. eos de egypto edu. et legē dinā
aliaq; bñficia spūlia tribuēdo. sm dr ps. cxlvii.
non fecit taliter omī nationi et iudicia sua nō
manifestauit eis. et ypi respuūt ad deos alienos
eos colendo. statī em pter legem datā admittit
vitulū aplatilē. exo. xxxii. et pter tpāles iudicii
et regni rebellis coluerūt ut patz ex deuteronomio
tpis. et dilexit vinacia uuaz. m hȳ. xliii. dolia
i. cophos. ex quo patz q p vinacia hȳ intelligit
usū vinoz ex tentū que dilexit ypocrisis ammō ex
tentū. et ē notāda hȳ de ebrietate q ducit ad a
lia uicia. et fodi eā m. m hȳ. hȳ. et edifici eā m
i. adulteriū a marito dimissum. sm aūt tñslatoēm
nīmī loquit de plebe iudaica. p modū vi
nee eo q dr vinea dñi sabaoth. ysa. v. cap. vine
a dr tollit ofo. xv. argenteis qz sm doctores hȳ
breos et latinos eos sequētes p hȳ designatur eductō
ypli de egypto quā fecit dñs xv. die mensis pmi
mēsis. xv. et thoro ordei et dimidio. thorus autē
xxx. modios ctinet. et ē thorus et dimidius
ctinet xlv. ad designādū xlv. dies qui fluxerūt
a xv. die mensis primi exclusiue. usq; ad pmā
diem mensis tercii exclusiue. qua pluis exiens
de egypto venit ad montē sinai ubi recepit le
ge a dō sm hȳ. exo. xix. mensē unū tēpo egres
sionis isrl de tra egypti. m die hac. i. prima
die mensis sm q exponit onīs catholici et hȳ
venerūt in solitudinē sinai. q aī fuūt xl. dies
pfecte ē patz qz iudei fiebāt menses p lunationēs
una uō lunatio hz xxix. dies tā dimidia. pter
q iudei fiebāt primū mensem xxx. dierū et sm
xxix. et ē ratiō. ex quo patet q a qrta decimā die mēsis pmi exclusiue. usq; ad pmā
tēpi exclusiue fluxerūt dies xlv. videt aūt multi
q p istos nīos pōt quemlēt designari ypocrisis sa.
et psone p quas plebs iudaica ad ypm fuit de
ducta. ita q p xv. argenteos intelligūt. xv. pro
phete quaz hȳitur ypocrisis. s. ysaias. Jēmias
Ezechiel. et xii ypocrite. danihel apud hebreos nō
reponit inter ypocritas. Et inē agyo zacharia. ut patz
p Jōnimū in prologo galeato p xlv. medios pse
ni genea ypi ostendit. q ē. i. ponit xlv. stadia
nes quatdenas ibidem positas. quibz si addan
tur reges q omittit inter Joram et Josiā. sm q
dicit Jōnimus sic inter hēm xlv. et duxi ad eam
dies multos exspectabo me. m signū q plebs iu
daica exspectaret et messiam. multis tpibz adhuc
in. exspectat. non formidabis. qz nō sequuntur
suos idōl. et nō eris cū uno. i. cū ypō a q ē nō
septa ppter sua maleficia inter. Et ego exspectabo te. loquit in psona dei qui exspectat uide
ox finalem qisitōnē. Quia dies. hȳ gīnis po
nit signū p poeticale sīm cū dicit. qz dies mul
tos. q. d. sīm pdictī designat. q diebz multis sede
bit. i. manebit filius isrl. sine rege et sine pria
pe. sicut videmus nō. q nō hȳnt de se regē nec pn
cipem. nec altēms regibz et principibz seruiūt. et
sine sacrificio et sine altari. qz nō pt sacrificare
ex ilyrico a qua st expulsi. et templi destruc
tiōne et sine ephod. i. veste sacerdotali. qz sublatis
sacrificiis cessat usus vestis sacerdotis. et sine
theraphim. i. ymaginibz in quibz demones solēt
dare responsa. et apud Judeos nō st thia. Et pt
ultimo ponit iudex finalis qisitō cū dr. et pt
i. post iudex abiectionē et execratiōnē. reuertent
ab errore suo. et quient dñm deū suū. dauid. et
dr. i. deū filiū ihesu xpi et q ē dare intelligi pz
p tñslationem caldaycam. apud hebreos auctentica
q ē hȳbz. primo hȳ reuertent filii isrl et quient cul
tū dei sui. et obedient messie filio dr. regi suo et
proficiet ad dñm. ypi reuertendo. Et ad bonum
eius. timēdo declinare ab eo q bonū ē in oculis
ipius. et sub dr tpe. in nouissimo dierū. i. ante finē
mundi implebit israhel. ut dictum ē supra capitulo primo.

Quartū capitulū.

Audite. Cum ostenderit ypocrisis nō solū obis.
sed etiā spiritualibz factis. hic omī ypocrita
simplicibz obis explicando magis primissa q ex duo in ymalu. i. de iustitia in patrē pui
tione. et eius mia in penitentiā susceptione. et
diuisōe in duas. qz primo ponit hȳ explicatio. Ex
explicatois prumlyga. ca. vii. prima in duas
qz primo explicat iustitiā erga ppīm indistincte.
Ex mag distincte. ca primo. pma adhuc in. d.
qz primo explicat dei iustitiā. in punitione patrōz
contra primū. Ex in punitione patrōz q deus i.
sm multitudinē miōz primi dr. audite verbū qd
debetis intelligere. qz iudicium dñs cū habitatoribus
tre. i. vult ostendere q iuste predixit in cōi punitione
ypocrisis quod subdit. nō ē. n. veritas ad primū in obi
et nō ē mia. erga proximos in affectu cordis. et
nō ē scia dei. directa in agendis. in tra. i. in
iudea. maledictū. i. destructio primum et vitupiū.
et mēdacium. i. destructio primum. et homicidium
infligendo nocumēta corpis. et furtū in bonis
possessis. et adulteriū in psona quācta et per
iis in hȳcdis falsis qui p adulteriū significatur

mundauerūt. i. vlam modi habundauerūt. si
cut atque inuentores grauas i ppas exerūt. et sā
guis sanguinē tetigit. ex pdictis n. vicijs se
cuta ē tanta effusio sanguis q̄ homies mutuo
sanguine fedabant. ꝓ̄ quib⁹ lugens ihū. i. deplabit⁹
sicut cānus de ruere methy⁹ q̄ floribz et fructi
bz replet⁹. et infirmabit⁹ omis qui habitat i ea.
nō solū homies. ꝫ̄ etiā bestie et aues q̄ deseru
unt homibz ad solatiū et alitū p̄ venationē t
aucupiū. et ideo puniūt⁹ homies in ipōz morte
q̄ pestilencia moriūtur: et omes pisces maris
congregabūt⁹: he⁹ dñt fimenti⁹. verbi. n. he
breoꝝ ly ponit equiuoce ad congregem et fi
mū. et ex cristianoꝝ lite videnti⁹ hebrei melⁱ⁹
dicē. vmp̄ vnusquisq̄ nō uideret ꝛc̄. i. mult⁹
argueret prōres ihu⁹ ꝑ̄ q̄ faceret frustra. ideo
subdit⁹. ꝑ̄ bis. n. tuus e⁹ ihu qui contradicit
sicut. et ly audit⁹ eius medicinabilitas. et cu
rues hodie. i. cito et mutat⁹ hic mod⁹ loquēdi
de ista ꝑsona ad fam. et corrut et erit ꝑ̄ ly
s. fīs. tecū qui te mutuit mutatis adulatoi
bz et mēdacijs suis. nocte tacere fecit me in ei⁹
am. i. ihrlm que de nocte capta fuit. so psal.
vl⁹. oriatur ꝑ̄ bis meus eo q̄ nō iuuit sanctā
.s. dñe legis attendēs magnis fulsis ꝑ̄ hetus
ideo subdit⁹ q̄r tu scā reppulisti. si diuinā ꝑ̄ he
tis reuelatā. i repellam te ne sacerdotio fungaris
mihi. sacerdotes n. sanctos ꝑ̄ hetas psequeb⁹
ut patet de ieremia ieme. xxvi. et ideo merito
fuūt ꝑtem occisi ꝑtem captiati in captione
ihrlm. et obliuia es legis dei tui legis studium
dimittendo et mēdacijs psequendo ꝑ̄ hetas i
tendendo. obliuiscar filioꝝ meoꝝ. in nāte eis
eis nō fiducialendo. ¶ Crebri multitudine. ly q̄m
declarat diuinā iustitia in punitione ꝑ̄ p̄ris
ō dei. si ydolatriā multiplicem. et diuidat⁹ in
duas ptes q̄r ꝑmo ex ly arguit⁹ ꝑ̄ bis. i. tuus
ſo mo⁹ ꝑ̄ bis duaꝝ i⁹. ¶ Si fornicatus. ex p̄mā
dicit⁹ sm̄ in latriā eoꝝ et p̄auericat in. p̄
tata multiplicando. gloriā eoꝝ. i. regnā dignita
tem. in ignominiā commutabo. regem ei ꝑ̄ bo cap
tuādo q̄rtā ꝑ̄ bi mei q̄ medent. si sacerdotes ydolo
z q̄r reprehendebant oblatōes filiōꝝ p̄ris l̄ pop⁹
q̄r ex ꝑ̄ bi ydolatria ex qua osequebant⁹. quos
tū sustentabant⁹. et ad iniquitatē eoꝝ sublevabāt
animas eoꝝ. inducendo eos ad magis ydolatriā
dī ad maiorē questū osequendū. et erit sicut
ꝑ̄ bis sic sacerdos. i. filius in punitione. ideo subdit. et
visitabo sup eū uias ei⁹. debitam penā infendo
fornicatus sē ydolatrando. et nō cessauerūt ydolat
am genus⁹ q̄n dñs ingemuit. in nā iusto⁹
. s. lege eius. cui tā subdit⁹ fornicato cōl' et spūa
lis. vinū et ebrietas auferet cor. ista em̄ auiat
intellectū et voluntatē a studio legis diuine. ꝑ̄ bis
meis in lignis suis. i. ab ydolo lignis mihi cogita
uit. existimans de futuro et baculus eius annūcia
uit eis. n. quidam diuandi modus p̄ picturā
baculi et omia ista et consimilia ad ydolatriā

et sup̄stitionē p̄tinēt. ideo sequit⁹ spūs. n. fornica
tionū decepit eos. i. malignus spūs temptās de
ydolatria. et de p̄tinētibz ad eā. sup montes mō
tuū ꝛc̄. in talibz locis arduis et umbrosis ydola
tria exercebāt. et ꝑ̄ bis. nomē ē arboris umbro
magnā fructus. ideo fornicabūt⁹ filie mee ꝛc̄.
. i. ꝑmittent⁹ eo⁹ decipi et iuste ad uiam puni
one. nō visitabo sup filias uras ꝛc̄. impedi⁹
eos a mal' suis ꝑ punitionem quus ad subdit⁹
q̄n ipi. i. pietas eaꝝ et mutu. cū mētribz ou
salbant⁹ fornicādo et adulterando corrupiūt. et cū
fenūtas. i. cultoribz ydoloꝝ sicut unguēs depu
tāt⁹ ad cultū dee veste. sic sacrificabāt fornicādo
spūaliter. et ꝑ̄ bis nō intelligēs. i. intelligē no
lens. q̄ ista sūt pessima vapulabi. i. uberabit⁹ pla
gis a dō imissis. ¶ Si fornicatus tu isr̄l. ponit⁹
ly si pro q̄r q̄r ut patz ꝑ̄ pētā. nō delinq̄t saltē
inde. q̄ habuit tēplū dei in ihrlm. et nolite in
tredi in galgala. locus ē ibi iosue ante mānadit
filios isr̄l. et hētur ios. v. ꝑ̄ ter. q̄ locus ten'a
bilior reputabāt⁹ ꝑ̄ ter q̄ ydolatre postea ibi
posuerūt ydola. et ne ascenderitis in bethauen.
ibi n. positus fuit unus de uitul' aureis. ioso
ā. ii. iuuenilis uuus dñs. appli⁹ ydol' mod⁹
uiādi ꝑ deū. qui sicut uitul' lustrues q̄ rūpit
iugū. declinauit isr̄l. a iugo dñe legis. nunc
pascet eos dñs q̄ agnū in latitudie. q̄ agn⁹
dr occidi lanceus pascit⁹. et p̄ bis designat q̄ de
cem tribz cito cecidit gladio tradentē. ꝑ̄ ceps
ydoloꝝ effram. i. deditus ydolatrie. dimitte
eū tu uidi. ne q̄sortio eius corripiat⁹. sepa
ra ē quinq̄ eoꝝ. i. extorciatur. delerunt⁹ af
ferre ignominiam. i. ydol⁹ ꝑ̄ tes⁹ eu⁹. i. reges
et sacerdotes. lugebunt eū spūs. si malign⁹ ma
l' sus. i. malitiā. ꝑ̄ eventū. et in affati ꝑ
obstinatē. et confundent⁹ a sacrificijs su
is. i. ꝑ̄ ter sacrificia ydol' et demonibz oblata.

¶ Quintū capl̄m.

Audite ly q̄m declarat⁹ diuinā iustitia in
punitione patroꝝ magis distincte. et
diuidat⁹ in duas ptes q̄r ꝑmo declarat⁹
culpa. so denūciat⁹ pena. i. et ꝑ̄ delis. et ꝑ
mū exprimit⁹ distincte status ꝑ̄ li cui dicat.
audite ly sacerdotes qui dēbant ꝑ̄ e in spūalibz
et attendite domus isr̄l'. que tenebat⁹ dō ꝑ
seruare ex regis susceptione. et dom⁹ regis.
que ꝑ potenciā dēbat mala cohibē. q̄r vob
iudicium ē. i. condempnatō iusta et subdit⁹ ta
quā laqueus fuit⁹ ei⁹ spectaculū. i. alijs
que dicent ꝑ contēplationē in dñi eleuati
et rethe expansū sup montē thabor. i. em̄ re
ges isr̄l' ponebat custodiā in licui ad capien
dū illos qui ibāt in ihrlm ex deuotione ad
offendum et victimas declinantes in ꝑ̄ diū
tos existentes offie ydol' que erāt dñō offerenda.
et ego euidenter. i. cognitor et onūs⁹ omi isto
ꝝ. ego sto efficax. i. maliciā eoꝝ et noīatur
ly et in plurib⁹ alijs locis. et maxime in hoc

pplm regnū decem tribuū effraym. eo q; Joram
primus rex fuit de illa tribu. et isti nō ē absq; do
tus a me. repetitio ē eusdē sub alio nōie ad ma
iorem assumptionē. nō tribuit cogitationes suas vere
iturus. q; sē estimauit p destinationem diuinā. nō
sequut. q; spūs fornicationis. i. diabolus de ipo
latura temptatis. in medio eor ē. tāq; eos possidēs.
¶ Et videb. hi qui temptabat pe. et primo dem
quē simp̄. so magis pliempnē i. clangute. et
primi dr. et videt aromatica istī in facie ei. et
p penā debitā a deo illatā. et isti et effraym ru
ent. i. rex et pplus. ruet enā iudas cū eis. i. sili
pena puniet nō eī eodem tpe q; regnū israhel
fuit captiuatū primo tpe osee et regnū Juda p̄ea
tpe Ezechie. in pregnibz suis. qui sē de oubus et
capris. et in armentis suis. i. bobz et iumentis. va
dent ad querendū. offendo sacrificia de istis alibz
inuicte hoiat sue captiones. et nō mugient eius
mā indignū. cui cū subdit. in domo iudaica
sē q; filios alienos genuerūt. docentes eos ydola
tre. nūc deuorabit eos mensis. s. Julij. ut dicat Ju
ha. in quo samaria fuit capta cū pribz suis. q;
tūc tres. x. tribuū. que erant diuisa in decem pribz
pm numerū tribuū fuit destructa. ¶ Clangite.
hi amī ponit pene promptitudo sollēpnis. Certa
p̄ studiū q; tūc beniamin ex vna pte erat con
iuncta tribi. x. tribuū. galbaa vō et rama erāt duo
forcalicia in sorte beniamī. bethauē vō erat aliud
forcalicū in sorte effraym. et ideo ipō destructo
ab assiriis illi qui erant in forcaliciis bēiamī
repenit clangere buccinis. ut pplus duar tribuū
se ipsum et ad resistendū ne tria eor destruer sic
tria. x. tribuū eis venia. et hi ē qd dr. clangite
buccina in gabaa ꝛc. et subdit cū. vulgate in be
thauē. tāq; iam capti. post tergū tuū bēiamin
i. ne te. qui qd timendo ē t ne putares simile
effraym. i. regnū. x. tribuū. in desolationē eur.
p salmanasar. et in tribubz israhel ondi fidem. i. si
delitatē pphetaꝝ meaꝝ qui p̄nūciauerūt eaꝝ
destructionē. facti sē principes iudā qui assimilētes
timū. captiuates. u. x. tribubz p salmanasar il
li de regno iudā cognominati dilatare timū finē
mē metas. x. tribuū eī tri sortes eoīt distincte
sm ordinatōem dei. qui q; in penā hui⁹ captiuita
tis subdit. sup eos effundā ql aq; q; habundāt
uni meā. s. p nabri. calipmā placens ē effraym.
li. n. pter iuste et pte sui. tri salmanasar. mua
sit iuste et inq; voluntate. fructu iudā. s. diuino
isto. ideo subdi. qui cepit abire post sordem. i. pty
volui et pomp̄ hi singulare pro plāli. et ego qui
tuncā effraym. i. ato destructa eī. et qui putredo do
mui iudā. et tribus penā eī. tribus enī ac
cipit primū p septimū q; fit putrefio qui corrupte
a tinea q; corripit ipm alii eā in nouitate sua
et ita regnū iudā tribus fuit captiuatū qui reg
nū israhel ut supius dom̄ est. et videt effraym
languore suū. i. caperē in repulsam sicut langor
est infirmitas insanabil. et iudas vulnus suum.
i. captiuitatē irremissibilē sicut vulnus ē insolubile. et
abiit effraym. q; primo assensit reddē tributū regi
assiriorū. et misit ad regem vltorē. i. ad regem
egypti ut p eū liberet a dō tributo ad q; misit
osee. iiij. p̄. xvij. et pē nō potent saluare nos.
imo ista missio fuit occasio destructois regni isti
ut idem hic. nec soluere poterit a vlo. de regno
iudā vulnus captiuitatis mē euenit. ii. egyptū
de tria sua ad auxilii iudeoꝝ. Ez tria ex occa
sione eis deoꝝ redierūt in tria sua. ut hic Jerē.
xxxvij. qm̄ ego qui locuta effraym. qto denotās
eū. et qi tactus leonis qui minus crudelit agit.
domui iudā. ideo subdit. de vtroq; domo. ego capiā
dr. q; vtraq; captiuitas fiet est virtute diuina
principalit. videns veritatē. ad locū meū. subtra
hendo ab vtroq; regno sessionē meū. donec defica
tus. capta ab aduersarijs. et quātus fuerit mea. aut
atione dignū vobis intellectū.

¶ Exemplū.

In tribulatōe. post declinationē diuīe iusti
tie hic qm̄ ponit declaratio sue mīe. et
oīdit primo eu mīa agredit. so quibus de
negat i. quod faciam tibi. ¶ Contra primū sacer
dū q; dei mīa in aduentu xpi fuit declarata. xpe
qd mito pe ista de eius aduentu exposita a tacho. 70
et hebreis. duissimodē tri dicit. n. fra. qui tū
dicit hi in tribulatōe sua ꝛc. intelligit imperia
in qua sē iudei p orbem dispsi. a qua venit in
sius oīonibz pubis et penuarie p messiā liberā
tionis aduentū exspectare iudei. et ideo q; subdi post
ea. viuificabit nos post duos dies. in tria die sus
citabit nos. p primā diem intelligit temp⁹ primi
templi p salomonē edificati. cui successit nox des
tructionis p caldeos. p sextum tpe sedi p zorobabel
vel reedificati. cui successit nox destructionis p
romanos. p tertiam diem tpe edificatoris tri tē
pli p messiam. de q; exponit edificatorem templi
q; hic tur in fine ezechiel sm errorem suū. Nec
aut fidei sup fuisset. s. q; xpis sit venturus q; id
cisset in p̄terū. sicut dixi diffuse in quadā q̄one de
quolibz et alia repetā sup libz pbe. et sup psalmū
pe. qd hic omitto exponendo limā sm catholicam
intentōem. in tribulatōe sua. i. in pcoꝝ suoꝝ pe
tentia. q; vere penitentibz gratiā mia. mane cō
surget ad me. et istud fuit tpe Johis baptiste. qui
p̄dicauit baptismū penitētie. et similit ad eius doc
trinā egerūt vim pmam. vt patz in. c. euāgelio.
et dicit tpe eius mane. q; promet ad principiū tpis
gre q; dicit dies. to uij. nox p̄cessit dies autē quam
quauit. ventre et veritatem. baptizata ei a iohe tra
hebāt alios ad baptismū pnie. q; xpe cepit. in hoc
hētur. diuipit et saluauit nos. i. sicut tpibz p̄teri
tis pmīuit nos qi in pris captos. saluabit nos spi
alie et tpāle. pauciet nos. repetitio ē eiusdē sīe
ad maiorem assumptionē. viuificabit nos ꝛc. q; post du
os dies mortis sue. et sepulture resurrexit xpe. cui
resurrectō est principiū resurrectionis nre ad vitā im
mortalem cor. xv. xpis resurrexit a mortuis primicie

tormentauit qui p hoiem mors. et p homines resurrectio mortuor. et sicut in adam omes moriuntur ita et in xpo omes viuificabuntur. et hi expo magis osonat lie q precedes. q. accipit dies ppe. illa autt valde impie. et viuent in conspectu eius. vita grie et post ea gle. sicut notum fieri. secundum q. ymitando opa xpi. ut confitemur domino. facie ad faciem. ¶ Com pomt modus vetenda et qusandi. ait dr. qi diluculo iustus est et illius ei. q. ipe e lux vt. Jo. i. et vem qi vmbra non sit tpaneus. et in hi sigtur doctina xpi sub methi vmbra tiam fecundantis. hz a cetus xpi et ei predicatio. et qusitio psessit eius mortem et resurrectionem. tm hi post surgit. q frequent in sacr scptum. prius facta surgit postea ut patz in nouo et veri testamento. ¶ Quod fuagm t. hi gmoniu quibz dei mia denegatur. s. ypocritus et apte mal. et ondit hi pmo in duabz tribz. s. israhel et iuda fil. so in regno isr p se vnat. et pmi dr. mia via. q. nubes matutina. z. q. d. sicut nubes matutina alit dissoluit oriente sole sine pluuia. et ros matutin sine humectatione tie. ut qi e multi pauus. sic mia vti e sine effti. et p gnis facta. ista ypocrisis notabilit viguit in iudeis tpe xpi ut patet ex actu euangelu. pter. q. tolau pphetas i. p pphetaz correctionem. volui eos reducere ad rectitudine sicut ligna p dolatem. et occidi eos in verbis oris mei. i. occidendos pcussi p pphetas q fr os meu. vba mea pfendo. et iudicia tua. i. punitos tibi illata. qi luce egredient. i. manifeste appebit iuste. q. misi volui. i. acceptaui. et no sacrificiu et holocaustu. z. sacrificia enim veteris legis no erat accepta de se. hz tm ex offeintis deuotione. hz 1a ait hi de se fr accep. ma mi fr bona de pie. tm no mitoua vite etne msi fiant ex caritate. ipi aut sicut adam trigressi fr. sicut enim trisgressio fuit mandati dni de ligno vetito credendo. i. iudei de vtq regno tisgressi fuerut legem dni data in monte synai. et expime qm. quedam trisgressio. x. ebuit in hi malo valde notabil. ait dr. galaad ciuitas operantiu ydoli. et sic tisgredebat mandatu ordinis ad dm. supplantata sanguie. hz dit. insidiat sanguinu. dicto. n. hebraice hic posita ad supplantatorem et insidiatorem est equiuoca videt tm hi magis accipi p insidiatione. q subdit. et qi fauces vnoz latronu. qui qrit gluttire bona alioz. principe sacerdotu. in hoc loco. secretas sacerdotu. i. maioz eo nr loquendi q dr so. pe. viq. filii aut dr sacerdotes erat. in via inficiendi. p hoc designat q maiores de galaad erat assentanei. et principes in latrocinijs istis. et homicidijs. et in hi erat trisgressio legis a primo. p gentes de sichem. ad aliu locu vbi erat mudme ad quod pertinebant pcipue p emendis nicmonijs et idolatrijs pdicti ponebat se. i. in insidijs in domo israel vidi horrendu. s. ydolatriam et homicidiu. Ez

et uidi pene messem t. i. tpis tue collatonis et trislationis de tua tua p calcem. ait amito captiuitatem pli mei. hoc dr ait amicto mepti lectiam pli mei. dicto. n. hebraica potius hi equaca e ad captiuitatem. et lectia a mepta et hi somo magis osonat lie pce. q. in captiuitate babilonica quasi fuit lectica pli iude in trisgressione tristitie vo ma sic exponit. Ez et uidi pene messe tibi. z. q. d. hz dicto deus dua in captiuitate tri adhuc erit tibi messis in tua. ait redire captiuitate pli mei. sub zorobabel de licentia cyri et in hi notatur distinctio captiuitatis inde et israel qr ista recisa fuit ad tiam sua. captiuitates ait israel non e recessit.

¶ Expmit capla.

Quom sanare vellem. hi mapit cap in hoc libro contis in q ondit negatio duue mie regno israel. pter multitudine et crudelitatem iniquitatis. et pmo ponit euidentia ait dicit in pona dni. ait sanare vellet israel. eius captiuitatem redu. revelata e malicia effraym. z. i. ait multiplicat e manifesta q ymo bnficia e indigna. opa sr medacii. ergo homines et deus p violentiam et fallaciam. et fur manifestus e z. i. pueri sr aliena rapo intus et ce et q pntz eius confusio patet coz o primo. ¶ Com pomt eadem euidentia in patis contra deu. ait dr. et ne forte dicant z. q. d. no pnt dr q eoz pata antiqua latebant me. et mit sui reprehensus. q. mit attendederut eos admonitiones sue. i. i eu dentes sr at eos sicut fures q attendit colluu latronis deprehensi dni at hi. admonitiones. vitulu aureu quos admisit Joboam vitul immolantes. et ad eius dem altare fuisse sussit et manus regis arefacta ydola filius uult post unit dei et reduxit eu p mendicata sua. pce q fuit pcussus a leone in itmie tpe. pe. vnj. et sic pphetia filius ofiuit regem in erroze dicens q. ille no fuerat pphetia dni nec a deo missus ait in itmete fuisse a leone pcussus et sic rex et principes eius qsentientes fuit letificatu. omes adulteriantes. i. ydolatrantes. si dubamus sicut sup adquere. i. ad hi meritu a rege pm. n. gen loquendi modu ille qui mutat alios ad malu dr sicut intendere furtu. quemadmodum paululu. z. qr a pncio totus pplus no fuit mg natus illa ydolatria si paulatim ad hi fuit tpe totus pplus et tnc fuerut pene a tristodie ne aliq uent in iericho in diebz sullempnibz. dies regis mei. Sc dicit Joboam q sollempnitas dni erat celebrida in bethel. vbi erat vitus vitul. tpe pe. vij. cepit pncipes fugere. i. ait eo ydolatrie a vno fecit. n. pncipibz magna quauis vt Sc eos ad trinitoem fuit. ido subdit. extendit

manū suā rōlusorib⁹ · m hj · n · illudebāt dō · q; ap
plauserūt qi dlbamū rē suū · i · ex fuctu w⁹
seruā st eū m ydolatā · aī mſidiaret⁹ eis ut aī
tēt eos a dō slo · tota nocte dormiuit · i · t pace q;
ut qī uidit eos assenātes b · q; vana nō t
muit ab eis occidi p reuisionē eoz ad regū dō.
spr q; ad ydolatriam audaces eos multiuit. ideo
subdit⁹ mane ipē surgens⁹ est · id⁹ omēs cadauera
st · i · ardentes in ydolatria · et deuorauerūt iu
dices suos · mſtrando sēes illos utiles repro
bantes · omēs reges eoz tetenderūt · m illā ydola
tram · uū de quolez eoz dz · uj · pz · et · uj · a patre
Jobaam qui peccare fecit isl' nō recessit ic · eſſ
ym m ꝑplūs ipē admittebat⁹ q; regnū isl' nō so
lū fuit mfectū ydolatria Jobaā · sz etiā ydolatēs
genitalū extirpandū tota regnū · et nō solū ad
hoīa sz etiā qī omnia · id⁹ subdz · effiaym ē fes
subuma⁹ · i · ydolatēs gētaū mfectus · sicut patr⁹
subuma⁹ ostendit sozes a similib⁹ · q; nō recipit
p pmām · comedere⁹ alienū robur eo⁹ · q; ꝑ pmā
stra frequēt fuit ab hostib⁹ depdat⁹ · et ꝑ hoc nec
tuit · q; hj ect ꝑ hanc ydolatriam · et ꝑ ea⁹ exe
crato · et nō solū iuuenū · sz etiā senū · ō subdz ·
dz · et cum effusi st⁹ in eo · i · deum isti prō · ō subdz
pē · et ululabit⁹ supbia isl' · q; mpletū fuit
ꝑ Osee qui aī ꝑplā isl' ductus ē captiuus in
assirios · uj⁹ pz · xvij · n⁹ recusi st⁹ p pmām debitā ·
et fuis ē effiaym qī colūba pdecta · i · retib⁹ au
ucupis capta · nō hūb⁹ cor · i · fiduciā in dō · ecce
ni muocabāt · q; fugientes ad hūanū auxiliū
et dimittētes dīnū et hj fuit ꝑ Osee · q⁹ pz · vj ·
ad assirios abierūt · ꝑ manahem · uij · pz · xō ·
et aī pfectū sunt · obsidentes de auxilio hūano ·
et diffidentes de diuino · expandēs sup eos rethe
meū · dnīa eos in mambz adiutoz⁹ · et aī sub
dz · qī recesserūt a me · p multiplicem ydolatriā
ut visū ē · ego ideirco eos de fiducia egipti · et
ꝑ locum st⁹ contra me mendacia · dicentes de
uitul' aureis · ecce dī tui isl' · qui eduxerūt de tra
egipti · 3⁹ · pz · xij⁹ · et nō clamauerūt ad me in
corde suo · me deuote deprecando · Ez ululabāt ·
in aulcu ydoloz in cubilib⁹ suis · in delib⁹ sup
tritī et vinū ruinabāt · q; post ydolatriam gra
lam excebāt · et ego eruditu et confortauī bra
chia eoz · mittendo eis ꝑphetas ad eruditionē z
exhortationē in bono · et in me cogitauerūt ma
litiā · ꝑphetas meos occidendo · ideo recessi st⁹ ut ecce
abscp ruga · pmo · n · sb⁹trexerūt se ruga roboam
filij salomōis · uj · pz · xij⁹ · et postea a ruga le
gis diuīe fluendo ydol' · facti st⁹ qī archy⁹ dolo
sus · qui reflectit sagittā contra tenentē eū ·
et ꝑ plius isl' blasphemias retorqbat in deum
sustentatorē suū · ruebant in gladio · s · assirioz
a furore lingue sue · i · ꝑ ꝑ blasphemiā cōt
deū · ista subsannatio eoz · i · derisio dei · in tra
egipti · i · didicerūt eam aī ecnt mer
egyptios ·

Ozee · vij · capitlm ·

In gutture · post declinationē diuine iustīe.

et mīe · hj qm⁹ promiſ⁹ promulgato vtusq; · et ꝑmo
iustīe · ch⁹ mīe · cap⁹ · xuj⁹ · prima ī duas · q; ꝑ⁹
promiſ⁹ iustiae dei promlgato · ch⁹ ꝑpli incepato
cap⁹ ix · prima m tres · q; ꝑmo ꝑclamat⁹ dei iusti
tiā qua Judā · ch⁹ contra isl' ibi · me muocabit
bāt · Tres itez tōnes Judā ibi · et Judas / Tertia
pmū dz · ꝑphē a dīo · in gutture tuo sit tuba · i ·
clama alte ad modū somitus tube · et hō dēat
clamare subdz · qī aquila · i · nabuc · rapax ad
modū aquile ꝑ⁹ qd aquila vocat⁹ · ezechiel · x
vis⁹ · aquila una grādis · 2⁹ · sup domū dīn · i · ra
to veniet ad destruendā domū dīn in ihrlm · qd
fuit mpletū tpē sedechie · uj · pz · vltīo · et subdz
aī ꝑ eo q; trāsierūt st⁹ fedus meū · i · iuxta tenū
nomīs mei firmatū · Ezechias · n · de cōsilio
seniorū et sacerdotū iniit iniamētū q; fecit na
buc⁹ destruendo · b fideliter sb tributo · sicō pal' vl⁹
et legē meā quasi tu st⁹ · fuadēdo mlt⁹ placat⁹ q;
legem dīn datā in monte sinai · pt ista ps etiā
expom de destructōe templi ꝑ ea⁹ tēporū eo
q; aquila est signū romanū impiū · eo q; trāsierūt
si st⁹ fedus meū · orando xp̄m · qui missus erat
ad fedandū deū et ꝑplm · et legem meā quasi
cuasi st⁹ · minantes mandata dīn ꝑ⁹ suas tra
dītiones sm q; mpat eis · ꝑ · ast⁹ xv · ¶ me muo
buit · hj qm⁹ ꝑmlgat⁹ duīa iustitia contra isl'
aī dz · me muocabit⁹ · arrati ab assiriis cor⁹
uum⁹ te isl' · et sbmte⁹ est · q; hj vocatio erat frus
tra · et subdit⁹ aī · precat isl' homī · i · dei cultū
p cultu vitulor⁹ · immanis ꝑsequt⁹ eū · vsq; ad
captionē · et captiuatōem · ipī negauerūt · f · reges
isl' · et nō ex me · q; ex duīa ordinatōe regnī
ru · tribuū erat dātū · dō · et filius eius m sem
pitīm · ¶ Ez quia hj vr⁹ qd dicat⁹ · uj · pz · vi · ipī
Jobaam · hj dicat dīns dō isl' ecce ego scindam
regnū de manu salomonis · et dabo t⁹ · x · tribus ·
¶ Dō q; hj fuit indurē · et qī p actūs s · ad
puidendū malū salomonis · ad q⁹ declinauit m
senectute et sic ꝑmisit roboam p⁹ dē dat⁹ ꝑphē ·
ex q; rōne · x · tribz fuerūt ab eo diuse · et b⁹
istud attigit ex ꝑmissione diuīa et nō ꝑprie ex
ordinatōe q; respiat aliqd sm se et absolute · ō
sequt⁹ · principes ceciderūt et nō regnou · i · non
applauu · s · malicia ꝑpli se a regno dō segregauīt
et regē b statuētis ꝑpria vo⁹ · et nō de mādato
dīn · argētū suū et auri suū fecit b ydola · s ·
vitulos aureos · ut mtuerent · hj · n · ydolatria fuer
mtibus sui cū · ꝑfectus ē vitul⁹ tuus · i · vituli
qz duo fuerūt adpiendo singlare ꝑ plūs · vsq;
nō poterunt emūdari · s · filij isl' ab hj delicto · q ·
d · mūdi vsq; ad cor⁹ captiuatōem · qz ex isl' et
ꝑpē est · i · ꝑpē vitul⁹ ē de auro et argento regum
isl' · artifex fecit illū · ex q; patet q; nō ē dō qui nō
ē factus · Ez factor omī · qui in manuear tela eit ·
i · ꝑfectus in loco vili in hēb hī · qz astelle cuit · i ·
dissipatus in fiusiu sicut ligna q; ponit⁹ t ignē
ex q⁹ videt⁹ q; isti vituli erāt aurei exci⁹ et ligne
mti⁹ · et b⁹ subdito auro ꝑ assiriis ignis facti fuit

te lugno · qi venti semiabiit · i · opa mama · et turbinem metet · i · m captitatem ibit · culmꝰ stans nō ē m eis ꝛc · i · si otingat eis aliqua appenia ꝓsperitatis · nō tri vemet ad effectū · et si vemet ab adiūstans impiet · nē factus ē m nationibz · i · ato ducet · m assyrias taperuus loquit · n · de fluō ꝓ modi ptis ꝓ ētitu dnē ꝓphie · qi vis imūdi · i · i uli tractabit · qz ꝓ ascendent ad assur · i · ibi m captitatem ato ducent · et subdit cā · onagꝰ solitariꝰ ē ꝑ fmym · onagꝰ disturientes ꝓ desm attraxerūt venti · ad siu refrigerū fm q dr Jeme · xuy · onagꝰ steterūt in rupibz · trexerūt venti · quasi draones · ē isti disturebāt · ō subdit · immisa dederūt anatoubz · i · ꝓdoz saltoubz · ad idem ꝓmet q subdit · ēz et cā incēdā ꝛc · et subdit pena · nē congregabo eos · i · modico tpe tenebo e os m tra sua aggregatos · et quiescent paululū ab onē regis · s · assiroz · in ciuꝰ regno oppmūt dura sumtute · q · d · ato sī de tra sua diligenda et m sumtuē ducenda · et subdit cā · qz multiplicauit effusum alcatra · s · ꝓdoz · scriba ei multiplices leges meas · ꝓ quibꝰ rememoꝝ ei · que velut a liene aputate sūt · ab eis eas tñsgrediendo · sdm alios usus legis mirogatie · scribam ei multiplices leges meas · addendo ꝓcepta ꝓceptis · q · d · nō eo q hi eēt fiducia · vñ subdit · que velut aliene · ꝛc · hostias offerent · ꝛc · ¶ Cntra qs sciend q · v · tribz li volent ydola tri nā hi colebant dnm · ꝑ qs dicat eis helias · iij · ꝑ · xvuꝰ · vsq; claudicatis in duas ptes nūc volendo bual · nūc dnm · si talis cultus nō est ō acceptus · ō subdit · et dns nō suscipiet eos · ideo subdit pūicois amelia nūc recordabit iniquitatis coz · i · penā debitam in sendo · ipi in egypto nitent · i · in suauitē vile et duram sicut fuerūt in egypto · et obliuis est repetiō ē tē pūicois dē · ¶ Et iudas · hi venit ad jhīa ad declandū dnam iustitiā qm uidū · d · et iudas et multiplicauit urbes munitas · de cem tribubz in captiuitatem ductis · due tribz q remanserunt · fortificauerūt tiam sua fortalicijs vt ibi · iuy · ꝑ · et qz in tpe sedecie mmos afflixit de ill · et punit de deo · ideo punita sūt iusto dei iudicio · ꝓter qd subdit · et mittā ignē ꝛc · qd fuit adimpleat ꝑ ciatū caldeoz ·

¶ Caplm · v ·

Audi letur · postq; posita est diuē iustitie tonitia pphe declamatio · hi amos ponit et dem maratio · tāq; quota de multiplicatis delictis · et dixerit nr d · ꝑ · qz ꝓmo maratur pphe ut iuste peiorato · ō ut multiplicat ingratus ait · v · ꝓma dixerit in quibz ptes sm quibz iniuria ōes de bono in malū · ꝓma ē de habitudinaria in permutā · 2da de mūdicia in imūdiciā · 1 · tricia ē · tia de stia in stulticiā · 1 · statote · quita de bonitate in malicia · 1 · qi unas · quita de fiducialitate in pl'cautiā · 1 · effluxum ¶ dr ꝓmū dr nolite tari in alio · noli exultare · exilius in sugio · dr · n · exultauit · qi ex saltatio · Exaltati · q · d · magis hi mām tristitie q gētiles · qui nō sūt tristes sores legis mosayce sicut et tu · qz nō fuit eis ta tu · tu aut formatus es a dō tuo · ydolatrādo et legē eius tñsgrediendo · dilexisti incedē super omēs areas ꝛc · p cultu · n · doloz cōsequ sperabant habitudinariam tpalū bonoz · si accidit eis contrariū · qz hi habundantia q ascam fuerūt dō colendo mutata ē in penuriā · ideo subdit area et tocular · nō pstet eis · et vnū inducet eis qz nō crescet qditū spūale · et cā hi accidet de tra sua capti · ideo subdit · nō habitabit in tra dni · ¶ Heus · hi marcipat de mutatōe pa · s · de mūdicia vite quā tradit lex in imūdiciam ōisationis egyptiace · et in assyrios · s · ductus pollutū comedit · i · cōmedet ato cibaria in le ge phisti · nō habebit dnō vnū · q · d · ꝓ sua imūdicia inceptū ē ad dei sacrificiū · sanctificauerūt coz · q · pānis luxurie · i · pollutū in domo · n · in qua erat mortuus omia cibaria vtebant pollutis · et illi qui comedebāt ea · ō sequit · ecce qui vēdit ꝛc · qz pānis eoz nūc · ꝛc · q · d · ille pānis pt refici famem · sed ineptū ē ad faciēdū inde dō oblationem · ideo subdit quid facietis in die sollempni · in q debetis apere coram dnō aī oblationibz · et nō vacui et nō ingēs aliquid ap tū ad offerendū et fm ipse sensit otimiat hic pdentia · ¶ Pa · Ca · alie exponit · d · q · allegat duas tribz a nabuc · ecce dies · d · quid facietis in die sollempni · qi dns de caduis vris fua et sollempne quiuit destruis et auferz · q · d · non ipsius effugiū · et sic quisq; aī hui sequēti aī dicat · ecce · n · pfti ꝛc · i · pauci qui effugerūt in destructōe ierlm · inuenit in egypto contra gsuluit · Je · s · iohānā filius caree et alii aī eo Je · xlui · ideo subdit · egyptus congregabit eos · ista tri fuga nō uoluit eis · qz ato post nabuc · mīt uit egyptū et cecidit eos · ideo subdit · memphis sepelict eos · cīas ē egypti · q mīt dr caminata dessida · le argentū eoz victima ingredietab · et aī ihrlm · n · destructa longo tpe fuit sīt ihita toribz vbi fugientes absconderāt sua pāosa et ō ibi accuerūt vltate et spme · venerūt dies visitationis · s · pro peccis et in ipse notat hui pūitionis · ¶ Statote · hi marcipat tria peiorata · s · de sapiā in stulticiam dederat · n · dēs illi pmo legem de qua dr deut · c° hi ē sapiā et intellectus coram pplis · ex ꝓpe confessione ei fuit execrati · qz frequentato peccatoz ex erat mensis calui · ō dr · Statote istī stultis · et dnī aliqui coercatores q sī dne dicebāt Statote · et sic istī ē vocati tasp · ex in ipse est vna dictio · et tuit istī ē aī tasp et sic ē sensus statote ꝛc · q · d · pz omibz q pplis istī fuerus ē stultus ipsiam in sanū · qz ipsete erant increpti a demonibz ideo ei subdit · vnū spūm lem subintellige maligno spū arreptū · et subdit cā hui ꝓter multitudinem iniquitatis tue · et

milit̃ud̃o amẽtię. sipple fuã ẽ a dem̃one dõ iuste
& ꝓmittẽde. gñ̃ subdit de hoc̃s ꝓphetes speculatoꝛ effraym. i. annũciãns effraym veritatẽ. aũ
dõmes. i. loquẽs spũ dñ̃i. ꝓpheta. sipple ẽ fm
vitatem. Et qꝛ tales ꝓphãs querebãt mẽfacere.
sicut mſa patebit de Amos. hõ subdit. laqꝫs
rume factus ẽ sup omẽs vias eus. qꝛ m frũs
et dñs talis ꝓphete qrebãt occiõm mortis sue. et
qꝛ regnũ ifrl nõ solũ ỹ faciebat. Et et regnum
iuda m q̃ erat templũ. iõ subdit. ifama m dõ
me dei eius. qꝛ zacharã mfecerũt m tẽplo dõ
fo pũl. xxiiij. et qꝛ ista erãt hereditia. dõ subdit.
effimde pcãueniẽt sicut in diebꝫ gabaa. in qua
ꝓr leuite mortua fuit violata mirabili libi dẽ.
Judic. xix. Peroꝛdabit inquitatis eoꝝ. nõ qꝛ
obliuiõ tribuit in dõ. Et qꝛ ad modũ veritatis
se hr qñ̃ pũt pcã dñi dissimulata. ¶ Quasi
vuas. hic marpat̃ qñ̃ta mutatiõ de virtute i
malitiã. aũ dr in ꝑsona dñi. q. vuas in deſto.
que st̃ ibi valde pãose qꝛ mire. mueni ifrl. in pa
tres pũbꝫ Abraham Ysaac Jacob. et filibꝫ. q̃ ꝑ
ma poma ficulnee. q̃ st̃ alios meliora. in cacu
mine eius vidi pres eoꝝ. sicut. n. in cacumine
arboris fructꝰ eius matutiñ. et melius eo q̃
a sole attingit̃ liberꝫ. Et dñi pres fuerũt meli
ores possessiõibꝫ. de quibꝫ subdit. ipi aũt mutauerũt
ad beelphegoꝛ. i. ad ydolatriã filiaꝝ Amon et
moab. mu. xxv. alienati sũ. a dõ. in offensoꝛ
st̃ suam. ut ibidem hꝫtur. et fet̃ st̃ abhominabiles
sicut ea que dilexerũt. i. sicut ydola q̃ abhominã
tiones nominãt frequent̃ in scptura. ¶ Effraym
hic marpat̃ plus de quãta mutatiõe. si a fecun
ditate prolis in sterilitatẽ. et dicit̃ in duas ptes
qꝝ pmo ꝓuinã pcucit̃. Et medens pt̃ ibi. Et et
ve. tãq̃ serpẽs ad pmũ reuocat̃ ibi. effraym. cui
dia vo prolis in magna pte fuit eius captiuitas
qꝝ notat̃ aũ dicit̃. effraym qñ̃ anus molãbꝫ. de
mõ sue molauit. ductus extra tiam suã in
captiuitatẽ. et loquit̃ ꝓphetã de futuro ꝑ mod̃
ꝓtã sicut frequent̃ dñi ẽ et sic̃ sic intelligẽdũ
st̃ in libꝫ alijs. vbi nõ exp̃. ylã eoꝝ. a pu ie
in hr. n. ylialmut̃ ꝑ vrores eoꝝ facilitẽ appellãt
et sñ̃ populo plebant. et qubꝫ seqlat̃ hystoria
pl̃. de mutatiõe hui⁹ gloue. subdit. q̃ si emutuerit
filios suos absq; libro fucam eos. mẽ facendo
ꝑ assiros. ¶ Et et ve eis. hr ẽ ꝑ mandatũs
in qua ꝓphetat in ꝑsona dñi loquẽs dominat futu
rũ destructionẽ ꝓpli ysrahel ꝑ romanos hystoꝝ
ꝑ assiros de qua aũ immediate fuerat locutꝰ. ¶
Circa qđ sciendũ q. iste ẽ vnus de passibꝫ scpturẽ
veteris testamẽti corruptus a iudeis sm qđ dicit
frat̃ Raymundus in hebraica lingua unde primus.
ad cuius intellectũ sciendũ q. s⁹ hẽt̃ in hr. qt̃ et⁹
ve eis bestiã de eis. he' vo hnt̃ duplicẽ. s. samech
et sin in scno et cauntẽ differentes. qñ̃ vo bestia
scribit̃ ꝑ samech sigt̃ in recessu mẽ. qñ̃
vo scribit̃ ꝑ sin. sigt̃ mutationẽ mã. hr aũt
scribit̃ ꝑ sin. et vo hr ẽ vi hui. qꝛ cauã ve eis mu-
tatio mea de eis. assumpsit. n. dñs carnẽ de iudeis et
et hr sciaꝝ ẽ ve eis. qꝛ pro maiori ꝑte fuerũt in
credili et ꝓsecutores xpi. et in vindictã mortis
eius ꝓ romanos tractati. et captiui facti sunt q̃
erat designat̃ ꝑ hoc q. in ꝓpheta dicit̃. qꝛ ecce
ve eis. et in latino additur mẽti sigt̃. et in hr lo
co hr poũt hr deo ytum ꝑ quã ꝑ sigt̃ additur mẽ
tis consilio ecce fuit dimisio ypli iudaica per
romanos q̃ fuit tanta imo maiꝝ q̃ illa que
fuit facta ꝑ assiros et caldeos a ꝓncipio. n. ob
sidiones ꝑ romanos usq; ad finem mortis fuerũt
fame pestilentia et gladio decies centũ milia
¶ Hanc aũ vitatem fidei mẽ osẽdũt mutat̃. fa
cit. repellẽdo. d. q. hũ sin. qñ̃ pcipit̃ deſup m ſ
mistra ꝓte hr sõm et virtutẽ hr̃ samech. et ſ̃
besiur. sigt̃ hr recessũ et nõ mutatẽ qꝛ pcipi
hũ sin m hr loco. ¶ Et istud vr fuga vitatis
ꝓmo qꝛ hr hũ in toto veteſto nõ inuenit̃ alr
ſ̃ pictata ut dicit ꝓdcus sr̃ stymmidi. et ſ̃
ſ̃ nõ recolo me vidisse. alr ſ̃ pictatẽ. ꝓter
qđ dicit̃ hr addito sciã ad depiandũ suam. ſ̃
qꝛ pcipitata nõ st̃ de subdi hr̃. n. a ꝓncipio septuẽ
fuit. vñ et ydolu qui in synagogis eoꝝ legit̃
st̃ sine pctis. ſ̃ ꝑ magnũ tpe ꝑ ea mutata st̃
hr primata ad sciaꝝ legendi. aũ ygit̃ subdito pc
to pter̃ ipi credunt q. vestium ꝑ sin septuã mẽ
natẽm signifiet. quãit̃ credi q. vestium hr mã
natẽm sigt̃. et qñ̃ tñslo mã dñi. ha. ca. ecce
q sic hr. Et ve eis cũ recesso ab eis. ꝑ qđ fuit
sciã post corruptionẽ dicũ. pt̃ cũ trahi mã tñslo
ad pdem̃ intellectũ. Et ve eis &c. qꝛ ꝓter neglẽ
mẽtes dei deus recessit a iudeis dimittẽs
eos in cra. eoꝝ. usq; mittent plenitudo gẽtiũ
sm q. deducit ap⁹ sans diffusẽ in epla ad rõnes
¶ Effraym. hr scripta fuit̃ ad pdem̃ cuius
plus in regno decem tribuũ tpe veteſ testi. cum
de effraym ut vidi unus erat. i. simul tria in
filios iuste. ro subdit̃ fundata in pulcritudẽ
pulcritudo. n. ciuitas principalis q̃ fuit in medio
dme plebis. et qñ̃ oñdit mutationẽm in oppositũ
et effraym educet ad misericordiam filios suos. i.
adiuuabit assiros qui eos debellauerũt et captiuã
uit. Et eis dñs. i. dabit. vulua sũ liberis. i. vocis
stiles et ydem arẽ. ita q. iam natiuo poterãt
uti. subdit̃ aũ hui⁹ pene. omes nequaq̃ eoꝝ
malignã. ibi. n. crucifixit iosue filios isrl et tũc
ibi quecunq; alia aliq̃ tpe ꝑpe qđ ꝓphe fili dicũ
tur q. erant loci sanctioꝝ templo q. erat in hie
rusalem et dicebãt ꝓphẽ ibi colẽ ydola ex quo ro
bantur̃ de exsil et a dõ reputati ro sequẽs. nõ addã
ur diligam eos omẽs principes eoꝝ predones a dõ
ꝑ ydolatriam et a tia sua ꝑ captiuitatem. radix
eoꝝ exsiccata est. i. ventus ꝓfuit̃ et si germinet
nõ tñ viuent. abiaet eos deus meus &c. tia sua
ubi̇ est ꝓphete captiuitatem denũciantis qꝛ
Audiens iudeus aũ rũsonãt eos ꝑ ꝓphãs ad
dñm et erut ymi in sacciis. i. appetãt t lõ
gus fiendo. ¶ Explicit. Incipit̃ regnoꝝ

post meretricem ppli de sua peioratione. hic gm̃ meretum de migratu mdme et duduc m̃ q̃tuor ptes. sm̃ e. migtudies q̃ prima pe in caplo p sensu alie tres m tribz sequentibz prima m duas. q primo meruit migtudis tribꝰ. so subdit ibi dmsit e. Contra pmũ assendendũ q deus se tit illi primo magnũ bñficiũ introducendo eũ m tiam lacte et melle manantem. ero. iij. Ez de hj bñficio migtu quisi fuerũt ad idolatriã. dicit ro. vitis frondosa israel vocatur. at ppli vitis sua dicit ysa. p. vinea dñi exercituũ domus israel est. et dicit hj frondosa. q multitudie ppli et habundancia diuciaꝝ fuit ibi forti. et hj e tis fertilitate. ro subdit. fructus adductus e ei. q multiplicabꝰ ppli creuisse fructus tre sufficiebat ad eius sustentatiõem. Ez q hj habundancia fuit eis ocõ reddi adeo. sm q pderant moyses deutro. xxxij. macassatis e dlcis et recalcitrauit re. ro subdit sm multitudiem fructus siu. i. diuciaꝝ suaꝝ et artificialiũ multiplicauit altaria. ad ydolatriam exercendam. et nõ soliũ vnus vitulꝰ sed multos. ro subdit. iuxta ubertatem tre sue. exhibuit similaria. Dimsit e. hj q̃ subdit pter et p pomꝰ pulcro. x. tbuit. Ch̃o tortuõ duaꝝ. i. anbꝰ uidis. prima m tres q primo pomꝰ pulcro ppli. Ch̃o aspectio vituli in vallib. tio captiuio separi regu ibi afflictio. Ez pmũ dr. dimsit est eos eoꝝ. primi idola colendo primi dei. ne multi but. i. cito mtfiaent et captiuabũtꝰ p regem assiroꝝ. ne confringet similaria eoꝝ. accipiẽ de ude auri et argenti. dpliabi mas eoꝝ accipiẽ e paosa ornamenta eoꝝ. q mic dicit isti te. nõ e rex nob. i. nõ pt nos defendẽ. sicut queiẽt dr de rege qui nesciat l nõ pt pplm de fendẽ. nõ yemus regem et subdit ami. nõ em timen dñm. sic em dicebãt aliqui bon mẽ cos ex q nõ reuerem dñm rex nõ pt defendere nos. loquimi vba visiõis mendl. vbi ẽ pheta mendax pplm eo q dicebãt vba falsa q pheta. m hebr hebr. loquimini vba iniquitatis filii. i. qui iniquitatis filii iniquitatis. et fletus fedus. s. stillacat ei. primus vic. et ido aliqui libi hñt amicitiõ. ps nõ e m hebr melli mi et q̃mmaluit q̃ amicitia mea. sup subditos agit. i. quitis in dicit pauper qui vocatur subditꝰ agit hj. eo q. p pom tributi oppmit et molestiat. Vaccas hj gm̃ describit expectatio ydoli et q ista hui e meticulta et sm hebreos m pte corrupta ideo ad eius melliõem sr aliq pmittenda. pmit est q amalech vel isti dabat singuli ãnis munera q regi assiroꝝ. vt confirmaret regnũ suũ qd mutuabat volenti. uq. p. xv. et mi munera fuerũt vitulꝰ aureꝰ qd fecerat Jeroboam l salti vnus eoꝝ. te q fit hj mentio. s. ille qui erat m bethel q alio nomĩe dr bethauen Josue vii. et m hj qui hñt hebr et latin dicit vbi aliq expositores latini q sacerdotes illi suy dolor fe cerit occulte vitulos de aupo deauratos et illi fuit portati m tiam assiroꝝ. et pi fructue retinuerũt ei aureos. et cũ postea ver assiroꝝ vi dit fraudẽ mdigtus afflixit ihu tiam. et sm hj exponit bañ isti. Vaccas bethauen. i. vi tulũ qui erat m bethel quẽ vocat ysaias nomĩe vane terroꝛe. et m plali vaccas como loquẽdi q de ero. xxxij. isti sr dij tui qui te eduxerunt de tra egypti. et tri nõ erat i nisi vnus vitulꝰ gflatilis. coluerũt hñtatores samarie. q erat metropolis. et sic hñtatores eius colebãt ydolũ a suo rege sm. q luxit sup eũ. i. sup vitulũ. pplẽ eius qui colebat eũ. ro luxit qui fuit assportatus in pdõ. et edituu eius. i. sacerdotes vituli. et dñr edituu. ab edẽ et tueor. eris. q. tuẽtes seu custo dientes edẽ ydolu sup eũ exultauerũt ppter fuit lu ctu q e fructue retinuerũt. Ez pplus lugebat q ipm sublatũ credebat. m gloria eius. i. m vi tulo qui reputabat honor pẽ. q migrauit ab eo. i. a pplo sm eius opinionẽ. Ez quidem et pẽ m assur delatus e. cui alius munera mittebat pplus munus regi vltoꝛ. q vastebat mesopotamiam et omnes circũdantes e. confusio effigiem capiet. i. ex hj effusionem reportabit fraudẽ decepit ut pdm e. et cõfidebat israel in voluntate sua. i. in voluntate sacerdotii qui fecerũt tale fructũ et q securus e effusio regum mox subdit. Ch̃o. expõ nõ vr valẽ. primo q satis videtur distorta Ch̃o cui dr coluerũt hñtatores samarie q luxit eũ pplus. li. q de suo signo e redditum causa dñi immediate precedens luctus vel ppli de assportato vitulo nõ e alius mos cui l vel q hñtatores samarie volẽt ipm. Ez magis e ro ad oppositũ. Item fructũ sacerdotii vr e fictitiũ q in receptione et traditione veri Ch̃i pheta adhibet magna dili gentia. vas aut aureum a vase de aupo deaurato fratum distinguit p colorem expressus. Item expositores isti dicit hj hui ab hebreis qd nõ in vno q. Pa. Ex. magnus doctor m hebreos nisi pentus dicat de hj fructo l fraude. Ez ad anu sensit exponit hanc quia ad hj. Sacerdii gs q e hui hebraica ad vaccas bethauen timuerũt hñtatores samarie. et ppter vitulũ qui erat m be thel ut ydem e timuerũt hñtatores samarie ne infortunii et malii venret sup regnũ ppter missionem vituli regi assiroꝝ erat. n. samaria metropolis regni et ido p cetis exponit timor eius infortunii sui timslatore ro in me videt credi disse hunc timorẽ fuisse proueniẽ et ro timsluliꝰ coluerũt p timuerũt. q luxit sup eũ. i. sup vitu lũ transportat. pplus eius. i. pplus regni et edituu. i. sacerdotes ei luxerũt q hui erãt maiorẽ tam luctũ. et iste luctus mouit hñtatores samarie ad magis timendũ de infortunio futuro. sup eũ exultauerũt in gloria eius. i. sup vitulũ exulta uerũt sacerdotes et pplus qui gloriose venerabatur et ro luxerũt in eius deportatione de qua subdit q migrauit &c. ura q. li q migrat referun. ad 1m q pceat de luctu sacerdotii certi patet et supra

dēs. ¶ Confusio. hȳ gm̄. destribuē captiātō step
tri aī dicē. confusio effiaym capiet. i. regē isl'
qui sic noīatur q̄ p̄mus rex fuit de tribu effin
ym. et confidētur isl'. i. ꝑlijs eius in uolūtate
sua. i. q̄ consensit regi. in cultu ututoꝝ. ideo sb
dē. tñsiuit fcat sumaria regē suū q̄ spuma si
fuge aque. i. fcat eī dux in captiuitē vilis sicut
spuma ē res vil' eo. n. q̄ ꝑlijs consensit regi mel
tu idoloꝝ. idolatria fuit multiplicata in regno
q̄ fuit vō captiationis regis et ꝑli. et dispsit et
exelsa ydoli. i. vtensilia utuli q̄ colebant in locis
altis. patet isl'. hȳ dr̄ q̄ tō et q̄ to. ꝑ. frequēt
repet de jdolatria eo q̄ fcat utulos q̄ portauit
et p̄dūc fcat isl'. lappa et tbul' astendet super
ligna eoꝝ. q̄ tūc vidēt in desiū. et dicēt. s. isl'ite q̄
minēte captiōne sua desiderabāt cultum in ex
imis montiū. et dehīc galaa portauit israhel.
¶ Ad mellēm hȳ stendū q̄ ras' de idolo michee
et de vxore leuite in gabaa mortuo finit. eode tpe.
et licet scribat in fine lib iudicū tñ congruēter
tūc p' mortem Josue. et de casu ydoli dclāu Judē
xvij. ideo patet de alio casu q̄ tūc tpis phinees fi
lius eleazar sacerdos erat sūmus sacdos ut hēt
Judē. xx. ca. et q' dr̄. et diebz galaa peccauit
isl'. q̄ a tpe quo galaa enormit̄ peccauit mul
or leuite totus ꝑlijs isl' peccauit in idolo mi
chee. q̄ posuit illud fcat in tribu dan vsq̄ ad
dcte tribz captiuitatem. ideo subdit. s. steterūt. q̄
idol' michee in ebz dan stetit p̄mansit. et cui hȳ
fit hȳ memoria de prō galaa arguēdo ꝑlīm is
rahel qui fuit ita sollicitus de vindicādo iniuria
hūana. et tñ negligent vindicate iniurā duāz
lz. n. bñ scrit ī p̄mo. s. pugnādo in galaonitas
tñ. n. tenebat' ad fin. s. ad amos. idolū de tribu
dan et p̄ista negligētia fuit pūitus in pugna
contra galaonitas a quibz fuit bis turpit' de
bellatus. luat viā in tō q̄fluctu et hȳ q̄ subdit'
nō comphendā eos in galaa ꝑlīm sup filios in
quitatis. i. galaonitis quibz nō ꝑualuerūt p
na vice et fu. iuxta desiderium meū corripiam
eos p̄ regem assirioꝝ. congregabunt sup eos
ꝑli. s. milia aī regē veientes. tñ corripientur
inter duas mūitates suas. i. ꝑ duos vitulos
q̄ mq̄ voluerūt. effraym. i. regnū isl'. vitula
torta dilige truā. i. sil' vitule q̄ gsueuit tritura
re. i. exaute granū in aera cr̄ calcatē sua. et
. n. terūt messes in tra illa. vitula aūt talis dili
git locū tritare q̄ gsueuit ibi comedē ad libi
tū suū sm illd deut. xxv. nō ligabis os bouis t'
turātis et nō vult exire de loco illo luctz pena
at' et si exit arotriet'. et ꝑlijs isl' frequēt'
fuit flagellatus a dō inter ydolatriā. et tñ nō
dimisit eam. et si aliqu dimserūt hȳ fuit tm̄
ad horā. luat aūt hebraica plamor est q̄ tal' est.
effraym vitula stimulata diligit tritare. i. lo
cū tritare nō dmittens illū pro stimuli pūc
tione. et ego tñsiui sup pulcritudinē colli sui. to
talit' subiugādo assirioꝝ rege. astendā sup effra
ym. i. fortiam astendē regē assirioꝝ sup ꝑlīm ita
q̄ ponet pedes sup eius collū. ille. n. qui ē sm
plat' rebellacius et supplantatus. ¶ Arabit
uidas. hȳ pomit' conuersio duaꝝ tribuū. et duū
m duas ꝑtes q̄ p̄mo pomit' conuō. ch̄o. x. tri
buū obstimato. i. auaritie. Cōtra p̄ nitū stendō
q̄ due tribz videntes. x. tribz captātas ꝑter
patā sua dispositionē se ad bonū adhortāte eas
Ezechia rege eaꝝ. ideo dr̄. Arabit iudas dē. i. as
ponet se ad laborē pñē. et ad opa veritatis et
mē. ideo subdit'. semīate vob̄ in iustitia et. tpis
requirēdi dnm̄. ꝑ bona opa. tūc venit q̄ docebit vos
iustitiā. s. rex ezechias. ꝑ ezechie successit ma
nasses filius eius. qui fuit pessimus et ydola
posuit in tomo dn̄i. ideo subdit'. auaritia impietatē
. i. dispositus vos ad male agendū. et exponit
aliqu ꝓmuādo ad iniuriā p̄dentem si q̄s in fide
ꝙcludit'. sic vob̄ fcat bethel. in qua adorabat
vitulus qui erat in regno isl'. et nō iuxta. patri
q̄ hȳ iniā nō aūgitur p̄dentia. si dirigit' ad po
pulū. x. tribuū. ¶ ꝑ q̄ dicendū q̄ auaritia
dē. inquit alia ꝑs in qua post cautionem duaꝝ
tribuū pdam̄ reditur. d. impietatē auaritie. cogi
tando male. iniquitatē messitis. implendo
opa. cōmeditis fructē mendacij. atque edēdo fle
ꝑhete. q̄ cōfisus es in vb̄ tuis. mittēdo mūia
as ad regem egipti ut rebelles assirios q̄ fcat
esde. iuxta. ꝑ. xxv. et in multitudīe fortiū tuoꝝ
magis fides de eis q̄ de dō. ꝑ hȳ supple. cōsurget
tumultus in ꝑplo tuo. i. sonus affisi fugientis
de plio. et omēs munitōes tue. in quibz cōfitebas
vastabunt̄ sicut vastatus ē salmana. dē. udi
aī. vus' scribit' q̄ gedeon debellauit rebbe et sal
mana pncipes madian. et captos reddit eo q̄
infecerāt fres suos in thabor et sm hȳ exponit'
liā hȳ. Sic vastatus ē salmana. pncipes madiā
a domo eius qui vindicauit baal. i. a gedeone
et sociis eius de quo dr̄. qui vindicauit baal. i.
vindictam accepit de eo. q̄ suffodit altare eius.
et lucū succidit iudicū. vi. in die ꝓlij. refert ad
illud. Sicut vastatus ē salmana. s. in die ꝓlij
gedeonis aī ipō. inīt sup filios alliga. i. q̄d oc
ciderunt fres gedeonis et mixti eoꝝ aī ipis.
sm hebreos. alia est hȳ sma et luā hec. ad eande
conclusionē. ¶ Ad aliud intellectū stendū q̄
in hē. nō hē hȳ salmana. ez salman. nē nomē
ꝑpium sm eos sz appellatiuū et sigt pacificā seu
quietā. hȳ eaī videt q̄ salmana q̄d ē nomen
ꝑpium mapit p luxuriā side. salman uō hȳ sepaī
mapit p luxuriā sm. ¶ Vt pro eo q̄ hēmus. a do
mo eius qui vindicauit baal. in hē hēatur. a
domo insidiatoris et ē sensus. i. sicut gens paci
fica et quieta nō timens ē de populo vastatē
ab insidiatore et eius familia inuente subito
sup gentē impunitam q̄ credebat eē in pace et
quete sicut legit' de instatoē lachis iudicū.
xviij. in die ꝓlij. et insidiose cōmissi. inīt super
filios alliga. tales. n. latrones nō solū solent

mfice mares. sed eaꝫ femmas ne actuſent. et
ſc occidit mēs aī filꝰ et ē mtencio gpheteꝫ
ſic fier. x. tribubz pro patꝛis suis. ió subdit. sic fe
cit vobis bethel. i. mcuit a facie nequicie vre
. i. gtie. nequicias. vrās ibidem stās adorando
vitulū.

Cxi. capl̄m.

Sicut mane. hj marepat gplūs pro stdam
gratitudmē q̄ accepit restaū bñficij e
ductionis gpli de egypto et deductiōis p
desertū. et licet istud bñficiū pcesserit tpē bñfica
um pōitum capló precedenti nō tñ mtentōe qꝫ
ad hj facta ē eductio gpli de egypto ut mducēt
m eam lacte et melle manantem. pterea sicut
frequent dnī ē m sacra scptura frequēter p
ues fat postius subdit. pns igit capl̄m m du
as ptes diuidit. qꝫ primo ponit gpli vastatō
pro sua mgnitudme. Secō cuiusdē consolatio ex
diuina dilectōe. i. quō. cira primū dr. sicut
mane trāsit. velocit. ptransit nox isti. i. vespertinum
istū cito deficiet. et hj pro mgnitudme bñficij ac
cepti qđ nōtur. aī subdit. qꝫ puer istī. puericia
huj gpli attendit. pm tēpus exitus de egypto
ut frequēt scripturarū ē. ió subdit. et ex egypto
vocaui filiū meū. vñ exo. iiij. dicit dns filius
meus primogenitus istī. vocauerūt eos. s. mo
yse et aaron et alij gphete sequētes exhortā
do gplm ad bonū. Et sic abierūt a facie eoꝝ
. i. retrocedētes a montis eoꝝ. ió sequit. baalī
immolabāt ꝛc. et ego qui nutriui effraym
portabā eos ꝛc. sicut nutrix portat infantulū.
et nescierūt. i. se nescire simulauerūt. q̄ cura
rem eos. i. q. geritem curā de eis bñficia exhi
bendo. et m hj apparet mgnitudo. m humanis
adam trahā eos. i. m bñficijs exhibitis que ad
trahūt ad homīes. et sic quasi vincula dilectio
nis. et ero eis qi exaltans iugū ꝛc. i. sublevās
laborem eoꝝ. sicut auriga qui videt bouē onꝰ
depressū subleuat iugū. ut alleuiatus vires
resumat ad laborandū. Et dns filios israhel
affluētes in desto reparauit bñficijs educendo e
os aquā de petra. et similiter ut melius laborēs
timeus tolerarent. et declinauit ad eos ut vesce
tur. tribuendo de celo manna. exo. xvi. nō reuerte
m tram egypti. Sic. ii. fuit minutum gplō ut
nō reuerteret gplius amplius in egyptū quēndo
amicicias cū egyptijs. Et qꝫ trāsgressi fuerūt hj
ut dns ē capló precedenti. ió subdit. et assur ipe
rit rex eius. ipse sibi regendo. et captiuando.
qui noluerit reuerti. s. ad bonū finē mouta p
phetaꝝ. regnū gladius. s. deuotas hostatores
auctatis eius. et aduersarios electos. i. bellatores
robustos. et gplius meus pendebit. i. suspensa
et ofusa mente remedū expectabit. ad reditum
meū. i. p exhibitionē bñficij qđ ab eis sustinuer.
et qꝫ iā fuit longus tps tractus. ió subdit. Iu
gū auū imponet eis simil. i. grauis fructus ab
assuetis. q̄ nō auferet. qꝫ captiuitas. x. tribuū nō
fuit reuocata de assuetis. Et captiuitas duaꝝ
fuit reducta de babilone. Quomō hj promit
gpli consolatio ex diuina pietate. Io qđ oīdē
dī. primo excludit gpli mitī aī dicat ps̄ona dei
quō dabo te effraym. m mādis adiūtoꝝ. sicut
meruisti. et protegam te. ab aduersarijs q. nō meru
isti. quō dabo te. et pōnet. sicut adama ponā
te. ut seboym. i. pm demissa tua deberes mpe
petuū subire. et deleri absq; repatione aliq̄
sicut iste due ciuitates adama et seboym fue
nūt funditus subuse aī sodoma et gomorra.
comisit ē in me cor meū. i. nō pumā te pm
totū rigorem iustitie mee. conturbata ē pietā
tudo mea. i. gmotꝰ ē sup te mīa mea. nō faci
am furorem irecundie mee. i. rigorem iustitie mee. nō
conuertar. ad intentōe mīe. ut disperdam effraym.
. i. totaliter deleam absq; repatione. qm̄ deus ego.
qui punit ad correctionem. et nō hō. qui punit ad
mitium et vindictam. in medio tui sanctus. i. te sēp
sanctificans. et nō ingrediar ciuitatē. i. culpā meā
nō ponam in vna ciuitate tm. sī p totū mundū
et hj ē impletū tpē gtie. in quo sanctificū est
offertur vbiq; et nō in vna ciuitate tm sicut
fiebat tpē vetis testamēti extra em̄ illud non
erat locus sanctificij. et quāmor hoc dicat dns ag
lachie primo capló. A solis ortu vsq; ad occasū
magnū ē nomen meū in gentibz et in omī lo
co offertur et sanctificat nomī meo oblatio mū
da. ppē qđ dicat saluator Jo. iiij. Venit hora
qua nō in monte hj neq; jerosolymis. s. in ād
inibus premī. Et vbiq. ió subdit. si vere adorato
res erūt qui adorabunt patrē in spū et veritate
spūs. n. ē deus ꝛc. qui loco nō dum stabit nec
ad locū detrāt. p dnm ambulabūt. ei obediēdo.
qui leo rugiet ꝛc. hj expōit. hu. Ca. de messia fu
turo. et quia ad hj q̄ de xpō exponit bñ dicit.
si q̄ dicat futurū cum ē impletū. qꝫ cpūs qui de
loo de tribu iuda Apoc. v. ca. rugit clamore sue
predicationis in se et aplis. et formidabūt filij ma
ris. i. homīes ignis stili qđ est quasi mare pro
cellosum. et anolabūt quasi auis ex egypto ꝛc
. i. velocit venient ad fidem qđ impletū est a tē
pe aplōꝝ a quibus fides xpi publicata ē per
vniuersū orbem. sicut declaratū fuit nō solum
de gentibz Et etiā de iudeis regnū iude et reg
nū israhel p orbem dispersis comisit se ad fidem et
collocabo eos in domibz suis. i. in ecclijs vbiq; p
orbem tiaꝝ edificatis. et postea in celi mansio
nibz. Jo. xiiij. In domo patris mei mansiones mul
te sunt. ꝛc

Cxii. capl̄m.

Circumdedit me. hic incipit xij. capl̄m. sedn
hebraicā veritatē. in quo gplius. x. tribu
um incipit de tua ingratitudine q̄ res
piat bñficium impensū iacob patriarche nō solū p
se sī etiam pro posteris. quo bñficio abusi sūt dece
tribus ergā deū ipm̄ pro vitul dimittendo. et cum
sibi suos duces tribuūt eos multiplicare ꝓsequen
do. ut patet. ii. Reg. xii. m pluribz locis. ꝓter
qđ m hj capló ait bñficium Jacob impensū desti

bit mgtudo seu malicia · r · tbuum m ꝑmo
gñali. Gꝯ speraluit ibi. Et galaad. ꝑma m duag
qꝫ ꝑmo ꝓmitur malicia ꝓpli. so mã dñi i. ego
dñs. ꝑma adhuc m tres qꝫ primo malicia ꝓpli
ꝑmittit. Ecce bñfiauit dei intꝑmt ibi m vtꝫ
tres sꝑauit ad primũ veniat ibi. chanaã. ꝑ
ma adhuc m duas qꝫ primo ꝓmt. r. tributi
culpa. Gꝯ pena i. effiaym ꝓfuit. Contra ꝑmũ
dr m ꝑsona dei. cognouerit me. i. me deluisse. ef
fraym. r. Jdloam ꝑmus rex de tribu effraym
m megratõ. dõ ꝓuocauit me. dõ nõ est nobꝫ ꝑs ī dõ.
rõ. uj. Pr. xij. et m negatõe nomiis mei dõ de
uitul' fabricatus ista sꝫ dꝫ tu isrl' qui eduxerũt
te de tra egipti. Item. et qꝫ Jdloam induxit ad ydo
latriam negationem duplicẽ ꝑmo tribꝰ effraym et ꝙse
quenter alias nouem iõ subdit. et m dolo dominus
isrl'. Ex qꝫ tame tribꝰ iuda stetit m vitate cultꝰ
dium ꝓ longa tꝑa. et iõ subdit. Judas autẽ rex
tus destendit aũ eo. m hebꝰ autẽ hꝫtur. Judas aũt
adhuc potens aũ dõ. qꝫ licet dimidiam fuit regꝫ
ni tꝰ adhuc habuit ptãtem sup tres tribꝰ. s. iude
benamin et leui. qꝫ sacerdres et leuite ꝓ regnũ
israhel dissipati m cauitatibꝰ sibi assignatis a Jo
sue dimissi. eas nolentes vitulos colere et hꝰ
tranerũt m regno iuda vbi remanserunt dei ẽul
tus et dõ dr. potens aũ deo qui est simatus et
fidelis implendo ꝙmissa. iõ subdit. et aũ suis
fidelis qꝫ exponit. Ru. Ga. r. aũ dõ suo et bñdõ.
et hꝰ expõio ẽ imitaũ ꝙsona fidei mẽ luce ꝑter
eius intentoẽm hꝰ enim exprimit. aiunt sancte
simatus ꝓ hꝰ qꝫ de deo dr. aũ sanctus fidei. ꝙ no
men pale qꝫ quãgrẽ ꝓpalu minuitur. rẽ pluui
lutas ꝓpnas. m vmtate ecclie ad hanc expõi
tionẽ pẽ tralh tñsfatio mã aũ dr. Judas autẽ
testis. s. veritatis ꝓ hꝰ qꝫ rememor cultꝰ dei ver.
tendit qꝫ eius regnũ dimmutiõ fiuꝭ qꝫ tñ
dei cultꝰ tenuit. iõ subdit. aũ deo ꝛc. ¶ Hanc ã
linam aliqui expõtores mꝰ exponũt de fidelita
te tribꝰ iude q ꝑma ꝓst moysen mãuit tribꝰ
mare et sic dr Judas dẽ testis. s. veritatis a moyse
dẽ. destendit. s. ꝓst eũ m mare tribui aũ deo
. i. ꝑm mandatũ duumũ. et aũ suis fidelibꝰ moy
se et aaron. ¶ Hꝫ hꝰ expõio ꝓtest flã eo qꝫ m
hebꝰ nõ habet fidelibꝰ m plurali. sꝫ fideli m sin
gulari. hꝰ eciam expõio nõ habet quicquam ad
precedentẽ lectionẽ. Hꝫ ꝑma expõio ẽ sm veritatẽ
hebraicã et ꝙsona fidei catholice. quã se hꝰ
ad lectionẽ immediate ꝓcedentem. ¶ Effraym. hꝰ
gñ ponit ꝓpli. r. tributi pena. et ꝑmo m domꝰ
possessis aũ dr. effraym ꝓfuit ventũ. m penã
. n. duplicis negationis fuit multũ afflictus
a circumstantibꝰ ꝓpls et maxime ab assiriis a q
bus primo fuit sub tributo subiectus et postea
captiuatus. uj. Pr. xvij. et sm hꝰ dr effraym. i.
ꝓpls. r. tributi sic nominatus eo qꝫ Jeroboam ꝑmꝰ
rex fuit de illa tribu ut ꝓdictũ est. pasce ventũ
stupli assiriis recto tributi. et sequit. estu. i. egip
tii qꝫ est m plaga australi respectu iude. enim ca

lida regione. Osee. n. rex isrl' ꝙrens lubiam a tri
buto assiriorꝫ misit nũcios ad regem egipti cũ
muneribꝰ magnis ut eius auxilio libertate ut
habet. uj. Pr. xvij. tota die mendacii et vastꝰ
tatiõe multiplicat. mentitus. n. fuit rex assiriorꝫ
cui uanauerũt seruire sb tributo et ꝓ hꝰ mauri
vastatiõe. i. destructiõem regni sui. qꝫ rex assyri
orꝫ ꝓpendens q volebat ab eius seruitute recedẽ
tiam eius vastauit et ipsũ finaliter captiuauit
et fedus eũ assiriis iniit. hꝰ subdr ad exponẽd
q dñi est et obstinate de pacto qꝫ firmauit eũ
rege assiriorꝫ de recedendo a tributi et oleum
in egiptum ferebat. i. ꝓ nũcios mittebat aũ alios
muneribꝰ ut libaretur a dõ tributo et qꝫ ex hꝰ
secuta ẽ captiuitas regis et regni ut dixi ẽ et hꝰ
fuit m ptẽ ꝓ ꝑsecutione regni iude qꝫ regnum
isrl' sibi inuidit ꝛõ qñ diuidit. Judicium ergo dñi
m ꝑmittõe effraym aũ iudã. i. ꝓ iudã. et visita
tio. i. ꝑmissio dei sci iacob. i. sup regnũ isrl' eo qꝫ
iacob et isrl' sc̃ nomina ꝙnomina. genes. xxxij.
uxta vias eius. i. qui et iuxta adinuẽciones ei⁹
m ꝑsecutione et uitulos inde fabricatos ; reddet
ei penam debitã inferendo. ¶ In utero. hꝰ om
ponit bñfiaũ ꝓtauidꝫ iacob impensũ ruth. r. t
bus erant ingrate et ponit hꝰ duplex bñfiaũ
vni ante natiuitatẽ. aũ dr. In utero supplantauit
fratrem suum. colludebant. n. m utero mris genes. xxv.
et aũ dñi q sulcet de isto conflictu. ꝓdixit dñs du
o ꝓpli ex ventre tuo diuidentur ꝓpli ex q ꝓpls fu
tur et maior seruiet minori sm bñfiaũ post
nativitatem m etate iam adulta. iõ subdr et m
fortitudine tua dominabis est aũ am. de hac lucta
dicit plenius genes. xxxij. Aliquid tñ ẽ repe.
ẽo q alq hꝰ addit. q ibi dimittit. Caendũ ꝫ
q sm. Ra. Ga. et alios hebꝰ ille angel⁹ erat ẽ
sui custos ꝓter qd zelans ꝓ eo voluit impedi
re iacob ne ingrederet m tiam ꝓmissionis ad obti
nendũ bñdcões et primogenita ysaac m ꝓiudi
ciũ esau. Ex dñs tantam fortitudinẽ tuã con
tulit iacob. q nõ potuit eũ impedire sed ma
nus iacob ꝓualuit. Iõ dr hꝰ duxit est aũ angelo
fleuit. i. luctauit tñ eo. et inualuit ad angelũ
et confortatus ẽ. q uidens angelus fleuit
eo q nõ ꝓualeat eum impedire et rogauit ut
dimitteret eũ sm qd dr genes. xxxij. dimitte me
iam aurora est ꝛc. quaeris dilatoriẽ de sua ꝑti
sup una bñdcõne. et primogenitura iõ subdit
m ꝑsona angeli. m bethel inuenimus eũ. s. deũ
et ibi locutus nobiscum dominus hanc causã et
tali ẽ hꝰ lra hebraica. hꝰ aũt expõio ꝙnet ali
qua mendicinata. primo qꝫ sm dom hebr. ille
angelus erat bonus eo q erat custos esau. de
aũ audierant ipi iacob reuerare m tiam natiui
tatis tue. genes. xxvij. nullo aũ mõ verisimile est
q angel⁹ bonus vellet executorem dim mandati
impedire cũ eius voluntas sit oĩno conformis vo
luntati diuine. ¶ Hec pt dicta q angelus sibi ig
norauit reuelationem sibi ipi Jacob cui qꝫ re

uelones fuit hominibz mediambz anglis. et ideo illa q hominibz revelat' pus a suo angel' cognos cub. vñ q iacob revelatoem seu mandatu dei p dnm narruent vocabz sus rachel et lie. ge nes. xxxi. talia vo no latent angelos qz cognito non impedit p distanciam localem. ¶ Ire anglis expiens tantu fortitudiem m iacob. ut dic lie ignomie no potuit q hi eet a deo et p quo nul lomo de hs fieuiss n dilatoem de uie bñdicu oms et primogeniture determinato qsiuss cu vo cub sit tolut gsonms voluntu diue. ppt qd fiet diu genes. xxxi. ille angelus fuit custos iacob et ex voluntate dei n torpe assumpto appuit sibi ut no solu vbo s etia sensibili signo assistret ei de esu ftare suo quo mmo timebat. et id post luctu m q sibi erat st no posse prevalere iacob dic si fortis fuisti contra deu. i. gen angelu a deo missu. ppter qd dr deus prepotie quito contra homines magr pualeb. i. contra angelu estimo vñ illa fictio angelu fuit mendaciu. Sicut no illa qua dns finxit se longius ire luce. xxxiij. qz p fictione angli signficabat veritas futura q plus destendens de iacob pualeret de plo predenti de esu sicut p hoc q dns finxit se longius ire significat q adhuc erat longe seu pegrinus a desipulox mente ut exponit bns ihs. ome. xiij. ps sm hs exponeda e hi liu. et in fortitudine sua. i. qua habebat ex natura sua. et no datu a do ad horam ut dic lie. dimittas e eu angelo eu eo luctando. et invaluit adam thelu non sm existenciam st sm apparentiam per angli fictionem q cs se ostendebat. quasi eu supare no posset absq; tri fallitate et mendacio ut dom est. et confortatus e. p bñdictionem angelu cs datam sm q dr genes. xxxij. et bñdixit eu in eodem loco. et fleuit. s. iacob. et rogauit eu. i. devote et cu lacrimis rogauit eu. ut dim suu cu in via et custoduet. et sic fm est. subdr. bethel. nuncit eu. s. deu cu angelo. et ibi locutus e nobiscu. qz ibi dr in pncia angeli dicit ei. ego deus omps apparui tibi et benedixi tibi et semi tuo et ad ihu intellectu pt applicari hu hebraica cu dr. in bethel nuncianuit eu. ut sic vbum angli demutrauit iacob dni apparuit in bethel. genes. xxxv. et ibi locutus e nobiscu. replicans sup te bñdictiones patris tui sup te et semen tuu p quibz rogauit eu angli. in pcipiunt bone sue custodie omissoz. et dns dr exaltauit. i. angelox. memorale eius. i. ipius iacob. cu qz hinc dm sp in memoriam qz no dr sup iacob remorabit. in quantum deus iacob dicebat. et e vbum phete remedium nuntius iustrain iacob priarche ut ea postulantes subdr. et tu sup pphe ihu. ad deu tuu convertere. Si iacob imitari studueris et subdr modus obsiones. mam et iudicium custodi. qz ma sine iudicio est pusillanimitas. et iudicii sine ma crudelitas. ¶ Chanaa. hi septuaginta interpretantur ad subendi malicia. x. tribui qntu ad cupiditatis vicu d. chanaam in manu ei statuam tholosa etc. et no e hi chanaa nomen ppriu. qz chanaanei de tra illa erant expulsi. s nome appellativu significans mercatorem. sicut et pbis. xxxi. Symbonem sicat et vendidit et cu gulu tradidit chananeo. et dicit effigiem. i. phis. x. tribui ut supradm est. vimpturnen duces effectus sui absq; seruitute dei. muenem v dolu michi. i. auru et argentu qd est volu cupidi. sm q dicit hi glo. vñ in hre hi muenem consui michi. i. facilit acquisiui. omnes labores mei non muenient michi iniquitatem. i. qntu cuq; laborassem corpalit no acquisiuissem tm tam pcuniam. qua phete vocant iniquitate in. Ea. alit exponit. d. q hi e modus loquendi dictatus v aliquid ex supplem. sicut so. re. v. de prosumit. n. dr in die illa qu pausent de hierusalem etc et no fit ibi aliqua mentio de re muneratoe sm hebraicam veritatem. st sup plendi fiet magist miliae sicut exponit p zal. x. et eodem mo hi determinado hic predenti muenem volui in sic dicatis et tu debes dicere omes labores mei. i. dumte mee non muenient mihi iniquitate. i. no poterit cepiare in quitate mea. et s e vbum dni l phete ad venientis in pho isti vicu cupiditatis. ¶ Et ego. pstq; respexi est miliciam pli hi uie exponit dni dei. ut maior appareat uenia sui oppositum et continuat se hic precedens licet in quitates tue sint magne et expiabiles p te ego aut sui dns dr tuus de tra egipti. i. ab illo tpe quo mde te iudeum et legem tibi dedi et p cuta possit remitte tibi. adhuc sedere te faciam in tabnaculis. q exponit Ra. Ga. si tempus erit m q auferam te a statuis tholosis. et faciam te sedere in synagogis et scol ei audeto nbz divine legis. et hi sunt adimplendi qn dns venturus de thelonco matthi ass. x. ca. et de actibz publicis zacheu luc. xix. et assimiles ad finem dispulatu. sicut m diebz festivitatis in sabbato. n. quemlibet in synagogis iudei ad audiendam doctrinam divine legis et s facie bant ppiam in cena pmitiua. et no faciunt diebus dnicis. et locutus sui sup phetas. i. p phetas de tpe hi vocationis q est tempus tpis et ego visionem multiplicavi. qz sicut dicit Ra. Ga. sup zachariam omisso phete no st locuti usq ad dies messie. i. principale quo tpe xpi de micantur. et in manibz phetaru. i. quibus ora assimilatus sui. i. pfiguratus ut in forma trone cue de coelu ade prefiguratu e forma tio xpi eue de latere xpi dormientis in cruce et p deglutitionem ione in ventre cete tribus diebz et tribus noctibz sepulturam xpi sm qd dr matthei. xij. et sic de multis aliis possit exemplificari. ¶ Si quis d. post meditatione

malicie

malicie ꝑpli. x. ibiuī gnāliē ij marcuit ſpā
lit ḡnium ad ātatem galaad aīus hiūdes
peſſim erāt vt dñi ē ta. pl. et iō ij ſpāliter
marcuit de ydolatria et ꝓmo anguit ij n
tuī ſo uū ij ꝓmiſ. ergo ptiandam iacob de
bñfiaū i. ſigne. et ꝓmīſ dr. Eu galaad vbo
lit. et accepit ij. Eigalaad ī duum. Q ꝙ qz qz
ꝓpt qđ occidit. ergo fruſtra erant ꝛc erāt. n.
galaād vltra iordanem. et galgalaū. et q
uis in galaad colerent ydola tñ aī ij ac tñ
ſbat iordanem ad extendit ibi ydolatriā que
ibi vigebat ut dñi ē. uu. bobz immolātes
ſacdotes. n. ydolor ad augmētandū ofſeū ſuū
fecerūt i. ydola ad ſimlitudinē vitulor in
bethel et in dan exſtentiū. nam et altaria
cor ſicut aceu ꝛc. i. tolut deſtruent. Q fugit
iacob. ij uxr ꝓpli vicit deſtabit ergo iacob de
bñficium exhibitū ei ꝓpna ꝓpria aī dr. fugit
iacob in regionem ſyrie et ij de conſilio mris
ne ab eſau mificaret. geneſ. xxvij. de uolūtate
pris. geneſ. xxviij. et dns ſibi apparuit in via
dicens ego cuſtos tuus quocūq; pcedis. ꝛc geñ.
xxviij. et fugit iſrl. i. iacob alio nomīe vocā
tus iſrl in vxorem. i. ꝓpter vxorem ḡſidum. ge
neſ. xxix. et in vxorem ſeruauit ij. dñi q ex
ſpectauit ſeruiendo vij. annis aīq; ſibi duceret
et ad idem refectus ſit mā aī dicat. fugit.
ſ. pcul meū aī labi deſtruendo ſibi p ſilua
ſius. Q Cōſ. ponit dei bñficium exhibitū
iacob in ſius poſtis aī dr. in ydolatria. aūt. i. in
moyſe. eduxit dns iſrl de egipto. ut pz in ex
odo. et in ydolatria ſeruatus eſt. ſ. ꝙ orcēm moyſi
dō volente ꝓmī interficē pro ſubtractō vituli
exodi. xxxij. et de ihs bñficijs mḡtus fuit po
pulus. x. tribuī. iō ſubdit. ad mundiā me. p
uenerunt effatum in mandatis ei⁹. i. vo
luntatis et ſanctus eius. i. qđ effudit de mōte
tibi. ſup eū venerit. p tribuū et duū quintoēn
et ephraī ꝛc q erāt in virtute magna.

Xvij. capitulī.

Loquente. ij marcuit ꝓpli de qtā mḡ
tudine et dei bñficium et dixit. m
dias pres qz primo ponit ꝓpli male
fiaa. q° ꝙ contrium dei bñficia ibi. ego aūt.
Circa primū dr. Loquēte effatum. i. Jolvam di
cente de tribu. iu. ſr. xv. iſta ſt dij tui iſrl qui
eduxerūt te de terra egipti. v° ꝓpli eos vocat
hoziū. ſ. timoris multū iſrl. qz maioribz ſibi
aſſentientibz ꝓpli timuit et reſiſtē. et delingē
in baal. q. d. non ſcut ei volē utulos. qz etiā
ydolū baal voluit poſtea ſicut patet. iij. et. c°
xi. et mortuus ē morte culpe q ſepat a deo qui
ē vita ꝙ eēntiam et nīc addiderūt ad peccā
dū mḡplicando ſibi ydola duūtā generū. fac
tura artificiū tonī ē. nichil ipīs mentis aut
virtutis. ipſis ipi dicūt. ſ. ſacdotes ydolor ꝓpt
quos. immolate homines. i. vos homīes et of
ferte. vitulos adorantes. ſicut precepit rex.

ideo. i. ꝓpt iſta maleficia. erūt qi nubes matu
tina. ꝛc. i. cito venient cor captiuo. et captiuitas eu⁹
celitas deſignat ꝙ omīa iſta. Q Ego aūt. hic
cōmo pmissa dei bñficia qui pluit bñficia ſup
gratos et ingratos. aſt. v. ta. qui pluit ſup iuſ
tos et iniuſtos. et duxit in duas pres qz primo
recolitur bñficium. 2° ꝓmittit futurū ibi et re
mansi mortuos. pena in duas qz primo ingratu
do de bñfitis. 2° iuſta dei pūitio. ibi. et ego ero.
Circa ꝓmī dr in ꝑſona dei. Ego aūt dns deus tu⁹
de tra egipti. q. d. obligatus es mihi ſup ex ꝓpē q
mde te redemi. et debes obſeq; nescie. 2° enī pcepi
tibi in monte ſinai. exo. xx. non habebis deos alie
nos coram me. et ſaluatoz nō es nisi me. qui de ma
nu amalech te ſiluauī. exo. xvij°. ego cognouī te
in deſto dans tibi mānā de celo. iuxta paſtua
ſua. i. ita lautē pauit eos. ac ſi ecōtra in terra fer
tili eis ꝓmiſſa et mutatur ij modus loquēdi
de ſa ꝑſona ad ſuam. et adimpleti ſūt natura
liter et artificialiter duo que in ista ꝓmissione
eleuauerūt cor ſuū ꝙ ſuperbiam. et oblit es mei
ꝙ ydolatriam multiplicem licet aūt mḡtitudo
huius bñficij maxima fuit ſupius xi. duplo enī
ij repetitur. qz aliquid ij experimēt qđ non eſt ī
expreſſū. Q. Et ego ero. ij qnō ponit mḡtitudi
nis grāuio aī dr. et ego ero eis ſi leena q eſt
magne crudelitatis ſicut pōt q eſt in magne velo
citatis. ſic nō potenter effugē in via aſſirior. i.
qui ducent captiuos in aſſirios occurrā eis q eſt in
ſa. i. crudelis et deſtruam mitiora ieroas cor. qz
in via illa multi cor fuerit mortui afflictōe
famis et itinis et preclauāt beſtie lacerandi
os ſubdit beſtia agri ſtridet eos et qz ij nō proꝛ
ſit ex defat dine mie. Ex qz demito ſue malicie io
ſubdit. ydolo tua ex te iſrl. i. ex demito tua. tm
mō ex me auxiliū tuū. i. pena tua nō pt mihi ꝙ
me ſubleuari io ſubdit ubi eſt rex tuus. q. d. re
tū eſt captiuus io ſubdit monice. maxime mīe
ſaluet te in tēpe regem et principes ij petunt ꝓpli
totus mḡ duxtores in duo regna. i. ſr. ſ. dubo ē
regem in ſuccotmes. licet. n. pentecōn celebrent
tri ē diſſolcur. Vnde dixit ibidem Tammeli audi
vorem ꝓpli non. n. te abiecerūt ſed me ne regnem
ſup eos et auferem in indignatōe mea. i. iuſtā
mee vindictā. hic. n. ablatus fuit Oſee de rege et Ez
echias rex iuda ꝓpter pacē ſua tollentia ē mihi
tas effatum. i. integre reſeruata apud me abſq;
di tri pacē eius. ſi manifestabit in pūitione apti
dolores ꝑuenient qui ſūt vehementes vement ei
ꝙ regem aſſirior et ſubdit causa ꝓpē ſilius non ſa
piens. i. a deo pīē ꝙ ydolatre recedens ex. n. non
ſtabit ō regem aſſirior a quo ꝓpius nō ꝑcedet.
Q De manu poſtea aī mḡtitudine ꝓpli deſtruxit
bñficium pristī. hic oī. pōnit ſtructur. circa qđ
ſciendū q. ihc et aliqui eam eos ſequentes exponit
ij de liberatione captiuitatis babilonie. ex ſm q dr
Jōnimus paul. apli in lege et ꝓphetis inſtanter
et diuinitus inſtructi exponit hanc ꝑtem de reſur

ratione gñali fruā p̄ xp̄m que erit ad vitā
immortalem dicens p̄ma ad corinth. xv. cū aī
mortle ih induerit immortalitatem cūt fiet sermo
qui scriptus ē absorpta ē mors in victoria ꝛc̄.
et allegat septuagīm sm̄ translationem. hyē. q̄
p eo q̄ hetimus ih. ero mors tua o mors ꝛc̄. hyē.
absorpta est mors in victoria ꝛc̄. quā dicat ih ecclia
et ro non debem⁹ nec possumus aliter exponere
sm̄ q̄ dicat hieronim⁹ ih aī resurrōne ad vitā im
mortalem inceptū in xp̄o sm̄ q̄ dī p̄ma ad corinth. xv. xp̄us resurrexit a mortuis primicie dor
mientiū quēadmodū p hyeremiā mors et p hyeremiā
resurrō mortuor. et sicut in adam omnes
moriūt ita et in xp̄o omēs vivificabūt. in re
surrōne vō sua liberant pres suos de manu mor
tis in limbo detentos ro dī ih de manu mortis
liberabo eos. ꝛc̄ qz in sua resurrōne de aliter mor
tuis liberant alios qualit. et in resurrōne ge
nerali omēs generaliter. et huic expoī gsonat q̄
dam glosa ebrayca geñ. xxiiij. dicat habi iosue
filius dēi. hui cū angelo mortis vsq̄ ad portas
infernē. et iuxta meā messias filius dī. et cū
viderent capti lucem messie letantes dixerūt
iste educet nos de hac obscuritate sicut scriptū
est in osee. de manu inferni redimet eos. ero
mors tua o mors. ih dī in psona xp̄i qui mor
tem destruxit. mortaliter in sua resurrōne. et
in fine mūdi destruet eā finaliter. vt dicit est.
ero mors tua o mors. q̄ aliqs inde erepti
s. sibi et aliquos ibi reliquit. s. damnatos et
sic erit in finali resurrōne ut habetur apoc. xx.
habit ih in supplicio etiā iustū aut in vitam
etiam. et qz in patria nullus erit de qua pre
sit futurum sm̄ illud ecclīastes. nescit ih vtrū o
dio v amore dignus sit. io subdit p̄pheta in p̄sō
na yerām gñis. consolatio. q̄ fiet sibi in iudicio
absconditi ē ab oculis meis. et subdit cā qz xp̄s
i. xp̄us solus mē fecit. i. homines qui omnes
fuerūt ab adam primo p̄ē descendentes. deinde
sequendo ones ab edis. i. iustos a xp̄o vsq̄ ad
xv. et qz istud iudicium p̄cedet ignis oflagrans
omnia io subdit. adducet vrentem ventus dñs.
i. ignem oflagratoris ad modū venti disturbantem de deserto ascendentem. qz tm̄ ascendit
sup̄ eum quem ascenderunt aque diluvii. et
sicut omēs venas io qz combuxit omnia vi
uencia sicut humida. et xp̄s dñs implet thesau
ros ꝛc̄. omnia quia q̄ mō concupiscit in p̄
senti vita.

¶ xviij. capitulum.

Peccat. supius positum ē p̄mulgatio di
uine ultionis. in ih vltimo capitulo ponit
p̄mulgatio sue mōis. p̄mittit trinos. v. et
bini primo tribus eo q̄ iste p̄pheta primo q
x. tribus. d. peccat samaria metropolim regno
x. tribuum. qm̄ ad amaritudinem deducunt do
minum suum. et ydolorum cultum in gladio peccat. s.
assyriorum pueri eorum elidentur. pp̄. n. rebellionez
ose ita crudeliter se habebant. q. n. erat pudor

prebat nec pregnantibus. ¶ Comitetur hic subdit
p̄mulgatio duplex mōis quia est et p
exemplū trium q̄ aliquos exemptores catholica fidei
duxit hierusalē reducit ad tpūs ezechie in q̄
captiuitas iam. x. tribuū regnum inde plures tri
mens egit primatum ezechias regis ad ih cui ex
hortatione per quā deus misereatur eis libauit
de manu sennacherib miraculose. c. pr. vir. a
hierusalē reducit ad tempus liberationis de babi
lonica cap. qz veracione dantis iudeis intellectum con
fisi fuerūt ad dñm̄ et qz deus misereatur
eos liberauit et posse satis applicatur liā
ad ihū sensit hellias. ex his videntur mihi innuere
duas translationes. n. caldaica via mathei sic ihc
in ih capla. comitentur sedentes in umbra
eius viuent tritico et florescent quasi vinea ni
hi est congregabitur de filiis captiuitatum
suam habitabunt in umbra messie sue viuifi
cabunt mortui et multiplicabitur lyna in tra
ea q̄ patet q̄ leui hui capli loquit de tpe x.
translatio. n. caldaica declarata ē hebraycē lie
in possibz obscurius in tpe xp̄i vō marime ap
paruit effusio diuine mie. et io sicut supius di
catur hic dei mia promulgat. et sm̄ hūc
sensū residuū huius capli in tres partes diuidi
qz primo prophetat matare ad p̄mē veritatē ih
manifestat diuine mie largitatem 2ª sanabo
rebellionem meorum redemens peccatores. 3ª quos sa
piens. Circa p̄mū dicit. quitere israel ad dom
inum p penitentiam vera tua peccamina tobies
peccatores xp̄i primam ingrate suscipiet eum rex
mundi celor. vnde et baptis tobias fuit quedam pro
fetatus p̄mie agende in aduentu xp̄i qui cor
nustri mundetur tua. a sanctu gñe tollitur voluit
vba. nō dicat brutor malum sacrificia q̄ fecer
mit in lege nova. ex vbi duplicat confessionis
s. patrum et dñe laudis quibus ihs oliet ad
deum et dicate ei. i. xp̄o. omnem auferte iniqui
tatem. xp̄us. n. absoluit primū originale p sa
crum lauacrum et actuale p sacramentum p̄nie. xp̄e
qd̄ dī de eo tobie. p. ecce agnus dei qui tollit
peccata mūdi. et accipe bonum. s. bonum de gñe
ad qd̄ se extendit facultas humana suscep
tui deo pacem tua gratia. et reddemus vitulos
i. sacrificia eo q̄ in veteri lege de specie bonis
fieri maiora sacrificia. labiorum nostrorum. i. lau
des deuotas q̄ sūt sacrificia deo acceptissima. pe
lue. sacrificium laudis honorificabit me. ad
sur nō saluabit nos ꝛc̄. i. in p̄sumus nō nature
ad auxilium humanum sz diuinum et ita fuit in pri
mitia ecclīa q. xp̄iani a gentilibus persecutiones iudeo
rum et ecclīa tyrannorum nō pugnabāt armis sz
orōnibz deuotis. vñ p orōnes sui basilij et
apli sui stephani martiris meruit de tyranno
tus misericordiam julianum apostatam ecclīe persecuto
rem et eius lancea q̄ in ecclīa sci basilij ser
vabat inuenta est sanguine juliane apostate
effusa nec dicemus vltra dñi ꝛc̄. qz per

aduentū xpī detecta ē ydolatria. qz cuis q̄ vi
te ē mīsterijs pupillus ēr enī ꝓfūs aī aduē
tū xpī pupillus. qī cauens pnabz sanū lyt
xpm et eccām omi prem et veritm meū. ℣.
Lamabo. Ly aūt ꝓphete declarat dne mē lar
gitatē dicens in ꝑsona xpi. lamabo comunitates
eoz. i. vere penitentes lamabo p gram. dilgā
eos spontanee qz amor me hoīnē et deū p
me ꝓdit ex pte dei. ꝓter dicat ysaīe p eūm q̄
inq. cap. dilgamus deū qm̄ ipe prior dilexit
nos et sic eius dilctō est spontanea. qz adūso
ē furor meus ab eis. p mortē. n. xpi hoīes
placatus ē deus pr et p aīe filius qui vnus
ē deus cū ipo. idō subdit. eo q̄ ipe. sicut. n. ves
mūsibiliē descendit et fecūdat tinum. sic deus
visibiliē descendens fecundauit vngm̄. ysa. lv.
roziate celi desup et nubes pluant iustū aperat
tur et germinet saluatorem. et ibi. i. ꝓphēs xpi
anime senectam. tm̄modū q̄ lutū. p. pictatē
vite. et emūget rubiz eius. rubiz em̄ ecclie est
ipe xpūs sm q̄ declarat diffuse augs sup pe
Jsta rubiz erūpit q̄ apostolos alios q̄ fideles
ꝓtulit. idō subdit. ibunt nam eius. s. de vir
tute in virtutē. et erit q̄. olim q̄ semp ē in
virte. gloria eius qz ipius gli non mīscebit
et odz eius. i. fama bonitatis xpi in se et ei?
dispulī diffundet. sicut ps impletū p orbem
vniuersum. ꝓter qđ dicat aplē su coz. q̄. xpi bo
nus odz sumus in omni loco. queadmō sedeb
tis in vmbra eius. s. xpi ut ps p trāslationem
caldaicum ē allegoricum. viuent tuco. i. eu
charistie sacramēto q̄ confician in pane tritu
co et hic panis dat vitā mūdo. Jo. vi. Et qui
manducauit ex hoc pane viuet in etnū. et pp
ly Jonathā filius ozel qui fecit trāslationē cal
daicam loco huius viuent tuco. trāstulit vi
uificabūt mortui. xpūs caū et eius discipli
m nomie q̄ legunt milites mortuos suscitasse
et trāmutabūt q̄ vinea. ꝓ ly dicat Jo. xv. ego
sū vitis vos et vos palmites. memoriale q̄
flauit vnū libam. ꝑ. n. montem libam ces
sabat vnū optimū memoria digni effusum
supple dicat quidā plena ydola. multi em̄ de
decem tribubz discessi in regno assyroz. acce
derūt ad predicatoem aplōz aliorz q̄ xpi dis
cipulorz. omī idolatria et superstitiōe dejecta li
. n. videt qui redierūt de babylone non legunt
postea ydolatrasse nisi aliqui pauci macha.
tpe illi trī de. x. tribubz qui nō redierūt de cap
tiuitate p assyros facta dolos coluerūt sal
tem multi utpote mē ydola cōmorantes. ergo
exaudiā ozōnes eius et dimittā eī in via salu
tis. ergo ut arietem virentem sup faciā eī. ex
me fructus tuus sicut dm̄ ē ad ꝓcedentē tm̄
mōs ex me auxiliū tuū et mutat ly modus
loquēdi de tūa ꝑsona ad suam. ¶. Quus sa
piens ly ꝓpheta admirat pauitatē credentiū
ly. n. pauci credentes xpō fuūt unde in fuūt
pauci comparatē respectū remanentiū in infidelita
te q̄ ꝓphā admirat ei videt in spū xpm tot et tā
tis miracula fact̄a q̄ mito ab omībz erat ē ac
cendū ro dicat quis sapiens sapiā desursū descē
dentē q̄ est suadibil et bonus gstancius iacobi.
us. et intelliget istā q̄. d. pauci comparatē intel
ligent dīa ꝓphetata. et sicut ly q̄ dicā sc̄ā qz inē vie
dm̄. s. ꝓcepta decalogi et euāgelij consilia. et
iustificationes ambulabūt in eis. i. iustificate p fidem xpi.
gradient in eis de virtute in virtutē. pauci autē
vō remanent in eis. qui casus et si eueat ordinē
duūe misericordie tm̄ merent ordinem sue iustitie
sm quem puīto patōz ad gloriā dei cedet et
electōz qui aī eo regnabūt in scula sculoz amē.

¶ Incipit Joel ꝓphēta. ℣ pmū capl̄m.

Verbum domini. Ly in principio Joelis p
phete duo sc̄ā pmittenda pmū est quib;
ipheta aut et dicat Jōnim in pmo ꝓlogo
sup huē ꝓphetam qđ ꝓphetauit ad tri
bū iuda et ierlm et nullā omīno facit de. x. ali
bubz mentionē. Ex ipō in epla ad paulinū de
studio sacre scripture seu de omībz diuine scripture
libris dicat tonantiū. Sic dicens. Joel filius fa
tuel describit tinum. vy. tribuū aruca bruchi lo
custa rubigine vastante q̄ semptam ꝓpr qđ
de eius deo salua siu reuēcta pauū videtur
tenendū in ꝓposito ℣ta. Et. vō dicat q. ꝓphauit
nō solū contra duas tribz. Ex eaā contra tribz
alias dicens q. ly sterilitas tre ex dīa correctiōe
fuit in diebz Joram filij Achab de quo habet
. iij. ℣. et q. ex ly fuit fames in Judea yrialē
p. vij. annos sicut demōstrauit helyseus in libro
cuius filiū suscitauit. p. ℣. viij. ꝓter qđ il
la mlier assilio suo uxt ad peregrinandū extra t
rram. vi tribuū. s. in tra philistinoz. ut ibidem
ḡtur cauit ē ꝑā de. x. tribubz ꝓpē qđ in suo
redditu accesse ad regem isrl petens agros suos
sibi restitui quos eiusdem absencia tēpe fa
ciunt ab alijs occupat ut ibidem dr et sic ꝓter
q̄ illa fames non solū fuit in tra duaz tribuū
sed eaā. x. ꝓter q̄ aliqui expositores catholica
sequūtur hanc sententiā q̄ eaā intendo sequ
. ¶ Eodm ē quo tpe ꝓphetauit de quo dicat Jō
nius in so ꝓlogo q̄ ꝓphauit huiusdem tribz
tpe Ozie Jothan Achaz et Ezechie regū
juda et sm ly dm̄ ꝓphauit post scitatē dīaz
q̄ Ozias cepit regnare p plures āos pos
mortem Joram regis isrl. ut pz. ca. xxvi. et sm
ly dm̄ Joel non ꝓphauit de visitatione tie tā
ta ab eruca bruchi etc. Ex solū de visitatione p
illam stgnatā q̄ facta fuit postea p. iiij. ℣.
ut plenius dicetur in ista eodem ca. Pa. ta. vō
dicat q. ꝓphetauit tpe Joram regis isrl i q̄ fuit
hehseus ꝓnūciauit siccū futurum ita expresse
modū venēdi. s. p coniurationem eunuc bruti ec
et q. ly modus dēi michi videtur ꝓbabilior. mte
do eū sequi aī sine ꝓiudicio alterius. ¶. Ihus pre
missis ad ymā accedamus que in duas ꝑtes di

nudz · s. m ꝓphemuꝫ et tractatuꝫ · qui incipit i · ve
sidui · m ꝓlogo vō · ꝓphete ꝑmo notificat ex no.
ꝯi dicte · vbi dñs qd fm̄ ē ad Joel · et ex gene
ꝯi dicat · filiꝰ fathuel · et fuit iste ꝓphā sicut et fi
lius fm̄ r.am he.ē quā posui in ꝓphetis osee ·
¶ Deinde attenta audiencia exordit ꝯi dicte · audi
te hi senes · primo eos alloquit eo q̄ sc̄ maiores
reuerencie et intelligencie · et alios q̄m ꝯi dicatur
et auribz percipite omes · ꝛc · In fm̄ ē istud · s. q̄
postea ponit in tractatu · in diebz vris autem
diebz patrz vrōz · q. d. non q̄ ibi acceperit sic ꝑ nō
ꝛz cont hi videt q̄d dz exo · x · de locusta inducens
sup terram egypti · et sederūt in omnibz finibz eoz
innūerabiles quales ante ipis non fuerāt nec postea
fuerūt sc̄. ¶ Ad hi rndet ra · ta · dicēs · q. licet ille
locuste fuerint plures et maiores q̄ iste tm̄ q̄
tuor plage hi ponite · s. de eruca bruco locusta ru
bigine simil sumpte fuerūt maiores et ꝯ intelli
gendū ē dm̄ ꝓphete q̄ quatuor tales pestes filiꝰ
filii succedentes nō fuerāt ipsis ꝑtibz · sup hi filius
vris narrate ꝛc̄ · q. ꝓphetā ē memorie tenenda ·
et p successiones gradationū revolenda · et hi videm
impleri nō solū in iudeis ꝑ ecā xp̄ianis · ¶ Re
sidui · hi mapit tractatus in quo ꝓpheta primo qd
desolatoz ꝑ ꝓmittit consolatoz · i. nē ꝑ tm̄ me
dii sed capli · et ideo ꝑmam ꝑtem considerand q̄
te istis quatuor plagis eruca bruco locusta rubi
gine dicāt expositores mī qm̄ · q nō fuerint res ges
te · q. quatuor lib regū et · ij · ꝑ · nullam de hi fecerūt
mentionem · ¶ Ex ē tm̄ parabola sicut dz iudicū · x · dix
erūt ligna ad rampnū ꝛc̄ · q. hi nūq̄ fuit in
rez natura · ꝑ ꝑ ligna parabolice intelliguīt hi
tatores finitimi · ꝑ rampnū vō abymelech · Ite
m ꝓpheta ꝑ ista quatuor noīa hi posita · s. eruca ꝛc̄
intelliguīt parabolice quatuor regna sibi succeden
q̄ iudeam obtinuerūt et vastauerūt · s. Assiriorz
Caldeorz · Grecorz et Romanorz regnū vt ꝑsarz
et medorz nō sic legūt Judeam vastasse imo
plures reges fuerūt iudeis benuoli · ut Cyrus ·
Darius · Artaxes et Assuerus · ¶ Ita · ta · vō
ēgrio dicat q ē tm̄ res gesta ita q̄ tie nascencia
iudee sic cōmuniē fuerūt successiue vastata et
ex hi sequuta ē fames · q̄ predixerat Ysaias du
rāme · vij · anno et ex hi videt q̄ iste quatuor pestes
nō fuerūt eodem anno · Et m duxisse aliē nō vr
q̄ fames tam diu duraſſi pro stilicate vnius
anni · q. aut postea subdit · ꝑgens · n · ascendet si
tiam ꝛc̄ · q. exponēs parabolam ꝑpositam de ē
nica bruco ꝛc̄ · dicat q eruca et brucus et lo
custa hi methi dm̄ gentē forte · eo q desolue
rūt tam ad modū ciatus tinnientis · et sic
exponit illa q̄ sequunt consimiliē de gentibz et
ꝓphis tiam vastatur · ¶ Sed vndz dm̄ vr
deficit · principū q. sit ita hi expressa mencio de ist
torsionibz tie nascencii ꝑ eruca et brucū ꝛc̄
et de fame inde sequente q. nullo modo vr ee talis
parabola · ¶ Hec vt arb. inducit q. iiij. Ezechielis
primacauit hanc silicatem licet nō exprimat

ram̄ quā exprimit Joel ꝓpheta sicut ozias rege ti
mente finis fuit ciemotus magnus in templo
ut mentoem nō facit · iij · ꝑ · sed solū de pla
ga lepre influxa ozie · s tiemotus exprimit
Amos · i · et Zac · xiij · ¶ Humilitet sm̄ q. ita
fit expressi mencio de gentibz cum multas
quē nullomō vr ꝑ hoc ꝓphā sigre parabolice torsi
onem tie ꝑ eruca bruci ꝛc̄ maxime q. licet
homēs parabolice nomibz animaliū designent sicut
vr constans dz leo rapit lupus · et huiusmodi tri
nōs sic movet eos in septimum · s. bruca nomibus
homm̄ l gentiū designari · ¶ Ppt q̄ salvo me
liori videt mihi q. ea dicat hi residui eruce ꝛc̄
ibi ē simul parabola et res gesta sicut Jerome · re
vis dicat q. putant caldeos lugubres in collo
quio et sic stat fm̄ rei veritatem et rem gestam
p hi nō designabit caldeos nec parabolice ꝓpi in captiui
tem ducendi sicut fuit postea impleni tpe zede
chie q̄ in ꝓximo fm̄ rem gestam fuit destructiones tie nascencii ꝑ eruca bruci ꝛc̄ et p
hi significat visitationes maiores fuerē ꝑ quatuor
regna ꝑdicta · ¶ Igit fm̄ hanc sniam residui
huius capli ducendum · in duas ptes · q. primo ꝓphe
ta ꝑdicat vastationem ſo inducit ad lamentationem
ibi · plangite · prima in duas q. primo ponitur
figura ſo res figurata i. gens · n · figura vō fuit
quadruplex torsio tie nascencii vt dixi ē que
fuit res et in figura fuit · et quātū ad hi dz residui
eruce · ē aut eruca ꝓpie vōmis nascens in o
libz · comedit locusta ꝛc̄ · differūt aut locusta
et brucus · sicut ꝑdixi in eadem sua fetus · n · lo
custe augit alas vocat brucus s q̄ ē alatus
tm̄ de locusta · et residui bruci comedit rubigo
ē aut rubigo viciū segetis q̄ vento urente per
cussē non fuerūt granū et sic fraus est vitiū
ex putrefactione ehumi · i · aurore et assidente nimis
vel malis · et flete · q. defluat vobis vinū in q̄
delectabimini ex vinea torsione · ¶ Gens · n ·
hi q̄m̄ ponit res figuratas · s. vastatio iudee per
quatuor regna supdicta cui dz gens · n · ascendit · i · as
cendet et loquit de futuro per modū preteriti
ꝓpter certitudinem ꝓphie · sup terram meam · i · iudee
q̄ spāliter dz terra dm̄ eo q̄ ibi vigebat cultus ei⁹
fortis et immutabilis tal · n · fuit gens Assiriorz
et Caldeorz · Fecerz et Romanorz ut pz ex gestis
eorz · dentes eius ꝛc̄ · m hi significat crudelitatem
eorz posuit vineam meam in desertum ꝛc̄ · m hi
significat crudelitatem eorz · posuit vineam meam in
desertum ꝛc̄ · ista · n · exercitus m iudea vineas eva
stauit · et arbores fructiferas et eas pro pte de
lauerūt ad faciendū machinamenta et alia ex
arbz nata · l aliē pē dicat q. accepit vineā dm̄i
p ꝓphā ista fm̄ ꝯpositū · v · vinea · n · dm̄i exercituum
domus israel est quā dominus iste exercitus spoliauerit
bonis et assiruerit in ꝓpriis ¶ · Plangite · hic
m̄ ꝓpheta inducit ꝓphām ad lamentationem et p
p visitatione ꝑ · so pro ista m principio capli s. p
ma in duas q. primo inducit ad fletum populū

gnia lui; so sacerdotes spāliū. i. ululate ws. Ima
pīmū dicat. Plange qī virgo cō virgo. n. despōn
sata si moriat eius sponsus aūq; suat eius
amplexib; habet matrām magn luctus ideo
pme hīc p exemplo ad designādū magnitudinē
luctus imminentis ideo subdit. pergite sicut ficui de
annalibz et vinea stentib; andis licet. n. de tie
na stentib; andis pme dicens- sicut oblatio in hī
vocatur suauitatū large lo. et libatio. de liq
dis ut vino et oleo qz pter cotidianē tie nasti
tum nō hēbatur vnde talia possent fieri. et lu
xerūt sacerdotes. pter defectū diuini cultus et siu ve
tus qui erat de dammis et oblationibz. depopulata
est regio turens hīcentib; luctuosum pmaan
fructib; sicut cōmo de vtere matha. qñ plena e
fructib; qñ deuastatū e turcis p quor plagas
supadictas. afflicti sī agricole frustran spe siu la
bois vlulauerūt vmptores sicut cōmino solent
tempore in habundācia vindemie. et ex hī patz
huī sequēs. Ululate ws. hī qñ induit sacer
dotes spāliū ad lamentū. d. ululate ws. s.
alioqs in signū humiliatōis coram do et subdit
causā. quīa periit de domo dei. et exponit ut supra
sanctificate ieunīū. i. disponite ws ad deuote
abstinendum. vocate cetū cc. ut ex pcibz miltor
impetretur diuina clemencia iō subdit. et cla
mate ad dñm. a. clq; in hc. e vna dictio et sōt
sic. aha. et est interiectio dolentis. qz qz est dies
domini. i. dies siue vindicte inferende. et ideo mouet
ioel pheta ad dñm clamare. vt saltem tēpa
retur ingor siue ultiae. et qī vastitas a patre
veniet. i. a deo cuius vindicatio impedīri nō pt
nisi p suam clemenciā. miq; non coram oculis
vrīs alimenta pereūt. i. cito pereunt. de domo
dei vri letitia et exultatio. qz leuite nō cātabūt
cantica letitie sī magis lamentatōis pro mise
ria tie. computruerūt iumenta in stercore
suo. qz pter salutatem tie nō hēbant frumē
ta ad substinendū eis. demolita sī horrea. i. cō
tenta in horreis. dissipate sī apothece. i. ostiū
ta sī illa que erant reposita p victu. quid multa
mugiūt aīāl cc. Pndet qz non est pastura eis. oīa
n. viuentia fuerūt cōfusa. Ideo exclamat ppha
ta dicens. ad te dñe clamabo. in orōne p sublie
uatione mē misere. qz ignis comedit speciosa
deserti. ignem aūt et ignis flāmā vocat venīt
urentem segetes rubigīantem et eruā eruciam
bruchū et locustam que ex sua corrosione ita red
debant. vegetabilia arīdi ac si cucurrissēt ibi flā
mam. Ex eciam bestie agri. i. siluestres. quasi
aqua stagna imbrem. i. desiderium. sitierunt
ad te. pascua lassitudīe. iō sequit. qñ exsiccata
sī fontes. et vehemencia venti ventis siccitatē
auxit. hec om̄.

Cap. v. capitulum.
Inducit ppheta ad lamentū p ultionē
cie ficitat p quor regna supdictā. d. ca
mite tuba in quorum locum. Ex tristicia iō subdit
ululate cc. conturbent omēs hītatōes tie. i. tota
unde. qz venit dies dñi. i. tpūs siue vindicte. qz pe
est dies tenebrarū ic. i. tempus miserie
et calamitatū q possime ingruit loci in prima
destructione templi p caldeos et sic p romanos et
in eius pphanatione p greos qui antiochū alioq
nandū vdlū posuit in templo dei primo machi
i. cc qī mane expergisci. mane e principiū diei
q aīa magis illucescente sup tiam faciem expādit
sup totam tiram. ab oriente in occidentem et in hī
notat ciuitū multitudinē qui de quatuor regnis
supradictis venerūt. contra iudeā. Pulis nō frustra
quibz enī in aliqua condictōne excessit alios ut
pote plus assuetos in cupiditate caldeos in fero
citate greacos in dolositate plus. n. nocuit hī regni
iudeis dolositate q̄ pcīte ut pz primo et ii
machā. romanos vo in pcīte pce qd illud
regnum ferrei dentes. i. cū qz sicut fer
rum domat oīa ita regnū romanoz domatu
ut oīa regna. ante faciem eius ex me vorāgo.
qz in primo ingressu iudee oburelme villas nō
clausas fugrendo inde hītatoribz. et post eā
ardens flamma qz hīta victoria oburelme ci
tates munitas et fortissima et maxīe pulcre tul
lam et romanos qui obsiderūt ihrlm et templū
qī cetus voluptuus tira coram eo. i. erat pulcr
et plena fructibz homo aūt adueniēte eius
cētus et post eā solitudo defectus qz in ingressu suo nīm
delauit tiram usitatā. neq; e qui effugiat eū. i.
quia potuīt effugere pter pcipuenīū velocita
tem ideo sequit. q. aspectus equor. velocē cursū
tui. et. q. equites sic current. sī pedites sicut fm
us ḡdiuntur. cc. in hī ciuā nocturnū militudo adusta
nox et magno sonitu. qui transsiluit de fragore ar
borū et ingressu tubur. veluti pulis fortis ignitus ad
pluīā. i. munitus omī genie armor. a facie eius c
trahūt pli. i. ex solo aspectu. omēs vultus redigē
turum ollā. i. in olle ingressūe et aduentū et ca
simo q̄dente et igne accenso ab eo p omīa lo
ca iudee. sicut fortes current. nō impedīri armo
ponde. q. vim bellantes. i. ciuitates in arte belli
ascendet muros. ad ciuitates occupandū. vnusq;
vias suas gradietur cc. i. ita ordinate incedent. q
nō unus alium gressu dirigat. n. Vegecius libro de re
militari q ista e optima disposō bellantiū ita q. per
minimā semitam aduersus non ingrediant aciem
et p minimā quāctatē vnus non impedit alium
ad aduersus inuadendū. Ex et p fenestras cadent
et non demolient. et si ceciderint eos p fenestras do
mos nō cadere nō ledent inde in hr̄e nī hēbūt. in
armis stabūt et vale nō querent. i. nō querent
diuitias principaliter si necesse homines et hī ve
ra in. qz de fenestris. iō sequit p fenestras intra
buit. q. fur. i. ita latenter q exsistes intra similiter
de defensione nō poterūt prudere. a facie eius cō
tremuit tra. i. homines in tra hītantes mota sī et
li. i. anglī qui sī cuncti celestes anglī. n. ad eius
vindictam diuisas gentium deputatas pugnāt admu
rem p genetis siue custodie amissis. ut hēt Daniel

·y· quā pugnā exponit bris dicens de lonis anglis cū ij pugnā ē mē eos ·sme aliq̄ distancia ut ibidem plenius dicet. et ij pugna vocat ij morū celox. Iolā luna obtenebrata ſt. locutus ē mecū et p̄ q̄ intelligit lyon tribulatio magna. co mō loquēdi q̄ dr vulgariter tpīs tribulationis nubilū et tenebrosū vnde dicit q̄ vera. Cū fluis fehu multos mūdus amicos. Tpī ſl fluunt nubila plus eis. et dñs dedit vocem ſuā. ſmittendo in deus tonitrum. aīe suaem ejaculis suis. eo q̄ erant ereantes diuīe iuſtē ij ij faciēt imqua volūte ut frequēter dicī ē in ysaia. et jemia. q̄ multa ſt mala castra ei. quib. n. dōr ejaculū ē val de magnus. in multitudine et fortitudine magn? ·n· dies dñi. i· in oīone sue vindicte. ō subdit et quis sustinebit eā. q. d· dicta nō potimus sus tinē. et ij maxime aggut in ciuitatis et templi destructiōe p̄mo p̄ caldeos et po p̄ romanos. Ille ij? postq̄ dicta ponit destructa ij incipit de mutuare gsolatoria. et q̄ actus actiōr ſt in pa tiente dispōito ō primo mouet ppin ad debitam dispōem. Ihc? demūstrat dnam consolatorem ibi Jelatus ē. debita ꝙ dispō ad p̄ceptoēm diuine gsolationis ē vitas pñe et contritoms. Ad. v. bn̄ qui lugent quīa ipi consolabūt. ō dr in ps̄na dō. conuertimini ad me in toto corde vr̄o. i· vīat? et integralit̄ in ieiunio ꝛc. vt carnē affligendo spūs ad deū eleuet. et scindite corda vr̄a. ma las cogitatiōs resindendo. et nō vestimēta. ut p̄z in pluribus locis de noui testamēto. Ex ij patet nullet aut mihi nisi assit fastio cordis nō dei. et q̄ntum ad dñm. eius miam implo mido. q̄ benignus. in effectu. et misericors est. i· affectu dr· n· misericors q̄ misertus animi ut cordi ad veniā· p̄cuens. ad ipsius pcōm exspectando. et iuste nō. aut q̄ dignū punendo. et ystabil? pati admirando. quis stet si quis eum et emolitur. spūs. n. scis tangit cordi ppria sm arbitriū suū plus et min?. et ideo ubi p̄ eos de minat penas futuras. et licet tūc sint certa q̄ tal? reuelatio ē a deo. tñ adh? ignorat ubi veri ste ppheta predestinatois q̄ ste mplet? l' solū cō minatoms. q̄ inter pmām impedit? sicut Jonas dicit adh? xl· dies et nineue subuertent et tūc ig? nauit q̄ ij cēt impedient p̄ pmām minutam et sic iste ppheta de plagis sup̄apposite ig̃ualit et cō ybū ysaie. quis stet etc. nō dr in ps̄na dñi q̄ etiam malit cognosci oīa futura. Ex in ps̄na pphete. et relinquat post se būdcōem. i· suā gratiā. in bñficiis tp̄alib; et spūalib;. sacrificiū et libamē dō deo mō. subintelligit fiat. ad placandū eius ira. cantate tubā in sion ad ppli quandā. vocate cetū ꝛc. i· omēs vtriusq; sex? et etatis ut ex oī affectione et deprāt̄ eligus placet deus et ij mō fecerit mmiute Jone. iij. c medrat? sponsū ꝛc. q. d· nō est tps vacandi am plexib; ſ lectule; mr? exhibuit ſ templi et altaris ſ. yoiadaustis plorabūt sacerdotes cū lacrimis et

tenore depcantes p̄ce dñe ppl̄ō tuo. a pena quā temerut p̄ sno pcō. et ne des hereditatem tuā. i· ut̄dam. que dr hereditas nōne supdcā. ca? primo ī gybrut. ſ. structuris gentib; alienis. ideo subdit ne dicantur eis nationes. et ij p̄z q̄ supdcm ē ·ſ· q̄ Joel nō solū ppheticauerat de vastatōe tūc p̄ erat. et bnā ꝛc ut dicit Ra. Ga. q̄ nō lymt dñm sup̄ hominēs Ex eā de vastatoib; futuis p̄ vas? regna supradā q̄ suaesse nacpunt dō m nidā. q̄e dr in ppls vbi est deus eor? tnc ·n· deuenit gentiles post vastatoēm iudee mi sore insinuātes q̄ deus nō potent eos saluare

Jelatus ē. ij q̄m ppheta pdicat diuinā cō solationē. et primo quietē. ad multiplicatoēm in lo mis. po q̄etē ad vltionē de inimicis. i· vīn q̄ m· Prima in duas q̄ primo p̄mittit bona tp̄alia Ex? spūalia. ut ex ibidib; ad intelligibilia de ducant? sa ibi Et erit ꝛc. Circa p̄mā p̄ vastatoē tiena sentit. p̄ eriat ꝛc. demūcat fertilitatem fructuū. loquēs in ppria dñi dicēs. Ecce ego mit tam vob? frumentū etc. dicit n· Ra. Ga. q̄ post illam fame tpē Joram que fuit. sequuta ē q̄ dō fer tilitas magna. p̄ce q̄ mulier q̄ cū filio pregnata fuerat in tiam plurimor. de osilio Ezechie reu sa fuit in uidā fame cōfecta. iuj. Pe. vnū. etiā talo tes vlem gybrut in gentib;. tpē. n· illi? si mus multe cogebātur eos ejcere de tre et sustinere gybria in tia aliena. Vacandū tñ q̄ p ifirmi tatem. nō intelligit? ppetuitas. Pz aliquā tpīs longitudo sic diffusi? fuit dem. Sup ē ysa. v. nō leuabit gens contra gentē gladiū nec exercebūt vltra ad plut. et eū qui ab aquilone ē procul fuga am. i· regem assirior. vt dñt aliqui q̄ tpē exe chie fugit confusibiliter de iudea. iuj. Pe. xx. Ita Ra. ij exponit de certu malitū pdctor. ſ. crude bruca. et locusta. et ij magis asinat hic sēgu tū dē. et expellam eū in tiam inuā et desertā ꝙ nō ē hystoria ipsius. semachib. n· fugiens red it in tiam suā ab hominib; hūiatā. faciem eius ad mare orientale. istud ē mare mortuū q̄ tūmult ad orientalem angulū tie p̄missionis vsus de strum egipti et p ij? estimat q̄ ille oriens eruce et locusta nō mutauit iudeam. et quo prima pes ipsi? aspectū ad extremū anguli? iude. et extremū eius ad mare nouissimū. i· magis elongabit pes vn̄ q̄ tia prima. et astendet fetor ejc? ꝛc. q̄ qm tua malitia mortuū? in magna multitudine de putrefactione surgit magn? fetor et aeris corruptio sicut dicit Jonas? se vidisse nulla tin et ex ij patet q̄ nō loquit? ij sup̄tua de exercitu semachib. ab angelo percuss? ut ipsius. iuj. Pe. xx. q̄ illa percussio fuit talis q̄ corpi fuerit mentū sub vestib; et armis. de talib; aūt nō astendit fetor. q̄ supbe egit. Q ij angustiā alij ad q̄nt. e. q̄ meditatē de exercitu semachib. q̄ superbia in bruco. et locustis nō hyber nāt. Ad q̄ dicendū q̄ ij animalia et bestie non sint in brutis ppter se nō loq̄ tantū. Dz aūt

Hebis

nub di mansuetus. vulpes doloſus et equa ireal
atiis et ſuphis. et ij nō dr de tem locuſtar. q ſu
phe egit m̄ preſſu ex coniſione tie nascentiū. ¶
Com̄ conſolat̄ ỹnatoēs tie. d. nolu timē tiq. et
eam bruta aīalia te tie nascentiū inundū. et
pr̄ lin̄. et filij ſhon exultate. nō p dissoluoēm. ſz
dnotoēm ad ſubdit̄. in dnō ꝛc. q. dedit vobis doc
torem iustitie. i. doctores accipiēdo ſm̄ligiue. p plāu
ſieut exo. vu. vent imisa grauissā et ut dicat
Ra. Ea. p ij metallū. ꝓiecte illa tpis ꝓlm̄ ꝓuocā
tes ad bonū. ſ. Joel et alij ꝓiecte ē q tpinei. ſ. he
lyseus Jonas et plures alij. ſm Ra. Ea. ſm vero
Jōmmū Joel nō ꝓhibuit tardius et ſic q tpina fu
enit ſibi q̄ſe Ysaias et ceti illius tpis m̄ pēdeti
bz tm̄ ſecutus ſit dm̄n Ra. Ea. qui videt̄ multa q
tm̄ ad hoc dicā glabrius ſicut tetigi in pncipio hu⁹
ꝓiecte. deſcendere faciet ad vos ymbrē. ſecundaā
onem tie auemēte. ſicut in pncipio. i. añq fi
eret tus ſterilis p coniſionē erunt bona locuſte
et rubigines. et reddam vob annos quos cōmedit
locuſta. i. tanta erit ſterilitas q vix pensabit̄
q fuit ſic coniſit. fornicatio mea. q. d. illa coni
ſio fuit ſtā et ordine iustitie mee et nō locuſtar
uirute. et lucubrius nomē dn̄i dei vr̄i. eo q. nō
dicet vob ſterilitatem mutabilem vbera ſpem
ỹdanam. et nō offudet̄ ꝓlius meus. et ſili ſteri
litate. in ſempitinū. in hoc ỹetur. in ſctis. q. non
impetrat ꝓmutatem ſi tpis vſq ad iubileum.
eriam ſi iubileus nō deſtet p multos annos. et
ſciens p experiaam bona a me collata. et nō con
ſiderem ꝓlius meus meminim. in hoc hz in ſctis.
¶ Tertium capitulū.

Et erit post hoc. hic meiat capitū. in hoc
ſignato vō capitoꝝ in bibliis mis eſt
frequent̄ defectus. q. frequēt nō ſequit
ſignatoem hebraicā nec eaā Jōmm ut pz in anti
quis bibliis. ſm Jōmmū ſignatre. Poſtq autē
ꝓiecta demīauerunt ꝓphā in triplicatoēm in bois
tpālibz. hj qui. dem demīauit in ſpīalibz et q ve
tus teſtamīū ꝓmittebat tpālia ꝓſa. i. ꝓ audi
entus me bona tie cōmēdatis nouū audit ſpīalia
aſt. q. pmaīn agite ꝓpīqualē cū regnū celoꝝ
ō ꝓdens ꝓmiſſio de tpālibz fuit mpleta tpē
vetis teſtamīū ut pdēm eſt. eſta vō tpē nou ut
videbim̄. vū et Ra. Ea. dicat hj. q. iſtud ē referē
dum ad tpīa futura. p q. mellignt tpō meſſie
que dicat adhuc ventura. et q. in tpē eius dabit
hſitanē ſpē ſuā. quorum ad dnm̄ ꝓphā et ad a
lia multa mirabilia et q. congregab omēs gentes
p orbem deſpōs et ſubiugab eis omēs nationes
tie. et ad hanc finaīn applicant ſequentem lectiōm
uſq ad finē. yua ꝓphā ꝓdicit. q. aliqui expositores
mi exponentes hanc paſſū de reditu captiuitatis
babyloīe quo tpē datus fuit ſpūs ꝓphie eſdre.
et Zacharie magi utantur. quorum ad hoc q
tpē dmittamus ignē dnm̄ Ra. Ea. qui ad id
q. eſt ibi falſitatis. ſ. q. xpō ſit ventuꝝ et ſcā
alia adhi gñera et accipiam id q. ē veritatis
.ſ. q. paſſo i. ad tpīa xpi. et reſidius. et ſm hj ꝓ
iſta m. d. diuidit. q. ꝓmo ponit id q. iā ē im
pletū in aduētu xpi. ꝑ ſo q. reſtat implendū in
aduentu ſo. i. et talo ꝓdicta. ¶ Contra ꝓmū ſcd
q. ad hanc hanc allegat petrus apl. act. ſo tūc
mpletam ad hanc in missione ſpūs ſci die pētis
ſup aplos ahoſtz euidenter in ſigno visibili. ꝙ
q. nō e alit exponēda ad hanc a catholicis ut vi
et ſm hoc dr. et erit post hec. ſ. post tpīa veteris
teſtamēti. effundam ſpīm meū ſup omēm carnem
q. exponit Ra. Ea. etc. i. ſup oēm hoīem eius tor
ent tenet ad meū timorē. i. nō eſtiatū in pctis.
et ſm dr. ezechl. xxxvi. auferā cor lapideū de
carne vra et dabo vob cor carneū. i. ꝑ deuotoēz
diſpōnē ad gram̄ ſpūs ſci et talia erant aplorū
aliorū q. diſcipulorū cordi l' alit pē dict. ſup oēm
carnem. i. ſup viros et gentiles indifferent. ſm
q. hj act. x. ꝙ q. dr. Ro. x. nō eſt diſtinctio iu
dei et gri. nam idem dns omīm dnus in omnes
qui invocāt eū hanc. dando ſpīm ſcm. et
ꝓphabunt filij vri et filie vre. i. indifferent̄ da
bit ſpūs ſc. vtq; ſeruu vū et in die pentij inter
aplos erant mlieres. ſm dr. actuū p. hic erāt
ꝓſeuerantes vnanimit in oōe cū mulieribus
et maria mr̄e ihu. et ſtatim ſubdit de ſpō ſci diſ
tensu. et cū apleret dies pentij ꝛc. et act.
.xxi. dr erant aut ꝓphetiſſe quatuor virgines ꝓphe
tantes. Juuenes vri etc. i. homines aut̄ eta
tis dabit ſpūs ꝓphie. ſompnia ſompniabūt
.i. revelationes diuinas in ſompnis celebrabit
ad qd aīa eſt magis diſpōta tm̄ ꝓphetialiter
ab extern̄. ut plenius diu in pncipio libri pōz.
Et et ſup ſuos meos gnialit. in primitiā em
etiā omīb baptizatis in dabit ſpūs. ſ. in ſig
no ſſibili ꝑ impoſitoēm manuū apl̄oꝝ ut
patet act. viij. et in pluribz alis locis et adhi
omīb baptizatis niſi obiet̄ ponit tac. q. nō
ſpūs ſc. licet nō in ſigno viſibili. ¶ Et talo.
hj. q. ponit q. reſtat adimplendū circa ſm
aduentū aliqua tm̄ exponit tm̄ impleti
in p. aduentu. q. nō videt̄ michi q. hoc bn
q. ordet. ꝓphā qd recitand ē magis ad tpīa ſi
aduentus. ¶ Contra qd ſtendū q. xpō aſtē
dente in celū angli appentes dem̄tauerūt
eius aduentū ad iudiciū dicentes. ac. i. hic
ihūs qui aſſūptus ē a vob in celū ſic veniet
.ſ. ad iudiciū ut exponit omēs doctores ſc̄i
tatis vō ſc̄ ſpūs in ſigno visibili fuit man
feſtatio xpi ad determinatū pīs glificatis ſm q.
dr Jo. vij. nūd erat ſpūs datus q. nūd erat
ihs glificatus. et ideo ſicut angli xpō aſcendēte
dem̄tauerūt eius aduentū ad iudiciū ſic Joel
ꝓphā dem̄tans ſecundā missionē ſpūs ſc. ſ. in
ſigno visibili. ſtatim dem̄tauit tpīa futuri
iudicij. et dicit in. d. pres. q. ꝓmo ponit
ſigna p̄cedentia iudiciū ſc iudicij exercitū. i. q. etc.
et ꝓmū dr. talo ꝓdicta ꝛc. iſta ſex ſigna tribuit
aduentui iudicis p̄dicta. q. ut expreſſius dicat

te ꝓpīs ⁊ xxuij. ⁊ luna. xiij. et luce. xxi. erūt signa in
sole et luna et stellis ⁊c. Sanguine. q. mī aduē
tū xpī ad iudicū erit ꝓsecutō anteq̄ qua effluet
sanguis innocentū. et ignē. s. aflagrationis ꝑ
tentem aduētū iudicis ſ3 quietē in tenebris non
sm rem. ſ3 sm apparentiā q. abstondet eius lumē
et luna in sanguinem. similit sm apparentiā sicut ai
pitur eclipsim nubes videt. aliq̄ venabit dies dñi
i. sm iudicij. magnus q. omēs ibi q̄rebit et ipe
nibilus. s. peccatoribz et impijs. acū. q. petrus sic al
legat. magnus et manifesta q. tūc manifestabit e
rūt abstondita cordis mei. et erit nō tpe iudicij ſ3
aī ypocrite. n. frequēt de vno tpe trāsibit ad al
omīs qui invocauit nomē dñi. sm q̄d di. io. v. cor
de. n. credit ad iustitiā ore aūt confessio fit ad salu
tem. q. in monte syon et in ihrlm erit saluatio.
ibi. n. saluator mī. quibus ē saluti. ꝑ sanctam pdica
tionē et bñdictam passionem pī cetā ij referri ad
futurū tpe an tpī. q. dñs ihs xps mirabiliter uenta
rus in monte oliueti cū magna ꝓte ē adiuāt
tūt et sic fidelibz nomē eius invocantibz dō mō
erit ibi saluatio a ꝓsecutiōe eius. et in residuis.
i. in illis qui decepti ab antixpō tūc quietē ad
xpm. ¶ Quia cate. ij qui pmt iudicij euasiū
ūt dicat. in diebz illis. i. ato post antixpi ꝓsecu
tionem. aī quietis tribulationē iuda et ierlm. i.
iudeos ab antixpō deceptos qui detecta eius fictā
te ꝑ ezechiam. et enoch ad xpm seruide quietē
congregabo omēs gentes in trialē iudicio. et
deducam eos in vallem iosaphat. qui ē int mō
tem oliueti et ierlm. no q. ibi omēs congregabuntur
sz q. xps desendēs ad iudicū ipse in aere sī
montem oliueti vñ ascendit in celū et iudicādi
appebit circa illū locū ita q. aliqui erūt in valle
iosaphat. et alibi et disceptabo cū eis. i. oēs
iudicij mei iustis. q. tūc manifestabunt omnibz
mita. et demita omī et sic qlibet ad electos et re
bos applis omnibz xpi iudicij ē iustis. sup pls me
o et hēditate mea isl'. ista hēditas ē omnis salus
electā. seu congregatio fideliū a primo abel iusto
usq̄ ad vltimū electū qui in fine mūdi nascetur
ſt ut dicit gregorius omīe. viij. ois deliberavit. cap
tiuando et in exilū mittendo sicut possime pa
te xpianos ꝑ tyrannos in exilū et captiuitatē
mittendo et multiplicate messis. et iram meā
dimisit. s. tirannos ꝑmissionis quā sanctam di
uisit ē. xpianos mīe ꝑtim electos. ꝑtim occisis
et sup plin meū misericordiā. ut aperet
sibi portas de medio suis. et posuerunt pueri in
ꝓtibulo. abutentes pulcris iuuenibz in vicio q.
natura. in ye. at hz. et posuerunt puerū in ex
pensis. et accipiet hij puerꝫ ꝑ pueros in plurali
sicut iuuencꝫ ꝑ iuuencos ꝑ ab infidelibz vendit vt
inde reaperet pecuniā. et puellā. i. puellas. pe
dixerit ꝑ vino. i. ut de pcio hz haberent vinū et
alia nēcia. ¶ Vaendū tri q. non soluī ꝑ illos ꝑ
catis odimpnabit impij in vltiō iudicio ꝑ
omnibz alijs ista tn spūlit cepimit q. sī tenuit

talem q. passionē. q. mī hyemes dī cē. illa. n. q
sī eustem sīt naturaliē adnunciē apparuit et
ij mō. xxvo. saluator loquēs de condēpnatoē
impior. et remuneratione multor. solū facit mē
tionem de opibus pietatis et cet. grus q. bus
future sunt. pmissuit q. omībz opibz bonis et
malis. ¶ Veru. sup ypocrita demūciat multipli
citer. in bonis hic omī demūciat vltionem de
nimicis et duplicē in duas q. primo demūciat
ij vltio. so mūdi estimatio. ibi assurgit. prima
adhuc m. d. q. primo demūciat quedā vltio implē
da tpe veteris testamēti. so alia tpe noui. sicut
dmī est ꝯ. de duplici collatione bon. fit ibi cla
mate. Circa primū sciē. q. tyri et sidony et plu
rimi erūt videor veritatis ꝑter q̄d debebāt eor in
sere compati. et ipi fuerūt magis crudeles et
reges assyror et caldeor micrūt contra eos et
exercituerūt. ꝑter q̄d de eor pūitione fit hic
mentio spūl. cū dī. in ꝑsona dñi. vim q̄d michi
et vobis ⁊c. dicat aūt deus se ꝑsecutorem pati in
ꝑsonis ifidelium. rone alicuius bonor qui cū malis affli
gebant. et q. licet iuste mittentes captiuos
et affligi. tñ ista mea voluntate execrantur.
mūq̄d vltorem vos videritis mihi. q. d. sic q. vo
bis non nocui ꝯ bñfeci. et si vltissimi sīm in
tentionē veram malam. ato velociter reddam vi
assistunt mē. i. penā debitam ista. n. ꝑpli post
captiuitatem victor sancti ato fuerūt debella
ti. et captiuati. ayrenaī. n. meū et quasi tu
lustis in destructione. n. iudee in ierlm. ista
ymnt ꝑtem in pdā. et desiderabilia mea et
pulcrima. i. ornamēta mea cultui deputata.
mulistis in delubra vra. adonāb' lota pdo
lor. et filios iudei ⁊c. q. ꝑtem sua de manibus
vendidistis grecis qui ꝑ mare portauerūt eos
longe. ecce ego suscitabo eos ⁊c. q̄ fuit imple
tū tpe tyri qui dedit licentiā iudeis vēundi
et ad ij exequend' mīste mīcos et lias ꝑ totā
impiū sua in q. erant loca saltem aliq̄ ad q̄
mercatores greci duxerūt ad vendend' eas mer
cipia. et quertam retributionē vnūm. s. fēndo
vob' simile penā. et vendam filios vras in ser
uos. et filias vras in manibus. in manibus
filioꝝ iuda. i. ꝑ manus eor. q. dñt aliq̄ fuisse
impletū in vexatione iudeor. de babilonica cap
tiuitate. q. scit adduxerūt de babylone plures
gentiles et illos postea vendiderūt. ¶ Ne ij
nō vr. quidem dm. q. gentiles qui venerūt
tū eis de babylone. venerūt voluntarie salte ꝑ
maiorē ptē et erāt ad iudaismū quasi sicut dm
sunt ꝑ Ezech. ꝑterea illi erāt babilonii et nō
tyrii. sydonii et plistei de quibz ij agit et ideo
videt melius dō ij fuisse impletū postea tpe ma
chab. qui pugnis eorū duces diuersis frequ
ter eos debellauerūt et multa mālpia mihi vin
dicerūt mē que plura fuerūt de istis locis vī
mē duces debellatos a iudeis pmt cedebeus
duc martimi. tyrii a sydon et plistea sī loca

HELIS

maritima. ¶ Clamate. ly ponit alia vltionem plenā non testamēti. et dñt aliqui q erit vltio finalis iudicij. ex vi huius dissonare qz dz ly. suffocate bellū fustitate robustos. q in finali iudicio nō congregabunt hoīes ad bellandū ex ad penas et pīma recipiendū. et ideo vt melius q quemcūq; pt expom de psecutōe antiq violentia armoz. conabat totalit insistere ad sē dei cultum. sic ad thess. v. ondens se tanq; sit de et sm ly dr. clamate in gentibz. i. clamabitis vos antequā immittat. fustitie bellū. i. confitemini q deū toleratis dñi in lye dr. fugite bellū. verbū. n. hebr unum ly pōtum equiuocū ē ad fugere et suffocate. fustitate robustos. ut adiuuent antiq studite. a nitra vnā in gladios. i. cuspiones alias dimittite. et a adiicere. infirmus dicat. i. nullus se excuset qn a obediat in xpiano psecutiē aripite et vemēte tū magno impetu. et conuertam ad anarym. et pussiē in iezrahel vbi ondit se tanq; sit deus. sic ad thess. v. i. occasū bene fugiet tūs robustos. et inficiens anteā et maiorem ptem ē adiuuant. ¶ Consurgat. ly ami destruit indi estimatio q sequet dam psecutōem et diuidit in duas ptes qz primo destruit finale iudicium ut addant aliq que ē sē omissa et so pene. et pīma ibi. et faciat ouia pīmū dicat. assurgant et ascendant gentes. s. de sepulcris suis ad iosaphat resurrectionem in valle iosaphat. et. n. illud locū erit iudicij ut pdem est. mittite falces. i. mittetis et ly dr angelis qui erit executoes diuine iustitie sm q dr. ap. xiii. desses vt estimatio sedi est messis at angli. qui maturuit messis. venit tpe reddi penas et pīma qz mentis. venite et descendite quia ad iudicandū. tuū. n. xpūs venturus ē ai angel' suus. qz plenū ē torcular. repetitio ē eiusdem. ad maiorem expssionem qz qđ figurat p messem ly signatur p vindemiā. qz multiplicata ē malicia eoz. q. d. pena nō est amplius in fenda. pli pli in valle affliōis. tuū. n. fideles pli ab infidelibz separabit. sol et luna obtenebrata sē. appte. n. claritate iudicis obscurabit claritas luminū ad pīcam maioris luis. et dñs de syon rugiet. contra impios sndz profundo. et de ierlm dabit vocem suā. iustus dō ventre bndi pīs mei ict et dr ly de syon et de ierlm. eo q locus iudicij erit ibi ut pdem est. et mouebit cel. ad receptionē iustoz. et tim ad receptionem impioz. qz locus iehenne sub tūa dr. et. et dñs spes pli sui. qz time videbit dei plus q nō est sua spes destructio. ¶ Et scietis. ly ami destruit pena et pīma iudicij iehenniale sequaca et pīmo pīmā cū dr et scietis vos iusti qz ego dñs deus vr videntes me fuae ad faciem. habitans in syon. s. celesti de q dicat plus hebreos. xi. accessistis ad syon montē et ciuitatē dei viuētis ierusalē celestē de qua sb dr. et erit ierlm sca et alienis nō trānsibit per eam amplius. i. mybi nō erit amplius omnes ei iustus sicut fuit in ierlm tiena et mihi erit q erat ierlm dr in scripturis. et erit in die illa stillabit montes dulcedinē. ꝛc. p ista intelligit suauitas q erit in celesti pria sicut frequenter in plurib locis veteris ac noui testamēti fluuius bni p sensibilia delectabilia metaphorice designat. et fons de domo dñi egredietur. i. plenitudo beatitudinis. sicut nomine fontis. et irrigabit torrentē spinaz. i. illos qui in pīti vita ad modū spinaz fuerūt arefacti p carentiā delectabiliū et ly p terrā in ly. a ly. et irrigabit torrentem sedym. et p ly pōt intelligi ston torrens q tūc erit inter putribilia sicut et ligna sedym imputribilia et ly erit qz beatitudo animē reducibilis ad cōe. ¶ Ca sequēs agit de pena ipsius ad dictū egyptus in desolationem erit et idumea in desertum pdet oīm. s. in finali et p ista duas gentes intelligit ierusalē omnes parentes. ista in spāli exponuntur q egyptus filios isl' magn oppssit et edom a quo tā est idumea fremit sine causa innocentē psecutus fuit in ea vi dampnationis inplus exponit spāli pena crudelitatis ut pdem est et ideo subdit. q eo q magn egerit. ꝛc. subintelligit ei omnia pīa alia. gn. victor ad pīmū bonz. d. et vindicta mea in ipsa babit. sicut ē p ierlm et syon intelligit autem eccl. militātis. i. ly p vindicta ei vnienti sicut ysme. xxxv. in diebz illi saluabit vita intelligit omnis affligens deū corde ore et opibus etiam sm dei quemq; ydeoz ut oīs fuit ibidem que magno p vindictam que inplet confessio intelligit pria celestis vbi ē nō offensio diuine laudis pl. lxxxvi. bti qui habitant in domo tua dñe. ꝛc. in ymnōne et exhortatione. i. sti et mundabo sanguinem. ꝛc. de cursu gr iusta afflictiōe in pīti. preter qđ ab hoīb bona sensibilia attendentibz quoz ē maior mīa sm 1d ecclesiastes p stultoz infinitus ē nūs reputant deo odiosi et inutile sed in beatitudine celesti declarabit eoz iustitia et sm ly dr dñs. et emundabo sanguinem eoz. i. illos time fuisse mundos oīnam. quos non mundaueram. i. quoz mundicia nō declarauerā in pīta vita hoīb attendentibz tm sensibilia bo. et dñs amonebit in syon. s. celesti vbi clare et pure videbit et a sanctis p sua voluntate habit ad fruendū ad qua fruitionē nos pducat qui sine fine manet et regnat in secula seculoz. Amen.

AMOS

¶ Incipit Amos. Pīmū expositibili. ista Amos ly hebraica q etro loco ponit in duas ptes diuidit in yhemnū et tertiā qui incipit ibi. et dicit. in pīma parte notificatur actor et nomē ei dicit bilit Amos et iste est alius ab illo qui fuit pter ysaie ly vetz fuit zelotes. ille. n. fuit nobilis et de genere regio ly audiuit inspiratu ille etiā stabilit in hye parliamē ale ly in principio et sede in fine iste vt p lit terminū alm in principio et samech in fine. preter qđ ille robustus ly annalis interpretat notificat etiā

A

ex offitio eñ dr. qu fuit in pfessionalibz theatr. Tñ
tiperia tirtorū sēpenūr inceptū sē ibi sñ pusillima
animaliū seruata/ so oñdrūr quibz ꝓplexantur
aī dr. q vidit sup ysrl. i. sup regnū. x. tribuū
conē illud regnū plurimū ꝓplexantur ratio tamē
contra plura alia regna ut videbit. Deo oñdr
tpūs in q ꝓplexantur ex primo in tyriali aī dr. in die
bz ozie regis iuda et in diebz Jobeam. ista em
simil regnerit preallr tñ q vltima pr regum
Jobeam et prima regni ozie simil' durāt ut pz
ex. pe. xv. Ozias tñ ibi notatur azarias q fu
it binom' so in spūs aī dr. aī duos annos
tremotus Ozias. ii. rex iuda in sinplyam elatꝰ
voluit offre thymiama in templo dñi sup altare
incensi et tūc a dño fuit lepra percussꝰ et fuit e
tiam tūc tremotus ad oñendum nam dr et
ym de quo tremotu dicit plenius zacharie.
Amos vr incepit ꝓphetare p duos annos ante
Cet dunt. Ij incepit tractatus in quo amos primo
ꝓphat contra plura regna in tyriali. Ex mayus
in spūs ibi. Ij dicat it primi dr et dicit s. amos
a dō inspiratus. dns de syon rugiet. hñ. n. dñi
contra regna in sequtibz expssam designat methya
principaliū leons qui est tribus et dicit de syon.
eo q ibi in templo erat ꝓphetatum q erat q sedes
dei ut dñi fuit ezo. xxv. et videbat ꝓphē inua
ginarie q voc dei loquētis ad eū ex illo loco p
cedit vsq ad eū. et luxerūt spūcosa pastor. i. hy
tatores et manentia ꝓplor. et regnor infirmitp
tor. et exsiccatus e pec carmeli. i. cito defiet
ptūs tumultus regni. Dic n. spūat tñ slacio tal
tuncā et iō nō e hr ꝓphia de salutate futura per
inmā siccitatem ut azdr aliqui dr e locutō
methya ad figñd depōnem regnor infirmitp
tor. Ij dicat. Ij amō ꝓphetat magis in spūs. et
primo ad tria extraneos. so contra iudeos sequēta ex
i. Ij dicit dns sup tribz scelibz iuda. prima duodr
in sce ptes pm regnia contin que ꝓphetat et pue
bit ptes ꝓsequendo in prima pte ꝓphetat contra
regnū syrie. d. sup tribz scelibz damasci. i. syrie
eo q damascus erat metropol' regni ulis pm qd
dr. ysaie vii. caput syrie damascus. et sup quatuor
nō auertam. Ij dñt hebrei q si ys pauerint. bis l'
ter. eodem gne pēn remissibile est. dr nō si quat.
et si intelligāt de irremissibilitate simplicit Ij e
erroneū et contra scripturam sicut pz. iij. Reg. xx. de
manasse rege qui nō solū q dr pluries pcā ido
latrie et homicidij meruit et tñ finaliter venā
obtinuit et alia plura ex. possent adduci de
scripturis si aī intelligat irremissibile. i. de
difficili remissibile dr est vera ista eñ difficultas
non e ex pte diuine potentie dr ex pte peccatoris
qui ex eo q toties recidit pcīs redit se dei mā
indignū sine q nō pt a pcīs resurgere. pm q dr
Grece. xiij. Pdimo tua ex te isrl dr trimo ex me
intrinsecū tuū p talem vr modū loq dr dicat sal
uator ap. xv. qm ex deus ybū contra spūm sanctū
nō remittet ei. i. de difficili remittet Ij eciā mō
dicat plyas Ar. methya q impo. vno mō dr illd
q nec pt fieri regnū vr syrie. multotiens assue
erat regnū. x. tribuū et immisce ꝓphē qd dignū
erat diuina punitione et magnifice qr victoria sibi
accessit abusiue fuerat in magna crudelitate
eo q subdit. eo q triturauit in plaustris ferre
is galaad. i. habitatores galaad. p plaustra nō
intelligit hic nisi dr quedā instrā dentes ferreos
hñtia q volucrē sup segetes positus t
amā nō solū ad cruciand' gentē sz etiā ad
constitend' sic stupidā. vt redigēr qi in puleā
ad dandū animalibz in defectū melior pabuli
talibz instrūentis atteruerūt syri crudeliter
hominēs de galaad. et mittam ignē in domū
hasahel et deuorabit dom benadab. hic subdit
oīr in bibliis mis in hr tñ scribit p literā
r in fine sic benadar. benadab aī semper p
b. in fine vocat aī Asahel inedr et p. Ha
hel benadar filius eius. et ista fuerit aī temp
Amos ꝓphete qui cepit ꝓphetare tpe Ozie. ut
dñi est. et qr hr aī dicat hr. et mittam ignem
in domū Hasahel ꝛc. p domū methlin posti eor
a dō pūr. que primes nomē ignis designat
ꝓbabile e eciā q edificata ab eis fuit. finit tūc
glosa expmūt aī hr inter reges syrie. Hasahel et
benadar. qr crudelit unus se hymir ergo filios
hasahel ut patet ex. g. pe. et contrit vastem
Damasci. i. fortitudinē eius. et de sydam hasta
totem de campo idoli. i. de syria volaturē sb
dicta. et tenentē sceptrū. i. regem. de domo vo
luptatis. i. de domo regia in qua habitabit delu
cijs. et differet ꝛc. Ij fuit impletū tpe Achaz.
ut hr. e. pe. xvi. vbi dr q Thyglatphalasar
rex Assiriorū misceat pasim regem syrie. et
habitatores damasci captiui. Iterū dicat
Ij e sta pe in qua ꝓphetat contra philistheos. d.
sup tribz scelibz gaze. nomen e ciuitatis regie
et sup quatuor ꝛc. exponitur sicut pcus de
multiplici impugnatione iudeor. iusta. ꝓter
qd philistei erant digni dei vindicta. et maxime
qr vsi sr erga eos crudelitate inmisa ideo subdit
eo q transtulerit captiuitatem plenam. deserta
n. samaria p Assirios et postea verisim p caldeos
aliqui euadentes fugerit ipsis tam philis
timor quibz in tali casu erat aptus. et philistei
eosdem ab insidiantes capiebant eos et pdictis
vendebāt in suos et se transferebant captiuitati
indeor pfectam. et mittam ignem in muros
gaze. que postea fuit sciencia p caldeos. et
amō facit mentionē de destructione aliar ciui
tatū. notabiliū in tria physicum tū dr. et dispu
tatum. atqm tymū que erat in pte aquilonari
metu iudeis et multis vicibz tymi inferebāt
iudeis molestiā. ꝓter qd erant digni a deo pu
niri. ideo dr sup tribz sceleribz ꝛc. et maxime qr e
adem crudelitate vsi sr erga iudeos fugitiuos
q et physicos. ideo subdit. et q occluserit ꝛc. et ex
ponit ut h. et nō sr i. recordati federis fraterni

·i· salomonis regis ist'. et nam regis cum· q
finit admittē afflictū· ui· ꝑ· v· et m tm̄ q̄ vexa
bant ſ̄ mutuis fibus· 4ꝑ· q̄s' nam duxit stilom
·ui· ꝑ· x· hierme ſ̄ amaritates quas tedſi in
fnat· et amittam ygnē m nmz ꝛc· ꝑ cultores
hi dicit· ij ē q̄rta ꝑs in q̄ ꝓphetat q̄a ydumea
q mlt̄oens vide ꝓfecta ē iudea· ꝓter· q̄s me
rierunt sustinere vndictā maxīe cū ydumei
et iudei de duob⁹ frib⁹ eēnt nati· s· iacob et esau
4ꝑ· q̄s eos nālit· diligē debebant· et ꝑ cōtro·
eos odio ꝛdebant· et ideo sequit· eo q· ꝓsecutus
sit ydadro fratrem suū· esau· n· q̄rebat occidē
fratrem suū iacob· ygen· vvoꝝ· et similit ydu
mei ab esau descendentes filij ist'· petentibus
trāsitum ꝑ tram eor negauerūt mi· xv· dūces
ydū ist' nō trāsib ꝑ me aliqn armatis ostēd
tibi· et sily· postea regē mpugnauerūt eos m tra
sua id subdit· et violauit mūz eius· i· qua de
buit hire ergo ꝓhīa ist'· rōne dē fīmitatis· et
temerit vltra fluuium suū ꝛc· i· nam et odiū
ipius esau ꝙ iacob ꝑ retinuerit ꝓhīa ydumeo
z otra ꝓhīa iudeoz· mutū ygnē m thema· no
z loa m ydumea· et sily· bosra vñ fuit iobab rex
edom· gen· xxxvi· 4z alia ē bosra m moab· ¶
hi dicit· ij ē q̄rta ꝑs in qua ꝓphiat contra filios
Amon qui debuerūt dilīgere filios ist'· eo q· dē
tenderūt a loth nepte Abrahe ꝑm patres iude
et ipi eqnimo habuerūt eos odio et eos mulcs
modis ꝓsecuti sē crudelit· ut ꝑs ꝑ· ꝑ· de mag ne
re eoz· qui nolebat facere pacem cū eis misit eu
erit· oīm oculos dextros· ideo dr̄ sup tribus scelib⁹
Amon· i· mlt̄oens rapacitatis· nō q̄tam cū dā
do ē pmām· vt asequat venā· eo q· dissecuerūt
pēnantes gratiāde· ne pueros parerit qui tm
patre possiderent· 4z ipi amōite eā hereditate
dō subdit· ad dilatand· timinū suū· i· tram suc
hereditatis· et sucrendā ymē m mmoz inhbe· hi ē
nimis q̄ Deut· iij· vocat rabath et erat metrop
m regno· Amon in vbilatu· i· in pno affluo vbi
nentoz et mercenū m plo· et ibit melchō· i·
rex eoz in captiuitatē·

¶ Transeundum capitulū·

Hec dicit· hec est sexta ꝑs in qua ꝓphetat
contra populū moab· qm similit destru
ere a loth ꝓpt̄ q̄ debuit iudeos diligere·
et cū eōno multoens impugnauit eos· ut patet
m libris iudicū et ꝛſ· ꝛ· dicit· sup tribus scelibus
ꝛc· i· mlt̄oens replentes ꝓpt̄ q̄ regnū eoz fisti
nere supplicū et cū dignitate regie mtulit crudē
le supplciū· ꝛ· subdit· eo q· incenderit ossa regis
ydumee· quos dū iste rex fuit nō dē li nec etiam
alibi in scptura aliqn trū glosatores dīt· q· fuit
ille rex edom qui ꝛc· ꝑ· ui· dē fuisse m ētatu cū
regib⁹ israhel et iuda· contra moabitas et cū rege
moab cēt obsessa voluit nrūpe ad regem edom·
et nō potuit· ſ· fuit expulsa m ciuitatem ꝛdrie ꝓpt̄
q̄ moabite a ipō mata pest eius mortem effode
rūt ossa de sepulcro et incenderūt· ¶ Ca· dicat

q idem rex edom pugnās cum moabitis crudel ī ma
nib⁹ eoz et crucierūt m eo hanc crudelem ygnomī
am· tm̄ nō dicat qm fuit ille rex edom· et deuoralit
eos ambroth· nomē est ciuitatis m moab· et morcet
m sonitu moab· m sonitu· s· belli ii ē sonus magn
et strepore armoz et clamore morientiū· et disp
dam iudicem ꝛc· i· iudices et omnes ꝑsonas notabi
les· ¶ Hec dicit· posita ꝓphia contra ydumeos
hic ꝓphiat q̄a iudeos et ꝑ q̄a regnū iude ꝛſo a
regnū ist' ibi· hec dicit· ¶ Contra ꝓmū sex· q· dicem
tribus scptis a regno dō· ui· ꝑ· xij· cultus dñi· et
doctrina legis· p sacerdotes remansit m regno iude·
4ꝑ· q̄s istud regnū hūit maiorem opportunitatē ser
uandi legem et cultū diuinū· et ꝑ oīs magis re
ꝓhensibile fuit de trāsgressione et trī militoens
et mltiplicat· permanet m vtq· otempnēdo legē et
seruiendo ydolatrie vt ꝑs ex· c· ꝑ· ꝑ· et· ii· mal· ꝓter
hoc meruit diuinā ꝓuisionē ideo subdit· sup tribus
scelib⁹ ꝛc· et patz ex dēs hīa· et mutata ygnem
ni iuda ꝛc· hi fuit impletū qn̄ nabuzardā fuit dē
domū dñi et domū regis et domos ierlm ꝑ or
dinē· q· ꝑ· vlrā· ¶ Hec dicit· hi oīa ꝓphiat ā
regnū ist'· et ꝑ hi ꝓphia vltrā loco q· ꝓphiat et
eam diuinus īmonit· s· usq· in finem· tm aliqua
mēsent dīt de regno iudā· et diuidit in duas
ꝑtes Amos· n· determinat sua ꝓphiam· ꝑ· ex hoc
patet munitā cap· vij· ꝑ· in tres q· primo arguit
ꝓphe de auaritia· ꝑ· de ydolatria cap· ē· i· ve
nite ad bethel· tio de carnalitate et lasciuia cā
vij· secundi tri q· ista diuisionis ē ꝓpria ꝛz tm̄ a
primo in qualit· n· ꝓte mēsure de aliis vicijs ꝑ
in duas q· primo arguit et increpitat vitia ꝛſo si
ne prox in ꝑ· cā· ē· prima in tres q· primo ponit
ꝓphe plagarum ꝛſo recolit dei beneficia ibi· ecce ego sū·
tio ꝑdicit supplicia ibi· ecce ego ¶ et primū dicit
sup tribus scelib⁹ ꝛc· qd· exponit· aliqui dicentes
q primū scelus fuit venditio Joseph· gen· xxxvij·
pm in idumeā vitulū exo· xxxij· tm in nemine
ne dō· ui· ꝑ· xij· que nobis ꝓ in dō ꝛc· q̄rit i
m venditōe xpi ꝓpt̄ q· ſ· ꝑ orbem capiāt
ꝓpt̄ qd dr̄· nō quitam eum· reducendo ab hac cap
tiuitate eo q· vendidit argento iustū· i· xpm
auctorē iustū ꝛz illud qd subdit nō videt
bit assume· et pauperem ꝑ talciamētis ꝓpt̄ qd
li cepō magr vt mistica q· hali nō dicendi est
alit· sup tribus scelib⁹ ꝛc· i· ꝑ vicijs infantibus
militoens et multiplicat· venatus sicut ē dñi est
de alijs· eo q· vendiderit argento iustū· i· iustifica
am· subuertendo iudicū ꝑ ꝓmo· et pauperem pro
talciamentis· i· ꝑ re pu valoris in q· ꝓficit
magnus oratoris ꝓpugn· hr̄· dīt· et pauper
rem ꝑ clausit· dicto· n· hebraicū li ꝓpta eq
uocat est ad talciamenta et clausurās et expūt
sic ꝓ· tu· dicens· q· qn̄ pauper hēbat vnicam
agnā nec agnā diuites molestabat eū crudelissimis
ut sic cogeret sibi vendē possionē suā et sic di
ues auferebat clausurā medianā inter suā et
pauperis possionem ponens totā sub una clausu

et ij magᵗ gsonatᵉ luᵉ p̃dentᵘ· qui conterit sᶜ̃
puluereᵐ ⁊c̃· ei dicᵗ dolet a sᵒ statu ꝓ eo de
uerus vulgariᵉ dᶜ mi puluis ꝓstrauit· et uram
ij̃ulū decimāt· i· decimare fecit· q· ij̃ules tri
bꝰ simplᶜ cedit in vita· qui abuant eis decimā
tes a latere· et filius ac puer ierit ad puellā
· i· pat violauit puellā filio suo affidatā· seu des
ponsatam et mꝛ tangit crimen mestus· et
sup vestimentis pignoratis acubuerūt iuxta
omne altare· faciebāt· n· ysti ubi quuia magᵗ
m locus ubi colebantᵒ idola et de vestimētis pau
per apud eos impignatis faciebant sibi ad ve
cūbendū in mensa q· quuia illa faciebāt de sti
pendiis oppꝛssoꝝ et ebriorum· ab eis ideo subdit
et vinū intemperatoꝝ ⁊c̃· ¶· Ego aut· ij inter
roluūtur diuā bñficia ih̃u ꝓlo celsitu ut ex hoc
plagicia pdā appeant maiora et supplicia sequē
tia iustoꝝ et dᶜ in ꝑsona dei· ego aut ostendā
amoreᵐ· ad faciem ꝓli ysi sicut patet in libris
mioꝝ· aut altitudo redoꝝ· i· valde excessiā vlt̃
omem statū ideo de eis dᶜ mū· viri· quibꝰ coꝑa
ti qui locuste videbant· et forme ꝓ equis· i·
sicut exercebat ꝓphm ysi in altitudine ita et in
fortitudine· et contritu fructū eius desup ⁊c̃· i·
pnapes et subiectos illi ꝓli· ¶· Consequēter
uolutᵉ aliud bñficiū parens· seductio de semi
tate egypti cui dᶜ ego sū ⁊c̃· et patet hic· et sus
citauit de filiis meis ꝓphetas ad docendū ꝓphm et
ij patet ꝙ toti uetus testamēti· et de nazaeis
viis nazaeos· aliquos ad sempᵘ ut samsonē
et samuel· et aliquos ad tpꝰ· mihi nō ita ē· q· d·
nō potestis ista negare bñficia et ex contrario
me ꝓuocabatis ꝛdō sequē· et ꝓphetis malitis naza
reis vinū· ut finxerēt votū michi suū· et ꝓphe
tis mandabatis ⁊c̃ sicut ꝓ infra vi· q· Ima
stas sacēdos bethel· mittit impedire Amos a
ꝓphetia· ¶· Ecce ego· ij inter pcipuē debita sup
plicia et primo onerat ij̃ uitio mutabil· et
2ᵒ· rōnabil· ca· ix· ⁊c̃ ꝓmū dᶜ· ecce ego stridebo
sbᵗ et vos· ⁊c̃ tal aut stridor timet ex onere sup
posito et ꝙ ibi estimat ꝙ ꝓtā ꝓli erit ira ihu
qi deus nō posset vltra tollerare absq; pnitioꝝ
debita ꝛ sic dicit· ecce ego stridebo ni locus vie
q· dicit ysebuel ē equitem ad vtriq; sup̃tionē
et mꝛ notat modus pnitionis plaustri· n·
multi onusti gerunt et stridere facit illa sup
q tristis· q· d· nō potuit effugē sicut nec illa sup
q tristis plaustri onustum ideo subdit· et pibit
fuga a velote· q· capiet uiri posse fugere· et
tenens arcū nō stabit contra hostes nudꝰ fugiet
ꝓcerus armis ꝓ timore·

¶ Tercii capitis·

Audite verbum· postq; pnitio regni ysl' ois
ē mutabil· ij onerat onerat rōnabil· et
docet in duas ptes q· primo irrōnabili
tas declarat· ꝙ pnitio vere ꝓclamat· i· ꝓcera
prima in duas· q· primo onerat rōnabilitas ex tes
timonio dui ꝙ ex ysaia ibi· audite· et

ꝓni ysaiam ꝓmo erant attentoēm· d· Audite
verbū ⁊c̃· sicp omēm cognatoēm· et dᶜ alloquit
omes ydolatrᵉ trimos vos cognou· ex hoc
uendo vobis legem diuinā· et alia bñficia ꝓ
exhib· non fecit tribꝰ omni nationi et iudicia
sua nō manifestauit eis· idcirco visitabo sup
vos· acus vos ꝓuendo· quanta maior fuit mea
ingratitudo· dei ꝓphetas spūi dei loquētes repel
lendo· ideo subdit· nūq; ambulabit duo pariter
ad aliquē locū determinatū· nisi eis quenient·
tale iter· ex aliqua rōnabili causa· q· d· nō· et
ꝙ ij methyᵉ designatᵉ sufficientia dei et ꝓphete
loquentis ex eius ore· nūq; rugiet leo in salti
⁊c̃· q· d· nō leo rugiens ⁊ deus ꝙ os ꝓphete ꝙ
citorabꝰ omnibᵃ ad qᵒ ꝑquit pena sicut ad
rugitū leonis pdā· et ij nisi penituerit et idem
intelligᵉ ꝙ ij subdit· nūq; dabit ⁊c̃· et est ir
petito eustem fine ad maiorem afflictionē· absq;
aucupe· i· sine ꝛor ope aucupis laqum tendentis
· q· d· nō ꝙ aucupem intelligᵉ deus peccatoꝝ ca
piens in laqueo pene ꝑs· ꝙ pluet sup peccatoꝝ
laqueos ⁊c̃· nūq; auferet laqueus ⁊c̃· q· d· non
sic mentio dei nō frustrat a punitione pecca
m malo ꝓuenientis· si clangeret tuba in ciuita
te· ꝙ aduentu adiacentoꝝ sup eam· et ꝓpter nō
expauesceret· q· d· ymo ꝙ tubam intelligit deus
dante ꝓphetam diue ammationē ꝓpter ij subdit
si erit malū· s· pene· in ciuitate q· non fecit dᶜ
· i· ordinauit fieri ut deceus culpe punitus·
debet iustitie· q· d· aliter nō fiet· q· nō faciet
dñs deus verbum· de hijs q̃ sᵗ nōia hominibꝰ
mirari· ni revelauit ⁊c̃· q· sicut naturā non
deficit in nullus ita nec doctor nate nūciando ꝙ
ꝓphetas ea q̃ sᵗ nōia cognoscit et nō priꝰ via
ymana stur· omia ista ꝛᵗ ad ij ꝓtia sᵗ ut vi
cio dnia ꝙ ꝓphetas ꝓclamati rōnabili ordine
ō subdit· leo rugiet· i· deus ꝙ ꝓphetas omia
buit· quis nō timeb· q· d· nullᵘ ē qui non de
beat timere· et de malis sibi pentē· dñs dō
locutus ē ꝓphas mspmundo· quis nō ꝓphetab·
mspmutoēm dō acceptā ꝓlo mūciando· q· d·
nullᵘ debet tacere ꝙ quatūq; ꝑcautione·

¶· Audite· ij inter onerat rōnabilitas pnitois
testimonio hūano ei dᶜ· audite facite mentiri
ziot· ⁊c̃· i· inter gentiles legem dei nō ymites·
congregamini sup montes samarie et videte i
samaria mirabilia· i· idolatrias alia deū· et calup
niam patientes· in q̃ notant ꝓtā alia ꝓmi·
q· d· ite gentiles talia videte sola pone
mali ducti iuste punientia dicentes·

¶· Ho ca
onis rōnabilitate pnitois edit· ij tri ꝓcla
matᵉ eis dᶜ tribulabit et circuibit ita q· n·
remaneat absconditū· et detrahetur ex te fortitu
do tua· i· rex principes et bellatores· et diripient
edes tue· q· bona inde auferent· postea me
dei· et ij fiunt impleti ꝙ osee· iij· si· vnus
unipti qui aliqui pauci euaserit· nō subdit
quo si evnat pastor ⁊c̃· hic arietᵉ filij ysl'

.i. valde pauca ex eis. in plagia lectuli .i. in regiõe regni iude q dr lectul⁹ rõne templi qđ erat ibi de q dr tam .i. lectul⁹ mr florudus eo q ibi ades set dñs p spãlem inhitatõem illi .n. q predicto mõ euaserũt tpe excelse venerũt in regnũ iude retentes ad dim cultũ. et in tamasti tpalxato. q erã aliqui de dictis euadentibz in tamasto refugerũt et fuerũt occultate ad tpis

¶ Dixerũt tri q aliqu lre' dñt q tamasti nõ ẽ hi nomẽ loci ꝑ est nõmen appellatiõ et sign̄ victũ q ex celsitas dei cultor ꝑdictus ad regẽ mñ sui refugientibz prudit modo quemeti de victu et q nõ sibi fuit ꝓfuis israhel pmõ dr cultus ydolatrie ibidem dissipatos ideo audite ẽ in die ei visitare ego pũaricationes israhel ꝓfui primendo. visitabo et sup altaria bethel. omã loca ydolatrie subuertendo et pauciam domũ ihrlem. ei domo estiua ꝓtentes ei ex familiaritate ibant vuas de mõe ꝑ hyemẽ et estate. et bibunt omes domos ebnee nõ q essẽt tot lue de eboꝛ. dr q ibi .i. erant aliqua eꝛa minus curiosa eburnea et hi mõ dr. ut. Re. vltiõ. de Achab rege israhel et domus eburnea q̃s edificauit ẽ.

¶ Quartũ capitulũ.

Audite verbum. postq̃ descripta ẽ ꝑ cupiditate vnoꝛ hi amos inter idem oñdit de vobz eoꝛ ai dr. Audite verbum hi vacce pingues .i. potentes vores que dñs patre ꝓter vitulos aureos ꝑs adorabãt. et pingues. rõne diuiciaꝛ ad q̃s acquisitẽ nũq vivõ suos in cultabãt ido subdit. q calũpniam facitis .i. ꝑ vios vros fiendi pauperis. ido sequit. q dicitis do mino vro .i. maritis. affecte et libenter. .i. sb stantiã alioꝛ rapite. vt nos et familie nre possimus laute vivere. et subdit pena inducit dñs in sancto suo .i. in sepõ qui ẽ sanctus stoꝛ. ecce dies venient sup vos .i. ad pnitentiam vniã. et leuabit vos. portando in captiuitatem sicut poꝛtauit vos pontifex in thelli. et reliquas vias in oll' frumentiz .i. veteres ad ydolatrica fugientes ibidem tremabit cui edificatis. et ꝑ aperiens ericius. .i. milites fuit aperire in muris. ꝑ qs exeunt hyemi et pruinam in armon. nomẽ ẽ regionis longinq ultimi finis assiroꝛ. ¶ Vente. ꝓphẽ ꝓphetia arguit ꝓfui de auaricia hi amos arguit ꝓfui de ydolatria. et dicit in tres ꝑtes q primo ponit ydolatrie frequẽtatio. 2o frequẽtati cui detestatio .i. ego quoq; et tio ꝓphete mo tio .i. postq̃ autẽ. Quia primi dr vente in bethel .i. venetis frequẽtando locũ ydolatrie ita q ꝓphe tia nõ mutat ad ydolatriam. q magis arguit eam ad galgalũ .i. n. similiter ydolatria exercebãtur vt dñs est ẽ. ose. xij. ta. et offerte .i. offeretis tribz diebz. s. in anno sicut in templo domini q erat in ihrlem cultores dei dẽbant apere ter in anno. Ero. xxiij. Jeroboam .n. in cultu ydoloꝛ qs fecit statuit aliqua simlia cultui dei q̃s q fecerat in ihrlm ut ꝓfui finalius assentiret. et sa crificante de fermẽto. sicut et gentiles ydolatre oblones .n. deo fẽ in ierlm erant absq; fermẽto. sic n. voluistis filii isrl'. s. sacrificare vitul' aureis. et nõ de mandato meo. q; vã voluntate mea. ¶ Vnũ. hi inter ponit obstinatio ꝓphe qui plies a deo sicut flagellatq; ꝓter pctã nõ tri emendatus. et ꝓmo ponit flagelli fames cui dr. vni et exto dedi vobis stuprem dentiũ .i. fa mẽ hre' aũt dñt. acutem dentiũ. vni et mame lua dñi vulgnt. hre dentes acutos et ventõ vtaũ. ido sequit et indigentiã panis. ¶ Tertio flagelli sitis. cui subdit exto quoq; pluuiã a vobis imbrem. et hi tribz messib; ante messem q mapit in ira illa mense aplis et ꝙ fuit plu tius imber tpe quo magis solet pluere. et pluit sup vnam ciuitatem ẽ. i. qñ dedi pluuiã fuit ita modica q nõ sufficiebat vbi. ad potũ ido sequit. et venerũt due et tres ciuitates ẽ. ¶ Tertio flagelli venti virentis ut nascentia uastipentis et eruentis grandinis cui dr. percussi vos in vento vrente ẽ. ¶ Quarto flagelli ecclesiom ab adisariis. cui dr. misi in vos mor tem in via egipti. interfecit. in. iuuenes electos in egipto ad aduerse inde auerlũ equa assyrios qui pcupata ab assiriis fuerũt ciuitat ab eis et equi eoꝛ ab adisariis capti ido subdit. vsq; ad captiuitatem castꝛ. et q castruerũ eoꝛ in manserũt insepulta. subdi. et astendere fetor putredinẽ. ẽ. ¶ Quinto flagelli subuersionis ut ꝑ adisarios ai dr subuerti vos q subuersio sibi ẽ ferro et igne ido sequit. et facti estis qi torris. .i. lignũ semi usti et dr. a torreo .es. et nõ redistis ad me. ideo inquit flagellari ꝙpter hi faciam tibi isrl'. .i. iterato ꝑ penas assimiles et maiores. ¶ Postq̃ autẽ hi inter ponit ꝓphete monitio. s. ut ꝓfui ad dñm quitat. et ad hi inducat duplex motiũ sm ponit ta. v. pmũ aũt motiũ est ꝯsideratio diuine potentie cui omnis creatura ds se subicit. ido dr. postq̃ autẽ hi feriro ẽ. i. afflictiones pctis. ꝓpare in occursu dei tui isrl'. ꝑ debitam pmiã veritatem ẽ intellectũ dicte. et dñi expõitores mi inter. et sanus rõnabiliter q hi ẽ ꝓphia de q̃stione inter tribz fmẽ mundi futuri vñ et .x. tribz nõ st adhuc a captiuitate liberate et sm hi exponit. ꝓpare in occursu ẽ. i. ꝓpabile te ad hanc aũ q̃stionem seu pmiã debite te monere excellencia diuine potentie. q ecce formans montes ẽ. et annũcians homini eloquiũ suũ. dando ei ꝓphie spm. deus creatũ .i. angelor.

¶ .v. capitulũ.

Audite. hi ponit sm motiũ qđ ẽ diuine iustitie ꝯsideratio acrẽ pctũ pmittentis et diuidit in duas ptes q primo ponit hi ꝯsideratio. 2o arguit ꝓpe de oppõito ibi. qui q iustus. pmã in duas q primo mouet ꝓphã ad ꝯsiderationẽ pene ꝑtite. 2o ad euasionem fiende ibi. q hi dicit. Contra pmũ dicit ꝓphetã. audite

H

ỽbum istud. nō solū aure ꝑ cordē corde. q. ego sicꝫ vos leuo planctū oppacens misereaꝝ mflicte. do mus isr̄l' crescit. ā statu ꝓsperitatis. et ij fuit a tp̄e asahel regis sirie qui ē modū affluit regnū isr̄l. ꝑm q. dr̄. e. ij. xxii. ultimus ꝙ est fluor dn̄i cont isr̄l' et tradidit eos m manu asahel regis sirie ꝛc̄. et subdit. attuerat eos rex sirie. nō adiecit ut re surgat. m ꝓpria ꝓtate. et ad idem fiunt qđ sequit. virgo isr̄l' cecidit est. q. expssio ē eiusdem ad ma iorem affectionē qđ dicebat ꝙ id qđ subdit. vnde de qua egrediebant mille ꝛc̄. ¶ Quia ij dicit dn̄s. ij mducat ad euasionem pene fuit. dicens m ꝑsona dei. q̄rite me ꝙ apt̄ bona et viuetis. cor pali et spūali vita. et nolite quarē bethel ꝛc̄. i. nolite colē ydola q̄ colūt. m bethel galgala et bethsabee. q. galgala captiua ducet ꝛc̄. i. ꝑplēs idolatriam exiens ibidem. q̄rite dn̄m et viuite. ex ponat. ut pius ne forte obruat. ut ignis. qui to talit defiat ꝙ assumptionē matie qbustibil'. dom̄o ioseph. i. regnū isr̄l' qui denoīat a ioseph. eo q. ieroboam ꝑmus rex fuit de tribu effraym filij ioseph. ¶ Qui conuertis. ij q̄ter arguit ꝑplm de oppōto. s. q. peccabāt sine fructu timore dei post posito. et ꝑmo arguit eos tristiciones. 2. dat siones i. ve desiderantibus. ꝑma m duas. q. ꝑmo arguit. ꝑplm multiplex tristicia sō subdit. puīes ibi. idcirco. ¶ Contra ꝑmū dicit. qui quietus m abstinēcia iudicū. i. m amaritudine pauperū eos muscre tēperātes. et iustā. i. dn̄i qua ē iustitia per cepta sicut et vita. m qua ꝛelmḡatis ꝙ ndū vias suas ē actus et occasiōē. ē aūt actus q̄dam q stellatio q̄ reuoluit circa polū septētrionalem et vocat vsa maior ab astrologis et currus ka roli a latinis. ozio aūt quedā est constellatio cla ra et nō ꝑma existens m signo thauri et ꝑma m signo geiōr et actus eius sigt tempestates ꝙter qđ dr̄. ꝙ ꝑplis sō melior. q. ozior ē meditatio et indifferat. q̄tentem m manē tenebras ꝛc̄. i. successionem facit dies et nocte. qui vocat aquas maris eleuando eas m vapoꝛibus hūidis. et effū dit eas sup faciem tre. q̄tens eos m pluuiam. qui subuꝛtit ꝛuinā. m hebꝛ ihē. qui volentat suam eū repromēdo. et sic subiūdit. i. ꝙtempnit ruinā a forti fratrū. et deꝑlationem sup potē tem affert ꝑplm de regno potenti trisserendo et captiuando ista dicit sē de deo ad offendē q. nō est ꝙ vtol'relmḡdus et veritē ad offendē ꝑplm trās gressionem. d. odio habuit in porta corripientem. m portis enī antiquitus sedebant iudices et senes ut quicq̄ eiusmodi inuenire eos ꝙmptu. et loquentem ꝓfecte. i. sanos doctores et ꝑphetas abhominati sūt eoꝝ doctrinam refutando ¶ Ideo ij omī subdit ꝓmissio eiꝰ dr̄. ꝙ eos q. diripiebatis q̄uigesimū. et subdit modus diuersionis. et ꝓclamem. i. illud q. erat melius et nobis placentius tollebatis. ideo m penam ipsoꝝ et aliorꝝ ꝓcedꝝ ꝑ domos. domos q̄dro lapide edificatas. i. sūptuose et laboriose. et nō habitabitis m eis. q. m capti tatem ducem. q. regnum mlōꝝ sceleraꝝ. ad pu nendū. et fortia. i. ḡtua ipsoꝝ iustitie. i. iustitie. ita q. iustā ē ij neuē generis accipientes munus ꝙ subuersione iustiae. ideo prudens m tp̄e illo ta cebit. cessans a cursu suo. videns q. nō ecē ad emendationem animū dr̄. magis ad pcōz virōz. ag gꝛationem ió sequit. q. tempus malū ē. non ꝙter se sed ꝙter malitiam gentis. et ꝙter ij aīs ꝓphete illud ꝙpheta mox eos de correctione. d. q̄rite bonū. ꝙ emendationem vite. et viuatis corpaliter et spūaliter. et erit dns deus exercituū nobiscū. ꝙ gratiam suā vos ꝓtegendo. sicut dicitis. i. desi derastis. sed q. ij desiderauī non implet. nisi mala uita corrigat. ió subdit. audite malū ꝛc̄. diue ersi sē ꝓtes iustitie. s. declinare a malo et facere bonū. et astituite m porta iudicium. i. iudices m ꝓtis ciuitatū et villaꝝ sicut ꝓpriē deue rūt. ad ij ut quilz tam ꝓtinus ꝙ eius possit sen tm iudices inuenire. si forte miserea dns. nō dr̄ ij forte ꝙter aliqm inmutabilitatē q̄ est in deo sed m libero arbitrio hoīs. reliquus ioseph. i. regno ioseph. qđ dr̄ ij reliquie ꝙter eius dimi nutionē. ut ꝑcm ē qđ dr̄ ij regnū. i. tribuū regni ioseph. eo q. ieroboam ꝑmus rex fuit de tribu effraym. filij ioseph. ꝙterea ij dicit dns ꝛc̄. m cunctis plateis planctus. ij sma nō referetur ad hoīm immediate ꝓcedentem ꝙ ad eos qđ dr̄ ē. ipsoꝝ iusta accipientes munera. i. pauper tem deprimentes. et q. ꝛcludit ij. ꝙterea et dicit in omnibꝰ plateis. s. ciuitatū. planctus morien tū et in cūctis q̄ foris sūt. i. in vineis et oppidis in tempestiuis situatis. dicemus ve ve. ꝙter multiplicationem miserie. et vocabūt agricolā ad luctū. i. viaul' et oppidis in quibꝰ nō sūt ꝛpti tes artem plangendi. et ad planctū in cunctis ꝛbꝰ eos qui sciūt plangē. i. canere carmen lu gubre tales. n. solent in ciuitatibꝰ manere. i. omnibꝰ vineis. i. campestribꝰ locis. erit planctꝰ cui⁹ cā subdit. q. trāsibo in medio tui. dicens executionē iustitie mee ꝑ assirios. ¶ De desi derantibꝰ. hanc aūt hāñ. exponūt aliqui de regno. x. tribuū. de qua ꝓphetauerat ieremias et a lij ꝓphete q. ꝑplius ituꝝ erāt in captiuitatem babilonicā et inde post. lxx. annos rediturus et ihēsurus maiora bona ꝙ ante qđ tñ nō e rat intelligendū statim post reditū. dr̄ longe p⁹. s. in aduentu xp̄i. qui declarauit ē in plu ribꝰ locis. ysaias et ieremias et alioꝝ ꝓphetaꝝ mlta tñ de ꝑplo intelligebant q. hūtur cēsū ta lia statim in reditu ꝙt qđ desiderabāt accelerāē illius captiuitatis ꝙt accelerationē ꝙsperitatis in reditu et ad ij applicāt hāñ sequentē in qua ꝓphete eos increpat de tali desiderio dicēs. ¶ Dr̄ istud nō videtur quemēt dicū q. nō solū reges ioachym et sedechias sed eaī ꝑnci pes et sacerdotes et pseudo ꝓphete et oēs ꝑplus ꝑsequebant ieremiam et ad mortem eos q. demū cabāt illius captiuitatis accelerationē ex q⁹

pz q nō testimoniū cam. Dz magr abhorrebāt
pter qđ sicut dñi est ē. Ihaphā argumt illusō
res multi. m pplō reputabāt dñi prophetā fi
uola de diuina primatione futura et sic dein
dicebāt Jēme. xxvi. vbi ē verbum dñi veniat
sicut fuit ibidem expōitum. ita dē hj. Ve desi
derantibz diem domini. i. diem diuine vltionis
denūciatum q prophetis de qua ypocrite dicebāt
veniat dies illa lo. p modū optatiōis. qđ q
cam velē. i. qualis ē velē futura dies illa. et
rīdet. dies dñi ista tenebre. i. erit velē tribu
lationis plena. q p tenebrā me. designatur
ō subdit. qui si effugiat vnā a facie leonis ꝛc
i. time velē occurrent tot pcula. q si aliquis
euadat vnum malet in aliud. ō ocludat. nū
q tenebre ꝛc. qi dicit sic et exponat ut ē. ¶
Odi. hj aūter auferetur remediū q possit dē p
diuinā placatiōem q tollit. nī dicit in psona
dei. odi et spreui festiuitates vras ꝛc. et pz hā
vsq ibi auferam a me tumultum carminū tuoz
i. si offeratis mihi laudes verbis hymnis seu
musicis instrumentis nō respectabo qz nō est
spectosa laus in ore peccatoris. ecc. xv. et pro
labitur qi aqua. i. valde manifeste iudicium
i. executio iustitie mee. q. torrens fortis. i. sine
impetu impetit ea q inuenit. q. d. ita impiemū
in captiuitatem. nūq hostias ꝛc. istud referatur
ad tempus in qo filij israhel fuerūt in deserto.
et dicit aliqui expōitores mī q a conflatoē
vituli. exo. xxxii. nō obtulerūt sacrificia et ob
lationes dño. Dz vel q putabant in munere
Dz hj nō vi. vez. qz p adoratione vituli ppriis
fuit ignit pūitus ut ibidem. et filij p patrē pdo
latrie phibentur. nu. xxv. et ideo nō est inimle
q si tū diu pdolatriam exhibuissēt vdol q sicut
portassent qñ pplūg fuisset mirabiliens de hj pu
nitus et qm de hj ecce expōsitū mentio in libris
moysi et ideo istud mducit ad oēndendū ad oēn
dendū p sacrificia nō fuerūt deo accepta. msi as
sit hostia iusta et hj p oppōitū. s. qz ista sacrifi
fuerūt omissa longo tpe ai pplus isti. ecce in
deserto. et tū dñe. q. benignus et placatus illi
pplo. audiat multa bñficia p lendo manna ignitū
et deuiantū ignis et nubi de nocte et die et mi
ta alia bñficia de dñi vo omissione sacrificio
dicit. Ita. Ita. sine i. sui. ne. fecerūt filij israhel
phase tpe suo q toto tpe quo fuit pplus in deser
nō fecit msi 2o phase tū. et tū erat principalis
sollempnitas anni. et in qua debant offerri sa
crificia sollempnia et si illud fuit omissū mi
to fortius alia imo principalia fuit. n. sine hj
pplo dispensatū. inter medū nubi morū sicut
et de omissione circūcisionis ista tū omissio
sacrificioz nō est sic intelligenda qm alie tpe
fuit multa sacrificia oblata qz in dedica
tione tabernaculi obtulerūt principes plura alia
in sacrificiū domini. mi. vij. et idem agnosci
tur aliquibz aliis causis spālibz et sm hj dz hj

nūq hostias et sacrificia ꝛc. q. d. parum obtulis
tis et ideo nō aputat. sm 1m qđ dī so phi. qđ
modicū ē. q. nō reputat. et portastis tabernā
culū moloch. sm dicit Ita. Ita. et sm ea q pre
dicā sūt de statu pplī in deserto istud nō refertur
ad hūm. immediate precedentem Dz ad 2m qđ ō
dñi est. dies dñi tenebre et nō lux. i. dies pū
tionis vre erit plena tribulatione. cui quāgue
et portastis. i. portabitis lo. de futuro p mo
dū pūitiū pter crudelem pphie. tabernaculū
moloch ꝛc. dicit. n. Ita. tu. q assimij ducentes
. x. tribz in captiuitatē posuerūt ydola q tolu
erunt sup humeros eoz in itinere. ut apparet
q dij qs tollebant nō potuerunt eos saluare q
assimos et hinc exponi assignat hūi sequens. et
migrare vos faciam trās damascū. i. extra finē
regni mittendo vos in captiuitatē. in etiam
valde longinqū.

¶ Vi. capitulū.

Ve qui opulenti estis. in hj ait capit argu
pphū de sibylla et carnalitate et diuidit
in duas ptes qz p mo exprimit culpā. so
subdit pena i. quapter et in hj 2a loquit pphā
gentis regni isti. et coniūgit regni iude. dicit igit
ve qui opulenti estis diuitijs male acquisitis
in sion. i. in regno iude p nominato eo q ibi
erat ibi metropolis in qua erat templū et dñi
regna in monte sion. et confidentis in monte sa
maric. i. in potentia regni isti cui metropolis
erat samaria in monte sita ut hj. iii. Principes
optimates. i. principales in pplo. ingredientes
principium domui israhel. i. ad sibylla magna
ōitantes vos in pl. insite in calāpne. i. in ba
bilonia. ut dicat Ita. Ita. et ite inde mediate.
q mīt de antiochia. et descendite in geth ciuita
tino. q erat principalis inter quīq ciuitates philistiim
latiōz trium eoz trino inō est. q. d. nō sino dñi vo
lationē et meliorē ciuitatem et hj ē vna si qsideretur
principia istoz regnoz q fuerūt immoderata in exte
sione et dominatione a pio q. regni inde datū p
israhel a dō. s. regnū babilonie et antiochie pro
ea fuerūt magna dilatatu in spacio et fortitu
dine. qui sepatis estis in dei pstā. in diem ma
li. i. ad punitionem magnā eo q regno vobis da
to abusi estis ō subdit et approximans solio inā
tatis. ¶ Coīter arguit eos de carnalitate. d.
qui dormitis in lectis eburneis ꝛc. notans eos
de immoderata curiositate et luxuria. Sile de gula
i. qui cōmeditis agnū ꝛc. et de mepta letitia
qui cantatis ꝛc. Qui dō putauerūt se ipā vsa
tantica. i. instrumentis musicis vti. q. d. nō est ita
qz dauid vehemēter in diuinis laudibz ipse auē in las
ciuijs et dissolutionibz. in fialā vinū libentes
ai excessu et immūdā carnalitate. et optimo un
guento de libitu. ad odorem siue carnis mepte
penitudō et dīt hj aliqui q. epa mū
vngruentū dī hj 1o q vngebant vsa
diuino cultui applicandi de quo pti
pie ꝛco. xxx. q. nulli sub pena i. oratis vnte

adorē fuc cīmb. et michl pmachabeū. i. qui celebrē
sup structionē ioseph. i. destructionē ppli israhel.
p ḡphetas mīciata reputabāt. n. vbera eoꝝ fi
uola. ¶ Quapter. Ij qui ter subdit debita pe
na et diuidit in duas qꝝ primo pdi. pena sore
simut tulpa i. mīq; tuetur et pmū dicat querē
. i. pdēs culpas. mūt. i. tuto mgnabūt in cupi
tr. i. optimates qui st capitanei ppli erūt in
captiuitate pmi. et auferet fuctio lasciuiaꝝ
. i. adulatio eoꝝ qui mitrichant eos in sermo
nibꝫ suis. iuuuit dñs. i. firmē statuit q; ij
pena erit. io subdit. detestor ergo superbiā iacob
. i. ppli isti. et domos eius odi. i. domū. i. tribu
um et domū duar. et tradam ciuitatē. i. ciu
tates in manibꝫ aduersanoꝝ. q. si reliqui fuerīt
cadentes aduersarios p absconsionem sui in lo
cis occultis. et ipī morient. i. fame l'fimo m
cendij. et tollet eū. i. quelibz sic mortuū quemq;
simus qui euasit manus assiriorꝝ. et abuert eū
nō potens eū deferre ad locū sepulture. ut esse
mus essa q; facilius pōt portari ad locū sepulti
q; totū corpus et dicat. si dñs quemquā ex qui
m penetralibꝫ dom' est. q'ens mortuos in locis
occultis. mīq; adhuc quenq; ex est supple aliquis
mortuus et nō dicebat finis &. i. nō mucmo pōt
et dicetur ei. i. primo ab eo q'enti tace et nō re
cordis nomīs domini. qui scit nobis mala istius ti
q; e ubum hominis impiacentis q; deū sim expoī
torez meos sm lxx. ab ij e uā. et tollet eum pī
quus suus de ablusione sua. i. de loco mali fue
rat ablutus ut efferat ossa de ablusione re
manēti ut sepeliat ea. et dicet ei. re. et expōt
ut ē. usq; i. dicet ei. i. quemquis filiꝫ loquēti. ta
ce. i. nō loquaris ultra de ista iniquissione et se
pelicione. et subdit. re. et nō ad nō recordandū
nomē dñi. i. istu mores continguit eo q; nō recor
dabant nominis dñi et ideo non e curandū de eoꝝ
sepultura. et exponit lxx. qz cere dñs mādauit
. i. adiuuans iudeos misericordiā uolūtatē uenē
di contra eos. et pcipit p eos domū maiorem
ruinis. i. regni. x. tribuū in captiuitate. et domū
minorē. i. duaꝝ tribuū. sustinebit q; tri sū re
pabiles. uī et captiuitas duaꝝ tribuū relax
ata fuit p cyrū captiuitas vō. x. tribuū adhuc
nō est relaxata sm hebreos. ¶ Huiq. Ij ppheta
resumit ppli malitiam. d. mīq; curuare q'untur
in petris equi re. q. d. nō qz ij eet otia solitū
natiue cursū. et tri sic fuerūt in moralibꝫ ideo
sequit. q; in amaritudine uitaris iudei. re. du
centos uitam pauperē ad amaritudinē p nos
tracē ebriosem. qui letamī in melle. i. in va
na ecclā mīdi. qui dicitis. nos iactando. inīq;
in fortitudine ista assipsimꝰ nobis corona. i. po
testatem tpalem acquisiuimꝰ nobis aliqua uir
tute. et industria. q. d. si ideo debet pe
na. ecce ego sustinebo re gentē assiriorꝝ
otia regni iudā. et contēt eos ab imitu
emacij. qui est murus timmī iudee in pte aqlo
nam. usq; ad torrentem dosit. qui e in extremi
tate australi. et p cōminat destructionē eoꝝ
us iudee.

¶ vij. capitulū.

Est oīdit. sicpius Amos denūciauit suā
ppheciam. ij. a ij pter talipmā sm q; d
olzes os auerū meū. oīdit qui arguit e
mmosos et diuidit in duas ptes. q; primo pri
talipmam. so resumit suam ppheciam. ait. uus
p. in duas qz primo pmt talipme spūlis
occisio. so talipme imposito ibi. et misit. p
adhuc in duas. qz primo pmt octo mdicta
so directa. i. ij oīdit. licet ā tota ppheia. A
mos fuit octo talipmandi ppm gr'alit. tri
ppheia in ij ca poīta fuit octo special. et pmū
t ij primo duc visiones q fuerūt ignis talipe
ationes mdicte tri sic pmt ibi ij oīdit. te
pmū stendē. q. ppheta visione ymaginaria
videbat deū p'cuentē locustas ad tonsione
tre magistrorū tri ad pces eius nō potuit ad ef
fectū sicut ad pmam mmutatā impedita fuit
subuersio p Jonam ꝓclamata adhuc ē qd dicat.
ij oīdit michi in visione ymaginaria tua tri
figtoēm intellexit ppheta. et sic intelligende st
alie visiones sequētes. et ecce fictor. i. deus for
mator. locuste. i. locustaꝝ sic ero. uu. uenit
musta grussima. i. multitudo mistaꝝ. in pcipa
tū manuū seruatibꝫ. i. alio tpe q; solent bladi tu
ellare. et ecce seruus p tonsorem regis. in
lxx ij. p tonsorem regis. et videt iuā ij fulsi
ficata p impietatem septoꝝ ꝓter simulticudine
dictorū l'p ymaginatoēm aliquoꝝ tonsorū
eo q; tonsio magis dr de gregibꝫ q; de regibus
. Ad intellectū ujus iuis lic stendē q; secuti
tia ista qui bladi st adhuc in ijbi et midi mo
uerūt tuellare ponūt ibi agnicli ad tonse
dendū stimentes p m uidea sic tuē tondebāt
bladi et illa tonsio erat pro animalibꝫ regis
nutriendis ideo dicebat tonsio regis et sm ij
dicit. et ecce seruus. i. tpūs in quo mapuit
bladi tuellare. post tonsionē regis. qz si p ea
tonderent nō possent fructificare. et fenū est cui
assumasset comedere ij lam tre. s. multitudo lo
custaꝝ. ij tri nō erat in re st ymaginaria visio
ne dei depcando ne inferret ij plaga pp. qz
sustinebit iacob. i. reuelab' ppm istē ab ista pla
ga si inferet. q. d. nullus mst tu. mistus est
deus sup ij. non inseindo plagam oīsam ¶ Non
dit. ij pmt sa visio. de futuro mendio quē p
fuit impedita p oracōm ppe et q tū ad ij dr. et
ecce vocauit iudicē. i. angelos exactores sue
iustice ad ignem. i. ad succendendū totam regi
onem. et deuorauit abyssū multā. q; n. p
magnare videbat q; ignis erat fortis ut as
sumeret in aquas qfmitas nec abyssi figtas
et p ij intellexit ppheta ommationem mandi
futuri in tpe. et dixi depcando ne fieret et re
ponat ut ē. ex deus patet q; illa expoīcio que
dicit exactū assiriorꝝ figtū p locustas in visiē

prima ad destructionem regni isl'. et exaui calde
or. p ignē in ea qui manebat ierlm nō ē queī
eis q plage hi ossē reuocate fuerūt ille uero
nō iste eaā due visiones fuerūt mouēē causa
talionē tonitrū Amos. nūciatū p plagis ill'
reuocandis oraūt. que tangebāt ppli'm quēz
et p reuocatione sequeris nō oraūt q tange
bat domū regiam. ¶ Hi oñdit. hi pmē etia
visio tri dicit. ecce dns stans sup murū litū
i. limatū et p muri mcelligit robur regni. x.
tribuū p limitē domā q recto cogimur li
mito pregi eū a mue et pluuia. et in manu
eius truella tenēbat. q est instrumētū ad
limendū. et sequit p. ecce ego ponā. i. deponā
truellā. sbaudiendo a regno. x. tribuū pro
tortorē meam. nō addam ultra mittere. i. li
mare. p qđ mcelligit pregere sm pēra. hebrea
lītt aliam litā tri ad eandem sinā que tal' ē
ecce stans sup murū lineatū et in manu ei⁹
linea. et dixit dns hi linea p recta latitudinem in
ter⁹ermutate ē plūbū cū qua ossidebat Si mu
rus erigit recte sic p fundamentū. et si inuenit
distorsionem reducit eam ad rectitudinem. et p hi
designat domā iustica tortuositate culpe emē
dans p penā rōdēs sequit. ecce ego ponā lineam i
medio ppli mei isl'. i. rectitudinem iustitie mee et
pnā punientis. nō adiciam ultra p̄terire eū. i.
dissimulare eius pnā alisq; punitione. et demoli
entē erectā ydolū. i. bethel. et dum ē colebant de
tulit. et sūficationes isl'. i. omā loca ō offeriē
oblōes et sanctificata. desolabit. q fuit mple
tū p regem assirioz. ē. 4. reg. xvij. et ostrgā su
p domū iōbaam in gladio. qđ fuit mpletū p
sellū qui mactat zachariam filiū hi iōboam
et regnauit p eo. ē. 4. reg. xv. et hi visio fuit dicta
certo tribuū me Amos. ¶ Et misit. hi sūi
ponit tribuū ira Amos et primo ponit hi
tribūpma sō tribumpnatoris pena. i. et dixit
pma in duas. q primo Amos arguit p molestia
tum ibi et dixit. Contra primū dicit. et misit. s. mi
chas amasias sacerdos bethel qui erat locus principal'
cultus vituli dedicatus. ad iōbaam regem isr
fuit iōbaam filius ioas. nu. 4. reg. xv. rebellauit q
te Amos. contra me ppli ad te odiendū. nō potest
ra sustinere ꝛc. i. nō est dignū ipm ampli⁹ ti
mere sup tram. q dicit hi in gladio morte iōbaā
hi actūro fuit stulta Amos. n. nō dixerat hi de iō
boam sz de domo eius seu posteritate ut p predicta
¶ Et dixit hi inter Amos molestatē videt. n. ille
amasias q rex pacē cognouit de sua accusatione
q. cognouit eā ee falsam l' q reputauit vbi
Amos friuola ideo temptauit Amos fugere de
tra illa. d. qui videt. i. tu Amos qui dicis te hie
visiones. fuge in terrā tuā. ō audiūt talia. et
comede ibi panem qui destruit p tua ppha
et in bethel nō adiicet vltra ut ppliēs q sanctua
rium regis ē. i. locus dedicatus a rege p cultu vi
tuli ut hi. 4. reg. xv. ¶ Et rndit hi inter pēs

tribumatoris pena. tri Amos primo rndet promte
e illate. s. q ypsiauet m tribu iuda p tunc. d. non
sit ypsia ꝛc. i. nō sū de ypsetis falsis qui ypsetāt
p tribus acquirendis sm qđ dr ezechiel. xiij. vo
labant me ad plm meū ppe pugillū ordei. et
fragmen panis ꝛc. sz armentarius. i. hūs agalia
q emunt duntaxe ille d tpis. q. d. nō merito victu
mūs ut p illo ypsetem mediocē. si sum verus
ypseta ideo subdit. et tulit me dns ꝛc. ita q loqr
ex mspnatione dnā. p exponit. tri. sa. aliqui
vō exponūt. s. nō sū ypseta. ꝛc. i. nō sū tacto actu
alie spūs ypsie p hi ego nō videt quemens q.
q. m toto vet testamēto et nouo nō solū dr ypsa
qui actu tangit spūs ypsie p ea qui ostendunt
tangi quibus actu nō tangit p. q. statim in e
adem ire potuit ypsice pūcionē amasie. d. tu
dic nō ypsabis ꝛc. volens impedire ubi dominū
ppe hi. hi erit pena tua. vox tua in tritate formi
ce. ab assirijs tritatem capientib; qui polluent
m deū tuū vrorem tuam et octidem ylem. et
hereditas tua in funiculo metiet. i. cēsibus gentib;
diuidetur rex. n. assirioz captiuato regno. x. tri
buū misit illuc gentes alienas ad possidendū
tium. ē. 4. reg. xvij. et tu in tra polluta morieris
. i. in assirioz tra inter ydolatras polluta. d.
at. iōnas m plogo hi ypse. z. q. amazias sac
dos frequēt plagis affluit Amos et tandem fi
lius eius azarias eū uecte p tpa tūssē et p dolore
vulnerū expirauit. q hi nō expirit.

Tertium capitulū.

Hec oñdit. postq Amos passi fuit munā
hi ostauit resumit sua ypsecia et dixit
m duas ptes q. primo denūciat ypli dest
tructionē ipso eius predicatorē p̄ me. ita. i.
in die illo. pma in duas q primo ypheiat gra
regnū. x. tribuū ipso contra regnū duax tri. x.
pma in tres q primo gra. x. tribus pdicit pēm
sucrēte ipso arguit eōrum audacie. i. audite. ctō
resumit penam magis diffuse. i. iuxta. Ecce
primū dicit. ecce vnem⁹ pomoz. poma q pūt
manu colligi primo colligūt. et post illa q non
pūt capi nisi cū uncino q. unde attrahūt. et
ideo p hanc visionē designabat duā ultra
ultiata absq; retractoē. ideo subdit. venit finis sup
plm meū isl' nō adiciam ultra. ut pēseam eū
absq; punitione hie dnt. q hi hā est. ecce calamy
tatem. s. pessimā q nō valent sustinere. et p hi emp
tuatio ypli designat. et stridebūt cardines tem
pli m q. adorat vitul⁹. et p stridorem cardinū
intelligit destructo edificioz. in hie at hiet. et
stridebūt cardines palatii. i. palatiū regis et pn
cipū. multi morient nō tri omes. q assirij aliqs
refuauerūt ut in captiuitatem ducāt. ne omnes
loco precetur silentiū. i. ab quo loco repellet per
clamorem morientiū. ¶ Audite hi inter arguit
in potentib; carnem audientes. d. audite hi qui
opātis paupem. i. pauperes ad nichil redigentis dn̄
tes. ei desiderio q̄ cōsumit messio. i. hūdinae tpis

ut sc̃e tp̃e carnise bladi vendam⁹ annus. et sab
bati m q⁹ fit ques a vendit̃e. et ap̃ennis fru
menti. i. hordea frumenta. ut īmundam⁹ insteā.
dolose augeam⁹ sitim. i. p̃tem et supponam⁹ stater
mis dolosis. m ponderē monete ut possideam⁹ in
argento egenos q; appellat̃ se nob̄ vendē m fnos
et pauper p̄ calciamentis. m ye⁹ ihē. p clausuris.
et exponat̃ ut 6 so cū. et̃ medū. et quis aliās. i.
p̄ingametā. q̄ nō dic̃ vendi cū frumēto &c. et.

¶ Iunxit. hyeria resumit penā ꝓli magis diffusē
explanādo et primo q̄ntum ad p̄ēm terrealem. so
qui tū ad spūalem ibi erit dies cuius p̄mū dicet.
Iunxit dñs. i. firmit̃ disposuit et inrenabiliter
in superbiam iacob. i. gentē spūalem ꝓli. r. tribuū
Di oblitus fuero &c. non oblimiscar ē p̄uaricō e
or opa mala. mīḡ sup isto non animadvertit tiet
&c. q. d. primo admonebit̃ afflictione medicina. et
attendēs q̄ plumb⁹ &c. p ih̄u designat̃ impenitas q̄
fumus. flauit aque pluuie ut̃ fluunt de loco sue o
rigīis ad loca longinq; ornidet sol in mīdie. i.
tpe q⁹ sp̄alem⁹ p̄sputatem supuenet adristias
et idem micligit̃ p ih̄m q⁹ subdit̃ et tenebriste
faciam &c. t. n. expōsio eiusdē p alia vba ad
maiorem exaggīōnē reprobōn. et mīdiem sup one
dorsū vrīs sacrum &c. p̄n. dicebant̃ captiui i
duū sacco et capita rasa sim q; dic̃ deut. xxiij. de
captiuitate inimici minuor⁹ capitis et ponā
eam q̄si luctū vnigeniti. i. in tanta amaritu
dine sicut ē mr̄ lugens vnigeniti. ¶ Exte di
cit ih̄ inter explicat̃ pena spūal cū dicit. et e
mittam famem in tra. nō famē panis &c. i. sp̄ūa
lē audiendi vbi dei iusto. n. iudicio fm̄ est ut
ꝓphis. x. tribuū qui ꝓphetas p̄mi ceciderit et p
tim fugauerint imminente tribulatione eor p̄ as
pros q̄rēt. osee. vi. q; ihēm nō inuenīet. io subdit
et amouebit̃ a mari vsq; ad mare. galilee et
ab aquilone. i. a tmo aquilonari regno. x. tri
buū vsq; ad orientem. i. ad tmm orientalem q̄
rentes vbi dñs p omēs p̄tes sui regni et non
inuement. q. nō sc̃i digni vbe p̄dē. in die illa
deficient virgines pulchre a sitia pulcritudine
et adolescentes a sua fortitudine. in sitī. s. cōiu
ge q⁹ p̄. q; dñs ē q; cū defectu alb et potus tōr
fuit cui defectus spūal qui ināt in delicto sa
marie. i. in vitulo quē fecit ihēroboam rex samarie
et in hoc faciebant ei reuerētiā q. p. maiorem
sui ymāt. ihēl. vi. et dic̃. viuit deus tu⁹ dan. i.
n. pōtus vnus de duobz vitul. a ihēroboam factus
vq; p̄. vij. et ei attribuebāt deitatem ih̄ nō vnā
do et viuit via bersabee. i. ille q̄ cui⁹ adoratione
ut in bersabee ibi cū vigebat ydolatria ut dñs ē
ē v⁹ cap.

¶ Secundo tri q; ista bersabee ē alia ab illa
q̄ est in tio australi tre p̄missionis q̄ ē in tribu
uida de qua dic̃. vq. p̄. xii. q; ihelmis venit in b
sabee iuda ad differentiam istius q̄ nō ē in iuda. et
cadent et non resurgent vltra. illa. n. captiuitas
x. tribuū nō fuit relaturā ut frequēter ēdem est.

¶ Sermō capitulū.

Audi dñm. ih̄ inter. Iunctis ꝓlexeat gen
tium tribuū. et diuidet in tres
ptes q; primo ponit̃ pene attonitas
so eius mentabilitas. i. nō erit ecclo vōnabili
tas. ibi mīḡ ista p̄mū dicat. audi dñm sup altare
. i. ydolum stans q̄ erat in templo metropolitane
tribuū et dicit. executoribz sue ultionis pcute
andmē. si templi et amouebant sup luminaria
p q⁹ destigebat destructio templi facta sub rege
sedechia et subdit cū tri p̄uar cū dic. quasi. in
in capite omīū. i. in rege et principibz et sacerdotibz
et nouissimū eorū. i. nūmū de ꝓlo. in gladio de
ficiam p ih̄ designabit̃ q; a maioribz vsq; ad
minimos omēs subicient̃ regi babylonis arma
violenta et sic̄ adimpletū fuit sub sedechia. &c.
pz. vltiō. ¶ Non erit. ih̄ inter. pone me
mentabilitas cui dic. nō erit fuga eis. s. ad euade
dū simp̄. q; si fugerint ad ydeam postea capi
ent. nō subdit. et qui fugerit &c. si descenderit
vsq; ad infernū in locis subterraneis se absconde
do inde manus mea. i. potēs mea educet eos
p caldeos qui q̄erit eos ibi et inuenient et si
ascenderit vsq; ad celū fugiendo ad montes al
tos q̄si caumina videntur tangē celos. inde de
trahā eos p caldeos i. eos insequentes. et si
celauerit se ab oculis meis in profundo maris. i.
si possent ih̄ fugē. mandabo serpenti et mordeb
eos. i. p ih̄ non salueruntur. et si abierint in
captiuitatem &c. i. n. tāḡ vltes p̄ne et abier
te ceciderant. p modico cū. et ponam oculos me
os sup eos in malū inducendo sup eos malū
pene. et dns ds exercituū. i. anglor⁹ qui tangit tubam duar tribuū. vngit in fide
qui tangit tubam duar tribuū. vngit in fide
sue. et ascendet sicut fluuius omis p ih̄ designat
captiuitas duar tribuū gnal. p fluuiū aque sc̃e
dem ē cui⁹ p̄cedenti de. x. tribubz qui edificant in
celo ascensione suā. ih̄ de qua loq̄t̃ de sit vltra
tri eius maiestas reluceret in celo. et fundauit
suā sup tiram fundauit. p fundauit intelligit̃
regio clementius q̄ modici est r⁹ ambitus re
gius. qui vocat aquas maris q; vapores ihū
di clemant̃ inde p maiori pte et effundit eas
resoluendo vapores in pluuias. ¶ Hinḡ. hic
oñdit̃ predē pūtiones rōnabilitas
cū dic. nūḡ nō istl' ascendē fecit de tra egypti.
. q. d. sic educendo eos de tam fructuose vsq; ad
tiram fluentem lacte et melle et io ihū⁹ bñficiis
ingrati sc̃ magis digni punitione. et palestinos
. i. philistheos de capadocia. q. d. sic. et ih̄ ge
. x. et tyros detinē. q. d. missō gentem de tra ad
tiam q̄m placet voluntati mee et alīs ꝓpter de
mentū sue culpe io subdit̃. erit oculi dñi super
regnū peccatus. eius patū ostendendo et puniendo
io subdit̃. et conteram i. d. facie tre totaliē dis
truendo tempat tri istī regnum q̄ntū ad vbe
os dicēs vniuersū orbem nō eradicam. in ch̄o. ad
ih̄. n. nō occidit̃ omnīū in orbe nō ut eradicat̃
sic ut purget sic. n. pene a deo infligete sc̄ pōn

purgatiē qñ placeñ toliñt. et nō audet lu
pillus sup tiam. i. de vbis meis nr̄ tñsilī mra
nō qñ mpleat. m gladio mouent. omēs
pōres ppli mei. qui st̄ m patrīs suis obstiñti.
qui dñm non agnōūīt. xp̄m. q mūdationes ppe
tuas fruolas reputabūt. ¶ In die illo. post
q̄ Amos denūciauit ppli ipsī destructionē
ly vltimo denūciat finalem tpationem ppli.
q̄ facta ē m reditu captīuitatis babylonice sb
zorobabel duce. ¶ Sed ly nō videt vñ q ppls
alie mūlq̄ fuit ni tanta ppetuitate q ly descriptī
ei subdit. vt possideant reliquias edomee
et omēs nationes. ymo st̄ fuit m subiecti
one et futurū p̄ ppter fo gratiā trio rōnoz
ip̄ qd. brūs Jacobz actuū. xv. allegat hanc
sptuam. dram de edificatione ecclē p fidē.
¶ Ita. dicam exponit qd dr ly. suscitabo
tabnaculū dd̄ xp̄. i. regnū dr̄ sm omēs hebdas
mtelligit suscitandū p aduentū messie. et sc̄
sm. Ita. sptum ly loquit de tpe xpi. q̄nb
ostet dñs ly tpūs futurū q iam ē p̄tum.
Item li. senhedrin qui apud hebreos ob ē auten
ticus dr. erigam tabnaculū dd̄ q cadit. dr
Raby. Johānā gnō in qua filiq̄ dauid. i. messi
as ventura ē sapientes mgri mozabiē. et
fuit tpe xpi qr aliqui uidebāt erant saducei
qui negāt spūm et angelū et rsurrōnem
qd̄ est magnme erroneū. alij vō plisi qui
ppe tnditiones suas irritauerūt. mādata di
qd̄ ē valde futurū. ¶ Dr etiam q ly sptum
suscitabo tabnaculū dd̄ xp̄. referūr ad tpūs
xpi. ¶ Igit sequendo finaliā bñ Ja. exponēdi
ly lia. de reedificatione ecclē p xp̄m in vno
ne gentiū et videbr̄ sc̄ allegatur act̄. xv.
et diuidit̄ in d. ptes q. pmo describit̄ hec re
dificatio. scdo reedificationis accelatio. i. cito
dies. ¶ Ad intelligendam pmi sciendū q. x
dr̄ nōiatur in sptura veris testamenti. osee
vi. post ly reuitent filij ei. et q̄rent dñm de
um suū et dr̄ regem suū. ỹ hz tñslatio calda
ica reuitent filij ei. et q̄rent cultū dei sui et
obedient messie filio dr̄ regi suo tñslatō cal
daica hz colent coram dñō deo suo. et obedi
ent messie filio dr̄. ¶ Item sciendū q vna est
ecclā q̄ incepit a pmo abel iusto vsq; ad vltī
ē. qui in fine mūdi nasciturus ē. sm q. dicit
ebreus ibi. omē. vi. et ista ecclā nōiatur tabna
culū dei sti xpi. psal. vi. erit tabnaculū in umbracu
lū diei. xp̄. et apoc. xxi. ecce tabnaculū dei cū
hominibz xp̄. istud ignit tabnaculū in q est verus
dei cultus cessabit post diluuiū oībz ad ydo
latriam declinantibz a tpe nēroth qui coegit
homies ignē adorare paucis tñ exceptis. ut
ab abrahām et aliquibz alijs fidelibz multi
etiam qui descenderūt ab abrahām declina
uerūt ad ydolatriā ut ismaelite et filij cethe
et reumei ab ysaac descendentes et omē filij
iacob. fuerūt fideles tñ postea mlti ab eis desf

nō

cendentes fuerūt ydolatre. vt patet arrey. exo
de orōne uituli et m libs iudicū et regū de
cultu ydoloz. hz casū ly tabnaculi repuuit
x̄. et eius discipuli p quoz p̄dicationē p̄dicta
ista cessauit p orbem. et vocata st̄ iudea et gē
tiles ad fidem et ly ē q dr ly. In die illo. i. tpe
gre qd̄ dr dies. so. xiij. nox p̄cessit dies aūt
appiquit. suscitabo tabnaculū dd̄. i. ecclām
xp̄i qui sm dictatem ē ab eno. ebr. xiij. ihs
xp̄us ihsn et ihodie ipe et in sēcla. q. ecclā p
dolatriam mō p̄dō. et reedificabo aptuma
mmyor eius. i. stissimus gentiū p diuīsos ritq
q̄ aliqui colebāt. Jonem alie dyanē. alie
mr̄tem et sic de aliis que p̄ p̄cōnem xp̄i et
aplōz reducte st̄ ad vnū venit dei cultū. et ea
q̄ cōmiserant mstruabo. qr multi qui conue
nunt a fide vinus dei ad eam st̄ releuati et
reedificabo eā sicut diebz antiquis. i. sicut
ānis diluuiū qñ omēs q̄ter colebant vnū deū
sm ipius adē mstructionē fuit postea corup
ti fuerūt q̄ter cultū et lactua gentiū. vi. oīb
quippe cito corrūpat viam suā. ut possideam
reliquias edomee et omēs nationes. ista aūt
possūs nō intelligit p dñm tpale s̄ spūale m
q̄tum apli et fideles. alij colla gentiū subie
cerunt fidei. ro actuū xv. vbi allegat ly sptum
sm tñslatōem. lxx. q tūc erat mitū autenti
ca. p eo q dr ly. vt possideant reliquias edo
mee et omēs nationes eo q̄ invocatū st̄ no
men meū sup eos. dr ibi ut requirāt ceteri hoī
num dnm et omēs gentes sup quas invocatū
st̄ nomen meū sup eos et referūr ad illos q
vocati st̄ ad fidem exprimēt aūt ly sp̄ūlē edo
mei q. ipi et nidi de duobz filiis descenderūt
. s. iacob et esau et p. x. ex iudeis descendē
sm carnem et similit. apli et p̄mi
credentes. ¶ Ecce dies. q̄nter describitur
dr̄ reedificationis accelerato q dā est p rele
rem euangelij publicatorem q. vocante adly
bro petro et plurbz alijs aplis fides catholica
fuit p totū orbem p̄dicata sicut plenius declā
ui sup id. pō. xxvij. In omem tiam exiuit sonus
eoz. xp̄. et breuit pt ly resum p̄dicatio. n. euāñ
gelij incepit a ierlm q ē in medio tie ysitabil
act. i. et inde diuulgata ē circūq; vsus aūt occi
dentem publicata fuit vocēte petro qr discipli
ab eo missi in ficiam p p̄dicationē euāngelij
edificauerūt genomis ecclām. dicam sc̄ petri in
qua plies ego fui et eodem tpe fides catholica
fuit p̄dita p omia notabilia regni fācie vsq; ad
mare occeanū q ē tinis tie ysitabil. sm astrolo
gos et eadem rōne euāngelium tūc fuit p̄dem
vsus alias ptes a ierlm. s. orientis ausbn et a
quilonis minus plenarie. ly vi. qr plures apli
et alij xp̄i discipuli dispsi fuerūt ad p̄dicandū
euāngelium vsq; illas ptes q̄ vsq; occidentem et q
patet stellatis nationis gentiū ad fidem. ¶.
Item sciendū q. cōsio gentiū ad fidem messis nō.

tesignat luc. x. messis quidē mlta ⁊c. et sc̄s aucta tio vue et semnatio pbolue dn̄i. ꝙhje. n. ij modo frequēt laqū et xp̄us m euāngē. vñ luce. vuj. senī ē vbū dei ē ignīs sēnū. erit dies veniūt. i. tp̄s nou testamti. et aplendet autor messem. i. p̄tor statum attinget ad fidelū qisionē sicut patet. Act. ij. vbi ad p̄dicōnem petri qsi sē tria milia et. c. ca. v. milia. et calcātur vue. i. p̄ predicatores sacre doctrine. mittentem semen. i. faciet discipulos aptos ad p̄dicandū sicut p̄m actib; aplōr̄ m plib; locis q̄ edocti ab eis p̄dicabāt verbum dei. et stillabūt montes. i. aplī ceteris p̄ minentes. dulcedinem eccl̄ie doctrine. et omnes colles. i. minores doctores. elā ciuit aul tua spūs s. ad p̄fendum fructū in ecclā dei et aiam caritatē xp̄i mei ihū libeando e os de fructuite diaboli. et edificabūt ciuitates ⁊c. p ij meliorē duxi status in ecclā. p̄ amores status augustar̄ in q̄ requirit assensū animor̄. vñ et ciuitas de ciuū vnitas. p vineas. p status plator̄ et doctor̄. vñ et xp̄us dixit aplis. Jo. xv. ego sū vitis et vos palmites. p oliue vo status religiosor̄ qui sē clausi sb disciplina regulari ihū. n. status sē mstituit a tp̄ib; aplōr̄ et discipulor̄ xp̄i et prep⁹ valentius seu fructus ḡnis ē assertio mea m p̄ncipi et p̄mio m futuro q̄ nob̄ accidit ⁊c.

Incipit Abdias. ¶ p̄mū capl̄m.

Visio Abdie. sm doctores hebreos et latinos iste Abdias fuit dispensator domus Achab regis ihū q̄ cū Jezabel mlt̄os xp̄i pphetas domini absondit et eis q̄nq̄genas et q̄nq̄genos in speluncis et pauit eos. m. l. vnq. et ideo meruit a dnō sp̄m xp̄hie sm dom̄ saluatoris ai. x. qui re cepit xp̄hiā m nomie xp̄hete. mercedē xp̄hete accipiet. hic mlt xp̄hetar̄ cōtē vicios qui debuissent iudeos diligere eo q̄ a duob; fr̄ib; descendissent et p̄ē contrario ymit eos ado et eor̄ p̄ceptoribus auersi p̄uenūt. dnūdat⁹ ꝙ xp̄hiā eius m duas ptes q̄ p̄mo mīat⁹ ydo nee vastatio. Jo iudee q̄ sdata. ibi. et m mō te prima m tres q̄ p̄mo mīat⁹ eor̄ vastatio ꝙter culpam sūplic. Jo ꝙter culpam finālē immitte ibi ꝙter mēsionem. ⁊c. p̄m̄ dicat⁹ visio Abdie supple ē ij que sc̄a audiūt audiui a dnō. ego et alii xp̄hete mspirati ab eo. et le gatum ad gētes misit. iste legatus ē mstinctus dīus ceteras aduersus ydumeor̄ ad vastandū eos ꝙter p̄ta ideo subdit⁹ ostendit o os ad ij agendū ait dō surgite et surgam⁹ ⁊c. ecce p̄uilū dedi te. ybim est dn̄i loquētis de fu turo m modū p̄tis ꝙt̄ ciuitudinem xp̄hie sup ydumeam ventur̄e. superbia cordis tui extulit te vltra modū venturis tue. ignauiem in fugiendo p̄ter. i. m locis arctis difficil̄ in quib; minus tonfidis. qui dicis in corde quis detrahet me m t̄ rā. i. dicet me a mea magnitudine. ac si non

timeas ignēm n̄r̄ dei. ō subdit⁹ vñsio dīna ꝙ exaltatus fuis ⁊c. et subdit⁹ oīm bono⁹ diuꝑ tio totalī. ait dō si fures mīssent ad te. et pauc̄i vsq; ibi et oīs vua sedens tua. m q⁹ oīdat⁹ q̄ tulia pulla sit ydumea nō p̄ū ab mimicis suis sz ab illis qui pius erant amici sui et sc̄s sedā ri q⁹ est sanctus ignauus sm i⁹ p̄s. luq. Si m inicus meus maledixisset michi sustinuissem vtiq. ⁊c. ¶ Non est prudentia. ij q̄rēt dem̄ nat⁹ visitatio eōm ꝙter stram simplicitatem intendebāt. n. diuinationib; et augurijs. ideo dē ij. nō est prudentia m eo. intendentes. n. talib; frequent deceptūt⁹. ō subdit⁹. nūq̄ nō m die illa. s. visitationis ydumee. p̄dam sapientes de ydumea qui sius simplicitatem demēta bant ei securitatem. q. d. sc̄s p effem̄ q̄tinū et timebūt fortes tui a meridie. ab illa em̄ p̄te mittunt exercitus adiuuandū. ¶ Propter mā fectionem ij q̄rēt dem̄nat⁹ visitatio ꝙter crimen inimicie tui dē. mā fectā et ꝙter in quitatem in fratrem tuū iacob. estau. n. ꝑsequē batur iacob fratrem suū ysaac. xxvii. ꝙ bñdict̄ pnā et eodem mō ydumei ab estau descendē tes ꝑsecuti sūt ꝓplm israel iacob. opiet te confusio supuement⁹ t̄ ce oīm pre et pib; metuū absq; regni reparatione. in die estantes aduersū eum i. ꝓplm iudaicū qui aspiciebant alienū. i. assūm p̄. et postea ingrediebant⁹ caldei et cētes por tas eius. et alios ciuitates. et sup icrim. i. sup p̄dam icrim ut qui ij potuerit ꝑtem suam. et eras q̄ omnis ex eis ciuitates destruendo et bona rapiendo. et nō despiaces in die fris tui. i. in die vastatois eius nō despiaces ei. q̄ tu eris magis q̄emptibil̄ in die peregrina tois eius. i. captiuitatis ad tuum cēneam et nō letabaris. q̄ ysabeli octōnem malaris tri ce. et nō magnificabi⁹ ob tuū lactandō te q̄ finis in templo et ciuitatis obsessione et quo ortyit maria iudeor̄ angustia ij ydumei plēs fuissent contra regni iuda cū assyrijs et cal deis ut dn̄i ē q̄. tri aīe alienationem ciuitatis et templi p nabuzardan fuit captiuati ut dñe expositores aliqui et ꝙ nō finit m ilia id subdit. ne ingredieris portas ⁊c. et p̄ luā et nō emit tens aduersus exercitum eius. i. ad ꝑsequendū fr̄e declinam fugientem aīe vnis bellatoribus neq; stabi m cetib; s. ciuitatis ad mficiendū fugi entes et nō occidēs reliquos qui non potuerit fugē de ciuitate. qm̄ uic est. i. ꝙ et aīe dei destructionem iterū dies dn̄i. i. tp̄us suc vn dicte sup omēs gentes. s. regni ydumee. p̄z q̄ ysa. xxi. et xxxiiij. et leuj. et Jerē xlix. et eze. xxv. vī dicē textus q̄ ydumei fuerūt aīe tal dies in destructione iterū p caldeos et siaut idem fuit dei et idem sonat q̄ ij p̄mittet. et sup. iterū mittebat sortem. i. sup p̄dam de iterū ut quisq; ptem suam tollet. tu q̄ eris vnus ex eis q̄ deus p̄de maerme fuit in captione ciu

tatis ꝙ caldeos id̄ aliꝫ expoñda ē hñ ab illo loco.
et nō despiacas m die filiꝫ tui.· r· de die vastatio
nis eius facta ꝙ caldeos sicut ꝙdi· xvij· dicit
qui munia letat altius.· r· de ruina ei dicit
manus maliꝫ euemet ei dicit cito post ruinam
ierlim et ira assali desperare ꝓhibuit
et nō letabent supplemente ꝑ occasione ista
maiorib motus·n· maiores expellit motus
minores et dē m hi· de spu. et nō magnificabi
os eius. ylma te iactando q fuisti m ciuitate
et templi captione eadem ait· neq; ingredietur
ꝓtrum eius· post ciuitatis ꝛedificatiōem per
neemiam. nec emittoris adiutus exercitū ei·
time sicut missꝰ fuit a dario ꝙ vabuzar· ne stabi
in exitibz· s· ierlim ad mittendū fugientes
de ea sicut fecisti tpe obsidionis ei ꝙ caldeis
· et non excludes reliquos remanentes m ciui
tate sicut tuꝫ fecisti· qz uerta est· i· ppe qz cito
post destructōnem ierlim fuerūt captiuati pdu
mei· dies domini· i· tpus sue vindicte sup omnes
gentes· s· regum pdmei de quibz loquit ꝙdi
· sicut fecisti· ꝙsequendo nequit filios iude
ꝙ alius ꝙsequent te· quō·n· lubistis· i· letat
fecistis· sup montem sanctū meū· i· de malo ne
mentes ꝙdi ē templū nomini meo dedicatum.
habent omnes gentes hauriendo bona sua. et
letando de tua miseria· et absorbebunt te· te
totaliter deꝰ et erit qui non sunt· s· gentes tue
uti istud ꝛefert ad illud qd ē dicit· dies dñi
sup omnes gentes· ℣· Et in monte· hi post
destructionē templi eoꝝ minat ihelitā ꝙdlatu
onem iudeoꝝ et dicit aliqui expitores mi
q residui hui ihelitē intelligit ad limā de
reditu captiuitatis babylonice ꝛc· et in mō
te sion erit saluatio· qz liberati de captiui
te illuc venerūt. ut ihēnus ꝙ estue· ij· et erit
sanctus qz ibi ꝛedificatū fuit templū in loco
suo· et possidebunt dom⁹ iacob eos qui se posse
derūt· q maxime fiunt impleti tpe machā
beoꝝ qui pugnantes virtute suos aduersarios
et subiecerūt· et erit domus iacob ignis ꝛc· dz
hi domus iacob illi de regno iude qui ꝛedierūt
de captiuitate et domus ioseph illi de regno isti
qui euadentes manus assiriorum postea venerūt
ad ihērandum in regno iude· et qi illi de regno
iuda captiuati fuerūt et qi ꝛedeuntib; ꝛedi
erūt· et domus esau stipula· i· pdmea ita
finaliter destruet ab eis sicut stipula ab igne
et hēditabunt hui qui ad austrū st ꝛc· qz tpe
machabeoꝝ dilatauerunt finos hitatiōis sue.
trinaqz· et trismegistus egiptius hui· i· illu
qui de regno iude trinsmigrauerūt in babilone· hi
dicebāt simple omnia chananeoꝝ loca· i· q fuerūt
a chananeis possessa anq filii isti ingrederent
eam illā· usq ad sarepta· hi ē aurifex in q
mliez vidua pauit helyam· et trinsmigratio ierli
q est in hospitio nomē ē loci in regno babylo
nis in ista expōnem· ad quē aliqui de ierlim fue
runt trinslati· et ascendent saluatores· i· ecclesiastes et
neemias l' machabeus· et erit dñō regnū· i· vir
tute diuina fient isti ciues sanctuarii· a captiuitate
liberati· in aliquibz aūt libris addit· in fine Amē
sed nō ē in hebreis nec in libris correctis. ¶ Iste
expō videt hi aliqua dubia ꝑ qz nō habet
plane de scriptura q timi iudeoꝝ fuerūt ita de
lusi tribus predictis et maxime qz dicit hi·
et possidebunt regionē samarie· qz samaritanus
illuc missꝰ a rege assiroꝝ· iuxta· xvij· hi mutue
runt regionem illam usq ad tpa xpi ut patet
Jo· iiij· et in plibz aliis locis ex euangelio· ¶
Ie qd dz q erit dñō regnū videt extorte expo
ni q māsuetio regni dē qd dz regnū in scriptura
i doctoribz hebreoꝝ et latinoꝝ dz repentina ꝑ
xpm· et hi videnti maiestate sonare dictu ꝙdle
tur· ꝙpter qd ra· ꝑa· et alii hebrei exponūt
totū ptem istam de consolatione iudeoꝝ ꝑ x·
ꝛs· in hi deficiūt q dicit ee futura· q iam est
adimpleta· et ideo ꝑ istā ꝙ expon de tpe xpi
eā dz et in monte sion erit saluatio· qz xps
saluator mūdi ibi plures predicauit in templo·
et plures infirmos curauit spualit et cor
porlit· et erit sctus· qz ibi missus fuit spūs scs
in signo visibili· in die pentehi· sm qd dicit Ioēs
in epla i canonicis· et possidebunt domus ia
cob· i· apli alii qz prius accedentes qui fuerūt de
domo iacob· et ista possessio nō ē ꝑ tpale dñm
sed qz potentes hui mūdi posuerūt se sub iugo
fidei· et erit domus iacob ignis ꝛc· qz super
apparuit spūs sctus in spē ignis· Actuū· ij· et
domus esau· i· gentiles et desertores ab eo· s· volumen ꝑsequentes filios israhel
a iacob descendētes omēs qui ꝓpin israhel ꝑsecu
ti sūt· aliquoi erant gentiles vocati sē nomine
eodem ut dicit hie· et vltimus deductū ē hi nomē
ad ꝑsecutores omis fidelium· et hi idem Ioēs
dicit in primo ꝑlogo hui ꝙdlibet· et ꝑ hi q dicit hi
stipula et apli· ignis· intelligit eoꝝ iusto fu
turi ad fidem· et deuorabunt eos· i· tempi xpi mul
tos martyrabunt· et hi modo dz actuū· x· surgite pri
cantē et manducā· de quistione comedi et aliis
gentilium qui eo existente sancti fuerūt· et nō e
runt reliquie ꝛc· i· nō remanebūt in eis aliqd ydo
latre ꝓtentis sicut dz quibz· r· Verte impios
et nō erunt· s· amplius impij· manebunt tm
ad pietatem quasi· et hēditabunt ꝛc· Act· x· dicit
ihs distipul' s· eruis mihi testes in ierlim et in
omi iudea et samaria et usq ad vltimum ter
re qz fidem xpi primo ꝓdicauerūt in ierlim et po
ea in aliis patriis earumq; submittētes colla

fidei ꝯ ſm lr̃ dñi aliqu lr̃eḍuate t̃as ciuſtis ad
quas ierit et exp̃mit ſpāliē aliq̃ tic ꝑmque
ierlm et unde. ut mons eſtu tin plr̃iſſm ſi
maria et galaa et ſtrepta ſidomor et ꝑ illa
loca intelligūt omā alia ad q̃ diuata eſt pe
aplōs fides catholica. ꝓcendū tr̃ q. vbi t̃ſlaꝰ
mā lr̃ vſq; ſtrepta m lr̃ lr̃. vſq; ad ſarpiath
. i. vſq; in franciam vt dr̃ ꝓa. et ſm lr̃ exp̃.
q̃ dr̃ lr̃ et t̃ſſmigratio exercitus hui⁹. i. colle
tionis fideliū in iudea exiſtentiū qui erāt ex
ercitus fortis q̃a diuoluī et ꝓſcutoēm mſideli
um ſꝑ aliqu t̃ſſmigrauerūt ꝑ varia loca mſi
deliū qui lr̃ chananei nōiantur ꝓtendentes vſq;
in franciā. ſ. ſuis ꝓcuuiam⁹ qui fuit de. iii⁹
diſcipul' dñi et auxit ad fidem cāitatem de
nonensem q̃ tuc erat metrol' in tota ſpāgia
et auuitas p⁹ auuitatis aduſionē ei dñō dedi
cauit fundere aures in muris cīuitis cui polli
te eu celebrat lapis ſicut cera moll' et adhuc
appent in plibz locis ſicut ego iudi qui lr̃ ſcripſi
et ſcau ſcī ꝓcuniam alias auuitates ſpāgie
plures ad fidem xpi aduerūt ut er actis eoz lr̃
et t̃ſſmigratio ierlmque in hoſpitio. et in lr̃e
lr̃ in explanando. i. in hyſpania vt dicat ꝓa. Ex
qō fuit mpletū ꝑ iacobū aplm et eius diſci
pulos ibi fidem xpi ꝓnuntiās ꝑdicantes et colla
genauī fidei ſubiugātes ido ſubdit. poſſidebi⁹ ci
uitates auſtri. licet. n. hyſpania reſpectu ierlm
ſit in ꝑte occidentali tamē in reſpectu ſpāgie
de qua fuit in ceptōm ūme. te magis ē ad auſtrū
et aſcendent ſaluatores. i. petrus et paulus
qui dñi ſaluatores ꝑ totā patiē. eo q; ſt̃ prepu
apli in monte ſion. i. in ecclām q̃ mons ſion
dicat. ꝑſa. q. et lr̃eb. xi. ut ibid dñs ē. iudi te
monte eſau. i. romā ut dicit ꝓa. xxi. q. apprime
conſtmo et ei aiguentes de ꝓſecutē vanes
iuiderūt ei ad defensionē xp̃ianor et edifica
tionem eccl̃ar ꝑ romanū impiū. et erit dñō
regnū. q. romam capiet iudi dimittet vica
no xp̃i trāſferens ſedem impij conſtātinopoli
. Aliter etiam p̃ exp̃m de tp̃e futuro iudi
cii dr̃ et aſcendent ſaluatores. i. apli qui erūt
iudicis aſſeſſores ad ꝑfectū ſaluti electoꝝ tuc
hinc. in montem ſion. q. cuncta illū locum
erunt finale iudicii ut dñs ē. Joel. iii. Iudi te
monte eſau. i. q̃dempnate ſuperbiam mſideliū
qui noīe edom l'eſau deſignant. ut dñs eſt
b. et erit dñō regnū. q. tuc omnā ꝑfecte ſubia
centur dñō nr̃o ihū xp̃o. cui eſt honor et gloria
in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Incipit Jonas. Primū capl̃m.

Et factū eſt. Hic incipit Jonas ꝓpheta
et dicit. in duas ꝑtes q. primo oī
ditur eius nolentia. et ſo pma ſo
da prima in tres q. primo deſcribit
Jone rebellio ſo rebellantis deprehensio. i. dñs
dicit q. tuo deprehensi pcto. ii. decreuit ſo p̃mū
dr̃. et fm ē verbum dñi ad Jonam q. ꝓpheta

uit tpe Jóloam regis iſrl' ut lr̃. iiij. reg. xiiij. fi
lii amathi. dñi aliqu q. nomen ei⁹ ē ꝓpe
ipius. Et lr̃ nō videt⁹ vm q. fm omnes doc
tores hebreos et latinos Jſte Jonas fuit filius
mulieris vidue. que ſuſcitauit helyas. iij. reg.
xvii. illa nō fuit de ꝓpō iſrahel ſ̃ genetl' ut
p. q. vba ſaluatoris luce. iiij. multe vidue erāt
in diebz helye in iſrl' et ad nullā illaꝝ miſſꝰ ē
helyas ꝛō ſed et q. ois eius mansus fuerit gen
til' talibz aī nō dubat⁹ tuc ſpūs ꝓphece et
tr̃ oportēt lr̃ dicē ſi fuit p̃ ione fm regulam
doc̃ hebreoꝝ et catholicoꝝ. ſ. q. qr̃ in pria⁹
alicui⁹ ꝓphete exp̃m⁹ nomen patris mtelli
fuiſſe ꝓpheta ſicut et filius ꝛō dr̃ q. amathi ē.
lr̃ nomen appellatiū et ſonat veritatem in latio
reſuſcitato. n. filio dr̃ vidue dicit ꝑā helye.
mē in ore tuo vm eſt et ab lr̃ pur ſuſcitatus
vocatus ē filius amathi. i. veritis et lr̃ idem
dicat Jeronim⁹ in ꝓlogo ſicut alius dr̃ filius
mortis q. fecat aliquid digni morte ſo ꝓ.
xvi. ſurge et inde in nineue. q. erat auuitas
longe poſita et p̃dicta in ea cuius ſubuſionem
q. aſcendit malicia eius coram me. i. multi
tua lr̃itia eoꝝ meruit q̃ ſ̃uertat. et ſurrexit
Jonas ut fugeret in tharſis. auuitas ē ciuitas
de qua paulus fuit oriundus Act. xxi. et
deſcendit ingens. portus ē in unda ſup mare
mediterraneū. et dedit naulū eius. i. ꝑcium
nauis q. ſua deportatione. Hic oriunt
duo dubia ꝓmū q̃re volebat fugere. Ad
cuius intellectū ſciendū ē q. duplex eſt ꝓphe
q̃ ſpectat ad noſtrū vna q. dr̃ ꝓphia p̃deſti
nationis. ſ. q̃n aliq̃ reuelat⁹ futura. eo nō
q. eſt in diuina p̃ordinatōe et ꝓ ſ̃ impletur
lr̃ nō dñs reuelauit samuelis electionē
Saul ꝑ ꝑ. xv. ꝑ. q. dicit samuel populo
cruplyator in iſrl' nō poen et penitu!e non
flectet. iij. n. lr̃ eſt ut agat pnāz. Alia eſt
ꝓphia ommatorum. ſ. q̃n aliq̃ p̃ūtio future
latine futura ꝓut ē in talib⁹ ſm eaz diſ
poitionē et ſm lr̃ ꝑſuas de mādato dei dr̃.
ezechie. iij. xx. ꝑpe donec tue mortis
n. tu et non vives tul'. n. erat infirmitas
q. ſm naturā non poterat euadē mortem
et lr̃ nō ſ̃ impletur. p̃ordinauerat. n. de
ſanare eū miraculoſe ꝓter eius ꝑces et la
crimas. Item ſciendū q. ſpūs dñi ꝓut
vult tangit corda ꝓphetaꝝ mun⁹ ꝑfecte ut
ꝑfectus ſicut ꝑſtue fuit reuelata mors ezech
chie futura ſm conſti naturē ido dicit mo
ri⁹ tu et nō vives poſtea uō eius ſanatio
miraculoſa ſicut ibi ſubdit reuertere dic ezech
chie audiui oronem tuam et vidi lacrimā
et ecce ſanaui te ꝓphia aut iſta de ſ̃uerſi
one minue fuit tm̃ ommatorum q. tuc nō
fuit impleta ꝓpter pnāz minuitaz vimpetu
lr̃ nō fuit reuelatū Jone a principio ſ. ſ̃l'q. de

nsiciaret unmue subuersionem. Jonas uo qsideras
dumne mie magnitudeim et er altitpre con
uertuntur q nmmute penteret ad eius dem
altoem tmuit ne ꝑphia non implet et sc
fluis ꝑphete dicetur ꝑpter qd uolut madatu
domim declmare et ihs e qd dr mfia at uis.
ꝑpe hj pncipaiu ut fugerem in tharsis scio
n. q tu deus clemens et mseratrs es ie. ¶
Ex omnia hj posset dia q jonas ꝓtuit demia
ave destructionem unmue odionalit. si si no
penteret et sic non posset notari fluis ꝑphete
ꝑ qd uo fuge videt nulla. ¶ Ad qd dr q jo
nas ꝑphete stebat q ꝑ latio ubi ꝑphetes
magns sequit formam duie voluntis ꝑ yu
mane sicut ꝓ mi. xxuj. de balaam qui vo
lebat maledicere ꝓpli israhel et eotrario bn
dicebat Jonas at stebat cntra hj dmm am
voluntatem. s. q subrisio unmue mdaret ab
te et idd mtponere odionem no erat ptntis suc.
¶ Dem dubiu est qd uolut fugere a fuie
dmm q stebat ubiqz pntem. ¶ Ad qd dr
dum q licet sciret deu ee pntem ubiqz p eem
am potenam et pntiam stebat tn ad hj spm
sanctu ee in aliqo loo et no in alio ad aliqd
effectu determinatum sicut q in ad missionem spus
sancti in signo visibli fiut in domo in qua e
rant discipuli congregata sm qd dr Act. ij.
et repleuit tota domu ubi erant sedentes et
non alia loca tpe uo jone spes ꝑphe non tabat
in tra gentibu si tn iudee. ¶ Nc uidet cntra
hj q ezechiel et daniel ꝑphauerut in caldea
qr hj fuit longe post ione tpa et idd estimaut
q si ecia in tiam ihsl no fieret e mandatu
dni de ꝑphica mdacione stabat. i. ꝓ. r. dr
de saule q eius ad ꝑphetia ꝑtinebat et no ali
bi licet de hj posset ubiqz fuere. et idd jonas vo
luit cntra tiam ihsl fugere hj eciam a do per
missit e fieri ut fugiens naufragiu pateret
et a piste defluturet in q tridui sepulte
pfigurare sm q dr ap. xxi. sicut fuit jonas
in ventre ceti tribz diebz et tribz noctibz hec
erat signu ihonis in corde tie. ¶ Dis aut
hj onter describit rebellantis deprensio. s. per
deprehensa a deo missa in mare p qua coactus
fuit sua inobedientia confiteri et pr hanc ad hj
et clamauerut ad dnm suu. j. quelz eoz ad
deu que colebat dicut. n. ps. xcix. q ibi erant
homies de tribus gentibz et diuersis nrnis. et
jonas descendit ad interiora nauis. ihonis
videre maris tempestate. maxime qr sciut
eam ꝑ se erectam et deuiolenti spoze ihu
absentis ꝑ tristicia euentus sicut multi ap. in
passione ꝑ luce. xxij. et dixit ur ad collegas
. i. uir centes in mari hj mte se dicerut uenite
et mittam sortes. dicit aut ps. xxi. q uide
bant alias naues ab eis distantes ꝓspere
nauigare uti q tempestas erat solum circa
nauem illam. et hj uidet ex eo q mfia erat

et remigauerut uti et uiuerent ad ardua
et no ualebat qr maie ibat et intumescebat
sup eos. er q dr q fluctus maris uemebat
contra eos ad quatiqz ptem se uteret et ex hj
gathent q illa tepestas erat exorta ꝑ male
ficiu alicui exiuntis in nau. et ido mserunt
sortes ad uidendu ipm qualit aut cuius sit
uel sortib. et qui non deu fiut diffuse mi
nuntiu. ¶ Circa qd sciendu q dupl e ꝓs q
dam diuersa ut qi ad aliqua rem diuidd
mittit sortes ut p hj detegatur quis q ptem
arripiat q mittendo toti cuentui fortune et
nullu e pniu alia assultoria q p sortes assi
lit quid agendi l' dimittendi sit et si exspecte
tur diuisio p sortes a demone illectu e. s. a
uoce celesti cuius effatis adhuc no se extendit
et io no auet occulto pcto demoniu. In at
exspectet a deo et sanctis angelis nullu est
pniu nisi in casu. ut ei hj fit sine nitate q
tue ad deu temptatoem ptinet. p si in nitate
debita deu reuerentia omittat. ꝑ qd ꝑmissu
ordine apli sortes mserut in electone mathie
vl' si electones certa fiere. s. nisi inspirata. s. s. dnt
fieri fortune sortiu q mittit in iones et actes
omitto qr pote st' loco e dco. istos tn no oportz
hj euacuare de pnto qr sciut deu e eunte ibi dui
si homies diuse deos colentes et ido uidet q
mserut sortes sm modu ptinentiu qui utut
sortib superstitiosis. de tn qui eligat bona de
malis qr sortes tribuut q Jonas deprehensa fuit
et confici pniu suu ordinis fuit sm q dr pu.
xvi. Sortes mittit in simu si a dno tpantur ido
sequit et dixerut ad eu iudica nob ie. et fecerut
sibi qnor iones dicit qd est opus tuu. qr ex ope
malo hj e puiendus q tua tua qr ꝑphetia malicia
cir aliquis alii punit et quo indis qr aliquis
puiendus est qui indat ad loca malis seu ꝓphi
tium. et ad istam gonem pdicit se fugere in thar
sis ut declinaret dni ꝓceptu ut ihonas mfia. cog
nouerunt. n. uiri q a facie dni fugiet. qr iudica
uerut eis licet hj mcantur. er quo pb. qr alii
filius pnie ꝑ malo ptnu. et dixit ad eos hebre
ego sum. hj. n. est nomen gnale omibz detestande
tribz a iacob pmarcha et timuerut uiri ꝓphetie
offensam dei jone q confitebat dnm maris
et tie. ¶ Et dixerut hj uiri ponit jone de
plensi pmitto de q ꝓphetia q faciem tibi
dei et subdit pnsio. tollite me et mittite in ma
re. mare. n. uolebat solus mori q cui alii mo
rientur occasione sui. uolens eam ꝑ mortem
sua placare offensam dei. et remigabant uiri
comptantes si possent euadere sine eius mor
te. et clamauerut ad dnm ne imputaret eis
mortem jone. qr tu dne sicut uoluisti fecisti. ex
pientia. n. ptris iam cognoscebant pnitere
deu que Jonas colebat. et sedare mare a fer
uore suo. ex q manifeste apparet ꝓphetia Jone
tnsgressio mandatum dnm declinando. et

tinuerunt vinū. et signum visū fuerūt nisi ad
colendum vnū deū qui ipz fuit omniū creatorū
omnium et ipi homi eluant deus m malo Jone. dr
n. aug. in enchiridion q deus ē a do omnes et bo
nos q nō finiet mala ficu nisi er eis maiora
bona eligeret.

Et transierunt. ij aut oīdr pnūb Jone
pnā et ij er duobz. primo er ēnb o
ratione. so er mandatū dnūm pscuti
one. mr. ze. prima in tres qr primo ponit oīa
tis locis. so orationis modis 1. et orauit. tno
ens 1. et dixit. Ista primū dicit. et ipsum
dñs pisteū gdeū. qz ei obedit oīa creatū
ad nutum. et erat Jonas in ventre pisc tribz
diebz et tribz noctibz. nec erat mirū si tam diu ibi
vixit qz ij fuit diuina virtute qui pt vbi vult
et quō vult saluare. Et orauit. ij aut
descripsit. orōis modū qui subdit. clamauit ad
dñm de tribulatione sua. erat. n. valde ignorāt.
ge deglutiuit et in ventre pisc detinet. et erau
diuit me. Jonas. n. adhuc existens in ventre pi
cis orauit deū. de ventre inferi. e. de
ventre pisc qui dr. inferi metha. qz valde
ignorāt erat. ē. precisū me in pfundū. ze. qz
pisces magni ingrauit in pfundo maris. nō
. n. pnt natare pre ictus onis fluminis tui
et fluctus tui sup me trānierūt. trānsibant. n.
sup pisces et p quos sup Jonam in eo meliste
rati mente et dicens usq: ibi. ad extrema montiū
descendi. sicut. n. dnī est tales pisces ingredi
in pfundo maris qd multū distat a nob
in littore maris existentibz. sic vectes obiecit
me michimus. i. tm sit michi. nec littora maris
q michimi non potō cerne nisi ex tua virtute
ō subdit. et subiecisti eū. ministrauerūt mā me
am me. descensū omī virtute hūmana. dñi
recordatus sum et q solo exspecto remediū. q
circūdederunt. vanitates m eis pfitentes. fruc
tum miz suam dereliq:. i. reddunt se indig
nos diuā mā. p vanitatibz sunt sequendis.
q nullius sūt momēti. ego aut in voce laudis
immolabo tibi. s. cor meū p veram atritudem p
verum oritionem et pnāz. quiq: vota reddā
hoiēs. n. in magna nāuitate exiles solent
emittere voti domino. et sic stetit Jonas in
ventre pisc existens. Et dixit. ij aīter
pon. ipius Jone exitus cui dr. et dixit dñs pi
ci. si dicere ē sibi facere. stetit. n. pisces Jonā
euomere in aridum cum ij. n. nō potuisset
facere pisc sibi dei spāli operatione qz qpt sui
magnitudinem nō potuisset facē pisc sibi dei
spāli operatione q qpt sui magnitudinē non
potuisset tm aridā naturaliter egredi.

Textus explicit.

Et factū est. oīsa Jone pnā ce exitus o
ratione ij aīter idem oīdr. ce mā
dati dei p mutat executione. et dixit
in duab qz primo ponit ij executiois Jone af
fectus. c. ca. prima in tres qz primo ponit pcō
Jone fo missio nineue ibi. et credidērunt. tio con
destinatio miserationis dñice. 1. et videt. ce. p
sibi pmittit mandatū dnm. iteratio ei dicat
et finit. ce. ubi dñi ad Jonam. so. ze. so subdit
ipius mandati executio ei dicat. et surrexit
Jonas et abiit. ze. sine dilatione. et nineue ci
tas magna. ierusalem dicit. erunt. Sūt aliqui q
tres dicte proclamat. diuinitus mīa ciuitas
. Dz ij nō videt vim qz sm suorum septuagi
et hystoriographos babylonia extitit sup ces
sas ciuitates in magnitudine sua tm q plus
dicat de ea q nō erat pce ciuitas st regio clau
sa muris et sim. Jerusalem ciuitas multo lar
gior. xxvij. leucis ei q non fuerit tres dictas
complere. Et ro melius videt dicendum
q iste tres dicte accipiēdo st predendo p vicos
ciuitas hoc. n. sic ipsum Jonas predere temp
tando pplis subiectionem ciuitatis. et cepit Jo
nas intrare ciuitatem iteriet dicēdo. dicit
ij aliqui q Jonas ita pcepte exequalitur
mandatū dei q ter tres dies ma dicem
plauit. Dz ij nō vr. tertiu asignare. eo q
dr. et cepit Jonas intrare ciuitatem. itinē dici
unius. si. n. ij dñi ei vna magis dicit. et
peruenit Jonas ciuitatem itinē dici vnā. et ideo
dr est q in prima die pcessit p vnam plate
ciuitatis tui et clamauit et dixit vbis dominus
michi addendo. adhuc. xl. dies et nineue subuer
tetur. sic. n. mutauit animū deletā ut dñi ē
ō. ei dr erat sibi intelligendū. si nō agerent
pnīaz. si nō erit a pposita ut dñi est. cepime
ri. Et credidērunt. ij aīter pmit adhesione
pli ad pdicationem Jone. ei dr. et credidērunt
vim inuitem dei. qui pius tui celebrit pdo
la et puerit. i. sollempnit mduxerūt pplo se
unit. ze. ut p eius afflictionem et iudica
tionē in vitu et vestitu placuerit dei iram
et nō sibi fecerint ij pncipes st etiā maiores
id subdit de regre ut ex suo magr animarent
alios. et abiecit vestimēta sua. misticum regia
lia deponendo. et indutus ē sacco. in signū
pnē et sedit in cinere. in signū humiliationis
magne. et clamauit. p os pconis hominēs
et iumenta. ze. hinci. n. animalia st hominū
tam in adiutoriū et in afflictio eoz in hoies
redundat. pter qd ad ostendendum p factum pe
nitentiā non sibi mdie rei afflictionem homi
nū eam animaliū. et clamant ad deū in fo
rtitudine deficiente. n. pistu mugiebāt qui im
pinis dicebatur ad deū clamare inquiū per
homines ij ordinabat ad placationem sue of
fense et quitet vr. i. quecūq: de pio ad ho
mē et subdit nro. quis scit si quitet. q. di
cat. sciat p pnā mā est offensa uri forsitan
p mām pnāz erit placito. Et vidit de
ij aīter pmit odestinato miserationis dnice
ei dr. et vidit deus opa eoz. i. acceptauit et

applauet gen̄ tui· et respexit dō ad Abel et
ad munera eius· et infectus est· pēm omn̄
tam non infensio stuendi tui q; post ea mu
nuscule reuisi fuerit ad vindictā· et si ētas fi
at sup̄uacua de qua subiungit ysaias
tholnas ꝛc̄ ꝓuisi eā·

Et afflictus est· Hi aūtez ponit ypius
Jone afflictio sue primo p̄ captiuitatē so ibi
et dixit· Circa prima dē· afflictus ē Jo
nas q; erat ētatem adhuc stantem post tri
duū· vi· dier· et sic tridui· diffamari et vilipēdi
sicut filii ysrael q; erat ē afflictio magna· et
tm̄ q; mateis volebat mori q; quia ni stetu talī
uīq; nō hī ē vsū meū· ꝛc̄ s· q; timebat deum
sui non impleri p̄ter magnitudinē· nīe dei
p̄ter q; uolunt fugere a facie dei ut ē dicti est
et p̄tz hīc· ¶ Et dixit dñs· Hi aūtez m̄ pecta
Jone ut̄ritur ei dicat· et dixit dñs rēpondens
eius imprecatiām· putas ne bñ wasteus tu·
rōnabiliter· q· d· nō expedit ē Jonas· s· aī tri
vi· dier· ita q; hi exitus ponit hi p̄ capitulatiōr
et sibimet fecit umbraculū contra solis estū
qui ē ibi multū intensus et ad melius arguēdū
impatiām Jone ponit ei· sibile eī dicitur·
et ꝓuuit dñs deus edim faciendo eam sibi
to crescere· supra cursū nature et letatus est
Jonas duplex causa· q; fuerabit ē umbraculum gratiosū et q; ex eius miraculosa pro
ductione estimauit q; deus suam ꝓphetiam
adimplēt et ꝓuuit deus vmem· omīa· n·
q; ipse mīma sua prudencia disponit et prui
sit edim crescendo eius radicē· ꝓcepit dñs vētō
calido et venti· ad intendē solis estū et pe
uit animē sue· ut moreret· tri q; estu ē modū
affligebat· tri q; ex auferatione edē subtus cō
iecerunt q; sua ꝓphecia non impleret et q;
suis ꝓphetis crederet· qd erat grauius morte
si subiret· meliꝰ ē mihi mori ꝛc̄· ex q; eius
imprecia rōnabil' concludit· ei dicit· putas
ne bñ wastis tu sup edim· i· rōnabiliter de a
refrectioē eius· et dixit bñ wastor ꝛc̄· i· rōna
biliter p̄m meam estimatiōem· et ego nō pe
nnnie· q· d· multo fortius debeo opari et cō
dolere tante ētati viate· penitenti et precī
te conuersione· qui nescit quid sit inter dextrā
i· st̄ adhuc infra annos discretionis et p̄ q̄s
adhuc innocentes et nō ꝓpter tantor· innocen
tiam rōnabile est· tēpus iustice mee ingrossā·

¶ Incipit micheas· Verbum dñi· Hi incipit ysaia archiepc
q; in duas ptes diuidit· m̄ ꝓphetiā
et tractatū· qui incipit ibi Audite
montes ꝓphetiā primo notificat actor ex
nomine ei dicit· de archea· et ex natiuitate lo
ci ei dicit· morasthite· i· demorastis· Sed dū pōit
tpūs ꝓphetie ei dicit· In diebus Joathan ꝛc̄· et
tpo ad quod fiā est ysaia ibi· Sup samariā et
ierlm· i· sup regna· x· tribuū et duar· domā

rum aūt erat metrop' in vno et ierlm in altero·

¶ Audite· Hi incipit tractatus qui in duas p
tes diuidit· q; primo ꝓphetā ꝓpositū annuat· 2°
ꝓmittit consolatiōr ei· ex ista tri diuisio nō ē ꝓsti
ta tm̄ a primo in prima pte· 3· ponit aliq; con
solatiōes et aliqua desolatiōes prima diuidit in d·
ptes q; primo annuat pēm ꝓpter culpā ꝓpriā ge
nealiter· 2° ꝓpter culpā maiorū suā ibi· 2° p·
adhuc in duas q; primo ponit annuatio pene
ꝓpter culpam· 2° dolentie· 2° ꝓpter culpam maiorū
suā· 3· prima in duas q; ꝓponit annuatio pe
ne· 2° exemplificatio ꝓpositi· i· sup Ii· prima in duas
q; primo fit annuatio veraz regno quietum
sō regno israel' sequentem· et pena· prima adhuc in
duas primo denūciat pena sō declarat culpā
ibi· In stelere· Circa primū excitat ꝓphetā attē
tionem· d· Audite ppli ꝛc̄ sō inducit testimoniū
ꝑ virtute dei· et sic dñs vbi in testem· qui fuerit
nō pē ner fuit· de templo· i· de celo empreo vbi
cū eo sē angeli eius laudibz intenti· q; erit dñs
egredietur de loco suo ꝓpriū· i· ꝓpius dei est ꝓpter·
et ascēdet et ido locus eius dr̄ mīa· a q; quodāmodo
videt egredi qui puīt sm regnum iustiae ut dicit
pa· ꝓa· et talis egressio nō ē ꝑ motū localem
sed q; causa efficiens simulitudinaie dr egredi i
effectū qui ꝓducit ꝓmittit et destendet ꝓtendo ꝓtā
ꝓnōm ꝓtōr· et calcabit sup excelsa tre nō defens
aliqua ꝓsone ꝓpter eius magnitudinem id subdit
et consumentur montes· i· maiores et valles et
minores fluent cera ꝛc̄· i· cito et absq; resistē
q; nō pōt resistī diuine virtuti· ¶ In stelere· Hi
oñtez subdit culpa ei dicat· in stelere iacob·
i· ꝓpter stelus regni israel' q; nominat etiam
iacob sicut ꝓphetia Jacob fuit b'nomin' dē
istud· i· pena ē dei· et subsequēs continget et
de hī stelere ḡrit ei dicit· q; stelus iacob et
p̄fidetur· Nōne samaria· q· d· sic et ꝑ samariā
intelligit ydolatriā q; excolebat in toto regno
israel eius metrop' erat Samaria ꝑ regē ꝓmi
Jeroam· n· p' rex adhuc meminit ꝓphē ut ly cēt
·vi· ꝓ· xvi· et q; excelsa iude· i· vide precedit ydo
latria· q; exercit' in montibz regni iude· nō
ne ierlm· q· d· ex potentia regis iude quor sedes
regis erat in ierlm· edificauit templa ydolo
rum in urbz sue· vi· ꝓ· xvi· q; fuit quoddam ydo
latrie alys postea vō achaz altare faciēdi
ꝓpē posuit in templo· vi· ꝓ· xvi· et postea ma
nasses ydola posuit in templo· vi· ꝓ· xvi· et
hic pō regni malor· meminit ad ydolatriā ꝓpē

¶ Et ponam Hi oñter ponit omnātio pene
regno israel' sequentem ei dr· et ponam samariā
q; acerui lapidem ꝑ destructionem samarie me
tropol' in regno· x· tribuū intelligit destructio tor'
regni q; impleta fuit tpe osee· vi· ꝓ· xvi·
et omnia sculptilia eius comminuent ut inde
auri et argenti auferat· et omnes mercedes
eius· i· illa q; nō ꝓpter bñ portant a pditoribus
obtinuerit ignis ei domibz in quibz sc̄· q; de mer

dibz mĕtriab. i. idolatre gentis q; idolatria viget
lat in regno. x. tribuũ. et vsq; ad mĕdem mĕtria
et gentis assmar idolatre reuertent repetamuẽt
n. pcessa alias retro. q; mente execrationis
dnũ iuriare. ¶ Sup ij. ij gñer pmẽ compas
sio ihũ sup ꝓphã suũ dr dicẽ sup ij planctum
et vlulatu. est aũt vlulatus ut confusi pcedẽ
es magno dolore. vadam spoliatus. i. lacerus ves
tibz Judei. n. in dolore poñt vestes suas incombẽ
te puer in multis locis terre ac mari testimo
nium planctũ velut draconũ. i. unde hyerubi
lem q; desigñta ẽ plagis eius. i. nõ ẽ remediabil
malicia eius. nec ꝓ aĩs pena debita ad ij sedẽ
et sibere ẽ eam alia cũ dicẽ q; venit vsq; ad iu
dam malicia regis isrl et q; sequet pena. i. gethi
nolite ãmiciare. ne philistei lerent de musicis
ignis ꝓphe ꝓ talem mod dr loquebat in plane
tu sup saul. et ionathã filiũ eius. q. ꝛc. i. nolĩ
te ãmiciare in gethi ꝛc. lachmis ne ploretis. i.
signa tristicie in ãpto nõ ondatis ne micet phis
teis in domo philistiim ꝛc. i. secrete ficiatis tris
ticie vie signa. et tũsite vbi ihũatio quidem. i.
vos ihũantes in regno. x. tribuũ qd est philistie
ihũationis. tũsite. i. cito tũsibilis ducta in captiui
tatem. ostis ignominia. i. ihũatio vñ q; pius e
rit philistiim cito confidet pigniõia ẽ illata. et
q; aliqui amiationes ꝓphetaꝝ derelinqũt tũq;
friuolas delites q; ihũ non sim cueri de tali mã
io dicat ꝓphe. non est expressa que ihũat in ceru
. i. gnis gens isrl non sit expressa. tũ est in iaĩ
is execrandi. planctũ domus viciniã ex vobis. do
mus vicina de ij regnis duab tribuũ. et accepit
malitiam q; immediate erant vicini regno. x. t
buũ. et accepit malitiã idolatrie ab eis. ut dñs
est et ꝓ ois ostendit pone sequentis et planctus. q
sterit sibimet. captiuato. n. regno. x. tribuũ regni
nidu adif sterit ꝓter iniquitatem exercitie regis
qui timet regnabit. ec. pr. xvij. cui sitiuisse ani
nalibz qui fuit pessimus io subdit. q; infirma
ta ẽ in iuda. posuit. n. animalibz idola in temp
dei. ec. pr. xvi. et q; ẽ ij sterila est destruct ecclĩ
ec. pr. xvij. io subdit. q; ihũate in anfractuosis
ꝓter destructionẽ ciuitatis et templi imminẽte
tumultus q;rige. i. quadrigas ihũantis lachis
nomen ẽ ciuitatis q; alio nomĩe dr dan iudicii. x
vij. et ẽ in tio aquilonari tie ꝓmissionis et il
la vo ꝓte venit exercitus caldeoꝝ contra iezrlĩ ꝓ
. i. cũ timiditu magno q;rigaꝝ et armatoꝝ timore
ihũantibz inuentũ. et iuste ab illa ꝓte incipi
pẽ sicut incepit culpa. q; in lachis fuit positum
ydolum michee a principio tpis iudicii ut ysaie xi
dicit. xvij. et inde ydolatria prosilit ad dan. x.
tribuũ et de illa ad tiam duaꝝ et ꝙ dicit pri
cipiũ pmi ꝛc. postea istud referẽ ad sequentia
dicit. n. pa. ꝛu. ꝙ gretyei afedati isti erũt cã
facta regi isrl ad venend dam regnũ iuda sic
et sim de q; ysaie. xxa. vij. et cũ postea fuerũt
in ostinatione ea ipsoms facie cã ose fo izela. vij.
. i. vv. et ꝙ fuerũt mendaces et deceptores ꝓpe q;
manserũt q; tin eoꝝ antiquee ab assyrijs. et ij ẽ
q; dr ꝓphã. i. ꝓpe mendaciũ et deceptionẽ dicũ
tibz. s. ter assyrioꝝ amissarios. i. bellatoꝝ ab eo
missos. sup ij edificatem gethi domos meliatu. ita
q; ꝓ domos idem melligit. q; ꝓ ij edificate gethi
et q; nõ solũ gethi fuit destructa ꝙ marcsa. et
odollo io subdit. alij hereden. i. numeriũ tiri
tuam accipientem. et possidentes addunat tibi
q; ihũatis in marcsa. i. genti ibidem ihũanti
usq; ad odollam venet gloria isrl. i. afflusio q; st
nominatur nomen. sicut michol dr de q; pr. vi.
q; gloriosus fuit ter isrl iudee. i. q; vilis posset
eam pulsare dicit q; dictio ihebuseti ij posita qui
vane putauit ꝙ pugnam et ihũitatem et in so
ssu est hũi plana usq; ad odollam q; est de ter
minis isrl venet ihũatus. i. destructio q; adui
sarios. io gaudit ꝓphẽta. de tuliare et tondere
in signũ tristicie sup filios deliciaꝝ tuaꝝ. i. mu
tilẽ in deliciis dilata tuã tuum tui sicut aq;
la cunus plume tuãmet q; st mmis inimique
quũ captiuum ducti st ex te. i. nec ducent in ter
assmar.

¶ Ecce in aspectu tuo

Væ qui congregatis. ij gñer omnat ꝓphẽ
ꝓter culpam auaricie et diuidit in
tres ptes. q; primo ponit pene cõmi
natio. ibi ꝙ ꝓphẽta compassio. i. vltiã. tertio ꝓphẽ
ostatio ibi. congregationẽ prima in duas q; ꝓ
phẽta ponit ꝓphe culpã. ꝙo cõminat pena. i.
ulciscetur. Qũ primũ dr. Væ qui congregatis mutilo
et bona aliena rapue q; ẽ magis notuũ q; v
tile ꝙm illud augustinus lucrũ in arcta dapi
tũ in ostia tulit vestem et perdit fidem. et o
primum malũ in cubilibz vestris. i. opari dis
ponitis io subdit. in luce matutina fuerũt illi
exequendo in ope q; disponunt de nocte et q;
sterũ subdit et occupauerũt agros. s. alienos
et violenter tulerũt. fraudibz et violentijs et
ambitionibz malunt vnũ et domos ꝓsequendo pau
pes in ꝓpe. et in domo. Ideirco. ij gñer ꝓ
dicit penam. et ꝓ remedia. Iam ecclesiastici
. i. ne lõgũ mĩ. cum primũ dr. ideirco. i. ꝓpe dan
malicia. ecce ego cogito sup familiã istã. i.
sup regnũ. x. tribuũ malitiã s. pene. vñ non
auferẽs colla vestra. q; erit tum grauue q; non
potius euadere. et nõ ambulabitis superbi. vt
magis depssi et ihũiliati ut captiui. qm̃ tempus
pessimũ est. s. tonita vox. in die illa sumet sup
vos parabola. i. cois derisio. i. cois derisio. et can
tabit canticũ cũ suauitate ab aduersarijs
viis. ostium in ꝑsona vina. deppilatione vasa
ti sumꝰ. teglath phalasar. n. rex assyriorũ in
pte deuastauit ꝓphã. ec. pr. io subdit. ꝓ ꝓphe
mei amicitia ẽ. q; ceperunt ꝓtem ꝓphe q; fo
resistit ad tiam suam et filius eius salmana
nasar. appetauit resistit et addunat gentes
ceneas ad possidendũ illius regnũ tuis q; ꝓ
uidens ꝓphẽta dicit in ꝑsona ꝓphe sui. quã re

cedet a me .. q. d. qđ mlet mchi iste cressus aīe
itat. i. aī ato ste reiisurus filius eius qui regio
nes mūe diuidat: gentilr alienis iō gdudit ysai
ꝑē li non ert ē o ifil' .inrrens flumenlū ꝛc. i.
ynūs ijeditatem m ꝓmissione tra. qr gentes illuc
addicte manserūt. i. vsq; ꝓst tat xp̄i. ut fregit
sūpedīm est. ¶ Ne loqmm li ꝙ̄ter excludit fiz
estimatoēm ysai credentis se nō expelli de tra eo
q; erat ē tatis a dīo. d. ne loqmm loquentes
mē vob nō stillab' sup istos. i. pena ōmnatis a
ysaīe nō tadet sup nos. mīq; ablīuatus est
spūs dīni ꝛc ꝙ. n. dicebant spūs dīni. i. ei
wlūtas nō est dmīnuta ad bīficiendū vobis
n' cogitat nob' suaē qđ dicit ysaīe et subdit
pūsto m ꝑsona dīi. nōne verba mea bona sē aī eo
ꝛc. i. vba mea ꝓmissia sē et fīa hom ill' qui
uadīt via recta et nō mal' hoībz subdit.
et contrario ysaīe meis m adiūtarū assurrexit
.i. orta me ꝑsequendo me m membris iō subdit.
desup mmcā palluit sustulistis. violēt et male
ab impetētibz se defendē. et eos qui tristabant
simplicē .i. sine culpa. miserēs ysaīe mei ciensis
de domo delicias. mētiendo vnis earū aī quib
delabūtur vnerūt. a quib eos tulistis laudē
meam q̄ oꝛphym fuerā ꝑ nos cogūē ꝑ dolore
clamare magis q; laudare. fugite et ite .i. de
tra vīi exite vobis m captūtatem ysaīe similitudīa
e q̄ ex patīs sūpedīs. ꝙ̄ruēt putredine pessima
.i. gens ista. ¶ Vnā. li ōnīter ponit ysaīe cō
passo ꝙ̄ malis ysaīe suis sup venturis dicentis.
vnā nō ecclī vnus ynūs fīm. s. ysaīe m mal' que
pdīu. et mendatiū potuis loquere .i. q illa q
dīm nō euenirent nō erī sc̄ est. stillabo tibi pēm
ventrium domīcilio m vmīi et clrietatē .i. pane
hūdantiam q̄ ꝓpotum fiequēt denūciat m sp̄
tua et pressīē sēme .xxv. acipe calicem ꝛc. et
erit sup quem stillabit ysaīe iste .i. sup ysaīe isrl
ist' descendet pena a me ꝑdīi. ¶ Congregatione.
li ōnīter ponit ꝓ cōsolatio ut post vnīi mor
desiatum mfirmat' oleū lemtūm et exponit a
liqui ꝑtem istam de reditu captiuitatis babilo
ꝛ̄ li nō videt' euenisse dīi q̄ dr li. congrega
bo iacob totū. de captiuitate vō babylo. redie
runt trīi due tribz. et pauca de .x. tribubz qui e
uaserunt manū regis assirioꝛ et postea ihīra
uerūt m regno iude et aī duabz tribubz capti
uati fuerūt et redierūt nō trī omēs q̄ plures
de istis et de ill' remanserūt m babyloma dete
ti amore vroꝛ qs ibi acceperāt. et pl' ḡ trahue
rant et honoꝛ tpālū q̄ acquisierāt ꝑtea q̄ m
fine dr. et cōsidet ysaīe eoꝛ tyrann eis. redeūtes
.n. de captūitate nō habuerūt regem ducē ꝙ̄ter
qs istud ē refeiendum ad xp̄i tēp̄s et exponit
aliqui de questione grīali iudeoꝛ ad fidem ꝛ̄
finem. et pē ad ihc lrīs status applicant. videt
trī michi euenientia exponi de congregatiōe
patrū m limbo et eoꝛ eductione ꝑ xp̄m sic. con
gregatione congregabo iacob totū. li dr eo modo

lo. dī quo maiores ciuitatis dīi cū ciuitas ꝙ̄ qđ
eoꝛ simī dr simī ciuitatis. et q̄ fm virginem spi
ritum dīi de domo iacob mūdo et mito. et omēs
isti fuerūt ibi congregati a pncipio mūdi vsq;
ad resurrectoēm xp̄i. ꝓter poenam illi qi tricēs
m oulī. qr enim ibi a dō custoditi vsq; ad tp̄m
xp̄i quo mde trāslati sē ad gloriam. tumultuosa
bīt' a multitudine. ꝑ hanc tumultuationem
nō intelligit aliqua cōmotio quem contra fi
ꝑ eam designat multitudo magna. ascendet u.
s. saluatoꝛ eoꝛ pandēs iē. qr sua morte aperu
it celi. diuidet. s. erūtes m inferno qr eiā
mde eductis ꝛ̄plo remanserūt ideo subdit. et
trāsīb rex eoꝛ coram eis ꝛc. i. dīus ihc xp̄us
verus homo verus deus qui vuit et regnat
m secula seculoꝛ amen. ¶ .xv. capitul'.
Ego dn. li ōnīter ysaīe animat ꝙ̄ pnā
maloꝛ. et ꝑ salute ꝑ magis generalē
ibi. vniuīi. prima m duas qr ꝑmo po
nnatio ꝙ̄ter culpam pncipū. 2o. ꝙ̄ter culpam
pseudo ysaīe ibi. li dr. Cum pmīt dr. audite
pncipes iacob. i. tocius ysaīe istl'. mīq; vī me
stre uidituī. q. d. adh' tenemī qui ysaīe offici
ūudicādi. qui odio ihēsu hoīm. et ꝑ pte tota
vob a deo alienatīm. qui violēt colluē pelles eoꝛ
bona ꝑ inpi. et carnem eoꝛ. m ꝑsona affli
gendo qui comederūt ꝛc ꝑ comestionē et exco
riatoēm et ossiū confractionē et asatione m le
bete tantum intelligi vnī modi et exquisitū ꝑ
affligendi. tuē clamabīt ad dīm. aī ab adi
tante affligent. et nō exaudiet eos. iudiciū. n.
sine mīa fiet ei qui nō miserēt iacobi. ꝙ. ¶ .
li dicat. li ōnīter ponit ommatio ysaīe culpaī
ꝑsonē ysaīe. qui mordent dentibz suis detra
hendo vīe ysaīe. et ꝑdicant patrem ꝛc. i. de
mīcant ꝑsonā illi' qui dant eis munā aliqs aī
adisa. ꝓterea nox. i. obscuritas ignorantie.
vob ꝓfusione erit et tenebre. s. tribulatonis
et angustie. et ortū bet sol. sup ysaīe. i. omīs
cognitio vitatis et claritatis ꝑsonatis desiaet
eis. qr nō ē pānīum dei. s. vbum eoꝛ. dr magis
ab eis confictū. ¶ Vmptū. li ōmīat ysaīe pnā
omī maioꝛ grīale. d. repletus ero sū fortitu
dine spūs tomm. i. spūs dei dedit michi cōstā
tiam ad arguendū vicia maioꝛ patenter. iō sb
dit. audite li pncipes. qui ysaīe supiorem pnātē
m tpālibz. et iudices. iustitiam m omīb' pnā
tes. qui edificatis sion m sanguinib. i. de sāī et
sanguīe innocentū edempnātes eos ad mortē
ut ysaīe bona eoꝛ. pncipes eius m mumibus
iudicabāt. i. ꝑ munib' m iustam sūam ꝑsuā
dant. et sacerdotes eius m mercede docebant. qui
tī ex officio tenebant docē legem iubīlue. et ysaīe
eius m pecuīa diuinabant. i. ꝑ pecuīa mūdana cō
fingebāt. et sup dīm requiescebant. i. a dīo se
quem ꝓmittebāt. dīcēs mīq; dīus nō ꝛc. qi di
cunt. Vacat ēs est m vob et iō nō ysaīe timere
ab adisaīe. ysaīe li tā vī. qui flā ꝓmittit. Dum

·q; agf ambi· ꝛc·. ·i· sic erit destructa q potit auari ꝓ̃ destm ysraeliti· q; ꝓ̃ promissa ꝓ̃ ysaia· ꝓ̃ dede ch̃ias rebellauit regi babylonis· et ex ij sciuit ē destructio templi et ciuitatis· iuxta· ·lxx· vltiō· et nōs templi in excelsa situauit· q; m locis destructis et desertis longo tp̃e solent fructescere xp̃e ꝙ̃ xp̃i· nos duxerit· ij· annis fm minorē computatiōnē· m tanto tp̃e potuerūt bn̄ restere·

¶ Quartū capitulū·

Et erit· ij ē ps mā principal' mq; ysaia de mia aut principaliter consolatōr magnꝰ ꝙ̃ oppressorū erit xp̃i mysticū· et nō ysaias describit hymnus bn̄ficij magnitudinem· hō· inuenta ij argunt malor· mgnitudinem· tā· vi· prima in duab q; p· describit ysaias ordōr corpis sc̄i· tā· v· corpus aut mysticū xp̃i ē ecclia cui p· describit adūersantis tyrannor· persecutiōr· ibi· et nūc· Contra primū scriendū q; ps ista ab hebreis et latinis exponit de tempe xp̃i· vanē· q; iudei dicūt adhuc xp̃m venturū· nos aūt dicim· tpōr sui aduentus p̃teritū· et ad confirmatōm sui erroris acceperūt iudei aliq; argumēta ex ij loco· p· q; dr· ij erit in nouissimo dierū· ꝛc· tpōr ꝙ̃ ihesu nazareni nō fuit nouissimū· vt pz· q; post eius mortem fluxerūt multi anni· ꝙ̃ ihesus nazarenus nō fuit xp̃us· et adhuc exspectat' ꝙ̃ tuus· Item q; subdit· erit mons domus dn̄i in vertice montiū· q; nō ē adhuc fm· q; mons sion nō ē in alto elevatus et sc̄i multi montes illo altiores· Item q; sequit· et concident gladios suos in vomeres ꝛc·· xp̃us· n· fuit natus tp̃e maxime pacis· ꝙ̃ q; tunc fuit destructus vsq; ad ortū ecclie· et diminuit illa pax p̃ longum tp̃us· ꝙ̃ q; in multis ecclis pax plena anima bellica q; tūc non erant nūcia assisa fuerūt in instrumenta agriculture· aptā· et nō discet vltra belligerare· istud vltra· nō importat sp̃m futuritatem aptē p; q; aliq; tp̃us determinatum et alīn nō multum longū· sicut· c· p· v· et nō venerūt vltra latrones sicut in tempe illius regis· et ysaias tūc multoties postea venerūt· et sicut vnus versus vnam sua ꝛc· ·i· ysaias pacem et securitatem et ij impletū ē in ecclia a tp̃e constitutū· et bn̄ subiungit q; omnes gli a fide xp̃i alienī ambulabunt vnusquisq; in nomine dei sui· q; p longum tp̃s post mortem xp̃i diuisi gentes diuisi vadia colucrūt· nos aūt ambulabim⁹ in nomine dei nr̄i· sc̄ilicet xp̃i· nec tūc et vltra· ·i· volens oēm mendaciū· quācūcūq; longum in die illa· ·i· tp̃e xp̃i q; dr· dies ·lxx· vnus· nec precisit dies aut quātitatē· coniectabo clandicātē gentilitatē ·i· q; distorte necessent p vdolatriam· et eam q; eiecerunt· q; legem nō dederūt gentilibus nec ꝓphetas· et hic q; tamen eos eiecit· tollitur in oīb; ecclie p apl̄or predicatiōn videt' mihi q; melius exponat' ij hn̄ de gente iudaica qui ad illam pacem q; adhesit xp̃o cū dicit· congregabo claudicantem· ·i· gentem iudaicā q; dicit claudicans ab antiq· iu· pe· vnu· vsq; claudicatus in duab tribus et ꝙ̃ in aduentu xp̃i claudicauit· q; aliqui adhesebant tūc d· vā· idolatrie aliq; aut reputabant eū deceptorē vt patet ex actibus· et eam q; eiecerā· dimittendo errore p̃ncia colligit mīc xp̃i ecclām et q; afflixerā· s· p caldeos et grecos et romanos et subintelligit' consolabor· et ponā claudicantem in reliquias· q; priora de iudeis ad ihesum xp̃m respicit nō adhesionē· et ea q; lassa fuerunt· ij dr de ꝓmissis credentibus qui cū xp̃o fuerunt in labore· et afflictione et post mortem eius ut p̃ius actibus apl̄orum plurib; locis· in tentatione robustam q; tolerabant afflictiones et tormenta nō solū patient sed etiam gaudenter act· v· ibant apli gaudentes a cō· consilio qui dicūt ihesu sc̄i nomine ihesu contumelia pati· et regnabit dn̄s in monte sion suo eos· s· in ecclā q; dr· mons sion eo q; in· xp̃s fidem catholicam p̃dicauit et sp̃m· s· suis apl̄is misit· et ex ij nūc et vsq; mctūm· q; statu ecclie militantis fuerit· status ecclie triumphantis cui non erit finis· et in omnib;

ad consilia euāngelica· q; de sion exibit lex ꝛc· de iherusalē eni processerūt apli alii diuersi ad predicandū p orbem fidem xp̃i actenus· p· et iudicabit inter ꝓphetas multos iudicio distinctionis aliquos vocati ad fidem et gratiam· alios omissis suo iusto iudicio licet nobis occulto· et conflabunt gladios suos in vomeres ꝛc·· xp̃us· n· fuit natus tp̃e maxime pacis· ꝙ̃ q; tunc fuit destructus vniuersis ecclis lucens· et diminuit illa pax p longum tp̃us· ꝙ̃ q; in multis ecclis plena anima bellica q; tūc non erant nūcia assisa fuerunt in instrumenta agriculture aptā· et nō discet vltra belligerare· istud vltra· nō importat sp̃m futuritatem aptē p; q; aliq; tp̃us determinatum et alīn nō multum longū· sicut· c· p· v· et nō venerūt vltra latrones sicut in tempe illius regis· et ysaias tūc multoties postea venerūt· et sicut vnus versus vnam suā ꝛc· ·i· ysaias pacem et securitatem et ij impletū ē in ecclā a tp̃e constitutū· et bn̄ subiungit q; omnes gli a fide xp̃i alienī ambulabunt vnusquisq; in nomine dei sui· q; p longum tp̃s post mortem xp̃i diuisi gentes diuisi vadia colucrūt· nos aūt ambulabim⁹ in nomine dei nr̄i· sc̄ilicet xp̃i· nec tūc et vltra· ·i· volens oēm mendaciū· quācūcūq; longum in die illa· ·i· tp̃e xp̃i q; dr· dies ·lxx· vnus· nec precisit dies aut quātitatē· coniectabo clandicātē gentilitatē ·i· q; distorte necessent p vdolatriam· et eam q; eiecerunt· q; legem nō dederūt gentilibus nec ꝓphetas· et hic q; tamen eos eiecit· tollitur in oīb; ecclie p apl̄or predicatiōn videt' mihi q; melius exponat' ij hn̄ de gente iudaica qui ad illam pacem q; adhesit xp̃o cū dicit· congregabo claudicantem· ·i· gentem iudaicā q; dicit claudicans ab antiq· iu· pe· vnu· vsq; claudicatus in duab tribus et ꝙ̃ in aduentu xp̃i claudicauit· q; aliqui adhesebant tūc d· vā· idolatrie aliq; aut reputabant eū deceptorē vt patet ex actibus· et eam q; eiecerā· dimittendo errore p̃ncia colligit mīc xp̃i ecclām et q; afflixerā· s· p caldeos et grecos et romanos et subintelligit' consolabor· et ponā claudicantem in reliquias· q; priora de iudeis ad ihesum xp̃m respicit nō adhesionē· et ea q; lassa fuerunt· ij dr de ꝓmissis credentibus qui cū xp̃o fuerunt in labore· et afflictione et post mortem eius ut p̃ius actibus apl̄orum plurib; locis· in tentatione robustam q; tolerabant afflictiones et tormenta nō solū patient sed etiam gaudenter act· v· ibant apli gaudentes a cō· consilio qui dicūt ihesu sc̄i nomine ihesu contumelia pati· et regnabit dn̄s in monte sion suo eos· s· in ecclā q; dr· mons sion eo q; in· xp̃s fidem catholicam p̃dicauit et sp̃m· s· suis apl̄is misit· et ex ij nūc et vsq; mctūm· q; statu ecclie militantis fuerit· status ecclie triumphantis cui non erit finis· et in omnib;

gnus. in templū qđ erat ſm ad modū aruſp
et dr̃ gregis qz m altrō in̄ templū immola
bant̄ greges in altarib; holocaustor̄. nebulosa
ex nebula fmm oſurgente. de holocaustis q̄
totalit̄ incendebant̄ ad honorem dñi. vsq; ad
te veniat. ſ. redemptor q; impletū fuit quā
ibi oblatus fuit et ꝑiit. et ſubdr̃ condignos ve
nientis cui dicat̄ et veniet ꝑtās ꝑma de ibne
ſue dr̃atre. ¶ Et mūc li q̄ter ponit̄ ecclie ꝑ
ſtantis ſtrendū tri q; aliquā reſidui tyri capti
vsq; ibi. mūc ruſtabens exponit de dr̃ata ru
dor̄ in babilonem et reductione et lūā ſtatus ꝑ
applicam vsq; ibi. Surge et tritura. ſi vltra nō
ꝑ bri applicatur q; redeūtes de captiuitate baby
lonica mag; ignit talem ꝑtem qual' li de
ſtarbis ſi ꝑ fuerūt ſub ſtructure p̄. ꝑſar et
medor. ſo grecor̄ trio romanor̄ qui ter qđ. Mi
ra. exponit ly hic lram de tpe xpi. dicens q; i
aduentu meſſie inde erūt in magna ꝑte
et ſubiacent̄ eis omes gentes hic lram vero
ꝑcedentem exponit de captiuitate babylonica
et eius dedictione ſicut et ꝑcedentes q; aūt
ſe. mūc ruſtabis ꝛc̄. exponit de deſtructione
babylonis ꝑ tyrum et Danū alij aūt expo
nūt de ruſtatione iudee. ꝑ ſennacherib tpe e
zechie iſtus aūt exponēs nō ꝑſeq; qz videt
michi de ſorte. ¶ Preter qđ ſaluo me iudi
cio. in q; li p̄ ponit̄ ꝑſecutō eccle. et ſo ſma
yorge ibi. non ruſtabis. et li ille due ꝑſecu
ones fuit eedem tpe fines tri gnos ihierūt
qz ex ꝑſecutōe eccl̄a inualuit̄ creuit ex ꝑſecu
tione. n. eius q; fuit ē ſub Stephano ꝑmo mīe
diſſi fuit fideles de iezhin ꝑ unitas regiōes
ꝑdicando fidem catholicā Actuū. vij. ſimago
in vō ex ꝑſecutione ſua defecit qz captis iudis
ꝑ vinos teſſauerit legē ſacrifi. et oblationes et
ſacrifi. oſimilia q; nō ꝑmit ab eis offri cū tūc
ꝑmiſſiones primo ingit agit de ꝑſecutione eccl̄e
cui dicat. et mūc qre mercede otrahyeus. li dr̃ qm
tū ad debiliores fideles qui in ꝑſecutōe fuerūt
ſi Stephano fuit l' affluatione et mercede act.
vij. mūc rex non ē tibi. q. d. ymmo ꝑ aſſiſ
tens tibi in ꝑſuris ſm qđ dicit ap̄s. vltimo
ecce ē. volebat omnibz diebz ſū. vsq; ad oſtima
tionem ſcli. aut conſiliarius ꝑhit. q. d. nō qz
ſpūs ſ. docebit te de omnibz. qz complendit te do
lor. ꝑmo in iudea ex ꝑſecutione iudeor̄ et p̄
tea in alijs ꝑtib; ex ꝑſecutione tyrannor̄. q;
mūc egredieris de ciuitate ꝛc̄. i. de iezhin qz
ſicut dñs eſt in ꝑſecutione ſū Stephanū fide
les ꝑ maiorē ꝑte exierūt de iezhin et diſſi ſūt
ꝑ regiones ꝑdictas et veniens vsq; ad babylonē
et nō loquit̄ i. de babylone q; eſt in terra caldeor̄
q; iam erat ſubuſta et inhabitabil' ſz babylone
q; eſt in egypto in q; fides xpi fuit publicata
ꝑ mathiam aplm in eius ſorte fuit egyptus ve
ut dicit Hiōnm in lo illuſtrū vnor̄ l' ꝑ ba
bylonem li intelligit̄ mtō ꝑ petr. v. Saluatat

ve eccl̄a q; ē babylone collecta. i. in iō. ſm qđ di
at Iero. et omīs expōitores in qua publi
catū fuit euāgeliū ꝑ aplos petrū et paulū
i. ſilentijs. a ꝑſecutorib; q; fuit impletū tpe
conſtantini et mūc congregate ſūt ſup gentes
multe. ꝑſequentes eccl̄iam p̄ in iudea ut patet
Act. viij. et pluribz alijs locis ꝛc̄. et poſtea
ꝑ totū orbem ꝑ tyrannos mitentes extinguē
fidem catholicā. iō ſubdr̃. q; dñs lapide ꝛc̄. ꝓz
qz dñs eſt in ꝑſecutione maxime creuit fides
catholica q; fuit figurata exo. i. in filijs iſrl
qui quāto magis oppimebāt tanto magis multipli
cabant̄. et creſcebant iō ſubdr̃ ipi aūt mō eue
nerūt cogitationē dñi qui tyrannos ꝑſecutionē
ciuit in eccl̄ē augmētationē ꝑ q̄rū ſicut ve
ritatē ioſeph in eius dñm ꝛc̄. xxxvij. iō ſubdit
qz congregauit eos qui ſunt mee. et ſubiac̄ qz pn
cipes qui ꝑſequebant fidem catholicā ſibimiſcrūt
colla ſua iugo xpi ut ꝓz de conſtantinō et de a
lijs pncipib; ꝑ orbem iō ſubdr̃ Surge et tritura
filia ſion. i. eccl̄a ſubiacet̄ colla ſenūt qz cornu
tuū ponam ferreū. i. dalo et virtute ꝑdicā ꝑfāt
fidem et confirmandi ꝑ mīa. ita q; multā gen
tium ſubiacet̄ et gētes ꝑdāte diuinū. et omnes
ꝑlos multos inducendo eos ad vim ꝑtritōm
ſuor̄ ꝑcor̄. et metiaces dñō nummas eor̄. in ly
ꝑtitur. et ſanctab' qz lona tpalia quiſq; ad fidē
ſū dei cultū applicat̄ in pluribz locis ꝑ orbē
et qz tūc lona dñi amortizata iō trāſlatio
nū habet metiaces et fortitudinē eor̄ dñō
vmiſſe tibi. i. t. eccl̄a ſubiecta ē gentiū fortitudo
¶ Nunc vastabis. li nōter deſcribit ꝑſecutio ſy
nagoge ꝑ romanos in vltionem mortis xpi. lu
ce in qua quidem ꝑſecutione defec̄ qz deſtructo
templo et iudea iudei ꝑtim trucidati et ꝑtim
longe captiuati ſūt. et ſic ceſſauerūt legalia
et qz li fuit ſtatus ecclie ꝑ ꝑſecutionē eccl̄e in
iudea de q; dñs eſt. ꝑte ꝑcedente iō dr̃. nunc vaſta
bens filia latronis. i. gens iudaica vii et dns
mc. xxx. dicat de templo q; erat in iezhin dom
mea domus orōis vocabit̄ vos aūt fecaſtis illā
ſpelunca latronū. obſidionem poſuerūt. i. po
nent qz loquit̄ de futuro ꝑ modū ꝑteriti ꝑfecti
tendunt̄ ꝑ hoc ſūt nos. ſi iudeos in q; ꝑſona lo
quit̄ ꝑ ecclia qz erat de gente illa in vnitate pauca
erat. ſi vom mirabilia iudeas iſtā. i. ita virtute
ſtabuit et affligent ꝑſonas in ſtatu dignitatis
gentes ſic ydolos vñ tyrus ſidones qui erant
in ꝑlio principales capta ciuite uſſit occidi ut
dicat Joſephus libro de iudaico bello.

¶ Quintū capitulū.

Et tu bethleem. li incipit ca'm in hebreo
in q; ꝑſecutio ꝑdicta denūciauerat eccl̄e ꝑ
monitionem li nōter denūciat captiuo tē
ditionem. et dividit̄ in duas qz ꝑmo premit
odē xpi ſo adhēnemus fidei ibi. ꝑte li. ad iuo vō
eſt q; on vna ꝑſona eſt deus venus ab eno et ly
in ꝑte li. n. ē ſibi ſingulare ꝑmo ingit exponit eā

hymanitas ex loco natiuitatis ei dicat. et tu bethleem effrata. i. alio nomine dicta. nonniatus ut hebr. greci. xxxv. paulus ait. s. locus in multis iudee. i. respui pli tui in dignitate et multitudine qui inde fuit tribu regia inde. n. fuit natus dd. ps. xv. et q nobilitas ciuitatis magis assistit m ps. q in spa. io af. v. ca. allegauit auctorem istum s. et tu bethleem tra uda nequaq es minima in principibz iudee. ex te n exiet qui sit dnator meus isrl. ysio. xi. xa. i. messias filius dd. et hi idem dixerunt sacerdotes legis pris ab herode requisita de xpi nasciture. af. v. dnes in bethleem iude sic. n. scriptum est per ysaiam. et tu bethleem terra ce q pr q aliqui autho expnentes hinc sptum de ezechia rege magis iudaizant q hie. et ei hi dixerunt ab intentione euangelii. V. Confer exprm y. deitas ei de. Et egressus eius. i. emanatio. ab initio. i. a pre qui e principium filii a diebz eternitatis. q hi emanatio tertia sp. n. nascit filius a pre. et sp natus e. Quare hi. hi gnites agnit de adhentibz xpo quare p promit pfatis sc pfectis modus i. et erit reliquie. prima in duas q p odit. Voluit so remoue dubuit i. et erit iste. Vita p. primo pro grauia ad pdam dnm e. n. q xpus pm hyanam naturam fuit de bethleem et sic iudeis et legem fuauit. et que hi uolut deferre ysio et legi q gnus in morte eius lex cessauit quitum ad efficaciam tm ad tpis potuit fuari vt synagoga cu honore duceret ad sepulcra ut dicat Aug. quos tibi ypius iudaicus q. ad meduloes cet morte dignis que mortem xpi tm ista primitio fuit dilatata usq ad annu. xlv. in q destructa fuit ciuitas et templu. et ypius captiuato p eratum somno. et hi e q. di que hi. i. que assumptionem hyane nature de iudeis. et honorabili timatione legis dabit eis. i. permittet eos ysture in terra iudea. usq ad tempus ptuiens piet. i. usq ad tempus publicationis euangelii in q p orbem nati se cade filii et hi fuit impletu in tpe apli sicut declaratum fuit ca. Amos ix. et diffusi sup is. pa. xvii. In omnem tram exiuit sonus eor et illud fuit tempus xlv. annor pdictor in q publicatu fuit euangeliu et synagoga ducta ad sepulcra et q pauca ex parte de iudeis fide receperut. io sequit. et reliquie. i. pauca ex parte ex eis sin carnem quitent ad filios isrl. i. ad fide xp. primo thar. qui fuerut filii iacob alio nomine dni isrl. ut ad. xp. apli. qui dicit filii isrl. i. e videntes deu in hyanitate ab infantia crepusculis q vocati fuerut ab eo p cetis tpe et dignitate. et q hanc fuerut de apli isrl. et stab. xpi cetia q. iniquitatis pscutiombz fuit occasa. et ipse et filios suos fidei doctrina in secutiuidine dni. i. immutabil. confirmata aia vle. pdicauerut usq dno cooperante et simone confirmante sequentibus signis q no pot fieri nisi diuina virtute. et in sb' immutate nominis dni dei sui. i. ihu. ipse in cui nomine in primitia ecclia. eoi fiebant miracula sue deitatis oi sua et q de genalibz plures fuerut quos p orbem vnisit io subdit et quitent. q tunc magnis erabz. s. nomen e. usq ad nos x'te. Et erit hi gnites remouet dubiu pit. in idei ayches otpanei credi q eius pyseca de aduentu xpi et pfati adherentiu sibi cito deberet impleri. ido hi remouet dicens. et erit iste. subaudi xpe pre et di in abstracto p excellencia. et hi modo dicat. Aplius epse. u. pe est pre ma qui fecit vtraq unu. assyrius ei ne uenit in tram ma. ze. q. d. non erit cito pre iste. Ipe oportet pius tram ma. occulta ri et deuastari p assyrios et caldeos de quibz subdit infra. Assyr. n. primo deuastauerunt iudeam captiuando. x. tribz. e. pe. xvii. et postea caldei alias reliquas duas. e. pe. vl. et sus. atribm. i. sustantiales deficiabimus ego et alii pyete. septem pastores. i. septem duces ysrl et medor de quor consilio regis ciuitas fuit edificata. hesit. p. et isti dederut consilia ty ro et Dauid de inuasione vrusp regni. subiit assyror et caldeor. et q tepore regni babylo. ut pz Da. v. p gnes et regni assyror. q erat tam sb pnte babylonis reductu. et octo primates. subi ysrl et ayeden qui dicebant con nestabliam et ayarestalli bellatorum ductores et pfecti. i. deuorabit tiam Assur m gladio. in hebreo hetum. et confringetur. et hymnus di isciplinatus est ratio q verbum hebraicu hi ponitur e equiuocu ad pfide et confirmge. et tiam nemroth in lanceis suis hi e tra babylo. ni q primo regnauit nemroth. gen. x. et lilul' ab Assur ze. ita q non potit venire in tiam nam sicut venerat antea. Et erit. remoto dubio ypocrita reuertet ad odm et adhentes xpo p fiacendi modu ondens primo q hec erit vere diuina sed q no hyana ibi. et erit ei primu dr. et erit reliquie iacob. i. apli et alii primi credentes qui e dicit reliquie. in medio populor multor. q. vos facientes plos fructi ficare q videmus impletu p orbem vnisim a dno fructificato. n. q fit vere vobis non fit hyana prudencia sed diuina ido subdit q non exspectat virtu ze. et erit reliquie. i. pecta apostoli et discipuli. quasi leo ze q si cut non impedit leo a consecutione pde sic nec apli argentium gustione ido subdit qui q tristicit ze. exaltabit manus tua. i. potis apli et mutat ibi modus de tira ypsona ad stilum. sup ostes tuos. i. demones quos fugabant ab vob et corporibus obsessis. et omnes inimici tui pibuit q intellexi pe de sacerdotibz ydolor l' de iudeis contra xpi pfectum obstinatis qui destructi fuerut et captiuati p nos in vltionem mortis xpi et discipulor eius quor aliquos omnes occiderit vt tradit

Iacobꝝ fr̃m ꝺn̄i ihesu ut ihēur in actibꝫ apl̄oꝝ et
Iacobꝝ fr̃m dn̄i ꝓn dicit Iosephus .x. libro
antiquitꝫ. ¶ Et aut. Ih̄ ꝯtra ostenditur q̄ ꝑfecto
discipulor xp̄i non fuit virtute humana vtpote
virtute armor et mmitōnꝫ ꝙ quēmodꝫ arguit
lex machometi . ideo dr̄ ausenum equos tuos de me
dio tui . i. virtute armor ossimiluꝫ non ꝓfiacs m
onissione genetꝫ . et ꝑdum ītantes tue ꝛc . i. m for
talicijs non erit confidencia tua . hz m ptāte di
na ꝙ talem modꝫ loquit zacharias ꝓpheta . q.
ca. absq; mmo ihēabit ierlim ꝑ multitudine
hoīm et loquit de ierlim post eius rectificatōꝫ
ꝙ necmam ut videt i. dn̄o agente et sic eā
dicit. absq; mmo dr̄ non intelligit ꝙ ih̄ destruc
tio mmor . hz qr nō erit defensio ꝙ defensioe
auctoꝝ . et ausenam malicia qr ydolatria . qr
pollutio . et dnationes et consimilia ideo ydo
latriam ꝓmēcia ꝙ ꝑdicatōem apl̄oꝝ et alioꝝ
credentium se a gentibꝫ accedentibꝫ a mota . et
furiam in furore et indignatiōe vltionē penem
pcia illate st̄ medicine et ideo nō dr̄ ypsie vltō
furoꝝ seu indignationis ꝫ pene ceteꝛe . et ideo
de ipis ih̄ loquit in omnibꝫ gentibꝫ q̄ non audie
nt . s. ꝑdicatōem apl̄oꝝ et doctoꝝ fideliū qui
non ꝯminat penas tales sed furuas et et
nas.

¶ Secretum capitulū

Audite . postq̄ ꝓpheta denūciauit xp̄i ad
uentū ih̄ ꝯtra incepit ꝓlin mae
dulū . et p̄ponit ih̄ incepto so con
datio ut post venit mortificatiōm mfundat
oleū lenitiuū . vii . tas i. ne letetur . prima
in duas qr̄ primo incepit ꝓlin ut mgnus
de bñficijs hō ut metiens vias i. audite tle
prima in tres qr primo multiplicatur dei benefi
cia i volut hō falsitas gratuitis excludit
i. ad dignū et vitas excludit i. iudicialiꝫ cir
ca primū dr̄ audite q̄ dns loquit . q. d. st̄ diligen
ter attendēda . surge tu michea contende iudi
adisium montes ꝛc . i. adisium supbos ꝓli mei
et fortiora fundamēta tue . i. reges et principes
qr̄ officiū ē tuum gestare . qr iudicaū dn̄i
tui ꝓlō suo offendo sua benignitate ꝙ bñficia
et ꝓli ingratitudinē ꝛō subdit ꝓlō meus ꝛc et
pr̄ia vsq; i. et insi ante te ꝛc qr moyses dux
erat ꝓli aaron sacdos maria ꝓphissa exo . v.
memēto qđ quid cogitauit balath . qr cogitauit
debellare ꝓlm isr̄l ꝙ aduersuꝫ maledictōnꝫ la
laā sup ipm̄ . nu . xxv . et qđ rndit ei balaam
dicens quō maledicam eui nō maledixit dn̄s
nu . xxiij . et iter ibidem ad bñdicendū adductus
isr̄ bñdictionem ꝓphē nō vlcs de sethym vsq;
ad galgalam . i. de gr̄atu isr̄l qui tūc erat in
sethym nu . xxv . et ꝓtendebat vsq; ꝙ iordanē
iuxta quē ē galgala ex oppōito tui in tra ꝓmis
sionis ꝛa . ba . exponit se de sethym . q̄uis ꝓlius
isr̄l in sethym ꝑmansit ꝓpō ꝓpter nu . xxv . tū
dn̄s non dimisit eum . hz introduxit eū ad
galgalam q̄ est in tra ꝓmissionis . ut cognos

cēt iustitias dn̄i . i. fidelitatem eius ad Abra
ham Isaac et Iacob implendo qđ eis ꝓmisserat.

¶ Quid dignū . Ih̄ ꝯtra excludit falsitas ꝑ
tinentes ad dr̄at quid dignū offeram dn̄o ad
redendū ꝓ bñficijs debitis de tribus bñficijs cir
ca malo genu dō excelso ih̄ido devotionis flexa
cū mala vita . q. d. non ē ih̄ vā ꝓtinendo ipsa . i.
cū multiplicatiōe oroꝝ non exaudiam nūq̄
offeram ei holocaustōta . ꝛc . q. d. talibz sacrifi
cijs nō placentur deus qr talia ꝓm se nō st̄ accep
hz ex fide et devotione offerentis nūq̄ debo ꝓmo
genitꝫ meū . q. d. ih̄ nō vz qr mōs innocentis
dō nō placet vñ et Abram nō dicit dē immola
re filiū suū . genes . xxij . vt sic impleret hz ut
obedientia ab ipsa mam festaret. ¶ Iudicabo
t . h̄ ꝯtra vitas gratuitis dnus excludit . iudica
bo t ih̄ qđ sit bonum dō ꝙ se accepturum et quid dō
minus a te ꝙ ꝓtinendo de bñficijs tibi datis
vtiq; facere iudicium . i. habere iustitiam non
mā in ipsis ꝙ etiam in effectū et ih̄ ad omnes . et
diligere misericordiam ad pauperes et dicat dili
gere qr opꝫ pietatis nō st̄ mutua nisi fiat et
mutate . et sollicitū ambulare cū dō tuo man
datum . n . diligenter adimplendo . vor dn̄i ad ciu
tatem clamat ꝙ me et alios ꝓphetas istu pre
dicta et salus erit timentibz timore filiali q̄
est amorosus curuati in via. ¶ Audite h̄ ꝯtra
arguit ꝓphas de vicijs et primo de vitio fraudu
lentie hō de vitio supne mmicie in principio ca.
vi . prima in duas qr primo arguit culpā . hō
subdit pena . et ego . Circa primū dicit ꝓpheta au
dite tribz . salicz generaliter isr̄l vocem domini
ꝑdām . et quid applicabit illud . ordie assenaen
do et ope adimplendo . q. d. prava aut mulli
et subdit cā ipsius impedimēti adhc stans . s.
ꝙpistencie adhuc in domo impii . i. in ipō
et vxore et familia tota . tres staterus iniquitatis
. i. iniquitate acquisita et mensura minor . ad de
cipiendū ementes ne plena . i. vindicte dei ꝓmo
catma . nūquid iustificabo stateram impiam ꝛc
. q. d. non cū sm iustice regula loquat̄ n. ꝓphē
in ꝑsona dn̄i cetꝝ patent. ¶ Et ego Ih̄ ꝯtra
subdit pena cū dicit . et ego ꝓt . i. ꝙter fraudu
lentiā cepi ꝓcutere te ꝑditione et captiuitatē
de tra tua regnū . n . r . tribuū et regnū duaꝝ
primo finit afflicta multiplicat ꝙt̄ pr̄ā sua et tā
dem captiuati vnū ꝙ assyrios aliud ꝙ caldeos
tu comedes et non saturabis . alio tibi defficiente
et humiliatio tua in medio tui . i. in medio tue
tribꝫ dicit tue
et attinges . s. adisanos tuos ducentes filios tuos
seem captos . et non saluabi de manibꝫ eoꝝ qr
eis non potis ꝓsalabor et quos saluauis ꝛc ꝓ
tentingit se aliquos ex eis saluare mestiaent
animo . tu seminabi et non metes . qr adisani tui
colligent messem ut destruent . tu calcabis oliua
oleum cōpmendo et non vnges pulmentaria
inde condiendo . et mustum ꝛc . q. d. labores tuos

alu comedent et bibent. et tu fimelus et stabit
dns remanebit. et custodiā pcepta aurū q fue
runt ydolatre pessimi ut lyc. e. pz. et ambulasti
in voluptatibz eoz q non solū fuerūt ydolatre
sz eaam aurialibz mags subdī. et dnem remī
pationem ei⁹ istud ut non teneat. Ly altīe qua
capnitas regni ist ad ly scruta ē derisio et op
pbrium tēpis ppli. ¶ vij. capitlm.

Ue michi ly ostēt argumt ppīus de pce
ssīne nūiatie et primo plangit ppli
ca gentis sue malicia. ve michi q facti
sū sicut qui colligit in autūpno racemos. di
missos eo q non potuīt matutinā idō subdit
non est botrus ad comedend. s. aptus in ybo.
ac ly ictus. ficetus sū sicut qui colligit ficus. et
subm colligit malas ita q cōmedi nō pnit. idō
subdit. pcquas ficus q primo maturantur. et de
siderauit anima mea pz simple nō numeme p ly
ypsa methaphe exprimit in ppō hyalurgia
mali. et dēfīt bonū idō subdit. put sanctus
de tita mēfectus a malis. idco sequit. omēs in
iquū insidiant. q̄entes mēficere ustos
machinationibz diuīse. malū manuū suar
dīt bonū. q. qual'cumq; est. tal'ē sensus
videt. primcpē postulat. leuari exorsionem
a subditis. et iudex in rdendo. i. iudices sū
rege astituti studēt p munera ad satisfa
ciendū regi idō subdit. et magnus loquit ē desi
derū anime sue. i. rex mmistris suis exprimit
suam voluntatem. et contuitur eū eam. idest
munstri duc tractauerūt gentem subditam
p ministeriam qui optimus ē in eis. i. minus
malus. q̄ pulcrius ē. i. ybi pmixtia et qui
rectus in comparatōe ad negotios. q̄ de sepe. pī
gens et aculeans ppīm mustē. dies speculati
onis tue. i. captūtatis tue a ppletis pius et
pmūiate. nolite credere amico. i. pseudoppe
pmittenti securitatem. q. fit vē amicus. et
nolite confidere in duce. i. rege credentes q. pos
sit ab adisanis libare ab ea q̄ dormit ei⁹. i.
ab vxore apria. q. d. tantū munet volō misera
q; milluſ potuit confidere de alia ppīa q̄n
tūcūq; ē quiēta. ego autē ad dnm aspiciam.
ponendo in eum totum meum fiduciā verbum
ē ppīe p se et suis similibz in futuris tribu
lationibz. ¶ Ne letetis. post ppīi mitigatōz
ly vltīo ppheta redit ad eius consolationem
. i. paste ppīm. et pmū dicit. ne letetis inimi
ci mei. i. tu babylon ne letetis de captiuita
te mea. i. tu babylon ne letetis de captiuita
te mea q. cecidi in manibz tuis. consurgam p
tyre libandi ly. n. pt intelligi de captiuitate
. v. tribuū q̄ non redijt eū desiderio in tenebris
. i. positū. sicut in tribulatione captūtatis dns
lux mea ē afferens michi letitiam. cum dn̄
. i. penam ab eo inflictam michi portabo pacien
ter donec causam meam iudicet contra baby
lonem hoc. n. regnū nūdū fuit pūtū iuste ex
pte dumie iusticie tū tū deū ly creātis mq̄

uolūtate educat me in lucē ad ploma iudeo iusti
tiam eius. de caldeis sciendū p tyre et damū et
assiriet minuti mei. i. babylonia et aquietur
confusione. i. vindicta erit confusa q̄ dicat ad me
derisorie vbi ē dūs d̄s tuus. q. d. nō pt te de
captiuitate liberare oculi mei videbūt in ea ei⁹
miseriā nūc. i. nato erit in exultatione ut lucū
p tyri et damū dies supple venīt ut edifi
cent matie tue. vbi est ppīe allegatis captī
tatem inde de redditu captiuitatis babylonie
sed q. ppheta loquebat longe an captiuitate
et eius reditū ideo denūciat q. tūc inde cēt p
ns affligenda p regem assyroz. d. m die illa
. i. tpe achaz ydolatre longe fiet lex. q. erat de
pom altare domini vbi offerebant ipse sm
legem et iussit eas deferri suy altaris sicut le
gitur. e. pz. xvi. m die illa. i. m tpe ezechie filu
achaz. usq; ad te venet assur. i. semacherib rex
assyroz qui venit usq; ppe ierlm ad capiend
eam. et ad ciuitates munitas q. vastauit in
ciuitu totum tūm usq; ad flumen. s. iordanē
qui ē finimus tre p missionis ysus orientem
et ad mare de mari. i. de mari mortuo usq; ad
mare mediterraneū. et ad montem de monte
. i. de monte syon usq; ad montem libani qui
ē in finimo aquilonari iudee et tūc erit in
desolationem ppter habitatores ei⁹. i. ppter pe
catū achaz et aliox regū ydolatrū qui fecerūt
ydolatriare ppīm. ¶ Paste ppīm. ly ppheta de
nūciat ppīo consolationem p redditū captiui
tis babylo. de gentis finionem ad deū et dicit.
paste ppīm tuū. i. pastes in virga tua. i. in di
rectione eius reducendo de captiuitate babylo. ei
habitantes in solos in saltu. i. ex tua protectione
poterūt habitare secure in saltu vbi habitant fere
vii p. esdre. viij. d2. q. esdras non petiuit eq
tes a rege dicens q. in via protegentur dnica
protectione in medio carmeli pascentur. et in lo
co fertili videbūt gentes et confundent sama
ritanum. n. videntes illos qui de captiuitate
venerant pstitui in redificatione ciuitatis et
templi et in alijs fuerūt multū perturbati
et confusi ut habetur. p. esdre et neemie au
tes eoz finde erūt. i. dedimabūt audire ppīa
tatem eoz p munera q. torqbatur. sicut spene
in puluē voluptate dnm dei mrm formidabūt
timore fluli timentes a dō punitū qui mala
q. conabūt fuerē ppīo tuo reuitenti et ppter ista
ad dei laudem assurgit ppheta. d. quis deus
simil tui. q. d. milluſ. qz tu es solus verus
qui auferes iniquitatem finis tui p pene me
dicinam. nō mittet. mittat ppheta modum lo
quendi de ea ppna ad triam. vltra finorem
suū. vi. pferierunt in bono talia. n. sc. sub con
ditione intelligendū. sicut dnm fuit diffuse se
rouj. deponet miqtates nras. qd erit omnes nos
aggriamus. et placet in ppfundum maris. i. fauet
eas non apere ad punitionem et vindictam. ad.

loquendo in ꝑsona dicens · tāb̄ vitatem Jacob ꝛc. · i · adimpleb̄ promissiones suas pūbz nīse qui tūc implende erant et nō implete sē in dīō ihū ꝙ cui est honor et gloria in scula seculoꝝ. Amen.

Incipit Naum. Omū capl̄m.

Onus minue · aplia Naum m · d · pres duudit · s · in ezechiū et tractatus qui incipit ibi · dīns emulator in ꝙ logo ꝑ tangit · matia huꝰ ezechie in gnāli cū dr · onus minue · i · ezechias de malo pene venturo siep minue sicut dīm fuit Jone · ij · nimuitis ad pdicatiōem Jone agētibz pmāz deus nō intulit penā cōmīatā · sed ꝙ postea redierūt ad vomitū deus destruxit nīnue regnū ꝑ nabugodonosor regem caldeoꝝ et hīc destructionem pdixit ezechie suis Ciplnās ri · capt̄ · et de isto loquit · naum ezechias dēō nomiat · actor cū dicit · liber visionis naum helchezei · ita ꝙ nomiat · ex nomie tū dicit · naum qui ꝛpretat consolator et cōuenit sue ezechie ꝙ destructiōem assiriorum denūciauit ad consolationē · x · tribuū q̄ ꝑ assirios fuerāt captiate et duaꝝ tribuū que ꝑ eos fuerunt multū afflicte tpe ezechie · item ex loco natūtatis sue cū dicit · helchezei Tertio ex officio ꝙ phetandi non solū vbo sī etiā scripto cū dicit · liber visionis · licet · n · xij · ezechie sint collā in vno volumie tū ezechiā cuiuslibet posset dici vnus liber ꝓpriꝰ. Dīns emulator hic incipit tertius in quo primo zelus diuine iustitie declarat · deīō ad ezechiā applicat · i · bonus dīns pma in duas · q̄ primo ponit rigor diuine iustitie ad puiendū · deīō vigor sue potentie ad exequendū · ibi · dīns in tempestate · et pmū dicit · dīns emulator · i · iustens seu vindicte appetitor contra patres obstinatos · emulatio est aliqū ꝙ ira ponit sicut ezechiel · vindicat statuit ꝛdolū zelo ad puiendū emulationem · i · ira dei ut ibidem dīm fuit in ezechiā dīns ultor · dīns ultensor · ira · n · duplicat diffinit · a phis vnoꝰ materialit · et sic ira ē ultensio sanguīs et cor · et sic dr · in ezechiā dīns ultensus · s · ira · Aliomō formalit · et sic ira ē appetitus vindicte · et sic dr · in ezechiā dīns ultor · i · vindicte appetitor ut dīm est. Differendū nō q̄ passio ire nō est in deo ꝓprie · sz metice q̄ ad modū ire sequit se ipz q̄ punit · ita subdit · et vltiens · i · puniens et repetit pdicta sentētia pluries · cū subdit · vltiens dīns ꝛc · ad maiorem affirmationem diuine vindicte contra pertinaces obstinatos · dīns patiens · q̄ nō statim punit patres sed exspectat eoꝝ pniaz · ut sequūs punitio ultionis ostendatur · et maxime fortitudō · q · d · talis exspectatio puitionis nō ē ex defectu virtutis · Et mundans nō faciet innocentē · i · patres obstinatos nō dimittet impunitos sine debita punitione · ac si ceteri innocentes animādo ad pcedendū l' alit · et mundans · patrem pe-

tentem a culpa · nō faciet innocentē · a pē · s · libenter q̄ pene sī quedam medicine patri purgande. Dīns in tempestate · hic gnāliter ondit vigor diuine potentie cū dicit · dīns in tempestate et turbine vie eius · i · sic ꝙliter venit ad puiendū patres obstinatos · de hoc ihetur · exo · xiuj · vbi dr ꝙ puitionem egipciaꝝ ꝓcessit ventus vehemens et vens tota nocte et in tribulatione exercituū cyrus venit in tempestate Judic · v · et sibi in tribulatione plures timor oriunt samuele p · ē · vij · et in plibz alijs locis hetur · sile · et nebule pulueris pedum eius · et vento · n · turbinis eleuat pulueris ob similitudinem aeris ad modū nebule et dr ꝙ pcedit et tra pedibz ꝙ pcedit et tra sui modū logit quo dr ysaie · celū michi sedes ē · et terra scabellū pedū meoꝝ · increpans mare et exsiccat illud · sua virtute sicut patet exodi · xiuj · de mari rubro · et omīa fluuij ad desertū redigit ꝛc · ꝛ · n · similitudinem alicui iordanis · ita posset omnia flumina destruere · infirmitus ē basan et carmelus · q̄ sī loci vbertissimi · et flos libani elanguit vbi sol ē vnoꝝ continuus et si fuit tpe helye · ex similitudine multitudo diuina virtute tribuum et mensibz ser · v · montes q motus sī ꝛc · si frequēt accidit in tremotibz omīa ista sī adducta ad oīendū magnitudinem virtutis diuine ī cōcludit · qui facit cogitationes eius q̄ sanab · q · d · nullus · indignatio eius effusa ē ut ignis · si potuit in subuisione sodome et gomorre ignis sulphureus · et petre dissolute ab eo ex vehemeti igne resoluit lapides ut pz in exodo · Dominus dīns · si quidem ī q̄ dīm ē de rigore diuine iustitie et vigore sue potentie ad exitum applicat in puitione regni assiroꝝ · in q̄ metrop' erat innitie et diuidit in d · p · q̄ primo ponit vnius regis s · Sennachib puitio · ij · totius regni destructio · ca · ij · prima in duas q̄ primo et Sennachib ponit vltio diuina · ij · exultatio ī tia inducit ibi · ecce sup montes · ad intellectū p sciendū q̄ sicut ihū · c · xx · xxvij · Sennachib venit in iudeam et de lachis misit rapsacē in ierlim ad tiendū ezechiam et sui ꝓpter Sz rege ethiopie mitadente etiam Sennachib a pulsus fuit dimittē iudeam ad defendē tūm suam · Sz ista victoria redit postea iudeam ad destruendū ierlim · et tūc angelus domini percussit in exercitu eius · lxxxv · milia bellatoꝝ et ipe cū paucis fugit ad ciuitatem suā vbi interfectus fuit a filijs suis · c · xix · et sic confortatus fuit ezechias cū ꝓpho filio et ij ē ꝙd dicit homis dīns et confortans · s · ezechiam et ꝓphetam suū et sciens sua cogitationes spiritus in se · i · ezechiam et ysaiam et alios ultores contra Sennachib de diuino affidentes auxilio · et in diluuio pterimit · i · in fortitudine exercitus Sennachib sm ꝙd dr ysa · vnus raderet dīns sup eos aquas

fluūs fortes et mlīos regē assyrioꝝ et sequt̄ ibidē et ibit p uidēt̄ inundans ꝛc̄. consūmatōnem faciet. i. destructionem p angelū ut dñi t. qđ cogitatis cont̄ dñm tu Sēnachrib et exercitus tuus. q. d. vos cogitatis destruere cīuitatē domum et templū p̄z nō potestis. et subdit̄ cōsūmatōnem ipē faciet exercitus ps̄t. nō assurget duplex tribulatio. i. Sēnachrib nō tribulabit regnū iuda ipm̄ capiendo sicut Salmanasar p̄r̄ tuus i regnū isr̄l tribulauit. q. sicut spīne simul cōplectūt̄ et s̄c̄ mucē ebrietāt̄ s̄c̄. quasi uuā coꝝ ꝛc̄. in vespe. i. nocte in qua angelus percussit exercitū redigendo in cinerē coꝝ bellatoꝝ rex fecit priapiꝝ exercitus quasi uuā. ex te exit cogitans cōtra dñm malitiā iste siue p̄positus exercitus missus a rege ad tenendū Ezechiā et ppm ut s̄c̄ se redderent et ducerent̄ in tiaram subdolē subiectā. Et pfī sunt ꝛc̄. i. bellatores sunt p̄fecti in fortitudine et multitudine. s̄c̄ quasi q̄ actio dēbet. i. ab angelo percutient. q. percutiet virgā iusto siue arcūsto ysa. xvi. in die illa in tect̄ dñi in nouacula acuta in rege assyrioꝝ ca put et pilos ped̄ et barbā uumsabit. afflixi te. ubi ē dñs ad Ezechiam et ppm sui qui fuerūt afflicti p regem assyrioꝝ. et nō afflixit am ultra. s̄. p assyrios tū postea tpe Ezechie ppl̄ fuit afflictus p caldeos. et mit contēni virgā eius. i. prātem et vinacia tua dissipatum. q. infecto exercitu potis ne libere p uideā. et Papi et slip te dñs. ubi ē ypocrite qđ Sēnachrib de q̄ p̄cepit angelo ut parceret exercitui eius. nō se mirabit ex nomine tuo amplius. i. nō mirabit̄ tur amplius tibi filiꝰ. q. fugiens ad tiaram suā cito fuit mirabilis a filiis suis. s. p̄r̄ rubo dies a fuga sua Tyrie. i. de domo dei tui mi rabit̄ q. in tēplo ydoli sui fuit mirabilis c̄. s̄c̄. xix. idō subdit̄. sculptile et conflatile po nam sepulturē tuē. q. me ydola fuit occisus nō m sepulturā suis ē ei honoꝝ regius eo q̄ suis erat totū ppō eorum imputāti destructi onem exercitus pdām. similiter Sēnachrib dm̄ isr̄l blasphemātus. c̄. s̄c̄. xix. ¶ Ecce sup montes pedes euangelizantis ꝛc̄. quia p cussō exercitu et Sēnachrib fugiente statim Ezechias misit ad cōsules ad denūciandū dei auxiliū ē suū. et ut omēs venirent in templū ad reddendū gras dō de tanto b̄nficio. q. nō adiciet ultra ut p̄teriat in te belial. i. absq; ullo p qđ intelligit Sēnachrib qui nō dei nō homines re uerebāt. omnis mirabilis. q. post mortem sui ex ercitus omnibus fuit. ut dñi ē.

¶ Decimū capitulū.

Extendit. p. q. ypsa demōstrauit pausso nem Sēnachrib assyrioꝝ regis. Ut gratē demōstrat destructionē regis m̄ q̄ me ipsi erat minue q̄ destructio sua fuit p nabuc. regem babilonis post mortem Sēnachrib. et primo ponit̄ ys̄ destructio sedō destructionis ratio tertio ui. prima in tres q. primo ponit̄ minue obsidio sedō obsesse captio ibi. porte fluuioꝝ tertio capte depōdatio. i. dipite. tertia primū alloquit regem Assyrioꝝ. d. astendit. i. ostendet aurus et equos. s. exercitus caldeoꝝ qui despicat coram te. ut stando tiam in oculis et nō potis resistē. qui custodiat obsidionem et minue vsq; q. capiat eā. qtem plant viam ꝛc̄. i. destrone te ad occidendū et tuos bellatores ostendo. q. d. Ut erat pro mobilo ut Ieuat̄ missa et subdit̄ eā. q. sicut reddidit dñs supplā Iacob. denuendo Sē nachrib eo q. supplex egit contra duas tribus sic supplicium ipse. supple cito redder destruendo totū regnū assyrioꝝ eo q. supplex egit contra regnū et tribus ipm̄ unde capiendo q. uas tatores. i. caldei vehementes dissipauerūt eos. i. dissipabit assyrios. et ppagines eoꝝ. i. filios et filias. elipeus fortiū eius s. nabuc. ignitus erunt. in ipa lemme erit ad sol̄ radios refulgentes sicut ignis ad tiorem assyrioꝝ et obstupefactū oculos eoꝝ um exercitus in occi nens ysaiat. in. sup arma ornamēta vulnera ne si aliquis eoꝝ vulnerauit exercitus assyrius fi nis alii tierent. ignee Ysaie cunus. i. carnuū erit. in ipa Ysaie similiter et sic in die sol̄ fulgebunt sicut ignis. in die ꝑcus sionis eius s. ad pluā et ego erit de Assyrio ib de quibz dr̄ et capitatores eius. i. auriga ypsa. ii. de uno exercitu lo. tristat ad aliū et ego. sicut solet fieri in despone bellorꝝ ost pm s̄c̄. i. attonita p stupore idō subdit̄. in ter uallis omnibus s̄c̄ nesciētes aurus ducere ō subdit̄ quadrige tollisse s̄c̄. ex defectū ductio ne. et subdit̄ causa huius stuporis ei dr̄ al pectus eoꝝ. i. caldeoꝝ qi ysaias ꝛc̄ ꝛc̄ refulgentia ꝛc̄ ꝛc̄ ꝛc̄ refulgentiam armoꝝ ut pdem ē. q. fulgetum distincta velocit̄ et audacit̄ cuncteꝰ contra assyrios vendabit. s. rex assyrioꝝ fortiorꝝ suoꝝ qui solebant ee q stantes et armati et fri s̄c̄ pauidi ido sibi dit̄. ruent in itinibus suis. nō potentes re sistē in campo caldeis. idō subdit̄ velocit̄ ad rendent muros eius. in ipo ysaie. festinabūt ad muros suos ut qui non poterant resistē in campo defenderent se in muro. et ꝑparat̄ pībraculū. i. tentoria caldeoꝝ in exercitu ei tanis ponent̄ ad eam obsidendā. et sic patet ītranis obsidio. ¶ Porte fluuioꝝ. hi ānec destruct̄ ipi cap̄ tui dr̄ porte fluuioꝝ. i. por te nimue que ofidebat̄ immittēt fluuioꝝ apte s̄c̄. i. fracte p impetū caldeoꝝ. et templū ad solū diruptū. i. templū ydoli nesrath q̄ colebant reges assyrioꝝ. uq. s̄c̄. xix. in ipo ysaie. et palatiū. s. regis ad solū diruptū in regni ostemptū et miles captiuus ꝛc̄. i. milites regni assyrioꝝ in captiuū. n. fregit

pomt singulare p plitu · m ihc · ihz · et astas captiua adducta est · et dr ij astag regina ut dicat ps. sa · sm id pb̃ ieron · astant regi a dextis tuis et lia sq̃cs concordat ai dr · et anelle eius immalmt captiũ a ualdeis gementes ac nõ audentes alte clamare p timore · i · mutõ sm mor · de q̃ confidebat nõ resistit adistrys sicut aq̃ pscme resistẽ nõ pnt p sui paucitate ipi võ fugerũt · s · de cuitate quacuq; potuit fugere · ¶ Dirpite · ij gnter describit ciuitatis captre depdatio ai dr dirpite · vos caldi argentũ rc · i · getiq; p cosa dissipata ẽ minue et stassi p fractionẽ muror̃ m plibz locis et tor tabescens · i · defi ciens fem ẽ bellatoribz unis · et dissoluõ gre maulor̃ · i · gemmi q tremuit ex timore · et iõ dicit gemcula dminue et defectu m cis tis membr · i · q non potuit sistere · et fugas oim sicut mgred olle ex fame et ex fimo incendi minue · iõ subdit derelicte vbi est ihitaulii leonũ · i · minue vbi solebant reges et principes ihitare qui erant fortes ut leo nes · et pastura catulor̃ · i · filior̃ ad quã mur les · i · vr id ẽ q; ciuitatem migresso est ut ibi hiter secure ai catul' sui · i · filis et paulis · q · d · nulla q; nõ ihz refugiũ a facie caldeor̃ les cepit sufficienter · i · hiidant lona multor̃ regnor̃ ẽ dirpiendo sm qd dr ec pr · vñ dñe dissipuerũt reges assyror̃ gentes et tiag oim · et necaut leones sue · i · milites reges tie ut eor̃ prosa affenet proibz et caulibus sue et impleant spelũcas suas · i · domos suas id subdit vlcio dna · ecce ego ad te dicit dñe · cuius virtuti nõ pt resisti et extendit vz ad summi · i · tollit quadrigas · t · in quibz alia regina dauastasti · et leoncolos tuos cõmedet gladius · i · filij tui cadent et extimmalis de tra · b · tua pdam tuã · tunc eam caldeis et nõ audiet vltra vox mãcor̃ tuor̃ · ad blasphe mand deũ sicut blasphemauit · ec · pr · xviij · sicut itaq; blasphemes et exclamauit voce magna ultrice · rc · et sqẽ ibidem · nolite audire ezechiã qui vos decipit dicens dñs liberabit vos nisi ubi venerit du genarii · rc · q · d · nr dñs nr potest vos liberare.

¶ Tertii capln̄.

Ce ciuitas post ciuitatis destructiõ ij ysaie declarat destructionis rõnẽ q; fuit ciuitatis malicia · ai ij tri mẽ pont de pena et dicit in duas qr primo dpt malicia minat eius depssio et sed mulapliat confusiõ · i · ¶ Ecce ego · Contra primũ dr · ve ciuitati sanguinũ · i · eius pbis fuit ef fusio multi sanguinis ymisi ñdum · i · totu de bita ñdi ut quos nõ potuit stupre virute decipet fraude dilatationẽ plena · i · ciom bi intrisecis q est stagnũ qmplue subiisti & af · xv · Omne regnũ in se diuisũ desolabit nõ recedet a te mpma · i · caldei te absidentes nõ recedent a te donec impuerit omia bona tua ver flagellu · i · pmus flagellu mãnatus equeb currui et equiti sup te vementi et micantis gladij ad te occidend et fulguãti tibi iuste · i · velocit vibrate ad modũ fulgu ris et multitudinis mistiõ de cuibz tuis et cooriet in corpibz tuis · q · d · tanta erit mlt titudo militiõ q; vnus militis caden sup a luũ et subdit ai ppt militudinẽ fornicatio nis spiritualis q; sit ydolatre et tõtius mundi spetiose · rc · i · minue attrahentis alias gentes ad suas volũtates p multas vias et ihitus ma leficia et mãnatores magicas a tribz venies q; vendidit gentes · m fornicationibz suis q; pu ellas alias gentiũ captas exponebat minue q; stupul p pecs et idem fugebat mpulans mu liebr ni vitio sodomitico · ¶ Ecce ego · hic ostitit ondit pbus minue assiror̃ et duobz m duas q; primo ondit apostatã sub pria forni catione so sub pria locutus ibi congregatur prima m duas q; primo ponit pria so ex m de ciuitate alia i mica · contra primũ dr m psona dei ecce ego ad te ponendã ibi vituperiũ et derisionẽ et reue labo pudẽda tua loquit de ea sicut de mliere fornicaria deplorans casus multor̃ manifestat et piram sup te abhominatões qi facia te despicit factis ex ois et vilem et ab hominabilem et pna te in exemplũ · s · eor̃ ruinas aliar̃ trui primitionem videntiũ idõ subdit omes qui viderit te resilient a te · et a malefitis tuis ne gr primat qs amouebit te tibi applicand · q · d · nullus gr dicent deb usibz dei sup te iudiciũ · ¶ Nũq · ij gnter pa ra dr de alia ciuitate destructa p nabuc m ẽ egipto qui primus instruit egyptiũ q; regnũ as syror̃ eũ dicat nũq melior est Alexandria · q · d · non · et iõ non potes stare contra nabuc sic ne illa m ihs ihezar · nũq melior ẽ nõ mutre · ij · n · ciuitatis vocabitur · flo · qñ destruxit eã na buc et dicebat mutare qr ibi mutuebant pue ri regis qre pulcritudinẽ et lonitatẽ sibi ut dicat ps · 44 · postea p magnũ qrisi Alex · mutauit egyptiũ et rectificauit hanc ciuitatẽ vocãs eã nomine suo Alexandriã trislator autẽ nost dimisit nomẽ antiqũ qd erat · q · obliuionẽ tri tũ loco cuius qrebat nomẽ nouũ q; erat finis sũ · pbor̃ · i · q; milites pbis ihitat sibi · q; ihitant in fluuijs · p ij designat auditores suos et fortitudo eor̃ diuicie mare · i · diuicie i apportat p mare aque mmm eius · i · etiãdiunt muros eius ad ma iorem fortitudinem · et hoc ipsa fortitudo eius · i · confidentia ad eius fortificationẽ et emptio · eius tue erant negotiat · et nõ ẽ finis diuicias et fortitu dinis affirmat et libres suos in auribus tuis · i · m auris alexandrie mutat · n · modus loquendi de sui psona ad triam 3a · et ipi nõ obstantibus pdictis m tñsmigratõne ducti ẽ p nabuc pauli

eius elus. quibz consuetū ē. m bell' pri. et m
lj notat. crudelitas caldeoz. et sup mētos eius
misenūt sortem. ad dēmnāđ quis qđ ipet ap
tuos et omēs optātes eius confiet se m com
pedibz. qui tñ solent honestius tractari pter re
uelatam status et tu tp nmiue mebranis
.i. simlibz pens t' malozibz replebaris. et tu
qres auxiliū ab mmicis. .i. illi quibz spat hre
auxiliū fient tibi mmica. omēs mmitiones
tue stant fica tō. .i. ato deacent ad tiam qtū
cūqz sint fortes. exte pplus tuus mlieres. .i.
fatuis ē pauidus et impotēs ad resistend et sic
mtulerūt hostes. deuorabit igne vectes tuos
.i. tanta erit velemencia q fiacet ferū petra
tū lignū et. aquā aret obsidionem ignis tibi.
nomie loquit. q. d. nulla mmitio valebit tibi
victualiū seu fortalicioz tō subdet. pib gladio
.s. caldeoz deuorabit te ut bruto. .i. ita facilit
ducet te ad mortem. sicut bruos mouit aduem
ente frigore. ¶ Congregare. lj qñti ondit
eius dissio. et destructio sub mettyn locuste
aī dr. congregare dr. .i. sicut bruchus et locusta
congregāt m marma multitudine t' qntūcūq;
multitudinem bellatoz aggrauis t' nō tñ potis
te defendē tō subdit. bruchus expans ē auolauit
.i. exercitus tuus fugiet a facie caldeoz. custodes
tui. q. locuste. .i. bellatores tui imponētes te aus
todiue. que considere. .i. siml sedent in septis. mo
dus ē. n. locustaz aduemente frigore se m sē
pibz congregare et .i. se occultare qntū pñt cōt
frigus ē si supmenat ortus solis mq; sint mor
tue statim auolant inde et p lj designat methā
q assyrij timore nabuc. m fortalicijs congrega
rent. et postea extra tram sua in captiuitatem
ducent. dicit. dominauerūt pastores. t. .i. assyrij
tui nescientes consule tibi. sepelient. principes
tui sepultura azmi. ieme. xxj. lauauit pplus
tuus in montibz fugiens ad loca inaccessibilia
equitibz. et nō est obstiuiū. .i. occulta contritio
tua si omibz manifesta. pessima plaga tua.
q; nullus apponet remediū tō subdit. omēs qui
audierūt auditionē tuā. .i. malū veniens sup
te q audiet. bq. compresserūt manū suā sup te
.i. magis studuerūt aggrauare q; alleuiare. ex
causa subdit. q; sup q; nō trānsiit malicia tua
sp. q. d. nulli aut prima st' pplo qui nō fuerit
a te afflicti et oppssi. pter qđ gaudent de tua
oppssione m lj eaā applaudentes iustē dicit ē
bñdictus in scula sculoz. Amen

Incipit Abacuch ¶ Primū capitulū

Onus q vidit Abacuch. lj inchoat prius
Abacuch pphetia et diuidit m duas partes
s. m phemiā et tractatū qui incipit .i.
vsq; m phemia primo tangit materia lj
pphetie tā dicat. onus .i. pphetia de malo pene
vento sup regnū babylonis. dicit. n. Naum q
phetauit contra assiros captiuitatem regis
duarū tribuū. c. xx. xxvj. sic iste pphat

contra babilonios qui captiuauerūt regnū du
arū. vsq; xl. vlđ et lj erat ad consolationē
eoz q destructo p turū et Darū babilonios
regno dr tuba fuerit de captiuitate. s.
esse. .i. ¶ Ito nonsiat actor ex nomie aī dr
abacuth. et ex officio aī dr q vidit. s. pphetare
et tpe ipius pphetie dicat Hieronimus in prologo
et expositores mī git q abacuth pphetauit
de destructione babilonis. pter destructionē templi
et ciuitatis ierlm p caldeos. ¶ Vsq; hic
incipit tractatus et diuidit in duas partes q
primo ponit pphetie denūciatio. ibi cuius dicto
ris. vsq; Contra primū pphetā admiratio. pspiciatur
habuit. talem aī ipe eet prolatu pessimi et
eius pplis et lj primo mouet dnō qnem ibi audet
eius visionem aī vsq; prima in duas q primo pe
ponit nabuc. pspectio. ibi ipius pspicatis abru
pcio .i. lj ē fortitudo. prima in duas q primo pe
mittit pphetia qnt de pspicatis nabuc. qntū inde
ibi contra pplos alios .i. asperate. Contra pri
dicat pphetā non solū in pona sua sī aliox ius
toz siu pplī dicens. vsq; dnē clamabo. in oīe
contra malicia nabuc. templi et ciuitatis des
tructoiem et pplī in ciuitate detentorem. ve
asculabor ad te vim patiēs. .i. angustiā de oppſ
sione pplī mei. et nō saluabis. q. d. mihi tar
das nos eripiendo. que ondisti multa mala
tem. nabuc. et exercitus sui ut laboriem. .i. in
gustiā pplī mei. vide pium. q. caldei secū
portauerūt de iudea qđq; paosa. et in iusti
tiam contēplabit me. licet. n. iuste puient ex pte
dei tñ nabuc. et eius exercitus lj exequāt in
iusta uolūtate. et mq; que inspice atemptoies
.i. caldeos tui nomis atemptoies et tñ respi
cis eos confeindo eis pcātem et gloriam tpale
et tactes gaudentē impio. .i. nabuc et eius
exercitus. iustioz ē se. .i. pplm iudaicū colentē te
et faces homies qi pisces maris. pmittendo
q. maiozes deuorant minozes. sicut et in pis
cibz maris. et qi reptilia nō hñtia ducem.
.i. p lj videt q nō ignas eum plus de ignobz
q de bestijs mōnabilibz de quibz aplius .i.
cozr. xi. nūq. est eum deo de lobz. et sim est
iudicū. s. pīsti. et contradictio. veritatis pte
rioz. q. vitas sicubit pte lj lacuna ē lex. q.
fit contra dictamen legis nie. pt tñ lj referē
ad legem mosayca q; combusserūt caldei. et
nō pueniet vsq; ad finem. s. detrīti. iudicij. .i.
exercitus iustitie. s. magis eius qđtū. q. ipi
nabuc. pualet adiss iustū s. inde pplm in q
erant milia iusti. ni pplo aut nabuc nulli nō
omēs ceīt ydolatre. ipea egredat iudicij p
iisti. inde. n. babyloniam ducti frequēt iniuste
contēpnabit ad fraudulentem sua amissio
nem et alii ad mortem. lj eaī aliter exponit
referēdo ad dnī ipea scz. .i. pter pdāt iudicium
q. a te egrediat iudicij pīsti et lj hoīb ipsi
dictatem iudicioz tuoz considerare nescientibz.

Aspiate. ꝯ gñer admirat ꝙ hꝛ porrã na
buc. cont aias gentes aī dicat Aspiate in ꝙ
nbꝛ ⁊c. ⁊ videbitis mmbilia. q; opus frī est
.ī. ato fiet. q; nemo audet. nlī. n. videbat are
dibile q regnū nabuc tm dilatarent in tam
puo tempe ideo subdit. care sustatiuo. q. d. ist
mmbile nō fiet hūana virtute sī mea. gentē
amarū. ⁊ ulde crudelem et velocem ad ambu
landū et pugnandū et sc ad regna mlta sbi
sbiacendū hoibꝫ ex aspū tribꝫ ex actu. ex se
merpī uidtuī et oīb eius egredet. ī. ge ac
tibꝫ suis crudelibꝫ mebit finaliter a dño iudr
et primi ꝙt exprimit diffuse caplo sequēte
leiores pdis equi ei⁹ ⁊c. locutio ē ipi ad
designandū velocitate eqꝝ et equitū. omnes
ad pdam venient. ī. ad rapiendū oīa paoste
alioꝝ. faacēs eoꝝ ventus vrent. ⁊ sicut ventꝰ
urens veloc offendit gentes sic crudel⁹ suo im
petu sbiacent ē gentes idō subdit. et congre
gabꝫ qī arenam captiuātem. ī. multitudinem cap
tiuoꝝ immabilem. et ipē de regibꝫ triumphabꝫ
et p oīb de subiectis eoꝝ. et tyrannis qui erāt
alios formidabiles et diut. ridiculꝫ eius erit
. ī. matia derisionis q; fuerant eos diu ma
tabjens ad ostentationem sue victorie. ipē
sup omnem munitoēm irrideb⁹ cutamꝫ se posse
eam facile capē ꝛō subdit. et apponēs aggre
gem ⁊c. q mutabꝫ spē. q; habuē post multas
victorias uicerunt amenitā. et mē feras hīta
uit estimans se bestiā idō subdit. et ptrisib.
.s. a dignitate regni tuuel. uq. dꝫ tibi na
buc. regnū tuū tristit a te. Hic est. ꝯ gñer
destruit sibi date potestatis abusꝰ q; victori
as sibi concessas diuā uirtute ad piumendū
pcā multarū gentiū nō attribuebat dō sī y
dolo suo fulsꝰ. nūq; nō tu a principio. ī. ab etno
plus es deus tu qui es deus meus ubi ē ꝙdic
tionis uitatem diuine nature uerā fuisse
tatem ydoli ut oppta uerba sī postea magis
elucescant. et non mortem. sī p patrem regis
babilonis si saluare nos uoluerit deꝰ n⁹ iu
dicū. ī. in executionem tue iustitie. posuisti
eū. ī. disposuisti eum. et fortem. ī. dānū ad
fortitudinem ut corripes multos prōres p eū
mūdi sī oculi tui. q; nulla immūdicia pt
in te ee. ne uideas malū ꝙbando idō subdit
et respicere ad iniquitatem non potens. eā
ꝙbando et quo concludit. qī nō respice sup
inqua agentes. ī. sup caldeos in qua uolun
tate nos opprimentes eoꝝ malitiam repri
mendo. et meos ꝛō exponat. sicut ē. tenuī in
hamo sibi euaserit. ꝛō loquit ꝯ de rege babilo
nis sb metha. pistatoris qui eū ysmo pau
cos pisces capit et pluues in sagena et retia
Sic rex babilonis in principio paucos sibi sub
iecit postea multos valde. sup ꝯ letabit. ī. sup
victorias multas et magnas ꝙterea immo
lab sagene sue ⁊c. ī. ydolo suo qđ merito hic
sagena sua et retia sua q; victorias sibi con
cessas a deo attribuebat ydolo suo ut pdicti
q; in ipis manifestata ē ps eius. ī. sua potestas
magnificata et ghz electus eius. ī. ducatꝰ in
quib delectabit sicut gluto in cibis et potib
ꝙ ꝯ ergo expandit sagenā suā qua estima
bat ab ydolo sibi concessam et se mesiā gentes
nō cessat uiam gentem sibi subiacendo post a
liam.

¶ .ij. capitulū.

Super custodiā. ꝯ inter ponit dominꝰ
pñsio ad quecūq; sibi ꝙpetā. Et ꝙphetā
et dicit in duab q; primo ꝙpheta se
disponit ad audiendū ꝯ⁹ destruit dicunt pñ
sum .ī. et pñdit. Contra pmt dicat sup custodi
am meam stabo ⁊c. loquit de sepi sub metha
ra custodie fortalicij obsessi tribꝫ .n. custodibꝫ as
signat loca dūsa ad defendēd et ꝯtinuā
custodie eoꝝ et qui est valde attentus sup lo
cū suū q; si eet negligens ꝙcuti primo ven
iret sup ipm. et ꝯ nō dicat ꝙpheta se diligent
attendere ad ꝙpiendū dīnum pñsum et quid
pñdam ad arguentem me. si male mouī q
nem mdisscrete. ¶ Et pñdit. ꝯ inter destruit
diuā pñsio contra qua duo primo determinat
siu nīsi despectionem sp explicat ꝙmā nīsio
nem ibi. et quid contra primi dicit scribe uisiō
. ī. visionem tibi oīsam ad futurū mēoriam
et explana. ī. lucide et intelligibiliter destrue
ut ꝑcurrat qui legerit eū. ī. facilit possit in
telligere. q; ad ꝯ usq; ꝑcul. istud referetur ad ꝯ
q pdicat scribe uisiō. q. d. scribenda ē visio ne
detur oblioni q; non implebit ut ato et
apparebit in finem. ī. finaliter implebit et sic appa
bit ꝙ effem. et non mentiet. ī. vitas eius os
tendet. si moram fecat tardando ultra tuū de
sideriū. exspectā illud. ī. impletionē visionis
patienter. q; veniens veniet. sedm meā ordi
nationē. et nō tardab ultra ꝓfectū. Fuit uide
ttur tibi l' perus infirmus q; ꝑsonam assu
mit eaī videat otiantur ꝙpter impletionē
desiderū esse qui mardui⁹ est ubi dīns non
erit vtī anima eius q; disposita est a vānitatib
vitatis presse ustus ā in fide sua viuet. ut
tua gratie et idō intelligit de fide formatā
caritate. ¶ Et quō. ꝯ inter describit dest
ructio regni babilonie et uste. ꝙpter sex vi
tia in illo regnāta et sedm ꝯ dicit in sex
pres que pertinet ꝙsequendo. ¶ Ho maiorē
intelligentiam dictoꝝ et dicendoꝝ sciendum
q; regnū babilonis caput eē multoī potens tpe
nabuc. et durauit ꝯ ꝓ tpe suo. et filij sui et
nepotis sui baldasar sub q⁹
destructum fuit regnū tuuel. v. ꝙpta igit
loquēs de rege babilonis de tpe uni⁹ istoꝝ tu
sit ad loquend de tpe altius q; q; una ꝑsona
in ꝯ reputant luat ꝙ maiori pte loquat de
tpe nabuc. unū igit uitū ꝙpter qđ regnū
babilonis fuit destructū est misericordia dīna

quā fecat balthasar qui vasa consecrata dño
ailtui ḡuāmis vsibz applicauit et bibit m eis
et optiātes eius et vxores et cambme et mt
fectus fuit balthasar eadem nocte Danielis v.
cō dr. et quō vnū m vasis sacris potatum
potantem decepit qz p lj nam dei meruit. sc
cirt vn sluplz. s. balthasar qui m contemptū dei
fecat deū vasa m quibus appetatur. et mlj fuit
deceptus et nō deprecabit. mmo dicit et plus
sligt. i. mlionez ab et peruentus regno et vita
qui dilatauit qi mfecimus. qui ē mfanabil
ammā suā. i. ambitionē suā. et pē qi mors
i. mllu pcns p audelitate et nō admplet. i.
non saciatur opibz malis. ¶ Et congregabi.
lj pmt sm vicia qd est violencia quā rex ba
bilomē sibi cat sibi alia regna et lj magnē
fuit pē nabuc. de quo dr. et congregabi ad
se omes gentes. eas sibi violent subiacendo
mlg non omes iste slp eū pabolam sumēt.
i. vbi dēsauit. q. d. sc pmm fuit mpletū
m nabuc qn mauult amentat et electus fu
it ab hominibus pmo m balthasar sub quo
defecat regnū et dicit de rege babilonis de
risorie ve ei qui multiplicat nō sua p violē
cam vsū agregat contra se depsit luti. luti
qsito ē depsius tanto ponderos? et sic ē m ma
pma q: nō ē ibi ablato alienū tū. sicut est ī
simplia furto dr aī lj fit muma psone aut
bona violent mpuīt et pē talem aggregati
onem dempsō luto compat. mlg nō repente
sligent. qui mordeant te. q. d. sic medi et
pse regem mtfecerūt. et plm captiuauerāt
et bona rapuerūt. qz tu spoliasti gentes. mt
tas bona eoz violent ausendo spoliabūt oēs
qui reliqui fuerūt de gbus a te spoliatis qz
contulerūt se medis et pse. contra balthya
sar tyrez sanguinem homis. i. hoīm a te effu
et mgtatem tie ciuitatis. i. pē mgtatem q
amisisti m tua iudice et m ciuitate ierlm qz
hītatores prim audisti. ¶ Ve qui congregat
lj pmt tali viaū qui ē cuanaat aī dr ve q
congregat auaniā. dr aut auaris qz auid e
ns qui nō pt staari ut sit m excelsis nidi ei
. i. ciuitas regia sit potentissima et fortissi
ma sic fecat nabuc de quo se iactauit Da
niel. vlt. nōne lj ē babilon ciuitas magna
quā edificaui ī domū regni m robore fortitu
dinis mee et m gloria decoris mei cogitasti
ad effusionem domui tue qz tanto fuit effusi
bilior eius depssio pē nepotis sui balthasar
considisti vidēs multos ut de bonis eoz e
dificares tua ciuitatē contra iram tuam
qz lapis de pariete clamab. cē. i. tua aperi aut
diuia vindicta ac si te accusarent lapides
et ligna. ¶ Ve qui edificauit. lj pmt. q. m
viaū qd ē hominadū. aī dicat ve qui edifi
cat ciuitatem m sanguinib. i. effudens san
guinem multū p talū effusione. ido subdr

pūcto aī dr. nūq nō lj sē a dño ēxtauit. q.
d. sc et q se illa subdit laborabūt. n. ppli. i.
mlitudo babilonior m multo igm s. ad
extinguend l' impediend ciuitatis medi
ū p medos et pse futuū ignis. s. babilo
me mutauit. s. laborabūt qz incendū im
pedire nō poterūt qz replebit tra medis
pse m tanta mlitudine q babilonij non
poterūt resistere ut cognoscat gloriā dnī
i. pātem sue vindicte que quidē ptis e
rit. q. atque opientes mare. i. fiendo maris
. q. d. sicut vndaī dei venet slp regnū ba
bilonie q nō appebit vltra dicit nr fimdo ma
ris. ¶ Ve qui potū dat lj pmt qintū viciū
qd fuit ignominia illata dignitati regie di
cit. n. ipe. q. nabuc ad oītationē sue vic
torie fecat addua m quinos sollempni sde
dynam matthematicū et fecat se dari potum
valde laxatiuū et sic fedatus fuit m conspcu
oīm q. senacns sedechias sl ynī m tanto lu
dibrio mortuus fuit p dolorē et lj ē q. dicat
ve qui potū dat amico suo fuerit. n. sedechi
as amicus nabuc qui fecerat eū regem. xxv.
annis mittens fel suū. i. inimicens quod
laxatiuū vltra modū qd dr fel ex effectu
qz duxit sedechiam ad mortis amaritudinē
et qz ex corde felleo processit talē fōm ut al
teri aut mditatem eius. i. secundū repleti
us ē ignoīa s. sedechias p gloria q debuit
s fieri p dignitate regia ypsi qz nabuc
considerans male egisse fecat ei speculū ip
ocrisie. Jēme. xxvij. tube tu qz. i. tu bibes
effusionem a dño ē ipsum et consopiet.
consopietis vbis amentia circūdabit te ca
lix. i. pena a deo influenda et vomuit ig
noie slp gloriā tuam. i. pt gloriā regni
ignoia supuenet tibi et subdit aī qz mag
nas libam. i. templi destructi qd lj et m pli
bus locis dr libanus eo q fuit sīm de ligni
s libam. vj. pē. v. et vastitas animalū. i.
ablatio sacrificior. detrib eos. s. destructōis
templi et cultus diuini ypē li. n. caldei me
ruerūt destrui et nō solū lj meruerūt ypē
pmū in deū sēd eaā m qpmmt ido subdit
de sanguinib homis. i. hoīm p caldeos effu
sis et iniquitate tie. i. eā ut ni regno iude
ciuitatis. s. ierlm a caldeis destructe et oīm
hītantiū in ea qui p caldeos fuerūt aut
occisi aut vulnerati et captiuati. ¶ Quod pro
dest lj pmt stulti per mū dyne qd i regnū ba
bilonie fuit destructū. s. pdolatrie vitiū
aī dr quid prodest sculptile. q. d. nīl. qz sculp
tor fictor et ido nīl hz numis aut vanitatis
et faciet simulacra multa m qb notatur
pnius babilonie multiplex pdolatria et lj
patet q ppheta nō loquit de statua aurea
a nō qua erexit nabuc et adorari Danielis
vs. ut dicit aliqui hz de ydol q ipe colebat

nūq̄ tpē dorē ponit. s̄ lapis sculptus. q. d. nō. et oīūs sp̄ūs nō ē m visūbz eius. i. nl̄i lus sp̄ūs ē dr q̄ oīūs non equipollet nll̄o dīō aūt m templo sīnato suo. i. m celo vbi magis refulget eius gloria sileat a laude eius oīūs terra. dignitatem eius nlli alij attribuendo.

¶ Vy. aplīm.

Dnē audiui. hj gn̄aī ponit oīō ypheta cau tū p̄mittēt talis tract⁹ m ihē et ē de integritate textus sicut st̄ tractat i libro p̄ced̄ put ibidem fuit dict̄. ors alienth ihē pro ignorantijs. et dicit hj aliqui q. p̄ pheta peccauit ex ignorantia mūdo te dīnis iudicijs q̄ minus rectis diebus ē. tū p̄mo q̄rena egredit iudicū p̄fectum et ideo audita dīna rūsione suū p̄cm̄ confitet et pro eius remissione orauit. ¶ Ex nō vī m visūe q̄ ypheta a deo illūiatus et inspirat⁹ ignorauit diuina iudicia fore recta saltem m generali lic⁹ modū rōnabilis forsitan ig⁹ rauit m p̄cipuis et p q̄ nō ē visibile q. te eis remunerit m p̄sona p̄pria. Ex assūmēs p̄sonam infirmor. de diuinis iudicijs nimu inanitū sicut ibidem fuit dict̄ et hj arguet eo q. dicat hj p ignorātijs m plāti s. n. loq̄re m p̄sona p̄pria conscientius dicēt̄ in singu lari p ignorātia sicut igit̄ accepit p̄sonam infirmor. nīmurando ita hj orando ut p̄cm ignorancie eis remittēt a domino. ¶ Dnē audiui hj inter ponit oratio in qua ypheta p̄dicat q̄ primo demūdat destructionem babi lonis q̄ modū captiōis. nūq̄ m plūrib⁹. tūc incipit in laudem diuinorum ibi. ego aūt sic sapiendū est ypheta desiderabat potentiā caldeor destruu p̄ter eor malitiam et de eius fu turtē audiuerat diuinam rūsionem cū. ideo exclamat dnē audiui auditorē meū. i. p̄cm caldeor futurā q̄ audiue me scrisa. et timui p̄ admiratione regnis tue iustitie vl̄ alit timui. de pena infirmor. p̄limei de tis iudicijs nimurantur. dnē opus tuū. i. pu nitorē caldeor q̄ fiet virtute tua magis q̄ humana in medio āno⁹ viuifica. i. viuifi cab ponendo in affli et istis mediū animor refiunt aliqui ad balthasar qui infectus fuit in puli etate. et sic in medio annor sui or. vi. aūt michi q̄ meliꝰ referri p̄t ad an nos destructionis templi. a cuius destructe usq; ad p̄mū annū tyri fluxerūt. lxj. anni sm ihē et inde usq; ad eius repationem sexto a no Darij. xlvi. anni. Jo. ij. xlvi. annis edifi catū est templū et cū ē q. hj dicebat de re plo p zorobabel redificato balthasar vero in quo defecit caldeor regnū p duos annos fuit occisus an̄ p̄mū annū tyri in quibus regnauit Darius medus Dari. v. et sic occisi balthasar fuit q̄ in medio dictor annor q. l. st̄ ex pte vna et xlvij. ex altera. cū natus

fuis p̄lijs inde captiuando. nūc recordat ne. ipm̄ q̄ tyri liberādo. ¶ Deus ab austro. hj alludit p̄hīe lystrice eductionis de e gipto. q̄ ē ad austrū respat̄ inde et est sm deus ab austro veniet. i. fiat deus a p̄te australi venit cū p̄lio p̄lijs ad tam pro missionis reducendo sm ro deut. hj. v. no uit deus ter tuū lyticus tract. xl. annis q̄ veniet cū medis et p̄sis ad liberandum p̄cm de captiuitate babiloma et silis. i. de⁹ qui est sanctor. de monte p̄ran. i. sicut reduxit p̄lijs q̄ loca illū nui. x. ita reducet p̄lijs suū reducendo in iudeam o p̄uit celos tyla eius. i. p̄cīs eius gloriosa in destructione babiloma. laudis eius ple na ē tra q̄ de illa destructione mīte regi ones grauis st̄ que fuerūt a caldeis af flicte ut dnī ē tra. p̄decessi. splendor ors. i. fulgor armor ereatus tyri et Darij. qui dicat splendor dei eo q̄ ultē erit executor di ne iustitie. cornua in manibus eius. i. ar cus erit et balliste q̄ p̄se et medi erāt optimi sagittarij ibi. abscondita ē fortitudo eius. q̄ victoria illi ereatui concessa fuit magis virtute diuina latente q̄ humana. tui faciem eius ibi more in hie hyeth pestilē cia. Aduentū. n. tyri et Darij contra baby lonam p̄cessit mortalitas debilitatis vir tute caldeor. et p̄decet omnibus inimicos eius. q̄ passiones siccabit fuit p demones sicut dr de egyptijs p̄. lxxvij. missiones p angelos malos. ¶ Stetit hj incipit versus aliꝰ in hie et refertur ad ereatū tyri et Da rij qui steterat in obsidione babilonie usq; ad ei⁹ captionē ideo subdit et mensa est tiam. q̄ in babilonia fuit diuisa p̄napibz ereatus sm suam portionem. asperit. aduersarios de fidem. et dissoluit gentes. babiloniē et eā adiuuantes et contrita st̄ montes seculi. idest maiores p̄ncipes babiloniē qui ante erant altiores in hij seculo. incurrati st̄ colles. i. hui liati et decreti p̄ncipes minores ab immēsis eternitatis eius. i. a p̄cessib⁹ ereatui tyri et Da rij. ab eterno p̄uisis a deo p inquietate saluat destructionis templi a caldeis ut dnī ē capti p̄decessi. vidi tentoria ethyopie scilz turbata et sic madyan vñ q̄ dr hj pelles mihe hyeth ter tine isti. n. p̄li fuerūt ei nabuc. in destructe templi et eū nepote eius balthasar fuerūt de bellati. ¶ Nūquid. hj inter ponit modus captionis et diuidit in tres q. ypheta primo demū strat captionis modū sicō arguit dnī iudi tū ibi audiui tūc reuertē ad propriū finem. n. p̄ma adhuc in duas q. primo iste modus et p̄mit sicō lystrice Josue alludit ibi. sol et luna. circa p̄mū sciendū q̄ p̄se et medi viden tes ciuitatem babiloniē inexpugnabilem p̄ munor altitudinem et fortitudinem longe a

ciuitate diuisérũt fluuiũ cuffratem m plures
alueos et sic p alueũ principalem dimisi mare
uenit ciuitatem vbi nõ erat mnus et lj ẽ qs
dr mãg m plumbr .i. m cuffrate qui dicr fluiã
m plurali tũ pp eius maynitudinem tũ gyter
dionem dram uultus eis dñe miserendo babilo
nis effem tue vindicte .q. d. sc lj m mari .i. m
cuffrate qui nominr mare more hebraico q
omnis congregatio aqr mare dr fm id genũ .i.
congregationes aquar appellauit materia .i.
dignatio tua contra babilonios .q. d dic. n. nõ
talis diuisio cuffratis videbatr posse fieri sñ
spãli adutorio dei quib astendet sc n ẽ qui li
bris coruscus et m hoc sup equos eius .i. sup e
quos medor et pser dando eis et equitibr vir
tutem capiendi babilonam et quadrige tue in
quibr prignabit antiquus saluatio captiui n.
babilonie fuit saluatio ppli iude p tyr libem
tem eũ a captiuitate sustinens sustinebis aruã
tuã .i. aruis medor et pser qui dicitr tue .q.
ad executionem tue iustie extenu iumẽta
tribubr q locutus es .i. ad seruandã iumenta
q feasti abrahã ysaac et iacob. de tra a tra
bubr possidendã q p hoc redierũt due tribus
et aliqui de .x. m iudea. fluuios scindes .i. eu
fratem mõ sup deũ ira q ẽ repetitis cuiusẽ ad
maiorem expssionem viderũt te .i. effusi ptã
tis tue et doluerũt montes .i. supra babilonij
gurges aquar trãsiit .i. impetus cuffratis a suo
alueo dimittit mõ pducto dedit abyssus vocem
suam .i. fundus cuffratis denudatus aquis
ita oñdit dei virtutem sup babilonios ac si cla
maret sic dr ait precedenti lapis de pariete cla
mab. altitudo .i. ipe deus qui nõ solũ dr altus
in occulto sj etiã altitudo in abstracto sicut dicr
vitas et iustitia et lj pp excellentiã sue altitu
dinis. ¶ Sol et luna lj pphã alludit hystorie
Josue ait dicr sol et luna steterũt ꝛc Josue pug
nante contra amanecos in signũ diuine virtutis
sibi assistentis sic assistet virtus dei medis et p
sis pugnãtibr contra caldeos id subdit in luce
sagittarũ tuarũ ibũt .i. eorũ sagitte a te dirigẽ
tur ad mittiendũ caldeos et sc eorũ haste pre
qd dñium tuũ q a te ducete in executione tue
iustie in fremitu exactus tyri et Darij comes
cali iram .s. babilonie et in furore .i. in vindicta
tua obstupefiacis gentes ad auxiliũ babylo
nior venientes exprssius ois .i. egrediens cum
medis et psis eos dirigendo in salutẽ pphe sui q
p illam victoriam tyrus dicit pphe licenciã ve
niendi in ulteriora id subdit in salutem ai xpi
tus .i. tyro de quo dr ysa xlv. lj dns xpo meo
tyro ꝛc. ¶ Quo audiũ tũ q tyrus nõ dr ibi ꝛc
mss mgnatũ sicut fia ihũ xpi et id lj hec ad alios
xpianos pinaxatur est referenda ut sit sensus sicut
fuerit ai tyro ad liberationẽ ppli de babilo
nis ens ai ihũ xpo ad liberationẽ ppli sui de infi
nis q sulus est figurata p salutem ppli a tyro duci
passisti caput .i. balthasar regem denudasti
in fundamentũ .i. manifeste oñdisti malap
eius vitiũ p vindicte tue effem maledic
isti stepanis eius .i. dñationibr eius capti
bellatibr eius .i. principi sue multiue et sub
dite causa vehementibr ut tuo .i. ai impe
tu et furore ad dissipendũ me .i. ppliam meũ
in ierlim. et iudea exultatio eor in destruc
tione ciuitatis et templi et captiuatione
ppli. ¶ Via fecisti in mari .i. ppha ieremie
ad marinos captiuos babilonie modũ
in canticis is sequẽte repetit qui mod
fuit p diminutionẽ cuffratis qui dr lj mare
sicut et ẽ ai dicr viam fecisti in mari .i. in
cuffrate equis tuis .i. equis medor et pser
qui dicitr tui eo q a te ducti in executiõe
tue iustie in luto aqr multar qr alueus
cuffratis nõ erat totis desiccatus et sc erat
diluuii delicti ab aquis multis qui ibi cõ
fluebant. ¶ Audiui .i. quite ysaia ysaie
iudicii dimi de captiuatiõe ppli sui ad pur
gationẽ prior .d. audiui ppha mfimi et
immutauit contra tuũ iudicii de eius cap
tiuatõe et conturbatus ẽ venter meus. timui
.n. ne sup nimiũ ad unum p quod cauit te .q
vox .s. nimius eor conturbauit labia mea
.q. loqui in pos. sed tm ai tremore moui. mfes
tatur putredo .q. d. capiuitas sup nos indu
cta qua aligi putrefiunt corpa ẽ patiendi tol
lerandi ut requiescam a labore captiuitatis
in die tribulationis .i. in tpe babilonie des
tructionis et astendam de caldea in iudeam
p tyr licentiã ad pphm agendũ nmi .i. ar
mis patrum ꝛc .n. ascenderit filius isai de ba
bilone que pcaliũ ysaiũ in via .l. dr pphis
actoribus .i. dispositis ad tradr et loquit lj
pphta in pssna ppli de babilone recitatur q
tpe illius captiuitatis ipe erat in iudea fm
hystoriam Danielis. quis .n. nõ sic auctr
tia tri plurib reputat ¶ Ficus ẽ. possunt
pphete modũ babylonie captionis ex debel
latione ciuiũ lj idem oñdit ex defectu victuã
dis .n. ante aduentũ tyri et Darij contra ba
bilonam indũcẽtie salutem ita q fortalia
nõ poterũt sufficienter munir id dr ficus .n.
nõ florebi .i. ita modicũ floreb q fructũ
modicũ .q. pro nichilo reputatũ fm qd dr so
phonias q modicũ ẽ .q. n reputat et eciã fm cõ
munem loquendi modũ quo dr n ee in ambo
nibr qui ẽ ibi modicus fructus et ita intelligit
qd subdit de vineis olivis et arvis absit ee
de oliueto petus ꝛc qr pte defuit pastus animã
potuerũt parũ fructificare. ¶ Ego aũt audi
ta babilonis destructione et ppli inde liberatio
ne pphta exclamat .d. ego aũt in dño gaudebo
applaudens dulcie iustie et salutione pp
inde et exultabo in deo ihu meo .i. saluatori me
o libertis ppli mei. de captiuitate babilonica

SOPHONIAS

et fm ly ihu est nomen appellationis ei qr sic dñs ē liberatio de captiuitate babilonica figā fuit liberationis patrē de limbo inferni tui fienda p ihm xpm et triumphi fienda videbat ppheta futuri. ideo ihu cat ē ly nomē eius dicens dñs fortitudo mea educendo me sua virtute primo de babilone postea de inferno ut dñs ē et ds ē vbiq ppheta loquens in psona ppli in babilonem captiuati et in limbo detenti et pmittit pedes meos qi duos qui reuertuntur de babilone dedit virtutem et agilitatē gradiendi et liberatis de limbo virtutem egrediendi et ad celū ascendendi ideo subdit et sup excelsa mea deducet me victor. qr ppls de babilone redies ascendit in iudeam q ē via montuosa et pessime qr venit meridiem et ibi templū fm dauid in monte sion. i. esdre. ii. et detenti in inferno ascenderūt in celū cū victore xpō. in ps tenuerē qr ppls redions de babilone deū laudabit in via et magis in tho. i. esdre. ii. et sancti cū xpō ascendentes cū diuis laudibz ascenderūt in illū sine fine psecuturi ps larrū. beati qui habitant in domo tua domine in scula sculoz laudabūt te ad quā nos p ducat dñs.

Incipit Sophonias.

primi capitulum.

Verbum domini. ppheta sophonie in diab ptes diuidit in ppheniā et ptā qui incipit ibi congregans. in ppheniā notificat sophonie status gentis et temporis status cū dz vlam domini qđ fecit ē p Sophoniam. p ly. n. ondit ipm fuisse ppheta sū pcm. i. non voluntate humana allata ē aliqn ppha. p3 spū sco inspirata loquta sī sancti dei homines et iste status ē assimedius int deū et gentē ppliū qđ ppheta dicit dñs primitiue sm qđ exponit saluator ille ps ego deus dñs eius. d. Jo. x. ca. illos dixit deos ad q fuit sermo dei so q notificat eius genus cū dicat filii dñi. xc. et sm regulā hic ista fuit ppheta eo q exprimit nomen eius in pmo capo ppheie filii sui sicut dñs fuit ysue. i. et dem est de aliis tribus hic nominatis licz nō exprimat eoz ppheie et hic preter q iste sophonias non solum fuit ppheta sz de gne ppheta li qr pr eius annus quinus et athanius fuerūt ppheie licz notificat explīs cū dicat. In diebz iosie xc ex quo patet q iste ppheiauit anne qe babilonice captiuitatis. C Congregans ly q sequit ponit tractatus et diuidit in duab ptes. s. in prom gmmatoriam et asplatoriam q incipit p3 ca. primā in duab qrum primo gmmat peroribus generalit sz spāliter ibi et extendam xc primi dicat ppheta in psona dñi congregans congregabo omnia a facie tra et ista congregatio nō est ad salutem sī ad penā qđ pz ex fine huius ptis vbi dicit et dispdam homines a facie tre et ly nō accipit congregatio alicuius p totū in hac mo sublevauit et congregauit in rethe suū et sic cōminat penā cū preoribz gnaliter cat dicat congregans hominē. i. homines patres ad pena et qr bruta pter hominem facta sūt ideo gmmat q ly pena extendi debat ad ipā cū dicat et pecus xc. C Et extendam. ly gmmat pceribus spāliter et p iudeis so pplis ceteris cap. vi. prima diuidit in quinq ptes qr primo fit gmmatio singulis so principalibz. 2o vulgaribz. 3o se occultantibz. quito educit tribulationis pondus p tes patent. psequendo ista tri dicit so nō est sic p sasa q in sententia vnius pt ponat aliqd i alia sicut fit a sitre in duobz alijs ppheiis. Terra primi dicat in pena dei et extendam manū meam sup iudam. ad puniendū eius pplm principem et sup omnes habitatores ierlm q erat metropol iude et ibi vigebat diuinū cultum in quo magis erant culpabiles sacerdotes qui tenebant illud exstirpare et duino cultui intendere ideo subdit et dispdam de loco reliquias baal. i. ydolatre cultū et nomina editoz cū sacerdotibus. editui dicit custodes loca ydolatre. q. eos nentes et illos qui adorant sup tecta milia dei. i. solem et lunam et alios planetas tecta. n. sodomoz. illius tic erant plana et ido ascendebant ydolatre ad videndū et colendū plenius sydera. et unit in malchō qr simil cū dño colebant ydola et in eoz reuerentiam iurabūt p ipā et q dicit de p eiusdem domini cuius legem et cultū dimittentes. Dilecte a fuge domine. i. sidebitis sicut decati et confusi qr iueta ē dies domini. i. tempus sue vndicte. et quia dns hostiam. i. pbū inde ad occisionem sanctificauit vocatos sanctos suos in hec hebraice dicitur quia vbū. n. hebraicū hic potū equiuoce est ad ppe et sanctificare hebrei sequit vnam significatoz et trāslatio nī alia pter eam dicit ista vocatis a deo sanctificatis. i. applicatis ad executionem diuine iustitie et ista fuerūt caldei. C Et erit. ly ē sepe in qua gmmat principalibz cū dicit. et erit in die hostie domini. i. occisionis patroz sm ordinem diuine iustitie. visitabo sup principes et sup filios regis. principes n. sedechie et filios eius fecit nabuc. occidi. et oculos eius eruit. e. p vltimo. et sup omnes qui induti sūt veste peregrina. i. vestibz cultui alienoz deoz deputatis talibz. n. vtebant sacerdotes iudeoz alii qr cū dño eam ydola colebant vt deum ē. et visitabo sup eam qui arrogant michol sup limē. ingredientes domū domini magis ad sui pompā q ad dei inuocationem in hec tri ly sup omne trisiliente limē. qr aliqui volentes sacerdotes dagon. et eius cultores qui non calcant sup limen templi dagon. e. p. v. qc ingredientes templū domini limen trisiliebant absq eius calcatione sm q dicit ly ra. qui complent domū domini dei sui inquitate et dolo. i. tractantes negotiationes et similia ut pz Jo. xxiii. q ly int inqta

tem et dolū amcea. ¶ Et erit ly ē tia ꝑs m
qua oīāt vulgaūlr dicens vox clamoris a
porta ꝓscīū sic nomīata q ꝓsonabat maue
et ꝑ aliam ꝓsēs mſēlant in ierlm et crāt m
muro exteriori. et ololatus a ſcī. i. a porta sibi
correspondente m muro ſo et contritio magna a
collibz. i. a monte ſhon m q erat templū et
domꝰ regia q dauidebant muro tno tripli
cem. n. dauſuā sicut ſalomon m ierlm et ꝑ
ſtm audit q totus ꝓlus ciuitatis cēt affli
gendus m omm ptem. ululate habitatores pile.
i. ierlm ut dīt expositores mī communit. q dī
pila eo q ē m medio iudee sicut pes ꝓntus q
pila dī ēſe m medio eius vīusq; est pila pes
pontis pila ludus ꝓla tabula. ¶ In ly ly
habitatores hamagites. et ſonat ꝓfundum in
latmo et dicit ſa. 23. q illa ē ciuitas q vo
catur tubia nominata ꝓfunda eo q ē de
missio loco iudee. et aut omīs ꝓlius chya
naan. i. iudeor siue iudee q ibi habitauerūt
chananei ante filios iſl' et q filii iſl' imita
bantur mores chananeor dispexit omēs t.
uoluta auro eo. t. plen diuicijs male acquiſi
tis q multiplicauit hoīes gratis ſm id tm. vi. q
uolūt diuites fieri madit mi hagī ē tempta
tionem dm̄ et desiderio multa tē. ¶ Et erit
ly ē t' ꝑs m qua omīnat ꝓpheta latentibz. d.
ſtiſtabor ierlm m lucīne q ꝓpria ciuitate
caldei cū lucanlz q dicunt absondito mi lo
cis sbterraneis et obscuris et visitabo inferendo
penā ſup vnos defectos m fratrib; suis. i. obstā
tes m peccatis suis qui dicit in cordibz suis
male de deo sentiendo nō faciet bn̄ dñs suis
cultoribz nō faciet male suis contemptoribus
credendū. n. m errorem illor qui dīt prudēti
dinam nō extendi ad ly mſiora et quor ꝓpha
dicat iob. xxij. et cui ? ies celi ꝓambulat nec
mā considerant et erit fortitudo eor. i. duitie e
or vnde m ly. 3. ſcribit ſua eor. m directionem
caldeis et domus eor. m desertum habitatoribus
eor. occisis l' captiuatis ideo subito et edificia
bunt domos tē. ¶ Juxta ē ly ē ꝑs quīta an
qua ꝯcludit ponderibus tribulationis ꝰmētis
aī dī. Juxta ē dies domīi magnus magnitu
dine sue vindicte vox diei dñi amari q oīs
clamabant ꝑ amaritudine et angustia tribu
labit ibi fortis et multo magis alij dies illa di
es ire. i. dei vindicte. dies tribulationis extius
et angustie initius dies calamitatis et luctus
et miserie. i. auuſlibz hom defectus dies tene
bre et caliginis. q. d. tanta erit tribulatio
q nullus poīt videre locū fugiendi seu absco
dendi se et turbinis. i. impetus caldeor oīa
rapientis dies tube et clangoris caldeis ad
bellū matutinis et sup angulos excelsos. i. tur
res excelsas q solent fieri in muroz angulis et
ambulabūt ut cęci. i. nidentes m pricul' vndiq;
sicut cęcus ambulans cadit in foueam et m
pingit ad quam lapidem et subito causa q
dñs patienter mīltiplicat ultiones ꝑ ſuperā. et
effundetur sanguis eor sicut lutum. i. ita q
tota esset optima sanguine et corpi eor sicut ſtco
in diminutem ſepulta ignis zeli eius. i.
vindicte deuorabit omīs tra ſ. iudee de qua
loquit ꝓpheta. ¶ Vltm capitulū.

Q Quietem. Postq; ꝓpha omīatus est
iudeis. ly antea omīat ecclesiis et ciui
tat in duas q ꝓmo etminat se ad de
truso cęcquat dicendi ibi. q ꝓpha. Circa ꝑm
ꝓp cōminationē ad ꝓcedenti pōitam induxit
ꝓphā fuit ad pmām. ut euadat penā cōmi
natam dicēs. Quemite. p mutuā dilectionem
congregatam. m loca dīm cultus ad impe
trand patrē vota ꝯmissionem gratis nō alia
ly. i. dō edibil' ꝓpe calcatoz multiplicationem
pusq; patiat visio. i. aīaq; pena multi oīsi
reuelatione diuina sup nos veniat in effectu
. q. pulueren m̄ seuitem diem ista ira apud ly
breos dī decurtata q ad eius intellectū oportet
supplē aliq. et ommat sic ꝓcedens lex ꝓuisq;
patiat visio. i. pena ꝓmissa tollat vos de tra
uita velocit. sicut ventus tollit pulueren
et sicut sol suo ſtinctu veloci fugat die aīaq; ve
niat sup vos in furoris domini. i. pena sue
vindicte aīaq; veniat sup vos dies indignatiōis
eius repentina e eustem sme ad maiorem af
flictionem et sc e in ly. 3. ꝓpe qd aliqui male co
niuīt trahentes istud q. non sit de textu ad
te dñe oīmes mansuete tue ut ꝑ vnam iu
stitiam et rationem alius portat a pena cōmi
nata sicut gen. xviij. dixit dñs se velle pce
tori ciuitati Sodomoz pro decem iustis si i. t
nerent. Quite iustū tē. i. ipm deū consule
mundo eius iustitiam et mansuetudinē. q. d.
sicut omīatus ē pena pcōrib; ex sua iustitia
sc patius ē preces penitentib; ex sua miseri
dia. ¶ Quia gratia. ly ante ꝓpha excusat di
cendi ecclesiis amicitie et primo philistieis sc
moabitis et Ammonitis i. audiui tuo ethnici
bz et Assyrijs ibi sed et vos. Circa ꝑmū dicat
q tyria destructa erit. q. d. ꝑ ly monui vos
ad pmām q tua philistinoz q ē vna fortior des
truet ꝑ sua obstinationē m patō. et exprimit
ly nomā quor ciuitatū principalū et amē to
ta ꝓlō ammat. dicens. vę qui habitatis funiculū
maris. i. ptem tue stami q maue. Cui enim
philistinoz sita ē sup mare mediterraneū. vbi nō
mim sup vos chananeum tua. n. philistinoz de tua
chanaam eo q erat vna portio regnoz chana
naam ut patz in lc. Josue et erit funiculus
maris. i. tua philistinoz requies pastoz. q. des
tructis ciuitatibz et ejectis habitatoribz tua re
maneb inculta et sc sol' pastus aialiū aprū
et erit funiculus eius qui remanserit de domo iu
da tē. i. reliquos de babilone ubi pascent am
malia sua ad vesperā requiescent cū aialibz

flius m caul' qz visitauit eos dñs lyberando e
os de captiuitate babilonica p tyre ¶ Audi
u lj qñter amũat' moabitis et amonitis d.
m psona dei Audiui ephraĩ moab zc̃ dicat
lj ysa. xv. q. ai nudi ducerent in babilonem
captiui gementes et flentes moabite et amo
nite p quoz tiam ducebant' derisore eis di
cebant qre lugetis et tristamĩ qz ad tiam
vram ducemũ jude. n. natus fuit Abrahym
pat' vr̃ gen. xi. et magnificati sũ slup tinos
eoz qz iudeis in captiuitatem ductis moa
bite et amonite occupauerũt tre eoz et sli
dit' pona qđca vnio ego dicat dñs. i. sicut vi
est. q. ego sũ vita p eam sic puniẽt' moa
bite et amonite qz moab ut sodoma erit
zc̃ h ut nõ dicat lj equalitatẽ qz ille tie nõ
fuerũt sic sibuerse sed ad tpũs si ad tpũs fu
erũt mlitate ljitatoribz eius et cultoribus
prim occisis et prim captiuatis. Vicitas spi
nar. i. nõ crescent i' nisi spine et acũ silis
sal. n. reddet tiam sterilem ido p lj designat
stultas tie qre defem cultore ut dem̃ ẽ usq
metñ in ye ijctur vsq in seculũ et ido et
mt non imporr lj qretuitate a pre fmis sed
longitudinem tpis rliquie quli mei. i. rui
tentes de babiloma dimpient eos q fuit
mpletũ tpe machabeoz et cũ ihũus popli
catur ai dicit lj eis eueñt et exponat ut es
ipublicl' slup eos ignem pluendo et attenuabit
omes dos terre ydola moabitaz et amonitaz
contendo et adorabunt eũ. i. dñm vir. i. uidi
de loco suo. i. de templo ierlm p zorobabel re
edificando omes insule gentiũ. i. aliqui de
omibz insul' qz pp statutem templi mlti ge
tiles de diuisis partibz venerabũt adorare dñm
in ierlm ut ijctur. u. re. vii. et Jo. xii. l' pe
istud et attendabis zc̃ exponit ut sc̃m in tpe xpi
dyabolica m q̃ detecta ẽ prelatura et omes gentes
adorũt vnũ deũ licet diuismode exceptis ali
quibz barbaris in quibz dicat ab aliquibz
adhuc manere ydolatria. ¶ Sed et vos. ihe
vltid occidemini ethyopibz et assirijs dicens.
Et vos ethiopes qui frequenter pro meo
lesi fuistis so pal'. xvii. miserea gladio meo
extra gladiũ suũ dicat gladiũ regis babilo
nis qui m lj erat executor dñe vsurae et vic
torias agebat dña virtute et extendit manũ
suam. i. vindicte sue ptrãtem sup aquilonẽ
in illa. n. pte est regnũ assirioz respi. ierlz
et ponet spaciosam. i. minuẽ q̃ erat metpol
in illo regno vnde supius nauũ. xl. assiliet
mẽtria sponse et accubabũt in medio eius
gentes q̃ dicit ita dñs manebit eius dis
tructio q̃ in plateis eius audient lybe aũ
lui pastus apte et cuctabis et hericius
tales. n. aues et bestie solent in bnis edifica
is destructis ijtare lj ẽ cuitas gloriosa. i.
superba. ijtimis in confidencia qz ego magn
tudinẽ sue potencie nullũ timebat q̃ dicebat
p immia superba ego sũ. s. sola potens alie aũ
cuitates mulĩ reputationis respectu mei et p
cuitatem metropolĩ intelligit regnũ quod facil
ẽ in defectu. q. d. nõ est fmũ sola vtute ymana
sed magis diuina omis qui timuit p eam subla
bit designatus q eius pctis sicut sibil' timuit
mouebit manũ suã notando mala q regnis
alijs fecit.

¶ .uj. capitulũ

Que provocatrix. lj ẽ sic pe principalis q
ẽ quasi isti' consolatoz et exponit aliqui
consolatorem istum p redditu de captiui
tate babilonica vz alĩq ponit' lj q nõ videt
ymo intellexit gsona ut videbit' ysaie q̃do
pre q m videt' sic pinditus q istud sic referẽ
dũ ad consolationem famĩ et sicndũ p xpm
¶ Deinde ai q̃ licet adiuncta xpi fuit oĩbus
consolabil' qñtũ ẽ de se. fuis ẽ tñ instabilis
pluribz videoz q sua mansuetudine et ido p
tm̃ in duas ptes diuidit' qz primo ponit' in
credulos murmurio sed ardentiũ consola'
qz tunc reddam prima in duas qm primo
murmurat' mansuetudinis iudeoz secũdo omissio si
gnal' ibi eoz. dui. prima adiungit in duas qz
primo murmurat' culpa sc̃o subdit' pena ibi ecce
iustus. circa primũ dr ve provocatrix et irrepta
cuitas columba ista cuitas intelligit iuxta fm
omes expositores hebreos et latinos q̃ dr
provocatrix me dñe pre malicias sacerdotum
et scribaz contra xpm insurgentiũ et tolli
cet pl simplices qui in pretexto mortem xpi
fuerũt decepti p sacerdotes ag. xv. nõ audiunt
vocem xpi predicantis et nõ susceperũt disciplĩ
nam recedendo a pcis in dño non ẽ affisa sc̃
magis in ydolis vñ Jo. xi. consenserũt cũ
filio caiphe de morte xpi ne venirent rom
et tollerent' loca et gentem ad deũ suũ. s.
xpm. nõ appropinquauit p mutatione sc̃ se ma
gis elongauit principes eius in medio eius
. q. leones zc̃ julius. n. iudicium trãi p sacer
dotes tegebat' et fm lj erant principes et iudi
ces pli qui dñi lj leones rugientes quere
ri d. iustitiam ofin xpm et lupi eruti sulin
aui bona pcm violẽ. ptm fraudulenta
nephebant qz valde auari et cupidi erant
vt pz qz evo. et Josephus declarat m libro
ciẽ libro de iudaico bello pjecte eius vestem
sicut pz de caypha qui pjecerunt de monte x.
Jo. xi. et cũ fuit pessimus et infidel' licz. n. q
plyia sua vã fuit yaõ tñ nõ intellexit. ut
ibi declarabit' sacerdotes eius polluerũt
sanctũ. i. legem et templũ qz lege dñi irrita
uerũt quẽ suas traditiones ag. xv. et tem
plũ polluerũt ymittendo i. secularem negoti
ationes Jo. ii. q̃ cui lynt amena mendacia
et dolositates. ¶ Dñmodo iustus lj q̃ter
ponit' debita pena citra qua pr̃mo poit
xpi iniuria. et qua pressit principio ista cũ

dr dñs ns̄ us̄ m medio eius·i· dñs ih̄s xp̄us
qui fuit m medio ꝓli nō solū dr̄e sed assūpta
hūanitate nō fuaret inquitatē m ꝑ ꝓfs̄. nec
dimittet impūitū m aī ꝙ mane mane·i· celit
dbī iudiciū suū·i· pūitōem suā cōīt ciuitatē
et ꝓlm maedulū xl̄e·n· so anno a passione
xp̄i ꝑ cōnos fuit icelin destructa. et ꝓlius t
caedulus ꝓtm ortus et ꝓtm captiatus m
luce qi pmitō ista toto ōbi fuit manifesta
nesciunt aī inquus·i· ꝓlius maedul⁹ con
fusionē sibi ventura ꝑ morte xp̄i. qr si pe
stimuss̄ nō eam peruss̄ dispōdi gentes de
iudea. et dissipatu sē angelu eaꝝ·i· principes
quibꝫ adjebant sicut pcres angelō i. qr tota
ria iudee fuit dissipata ꝑ romanos usq; ad
extremos eius angelos desertis ferꝝ mās eaꝝ
ꝓlō iude captiuato ido subdit desolate sē zi
et pr lm̄. ¶ Dur. ij gltur pmit iudeoꝝ sma
l'omissio id est ij removet dubō ds ymperi
et pmū dr̄ ad dñm timeli me timore filiali sus
cipies disciplinam. s. xp̄i detecta ꝑ enoch et ye
lym falsitate anxp̄i et nō pil' ihēdaū et
ij circuli bonoꝝ non tollet a comissis ꝓter
omnā m quibꝫ visitaui eam·i· ꝓr longam
captiuitatem qua induri sup gentem iudai
cam ex qua videbat a dō totalit̄ reprobari·i·
¶ Ymperū. ij removet dubiū q; iudei erūt ge
neralit̄ ad xp̄m gtendi tpe sue ꝓdicationis
ido ij removet ondens q; erit et finem mūdi
¶ Ad cuius intellectū sciēd q; sm glosā sup d
ai. xv. ij et yeare principes sacerdotum cognove
runt ihm nazarenū dr̄ xp̄m et q; postea ma
nifeste ꝓdicauit contra eoꝝ vita mundi et
odiū conceperūt contra ipm ꝓpr qd̄ precedens cog
nitio fuit subsisa et exec⁹ scripta et execratio
sacerdotum cū fuit exactione alioꝝ et ex ij om
issio generalis iudeoꝝ e dilata et gentilibus ad
fidem vocata sm q; dr̄ ap⁹ ro. xi. tal⁹ exactus con
tigit m ihr̄l dom⁹ plenitudo gentiū intret
rō. et ij e qd dr̄ ij vmperū diluculo·i· tpe ꝓdica
tionis xp̄i q dr̄ diluculū e osee vi. q. diluculo
ꝓcessus est egressus eius rō. stupebit s. iudi
cium xp̄i contritū omēs cogitationes su
as·i· cogines qs ihēsum dr̄ de xp̄o. ipse exspectau
me·i· exspectab⁹ manens m tua certitudine m die
resurrectionis mee m futuro·i· vsq; ꝙ finem mūdi
in quo resurgent mortui q dr̄ ihc resurrō dō
·i· vsq; ꝙ finem mūdi in q⁹ resurgent mortu
i q dr̄ ij resurrō domm qr fiet vnite diuīa qr
iudicauī meū s. finale. et congregem gentes ut
ut et congregationem regnorum
q; intelligit quorum ad malos qui erunt in ma
iori mlō torū·n· a maiori ꝑte denominat' m ig
ne·n· zeli mei·i· zelo meo accenso devorabit' ois
tra iste erit ignis conflagrationis ꝓcedens iu
dicii qr tuū·i· tpe ꝓcessus iudicii antexpō me
recto. reddam ꝙlibet labijs electis qr omnes con
fitebuntr xp̄m. vt invocent' omes nomen domini

s. ihū xp̄i et seruant eū vnanimes vno·i· vno cultu
xp̄iano et qd̄ intelligat' de xp̄o sm doctores
antiquos hebr̄ patres ꝑ glosam sup gen̄. reli. vbi
allegat' ihc supremum ꝑ scipsū e. tuc conuitā
ad ꝓlos labiū electi ad invocandū omēs no
men domini et ad colēd eū vnanimo vno et ser
exponēdo nō e a dñō ih̄ nomen dominum. nisi ce
messias. et ad colendū eū vnanimo vno qi erit
principatus sup vniuers eius vltra flumina
ethiopie id̄·i· omnes gentes quantūcūq; longe
que devote credent xp̄o et seruient. ¶ In die
illa post macrepatoēm maedulorū iudeoꝝ ih̄
gn̄ pmit consolatio credentiū qui m fide
tu xp̄i fuit pauci q patrue ut pdixi e ei dicit
In die illa. ij nō reflect̄ qd̄ futuū immediate ꝑ
cedentem. sz ad id qd̄ sup dixi e de tpe pdicatio
nis xp̄i. m q⁹ principes iudeoꝝ fuerūt pdicto
mō erecti et om̄ militudo ꝙli ꝙli vō et
alij credentes illuīati de quibꝫ dr̄ ij nō affim
deris sup admirationibꝫ tuis·i· pcris ꝓcibus
ꝑ passionem xp̄i tolit' delectus qr tuī insem
de medio tui magnilocꝫ·i· principes sacerdotū
et stultus simplus qui m vltionē mortis xp̄i
simil' cū ꝙlō eis adjēnte fuit destructi per
romanos et nō adiacis exaltari·i· simplex elonga
ri m monte sancto meo·i· m monte sion vbi
erat templū qd̄ fuit ꝑ iudeos destructū et
ante eius destructionem multum gloriabant
iudei de xp̄o. et dēlm̄ m medio tui ꝙlm̄ pau
perem. s. apl̄os et fideles alios contēptores tie
nes et speraūt m nomine domini non m potē
cia mūdi ut patet m actibꝫ apl̄oꝝ m plurib⁹
locis non facient inquitatem &c qr valde
mūdi et iuste viuebant m primitiua eccl̄ia
qm ipi passentur apl̄oꝝ doctrina et inimici
tiam m vniuersa ecclesia et nō erit qui eccl̄iā
ab errore dei a fide vera et qr multa eoꝝ no
mine habit tormenta id̄ subdit laudi filia syō
·i· ecclesia militans jubila &c repetitio est eius
dem sine ad maiorem expressionem abstulit
dñs iudicia tua·i· penā ꝙ pati ade mfirmi
tatē ad destructionem m inferni. auferet inimicos
tuos repmendo pōm demoni. rex israel. dñs. s.
ihūs xp̄us m medio tui sm q; dixit ap⁹ vltio
est ego volentium sit omnibꝫ diebꝫ et ij ꝙ apl̄os
et alios pdicatores confortando fideles mis
moꝝ·vsq; ad estimationem seculum die il
la dr̄ ierlm·i· et ei ij ꝙ apl̄os et alios pdi
catores confortando fideles mis mmoꝝ noli
timere·i· psecutionibꝫ iudeoꝝ et gentiumoꝝ no
dissoluantur manus tue·te retrahendo a vo
no opi dns deus tuus. s. ihs xp̄us m medio
tui sicut iam cepitum est ꝓ saluabit te et
pressuris renouabit sup te qui pseueran
tiam in fide silebit. s. pati pcia·i· ingas·i· ly
mmes vanos qui a lege recesserunt·i· a fide
xp̄i et deuotione decepti ꝑ sacerdotes et scribas

Aggeus

ut p̄dm̄ ē congregatio ad fidem xp̄i reduc-
vñ p̄dicante petro sic reducti sc̄ē ill' tria
milia die vna. act̄. v. et alia die quīq; mi
lia act̄. iiij. q̄ erāt. i. de mūdo p̄destina
tor ad fidem ut nō vltra ījēas sup eis quāl
nm. s. sue infidelitatis eare ego mēfigā oēs
qui affluerunt te p̄mutua. n. erāt fiut mul
te afflicta a iudeis in p̄secutōe q̄ fuā ē sub ste
phano act̄ viij. et illi fuerūt omēs mēfecte
p̄ romanos l' in seruitutem reducti p̄ captiui
tatem que fructus ē mors auul' et saluabo
claudiātem. in p̄secutione. n. sub stephano
redemtōe p̄ maiori pte dispsi sūt p̄ regiones
aplis in ierlm remanētibz qui erant fortio
res et sic erā videbat quōdāmō claudiante in
debilioꝝ pte et eam q̄ erecta fuerat p̄ dispsio
nem p̄dictam. cōtrectabo. in vnitate tamtaq;
l' q̄ post destructionem ierlm p̄ tutū ījelus a
driamꝰ eam reedificauit et sol' xp̄ianis ījēa
ne cōcessēt et sic multi de xp̄ianis qui erant
dispsi p̄ regiones a' fuerūt iter cōgregati et
ponam eos in laudem q̄ maxime fiut impleti
i tpe cōstantini ? aut. mouam tia confusiones
eoꝝ. i. p̄ quas fuerant confusi q̄ unte reputa
bant malefica et sacrilegi ut p̄z ex gestis aplō
ꝝ et mārtyꝝ. in tpe illo quo adducam vos de lo
cis occultis ad publicū sicut patz de sancto sil
uestro et multis alijs latentibz q̄ntū p̄ libros
p̄secutionis qui p̄ ostantinū et alios p̄napes
fideles fuerūt assecuti et valde exaltati. et
comitō captiuitate manū pessimi. n. illi qui de
plyendelyne aīq; xp̄iam occidelent a' dīp
nabant sicut captiui ad fodiendū arenā et
ad opa seculia et dura ut patz ex gestis mil
toꝝ mārtyꝝ dicat dñs. qui ē xp̄s veritas et
regnat in scula sculoꝝ Amen.

Incipit Aggeus.

In anno sēdo incipit ephta aggei que
dicit in duas ptes. s. in ephemū et trac
tatū q̄ incipit ibi. Hec dicit. In ephemo
ro ponit p̄ tpis ījuste ejecte ait dñs In
anno sō Darij regis fm Josephū. xij. antiquitatis
iudaice ille Darius fuit filius yrcanis iudeis
ut patz p̄ esdre. vi. et hj maxime fuit ut dicat
Josephus q̄ aīq; p̄mouēt ad regnū p̄sarū fe
cit notū q̄ se contemnēt eū sic p̄mouere facet
templū in ierlm edificare et ibi vasa deferre fm
vō. Ezechie. ille Darius fuit filius Assueri regis
et Hester regine et sic fuit fauorabil' iudeis cōe
matres sue que fuit iudea et istud sō dñi vide
p babilonios in. sicut declarauit diffusi⁹ sup p̄mū
cui⁹ libri Hester. tri fm vtriq; dñi Aggeus p̄
phetauit post reditū captiuitatis babilonice q̄
vtriq; sc̄i tri duo fuerūt regnauit post tyre. In
die vna mensis. i. p̄ma die mensis eo mō lo⁹ q̄
dr̄ genes p̄. et fm̄ est vespe et mane dies vn⁹
. i. primus sō. ponit nomen ephete ait dicat hec
tri est verbum dñi in manu Aggei. i. p̄ ipm

aggeū tamq̄ p dei missū iste ē. n. modus lo
quendi hebraicus p̄ cūctā dia q̄ mlj cepimꝰ do
mūm ephete dicit Aggeus p filiū dei mem dom tōl'
q̄ ponit in manu zorobabel filiū salathiel
et sic iste zorobabel fuit nepos joachim q̄
cui in moradach leuauit de captiuitate et po
suit sup tyrannū regū qui erant ei⁹ in babi
lone q̄. ij. vltimo. dicem iudā eo q̄ erat de tri
bu iuda. et ad ihm filiū josedech sacerdotē magn
mū. isti. n. duo erant principatores in plā. et
ideo ephta Aggei dr̄ eis facta principaliter et cuiq;
ple dām. Hec dicit. hic incipit tractatus de
q̄ struendi q̄ plus redeūs de babilone statū
fundauit templi in ierlm. p̄ esdre. ij. ff. statū
fuit impeditus a vicinis gentibz ppt q̄ di
cebat mūdū aduenisse tempus edificādi tēplū
dñi. n. placet p tuū illa edificatio tollet impedi
tū. ut dicebat ppt q̄ fuit neglectēs de illa e
dificatione. usq; ad tpūs Darij regis in quo
Aggeus spūs sc̄ūs illustratus replēdit eos ī
negligēciam exortans ad templū edificatōm
q̄ completū fuit vi. Darij anno. i. esdre. vi. fm
josephū vō anno eius. viij. q̄ fuerūt diligen
tes in opando. p̄ ignē iste tractatus in duas p̄
tes diuidit q̄ p̄ arguit p̄cedens negligēcia
so confortat sequēs diligencia ut. ij. prima
in duas q̄ primo ponit arguticōs actus p̄ quā
eius effūs i. et audiunt. ter. p̄mū dicat. ij. plus
iste dicat nūdum venit tpūs rē. ij. dicebant p̄
impedimēta. 2ᵒ vemencia a dō p̄missa ut dom
ē fz ij nō valebat. dō. n. p̄mittat alij in ope
ꝰ placato impedimēto ociere ut manus mei
tum ījētur in maiori labore iō subdit nūq;
tpūs vol' est rē ut fugatis vol' edificia curio
sa. et domus dñi sit desta. q. d. nō q̄ placat p̄ ef
fectū. ponit cōcordiā vñ sup vias vñs. i. cogita
te de opibz vrīs et necessitatibz et mucētes de
fm̄ notabilē ppt opis templi negligenciā ut
ījētur mīa iō sequit p̄ eminas fris multū. i. p̄
fructus iude tri q̄ nō ījustus abij ad sufficiena
nc potū nc opimētū et qui medes congregauit
vt mde lucret misit eas in sacculū pausa. i. p̄
uū aut nullū ījuit mde lucrū ppter negligē
ciam edificandi dñi templū iō grāter mdicat
ad ij edificate. d. astendite in montem. s. liba
nū vbi erant ligna ījuc edificio apta cetera
putent in limū ex dictis vsq; ibi. et vos festiā
tis vnusquisq; in domū suam. i. cū magna
diligencia intēditis vtilibz vrīs et q̄ nō va
let tal' diligencia sine dei prudencia iō subdit
ppter ij. i. propter meam diligenciā in opibz ves
tris et negligeīa in dīms sup vos pluit se et
ij ne darent vobis fructum sufficientem ad tue feā
tatoem in et p̄ quās impedita sūt ire nascencia et
p̄ quās hominēs et iumenta sufficiens imen
tū nō ījuia q̄ requirit ad multiplicati
onem ijoīm et iumētoꝝ q̄ semen eoꝝ est de

A 6

ſuꝑfluo alīt̄ ꝓcuꝫ · n mutuā mām mīſit
gnāᵐ ſo de aīā et ſup omē̄ talēton maiū
q̄ hominēs nō pnīt bñ talenta niſi ꝑcauē
ſufficiens mēmentū · ¶ Et audiuit hꝫ gñer
pomᵗ augustōnus effectus q̄ ad vocē ꝓphete
dñi ꝑpli et ſuctōs magnus et gñer totus ꝑᵖ
ōncepit voluntatem et ꝙſtructam edifi⁹ do
mū dñi et ꝑ hās paucas exceptis q̄ diſ
ſerunt · et dixit Aggeus nūcius dñi de
nūcijs dñi · i · de mijs ꝓphetis · a dō miſſus
ego vobiſcū ſīt dicit dñs ꝑtus vos auxiliant
ne edificatiōne templi · Et ſuſcitauit dñs ſpm
z · voluntatem et ꝙſtructam ad edificandū.

¶ Secundum Aplīn.

In die vicēſimo · poſtq̄ rēplenſa ē ꝑpli
negligēcia hꝫ gñer confortat⁹ eſt cū ſeq̄
diligentia et dixit⁹ in duab ꝑtib q̄
ꝑmo confortat⁹ de opib ꝑfectu ſo de xpī ad
uentu i · nolite timere · tercia ꝑmī pomᵗ ꝑ
ommatio rᵉ ꝑdicti q⁹ exercitus ꝑoīt i · m ſep
timo · octa ꝑmū dr̄ in die vicēſima et q̄rta mē
ſis ꝛc̄ · in mēſe n ꝓmiſcuit ꝓphēta · et fidelit̄
opib in domo dñi ēdificati dei ſui · et nō dixe
rit quo tpe incepēt illud opus · idō hꝫ maīfeſ
tat q̄ntum ad aīam cī dicat⁹ in anno ſo Darij
et q̄ntum ad mēſem cī dicat⁹ in ſexto menſe
et dicunt aliqn q̄ iſte fuit menſis ſeptembris
q̄ ꝑm eos ꝑmus menſis apud hebreos dr̄ Aꝑl
dr̄ oīſm fuit thesri · vij · et exo · xij · q̄ ꝑmus mē
ſis apud hēos eſt marcius tñ alīt gemit eī
aprilis mēſ · q̄ fuit q̄ lunatōes et ꝑm hꝫ iſte
menſis eſt Augustus qui ē ſeptimus a marcio
ꝑ q̄ xxiij · diēs Augusti nō eſt tpis in q⁹ ſo
lent ēdificia magna mchanī ſi magis ad ꝑn
cipīt veris et adhuc imᵐ eſt aꝑta · xxiij diēs
menſis Septembris ideō aliē dicendū q̄ licet
marcius ſit ꝑmus menſis apud hebreos ꝑm
ordinem feſtor ꝑ anni ciuilī tamen Septē
ber ē primus ꝑm ordinē negōr q̄ eſt ꝑmus
ſimp⁹ ꝑm eos eo q⁹ in ipō fiunt creditus mūdus
fuit declarati fiunt diffuſius gen · vij · et ꝑm
hꝫ menſ vi⁹ hinc accipit⁹ februarius an⁹ vice
ſimā q̄rtā diēs appīquat ad veris ꝑncipiū et
ideō illo tempe ſolet matīa diſpem edificior ī
vē exequendor · ¶ In ſeptimo menſe hꝫ gñer
exequit⁹ ꝙcitum et q̄ primo pomᵗ templū
cī dicat⁹ in ſeptimo menſe ſo ſubdit⁹ confortā
tio oppimi cī dicat⁹ loquere ad zorobabel ꝛc̄
dicendo primo ꝑmonēdi ad principales et ſo
ad totū ꝑplm quos in vob eſt deliciis ſ · in vita
qui vidit domū iſtam a Salomone edificatam
nūc tñ deſtructam in oculis ſuis ꝙ · ſ · tpe zedechie
vigebant · n · adhuc aliqui reſſi de captiuitate
babilonica qui tpe zedechie viderant templū
a Salomōe edificatum anīq̄ deſtrueret⁹ ꝙ na
buzardam ut hēnt · i · eſdre · vj · mīḡ non ita ē
q̄ non ſit · q · d · ſic q⁹ redemptōes de babilone
ſtatim incepīt redificare templū dr̄ impedi
ab adiſdijs medicī ferebāt vſq̄ ad ſm Darij
annū · ita q⁹ ꝙ qui nichil erat ꝙputand⁹ et mīt
confortat⁹ zorobabel · cū · q · d · ꝑfectis in opi
mea aſſiſtentia · vbī q⁹ pepigī volebāt · i · cī
patribz vrīs · cī cognouerēnt de tpe captiuī
tis · q⁹ filij ꝑuſuīt in pncipio vitalit ſed
augmalit ꝑmiſit · n · ꝓphēs aſſiſtere dñs timē
ſeruientib ſibi fidelit ut patet in exodo · et deutō⁹
in plurib locis · ¶ Nolite timere · hꝫ gñer ꝓ
phēs complatio de aduentu xpī · et diuidit⁹
in duas ꝑtes q⁹ primo ꝑmittit⁹ consolatio ꝓphē
de xpī aduentu ſo de multiplicatione fructuū i
nexx · et ꝑmittit dr̄ adhuc minus modicū eſt
· i · ipīs breue ꝛᵒ ꝑcedentis duratiōnis mūdi
et cito mouebo celū iſtud fuit impletū q̄n ſtel
la noua in natiuitate apparuit cī · i · et terrā
et mare q⁹ fuit impletum ꝑ victoriā romā
in omē tiā et in mſul mare et mouebo oēs
gentes et hꝫ fuit impletū in mīte xpī natiui
tate ꝓpe q⁹ tunc erat edictū a cesare Augusto
ut describerēt⁹ vniſus orbis retractus ſub do
mino ꝓm imperatorib ꝙter q⁹ dicunt ſingu li
ad ciuitatem ſuam et tūc xpūs fuit natus
luce · i · ō ſubdit⁹ et veniet desideratus cūctis
gtibz · i · xpūs ꝑ ſalute oīm gentiū amittendus
et implebo domū iſtam dicit · q⁹ in templo ꝑ
zorobabel reedificato xᵒ fuit a mē oblatus
et ibi pluries ꝓdicauit et multa miracula fe
cit ex quibz domus illa fuit ſtime glorificata
et hinc dō concordat expō rabi Saquba de
quo dr̄ m libᵒ tenkendzim qui apud hēos⁹ aut
tenticus ē q⁹ ſic exponebat paſſū iſtū adhꝫ
vnū modicū ē · ſ · regnū venit iſti poſt deſtru
ctionē ꝑme domus · et poſt iſtud regnū mo
uebo omēs gentes · et veniet messias · et poſt
paucos reges de grīe machabeor xpūs venit
ꝑ hierodis omnīz tirī ſub dominio romanī
imperatoris redactis Joſijē · n · hyrcanus imꝑ
fuit ſibi diadema regni · et dimittit illud regi
nū vſq̄ ad hierodem qui fuit alienigena qui
diffuſe declarat⁹ in ſcolaſtica hyſtoria meū
ē aurū et meū eſt aurū q · d · volūtate
de expenſis ꝑ edificio domus mee magna · n ·
glā domus iſtius ꝓmiſſime quā incepiſtis
redificare poſtq̄ ꝑme ꝑ Salomonē edificā
te iſta vō gloria maior nō pōt intelligi de edifi
cijs nec de ornamentis seu diuitijs iſta · n · mo
dica fuerūt in ſua domo rᵒ primo arcta erant
teſtamenti de qua ſume gloriabant⁹ iudei
fuit in prima et non in ſta ſm catholicos et
hebreos et idō in nullo pōt dici glā maior dom⁹
ſicē q⁹ ꝑme miſit ecce ꝓphēa xpī ut dicī eſt q⁹ eſt
ſanctor dani · ix · et in loco iſto dabo pacē
vī nato xpō angli cantauerūt glā in altiſſimis
deo et in tra pax hominibz ꝛc̄ luce · q · ꝓident
tī aliqui hē ad hoc q⁹ iſta maior gloria in
telligit⁹ de āmis q⁹ de illa ſta dicunt⁹ cōtra
anīs ꝑma vō · contra · ¶ Sz non valet q⁹ ſi ad

Gaus

pueritie ammu p tpā regui ab anno m q salo
mon ḡstimauit templū vsq; ad destructio
nem eius p nabuzardam mucrit ammo
cccxxxvij· deductoīs autē lynus omitto q̄re
plurtatem pr̄ tri videri discendo. ¶ Secūdo
dico q̄ fa domus dnassi plus q̄ prima p
x· annos ut ipi dr̄ ista tamen gloria· q·
nulla est reputandi maxime q̄ p plures
a nos ista domus fuit vilificata tpe antio
chi qui posuit ibi abhominandū ydolū vt ly
i· machabeox et alij exponūt de templo p
regem messiam edificando. ¶ Tertio pter dicit
p ly q̄ dr̄ ly et implebo domū istam gloria
et quo pr̄ q̄ subiecta loquelay de domo q̄ ed
ificabit· et quā digito ondebat ¶ Ité p ly q̄
dicit· ista domus nouissime· et quo pr̄ q· nō
e alia tra ml expectandi et ly manifeste oñ
dit· pannos aduentus xpi completus qm p
phetat· ly ueniet ad domo illa futura et ei
sua pnāa glorificatura ista aūt destructa
fuit p romanos iam diu est· ccc· annis ante
passionem xpi· ¶ In vicesima· ly addit· post·
ppli conplacio de multiplicatione fructuū tre
et dnōdit· in duas ptes· q̄ pmo oñdit multi
plicationē fructuū· sō redit ad denūciandū
xpi aduentū ibi et finē est· prima in duas q̄
primo q̄dam pla ponit· sō ad ptem ap
plicatur ibi et· p dicit· dicat pmū ponitur
tpūs detentum ei dicet· In vicesima et q̄rta
dē· sō subdit· pla p medium metrologiste
ei dicit· interrogta sacerdotes legem q̄ ex offe
rent· sanc eam si tulit· pōns carnē sāctī
tatē et pi lia et subdit· rnsio ducerit non
et subdit· su q̄ de oppo· cum dicit· si tetigit
pollutus in aīa· i· sōmaruit· pollutionē ce
tactu· mortui· aliquid huiusō et subdit· rnsio
contaminabit· ideō q̄re pannus ex tactu tūm
sāctificate sāctificatus p tactū suū non sāctificat
aliud ad ubi· l· pximū p̄tinens et tri ly· pol
lutus ex tactu ei immūde polluet· ad pr̄ dicit·
assignari vna q̄ simul psalmus est destruē
p construere ita psalmus est polluere q̄ sā
ctificare alia q̄ homo magis susceptimus sā
ctificationis et pollutionē q̄ res mundata q̄
nō est susceptiua vici et virtutis simul ly
pr̄ q̄ ly pollutus mō p̄dicto magis pollu
it aliud tactu suo q̄ pannus sāctificatus aliud
sāctificat· ¶ Subdit ly applicate ad q̄situ ei dr̄
sic pl̄us iste q̄m est in tuis et vici susceptu
rus ante faciem mea pollutus reputat
vsq; templū edificatum· et omnā q̄ obtulerit ibi
ibi· i· extra locum templi contaminata erit
q̄ statim declarat p effectū cum dicat et nūc
ponite corda vra ꝛc· i· diligenter assidente tpe
predens negotiationem edificationis templi
tri astendentis ad actū· s· segetū· xx· modio
i· q̄ pm hūmanā estimationē debent facere
xx· modios et faciebant tm decem· et ita de
vmb in torculari pauci vos veniebat ꝛc
i· nūsi pestilencias p magna procuratores
et impedientes tūc nascentia et iste st dūc ne
centū pl̄m signa ponte potā vā ꝛc a die
qua fundamenta iacta sūt templi dñi· et
q̄ faciendū q· redeuntes de babilone statū fundat
uerūt templū ut supedem est sz q̄re impedi
entes quib fuit metum sūt vsq; ad sm Darij
annū· et ideō tri dr̄ ly a die qua fundata iacta
st templi dñi nō est intelligendo de fundā
mentis misarūz et pmis q̄ ante ia facti fu
erant st dicit ly fundata illa q̄ ē prius edi
ficata pmo pōte finit q̄ respat supior pti
scdant rōnem fundamēti ponte sup ex vi
i· attendite diligenter imutationē tūc nascētiū
mea· iam senex mirūmē est ita q· nō pt vidi
scquendo sterilitas l sterilitas eidem de fructi
ferox ex die ista· i· a die resumptionis edifi
cij templi opando in mmo templi q̄ fuit
mense nono tri ani a vicesima q̄rta die men
sis servi reperiūt opus ut pānū est et ipor
tatum ligando. benedictum· i· multiplicabo fru
tus tene· q· d· ly erit vob signū manifestum
acceptionis mee· ¶ Et finē est· ly vltio red
dit subiecta ad denūciandū xpi aduentū q̄ erat
principale ppositum q̄ sicut dicit pa· ly· v
nūsi subiecte nō st locuti missi ad dies messie
q̄ est intelligendo de principali intentione
sicut plenius dictū fuit in prio· ysaie et je·
pmo ista pomte tempus lynus reuelationis
tri dicit· in vicesima et q̄rta mensis sc applu
tur relatio ei dicit· loqre ad zorobabel q̄ de
pri erat vpūs nasciturus sm carnem ego mo
uebo celū pter et tam exponat sicut b· et
subuertam solū regnoz subtrahendo regno ro
noz et q̄ tunc venit xpūs ut supedyi est ideō
subdit in illo die· i· tpe gratie q̄ dr̄ dies pa
tuy· nor presse dies aūt appiquauit assūmā
te zorobabel· pa· ra· exponit ly ad litam de pri
zorobabel et ei subdit et ponam te· q· signū
electi· ly dr̄ sm ppm tenuit id q̄ dr̄ de Jechō
nia alio ppno Jem· xxij· vivo ego dicit dñs
q̄ si fuit Jechonias filius Joachim regis iu
da anulus in manu dextera mea inde mel
lam ei ly aūt accepit signaculū q̄ anulo
q̄ antiquitus signabātur lie principit amil
sus ut ybetur ysest· vij· est igit sensus sm
pa· ra· q· sicut Jechonias fuit a deo repulsus
propter eius malicia sic zorobabel nepos ei
deo acceptus et pr̄ eius iustitia· q̄ te elegi· s·
ad opus reedificationis templi· ¶ Et ly exp
nō videt alienes q̄ id q̄ pmittit ego mouebo
celū pter et tam ꝛc ab omnib doctoribus
latinis et ebreis exponit de mutatione reg
noz longe post tempus zorobabel pri xpi pa·
ra· exponit ly de trimutatione regni ytaloz
q· p longū tempus zorobabel et ideō q· mmo te
subdit in die illo dicit dñs exercituū assūmā

te zorobabel nō vi^t commencé expom de xp̄o m
pp̄na ꝫ de xp̄o ut dn̄i est qui designat^r ihc
zorobabel eo q̄ descendit de eo sm carnē et m eo
fuit figuratus sicut jē. xxx. nominat^r dō. v
dr̄. fuient dn̄o deo suo et dō regi suo et s^c osee
.ix. ruitent^r filij isr̄l et q̄rent dn̄m deū suum
et dō regem suū. sicut ibidem fuit plenius de
danielē dicat q^d assūmā te zorobabel ihc̄ natū
xp̄i assumpta fuit a vbo dn̄o in vnitate nat̄e
filij salathiel xp̄us .n. sm carnem dr̄ filius Sa
lathiel sicut et dō et alior in genealogia xp̄i po
sitor. sue meus sm ihc̄anam nam in q̄ mōr ē
pr̄ē et ꝑtā te. q. signaculū .i. signū federis
mei deū et gentis humanū ꝑter q^d vtrūs p̄me
on de eo luce. q^d erit p̄ritus est ihc in ruinam
et in resurrectionē multor in israhel et in sig^m
cui contradicet^r .s. a sacerdotibz et scribis q^i clerici te
ad opus redemptionis humane dicat dns exa
ruū qui ē xp̄s vitus et vnus et regnat in scu
la sculor amen.

Incipit zacharias. zacharias ¶ primū cōplim.
in mense octauo. ꝙ ꝓphā ihc̄ q^i fuit
zacharie et diuidit^r in duas ptes .s. in
exhortatiū et tractatū qui manet ibi na
tus est. Anta primū ponit^r hic ꝙphie
tempus. In mense octauo ꝛc et q^d p̄z q^d ihc fuit
postq̄ resumpserat opus templi dn̄i q^d re
simpserūt illud. imo sicut Darij .vi. mense
rum. die mensis ut hēbet aggei primo. In
anno sc̄o Darij sm Josephū iste fuit Darius fi
lius hystaspis et fuit fauorabilis iudeis
eo q^d anteqū ꝓmoueret ad regnum fuit fami
liaris zorobabel et sciat voluit de edificatōe te
pli dn̄i m ierlm si cui ꝓmoni contingeret ad
regnū sm vō Ra. ra. iste Darius filius Assue
ri et hyesse regnie et idō fuit fauorabil' iudeis
rōne matris sue q̄ q^a ista ꝛꝛ opinionē sit veri
similior tractatui diffusius in p̄ncio li^i hyesse sicut
in ij^o loco notificat^r actor instrūtū ihc̄ xp̄i
et p̄ce ꝙphie dono eū dicat^r sem̄ est vbum dn̄i do
mino ro ex nomē primo eū dr̄ ad zachariam
qui mittitur^r memor dei ctio ex patre et auo eū
dr̄ filiū barachie ē et sm ieron hyer^a iste duo
fuerūt ꝙphete sicut a zacharias lucet nō hyēat^r
cor ꝙphetie dicit^r autē ij aliqui q^d iste eodem fu
it ille ꝙphetā qui missus fuit ad Jeroboam tito
.xx. xvij. et sm ij nō fuit annis zacharie sed
magis remotus q^r ut illum et zachariam fluu
it valde longum tpis dr̄ tñ filius eius q^r fuit
de gnē ipius sicut ꝓphē in ewā dr̄ filius dr̄
q^r de eius gnē descendit sm carnem sed ij dm
de scriptura nō ex auctoritate q^r ctio ꝛꝛ. exprim
q^d ille fuit vocatus ab eodem p^r. ij. par. xv. inst
conicitaly^r ꝑ non ctinuo nalit^r et dato q^d sic ex
pmeret^r adhuc non valet q^r plures ꝙphete
nominati s^t eodem nomine sicut zacharias filius
Joiade et zacharias filius barachie et sic iste
vocet^r ē alius ab illo cui cui ꝑ vocato fuerit addo
nō. v. consuetū est q^d ꝙphete sic genealogizet
vnū ꝓ prem et ꝓ aliū sic remotū a pre me
diis obmittēs. ¶ Tractatus est ij in tres p^s
tractatus in q^o primo agit^r de templi et ci
tatis reedificatione ysitatione. cap^o. v. prima
in duas q^s primo agit^r de dei reedificatione
so de edifiatiū consolatione cap^o. xx^o. prima
adhuc in duas q^s primo agit^r de templi reedifi
catione. deinde de ciuitatis reparatione cap^o so
prima adhuc in duas q^s primo ponit^r visi
onis. deinde cuius consolatio i^t In die xv.
mensis autē in ij constituit q^d nō sit mirabili
vbi dominus et in patres obstinati sicut fuerit
pres eor. ꝙter q^d dns ꝓmisit destruc ciui
tatem et templū et ij est q^d dr̄. Iratus ē dō
sup pres vrās. ꝓmittendo eos captiuandos et
ciuitate et templū vastatur. ꝙter eor patri
dr̄ subdit^r in ꝓsona dei. convertimini ad me ꝓ
uerā pniam et convertar ad vos ꝓ clementiā
ne sicut sicut pres vri in patres obstinati ad
q^d clamabant ꝓphete priores tpe zedechie
et am. et nō audierūt ꝙ magis contēpserūt
ꝙrē q^d. iuste puniti fuerūt ideo subdr̄. pres
vri vbi s^t. q. d. ꝓm fuerūt eorū a caldeis
et ꝓm in captiuitate mortui. et ꝓphete. s.
fili ꝓmittētes eis pacem et victoriā. q. d.
meruerūt eande sanam Ra. ra. aliter exponit
de ꝓphetis dominū ut sit quedam obiectio q^s
dicta q̄ ꝓnt dicere illi quidē loquunt ꝓphete
sicut pres vri s^t mortui ita et ꝓphete dom
ni et s^c nō nō ihc̄erūt aliquā ꝓsperitatem
an pres mōr ꝙter sua iustitia et subdit^r
ꝓsilo dominū mīq̄ in sempiternū viuet. q. d.
natā mortal non ꝓmittit q^d ꝑ vincēt vin
tamen vita mea q̄ntū ad mores. et letitia
mea q̄ntum ad legem q̄ mandatum seruis me
is ꝓphetis ut dicerit patribz q^d captiuarēt
et male facerent^r non se corrigerent a moribz
malis et cōtrariosis legis nīq̄ nō com
plerentur pres vres. q. d. q^s ste dicebat
eis ut ꝓderent^r et ꝑ q^s ꝓph^s q^d fuerūt veri ꝓ
phete ideo vixit in anima licz mortui sint cor
pe et comisi s^t. s. aliqui de pribz vris in cap
tiuitate ducti afflictione tribute eis intellexi
et dixerūt confitētes dei iustitiā in sua pnia
tione sicut scribitur dne sm ordinē sapiēcie
tue fac nob sm ordinem iustitie tue ido subdr̄
sm vias mas ꝛꝛ et dicit^r ij vie patrū conside
ra admonitiones a ep̄is ma et insolita q^d ad
monent humana malicia. ¶ In die xxiiij^o mē
sis ponit^r ꝓphi consolatio et dividit^r in duas ptes
sm duplicem visionē ꝙ solatoriā. p^a ibi et le
uau prima in duas q^s primo ponit^r visio ꝓ
cuius depictio ibi et dixi ꝛꝛ. primi ponit^r ꝓphe
huius visionis cui dr̄ in die vicesima et quar
ta. mensis et sic ista visio facta est p^o preden
tem q^d fuit mensis. viij. anno ij darij re
gis mensis subath in hyeb dr̄ sebath et inci

uanuario expletores tñ dicit amit q febru
ario et hs est qz alii gaudet eū eo m pte l m
toto Judei .n. faciūt menses p lunationes
et ideo in tco anno mensib eoz duodecimus
qui de Adar duplicat̄ agnitus .n. p̄m hui
festoz est p̄mus apud hebr̄os ut diffusius de
claudi geñ .vij. et exo .xij. p̄mus .n. mensis
p̄m ordinem festoz sic mapit apud hebreos
a p̄ma lunatione q̄ est p̄ equinoctio
vernali siue sit añ sme post siue in ipo equi
noctio qđ quidem equinoctiū mō est .xij. die
marcij. ¶ Cōm̄ pomt̄ ipā visio eū dicat̄ vidi
p noctem q̄ rōne quemq̄ ē magis apta ueri
latiombz p̄ijcianb q̄ dicb et cate un .i. angel⁹
in spē uiri astentes sup equū rufū in hys hys
rubeū et p hs designabat̄ vindicta diuina de
aduersuys uidoz. et pē stabat inē murtos
ē aūt murteū locus in qo erant murti ē aūt
murteū arbor fracēs pulchrime et odorifera
poma vñ et lenticia .vxij. vbi tñslatio mā
hys fructus arboꝝ pulchrime loco arboꝝ pl
chrime in hys poma eadem dño q̄ et hs lxtur et
p pulcritudinem lugni et odore fructus desig
gaudiū affuturū de redificatōe templi et ei
tatis et de repōne aduersuoz suoz q̄ erāt
in ēfimdo .i. valle in vallibz enī magna arbo
rum murti et pulcroꝝes et secundoꝝes q̄ alibi
et pro eū equi rufi uarij et albi p hs intelligūt
p sēptem et romam qui affluerūt ptim inde
oz fm suggestionem regnoz ita q̄ p equos in
telligūt isti ptes p astantes eoz angeli eis
plata ut dicit expositoꝝes diter. Ra. ha. vō dicat
q̄ p hs intelligūt angeli diuisoz ordinū ptes
ad exequēd uoluntatem domini et hinc dicto vi
sui sequens aspnat ut videbit. ¶ Et dix. hs
pomt̄ dicte visionis q̄stū ad aliqua ptem ex
posito et diuidit in duas ptes q̄z p̄mo pomt̄
hs exp̄o so ex hs subdit angli deputatio i. domꝰ
exercituū et p̄mū dicat et dix ego zacharias
qui sc̄ ista .i. quid significant isti equi rufi va
rij et albi. et dixit ad me angelus qui loque
batur in me .i. in deputatus ad custodia ego oñ
dam tibi .i. faciā oñdi p angelū superiorē qui
post tot ptes uidetur. et p hs designabat̄ vindicta de
mei .v. ideo subdit et p̄dixit vir qui stabat inē
murteta .i. angelus tori ptis plenus isti sc̄is
misit dñs ad exequend suā voluntatē et p̄ hoc
dicit angelo domini qui stabat inē murteta
tq̄ superiori. pambulauim⁹ enī consideranto
statum regnoz et eare omnb eni hystat et gest
illo .n. tpe nō erāt reg bella nobilia in regnis
p̄dictis. ¶ Et rndit hs q̄ster pomt̄ an hi uiros
plati deputato eū dicat dñe exercituū usq̄ tu
nō miserebis ierlm .q. d. et quo alie tue sc̄e
in pace in quibz sc̄ gentiles et pōlature q̄re
tardas restituere ierlm et templū et alia lo
ca urbe in statū suū et ad hs mouear rōnem
et vbo dei sc̄e vnit. concepit in plen tribula

lxx. am de dicat iste iam lxx annis est hs
indignatus s. a tempe tyri qui dedit ipli licen
tiam iterū et templū adhuc nō sit redificatū et irādit dñs multo
qui loquebat in me ut in demutaret uerbū nūi
cui ideo sequit hs dicat dñs exercituū cui⁹ ubi nō
pe ee fictū. zelatus sū ierlm et sion .i. monte
in qo erat templū zelo magno ast̄ tuit ptē
zelus amor singularis q̄ vn diligat vicinum
nolens in ea iniq̄ptatem et ideo qui in hs delin
quit aspe castigat eū et p hs insinuat q̄ dñs
castigabat ptim iudeam nō et odio sc̄e et mē
ut reduceret ad cultū latre et sic fuit q̄
post reditum captiuitatis babilonice nō legit
ptim iudeam ad idolatriā declinasse misa
liqua ptis spē Antiochi illustris. et ira magna
ego. iasdoz sup gentes opulentas .i. regna
vos affligentes et dicat ira mea q̄ fuerūt
promptū q̄ dō nō tm̄ q̄dlet sz eā etiam
q̄ntus fū ptis .s. vob iudeis puidendo vos pe
cūle ipi vō .i. affligu et caldei adminerūt
in malū s. pene vlē q̄ fuerūt in hs executoēs
diuine iustice ipōsi. s. q̄ ficutus puidi sdm
ordinem mee iustice iterū ad ierlm p vim
mie. et domus mea edificabit in ea qđ fuit
mpletū sub zorobabel duce et Jauno regnante
et pendiculū .i. instrumētū lignei in cuius
medio pendet corda lynis plumbū in extremi
tate sua eū quo pendit si murus dirē edifica
tur adhs clama. nō solū de edificatione tepli
sz etiā de pspitate ptis ad hs affluent cuncta
tes mee .i. iudee bone q̄ in ptē fuit mpletū
tpe zorobabel et neeme et machabeoz sz p
factis tpe ipi ibi p̄dictis et miraculis fu
entis et plenitudinem spūs sc̄i concedentis.
¶ Et leuauj hs pomt̄ sc̄a visio de directione ad
iudeoz ptem iudee eū dz et leuaui oculos
meos et vidi ymaginaria visione et ecce qua
tuor cornua hic .n. videbat ea visione ymagi
naria et dixi ad angelū mee custodie deputū
ad hs .i. quid signt hs q̄tuor cornua. hs resp cor
nua q̄ ventilauerūt iudam nō .i. q̄tuor regna
q̄ affluerūt iudeos successione. s. caldeoz psaz
grecoz et romanoz ut q̄dā exponit ra. ha. p
q̄tuor cornua intelligit aduersarios iudeoz fm
q̄tuor ptes mūdi q̄z ab oriente fuit affluti et
ab occidente a mūdie et aquilone et p diuersitas
gentes ad iudeam ligitantes ut p̄z ex ea. p. etc.
pulip. et oñdit mihi dñs q̄tuor fabros .i. an
gelos ptos fingere dū cornua q̄z sc̄ executo
res diuine iustice et nemo eoz .i. iudeoz leua
uit caput suū .i. potuit resistē aduersarijs p
dictis et venerūt isti .i. dicte fabri deterere ea
.i. p̄dicta regna l aduersarios fm q̄tuor ptes
mūdi ut dñs est ut dicat cornua gentiū
.i. ptes eoz q̄ in captiuo videns mpletum
cuius imperio sublimserūt colla ptes gētiū.
¶ Secundū capl̄m

Et leuauit. Ij gñr demõiat redificatio ciuitatis ierlm. Ciuitas qđ scienđ q illa edificatio q facta fuit sub zorobabel fuit figura edificationis ecclie p xpm. q đr spiritual ierlm ut fiat quent supplem est. et idđ de xpo edificio fit tñsitus ad aliud vgit. primo mñiat matiale sc spiritale. et ecce ciuitas prima duat vidi vsione magiam et intellectualem. et ecce vir. i. angelus in spe virg. et in manu eius funiculus mensor. i. apertus ad mensuradũ loca in quibus dñr fieri edificia vbi ꝯ subdit. ut metiar ierlm quãt ad latitudinẽ et quãt ad longitudinem. et videam quis sit latitudo eius. ecce angl. n. egredit. et alius angl. egredit. ad occurrendũ ei. et dixit ad eum puer loquere de ierlm. Et ecce. Ij gñtes mirabiliter edificatũ spiritualiter ierlm alia. n. que sequit. migrauerit in ierlm p necessitatem inhabitatoris dr sc fuit in timore adiutorij et subiectione gentiũ vsq ad eius destructionem p ciuitatem romanorũ dicit. et ecce angelus michi p custodia deputatus et egrediebat ad ymnidum reuelatorem nouit de futuris ab angelo superiori q: sum ordine ierarchie ad superiores angeli illuminat medios et medij inferiores et ce Ij q: q Ij reuelo t de alia re q: pcedes q: est de ierlm spiritali ꝯ sequit. absq; muro habitabit ierlm q: etiã nõ consistet in muror fortitudine sz in diuina protectione p multitudinem q: in pleni videt. in fidelium multiplicatione. p eadem vnissi iuuenem et iumentor. q: credentiũ aliquis sit sapientes et diuites qui iumẽta dicũt. alij ꝯ simplices et illitterati qui numẽta nominant. pbet ieremias ut numerũ fructus sit apud te. et ego sym ait dñs murus. i. protector et defensor. et in gloria ero in medio eius q: dñs in ecclia ipsanctat. et ideo ad eum homines migrãt. ait sibi. eo fugite de terra aquilonis. i. in patria dñi. quia in quatuor ventis cli dispsi vos. i. sperg. promisi p vanos errores. ad aduentũ xpi. o sion. i. plus pmissis ad fidem noie. n. ierlm et in nomine sion intelligit. ecclia ut declarat fuit diffusa usq. ij. ad que ꝯidem q: fidel. plus q: ecclia nõ est ipi pietes si fideles fugere de patria dñi q: ipsius apud filiã babilonis. i. cultũ idolatrie nõ ei pt Ij intelligi p filiat babilonis ciuitatẽ l tiam babilonẽ q: longe ant tpus ipsius. ipsa ciuitas babilonis fuit destructa p ipsi et anni et iudei remisi in iudeam ut hi. i. esdre. et licet aliqui remanserit in tra babilonis detenti amore prior qs ibi acquirẽt et exp. quã fecerũt ut dñi fuit ibidem tñ illi vnq; habitare fuisse pauci comparate q: omis habitat memorate ad ire intendit in tram origenis sue et magnme de tra in qua detinent in captiuitate et fructuose/ nec rõnabiliter pt dici q: illi qui remanserit mouerunt Ij fugere ppter visionẽ imminentem illi tre q: a tpe tyri legit regnũ ei et successor sunor sat quicũ fuisse vsq ad tpus alexandri magni qui regnit p ciuitatem sibi.

Hec q: ait q Ij dr filia babilonis immediate dr ait aquilonis babilonia vo nõ t ad aquilonẽ p. iudee fi magis ad orientẽ et idđ p babilon q: confusio mitigat. et p aquilonẽ de q dr Ie p. ab aquilone pandet omẽ malũ ptis dei ms metaph. seu figuraliter designat. flaut et britũ petrus in fine pme canonice saluutat vos ecclia in babilone collecta. i. in roma q: tũc in tpe neronis i. vigebat ptis demonis q: Ij dr dñs exstatuit. i. angelor. vñ in ye. potet Ij nõ. dominũ terrenum matem. solu deo. q: uti vbi tñs latio nmi Ij: dñs post triginta annos misit me. pm senem tertius nõ est verbum zacharie fi dei dicenas se missa q: vificat in xpo qui est verus deus et a pre nrõ. q: saluare gñs Ijmum et Ijmus asonat quedã gla. Ie hebrica Ij a. Ia. q: a. m. ducta q: tal t post triginta annos misit me. gla. post Ijonore reddito. esau venet messias. in antiquis aut gloss Ijebias princeps romanor fuerit et ro. mons per. noiane et sic completũ t in dño ihu xpo q: post gliam monarchie adepta a romano principe cesare augusto ppe qđ fecat destrui ordem vmissi tãq; sibi subiectũ et ei natus fuit xpus ut pz luce. ij. ad gentes que sedebant vos. i. ad iudeos qui fideles primitie ecclie fuit tractauerit. act. viij. quibus fuit xpus in ysona propria et dñs Ij gentes q: tunc nõ videbant pm legem ut iudei si eam tñsgre dicebant. ymor mandata Ijom ut pz in evã. l. ad gentes. i. ad romanos principes qui in pmo tpe ecclia fideles psecutant in corpib; suis et bonis quibus pdicauit xpus. p apl̃os petrũ et paulũ et alios doctores sequentes. qui. ij. tertiũ vos re. i. solluare vos custodiam sicut custodit oculi pupilla luce. n. xpus p missos fideles ꝯdit. prudenter tñ custodiuit eos pditate in spualibz bonis in quibus tñ creuit ecclia nito et mio fideliũ magis q: ipe paias q: fuit figuratũ in filius isrl. qui quito magis afflige bant ab egyptus tanto mag multiplicabant et exsurgebãt exo. v. ideo subdit ecce ego leuo manũ meam. i. virtutem sup eos. i. principes romanos et eor missaces et erũt pde Ijus qui fuerunt e. q: principes tom et alii eis subiecti q: m p mitia ecclia affligebant fideles fiunt in diuitiis et eis absulerũt bona sua mõ supposuit colla sua iugo xpi et eius mistris dominantes ecclias spualibz bonis et torpnosteris p experientiã bonor miraculor q: dñs exercuit. v. deus pater dñs angelor misit me p gnis Ijuam saluatore et ideo pro tanto bñficio immittit ecclia ad laudẽ diuinã tñ dr. laudã et letare re q: ecce venio. p tarnis assumptionem et Ijitatiõ in medio tui quando et placando. i. vbum caro fact est et Ijitauit in nob. et applicabit gentes multe ad dñm. qđ pz impletum p missionẽ gentiũ ad

ficat xpi p orbem vniuſū. et cuīt n̄ in ꝓplin qr
mē ardentes nō eſt diſtinctio iudei et gētes nā
id dñs omn̄ ro. x. cal. et poſſedit dñs iudā. r con
fitentes deū qi corde credit ad iuſticiā et ore fit
confeſſio ad ſalutē. et q. p domū iudā tales i
telligant eccl̄a fm doctores hyer. fuit oīs ſum ſc̄e
xxxiij. et xxxiij. ꝓtem ſuā. r. pīmū fuit m tūc
ſūficientē. i. m tc. q. vocat tia viuentiū et eli
get adhr verbis. ſ. celeſtem ſileat omis caro a
blaſphemijs domum mi ihū xpi qi conſtituerit
de iſtāculo ſancto ſuo. i. conſtituet in finalu iu
dicio ad mala puniend. et bona p̄miandum.
¶ Tertiū capitulū.

Et audit poſt captiuitatis et templi reedifi
cationem hi gñter ꝓphā denūciat edificā
ti cōſolationem et primo ihu ſūm ſa
cerdotis ſc̄i zorobabel duas. iuſ. tal. Dicit p̄mi
ſcendū q. ſicut dicit ra. ſa. gḷhē p̄ncipalit̄
locuta ſc̄ de diebz meſſie id̄ gḷhetū p̄. denūciat
aſſūptionem fidei ſacerdotis de eius annūciatōe
ſc̄ de xpi natiuitate ibi audi ihū. ¶ Circa p̄m
ſcendū q. iudei redeuntes de babilone patiebant
gñt. accipi. de aliengenas vxores ut hyēt. p̄s
eſdre. x. cal. et ſacerdotes ſicut alii hi p̄uaricāt
et cal eos ihūs filius Joſedech ſacerdos ſūm ſed
ad exortationē eſdre exercuit eas et hi ē q. dr. et
audit n̄ dñs ihūm ſacerdotem magnū ſtantē co
ram angelo dñi. ſ. michaele plato tori u
dor. qđ ut p̄dēn eſſe. et ſathan ſtabat a dex
tris eius ut adūſaret. q. accuſando eū de tūſ
greſſione filior ſuor. ſicut hely fuit reprehenſꝰ
a dñō et punit de tūſgreſſione filior ſuor. p̄s
xc. vi. nō. n. legit. q. iſte ihūs m ꝓſona gētis vr
orem aliengenā accepit. et dicit dñs ad ſa
than. hi in hyē ponit nomen dr tetragmaton
ſcī dei. ihūm. vbi tūſlatio mā hz dominus
et q. poīt hi ter. et loq̄t de ꝓſona. q. alia ſuas
ꝑſone audiet in deo trinitas ꝓſonaz. mīq non
iſte. ſ. ihūs torus ē eruitus de igne. i. q. tm̄ us
ſem. ꝑuſtus in tribulatione expurgatus ba
bilonie. q. d. et adhuc vis eī totaliē obnuere.
et ihūs erat indutus veſtib; ſordidis. q. culpā
meruerunt ex negligēn aīarū. filios ſuos eaī
alios. ad qs tenebatur ex officio aī ecl̄ ꝓtifex
ſummus. et dic. ſ. michael ad eos qui ſtabant
coram ſe. i. alios angel' miſerozibz auferte veſ
timenta ſordida ab eo. p̄ hi deſignabat remiſſio
culpe de qua penituit et filios ſuos et ꝓhīn ad
exercend' vtutes alienigenas induit. et induite
mutatorijs. i. gr̄ē et vtutū indumentis. poſt
te tyaram. i. mitrā qua vtebat ſūmis ꝓtifi
ces et p̄ hi deſignabat q. digne exercet officiū cl̄
pi p̄ gr̄am deletā. et angel' dñi. ſ. michael
conteſtabat ihūm in dño xpm confirmādo hi dr
dñs qui eſt pax vias ſi in vijs meis ambula
ueris legem meā cuſtodiendo. et cuſtodiā meā
cuſtodieris ſcienter et debite officiū pontificis
exercendo tu quoq; iudicabis ꝛc. i. in officio pontifi
cali ꝓcuratis. et talia ē ambulantes de hijs q. mīt hi
aſſiſtūt. i. de angel' hi aſſiſtentibz dabo tibi ad
uitores et directores in officio tuo. ¶ Audi ihūs
hi gñter ꝓmt conſolatio ihu ſacerdotis de xpi
nativitate q. ſūme deſiderabant ꝓtēs veteris
teſtamenti. id̄ dr audi ihūs. q. d. vere valde gñ
dem ego ſū tibi valde datus tu et anima tua
. i. illi qui ſc̄ ꝓcurā ad exercend' aliengenas vxores
et legem ſuam. q. vir attendēres ſc̄. i. in futuru
exſpectātes. ſ. xpi miſteriū. dr. n protendētes
a protēdo dr. q. ē aliqd in longinquū deſignare l
exſpectare. ra. ſa. dicat q. iſti fuerūt Ananias
giſiel et azarias qui de babilone redierunt
cū zorobabel et ihū ſacerdote et erāt in familia
rib; et amici et dicāt hi viri portendētes. q. in
eis fuit ſimū portentū. i. mirabile ſignū. qñ
de ſummo igne exierūt illeſi ut hyabet dan.
iij. ecce enī ego adducā ſeruū meū orientem.
m hyē. hyēt gḷmmantē et exponit hi ra. ſa. de
zorobabel qui dr hi gḷminās eo q. gemut Nee
miam ut ipē dicat qui edificabant muruſtem
rerlin. ſicut p̄ ſuus templū ante cōſtruerat.
¶ In hi non videt verū q. ſtēo machabeor dr.
q. iſte neemias erat ſacerdos et ſic de tribu leui
tica zorobabel aūt fuit de tribu iuda ut p̄z ag.
. i. et id̄ aliqui expitores tractā dicentes eī
ra. ſa. q. hi ſtipitus id ſuū mītellige de zoro
babel. dr q. hi vocat oriens qr fuit ortus de
tribu regia et qr ꝓſpatus fuit in edificio tēpli
ſi ita eī ra. ſa. mmḡ videt indutiare et ma
gis q. antiqui hyer. vñ vbi tūſlatio mā habet
ecce emm ego adducam ſeruū meū orientē ꝛc.
tūſlō calcatus apud hyē. autentica ſic hz. ecce
ego adducam ſuū meū meſſiam et zorobabel
er q. p̄z q. de xpo ad hanc mītelligit. qr ecce lapis
. i. xpus qui dr lapis abſciſus de monte ſine manib;
Dani. ij. q. dedi coram ihu qr vidit eum p fidem
futur. ſicut ſalvator dicit Jo. v. cal. Abrahā p̄
vr exultauit ut videt diem meū vidit et gauiſ
eſt. ſup lapidem vnū. i. xpm qui eſt vnus m p
ſona habet in eo ſit dispr natā ſeptem oculi ſc̄. i.
ſeptem dona ſpūs ſancti q̄ in plenitudine qu
cuenit in xpo hyōne ſm qđ hūa. vr. requieſcet
ſup eū ſpūs domini dr. qđ ad hanc mītelligit
de xpo etiam ſm deū hyer. ut ibidem fuit diffu
ſus exclamantium. ecce ego celabo ſculpturā ei⁹
qr corpus xpi formatū fuit et figuratū in v
tero virginis virtute diuina. et auferā iniq
tatem terre. i. mūdi vocat l' p vij. oculos v
miſitas angelor. deſignat vij dñi. iiij. an
dñi. vigiles et aſc. vre. in hi eor ſp vident finaē
pūs et iſti vij. oculi ſc̄ ſūt xpm qr ſp ſc̄ attēti
ad exequendū eius mandatū qr ꝓpē ē rex in. lor
et hi expō mat' concordat hic ſequēti in die vnā
. i. in die paſſionis ſue ſm q. dr Jo. i. ecce agn⁹
dei ecce qui tollit pcā mūdi. ¶ Conſideranda aūt
q. hi dicat ra. ſa. q. ꝓpē neſciū q. ſit iſta dies qr
non pt aſſignare aliquē diem ſm ꝓphiā indicā

que negat xpm venisse in qua ciu iudee fiunt abs
minquitates. et ideo ex ij q confiteat ihc ignoratia
pr eius intentoem confirmat catholica veri
tatem. in die illa .i. tpe xpi vocabi vir animam
suam subte vineam ze p talem modu loq sigt
tempus magne pacis in pluribz locis sancte
scripture et sic fiunt in xpi nativitate qui qo
rii desiderius fuit orbi ut dns esset e. omibz ciu
sub imperio romano jugatus.

Liij. capitulu

Et iterfus est. ij angel rompoit con
platio zorobabel duas de consummatoe
templi summa qo ipe fundaueat Sz
p ea opis impedirii fuerat vsq; ad fm anni
Darij regis pssi. qo zorobabel et a adjentes
resumpserit opus iux dni e. Aggei .i. iuxta
prie capitu in duas pres duxit. qz primo ij
consummatoms penit. ysaie. visio. ij. huius
visionis expo .i. et vidi. Circa p'm dicat. et rei
sus e angelus michi. p custodia deputatus q
ad horam disparebat et suscitauit me. ad visio
nem. n. ysaiam. oz scatuit et elevat mente
et sequit visio eu dicat. vidi et ecce candelabz
videbat. n. visione ymaginat candelabz aure
u simile illi q fuit in tabernaculo moysi de au
matia et sptna dni fuit plenarie. ecce. vro. et
lampas eius .i. septes luchne q erat de auro mu
dissimo sup caput ipius .i. in summitate cande
labri et accipit ij lampas in singulari pro
plurali sicut ecce. vnq. venit musica ihusalem
.i. multitudo musicar. qz septem erat septes luchne
sicut et septem luchne .i. pt dia q hic fit spalis
motus de una illaz q erat in medio sup stan
tem candelabru et tres hinc et tres inde sup sep
tem calamos eoz. et septem infusoria .i. pasti aurea
at quibz infundebatur oleum in luchnis et
due olive .i. unus olivaz in supiori pte. q. foe
ma spiritus ihtes. Et vidi hic ponit prede
visionis exposita. et primo de figura candelabi
sic descriptis olivaz .i. et vidi. Circa primu sciendu
q candelabz erat unu de principalibz ornamen
tis templi et ideo no poneb .i. nisi post comple
tionem ipius templi et ideo p visione candela
bi designabat futura estimatio templi sub
zorobabel a qo fuerunt migrationi et ij est qo di
ij est verum dominu ad zorobabel .i. visio predicta e
figmficatiua estimationis templi sicut et vita
sensibile est signi rei signficate no in decretu nz
in volvze .i. non vtute humana constituabit
templu Sz domo ideo subdit Sz in spu meo. qr
deus mspiravit Dario constituere templum
in iherusalem indictum ad ij plene nata et remo
ue impedimenta ut ihc p. esdre vi. quos tu
mona magne .i. dyabole p suplicium elevate qui
quid templi impedisti inchoato ad ij genales
et Cambrisem filiu tyri eram zorobabel in pla
num .i. dicens ab intento et amplius impe
dire non ptens et educes lapidem primariu
.i. zorobabel sup lapidem fundamenti iam mee
postat edificat edificat in alteri. et exercitib; emen
dare eius. sicut cyrus dedit licentiam edificat
di ita p imperium zorobabel Darius dabi
tum estimandi ideo subdit. manus zorobabel
fundamenti domus istam sub tuo et manus
eius perficient eam sub Darii et secretis p im
pletione verbi mei qz dns exercituum misit me
ad vos de edificio templi exercitandos. p impleo
tione ysaie fuit manifeste q fuerunt
a deo missus sicut ysaias verus. quia. n. des
pexerunt dies pusillos .i. statui redemcois de babilo
qui despiciebant et affligebant a gentibz circu
stantibz ut pz .i. esdre qz tm ihus non obstan
tibz tempi fuit p zorobabel estimatum.
id subdit. et letabunt. sp inde prime despi
et impedita. et videbunt lapidem stagneum
in manu zorobabel .i. p solliatudine. et diligen eius angeli expo
nit q dns est e de oculis sup lapidem vnum
ait. Septem isti oculi .i. virtutes angelor
designatia p septenariu eo mo loquendi q dicit
apls. angelus thobie .xij. ego vnus et sep
tem qui astamus ante dnm omnes .n. an
geli assistimus orationi dei n qntu fragilem ei
clare videmus et omes mittit in ministeriu sm qd
dr ysaie .i. omes administratorii spis sancti ze
nqntu voluntatem eius execquit. hinc. n. su
periores angeli no mittuntur ad exteriora exerce
da ij qui dni assistentes alii ministrantes tri
cent supiores mittit ad minora qr superes
illuminant medios et medii mfiores de angelis
fm ordinem divine voluntatis sic subdit qui
discurrit vniversam terram qr omes tendit ad
ea que sunt et humana natura. Et rii
di ij inter ponit duos cepos de duabz olivis et spi
tis earu et rostris candelabri et qr eade est
eoz significatio ideo dicit vna visio ei subdit
in fine templi ei dicit ista sunt duo filii olei .i. zo
robabel et ihesu pontifex qui dni filii olei qr zo
robabel erat de tribu regia ihesu aut de sacer
dotali. dignitas autem veruscz effecu p immen
orem delebit confir tm ista vnctio no fuit
tpe sue templi sm hebreos qui assistit domino
i vniuse tre fidelit assistentes opi eius templi
edificatione restim aurea sm visione ymagi
nariam emunt due retinacula candelabri
in quibz pendebant infusoria de olivis et spi
tis earu dni est ei.

Lv. capitulu

Et conversus sum. ij e sm pe principalis ij
ad ihsu in qua ponit apls spectantes
ad templi ihsationis emulatio iam
redificate et primo sub regno pssi et darii
ca .ii. tno nonu. c. xi. Scriendu tm q ij duu
bus no est pbata Sz frequenter de alio tpe inue
nit in una pte et eas. qr sicut frequenter dni e
tal dimissio sic pbata non invenit in apls pte
qui sm tractu veru. s. s. de vno intellexit ad alio

aliq̃ occõne lr̃a et dnãt̃ mcies pres q̃ p̃o
pont̃ expulsio mltiplias viaꝝ so fugressio q̃
duplicas mpu ad vi3 tẽo soluto dubu ad vi3
pma m duas fm duplicem visionẽ sa ubi et
effluꝫ ẽ ad pmũ dat̃ et comiss sit̃ ad aspi
end dnam revelationẽ et vidi visione ymã
ginã et ecce volumẽ volans v eneus de tem
plo et ciuitate eius q̃ntas subdit longitu
do eius xx! cubitoꝝ ic̃. et fm longitudinẽ
portaꝝ templi eius longitudo erat xx!! cubi
toꝝ fm latitudinẽ templi et latitudo eius x.
an̄ faciem templi ita q̃ volumẽ illud vidiut̃
de templo egredi et dixit ad me exponendo sig
nificationem volumĩs hꝫ est maledict̃ i pena q̃ p
cauis mplectit sicut ezechiel hꝫ ait vidit librũ
m q̃ erant scripte lamentationes q̃ egredit̃ sup
faciem omis tie eũ iudeis p̃cibz de ihrusa
lem et iudea capt̃is ad diuisas ptes oĩb̃ p̃ter
patrũ finti. et putu q̃ ante destructionẽ ciuita
tis vigebant i. vñ i ecclesiis vere traditus
fuit m manꝰ nabucod. p̃ter patrũ putu q̃ in
uenerat exta p̃ũ ut habet̃ so palũ vltiõ.
q̃ omĩs fin sicut ibi scr̃m est. i. m volumĩe
volante. iudicibz. i. punict̃ et edoct̃ illud
extra ierlm et iudeam et p hꝫ designat̃ q̃ ire
dificata ierlm talia patrũ nõ ignouerũt m iu
dã et venret ad dom̃ fine ic̃. i. vlas diuiã
veniet sup iudeos captiuatos p̃ter patrũ ista et
alia m et eam et lugna eius. i. totã hyeremiã tri
stitiã. ¶ Et egressus ẽ hꝫ pont̃ fin vsionẽ ante
lut. n. ezechiel visione ymaginã quã ãplioꝝ
de templo et ciuitate egredientem m̃q̃ sedebat
quedã mulier ita q̃ p os amphore appellat̃ de
sup videbat eã talentũ plũbi portari ab an
gelo qui depssit mlierem mtia amphoram
opilans os amphore talento l̃ massa plũ
bi no mulier posset egredi inde et desup apere
videbat vltimo duas mulieres alatas portã
tes illam amphoram ad babilonis tiam p
amphoraꝫ aũt q̃ ẽ gens mensure designabat
q̃ tribz regũ inde dolose egerunt in mensurãdo
que vendebant et ppt̃ hꝫ ductus fuit captiuus
in babilonem ut dicat ra. dr. si q̃ principalit
fuit ibi ductus ppt̃ idolatriã ut p̃z ex p̃z et so
palũ in plumbz loab ido aly dñt et melius ut
vr̃ q̃ p amphoraꝫ q̃ est gemis mensure mtel
ligit̃ mltiplicatus p̃cor in regno iuda et m
tanta mensura q̃ summa insuaa exigebat
ut vltio inferret̃ fm mensurã p̃cor fm id
duplũ fm mensurã p̃ã erat̃ et plagaꝝ modo
p mlierem sedentem in amphoram et desup
appentem mtelligit̃ idolatriã q̃ est dirꝫ ortã
deum et ito crescit patrũ q̃ se contra primũ
ido vocat̃ impietas q̃ sicut cultus diuinus
vocat̃ pietas fm tullii ita et idolatria im
pietas talentũ ẽ plũbi signãs grauitatem p̃ã
due mulieres amphoram portãtes in tiam
Semaar q̃ est eadem q̃ tria babilonis ut p̃z

gen̄. vi. signãt duas urbes a quibz regnũ iu
dã nomiat̃ regnũ duabz urbibz q̃ ip̃i p̃ãi y
dolatrie p̃nt̃ et a q̃ quir fuerũt captiuate in ba
bilonem et hyis dictis p̃tz hũ vsq; i. ut edifi
cet ea. i. ydolatrie et ceteri malũe dom̃. i. mã
sio m tia Semaar. i. babilonis q̃ p̃cibz ibi
captiuatis et ponat̃ ibi sup basim fidei
et si fuerit q̃ non reuertat̃ in iudeam et si
finũ fuit q̃ post redeũt captiuitatis baby
lonie nõ le ille ampliꝰ ad ydolatriam deuiãs
se mst aliqui paua tpe ãtiochi et magis
timore tormenti q̃ libenie pertimuit.

Et comissis sic hyc. ¶ vi. capitis
pont̃ structurã q̃duplicis regni eius
structurue seruierat uidel. s. regni Sal
dee ps̃ar Cicoz vicinoz et diuidit̃ in duas
ptes q̃ primo ponit̃ dñi structurã so iudeoz
ꝑsentio tri sb̃ seruitute sui i. et finũ est̃ pma
in duas q̃ primo ponit̃ regnoz eiꝰ deo et ceo
coz dilatatio i. in qua sancti pmi de vidi visi
one ymagina. et ecce q̃tuor q̃drige. i. q̃tuor
regna p̃dicti egredientes de medio duoz
montiũ ioc. i. succedentes q̃ in orbe fin dat̃
plyetaꝝ sanctoz qui de ipis ꝑplyetauerũt utp;
hꝫ et Danielis. vii. et in pluribz aliis locis et dñi
ista ꝑplyete montes pi altitudinẽ contẽplatoꝝ
mb̃. et eius pi stabilitatẽ virtutis et duo q̃
fuerũ de duobz regnis aliqui. n. fuerũt de regi
no iude et aliqui de regno isri ut p̃ in libris
regũ et palip. in quadriga p̃. i. in regno eiꝰ
coz equi russi in hyeo hyeuir rubei q̃ eiꝰ mlti
tum sanguinem effuderũt et pessime de iu
deis in obsidione ierlm et eius captione et in
quadriga sa. i. in regno ps̃ar et aycoz eq̃
nigri. pi hyemem q̃ meruerũt ps̃e et medi
oribz tpe Assueri qui suadente Aman p̃cepit
omib̃ iudeis p totũ regnũ suũ mitiga in quadri
ga tria. i. in regno grecoz equi albi qui p̃mus
rex Alexand magnus licet venerit contra ierlm
ad destruendã eam tri ipse fuit in massedu
onem eo q̃ summus sacerdos et alii sacerdotes ex re
uelone diuina exierũt obuiam ei in pontificali
bz et sacerdotalibz indumẽtis. et descendens de
equo dei ceu in summo pontifice adorauit deum
q̃ eũ adiuuit et in tria sua deus apparuit sibi in
tali effigie ꝑmittens ei victorias de regibz tri
us hyi in scolastica hystoria et in q̃driga q̃rta. i.
in regno romanoz equi varii. i. aliqui impa
tores fuerũt iudeis mansueti ut Augustus et
Tiberius et aliqui feroces ut Gaius et Nero
et Vaspasianus. et fortes. q̃ regnũ romanoꝝ in
fortitudine excessit p̃cedencia regna. q̃ sic hꝫ do
mi. i. q̃d sequit hꝫ q̃drige et equi et aũt ad me.
visionem expono ipsu sc̃ q̃tuoz ventoz celi. i. q
tuoz regna ad modũ ventoz p tres differen
ã l̃ q̃ orta fuerũt in q̃tuoz p̃tibz mũdi vñ oriũt
venti ut stent in p̃tibz et dño tpibz silr ꝑfu
ris a deo a quo est omne p̃bũ tenax. ¶ In qua.

Ij ḡnēter oīndit vbi mcepit bellare ad se dilatā
dū trī de quadriga pma in qua erāt equi russi
nō sit mencō qr regnū caldeor iam erat destruc
trī p tymī et Dauid m q̄ capit equi mgr. i. pse
et mēdi ut ꝑdēn est egredieb̄ad tiam aq̄
lonis licet. n. caldea nō ēt m aquilonar pte
r. ꝙ agebe et ꝑsidis ut m supiacēbz dnō est trī
regnū caldeor se extendebat vsq̄ ad ptes aqui
lonares pn̄ et ex illa pte colligit habuerō ꝺ
atū ad vemēd̄ contra iechn ut dn̄ fiunt ꝺ
i. et m ill ꝑtibus q̄ sc̄ipmque medie et ꝑsida
mcepit medi et pse impugnare regnū caldē
eor et albi. i. greci exp̄ssit sc̄ post eos q̄ Alex
and magnus ibi debellauit Dauid regem
ꝑsar et pox regem medor et vnus. i. ionū
exiit se ad tiam auster. i. se dilatabūt respōt si
tus pomē qui aūt erunt robustissim. isti sc̄
eam ionū qui supdēt sc̄ vnus et fortes exercit
et q̄elam ut ꝛc̄ q̄ nō se dilatauerūt trī ad
vnam ptem ꝑ ad omē ptes celi ꝛc̄ ideo sequit
et dixit. s̄ dns a quo est omē ꝑtās. Ste pam
bulate tiam et omnī pte subiugando eam.
et este qui mgredūr ad tiam aquilonis im
pugnādo regnū caldeor requestere fecerūt spm
meū. i. nam meam loquit. n. deus de sepō ad
modū ihonīs nati cuī in questat qī putat
deus aūt p̄dicit caldeos q̄ ꝑsas et medos qui
balthasar regem mēfecerūt et regnū eius et
expugnauerūt dni. v. ¶ Et factū est. Ij gnī po
nit iudeor consolatiō de edificatione templi
et honore edificatī ei⁹ q̄ faciendī q̄ aliquāu
do de babilone venerūt apportātes numera
argenti et auri p templi edificatōe et eius re
neratōne et in reuelatōne dnā p̄cepit ē za
charie q̄ ex illo auro et argento fieret coronē
et ponēt eas in capite ihu ponasiae ad deno
tandū q̄ futi in edificatione templi et admis
tratione pontificalī officij et q̄ p̄ter ille coro
ne suspendent in templo edificato in loco pa
tenti et templi dedicatem et offerentib⁹ memoriā
et ihū dns patet luī paucis exceptis q̄ distur
bene ante dm oriente nomē eius. i. ihū pontifice
m bono q̄ficiens et subter eū oriet. i. sub eo e
dificiū templi q̄ spembit et consiliū pacis
erit me duos illos. i. me ihm ponasiae et zo
robabel ducem et qui prius se nō pluī iudei ꝺz
etiam ꝓuinciales venient in ierlm et deuotione
et edificabūt in templo dnm offerendo mu
nera ꝓposa ad templi materiā finē q̄ ysaias fo
machabeor tēpo ca⁹ fiebat ut et ipi reges et
pncipes locī summo honore dignū ducerent e
templū in armis mimis illustrarent et sc̄ā
etis p impletorem q̄ylie mee et sc̄ūbī est ꝛa
charie erit ā ij ꝑ auditu audietis ꝛc̄ p ij ꝑ
q̄ ij ꝑmissio de bono futuro et alie assimles fie
quēt mellūm in sēptua sub condītone. s. si illi
quibz fiunt in bono ꝑseuerēt et ē dānatiō
nes de malo pene si ꝑmanēāt in prāis.

Aquend aūt q̄ vbi tūi slo mā ij habet. Este vi
ozien nomē eius. tūi slatio calcanei apud ihe
auctētica sc̄ ihz este vir messius nomē eius et
sic mellugē ad tiam de ihu nazareno qui
verus messias in legē et ꝓphās missꝰ qui dī
oziens q̄ sm tradicem exinaniet orit a pte et spy
ei⁹ oriet⁹ q̄ tuī erit magistrat⁹ sm ihūamtare
tpālē de mūdo. et ipe edificabī templū dnō. idest
ecclām de fidelibz sius tūi⁹ de lapidibz viuis
et ipe exaltabit templū i sepetuo ē auctor ad ma
iorem assūptionem et ipe portabī ythoam t sua re
surrectōne et sedeb et dñabit sup solio suo in
sua assensione ad dexterā pris ut dī ps. vlcō
assumptus est in celū et sedet a dextris dei. et
erit sacerdos ꝛc̄ vñ dī de ipo ihe vic. ij ā eo q̄ ma
neat mediū sempiternū ihz sacerdotiū et consi
liū pacis erit int deum illos. i. int iudeos et
gentiles et quibz fuit ecclā sic vno pas
tore ihū expō cētā expectāt sanct pris nec mi
rand q̄ m pmō ihūus pris lo. sēptua de ihu
filio Josedech qui fuit figura vere nomie ihū
filij dei q̄ ꝑ similitudinē figure ad figurandū
sacm sēptua sequēt tūi⁹ sub vno contextu
de vno ad alterū sicut dñi sunt ysaie xxxv. q
sēptua lo. de rege babilonis tūi⁹ ad lo. de
tenone p eū figurato et plūr fit m pluribz
alijs locis

¶ Vij. capitlm.

Et factū est. Ij mēpont soluēto annūtī
dubij et dubit in duas ptes q̄ primo
q̄ ꝓmet et so soluit i. et finī est. et
pmū facendū q̄ post destructionē ciuitatis et
templi tpe sedechie Judei postea reedificauerūt
annuatim illa die et q̄ plus redierūt de cap
tiuitate et templū erat ex p̄ consiliatione ie
udei qui remanserūt in babilone miserūt
viros in ierlm ad ꝓphās et sacerdotes q̄rendo
si debēt ab illo tempo cessare et ij est q̄ dī
et finī est in anno q̄rto Darij regis in quinto
anno sexto templū fuit edificatū in q̄rta. s.
die mensis. ix. qui ē casleu tm apud nos de
videt nouembe et sic incepit hic nonus me
sis sm ordinem festor. in q̄ ordine ysaias est
primus ut declaratū fuit dissipe gen. vij. et
exo. vij. et misericō de babilone Zacharie iste
erat principal⁹ int viros ad deprecandū fuit de
q̄ omī bono negotio p̄mittendi ē oīo ut dicerēt
sacerdotib⁹ ꝛc̄ qui dñi p̄sidere de lege et de alijs
dubijs nūq̄ flendū ē in. i. ꝓphā iudicio in men
se quinto lx. n. cētis fuerit captus q̄rto mensis
tī nō fuit obmissa vsq̄ ad mensem q̄rtum
ut dñi ē in Jeme xxxix. et lij. e. lx. vltio.

¶ Et finī est ij gnēter q̄ ꝓmta soluit in q̄
solutione sic ꝓcedit q̄ p̄ marpam de modo
iemnādi p̄cepto so consolant de bono futuro cū
vnc. tēpo complet gomb sluctio vsus finem
cū vnc. i. et finī prima in duas q̄ primo ꝓ
phēta dirigit modū indebitū iemnandi ꝛc̄ do
cet ad vtilē modū viuendi. ibi. et finī est.

Circa p̄mū stand q̄ hoc iudei in diebꝫ ieunior
suor abstinerēt ab aquibꝫ alb. nō tñ abstinebāt
a vicijs q̄ erāt depulsibiles sm q̄ diffuse
oñdit ysa. lvij. idō ibidē dr nolite ieunare
sicut ad hanc diem. ly mō arguit eos p̄phēta
dicens cū ieunaretis et plāgeretis in q̄nto
s. mense p captiuitatē et templi destructione et
in septimo p̄ interfectōe Godolie ad quā secu
ti est dispsio reliquar p̄li unde p̄ ipos lxx. an
nos. s. captiuitas mihi ieunastis ieunastis mihi
i. ad honorem meū. q. d. non q̄ nō abstinuis
tis a p̄cīs et comeditis et bibistis laute post
ieunū nūq̄ nō vob̄ comedistis ꝛc̄. i. ad p̄pām
voluptatē. q. d. s. et mihi p̄ peccatis dedistis.
mihi non sed vbi q̄ locutus e dñs de mō ieunā
di in debito mane p̄phē prior sicut allegatū
e de vsura qui suo tpe arguit ieunātes male
Et finī est. ly gñr mducit p̄phām ad debitū
vsuēdi modū cū subdit. Iudicium vim iudicate
nō deflentes alicui q̄m iustitiā timore aut
fauore et munꝰ. q̄ntū ad mentis affectū
et miserationēs. q̄ntū ad multiplicem effectū
fructē. cū p̄sone indigētibꝫ cumulatiꝫ gdiales
ms aut seruꝰ. vir fratri suo. i. p̄ximo suo. nō
cogitet in corde suo malū. ex q̄ p̄z fuisse
Joseph dicentes li antiquitatū. xlv. q. cogitatio
nō est p̄cām nisi p̄cesserit ad effectū. et nolue
rūt attendē. ad vba p̄phetar p̄cēs vī qui e
runt in ierlm et regno iude. am destructōem
ierlm. hz magis p̄phetas p̄secuti sūt ad mortē
et facta e indignatō magna a dñō. quę tal
dos ciuitatē et templum destruxit p̄li p̄ti
onēdo et p̄cm captiuādo idō sequit. et dis
p̄s eos p omīa regna. i. p multa. vt p regna
Assyrior Caldeor Persar et Medor et tra de
plata e ab eis. i. p̄ce eor demota. et posuerūt
eum desiderabilem. i. iudeā que fuit desiderabil
p̄cibus sanctis. nō tñ p̄ce eius fertilitatē q̄ e
in egypto est fertilior. q̄m p̄ce mūdi redempto
rem qui in ea oriturus est salutem.

Et factū est. hic post .viij. capitulū
p̄li macp̄assionē pomt p̄phēta bonā p
missionē. ut bonus samaritanus p̄s
vnū mordificatuū infundēs oleū lenimī.
et dicit in duas p̄tes. q. p̄mo p̄ dei pro
missio. 2o promissionis affirmatio. i. ly dic. p
missio vō ipsa e de p̄sperā ihīrusalē ciuitatis
ierlm reedificate. p̄mittit tri p̄cīa castiga
m p̄sōa dei. zelatus sū sion. sicut vir. vrorē
qui adulē corrupit eam delinquētē et aggrit
ly sion. p̄ plō qui ibi debuit ad templū et ea
p templo. q. p̄lius castigatus fuit p captiui
tatem et templi mēsim p̄ce p̄li malitiam
et irrisus sit ad sion in dulcedine clemencie
et ihīrusalem in medio ierlm. q. post reedificatoꝫ
templi ibi iugiter cultus dei. et ea ibi erat
multitudo p̄li idō sequit. adhuc habitabunt
senes ꝛc̄. q. non mortificabunt in iuuentute sicut
antea. certa patent in hīs.

Ly dicit ly gñter
pomt dē p̄missionis confirmatio. et dicit in
duas q. p̄mo confirmat ipōne 2o ex i. ly dicit. 1o
aut ostendit ce dei potentia cū mihi sit difficile
et ly ē q̄d dr hi difficile videt in oculis ve
liquaz p̄li huī p̄ paucitatē. i. plebis tpe Aga
chaue videbat hominibꝫ q. de ceto ierlm non
possit sufficienter p̄plāri. hz ly nō obstat poten
cie dei q̄ subdit. mihi in oculis meis ꝛc̄. et sub
dit modus p̄plationis cū dr. ecce ego saluabo
ꝛc̄. q. i. redificata ciuitate et templo eius q̄s
peratē multa iudei de diuisis p̄tibꝫ instinctu
dei venient ad ihīrusalem dīt ibi. Ly dicit. ly gñ.
q̄firmat exemplo. p ly q. aūq̄ restituet edi
ficio templi p̄lius erunt in museo statu et ope
resumpto cepit meliorari. idō dicit. q̄fortent
manus vestre in templi opere. qui audistis in die
bꝫ ystis p̄monis istos p os p̄phetar. s. Aggei
et Zacharie edificiū templi eorum. In
quibus ānis dies illos menses hominū nō erat ꝛc̄
i. hominēs et iumenta laborabāt. q. fructus
q. nō reddebat eis ad lucrū. q. nec mercenarii nec
animalia erant pacifica. q̄ nisi diuinitus nec
essent pacifica. q̄ nisi diuinitus nec
aut. i. post opis resumptionē. nō erāt dies
ores in quibꝫ p̄lis erat in miseria magna. hz
semen pacis erit. i. p̄lius potest pacifice se
minare et metere. et erit terra ysmaragdina fruc
tum suū. idō subdit. vinea dabit fructū suū. ꝛc̄. et
erit sicut exitus maledictionis in gentibꝫ. q. quādo
gentiles maledicebant alicui dicebāt. s. tibi
eueniat sicut ysaias iudeis. hic saluabo vos
de mal. et eritis benedictio. q. benedicens alicui
dicat fiat tibi sicut iudeis. licet istud aliquā
fuit impletū tpe templi restimati et cautius
reedificate. tñ multo p̄fectius impletū fuit
tpe xpi et ap̄lor. terra patent vbi i. ly. s. exito
bia. vbi concludit q. p̄missio deor bonor im
plebit in eis sp̄ manebunt in misericordia. idō
subdit. locquimini veritatem sine dolo et decepcione
veritatem et iudicium pacis iudicate. sīt p̄sonar
acceptatione. in portis vris in portis. i. ciuitatis
debent antiquitus iudices. vt omne tam mā
gene q̄ aduene in quocūq̄ possent eos inuenire
certa patent. Et factū est. hic pomt complē
tio solationis de gōne ē poīta. et dicit in du
as p̄tes. q. primo pomt solationis completo.
2o aduentus xpi denūtiatio. i. ly dicit. q. pri
cipalis intentio p̄phetar est nūciare dies mes
sie. ut dicit. ka. sa. misa. ix. ta. et alii docto
res hebr. et ideo frequēt loquūtur de aliis mēsiis
de p̄mētis ad aduentū xpi. Circa p̄cipi
um sciendū q. questio fuit mota de ieunijs
quinto mense. et septimo et ordine huius fit mē
tio de aliis ieunijs q. apud iudeos fiebant p
anni circulū cū dicit. ieunium quinti. s. mensis i
quo capta fuit ciuitas ierlm et capta. ex p. ie
rem. et ieunium quinti. in quo templū et ciuitas
fuerūt combusta. et ieunium septimi. in die cepi

anoms et ꝓter mortem Godolie ut ꝑdem̃ est
et ieuuniū decimū. q̃ fuit ezechiel et ꝓphē ce
istens in babilonia audierūt rumores de sub
uersione ierlim et templi. erat dominus iudo in cau
dali. i. vltra ad cor q̃ statutū. si tri
buunt debite. s. a vicijs abstinendo et opa
iustitie faciendo ido sequit̃ virtutem tuā et pa
cem diligite iuste et pacifice unū ꝙ primo eō
rum̃ando. Iste dicat. Iste qui̇m̃ demũciat̃ multi
plicatio fideliū in aduentu xpi eā dicat̃ in p
sona dei. usq; venat̃ ꝛc̃ et cōmunicat̃ sic eā
ꝑtendit hāt. virtutem tuā et pacem diligite
iuste et pacifice q̃rendo usq; venat̃ quia. ml'
ti ad fidem xpi in lege et ꝓphetis ꝓmissi. et
habent in ciuitatibz multis p orbem diffusis.
sicut videm̃ impletū p orbem omissū et ui
dant hēritatē. ꝛc̃ semuncē exhortantes ad bo
na opa. vidim eqā ego. q̃ deus in humana
natiua assumpta venit in ierlim. vbi oblatus
fuit in templo vbi frequēt̃ orauit et ꝑdicauit
ꝓphā exhortando. in diebz illi'm quibz appihen
dent decem homines ꝛc̃. et q̃ sc̃. hebr. lingue q̃
multipliciate p decem facit septingentos etri
tez impallijs indeor erāt quatuor fimbrie p
quor angulos septingenta vō dicti p quater
narū faciunt duo milia octingēta et dicat
hi. ha. ha. q̃ tot gentiles de ombz lingnis
sequent̃ quelibz indeū comisū ad iudaismū
et q̃ hi non fuit impletū a reditu captiuita
tis babilonie usq; ad tempus istud. id cogi
tur reduc̃ hi ad tempus futurū in q̃o dicat mes
siam venturū. hz q̃ dicat implendo nā imple
tū est a tpe apl̄oz qui fuerūt natiōe indei.
q̃ ad ꝑdicationē ipoz in scribz suis nō ꝓbā
de gentibz adhesērūt vm̃ ꝛpl̄o duo milia oc
tingenti hz eā multo plures ad fidem xpi
conuisi dicat̃ tri hi. apphendent decem homes
ꝛc̃. q̃ denarius est limes mōz ut hēat̃ ido
phitoz et sequētes mū st. replicationē denā
rij. ut. xx. hūs. decem. xxx ter decem et sic qñ
et ido p denariū nōtat multitudo adhesionū
applis. ad sequendū xpm̃ et omibz lingnis.
ꝓpe hi domū lingarū in diepentij fuit datū
applis ut fidem xpi ꝑdicare possent in lingnis
suis.

Cap. xv. caplm.

Omnis vbi posteq̃ poste sc̃ ꝓphete resp
cientes tempus ierlim reedificate sub
dnō tri ꝑsarū. hi ponit̃ ꝓphete ad idē
hi tpe regi graecoz et dicit̃ in duas ptes q̃
primo nūciat̃ conflatio iudeis et aduersarioz
dilectione sc̃ et ipius xpi missione i. cultu
sincis. deo et homoz multiplicatione. et cap̃o
ꝓmā vō ꝓtem exponit hu. hn. de subiectione
tiaz et ciuitatū q̃ nolunt̃ hi tpe messie. que
exspēnt indei venturū hz q̃ hi iam tēpe in p
tiat. ido alij exponit de victoriis machabeoz
hz q̃ victorie eoz nō vident̃ equalit̃ tm̃ se e
tendisse ut hūt sonat ido alij exponit et melio

ut credo de victoriis alexandri magni q̃ fuit
primus rex in monarchia grecoz et destruxit
monarchiam ꝑsaz et medoz. Iste sedm
ysaiam exponit sic hūt. omnes vbi dom̃
in tra Adrach ꝛc̃. i. ꝓphetia de malo pene sit vō
tuo. eius mētio nominatus et detinente eaz
ꝑtem sicut omnis grauis dicat hieronimus por
tentis virtutem. in terra Adrach. i. ꝓphetie et
damasci requies eius q̃ damascus erat ca
put syrie ut hi ysa. vij. et ido in ꝑā quieste
hūt finiam metropoli et fortem ciuitate. q̃
dem̃ oculus hominis ꝛc̃. i. q̃ dns ꝑuidet
et disponit omnia sup hoies ventura et po
tissime ꝓphā israhel respicat in qua assumptu
rus erat humanā naturā. de eo hi autē hi mitto
dicat̃ ad significandū q̃ tribulationes hi mūi
arte sup tinas venture p alexandrū magnū
venerūt que mala q̃ fecerūt ꝓphā indeor sal
tem q̃ ꝑte emath q̃ nomen ē ciuitatis syrie
ꝓpe timnos inde et tyrus et sidon ꝓmulti
ut ꝑ ez xxvi. ꝑ. assumpserūt quippe sibi supe
riaritatem. s. eā iam ido subdit̃ et edificauit ty
rus munitionem suam. ut nō tm̃ et hominē
et colligauit argentū q̃ humum. i. in magna
valde hūdancia et hi ez nāb q̃ afferebant
i. p mare ex finis dnisaz gencū ut hi ezech
cl. xxvij. hz q̃ supia tirena nō vz q̃a dñs
ido subdit̃ erit dō possidebi eam p alexandrū
et ꝓiciet in mari fortitudinē eius tyrus. n.
erat vndiq; mari circūclusa. i. q̃ alexander
magnus lignis et lapidibz et tigi impositis
oppugnauit eam ꝓmq̃ littoz et sic cepit eā
et combussit videbit ascalon ꝛc̃ iste. n. ciui
tates philistinoz erat site sup mare mediter
neū et ꝓpinque tyro et ei confederate et ido
videntes destructionē eius timuerūt de des
tructione ꝓpria ido subdit̃ qm̃ confusa ē spes
eius qua hebat in fortitudine et aurelio ty
ri. et sedebit sepator in azoto q̃ ē ciuitas philis
tinoz et dr hic sepator alexandri qui bona
tire sepiuit̃ et dimisit suis bellatoribz in hie
rico. et sedebit spurius in azoto et hi comment
Alexandro qui fuit natus de adultio nectana
nabz. n. p illusiones magicas sub spē Ammo
nis dei libie cognouit mrem Alexandri et
eā genuit ut hi in hystoria Alexandri. et
auferam sanguinem eius de ore eius. s. Alex
andri qui indignus contra iudeos dixit se des
truere ierlim et iudeoz effundē sanguinem hz
misso simo sacerdote vsus fuit in mansuetudi
ne dni est ē cap̃o vi. et ablationē capitis
blasphemias de dō istē quibz dicebat ꝓpm̃ in
potentem ad defendendū ꝓphā istē. contra ꝓpm̃
de medio demouit eius. i. de lingua eius q̃ est in
medio demouit. et relinquet̃ a. i. finalit̃ erit ꝓpe
dō mō q̃ alexandō deo sacrificauit in templo ierlim
sm̃ pontificis oblationem quē dicit Josephus li.
antiquitatū. vi. et cap̃. q. duc in uita. q̃ liber

RIAS

tatis ꝓpłó dedit ut ídem hēc. et Adhauon. q. Je
busęus. q. illā ciuitatē subiecat iudeis sicut
Jebuzeꝰ fuit subiectus ꝓ expugnatoēm dō. so
ꝓ. vō. et iebusalē domū meā. i. templū. et ipse
quum liberāt mi. i. et iuda machabeo et fratr. eī
qui templū contra duces Antiochi illustē uictu
prueniet et mūdauerūt. primo machabeoꝝ ē. e
untes et redeuntes ad bella et sī fuit pest tpō
Alexandri utpe pꝰ machabeoꝝ. i. et nō ēnsibit
ultra sup eos exactor. sī tributi uñ iꝰ machabꝰ
xuj. de anno cētesimo et septuagesīo ablatū ē
iugū gentiū ab isrl. q. mūt vidi oculi clemen
tie afflictionē ꝓli et dr ij in ꝑsona dei. ¶ Ex
ultate. ij gñt annūciat aduentus ꝑ quē fu
me desiderabāt ꝓphē antiqu. et diuidit in
duas ꝑtes q. primo demōstrat aduētus xpi. se
multiplicato fidei ꝓfectū. Cōtra primū dic
exulta satis filia sion ꝛc. q. ꝓ impleta de do
mino nō ihu xpō. ag. xvi. ubi allegat ij auc
toritas. tunc impleta qñ xpc vemens ī cruc
ad passionē suā fuit receptus in cūitate et tē
plo cū leticia et exultatione ꝓli. ecce rex tuꝰ
venit tibi. i. ad saluādē. et uñ dicit ij ka. ka. q.
septuaginta ista nō pōt intelligi nisi rege messia
uestus et saluatore. saluauit nos ꝓ mātus
tricie sī xpi mortē offerendo. ipē pauꝑ. pauper
rem. n. vitā a principio natiuitatis duxit usq; ad
horam mortis. utpe ex descensu euāngelij et
ascendens sup azimā et sup pullū. sup utrūq;
. n. ascendit fuit esse. tuē veniens in ierlim. ut
pateb ag. xvi. et dispātam q̄ darysam ex efficaj.
tē. q. ui armoꝝ non triūphauit sēd euidē
tia miraculoꝝ. unde dicit ij ka. ka. q. mes
sias nō indigebat bellatoribꝰ ad subiugādō
sibi multitudinē gentiū sī enūcie dicit futu
ra q̄ est ūtatum ꝓ ꝓdicationem apłoꝝ. iō sī
dr et loquet pacem gentibꝰ. que comisit sī
non violentia sī ꝓsuasione pacifica. et ptās
eius a mari ꝛc. q. in omībꝰ ptibꝰ orbi sī ali
qui fideles xpiāni confitentes et aī. ultimo dr
data ē mihi omnis ptās in celo et in ti. ut
sī o xpē. et mutat modus loquēdi de tua ꝓ
sona ad sam. in sanguinē. i. vtute sanguis tui
in cruce effusi. testamenti sui. q. sanguis il
le est confirmatio noui testamenti ay. exxi.
emisisti vinctos tuos de ꝓpe in inferni limbo
detentos eduxisti. ¶ Comitabimini. hic ēnter
inducit ihūm ad fidem xpi aliqu timen exp
mit residuū hymnus ait. de iudeis qui fugiunt
tpē ꝓcautiōnē regis Antiochi sēd audito q
iudas machabeus et frēs eius ꝓhalueran
aduersus duces antiochi redierūt de diuersis ptibꝰ
ad iudeā fortat contra aduersarios ꝓfectos et ad
ipsā patriā pōt applicari hīa sī saluo meliori iudi
cio videt michi melius exponi ēnter ad inuitā pre
cedentem de vocatione ad xpi fidem uñ dicit.
comitabimini ad munitionē. i. ad xpi fidem q̄ est
tanq̄ fortalicium ardentibꝰ ꝓ illud ꝓbrioꝝ
xxxij. turris fortissima nomē domini ad ꝓfu
gium uestus et saluabit. ymnū spū. i. uitā
admittē cautate spe retributōis etne. Iudic
q̄. i. noui testamēti tpē qñ dē dies ro. xvj. nox
ꝓcessit dies aūt appropiquat. annūcians dupli
na reddā tibi. tpē. n. noui testi ꝓdicat publi
te dupl gl̄a fidelibꝰ reddenda. s. corpis et aie
qui ēxtendi michi iudam. i. ihm ꝑ uirtutē de tribu
iuda ꝑ matrem natū. q. arthū. m cruce q̄
arthu prussius ē demon. impleui effectum. i.
apłōs qui omēs l̄ fere oēs fuerūt de regno
decem tribuū. qñ vocat effectum frequent in
septuaginta veteris testamēti. eo q. Joboam pūs i re
fuit de tribu effectum. Ipse nūt apłis impleuit
dēs spūsancto Act. ij. et suscitabo filios
tuos sion. i. ꝓphās. sup filios tuos gr̄ca. in
qua ꝓfuerūt apli ꝓdicauerūt fidem xpi ido sēq.
et ponam te qñ gladius forat. ꝓdicando. ūbum
dei. q. ē gladius spūs ephesios vi. et dēs deus
sup eos videbit. in miracul visibilibꝰ diuina
virtute fiendis ad inuocationem apłōr. et exibit
ut fulgur iaculū eius. i. effectus sue potestatis
ita manifestabit sicut fulgur egredi de
nubibꝰ. et dēs deus in tuba canet. in tuba. s. ꝑ
dicatoris ꝑ apłos de qua dr ysa. lviij. q. tuba ex
alta voce tua. et audet in turbine austri. i. p
tola auster sicut ventus turbinis stipula dis
ciatuū. i. angelos. q. reget eos. duplo ab ōstā
tiam cōtra ꝓfectiones tribuū. et deuorabit
. i. morsu bibunt xpō gentes ꝑ susceptionē fidei.
et subiacent. unde xpi. lapidibꝰ fundē. i. ꝓdicatio
nibꝰ ꝓphetarū ex cautate q̄ ꝑ fundā designat
eos q. de corda efficat. et bibentes inebriabunt. q.
a vino. i. delētabūt in gustione gentiū sicut de
lauāt illi qui libāt vinū. et replebūt ut fiale.
nutis in dei cōuiuio. et qñ cornua altaris. s.
holocaustoꝝ ubi mt cornua ponebāt tauros ō
cremande ad honorem dñi. et saluabi eos dēs
deus eoꝝ in die illa. i. tpē noui testamēti ut pō
dixi est. ut gregem ꝓli sui. i. sicut homo pas
tor diligent custodit gregem suū. q. lapides sā
. i. electi dei eleuabūt sup terram. primo ꝑ meritū
gr̄e. et pōi ꝑ primū gl̄orie. ex ij aūt q. dr ij lapides
sancti. apparet manifeste q. ꝓphā loquit metha
q. lapides materiales nō sī statutus l̄ vicu aptatos
iō subdr adhuc metha q. n. homi ei ꝛc. i. quid est
placet coram dō. misi firmamētū electoꝝ. i. corpis
xpi consecratū in pane firmitā q. mittit spiritu
alit ecclā. et vinū. i. sanguis xpi sub spē vini. qui
minabit virgines. i. multiplicans virgines in ecclia
dei sequentes vestigia xpi pussi. ¶. x. caplm.
Petite a dnō. ij ēnter consolat ihūm de bo
noꝝ multiplicatōe. et diuidit in duas p
tes q. primo ꝓphēta demōstrat bonoꝝ mul
tiplicatōm. ho. dispersos congregatoēm ubi. sibila
bo eis. prima ꝑs ab ysaie expositoribꝰ et tertio.
admittit exponē de ij abmdātia tirenasteni. et
de victoriis machabeoꝝ. et sexta pōt ad ij applicari

liā ꝙz ſaluo meliꝰ iudicio videt̄ in exponēdꝫ
de lomis ſpūalibꝫ ly ꝑ cōzlia metlyt̄ deſignꝫ
dñō ꝙ ſūt̄ ad ꝓdecꝫa et ſubſequēa · ut vide
but̄ in ꝓte · n · ꝓdecꝫi locutꝰ fuerat ꝓphēta
de vocatione ad fidē xp̄i · et mutatiōne in ea
abo et potꝰ ſacm̄entali ad q̄ diſponit̄ verbum
dīm̄ ſō ꝙ ſūt̄ dicat ꝓphēta · pcte a dnō pluui
am · i · doctrinam euāgelicā ſicut dr eccl · xxxv ·
cōtra ſtat ut pluuia doctrina mea fluat vt
ros eloq̄um meū tō in tempe ſeruitutis · i · tpe
nou teſtamēti · q̄ dr ſeruitꝰ reſpectꝰ tempis
veteꝭ teſtamēti · vñ dr ꝓ · Joh · ii · nouiſſima hō
e et ꝑ ly q̄ dr ly · in tpe ſeruitutis vt q̄ nō loq̄t
de pluuia matutinꝫ tpe naſcentibꝫ quibꝫ pli
ma ꝑmittꝰ tpis eſt tm̄ l' pluuia ꝑtia et dñis fa
cit niues et pluuiā · i · doctrinā euāgelicā q̄ dī
mr q̄ refrigerat q̄ cupide eſtū et pluuia q̄ mlt̄
plicat vom̄ opis fructū · dr eis ſm̄gul' lignꝫ
ſicut n · firmētū ꝑmo fiat ligna · et poſtea ſpi
cam et vltiō ꝑfm̄ ſic fructificatio ſpūal' de mi
nus ꝑfto ꝓcedit ad debitū augmētū ſn aūtꝫ ſ
dominꝰ qui e octaua xl · xxxvij · q̄ ſimulachꝝ lo
quit ſt̄ mutule · gentilibꝫ · n · añ cōmiſſionē my
dolis dabimꝰ ꝓſa · q̄ nō ſolū erāt mutilia ſz
eaā nociua · et dīm · cō · tulibꝫ · n · erant intenti
gentiles añ q̄ſtionem ad fidem · ideiro adduc
ti ſt̄ aſpera via ꝑ varios errores · afflugent̄ ie
manētes in erroribꝫ q̄ nō eſt eis paſtor · i · doc
tor verus ſz ſimꝰ · idō ſubdit̄ ſimꝫ paſtores · i · ſa
cerdotes ydolor̄ et doctores gentiū · mutꝰ e fu
tur̄ meus · q̄ nō ſt̄ ſolū mali ſz eaā alios ꝓtra
hunt ad malū · de quibꝫ ſubdit̄ et ſimꝫ lyrꝫ
viſitabo · i · ſimꝫ reprobos qui dñt̄ odi l' lyre añ ·
xxv · et accipit̄ hic viſitatio ꝙ malo pene · q̄
aūt ſubdit · q̄ viſitauit dñs &c · accipit̄ viſitatꝰ
in bonū · domū iude · i · ecclīā apl̄oꝝ xp̄m confite
tur q̄ ꝑ domū iudā intelligit̄ xp̄m confiten
tes eaā ſm̄ ihelicos ut dīm̄ fuit · Jēme · xxxi ·
et poſuit eos q̄ equū gloꝛie ſue · q̄ dedurit
eos ꝑ ſua voluntate ad declarandū gloriā ma
ieſtatis ſue ꝑ opa mirabiliā · in bello contra
humanam generis immicū · er ipō · i · apl̄oꝝ cetu
et ſucceſſoꝝ ſuoꝝ · angulus q̄ngens iudeos et
gentiles in vna eccl̄ia · er illō parillus contra
hierſes et ceteros inſurgentes et maxime
tpe antixp̄i · et er ipō ecclīa · i · alacriter oīs
exactor · i · antixp̄s cū ſuis ſatellitibꝫ qui a do
mino ihu xpō miſiacet̄ · ſ · ad theſſ · ii · ideo
ſequit̄ poſtea q̄ cum eis dñs ſtatꝫ ihūs xp̄us
et confundet̄ aſcensores equoꝝ · i · milites an
tixp̄i · et conſortabo domū iudā et domū ioſeph
q̄ aliqui apli fuerūt de vtroq; regno l' ꝑ do
mū iudā intelligit̄ fideles de iudeis ardentes
et ꝑ domū ioſeph qui miꝑtat̄ aduersus fide
les de gentibꝫ qui ſt̄ in magno nūo · et conuita
eos · reducendo ad vnitatem fidei aliquos aūſos
ab ea tpe antixp̄i et erūt ſicut fuerūt q̄ non
ꝓtexerā eos · i · ante ꝑcautionē antixp̄i · in qua vi
debūt fideles q̄ a deo ꝓtecti · et erūt · q · fortes
effugium · in fide firmati · et filij eoꝝ videbunt ·
i · ab eis edocti · et regnāti ꝑ baptiſmū et lota
but̄ de electione antixp̄i · ¶ Sibilabo eis · ly
ꝓphēta demōſtrat diſpſam congregationem · et dr
ly · ea · q · ly congregatio ꝛeſidēdi eſt ad tpe
futurū · q̄ vocat tpūs meſſhe et m ly dicat verū
ſz q̄ dicat futura iam impletū eſt ꝑ xp̄m mutu
tionē fideliū qui congregati ſt̄ in vna eccl̄ia
nō lōgū motione ſz fidei et caritatis vnione
et ly ē q̄ dr Sibilabo eis · inſpirando ſpūm de
uotionis et congregabo illos · fide et caritate · q̄
redemi eos mea paſſione · vñ dr Jo · xi · q̄ ihūs
moriturus erat nō tm̄ ꝑ gente ſz ut filios
dei qui erant diſperſi ꝑ varios errores gentiliū
congregaret in vnū mō predō · et multiplicabo
eos ſicut ante fuerūt multiplicati · ſ · tpe Dauid
et Salomonis in q̄ fuerūt multi fideles eccl̄ie ·
q̄ vna ē eccl̄ia fideliū a ꝑmo Abel iuſto vſq; ad
vltimū electū qui in fine mūdi naſcetur̄ ē · ut
dicat · ijj · ciuitates · vij · et nō ſolū tot ꝑmo multo plu
res fideles multiplicate ſt̄ tempe noue teſtis
q̄ veteꝭ · et ſeminabo eos in populis ꝑ ꝑdicato
res miſſos ad diuiſas ptes orbis · et de longe ·
i · de longinquis ptibꝫ recordabunt̄ mei · i · bn
fitoꝝ meoꝝ et viuent vita gr̄ie · cū filijs ſuis ·
i · imitatoribꝫ ſuis · et reuertent̄ et reducā eos &c
q̄ de diuiſis ptibꝫ orbis ante tpūs antixp̄i ve
ent fideles · et ostriphuit ieſabel et tirum ꝑmiſ
ſionis · et nō inuenient̄ eis locus ly dr · ad deſig
nandū magnā multitudinē veheniciū · et tri
bꝰ · ſ · do · in manus fiete &c · dnus eis tribuit ꝙd
pez idū ſequit̄ · et peccabit in mari fluctus ſu
scitans eos queſtē · et confundent̄ omnia ꝓfun
da fluminis · i · tria egipti ut dicat ly ca · ea
q̄ mundat̄ mundicie vili · et humiliabit̄ ſu
perbia aſſirior &c · In hys · n · tribꝰ ſyriane ſuperati
qui a xp̄ianis debellabūt̄ q̄ loce machometi
a gladio incipit et ꝑ gladiū tenet̄ et gladio
terminabit̄ · confortabo eos in dño · ſ · xp̄iano · et
in nomine eius ambulabūt nō ꝓſumentes de
ſua potencia ſz dñica ·

¶ · in · capitulū ·

Hen lilium · iſtud tripliciter exponit̄
ab ihelicis et latinis et oīs expoſitoꝝ
in videnti in aliquibꝫ a liā diſſonare
quē q̄ ſine ꝑiudicio intendo de diuiſis expoſitoꝝ
nibꝫ aliqua aſſimere et aliqua addere ad liā
concordandam ꝓprius ꝓmo in tres ptes di
uidit · q̄ ꝑmo deſcribit templi ſi deſtructio ꝑ
deſtructōis nō ꝙ · ly ca · dicat ecclīa ante ꝑcautio ibi
et dicit dñs · pōna pe nō ſolū a latinis ſz eaā
ab ihelicis antiquis exponit̄ de deſtructione tēpli
facta ꝑ romanos vñ in li · qui dr poma apud
ihelicos dr q̄ ante deſtructionem templi porte ei
de nocte aperiebant̄ ſine homine et div̄ rabi Joh̄
nam templū q̄ deſtruēs tempi ſuo · n · de te q̄
ſine tuus erit deſtructio ſup te nāq; ꝓphāt
zacharias · aperi libane portas tuas et deuoret ig

nus cedros tuas. ponam .n. carpta ciuitate mea
denũt templũ. vlula abies q; cecidit cedrus. q
qt tibi maior et subdit ergo. qm magnifica vas
tata st .i. illi qui erãt maiores m ꝓplo uidẽr m
rezlin existentes. et iõ alij existentes m locis
alijs timebant diffidẽ de se ipis. vlulate qrcꝰ bast
.i. hÿtatores vltra iordanẽ. v erat tria basan m
qua tuõ hÿtabãt aliqui uidi. qm suasꝰ e salem
mumto .i. rezlin q tumq; metropol erat magis
munita qua romanoꝝ alijs ciuitatibz. vox v
lulatus pastoꝝ .i. sacerdotũ qui tuõ regebãt ꝓ
q; vastata e magnificẽ eoꝝ .i. templũ de q
gliabant et magnifice vsebãt. vox rugnus
leonũ .i. pdonũ qui aũ destructoem templi hÿ
bundabant m iudea ut dicit Josephus li. de
iudaico bello. qm vastata e superbia .i. ducat q
se manã supbiendo. iordanis .i. iudee sup iordanẽ
site. ¶ Hÿ dicat. hÿ gñtes desarbit pdicte destruen
omẽs is. que fiunt iudeoꝝ mgitudo et diuidit m
duas ptes. q; ꝓmo pomt magnitudo iudeoꝝ ibi
et dixi. prima m duas q; ꝓmo penũt bñficia
dei m egitu de egypto scõm iudeã victorio ibi. as
sumpsi dicta ꝓmũ dicat. hÿ dicat dñs deus meus
recolendo bñficia iudeis pstita. pasce pecora
occisionis .i. dic q; primi filios israhel qui dicebã
tur pecora occisionis m egypto. tñ q; masculi
nascentes m flumẽ necabant. et adulti duris
laboribz affligebant m tijs. q; uita eoꝝ ad a
maritudinẽ deducebant. ut hÿ eos .i. q; qui pos
sedebãt. s. egyptij occidebãt. nõ sperato. vendita
bant ea q; principes egypti hÿebant eos pecus et
vnus alij vendebat alij dicentes bñdictus dominꝰ
qui tradidit istos m manibz meis. diuites facti
sumus q; vendens gliabat de pecu et emens de
mancipio. et pastores eoꝝ .i. dñi eoꝝ nõ pce
bant eis a laboribz duris. et ego nõ peram vltra
sup hÿtatores terrã .i. egyptios qs multas pla
gas afflixit. et postea m manu submisit. eos. ruy
cere ego tradam homines &c. q; multi eoꝝ sequẽtes
regem submisi se ei eos. et remanẽtes postea con
tendebant admice. q; vnus imponebat alteri
q; fecerit m causa detentois filioꝝ isrl m egyp
to contra ꝓpriã dominũ et qua secute fuerũt
plage egypti. et comedent viam .i. lacerabãt
semuicẽ. et pristi pecus oppressoꝝ .i. filios isrl
qs pauit m desto mamã celesti. vel. amis. qm
hÿ .i. ꝓpter afflictionẽ qua sustinuerũt ab egyptijs
o pauper gregis .i. oues hÿe qui fuistis m egyp
to deprimpati. ¶ Et assumpsi hÿ gñtes recolẽs
bñficia in ultea ꝓstita in qua ꝓfecit ꝓplm ad
honorem regũ tpe Dauid. et Salomõis et quib
Salomõ deminuisse ad machatoñ regni tui deus hÿ
nõ sciat si regnũ m duo diuisit. deus hÿ. vi. et hÿ
e qs dr. et assumpsi michi duas virgas .i. duos
reges. vna vocã decorem. s. Joboam qui locutꝰ
fuit pulcre ꝓplo ꝓmittẽs ei libertatem. et alteram
vocabo funiculũ. s. Roboam qui locutus fuit
ꝓplo dure dicenẽ. pater meus cecidit vos flagell'
ego aũt cedam scorpionibz. e aũt scorpio genus
flagelli a cuius manubrio dependẽt cordule no
dulos hÿtes feneos aut plumbeos in extremitate
et iõ vocat scorpio tuũ q; gerunt ꝓpter tui q; p
cuadõ finẽ corrodulas sup corpus pressi flectur
sicut scorpio reflectendo caudam pungit. qre q;
volam hÿ vocat funiculũ. et primi ꝓpter sem .i.
sustentatiõ ꝓplm iudaicũ in vtroq; regno. alsq;
meatus eoꝝ cũ decimarẽt ad idolatriã. pter
qs subdit. et suadi tres pastores m mense vno.
s. Joram rex isrl et Ochozias rex iudi. et Jeza
bel q; cũ Joram fio suo regnũ administrabat ut hÿ
ex tno et e. ꝓ. istos. n. tres mactat dñs p hieu
filiũ namsi eo q; eũt idolatre pessimi ut patz
e. ꝓ. .e. iõ subdit. et contracta e anã mea m
eis .i. retracta ab eis ꝓ nimiã eoꝝ malicia. m
iõ subdit. Siquidem et anã eoꝝ varauit m me
m multiplia actu idolatrie. et dixi nõ pascã
vos .i. demitta vitã corpũ q; nõ sustentẽ vos
vñ. e. ꝓ. .x. dr. m diebz illis. cepit dñs tedẽ super isrl
paupertatẽ eos Assael. &c. iõ subdit. q; morie
mor tẽ. et reliqui vorent vnusquisq; carnem
proximi sui. q; nõ soluũ occidebant ab extra eos ꝓ
mo etiã dissentionibz intestinis. et ꝓpter hÿ ma
la subdit. tuli virgã meã q; vocabit. decor .i. regi
nũ isrl. qd dñs p Salmanasar tpe Osee abstu
lit. e. ꝓ. .vnus. et abstendi eã q; illud i regnũ
nõ fiunt restitutiõ nec captiuus illarũ redeat ut
mitti fraterem fedus meum li ut teneã hÿ ꝓcu
tiue q; hÿ mutatio secuta e q; pauperi cũ omnibz
ꝓplis. q; si non dnarent iudeis qm deus iudei ꝓ
uenient fidelit in et p talem modũ loq̃di de Osee
so. et pactam eis fedus m die illa cũ bestia
agri. et cũ volucre celi &c. s. q; nõ noceãt ꝓplo
meo ut pz ibidem. et m mutuũ deductũ e m die il
la. qm .n. regnũ isrl fuit cũ plaũ m asseres.
manifeste patuit q; fedus pdictũ erat mutatũ
et corrupuerũt sic pauper gregis .i. pauper ꝓpli
isrl. qui custodiũt. s. legem michi .i. ut obediãt
michi et isti erant illiqui usti m ꝓplo illo. qui
a maioribz erant deprauati q; usibus ꝓsequbant
q; vbi dominus est. s. talis translatio regis et ꝓpli
ꝓpter pcm. hÿ .n. pdixit dñs p moysen Deut. xxviij.
ducetq; dñs et regẽ tuũ quẽ cõstituens sup te
m gentẽ quã ignorabas tu et pres tui. &c usti
cum de ꝓplo israhel qui custodiebãt legem mosi
viderũt tuũ hoc dñi verbum cõpletũ. ¶ Et
dixi. hÿ gñtes pomt iudeoꝝ magnitudo q; maxie
appuit m gruatione mortis xpi. et quitũ ad
hÿ dr et dixi ad eos .i. ad iudeos remanẽtes post
captiuitatẽ pdictam et etiã post captiuitatem
babilonicã q; vbi est m oculis viris affecte in
eadem mea .i. fuite michi de cetõ fidelit q; bñfi
cijs vob a me collatis et si nõ questate. s. a mea
fruitute hÿ nõ dixit inducendo ad maliũ. sz ꝓ hÿ
insinuãs q; dimittit homines in libitate arbitrij
boni l' malij faciendi ꝓ hÿ tri q; dr hÿ. et si non
questate. sm modũ loquẽdi dat intelligi q; nõ

seruuit dō sicut ginit ꝙ magis agerēt cōtra eū
ut mgr ipm̄ n natā assūpta ꝓsequēdo. dō sub
dr et aduenerūt inedem mea. i. pau ꝙ corpe
meo ē tradendo sicut merces equi dr pau quo
vendit et emit xxx. argenteos ipi inde ꝓdi
toꝝ ſm q̄ hȳe ax. xxiii. et xxvii. v̄ matheę spiꝰ
scō illuīatus dicat hanc ḡlōsam cōtra fuisse im
pletam. et dixit dns ad me. zacharam. et ꝓ
ce illud. i. hȳ pau pdicat ꝓcauendum ad statu
uit. i. fusorem statuaz ut dicit expōitores
mi ꝙ quē intelligit ipe deus qui ē formator
oīm et ēst ifius ꝓce illud ad statuarū. i. p
dic istud coram dō ponendi ut iudeat et iudi
cet hoc fm. dixit pau. i. vile et ē hȳ modus
loquēdi romanis ecia fm hebreos quo intelli
git oppositū sicut de nauo ymone dr eē mag
nus ḡrgus q̄ aqua atus ſit ab eis. i. emptō
a iuda. q. d. tam puo et inli pao nō debui ap
pcari hȳe dnt q̄ hȳ ē luā. ꝓce illud ad thesaurū
nū l̄ ad figulū. dao. n. hebraica hȳ posita ē eq
uoca ad thesaurū. et formatorē. et formā
tor pt dia figul⁹ qui formatt vasa de tia. et sta
tuarius qui formatt statuas de alia matia. thi
latus mā accipit hanc vltimā sigrōem tri. m.
hȳe vō aliqui accipiūt pmā et aliqui ſm. et
illoꝝ exceptis magis consonat euāgelio vbi
dr q̄ judas reddit xxx. argenteos sacerdotibus
qui eis dederāt thesaurinos templi et q̄ ex
illa pecuīa emerūt agrū figuli ax. xxvii. ꝙ
igit pt luā expom ꝓce illud ad thesaurū
. i. pdic pau xpi coram sacerdotibꝫ qui erāt the
saurū pacendi ꝙ dr ax xxvii q̄ judas pro
iectis argenteis coram sacerdotibꝫ recessit. vl ꝓ
ce illud ad figulū. i. pdic pacendi ad emend
nte figuli agrū tui li. ad nō ēst intelligendū au
salte. si consentiue q̄ emptio agri consecuta
ēst ad illam pfectionem dixit pau. ꝛc exp̄
ut ē et tuli. xxx. argenteos ꝛc sic videlicet ꝙ hȳe
visione ymaginaria. ac si dixisset. xxx. d. et pro
iecit in domo dñm ꝙ qđ designabat sic fien
dū de pas xpi a judā pdictore qui pecuit illud
in templo et pcussi virgā meā fame videlicet
regni iuda ut visū ē supra. q. nō fuit pcussū
in captione sedechie q̄ captiuitas illa reduc
te babilone et hȳat ꝙ dicēs ut zorobabel et
plures alios et postea alios reges aīe aduentū
xpi ut hȳe in scolastica hysto. Ꝫ quie fuit pcus
sum in destructione ierlm ꝙ tpm et vaspasi
anū q̄ tūc judei fuerūt ꝙ orbem captiuare
nō hȳites ducem nec primapem et illa captiui
tas ad hūc manet. ut dissoluatur ḡmanita
tem nīe iudā et isrl. i. mē xpianos xpō de tri
bu iuda fm carnem adhȳentes quoꝝ plures fue
rūt ad fidē de tribu iuda et iudeos in infideli
tate pmanētes et hȳ fuit figurata tri. ꝓ
ri. vbi dr q̄ isrl sēpauit se a iuda dicēs nō ē
nob ꝓs in dō ꝛc vn et iudei sē obiosi xpianis
et eccl̄is. ¶. et dixit. hȳ gñter agit de pcutiōe
antixpi. et continuat sic luc pcedenti q̄ iudei
ꝙ maiori pte negauerūt vm xpm ipm repellē
tes ideo iuste pmittent a deo recipe antixpm
qui falso dicat se eē xpm et sic ab eis decipi et hȳ
pdicat xpūs johis. v. ego veni in nomie patris
mei et nō accepistis me si aūt alius venerit
in nomie suo illū accipietis ꝛc q̄ gradat q̄ ꝓ
ponit pcutere antixpm breuit et sucrēte so
magis diffuse. xp. etc. Cōtra pmū dicit. sume
tibi vasa. i. instrumēta ut vngā et pcā passio
nalem et hȳ mstm. n. cuius libz aurus dicit
vasa fm pricipatum ydiomatis hȳe. pastoris
stulci in signū q̄ iudei receptui sit antixpm
qui erit tunc amēticē q̄ dicet se eē deū sa
tisfit. so. q̄ certe sisditabo. i. sustentari pmittā
pastorem in tia. i. in antixpm dñatum in ea
qui delecta nō visitabit ꝛc. i. illū opus pietā
tis celebrēt ꝙ magnie crudelitatis erit iustos
in fidei. et carnes pinguiū cōedet eas in
ungendo. et vngulas eaꝝ dissoluet corpulē as
fligendo et oculendo o pastor et idolū. idolū
dr q̄ ꝙ deo solut et nō ēst ꝙ erit de antixpo qui
sedebit in templo dei aūq̄ sit deus sm thess. ii.
gladius. i. fuīa dei sup brachiū eius. i. super
virtutē eius corpalem. et sup oculū dexterū. i.
sup animā in qua ē intellectus que dr oculus
brachiū eius arida ꝛc siccabit ꝙ corpus et ꝙ per
michaelem de pcepto xpi fulminabit. et oculus
dexter eius tenebrescens obstruabit ꝙ eius aīa
ad tenebras exteriores in infernū deducet.

Onus. istud capl̄m vij. capitulū.
ab aliquibꝫ mis doctoribꝫ q̄ntū ad sui
principū expom de destructiōe ierlm
ꝙ romanoꝝ. Ꝫ hunc obuiare videt ꝙ hȳ dicit
Ꝫ et iuda erit in obsidione contra ierlm. ut
qđ subdit. in die illa dicit dns pauciam oēm
in stupore eoꝝ in amētia. q̄ nō legit tribus iuda
fuisse aī romanos in obsidione ierlm contra
iudeos obsessos. nec q̄ exercitus romanoꝝ a deo
tūc fuit sic pcussus imo valde ꝙ sic impleta
ut de iudeis sm q̄ dicunt diffuse iosephus
li. de iudaico bello. ꝓ q̄ alii expōitores mi
expomūt hȳ de pcutione ecclie ꝓmitte a iudeis
et principibꝫ romanis. ¶. Ꝫ hȳ expō videt ma
gis mistice q̄ litalis ponit. erit hȳ in certa
aliqua q̄ vident ab hȳ eē dissona ut iudebit
ca. sa. expomt hȳ caplin et q̄ omia sequētia
usq; ad finē hui⁹ hȳe de bello gog et magog
contra iudeos qđ dicit ꝙ regem mellin venturū
debellandos. ¶. Ꝫ hȳ finditat sup falsum
fundamētū sicut dixi de gog et magog. ez.
ezechiel. xxxviij. et q̄ ibidem dixi q̄ ꝙ gog et
magog intelligit antixpūs et eius exercitus io
hȳ consimiliter salvo tū meliori iudicio videt ter
tius de pcutiōe antixpi expondendus usq; ad
finem hui⁹ hȳe. Ꝫ aliqua alia mistice dant et
ideo sicut dixi ca. pcedenti hȳ describit pcutio
antixpi magis diffuse et dividit in tres pres

qz ꝑmo ꝓfecturo antixpī describit. Hꝯ qō tra
ta ꝓluit ca. xuj. i. Financa fluctuat. Tao qꝫ
sitī ꝛfluit ca xuij. ꝑma adhuc m tres qz ꝑ
pont antix ꝓfectu. ſo eus electo ibi m die
illa. tno iudeox conūsio ibi et effundam. Cuita
pmū de onus vbi dominus. i. gulya de afflicti
one futura ex ordinatōe ihu dei. sup isral. ꝯ
gregatoem fideliū ad quā nomē isral in nouo
testamēto. Et tri latū sicut declaui diffuse. ysa
xlvij. et hic. xo. y. dicit dns extendens celum
et de qz celū ad modū tentorij sup ea extendit
ve fundauit eam qz nichil e sub ea nā sic mi
mū elin. et fingēs spūs homīs in eo qz anima
ei de creat et inspirat corpi organizato caro e
go ponā iezlm ysa. y. ut ibidem dicā sicut disso
lue et apoc. xxi vidi ātatem sanctā iezlm descen
dentē de celo sicut sponsam ornatā sup luminaria
cumpule. ad qd hebrei impugnāt qz antixpus
et eius exercitus ꝓ ꝓfectionem ecclie. deuicet
ut dicā est in hoc hebetur. Extremū amaritudinis.
qz etiā amaricabit in ꝓfectione antixpi et p
ea ipe et eius exercitus ido subdit omnibz gulis qz
de omnibz gulis aliqui adhebunt antixpo ido sub
dit. Hz et nuda erit in obsidione cōtra iezlm qz te
aliqui xpianā timore ducti erūt in exercitu anti
xpi in die illa ponā iezlm lapidem onis. lapis
in pondosus qi mouet de loco suo affligit moto
res hꝯ antix et eius exercitus qrentes tollere stabi
litatē eccie. affligent et nu habebūt fideles ecclie
e qd subdit. omēs qui leuabūt eū zē. et colligē
tur ad eius eam omnia regna tre. i. aliqui de
omnibz regnis adhentes antixpo. ¶ In die illa.
hic qrit ponit antixpi et sui exercitus electio ad
de pauca omem eqtē in stupore et aſcensorē eo
rū. qz ipe fulminabit ut dicā est et magna pe
sui exercitus plē. et sup domū iuda. i. xpianos i
eius exercitu existentes timore. apiam oculos
meos. s. mie qz nō pibuit ad cetus antix adhen
tibz voluntate. ido subdit et dicent duces iuda
in principales milie. xpianis antixpo timore ad
herentibz. confortent michi habitatores iezlm zē
qz xpianam timoe antixpi in eius exercitu fuit de
fide habuit corde pfectatem xpianox obsessox.
hz hic ondē nō audeant manifeste. hic ā luā dissonat
illi expōm que exponit passū istū de ꝓfectoe
ꝓmittue ecclie ꝑ principes iudeox utpi in actibz
aplox. Item illud q postea de hic. et saluabit dns
tabernacula iuda qz iudei ꝓsequētes ecclam ꝓmi
tuā nō desiderauerūt ꝓfectatem xpianox nec
fuerūt saluati aduentibz romē ꝙ iezlm
fit magē ocasi et destructi. In die illa ponā duces
iuda zē. qz xpianam existēs in exercitu antix antix
fulminato et pcunte exercitus eius pte timore de
pcto contra reliqs remanētes de pte antixpi
pugnabūt. et habitabit iezlm rursū a xpianis
pacifice. mortuo antixpo et eius exercitu dissipa
to. et incipit hic iezlm nō solū ꝑ ecclam imitante
hz eā ꝑ ptā ciuitate ad hanc mentē antixpus
venret contra ꝓphām et ibidem misericorditer obtenta ti
pius auctate et templo. et saluab dns talem
maula iudee. i. res et cōtra xpianos antixpo tiore
existentiū ut ꝓdixi e sicut in principio. i. anigl
cecinit cū antixpo. ut nō magnifice gle. zē. i. nō
fideles impugnā ab antixpo despiciant xpianos
et timore sequētes antixpm dnō q multo pius
sunt sicut infideles si fuissēt mortui cū alia gē
te antixpi nō. n. contra suos venit voluntate
hz coacti timore quo remoto ad suos reuertent
ido sequit. In die illa proteget dns habitatores hie
rusalem. ab impugnatoe antixpi. et erit qui
offenderit ex eis timore ductus nō ꝓdo l decep
tus ab antixpo qz multa xpianam fidē deripient
ardentes ipsum ee vim. q. dō. i. cito inām cōsequē
tur sicut dō. Hꝯ vē penitebit sicut ipe dō ut pa
. q. hz. ey. vbi dō q ipō confitente patrē cū beth
sabee matrem salā statim dixit ei dns ei fidelitat
patrē tuū. et tonus dō. q. dā. i. sicut illi qui sta
buit in fide xpi. in die illa ginem tonitrui omnes
gentes. i. antixpm. et eū adherentes ita q est re
petitio eius qd sup dixit est ad maiorem assertiō
¶ Et effundam. hic gñaliter describit iudeox conui
sio et ſo eox regnio in principio cap. xuj. Cuius
primū studiū q sicut dicit sanctus methodius martyr
detecta falsitate antixpi p Enoch et Eliā iudei
qui prius adhesuit ē conuitent ad xpm fidelit
ꝑmanere eius fide moriturā q. xl. dies. in qua corona
buntur martyrio et ex omi tribu filioꝝ isral ut dicit
apoc. vij. et hic ē qd dicit. et effundam sup domū
meam. i. iudeos penitentes ad xpm. et sup habita
tores iezlm. i. sup omnes gentiles ardentes in ei
spm sctm mittit illos reducet ad fidem veram.
et feruore pcul qz alios fideles protegat ab impug
natione antixpi exaudiēs ꝓces eox. et aspiciet ad
me. s. iudeos qui tūc ve conuitent. quē confixerūt
tūc. n. confitebunt. q. iste nazarenus ab eis cru
cifixus. i. a patribz eox fuit et est vnus xpus in le
ge et ꝓphetis ꝓmissus. et plangēt eū. i. dolebūt.
et de hoc q eū offenderūt et mutat hic modus lo
quendi de prima psona ad tertiam q si requirat fit
mentio ꝓphetis ut supra visum. q. sup unigenitū. i. ita
dolebūt ex vera contritoe sicut solet hō dolere de
primogenito suo morte q apud hebreos solet esse
maximus. et dolebūt sup eū de repetitō est eiusde
ad maiorem expssionem et qz time in ecclia nō
solū erit planctus de xpi mō dei sed eadē de iudeis
martyrizatis ab antixpo qui plangēt a ceteribz
suis remanentibz ido dicit. In die illa zē. sicut plan
ctus adremō. nomē ē ciuitatis ꝓpinque tempo
magedo in qo fuit iosias occisus de cuius morte fu
it magnus planctus in tota ista ut patet ex paral.
xxxv. et incepit nulla ātate adhuc q esset
ꝓpinqua loco occisionis. et plangent tria familie
et familie seorsū. i. queliz tribz mortuos de sua
tribu. Hꝯ. vbi dicit hic q queliz tribz plangēt
specialiter mortuos suos in bello gog et magog et
in hic cōuenit meritū qritū ad aliquid qz p gog et

et magog melligo antrpm et eius cetui ut dic
tm ē ē. Similie domus: dō seorsū et mulieres eor
q̄ m loco oīoms vbi sōl fuer tal planetus mlie
res erant segregate a vris apud hebreos et s. a
pud xpianos m ecclīa q̄t honestatem suadam
et noiant. Ij expsse similie principiores p. pe. tā
dr domus dō. so pphetar. i. domus natiuit ē eno
sacdotū et leuitar. i. familie domus leui. et q̄
to tamusā notabil vm. i. familie semey. Ij reliquie
m gnāl. i. omnes familie ētr. ¶ xvij. capitulū.

In die illa. Ij gnēr dēsarbit. uador. regnatio
p baptīm. et diuidē. m duas pres q̄ primo
pmit. Ij regnā. so ydolatrie et falsitatis re
motio. i. et ecclē. Cōtra pmū dr. m die illa. m q̄ dete
gatur flūs antrpi. erit fons patens domu dō.
q̄ omīs vdei tūr confluent ad baptīsmū. m ablu
tōm pcōrū et menstruate. p menstruatū mtel
ligit. primū originale q̄d contrahit. m mīs ventre
p patrem pēm actuale vtriq̄. m lauat baptīs
m adultus ad baptīsmū venientes quales erūt ēr
uenientes p manū pte ut ps. et spūctus. ¶ Et erit
Ij gnēr pmit. abrectio ydolatrie et so fle. q̄ hyeie ibi
et erit. Cōtra primū stendū q̄ licz p pdicatiōe apl̄oz
z aliorū q̄ succedentiū doctor. ydolatria cessauer
p mundū p maiorē pte adhuc tn aliq̄d remansit
q̄ m partr aquilonarib; sc̄ aliqui pp. et m mag
na multitudīe qn dn̄ et ds vnū q̄ et p
ecclīā qualr die venerit. ut deū suū q̄ illa die sc
tur relatione fidedigna mtelleri antrpō eā sic
aer se adorari slaut deū ut Ij. ps. ad thess. ij. et
ō vsq; post mortē eius nō cessab tōlet ydolatria
tūc. n. omēs vnient. m fide catholica et Ij ē q̄d
dr. et erit m die illa. s. mortis antrpi. pdam no
mina ydoloz de tra. q̄ sicut dn̄ est tūr omīno
cessab ydolatria et sm istū d. q̄ ego dux m aliq̄
bz locis ē. s. q̄ ad pdicatōem apl̄oz et aliorū doc
torū sequētū cessauit ydolatria p mūdū. mtelli
gendō est simplicat nō tn tōlet sicut ethiops dr
niger simp. q̄uis sit albr sm tentem q̄ albedo ē
modica respū ingredīs et ō qi mdyl opinat
sm sua pprias pjicior vbi dicat q. d. q̄d modi
est qi mdyl reputat. et ecclā sm eoīn mod loq̄. d
q̄d ē modicū al dr. et s. est in ppōito q̄ illa ydola
tria remanst in aliquibz gentib; barbaris ut as
serit illa modica et q. p mdyla opinātia respū
illi. q̄ cessauit p alios ptes orb. ¶ Et ydolatre. Ij
gnēr ponit cessatio fle. ydolatre nō dr. et ydolatres s
falsos qui p suā malitiam fingūt se ēe ydolatras
ydē questū et sm̄ immūdū. i. ydolatrantes a deo
ne acceptos et omīb; alijs modis p responsa de
mon. dufert de tra q̄ mdyl remanebi de tali p
phetia. et erit eis qui salvabit quisq̄. ēr. i. si quis vel
let pcōr mō ydolatrie anima sua minim eā non p
mittent. s. ipm̄ fuer puniend. ideo sequit. In die il
la confundent. ydle. q̄ mll. audebi ydolatram se
ce. n. eam ondere ō subdit. n. coopient pallio
sacmo. i. veste aspa tali. ii. veste vtebant. ame
quis ydolatre saltem aliqui ut ps de elm ē ps. p.
et consimilē ihūi narrabāt falsi ydolatre ut
magis credent eis. Adam ex. media. i. intento
agricultē sine exemplo ipius adē de quo dicit
gen. ij. emisit eū dns deus de paradiso volup
tatis ut operet tiam de qua sumptus est. m
ye. Ij. Ij peraduant me. i. conducet me ad
custodiendū pecora. q. d. nō sit ydola q̄ sit
placte iste. ēr. et dicet ihus plagatus sit ēr. i.
illa nō sit mihi fructi ex odio. s. ex amore p
mea cōtōne. ¶ Framea. Ij soluet tacam q̄
et p. q̄ soluti so ex Ij mltiplicatō fideliū cō
cludit. i. et erit. q̄ vero erūt Ij ex pmissis
q̄ deū est q̄ fideles ihūt affluent ab an
tiqō et satellitib; ex Ij possit aliquis admi
rari et queri q̄d deus sic pmittet iustos af
fligi ab mquissimo hoīe et p. ndet q̄ nō
est mirand q̄ pro filio suo nō pcurat si pro
nob tradidit illū morte acerbissima tōdemp
nand et Ij ē q̄d dr framea. i. ydladius acbe
afflictiones sustinere sup pastorem meū. idest sup
xpm̄ qui dicit de seipo Jo. x. ēr. ego sū pastor
bonus ēr et sup vnū tolerēntem mdyl. q̄ Ihu
manitas ipi inseparabilit unita est deitati sa
pa Ij exponit de impio romano p messiam
destruendo q̄t mala q̄ facit romanū impiū
ydlō. mdurū et asp; q̄ valde extorte et male
exponit q̄ impiatorem romanū vocat nequ
et pessimā et sic nō pt dici pastor dei. n. mlte
ribus sibi q̄ talis nlisencia amicicia importat
vnōm̄ in ye. Ij sup vnū mdyl associatū. q̄ de q
optime exponit ut dn̄ est. pastor pastorē
et dispersi oues Ij fiunt impletū qn̄ ipli in
passione delinquūt xpm̄ ut dicit saluator. m
xxvi. et q̄ patz q. Ij passus intelligit de xpō.
et conuertam manū meā. i. pnūtem meā ad p
uulos. i. ad apl̄os qui dn̄. Ij pusilli eo q̄ timo
re fugerūt ita firmati et solidati q. gaudebūt
in tormentis sm q. dr Act. v. ca. ibant apli
gaudentes a conspū consilij qm dignī ihūt
sc̄ p nomīe ihū contūeliā pati. ¶ Et erunt.
Ij mapie vsus in ye. vbi agit de fideliū ml
tiplicatione ad passionē xpi sequente sm q
dr Jo. xij. nisi granū frumenti cadens in tra
mortuū fuerit. xpm̄ solū manet si aut mor
tuū fuit multū fructū affert. p quod agit q̄
post passionē xpi et publicatiōe ewāgelij
pilis totius mūdi in tres ptes diuisus est q̄
una ē indeor obstinator. alia est gentilium
in infidelitate remanentiū et de istis dr pmb
duc in ea. i. in tra dispdent et defficient et huc
defectū pt duplicat mtelligi vnomō de defectu
gre et virtutis. et sic a tpe publicatōis ewā
gelij in q. omnes tenent ad fidem multiplicat
defecerūt duc ptes iste. aliomō de cessatione
veri sup; sete et sic defficient in morte antrpi
q̄n omnes iudei et gentiles tenūtent ad fi
dem xpi. tūc vō pt est xpianor de qua dicit
et tūc pes relinq̄t in ea. i. in tra alijs duabz de

fiet enim̃ medijs p̃dictis · et duaꝫ tuã ꝑtem pessimem · s' ãbe tribulationes q̃ ꝓpriam p̃ fuerit affluenti a iudeis · ut p̃m actuꝫ apl̃oꝝ in pluribꝫ locis · et postea a romanis principibꝫ et aliis tyrannis · et grauibus affligent̃ in p̃sentẽ antichristi q̃ ista tribulatio ẽ ad pfectionẽ electorꝫ et augmentũ gloie ipsoꝝ ideo subdit̃ · et uenim eos sicut uirt̃ argenteũ ꝛc̃ · ut nulla remaneat in eis mundicia et q̃ p̃ces talui s̃t crudibile ideo sequit̃ · ipse uocabit̃ nomẽ meũ · i · inuocabit̃ in oratõe deuota · et ego exaudiã eũ ad nutũ et ipse dicet in ꝛc̃ q̃ confidebit̃ me p fidem et ego eũ p glorificationem.

¶ xxxij · capitulũ

Ecce dies · ista q̃ assumit̃ p̃ sectatio antichristi · et ista q̃ aliq̃d explicet̃ q̃d nõ ẽ ista explicatũ · et diuidit̃ in tres p̃tes q̃ p̃mo ponit̃ dicta p̃sectatis · so aliqua ad ipam sequẽtia ibi et uenient · circa p̃mũ dr̃ ecce dies uenit̃ dñi · i · a dõ dispõit et p̃uisa · et diuident̃ spolia tua ab antichristo et eius exercitu · in medio tui capta · s' ciuitate de qua subdit̃ et congregabo omes gentes ꝛc̃ · q̃ de omibꝫ gentibꝫ aliqui erit in exercitu antichristi · et uastabit̃ domos · q̃ inde bona rapient̃ · et mulieres violabit̃ · antichr̃ · n · adiuuentibꝫ sibi lauali ysenas conuapistẽtie et egrediet̃ pe ciuitatis in captiuitate · uendit̃ p satellites antichristi · et reliqui populi non auferet̃ ex urbe · q̃ aliqui ibi morient̃ et aliqui obedient antichristo p̃mo timore p̃mo decepti ab eo · ut dñi ẽ ei · et q̃ ꝑ defectũ ysaiã · i · medii sõlis adesse dñi ibi subdit̃ · et egredietur dominus in egressu suo ꝛc̃ · et pugnabit contra gentes illas · i · antichristi et eius exercitũ · sicut pugnauit die certaminis · q̃n regem egypti cũ exercitu suo filios israel insequentem submersit in mari rubro · exo · xiiij · et stabunt pedes eius ꝛc̃ · q̃ in monte oliueti fulminabit̃ antichristus ut dñi est · et q̃ tribus dei dictus solet cũ fulgure ee tremotus ibi subdit̃ · et scindet̃ mons oliuarum · q̃ exponit aliqui ysaac sacrificiũ in quoꝝ p̃ce fuit · s' ad orientem et occidentem · ad aquilonem et meridiem · s'n · ꝑ · dicat ipam fieri in duas ꝑtes ita q̃ una ꝑs montis recedet̃ ad aquilonem alia ad meridiem et spatium erit mensuratum q̃ longitudo eius erit ab oriente in occidentẽ et ista consonat ei q̃ postea subdit̃ · quũ fugietis ad conuallem montium · i · ad conuallem ioseaphat q̃ est inter montem sion et montem oliueti · usq; ad primũ · s' locũ dei spatium q̃ spatio monte oliueti iuget nullus iosaphat · et fugietis timore ducti sicut fugistis a facie tremotus in die ozie regis iuda · qui sm q̃ ysidorus in pal' · xxvi · uoluit sibi usurpare pontificis officiũ et time fuit percussus lepra et facta fuit tremotus ut de tali p̃sumptione oĩa dicit̃ in duabus.

¶ · Et uenient · hic ponit̃ tria sequentia mortem antichristi · s' finale iudiciũ et breue p̃mium · i · et erit · et status ecclie post antichristum · i · et requies · Circa p̃mũ dr̃ et ueniet dñs deus meus · s' ad iudiciũ nõ tm immediate post mortem antichristi sed erit tribus mediis ut plenius dicit̃ ezechiel' xxxix · omes q̃ erũt cũ eo · q̃ cũ ipso iudicabit̃ reprobos et maxime apli q̃ bus dr̃ xij · sedebitis et uos sup sedes iudicantes ꝛc̃ · In die illa · s' iudicij · nõ erit lux · s' reprobis quoꝝ erit maior nox sm q̃d dr̃ ysaie · xij · lata est uia q̃ duxit ad perditionẽ et obtenebrauit ꝑ eã · s' frigus et gelu · i · horror et timor que ꝑ gelu et frigus designant̃ eo q̃ ex frigore cruor refugiente sanguine ad cor et extrema membra exteriora redditur frigida et tremẽtia · erit dies una s' iudicij q̃ nota ẽ deo sm q̃d dr̃ ysaie xxxvij · de die illa et hora nemo scit neq; angeli in celo Sz pe plus ꝑ ista tri nõ excludit̃ filius et spes sanctus · quoꝝ est una notitia cũ pre · nõ dies neq; nox · s' aque dies · n · que est latio solis sup tium et nox latio eius sub tia in gyrali uero resurrectione mortuoꝝ corpa erũt incorrupti[bi]lia et s' dissolubilis gyratio et corruptio in elementis · et motus celi qui ẽ cã gyrationis et corruptionis et sic nõ erit dies et nox q̃ cessant ex motu solis et in tpe uespi erit lux · i · cessante tpe q̃d cessat ex motu celi erit lux perfecta beatis in gloria celesti sicut dñs est de ipsis q̃ nõ erit eis lux sed fugus et gelu. ¶ Et erit · ista pmissa sm s' ierusalem · s' celeste de qua dr̃ ysaie · xij · ascendisti ad montẽ sion ad ciuitatẽ dei uiuentis ierusalem celestem et p aquas uiuas intelligit̃ ista uita beata sm q̃d dr̃ apoc' · xxj · agnus qui regit eos ad uite fontes aquaꝝ q̃ dicit̃ ista erunt de ierusalem q̃ diuidet̃ ad omes bõos idõ subdit̃ · mediũ earũ ad mare orientale ꝛc̃ · q̃ bene uita diuidit̃ eã iuxta supõita equalit̃ mitor · ad eos qui in principio mũdi nati s̃t et ad illos qui in fine mũdi s̃t nasciturꝰ q̃ auct̃ p mare intelligit̃ congregatio hoim̃ pr̃ apoc' · xvij · ubi dr̃ q̃ p aqas multas intelligit̃ populi multa mare võ dr̃ congregatio aquarũ gen̄ · i · congregationes aquaꝝ appellauit maria · in estate et in hyeme erũt · i · ystetuo duratio · n · ystetua a ꝑte finis ẽ de ratione bõitudinis q̃ ystetuitas ista designat̃ ꝑ successionẽ status · et hyemis nõ q̃ tũc sint ystetua ista sint dicte tribus q̃d tũc cessabit sz q̃ ystetuitas nis ꝑt significatur a nob' nisi ꝑ ptes tuas ꝑ · n · dr̃ de ea mutate diuina apoc' · i · qui ẽ et qui erat et qui uenturꝰ est · et erit dies una soli omẽ tium · q̃ cessabit platio et diuinum nõ soluẽ in hoibꝫ sz eam in angel' in quibꝫ respiciat officium administrationis sm q̃d dr̃ p̃ · cor' · xij · q̃ ysaac abiit omẽ principatũ et patrem ait tradidit regnũ deo et pri ideo subdit̃ · in illa die erit dies unus · hoim et angelorũ · et erit nomẽ eius unum · in pnti · n · nominat̃ a nob' pluribꝫ nobis · q̃ nominamꝰ eũ sicut cognoscimꝰ in cognitionẽ eius

dei deuemmus et ꝓfectionibꝫ tantum q̄ sc̄t plēs
et distincte ꝯz in pria videt ꝑ sepm immediate
et sic nomiat vno simplia nomīe ab vna
simplia ꝓfectione. ¶ Et ceteri. lj gñez q̄dit
tam. s. status eccie post mortem antixpi qui
duret ꝑcedat iudicii et bonoꝝ ꝑmiū tri ponit
lj post q̄ statu scꝑture non ly sequit ordinem
tpis ꝯz frequēs ꝑius fuerit vlīo manuit et di
ciat in tres q̄ primo gloria destruet hui⁹ status
ꝑdo resumit penam antixpi et sui exercitus ut
dicent aliq̄d q̄ sup nō est expliatū i. et lj erit
plagꝫ tria vidit ad gloriosū i. et omēs. Intra
primū dicit et ceteri omīs tm. i. omēs hitan
tes in tra ad dim ihm xp̄m. mortuo antixpo
ut supdm est vsq; ad destruc̄. i. a quocūq;
loco quicūq; ꝓuī ab hominibꝫ hitato. et exal
tabit. s. ecclīa q̄ fuerat ab antixpo et sius de
ꝑssa ut supdm est p̄ eccl̄a intelligi de ierlm
ad lucm q̄ requiet et deficiet ab antixpo. ut ꝯ
dm est et post mortem eius exaltabit. et hi
tabit in loco sno ꝛc̄ q̄ multi de ierlm rapti
buit ꝑ antixpm et timore eius fugient mlti
qui ipo mortuo reuitent ita q̄ ciuitas in ōib⁹
suis ꝑtibꝫ hitabit. et maledicti. i. maledcō non
erit amplius qual fuit tpe antixpi. q̄z sedes
ierlm seruata q̄ ꝑsecutio antixpi erit ultima.
¶ Et erit lj. lj gloria resumit exercitus antixpi et
timorē ei⁹ dz. et lj erit plagꝫ ꝛc̄. s. antixpi et
sui exercitus qui pugnabit cont ierlm ut dm
est ꝯ in ꝓphetia hui⁹ cap. tabescet caro vnicuiq;
. i. deficiet pestilencia et morte. et oculi eius
tabescent. deficient dentes visus. in foraminibꝫ
suis. i. in locis suis q̄ sc̄t quedā foramina in capi
te. in die illa erit tumultus dom̄. i. immissus a
dño. et quis ille subdit. et apprehendet vir ma
nū proximi sui. q̄ mutuus gladios se interficient
quisq; ad aliq̄ ꝓximum alio⁹ exercitus sicut de iudeis ste
re traditus dz. i. ꝑz. ruit. ꝯz et iudas pugnabit
aduersus ierlm. exponitur ut ē. xij. ca. et congrega
bit omnes gentes in circuitu. s. ierlm ibi in
apportabit omnes. ꝯs alibi requiet antixpus et
eius exercitus et ibi erit sine ulte timore. ut dm
est et sic erit ruina equi et muli ꝛc̄ q̄ animalia
exercitus antixpi pauent pestilencia sicut et
hoīnes et ista dicta nō fuerūt simpliter explana
ta. ¶ Et omēs. lj gloria resumit gloriā sui
status eccie post antixpm qui omēs gentiles co
uertent ad xp̄m ut supdm est ido dicit. et oēs
qui reliqui fuerūt de omnib⁹ gentibꝫ q̄ venerat
contra ierlm q̄ aliqui venient cū antixpo
molestare magis q̄ uolūtarie et isti conuite
tur ad xp̄m visa aliox morte ido subdit. ascē
dent ab anno in annū. i. singuli anni⁹ de ciuibꝫ sū
lemptibꝫ ad hoc sanctus ab eccl̄a ut adorent
regem dñm exercituū. i. xp̄m qui ē vere nō solū
homo ꝑ eccl̄a angeloꝝ. et celebrent festiuitatē
tabernaculoꝝ. nō accipit lj festū tabernaculoꝝ ꝑ
ut uidet celebrabit q̄ cultus ille cessabit a tpe
publicatois euangelij et ꝯ. n. ille cultus fu
it mortuus et ꝯ in cultū spūalem muta
tus illa aīe festiuitas tabernaculoꝝ fuerat ꝯ
lege in memoriā q̄ filij isr̄l in deserto hitauerūt
in tabernaculis et sic precedendo mirabilit
iam ꝓmissiones et figuralit ꝑ lj futuram
tpe noue legis q̄ fideles ꝓcedendo de virtute in
virtutē tpe legis matrimonij hui⁹ uite mirabi
liter viuentiū apta ianua ꝑ xp̄m et hoc mo
celebrant bona xp̄iani. et ꝑ hanc modū trise
untes ut pegrini et demū venīat ad p̄riam
paradisi et magis celebrabit post mortē xp̄i an
tixpi omnibꝫ gentibꝫ ad fidem xp̄i ꝯmissis ꝑ
eccl̄am dicit q̄ sicut xp̄iani celebrant festū pas
che et pentecosten alio tri mō q̄ iudei hoc eccl̄a fes
tum tabernaculoꝝ celebrando offitiū et reu
ma quatuoꝝ tpm in septembri in q⁹ mense
iudeis celebrabit festū tabernaculoꝝ. xv.
die mensis et ista obstructio xp̄ianoꝝ magi
vigebit ꝑa mortem antixpi sicut et alie obs
uanate nouē legis ut dm ē et erit qui non
ostenderint se famulos tue ad ierlm. ꝑ q̄ nō
loquit lj de ierlm hystorice. ꝯz methaphorice nigrū
pierlm significat. multitudo eccl̄a sicut dm est fuit
diffuse vsq; ad. n. nō. n. potenter conuenit oēs
familie tue in ciuitate ierlm hystorice q̄ de oīb⁹
ꝓbꝫ mūdi nō possent sic singul⁹ animus a
uenire nisi eccl̄a ibi capit. ꝙre q̄ dicit ylo ꝛc̄
bracca sup istud capitlm dicit q̄ cunctis ierl
m aduentu messie dilatabit vsq; ad finem
tue q̄ nō ꝑt intelligi de aliqua ciuitate mā
li ꝯz iam ē adimpletū q̄ eccl̄a noīe ierlm
significata vsq; ad finem tue est dilatata
q̄ omnibꝫ tribꝫ sc̄t aliqui xp̄iani et magis
multiplebit mortuo antixpo q̄ tuc omēs ve
nient ad fidē xp̄i. non erit sup eos imbꝫ
s. diuine gre et euangelice doctrine ꝯ mo
loquēdo q⁹ dr Deut. xxvij. q. ymbꝫ sup tuā
ꝛc̄. q̄ si familia egipti. i. gentiles q̄ ꝑ egip
tios intelligit eccl̄a alij et erit ruina. sicz
imbrib⁹ p̄dā tarentina et q̄ ꝑ egiptos intelli
gunt alij gentiles subdit lj erit ꝑcussio egip
ti lj ꝑcussio omnium gentium. q. d. q̄ dm ē de egip
to extendit ad alias gentes in die illa erit
q⁹ sup frenū equi stm dño. q⁹ exponit glo
q̄ mortuo antixpo tanta erit pax q̄ nō erit
necessarius usus armoꝝ et equoꝝ. et ideo aurum et
argentum q⁹ ante ponebat in frenis offert
ad cultū dñm qui valde augmentabit mor
tuo antixpo ut dm ē. et erūt lebetes in do
mo domini. i. vasa ad diuinū cultū apta. ut ca
lices et hiuoi qui vocant lj lebetes q. ꝯz
lj methaphorice loquēs exponit cultū nouū testa
ti ꝑ ea q̄ erant in cultu veteris ut dm est de fes
to tabernaculoꝝ et ierlm et ad lj destructio sub
dit. q. phiale templi erunt phiale vasa ad
vinum poculū apta. hinc vi. bibentes in phiali
vinū. et venient omēs immolantes sacrificiū

MALACHIAS

noue legis q̄ est euchȳa et coquēt in eis i. ls sacrificiū offerit in altare tantus qui ē magn̄ in gētibus et ē ls metha locutus sic et ē. et non erit mētior ic q̄ mecū simone totaliter cessab in ecclā. Quando dixit q exp̄ tores mīt omnīt tres ptes vnās ls rapuli et ponīt alte ab illo in loco et reuertēt oīs tria cc vsq; i. Et scrab ierlim sēam mdcclxxxv ponīt de primo honore post iudicū quīgēto lue p̄cedentia et q̄ subdit. et ls erit plagā vsq; ad locum illū mdcclxxxv sicut numa exponīt de supplicio egyptior et q̄ subdit et omēs qui reliqui fuīt cc. exponīt de effectu ecclē post mortem xp̄i ita q id q̄ dr in die illa erit q̄ sc̄ificēt equi ē sēm dnō exponīt de tpe Constātin m q̄ multū fuit dilatata ecclā in cuius frenis mr eius helena dr fecisse pom vnū de clauis xp̄i et alterū in eius galea ut sic ēt se cum mīt p̄lior pcula. istās exp̄nes nō ppe quor in ptem aut q in glos et aliox postill' pnt a quoliz videri vide tñ michi saluo me liore iudicio q exp̄s quē exposui supi istas tres ptes magis consonāt lue istāt ptū et eqam p̄cedenti. Explicit zacharias ihelia.

Incipit malachias.

Primū capm

Onus vbi domm. ls incipit ihelia malachie et dicit in duab ptes. s. in ihelē mū et tractatū. tractatus incipit ibi dilexi nos. in pma pte describit impōs officiū ihelie vt malachie cui dicit. Onus vbi domm. i. officiū demīandi debēt dimī offīa. n. alterū impōitum dr omnib eius sm eam modū loquendi q̄ frequent vtūt ihelite dr oīdit eis vbi tpus sic demīandū cui dicit ad ecclē post reditū. n. captiuitat babilonice quo tpe ihelias malachias ihelis redeūtib nob ecclē obtinuit. q. captiuitas. x. tribuū nō redijt tūc nonficat ihelita ex nomīe cui dicit in manu malachie. i. p ipm malachiā malachias aut interpretat angelus dñi. et ls ait dixerit aliqui q. fuit angelus in corpe assūpto. illi vō q. fuit estimāt scripta. dr ista nō habēt auctoritatē ex scriptura. idō eadem facilitate ea rēpnīt qua ꝓferunt. Dilexi vos. ls incipit tractatus Contra quē faciēd q. principalē intentio ihelitar fuit demōstrare xp̄i aduētū. ut diffusius dixī fuit in principio ie. et in malachias p̄ arguit multipl̄ pcīm ihelē. so demōstrat aduentus xp̄i ca. iij. q. pmā de pctis est dispō ad receptionē redemptoris. sm q̄ dr ay. iij. pmām agitur quomodobit. n. regnū celoꝝ prima duabꝰ in duab ptes. q. primo ihelia arguit sacerdotes et ihelm quātum so magis diuisim ibi. filius. tertio idem quātum i. nūq; ꝑ primo arguit omēs simil de mgstrudie in p̄sona dei dicens. dilexi vos. et ls mgstrando pcīa rēsione ihelē ait dicat. in quo dilexisti nos. q̄ dicunt nō apparz. g. nos tua dilatō spālis

p̄ctis. Et ls rōsio tamq̄ falsa excludit eā sub dat in p̄sona dei. nōne frat erat esau iacob. q. d. sic q̄ fuerit filij eiusdem p̄ris et mīs ut p̄z gen. xxv. et dilexi iacob dando ei hēditatem patriam et hēditatis p̄missionē q̄ tū amauerit eum tūc tpis primogenitē. esau aūt odio ihū denegando ista sibi ait tū ēet p̄gentus. ut p̄z gen. xxv. et xxvij. ls aūt dilatō iacob et odiū esau fuerūt signa electionis et reprobōis eōrum et sic allegat ap̄s ro. ix. ca. et in ls appz dilatō dei ꝑticulis ad ihelm ihel. qui descendit a iacob et alio noīe dicīs est ihel. gen. xxxij. so oīdit ꝑticulā dilatō ad ihel. et odiū ad ihelm descendentē de esau p effectū. et posui montes eius i. tam estimationē. et hēditatē eius in dracones. talia n. alia solent ihelite in ira desiderio et in ruinis edificior. q si dicent edificabimus idumea. i. ihelm idumee. destruct sumus dr reuertentes edificabimus tam mām melius q̄ inde exiui reedificata uerūt sua ls excludit ait ꝑticulā in p̄sona domūs ihel edificabūt et ego destruā et vocabūt eos impietatis. i. tra in qua ingruit impietas ihelite q̄m dñs unus est contra eos et ihelm in ea ihelitem. et oculi vr videbūt vndatis mēt in idumeis qui ihel fuerūt vob molestū. et vos dicetis magnificet dñs. i. appareat magnitudo eius sup eum ihel. i. sup eū ihel ipam ihelitatē eius ab hostib pregendo. et in hoc multiplicando Filius ls gētes arguit sacerdotes et ihelm diuisim et primo de pctis in deū. so mgremū ait. so. prima in duas qr primo arguit sacerdotes so ihelaves i. et vos. prima ad ls in duas qr p. sacrificiū sacerdotū excludit tāq̄ malū. so sacrificiū noue legis concludit tāq̄ dō acceptissimū. i. nō est. Circa primū sciō q. ls totus ihelus ihel dicit deo filius ego. iij. filius meus p̄gentus ihel tui sacerdotes ad eius mīstiū deputati dicebant deo filij et fratres mō ihelm et ꝓ loquit ls. filius honorat patrem. i. tenet honorare qr ab eo hr ee et nutrimentū et suus dñs sui sibi timeb qd nō ē in hec in libris communib intelligit hi q. pr ego sū et accipit ls sic p qr. q. deus est pr omīm p creationē et ihelm iudeox p legis datōem. q. non fuit data aliis ihelitis p̄. exiij. non fecit taliter omni nationi et iudicia sua nō manifestauerūt eis et adiecit ihelus sacerdotū qs elegit ad sui mīstrium. ubi ē honor meus. q. dicit nō mihi defectus honorem ut debetis. et si dñs ego sū. s. gubnatorem vr ihelm. ubi ē timor meus. q. d. non appz in vob. et sciend q. v dr ls et si dñs ego sū in hec ls. et si dñs ego sū. in q̄ designat in deo pluralitas p̄sonaꝝ in vnitate essēcie qr nomē pluralē quidē ait ꝓpriē singulare. dicit dñs exortui ad vos o sacerdotes ꝛc ab illo in loco filius honorat ꝛc vsq; ibi excludisne in q̄ dessereris nomen tuū totū est sub uno visu in hec et q̄ p̄z q. ab illo loco mapit arguere sacerdotes et subdit

ꝑ ꝓfeto dñi · offeruꝰ sup altare meū panē · pa
nes · n · qꝝnis debant ꝑ manus sacdotū ꝓsta
ri formari et detoqu et ipi ad euitandū labo
rem faciebāt ꝑ alios ꝙ fieri ut dñt aliqui · alii
vo dicāt q dē ꝙ panis pollutus eo q erat de tri
tico ꝑ impmā acquisito formatus · et dicatis · vos
male exaiāndo in q⁹ polluimus te et subdit
dominꝰ ꝓfeto in eo q dicatis · i · fīo oñditis mē
sa dominꝰ despecta est · ꝑ ꝙ · n · q ponitis i² panē
pdō mō fōtīū delyonoratis eum et ad ꝙ⁹ inducat
ex.ⁿ et si offeratis claud et languid · s · am mal
medriū sup altare ꝙocaustor · nōne malū ē
· q · d · s⁹ q ꝙ ē ꝓhibitum in lege · offer i² dua tuo
rē · q · d · si offeres illud ꝓnapi tireno qui ē timi
et pulus nō placet ē · n · qꝝ ꝙ ꝙ exaudiat ꝓces
tuas et milto mm⁹ debent talia dō offrī ido in
duat eos ad pmiaz dicens et mīr depcamī vultū
dei xr⁷ · que in vobis claudit ostia · q · d · null⁹
de vob impendit michi istā offām gratis q os
trū templi et illi qui nutriebant ignem in
altare ꝙhibant inde magnū emolumētū · ¶ hīc
ē th · hic q̄rit conclud⁹ sacrificia do gratā ex
cludendo pōnā offendi modi cū dicit · non ē mihi
voluntas vob · i · bñplacitū ꝙ malū vnī · et mu
nus non suscipiam de manu vrā · q sacrificia ve
tis legis non erant acepta nisi ex voluntate offe
rentis ido dr greci · ut · respexit dñs ad abel et ad
munera eius · ab ortu enim solis usq; ad occasū
· i · p orbem vniūsum · magnū est nomē meū in
gentibz · qd exponit ra · ba · duplr vnomō q luc
gentiles adorent ꝓcola ut deos · tm dicebāt deū
celi et tre excellentiorem ill' duis · q; ab hac exp
sitione discordant q subdr · et in oī loco sacrifi
cat⁹ et offertur nomī meo oblatio mūda · q; si
gentiles cū do celi ꝓcola colentes faciēt obla
tionem illa nō eēt mūda coram deo · q ab ꝓfa
nis eēt oblata et ideo cū hoc ponat aliā ex
positionē dicens q iste passus intelligit⁹ de iude
is mē gentiles ꝑ orbem dispsis deū oratoribz
tenore q̄ oro dr hi mūdā oblatio et ꝑ eos no
men dominꝰ ꝓfitur magnū in cūis gentiliū ·
sz istud non videt⁹ vīi nō est vīsimile q illi q
erant dispsi mē gentiles ydolatras tpe male
dicte cesit ustiores et mūdiores q; illi sacdotes
qui redierunt de babilonem ꝓpter utate quos
augut ut dicit esse si magis seqant⁹ mores ge
tiliū ꝑ qs dr q iste passus loquit⁹ ad lumī de
sacrificio nove legis q ē eccl̄ia · qd est mūdissi
mū et do acceptissimū in omnibz cōi cienatoribz
si aliqui ꝓfam hi sacrificiū offerentes · et cū dr
hi magnū est nomen meū in gentibz &c loquit⁹
iuxta de fluio ꝑ modū pfāe ꝓpr ēuitudinē ꝓphie
¶ Et vos polluistis · hic quer ꝓpheta arguit
ꝓphas q illi qui debebāt offrī oblationes
mūdas · et electas offerebant de peioribz ut vi
debr infra et ido hic arguit⁹ eū dr · et vos pol
luistis illud · si nomen meū q̄ritis in eo est · nu
co q dicatis sicut et sacdotes · mensa dominī cō

tamīata est · i · ꝑ i · fieri hanc oblatio de mūdis
bz bonis · eū igne qui devorat illud · i · eū igne
qui erat sp in altari ꝙocaustor ad cremād
adipes sacrificior · qui notat fieri et quibzdā
q; ingratus eor mō arguebant de sacrificiis i
offendis et divisis · vos mendicat⁹ exaiando
eam de labore · i · cū magno labore potuimus
talia sacrificia offerre ꝑ pauperiem mām
et exsufflastis illud · i · bonū q debebant offrī
redivisis · q · ad michi lū · et mutilatis de ingra
mis claud et languid &c · ita q erat i duplex
peccm vnū contra ꝓmiū · s · impma et aliud qd
dei · s · offendo legē ꝓhibitum ido sequit⁹ non sus
cipiam illud acceptando et q ista intelligent
de ꝓfanis offendis oñdit⁹ ꝑ hoc qd subdit ·
maledictus dolosus qui hz in grege suo mascu
lū · i · animal bonū et ꝓpriū ad sacrificandū do
et votū faciens de sacrificio do offerendo immolat
debile · i · animal languidū l' alias me precum
ad offerend q rex magnus ego · s · sup omēm
creaturā et nomē meū horribile · i · timendum
¶ Et nunc ad vos hyc q̄r · q · capitulū
ꝓpha arguit sacdotes de peccm de patis
contra ꝓximū · hz eū hoc aliquid expō
nit de patis contra deū · et dividit⁹ in duas ptes
q ꝓmo arguit sacdotes ꝙ⁹ ꝓphas · i · nuncio
rum ꝓximū ponit⁹ monitio eū dr · este mūc ad
vos mandatū hoc o sacerdotes · q · d · delectus di
ligent attendere · q si nolueritis ꝓnūam vos
ido sequit⁹ mittam in vos egestatē · qua ē
modi tmebāt q; avari et cupidi erant · et
maledictam bñdictionibz vrīs · i · ill' que con
sueuerāt bñdicere · s · vineis et blad et hmōi
ita q erat penuria ita exponit · ra · ba · et
subdr eī qm nō posuistis super cor · s · exterior of
ficium vrm debito mō dei colendo · et ꝓhin i
destruendo eccl̄ie ego ꝓcipiam vob brachium ·
auferendo vob virtutem et sustentationē · et
dispergam super vultū vrm stercus · i · ex celeb
rationibz hmōi nō reportabitis honorem sz cō
fusionem et assumz vos sterc · s · sterc⁹ ita q
cunctis contēptibiles sicut et ipi · et sciet ꝑ
experientiā mee ꝓmissionis q̄ misi ad vos sa
cdotes et levitas mandatū istud de cultu
dei et doctrina ꝓphe · ut eēt pactū meū cū levi
· i · cum tribu levi que fuit ad hoc electa mi
· q · cit⁹ pactū meū · i · lex fuit cū eo ute et ꝓfu
fuit · n · ꝓmissio a deo q ꝓphe in pace vixerit
si legem suaret · et sic fuit adimpletū q̄ dic
suauit ore ex rectu fuit in labiis eius · et de
di et timorem · s · mosi et aaron et pluribz
ab eis descendentibz qui dei timuerūt · lex ve
ritatis fuit in ore eius · ad docendū ꝓphin · et in
iquitas nō est inuēta in labiis eius · q · em
aaron fecit inicium conflatilem fuit ex tore
motus ut dicit fuit plenus exo · xxxij · n⁹ ipe
n⁹ alii levite accenderūt q; in initio eēt aliq
in minis qd pz et hoc q totu tribz levi uenit se

Malachias

monsi ad mitigandū illos qui parauerūt mys
dolauia vitulū exo· xxxij· in pace et quietate
ambulauit mecū vsqe viuendo et me timore
volendo et multos auerit ab iniquitate· ydūm
docendo ihs· n· ymmet ad officiū leuiticū et pcis
sime sacerdotum ido subdit· labia· n· sacerdotis ic
et subdit ca· qz angelus dr creatus e ipe enim
officiū angelicū· s· tolle deū et digere ydūm si
cut angelū in ministeriū missū qui salute clamo
se vident sinaem pris qu e cel· ay· xviij· Vos
aūt sacerdotes et leuite iuxta tpis ireressistis
de qua quā tenuerūt moyses et aaron et alij
iusti· et scandalizastis plios in lege· i· fiustis
eis occo telmq di et· n· scandalū in pcto pedis
ad aliquid qd facit mordentem nie malicia
aūt sacerdotum et doctor sinat enuc ydūm vī
diat saluator rex sc et duces eor· Si aute
ceus eo ducatū pīstet amlo in foueā cadūt
qui qd diat ihs· in pasto· ca pastor p alium
ta ihtant ois est ut quis ad pcipuū sequat·
iritū seasis pcipuū leui de officio sacdoy· qui
qd et ego dedi vos contemptibiles et imūles· i·
ubiectos et acceptis faciem in lege· iustificā
tes impiū qo muneie sacdotes· n· iudicabant
ydūm macime pcis redūt de babilone· ¶ Hūq
posth· i· epilyendit sacdotes et leuitas de malo
i· efnie ydūm· Ij qui· aiunt eos de contep
tu ppriū· et primo in gnāli ca dr Hūq non
vnus pī ec· q· d· sic· s· Adam ut dr alij l·
Abraham sm alios et e vb ydūm Hūq non
deus vnus creauit nos· q· d· sic qz omnes
die ihane creant a do immediate qui ergo
despiat vnusquisq; vrm fratrem suū pauper
tem suā· q· d· non ihemus cām violans pactū
patrū nrōr· i· legem datum· pūbz vris q pce
pit diligere pximū· ¶ Ideo in sancto arguit
contemptū vroris q debz ee vna cum ea uno
ni dr tristicissius e iudas ic et illa tristicissio
specificat· ca subdit qz contaminauit iudas
sanctificationē dī· s· latrā q dilexit· s· dns
et ihūt· s· iudas· i· illu de regno iude· filiam
dei alienū· i· extentes· n· de babilone contep
serūt vrores suas iudeas que ex frequēti pcu
et labore annis erāt detrimate et duxerunt
vrores alienigenas ut pr p esse ix· ca· et pīs
tenebant de domibz suis qi amallas mlieres
vo docent pueros suos mores gentios et sc alie
nigene vrores docebant filios a iudeis gen
tos idolatrie q erant pessimi ido sequit disper
dat dns vmi qui facit hoc magrm et discipu
lū· i· magnū sue pūū· et offerentem munus
· i· de tribu sacdotali qz in illa tribu mūeri st
vm qui acceperāt vrores alienigenas p esse
· i· ca· et hoc rursum ferstus opitulatus lacri
mis ic ardentes expiare hoc absqz emissioe
alienigenaz qd tri est falsū io subdit ita ut
non respiciam ic et duritias q ob eam no di
mittit· istud delictū p solū sacrificiū ad qd

videt ai diat qz dns testificatus e inter
vxorem de mutua coniugatoe et dilōne dicens
p Adam quisq; gri· q· ut ibide fuit declaratū
q· obrem i elmquet hūpuerūt sinū et mein sua
et adiuit vroz sue et erūt duo in carne vna q
tu despexisti tenendo eam ut anallā et ij pri
ceps tua· i· socia no anallā et vroz fedis tui p
consensū animor qui fuat matrimoniū Nōne
vnus fecit· q· d· Sic qz vnus deus fecit adam
et euā· Et residuū spūs eius est· ad ihs· n· fuat
deus mlierem de costa vni ut sicut se vna ca
ro uta se vnus filius et vna aia p venim dilōis
et qd vnus qrit nisi semen dei· q· d· adhoc est
vnūs seu quātus minimus vt inde queret semē
ad cultū dei ō subdit custodite ergo spm vrm
· i· bonā voluntatem ad vroreṁ ca odio iniuriaṫ
dimitte dicit eu libellū repudij ut sic possit
alteri nubē et no sicut anallā a te violent teni
hoc· n· est minus malū q· affligē vroreṁ sine
causa ut anallā libellus· n· repudij no fuit to
tessus ut p se luctus sz ad manus maliū cuitū
dī· ut diffuse declarat deut· xxiiij· quicet aūt
iniquitas vestimētū eius· i· vestimentū vm
Sic· n· sonat luī hebraice q no pīt refiri ad
masculū sz ad femīnā· sm modū loq di hebrei
ca et est sensus quiet ic· i· p dei vindictam sic
accidit iniquitas vni destructas vroreṁ modo
pdō Sicut accidit illud qd pomē supi vestimē
ca eius·

¶ ij· capitulū·

Laborare fecistis· ij· magnū capm· in hoc
ubi magnū aduentus xpi denūciatio
et duudit in duas pres qz p octo hymo
denūciationis ponit Ecce ego mitto· circa primū sciendū q ydūs
udor saltem q magna pte videns alias gē
tes in ij mūdo pspan ut caldeos et psas et me
dos q erant idolatre et se frequēt deprimi et
captiuari· dicebat q deus diligebat malos et
de sinistris suis no curabat· i· q de istis mstio
bz gnaliter no hebat or q· suentes sibi sc neg
ligebat et alios exaltabat et sic do imponebat
malicia malos diligendo i· ignorās merita et
dānia hoīm non videndo et vtriusq est error
ū et deo odiosū ido dr· laborare fecistis dnm i
sermonibz vris· blasphematorius et loquē
tes contra· de do qi de hoīe afflicto de malo qd
audit in eo qd dictus erronee omnis qui facit
malū ec ex dictis pz sna aut ite vbi e deus
iudex· i· diuidicans mō bonos et malos· ¶
Ecce ego· ij· ginter denūciat xpi aduentus in q
sit bonor et malor distinctio· qz in primo aduētu
xpi finē est iudicii discretionis vocando aliquos
ad gratiā ceteris dimissis iusto dei iudicio licet
nob occulto Sz in so aduentu fiet iudicii discus
sionis malos puniendo et bonos pmiando Sic
ergo predixit qz p vigz aduentus denūciat et so
pdictus error euacuat· i· inualuerūt· prima
in duas qrp ponit dei denūciatio so ppli mōitō

i. ego. n. ꝑma adhʒ in duab qꝫ ꝑmo demũcaꝫ v
tꝫ aduentus fo virtꝫ affectus i. ipẽ. n. Carta
ꝑmũ ꝑ. demũcaꝫ ꝑmus aduentꝰ x aĩ dr in
ꝑsõa xpi ecce ego mittam angelũ meũ. r. ihẽz
baptistam qui magꝝ ducat in tris vitã angẽ
licam q hyliamã q. n. hʒ septima dicaꝫ de ipõ ad
huãm patet ap. n. vbi dicit saluator de ioh hʒ ẽ
de q scptũ est. ecce ego mitto ẽ. et ꝑpalꝫ viam q
ꝑcursus et baptisimus Johis fuerũt quedam p
putones ad baptisimũ et ꝑdicatoem x. et statim
veniet ad templũ suũ qꝫ i. xpc oblatus fuit. et
i. plures ꝑdicauit et miracula fecit. dñator
quẽ vos qritis. i. xpc⁹ angus aduentũ sume de
sideralant pres antiqui et angelus testamẽti
qꝫ xpc⁹ fuit mittus nou testamẽti ut ꝑdice
rat Jeremias. xxxi. Credo demũcaꝫ aduentꝰ
xpi secundus aĩ dr ecce venit. i. venet ꝛcutidia
ad iudicũ et quis potit tolerare diem aduẽtꝰ
eius. q. d. nullꝰ vn dr ax. xxxv. de die illa et hõ
nemo fuit ꝛc. et quis stab. i. potit stare ad vi
dendũ eũ. q fuit ꝑmus aduentus fuit in hyu
litate et mansuetudĩe ita fuit erit in ꝑtate et
tiore. Ipe em hʒ qñ ꝑoint effus venturꝰ
aduentus tñ in quedam grialt et ꝑmo ꝑmi so
fi ibi et accedam effus fuit ꝑmi fuit vocatio
aliqꝫ ad fidem qe in ꝑmissã erãt plauit. q.
auri in fornace ꝑ tribulationes in iudea ut
ꝑ. in gentibꝰ aplor et plibꝰ locis et postea ꝑ tyrã
nos in omnibꝰ ꝑtibꝰ orbis et hʒ ẽ q dr ipe. n. q.
iturus q stat⁹ ad ꝓbem elcãꝫ et. q. hyli fullon
qua vtit fullones ad purificand vestes et
frigend eas mundas et purgauit filios leui. r.
aplos quor aliqu fuerũt de tribu leui et ecs
fuerũt epi noue legis xpi et colabꝫ eos ad p
fectã mdicam deducendo et erũt dño offe
rentes sacrificia. r. eucharistiam ꝑ vana leg
sacrificia figurata. sicut ꝑfectã ꝑ plã ipsũ
et placbl dr. ẽ. qꝫ istud sacrifitũ est dr ac
ceptissim sicut dies sdi et sicut anni antiq
vñ in canone misse sicut acceptꝫ hẽ digtꝰ
es munꝰ pui tui iusti Abel et sacrificiũ pri
arche nr Abrahe et q obtulit tibi sumus
sacerdos eius melchisedech dr tñ q istud
sicut non designat eq̃litatem ꝛ. correden
tiam rei figurate ad figurã sicut n. res fi
gurata excellit figuram sc sacrifitũ noue
legis q eucharistia omnã veris legis sacrifi
cã. Et attendim hic pomt effus aduento
ri. dem dr. et accedam ad vos in iudiciũ qꝫ
venet ad iudiciũ in forma humana tñ glo
riosa. ex testis velox qꝫ illud iudiciũ breui
tpe expediet malefias et adulteis ꝛc. r. quib
cũq; pcatoribꝰ qꝫ virtute xpi nota fient oĩbꝰ
eor pcã et sna iudicas iusta. ista tñ pcã
spãliter expmũt que crudelitatem importãt
sicut et q. xxv. ỹ pcessꝰ alia⁹ iudicij pomt ad
saluatore. Ecce. n. dñs hʒ gñter post effm
extremi iudicij pomt monitio pli q taĩc nõ
yẽbi locũ. hʒ añ. dicat gr. ego. n. dñs ad quem
spectat omne griale iudiciũ. et nõ mutor in
me ipõ licet sit mutatio in effibꝰ meis sm
mutationem mitor et demutor hominũ et vos fi
li hoim iacob non estis consumpti. hʒ hʒ me
mussent mala viã tuã saluauit alios et mea
nõa. a diebꝰ enim patrũ vestrorꝝ recessistis. qꝫ ato
post datione legis in monte synai ꝑcare
runt in adoratione vituli ergo. xxxi. reuertimini
ad me ꝑ clementiã et diuistis vos male erra
tis in quo ꝛcitom. q. d. non declinauim⁹
a deo cum⁹ contrariũ oñditur cui subdit. Sed
affiget hʒ deũ qꝫ vos confingitis me. in hẽ hʒ.
hʒ violentabit homo deũ qꝫ vos violentastis
me. loquit. n. scriptura de dõ sicut de homĩe
cum⁹ bona ꝑ violẽm rapuit. decime vero
ꝓpius dei st⁹ ꝓ sustentione ministrorꝝ suorꝝ q
retinebant⁹ muste a iudeis layeis. ido subdi
m dicimus que debebant⁹ leuitis in ꝓmissis
que debebant⁹ sacerdotibꝰ et ad hanc sententiã
reducat⁹ diffinitio mã. hʒ. n. deo mõ violen
tatus sm eõm modũ loquendi dr vsqꝫ ad
tor confictus et in penuria vos maledicestis
in penã em dicti pcti dous minebat ste
rilitatem tre nascentiũ. ido subdit. Inferte
omẽm decimã in horreo. s. leuitar et ꝓba
te me. r. effm bonitatis mee. hʒ de decimis
fructuũ qꝫ debetis ido subdit. hʒ nõ aque
to voli emittere⁹ ꝛcly. dando vobi pluuias
et tores ad secundatoem tre conuenientes.
et effudo vobi bndictione. r. bonor tqlium
multiplicatoem. et increpabo pro vobi deuo
rantem. r. fructum q ventus vrens loauste
et hyuoi nõ deuorabit seu perorabit tre
nascentiũ. et bte vos dicent omes gentes.
q st⁹ in ciuitu vid. ex bonor vestrorꝝ multipli
catione istu tñ ꝓmissio est sub conditione.
s. si fecerint hĩ qꝫ non fecerũt ꝓmissio nõ
fuit mpleta. Inualuerũt. hʒ error sup
ꝑditus renouet et diuidit in duas ptes qꝫ
primo dñs errorꝝ repetit ut ad addit et sub e
uacuat. ibi locuti st⁹. Carta ꝑmũ dr in ꝑsõa
dei. inualuerũt sup me iba vã. r. contra
me st⁹ multiplicata et que sint illa. subdit.
vanus e qui seruit deo. qꝫ ad hʒ nõ sequit a
liq eius retributio. qꝫ sicut deũ est stipuus
negabãt deũ hẽ prudentiã de actibꝰ hyuãmb
l'iustiã. et ad vtilitꝫ sequit⁹ defectus bone
retributoĩs ido subdit in ꝑsõa talui. et q
emolumẽtũ qꝫ custodim⁹ ꝑcepta eius. q. d.
nullũ et qꝫ ambulauim⁹ tristes. r. reuimus af
flicti. vñ in hẽ hetur. et qꝫ ambulauim⁹
demissi. et ideo ultius concludebat. ergo mit.
r. in pena iuta. hʒ dicimus arrogantes. r.
eleuatos in pompa et potentia. qꝫ bñ ẽ eis
in hac uita. nec exspectat⁹ alia. hiquidẽ edi
ficati st⁹. in domibꝰ et possessionibꝰ. et tpt
tauerũt deũ. ipm ꝓuocando et contemnẽdo.

Malachias

et stilu sticti ſc̃i. et quo conducit q nō ẏeat de malis eoꝝ notiã l ſi habz q de talibz nō fac̃t uſticiã. ¶ Tunc loc̃uꝰ ſt. hic gñter dãs eoꝝ tollit. et ꝓmo ſticte ſo magis diffuſe cõ. cta ꝓmiſſ dr. tunc loc̃uꝰ ſt timẽtes deũ. q confitent diuinã ꝓuidenciã et eius uſticiã ad oĩa ſe extendere. vnuſquiſq; cũ ꝓmo ſuo. de ꝑmiatõe bonoꝝ et ꝑmutõe malo uꝝ. in ſtõ futuro ideo ſubdit. et attendit dñs &c. hic accipit et pro idem eſt. hic. n. loq̃bat admuicẽ. attendit dñs. ſ. bona et mala q fuerũt in ꝑtr uita. et ſarpens 2 liber. i. iſta ſt in duã ſuenciã indelebiliter. et euũt in aut dñs. qui nõ ꝑt mentiri in die qua ego fa ão. i. in die iudicij. in ꝓculũ. i. in ꝑplin amu tabilem et ſimulatorem. et ꝓcul eis a pene etne ſicut ꝓcat uir filio ſuo qui caſtigat eũ ne meurtat manus ꝓpꝛiũ. et cõtũmũ. ſ. ad me. uos qui eſtis in ſtupidõ cordis. et indebitꝰ quid ſit mẽ iuſtũ et impiũ. q licet iuſtus in ꝑna caſtigẽt. tñ ꝑ hoc confuat in bonis gñe et poſtea ad bona gñe deducet. ¶ iij. capitulũ. ecce enim. hic ꝑdictus error remouet magis exꝑiate. et ꝑmiatione bonoꝝ et ꝑmutõe malorũ et ꝑmo ponit malorũ ꝑnitro. ſo bonoꝝ retributio i. et oriet. ſupra ꝑmũ dicit. ecce. n. dies venit. ſ. iudi tij. ſticiensis. q. caminus. q illã diem ꝑcedet ignis conflagratiõis ad purgationẽ electoꝝ et eam ſequet ignis ieẽne ad ꝑnitionẽ rep boꝝ ideo ſubdit. et erũt oĩes ſuꝑbi facientes impietatẽ. et oĩes facientes impietatẽ. p ꝑuã comta ꝓmiſſ. ſtipula manducabit ieẽne deputata. que nõ reliquet eis radicem q ꝓt finalem finã nõ erit ꝑtis nec locus reꝑtendi ad ꝓram. ¶ Et oriet. hic gñter ponit bonoꝝ retributio ei dicit. et orietur vobis timẽtibz nomẽ meũ timorẽ filiali qui ẏz caritatẽ an nexam. ſol iuſtitie. i. xp̃us qui tũc apparebit electis retributor et ſaluator iuſtis. et ſanitas in ꝑnis eius orietur. q ꝑ ipm ẽdã gloriã anime et corpis conſequtur. et egrediemini. ad conſideratiõẽ pene reproboꝝ quã euadetis. et ſaltabitis ſicut uitulus de armento. q tlis uiſio erit eis exultatiõis occaſio. tũ ꝓpter eua ſionem. tũ ꝓpter diuine iuſtitie impletionẽ. ſm qd dr ꝓs. lvij. Letabit iuſtus cũ uiderit vindictã &c. et calcabitis impios cũ fuerint cinis. i. afflicti pena ignis ieẽnalis. q tor pa dampnatoꝝ non manſurabit. Sed ſemp viuent ut ſemp arcient. in die qua ego fa cio. i. in die iudicij. ¶ Memento te. hic gñter ponit generalis monitio et maxime iude oꝝ quoꝝ plures tenent cũ iudaiſãt. ideo dr. memẽto te legis moyſi ſerui mei. in qua fit mentio de aduentu xp̃i. ſm qd dicit ſal uator Jo. v. Si crederetis moyſi crederetis forſi tan et michi. q mandauit in oreb. exo. xx. ꝑcepta. ſ. decalogi que ſeruandi ſt tempore noui teſtamẽti. et iudicia. i. illa que tenet iuſtũ modũ viuẽdi. ad ꝓximũ que ſimulit ſeruant in noua lege li nõ eodẽm quoad omnia. q ꝑcepta iudiciaria q ſeruant in no ua lege obligant. ut de nouo inſtituta. de ceremonialibz vẽ non ſit ij mentio q illa ſt totaliter excluſa in noua lege. ita q non pñt obſeruari licite. eo q erant reſpectiũ noui teſtamẽti figẽ. et ideo ceſſauerũt aduenien te veritate. ecce ego mittã vobis helyam pro phetam. qui adhuc reſurget in fine mũdi cum enoch. ut pdicent contra pſidiam antipi rem ſubdit. antq̃ veniat dies domini. i. dies iudicij. q illam diem ꝑcedet ꝓſecutio anti. et conuertet cor patrũ ad filios. reducendo il los qui tunc erunt incredduli. ad fidem xp̃i. in qua credideruꝝ priores antiqui. et ſic illi priores diligent filios et equiſd in caritate xp̃i. ne forte veniã. in hebr. nõ e forte. q aduentus dei ad iudiciũ certus eſt. ꝑt ecclã dicta ſm tranſlatorem mutum. q nõ ponit hic forte ꝓpter mẽti tudinem aduentus ſed ꝓpter mentitudinem detinãtis tempis. vñ xp̃s dixit apls Act. i. Nõ eſt vrm nosse tempa l momenta. &c. et percutiam terram. i. hĩtantes in ea generaliter a mathematicis. i. ſempitina ſeꝑatione ab ea. ſed aliqui. ſ. electi adhẽrent michi ſempitina ſtru ctione quã nobis concedat qui cũ ꝓre et ſpũ ſancto vivit et regnat in ſeꝛcula ſeculoꝝ Amen.

Explicit poſtilla ſup libꝝ duodecim ꝓphetaꝝ. ℣ℓ

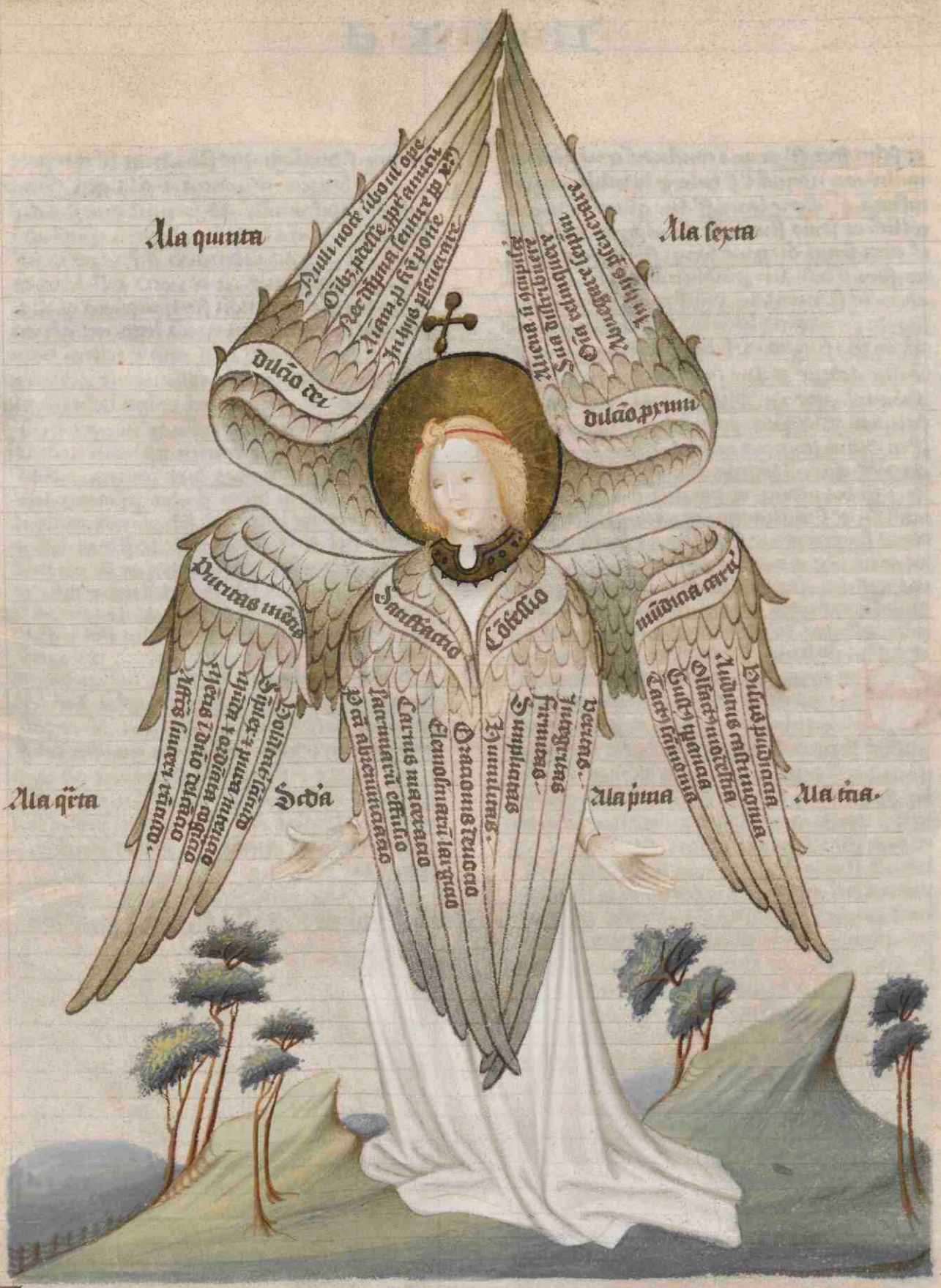

Hec sunt ale de q̃bz psalmista Sub ũbra alarũ tuarũ prege me a facie ipioz qui me afflixerũt Item In vmbra alarũ tuarũ spabo donec trãseat iniquitas Hec sunt pẽne de quibz idem psalmista. Quis dabit mihi pẽnas sicut colũbe et volabo et requiescam Volabo mihi tirena deserens celestia appetẽns Et requiescam vera libertate eterna q̃ fruens beatitudine

Moralisacio seraph

PROLOGUS YSAIE

Prologus sup ysaiā ꝑ hiam.
Ultim euangelistā tabo ysaiē alē
Dedim q̄ dicit beat⁹ Jeronimus
m epla ad paulinū de oīb⁹
sacre scripture libris ysaiam nō
videtur ꝓphām sed magis e
uangelū contexere. Ut et qđ
dicat idem Jeronimus in ꝓlo
go sup libm ysaie q nō tam
ꝓpha q̄ euangelista dicendꝰ e.
Et ideo conuenienter libi ꝓponit de
te ipo Hylin. dē. In quo tangit
quattuor causē hui⁹ libi ꝑ
sacie quē p manibz habemus. scilz efficiens.
materialis formalis et finalis. Efficiens quit dupr
est. una principalis scilz spūs scūs q̄ m
spirante locuti sūt ꝓphete sm
qđ dr ꝑma peter.
non uoluntate humana allata ē aliqn ꝓphia
sed spū scō inspirante locuti sūt sc̄ti dei ho
mines. Et ifm causā tangit cū dicit. Dabo. q̄
cognitionem ꝓphicam dedit ysaie de quo pī actu
qđ dr infra vi. Dedi te in fedus ꝓli. ysaias
n. inter alios ꝓphas clarius destitit misteriū
xpi ꝑ qđ genus humanū est xpi ꝺo federatum.
Alia uo causa efficiens et instrumētalis ē scilz
ysaias qui spū scō dictante hunc libꝝ
scripsit q̄ notat cū dr. euangelistam. Et cā
ifm eius materialis et formalis. ad cui⁹
intellectū sciendū q̄ euangelista dr ab eu q̄
ē bonū et angel⁹ qđ est nuncius. dr aut bonus
nūcius triplr rone. Uno accipit ex pte mīe
tentis salutē qz a bono dño mittit. et sm hoc
sub nomie euangeliste intelligit oīa efficacis
instrumētalis hui⁹ libi scilz ysaias a spū
scō destinatus ad nūciandū libo et scripto
illa q̄ continent in ipo libro de quo pī accipi
qđ dr infra vi. Et pūs dominus scripsit me eo
qđ viuere me ad euangelizandū misit me.
Hoc ē sua sm tīslationem lxx. mīsit me et
eadem est sētia in tīslatione mea q̄ sic habz.
Et pūs dominus scripsit me eo q̄ viuere me ad
nūciandū mansuetis misit me. Secdo mō
aliquis dr nūcius bonus seu euangelista ra
tione boni qđ p ipm annūciat et sm hoc
sub nomie euangeliste matia huius libi desig
nat. in quo mistrium xpi xpi qđ nō solū
ē bonū sed etiā optimū destribuit qz sicut
deus est magis videt euangeliū q̄ ꝓphias
texere. pi pt dicē illud Luce. i. Euangelizo
vob gaudiū magnū qđ erit oi ꝓlo Tertio
mō dr quis euangelista seu bonus nūcius
rone modi enūciandi et hoc ē qui nō solū e
nūciat bonū sed etiam bono mō videlicz lu
cide et ornate et sic nomie euangeliste tā
git forma huius libi. Faciendū ēt q̄ duplr
est forma huius libi scilz forma tractandi et
forma tractatus. Forma tractandi est modꝰ
agendi seu loquendi qui in hoc libro est sil
de lucidus et ornatus. De dignitate autem
dicat Jeronimus in ꝓlogo sup libꝝ ipi de
ipo ysaia ita ēt vnusq̄ xpi electoꝝ mistia

ad liquidū ꝓfectus ē ut nō putes eū de fluō
vitiandū sed eaꝫ de ꝓpriis hystoriam texere.
De ornatu uō ipius dicat in eodem ꝓlogo de
ysaia. Faciendū q; in sermone suo diserus
sit quippe ut uir nobilis et vrbane eloquē
ac nr̄ls quidē in eloquio ruſticitatis uō
mixtum Vñ accidit ut ꝑ tertis florem sermo
nis eius trāslatio nō potuit conseruare Hic
ergo forma tractandi ipsius libri qui ē idem
q; modus loquendi ē optim⁹ utpote luc⁹
et ornatus ꝓpt̄ qđ de mſia dr. Exalta voce
tuam qui euangelizas ihrlm. Alie enī exal
tat vocem suam qui ornate et lucide animū
erat suam intentionē. Forma uō tractatus
ē duplex libri de qua dicet⁹ luttain ꝓsequendo
Causa uō finalis ipius libri tangit⁹ sub no
mine ierlm. Ihrlm. n. m scripturā aliqñ sūt⁹
q; etiā militante. Apoc. xxi. vidi ciuitatem
sanctā ierlm descendentem de celo ꝛc. Aliqñ
uō ꝓ ecclā triumphante. Gal. iiij. Illa quę sur
sū est ihrlm libera est. Finis aūt ipius libri
duplex est. Vnus ꝓximus quidē salutis instructio
seu edificatio ecclē militantis sub nomīe ie
rusalem designate ꝓpt̄ qđ de mſia dr. Surge
ꝛc illuminare ierlm qr venit lumen tuū. i.
ihūs ipse illuminans totā sanctā ecclē. Alius
aūt est finis vltim⁹ et remotus videlicet con
sortio supne bītudinis in ecclā triumphāte
q̄ ꝓ ierlm intelligit⁹ ꝓpt̄ qđ de mſia xxxxvij.
Oculi tui videbūt ierlm ciuitatem opulentā
tabernaculū qđ nēq; vltra trāsferri potit ꝓpter
eam. ij. ꝑsone videmus mīt ꝓ speculū et in
enigmate ſ̄ postea in facie videbim⁹ et
ꝓpt̄. Qđ nob⁹ concedat qui ē sup oīa bene
dictus. Amen.

Capitulū primū.

Isaye. Hic accendit⁹ est ad formā
tractatus. que ē duplex libri qui di
uidit⁹ in duas ꝑtes q; primo ꝓmittet⁹
eis iram breuē ꝑfectio secō subdit⁹ narra
tio ibi. Audite celi. Circa libri ipsius expō
nem intendo in quīq; potiō ꝓsequi sensū liālē
vtendo multiplicitatem ꝓcedendi et concordā
tiaꝫ q; ꝓ talia magis impedit⁹ intellēs ipius
q; iuuet⁹. In locis uō quor⁹ intellēs a iudeis
depriat⁹ intendo diuersimodi imitari sicut et facta
exponendo libr⁹ ꝑsalmor⁹. ergo in ꝑfatione ip⁹
libri quatuor manifestant⁹. primū ē ordo ipius
libri mē aliorū librorū tanquā ei dr. Visio. i.
ꝓphetia ꝓ qđ pz q; liber iste in ordine librorū ꝓphe
tar⁹ computat⁹. Secundū q; visio ꝓprie dicta
et proprio ꝓphetar⁹ que fit in vigilia quā dñs fa
cit diffusius in principio libri ꝑtis libri dñs sunt
de duplici gradu ꝓphetar⁹. Tertiū est scriptor⁹ mi
alius ipius libri qui manifestat⁹ hic ex duobus
satis ex nomine ei dr ysaie. qui mē aliorū ꝓphe
tar⁹ fuit notabil⁹ et famosus. Quartū ex genere ei dr
filius Amos. et ut dicat hic Pa. ta. iste Amos
et Amasias reges iuda fuerūt fideles et sic ysaias
fuit de genere regio Vñ et dicat Hieron⁹ in ꝓlogo
q; fuit vir nobil⁹ eloquētie. ut sup allegatū est.
et ꝓ hoc pz q; iste Amos est alius ab illo qui
mīt xij. ꝓphetas ponit⁹ Amos. q; ille fuit pas
tor et rusticanus ut ibidem in principio sue ꝓphe
tie hoc etiā pz ꝓ hās ibelicatus quia strabus
q; Amos pr̄ ysaie ly⁹ primam habuit Alleluy et ul
timā fidē et ideo robustius mitigat⁹. Alius aūt
Amos hz primam habuit Ayin et ultimā fi
neth. ꝓpt̄ qđ amulsus mitigat⁹. Terciū
qđ in hac ꝓphetie visione manifestat⁹. Et ꝓphe
tas alios ysaias ꝓphetauit tam dicat⁹. Loquit⁹ autem et
ierlm. non q; ꝓ ierlm q; erat ciuitas metropol⁹ in
tribu⁹ iuda. sacerdotes et nobiles et alii ibidem
habitantes ꝓ iudam uō reliquos ꝓphas de regno
iuda qđ de regnū duar⁹ tribuū. Quartum
est ipius ꝓphetie tempus nā dicat⁹ in diebus ozie
thā enī ipius regis cepit ꝓphetare. licet aūt
thā amasie filii ezechie ꝓphetauit nī de thā
eius nō fiat mentionem. nī q; ille pessim⁹
fuit in cultu ydolor⁹ et in occisione innocentiū
ut habet⁹ iiij. Pa. nī q; ab eo occisus fuit eo
q; patrē ipius et ꝓphetā impugnabat et ad voluptā
tem suam malitiam suam eū addere nō sinebat
ut habet⁹ in quodam libro hebraico qui vocat⁹
Helamot. Et dixit et dñs dixit mihi nō vi
debit me homo et vivet. Et dixi. vidi dñm
sedentem sup solū excelsum ut habet⁹
ibidem secundo cap⁰. Item Amos dicit Deuteron⁰
iij⁰. Non ē alia natio tam grandis que habeat
deos appropinquantes sibi sicut dns deus mr. adest
omnibus obsecrationibus nris. Et diuisa. Innoua
te eū dies ira est ibidem ꝓ hoc insinuat⁹ q;
pax nō sit nobis ꝓpinqua et sic condemnant
eū ad mortem Et tua ꝓphetia manifestat dñm
qui aperuit tabernaculum in loco illo existentē et
intra se occultauit ꝓphetam. Manasses hi
manibus nō fuit retractatus a sua malicia ꝑ
cui arbore fecit eū sectari cui simile. Audite.
Hic ghiezi ponit⁹ narratio Circa qđ sciendum
q; intentio hūs ꝓphete est narrare ei⁹ ministeriū ut dictū est supra. qđ quidem mīsteri
um fuit ad dilectionē sapior⁹ et exaltatiōis
ihūlitatis sicut dr in cantico bte virginis luce
primo Deposuit potentes de sede ꝛc. qđ sibi
Symeon luce. ij. dixit. Positus ē hic in
ruinam et in resurrectionem multor⁹ in israhel
Et ideo ysaias denūciando et scribendo xpi
misteriū simul denūciat et scribit priorē directio
nem resurrectionem ihūlitatis et iustor⁹. Et
sim hoc pressius ipius libri in duas ꝑtes diui
dit⁹ q; primo eis xpi misteria describit⁹ priorē
directio secō iustor⁹ erectio. Secundo incipit ibi Con
solamini ꝛc ꝓma in duas q; primo
eis ꝓmittit⁹ ad xpi misteria describit⁹ priō
rio priorē quātum ad duplices gradus fideliter.
2°. quātum ad omnes generaliter. xxxvj⁰ cap⁰.
ꝓma in duas q; primo ponit⁹ primitio qui

ESAIE

tum ad iudeos. 2° quantum ad plos extraneos
deos cap°. ibi. Ve assur virga &c. prima ad ys
m duab q primo eis mistio xpi destruit pu
tio regni iude siue duar tribuu. 2° eius libe
ratio a psecutione duor regu ut post unus
mortificatus ponat oleu lenitu. 2° ps me
pit. vi°. ta°. Et firmu est. prima in duab. q primo
ponit ydeic demutatio. 2°. eusdem confir
mo. vi. ta°. prima adhuc in duab q primo de
struit regnu iude puuto. 2° p aduenu xpi
ecclie p mstio &c. ii°. Intendu nu q ys duusio
nis e utr pphia qui mebru duusionis rone
dant frequent. ita q in una pte dicat ponta
eram in alia licet alias ubis et aliomo et ide
dicendu de aliis subdiusionibz que fuit pro
mulgna pte. Dns aut caplm in duas ptes
diuidit. q primo ondat plius punendus pro
patis in deu. 2°. m pmiu ibi. Quo facta e. p
mu in tres q primo ondunt plu culpa. 2° sub
dit pena ibi. Terra mu. tio consulit medela
ibi. Audite ubium. Circa pmu primo declarat
pat gnatus. 2° mgnitudo ibi. Stp quo.
Circa pmu dicat ppheta. Audite celi. i. angeli
qui st cures celestes. et auribz pape terra. i.
homes hitantes in ea. vtatq. n. natiu sulz
angelicam et humana voluit hic in testi.
qui dns locutus est cunis ubi est attente
audiendu. qd aut dicit subdit. Filios enutiu
sulci. pui. isti pascendo mamma. m desiu et
ui. m lacte et melle fluentem et confendo
et exaltatu regnu amoreoz et cananeoz
eis tribuendo ut p. in libris moi et iosue
ipe aut sprenuit me uolus seruendo ad qd
delinauerit post mortem iosue ut p. in libr
iudicu regu et pralip. quoz tantum uigeat
gnter apiendo ad bruta animalia rudissia
dicendo. cognouit bos possessorem suu. q
seruendo e in matrio recognoscit pbuli stu
exhibita bficia. et asinus psepe domum su
m gntis seruit dno in deportandis oneribus
et pabulo qd recipit in psepi suo. isti aute
me non cognouit. michi seruendo p tot bn
fiacs sibi impensis Et populus meus. i. plius
isti. qui a deo recepit legem spalem. no in
tellexit mea bficia et precepta mea se le
gendo ido subdit. Ve genti peccatrici. i. pcto as
sidue. sicut de aliquib artifex erarte iam ac
quista p opus exacau. plo tmuu imutate
q. pmu qd p pmam non diluit. mor suo po
dere ad aliud trahit. Semen negi filus scele
ratus. q p malia efficiut hominis diaboli
et eius filii. P contra qui bona efficiut filii
dei. et illa pua magis explicatt in spali dicit
Derelinquerunt dnm. eius cultu negligentes.
blasphemauerunt sm isti. eius bonitate de
trahentes. sanctus isti. ipe deus qui e sanctus
sanctoz. eam dicunt plius isti sanctus spali
mo eo q illu plus elegerat ad sui cultum.
Abalienata st retrosu a deo recedentes et hu
morem sibi debitu dys alienis tribuentes.

Sup quo hic gnter tangit pdor meoru
tribulitas am dr sup quo quantum pos ultra
qui dicit frustra q non sequit doctrina pestife
ro subdit. Addentes iniquitatem. q. d. ex p.
cussionibz meis non estis emendati sed magis
peiorati sicut pharao rex egypti qd onditur
gnter in diuisis stratis pli tam de. Omne ca
put languidu. p caput intelligit rex et pn
cipes qui st capita plor et dicit languidu
qz languor e infirmitas insanabilis Et p hs
onditur cor una mala incorrigibili. Et omne
cor merens p cor intelligit noies et sucdo
tes. qz sicut ex corde procedit sensus et motus
ad alias ptes corporis. sic p doctores et sacer
dotes debent alii accipe sensu bone cogitatois
et motu bone operatois accipiendo ab eis doc
trinam et exemplu virtutis. Et econtrio dicit
hic omne cor merens. no meretrice contractoris
de pcto. Et meretrice qui est defectus doctrine et
uirtutis. Et planta pedis &c. p hoc intelligit re
liqu plus procedendo a mimoribz usq ad ma
ioreb. no e in eo sanitas. sulz gre et uirtus.
p hs intelligit qd ibi sit contriu sulz infirmus
culpe. ad mortem ielzemie deducentis et hoc
infirmitate specialiter. d. vulnus. i. peccm pe
tens. et liuor. i. munda latens. et plagu tu
mens. i. pcm simplice mentis. no e cumulum
tu lugubrem legis duce a pcto retrahentis. nec
aunta medicamine. i. ubo et exemplo sacdotu
et doctoz. nec stta oleo. i. opibz mle quempe
timur remissionem culpe. dimel. uu. pcm tu
a clementissimo redime. Terra vra. hic gnter
subdit debita pena. Circa qd sciendu q sicut
dicit ra. hic. ysaias duas istas duabz tribubus
tpe ezechie decem tribubz iam captiuatis et
de tra sua trslatis in assyros ut hic dicit. uu
pr. xxuj. et ido ppheta primo reducit ad memo
riam illa destructoem. deinde comminat penam
regno iude similem. ibi. Et delinquet. Circa
primu dicat. Terra vra. i. tra decem tribuu que
dicat hic prie ad regnu iude qz sibi debebat
de iure eo q fuit de regno dauid et salomonis
st tpe roboam rebellauit ut hic dicit. uu pr. xxj.
desita. i. deluta ab hierusalem subz. m assyrios
trslatis ut dnm est. Ciuitates vre sue sunt
igne. ab assyris tiam isti destruendis. Et di
cunt hic ciuitates illius tre prie ad regnu
iude. ratione dei et eiusdem mo intelligit qd
subdit regionem vram coram vob alieni deuo
rant. i. sanantium que erant gentiles illuc ad
ducti p regem assyroz ut hic dicit. uu pr. xvij.
Et desolabit sicut in ruinis hierusalem. i. hostes
remanebit in ea et ita fm est. qz filia isti in
assyros trslata no redierit postea ad finem illa
uu hra hierusalem sic habz. Et desolabit sicut in
ysione cranneoz. qz illa tra fuit simpliciter

ista ad extraneos qui nō erant de gente israhel.
¶ Et delmquet. hic quītez ysaia consilem
penam quītum ad aliquid cōmutat regno
duaz tribuū. d. et delmāt filia sion. i. ierlm
q ē metropol m regno iude delmāt ciuis ihe
bitatoribz tnsferendis in babilonem p nabu
goz regem et p qīs alie ciuitates eiusdē regn
sicut vmbraculū in vinea. delmquit ciustio
de ipīus vindemia collāt qz nō ihītat ibi vlt
Et sicut tuguriū in cucumerario. cucumeribz
collīs delmquit a custode cucumeraruū. est
aūt cucumeraruū locus ubi creuīt cucumeres
Et sicut ciuitas que vastāt. caubz inde cap
tiuatis. Et q ista captiuitas reducta fuit m
tpe iudee p cyrū regem qui dedit ysdē iude li
centiā reuertendi in terrā suā Jō subdit. Nisi
dns exercituū. i. angelozz reliquisset nobis semen.
i. aliquos de regno iude reuertentes sub zorobā
bel duce qui redificauerūt templū et poste
a ciuitatē tpe Neemie. qi sodoma fuissem⁹
i. destructi irreparabiliter sicut sodoma et go
morra. et alie treb ciuitates facte absq; repa
tione gentiū. tre. ¶ Audite hic quītez ponitur
medela contra pdicta mala Et primo falsū re
mediū excludit et 2o. vm assignat. ibi Lauamini.
Circa primū sciendū. qd ihītatores regni iude qui p maiori pte erant ita mali ut
dm̄ eis tri redderent malitiam suā expiari
sacrificiis et ihuoi. q fiebant in templo qd
erat in ierlm. et ys ē falsū sicut de gribuz
ys. Viarme impiaz abhominabiles dīmo.
Et hoc ē q dicit hic ysaias finis diffuse. et
primo excludit sacrificia. 2o festa sollempna.
ibi Neomenias. tio oīm suffragia ibi. Et cū
extenderitis. Circa primū sciendū quod ad intelligend. dicens. Audite iubū dominī
principes sodomoz. i. similes illis qz publice
et minime de facilitate mala supdicta sicut
sodomite ut ihētur genē. xix. Et ro dicit ysaias
q. cap. primo suū sicut sodoma pdicauerūt
nec absconderūt qītez erant mores. d. qz pre
te auribz legem dei vni ppli gomorre. Et
vat hoc ipso loquēdi qz sicut ppli erat sub
iectus principibz ita ciuitas gomorre erat
subiecta sodome q erat metropol in quīz cīta
tibz sbmersis. vltimis qz ponit intentū. d. quo
ad multitudinem victimaz vīaz dicat dns.
i. m qz placent michi. q. d. nullo mō. Jō subdit
plenus sū. i. talibz nō indigeo si magis ab
horreo. sicut hō plenus cibo abhominat ipm
Jō subdit holocaustia arietū et adipem pin
guiū et vitulorz et agnorz et hircorz nolui
De istis em spūbus animaliū fiebant sacrifi
cia maiora Et p ygbationem maiorz intel
ligit ygbatos minorz que fiebant de turtu
ribz et columbis c. Et dicebant holocausta q
totaliter medebant ad honorem dīmī De sa
crificiis aūt p pacē vnā ps cedebat in vsū sac
dotū. Et de sacrificiis pacificorz vna ps erat
vsū sacerdotū et alia ps in vsū offentiū ps m oīb
sacrificiis esus adipis et sanguīs erat tolle
plybeus q adeps crematē in altari holocaus
torz et sanguis effundebat ad cepidmē illi
altaris ut ihētur in leuitico. Cū veneritis
ante conspectū meū. i. ad talia offendi sacdo
tibz in mītrū atriū sacdotū qd dicebat templū
conspectū dominī eo q erat ante templū. vbi di
bant duā responsa. Quis quesiuit ys de
manibz vris. q. d. ego nō quesiui. ut dein
bularetis in atriis meis hoc dicit qz pter atriū sa
cdotum in qd offerebant sacrificia erāt alia
duo atria in qb orabant mūdi et aliud in qd
orabant immūdi. ne offeratis sacrificiū vltr.
q. d. tales oblatio vob nō valet ps magis noz
eo q pollunt pteis ad locū sanctū accedentes. In
censum abhominatio est mihi. i. oblatio hu
manitatis in altari incensi mihi templū q
oblatio erat sacrificioz oblatoz sub duo con
sumatio sm qd dicit ysdē. xv. In pcu quidē tab
naculo sic mtrabant sacdotes sacrificioz offi
cia consummantes. ¶ Neomenias. hic excludit ps
lempnitates. d. neomenias. i. festū qd fiebat
in nouilunio apud iudeos qz bnficio cuiusdē
gubnatoris eo q in nouilunio frequēter appet
mutatio tempis. Et dicit a neos qd ē nouū et
mene defectus eo q renouat lumē lune q
defecerat Et sabbatū qd est festū apud iude
os in memoriam bnficij creationis mūdi ut hē
gen. i. et alias festūtates. s. pasche pentho
tuboz expiationis et tabernaculoz de quib
den fiut plenius leuit. xxiij. Non feram lo
quit scīptura de deo ad modū hoīs aggra
uari onere et p hoc omia et similia onīdit
q talia nō erant do placita sz magis displi
cencia. Imqui sc̄etus mī. m. celebrā emm
die festa tabernaculoz fiebant eciā sū collec
tibz vris. i. principia mensiū p qd figurat illd
qd ē figmsticatū ēp neomenia. Et sollemp
nitates vras omes gnialit odiuit aīa mea
etc. et patet ex dictis sīa Et cū extenderitis
hic excludit oīm suffragia. d. Et cū exten
deritis manus vras ad me deprandū aūtū
oculos meos a vob. sicut hō auert faciē sua
ab eo qui nō vult exaudire Jō subdit Et cū
multiplicauerit orōem nō exaudiam et subdit
omi pdictoz ronem. manus enī vre. i. opa
vra q p manus designat eo q manus est
organū organoz. de aīa. sanguine plene
st. i. pīb enormibz. enīt. n. homicidē et p
dolatrie et pauper oppressos. pdcā. n. sacrificia
et ihuoi non ihēbant efficaciam ex p te opa
to sicut sacrificiū noue legis sz tm ex fide et
deuotione offentiū. fides aūt erat mihi a
mota p ydolatriam. et deuotio p malitiam
obstinatam. ¶ Lauamini. hic qītez vera
medela consulit. s. p veram pmām et bonā

ESAIE

opinone. et ipse ē qđ dr lauamū. q pōr macul
lacrimis contritōis mūdi esse. i. a tradibus
cuncte auferte malū cogitationū vrārū q nō
suffiat nūdiaa oculis meis. homo. n. videt ea que parent. ſt deus intuet
cor. ꝓmo ſt. xvi. quesite agere pisse a mala
delmādo desere iniquitatē in loco vbi cōten
do iste. n. ſt duc pcōs ut iuste. 6. delmare a
malo et facē bonū. querite iudicū. i. executi
onem debite iustitie. subiungit oppſſo eū ve
lando iudicate pupillo. i. ꝙ pupillo in cā
sua iustū. defendite iudicū. contra eū caluꝫ
mantem istas aut psonas exprimit q frequē
ter iuste petauit caluīpmam eo q nō pōt ſt dese
dere et id indigent iudicū et potentiū sustē
tatione. Et venite et arguite me dicit dom⁹
. i. si ira feceris tibi potius cōtra me. si a dō pce
uem. qđ qđ subdit de relexatione et ꝓmo
a pcīs ait. si fuerīt pcā vīa ut coccinū
Iste duo colores hic ponit ſt valde tenaces et
manentes et id ꝙ ipse intelligit q pcā quātūcūq
sint grua ex genere et situata et consuetudie
diuā tū gratia purgabūt. Tertio subdit de rele
xatione a corpalibz. muneribz ait dr. si volue
ris. et audieritis me preptis meis obediendo
bona tie cōmedetis ꝙ ipse eam intelligit alia
bona spualia que in talibz ꝙmisse ſt pria
palit intellexit. ꝓmū enī non dr ē inimicꝰ bo
mi qui meruit ſt mala. bona aut tpalia ſt mi
nora bona q opi utuntur. q si nolueritis et me
ad uacandum ꝙuocauerit preptis meis ini
grediendo. gladius adiuabit vos. vōr. deuora
bit vos mortem tpalem infendo et ad mortē
ieternā deducendo que ſt morte tpali intel
ligit ipse aut tpales quales erāt in
veteri testamēto potissime nō attendūt mīstē
et mala sensibilia. Ideo dimittit promissionibus
et cōminationibz. spūlia mala et bona sensi
bilia exponendo. sub illi intelligendo spūa
lia et etna. Quomō facta est. hic quē
ondit ꝓphis pūendus ꝙ pcīs in ꝓmittit. et
ꝓmo describit culpa. 2ª pena ibi. qđ hoc. Ter
ꝓmū ꝓmo scribit culpa ihōm vulgarium cū
dicit. Quomō fact ē mēretrix. i. plena mētre
no qđ pcīm adulter. sdm qđ dr Jerē. v. e
qui amatores in femmas emissarij facti ſt
vnusquisq; ad vxorē proxi sui hinnichat
et hoc ē valde grauē pcīm contra ꝓximū q
fit sibi iniuria in re sibi carissima. ſ. in vx
ore que est vna caro cū ipō gen. ij. et in q
le que substituit pla. ciuitas fidelis. i. pius
conseruās fidelitatem matrimonij. plena iu
dicij qđ dr et salomonis. Io subdit. Iustitia
habitauit in ea. scilz tunc. Nunc aut homicide
ut expositū ē. Et Consr describit culpa doctor
et sacerdotū cū dr argentū tuū. i. lingua doc
tor. et sacerdotum sm illud. Labia sacerdotis custo
dient scientiam. et legem requirent ex ore eius. quia
angelus dñi exercituū est. Aurū tuū. i. sapia
vitate in plitatem ꝙ malam legis exponem
vinū tuū. i. corrūpū ꝓphōr ꝙ doctores et sacerdotes
sm qđ dr luce. vi. in pabola samaritem mīsū
dentis oleū. et vinū. ubi ꝙ vinū intelligit
corrūpū eo q ē mordificatiuū. misceū est aqua. i.
relaxatū a corruptione debita. qđ doctores culpa
biles nō habit frontem corripiendi pcōres.
Consr describit culpa principū. ait dr. principes
tui infideles. in regno me. filij. socij furū. i. fal
lentantes qui dicūt socij omēs eo q ē ītent
furtis cor. omēs diligit munera ꝙ quan
am sequūt recōpensationes patientes ius
ticiā id subdit. pupillo nō iudicāt. dando q
eo sinām in causa iusta. eis iudex nō intue
dit ad eos qui nō intendunt mō lucri tpale con
fugere. Propt hoc. hic ponit describit pena
debita. ait dr. Propter hoc ait dñs exercituū. i.
angelorū fortis israhel. i. potens ad puniendū
malos dr israhel hoc ꝙ malo iuli mei. et eo ē
solatiū sup hostibus meis et subdit modus
consolationis. et vindicabor de inimicis meis
et accipit hic et ꝙ idest. passiones eis inuise
bil imittit. hic ꝙ passionibz q aspersibil fruto
eis delait. ei pūnt mori. sibi. illatem et sic
ua timittit in delectationem. q tollit pm mi
mū meū. i. pauitem meū pūentem. ad te debi
te pūendum id subdit. et extquā. ad puri
ficandum tuū. de loquit de deo ad modū aurifa
bri. qui ꝙ vtutem ignis qsumit q ꝙ est impu
ritatis in auro l argento et sic purgat ut ꝙ
ignem tribulationis inuisse a dō in iudeis ꝙ re
gem babilonis fuit purgatus ꝓphis iudōr. q
purgatione facta reducitur est a captiuitate
babilonica Io subdit et restituā iudices tuos
ut fuerūt prius. ſ. Zorobabel et Jesum filiū Io
sedech magistros et consiliarios
tuos sicut antiquitus. ſ. Esdram et Neemiam
Aggeū et Zachariam ꝓphetas ꝓpter hoc vocabi
ris ciuitas iusti. i. dei vrbs fidelis in diuinis cul
tu sion in iudeis redimet. ꝙ sion vbi erat tē
plum ad qđ ꝓphis ter in anno tenebat. quēue
intelligit ꝓpē ꝓphis qui redempti fuit de ba
bilone ꝙ viam iustitie ingressum. ꝙ culpa sustī
nuit penam debitam. et q ꝙ sion intelligat
ꝓphis ꝙ hoc ondit. qđ subdit. et reduxit eam
mons. ñ. sion qui ē im obil nō fuit tristatus
nec reductus ſ ꝓphis. et contra scelestos et pcō
res simil. Io q hinc qui erunt in pcīs suis obsti
nati fuerūt mortui ꝓpter in captione ihrlm
et tie in captiuitate babilo
nis. Confundent enim ab ydolis. audentes ꝙ
expectauerant q nō poterant eis auxiliare contra
babilonios. et erubescetis ex hortis quos elegi
stis ad colendum ibi ydola in locis amenis.
et delitiosis ubi etiam suam luxuriā exercebāt
in venatione ydolor. propi. marmi vnde di
cebāt dñs ortor. Cum fuerit velut quercus
defluentibz foliis. i. morti ꝓpinqui sicut folia

Defluit a quercu aīa incipit mortificari. et relut ortus absq; aqua. m q̄ mortificāt̄ semnata ac plantata. et erit foetendo vīā ut stulta stupe. i. applicata debite pene. et opus vīm sicut simulat. q̄ opus demeritorū generat tribulationē inendū. et sicut ten det̄ vtrūq; simil̄ in igne iehenne q̄ritum ad obstinatos in malis. et non erit qui extinguat̄ q̄ ille ignis ē pretiu. pē etiam hō referri ad ignē q̄ nabuzardā incendit domū dñi et domū regis et domos iherusalē p̄ crucium. ny. ſ. alteri. et sic ille ignis non fuit eternus ab homine sed solū p̄ consumptionē q̄ sustinuit̄ matiō.

¶ Caulin stō. Verbum q̄. posteq̄ ysaias despexit regnū iude detectionem. hic ḡm̄ describit regnū xpi. s. eccl̄ē erectionem. et dicit̄ in duas q̄. p̄mo hic erectio describit̄. et sed ysaias ad describendū p̄dictam erectionem vtitur. quia sicut emm. p̄ma pe. a xpiānis et iudeis de tempe xpi exponit̄. q̄ tiro tñ mō q̄ xpiānā dicit̄ hanc scripturam fuisse completam in aduentu ihu nazarenū quem q̄rentes ee xpm̄. in lege et ysaia promissum. iudei dicunt xpm̄ implendam fore tēpe messie quem exspectāt q̄ ihm nazarenum negant ee xpm̄ et arguunt hoc ex hijs primo q̄ dr hic erit in nouissimis diebz mons domus dñi. ꝛc. et sic in nouissimis diebz hui hijus pris est implenda dies autē ihu nazarēm non fuerūt nouissimi q̄ post mortem eius fluxerunt mīa anni. ſ. m. cc. xcvij. q̄ non fuit vnus ex aliis exspectatus q̄ tñ. s. subdit̄ mons domus dñi in vertice montium et eleuabit̄ sup colles. et fluent ad eum omnes gentes. ſ. p credulitatem in xpm̄ illi aut̄ non est sm̄ de ihu nazareno qua fuerunt tantum et plures gentiles alij et etiā iudei q̄ maiori pte non crediderunt in ihm nazarenum q̄ ꝛc. Item sequit̄ et conflabunt gladios suos in vomeres et lanceas suas in falces non leuabit gens contra gentē q̄ladiū. ꝛc. er q̄ iudei q̄ in aduentu messie debent tanta pace ee in mūdo q̄ cessent bella armaq; et q̄ matia eorū in messia q̄ agri cultura quitū. Ista non solū p̄ntē solu ꝫ etiam adiacentes re tocēre saltem p magna pte. ¶ Ad p̄mū dicē dum q̄ nouissimū vnus accepit simplr et absolute et sic tempus nouissimū seu dies nouissima de tpe futuro. pe iudicium alioquin ac tpe respectiue et sic tempus euē seu aduētus xpi dr nouissimū q̄ legi euangelice alia lex non succedet. pe q̄ argumentū nō valet q̄ istud tpus nouissimū habet longū tractū sicut vltima etas hoīs aliqñ tñ durat q̄ntum omnes alie precedentes. Et gen xlix. dr de tribu iuda. Non auferet̄ sceptrū de iuda et dux de femore eius donec veniat qui mittendus est. i. xpus vīs in trīs latione tenuerunt q̄ tante auctoritatis est apud hebreos q̄ nullus vnq̄ fuit ausus ei contradicere. hic dr messias. i. xpus vbinos hēmus qui mittendus est. ait q̄ sceptrū et dominatio sint totaliter ablata a iudeis iam dū est sequut̄ q̄ aduentus xpi cessit in p̄teritū et ait fuerit ablatū tpe herodis ad quē tempus voluerūt reges iudeorū ait tñ erat alienigena et tpe cuius natus erat ihs nazarenus sequit̄ q̄ fuit et est vere xpus q̄ illo tempe multis alius apparuit qui ex doctrina et operibz posset dici xpus et sic argumentū reducit̄ ad positum. ¶ Ad ꝛm dicendū q̄ rone illius dicti aliqui doctores hebreu dicunt q̄ in ad uentu messie mons syna et mons thabor et carmelus qui sunt in monte sion sunt adducendi omnia virtute et sicut illos mons sion debet poni ut sic impleat̄ q̄ dr. erit mons domus dominum virtutum montium ꝛc. ſz hoc dictum ysaie xlvi. ca. sic potest exponi. d. q̄ tam elevatio nō ē intelligenda sm̄ loci immutationem ſz p signorum operationem q̄ in aliqua significata fierent sunt tūc in monte sion q̄ in aliis tribus sunt facta et in hoc dicit virtutem. ¶ Nec in hoc deficiat q̄ dicat id futurū q̄ p ihm nazarenū sm̄ fuit q̄ sic patet manus signū sm̄ in monte synai fuit data legis p angelum loquentem in psona domini Act. vij. manus sine aquarone fuit q̄ xpus verus hō et verus deus in templo docuit legem eius veteris in q̄ legit plures docuisse q̄ quotidie templū erat in monte sion ut frequentat dñi est ubi etiam ceci et claudi curruntur et multa alia miracula fecit ubi etiā iudeis clausis ad discipulos introeuntibz suā resurrectionem manifestando et ubi sup apostolos aliosq; discipulos spm̄ sanctū in die pentecostes misit q̄ fuit maximū miraculū. s. q̄ homines simplices et illiterati omnes scripturas intellexerūt et linguis omnibz loquentes sunt et p hoc patet q̄ malo in facit ihs nazarenus in monte sion q̄ vnus q̄ fuerūt tantum tribz montibz predictis et ex q̄bz concludit xpm̄ venisse in psona ihū nazarenum. ¶ Ad etiam dicendū q̄ hoc signum omnibz nō distribuit q̄ singule gentes. ſz q̄ gentibz singulorum q̄ de omnibz gentibz aliqui quasi sc. ad fidem xpi etiā a tpe apostolorum sicut diffusus declaratū fuit per vnius. sup illud ibi. In omnem terram ꝛc sicut hec pro vera est omnia alia fuit in anteactis q̄ aliqua mundana de singulis gentibz in miraculis fuerūt ibi. Ad fidem vō xpi nō solū aliqui de gentibz singulis ſz multi sc. quasi et q̄

fm expositores tam ptolomeos et hebreos predicta distributio est intelligenda. ex hoc colligit ilym nazarenū esse vm ypm. ¶ Ad quartū dicendū q̄ p hoc q̄ dr non erexerit vltra ad plenū non habetur q̄ post aduentū xpi nullū debet esse plenum sz q̄ debz esse magna pax tpe siue aduentus et ita fuit q̄ xpo nato fuit tpe cesaris augusti subiectis omnibz gentibz romano imperio et principatus in tm q̄ sub eo monarchus totū orbis ut hz luce. q. et duxerunt ista pax per magnū spatiū tpis nec plus licet p illam dictionem vltra loco cuius ponit in hebo (had et similiter usq; vi. vbi habemus et vltra non venerunt latomie fime in tirim ysli. q. cessauerunt venire p aliqd tempus tm postea venerunt plures ut pz ex usq; simili gen xxv. dr ad iacob non vocabuntur vltra iacob sz isl et tm postea vocatus fuit iacob multo tenus et tm p hz colligit ilym nazarenū esse vm ypm q̄ natus est tpe maxime pacis et tpibz a prophetis promissis. ¶ Ex predictis patz finaliter quod tm tm adhuc ad maiorem intellectū discutiendū z breuit applicando ad propositum. s. de cessatione et p̄mutatione breuis p̄fatio eius dicit. ilium qd iudit &c. q. d. vbi qd subdit est notabile q̄ de maxima re et in maxime attendendū est et qd sit illud odium dicit eis dr. et erit in nouissimis diebz. i. tpe tpi qd dr nouissimi ut p̄dictum est et hoc mō dr prima. s. nouissima hora est quoniam dominus dominum. i. ecclīa que dr mons domus dni eis q̄ firmata fuit p predicatores xpi et eius miracula in monte sion vbi erat templū domini ut p̄dictum est tm q̄ ecclīa q̄ est domus dni dignitate excellit omnem aliam congregationē a principio mundi ad dei cultum ordinatam et eleuabit sup colles i. sup tres principes qui a tpe constantini cepit se supponere iugo xpi et fluent ad eū omnes gentes. i. aliqui de omnibz gentibz ut p̄dictum est l' p̄ dicta q̄ hz &c locutio ypolica ad designandū multitudinem gentiliū q̄ fidem xpi susceperit indebite p maiori pte ecclīatis in infidelitate sm illud ps. xi. electus exple contigit in isl. donec plenitudo gentiū intraret sicut de omnibz de ciuitate curritur ad tale spectaculū ad designandum multitudinem innumeram licet aliqui minus pfecti remanerent et dicent venite ascendamus &c quia illi qui recipiebant fidem xpi hortabant alios ad similiter agendū. et docebit nos uias suas &c q̄ adulti venientes ad fidem xpi aliqui baptizabant catechizabant et instruebant de hijs q̄ pertinent ad fidem. q. de sion exibit lex hz nō est referendum ad ardentes qui sit ibi xpus sz de iudea seu ad iudeos conuertendos q̄ de ilym et iudea exierūt apli alii q̄ discipuli ad predicandū fidem xpi. ppt q̄d dr nam uobis oportebat primū loqui verbum dei sz q̄ repulistis illud et indignos nos iudicastis ecce conuertimur ad gentes sic enim precepit nobis dns. et iudicabit gentes iudicio discretionis quo p predicatores apli aliquos de gentibus vocauit ad fidem alios in infidelitate dimisit q̄d quidem iudicium usque est hodie nobis occultum et arguet plos multos. de infidelitate et alios pcos suos sicut patz in actibz apli et legendis sanctorum et conflabunt gladios suos &c hoc dicit ad designandū diuturnitatē pacis que fuit ubique natiuitatis xpi tempore ut p̄dictum est et dicunt in iudea de qua terra usuas principaliter loquebat a xv. annis et plus ante natiuitatem xpi et usq; post mortem eius p xl. annos ciuitate sub dominio romanorum ut pē colligi ex dictis iosephi et aliorum hystoriographorum sz iudeis finaliter rebellantibz romanis. destructa est et captiuati p tytum anno. xlo a passione xpi uisimile autem est q̄ in pace tam longa cessantibz bellis multa arma et instrumenta bellica fuerūt q̄sita in instrumenta agriculture apta sicut sensibiliter videt in tiris vbi post bella sequuntur pacis diuturna. Non leuabit gens contra gentem &c hyperbole est ad designandū pacis diuturnitatem sicut q̄ter dr de aliquo negotio q̄ frequenter vsitati modi q̄situm istud negotium miq; terminabitur licet aliqui timeret infra annum l' infra mensem seu eciam in mora stando in ditorem negotij et hz modus loquendi ypolicus eius frequens &c ni ypotetus. ¶ Domus iacob. post conuersionem gentiliū potest q̄stio uideri qui &c finem mundi recipient sicut xpi generalis et a tpe xpi usq; mundi recepit eam aliqui pfecti. et q̄ ad hoc inducti sunt p doctores comissos ad fidem de gentilitate l' in se sicut pz de augustino et ambrosio et de alijs multis l' eciam in pntibz sicut est de illis doctoribz qui nati sunt de pntibz xpianis tm pntes eorum quemq; l' longi tm que fuerūt de gentilibz aliqui ad fidem xpi et in psona talium dr hic iudeis. Domus iacob venite ambulemus in luce dni. i. in lucē fidei xpiane. ¶. Precessit aliquos doctores in hanc lucē et sequentem usq; ad sertū tp̄m exponit q̄ntū ad p̄dictum referendo eam ad tempus xpi dicentes q̄ in ysaias complis de scribit pena iudeorum p morte xpi dz hz non iudex michi q̄ hz p̄mittit culpa penē q̄ describit in sequentibz culpa autem ista est principaliter multiplicatio ydolatrie. vñ dicit. & repleta est tra ydolis &c a tpe aut xpi et ante p longū tpus usq; ad destructionem ciuitatis ierlm p romanos q̄ fuit inducta post mortem xpi ut patet luce. xxi. nō fuit ydolatria apud iudeos sz cum in babilone fuerunt in

tñ q; tñ ly erodes sub quo natus fuit xp̃us sup̃
portam templi posuisset aquilã auream qd̃ est
signũ romanum dominum eo q; regnũ iudee vec
pat a romanis nõ ad hoc q; illa adoret sed p
lũ ad porte decorem et imperatoris honorem et
tñ iudei zelo legis accensi dicentes nõ ee lic
tũ alicui ymaginem qualemcũq; de tã ee in templo
l'tr templũ illã ad tantã descenderũt fluentes
tñ q; ex hoc immolabãt eis mortis periculũ fleuit et
contigit qua plures rõne hymus facta fuerũt
causa. Item tpe tyberii sub quo passus e xp̃us
pilatus iudee p̃fectus ymagines cesaris portã
rent in ierlim qd̃ cũ regnum fuisset a iudeis m
magna multitudine venerũt ad pilatũ rogãtes
tes ut illas auferret asserentes nõ ee licitũ
aliquã ymaginem intra ciuitatem ee. et pila
tus iudeos multos ee patres magis mori q; p
mittẽ ymagines in ciuitate fieri cas in cesa
rem reportari. ad p̃hibendũ dissentionẽ ipli
Et simile fere legit tpe tyberii qui fuit
tyberio eo q; petronius iudee p̃fectus voluit
ymaginẽ cesaris ad ierlim portare. ut refert
iosephus libro de iudaico bello et ideo salua me
liori iudicio michi vr q; hec lia et sequẽs usq;
ad septimũ capitulũ referenda est ad tpe p̃decẽs
babilonicã captiuitatem que fit meritis sup
iudeos maxime pter ydolatriam q; tũc in eis
multi regnabat ut pz ex iere. et sedo pali.
Legit sm hanc finem lie ista in qua ysaias
incipit. ad declarandũ punitionem regum iude
quã merito supra meminerat ut supdem est. Et
dicit primo in duas partes q; primo exprimit et
pa sedo subdit pena debita ibi Non ergo dimit
tas Contra primũ dicit ysaias Precessit enim ylias
tuũ dominũ iacob .i. pricies loquit. n. de futuro
p modũ p̃teriti propter certitudinem ylie q; fuit im
pleta qñ nabugod iudeos de ierlim et iudea
exeunt et captiuos in babilonem duxit Cõtra
redditur ratio dicẽs captiuitatis eã dr quia et
repleta est ut olim. In hebreo legitur et repleta
est ab oriente .i. magica autẽ que repta fuit i
pte orientali respectu iudee Unde et balaã
auolus et magus legitur in quibz orientis
ut legit mũ. xxiii. et eadem a sua in diffinitiõe
omnis eã dr Repleta est ut olim q; a tpe iudicũ
iudas reperit vtã magias et augures .i. diui
nos diuinatione superstitiosa. tñ augurii pprie
e diuinatio p garritũ et volatum auiũ. Ita
fuerũt ut plurimum qui talibz intendebant.
Dicendum tñ q; aliqua diuinatio p garritũ
et motum auiũ est licita videlicet quatum se
extendit gruttis naturalibz Aues enim et bru
ta animalia ex nouis sentiunt immutationem ae
ris q; nõ lingua melliflua destruentem cum sen
sibus et p̃m talem immutationem impetunt
garrire l'moueri de loco ad locũ aliter q; ante
ad qs sequat pluuia l'tempestas l'ventus ul'
huiusmodi sm diuersitatem nature auiũ l'brutorũ et
ex eis experta cognouerũt homines q; tali garri
tus seu volatus est signũ effectus naturalis se
quentis et hoc modo etiã nauta p̃nosticat de fu
tura tempestate p motũ delphinorum sup̃fi
cie maris Si diuinatio talis extenditur ad ac
tus humanos qui dependent ex libero arbitrio fu
perstitiosa est talis diuinatio qua vetamur iudei
sicut plurimi. et prius alienigenis addiscentes eius
modi auium garritus dominatus ut dicunt quos
sitores mellis. Pa. tr. vo exponit aliter dicens q; iu
dei assumebant vxores alienigenas ydolo
latrices Unde dr de salomone .xi. re. xi. et filii
qui nascebantur ex eis sequebantur ydolatriam
matrum et sic iudei fiebant filios alienos a
culeu dei Repleta est tra eorum argento et auro. In
hoc tangit p̃ma diuitiarum nõ qd̃ iudei sp fue
rũt prompti. et repleta est tra eius equis &c. In
hoc tangit p̃ma difficultas qua in defensione
p talia contra aduersarios magis confidebant
q; de diuino auxilio Et repleta est tra eorum ido
lis &c. Hoc tangit p̃ma earum multiplicatas ydola
trie et quoniam ad ydolor fabricationem et
quoniam ad veneficiorum. Ideo subdit opus
manuum suarum adorauerũt. et subdit Et mar
uauit se homo ydolis. melius ado omnia el ista
p̃ma multiplicata fuerũt me iudeos inter
captiuitatem babilonicam ut pz ius. xxv. et
maxime tpe manasse. ius. xxi. Ne ergo
dimittas Oratio. Dimissa culpa. hi quinque oñdit
et destruit pena primo in generali Secundo ma
gis in spali ca. ii. prima in duas quarum primo
destruit pena ibi oñdit medela ibi quesitute
Circa primũ dicit ysaias. Ne ergo dimittas
.q. d. ex quo facimur ita turpia ut primissi est
nõ est dimittendi tñ dedecus culpe sine de
core iustitie Cõtra quitet simonem magum
ad ppham dicens. ingredere in petram absconde
te &c qr multi. de ppha trimestre regis nabugo
et exercitus eius abstenderũt se in montes pe
tras. et in fossis tre a facie timoris domini
.i. ipius nabugo a dño missi ad puniendũ pec̃a
pec̃a quibus fuit in hoc flagellum dñi. Et a gla
maiestatis eius .i. a maiestate eius gloriosa
qr fecit nabugo. venire tñ magna valde et
excellenti p̃tate cui nullus de regno iude
potuit resistere Ideo subdit oculi sublimes
hominis .i. dedecus regis qui eleuatus in su
perbiam rebellauerit caldeis humiliati sũt
qui fuit captus et excecatus ut legit ius. lii.
Et maiestabit altitudo viros qui cum
bellatores fuerũt olim et captiuati. exaltabi
tur autem dñs solus in die illa .i. tunc apparebit
eius potentia in puniendo peccatores Ideo subdit
qua die dominus .i. tpe vindicte eius super
omnem superbum .i. corde elevatum et excelsum
.i. ambitiosa p motum. Et super omnem arrogã
tem .i. super loquentem contra deum. Et super
omnes cedros libani &c et machinamenta ex tra

ubz lugmē nō potuit eos defendē. Et sup eos montes excelsos. i. fortalicia m rupibz et locis q. macte ssibilibz destruent p regem babilonis quitlicūq; sint forcia m muris. Jdō subdit. Et sup omē turrem excelsam ꝛc sup naues thaysis. quia dedecore et plō sue defecerunt omō victualia Jē. lu. que solebant apportari m copia p naues thaysis. Et sup omē qđ vi su pulcherū est q; cāldei absūlerunt de regno inde quicq; erat preciosū et pulcherū et maiora bit sublimitas hoīm. i. decacet p captiuitatē et mortem. et eleuabit oīs. exponat ut b. et ydola penitus conteret. q; caldei confuge runt ipa. portantes secū auru et argentum et alia metalla. Jē. lu. et mtroibunt m spēlu cas ꝛc. ibi fugientes et se absondentes a cal deis ut deū esse. Nam et ipse ydolū as ter fugat p viam subterraneam ut deū fiat. unde p. vau. ro. a facie formidinis domini. sic ē m ydolo et exponat ut b. Cum surrexit petrus terram. s. nūdare p nabug. tamq; p suū flagellū in die illa placet homo ydola aurea sua. q; plures de plō fugientes portabant secū talia ſ. q; pre pondus impedierunt. a velocitate fuge p cesserūt ne capent. a caldeis sicut preuīt mi tes m mari ne hoīes subingrediant. ut idola rent tal pas et vespationes. In talibz enim ymaginibz p artem magicam fiēb. dēs nes aliq; dabant. unde. Et mgredient fissu ras exponat ut b. q; est repetitio eiusdem sine ad maiorem expressionem et horrorem. Quiescere. Hic gīter oīdit materiam cōtē pte mala pene. s. cessationem a peccatis de ire dñe maxime p pena ydolatrie et ifi. q; dicit. Quiescere q; ab homīe. i. a deo cui offensam cauendo. scptuin em sacra veteris testamenti loquit frequent de deo more hu mano et similit vocat eū aliq; hoīem ūel vnū et maxime q; erat humanitatibus vide de eo. vs. Dñs q; ut pugnator. In ysaia ibi. Dñs ut pugnator. sine q. et sicut ibi vocat ut pugnator. ita hic homo unus q; ad vindictam pinatus Jō subdit. Cuius spes i. hanelitus. In naribz eius est homo. n. natus emittit hanelitū fumositē p nares Quia excelsus reputatus ē ipe ab angelis sanctis qui eū sūme reuerent. et multo for tius debz timeri et reuereri ab hominibus cauendo ab offensa ipius sēdm ysaiam lutū ē ister quiescere ab homine cui spūs est in naribz eius. i. qui viuit p respirationem a ere et sic fragil est et mortalis sicut alia animalia respirancia. Quia m q; nppata tus est ipe. q. d. In michia respectu dei et ex facta se mm appetenda ut exponit ra. in et vīsibilitatē ḡitum ad hoc q; effectus nō ex tendit sicam causam efficientem sed magis

defiat ab ea.

Capitulū tūū.

Ecce enī dñator dñs exercituū scribit pena ammata magis in spāli. Et primo ypocrita oīdit ypocritum. Jdō ad hoc mducat exemplū ydolatrū ca. v. Tercio confirmat dem sui ca. vi. prima in duab. q; primo pena describit. Jdō ab ea pe pli eripit. unde ca. In illa die erit ger men domini. Pena adhuc in duab. q; primo describit pena in semetipsis. Jdō in mulieribz ibi. Et dixit dñs deus ad eos. Prima adhuc in duab q; primo describit pena. Jdō subdit ca ibi. irruit. n. verbum. Circa primū primitur pena diffinitiue inducendū. Jdō subdit pena remanentiū ibi. Et tabo puōs ꝛc. Circa primū duo. Ecce do minator quitum ad actū gubnandi. dominus quitum ad patrem exercituum. i. angelorum qui sūt executores diuine voluntatis auferet p̄ deos in hoc sibi missos ab ydea et ydolum et ydolum quitū ad agilitatem membroz. Et fir mamentum quitū ad robur. Et omē robur panis et q; in verbis obsessa. a caldeis deficiat dñs ab hz et potus vide debet. robur bellatoz sustentari et iudicem. i. iudices ad quos referebant casus vnq; in ysaia de aliis cuitatibz et regnis. i. principes plāz qui deprecabant Sedechiam regem et plurimi assistentes q; non tradiderit in manū regis babilonis ut ysaie. Jē. xxxviii. Et medicū. i. aurolog qui i molando demonibz in aris diuinabat. et senem q; caldei non deseruerunt etiam aue dignitate. Jdō subdit principem sup quinqua ginta et honorabilem vultu et consiliarium in agilibz dubiis et sapientem de ar chitectis. i. principalem in mechanicis et pru dentem eloquii mistica. i. doctorem magnoz qui intelligebant leges et ppheras nō tm pm sensum litalem sēd etiam mysticū. Qđ aūt de omibz straubus pdictis multi fuerunt ducti in babilonem ait Jeremias regi iude patz nr. Je. xxvii. ca. et de illa captiuitate ūe diffinimus q; Joachym reddidit se re gi babilonis. Et dabo. Hic gīter describit pena remanentiū. et primo a diffinitione Joachym usq; ad destructionem ciuita tis sub Sedechia. Jdō post destructionē ibi ap phendent. Circa primū sciendū q; tuc ppls remanens fuit pessime gubnatus ppter q; ō ppls surrexit grentiones et diuisiones et alie miserie ita q; illi qui ducti fuerūt in babilonem iudicabant melioris condicōis q; illi qui remanserunt et ideo est qđ dicat. Du bo pios principes eoz. q; post Joachym pdēm remansit filius eius xviii. annoz et post illū Sedechias xi. annoz et sic fuerūt iuuenes et tate iuniores moribz q; fuerūt pessimi. Et effeminata dñabūt eis. q; fuerūt ignoratēb et mutabiles sicut mulieres vidz em rebel

lauit regi babilonis in malū suū et vocauit ꝓph̄m. Et vouuet ꝓphēs in p̄tā et in sp̄m̄as q̄ntē defunt regis sm q̄ dr̄ ꝓv. vbi nō est gubernator ꝓphēs vouuet vr. ad vinū. i. contra vinū. Ideo sbdit̄ cumulet ebrietatē puer. contra senem subtractā omē reuerētia et honorē et ingeniosū contra nobilem subtracto timore et defectu regiminis et regentiū. Q. Ruinā. Ideo subdit̄ misēia remanentiū post cuncta destructionē quia illi qui euaserāt p duōs spāculatores fugiebāt ad loca deserta et erāt pōtū in tristitia timore et miseria q̄ nullus nolebat recipere cuiq̄ regimini alicuius turme seu spāculatis et ideo est q̄ dr̄at̄ Ruinā. Ideo subdit̄ et dr̄at̄ vestimentū tibi est ꝓtector nr̄ esto q̄ sim⁹ omibz denudati in cunctis enim retrorsum nouellus est iter Puma hec. s. ꝓphē mei sub manu tua. i. sub cura tua sit videbit hoc remedio dicens non sū medicus. i. nō his pōtens nr̄e sūt iam vos saluandi in domo mea nō est panis in tanta paupertate sū sicut vos ideo nolo vobis pōe. Q. Fuit. Hic ante ponit causā ponē pr̄e dicte licet enim sit simplex pōta hic tñ replicatur et addūt aliqua. Cā autē istā fuit multiplicatio prōr̄ mē que primo ponit pānē cōē deū sēd contra primū ibi ꝓphēm meū. Circa primū dr̄. Fuit iesbi q̄ntū ad auctōē et ꝓphēm et iudas tondit. i. regimē iude auf⁹ metropolitanū iesbi. Et subdit̄ cā cū dr̄ q̄ lingua eo2 et adinuētiones eo2 contra dñm. p hoc q̄ dr̄at̄ lingua eorū contra dñm audit⁹ q̄ erant blasphemi p hoc enim q̄ subdit̄ et adinuētiones audit⁹ q̄ non pcedebant ex passione et ignorancia sē studiose et ex certa sciencia q̄ est grauissimū actentis vultus eo2 rūdebat eis. i. testimoniū erant exactatē malis q̄ malicia relucebat in vultibus suis. Fuit luxuria nichil tristis nec lucet in facie eius et non sōlm in facie sē in ꝓbis et gestibus. Ideo subdit̄. et pānū suū sicut sodoma pōdicauerūt nuditatē et pub. pōdendo. Ve anime eor. q̄ culpam et penā sequentem. Ideo subdit̄. Cū redditu sē eis mala sūt mala penē pro malis culpe Ve ruptū q̄ tunc aliqui usurpauerūt babilonios ꝓphetas ut pz de Ieremia Ie. xl. Io dr̄at̄. Dicate iusto q̄ bene. s. sibi erit q̄ fructū adinuentionū suar̄ comedet. i. retributōēz bonor̄ suor̄ capiet et contrarius dr̄at̄ de impio consiliū ve impio et patz sīa. Q. Populū meū. Hic cōtēr̄ ponit pānē contra primū cū dr̄at̄ ꝓphēm meū exactores sui. i. spoliatores qui erant tyrannus non ꝓphetes spoliauerūt homēs suos et mulieres dñāte sē eā qua peruicacia unos suos ad idolatriam ꝓphēs meūs qui bñ te dicant ie. isti erant Ali. pheten promittentes eis ꝓsp̄a ex quor⁹ promissione ꝓphēs rebellauit regi babilonis et sic in auctate ꝓphē et q̄ hoc fuit iudicio diuino ideo subdit̄. Stat ad iudicandū dñs. i. ad puniendū malos patrus. Et qua ista mala erant in ꝓphetis principaliter ut dictū est. sequit̄ dñs ad iudicium venit cū senioribus ꝓphēs sui et principibz. i. ut iudicet eos de suis tyrannidibz ideo subdit̄ ipse dñs ad eos dicentis. vos em̄ depaste eis vineā meā. i. ꝓphēs ipse quē vineā dñi mysa ca. v. cuius bona deuorabant phariseī et populus remanebat pauper et mendicus ideo subdit̄ Et rapina pauperis in domo vr̄a q̄re attritis ꝓphēs meū angariis et muneribz et fraudes pauperis ꝓmolitis. i. quare attenuatis q̄ in tuis rapiendis bona ꝓphē q̄ nō remanebant eis sufficiencia victus. Q. Et dicit dñs. Hic qritur de pena mulieri et primo quantum ad flebilitatem ornamentor̄ 2o quantum ad mortem viror̄ pulcherrimi q̄ vni. Circa primū ꝓmittit̄ misa sencia mulieri cui dicit̄ p eo q̄ elatate sē filie sion elatione mētis Et ambulauerūt extento collo q̄ē iudicau⁹ mūdicis elationis Et nutibz oculor̄ ibant nupndice respicendo et plaudebant dissolute ludendo et ambulabant pedibz suis ie. curose et lasciue meddo p que ꝓuocant homines ad luxuriā ideo subdit̄ pena debita eis dr̄. Decalcuabit dñs vertice filiar̄ sion. auferendo naturale ornamentū q̄ ames date sē a natura mulieri in ornamentum Et dñs auferet ear̄ mundū declarando falsitatem capillar̄ earū. In die illa. s. diuine punitionis auferet dñs ornamenta calciamentor̄ q̄ mulieres ꝓtulantibz curose vtebant. Et lunulas. i. mansiones ad modū lune factas in ꝓtulantibz ut dicit̄ aliqui alii dicit̄ q̄ lunule erant quedam pue bulle aure dependentes ac collū Et torques. i. ornamenta in ꝓpriis ꝓte vestimentor̄ facta ac collum destendentia vsq̄ ad pectus sicut et diuisio vestiū erat in ꝓprio ꝓte in pectore Et monilia ad constringendū illam diuisionez Et armillas q̄ sē ornamenta brachior̄ et stapulas ideo dñs. ab armo et mitras et cucullas et discriminalia. i. pectines Et periscelidas q̄ sē ornamenta tibiar̄ que mamillaria et murenulas que fiebant in fimbriis vestimentor̄ contrecte et ex diuisis coloribz ideo vocabāt murenule et olfactoriola. i. vasa quia argentea l̄ aurea vbi ponebant odolamina ad mayor homēs ꝓnostidium Et mauors. i. ornamenta auriū Et anulos ornamenta digitor̄ Et gēmas in fronte pendentes habebant enim serta in quibz erant gēmē in fronte Et mutatoria. i. diuisi vestiū panni Et palliola. i. exteriora vestimenta et linteamina. i. interiora uestimenta tamen Et acus et specula instrumenta sē ad quibz mulieres aptabant ornamenta capitibz suis Et sindones

. i. sudaria

·i· sbalia velamina quibz operiūt humeri
m tia illa Et vittas ·i· pepla Et tenuia Est
aūt tenuiū vestis linea qua vidē mulieres
in estate et dicat a teno is. quia tenuit aut fiāt
rugemulte et teme ad aurā flatem et ean-
mulieribz predictis pro suauī odore fetor ex
infirmitate et miseria et quia multe fue
runt mancipate in locis fetidis. Et p zona
fumalus. quo ligabant aut captiue. Et p
arspanta arme cāluutuī. qz tuljebant per
capillos et ex infirmitatibz et miseris flue
bant capilli de capitibz suis. Et p fustia per
torali alicuī. Est aūt fustia pectoral' vitta
tenuis et delicata cū qua stringit mamille
ne ex sua grossitie turpitudinē ingerāt. oīa
enī ista infecta sē mulieribz tpe captiuitatis
babilonie. ¶ Pulchrum. hic gēter destrūc
cor pena in mōte vinc. Et pmo circa hoc
ondit qđ totum sed misertus reuelatuī ibi
Et apphendent. Circa pmū dicat pulchri
mi quāq; uri tui. ai quibz mulieres impu
dice delicabant. gladio cadent. s. p caldeos
et fortes tui m plio. quos nō pot defendere
et mebit atq; lugebit porte eius. s. ilzlon et
alia aurtuī que dicit lugere methaphori
ce qđ pli destructōem sicut pratuī videre
de qñ floret. Et desolata in terra sedebit. qz
mur p caldeos fuerit ad tm detecti.

¶ Capitulū quartū.

Et apphendent. hic ex dictis conclu
dit reuelatuī. Circa qđ stendū
qđ in hebreo nō mapit hi capln ꝛ
lia ista apphendēt. imediate quīq;
ai p̄cedenti absq; spacio vacuo mēmedio qđ ē
signū alt'ius sine seu capli apud hebreos id
est conclusio sequēs ex dictis Et hoc enī qđ
dmī ē q vm mīstrent in plio sequit q ml'
te remanerent mlieres sine vīs qz muli
eres nō sic mīstrauit in plius Et hoc ē qđ dic
Et apphendent septem mulieres vnū vm.
querentes eī habere sponsū. et qz ad sponsū
p̄tinet pudeie vocabz et filiis de necessitate
qđ est difficile p tot vocabz et sic vnus vī
rēnuceret quīq; tot vocabz idō hoc remouē
tī subdit panem nrm cōmedem. zc. ·i· pudē
bimus nob' et filiis mis de uictu et vestitu
tm̄ō nuocet nomen tuū sup nos. s. q si
mus vocati tue. auser opbrium nrm. ·i· ster
litatis et mchil plus petimus a te. In die il
la. hic capit capln in hebreo qz pmittit spi
aūi vacuū supius ei destructa est pūitio ma
lor hic gēter pmt consolatio bonor fienda
p xpm. qz sicut dmī ē sup modus ysaie est
ei alijs q tractat simil' destruere mīsteriū
xpi qđ intendit principalit. et hebrei residuī
huius capli referūt ad tempus xpi. vñ q
dē hic In die illa erit germen dominī. zc. In
tinslatione caldaica que apud hebreos dicit
turgū. et ē autētica apud eos dī. In tēpe illo
erit messias dominī. zc. et idō expositores lati
ni exponētes hoc de psperitate reducīcaū de cap
tiuitate babilonica magis iudaizāt quīcum
ad hoc q hebrei Igit fm hanc sententiā hec
luā in duas ptes diuidit qz primo ponit dicti
consolatio bonor quī ad eor exaltatōem ꝫ
quī ad diuinā p̄fectionē ibi Et erit. Circa
pmū dī In die illa. ·i· tpe gratie qđ dī ꝫpter da
natem noticie. ꝫ. xuj. hor p̄cessit dies aūt
qp̄quaūt Erit germen dominī. ·i· xp̄s q dī
germen dominī qz nō fuit conceptus viri
semine sed virtute spūs sancti In magnifi
cā et gloria in miraculor operatione resur
rōne et ascensione Et fructus ter. ·i· virgi
nis de qua dicit infra xlv. Aperiat tra et ger
minet saluatorem. et exultatio hūs qui sal
uati fuerūt. zc. ·i· aplis et alijs fidelibz qui
post resurrōnem xpi usq; dū gratiosi fuerit
Jo. xx. et in die pentheost recepto spū sancto
Act. ij. Omīs qui relictus fuit in sion. zc. ·i· i
erusā ut dm̄ ē ē. ij. capl' sed hoc intelligēdū ē
de illi qui sē in erusā nūō et mito. Idō sequit
Omīs qui scriptus est in uita. ·i· in libro uite qđ
qđ ka. ba. sic glosat Omīs scriptus in uita scil
z seculi ventur. si abluent. hic denot sp̄m qz
sordes filiar sion. ·i· erie. in spū iudicij. qz xp̄s
p viam iustice p nobis satisfecit. Et spiritu
ardoris. qz hoc fecit ex maximo feruore cari
tatis. ¶ Et edificauit. hic gēr ponit gsolatio
bonor quī ad diuinā p̄fectionem. Circa qđ
stendū q in exitu de egipto dīs ꝫterit filios
israhel. p columpnam ignis et nubis exo. xiij.
tollens ꝫ angelus dī qui p̄cedebat castra fi
lior israhel abijt post eos et cū eo p̄t colump
na nubis sequit et erat nubes tenebrosa et
illuīans noctem ita q ad se toto noctis tpe
accedē nō valerent. sicut ean postea columpna
nubis in p̄fectionē contra estū solis de die et
columpna ignis contra tenebras de nocte et
hoc fuit in figuram gratie spūs sancti dm de
xpi distribuit in signo visibili Act. ij. que p̄te
rit contra ardorem cupie et illuīnat cont
tenebras ignorantie q tanto melior ē illa
columpna ignis et nubis quīto vitas est me
lior umbra. Ad literā signū illud qđ aplis
dare iuit spem ignis lucentis non obuie
tis. potest etiam p̄habilit dici q apparuit ibi ne
bula. lucidi in signū diuine p̄sentie spālis per
grīm sicut in dedicatione templi salomōis
·ij· ꝫ. vij. et in erectione tabernaculi exo. xl.
de q̄ p̄t exponi qđ dī Act. ij. et impleuit to
tam domū. ubi erāt sedentes. fm hoc ys dicit
Et aperuit deus. ·i· aperiet loquendo de fluto
p modū p̄tis qđ p̄t ēstruidm̄ ē. ihijecte super
omem locū montis sion. ·i· ecclie militantis
q sion dicit ut ostium ē ē ca. ij. et qz ad literā
in monte sion fuit missa spūs sanctus in signo

usibili sup aplos m die penthe· ut dicat ſonim⁹ m eccl̃ia ad prudmũ de oñibz sanctis ſcripturis libris· Et ubi inuocatus· et pro· i· vbi inuocatus ẽ a fidelibz q̃ est locus orõis· nubem p diem ⁊c· i· gratiã ſpus sancti modo ꝑfecto ꝑsente sup omẽm gloriam· ſ· tolũpne ignis et nubis de te filius ysrahel· ꝓtectio ſ· ſpus sancti q̃ erexit eam ut vltus vmbram et erit in tẽ ſpus sancti in umbraculũ· contra concupiẽ estum Et in ſecuritatem et absconſionem a turbine· ſ· ſuperbie· et a pluuia carnalis lasciue· i· a turbine ꝑsecutionis quã nõ timebant ſpi sto volentes· Et a pluuia ꝑſpitatis templis· ut p eam mollificet homo ad vitia· hã· i· deꝰ q̃ p turbinem et ignem intelligit pena ielye ne inducens ad hoc illud põ· x· pluet super peccatores laqueos ignis sulphur et ſpus procellarum· qũtũ ad hoc quemt meam q̃ in tã ſpiritus sancti ꝓtegit ab illa pena et maxime gratia confirmata q̃ ẽ spũ gloria.

¶ Capitulum· vi·

Cantabo· Postq̃ ꝓpha destruxit patronem regum p ubi narrationis· hic cõ sequenter hoc idem facit p exemplũ parabolarũ· Et dividit in duas ptes q· primo ponit parabola· ⁊· ostendit multiplex ꝓli culpa ibi· ve qui quietus· prima i duas q· primo sub parabola vinee describit ingratitudo ꝓli et ſo nãtio duum iudicij ibi Et nũc oñdam· Circa primũ sciendũ q· parabola ista est de vinea ai magno supũ et ai diligencia exaltata q̃ tñ fructũ non fecit et sera dominio vinea contempta fuit et delicta et per hanc vineam intelligit ꝓlus israhel ut hic mysticis eodem ttõ vinea tocum exercituũ dom⁹ israhel ẽ· quã vineam deus exoluit· filios bñ factis et tñ ad ydolatriam declinauit et sicut am contempsit subtrahendo suũ consilium et p quos tradidit manibz aduersarioꝝ dicit· Cantabo· i· alte pnũciabo· dilecto meo· i· pro dilecto meo· in ꝑsona eius loquens dicit· appellat mysticis et iste dilectus intelligit deus qui sic vocat in libro canticoꝝ qui p totum Canticũ patruel' mei vinee sue· i· qd̃ cantat aut de vinea sua· In ſcriptura aliqñ accipiũt parabole seu similitudines ex rebus gestis et ideo dicit aliqui et satis plubilit q· quod patruel' ysrahel· i· filius patrui sui habuerit vineam ai magno sumptu et labore excultam et acquisitam· et tñ fuit filius ꝓpe· qd̃ sicut de re mendicata fecit dictamen quod vocat hic canticũ et q· ysaias similit loquitur de ꝓlo isti· sub nomine vinee ideo subdit· vinea facta est dilecto meo· i· deo qui de dilectis rõne dicti· in cornu· i· in loco excelso et eminenti· q· ierlm metrop' in iudea erat in loco alto i respectu terre adiacentis saltem q̃tũ ad illam ptem in qua erat templũ et dom⁹ regia in monte syon· filio olei· i· in loco pleno oliuis ex quoꝝ fructu exprimit oleum vnũ uidelicet ierlm ẽ mons oliueti sic nominatus a fertilitate olei et tali mõ loquẽdi dicit aliqs filius mortis q· plenus ẽ scelere ꝓpter quod dignus ẽ morte· Et sepiuit eam· mãdatis legis et sua angelica ꝓtectione· Et lapides elegit ex ea cananeos· ad tores lapidũ de tra illa eiciendo ut hebreus· l· Josue· Et plantauit vineam electam· i· ꝓlum israhel quẽ ad altũ sui p ceteras ꝓles elegit et in tempore missionis plantauit· Et edificauit turrim in medio eius· i· templũ ad modũ turris fortis sicut dom⁹ fuit· iij· vel· vi· cubitis· qd̃ fuit edificatum p salomonẽ in medio ciuitatis in hierlm extra tangit metropoli· et torcular exstruxit in ea· i· altare holocaustoꝝ qd̃ de hic torcular· eo q· ibi effundebat sanguis victimarũ sicut in torcular sanguis vuarũ Et exspectauit ut faceret vuas· i· opem bona deum volendo· et fecit labruscas· i· opa mutilia et noxia ad ydolatriam declinãdo nũc ergo habitatores ierlm ⁊c· hoc dicit ad inducendum ꝓphetã ad consideratione ꝑdictoꝝ beneficioꝝ· quod ẽ qd̃ debuit fieri vltra vinee· qui dicit michil defuit ex parte mea qui debet facere opa optima et fecit pessima· ¶ Et nũc ostendã· Hic consequenter describit ingratitudo duum iudicij q· inter ingratitudinẽ debet contẽpni et in manu aduersantiũ dimitti· et ideo subdit· auferã sepem eius· i· veri legis intellectũ no quia deus inducat aliquẽ ad errorem siue falsitatem· sed quia sacerdotes et legis periti declinauerũt ad vitia inter qd̃ deus iuste retraxit ab eis lumen siue gratie· et sic ex sua defectibilitate ceciderũt in errorem cecitatem· et erit in direptionẽ· q· demones ex hoc habuerunt sup eos potestatem diripiendo bona spualia et dispositiones ad ipã· diruam maceriam eius· ſ· meam ꝓtectionem et angelicam custodiã subtrahendo· et erit in conculcationẽ· i· in depressionem ab aduersarijs et maxime a babilonijs qui eam destruxerũt et ꝓlm ptm ceciderũt· et ptm captiuauerũt· et ponã eam desertam· a protectione mea· nõ putabit· quia ad ibi ꝓphetã noluerũt se corrigere auferendo mala vite siue· nec fodietur· q· fossorio diuini timoris nõ fuerunt retracti ab inquitatibus suis· et ascendent sup eam vepres et spine· i· calamitates pullulantes et miserie· et q· ad litteram ꝓlo ducto in captiuitatem vepres et spine creuerũt in tra pro defectu cultoꝝ· et mandabo nubibz ⁊c· q· in terra illa sterilitas ẽ sterilitas magna· vinea domini ⁊c· p hoc ostendit q· parabola ista intelligit de ꝓlo isti· et sic est expõitu. et vir iudi

ABA

gremen delectabile eius. h̄ potissime dicat de xp̄o qui erat de tribu illa scandū carnē nasciturus. et exspectatu ut faceret iudiciū iustā sententiā p̄sequendo. q̄ p̄merebat ad iudices quos ē iudicare. Et erat iniquitas .i. iniustitiae inequalitas q̄ p̄cipiebant iudicia in fauorem partis et p̄ter munera et iustitiam .i. opa iustitiae in p̄iō cōmuni vincendo iuste ad̄mittenda. Et erat clamor de iniurijs vnus contra alterū. ¶ Ve qui quiquis. hic .i. cōtexit arguit p̄ri multiplex culpā. Et primo p̄pheta arguit culpā et cōminatur cōuenientem penam. secūdo p̄sequit penam septimū ibi. et iustus est. prima in tres q̄ primo arguit p̄pin de cupiditate. secūdo de carnalitate ibi. ve qui consurgitis ꝛc̄. Tertio de superbie vanitate. ibi. ve qui trahitis. et in qualibet p̄te cōminat penā. Circa primum d̄r ve qui quiquis. ꝛc̄. Iudei em̄ semp ad auaritiā fuerūt p̄ni et ideo in populo illo multa p potentiam auferebant possessiones alior et aliqui p fraudes. huc vos habitabitis solū in medio terre. q̄ dicē. videmini hoc quere et tm̄ terra fuit data a deo filijs israhel. cōtra p habitatiōe pauperū sancti et dyuitū. Et sub dr cōminatio pene ni dicat. In auribus meis sr̄ hec dicit dominus. q̄ exaudit clamorem iniuste oppressū ad vindicandū ideo subdit. nisi domus multe deserte fuerint ꝛc̄. Sicut fuerunt male acquisite et hoc fuit impletū q̄n p̄ius fuit ductus captiuus. Terram enim augeri vineaꝝ .i. dest sicut vinee et agri fuerūt male acquisiti ita efficient steriles in penam. Est autē iuger spatiū q̄d par bouum in die arare cō sueuit. Ve qui consurgitis ꝛc̄. hic cōtexit arguit p̄pin de carnalitate. dicēs. ve qui cō surgitis mane ꝛc̄. Hic em̄ solent fieri illi qui sr̄ ebrij p̄denti vespere eo q̄ mane sr̄ surgendi ad sectandam ebrietatem sic die p̄denti. Ideo subdit. et potandū usq; ad vesperum. et q̄ ex tali potatione calefit in eo et sic moueat ad luxuriam et ad alia mala. s. ad iras et homicidia et consimilia. ideo subdit. vt vino estuetis. et p̄ tenebras hic li ut duplicat vnomō causalit̄ q̄ntum ad illos qui vacabant potationi ut ad malā sequelā ebrietatis p̄pter et apti. Alio mō conse cutiue q. talia mala solent sequi ex ebrietate eciam si se memorans nō intendat. Cythara et lira ꝛc̄. ad excitandū luxuriam p dissolutionem. vini. s. forte et clerū. et opus domini non respicitis. mēte intendendo ad eius honorem siue obsequiū ei tamē ab eo habeatis habundantiā temporaliū. nec opa manuum eius considerātis. s. qualit̄ pereunt acriter vacui carnalitatis p̄ter

p̄m mūdum submergendo. gen. vij. et q̄ quasi ignis sulphureus succendendo. gen. xix. ¶ Consequēt subdit pena ni dicat. Quia ea ductus ē captiuus populus meus. .i. ducet ysaias loquebat de futuro p modū p̄teriti p̄ter certitudinem eventus q̄ nō habuit suam actū applicando ingemiū suū ad diuinū obsequiū et ad iudicia sua considerandū in p̄sentiarū carnalitatū ut dem̄ est. et nobiles eius interierūt fame ꝛc̄. q̄ in obsidione ciuitatis sub sedechia defecerūt omnino victualia ut h̄etur. iij. .xxv. Quia ea dilatauit infernus animā suā. et ē locutio methaf. q̄ infernus nō habet animā p̄prie ut patet. Aperuit autē infernus in scriptura dupliciter. vno mō p fossa vbi ponunt̄ cadauera mortuor. Alio mō p locū vbi descendunt anime impior damnatorū et punientiū et generaliter illor qui nō admittunt̄ statim ad gloriam et qua tm̄ nullus admittebat̄ q̄ntūcūq; iustus. Ideo tunc homines mortui q̄ntum ad animas ad infernū descenderūt et corpa eor p̄ma fuerūt sepulta et p̄ma in fossis p̄parata et putrefacta et sic infernus vtroq; mō hic accipit. Cetera patet vsq; ibi. et incurvabit homo ꝛc̄. .i. deiciet totaliter a sua superbia. et exaltabit dominus exercituum in iudicio. .i. p hoc q̄ iuditū p̄dictum faciet de peccatis manifestabit et glorificabit ipsius. et pascent agni .i. comedent agni filior ipsi ad hospitibus ut exponit doctores mi. et deserta in habitatem ibi aduene comedent .i. hospites q̄ nō soli comederunt babilonij q̄ alia vndeor. sed eciam tiena sententia Ra. ad contrariū sensū exponit hanc istam sic. et pascent agni .i. iusti qui de filijs israhel dutent in babilonem habebunt victū sufficienter. secūm ordinē suū ꝛc̄. Secundū statum decenaū hoc patet de daniele et sociis eius ut patet dan. .i. de ioachim rege. iij. .xl. vlo. et idem arguendū est de aliis iustis sultem q̄ maiora p̄te. et deserta in pinguedinem vescū. .i. domos pleras pinguibz. aduene comedent. .i. iusti de isr̄l̄ me gentiles ut aduene habitantes si melius videt intelligi de filijs israhel conuersis de captiuitate babilonica ut sit sensus. deserta in pinguedinē vescū. .i. fertilis tie isr̄l̄ que fuit deserta tpe captiuitatis q̄ fuit maxima et ideo q̄n incepit coli a reditentibz de captiuitate p̄tulit fructus vberiores et meliores aduene comedent. .i. filij israhel de captiuitate reuersi qui fuerūt aduene nē in babilone. ¶ Ve qui trahitis. hic nō sequit̄ quia arguit p̄pin de peccō superbie q̄ trahit hominē ad alia peccā sm̄ q̄d dicatur. et. v. Immo omnia peccā superbia. et hoc ē q̄d dicit. vē qui trahitis iniquitatem. vob aggregando eam in funiculū vanitatis .i. superbie q̄ ē

ctuſio oīm aliox pēox ut dicit̄ eſt. et quaſi
vinculū plauſtri petrī. i. procedendo ultius
ad ptā grauiora. vinculū enī plauſtri eſt
groſſius q̄ ſit funiculus. et ſic p̄ hanc ſimi
litudinem deſignat̄ q. ſuperbia primo eſt oc
cuſio minoꝝ pēox. et poſtea maioꝝ etc.
aut m̄ pl̄o regm iude in tm̄ q. nudauerit m
eoꝝ rem aīa diuinam p̄udentiam tenēdo
q. deus nō habuerit p̄udentiam de iſtis mſe
rorib⁹ nec p oſequens mſerert̄ poſſet eis q̄
ſtatim hic aliq̄d penam. Ideo ſubdit̄ qui di
catis diuinā uſtigiam deridendo. feſtinet et
cito ueniat ic̄ aphete enī cōminabant̄ eis
a deo penam mſerendam p malis ſuis et
ip̄i deridendo reſpondebant. feſtinet et cito ue
niat opꝰ eius. i. pena comminatū nob̄ q̄
dicēt. non timem⁹ eam. vñ de ipſis dr̄ ezechi
el. xii. diuenīt dies q̄ntur dñs uana et nō uidē
nob⁹ et ex hoc error creduerūt plebis m aliud
malū dicentes q. ultius diuinus nō erat a
liquid⁹ ualoris hoīb⁹ hȳ enī ſeqbat̄ ex q̄
ponebant deum nō habē p̄udentiam de hmā
nis actib⁹ et ex⁹ cultū ydolox dicebant ee
bonū q. m illis dabant̄ ubi reſponſa hoīb⁹
de agnibilib⁹ tang̃ eēt ibi aliquid mmmm
habē p̄udentiā de actib⁹ hmanis et hȳ eſt
q. dr̄ ve qui dicitis malū. i. deſt cultū ydolox
bonū. i. utilem et bonū. ſ. diuinū cultū qui
z homes ſm̄ uirtutem malū. i. ee milius u
tilitatis ponentes tenebras erroꝝ lucē. ſ.
ee uitutem et lucem. ſ. fidei tenebras ee ig
norantie. ponentes amarū. i. ydolatriā q̄ du
ce ad ielyeme amaritudiem. m dulce. tāq̄
p eam homo ſequat̄ optatū fine. et dulce.
i. latam que comūiter ſumo bono. m amā
rū q. ſit ibi latox murl. et ex hȳ ſequebat̄
q. iſti ſic errantes ſuā ſtultā p̄ferebāt noti
tiā aphiā aeternā aſſeruā. Ideo ſubdit̄ ve q̄
ſapientes eſtis. i. cognoſcentes diuina non
ſm̄ uitatem ſ. tm̄ ſm̄ opinionem uanā. Ideo
ſubdit̄. In oculis ſuis. et ſicut eſtimabāt ſe ſti
entes intra diuina. ita et circa hmana falſo
rū iudicio. Ideo ſequit̄. et coram nobiſmetipſis
prudentes. prudentia enī aphe z circa agnibi
a hmana. ex p̄dictis auit erroꝝ ſeqbat̄ q.
absq; ullo timore impluerēt ſe peccatis carnali
bz. Ideo ſequit̄. ve qui potentes eſtis ad bi
bendū uinū. de hoc enī iactabant ſe q. unus
potauit tm̄ bibē quīti plures alii. et ſic pote
rant eos imbriare. qui uſtificatis impiū p
munera. dando ſuam iuſtificationē impiū q
eos contra uſtū puniem. Conſequenter p̄dicta ſubdit̄
debita pena eis dr̄. Sicut deuorat ſtipulam
et lingua flamma ignis. In hebreo et in libris
corrūpt̄ habet̄ ꝓpter hoc ſicut deuorat ſtipu
lam linguta ignis. qui enim ignis modicū
tangit ſtipulam q. lambendo ſtatim eruct̄
et ſic dicit̄ aphora q. pena p̄dictox peccatox

acto uenet a deo. Ideo ſubdit̄. Hic radix eox q̄
fauilla erit. i. tollet̄ extinguabit̄. Sicut radix
arboꝝ aug̃ e totalit̄ manēdo. et germen
eox. i. proles eox ut pulus aſcendet. q. ſ.
aut pulus eleuato in aere p̄ uentū ad aliud
loci diſpgit̄. Hic filii eox extra tinm ſui
fuerūt ducti in captiuitatē. aug̃ auſa ad
hoc repetit in gnali ut dicit̄. abiecerūt ei
legem dñm. cum absq; timore tuſtigedi
endo. eloquiū ſancti iſrl. i. ihūs dei quod
p̄ phās eis mandabat. q̄ blaſphemia
uenit ſm̄ q̄ habet̄ pal. ii. ultimo. Ideo
natus eſt. Hic ante p̄phā ommnat̄ penā
pli ſepultur̄. et primo penā q̄ p̄ceſſit cap
tiuitatem babilonis ſed̄ penam hui⁹ capti
uitatis ſibi. In hac omībus. Irati p̄ mī
de deo unctus eſt furor dñm. p̄ē p̄dicta
patī. in pl̄m ſuū. i. contra regnū iude ubi
erat templū dñm. et extendit manū ſuā
ſup eos multiplicē affligendo pl̄m et p̄cu
apes p̄ reges aſſiriox et babilonis ante cap
tiuitatem babilonicā ut p. iii. Reg. et. ii. pal
et preſſit eum. ſ. pl̄m. et conturbati ſūt
montes. i. principes. nam et manaſſes rex
iudā tuē fuit captus et conductus ad ctā
extra tinm ſuā p̄ regem aſſiriox ut habē
. ii. pal. xxxiii. et ſimulat̄ ſactyam filius ro
ſue p̄ regem egipti. iii. Reg. xxiii. Et facta
ſūt mortua eox q̄ ſteterūt. ſc. qz ſcelerosas
fuit occiſus et crudelez eius exitus mundo
ilrlm p̄ctā ſicut dixerat ſemeias de eo. xxii.
tāpl̄o ſepultura aſini ſepelier̄ et ita fuit de
plurib⁹ aliis locis. In hoc omībus. hic
ante: deſcribit̄ pena babilonie captiuitas
ad dr̄. In hoc omībus. i. ex peccatis p̄dictis a dō
illatis. nō eſt auerſus furor eius. q. ex pe
ne illius populus non fuit emendatius ſed
magis obſtinatus in malo. ut p. ex. xxiii⁰
Reg. et. ii⁰ pal. Ideo ſubdit̄. Deo adhuc manꝰ
eius extenta. ad puniendū pli obſtinatoꝝ
p̄ exercitū regis babilonis. Ideo ſubdit̄. et le
uabit. et ſibilabit ad eū. ideſt
ſibilabit ad eū uenire et cito ueniet
q. ille exercitus quicē fuerit valde
magnus tamen fuit in breui tpe congre
gatus et cito uenit in ierlm q. nō fuit in
pedimentū in uia q̄ dicunt̄ quīter. non
e deficiens neq; laborans in eo. ex tanta ei
uolūtate uenelut contra ierlm q. qi nō ſen
tiebant laborem. et ſic tollit̄ impedimētū
laſſitudinis. Non dormitabit neq; dormiet.
i. ei magna feſtinatione ſollicitudinis ue
niet. et ſic tollit̄ impedimentū pigritie. neq;
ſoluet̄ cingulū renū eius ꝛc. et ſic tollitur
impedimentū q̄ aliquā quiem in exercitu.

ex dissipatõne armor. ad sustinendũ similit impedimẽtũ armor. ad euadendũ aũ subdit fugite eius caute ꝛc. similit tollit impedimentũ qđ aliqñ quent ex defat eq̃r cũ dicit vngule equor. eius ut silex. q. d. m via non ledent q̃ eis aũ festinatõe uolant. et rote eius. i. currus eius in quib; pugnabant antequa. q. impetus tempestatis. i. tribules ad modũ tempestatis cui nullꝰ pt resistĩ humana virtute. Fugitus eius ut leones. q. d. non flectet mia. vñ et rex babilonis filios sedechie occidi fecit in eius oculi et postea oculos ei⁹ exuit. et nobiles de regno inde captos occidit. iij. pt. vlt. Sedechiam aũ exoculatũ duxit captiuũ in babilonem et ꝓhĩ tie captiuũ Idõ subdit. Et frendebit. per meditationem et te nebit predam et amplexabit et nõ erit qui eruat. q. nec a dõ nr ab homĩe fuerũt de manib; eius liberati. et sonabit sup eũ ꝛc. q. in tanta destructione fuit maxime clamor et tribulis tam ex pte babilonior se ad tedem ꝓli exhortantiũ tam ex pte mor encium et alior. in captiuitate ductor. Idõ subdit. Aspiciemus in tinim p̃ confusione nõ potentes oculos sursum leuare. et assentat se ꝓhete cũ eis eo q. erant pe illius ꝓli. q. ius mortuus fuerat. diu ante istam captiuitatem a tpe manasse regis ut ẽ dictũ est capo primo. et lux obũbrata est in caligine ẽ. q. tribulatio illius captiuitatis fuit tanta q. tota gloria que fuerat in ꝓlo iherusalem videbat simplicit extimuit.

Capitulum. iij. anno. Hic q̃rit ysaias confirmat dictũ suũ. posset em aliquis dicere q. verbum suũ nõ eet autenticũ eo qđ p dicta dixisset spũ suo. Aptet qđ in hoc explo ondit se locutũ fuisse spũ dei uno. Et duxit in duas ptes. q. p mo ponit diuina ꝓmissio. Eo vsque le gatus ibi. et dicit. Intellectũ prime ptis videndũ. q. ysaias visione imaginaria vidit dñm. q. similitudinẽ cuiusdam magni viri sedentis cui sedile erat in celo et scabellum pedũ eius erat in templo. sm qđ dr in psalmo. celũ mihi sedes est et terra scabellum pedũ meor. et duos angelos stantes et velãtes latere eius et intellexit significationem visionis. Aliaꝝ nõ eet visio ꝓphetica sicut psalmus qui vidit spũm dei. rli. et lxiiij psalmo. qui vidit manũ scribentem in pariete Dani. v. visione imaginaria ille dormiens iste vigilãs neuter tñ fuit ꝓphetꝰ sed ioseph et Samuel qui visiones intellexerũt vñ dr Samuel. x. intelligentia opus est in visione ut diffusius dñm fuit in principio libri psalmor. ubi fuit dictũ de modis et tonis quib; ꝓphete tamq̃ ꝓ ambulũ ad omnes libros ꝓphetar. Legit ergo ista visionem ysaie que fuit intellecta alijs et imaginaria. primo ponit apparitio diuina. Secũdo angelica ibi. Seraphim. Circa primũ primo notat tempus aũ diat. In anno q̃ mortuus e Ozias. sm qđ dicit Ra. Ra. iste nõ fuit annus mortis Ozie regis accipiendo mortem q̃ separatione anime a corpe. Sz annus q̃ fuit a deo percussus lepra qr voluit officium sacerdotale usurpare. ut lxx. vi. ꝓl. qr ex tũc reputatus fuit mortuus mũdo. qr ex tunc habitauit in domo sequestrata et Joathan filius eius regebat palatiũ et iudicabat ꝓplm tie. ut lxx. xxv. pt. xv. et. vi. ꝓl. xxvi. huius aũt dicto. q. sanat bñ sequẽs ut iudebat in vi. cap. Vidi dñm. Secũdo ponit ꝓpa dei apparitio aũ dr vidi dominũ. sedẽ dominantem. vi. aũ celestis ierarchie. angelus fuit tñ dr nomiat eo q. ad repsentandũ ꝓsonam dñm et in eius ꝓsona loquebat sancte et angel⁹ loquẽs moysi in monte sinai deus nominat ut patz in exodo. et in plurib; aliis locis. q. aũt fuit angel⁹ lxx. aut vi. vbi dicit de moyse hinc ẽ sequi fuit in ecclia in solitudine aũ angelo qui loquebat ei in monte sinai et aũ pribz mãdat q. ꝑcepta dei legi dedit audiente ꝓplo ut lxx. ero. xx. Sedentem. sedere aũt ẽ ꝓprium iudicantis. Illa aũt apparitio fiebat ad ꝓferendũ sinaĩ contra ozian regem thurificare volentem de pñtia qr tũ lepra fuit percussus ut dictũ est et contra ꝓphetam de regno inde de futuro ut iudebat in fine. Et idõ ista apparitio fuit in effigie hominis sedentis p illam eam apparitionẽ in effigie hominis sedentis significabat deus humanandus in ꝓsona filij et hinc ẽ qđ dr Jo. xij. vbi allegat septuaginta q̃ ponit in ista in hebreo tñ exercitum cor ꝓli humani ꝛc et subdit euangelista. hec dicit ysaias q̃ vidit gloriã eius et locutus ẽ de eo. sup solium excelsum hinc ẽ supra expositũ et plena erat domus. i. templũ a salomone edificatũ ubi. n. fiebat illa visio a maiestate eius qr ab illa effigie videbat fulgor mirabil⁹ credi. Extendũ q. ista et plena erat domus a maiestate eius nõ est in hebreo nec in libris correctis. et ea q̃ sũt ipõ erant replebant templũ In hebreo habet. et ore eius replebant templũ. et accipit hinc ore pro similib; vestimentor. seu vestimenta sui illa enim effigies apparebat qñ indutus ad honestatem et finis vestimenta descendebat usq; ad pauimentũ templi. Erant autem siue de ore vestimẽtor hominis sedentis. Seraphim. Ibi quidem describit apparitio euangelista aũ dicat. seraphim stabant. sic enim appellabant illos qui ad ministrandũ deo et exequendũ eius imperium. Extendit tñ q. non erant de ordine quidem ordie qui dr ordo seraphim sed erant de angelis qui mittũt in ministeriũ ad exteriora et nominant seraphim ab effectu ꝓpter purgationem labiorum ysaie qui mendũ. Erat autem dñi ẽ de angelo alio qui nominat deus eo q. loquebatur in ꝓsona eius.

sup illud .i. sup templū ut dicūt expōitores mī
tti m hebreo hēt desup ei .i. dnō q stabāt sup
celū ut dicat ita ha-pati ei obsequi. sed sic appe
lant. q vnus erat ad dexterā dei alius ad si
nistram. ser alc vm ꝛc. p alam contēplatio
designat ut dicat grego. sup eze. g. p duas
alas supnus exercitus intelligit contēplatio
duūor q st sup natuā angelicā. p duas
extensas mstius ad rapiendū corpus et pe
des ꝓor semplym cognitio eor q st mferi
ora angel designat. p duas medias ad
volandū extensas cognitio angelice nate
sed subdit. duabus velabant facies eius.
In hebreo hētur pedes suos. i. ꝓor semplī
cem hebreos nō q erāt extense ante facies e
or sī sup capita qī tnsiuersalē et sic vela
bant caput supnus et p quos faciem q est
ps capitis. et duabus velabant pedes eius.
In hebreo hētur pedes suos .i. ꝓor semplym
q tnsiuersalē uersus inferiora pvtendebā
tur. et sic corpa semplym et pedes velabāt
et hoc qūtum ad quādam decentiā et hones
tatem. appetebant enī m figuris humanis q
honestiora appet optā q nuda. et duabus
.i. alis medijs volabant. ad designandum
q angeli sp st parati astendere. et ad mfera
ora descendere secūdū dominī voluntatem.
sed volatus m medio loco dissonā qī ad v
trūq; patuit. ¶ Et clamabant alter ad al
terū .i. simul et concorditer. l q vnus ꝓmo
dicebat et postea alius repetebat. sicut duo
chori in ecclia aliqñ idem dicūt alternatim.
Sanctus. sanctus. sanctus. sedm hebreos
dicat ter sanctus ad maiorem diuine sanctī
tatis expressionem. sic se. xxv. de tin tin
tin. audi uerbū dominī ad exaltandū ma
iorem exaltatorem et intentorem. sedm vo
doctorēs catholicos hic dicat ter sanctus.
ad designandū in deo ꝓsonar trinitatē. et
subdit. dominus deus exercituū. ad signifi
candum eēncie vnitatem. plena est omnis
tra gloria eius. q in omnibz creaturis
relucet virtus et bonitas ꝑpua. et tōmo
ta st sup liminaria cardinū. q hec visio
facta est die pcussionis ozie ut dictū est sup.
et tuc fuit factus tremotus tribulis. sedm
qd hētur zacharie. xiiij. et fugietis sicut
fugistis a facie tremotus in diebz ozie re
gis iude. qui tremotus factus fuit ad os
tendendū indignationem dominī contra pre
sumptionem ozie. et illo autē tremotu mon
tes fuerūt pariētes templi. et p ꝙsequēs sup
liminaria et cardines ostior. a voce clamā
tis. q tabula fuit in mferioribz p angelos. et
domus impleta est fumo. ad designandum
futurū mendū dominī p caldeos ut
habet. iij. reg. vltimo. ¶ Et dixi. hic con
sequēter destruit ysaie legatio. et primo de
stribe dispōito debitū. sed delegato sibi m
nisterio. ibi. et audiui. Dispositio autē ista fuit
primo p ysaie contritionem. de qua peccauc
rant p omissionem. ideo dicat. Ve michi quia
tacui. a reprehensione ozie regis de sua pre
sumptione. erant enī ysaias de genere regio ut
dictū est et primo ca. et quia hoc magis po
terant ad regem accedere. et defectus suos osten
dere. q alius de populo ideo peccauit hoc o
mittendo. sed subdit. q ut polluctus labi
is ego sum. sicut enī polluit labia loquē
do qd non debet. ita et ea fiendo qd dia debz.
et m medio populi labia polluta habentis.
nō solū p omissionem sed etiam p cōmissi
onem. q multi de populo illo blasphemi e
rant ut dictū est supra. et regem dominū
exercituū .i. angelorū vidi oculis meis. q. d.
ex quo sū peccator ista visio nō est michi ad
profectū sī ad mitium. sic enī dicerat manue
ad vxorem suā Judith. xiij. morte morieme
q vidimus dominū. secūdo facta est visue dis
positio p angelū purgantē eius prīm. h
tamē fuit solū mstrumentaliter. q solus dei
est purgare principaliter. dicat ergo. et
volauit vnus ad me de seraphym. p istum
volatū mtelligit velocitas angelica ad ex
equendū dominī mandatū seu bñplacitū.
et m manu eius calculus .i. carbo ignis.
Calculus enī pluia significat vno modo lapi
dem puulum. Aliomō numerationē q an
tiquitus solebant homines numerare cum
lapillis. Dicit etiam carbonem ardentem
et etiam quedam alia vndecūsus. Calcul
est mitio mis sententia carbo. Calculus est
pondus minimus lapis ensis acutus. p cal
culū autē istū significabat ysaie domi
tuū ysaie datum. quem forcipe tulerat de
altari .s. holocaustor. ubi erat ignis contī
nuus ut hētur leuitic. vi. // Faciendū tū
q nō acceperit hic altare seu carbo matia
liter. qua ista fiebant visione ymaginaria
ut dictū est. q videbat angelus accipere
carbonem de altari holocaustor. Et tetigit
os meū. ad designandū purgatorem peccā
p tactū mutatē dictum. sed subdit. Et
auferet iniquitas tua. ꝛc et audiui. hic
inter destruit legatio misticā ysaie a do
primo qūtum ad illud qd pmet ad afflic
tionem malor. sed qūtum ad consolatio
nem bonor ibi. Et multiplicabit. primū
destruit cū dicat. Et audiui vocem dominī
apparētis in effigie predicta dicentis. quē
mittam ꝛc. hoc non quesiuit ex ignorā
tia sī ad quēmeciuis tūgendū negotiū
ysaie se offerenti ad obediendū. Dicit
gen. xij. dixit. Adam vbi es ut ex eius rep
prehensione conscientius arguerent eū de tris
gressione. Et dixi. Ecce ego paratus ad o

ysaie

bediendū. ecce me nec se offerendo peccatū: qz ante dispositū sit vidit per prophetā
nē predictū. et dixit ecce. ad arguendū
pctā regis inde. qz hoc dicit hebreis et ra
tionabiliē ut videt. quod illud qđ dicit
in hoc capitulo p̄cessit tempe ea que scr̄i
ta sē supra a principio huius libri. In qu
bus arguit multipliciē pctā huius pli
ad que arguendū missus fuit a deo sicut
et alij pphete et in hoc capitulo ponit
eius missio ut videt. nec obstat qđ vltiō
subdit. qz frequenter in suam scripturā stu
buit. postmodū penes finem et cognitō. ut dic
tū est frequenter sup̄ in aliis libris antedictis
Et dices populo huic audite audientes et
nō. tempore. et nolite intelligere. i. noletis
nō enī intendunt ecce pphete ad nō intelli
gendū et nō obediendū. sz p̄dixit hoc fu
turū p̄nūciando pli obstinatōem in ma
lis. ideo subdit. excecat cor pli huius &c.
i. denūcia ad excecandū p̄ errorem in in
tellectū. et aures eius aggrauā. i. aggra
uandas denūcia p obstinatōem in effectū
Contra qđ stendū qz talis excecatō et ob
duratio nō est a deo directe sed a liberi ar
bitrij defectibilitate. homo enī autens se
a deo meretur ut iuste deus retrahat gra
tiam ab eo cuius effectus est illuminare
intellectū et mollificare affectū et ideo
pā subtracta homo excecat et obdurat.
ex sua malicia. hoc ad litterā fuit imple
tū qn̄ ad p̄dicationem xp̄i inde. p magna
parte fuerūt obdurati. secm quod de
expresse Jo. xij. propterea non poterāt ire
dere quia dixit ysaias excecauit oculos
eoz et indurauit cor eoz. et sequit hoc
dixit ysaias qn̄ vidit gloriam eius. b. v.
et locutus est de eo cognouit enī tuē tri
nitatem psonaz et filiū incarnandū ut
p̄dictū est. et sic tuē vidit gloriam xp̄i. i.
eius deitatem. Et dixit vsqq̄ domine. b.
duabit hoc excecatio et obduratio. et dix
it dōc desolent ciuitates absq; habita
tore. qđ impletū fuit tpe trāi quādo des
truxit ciuitatem et templū et tiam in
deoz et duxit populū captiuū et dispsit
p orbem. ut non habitaret amplius in
iudea. ideo subdit. et longe faciet dom
hominēs. Et multiplicabit hic con
sequēter ppheta denūciat consolationē ne
cessariū qđ frequēter fit in hac pphecia et a
lijs. Et hoc consolatio et denūciatio consō
lationis bonoz iuxta denūciationē desō
lationis malōz. ut oppōita iuxta se posi
ta magis elucescant. et hoc est qđ dicitur.
et multiplicabit que delecta fuerunt. q
ante adiūctū exercitus romanoz contra iu
deam xp̄iam qui erant ibi p admonitō
nem angeli. cōsilerunt in regnū agrippe
qđ erat confederatū romanis et sic fuerūt
delecti aliis captiuitas et p̄m trucidatus
qz postea multiplicata est p orbem vnusq
ut patet ad ipm. et adhuc denuatio ne
qz decime dant fidelibz ecclie. et comitet
ab abiectione prudentie et p̄scautione qua
pussit Ecclā primo a principibz iudeoz ut
patet Actuū viij. et in pluribz alijs locis e
iusdem libri et postea ab imperatoribz roma
nis et eoz posteris ut patet in euangeliis de
gentibz et in cronicis. et erit in ostensione
sicut theophilus &c. qđ impletū videm
manifeste p̄ constitutem in q̄ incepit eccl
notabiliē et mirabiliē exaltari et dilatari
in. Semen sanctū erit qđ stetterit in ea. quia
fideles nō multiplicantur p generationem
carnalem. sed p gratiam sanctificantem
in baptismo. Scriptū qz excecationis et ob
durationis iudeoz tempe predicatoris xp̄i et
aplōz eius figuram fuit. obduratio p̄decessōz
tempe p̄dicatōis Jerē et aliōz pphetaz
qui fuerūt imminēte tempe destructionis
facte p nabug regem babilonis Jdō tuta
ista post exilium pro illo tempe licet principal
intenatio pliete fuerit ad obstinationē iude
oz tempe predicationis xp̄i et aplōz et
secm istam sinam dicit. et dixi vsq; quo do
mine Simile dicitur ista excecatio et obdu
ratio. et dixit donec desolate sint ciuitates
absq; habitatore. qđ impletū fuit tempe
Nebuchodonosor qn̄ rex babilonis destruxit ciuitatē
regni iude et populū duxit captiuū in baby
lonē. Jdeo subdit. et longe faciet dominus
homines. Et multiplicabit. hic sequent
pliete denūciat consolationē bonoz et ist
fit frequēter in hoc libro. et in alijs libris pro
phetalibz iuxta desolationē malōz denūciado
consolationem bonoz ut oppōita iuxta se po
sita magis elucescant. Et hoc est quod dicit
Et multiplicabit que delecta fuerunt. i. tā
tuda que delecta fuerunt a suis hostatoribus
in captiuitatē ductis multiplicabit adhuc
in hominibus aialibz et alijs bonis qđ fuit
impletū post captiuitatis reditū sub zorobā
bel neemia et aggeo et zacharia. In medio eius
ideo dicit quia iudea est in quarto climate ide
habitabilis. et adhuc in ea decimatio. i. adhuc
dabunt ibi decime bonoz sacerdotibz sicut hēt
neeme. v. et comitet a captiuitate in p̄speri
tatem. Jō subdit. et erit in ostensione sicut
theophilus. &c. qz p̄speritas eoz post tantam
captiuitatē fuit magis admirabil' et hoc
tpe machabeoz qui recuperauerūt ciuitatem
et templū contra antiochū regē tuū valde
potentē. Semen sanctū erit qđ fecerunt in ea
qz post reditū captiuitatis babilonice nō le
git populus iudeoz ad ydolatriam declinasse

nisi aliqu pauꝰ ex violencia regis Antiochi
ut habet primo macha. vi. et tuc eaꝫ aliq
licet pauꝰ compatiẽs respectu totius populi
acceperũt aliqs condiciones genitalui stuendo
sibi ꝓpria ut palestinam et effeblam ut hꝫ
p̃o macha. sed atq; nõ ei dicit ibi q; deinde
uenit ad idolatria.

¶ Capm̃. vii.

Et factũ est. postq; ysaias demonstra
uit regi iude puitionem huic cõ
demnãcionem eius libationem a ꝑsecu
tione duoꝝ regũ. ut tamq; bonus
samaritanus post vinũ mordificatiõ infir
dat oleũ lenimẽ. Quoniã tñ q; principalis
intentio ꝓphete est demonstrare xp̃i aduentũ
q; nepotes. Vñ dicit hu. ta. si. ut. m. Zach.
q; vnusq; ꝓphete nõ sit locutus nisi ligz annos
redemptionis et ad dies messie. qd est intelli
gendũ de principali intentõe. Et ideo patꝰ ista
in tres ꝑtes diuidit. q; primo in signũ dicte
ulcionis demonstrat xp̃i incarnatõ. Secõ
eius resurrectio capl̃o xxi. Tercio eius ascẽ
sio capl̃o. xxi. Quoniã tñ q; hec diuisio non
ꝑspicua q; in scdã et tria ꝑte fit mẽsio de
contentis in prima q̃ntũ ad aliqd. q; ꝓphete
frequent idem replicãt alio tñ modo quã
mõ exhortatiõ loquit. Pñs aut capitulũ
in tres ꝑtes diuidit q; primo ponit regem
iude immines ꝓiculum. Secõ ꝓmittit li
berationis bñficiũ ibi. Et dixit dñs. Tercio
autẽ hui liberationis signũ ibi. et adiecit
Cuꝫ ꝓmittat ꝑ pñs ei dicit. Et
factũ est in diebz Achaz. q; quarto anno regi
nis siue factũ est illud qd sequit. filij ioathã
filij ozie. Et sicut q; dicit hu. hic expri
mit pat et filius ipius Achaz ad ondendũ
q; bñficium diuinũ factũ ipi Achaz ꝓpter i
hi capl̃o destruit. nõ fuit factũ ꝓpter bo
nitatẽ ipius Achaz cui erat ydolatra pessim
ut habetur. iiij. Reg. xvi. et ꝓ q sequẽs malig
diuino bñficio sz factũ est ꝓpter merita pa
tris sui Joathan qui fuit bonus et iustus
ut habetur. iiij. Reg. xv. et Ozie aui sui qui dic
tus est eaꝫ Azarias qui fuit eaꝫ bonus et
iustus ut habetur. iiij. Reg. xv. ca. Veriptaꝫ
anno. xij. regni sui supplauit et officiũ sa
cerdotale sibi usurpare uoluit ꝓpter qd a dõ
lepra percussus fuit quã patenter portauit
habitauit in domo sequestrũ et sic patri ei
purgatũ fuit ꝓ penitẽciam et pena illatã.
ascendit Ysaias ver simre et facere filius Rome
lie. ꝛc. Isti duo reges nõ venerũt tuc simul
contra regem Achaz sed quilibz ꝑ se et sic
cessiue et licet nõ expugnauerũt ierlm eius
tatem regiã. tñ de regno Achaz duxerũt
magnã ꝑdam. q; nõ potuit eis resistere in ea
po stolis qd dr. ii. Mach. xxviij. tradidit eos dñs
deus ei in manu regis syrie qui percussit eũ.
magnãq; ꝑdam cepit de eius impio. et sibi

ibidem. manibus q; regis israhel tradit⁹ e
et percussus e plaga grauꝫ. Et nũciauerũt
domui dd. i. Achaz qui descendebat de dauid
et ꝓlõ eius dicentes q; exercitus duoꝝ regũ
nõ pt ulra congregari q̃n audiuit rumor et pa
tissime ad illos contra qs intendit bellare
et quis fuerit ille rumor subdit. Requieuit
syria. i. rex syrie. sup effraym. i. sup regnũ
israhel. sue decem tribuũ q; Jeroboam primus
rex fuit de tribu effraym ut habet. iij. Reg. xi.
et alij post eũ quitez ꝓ hoc autẽ qd dicit. Et
requieuit syria ꝛc intelligit confederatõ duoꝝ
regũ. ad veniendũ simul contra regnũ
iude et hoc eũ q; quotiez eoꝝ ꝑ se victoriam
habuerũt de rege Achaz cogitauerũt q; amplius
simul possent destruere regnũ. et differre ad
aliud ut haberet infirmi. et commotus e cor eius.
s. regis Achaz. et cor populi eius. ꝓ immo
timore. Sic mouent ligna nemoris eo q; fuerit
debellata a quoliz rege ꝑ se ut dictũ e. in
tempo fuerũt valde territi credentes q; nõ
possint resistere ambobz simul eaꝫ in ciuitati
bz munitis et fortalicijs. ¶ Et dixit dñs
huic quitez ꝓmittit liberationis bñficium ei
dicit. Et dixit dñs ad ysaiã. ꝓ consolatõe
bonoꝝ. s. regis et populi licet nõ meruisset
ut dictũ est. egredere in occursũ Achaz. tu
et qui delictus e iazub filius tuus. dicit a
liqui expositores mi. q; Rapzaces erat filius
ysaie qui nõ fuit honoratus a rege iude.
secm̃ decentiam siue status ei. cet de genere
regio sicut et pat suus ut supdictũ est. ꝓpter
qd indignatus cõsulit se ad regem Assiriorũ. qui posset ei mittere principes siue exercitus.
secm̃ q; habetur. iiij. Reg. xvij. Ideo dicit huic tu
et qui delictus e Jazub. e. a fluuio siue ad
aliemigenas misennte. et dicit iste expositores
hoc deum Rapsazis habere ab hebreis
sz ubi habeat nescio vñ et hu. ta. aliter expoit
secm̃ imꝑpretatõm huius nois Jasub qui interꝑtat reuertens et sic dicat dominus. tu et qui
delictus e Jasub filius tuus. q. d. dominus
pauca de populo iude qui reuertent ad me
ꝑ pniam ad dictũ tuũ. erit tibi sicut fi
lius tuus Jasub. In scripturis em sacris ille
qui p doctrina sua aliquos conuertit ad deũ
dicit pater eoꝝ et ipi eius filij. secm̃ hunc
modũ dicit apls cor. xij. In xpo ihu ꝑ e
wangliũ ego vos genui. ad exterminiũ aque
ductus proseme supioris. erãt em due pisci
ne ubi colligebant aque et una erat supior
altera uero q; de ipa fluebat una aqua i
alia sicut frequẽt fit in straymis. in via aut
fullonis. i. ꝑ quam itur ad agrũ illũ ubi ful
lones pannos ab eis latos in piscina extendebant ad desiccandũ. et dicit ad eũ. ex pte
mea. uide ut sileas. i. sis in bona pace et
quete. Ideo subdit. noli timere ꝛc sequit.

a duabꝫ tribꝰ·ꝫ eꝫ tribꝰ reges sequẽtabus
tribꝰ fumigabunt ⁊c. tribꝰ fumigãt qñ
extinguit flamma· et quia gloria regis syrie
et regis ysrahel erat extincta sicut tenebat
ꝓpheta in hoc ꝓplo· ideo compar eos tribꝰ
fumigãtibꝰ In ua fluuiꝰ Rasin syrie ·i· regm
eius· et filij Romelie ·i· regis et regm ysrahel
sicpple m mi cor contra te· noli timere eo q· tꝰ
filiꝰ mei contra te syria malũ· Et effraym
·i· regnũ ysrl et filiꝰ Romelie ·i· rex eius dicẽ
tes ascendamus ad iudã ⁊ml' et contradic'
et dicat· ascendam⁹ eo q· regnũ uita est in e
minẽtiori loco q· regna syrie et ysrahel et
⁊ssitatemus eũ· a sua quiete ipm impugnãdo
et auellamus eũ ad nos ·i· auferam⁹ et
diadema mẽ sublimiam⁹· et ponam⁹ regem in
medio eius filiꝰ tabeel ·i· romelie qui vocat
thabeel ut dicat Ra· ba· hec dicat dominꝰ de⁹
Tuꝰ ꝑbũ nõ pt cẽ ⁊ssum· non stabit· ·i· tꝰ
filiꝰ eor non hẽbit effectũ· et nõ erit ⁊stud· ꝫ
q· tisserat ad eos regnũ tuũ· Sed caput syrie
damascꝰ et non ihrlim et caput damas
ci rasin· q· d· nõ erit caput seu dñs ihrlim
sed subdit et adhuc· lxv· anñ et desinet ef
fraym ·i· regnũ decem tribuũ· cẽ populꝰ et
caput· effraym samaria ·i· samaria desinet
cẽ metropol' in regno effraym· et caput sa
marie filiꝰ romelie ·i· filiꝰ romelie desi
net cẽ caput in regno effraym q· in fine
lxv· annor· Ozee rex isrl' sanꝰ ato fuit cap
tꝰ et in captiuitatẽ ductꝰ a ꝓplo suo ꝑ
Salmanasar regem Assyror ut hẽt· iuj· ⁊c
xvij· Faciendi tamẽ q· isti lxv· anñ non
st̃ numerãdi ab illo anno q· ysaias loqbat⁹
ista q· a pncipio regis Achaz cui loqbat⁹
fluxerũt tm· xvj· anñ Achaz em regnauit
xvj· annis tm· ut hẽtur· iuj· ⁊c· xvj· cui suc
cessit ezechias in cui⁹ anno viij· captus fu
it Ozee· ut hẽtur· iuj· ⁊c· xvij· et ideo dicit
Ra· ba· q· numerãdi st̃ a tempe q⁹ amos ce
pit ꝓphetare· qui ꝓphetauit contra regnũ
ysrahel et cepit ꝓphẽtare ꝑ duos annos ante
terremotũ qñ Ozias uoluit thus facere ut
dictũ est· supꝰ· et sic ꝓphetauit duobꝰ annis
precedẽs lepra· vixit autẽ leprosus xxv· anñs
cui successit Joathan filiꝰ eius in regno
xvj· annis· ani cãptionis Samarie qui simil'
iuste fecit lxv· annos Alij vo dicũt q· isti
anni st̃ numerãdi a tpe quo Ozias fuit le
pra ꝑcussus eo q· ex tunc reges ysrahel et sy
rie acceperũt audaciã infestandi regnũ iudee
eo q· rex erat ꝑcussus lepra ꝙ dicũt eũ vix
isse leprosũ· xxvij· annis et sic in idem redit
quitũ ad numer annor et anni filiꝰ Ro
melie fuerat ocisus ab Ozee et sic desinit
cẽ caput Samarie· Si nõ crediderit⁹ non ꝑ
manebim⁹· s' in veritate· hoc dicat ysaias
q· fiebat Achaz ydolatriam pessimã· vbis
sius nõ credetur q· patr ex hoc q· de duob aꝫ
lio diffisus refugit ad auxiliũ regis Assyror
ut hẽtur· iuj· ⁊c· xvj· ¶ Et adiecit· hoc dicte
liberationis pomꝫ signũ· Et dixit in duas
ptes q· primo pomꝫ signũ liberationis
ab hostibus tempe Achaz dcõ tempe filij
sui Ezechie ibi· adduxit dominꝰ· primam
duas q· primo signũ ꝓmittit· dcõ autem ibi
fuge uirgo· Contra primũ dicat· et adiecit do
minus loqui ad Achaz sup ꝑ ysaiam dicens
pete tibi signũ liberationis tue et popu
tui ut ꝑdux a domo deo tuo et nõ ab hol'
que colis in ꝓfundũ inferi· Sedm ra· ba·
hoc accipit in ferꝝ ꝑ fossã siue sepulc et
pete tibi signũ ꝑ resurrectionem alicui⁹ hois
mortui· siue in excelsũ supra sicut fuit
tpe Josue ꝑ stationem solis Josue· v· Et dixit
Achaz non petã· Et sedm q· dicit ra· pa· cum
cet ydolatria pessim⁹ signũ renuit nolens
q· aliquid ad gloriam dei ostendere· Ideo qꝫ
subdit et non temptabo dominũ fuit enim ca
sio ficta ad coopiendũ malũ sui ꝙ ꝑ qꝫ y
suas mutuit dicens· mũdo parũ est nobis
molestos cẽ homines· s· ꝓphetas· quos sepe
molestabant docendo et affligendo et a
lign ostendendo· ut patz· iuj· ⁊c· et· y· pal' m
plurib⁹ locis qꝫ molesti estis et deo meo
signũ a deo oblatũ renuendo ne nomẽ ei⁹
glorificet· ꝙter hoc· idest ad declaratione
nomis sui principalit· dabit ipe vobis signũ·
s· liberationis uie cõmi· quamus ingrati sitis qꝫ
dominꝰ multa bona facit multis et ingratis
vñ dr· ad⁹· v· pater vr celestis solem suum oꝛ
n facit sup bonos et sup malos ⁊c· ¶
Ecce virgo· Hic tm· ponit signũ et qꝫ sꝑ
tua ista multiplicat ꝑtit a iudeis inten
do hic aliquituliũ mozar et sic procedam qꝫ
primo ponam obiectiones quibꝰ mitit ostẽ
dere q· non possit intelligi de xpo ad litterã
Secõ ponam falsas expones earꝝ et eas ex
cludam et tercio ponã exponem catholicã
et veram Quarto obiectiones iudeor soluã·
Contra primũ arguit ex hoc qꝫ dicit hic·
dabit dñs vob signũ· s· liberationis Achaz
et ꝓli sui a duobꝰ regibus regnũ cuius dis
tructe volentibꝰ ut dictũ est· ihs autẽ nazare
nus fuit natus post tẽpus Achaz ꝑ quingen
tos annos et amplius ut posset destrui dñi
ꝑ tempus regnor sed dimitto ꝙter ꝑlixitatẽ
et qꝫ hoc concedit ab omnibꝰ xpianis ergo
conceptus seu natiuitas ihu nazareni nullo
mõ fuit signũ dicte liberationis· Iterꝫ ex hoc
qꝫ dicit Ecce virgo ⁊c· arguit qꝫ in hebreo
hẽtur Ecce alma ⁊c· qꝫ hoc nomen nõ signi
ficat virginẽ s' adolescentulam qꝫ nomẽ indiffe
renter dicit de virgine et corrupta qꝫ xpiani
non negant de maria q· dicit virginẽ conce
pisse· Iterꝫ ex hoc qꝫ subdit et vocabit nomẽ

eius emanuel · et m ebo ihet. et vocabit pat
· e · alma · nomẽ eius emanuel · Jhus autẽ
nazarenꝰ nõ fuit vocatus a mẽ sua nec eaꝫ
ab aliis emanuel sed Jhus ut patzm ewan
gelus eoꝝ ergo hec littera nõ pẽ mtelligi de
ipõ · Jt̃ arguit ex hoc q subdat m hoc capº
vt siat puer vocare patrem et mrem &c
ex quo patet q m puero de quo ẽ hic sermo
fuit ignorantia q ypiam negant de ihũ
nazarenꝰ dicentes eũ huũsse plenitudinem
sciẽcie ab mstanti conceptionis m q̃ntũ
hõ et m q̃ntũ deus ab eterno · Cmta sedn
suendũ q ẽpter ista que dicta sũt aliqui ebe
brei exposuerũt scripturã istam · de ezechia
filio regis achaz qui post dictũ yphete nato
fuit ut diat̃ m signũ liberationis regni iude
a pdictis regibꝫ et ad hoc mduxit qõ ihet
mstra · vij · capº et ejus ertenso illa cuius im
plens latitudinẽ tie tue o emanuel · Ezechi
as aũt fuit dns tie post achaz pter suũ.
Et hanc expõitionem ypbat Ra · Sa · p hoc
q Ezechias erat · xxv · annoꝝ q̃n cepit regnare
post achaz pter suũ immediate ut ihetur
· iij · Re · xviij · achaz vo regnauit · xvi · annis
tm ut ihet · iij · Re · xvi · ergo m pncipio regni
achaz nõ dicit ista ypheta Ezechias iam
erat natus et erat · v · annoꝝ et sic nõ potest
hec ita mtelligi de Ezechia · et ad hoc ad dic
tũ Ra · Sa · pt̃ addi quia sedn ipm et sm
doctores catholicos ypheta ista fuit dictu
iij° anno regni achaz et sic Ezechias tuc
nõ fuit ihũt · xx · annos sed erat · xiij · ergo nõ
pt̃ mtelligi de eo · Ht̃ qõ Ra · Sa · dicat q hec
ypbia mtelligẽda ẽ de filio ysaie dicat enim q
ysaias accepit m vxorem quãdam Juuẽculã
et q iam concepat de eo vñ dicat q tal̃ est
liũ · ecce adolescẽcula concepit et pariet filiũ
et denũciatio huius pris fuit signũ ab eo pre
dictũ qz de puero existẽte m mris utero nesci
ẽ sl sit mascul̃ vl̃ femina et idõ qñ citius malit
pdicat̃ signũ est credibile qõ illud qõ ẽmitti
t̃ ad tale signũ sit futurũ ut sit sensus ibi p
saie · Ecce adolescẽcula concepit &c · i · qñ m
natiuitate eius uidebis ibi meã verificatiõ
tuas to a duobꝫ regibꝫ te muadẽ dispõẽtibꝫ
ato liberandõ · et ita fuit ut iste Ra · Sa · psequa
tur qz ato post ad petitionem achaz rex assirio
rum venit m damasco contra Rasim regem syrie
et eã mẽfecit et ypolin eius tristitiã m cyme
nem ut ihet̃ iij° Re · xvi · et eodem anno ut
dicat Ozee filius ela semeg quinauit contra
facere filiũ Romelie regem israhel et eũ mẽ
fecit ut ihetur · iij° Re · xv · ad finẽ autẽ ypoti
tiõ offirmandõ adducat̃ illud qõ subdit̃ m capº
sequẽti · et accessi ad ypheteſſam et concepit
et peperit filiũ · ex quo patz q ista adolescẽtu
la de cui conceptu et pctu fit hic sermo fuit
vxor ysaie ad quam accessit mãitalis affectu et
puer conceptus et natus de ea fuit filius et Ra
ista exposuit nõ pt̃ stare q capto sequẽti dicat̃
de puero nato · et erit extensio alarum eius · i · ei
natus regis assirioꝝ Implens latitudinẽ tie
tue o emanuel · et loquit̃ ibi de tra regni u
de eius mãib̃ fuit dominus ysaias · nec filius
eius ex sic emanuel de cuius conceptione et
natiuitate fit hic sermo nõ fuit filius ysaie
Jt̃ q dicat denũciatio natiuitatis pueri
m sexu masculino ex signũ a dño p̃missũ
videt̃ falsũ · q de mãdato dñi dixit ysa
ias · pete tibi signũ a dño deo tuo &c
· i · p resurrectionem mortui vl̃ p aliquã muta
tionẽ notabilem et supnaturalẽ m cursu
celesti ut dictũ est supra · et idem dicat Ra · Sa ·
et sic illud debuit ex aliquid valde magnũ
et excedens totam habitudinẽ cuius
modi nõ est tale denũciatio q aliqui medi
a cepti p aliqua signa et experiencias pre
nosciũt sexum pueri nascituri et sl dicat̃ q
non cognoscit̃ p certitudinem tamẽ negatur
nõ pt̃ quin demones prognosticũt certitudi
liter · cui ad hoc se extendit eoꝝ noticia natu
ralis q remansit integra m eis et p qnẽ
tale signũ pt̃ certitudinaliter p̃dici a diabolo
Jt̃ · iij° Re · xvij · dicat̃ q Ozee filius Ela regi
nare cepit anno · xij · achaz et sedn ly Osee
filius Romelie vixit ad · xij · annũ achaz et
sic falsũ videt̃ q dicat Ra · Sa · ipm misse rum
ab Ozee eodẽ anno quo natus fuit Emanu
el qui secundũ eũ natus fuit anno achaz ·
· iij · l · v · Jt̃ capto vij · dicat̃ · Antequ puer
vocare pmm et mrem auferet̃ fortitudo
damasci et spolia samarie coram rege Assi
noꝝ sed nõ legit̃ samaria spoliata a rege
Assirioꝝ ante · xx · annũ regni Osee in quo fuit
capta a Salmanasar rege Assiriorum ut ihet̃
· iij · Re · xvij · licet Ozee ante fuerit tribu
tarius regis Assiriorum et sic a natiuitate
pui de quo est hic sermo si fuit filius ysa
secundũ dictũ Ra · Sa · usq ad captionem Sa
marie fluxerũt ãni · xvij · s · vij · de regno
achaz et · xx · de Ozee ut patz q predicta q
puer fuit natus · iij · anno achaz ul̃ · v · ad
plus et Ozee cepit regnare · xij · anno achaz
ut dictũ est · Ante vero · xvij · annũ puer
fuit vocare pmm et mrem vt ait dicat̃ q
Ozee cepit regnare iij anno achaz ut dicit
aliqui adhuc tenet̃ q puer m spoliatione
samarie ihũt · xx · annos ante quos puer
fuit vocare pmm et mrem ad tradus · ¶
Jt̃ illud q assumit ad confirmationem sui p
positi ei dicat̃ · Et accessi ad ypheteſſam &c
magis ẽ ad oppositum ut ondetur capto
sequenti · ¶ Circa tuũ accipiendũ est qõ
dicat̃ ay · pmo · hoc autẽ totũ factũ est ut
adimplet̃ qõ dictũ est a dño p ypheta
dicentem · Ecce virgo ihabebit in vtero et

pariet filiū et vocabit nomē eius emanuel
et hoc patz q̄ ista scriptura ipse loquit de do
mino ihu xpo cui matheus apls et ewange
lista spiritu sancto magis fuit plenus q̄
fuerunt prophete veteres testimoniū dicat cui fuis
se impletū in natiuitate xpi. Et secundū hoc
sic exponit a doctoribz catholicis. Ecce virgo
concipiet et pariet filiū. et bta virgo maria
a prophetis denūciat que concepit et peperit
virgo manens. Et vocabitur nomen eius e
manuel q̄ vocatus ē xpus qd est nomen
significans duplicē naturā in uno suppōito
diuinā. s. et humanā et hoc eaā significat e
manuel qd est interpretatū nobiscū deus
butuū et mel cōmedet. Ihs dicit ad deum
dei veri humanitatem q̄ talibz mutuit mar
me. in pulmonibz ut sciat reprobare malū etc
li ut nō teneat causalit̄ sed consecutiue q̄ ab
infantia sua habuit plenitudinē scientie ad
reprobandū malū et eligendū bonū loquē
do de sua humana q̄ istam habuit ab in
stanti conceptōis et nō ante sed subdit
antq̄ sciat puer reprobare malū etc delinq̄
tur terra quā tu detestaris. i. odio habes tāq̄
tibi nociua s. tam isti et tam simie q̄ sta
tie duoz regū siroz. q̄ vero assyroz misereat
regem simie et populū eius constituit in cine
rem ut dictū ē sup. et postea ozee regē
israel cepit et populū eius constituit in assyri
os ut habet. iiij. re. xviij. Circa quartum
dicendū ad primū q̄ in sacra scriptura potest
duplex signū respici alterius euentus primi
prognostici qd est indicatiū efficax sicut dicit
iudic. vi. datur fore gedeon signū in uella
indicatiū sic victorie future et tale signū
frequentius datur in scriptura aliud est sig
nū remembratiū. efficax prius dicit exo. iij.
dixit deus moysi hoc habebis signū q̄ misert
te ego educens populū meū de egypto immo
labis deo super montē istum. i. immolabis deo
de ista missione que tibi imponit ad libe
rationem populi reddens gratias deo et
sic patz q̄ illud signū est remembratiū missi
onis prius nō obstat magna distancia
temporis q̄ signū remembratiū ita respi
cit prius in magna distancia sicut in prua
sicut et signū prenosticū respicit futurū. Sa
piendū ea tamen q̄ libentius regum iude a pri
mis autoribus fuit signū figuratiū saluari
omnibus iudei fiende per xpm et q̄ achaz cui
miraculus ibo proiecte ut deum ei spiritus
quiens fuit ut sibi daret signū cōmē
moratiū futurum in longinquū ut ipse in prua
persona nō videret sicut in mente nō acceleret
illi tri qui descenderūt de eo uiderūt ut
maria et ioseph et ideo signat̄ prophetia nō
direxit ibi ad achaz dicens Audite ergo
domus dauid de qua domo fuerūt ioseph
et maria. Non tamē ad eos refert q̄ ibi dicat
nūqd parū vobi ē etc. Et illud qd dicat. dabit
dns vob signū. Ad secundū dicendū q̄ alma
luum significat abscondere. et inde dicat
Alma abscondita que significat iuuencula
aspectibus hoīm absconditā ita q̄ de eius
pudicicia et integritate nō dubitat̄ marie
qui promittit hanc. Ihs. et tuc sonat ihealma nec
inuenit in tota scriptura sacra aliquē sic
scripte nisi tres tm. s. rebecca geni. xxiiij. vbi
dicit de illa puella decora nimis imo q̄
pulchrima et incognita uiro. et sequitur
ibidem puella que egredit ad hauriendū
aquā. In hebo igitur ihealma que egredit
etc. et maria soror moysi exo. xv. ubi dr de ea
et uult puella et vocauit mrem puer. In ihe
bo igitur uult ihealma etc et ista que stabat
in hoc cap. et ideo ei due prime fuerūt virgi
nes purissime qui sic nōiate fuerūt idem
tenendo est de ista. Ad tertium dicendū q̄
duplex est nomē alicuius. b. impositōis et
nature sicut socrates ē nomē impositōis. hoc
t hi homo nature nomē. Jhs fuit nomē impoī
tum xpi xpo ut patz luce. ij. emanuel autē
ē nomen nature seu appretatus significat eum
nobiscū deus ut supdictū ē et hs est primum
ipius xpi in q̄ diuina nata et humana si
quidē in eodem suppōito et hoc mō vocatur
ē pluribz aliis nominibz appretatus eius sig
nificatiuis sicut vocatus ē lapis Dauid. iij.
et dr ozee. ij. et nomē domini tetragra
maton Jer. xxiij. et hs est nomen qd voca
bit eū dns iustus mr. Vbi hemus domi
in hebo habet nomen domini tetragramaton.
et pluribz aliis nominibz consilit nōiatur
in scriptura. Ad quartum iam solutū ē ex
hijs que dicta st. quia licet in xpo nō fuit
aliq̄ ignorancia tri factus ē homo in tēpe
et sic habuit scientiā infusā trinitati et anteq̄
illam haberet libentius populi per ysaiā denūti
ata fuit completa. Deducet dominus sic
dicit q̄ ista pes esset ad finem hui⁹ tripli mul
tiplicat exponit a dnūsis si vnā tm intendo
prosequi que rōnabiliter michi videt et eam
prosequit̄ in. ix. videlicet q̄ in hac pte descri
bit signū liberationis a deo facte tempe eze
chie filii Achaz q̄ rex assyroz cū magno
exercitu venit contra eū cui ezechias resistere
nō potuit nisi humana et ideo quiuit se ad
diuinū auxiliū implorando et dns misit
angelū qui una nocte percussit in exercitu regis
assyroz. clxxxv. milia bellatoz qd audiens
rex mane fugit et confusus fugit ad terram
suā cū paucis et ibi infectus fuit a filiis
suis. iij. re. xix. et hoc secundū hoc residuū hu⁹
tripli in duabz partibz diuidit̄ q̄ primo tangit
hoc finē in generali secundo explicando partes ei⁹
in singulis ibi et erit. Circa primū dicit ipse

Achaz · adducet dominus sup te · q; theglat
phalassar rex assyrior vastauit tiram eius
nullo resistente et eũ afflixit ut yet · ij · pul.
xvviij · et sup domũ pris tui · sup ezechiam
filiũ tuũ et eius populũ Ezechias enim
fuit iustus et homo et ideo magis desig-
ij p auũ suũ Joathan · qui fuit iustus q;
p Achaz prem suũ qui fuit pessim⁹ · dies
qui nõ venerũt a diebus separationis
Ista separatio fuit facta tempe roboam ut ly
tur · uj · p; · et a tempe illo usq; ad tempus
Ezechie nõ venerũt · dies uti tribules et nõ
solabiles duplis respectibz sicut venerũt
pe Ezechie qũ Semachyb venit ultiõ ad de
uastandũ eius regnũ · Ideo subdit · Cũ rege
assyrior · q; in aduentu eius ad ierlim illi
dies idõne eius et fortitudinis exercitus et
pio sapsacis blasphemationibz fuerũt teri
biles et tristabiles si nõne miraculose cõ
solationis fuerũt consolabiles · ¶ Et erit ·
ij desarbit fructũ p partes in speciali · et p
mo qntũ ad aduentũ exercitus · Secõ qntũ
ad prouisionem ipius · ibi · In die illa iudet
Tertio qntum ad prouisionẽ uictus · Ezechie
et pli eius ibi · et erit · Circa primũ dicit
In die illa · i · in tempe illo q; congregatio
tanta exercitus nõ potuit sicu vna die sibila
bit dominꝰ · i · inspirabit voluntatem venẽdi
contra Ezechiam · muste que est in extremo
flumini egipti · p musciam intelligit hic
pplus egipti qui tũ magna turba venit
ad Semachyb contra Ezechiam ut dicant
aliqui · Sz hoc iudet falsũ q; sapsaces tũc
volens dicere Ezechiam et pplm eius dixit
· uj · p; · xxvij · In quo confidis ut audeas re
bellare in spem in baculo arundineo atq;
confracto egipto · hoc aut nõ diuisset si pplũ
egipti eet cũ exercitu cũ Semachyb contra
Ezechiam et ideo alii exponũt de rege egip
ti qui alio tempe venit contra iudeam tem
pe Joathaz filii Josie quem vicit et impo
suit tie centũ talenta argẽti et talentũ
auri · uj · p; · xxvij · Sz iudet michi q; melius
expom pt de pplo libie qui erant subiecti
regi assyrior et ideo venit ad eius exercitũ
vnde nõ dicit · Sibilabit dominus inuste
q est in egipto · sed que est in extremo flu
minis egipti · libia enim est quasi extre
mus finis egipti et vocatur pplus mus
ta ad designandũ q; venit cũ magna tur
ba · sicut muste · dicit aut hic · flumini
egipti · q; in egipto nuo pluit si tm irriga
t p irrigationẽ nili qui ad hoc ab incolis
diuidit̃ in multos riuos · ut yet deuit · vi
et spm que est in tm assiri · vocat illic pplũ
assyrior apis nõ a dulcedine melius sed
ab aculeo q; ille pplus pugnat alias na
tiones in circuitu eis p sequendo ut yetur · uj ·
p; · xvuj · et venit et requiescet omes in tor
rente · cc · p hoc designatur q; eent occupatui
et vastatui omia loca regni inde sicut fac
tũ fuit tempe Ezechie excepta ierlim quã
Semachyb nõ cepit de exercitu eius pauce
te · ¶ In illa die · hic cõm̃ destruit̃ istu p
cussio q; dominus misit angelũ et percussit
in castris assyrior centũ octogintaquinq;
milia ita q; corpa fuerũt reducta in cine
res intactis vestibus et armis quo iuso
fugit rex Semachyb et duxit iudicio in
terra sua gladio filior suor interfectus fuit
uj · p; · xix · et hoc ẽ q; dicit hic In die illa
· i · in tempe quo Semachyb venit cont
ierlim ut destruat eam · iudet dominus in
nouacula conducta · i · cauta q; illud q;
dicit supi totem deducit · p nouacula cau
tam que velocit scindit · multitudine pilo
duxit sentẽtia intelligit q; quã velociter
cadit rex Semachyb et exercitus eius · In hys
q; sit trifluminem · s · effluxerit · vbi q; erit
tria assyrior respicit ierlim · In rege assyrio
cui hoc dicit ad excipiendũ alios populos
qui habitabant vbi effluxerit qui nõ vene
rũt cũ Semachyb ad destruendũ iudeã tu
put · i · regem qui a filiis suis interfectus
fuit ut dictũ est · et pilos pedis · i · pedites
de suo exercitu · et barbã vmusquam · i · equites
qui erãt circa regem adherentes ei sicut
barba capiti · ¶ Et erit · Hic ponitur destru
ctio pussio inimicor et Ezechiam et pplm
eius · q; licet exercitus Semachyb terram iu
dee in circuitu ierlim destruxerit et bona
ptim vastauerit et ptim inpuerit tamẽ
dominus de inimicis Ezechie et pplo pugnã
ut dictũ fuit · uj · p; · xxx · exponendo illud hs
erit signũ comede hoc anno qd reperietis &c
Et qntũ ad hoc dicit hic · et erit in die illa
· i · tempe post vastationẽ p Semachyb ·
iudet homo vaccam boũ · i · vacca vni cũ
sibi remanente · de magno armento boũ re
tentis inuptis et consiptis ab exercitu Sema
chyb et duas oues sibi remanentes de ma
gno grege ouiũ ceteris occisis ab assyrijs
&c · pro vbertate lactis comedet butirũ · q;
dns dabit benedictionẽ suã et sic habebunt
tantũ de lacte q; sufficiat ad sustentationẽ
dominis tue · in tm q; nõ solũ comedent sz
etiã pinguedinẽ lactis que tollit de bu
tiro · Alii aut exponũt hoc ad oppositum
dicentes q; p hoc expmit defectus victus
illo tempe pt vastationem tie sic exponẽ
tes · comedet butirũ · pte panis defectũ · sz
littera precedens iudet repugnare vbi dicit
et p vbertate · sibi sequens cũ dicit · butirũ
enim et mel comedet · vbicũq; enim ista duo
inuenit in scriptura significant habundan
tiam bonor terre vnde et terra promissionis

ad sui cōmendationē dicat⁹ sirqueī in veri testamēto fluens lacte et melle. Omīb⁹ hō qui reluctus fuit in medio terre. i. hoīnes usta viuentes iuta iudaīa et nō bestiali ista fuerūt relicti in medio terre inde euadentes gladiū Sennacherib. Et mali q̄ remanserūt in patrīb⁹ obstinati fuerūt p̄ eū exterminati et istius uastis remanētib⁹ fuit sufficiens p̄uisū de iuctu. et erit in die illa oīb⁹ locis ubi fuerūt mille uites mille argenteis. i. valentes mille argentos et in spinas et uepres erūt p̄ter defectū colendi q̄ sicut dictū est multi p̄ierūt p̄ exactum assyrios. Ra. Ba. aliter exponit dicens q̄ tē pe Ezechie post mirabilem liberationē ab exactū Sennacherib ut p̄dictū ē Ezechias mouerit zelū ad legis studiū et ut magis possent in hoc p̄fici⁹e abstinuerūt se a vino ita q̄ pāx aut nichil bibebāt et sic remanserūt vmee mendice. cū sagittis et arcu peruenient illuc. p̄p̄t̄ feras et serpētes ibi latentes mīt fructū. ibidem arundineta sub subdit⁹ uepres eīt et spine. i. et omēs montes qui in circuito sarent. i. spinis ac uepribus p̄mixtabūt. adhoc q̄ posset ibi blada dī seminari. nō venet illuc timor spinarū quia deo faciente seminabit⁹ terra in p̄uentate sua ut sic fiat fructū bonū et multū. Deo subdit⁹. et erit in pascua bouis ꝛc. i. et erunt ferulis in fructu od nō solū sufficiat ad sustentationē hoīm s̄ed eā animaliū dēstruo.

¶ Capitulū. viii.

Et dixit dominus ꝛc. Intēq̄ descendum ad diuisionē huius capituli et eius expositionē q̄ patres primo uidendū est quid sit tenendū de quero de quo fit sermo in hoc capitulo ait dicat⁹. Accessi ad p̄pheti⁹sam et concepit filiū. et dixerūt aliqui q̄ ille fuit filius ysaie de sua uroze que uocat⁹ hic p̄pheti⁹sa et hoc dictū uidet⁹ sequi thomas de aquino in quadā postilla que sibi attribuit⁹ tūq̄ ex eius dictis reportata ubi soluit⁹ argumenta que solēt fieri ad contrarium ad q̄ primo arguit⁹ p̄ illud q̄ dicat⁹ hic. et adhibui mihi testes et accessi ad p̄pheti⁹sā ꝛc ysaias aut ait eē honestius et sanctius multo modo mouiss⁹ testes siu concubitus cū uxore. Sed p̄ hoc q̄ dicat⁹ adhibui mihi testes fideles uriam sacerdotem ꝛc Iste urias fuit ydolatra q̄ fecat altare ad similitudinē altaris q̄ erat in damasco ad cultū ydoli et super illud obtulit holocaustū et uictimas ut dicit⁹. iuxta. xvi. et sic nō p̄t ad hanc dia testes fideles. ¶ Sed q̄ subdit⁹ et zachariam filiū barachie. qui fuit in diebus p̄pheteis videtur⁹ et nondū erat natus q̄ p̄pheta fuit tempe Dam regis ysrl. cui⁹ tempe ꝛo

simarū fuit templū. Secdm q̄d hīet⁹ p̄ esdre vi. et a quarto anno regni Achaz in q̄ dicta fuit ista p̄phecia l'ato post usq̄ ad illud tēpus fluxerūt anni ccc. xlvii. et sic nullo modo tpe ysaie potuit mdere testis assumpta dicit⁹ sic q̄ Achaz regnauit. xvi. annis. iuxta. xvi. et sic a tempe huius p̄phecie de regno eius re manebāt. xv. anni cui successit Ezechias regnās. xxv. iuxta. xvi. postq̄ manasses regnauit. lv. annis. iuxta. xvi. postq̄ amon duobus. iuxta. xvi. postq̄ Josias. xxxi. iuxta. xvi. postq̄ Joachym xi. iuxta. xvi. postq̄ Sedechias xi. annis. iuxta. xvi. patet secundū est tempus babilonice captiuitatis. lxx. annoz usq̄ ad annū primū cyri a q̄ usq̄ ad estimationem templi post reditū captiuitatis babilonice fluxerūt anni. xlvi. Jo. ij°. xlvi. anno edificatū est templū hoc ꝛc q̄ anni simil' iuncti faciūt p̄dictū numer⁹. Ex quo arguit⁹ q̄ nō potuit ysaias ipm adducere in testimū nec p̄ dia q̄ zacharias filius Joiade qui. ait. xvi. filius Iunchie fuerit ille testis q̄ ante mortuus erat p̄ tentū annos et ī filius q̄d patr sic q̄ post Joas qui mīstrat iuxta zachariam regnauit Amasias filius eius. xxv. annis. iuxta. xvi. et post eum oziās. lij. anis. iuxta. xvi. post eū Joatā. xvi. iuxta. xv. post eū Achaz. xvi. annis ut q̄ ysaias dicit p̄phiam istam ut dictū est supra qui ām simul iuncti faciūt annos. c. ¶ Ite arguit⁹ p̄ hoc q̄d subdit⁹ antequ puer sciat uocare patrē et matrem auferet⁹ fortitudo Damasci et spolia samarie. que spoliatio fuit. viij. anno Ezechie ut dm̄ ē cap° p̄cedēti et sic puer natus tūc habuit. xviij. annos ad minus. vij. de regno Achaz et vi. de regno Ezechie puer aut sciuit uocare patrem et matrē antiq̄ habeat tot annos et sic nō ecē uerū q̄d dicit⁹ antiq̄ sciat puer uocare patrem et matrē ꝛc. ¶ Igit⁹ p̄pter ista tenēt doctores catholici cōmuniter q̄ illud q̄d dicat⁹ in hoc tpli de puero prius dicto nō sit intelligendū ad hūm de filio ysaie. ¶ Sed hoc soluit thomas sic. Ad p̄mū dicit q̄ inductio testiū nō fuit ad videndū concubitū ysaie s̄z scripturā eius q̄ dictū fuit sibi a domino sume tibi librū grandem et scribe in eo ꝛc. ¶ Ad secundū dicit q̄ vrias sacerdos fuit testis fidelis nō ratione s̄z officii dignitate et a rege Achaz fidelis reputabat⁹ qua simulat⁹ erat ydolatra. ¶ Ad tertiū dicit q̄ iste zacharias neuter fuit horū qui allegata sunt s̄z alius illius temporis sic nōiabatur. Cui⁹ mirio p̄t ee duplex ut dicat. Una quia fuit de genere zacharie p̄phete quem interfecit Joas rex iudee ut habetur. ij. Paral. xxiiij. qui dicat⁹ filius barachie ut. xxiij. et sic iste qui fuit tempe A

chaz fuit nomiatus eodem nomie qz consuetu
do fuit apud hebreos nomina illoz qui fue
rũt, intenta in illo genere nominare pue
ros. Alia q; zacharias fuit similis in sanc
titate et nõie illi quẽ mẽsecat ioas et sic
appellatus est nomie illius cũius huũt aliud
nomen euangelio Jo. baptis
ta vocatur hebreus quẽ similitudinẽ officiu
q; Joseph p̃uenit xp̃o primũ aduentũ sicut
helyas p̃uenit secundũ. ¶ Ad quartũ dicit
q; ista spoliatio sinagoge de qua hic agit
nõ fuit illa que facta fuit. ix. anno. Ozee
et vi. Ezechie sz illa que facta fuit p̃ thy
glatpilzalasar que p̃cessit illam que fuit
facta in diebz ezechie regis sdm qd dicitur
xxi. xv. in diebz ezechie regis isr̃l' venit
teglatpilzalasar rex assur et cepit Aion etc
et hy fuit aũct puer natus stuet vocatus
primi et mẽm. ¶ Hoc dictũ uidet mihi
fuisse errori hebreoz qui dicũt q; in istis
tribus capitib. s. vij. viij. et ix. nõ fit men
cio de xp̃o. Ad excludendũ vero hanc falsita
tem et ad declarandum veritatẽ primo po
nẽda ẽ hic translatio caldaica q; apud hebr̃
os dicat̃ targũ et ẽ tante auctoritatis apud
eos q; nullus fuit ausus ei contradicẽ est
cat̃ in passibus obscuris qual' est iste declĩa
tua virtus hebraice ¶ Secundũ ergo q; v
bi nos hẽmus hic. et adjunxit michi testes
fideles uriam sacerdotem et zachariã filiũ
barachie et accessi ad prophetissam etc illa
translatio sic habet. et contestatus sũ ex p̃
te mea testificationes malas quas duxi ve
nturas in p̃phetia vite sacerdotis eius futurũ ẽ
quoq; dicit omen oblationẽ quã dum ven
turã in p̃phetia zacharie filij barachie e
go adducturus sũ et accessi ad prophetissam et
concepit etc. ex ista translatione patz q; nõ ẽ
ibi ysaie cũ in p̃phetijs istoz duoz testiũ
nichil dicunt l' fecerit nec in impletõe eaz
sz ipe deus qui illustrãdo mentes p̃phetaz
p̃phetas ordinauit. testes et predicta ab eis
impleri facit et p quẽ illud qd loco hyeu
hẽmus. et adjunxit michi testes fideles uriã
etc nõ est ibi ysaie testes ad scripturã suã
seu concubitũ ducentis sz magis xp̃us dei
introducẽtis dictos p̃phetas ad denũciandũ illo
qd p̃ordinauit futurũ et p quẽ illud qd sub
dit in eadem scẽa. et accessi ad prophetissam etc
nõ est ibim ysaie ad suam uxorem carnali
ter accedentis sz xp̃us dei qui sicut p̃phetas
illustrãdo testes suos constituit ita sua gra
uirginẽ fecundauit ut patz luc. i. Ideo ex
targũ p̃dicta patz q; urias qui hic testis in
ducit nõ est ille urias sacerdos qui fuit tpe
Achaz qz ipe fuit pessimus ydolatra Iste aũt
dicit hic dominus p̃phetam et hoc concedit ra. ra.
sup locũ istũ dicens q; iste urias qui hic testis
inducit fuit urias filius Semey qui fuit
tunc in nomie domini tempe Joachym filij
Josie ut habet Je. xxvj. dicit etiã q; zacharias
qui inducit hic testis sdm duos fuit ille qui
in duodecim p̃phetis ẽ undecim de quoz testi
monijs postea dicet sz er dictis sequit q;
ista inductio testiũ nõ fuit corporalis nec in
p̃ria facta sed spũal' et de futuro in longũ
quũ qua a quarto anno regni Achaz in q
ysaias dicit illa q; ponit in hoc capitulo
et p̃cedenti ut supradictũ est usq; ad p̃incipiũ
regni Joachym sub quo urias p̃phetauit ut
dictũ est fluxerunt anni. cxvij. ut patz ui
den p tempora regũ sup positoz in hoc capo
et multo plures fluxerunt usq; ad tempus
sdi testis. s. Zacharie filij barachie. s. anni
. clxvij. ut supra declaratũ est. et p omes ei
testes dicunt respondere rei testificate aduersꝰ
ad xp̃m nõ fuit corporal' nec de p̃ria sed spi
rituali et in longinquũ de futuro sdm qd hic
tur luc. i. Spũs sanctus superuenet in te et
q; nat̃ beate virgo maria xp̃us fuit patz
luc. i. ubi xp̃us dicit de sua ascensione futura
dicens. Cum me dicent omes gentes
qz de omibus gentib; sz aliqui xp̃ianam de
centes illã barn̄ ee et nõ solũ a xp̃ianis
dicat̃ beata sz etiã a sarracenis Carpetũ est
enim in alchorano machometi dixerũt an
geli o maria deus omnia at tibi verbum ex ipo no
men eius ihũs filius marie et erit honora
bile in hoc seculo et in futuro. Je. ibidem
dicit xp̃us deus deus meus quomodo est mihi filia
et nõ tetigit me homo dicit Sic. deus agit
qd vult cui decet uxor aut dicat ei
esto et ait et hoc mihi dicit gabriel marie
luc. i. Nõ erit impossibile apud deũ omne
verbũ. Je. in eodem capitulo p̃phetauit maria de
futura reprobatione iudeoz et vocatione gẽ
tiũ dicens Deposuit potentes de sede et exal
tauit humiles et sic patet eam fuisse p̃phetis
sam. ¶ Huc uidenda sũt testimonia testiũ
sup inductoz et qz p̃phetam vite nõ hemo
expliciat scripturam sicut nec de multis aliis
p̃phetis utpz ex dictis supra libri regũ. Ideo re
tinendo ẽ ad illud qd de eo dicat Je. xxx. fuit
qz uir p̃phetans in nomie domini urias filius
Semey et p̃phetauit adhuc contra ciuitatẽ istã
et adhuc tam hanc uice omisit verba Je.
er quo habetur q; p̃phetauit destructionẽ ciui
tatis berlin et uidere p̃ caldeos futuram sicut
eam Jeremias et hy est q; dicat in translatione cal
daica sup posita et contestatus sũ ex pte mea
testificationes malas quas duxi venturas
in p̃phetia vite sacerdotis. Ysaiam autem zacha
rie filij barachie hemus in libro. xxx. p̃phe

ysaia

m quo zacharie .iv. dicat ecce vir oriens nomen eius et subter ipsum edificabit templum domini et ipse edificabit templum domini et ipse portabit gloriam et sedebit et dominabitur super solio suo et erit sacerdos super solium suum et consilium pacis erit inter illum et sacerdotium utrumque. Et hec sunt verba que dicit dominus exercituum. Viri dormientes in babilonia filii israel qui habitatis in hierusalem et vos domus iuda et domus israel estote salvi et liberi sicut dixi vobis. Et dicit dominus ad me sume tibi librum grandem. In hebraeo habet volumen grandem. quod dicit grandis quia ibi scribendi erant mysteria christi resurgentis quod est maximum. et scribe in eo stilo hominis .i. clare et plane ita quod quilibet homo parum eruditus possit legere et intelligere. Vir in visione videbam scribere in eo exponentes. Haec dicit christus non intelligit quidam ad mysteria resurrectionis christi qui quidam ad hoc ponunt hoc breviter et vere si quidam ad captivitatem et spoliationem regni israel et sic que clare et lucide ponuntur ipsum eodem capite. Fiant enim dicta superioris precedentis decreti sunt ut regi. Achaz interdum dicitur signum cuius non intelligebat principale intentum et cui hoc erat dei libitum perpetuo de quinquo libentissime sic effecti quod secura fidei incredulis sed zelandi ut dicat salvator. ay. vii. Nolite timere cum cum christo et velociter spolia detrahe. istud quidem christo resurgenti qui tunc celeriter spoliavit infernum et mysterium fuit signum commemorationis spoliationis diuturne regni principis spoliationis fiende per christum et adhibui michi testes fideles videlicet deum et deum ut predictum est et de fidelitate et testimonio istorum testium dictum est. et accessi ad prophetissam .i. virginem mariam ut dictum est. Et dicit hic notanter ponit signum adoptatum et secundo subditur ratio ibi et concipiet. Circa primum dicit vocabis nomen eius .s. puerum natum loquitur enim hic scriptura de futuro per modum presentis quia certitudinem prophetie ut frequenter predictum est. ac celera spolia detrahe etc. quia ipse precessit operetur christus ut dictum est quod nunquam fiat puer vocare priusquam sciat. s. scientia creata ut deus est ac precedentia unde idem est ac si dicat nunquam fiat homo auferet fortitudo damasci que est una metropolitanarum regno syrie. et spolia samarie coram rege assyriorum qui ante post interfectionem phasee regem syrie et postea regem israel et samariam ut deus est capit. precedenti. Et adiecit. Hic notanter ponit ratio dicit videlicet quia regnum israel fuit ita vastatum Et primo ponit destructionis ratio secundo regum inde affluentio quia per quidam redundantiam quia erant immediate confinia regno israel ibi. et ibit. tertio utilis monitio ibi hoc enim. ratio fuit quia a regno inde recesserunt et a dei cultu colendo utiliores aureos et ydolendo in regibus nolentes. s. syrie et hoc est quod dicit per eos quod abierat populus iste. et populus israel aquas siloe que vadunt cum silentio .i. regimen regni iuda et dei cultu que erant magis in quiete et mansuetudine et maxime tempore regni bonorum ut David salomonis et similium. et assumpsit magis phasee regem syrie et filium romelie de protectione eorum magis confidendo quod deo

cautus. ibi. Et dixit. Circa primum dicit ysaias. Et dixit dominus ad me sume tibi librum grandem. In hebraeo habet volumen grandem. quod dicit grandis quia ibi scribendi erant mysteria christi resurgentis quod est maximum. et scribe in eo stilo hominis .i. clare et plane ita quod quilibet homo parum eruditus possit legere et intelligere. Vir in visione videbam scribere in eo exponentes. Haec dicit christus non intelligit quidam ad mysteria resurrectionis christi qui quidam ad hoc ponunt hoc breviter et vere si quidam ad captivitatem et spoliationem regni israel et samariam ut deus est capit. precedenti. Et adiecit. Hic notanter ponit ratio dicit videlicet quia regnum israel fuit ita vastatum Et primo ponit destructionis ratio secundo regum inde affluentio quia per quidam redundantiam quia erant immediate confinia regno israel ibi. et ibit. tertio utilis monitio ibi hoc enim. ratio fuit quia a regno inde recesserunt et a dei cultu colendo utiliores aureos et ydolendo in regibus nolentes. s. syrie et hoc est quod dicit per eos quod abierat populus iste. et populus israel aquas siloe que vadunt cum silentio .i. regimen regni iuda et dei cultu que erant magis in quiete et mansuetudine et maxime tempore regni bonorum ut David salomonis et similium. et assumpsit magis phasee regem syrie et filium romelie de protectione eorum magis confidendo quod deo

m quo zacharie .iv. dicat ecce vir oriens nomen eius et subter ipsum edificabit templum domini et ipse edificabit templum domini et ipse portabit gloriam et sedebit et dominabitur super solio suo et erit sacerdos super solium suum et consilium pacis erit inter illum et sacerdotium utrumque. Et hec sunt verba que dicit dominus exercituum. Viri dormientes in babilonia filii israel qui habitatis in hierusalem et vos domus iuda et domus israel estote salvi et liberi sicut dixi vobis. Et dicit dominus ad me sume tibi librum grandem. In hebraeo habet volumen grandem. quod dicit grandis quia ibi scribendi erant mysteria christi resurgentis quod est maximum. et scribe in eo stilo hominis .i. clare et plane ita quod quilibet homo parum eruditus possit legere et intelligere. Vir in visione videbam scribere in eo exponentes. Haec dicit christus non intelligit quidam ad mysteria resurrectionis christi qui quidam ad hoc ponunt hoc breviter et vere si quidam ad captivitatem et spoliationem regni israel et samariam ut deus est capit. precedenti. Et adiecit. Hic notanter ponit ratio dicit videlicet quia regnum israel fuit ita vastatum Et primo ponit destructionis ratio secundo regum inde affluentio quia per quidam redundantiam quia erant immediate confinia regno israel ibi. et ibit. tertio utilis monitio ibi hoc enim. ratio fuit quia a regno inde recesserunt et a dei cultu colendo utiliores aureos et ydolendo in regibus nolentes. s. syrie et hoc est quod dicit per eos quod abierat populus iste. et populus israel aquas siloe que vadunt cum silentio .i. regimen regni iuda et dei cultu que erant magis in quiete et mansuetudine et maxime tempore regni bonorum ut David salomonis et similium. et assumpsit magis phasee regem syrie et filium romelie de protectione eorum magis confidendo quod deo

cautus. ibi. Et dixit. Circa primum dicit ysaias. Et dixit dominus ad me sume tibi librum grandem. In hebraeo habet volumen grandem. quod dicit grandis quia ibi scribendi erant mysteria christi resurgentis quod est maximum. et scribe in eo stilo hominis .i. clare et plane ita quod quilibet homo parum eruditus possit legere et intelligere. Vir in visione videbam scribere in eo exponentes. Haec dicit christus non intelligit quidam ad mysteria resurrectionis christi qui quidam ad hoc ponunt hoc breviter et vere si quidam ad captivitatem et spoliationem regni israel et samariam ut deus est capit. precedenti. Et adiecit. Hic notanter ponit ratio dicit videlicet quia regnum israel fuit ita vastatum Et primo ponit destructionis ratio secundo regum inde affluentio quia per quidam redundantiam quia erant immediate confinia regno israel ibi. et ibit. tertio utilis monitio ibi hoc enim. ratio fuit quia a regno inde recesserunt et a dei cultu colendo utiliores aureos et ydolendo in regibus nolentes. s. syrie et hoc est quod dicit per eos quod abierat populus iste. et populus israel aquas siloe que vadunt cum silentio .i. regimen regni iuda et dei cultu que erant magis in quiete et mansuetudine et maxime tempore regni bonorum ut David salomonis et similium. et assumpsit magis phasee regem syrie et filium romelie de protectione eorum magis confidendo quod deo

m quo zacharie .iv. dicat ecce vir oriens nomen eius et subter ipsum edificabit templum domini et ipse edificabit templum domini et ipse portabit gloriam et sedebit et dominabitur super solio suo et erit sacerdos super solium suum et consilium pacis erit inter illum et sacerdotium utrumque. Et hec sunt verba que dicit dominus exercituum. Viri dormientes in babilonia filii israel qui habitatis in hierusalem et vos domus iuda et domus israel estote salvi et liberi sicut dixi vobis. Et dicit dominus ad me sume tibi librum grandem. In hebraeo habet volumen grandem. quod dicit grandis quia ibi scribendi erant mysteria christi resurgentis quod est maximum. et scribe in eo stilo hominis .i. clare et plane ita quod quilibet homo parum eruditus possit legere et intelligere. Vir in visione videbam scribere in eo exponentes. Haec dicit christus non intelligit quidam ad mysteria resurrectionis christi qui quidam ad hoc ponunt hoc breviter et vere si quidam ad captivitatem et spoliationem regni israel et samariam ut deus est capit. precedenti. Et adiecit. Hic notanter ponit ratio dicit videlicet quia regnum israel fuit ita vastatum Et primo ponit destructionis ratio secundo regum inde affluentio quia per quidam redundantiam quia erant immediate confinia regno israel ibi. et ibit. tertio utilis monitio ibi hoc enim. ratio fuit quia a regno inde recesserunt et a dei cultu colendo utiliores aureos et ydolendo in regibus nolentes. s. syrie et hoc est quod dicit per eos quod abierat populus iste. et populus israel aquas siloe que vadunt cum silentio .i. regimen regni iuda et dei cultu que erant magis in quiete et mansuetudine et maxime tempore regni bonorum ut David salomonis et similium. et assumpsit magis phasee regem syrie et filium romelie de protectione eorum magis confidendo quod deo

cautus. ibi. Et dixit. Circa primum dicit ysaias. Et dixit dominus ad me sume tibi librum grandem. In hebraeo habet volumen grandem. quod dicit grandis quia ibi scribendi erant mysteria christi resurgentis quod est maximum. et scribe in eo stilo hominis .i. clare et plane ita quod quilibet homo parum eruditus possit legere et intelligere. Vir in visione videbam scribere in eo exponentes. Haec dicit christus non intelligit quidam ad mysteria resurrectionis christi qui quidam ad hoc ponunt hoc breviter et vere si quidam ad captivitatem et spoliationem regni israel et samariam ut deus est capit. precedenti. Et adiecit. Hic notanter ponit ratio dicit videlicet quia regnum israel fuit ita vastatum Et primo ponit destructionis ratio secundo regum inde affluentio quia per quidam redundantiam quia erant immediate confinia regno israel ibi. et ibit. tertio utilis monitio ibi hoc enim. ratio fuit quia a regno inde recesserunt et a dei cultu colendo utiliores aureos et ydolendo in regibus nolentes. s. syrie et hoc est quod dicit per eos quod abierat populus iste. et populus israel aquas siloe que vadunt cum silentio .i. regimen regni iuda et dei cultu que erant magis in quiete et mansuetudine et maxime tempore regni bonorum ut David salomonis et similium. et assumpsit magis phasee regem syrie et filium romelie de protectione eorum magis confidendo quod deo

ꝑ̄ hoc. Ecce dominus adducet sup eos aq̄s
fluminis fortes et multas · i · aduersarios aſſi fortitudine impetu vementes · ꝑ̄ hoc subdit̄ ex
ponendo regem Assyrior et omē gloriā ei⁹
· i · potentiā exercituū eius et ascendet sicut oēs
riuos eius &c · i · destruet totū regnū israhel
sicut inundantia aq̄rū destruit omia q̄ mouet

Et ibit · hic contra pomit̄ regnū inde afflic
ad ꝙ redūdantiā aī dicat̄ et ibit p iudam in
undans q̄ exercitus assyrior qui destruxit
samariam in regno iude vastauit quasi p
quādam redundantiā · et cōsidens usq; ad col
lū veniet · i · in tm̄ affliget regnū q̄ vix po
tent sustinere qđ factū fuit tempe ezechie
ut dictū est cap̄o p̄cedenti · et erit extensio a
lar eius · i · exercitus eius q̄ ad litterā colpo
tes pugnatorū venient̄ ale implens latitudi
nem terre tue · i · iudee quā assiria vastauerit
o emanuel · i · xp̄e ut dictū ē cap̄o p̄cedenti
aut dicat̄ illa terra specialit̄ q̄ ibi natus
fuit quesitus et passus vt q̄ temachyb
rex Assyrior aī sui exercitu fuit diuinit̄ de
bellatus ut dictū est · Ioas subdit̄ · congregā
mini populi et vincamini q̄ semachyb multos
populos adduxit sciāt qui fuerūt deuicti p angelū · et audite vsque procul terre · Istud enim
factū tāq; valde mirabile fuit diuulgatū vsq;
de longe · confortamini confidētes in virtute
vna · i · confidentes tm̄ · q̄ populum non inducat
eos ad p̄sumptionē de sua virtute ꝙ eam p
diuit futurā et vincamini virtute diuina ·
iterumque we ad vincendū sed in estimatione
virtutis · et vincamini · s · sm veritatem iuste de
silua de captione iesu et dissipabit̄ a deo · aut
causa subdit̄ quia nobiscū deus in aduentu
meo vos debellans p angelū suū

Hec enim · hic contra pomit̄ vitulos montis videli
q; populus inde nō timeat ab humana p̄sumptiōe
sed solū deū et hoc ē qđ subdit̄ · nec enim aut
dominus ad me sicut in mane fortis erudiuit
me · i · ostendit michi fortitudinē suā qua p̄
pregere omē hominē in se confidentem ne
mem in ua populi sui · i · timēdo aduentū
duarū regū sicut populus regni inde timuit
valde sicut dictū ē cap̄o p̄cedenti de Achaz
et populo eius et commotū ē cor eius et cor
populi eius sicut mouent̄ ligna a facie venta
tionis · e · dominus non dicatis coniuratio · i · nō
timeatis a quinatione regni israhel et fratre tō
tia vob · omia enim que loquit̄ populus · e · populus
iste · coniuratio ē · i · multū loquit̄ de coniu
ratione duorū regū contra se sicut homines
multū timentes de aliquo periculo sibi ventu
ro qui continue loquit̄ de illo et quia iste ti
mor erat malus ideo subdit̄ · et timorem eius
· i · illius quinationis ne timeatis · si quid sit
timendū audit̄ aī subdit̄ deus exercituū · i · an
gelorū ipm sanctificate et ipse ꝑ

uos vester &c offensam illius solicite emendo
et erit vob in sanctificationē · vos confirmā
do in bono si ei credideritis · in lapidem aut offē
sionis et petram scandali duabus domibus israh
quas sua iusta iudicia fecat ruere et iste fue
runt domus facte filiis romelie qui fecat rue
re p Osee filiū hyela · iuxta · xv · et domus o
se filij hyela qui aī toto regno israh fecat rue
re p salmanasar regem Assyrior · iuxta · xvi ·
et q̄n regno inde aliqui erāt mali miserā
di qui fuerūt gladio temachyb ex dumo Iu
dicio ideo subdit̄ · et in laqueū et in ruinā hyta
tibus iezrahel quia tamen bona remanserunt
filiis tempe ezechie ideo subdit̄ et offendent
ex eis plurimi nō dicat oīb quia sicut dictū
ē bona fuerūt saluata

Liga testimoniū
hic ponit̄ occultatio misterij xp̄i in principio
infantie capiti p̄positi et primo p̄cipit̄ iste occulta
tio et ꝓhibet̄ superstitiosa inquisitiones ibi et
ait diuerine · Certa primū dicit̄ ysaie ad domino
liga testimoniū · i · inuolue iudam obscuritā
tibus ꝑ̄ mirabiles quibus tanta se celandi ut
dictū est signa signa legem in discipulis meis
· i · designa legem euangelicam tandem discī
pulis meis · i · aplis aliis q̄ xp̄i discipuli qui
p̄dicando legem euangelicā obscuritatē ꝑ̄ hi
tā apparuerūt et declarauerūt ostendentes eās
in xp̄o impletas ut patet in actibus aplorū si
cut fuerat a deo p̄ordinatū et hoc nō dictum
fuit Dani · xij · capō unde daniel q̄ clausi sē
signatāq; sermones usq; ad p̄finitū tempus
exspectābo dominū · Verum est ysaie videntis
exspectābo dominū · s · ihm xp̄m in carne ven
turū · Qui abscondit faciem suam a iacob · i ·
a populo iudaico descendente a iacob qua
in aduentu eius ꝑ̄ his ille pro maiore ꝑte
fuit exacerbatus ꝙ infidelitatē sermō qđ dicat
ysaie · xi · creatus et pueto ortiget in israhel · et ꝑ̄
tolabor eū · i · prudenter exspectābo eum aduētū
licet differat in tempus longū · Ecce ego
et pueri mei · Aliqui exponit̄ hoc de duo
filiis ysaie scilz de Jasub et de eo qui vocat
accelera spolia detrahe in principio hyus
capituli quem dicit̄ fuisse filiū ysaie ꝙ
istud ostensū est ee falsū · Isti magis
inducunt in hoc q̄ in · xa · hebreus qui dicat
hoc intelligendum de discipul ꝑ̄ hi qui
dicit̄ eam pueri sui quia st̄ ab eis in lege
diuina instructi et p talem modū dicat aplis
suis · us · In xp̄o ihu domino nō ꝙ euangelii ego nos genui et sciēdū hoc dicat hic ysaias
Ecce ego et pueri mei · i · discipuli mei q̄
aliqui hyerūt ꝑ̄ ꝑ̄ hi ꝑ̄ hi
tradit̄ dominus a quo ē ꝑ̄ hi ꝑ̄ hi
mū et portentū fuerūt enim ꝑ̄ hi ꝑ̄ hi contempti
et vilipensi et multi eorū amici de quorū nūo
fuit ꝑ̄ hi ꝑ̄ hi in signū xp̄i passuri eius eruntes
mici a dominis exercituū · i · angelorū qui habitat

m monte syon ibi em̃ tuĩ erut templũ m q̃
erut gñatores q̃ sedes dei diabat⁹ ue dieb⁹
fiut exo. xxv. et mde diuĩa responsa dabut⁹.
¶ Et aĩ diverut. Hyc com̃ sup̃stiosi mquisi
tio ꝓphet⁹ aĩ dicat⁹. Et aĩ diverut ad ue. s̃
hommes ydolare et sup̃stiosi. querite a phi
tonib⁹ et diuinis responsu de occultis et fu
turis dicat⁹ phitones qui diuinãt quodã mo
special ꝑ apmtem suscitationẽ alicuⁱ mor
tui siant dicti fiunt diffusius. i. lr̃. xxvij. di
aĩt⁹ autẽ duum genenlit⁹ diuinatores sup̃
stiosi qui student meãtacionib⁹ q̃ uãit⁹
quibusdam nomĩb⁹ et ritib⁹ ignotis et sub
dit⁹ responsio fidelis populi. nũq̃ aĩ. q. d.
q̃ mfideles requirũt a deo suo falsa et sic de
bent fideles querẽ a deo suo vero ꝺ̃ subdit⁹
Ad legem m̃agis et testimoniũ. i. ad legẽ
duumtꝫ datã et ad testimoniũ ꝓphar⁹ a deo
mspiratos magis ẽ requirend⁹ q̃ ad ydolo
nes et diuinos. qd̃ si non dicerit. i. fecerint
uerba vbi lxx. requirẽdo ad phitones et diui
nos contra vbi lxx. nõ erit m eis matutina
lux. i. vera cognitio et diuĩa consolatio sicut
accidit tempe regis ezechie. ꝺ̃ subdit⁹ et
aĩ efluxerit uastet⁹ q̃ tuĩ ꝓpt̃ obsidionem
longam. pualuit fames m ciuitate. uij. lr̃.
xxv. et maledicet regi suo et deo suo qua
multa de ꝓpl̃o iuda ex mprecatoria maledic
tione ezechiam sub q̃ vocant⁹ eis ista mise
ria et caam̃ dei dimittendo legem eius ad
ritem gentiliũ trisdendo. et sustinuer fuisse
q̃ q̃dam a deo auxiliũ mãtate compulsus
et hoc dicat⁹ ꝓpulo qui aĩ ezechia remãsit
m ciuitate p̃ lege. et ad finem intuebit⁹ pre
confusione et desolatione. et erit tribulatio
q̃rit⁹ ad afflictionẽ corpor⁹. et tenebre q̃rit⁹
ad dilectionẽ mentis. et dissolutio animum
et timore et angustia. e. mentis eo q̃ nõ ap
pebit nia evasionis. et caligo psequẽs q̃ de
tinas et vnt bellatores de nocte fugerũt
et caldei eos m̃secuti fuerũt. et nõ poterit a
uelare. quia ezechiam complexi erũt. uij. lr̃.
xxv.

¶ Capitulũ. xi.

In primo tempe. Antequã descendam⁹
ad diuisionem hui⁹ capli sciend⁹.
q̃ iudei et aliqui expõitores catho⁹
m hoc eis mnus sequentes expõ
nut principium huius capituli ad litterã
de captiuitate duplici filior⁹ israhel prima
aut fuit facta ꝑ theglatphalassar regem
Assiriorz qui captiuauit duas tribus vle
ioridanem et trãsiens Jordanem captiuauit
multos de terra zabulon et neptalim ut
habetur. uij. lr̃. xv. et de hoc exponit qd̃ dr̃
m principio huius capituli. primo tempe
. i. prima captiuitate. allegiata ẽ terra za
bulon et terra neptalim. e. a ponderẽ per
cator⁹ habitatoribus suis m captiuitatem
ductis postea vero salmanasar rex Assiorz
cepit osee regem isrl̃ et residuũ populi qd̃ re
mansent trãstulit m Assirios ut habet⁹ iuj. lr̃.
xvij. et de hoc exponit quod subdat⁹ et nouis
simo aggrauata est via maris trãsiordanẽ
galilee gentiliũ. quia aggrauata fuit totiꝫ
tenta ꝑ dominũ flagellã m captiuitate dicti
Dicat⁹ autem illa terra via maris q̃ est m
via publica ad portandũ merces a iordane
ad mare mediterraneũ et eg⁹. ¶ Et ista exp̃
videt⁹ motiones primo q̃ implicat contra
dictionem non modo loquẽdi qua prima cap
tiuitatem noĩat alleuationẽ et secũdo aggra
uationẽ ait tri fuerit eiusdem rõnis. Et q̃ si
loqueret⁹ de secũda captiuitate ait dr̃. et nouissimo
aggrauata est ꝛc. non sicut ibi mensio de ga
lilea que in prima captiuitate fuit captiua
ta saltem in magna ꝑte ꝑ magis de samaria
que erat ciuitas metropol⁹ regni et principa
ter fuit obsessa et capta ꝑ salmanasar. Et
ad q̃ matheus. iij. ca⁹ dicat ut adimpleret ꝓphetiam
fuisse completã ad litterã m ꝓpõ dicens de x̃o
Et relicta ciuitate nazareth venit et habita
uit in ciuitate capharnaũ maritima in finib⁹
zabulon et neptalim ut adimpleret⁹ quod
dictũ est ꝑ ysaiam ꝓphetam terra zabulon
et terra neptalim via maris trãs iordanem
galilee gentiliũ populus qui ambulabat in
tenebris. vidit lucem magnã ꝛc̃. ¶ Ite aĩ
omẽs expõitores catholici dicãt q̃ mal̃ ẽ de
ipõ intelligi illud quod dicat⁹ supiꝰ vsq̃ capl̃s.
Ecce virgo concipiet et pariet filiũ eo q̃ dicat⁹
ysaie primo. Hoc autẽ totũ factũ est ut adimplẽ
tur qd̃ a domino dictũ ẽ ꝑ ꝓphetam dicentẽ
Ecce virgo habebit in utero et pariet filiũ ꝛc̃ e
adem mãtate compellat⁹ quilibz catholicus
exponẽ de xp̃o quod dicat⁹ hic primo tempe
alleuiata ẽ ꝛc̃ aĩ matheus dicat hoc impleꝫ
tũ ẽ de xp̃o. ¶ Inde⁹ sequendo sinãm brẽ ap̃
positi capitulũ in q̃ ponit⁹ misteriũ xp̃i quod
ad eius exaltationem in signũ liberationis
regni iude in duas ptes diuidit⁹ q̃ primo po
nit⁹ xp̃i exaltatio ꝺ̃ dein libertio ibi. ex
hiis misit dominus. Circa primũ sciendũ q̃ ꝛ
fuit exaltatus primo quãtũ ad declarationẽ
fidei datit⁹ in ꝓdicatione sua et miraculis.
Ꝺ̃ quoad ad exaltationem humanitat⁹ ad
dextrum patris primo q̃ ponit⁹ primũ
et ꝺ̃ stoũ ibi. puulus. Circa primũ sciẽd
q̃ ad ꝓdicationem xp̃i iudei aliqui crediderũt
. i. in fide pmanserũt. aliqui aũt obstinati i
sua malicia remanserũt. et aliqui a prima
pro credentes postea ad vomitũ reuersi sũ. et
de istis mirum loquit⁹ hic ꝓphet⁹. Circa ꝑ
mũ dicat primo tempe alleuiata ẽ tra zabu
lon et tra neptalim q̃ ibi xp̃ũ et principiũ
fidei ꝓdicationis publice frequentãdum
et miracula fuit ut dicat⁹. et sup̃ allegat

est et sic fuit tm illa alienata a ugo dmi
bolu p pratem xpi venturi q pluues eor
uisi fuerit ad vomitu. Jdo subdit. et nouis
simo. ac finem pdicationis xpi aggiuntu
e via maris. que aut ista tra dicit via ma
ris supra expositu est de ista aggiuatione. lz
ait. vi. vbi dr cepit explere auditores m gb
facte sut uirtutes eius Et subdit. ve tibi corosam
ve tibi bethsaida qm si in tyro et sidone fac
te essent uirtutes que facte sut in vobis olim m
cilicio et cinere pnam egissent. Iste aute
auditores erat sup mare galilee in finibus
zabulon et nepthalim et postea subdit de
capharnaum vbi xps ihuauit ac pdicatois
ue sup dm e et tu capharnaum nuq exalta
beris usq ad celu usq ad infernu descendes
q p pdicationem xpi primo fuit disposita ad
conscatoem hitudinis recedendo et postea de
ossa p dementu tampnationis ad vomitu
redeundo sicut dictu fuit plenius sup. na
thanahel. galilee genetu. salomon em credit ha
regi tyri. xx. oppida in galilea z. li. vii.
et ideo illi ps tra e galilea genetu non
q galilea sit in tm genetu sd q iam e
rat gentil. qui ambulabat in tenebris
ignorancie et erroris vidit lucem magnam. i. xpm qui e lux mudi et immaculata
gratia virtute sibi agente. habitantibus in regione
umbre mortis. error em et ignorantia sue q
mortis umbra. lux orta est eis. s. veritas eua
gelica l' pe hec tu defecit ad pres detentos
in limbo inferni in quibz lux orta fuit qn
xps ad eos descendit post passione sua. mul
tiplicasti gentem nr magnificasti letitiam
hoc refertur ad illos qui xpo pdicante credi
derut primo postea ad vomitu reuersi sut ut
dictu est et ideo ex eis nr fuit matia letitie.
Et cm subdit de credentibz et in fide p
manentibz. letabut coram te sc et ita fuit de
de discipul xpi qui in die pentij receperut spi
ritu sci sancti plenitudinem alta voce z
variis linguis loquetes magnalia dei. act.
ij. et hinc subdit matho cui dicit. Ju
gu emm onerosu et ue sarcina leuis de q one
dicit. Act. xv. q hoc e omes qd nos nec pres
mi portare potuim. et iugu ihu xpi e
suauis et plusq qui sumpsit omne legis
obseruantie ordinationes plo gratues sm qd dic
ait. xxxj. Allegauit em onera grauia et im
portabilia et imposuit ea sup humeros ho
minu digito aut suo noluit ea mouere ab ipsis
aut onerib fuit liberatus fidelis populus
p libertatem spus sancti q est in lege noua.
sceptru exactoris eius secundu q dicit Jose
phus libro de iudaico bello post assensoez
xpi iudea fuit multis dissensionibz mota
neq dissputa et erant ibi aliqui tyranni
qui vexabant plm multiplicati et rebz suis
stabilitate et maxime pplm credente in xpm
ut patz in actibz apl'oz a quibz fidel' pplus
fuit liberatus p exactu romanu vemente
contra iudea qz eius fuit admonita p angelu
ut fugeret in regnu Agrippe qui erat confe
derat romanis ut legitur in ecclastica hi
storia et exactores pdicti fuerut destructi et
ciuitates eor facte sue ignis sicut in die ma
dian Jsta fuit victoria gedeonis de quo legit
Judith. vij. que fuit sibi pnunciata p angelu
sicut et fidel' pplus liberatus fuit p demu
tationem angeli in regno agrippe ut dm e
et exactores eor occisi p exercitu romanor et
ciuitates eor suscepisse Jdo subdit. quia oib
violenta pdonis ac tumultu. i. acquisita
ac clamore et rapina. et vestimetu myrri
fungue et vestimetu ornatus et ornatu
qz no solu vestimeta oris sed inquinat fan
gue si ea vestimeta ornatus. erut in co
bustionem et abusu ignis. quia romani in
cedentes ihlm et alia loca vbi erat predicti
exactores et tyranni simil abusserut vesti
menta illor tyrannor et ea que inuenerut
ab aliis qz multos interfecerat ut pz in lib
de iudaico bello et hoc q dicit hoc erit in
abusionem et abz ignis. Illi qui expugnat
huc missi de exercitu domitiani ab angelo
percusso. ut supradm est vij. cap vident con
tra die tertiu. dicit em q angelus percussit
plaga ignea sic tamen q corpa bellatoz
fuerit immolata. arma tamen et spolia re
manserut intacta. ita q plius Ezechie ex
ens ad capiendu spolia valde frustat ac
piebant ea remanentibz enim illud aut
qd gbunt et est abus ignis no sic remanet
intactu sed consumit in ignem sicut abus
in alijs. Q. Paulus. hic contra ponit
exaltatio xpi sm humanitatem in sua asce
sione Sciendu tamen q ysa. ix. et inde in
dem eu sequentes exponut hic passum
de Ezechia rege iuda Ivan contra pendo di
cit enim q licet e littera hebraica. Infans
natus e nobis filius datus e nobis et e
nt principatus sup humez eius et vocabit
nome eius admirabil' consiliarius
deus fortis pater sempiternus princeps pa
cis. et talis contextus pt de facili fieri in he
breo. quia hec dictio. Vocabit. que significat
et vocabit. et vagitta. que significat et vo
cabit eisdem litteris penitus scribut in he
breo si punc sonat que alia et alia pcedit
nem. Jt simulit q dicat principem pacis. in
tro pro vtro facilit fit in hebreo quia nia
cor sut indeclinabilia sicut apud latinos
eorum et grecu. q sic exponit autem pdicta
Infans natus est nobis filius datus e no
bis. q. d. puerul. licet Ezechias sit pdolatra
pessim tamen filius eius Ezechias qui

ent ver nost' post eū ent bonus et iustus. et
vocabit nomē eius admirabil' &c. 1. de' nost'
qui ē admirabil' consiliarius deus fortis pr
sempiternus vocabit. ē. Ezechiam principem pr
os q' fuit ante diebz suis ita q' nomia dei
tatem expmenta nō referūt ad puer natū
sz q' iste comparet eum ponēdo. vocabit p vo
cabi patz et filia. lxx. mīpū qui fuerūt ip
bri et valde litterati q' trīslatio tal' ē. puer
natus ē nob' et filius datus ē nob' cui' im
perū sup humerū eius et vocabit' nomē
eius magni consilij angelus. ita q' p istis
dictiōib; admirabil' ost. de' for. pu. fu. sē. pi
ceps pacis. posuerūt ij solū magni consilij an
gelus cui' causa fuit. sēm q' dicat Jeronim
in epla ad Desiderū que ponit' in biblie ī
principio geneſ q' trīstulerūt. libros vetis tes
tamēt ptholomeo regi qui erat plus et vm
dei cultor et ideo vbi in hebreo fit mētio de di
uinitate xpi sicut fit in ipo loco tacuerūt l'a
lie' trīstulerūt ne ptolomeus crederet eos po
nere duplicem deitatē et ut scripturā fidei non
ippuent gentili pr trī et eor trīslatione q' in
hebo hēt' et vocabit' et nō vocabit ita q' illi
q' sequunt. admirabil' consiliarius deus fortis
&c. refert ad puerū natū et q' in fine auctis
nō hētur. principem pacis. in assumptiō. sz prin
ceps pacis in nō q' loco istius dictionū ponit'
in trīslatione lxx. magni consilij angel' in
nō sz ipe idem patz p trīslationem tal' tacui
que autentica ē apud hebreos ut dictū est ē.
vij. cā. que tal' est. Infans natus ē nobis fili
us datus ē nobis et recepit sup se legē ad
seruandū eam et vocabit' nomē eius ab ad
mirabil' consilio deus fortis pmanēs in se
cula seculoz messias in cui' diebz pax mlti
plicabit' sup nos. et ipe patz manifeste q'
prius iste loquit' ad litterā de xpō. qui et
spectabat' in lege et phetas ad salutē mū
di venturus. q' aū in hac trīslatione ponit'
et recepiet sup se legem ad seruandū eam
In hebreo hētur. et erit principatus sup hu
merū eius comicit ipi xpō qui fructus ē sb
lege ut dicat' ad gal'. iij. et qui dicat de sepō
ait. v. non venī solue legem sz ad implere
q' erat in ea dicat'. et vocabit' nomē eius
ab admirabil' &c comicit xpō qui venturus
fuit ihūs ab angelo assig' in utero concipet'
ut dicat' luc. i. In quo nonne q' salus intpre
tat' omīs conditiones hic tacte implicate con
tinēt' Igit' remota falsa expōne tacedi
mus ad verū que est de deo et homie dnō ihū
xpō cuius hic meminit' principatus veriptī
promiss' eius nativitas ei dicit'. puulus ē
nm natus est nob' qui vere fuit puulus in
hūanitate et loquit' hic phēta p modum
pteritī propter certitudinem phecie et subdit'
eius magnitudo in deitate et filius. ē. nāle

ipius dei patris et p quē sibi equal' patus est
nob'. Secūm q' dicat' Jo. iij. sic deus dilexit mū
dū ut filiū suū vnigenitū daret &c et factus ē
principatus sup humerū eius crucē sibi baulā
tollit de Jo. xix. p quā ptātes aereas debellauit
et regnū suū potenter mūtuit luce ultrō. Oportuit
xpm pati et resurgere a mortuis et ita intre
in gloriam suā. et vocabit' nomē eius admi
rabil' miracula faciendo consiliarius. cōsilia
euangelica preceptis decalogi supaddendo. de
us fortis in fermū spoliando patres fuci' sēcli
electos ad celestem ciuitatē admittēdo. prin
ceps pacis. ē. intīe quietū ad constantiā et su
pne quietī ad celestem gloriam. qre q' in eius
ciuitate angeli cantauerūt gloria in altissi
mis deo et in tra pax hoīb. bone. luce. ij. exulta
plicabit' eius imperiū vñ dicit' ait' ultrō data
ē in omīs potās in celo et in tra et potās nō
erit finis. ē. potās celestis ab eo date que ē
eterna. et ex hoc patz q' hec lra nō pt intel
ligi de Ezechia rege quia ptas pax durauit
sub eo. ē. p. xv. annos l' circit' q' manasses fi
lius eius fuit pessimus in principio regni sui
qre q' turbata fuit pax regni et ipe fuit in
captiuitatē ductus ut hēt' ij. pal'. xxxiij. Ta
ndū tamen q' vbi dicit' hic multiplicabit'
eius imperiū In hebo hēt' lemaarbe q' sigt ad
multiplicandū et ponit' ibi lra mem clausa in
medio dictionis contra naturā suā q' semper
ponit' in fine dictionis et nūq' in medio nec
in principio et hoc ad denotandum q' xpus de q'
scriptura hic loquit' natus fuit contra cursum
nature de virgine maria clausa sup soluit david
&c. hoc ē sup soluū celeste figuratū p soluū de
l' sup ecclām militantem p regnū david fir
mitatē ut confirmet illud et corroboret &c.
et hoc patz q' nō ē hic sermo de regno david
nec de regno Ezechie ad literā q' illud regnū
nō fuit confirmatū in iudicio et iustitia vsq;
in sempiternū sz erat sic ē ad xpō confirmata
nō soluū triumphans sz erat militans qre q' dicat
xpūs ait' ultrō Ecce ego vobiscū sum vsq; in fi
nem seculi. Zelus domini exercituū faciet hoc.
Zelus ē amor singularis et amore auū sin
gulari ipius dei ad genus hūanū impletū
est xpi misterium. preter qd' dicit' hebre. q' nusq;
angelos apphendit sed semen abrahe. Q Ve
bū misit Descripta xpi exaltatice. hic com
mo' liberatio regni iude a regibz israel et Syrie
ipīs psequētibz et destruē volētibz ut scripta
dnī ē vsq; cā. et removet hic phēta tria a
quibz confidebāt illi reges. ē. eor. admīcē cō
federatorem et sūo psonaz admīcē reputatio
nē. ibi et dispedet. tercio pli multiplicationem ibi
suaētesa ē. Contra pmū dicit'. Verbū misit in ia
cob. p hoc ubi intelligit' phēta vsuie contra
regnū israel' q' iacob vocatus fuit israel sed subdit'
et cecidit in israel' tāq; pondus destruens illud

regnū et saet p experiencā sue electionis · oīb
pluis effictum · i · regum isr'l qui sic nominat
eo q; pmus rex Job'eam fuit de tribu effraim
et hītantes samariā q; erat metropol'm illo
regno q; cepit salmanasar et plm captiua
uit · uij · R · xvij · In superbia et magnitudine
cordis dicentes anīq; p salmanasar caperet
latenes ceciderūt p latenes hyc intelliguīt re
ges isr'l sub quibz regnū fuerat attritū vide lz
tempe Joathan et aī stolū qō dr · uij · R · xvij ·
attriuerat eos rex syrie et hō pōterant hzelrse
us · uij · R · vij · dicens · Asiel · sto que fruā
sic filius isr'l mala · cautates eoz munitas ig
ne succendes et Juuenes eoz mūcias gladio
et pmulos eoz edes et pregnātes mulieres · ff
quadris lapidibz edificabīs · i · reges forao
res habebīs sicut mos de lapidibz quadris
foraor ē q; latentibz q; dixerūt de facie et
filio eius q; intendebāt facere regē in iuda
ut dictū ē ē · vij · cap° et idem signū fiat p hō
qō sbdr · sic eo motos succidetis · i · reges pui
ualos trucidetis ff cedros immutabīs · i · altiores
et potentiores statuēs intendebāt · n · subiugare
regnū iuda ut dictū ē ē · et q; talia p̄sumebāt
ex confidencia ps̄m regis syrie qui erat eis
confederatus Jdō hanc confidenciā p̄phet' remo
uet dicens · et elevabit dñs hostes ps̄m sup
eōs · ē · Assyrios qui infestabāt eū ut hzet · uij ·
R · xx · et immucos eius in tumultū vertet · hoc
ē in pluī contra eū qō admittet eū clamorē et
eū tumultu et q; capta syria rex Assyror ad
duxit inde bellatores contra regnū isr'l · Jdō sb
dit · Syriam ab oriente · supple fuisset dīs vēre
et dicit ab oriente q; syria ē in pte orientali
respū regni isr'l et philistiim ab occidente · q;
tū philistiei cristiani sup maie mediterra
neum ēt in pte occidentali respū regni ihūdici
et deuorabīt toto ore isr'l · i · destruent eū toto
affectu et conatu · In hijs omībz · ē · p passionibus
regni isr'l nō ē cessus furoz eius · ē · dñs
ff ad hoc manus eius extenta ad amplius
puniendū · ē · p salmanasar regem qui pos
tea captiuauit regnū isr'l · uij · R · xvij · et
pluis · ē · isr'l nō ē reuersus · ē · p pniām et
emendationem ad penitentiam · s · ad dñm
eius voluntate et pmissione fiebat priusq;
illud · Et dispdet hoc cōtra p̄phetā exclu
dit scdm de quo confidebant · ē · ps̄mas repu
tationem q; confidebāt de principibz et mili
tibz puectis etate et armis qō excludit eū
dicat · Et dispdet dñs ab isr'l caput · scdo
confidebant in p̄phetis falsis quapter ques
tū sequebant principes et milites falsa eis
p̄mittendo qō excludit eū dicat · et caudam
manuātem et refrenantem · Dicit autem
p̄phete cauda q; pter luctū principibz adhe
rent sicut vulgares adherentes alicui prin
cipi dicit eius cauda et ista cauda p metaphā

sua manutebat eos a rectitudine iustitie et re
frenabat eos a dei reuerencia et timore · et erāt
qui bāficiant pplm isr'l · ē · p̄phete falsi q;mit
tentes eis p̄spera · et qui bāficiant pperuerti
q; vniq; fuerūt captiuati · pter hoc sup ado
lescentul' eius nō letabit dñs quia ante
etatem adultam fuerūt prim orfi et prm
captiuati · et pupillor ac viduar eius non
miserebit · et multo mīs aliox q; isti ab hr
debilitate et impotētia erat magis prendi
q; omīs · ē · de pplo isr'l · hypocrita ē et ne
qua p iustitie simulatione · q; scdm qō dicit
Jeron' simulata sanctitas duplex ē iniqui
tas et dicat p̄phetā omīs ꝛc · q; licet in po
pulo illo eēnt aliqui bom ut Ezechias et
similes ei tñ erāt ita pauci q; nō apparebāt ·
q; illud qō modicū ē non reputat ut hzet
sed plixor · In oībus ꝛc · exponat ut ē ·

¶ Sanctensa ē · hoc cōtra excludit trium
de quo confidebāt · ē · populi multitudinem
ei dicat · sanctensa ē enim qui iugus iniquitas
· i · impietas pplī isr'l · peccauit nam deo co
tra se · qui ignem ardentē · vepres et spinā
vocabit · i · pplm iniquē · et succendet in dempsa
sitate sitibus · q · d · dempsitas mulctatibz
eis nō valebit · et conuoluet sup̄bia fium
· i · maiores de populo in fumo superbie labo
rantes simul pruent ei pplo et q; nō solū
minuebat eis malū ab adiacentibus ff et ex
dissentionibz intestinis que sē magis pau
lose · Jdeo subdit · In uri dñm exercituū con
turbata ē tua sepi · et erit populus qui est
ca iugus · i · matia duīe vlacome · vir fratri
suo nō parcet pre intestinam dissensionē · et
declinabit ad dexteram et esuriet ꝛc · In hr
cōmutat eis p̄phetā malū sumis qō aliqui
magis nocet q; gladius ut dicit Vegecius
in libro de militari re · vnusquisq; carnē
brachij sui vorabit · i · illū de quo prius cō
fidebat sicut de brachio suo · et hoc pter
dissentionē intestinam · Jdō subdit · manas
ses effigiem · Isse · n · duc tribus descendebāt
de duobz filijs Joseph · ceteri patent ex dictis

¶ Capitulū · v^m.

Ve qui condūt · hoc cōtra p̄phetā cō
cludit ex p̄dictis conclusione · ē · pli
isr'l exterminationē · pter qō ista hīt
in aliquibz bibliis antiquis ē de
capite · ix · in qua p̄phetā remedium p̄cipū
isr'l malitiā dicens · Ve qui condūt leges
iniquas eas instituendo et statuentes eas in
posterū confirmando et hoc ad depressionem
subiector qō ē pauperū tyrannor Jdō subdit · ut
opprimant ꝛc · patet hīa vsq; ibi quid facietis
vbi demigrat penam debitā · In die visitatō
nis q; dominus iustificabit patrē vīm ea p Assy
rios puniendo Jdō subdit · et calamitatis de
longe venietis q; eratus · Assyror venit

delongte cont regnū ysrahel. ad aū confugie
tis auxiliū ad euadendū Assyroꝝ gladiū et
vbi dereliquetis tgloriā vrām p modī cus
todie et depoīa seu saluatoīs. ne maiure
mini sb vinculo. ducti in captiuitatē vm
cul' alligati. et aī mēfectis cadatis. q; tpis
ista ab Assyrijs ptm fuit captiuatus et p
tm cōfisus ut dicat ypocta. ad tuus cōfu
gietis auxiliū. q. d. nullo pacto nos libem
te ab istis malis q; deus fecit decreuit. sup
omīb; hijs nō est adiisus fuue eius. e. dei
contra nos. sz adhuc manus eius extenta.
ad ulteriorem puīcionem q; decem tribus
in captiuitatē ducte ibi fuerūt in magna
afflictione. nc mde postea redi erūt ad tiā
suā ut dicūt iudei. ℣. Ve assur. ibi sēm
alios incipit destruere cāpū in quo ypocta
incipit destruere pūtionē ēneoꝝ. et ꝑmo
assyroꝝ qui captiuauerūt regnū ysrl. sed
babilonioꝝ qui captiuauerūt regnū iudei. vu
ca. Duo alioꝝ de afflictioē iudeoꝝ gaudētiū
xuy. ibi. In anno quo. prima in duas. qua
ꝑmo ypocta describit Assyroꝝ extinctiū. 2o
veritatē ad describēdū xpi mīstriū q; erat suū
principale intentū ca. xi. Prima in duas. q; p
mo describit Assyroꝝ pūas. 2o ꝓli iudeoꝝ
cōfortatio ibi. Iste hoc dicat. ꝑma adhuc in
duas q; ꝑmo describit Assyroꝝ culpa. et
2o pena ibi. Ml hoc mittet. ℣. Circa ꝑmū
sciendū q; culpa Assyroꝝ fuit in hoc q; ptā
te a deo sibi cōcessa ad puīendū ꝓplm ysrl
et eaā alioꝝ ptā abusi fuerūt dupliciter.
vnomō attribuēdo victorias illas vni tui
sue et nō diuīe. 2do q; illa ptāte vtebāt
aī mma crudelitate. Primo ergo describit
cōcessio dē ptātis a deo in tuo ꝑsona dicat.
℣. Ve assur iurga furoris mei ꝛc. eo q; fuit
instrumētū dei ad puīendū illos qui p pe
cata sua enormia puocauerūt mām dei. ad
gentē fullacē. i. ad ꝓplm ysrl. vbi erāt ypo
fulsi decapīētes et principes defraudabāt
mfiores p miquas leges ut ꝓdictū ē. mittā
eū ut pumat eū spoliando homs et admchi
lando. 2do subdit. et ponat illū in conculca
tionē qī lutī platearū. q; sine resistentia cō
culcat. Cōtēr ponit abusus hui⁹ ptātis aī
dicat. ipe aūt nō sic arbitrabit q; sua uicto
ria sit iurtute mea. sz ad contērendū erit
cor eius ꝛc abutēdo sibi cōcessa ptāte ex mi
nima crudelitate. sz attribuēs ptāte sue. 2do
subdit dicet. n. corde et ore iactando. nūq;
nō principes mei simul reges sūt. i. equales
regibz l maiores. vñ dicit supra de Eze
chie regi. uy. ℣. xxxvij. quomō potens resis
tere uni vnū Capitanum de seruis domini mei
minimis. nūq; ut cr̄amus ꝛc nomīa sūt cau
tatui regaliū q; rexit rex Assyroꝝ. quō m
ieūt manus mea regna ydolo. et sicut sti

iacendo. Sic et similachra eoꝝ de ylezbin et sa
maria. in verbū tē Ezechie nō erāt similachra
sm veritatē. q; Ezechyas ea abstulerat ꝑ tuū
sonū reputatoēm regis Assur qua idem repu
tabat cultui qui fiebat in templo domini et
cultui ydoloꝝ in aliis tribz. nūq; non sicut fecī
samarie et ydoli eius. q; ea destruerat et
inde simulachra aurea abstulerat. Sic facia
ylezbin. qua ꝓnebat destruere et templū do
mini. Sz q; frustrato fuit ab intento ut ly ca
nus. ℣. xxv. sdo subdit ypocta. Et erit. e. aliud
q; cogitet. Cū impleuit dominus cuncta opa sua
in monte sion et in ylezbin. affligendo eā ꝑ
alia ꝓna. in isto libo hui⁹ fructū. i. opis mala magn
nifica cordis. i. stulticie regis Assur. primo dō eū de
malicia sua. Et ponit hic ypocta modū loq
di de ꝓsona ꝓpria ad deum. qs frequēt fit in
ypocta qui fē a deo inspirate et ideo locutio ypo
tica est locutio diuina sicut opatio instrumēti
ē opatio artifias. et sup tgloriam altitudinis o
culoꝝ eius hoc dicat q; superbia actus et magis
apta in oculis q; in alijs pbis corpis. Dixit e
nim ex superbia cordis. In fortitudine manus
mee non dubito ego fea. uictoriam ꝑdictis et in
sapīa mea intellexi. qualit talia ceū agēda
et abstuli terminos populoꝝ. aduīgendo regno
meo et detuli q; potens. i. ꝓna potentia
captiuaui in sublime residentes. i. in solio re
gali et imerito qī mei manus mea. i. ita fa
cile eos debellaui sicut pullu existentes in nido
capiūt. et sicut colligūt ouā. que delicate sūt. s
a mre fouente que colligūt absq; difficultate.
Sic vniuersam terram ego congregaui. i. hostiles
res et diuicias vniuse terre et nō fuit qui
moueret pennā. i. manū contra me. melius ꝓsequē
ploram suā de auctul' imicis in modo et
apnet os ad contradicend. et grammat. i. cō
queri auderet. ℣. Cōmurmurat eius stulticia
ei dicit. nūq; gloriabit securis ꝛc. attribue
do sibi sectionem et nō artifici mouēti eam.
q; dicit sic ē in ꝓposito q; rex Assur. attribue
bat sibi victorias diuīa virtute factas cū tri
in eis eēt sibi mīstrū dei ut supradictū ē. ꝓpt
hoc ꝑmissa Assyroꝝ culpa. ly comminabitur
pena ei dicat. Propter hoc. i. ꝓpter stulticiā ꝓdictā
et gloriationē falsā. mittet dñator dominus
exercituū. i. angelos et ꝑ eos milites pt resis
te ei eadem angeli sibi seruāt. In pinguibz
eius. i. in principibz suis et bellatoribz robustis
tenuitatē. i. defectū roboris ꝑ angelū suū q
vna nocte interfecit in castris Assyroꝝ ut ly ca
nus. ℣. xxxvij. et subtus gloriā eius. i. sub ar
mis et uestibz fluentibz audebat qī ignis com
bustio. qua carnes sic combuste fuerūt q; in a
ueres fuerūt reducti mactatis armis et vestib
sm aliquos ut dictū ē. e. cap. vij. et erit lu
men ysrahel. i. angelus custodie illius ꝓli
deputatus qui dicat fuisse michael dumel' in-

m igne · i · m paſſione Aſſuerꝫ p ignē nō dicto
et ſanctus ei⁹ · i · idem angelus in flamma · i · p
flammā eos mīſerat. et ſuccēdet ⁊ et deuorabit ⁊
ſpma ei⁹ · i · maiores ſiu exercitus et vepres · i ·
minores in die vna · i · ſimł · licet enī illa per
cuſſio fuit de nocte qꝛ tñ ē p̄ diei naturał' dō
in die illa · et gloria ſaltus eius · i · prīcipes
ſiu exercitus · et carmeli eius · i · acies bellator
ab aīa uſq; ad carnē conſumīt. qꝛ animę ē
oꝛ deſtenderūt ad ignē ielyemne et carnes
fuerūt manentes qꝛ tamē veſtes remāſerūt
intacte. Ideō dicit ȳ. uſq; ad carnē. ē · mdusiē
qꝛ cōbuſtio illa nō ꝓceſſit uſq; ad veſtes et
arma · et erit terrore ꝓfugus · ē · Semachib
iudeus in mane plagā illam terribilis fugit
ad terram ſuā aī pluuias · Ideō ſ̄bdit. et reliquie
ſaltus lugm eius · i · reſidui de exercitu ſuo q nō
fuerūt paſſi · p̄ imprecatione mīabūt. cito et de
facili · Ideō ſ̄bdit. et puer ſcribet eos · i · ſcribere
poterit qꝛ pōt vni modicī fiat ſimplicē tuc
tñ cui⁹ figure ē liber Ioel apud hebreos q m
mūs ſigīt decem apud eos. et tot euaſerūt eī
Semachib · et erit in die illa · i · in tempe illo
Semachib fugato. Non adiacet reſidui iſrł · i ·
illi qui euaſerūt manū Salmanaſar qui ce
pit Samariā et regē iſrł et nō audebat mīre
regnū iuda ꝓt̄ minacias que fuerūt mē
regnū iſrł et iuda ſi poſt receſſū Semachib
Ezechias aſſeruauit eos p eplās et ſic ve
nerūt in ierlm in deo confidētes ꝓt̄ percuſſio
nē p̄dictam. Vel alit et melius ut credo exp̄it
ȳ⁹ de regno iude q̄ntū ad ciuitates alias a
ierlm vnde ȳitatoꝛes fugerāt timoꝛe Semā
chib et plures eoꝝ nō fuerūt auſi venire in
ierlm nec nō poterūt et ſic alibi latebāt ſi
fugato Semachib redierūt ad loca ſua de
domino confidentes audito miraculo. mittit ſi
eo qui pcuſſit eos · i · ſup regem Aſſyrioꝝ in q⁹
tempe Achaz et plus iuda fuit confiſ⁹ et ad
peccandē Achaz regem ſpue mīſcat et reg
nū iſrł in pte ſpoliauit ut ȳē. iuy. ℞. xvi.
ℨ poſtea de amico factus inimicus inuaſit
regnū iuda tempe Semachib. ſi ammittetur
ſup dominū ſanctū iſrł. qꝛ iuſſa mirabili p
cuſſione Semachib ex tuō firmiē confiſi fu
erūt de deo qui ſcīficat iſrł. Ideō ſ̄bdit. in ver
tate reliquie conuitent. quia iudei qui remā
ſerūt ad deū conuiſi ſt. ſi enī fuerit populus
tuus ſi ȳsrael ſicut arena maris · i · in magna multitu
dine. reliquie conuitēt ex eo · i · pauci remane
buīt ad deum nece quiſi. poſt qꝛ captiuatē regn
iſrł p Salmanaſar regem Aſſyrioꝝ et p⁹
muſtationē regni iude p Semachib remāſerūt
pauci iudei reſpō multitudinis que fuerat
temporibus p̄cipue. conſūmatio abbreuiata in
undabit iuſticiā. quia extirminio exercitus
Semachib que fuit facta in breui tempe. ē ·
in vna nocte. fecit mundare · i · habundare
iuſtitiā · in iudeis qꝛ viſo miraculo laudauerūt
deū et ex corde fideliē aliqui iō libri ȳsr mū
dabit. et ſic ex malo ſequeꝝ ꝗpter ſimilitudi
nem huīꝰ et qꝛ illa extirminatio fīt fuit ve
re diuina ut p̄dixit ⁊ Ideō ſubdit. conſūmatā
onē et abbreuiationē diſ deus exercituū fuit
et in medio terre · i · in iudea q̄ ē in gīto cli
mate terre habitabit' que diuidit' in vii cli
mata et ibi fuit paſſus exercitus Semachib ex
diuina iuſticia · ſicut enī pr̄ pius caſtigato
filio ꝗrat vngā in igne ſic pater mūdat de
Semachib aī exercitu qui erat domus iuda
ad caſtigandū populū ſuū ut p̄dictū eſt fac
ta debita caſtigatione fuit ꝓiectus in ignem
matialem et in ignem ielyemne ut p̄dictū ē
Semachib tñ in ꝗta ꝑſona nō fuit combuſ
tus corꝑaliē ſi fugiēs ad terrā ſuā ibi miſerab
fuit a filiis ſuis inſcrabiliē iuy⁹ ℞. xv. ℣.
ꝗt hoc. poēta Aſſyrioꝝ pūitione. hic com
pōit Ezechie et pli ſui conſolatio Ideō p̄dē
rectus Semachib in iudea et ſui exercitus p
cuſſio · ibi. venēt. Contra primū dicit ꝗt hoc.
· i · ꝗt pūitionē Aſſyrioꝝ p̄dictā. hec dicit
dominus deus exercituū · cui⁹ ibi eſt inſtilli
bilit verū · noli timere ꝗtus meus habitator
ſyon · qꝛ ibi nutriebat cultus diuinus. Ideo ſpū
liter dicit. ꝗtus eius ab Aſſur · i · a rege Aſſy
rioꝝ et eius virtute · in virga enī percutiet te
ex mea ordinatione ad tuā caſtigationem
et nō ad delectationē. et baculū ſuū leuabit ſup
te · i · ſicut ꝙherlm · in viam egipti Semachib
aut eī cōe in iudea eam deuaſtās audiuit
nūciū de tirachia rege ethyopū q; egreſſus
erat de terra ſua ad pugnandū contra eū
ut ȳē. iuy. ℞. xix. et tuō receſſit de iudea ut
inuenit obuiū ei et ira ſua erat verſus egip
tū et tuō miſit nūcios et ymō quibꝰ cōmina
batur Ezechie et populo eius. de deſtructione
eoꝝ in ſuo reditu et hoc ē qđ dicit. et baculū
ſuū leuabit ſicut te in via egipti · i · ermē
in via verſus egiptū cōminabit tibi · veniēs
tñ qꝛ illa cōminatio nō ȳuit effectū · qm in
illo reditu Semachib fuit ꝓcuſſus p angelū
ut ȳē. in ſra. Ideō dicit · leuabit baculū ſuū
et nō paciet. qꝛ illa cōminatio nō ȳuit ef
fectū · Ideō ſ̄bdit · adhuc enī paululū modicū
q; · quia poſt paucos annos rediit Semachib
· ē · poſt duos annos ut dicūt fuit · iuy⁹ ℞. xvi⁹
et tuō fuit ꝓcuſſus eius exercitus · Ideō ſ̄bdit
et conſūmabit indignatio mea · i · vindicta ſū
ſtelus eoꝝ · ē · Semachib et ſui exercitus · et
ſuſcitabit ſup eū dns exercituū flagellū · i · an
gelū ꝓcurantē ꝓmā iuctā plagam madiam
te. qꝛ ꝓcuſſio exercitus Semachib fuit mira
culoſa ſicut et ꝓcuſſio madianitaꝝ de qua
ȳē. Iudi. v. et ꝓcuſſio egyptioꝝ in mari rubꝝ
de qua ȳē. exo. xiiij. Ideō ſubdit. et leuabit
eam in via egipti hoc ē ſicut leuabit poten

nam suā. ad paccandū egiptios psequētes
hebreos m via manans nubi exeuntes de egipto
ut hēt exo. xiiij. In die illa. ē passionis ei
actus Semachjb. auferet omne eius de hu
mero tuo. i. grauamiā que tibi inferebat. et
computrescet iugū a facie olei. i. dnice mūe
qua dns condescendes Ezechie mīstrat exactū
Semachjb p angelū. et ipm Semachjb p
filios suos ut dictū est ē. ¶ Venet m aiath
rē hic describit redeuns Semachjb m iudeā
ubi tue fuit exactus eius passius ait dicat
venet m aiath. rē. nomā sē cuntatū p quas
ueniebat contra ierlm apud magnas cōme
tabit vasa sua. ibi em m quodā fortalicio re
posuit prem supplectil' sue ut expeditius ve
niret ad destruendū ierlm. sed dī tristerunt
animū qz festinanter ibant versus ierlm. gabaa
sedes mā. i. illic potissime venire ad figendū
tentoria mā hoc dicebat Semachjb ad exa
tandū exercitū de festinatione contra ierlm
obstupuit rama. i. hītatores eius audientes
aduentū Semachjb qz prima ē cuntas q̄e
gabaa. gabaa saul' fuit. i. hītatores eius
nō audentes exspectare aduentū Semachjb. et
dicat gabaa saul. qz ibi saul hītauit ut hēt
p° re. xxij. et tempe eius fuit ibi sedes regia
hymn voce tua. i. geme p amaritate et adnē
tu Semachjb. filia galim. galim ē mons
m qō est cuntas q̄ dicat filia montis illius co
q ē ibi fortalicium vī cuntas illa defendit
sicut filia p mrem attende laiza. e. aduētū
Semachjb ut tibi caueas. pauperula ana
thot. cuntas ē unde fuit semas ppheta q̄ de
inde pauperula qz fuit ab exactu Semachjb spo
liata. migrauit medemena. i. hītatores eius
fugerūt p timore Semachjb. hītatores gebī.
simulat fugerūt qō aut sequit dicat m psona
Semachjb festinātis vōtus ierlm dicentis
exactui suo. conforta animū adhuc dies ē ut m
nobe stetur. talis em mutatio m mō loquē
di fit frequēt m ppheta. est aut nobe que ie
rusalem ad quā euitendam festinabat. Idō sī
dicit. agitabit manū suā. i. suu exactus vbiq̄
sup montem filie sion collem ierlm. qua cu
ritatem et templū intendebat destruere qō erat
in monte sion si qz fuit defraudatus ab in
tento et passione suu exactus p angelū eaā
nāq̄ obsideret ierlm ut dnm fuit. xix. re. xix.
Idō subdit. Ecce dominator dns exactuū con
fringet fragilitate. i. exactus Semachjb p
tutem. fragilitate em sit de tia et idō signifi
cat hymana corpa que a dño sē de terra cor
pa vō bellatoz Semachjb fuerūt in cineres
redacta. In terrore. qz Semachjb mane cōsur
gens et conuersa sua exactus videns timo
fugit. et celsi statura. i. principes exactus suc
cident. i. mactabunt ab angelo sicut arbor q̄
p̄scindit et sublimes humiliabunt. i. superbi qz

Semachjb cū pauca fugit a sua superbia deiec
tus. et subiugat condempsa cultus feno. i. dest
mulatudo sua exactus destruet uirtute angeli
que hic dicat ferrū metz appetitus qz ferrū de
mat omia. ut hēt Dumel. q. cā qz milla vi
tus humana pt resistē vtuti angelice et li
bamus cū excelsis cadet. i. Semachjb cū prin
cipibz suis fugiens em ad tiam suā mīstrat
fuit ibidem. ¶ Capitulū xi.

Et egredet. hic ppheta reuertit ad de
scribendū xpi mīsteriū. qō erat pī
capale suū intentū Et dum dicat in du
as ptes. qz primo ponit hui misteri
descriptio. Scdō subdit gratiaz actio p tanto
bñficio cā. vnā. prima in tres. qz primo descri
bit ipius xpi natiuitas scdō eius sanctitas
ibi et requiesset. tio sūmitas ibi. In illa die
Circa primū sciendū q istud capitulū exponit
ad litam de xpō a doctoribz hebreis et catholi
cis vnde m translatione caldaica sic hētur. et
ibit rex de filys ysai et messias de filys fili
oz eius rē. Iudei vō exspectat ihs futurū xpi
am vō dicit ihs ee impletū in ihu nazareno
et scdm ihs dicat hic egredet uirga. i. virgo
maria q̄ dicat gracilis paupertate et humilitate
flexibil' pietate. et flos de radice eius ascen
det. i. xpō qui dicat flos rōne puritatis qz
nullū pctm actuale seu originale huit in
eo loci et qz aptaliū fructū mē saluatis hebe
uit. vtrūq̄ exponit de xpō qui dicat ihs uirga
pt regiam dignitatē et flos pter ute pu
ritatem. et dicat ascendisse de radice yesse.
qz pī david veratus fuit ysai et yesse. xpō
aut descendit de david scdm eos. ¶ Et re
quiesset. hic rē describit ipius xpi sanc
titas et primo in sepō scdō in corpe eius mis
tico ibi. et erit iusticia. Circa primū dicat
et requiesset sup eū spūs dnī. quia
in baptismo eius apparuit spūs sūs in spē co
lūbe sup eū ar. xij. ad designandū plenitudi
nem omiū gratie in eo. Idō subdit spūs sapie
i. dator sapie l' spūs qui ē sapia et sic intel
ligit de alys cū dicat et intellectus rē. et e
numerāt hic vij. dona spūs sancti quor sub
stantia sic accipit dona em spūs sancti p
ficiūt animā ad hoc q sit bñ mobil' sm in
stinctū spūs dei tamq̄ a quodā motō prin
cipio superiori scdm illud ro. viij. qui spū dei a
gunt hui filij dei sūt et idō dona sūt in rōne et vo
luntate hō vō speculatiā ē et practica et in v
trāq̄ considerat appehensio virtutis q̄ pertinet
ad inuentionē et iudiciū de vitate. ad app̄
hensionem q̄ virtutis p̄tinet speculatiā hō
p donū intellectus practica vō p donū cōsilij
Ad rē iō iudicandū hō speculatiā p̄tinet
p donū sapie practica vō p donū scientie vo
luntas autē in hys que sūt ad alterū p̄tinet p
donū pietatis In hys aut que sūt ad seipm p

fiat p̄ dom̄ fortitudinis contra tenorē p̄cepti
contra concupiscētiā vō mortificatā detrahitur
ut p̄fiat p̄ dom̄ timoris sēm illud quibus
.xvi. p timorē dñi declinat eīs a malo et
sic patz q dona extenduīt se ad oīa ad que
se extenduīt virtutes intellectuales et morales.
Ista aut dona p̄fectissime fuerūt in aīa xp̄i q̄
fuit p̄fectissima in oīb⁹ donis et carismatib⁹
spūs sancti. nō sēm visionē oculor⁹ s. corporalē
iudicabit q exponēs ysa. dicat q messias iu
dicabit p fidē dei in eo existentem p quā cogno
scet que sit innocēs et quis reus et mal⁹ bn̄
dicat ſ sēm catholicos istos dicā deus existis in
xp̄o dup̄l est vna maceria que queritur ei mq̄
tū deus de q⁹ dicat p⁹ ps. xvi. homo iudex eā
que parent deus aut mittet eā. Alia autem
que apetit ei mq̄tū homo dummō ei data
et ista sua se extendit ad oīa que sē fuerit
v̄ erit sēm q̄q; dicam tpis q̄nūcūq; sint
occulta et sic de vanq; sua iustificat in xp̄o q
p fidē dei in eo latentem cognoscit cordiū
oculta et sic ad idem refert q⁹ subdit. neq;
sēm auditū arguet. i. nō negligebit de
cen de veritate ab aliq⁹ qua p sepm̄ cognoscet
et hoc impletū fuisse in xp̄o dr̄ Jo. v. opus
ei nō erat ut quis testimoniū perhibet de ho
mine ſ iudicabit in iustitia pauperes. i e
vangelicos iudicās eos diuicys celestibus
dignos ait v. Bti pauperes spū q̄m ip̄or est
regnū celor. et arguet in equitate p man
suetis terre. q⁹ fiut impletū q̄n phisēos ar
guit p aplis ds̄ flō notabāt de trāsgressio
ne sabbi ait xij. cap⁰. et paucet timm. i. homines
terrenos. virga oris sui. i. doctrina sua arguē
do eor pāa. et spū labior⁹ suor⁹ mīcabit et im
pū. i. antixp̄m sēm q dicat ds̄ thess. ij⁰ tūc
revelabit ille iniquus quē dñs ihc interficiet
spiritu oris sui et destruet illustratione aduē
tus sui. ¶ Et erit. hic cōtexit describit sāc
tatis in xp̄i corpe mistico q̄ dicat. et erit iusti
cia cingulū lūbor⁹ eius ꝛc̄. i. iusti et fideles
adhēbūt sibi sicut cingulū et lūbare adhereē
homī. Unde trāslatio caldaica sic hz. et erūt iusti
ficati in. et agentes fidelit̄ quemq̄ntes ei
et hoc patz impletū in aplis aliisq; discipul⁹ et
fidelibz sibi p fidem et caritatē adhēntibz hī
tabit lupus cū agno. ꝛc̄. Et hoc sequētibz dicit
hebreus q in aduētu xp̄i siue messie cūcta q̄n
tūcūq; feroca sic domesticabūt. q nō nocebūt
admixtē nec cetā homībz. et ex hoc arguit q ihc
nazarenus nō fuit xp̄s in lege p̄phetis q̄ promissus
q isti domesticatio nō ē impleta tpib⁹ eius. Sz
Raby aposte istud dēm̄ impletū q̄ritū ad domes
ticationē aialiū dicens. non astendat sup eor
q̄m diebz messie aliq⁹ deficiat de una hui⁹ sili
l̄ innouet aliq⁹ de opib⁹ ser dicz ſ ibit mūdus
ux̄ solutā ingam et p oēs aialia remanebūt
in condicionib⁹ suis naturalib⁹ et sic ex dicto Raby

nonne patet defectus argumēti similit patz ex
tertio qui a principio huius capli loquit methaphr
cā dicat egredietur virga de radice yesse et flos
de radice eius ascendet ꝛc̄ vbi dicit hebreus et
botrus de radice eius ascendet et sup eos mes
sias ibi nominat virga et botrus methaphor
similit q⁹ subdit et erit iustitia cingulū lū
bor⁹ eius et fides cinctorū renū eius. Vnde
hebreus iusti et fideles messie adherentes dici
tur methaphor cingulū eius et cinctorū ut
allegatū ē sup p trāslationē caldaicā et eadē
rōne q⁹ immediate sequit. habitabit lupus cū
agno ꝛc̄. ē methaph locutio p quā intelligit
pacifica comissio et coniunctio fideliū in pmissa
tria cū sēm q⁹ dicat ds̄ xxv. multitudinis
autē credentiū erat cor vnū et anima vna nec ali⁹
eor que possidebat aliq; sua ē dicebat ſ erāt
illis oīa cōia et sic q̄ntūcūq; fuisset aīe dis
posites in actibz l̄ moribz l̄ modo viuendi recep
to xp̄i fide et gr̄a spūs sancti fiebant concordes
in actibz et moribz et modo viuendi et hoc est
q⁹ dicat habitabit lupus. i. ille qui fuit rapax
seuerus cū agno. i. cū innocente et mansueto
p̄ eam hoc sexcentesimo expm̄ de paulo qui fuit
de tribu beniamin phil. iij. beniamin lupus
lupus gre. eli. beniamin lupus rapax ꝛc̄. et
paulus post comissionē suā habitauit quiete cū
anania simplice et innocēte q̄ erāt homines
nominēt nobis aīalia patz gre. eli. vbi in
duas vocat leas dam soluti et beniamin lupus.
hoc exemplum patz ex cōi modo loquendi homīs q̄
rapacem vocat lupum inimicus animē et mitē
agnus et sic de aliis sēm diuersas conditiones
pardus. i. hūs maculatus ex diuersis coloribz cū
hedo. i. cū simplici fideli habitabit. i. morabit
pacifice post suā comissionem ad fidem xp̄i et
sic intelligit de sequentibz cū dicat. vitulus. i.
homo pius petulans et dissolutus et leo. i. p⁹
superbus et onus. i. innocēs. et puer paululus
minabit eos. i. xp̄s qui ē ix. cap⁰ vocat paul⁹
ducet eos ad voluntatem suā q⁹ impletū ē in
illis qui obediūt ei p fidem. vitulus. i. petulās
ut dom̄ ē. et vitulus. i. ille qui prius fuit stulto
sus et post fidem sobrius quidem vniformit
viuēdo q⁹ sicut dictū ē in primitiua ecclia omia
erāt illi cōmia. simil requiescent catuli eor. i.
filii et familie xp̄i et leo qui bos comedet pa
leas. i. superbus prius et delicatus cū rusticā
no fideli victu simplici erit contentus q⁹ im
pletū fuit in primitiua ecclia ut dom̄ ē et cotidie impletur in religiosis vbi nobiles et igno
biles diuersi et illiterati victu simplici vniformi
ter sē contenti. et delactabit infans ab vbere.
i. de nouo renatus p baptismū. super foramina
aspidis. i. super p̄sonas a demonibz obsessas inde
demones eiciendo sm q⁹ dicat marci vltio Signa
autē eos qui credidērit hec sequēt. In nomine
meo demonia eiicient lingūs loquent nouis ser

pentes tollent. et m cauna regulꝰ. ꝛc. ꝓpetu
to ē eiusdē sm̃e ꝑ alia vba q: dem̃ qui sup
vocabit aspis li vocabꝭ regulꝰ qui ē veneno
sue serpens. nō nocebit̃ et nō occidet̃ m vniu
ſ̃ monte sancto meo. i. m ecclia q̃ dicat̃ mōs
scis ut dn̄i ē ē. uꝭ. ca. In ꝓmissa em̃ ecclia
credentiu; salvat̃ ꝓtēs sup demones ut dn̄i
est q: et ista ꝓcedebant ex receptione fidei ad
ꝓdicandū aplōꝝ ꝑ orbem. Ido subdit̃. Quia
repleta ē terra sciēcia dn̄i. i. evangelio
xpi sicut aque maris operientes. Quia tpe
aplōꝝ facta publicata fides catholica ꝑ orbē
missi sunt declarati fuerunt pbē. rvij. sup. id
In omne terra exiuit sonus eoꝝ ꝛc̃. ¶ In die
illa. hic aiñ. describit sublimitas xpi ad quā
pueniet mḡnū hoīm ꝑ suā bñdictam ꝓssio
nem. sm̃ qd dicat̃ phyl. q. humiliauit semetipz
factus obediens usq; ad mortem mortē autē
ꝛc̃. et primo describit̃ hꝭ exaltatio. Ido exal
tationis diuulgatio ibi. et erit. Circa ꝑmū
dicit̃. In die illa radix ysse. i. egrediens dem
dicit̃ esse ut dictū ē in principio hyus ꝛc̃apli.
et ad hoc denotandū vbi trāslator stātē ꝑ
priētatē grammatice debuit dicē que m fēi
no gnē dicit qui m masculino gnīe q: ex ꝑ
natus hymanā accepit in seru ꝓfectō. Ideo sb
dit̃ qui stat in signū populoꝝ. i. m signū sa
lutis gentiū et hoc fuit in sua passione im
pletū qñ fuit elevatꝰ in cruce. ꝓ: qd dicit
saluator Jo. xij. Sicut exaltauit moyses ser
pentem in heremo in ligno ita exaltari opoꝛ
tet filiū hoīs ut omnis qui credit in eū
nō ꝑeat ſ̃ hꝫeat vitā etiam. De exaltati
one autē serpentis a moyse dicat̃ mū. xxi.
fac serpentem eneū et pone eū ꝓ signo
et qui ꝑcussus aspexerit eū viuet qui serpēs
eneus fuit figura xpi passiui qm̃ sicut ꝑ
aspectū illius serpentis saluabant̃ hebrei
a morsibz serpentū sic qui fide intuent̃
mortem xpi sanant̃ a morsibz ꝓpꝛiis sic
dn̄i fuit plenius mū. xxi. et Jo. xij. ꝓmū
tentes deꝓtabūt̃. q: p̄ xpi resurrectionem
et ascensionē gentiles quāt ad fidem per
ꝓdicationē aplōꝝ deꝓtati ſ̃ eū devote.
et erit sepulchrū eius gloriosū. tū q: licz
mors xpi fuit contemptibil' sepultura tū
eius fuit honorabil': quia m sepulc̃ nouo
lapideo et cū unguentis et aromatibz
ꝓciosis ut hꝫet Jo. xix. tū q: fideles ꝑ orbē
exiētes erāt magni et nobiles vadūt ad e
ius sepulchrū venerandū. ¶ Et erit. hic con
describit dicte exaltationis diuulgatio q: fā
ē ꝑ ꝓdicationē aplōꝝ aliorū q: discipulorū
xpi ꝑ orbem cū dicat̃ adiuget dominꝰ q: ꝓmo
ꝓdicauerat ꝑ seipm̃ et sīc̃ ꝑ aplos alios
q: discipulos manū suā. i. virtutē ꝓdicati
onem istam confirmando miracul' sīc̃ qd
dr̄ act. ultiō. Illi aut̃ ꝓfecti ꝓdicauerūt ubiq;
dño cooperante et sermonē confirmante sequē
tibus signis. ad possidendū. ꝑ fidem et unitatē ec
clie quā li suu. i. electos qui sunt parua reliqꝛ ali
orū. qui delinquent̃ ab Assyrijs et ab egyptijs ꝛc̃
nomiā sc̃ dulciꝝ terraꝝ et locoꝝ ex quibus
ꝑ ꝓdicationē aplōꝝ aliqua vocati sunt ad fidem
xpi. et ꝑ ista intelligit̃ alia loca q̃ nō exꝑi
mūtur ad que ꝑuenit ꝓdicatio eoꝝ hebrei uō
exponūt hoc de sua congregatē m iudea
tempe messie quē exꝑectant ſ̃ hunc exꝑi
que flō immittat̃ fundamēto eū aduento xpi
tñserit m ꝓpriū repugnat ecclā textus ꝓ
ꝑ hoc qd dicit̃ hic. adiciet dominꝰ ꝛc̃ qua
hebrei ꝓmo fuerūt reducti m iudeam de ē
gypto et sīc̃ de babilone si unt reducerēt̃
iterū ab hac dispsione in qua sc̃. dicit̃ adiacet.
tria. Ideo quia ista dispsio in qua sc̃ sunt
facta ꝑ romanos qui tū nō miant̃ hoiem
ꝓlōs eū dicat̃ ab Assyrijs et egypto ꝛc̃ ꝓtapa
lit̃ tū noīauit̃ romam. et leuabit signū in
nationes. i. ventem crucis faciet ꝓdicari
ꝑ aplōs alios; discipulos quā ꝓdicationem
ecclā signis confirmabit qd iam ē impletū
ut dn̄i ē. et congregabit ꝑfugos isr̄l' et dis
ꝑsos iuda colliget. i. illos qui fuerāt ꝑfugi
a cultu dei et dispsi ꝑ varios errores colli
get in unitate fidei catholice a iiij. ꝙ plagis
terre. i. ex omni ꝑte terre. et auferet zelꝰ
effraym ꝛc̃ ꝑ hoc intelligit̃ mutua con
cordia et amicicia xpianoꝝ maxime in
ꝓmissa ecclā ut dictū ē ē. et volabūt in
humeros philistim ꝑ mare. post resurrec̃io
nem em̃ xpi et ascensionē. philippus ꝓdi
cauit in ciuitatibus philistinoꝝ ut hꝫet̃ Act.
viij. philippus aut̃ inuētus ē in azoto q̃ ē
ciuitas philistinoꝝ ꝛc̃ tria aut̃ philistinoꝝ
ē sup̄ mare meditterraneū et sc̃ ibi portus et
naues in quibz aliqui de aplis et de discipu
lis xpi fuerūt deportati ad ꝓdicandū in ali
is tris ut patz de paulo et barnaba et plu
ribz alijs et hoc ē qd dicat̃ hꝭ. et volabūt in
humeros philistim. i. expedite naufragabunt
in eoꝝ naubz q̃ dicit̃ hic humeri metꝛ
eo q: sup humeros portant onera. Sicut sup
naues ponit em̃ captiui ubiq; loquit̃ metꝛ
similit̃ ꝓtrahunt̃ filios orientis. qua aliqui e
oꝝ naufragauerūt versꝰ orientem et ꝓdican
tes ibi fidem inuenerūt inde ꝓtam q̃rentes a
liqs ad fidem qui ꝓius erant in possessione dy
aboli. Edomea et moab ꝛc̃ q: de istis tris ad
ꝓdicationem aplōꝝ aliqui crediderūt ad obe
dientiā fidei venientes. et deꝓlabit dominus
linguā maris egypti. i. mittit qui ingredietur
mare meditterraneū tñsiens ꝑ egyptū Ideo
subdit̃ qui expōitur. et leuabit manū suā
sup̄ flumen. et accipit hic et ꝑ idest. ita q
illud qd ꝓdictū est de ꝺeꝺolatione linguē
maris dicat̃ hic ꝑcussio fluminis. In fortitu

dñe spūs sui. q; dedit virtutem faciendi q̄ sb
dict. et paucis et eū in septē mutꝫ Alexander
eū magnus p magnū tpe post visuam et
p aliq̄ tempus ad xpi aduentū ut facili
ei exercitu suo accederet ad Alexandriā. et ali
quas alias mutationes egipti faciat diuidi
lū in .vij. porciones mstra mare mediterraneū
septim tendentes ita ut p eū trāseant tala
ita. i. p eū possint homines transire facilit
et istud fuit pnosticū q̄ pdicatores ewan
gelij trāsirent facilit p orbem remotis im
pedimentis virtute diuina q̄ patz et hoc
q̄ adhuc vigente bto petro fides catholica
diuulgata ē. versus occidentem vsq; ad
mare oceanū q̄ patz et hoc quia missi a
bto petro ad pdicandū fim dauerūt etiam
denoīb q̄ tunc erat metropol' fmiacē in
honore bti petri vinc. ei q̄ apli aliq; dis
puli exiuerūt de iezlm ad pdicandū p orbē
q̄ ē in q̄rto climate et sic in medio terre hr
tabil' sicut vigente bto petro diuulgata ē
fides catholica versus occidentem vsq; ad
oceanū qui ē finis tre habitabil' usi tenen
di ē eam fuisse diuulgatā similit ad alias
pres orbis. et ppt velocitatē hyemis diuul
gationis subdit. et erit via residua populo
meo. i. dilāti meis ad fidem vocādis. qui re
liq̄t ab Assyrijs. i. a demonibz ei⁹ prius
possidentibz. sicut fuit isrl in die in qua
ascendit de egypto. i. sicut diuina virtute re
moti fuer impedimēta. exitus isrl de egip
to sic diuina virtute removebit impedimēta
ab elāb exeūdo. de ignorātia et errorz tene
bris q̄ implenda ē in pdicatione aplorz alio
rz q; discipulorz ut iussit. alit exponit ab
illo loco. et desolabit ⁊c. ita q; p lingua
maris egypti intelligit xpi egyptus que
ē sup mare et lingit xpm p flumen. ptis
regia q̄ fuit forus et magna ppt q̄ resi
augustus sb quo natus fuit xpūs diuisit
eam in septem principatus et sic fuit multū
dminuta ne possent rebellare et tal' subiu
gatio hyemis regni et aliorz sb impio romano
fuit quedā dispō ad hoc q; pdicatio euāgeli
j fieret libere p orbem. vnde dicat leo papa
in sermone de aplis petro et paulo dispōm
diuinum opus marime congruebat ut multa
regna cōfederarent in pio romano et ita
plures haberet populos pdicatio generalis quos
vnus teneret regimen ciuitatis. Idō subdit
et erit via residua ⁊c et exponat ut ē. et hoc
marime fuit impletū tpe constantini qui vo
luit p orbē ecclias habere subiectas et fidem xpi
recte dicēs. ¶ Capl'm .xix. ¶ Pdicatur
Descriptio xpi missio ei⁹ cum descriptione
gratie actionis q; tanto bñficio ei⁹ dicat
et dicet in die illa. i. in tempore gre
xpi revelate q; vocat dies .xv. hor pcessit

dies aut ypmiquit. confitebor tibi domine cō
fessione laudis et gratie actionis. qm̄ natus
es michi ppt patrē meū me pugnando in cap
tiuitate babilonica et psecutione Antiochi illus
tris et plurimis temporibz aliis comes fuisti
fuor tuor in mansuetudine. et consolatus
es me p tuā benedictam incarnationem Idō
subdit. Ecce deus saluator meus visibiliter
apparuit in carne assumpta. fiducialit agam
et nō timebo. amplius retinetur a iuda vtā
que p xpm sunt apta sic enim confitebat p
metua etiā sb aplis in iezlm congregati
q̄ p maioi pte erat de gente iudeorz ut pa
tet actibz aplorz. Quia fortitudo mea. i. cā
michi fortitudinē in adiuuādo. et laus mea dō
minus q; virtute diuina in primitiua ecclia fi
delēs nō solū placent fuerunt michi sed tormēta
ꝑ letanter cū laudibz diuinis et factus est
michi in salutē. q; immediate trāsilant ad
uitam celestem. q; nō fecerit sanctis veteris
testamēti. Haurietis aquas de fontibz sal
uatoris. i. o vos catholici haurietis dona
spūs sancti de sacramento noue legis in quibz
confert gratia q̄ nō fiebat in sacramētis
veteris legis. et dicetis in illa die confitemini
dño inuocatio nē ei⁹ laudem dñam. confitemini
domino eius bñficia recognoscendo et inuo
cate nomē eius. xpm laudando. notas fa
cite in populis. i. in oībz gentibz p pdica
tionem euangelice veritatis. adinuentiones
eius. i. modos inuisibiles humane salutis q̄
aduenient diuina sapia in filij dei incarna
tione pdicatione passione resurrēione et as
censione ac hemētote qm̄ exelsū est nomē
eius plus. y. dedit illi nomē q̄ ē sup oē
nomē ut in nomīe eius oē genu ⁊c. Can
tate domino qm̄ magnifice fecit ponendo na
turā humanā in xpo ad pris dexteram ami
tate hoc in omissa tertia q̄ impletū ē per
pdicationem aplorz aliorz q; xpi discipulorz
p orbem vniuersū exulta in corde et lauda in
ore hyemiaco sion. i. ecclia q̄ vocat sion hebr.
y. accessistis ad sion montē et ciuitatem
dei viuentis celestem ⁊c q; magnus
in medio tui sanctus isrl. i. xpūs sanctificat
fidelem populū xpianū nomīe isrl appellat
tū ut frequent sup dñm ē pt ecclam hyemiā
referūt ad montem sion in quo erat templū
vbi legit xpūs frequent pdicasse et mira
cula fecisse ibi ecclā aplis suā restitutiōnē
manifestauit et sup eos spm̄ sanctū in signo
visibili misit ut dicit Idō in epla ad
paulinū de oībz sacre scripture libris.

Onus babilonis. ¶ Capl'm .xiij.
Postq̄ aplyeta denūciauit pnūtio
nem assyriorz qui captiuauerūt
nūt .x. tribus hyemie comminatur
pnūtionē babilonior qui captiuauerūt

ESAIE

regnū duar tribuū. Et primo demīcat ba
bilonor destructionē. Deō uidor consola
tionē carp. vnq. p̄ma m tres q; primo desar
but vastantis exercitus conducatō deō babi
lonor affluctio ibi. vlulate. terao sequēs
desolatio ibi et erit. Cōtra primū dicat oīo
babilonis. i. miseria eā opprimēte. q; uidit
īsaias. i. puidit m furiem supmonte. i. cōt
babilonē tumore superbie eleuatū. caluitmo
siū. i. cuiusdā obtenebrationū. leuate signū
. i. uexillū predone exercituū et exaltate uocē
exhortando ad pliū leuate manū m signū
confidenae et uictorie obtemende. Deō subdit
et mgrediane p̄ portas. b. babilonis tumq̄
uictores ducēs. b. p̄sar et nyedor. q; cyrus
rex p̄sar et Darius rex medor cū suis exerci
bus babilonem ceperūt ut hēt Dan. v. Ego
mandaui sanctificatis meis hebrei dicūt amicis
meis. Dictio hebraica que ponit hic equó
cat ē ad actionem et sanctificationē hebri
cī hic melius dicē videns q; exponētes
īnflationem mām dicūt mandauu sancti
ficatus meos. i. ministros meos mspmouit
eni dns voluntatē et audaciam psis et me
dis pugnandi contra babilonem et voca
ui fortes meos dando eis fortitudinē m ma
mea. i. ad exequendū pūitionē ame despoi
tum. exultantes m gloria mea. i. victoria
gloriosa a me concedenda l' q; cyrus rex
p̄sar illam uictoriam attribuit gloriē di
uine ut hēt ultr. paul. et primo esdre. i. hs
dicat cyrus rex p̄sar. Omā regna terre de
dit mihi dominus &c. Vox multitudinis. i.
mannm exercituū contra babilonē venētis
Vox sonitus regū &c. i. Ouni regis p̄sar
et Iuy regis nyedor et qua forte isti a
lios alios reges adduxerūt secū dominus
exercituū precepit in bello. dominus exer
cituū precepit in bello. quia multitudines et bel
latores mspmauit voluntatem et audaciā
venēdi contra babilonē de tra longinqua
nē ablorrentes timentes laborem et quasnō
solū homines fuerūt executores diuine iusti
cie contra babilonē ꝛ eaam angeli. Deō sūb
dit. a summitate celi dominus et vasa furoris ei
. i. angeli qui sūt quedā mstrumēta ad exe
quēdū diuina iudicia ut disponder omem tuī
. b. babilonis et ē locutio ypbolica ad deno
tandū magnitudinē cuntitis babilonice et
pli multitudinē sicut aliqñ dicat pisius ē
totus mūdus. Vlulate hic oītēr destru
bit babilonor affluctio et primo quātū ad
eor anexitatem. Deō qntū ad eor pene a
bitatione ibi. Erit dies domini. Terao qn
tum ad adisanor ferocitatem. ibi. Erit ergo.
Contra primū dicat vlulate. s. o uos babilonij
vlulatus qui ē clamor confusus ē mdicūt
magni timores ꝓphetice formare vocem

distinctā. q; ppe ē dies domini. i. pūitionis ei
sup nos. p̄ hoc oīes manus dissoluēt. a sua
iuuate pre cordis timore q; timor retrahit
spūs et calorem a membris exterioribz et sic
remanēt frigida et tremēda et p q̄s mua
lida. et omē cor hominis tabescet. i. conteret
p̄ tristicia. torsiones et dolores &c. i. babilo
nij affligent p̄ angustia sicut illi qui pa
iunt talia. vnusquisq; ad gremiū suū stupe
bit. nō potens eis iuuare nec ab eo iuuari
sagaces qbuscē vultus eor. q; ps̄e et nyedi i
cenderūt babilonē et multa fuerūt ibi cō
busti. Erit dies. Hic cōmi. destruit affluc
tio babilonor et pene acerbitate eī dicat.
Erit dies domini. i. pūitionis eius. veniet
crudelis. ipis babilonijs p̄ acerbitate pūti
onis ad qd designādū subdit. Indignatione ple
nus et ire furoris q;. ad hoc enī ponit tot &
ibi qī idem significat ad designādū exaggeratio
nem pene. ad ponēdū tam. b. babilonis in
solitudinem. omnis nicolis. qm stelle celi. i.
principes magni. et splendor eor. i. supiā e
or nō exprimet lumē suū. quia fugiet ab
eis mens et consiliū contra immicos pcu
lū. obtenebratus ē sol in ortu suo. i. baltha
sar rex qui ortus fuit. Dan. v. et tri adhr
erant q̄ principū regni sui. et luna nō splē
debit in lumine suo. i. regnia nō precedet vi
ros in apparatu regio. Et ulsimo. hoc dicat
in psona domini. sup orbis mala. i. babilonis
et q̄ntē hoc aliquis dicūt. hic vbis. et ma le
q; in hebreo ē orbis. et dicat de babilone ꝓpter
lucē sicut ꝓphetice dicat totus mūdus q; babilō
erat valde magna vñ dicat pluis in li. poli
cor q; erat magis regio clausa muris q; ciuitas
eo q; excrederet notabiliter magnitudinem ciui
tatis. Dicat enī Iero. q; murus erat in quadro
edificatus et q̄libet latus habuit spectum mlia
ria q̄ faciūt octo leucas. et requiescē faciam
superbiam infidelium q; babilonij erant idolatre
ut patet in daniele. et arrogantiā forcium
humiliabo. Jactabāt enī se de fortitudine ꝓpos
ci erat ut murus. i. muros eo mō loquendi quo
dicat omē nimis ꝓpositū. quia valde pauci de ba
bilonijs remanserūt viui. et hs mūdo obrisi. i.
auuo puuo et nutilate. et dicat obrisi ab ob
et rādo. as. sicut hoc celū turbabo. locutio ē
ypbolica ad designādum magnitudinē mi
dei erat babilonem et erit q; formula fugies
leonē. b. exercitus qui venient aliūde ad auer
tui balthasar et q; omis fugiens lupū et nō
erit qui congregret eos ad reducendū in babilōie
auersuū. Deō subdit. vnusquisq; ad ꝓpriū suū con
uertet &c. q; timore ꝓprio fugerūt ad loca sua
vnde venerāt. Omis qui inuentus fuit trans
ibit ad babilonijs. occidet a ps̄e et nyedis et
omibz qui sequent ut babilonijs adiuuet. cu
det in gladio adiutores eor. s. babilo

mor alliderit contra pietes moal'eor qd'vi
tor ē ḡnissimū. dm pientē domms eor. i. opes
et vtensilia domor. ¶ Exit ergo. Hic defaubit
affluctu babilomor et ꝑsequentiū seruatute
aī diat. exit ergo flustrabo shp eos. i. babilom
os medos qui ag̃entiū nō queruīt ⁊c ita q̄ p
desiderio ornandi. retundubit pdam. Jdō sub
dit. si sagittas puulos mittierint. ⁊c et tamē
talibz ꝑsonis ad se defendendū malitias sūt
pata in bellis et ꝑ hoc arguit maior ei
delitas contra inimos defendere se potentes.
¶ Et erit. Hic post occasionē babilomor de
sarbit cuitatis destructio total' absq; spe re
edificatiois ei diat. Et erit babilon illa ci
uitas gloriosa q̄ de illa gl̄abunt babilonij
q̄t multor fortitudinē et ꝓli multitudinē.
in regnis inclita. i. notiatu p̄ suam nobilitu
tem in oīb; regnis. in superbia caldeor. q̄ de
p̄ se iactabit subiūga. i. destructa et dejecta
a statu suo. sicut subuertit dominus sodomā
et gomorā. i. irrecuperabiliter. Jdō subdit. non
habitabit ab hoīb; et nō fūdabit ad su ree
dificationē. nec ponet ibi tentoria arabs. a
rebes aut tuī reporus hitalant in tabnacul'
frequent mutātes loca ꝑ pastu ouiū. ꝑ
hoc g̃ q̄ diat. nec ponet ⁊c designat destruc
tio babilonis tūc q̄ sicut erit mensa hūanor
om hoīn ita et pristinus domesticor ouiū
Jdō subdit. et requiescēt ibi bestie. & ferores et
venenose et monstruose. Jdō subdit. et replebunt
domms eor draconib; et habitabūt ibi
struthiones. aues sī magne solitudinē amā
tes. et pilosi saltabūt ibi. i. vulpes et lupi hi
tabūt ibi ut dicūt aliqui. alij dicūt q̄ pilosi
hi acupūt pro qubusdā aīalibz mōstruosis q̄
m ptē hnt effigiem hoīs et m ptē bestie. Alij
vō dicūt q̄ pilosi hi acupūt pro hoīnibz sil
uestribz quibz multitudo et magnitudo pilor
ē ꝑ mōumentis. Alij nō dicūt q̄ pilosi hic ac
apūt ꝑ demonib; mentibz si ita nō ē vi
simile cū locus ille sit habitabil' natura hūa
ne ut ꝓdictū est. Demones aut nō hītant
in bestias que pauor nō pūt si mitez hoīes
eos ad pacē tractare intentes. et respondebūt
ibi vlule. aues si magnitudis eorum si ma
ul' respse que flēo in paludē vestro strident
horribiliter. Jdō dicūt vlule. ab vlulatu dicte.
et sirene. dicit Jeronimus q̄ sī serpentes alati
et auistam. Alij vō dicūt q̄ si pisces maris in
forma mulieb; in ptē si q̄q̄ sit de talibus
pisabz tū nō acupūt hic sirene ꝑ eis et
si sī tales q̄ pisces hītant in mari et non in
aīatibz destructis. In delubris voluptatis. i. in
quibz gentiles celebrant voluptatē carnis et
in tēplo priapi et veneris. ¶ Capitulum
xxvi. ē. hic auter ꝓpheta denūciat
Judeor āsolationem. Circa q̄d primo
mīnatur eor libertatis de captiuita
te babilonica. ꝑdō cont hostes insultatio ibi
et erit. Tertio insultatiōis confirmatō ibi nō
vocabit. Circa primū diat. hec est ut vemut
tpsis eius. i. liberationis iudeor de babilone
que facta est in primapio regni cyri ut hēat
esse i. si qua hoc fiat circo mspnatū a deo ut
ibidem de flustruat domms spūs cyri regis
ꝑsar. ⁊c. ar Jdō subdit. misebit enim dominus
iacob. i. filij regni inde defendentes a iacob. et
eliget adhuc de isti. priscos de regno israhel
aī zorobabel reducēdo captos eni samaria et
trāslato inde ꝓpō ꝑ salmanasar aliqui eua
dentes manū eius manauerūt regnū inde
ibidem hītantes vsq; ad captiuitatē babilo
nis et sic aī illi de regno iude captiuati fue
rūt et aī redeūtibz de captiuitate redeūt. Et
quiescēt eos faciam sup humū suam. Tempe
zorobabel. Esdre neemie et machabeor. adue
niet aduena ad eos. qua aliqui de gentilibz
cōuertebunt ad iudeismū ꝑ vnius dei cultū
et isti dicūtur aduene. et tenebūt eos popli
. i. dabūt eis securitatem in via. et adducet eo
os in locū suū q̄ omnis dedit eis conductum
et possidebūt eos domus israhel sup terram domi
. i. in iudea q̄ erit diuino cultui deputata. in
seruos et ancillas. hoc dicit q̄ gentiles ad pauper
gentiles qui uēti sē eis ad seruiendū. et e
ūt capientes eos qui se ceperūt ⁊c. hoc fuit
mpletū tempe machabeor. qui regnū iude
recuperauerūt a grecis multis eor occisis et cap
tis et aliquibz eor in seruitutem redactis ut
patet ꝑmo macha. et sēd. ¶ Exit. Hic gñ
ter ponit insultatio contra hostes et primo
insultatio vnior. Jdō mortuor ibi insepul
Circa primū dicit. et erit in die illa. s. tēpe
reductionis captiuitatis babilonie. cū requiem
dedit tibi dominus a labore tuo. s. ironis qui duc
tus fuisti in babilonem. et a conclusione tua
qua captiuu ducit impellendo et conculcando
et a seruitute dura qua ani sustinebas in babilo
ne sumes parabolam istam que sequit contra
regem babilonis. et dicit regem indefinite qua
aliqua de hijs que sequit verificant de vno re
ge et aliq̄ de alterō. quomō cessauit exactor q
rer babilonis ꝑ violentiā bona aliorum inpe
bat. quevit tributū qd̄ imposuerat sup alias
gentes et regna et hec fuit potissime tpe
nabugodonosor qui fuit rex potentissimus inter
reges babilonis. contriuit dominus baculū. i.
virgam impiorum. i. babilonior et hoc fuit
mpletū in balthasar que dominus ꝑ cyrū et
darū impugnauit et occidit. Psal. v. virgam
duānauit. i. sceptrū babilonior qui dominabā
tur multis gentibz. cedentem ꝓpōs magna
tione. i. sine plaga insanabili quia nō po
terat eis resistere. subiacentem in finibus gentes
q̄ auctorius a deo sibi concessa abutebantur nimia
crudelitate nimia. conquieuit et siluit omnis ter-

·i· hĩtatões oĩb⁹ tĩe hĩtrauenĩt m pace rege ba
bilonis deiecto. gauisa ẽ m corde et exultauit
m signo exticu· exultatio enĩ dicat⁹ qĩ extra
siltatio. abietes quoq; ·i· pncipes magm tĩe
letur sẽ sup te. s. ex tua deiectione· dicentes
ex q⁹ dormisti· sompno mortis nõ ascendet qui
succidit nos· ·i· impugnz qsequit⁹ enĩ parabolã
de arboribz magnis pncipes significatiuis
ut dñi est. ¶ Infernus· hic q̃rit⁹ pont⁹ insul
tatio mortuoz et primo contra ipm· deõ qĩ
tĩ ad corpis sepulturã ibi· omes gentes· pri
ma m diab⁹ q; primo pont⁹ insultauit contra
regem babilonis deõ occasione hui⁹ fit tristus
ad aspĩ demonis ibi· quomõ ceciditi· circa pmũ
frendũ q; hebrei et aliqui expõitoes catholi
ci exponũt loquĩ istũ de anima nabug⁹ descen
dente ad penas dampnatoz si saluo meliori
udicio istud nõ uidet⁹ in quement⁹ dñi q; di
mel· uq· nabug⁹ reiss⁹ de anĩa uidet⁹ ex tẽ
dimisse m confessione laudis dumie vide ibi
dẽ d⁹ Jgit⁹ post finem dieꝝ ego nabug⁹· ocu
los meos ad celũ leuaui et sensus meus red
ditus ẽ mihi et altissimo bñdixi· et· et posui
a sbdit⁹ in fine tapli· huic g⁹ ego nabug⁹ lau
do et glorifico celi regem q; opa eius uera et
oĩa uie eius iudicia et gradientes in superbia
pt̃ humiliare et sic uidet⁹ iuxta suã in bono ẽ
minasse q; ultime nõ fit mẽsio de residuo
eius ad malũ vñ m decretis· xxiiij· q· iij· ca·
nabug⁹ dicit⁹ q; fecit pniã fructuosã et rõ
dicendi q; hoc refert⁹ ad balthasar nepotem
suũ qui in contemptũ dei secut⁹ apparatur in
sa consecrata dimissa cultu et habit⁹ in eis
et pncipes eius uxores et concubine qrẽ q⁹ in
fectus fuit eadem nocte Dan· v· et secũ hoc
dicat⁹ Infernus ·i· diabolus qui pest infernus
subito q; infernus dr̃ ee in tpe pfimdo· contur
batus ẽ in occursũ adventus tui· ·i· commotus et
intentus eo mõ loquendi q⁹ dicat⁹ cõiter qĩ
aliquis magnus et pessimus homo moritur⁹
q; dẽmones sẽ multũ occupati cura recepti
onem animẽ eius· quia ee enĩ aliqĩ utilitã
tur modis loquendi cõibz· Suscitabit tibi
gygantes· ·i· alias gygantem in inferno ex
istentes qui fuerũt mali homines gen⁹ hu· ad
insultandũ tibi oĩb⁹ principes terre· b· de
ducti surrexerũt de solijs suis· ·i· de locis sibi
in inferno deputatis et eodẽ mõ exponit⁹
q⁹ subdit⁹· omes principes &c⁹ et dicent tibi
insultando et tu uulneratus es sicut et nos
·i· dejectus in infernũ ·ib honore tuo mũdi
no· tonabit⁹ audiuer tuũ p mortem corporis
subt⁹ te sternet⁹ tinea &c⁹ q; cadauer mortui ve
niscat⁹ cui eta aliqua tri referũt hoc ad ve
rmem consũd qui continue manet m dãpnat⁹
si aũt aliquis velit exponi ad litterã pdicta
de aia nabug⁹· dr̃ ee q; ista apbia ysaie nõ
fuit pdestinatois q; semp impletur⁹ si cõmina
tiones que aliqui nõ implent⁹ sicut Jone· iij· dicit⁹
adhuc xl· dies et ninue subuert⁹ que tñ non
fuit subuersa tal' enĩ apbia nõ pferet⁹ quia est
m diuã pscientia q; est imutabil' si secundũ
merita l' demita hoĩm que mutabilia sũt pe
cundũ enĩ demita immutata immue erat
subuertenda si qs egerũt pniã ad pdicatio
nem Jone nõ fuit impleta cõminatio dicte
subuersionis sic ẽ m ypõito nabug⁹ enĩ añqĩ
ipse pat̃ sua pauteret⁹ amentia meruit aĩ
penã iehyeme et q; sibi fieret talis insultatio
a dampnatis Veriũptĩ q; post amentiã recog
nouit dei potentiã et egit penitẽciã fructuo
sam ut dictũ est· Idõ pena p ysaiã ominata
nõ fuit impleta et licet sic posset dici videt⁹
tamẽ michi q; prima expõ est melior et ma
gis consona littere. ¶ Quomõ ceciduisti h̃
tamen occasione regis babilonis agit⁹ de
casu demonis secundũ regulã exponendi sa
cram scripturã q; dicat⁹ de diabolo et eius ca
su qua mẽ aliab⁹ pont⁹ Aug⁹ tio de doctina
xpiana et Ysidorus de summo bono· ve⁹ capl̃o
et illas ego posui m principio gen⁹ q; exposi
tores sacre scripture istam aũt regulam qua v
tendũ est· hic intelligit⁹ p hoc q⁹ diabolus
ẽ caput omiũ miquoz secũm q; dicat⁹ gregoriꝰ
oĩe· v· et idõ aptet⁹ conuersionẽ capitis ad
membra· et eg⁹ scripturã sacra aliqui sb⁹ uno
conuertit⁹ de uno transit⁹ ad aliud et eg⁹ et hoc
mõ usuas loquẽs de rege babilonis qui e
rat diaboli membrũ simplicat̃ quãtũ ad ipm
balthasar et ad tempus quãtũ ad ipm nabu
g⁹· tũsit⁹ ad loquendũ de demone dicens· quo
modo cecidisti de celo· s. empyreo lucifer· ·i· pulchior
mẽ alios angelos dicut lucifer q; est stella
matutina pulchrior mẽ aliis stellis Idõ alio
nomĩe vocat⁹ venus a venustate qui mane
oriebatur· q; mẽ creationem eius que dicat⁹
hic ortus et lapsũ fuit tempus modicũ coruu
sca in tẽpus q; erectus fuit in hoc aere cali
ginoso· qui vulnerabas gentes· ·i· alios an
gelos quibz ipe fuit ostasio cadendi angeli
enĩ bom et mali frequẽtes appuerũt in spe
humana et in nomĩe generũ et hoĩm noĩ
nãt⁹ sic act⁹· i· de duobus sanctis angel⁹ dicat⁹
ecce duo vir astiterũt iuxta illos in vestibz
albis &c⁹ et de diabolo dicat saluator ap⁹ xvij·
Inimicus hõ sup seminauit zizania in medio
tritici· qui dicebat⁹ in corde tuo supbiendo In
celũ ascendam sup astra celi· ·i· sup alios an
gelos sic enĩ uoluit esse alios angelis mi
nor· b· ut sibi exhiberent honorẽ soli deo de
bitũ et nullo subesse non simplicat̃ enĩ sicut
senõ posse ee absq; dei manutenencia si qñ
tĩ ad regulã agendũ· sedebo in monte testi
monii· ·i· in celo empyreo vnde procedit omne
q; in tpe fuit tamq; de aula sumi imperatoꝝ
In lateribus aquilonis q; licet secundũ physi

altrudo mūdi sit m polo antarctico cū sedn
appmatam lyonū ē m polo oppō. ē. arctico q ist
polus nobis sp ē manifesto et sup mrū emis
piū eleuatq et aut ipm vident moui stelle
polus aut antarticus ē semp nob occulto. Vel
alit m monte testamēti. i. sup ecclām q dicit
mons nou testamēti sup psonas eū ecclastic
aīs appetit dyabolus mayme dominari In la
teribz aquilonis. i. m cordibz frigidis ex defectu
caritatis. astendam sup altitudinē nubiū. i.
angelor. qui dñi nubes methaphorice velocita
tem motus sicut et ē dicit astra ppter claru
tatem naturalē intelligēcie. similis ero altissi
mo. appetit ei similitudinē dum ait pdicti
ēst. veruptā ad infernū detrahēris in profū
dum lacus qui sunt eius culpa sunt ḡuior ita pe
na maior. Qui te viderūt. i. angeli sancti q
uiderūt eū cadentem. et uiderūt eius dampna
tionem ad te admirabūt p consideratione
diuine iustitie dicentes. Nūq ē iste uir qui con
turbabat terram. i. celi empireū qd dicit cin
gulū qui comaussit regna. i. ordinationes
angelor. q de omnibz ordinibz aliqui ceciderūt
cū eo angeli vō in scriptura dicit reges q per
eos regit tota conpulus creatura et p quos or
dines angelor dicit regna Vel pt istud intel
ligi de terra hierusalem lyonū deputata cui pa
cem dyabolus intulit primitus et frequent p
turbat. qui posuit orbem desertū. q. ante mortē
xpi omēs circuentes urbem trahebat ad infernū. et
urbes eius destruent. i. locū diuinū cultui que fre
quent destruent adeo promissus. vinctis eius nō
aperuit carcerem. i. eos detinuit qd aut inde a
liqui scī animas in resurrectione xpi ly fuit com
eius voluntatem. Aliqui uō expositores ex
ponūt de rege babilonis ad litterā dicentes sic.
quomodo cecidisti lucifer. i. tu rex babilonis gloria
osor regibz alios sicut lucifer alios stellas qui
mane oriebaris q licet regnū babilonie fuerit
unde gloriosū tñ in hac gloria dimisit p te
pus modicū quia primus rex gloriosus legit
fuisse nabugo. cui successit eulmorodach eiꝰ
filius et isti successit balthasar eius filius ut
declaratū fuit diffusius Dani. v°. et m isto dese
cit regnū babilonie et trāslatum fuit ad aye
nos et psalm dāni. v°. corruisti in terrem deiectus
a regni dignitate. qui vulnerabas gentes ex
mmia crudelitate. qui dicebaris in corde tuo In
celū ascendam ↄc Optimo enī erat gentilis q
post dignitate regni multa pñtia trāsferebāt
ad celū sedn qd dī. y. machi. xy. pñt mō inter
dos trāslato. sedebo in monte testamenti. i. sup
uerbū extendam regnū meū sicut et finē est
qñ repit Sedechyam In lateribz aquilonis q
uerbū dī ee in latere aquilonari montis astēn
dam sup altitudinem nubiū. i. ppheticis similis
ero altissimo. i. monarcha in mundo sicut ē in
celo. Verumptā ad infernum detrahēris in uitus

magis finalē laci q qui plus se exaltat p superbi
am magis deicit p penā qd impletū fuit in
balthasar ut supdēm ē. qui te viderūt ad te
admirabūt. q. d. ita pfunde deicietis q qui
te uolut videre oportebit se admirare. Nūq
iste ē uir qui conturbauit terrā. i. hīitatores
terre qui conquassit regna subiciendo ea uolē
ter suo impio rex em babilonis multa impia
sibi sibi erat armor uiolencia. qui posuit orbē
desertū p magna pte mfectis incolis et urbes
eius destruxit sicut patz de ecclīa et multis
alijs locis quas destruxit rex babilonis. vinc
tis eius ab eo nō aperuit carcerem dimittendo
eos etiā post longam mansionē et sedn
ista expōem luce ista dicit de demōe significatiue
tñ quia tñ expō magis ostendat dictus scōr
Omnes reges. Hic ponit similitudo contra
regem babilonis quātū ad sepultura et meliu
rem pte ista de nabug de qo dicit hebrei q pō
mortuo eulmorodach filius eius quē mater
consolat ppter mala que tpe amentie pris fece
rat timēs ne resurgeret a morte sicut redierat
de amentia consilio Joachym fecit eū de sepul
chro extrahi et peculatū diuidi et vulnerib
dari ut sic pōs euolantibz pces nō possent
iterū congregari et secundum hoc dicit Omēs
reges gentiū omnes dormierūt sompno mor
tis in gloria. i. honorifice sepulti. tu autē
iectus es de sepulchro tuo modo pdicto qi
stirpe mutilus qui ad mensam ē vestis. sume
polluctus. q. cadauer sic extractum sume ē
polluti. cū hijs qui mactant gladio quor
cadauera remanent insepulta et sic a bestijs
et ab auibz deuorāt. descenderūt ad finē dume
ti laci qua arenibz deuoratis ossa remane
ntia p mundinatā pluuiaz trahunt ad lacū
et paludes et descenduit ad finē cetera pa
tent ex dictis. Tu enim. Posita insultatiōe
contra regem babilonis hic cōmi. ponit confir
matio insultationis p hoc q denūciat ei
minacē regni et primo confirmat verbo 2°
exemplo ibi Juravit dominus. Circa p̄mū dī
Tu enī tiuum tuū disperdisti. i. eius pditionē
memuisti et similit exponit qd subdit. tu po
pulū tuū occidisti non revocabit semen. s. regnum
babilonicū saltem quātū ad ppetuitatem nabug
sed subdit. ppter filios eius occisionem qua
balthasar fuit infectus et tota cognatio eiꝰ
et trāslatum ē regnū ut pdictū est et sic patz
litta vsq ibi et ponam eam. i. babilonē in pos
sessionem ericij qua facta ē inhabitabit hominē
bz ē aut ericius animal spinosū et stipulas eā
auferendo pauones de ea sicut de tomo sordes
cū stopa. Juravit. Hic confirmat exem
plo. s. regem Assyror quē deus destruxit an
destructionē regni babilonis et utriusq destruc
tionem ponit ysaias in plurib locis et hic
ponit ab eo prima in signū certū destructionis

ꝺAIa

babilomet fruē · q· dicat eī uideruṁ dictum meū impletū de rege Assyrioꝝ siaacs ẽtiaꝫ dmaliē ipm̃ implendi de regno babilonioꝝ et sem̃ hoc dicat· Juraut dñs· i· firmē stiuit si nō ut puiam· i· in pñia mea disposuit enemet et quid sit illud subdit· et ante iam assyriꝰ in tia mea· i· in iudea vbi pigebat diuinus cultus et ideo dicat· terra dei specialiē et in montibꝫ meis q· iudea ẽ tia montuosa· consulte eū q· angel' dñm̃ de ẽatu assyrioꝝ exiẽte in iudea possit· eluerunt milia bellatoꝝ· iiij· ꝑ· vir· et auferet· ab eis iugū eius· i· ab Ezechia et ꝓlō ipse hꝰ constituī qd̄ cogitauit sup omeñ tiam· e· ab assyrio depssam et grauatū q· ab ea auferā t iugū assyrioꝝ et p hoc q· dicat· hic hoc cō stituī qd̄ cogitauit pr q· ẽ hic ꝓphia p̃destinatiois et p quē· mfallibiliē mplendi utpꝫ ex p̃dictis et hec manus· i· dom̃i vtus ex tenta sup omnes gentes ad liberandū eas de oppssione Assyrioꝝ certa patenter· ℣· Juramento· possit· ꝓphera demũciauit pũitionem Assyrioꝝ qui captiuauerūt regnū isrl et babilonioꝝ qui captiauerūt regnū iuda hic cōiter demũciat pũitionē aliaꝝ gentiū de afflictiā veruntp regni gentiuꝫ et affligentes ad unitatē et primo demũciat pũitionē philistinoꝝ et sed' alioꝝ cū· xv· et ulcta pnt pace bit q̄sequendo· Circa p̃mū faciēd q· qđ Achaz fortitudo regni iude fuit multū debilitata ꝙ ter eius malicā quia pcussit filius Romelie ozidit de iuda· c· xx· milia et qđ philistiim mtrierūt regnū iuda et acceperūt plures ciuitates et habitauerūt in eis· ij· pal'· xxviij· et de hoc letabant· fr mortuus Achaz Ezechias filius eius qui fuit homo et iustus fortificauit regnū et pualuit adrisꝰ philisteos sicut qd̄ dicat· iij· ꝑ· xviij· ipe percussit philisteos usq; ad gazam et finibus eoꝝ oīb a turre custodū usq; ad ciuitatem munitā et demū dicat hic ꝓphera hoc futurū ad pli inde conflationem et philistinoꝝ deflatione et p mo notat tpūs dicens In anno q· mortuus ẽ rex Achaz· i· anno p̃mo Ezechie qui mortuo Achaz regnauit immediate sicut ẽ omnibus istud· i· facta ẽ revelatio vsque de pũitione philistinoꝝ. Jdeo subdit· Ne letetis philistea omnes tu· i· nulla ciuitas tua letet· q· omnes nō et multi equipollēt vni dicit q· hic omnes ciuitates nō letet· secundū ordinē ostructionis idem ẽ ac si dicat· nulla ciuitas philistinoꝝ letet· e· de hoc qd̄ subdit· qui cōmunata est virga· i· potencia percussoris tui· e· regum iude qđ ante tpūs Achaz q̄sicut te peute et sibi iure sicut p̃ tempe dr· u· ꝑ· v· et tpe Ozie ut hēt· ij· pal'· xvio· vbi dr de Ozia ascendit ẽ et pugnauit contra philistinos et destruxit murū geth et murū iabne murū q̄ azoti tri

qr ꝓ malicia Achaz diminuta sunt potencia regni fr iterū fortificauit tpe Ezechie Jdeo subdit de radice eius volubis· i· de pō dauid et aliis regū potentiū egredietꝰ· nō nascendo q· iā erat in primo anno regni sui sed ad bellandū contra vos o philistei regulus· i· Ezechias qui plus nocebit vobis q̄ predecessores sicut regulus qui idē est q· basiliscus qui ire serpentū a basilicis grece q· est rex latine plus eis nocet q̄ alii serpentes q· inficiat flatu et visu nec mirandū est q· dauid suis et ezechias deuotus noīant volubis et regulis nomibꝫ qua hoc ẽ ꝓpe nocumenta q̄ fecerūt infidelibꝫ sicut et sampsō q· in catalogo sanctoꝝ pomerius hebreus· xx· noīat volubis et terrestres genesi eius· fm omnes expositores· et semen eius absorbens volucre· i· depmens philistinoꝝ sirpibus mmis eleuatum et victoria tempe Achaz hiere· et pascentur primogeniti pauperes· i· iudei tempe Achaz depuuati relevabiliē tpe Ezechie· et pauperes fiducialiē requiescent mfecto ẽatu demachib p angelū et philisteis p Ezechiam depressis Jdeo subdit et interficiam in fame radicē tuā· i· virtutem philistinoꝝ in obsidione ꝙpter defectū victualiū· vlula porta clamabit ciuitas &c· i· custodes portarū et habitatores ciuitatis ꝙpter miseriā in nobis futuram· ab aquilone em̃ fumus venet· i· ex ẽatu Ezechie mendens tiam philistinoꝝ qua gethi et alie ciuitates philistinoꝝ sibi posite quas destruxerat Ezechias declinauit versus austrum lem̃ ꝓter timorem ei· vnde mouit ẽatus Ezechie ut dicat ra 2a· Aliꝫ ꝙ exponit de ẽatu Assyrioꝝ et babilonioꝝ q· a pte aquilonari venerūt ad destruendū tiam philistinoꝝ fr ꝓma expō magis assonat predentibꝫ et subsequentibꝫ unde sibi dicit· et quid respondebit nūcius eius gentis· i· mi cius ezechie et principi eius qui disturbantes ꝙ iudeam p̃dicabant dicentes Reuertimini ad dominū deū Abrahām ysaac et israhel et reiecte ad reliquias que effugerunt manus regis Assyrioꝝ &c· u· pal'· xxx· et subdit· rñsio quia dñs fundauit sion· eligens loci illi ad sui cultū et in ipō sperabunt pauperes populi eius q· nō sibi illi de regno iude fr etiā multi de regno isrl venerūt ad Ezechiam mente dei ostendentes de diuina protectione ut ibi dr· sic exponit Ra· Aliqui nō exponentes mī de nūcius hemma alib exponūt quos misit m ierlm ad tentandū Ezechiam et ꝓphām eius ut hēt· u· pal'· xxxij· et rūsum fuit eis q· nō timerent se regi Assyrioꝝ fr magis confiderent de diuina protectione contra eū Ezechia audit ad hoc hortante ꝓpha ut hēt· ibidem· ¶ Capitulum· xv· Huius qđ ab· hic post denūciationē pũitionis philistinoꝝ ꝙpter de nūciat pũitionem Moabitaꝝ qui descendebāt a loth cui pater iudeoꝝ Abrahām sera

multa bona edocendo eũ de amm et mde dnẽdo
eũm egiptũ et reducendo ḡi xxij. et liberãdo
eũ de manu amiciplel qui duebant eũ captiuũ ḡi xiij. et ꝑ ꝓces suas liberãdo eũ de sb
uersiõe zodomoꝝ ḡi xvij. et dõ agabite de
belxãr filios ysrl dilexẽ et ꝑ contrio tũ ꝙ red
dentes malũ ꝙ bono grauebant de eoꝝ afflic
tiombꝫ et dõ ꝙphet hic denũciat eoꝝ vasta
cionem et cẽ hoc primo vastatiõẽ eoꝝ denũ
ciare incipit ꝙdõ tñ cumsdi dicta sua reddit
In principio xvi. cio ad ꝙphetam redit ibi audi
uim. Circa ꝑmũ incipit denũciare eoꝝ vas
tatiõẽ dupliciter ꝑmo ꝙ Assyrios ꝙdõ ꝙ babi
lonios ibi ad torrentem Circa ꝑmũ dicit on⁹
agab. i. cuius vastatio michi reuelata simpliciter
que sequit. quia nocte vastata ẽ ar. nomen ẽ
ciuitatis regie m regno illo moab geuaut
tamq; confusꝰ et non potens rebellare et ac
cepit hic agab ꝙ ꝙphetã moabitaꝝ. quia noc
te vastatus ẽ murꝰ. i. fluctus ab Assyrijs eo
q; custodes murꝝ nõ poterant ita defendẽ de
nocte sicut in die. extendit dominus regula. i.
regis familiã et dybon. i. habitatores dybon.
ad excelsa. vbi erant eoꝝ ydola. in planctũ
qi dicit nõ ad satisfiandũ ꝙ victoria sꝫ ad flẽ
dum ꝙ directione sua. sup nabo et sup medeba
nomina sũ ciuitatũ ab aduersarijs captarũ. ꝙo
ab ululabit. ꝑ dolore emittẽs sonũ confusum
in cunctis capitibus eius calueciũ ẽc. q; sig
nũ tristicie deponebãt capilli et barba sicut de
de Job tonsꝰ capite cecidit in terrã. vel quia
antiquitꝰ capita et barba capitinoꝝ radebãt.
Deut. xxvij. de cruore carnẽ et de capiuitate
mdati immundoꝝ capitis. In cunis eius agẽti
sẽ sacco. In signũ tristicie ẽ captiuitatis sicut
dictũ ẽ de capillis qđ erãt homines in signũ tris
ticie mduerent sacco patz ysẽ. iij. que cũ
audisset agathocleus fecit vestimẽta sua et
induit ẽ sacco et in plurib⁹ alijs locis bibl⁹
sacco vestiebant captiui vestib⁹ spoliati. sup
tecta eius ẽc. In hoc tangit magnitudo doloꝝ
ce magnitudinẽ clamoꝝ. vsq; iaza. que est
ciuitas in extremitate regni agab. sup hoc
expedita moab vlulabit. et dicit hic expedita
uuences fortes cauentes armis et libens et
ex clamõe istoꝝ intelligit maioꝝ clamoꝝ alioꝝ
ad eoꝝ meũ ad agab clamabit. vbum ẽ ꝙphete q
pacientia eius insecute cui cã dicit capiti se
quẽti. vectes eius vsq; ad segoꝝ. i. fortes illiꝰ
ꝙli qui debent ee clausura et defensio alijs
fugerũt usq; ad segoꝝ vitulam. ꝙ lugubre re
tulancã. et dicit vitula in fẽd qnã seu mas
culino vtebant hẽitatores eius pro fẽd infecta
viao zodomitico. constinãtem. q; terremotu eoꝝ
ruit in sbuersione zodome. Hebrei dicit vitulã
bouem iuuenẽ. et dicit ra. ba. q ẽ ciuitas fortis
in tra moab ꝙ dicit bauinissam ad quã
agoabite fugiebant ꝙter eius fortitudinẽ et ꝛ

uidet verum q; alia legoꝝ erat sibi ꝛsa. ꝙ as
censi eñ luctꝫ nomẽ ẽ montis ad quẽ fugit
ꝙ ꝙli moab. In via oronaim. nomẽ ẽ loci
ꝙ quẽ incedebant fugientes et clamãtes. aque
emim nemrim. nomẽ ẽ riuoꝝ hñtium mi
nerabꝝ et ꝙ eius hñ hñtabil' defectꝰ erit ab
hñtantibꝰ. q. d. multo fortius alia loca vasta
nebit defecta et subdit causa. q; aruit hila
defecit gramen ẽc. i. iuuenes fortes et robusti
de moab pierit. stoni magnitudinẽ ope. i.
malitie eoꝝ in culpa. et vastatio eoꝝ ꝙ per
penã ex ymdicta diuina que eorrideat male
ac. Ad torrentem. hic q̃rit desolatꝰ
vastatio agabitaꝝ ꝙ lubilomos cũ dicat. ad tor
rentem saluat. i. ad trium lubilomis q̃ hyalum
dat flumina lubilomis ẽc ducet eos. ꝙ. lubilo
mi. qm̃ erit clamoꝝ ẽc. q. d. in tota tra mo
ab erit clamoꝝ ꝙtim morientiũ ꝙtim fugien
tiũ. Ioꝝ subdit quia aque dybon. nomẽ ẽ flu
minis in tra moab. replete sẽ sanguine mise
eoꝝ ponam enim sup dybon additamenta.
s. sanguinis q; post effusionem sanguinis ꝙ
Assyrios addicta est effusio ꝙ lubilomos Ideo
subdit Leonem ẽc. idest nabugo. qui vocat
leo Jẽme. iij. Mserebit leo de cubili suo et ꝙ
ꝙter crudelitatẽ eius et audaciã et q; forsitã
portabat leonem in armis sius depictũ sicut
fere romanoꝝ aquilam. Caplm xvi
mitte. hic tñitur reditus ad ciuitatẽ
dicti caplõ ꝑcedens. Ducebat enim
ysraas eoꝝ meũ ad agab. s. ꝙ com
passionem. Et ideo hic redit hymnus
compassionis causa. s. qui. xpm̃ quẽ ꝙphetat inde
lut nascitur. de ꝙlõ moab ꝙ Ruth agoabitidẽ
quã accepit Booz in vxorem ex qua genuit
Obeth Obeth Jesse sius ysai qui fuit pater
Dauid Ruth vltõ de qo descendit xps. Igit
et hoc ysaias primo denũciauit xpi nati
tatem et sedẽ eius regnum dignitatẽ ibi. et
ꝓnunbit ꝓnna in duas qr ꝙphetat primo fu
ar qđ dictũ est et sedõ qdam correctionũ in
fert ibi et erit Circa primũ intendit q; ami
qui prẽs milicie desiderabant xpi aduentũ
Ideo ꝙphetat ipm̃ denũciat ꝙ modũ dispensatis
diuine. Emitte agnũ dñe ẽc. i. o tu domine
pater emitte ypm̃ qui dicat agnus Io. i⁰ Ecce
agn⁹ dei ẽc dñatorem tre ꝙpe qđ dicat ys.
vltõ. Data ẽ mihi omis ꝑtas in celo et in
tra de petra deserti ad montẽ filie syon. i. ad
templũ in qua erat templũ in monte syon
vbi beata virgo obtulit filiũ suũ luce. ij.
Et erit hic ꝙpheta ex dictis insert rem
laturi videlicet q; staret xpẽ compaciendo ꝙlõ

marbitaꝝ

maabitar ꝑt̃ xp̃m ita eḡ ꝓpluis maab dele
bat compan ꝓlō iudeox er q̄ descendit xp̃us
p̄ Loz flaut et p̄ Ruth ut dicti ē adert eaā
ꝓphā aliam cōniem ꝙpiendi ·s· ꝑt̃ angus
tiam quā moabite erant passur· afflicti· n·
solent afflictis ꝙpiri et hanc cōnem p̄mit
tit dicens Ert eut flaut aūs fugiens ꝛc· ·s· ti
more ne capiat sic erūt filie moab ·s· fugi
entes ne capiant ab Arnon et tubilomis
in tñsitu Amon· fluuius ē in fmibz mat
bitar· in consiliū eōr sapientibz moab· ꝙre
consiliū· i· congga in loco secreto ad iudend
q̄mō possit manus effugē vastatoris et cōm
tat modū dicēs· pone q̄ noctem umbrā tuā i
meridie· i· fac latibula· quibz possit filios isr̄l
fugientes absondere in meridie ita q̄ ibi la
teant ac si eēt et tempus noctis· et idō subdit
absconde fugientes eis· opacando· et uagos
ne ꝓdas· s̄ ꝓscriptoribz tradendo et q̄ de filiis
isr̄l intelligat subdit· habitabit apud te ꝓfu
gi mei· i· fugientes de populo meo timoc Sen
nachrib q̄ licet non expleto ꝛeḡno tñ vastauit
alias ciuitates uere ut ḡt uy· ꝛ· xvuy· et
de illis multi fugerūt ad timm moab et ꝓbius
demōrat et sic Sennachrib de ꝓpinq̄o futurꝫ ut
moabite non retardent a receptatione ꝓphete
timoc Sennachrib dicens· finitus ē pulvis· i·
in ꝓpinq̄o est exactus timmādus qui dicat hic
pulvis eo q̄ corpa bellatoꝝ fuerūt in cinere
redacta ut dem ē cōsummatus ē mser· i· Se
nachrib est in primo attendendus a filiis suis
in tra sua· defecit qui conculcabat tram· ·s· Se
nachrib qui subiugabat sibi ḡentes cic· ¶· Et
ꝓparabit hic cōtez destructiōnis xp̃i regia
ꝓphā· cui dicit et ꝓparabit in mia solui· q̄ post
resurrectionem xp̃s ascendit in celū et sedet ad
dexterā p̄is ut ḡt aja ultrā cuius regimen
ē in dilectore mie usq̄ ad iudicii extremū m̄q
erit tempus iustice Idō subdit Iudicabit et q̄
rens· ·s· iudicii extremi et velocē reddens
q̄ iustū ē q̄ breue tempꝰ dabit finā ꝙ iustis
venie beatitudinis ꝛc· et contra iustos ire maledi
ctū agit xxv· ca· ꝓphe· mortuus ē uite breue ꝑbū
ire venie dicit regibus ire venie homi· Tota
autē istius de captiō pīe exponit hiz ·s· de mo
ab· ad litteram attendendo ca· ꝓcedente· ad cuius i
telligentiā sciendū q· mesa rex moab soluebat ꝙ
tributo regi isr̄l centū milia agnoꝝ ut ḡt
·uy· ꝛ· tñ postea mortuo Achab negauit et q
ex tunc ꝓphe moab erexit se in superbiam de
qua dicat ꝓpe sequenter· audiuimus superbiā
moab superbus ē valde· Jō rogatus nolens ea
superbiam repellere nitebant et hoc tributum
dicens· emittite agnū dominē dominatore tre·
nomina enī hebraica sē mediolanēsia et ideo
de facili ꝑt̃ dia dñatoꝝ ꝙ dominatorē sicut Is
nomina eorum et gelu indifferenter accipiūt
in castris actū et nō apud latinos et ē sensꝰ fm

ha· ba· Emittite agnū ꝛc· q̄ dicit ysaī q· sup
bis ꝓphe moab contra regnū iude contēpnēdo
q̄ illic qui fuit dñator et dominꝰ in tra mā· e
rex me aliqñ misit ꝙ tributo regi isr̄l agnū· i·
agnos accipiendo singulariter ꝙ plāli sicut eo
rum· venit missa grauissima· i· multitudo mus
tee de petra deserta· i· de tali loco tre moab vñ
mittebant agnū ꝓdicti ad montē filie syon· i·
ad sumariam que edificata fuit in monte
empto a somer· u· ḡt· vu· et erat metropol'
in regno isr̄l' et dē mons filie syon q̄ omnes
ciuitates terre iude fuerūt sub ierusalē in qua
est mons syon usq̄ ad diuisionem regni ꝓpe
bolem Ert erit ꝙt̃ superbiam moab sicut ante
fugiens ꝛc· q̄ vastatio fuit eis in fructu ꝙ sup
bia sua aī alios malis· ¶ Conterz oñdit ysaīa
modū euadendi hanc penā· s· ꝙ oppressionē ad
filios isr̄l' dicens· Init consiliū ꝛc· et exponat
ut ē usq̄ ibi Fimetus ē enī pullus consiliū eius
ē in mser defecat qui conculcabat tram ·s· Ra
ba· dicit q· ē una hebraica defecat sicut consi
lium ē mamilla defecerūt mobilia de tra
qua trahī sic exponit defecat fluuius· i· alia q̄
aī habitabant in tra moab nō fugiēt amplius
lac matrū suarū estimatū ē mamilla· i· defe
cit lac de mamill' aluī Unde moabite in lac
te et butyro solebant habundare· defecerūt mo
bilia de tra· i· alia que grauāt sup tram
q̄ hostes duxerūt ꝑdam Hanc enim penā
comminat eis ysaias et dicit quiescat se ad mica
dī fortificationē regni iude tpe ezechie· d· et
ꝓphet in mia solui quia ex dei mia exactus
Sennachrib ab angelo percussus fuit et ꝙ fu
giens ad tram suam interiit ibi et tuc exe
dias in pace et gloria regnauit ut ḡt· ys
pul· xxu· et sedebit sup illud in veritate· vñ
dicit fiat pax et veritas in dieb meis· uy·
ꝛ· xx· in tabernaculo dauid· i· in auctoritate qua
edificauit dō· Judicās et querens iudicium ꝛc· q
ꝓpe fuit iustus et in alios iustitiā seruauit
¶· Audiuim⁹ qua fm exposītores hebraicos
et latinos moabite nō fecerūt fm mon
tionē ysaie de obseruando fugitiōs de ꝓlio isr̄l'
Idō non euaserūt penā cōminatā et ad hoc
designādū iniuit huc ꝓpheta ad destruendū eōr
eōz penā et culpā et primo ꝓdicit exterminium
Idō excludit eōz remediū ibi et cuc· ¶
Contra primū dicit Audiuim⁹ superbia moab ꝙ
summā volantem superbia eius in factis et aro
gantia in ꝛbis et indignatio eius in certioribz
signis plusq̄ fortitudo eius· Modus ei superbi
ē plus estimare de se q̄ sit in ueritate Idcirco i·
merito istam superbiā· vlulabit moab ad moab
gentes adiuuāt auxiliū et nō inuenient
ipse qui letant sup muros eorū lacrimis eles
em muri fidelium antiquorū de lacrimis eorum et
in fortitudinem saluti muros gloriabunt
moabite loquimini o vos ꝓpete plagas suas

·i· miserias eius sup̃ducturus· qñ sup verba e
sebon· nomẽ ẽ ciuitatis famosẽ in ea illa· de
serta ſt̃ a suis ysraelitis inde fugientibus
vineã Sabama· ciuitas enim moab habũ
ams in vineis· dñi gencũ exciderũt· i· As
syrii ꝓmo et postea babilonij et dicit̃ verũ
dñi gencũ qz temporibz suis multas gentes
suis dominijs· flagella ei⁹ ·i· palmites que
vulgaꝛ vocant flagella· et sic ẽ in hebreo
tñ acꝛpuit̃ hi palmites metha⁹ qz ꝓpl̃ il
lius ciuitatis que habundauit in vineis ut
dom̃ est· vsq ad iazer pueneꝛũt· fugiendo
aduſarios· errauerũt in deſto· homines enim
p timoꝛe fugientes de facili errãt qui⁹ turba
tione mentis· pagses ei⁹ ·i· vni sortes velue
ta ſt̃a duo tamq̃ mutiles· trãsierũt mare ·i·
custate ducti in captiuitatem ad finem aliena
et vocat̃ hic fluuij custates mare qui⁹ ei⁹
magnitudiem stom̃ morem hebraei dmo
nis q⁹ congregatõ aquaꝛ mare vocatur·
stom illud genes· ·i· congregatões aquaꝛ
appellauit maria· Sup hoc ploraboꝫ hi dicat
ysaias opacões ꝓpl̃ moab vñe sup̃ducã
in fletu ·i· vacater et nõ fiate opacões iazer
ẽ nomẽ ciuitatis in moab· et vineã Sabama
·i· sup Sabama ciuitatẽ hinc autem vineis·
qz iste ciuitates fuerũt destructe et eode mõ
exponẽ⁹ qđ subdit̃· Inebriabo te lz Esebon
em et Eleabe ſt̃ noiã ciuitatũ in moab et
causã sue opassionis subdit· quia sup vindẽ
miam tuã et sup messem tuã· vñ debebas
viue· vox altati sunt· ut· Hosuũ sibi
rapienciũ· et auferet̃ leticia et exultatio
de carmelo· letus ẽ in moab festal' in bla
do et vino· et in vineis nõ exultabit· lz·
qñ enim vindemia ẽ hinc ams et messis et col
ligut̃ poaslice homines exultãt et cantãt
et ideo qñ ab adiſantis ꝓhim occidit̃· et pñ
fugant̃ et messis et vindemia ab adiſantis
capit̃· cuꝛ hẽtur· matia tristicie et ploratꝰ·
sup hoc vent̃ meus ·i· mens mea eo mõ lo
quẽdi q⁹ dicat̃ de aliq⁹ ꝓpz luita· pariẽ habet
in ventre· ad moab qñ crethaea sonabit· emit
tendo voce lugubrẽ gemitũ sicut in fletu moꝛ
tuoꝛ aliqñ cantabit̃ carmẽ lugubre in cy
thara· et ustera mea mouebit̃· ꝙ spassionẽ·
ad muri cocti latis· i· ad moabitas qui hitat
in ciuitatibz talibz clauste muris ut sup̃dicm
ẽ· ¶ Et erit· hic cõtin ꝓpheta excludit reme
dii dicẽdo· et erit ai appuent q⁹ laborauit
moab· s· in ami ad defendendũ· sup excelſ mis
dicit̃ ad sancta sua ·i· ad ydola sua in montibz
posita q reputabãt sctã· Ideo de hi sancta sua nõ
simplicit̃ absolute· ut obstaret ꝙ sua liberatõe·
et nõ valebit· qz ydola nulla virtutẽ hñt ad
iuuandi· hoc ybi q⁹ locutꝰ ẽ dominꝰ ad moab
·i· de pũitione moab· absq retractione· i· ih· ex
tuc· i· ab eno qz ex tuc omia futura disposuit
in· ya· exponit· ex tuc· i· ex tempe q⁹ moabite
aduenerũt balaam ad maledicendũ ꝓphe i sꝛl·
nui· xxij· disposuit deus hanc penã sup̃mo
abitas futuã· Non tñ intellexit ꝙ hi q⁹ ali
qua nouitas sit in deo sed qz istud firm̃ fuit
dispositum seu meritoꝛũ respectu pene· que hi
sciebãt· et mic locutꝰ ẽ dñs· s· ꝙ me ꝓphetã
dicente· In tribz annis qñ anni mercenarii au
ferẽt gloriam moab· lz aliqui numerãt istos
tres annos a morte Achaz sed hoc nõ videt̃
vim qñ vastatio moabitaꝝ fuit post destruc
tionẽ regni sꝛl· ut patz ex supdictis· Damas
cus vo metropol' in regno sꝛl' capta fuit et
ꝓpl̃s captiuatꝰ· vi· anno Ezechie· ny· x·
vny· et ꝙ ogdo· vi· anno post mortẽ Achaz et
ideo alij manent a captiuitate regni sꝛl· alij
a captiuitate regni iude ya· ya· quit alit̃ ex
ponit dicens q⁹ Salmanasar tribz annis
pugnauit contra Samariã et eam cepit
·iij· R· xvny· et in suo exercitu erãt moabite
sepedicti et sic exponit qđ dicit̃ hi· In tribz
ãnis· i· ꝙ tribus annis quibz moabite cũ Sal
manasar impugnauerũt filios isꝛl· qui ami
serant· i· qui amisserũt moabitas qui
serant eos q⁹ ꝙ stipendijs erãt ibi· auſe
ret gla moab· ꝙ vastatõe tie sue· q· d·
illud firm̃ eoꝝ in tribz ãnis deis fuit causa
sue pũitionis a deo· et sic ꝙ hi dicit̃ hic· In
tribz annis· nõ ꝓfuit̃ tempus sue pũitio
nis sed assignat̃ eius cũ pcal' qz conducto
balaam pdicta et ista impugnatio ꝓpli isꝛl·
cõtigerũt ab hs· et ea moabitaꝝ sup̃bia
ut dictũ est· et relinquet̃ in eo sicut in nem⁹
pauis· qz pauci de moabitis effugerũt
manus vastatoꝝ l' qz aliqui pauci et pau
peres a vastatoribz fuerũt dimissi ꝙ cultura
tene sicut Nabuzardan destructa terra in qua
ꝓpl̃i reputatiois in babilonẽ et de pau
peribz tie reliquit vinitoꝛes et agricolas ut
hꝫt Jeremie vltiõ·

Capl̃m· xvij·

Onus Damasci· Hic pomt̃ pũitio
syrioꝝ ꝓpl̃i isꝛl' ad parũ indu
cuit quia Facee rex isꝛl' fuit
cõsedens regi syrie ut dom̃ est
ẽ cap⁹ vij· et sicut dictum est in amicicia ita
in ydolatria simulat̃ Achaz rex Juda fecit
fieri altare holocaustoꝝ in templo ad similitu
dinẽ altaris qđ erat in Damasco ut hꝫt ·iij·
R· xvi· Diuidit̃ aũt ꝓpha capl̃m in tres ꝓtes
qz primo destruit̃ pũitio syrioꝝ filioꝝ isꝛl'
ad parũ trahencium· Secõdo filioꝝ isꝛl' in pris cõ
sidentiũ ibi· et erit· et tcio· Assyrioꝝ vastatio
vastantiũ ibi· Ve multitudo· Circa primũ
dicit̃· Onus Damasci· i· destructio syrie a
do pũitia qz Damascus erat metropol' in Syria
Erit Damascus destructa cẽ· s· nõbil' ut expo
nit aliqui eo q⁹ Theglathphalassar qui
interfecit Rasim regem syrie non legit̃ eam

ysaie

desmeruisse si illud qđ subdit videt repugne-
et ent sicut acinus lapidi in manu. Et idō
dicend q Damascus fuit destructa p Thye
glathphalassar vl'aliū sibi succedentē et pos
tea redificata sicut legit de rebus q bis fuit
destructa et bis redificata derelicte Aver-
nomē ē regiones in regno Syrie in qua sūt
plures ciuitates Aver aut̄ qđ ē nomē com̄
ciuitatis ē in iudea tribus enūt. 6. gregib;
aduſanor. et requieſcet ibi et nō erit qui ex
terret. 6. de tribus q̄ pluſ Syrie fuit trāſlata
Qrenē ut hēt Amos. i. et q̄ Syri erāt con
federati regno isr̄l ut dn̄s ē. 6. vij. ca. Ideō sb
dit. et cessabit aduitoriū ab Effraym. i. a regi
no isr̄l. noiāto ab Effraym eo q̄ Jŏboam p̄mꝰ
rex fuit de illa tribu. et regnū a Damasco
eo q̄ nomē regni fuit ablatū p Thyeglath
phalassar. et reliquie Syrie sicut gloria filio
rū isr̄l erūt. i. isti et illi captiuabūt̄ paucis
qui a dentibus fugiendo et sic finē ē q̄ sicut Thye
glathphalassar captiuauit plurimos Syrie sic
salmanasar regnū isr̄l ut hēt. iij. Cap̄.
Et ent. hic cōtinet̄ describit̄ puniio regni isr̄l
eo q̄ confidebat de adiutorio Assyrioꝝ pluſq̄ de
deo et ad cor. ydolatriam trahebāt̄ Et dicit
in tres ptes q̄ primo ppheta denūciat
punitionis effectū sicd eius fructū ibi In die il
la ciuitates. Circa p̄mū dicit. Et erit in die
illa attenuabit̄ gloria iacob. i. regnū isr̄l et
hoc p destructionē Syriorū de quoꝝ confidentia
gloriabat̄. et pinguedo carnis eius emarcef
cet. i. ducet eius deficient Unde de aliq̄ ho
mine diuite dicit̄ cōiter q̄ ē pinguis et hō
fuit q̄n Salmanasar cepit Samariā et po
pulū captiuauit et sic diuicias regni sibi Sal
manasar rapuit. et erit sicut congregās in
messe q̄ resecat. i. pauca de pplo isr̄l euadent
sicut spice remanentes post terga metentiū
pauce sc̄t. in valle Raphaim locus ē in idea
vbi pbilistei venerūt ad pugnā d' cont̄ Da
uid sicd 2 Reg. v. dēlinquet in eo q̄ remanet̄ qui
remanet post vindemiatores. et sicut excussio
olee 2c̄. ē aut olea fructꝰ oliue q̄ sic intelli
git q̄ pauci mō euadent manus Salmana
sar sicut p̄ vindemiatōis pauca remanēt mor
um et pauce olee post excussionē oliuarū In
die illa. hic oñdit hūs p̄nitionis fructꝰ qua
illi qui euasērūt fugiendo postea venerūt in
regnū iuda sub Ezechia rege et sluenīt dn̄o y
dolatria dimissa et hoc ē qđ dicit. In die illa
respiciet homo ad factorē suū. 6. ad deū et
patrē suū ex dictis. Q. In die illa. hic redit ad
ppheta ad denūciandū destructionem regni isr̄l
dicēs. In die illa ciuitates munite erūt deser
te. ab Hiatoribus suis in captiuitatē ductus. sic
arator et segetes 2c̄ q̄ sicut filii isr̄l nō potue
runt defendere ea q̄ erant in campis ita nec sepul
in ciuitatibus munitis et hymnis destructois cā

subdit cū dicit. et eius deserta q̄ oblita es deo tui
2c̄. quia plantabi plantationē fidelē. secūm er
positos mos quia misticē hoc dicit eo q̄
subdit et germen alienū. s. a fide et moribus
semīabis et ad hoc conducit qđ subdit In die
plantationis tue labrusca. i. nutrisiluestris et
inutil' et p ista designat̄ pplī isr̄l malicia
ria. ita. alii exponūt dicēs q̄ quia loquit̄ hic
de pplo q̄ modū sicut ei dicit. quia plā
tabi plantationē fidelem q̄ pplus isr̄l fuit
plantatus in sanctis patriarchis sed q̄ postea
declinauit ad malicia Ideō subdit. et germē
alienū semīabi. in die plantationis tue. i. re
ceptionis legis diuine in monte Synai q̄ do
plantauit isr̄l trāsq̄ uitem spalem q̄ legis
datione ita q̄ plantatio hinc accepit alius
q̄si primo. labrusca. q̄ tue fecit sibi vinea
spalem. et mane semen tuū florebit
i. anī tpis debitū et sic fructu carebit hoc mō
pplus isr̄l glians de confidencia Syriorū mō
iemente efflorent et ideo pena sterilis fruit ut
pdem est. Ideō subdit. ablata ē messis. 6. isr̄l
ab Assyriis In die hereditatis hebrei dicūt In
die infirmitatis q̄ vetus pplus isr̄l tue fuit in
firmata et adnichilata Ideō subdit. et dole
bit gruis. sicd autē trāslationem manus sic ex
ponit In die hereditatis. i. tpe q̄ debebat col
ligi messis et recondi in horreis et ut hēdi
tas possideri. et dolebit gruis. 6. isr̄l ē mal'
sibi illatus Cā aut̄ dirisionis hymni latine est
q̄ dn̄o hebraice q̄ ponit hic. 6. nahela. eq̄
uoca ē ad infirmitatē et hereditatem et in
mitatē. Q. Ve multitudini. hic describit̄
punitio Assyrioꝝ regna Syrie et isr̄l vastā
tui cū ait dicit. Ve multitudini populoꝝ multoꝝ
qui venerūt cū Sennacherib contra iherl̄m et
ponit hic ve p onere q̄ idem importat̄ in pro
posito. Ve multitudo maris sonabit 2c̄. In pro
cessu enī erat⁹ fit magnus tumultus et col
lisione turboꝝ et motu carnui et sanguinis hu
mani et maxīe q̄n erectus ē valde magni
q̄lis erat erecto Sennacherib nisi repabi eum
p angelū tuū percutiendo eū erectū. iij. Reg.
xviij. et paul fugiet qua Sennacherib vsq̄
plaga cū paucis fugit ad tiam suā valde
velociter. Ideō subdit capiet sicut pulmus 2c̄ in
tpe vesp̄e et ecce turbatio q̄ percussio dn̄i sta
fuit de nocte que mapit a vespe. in matutinō
et nō subsistet. quia Sennacherib in mane vi
dens plagam sui exercitus fugit ne dn̄i ē et q
cludit ppheta. hec ē ps 2c̄. i. pena dicti est
illud qđ iuste redditur inimicis suis.

Terre cymbalo. Cap̄. xviij.
ra. 2a. exponit hic cap̄m de destru
ctione gog et magog q̄ rege mes
sham que iuxta erispectat̄ venturi
sed hec exp̄o immediate pertinēdo ad aduen
xpi tm̄ fuerit in p̄timo et ideo expositores mi

dicit q̄ ysaias hic incipit de subuersione pñtionē egyptiorū qui tpe ezechie fuerūt ꝑsequti de regno israhel confidentes in suis auxiliis et sic rebellauit contra regem babilonior. Propter q̄ captiuitas fuit ꝑsequti et destructa ciuitas et templū. Dic igit̄ pñs capl̄m in duas ptes diuidit. q̄ primo describit egyptiorū pua ruina. secūdo pene annihilatio ibi. Omnes lxx. Circa primū dicit. Vexatione egipti cymbalo alatz dicit. aut egipti alatz cymbalū. ecce dominus egipti deuincendo regno inde magna ꝑmissa fiducie ipm̄ manū confidē sub alatz suatz umbra. que tñs flumē ethiopie istud flumen ē nilus diuidens egyptū ab ethiopia et ꝑ ipm̄ ꝑtransiuit alexander magnus de ethiopia in egyptū. que mittit in mari legatos. i. nuncios ꝑ mare ad regem iude ipm̄ assecurando. in vasis papiri. i. in nauibus de papiro factis. est enī papirus unus ex magnis q̄ inde poterant fieri nauicule ut dicit aliqui. vel ut dicit alius. in uasis papiri. i. in luteris in papiro scriptis quas portabāt dei nuncii videt enī in. q̄ papirus nō aptus ad hoc nunc realit̄ fit enī similitudinaliter. et ꝑ ligno aplanato sicut nunc habet scripturam plānā et abscisis nodis. vñ et gen. vi. dicit tibi archam de ligno lenigatis. i. dolatis et aplanatis ut dom̄ fuit ibi. In hebr̄o habet de ligno Gopher: et ista eadem dictio ponit hic vbi dicimus in vasis papiri. In hebr̄o habet in vasis gopher. et ꝑ hebreos sign̄t nūcii nō realit̄ enī similitudinaliter aptus hic et ibi mō dicto Archa enī noe que fuit tante q̄ntitatis nō pōt fieri de nauib. sed angeli. i. nūcii ad gentem dimissam et dilaceratam. i. ad gentem regni inde ut ꝓbet in fine. Iuuus ꝓpe hec gens fuit mlt̄ triplicat̄ diuisa. et dilacerata et frequent̄. a regibz ifil. Egypti ꝓmū Assyrioz et babilonioz ut ꝓz. iuxta. ad ultimū tribulatiōnē a ptate sed a misera. et supueniente q̄ uobis tandē nō misereamur et misericordiā ex nra assideratione meatur terrorem alijs ne similiet eis attingat. postea nō est alius. et misericordiā gentem exspectantem. et auxilium ab egyptijs contra regem babilonis ꝑ quā illa exspectatio fuit frustra. Ideo subdit. et consultatum ab exercitu babilonis. quos diripuerūt flumina. i. impetu aduersoz. tm̄ cuius et q̄ ste illa tm̄ subdit. ad montē nōis ei qz ibidem erat templū nomī dei dedicatum.

Omnes habitatores. hic cōtinet ponit egyptiorū pūitio. Circa quā sciendū q̄ pūitio egyptiorū ponit in hoc cap. et duobz sequentibz cōtinet exponit a doctoribz mis de pūitione egypti. q̄ fuit ꝑ Assyrios ꝑ salus iudeis ne ipsi videt michi q̄ melius exponat de triplici a pūitione egipti quaz primā secm̄ ordinem hist

toria facta fuit ꝑ Assyrios secūdā ꝑ babilonios tertia ꝑ Romanos et primo hic ponit secūda tertia cap. vii. et tertio prima cap. xxi. Scripturam nō sicam nō sequit̄ secm̄ ordinē historie et magistri ꝓphetas sed frequent̄ prius fiat posterius scribunt̄ ut patet q̄ in omnibz libris sacre scripture Reconsiderate ecclā primo ponit ꝓpheta pūitionem ꝑ babilonios factam gentibz ad ꝓpem ꝓcedentem. In qua posuerunt pūitionem egyptiorū ꝓbendo confidentiā falsā rebellandi contra babilonios et ideo immediate subiungit pūitionem egyptiorū ꝑ ꝓpos est diuidit in duas ptes q̄ primo ponit egyptiorū pūitio. secūdo iudeorū consolatio ibi. In illo tpe. Circa primū dicit ꝓpheta Omnes habitatores orbis. i. egypti et ē locutio ꝓbolica ad denotandū magnitudinem illi⁹ regni et multitudinē ꝓli sicut dicit ꝑ prius est totus mundus ei⁹ eleuatus fuit signū. i. vexillū regis babilonis in montibz. i. in fortaliciis in alto sicut arbor. videbitis ad desolationem vrām. et clangorem tube audietis. ad concitandū bellū contra totam terram egipti residuum ecce quia estatum. i. protector egyptiorū. et considerabo in loco meo. i. in meipso. Die meridiana lux. q̄ omnia nuda et pupta sunt oculis domum. et sicut nubes roris in die messis. q̄ refrigerat messores a labore et calore ita refrigerabo babilonios in laboribus belli ut de facili possint vos deducere et detruncare. ante enī messem. i. ad ꝑfectionē totus efflorescit. et ꝓpe egypti et in matura ꝑfidē ꝓcurauit. i. ante tps debitū et sic acto coercebit ideo subdit. ꝑsecabunt ramusculi eius falcibz &c. i. milites egypti eadem vsq̄ ad mimos mētiacet. et relinquet simul aubis montibz et bestijs tre. et cadauera egyptiorū ab eis deuorāda et estate ꝑtem. i. etate integra. erūt sup eū volucres. quando sitas hiemabunt ad comedendū ꝑ illo tpe. et omnes bestie tre sup eū hyemabūt. i. sitas ad comedendū ꝑ totū hyemem habebūt. ꝑ estatem enī hic ꝓcitam et hyemem intelligit tps vnius anni ut dicit hi. ia.

In illo tpe hic cōtinet describit consolatio iudeorū facta ꝑ Cyrū regem ꝑsaz. qui dedit licentiā iudeis de redeundo in iudeam et vasa templi remisit eis ut habet ꝑmo esdre. i. et ysa. ē. qō dicit. In illo tpe. quod postea nabuz. debellauerit egyptū tpe balthasar nepotis sui regni babilonie fuit ad medos et ꝑsas trāslatum. deferet munus. i. vasa a Tyro remissa. ut dictū est et ea q̄ iudei remanentes in babilonem remiserūt munera ad templū dñi cultores ꝑ iudeos illuc redemptes ut habet ꝑmo esdre. i. a populo dimisso. et cetera. i. est a populo regni inde dimisso et dilacerato nō sup exponitur.

Capl̄m xxv.

Ous egipti. hic obiter denuncat
pnām egiptior p romanos et
primo pomt dicta pnām ydo u
deor confusio. ibi. In die illa e
nīt. Circa premit scendī q Antonius col
lega Augusti cesaris sub q natus fuit xps
amore cleopatre regine egipti aptius repu
dauit vxorem suam Augusti sororem et cle
opatram acepit et Augusto bellū mouit
a quo trī fuit debellatus et capta egipto
et q tempe Augusti ypis fuit natus et m
egiptū portatus ideo ab hoc incipit ysaias di
cens. Ecce dominus ascendit sup nubem leue.
assumendo sibi carnem humanā q dicat
nubes q nubes surgit generat in deum et le
ue. q nō fuit aggrauata ponde pene originalis et ingrediet egiptū fugiens ppetuā
enem heredis. ait q. et mouebūt a facie
egipti a facie eius q ipo ingrediente egiptū
simulachra venerūt ut dicat in scolastica
hystoria ni signū destructionis ydolatrie p
dicatoēm eius angli destruende. et cor egipti
tabesset in medio eius. hoc refert ad Antoni
um regem et cleopatriam regina quia sic
cor mouet alia membra sic ypli egipti mo
uebant rex et regina et hīs dicit tabesset i
medio eius q circa egipti debellato Anto
nio fugiens serpū metuebat ne caperet ab
Augusto et similit cleopatra exercuit se
pentem venenosū ad se mordendū et sic
morsu serpentis meruit. et obmutescere faciā
egiptios ē. q aliqui eor timentes Augusti
ptātem meruerūt se ei. et sic pugnabāt cōtra
alios egiptios qui erāt cū Antonio. et dnūs
pet spūm egipti. i. fortitudinem eius. et consi
lium eius populis q Antonius intendebat
Augusti deiare ab impio et audit egno.
et interpellabunt simulachra ē. q Antonius
et cleopatra in tabulis confidebant. et tradā
egiptum in manibus dominor crudelis quia
multi egipti fuerūt in illo bello occisi et
q capto egipto a romanis fuerūt ibi positi
pfecti romanor qui sup eos ponebat gra
ue iugū. et ter sortis dnābit eor. e. Aug⁹
tus qui fuit imperatores fuit potentissim⁹
et arescet aqua de mari et flumis desolabit
et p hoc intelligit desolatio tre egipti q
ex vna pte ē mare et ex alia sup nilum.
calamus et iuncus marcesset ē. p hoc designat
q gaudiū et letitia defluent de egipto q
vinee nūc et calami letitiam signt vnde ptī
virens dicit ante videre. et marcebūt piscatores
ē. multi enī illius artis erant in egipto eo
q hūdat aquis habet enī mare et vna pte
et nilū ē. confundet qui equabāt limū. i.
qui faciebant subalia opa de limo et qui tē
xuia eius plectencia. i. aurifia. omes qui
faciebant lacuuas. i. vnuaria. p ista q dicta
sūt intelligit q omes artifices egipti p romanos
deperdent et vastient. et obiter idem odit
de principibz et maiorubz. cū dicat stulti principes thanees. dē a tanno auctore egipti
valde nobili sapientes consiliarii pharaonis
ē. Antonii vocat pharaonem q omes reges
egipti ab antiquo et xpo usque vocabant pha
raones. dicebāt consilium insipiens. q Anto
nio de monendo pelui contra Augustū. quo di
cebāt pharaonis filius sapientiū ē. allegabūt
enī q in egipto vigebat sapia ab antiquo
ut lēt in primo me. et q illud regnū erat
valde antiquū et antiquis status q regnū
romanū. qd incepit xpo Achaz regis inde ut
lēt in hystoria scolastica et sic dicebat q. no
men monarchie ibi ponebat et q accidit ei
ruīn ideo subdit. ybi nūc sūt sapientes tui q di
cat aperte eor sapia annūciet tibi ē. q. d. et
non poterūt et pr hoc usq ibi decepit egipti
i. consiliarii predicti et subdit modus decipiendi
intellectū ph̄oz eius angelus qui duabz li
neis q centrib effigiat hic dicat cōmixtio An
tonii et cleopatre et sic est sensus q decipien
do cleopatram et Antonium decepit p oēs
totū egiptū. dns misceat in medio sui vi
ginis. i. contionatrice et erroris hoc enī facit
dominus permittit pī mala egipti ex pcedūt
et non erit egipto opus ē. i. pulvis egipti
nō habebit sē meremitē de rege placendo q p
cipit nē de simulacris eius sequente q dicitur
audax nē de auguribz et pfectis pelin gubnā
tibz eius refrenando ab minutis inferendis et
pene memēdo p illatis q capta egipto p
Augusti gubnatio egipti deuoluta est ad
imperiū romanū q ponebat ibi pfectos et iu
dices. In die illa erit q mulieres. i. egipcii
erūt timebūt subiecti romanis sicut mulieres
viris. et timebūt a facie motionis manus dn
nī. i. potentie eius quā turbauit Augusto et
egipti q oēs potēs a deo &. et tra iuda erit
egipto in pauorem. imputando vastatoēm
siam eius esse pr mala q fecerat Antonius
in tra iuda qui Antigonum descendentē a ma
chabeis interfecit et Herodem alienigenā re
gem inde instituit ut lēt in scolastica hystoria. omes qui recordatio fuit de malis que fecit An
tonius in iudea et de illo que pr hoc venerūt
in egipto paucebit a facie consilii dnī in
eius iudicia. ¶ In die illa. hic adnūt
desaribit egipcior revelatio p susceptionē fidei
et tres dicit q valent omibz tribubz ho
mis et dividit in duas partes q primo describit
ista receptio fidei ab egiptijs secō ab assyrijs
ibi. In die illa. Circa primum faciendū q aliqui
hebrei et similit aliqui catholici in hoc cos se
quentes exponūt pretem istam de una sacerdote
qui de iudea cū plurimis meruit egiptū dūb
ē velle implere yeticam ysaie que ponit hic

et cū rex egypti honorifice eū receperūt et civita-
tem ad habitandū concessissent erexit ibi altare dō
hostias et oblationes offerens sup illo tpe nō
videt vm primo qz dicit hic erūt quinq; civita-
tes ꝛc. Que vō nō leguntur in sacra scā civitates
assignata secūdo qz illud fem Que nō fuit lau-
dabile si magis utilitabile secūm qđ Dui. x. de
filiis quoq; patriarcharū ppli tui extollent ver-
mpleant visionem et corruēt qđ exponit de
hoc facto Quid non erū laudabat iudeis erigere
altare et sacrificare msi in iherlm et mavime pō
templi salomonis edificatorem fem a qđ hic dicit
cōmendabile est et deo acceptū ut plebis habi-
tationē ꝓsequendo. ¶ Ita. xix. aliam exponem pōit
dicens q; semachib vltō venies erit iherlm ad
duxit secū aliquos principes de egypto quos reque
in bello contra Tetrachnam regem Ethyopie que
invasabat de q; bello hic. iii. ꝓ. xix. et illos pri-
cipes adduxit secū ꝙ videret eos &
zacharie et ppha eius ad terrendū eos sed qm cū ei
eius semachib fuit percussꝰ ab angelo ipi fuerūt
saluati et ꝙ exercitum liberati a vmanis et sicut
itinere in ciuitatē suam fecerūt alterutra ad colendū
deū ipsi qui eos liberauerunt a manu semachib
et sic exponit hanc istam. erūt quinq; civitates
in tra egypti ꝛc. sed contra ipse dicit qđ subdit loq;-
tes lingua chanaan. i. hebraica qz tra
naam trā a longo tpe ante habitata fuit ab
dnō Ita. xix. cū vm ppheta dicit. loquētes lin
gua egyptiaca ꝛc. Et aut dicat q; iuxerūt secū
hebreos ad faciendū dnm officia in egypto nō
valet qz non erat eis licitū ibi erigere altare
ut dnm est et sic factū cōr cū sit impossibile Ie
rmilla scriptura canonica nec hystoria famosa de
hoc aliq; dicat et ideo ly dnm videt cū fictitiū.
¶ Preterea qđ. pō ista exponit de receptione fi
dei xpiane ab egyptijs quā breuis symon p
dicabat in egypto que ei forte aduenit ut hic
in legenda sua et filii ejus evangelista sm
q; Jeronimus dicat libi illustrior vnor et ipi or
dinauerūt ibi ecclias et edificauerūt altaria in
nomine dnī ihu xpi et sm hoc dicit In die illa
i. tpe xpi qui natus fuit sub Augusto. erūt quinq;
civitates in tra egypti loquentes lingua cha
naanea. i. hebraica In egypto em erant multi
judei qui fuerūt illuc dispersi tpe machabeorū
et an qui credentes ad predicationē Symonis
apli et ejus evangliste fuerūt ab eis ordinati
et dispositi ad regimē et doctrinā egyptiorū in
xpiana ordinati et ad celebrandū dnicū officium in
lingua hebraica pe eadē dicit q; egyptii ad fidē
christi dum laudabilit hebraica lingua qz in primitiua
ecclia baptizatus p impositionem manuū apli ꝛa
batur spū sanctus in signo visibili et loqlibus
linguis ut hic Actū viij. et. xix. fit aut ly infra to
magis in spāli de lingua hebraica q; de alijs qz
illa est lingua prima et fuit omnibus cōis usq; ad
edificationem turris babel ut hic gen xi. et expulit

ly quinq; civitates tres principales in quibus fuit
euangelium predicatū in egypto licet in plurib;
alijs locis eiusdem regni predicatū fuit tpe apli
z. civitas sol vocabit una. dicit aliq; q ly est
Alexandria q dicat civitas sol. i. xpi qui est
sol iustitie eo q fides xpi viguit tpe ejus e
vangeliste sub q fideles vixerunt in Alexā
dria ihītes omia tota eo mō q legit vixis
se sub petro in iherlm Act. xv. ypter qđ philo-
dispertissimus iudeoz libri qpossit ad q mentā
tionē ute nr̄oz ut dicat Josephus liber illustris ut
vnoz. ¶ Aliq vō dicit q civitas sol. Alia
pol q est civitas in egypto et de ab alijs q
est sol et pol q e civitas et de ea fit hic spāl
mentio eo q sacerdotes ibi manserūt ab antiq
ut ly gen xlvi. In die illa erit altare domini
in medio egypti dedicatum in honorē xpi sed
subdit et erit titulus iuxta trm eius istud
potuit referri ad xpm ita q iste titulus sit ihs
nazarenus rex iudeoz qui in tmo vite xpi passi
bili fuit positus sup crucē signū aut crucis po
in altaribus et locis xpi nomē dedicatis pt ea
referri ad tiam egypti ut sit sensus q fides xpi
fuit pta p totā egyptū usq ad tmmos eius
clamabūt enim ad dnm. s. egyptij a furore tri
bulantes. b. demonis et mittet eis saluatorē
vz ihm xpm ab eis recipiet p veram ab apls
fidem ab eo missis predicatam. qui liberet eos de
tenebris erroris et prave demonis sed subdit
et confundet deus ꝛc et colent ei in hostia
nomi testamenti e eucharistia que dicit ly
hostie in plrali et sacrificia deo omnibus hostijs et sa
crificijs veteris testamenti pt ea ly referri nō
plr ad eucharistiā sed ad oīones et suffragia eccie
q dicit hostie ps xlvi. et sacrificent laudis ly
nonsicut me. ꝛc plagam dabit deus egyptijs plagā
. i. tpalem penā ut dicit est ad omnes castigatoz
et saluabit eum p veram fidem et revertent ad
dnm vocē et pfecte sed subdit et placabit
eos. In die illa erit via de egypto in Assyrios
ꝛc qz predicatores evangelij de una tra discur-
rebant ad alias et econtra ut pz in actibus apl̄oz
in plurib; locis. et bibent egyptij assur et
mutua cantate qz in primitiua ecclia fideles
vnicuiq; eorū qui occidebat admodū vindicte
in materna comoditate ut patet Act. xxv. addit
refert qđ dicit. In illa die erit israhel tertius
qz apli de israhel p predicationem evangelij eo
mverterūt duxerūt plos admodū numerosa ca
ritate. sed subdit benedictio in medio tre. qz
benedictio terre datur existentibus in veritate
et ce lras pz sūa lrā sequentis. ¶ Cap. xx.
In anno huic conuenit ponit primeria et
gryphioz facta p Assyrios et dividit
in duas ptes qz primo ponit primas
egyptioz. 2o ce hoc sequens stu
peficatio indeoz ibi. Et timebimt. Circa primā
premittit tpe revelationis facte de ista pmaz

Ysaie

ni dicat. In anno quo ingressus e thartha in
Azoti. que e ciuitas philistinoz quā cepit
iste thartha permittente miluae regm Assyrioz
In tpe illo locutus e dominus in manu ysaie
de captiuitate psitione Vade et solue saccū tuū
de pedib. eius. Illiqui denūciabant pphiam suā
nō solū verbis sed etiā aliqui sensibilib; sicut
ms fecit iēmias posuit catenas in collo
suo ad significandū q; sic ducerēt concatenati
illi contra quos pphetabat Jeime. xxvii.
et sic ysaias nudus et discalceatus ad de
signādū q; egyptii et ethiopes nudi et discal
ceati in captiuitate ducerēt a regem Assyrioz
et puer licet hi expō ciuū animoz signū et por
tentū. q; exponit sic q; hoc fecit ysaias p tres
annos aliq; accideret circa finē quē mō mi
sit ab initio tpis quo tiglatphan cepit Azoti. Per
eum Assyrioz eūs in iudea et eam deuastās
audiunt de rege Ethiopū et egyptiis et eunt ad
impugnādū ipm et ei occurrunt reges egypti et
tunc necessitat de iudea et illos reges debella
uit et pdidit diuitias plurimas in fine triū an
noz posteaq; ysaias hoc pdixerat. Vii. Vi. dicit
q; non solum in tribus annoz refert ad tempo
rale dilationis finem ysaie usq; ad eius impleti
onem ut dñs est dicere ad finē ysaie ceci referē
do. q; tribus annis nudus et discalceatus
dicit hoc nō est versile q; dns tam du
ricet eū medere talia maxime cū ceā de sup
peruenia. Et ideo alii expositores dicūt q; unus
tm sic tribz diebus in signū trium annoz dixe
rit dñs Ezechi. iiii. diem pro anno dedi tibi. Et
timebūt. Hic ponitur pomt stupefactio iu
deoz qui confidebant in auxilio regis egyp
ti et ethiopie contra regem Assyrioz et ideo
qui seruierūt eos captiuatos a rege Assyrioz
fuerūt tristi et stupefacti Et hoc e qd dicit.
Et timebunt et confundent. b. iudei ab Et
thiopia spe sua. et de cuius auxilio gloriabāt
Et dicet habitator insule hyms. i. populus regi
nis hec qd dicat Insula eo qd est mt duo
maria. b. mortuū ab oriente et mare medi
terraneū ab occidente dicit ei aliqui q; di insu
la eo q; circūcludit hymc et hec tribulatio
nibz sicut insula fluctibz sed prima expō
e magis litt. cetā patet et dicit

Cap. xxi.

Onus deserti maris. Ponit replini m
tres pres diuidit q; pphā primo lo
quit contra babilonios. ii. contra
idumeos. iii. contra arabia. Circa pmā
scienduz q; sptus pphie nō fr adest pphetis et
qñ tangit mentem pphete de aliq negocio fu
turo non fr revelat oēs actiones sicut ple
nius dñs fuit in principio libri pōr. et cum
aggreuet de vano tactu sptus sancti cuius
mentes pphetaz et hic est q; de eodem negō
plumbz valdz tangit montes pphetaz reue
lando vna vice qd nō erat in alio reuelatū et
sic pphete frequenter idem repetūt addendo ad ea
que primus dixerūt l' magis explicando q; primus
fecerūt et sc est in pphetis supplis enī vastas
destructiones babilonis demōstrauerat nisi ma
et vnus. et hic eandem destructionē repetit ex
plicando aliqua q; primus nō fuerāt explicata
et dividit in duas pres sicut duo que hic ex
plicāt sua ponit ibi. Babilon dicā. prima in
duas q; primo ponit dicta explicatio secō pphe
compassio ibi Propterea Tertia primi dicit Onus
deserti maris. i. babilonis et sm alios dicit hi
mare hic pro multa ea exercitus multitudine et mare
desertum eo q; pphetia demōstrabat eam desolandā
a suis hostibz si michi videt melius hi di
a desertum mare l' mare desertum ad explican
dū modū captionis babilonie qui nō fuerat
subitus explicatus ysaie enī et medi obsidentes ba
bilonē et nō potentes eam capere pphetice imitan
alternatim et successiue longe a ciuitate
discesserūt fluuiū euphratem qui p eam trānsiliat
p mediam ciuitatem in multos riuos ita q; in
trauerūt ciuitatē p artus illos et dr babilon
desertum mare qui circumationē euphratis qui
e magnus fluuius pphe qd dicat hi mare inde
hebraice pnomis quo congregatio magne
aque mare vocat sm i. genesi. i. congregationes
aquaz appellauit maria. Venit tribulatio
ab Affrica venuit. affrica e ventus latalis
ut meridiem et occidentē et dicit hi aliqui ex
positores q; ysaie et medi ex illa pte venerunt
ciuitatē babilonem. Sz hi nō vr vn qz regiones
medie et ysaie magis declinat ad appositum p
tem et ideo p hi qd hic dicat ab affrica nō designet
tim sed plagā unde venit exercitus contra ba
bilonem et magis designat modus veniendi
q; affrica ventus e tempestuosus generās tur
bines fulgura et tonitrua q; sic valde tribula
et hoc mō ysaie et medi venerūt contra babi
lonem qua destruxerūt et pplm occiderūt ut
dñs e supra. vii. de destructione venit q; mē babilo
nem et locū unde venit exercitus erat qddā desertū
p qd trānsiit de tota hyorubilo. i. de media et ysaie
de q; erat hyorandi babilonios Visio dura contra
babilonios nūciata e michi et q; sit illa sibat
qui mercedibus est infidelis agit qui deplora
tio e vastate In hebreo hyetur contemptiones
o temptōes l' decipiens decipiens deuastans
deuastans qd exponit in. xxi. de regno babi
lonis et regno pharaonis q; post regnū babilonis
qd contempsit seu decepit et deuastauit multas
pulcras simulauit regnū pharaonis sibi omnes qui sibi
subiecerat regnū babilonis et deuastauit sm qd
dicat nisi a. xxxvii. Ve qui spernis nōne et ipse pe
nalis. Ve qui pdamo nōne et ipse pdaberis ita ad
eundem sm reducit instantia mali qui male pdi
infidelis agit hi dicat de Balthasar rege Baby

lomb qui fuit ydolatra pessim⁹ ut hꝫ Am v. sic fuit meredulus vel qz dñs Jérme xxv. de regn sui trāmutatē credidit eō falsit qꝫ qđ fecit illud ornatū magnū Dni. v. egit cū infidelit qz vasa templi domo cultui dedicata applicauit vsibz comunibz in illo ornatu. et qui depopulator ē vastat. qđ intelligit de Cyro q babilonem et multas alias ciuitates deppdauit et vastauit. astende helam. regio ē ps dis aut bellatores cū epō astenderūt contra babilonem. obside medos. Judeos et libus eorūdē ispēm. mede qui ps et medi obsiderūt babilonem. omnem gemitū eius cessare feci. i. faciam de gemitu eo q. babilonij a nobis capti non audeāt tot tam nobi⁹ aqueri p immoderatum timore et depssionē ꝓpterea. hic cōtinet aps sio qz licet audiret babilonios malitiam diligebat aut tñ naturā et ideo apprehendebat misēre eis qua indebat futurū et ij est q. dicit. ꝓpterea repleta st lumbi mei dolore. et patet littera vsq; ibi tenebre stupefecerunt me. i. miserie vente sup babilonem stupefecerūt me p admiratōē. babilon. hic ponit ordinē explicis captiōis babilonis modū et primo ex demerito balthasar regis. deinde quem ad modū ex actus fuerit ex eis venientes ibi. ij. n. dicit. dicit primū dicit ponе mensam. in ij alloquit balthasar qui fecit grande gaudiū Dni. v. dicit autē aliqn q. Cyrus et Darius fuit in animo mutati a balthasar eo q. dolose sibi fauerat se vel le paratum cum eo et sic recedē eū amicare se deceptos qđ balthasar fecit eis gaudiū si ipse non vīt verū qz Dni. v. dicit balthasar rex fecit grande gaudiū optimatibz suis omnibz si ante fecisset illud gaudiū Cyro et Dario regibz principalit expssis eoz nomīb⁹ finissent ꝓpter qđ dicit hebreus q. fecit illud gaudiū suis pncipibz est mimis dñi Jérme plm finisse de tali regn sui qz tm potuit Jérme. xxv. credit ē tñ factum ꝓpter qđ in dei contemptū fecit asportari vasa dei templi illo gaudio et qz ex hoc meruit a dō odempnari ut ibi dicit. hoc sequit. contemplare in specula. i. mani sedentem sup tuas contra te contra custodiā in suppliciū pcipuus aule regie qui stipant et ceps diffuse ponūtur. Dni. v. comedentes et bibentes singuli apud suos ꝛc. ꝓpter nō est nobis tempus festinandi si magis nos defendendi qz eadem nocte ipse et medi intrauerūt ciuitatē mō supdō et interfectus fuit balthasar ab ipso suo Dni. v. Hoc enim dicit michi. hic auct ꝓpheta explicat modum veniendi ipsius et medoz et contra babilonem. d. hoc enim dicit michi dominus. cus ibi nō pt de fulsit vade et pone speculatorem. ꝛc dicit hebreus q. iste fuit Abacuc ꝓpheta ex eo q. fulsit missa sup speculum domini ego sū stans. cui sua ponit Abacuc scđo. ex ps

pnus dñi ꝑ melius intelligit de pdo mirabilia ut hꝫ et fine huius ptis hic ꝑ exponet ea de et pone speculatorem. ꝑ. tpm ad audiendū et nūciandū ꝑpl tuo que ventura sūt sup babilonem et audit. loquit de seipō qi de alterō et hic modus loquendi frequens ē in ꝓphetis et euangelistis currū duoz equitū. i. Cyri et ptis ps et Darii regis medoz qui erāt victi qi duc victoriosissimo curru ad cumendū sup babilonem astensorem asinū et astensorem camelū vidit enim visione ymaginaria duos equites quoz vnus equitabat asinum et intellexit q. sigmficabat Cyrū presidentē regno ps et usq; tempus Cyr fuerat humile et subiectum et q. astensor camelū qui ē aual' notabile et magnū sigmficabat Darium ꝑsidentem regno medoz qđ a longo tpe fuerat notabile et magnū. conſiderato ē diligenter. ad perpendēdū reuelatōem diuinā hic homo discipul⁹ ad intelligendū ingt sui doctorem vnde dicit mihi ut mane ingrediar in eum audiam eū si magnū et clamauit ut leo qz sicut ingressus leonis ē tribus sic ꝓpheta erat tribus babilonis sup speculam domini ego sū stans. ꝛc. i. pictus ad indē dum illud qđ michi ondebat. et sup custodiam meam ut ꝓpheta sū defensū meum dum⁹ ne relatoribz non ponam impedimentū. et sbdit misso sibi oīa. Ecce iste venit. ꝑ. contra babilonem. vn astensor binge equitū. i. Cyrus ꝓmo acceptus sup duo regna dominū ꝑ aliū vbi astensor ꝛc. i. vnus astensoꝝ accipit singulare ꝓ plurali sic eos. viri. venit mul ta grauissima et iste vir sc Cyrus et Darius ita q. ꝑ bigam equitū idem intelligit q. ē ꝑ currū duoz equitū et respondit et dicit. 6. ysaias ꝓpheta qui nōiatus ē hic speculator ut dñs ē cecidit cecidit babilon et dupliciter cecidit ad maiorem affirmationē ut dicit ex ponit ysa. 21. dicit q. dupliciter ad sigmficandū duplicem babilonē castū vnū a Cyro et Dario a quibz capta fuit et mēsa alterū a domino a quo postea subuisa est tales q. est mlitudo facta ut dñs ē. 6. xvi. eius babilon subuisa sic subuertit dominus sodomā et gomorram et omnia sculptilia eius contrita sūt. q. ipse et medi ea construentes aurū et argentū aspe tuerūt. Conter ysaias comittit se ad al loquendū regno inde. d. tritura mea et filia aree tue In hebreo hꝫ filius idem tñ sigmfi cat vtroq; vocabulo ꝓpheta enim ꝓpria regnū inde vocauit tritura sua et filiū seu filiam a re sic ꝑ qđ intelligit pura granū a palea excussum intentio enim sua erat exercere a ydō illo omnem malitiam et castigare eos ꝑ ali quam flagellationem ab eo denūciatam sed subdit que audiui a domino exercituū qui fal lare nō pt nec fulli annūciauit nob in vitate

pro vna cocione et ex hys patz q. tota ps ista
a loco illo vade et pone speculatorem ꝛc intel
ligit de ysaia et nullo alio ꝓpheta. ¶ Onus
duma. hic ꝓpheta scribit contra ydumeos q
post captiuitatē regis iude fuerūt captiuati
p babuȝ et postea liberatis iudeis p cyrū
ipi nō fuerūt liberati ꝙꝛe qz cognouerunt eū
defendisse de ysaac p esau sicut fily ysrl
p iacob sz hys nō valebit quia nō fuerūt ita pe
nitentes et quis ad deum sicut niniue et hoc est
q dicit. Onus duma. i. edom nomā enim hebrai
ca alīqn variant a ꝑte principi et finis sic
latina inde sic idem e colim et malum sic
edom et duma. ad me clamat seyr. i. ꝓphetia ad
deum in captiuitate detento edom enī et seyr
nomiā se eiusdem tre. clamat ad me. p sua
liberatione. Ra. ha. dicat q iste clamor intelli
gō angli p̄sidentis ꝓphetiis ydumeoꝝ angeli enī
sancti deum deprecant p ꝓphetis quoꝝ custodie est
ꝑfecti ut hēt dan. x. custos. i. dnē qui es cus
tos oīm p̄m q de ps exeru. sicut dominꝰ custo
dierit ciuitatem ꝛc quid de nocte. i. quantum
remanet nobis de nocte hymꝰ captiuitatis. dicit
custos. b. dominꝰ loquens p ysaiam venit
mane et nox. i. mane ostendit oīm et nox tri
bulationis inducit. a deo sm temetipm hoīm
. q. d. si vultis esse de captiuitatis nocte cō
uertimini ad deum vacate et ex corde sicut
si quentis querite ꝛc. ¶ Onus in arabia.
hic ꝓpheta scribit contra agarenos qui magi
ce sic nominat q̄ sanctam eo q descende
rit ab abrahā p ysmahelem filiū agar
malle z ipi vsurpauerūt sibi nomē a sara
que fuit liberi tempore enī quo nabuȝ vasta
uit iudeam multi iudei fuerūt vsus arabiam
vbi habitabant agarem credentes ibi habere
aliqd refugium eo q descenderit ab abrahā
sicut et ipi egro fuerit eis dnm ꝙꝛe qz ꝓphe
tia significat eoꝝ p̄mitionem dicens Onus ara
bia. Contra qd sciendū q duplex e arabia
superior et inferior. Inferior autē ymaqua e inter
ad quā fugerūt iudei et illa fuit captiuata a
nabuȝ. ꝙꝛe dumeam ꝓdictam et nō alia.
et ad hoc denotandū dicit hic. Onus in arabia.
. i. in vna ꝑte arabie et nō in tota et nō dicit
onus arabie sic omnes tribulones et alias ¶
Contra describit fugam iudeoꝝ. d. in saltu ad
vesperam commetis ꝙꝛe desertū hospitij quia
nō recipient vos agarem. in semitis dedā
min. nomē est loci ad quem e via p saltum
illum. Occurrite sitienti ferte aquam qui
habitatis terram austri ꝛc. o vos agarem qui
habitatis in ꝑte australi respicit iudee occurrite
misericorditer iudeis fugientibz qui se cogna
tos vros. a sitire enī ꝙ gladios fugerūt. q. d. ista
nō credit ex pusillanimitate sz ex malitia ꝙꝛe
quod debetis eis magis oppari et ꝙ hoc nō fe
cistis sed subdit pena vm eī dicat qui hys dicat
dominꝰ. cuius deum nō pt ee falsū. adhuc in vno
anno. i. post captiuitatē iudeoꝝ p vnū annū
tm stabitis in gliā et ꝓtate mā. qui in anno
incenarij. i. sic nicenarij consistent finem
anni in q locutus e ad finiendū et recipiēdū
p̄mū p̄ ego considero redde vobis penam p vnā
diuitia et negligentia statim illo anno tristi
tio sed subdit. et auferet omīs gliā cedar.
. i. tire agarenoꝝ sic nomiate a cedar filio ys
mahel p vnū annū enī post captiuitatē regni
iude captiuauit eos nabuȝ. et reliquie mū sa
gittatoꝝ forciū ꝛc erunt enī agareni cōci
tati in arte sagittandi sicut et ysmahel eoꝝ
pat ut dicat genes. xxi. factusq e iuuenis
sagittator. dominꝰ enī isrl locutus e cuius vbi
e stabile et firmū et m hoc oīdit ꝓpheta q hys
e ꝓpheta p̄destinatois que infallibiliter ad
implet.

¶ Capm. xxij.

Onus vallis hic inc p̄mo nationes
aliaꝝ gentiū resumit ꝓpheta pu
nitionem regni iude addendo aliq
q nō fuerūt supius dicta sed dun
dit in duas ptes qz p̄mo ꝓpheta loquit contra
regnū hys. deinde contra sacerdotiū ibi. hec dicit dns. p
ma in duas qz primo describit regni iude pui
cio hys. subdit p̄uītionis rō ibi. et revelabit.
prima adhuc in duas qz primo ponit denūcia
tio pene hys. subdit expassio ꝓphete ibi ꝙꝛe
dixi. Circa p̄mū dicit. Onus vallis. licet enim
iherl in quitum ad vnā ptem sit in monte tri
bus ps eius est in valle et qz ꝓpheta hic de
nūciat finem eius destructionem. p nabuȝ re
gem idō ꝓcius nominat eam nomine vallis q
montis visionis qz multe ꝓphete visiones hic
nunt de eius destructione quam e quoꝝ. i. q
de causa qz ostendisti et tu omīs intecta. i. ad
sanctificandū vocatis sup tecta domoꝝ ut dicit
glōsa exploratores mi et mlti turgie culpa cau
tibus ꝙꝛe quam destructa sunt. p. idolatrie.
Ra. ha. exponit q quemcūq exercitu nabuȝ
ad iherl in ly ommes ostendebāt sup tecta domoꝝ
q sc plana in tia illa ad considerandū magi
tudinem exercitu et ad ꝓsequendū inde cursu ad
ysanos lapides et spicula eī iaciendū ibi
dissonis clamoribus plena qz in tali ꝓpha
tione fit clamor ꝓpli. vbs frequens exultans
exultatus. i. que prius fuistī exultans et fre
quentia ꝓpli in te ly mittentis mesfecti tui. i. de
ꝓpli tui non mesfecti gladio. q est mors hu
mana sz fame q est mors dutumior sm qd di
tur. ier. vlo ꝓphalmus fames in ciuitate ciuis
principes tui fugerūt. e. tedelynas et vin
bellatores ut ly ibidem. dnēqz ligatos sz q
dam ex regis babilonis asportendit tedelynā et
eos qui erāt cū eo. ¶ Ppterea dixi. hic com
ponit expassio ysrle ꝙꝛe malū qd videbat fu

trix ꝓnti sue ei dicat. Quare a die recedite a me q. d. nolo aplo'em hmanam et pr̃ hñ vsq; ibi. dnō dō exercituū. i. a dnō dō exercituū ordinata ē dies mīfectionis ꝓli mei scrutās murū. i. dūs Israēl scrutat̃ p caldeos et destruū. et magnificā sup montē. ē. sion vbi erat templū et domus regia cū magnis simptibz et labozibz edificata et amīa qm̄ momēto destructa fuerīt a caldeis magē virtute dūa q̄ hmana ꝓpe voluntate prāa. Ita. xl. dicat q ab illo ꝓnō loco quare dr̃i. rē. vba sī ipius dei gnācent ꝓli sui in afflictiōe pōito vñ et mīlīb qui a pud hebreos dicat̃ hemeroth. i. bñdictionū de q̄ qñ deus recordat̃ de destructiōe templi et captiuitate iudeoꝝ flet. et lacrime eius crāt in manu sī hac dñi ē flm et plancte. et helam simplīt plāctum. i. helamite qui sē optim sagittariū simplīt pharetras. ad vēnē dū cū habuīt contra israēl et murū. i. curru ad portand̃ arma et alia nāa exercitū et pcte multauit clypeos. i. clypei pendentes ad pretes in fugā assumpti a bellatoribz habuīt vt venirēt ad bellandū cōtra israēl et erāt valles tue elēcte. i. in quibz erat electi et turcati in lyndemea plene quadrigis. oīa tue nauis cursa erāt circuū. et equites ponēt sedes suas. i. custodias suas. in porta. i. in portis israēl ita q multi posset mgri ad auxiliandū nec cursu ad fugiendū. Et revelabit. hic ꝓpt destructionis israēl duplex nūcio hī poīt ibi et venient. prima ratio fuit q nō offerebāt de deo. sī magē temporia virtute et industria ad resistendū habuīt. et hoc ē q dicat et revelabit ornamentū iude. ē. templū q̄ ꝓpe sua sanctitatem sic erat optū q̄ sol. sacerdotes intrabant si tunc fecerāt inde fortalitia. et inde in die illa armētariū rē. i. loca vbi reponebant arma a tpe salomonis ut illuc te munias contra caldeos ꝓpter loci debilitatiōnē. et q̄ erat sus aquas pistime nisiōis. ad ꝓmendum hoīnibz et animalibz de pcu tpe obsidionis. et domos israēl nūastis ad firmandū q̄ erāt ibi pone. et qualit̃ possent eis necessaria sufficere et destruxistis domos ad munimendū murū. i. muros israēl ad fortificand̃ eos de lapidibz et lignis inde assumptis et etiam ne hostes possent ibi hoc latibula loquit̃ enī hoc de domibz q̄ erāt in sublimibus q̄ plent destrui ni adiecti adusti essent ne sint ciuitates obsesse in nocumētum et haī fossatis in aquam cursū me dirigis inde ad maiorem fortificatiōem ciuitatis enī clausa erat triplici muro et aquam piscine veteris fiebat in fossatū prisinū restringens in obsidiōe enī plus indiget ciuitas aqua eo q̄ plures q̄ uenit ibi ad defensionē ciuitatis et ideo q̄dam piscina q̄ alio tpe nō erat nūc aperit̃ q̄ fuerat deducta immunitate obsidione fuit reparata. et non respexistis ad eū qui fecerat eā. nec illum et operatorem eius de longe q. d. ab echo predonauit ibi pond̃ templū nomī suo dedicatū. Non inspexistis ad eius auxiliū recurrēdo hoc ponit̃ ad oīa dī q aliās tal̃ q̄stio pugne cōit lucta et bona sicut Ezechias diligenter se ꝓuauit ad resistendū Sennacherib ut hēt̃ iiij. Reg. xx. et ij. Par. q̄ principalit̃ de deo confidit et illud q̄d erat huāne prudentie nō omisit si ista omnia auxiliū totalit̃ neglexerāt in sua virtute ac prudentia confidentes. Et vocauit. hic ponit̃ secūa causa destructiōis israēl. ē. a tempore vbi dum ꝓphetas eis dicit et ipse ē q̄ dicat̃. et vocauit dñs. ē. p ꝓphetas in die illa. i. ante destructionem israēl ad flendū et planctū rē. i. ad debitam agnitionem et satisfactionē de pctis ut euitaret pena diuine ultionis. et ecce gaudiū et letitia. p contrariū in attemptū vbi ꝓphetas eos ad pnām reuocauerāt. comedamus et bibamus cras enī moriemur. Ipi enī mīe eplas despexerāt dicentes eo q̄ ꝓphete annūabāt eis captiuitatē et mortem nisi penitent et q̄ tal̃ attempto malū ei ex aggrauabat ē modū Ideo subdit et revelata ē in auribz meis vox dñi exercituū. pro uocati ad talem contemptū. si dimittet̃ iniq̄tas hec. i. nō dimittet̃ ei donec moriamini nō solū corpis morte sī etiā ignem et acquirit hic donec aliqz tempore detur sicut pē. cir. Donec ponā inimicos tuos rē. Hec dicit hic cōiter loquit̃ ꝓpheta ostia sue totium et primo contra sobnam in spāli. ē. contra alios magnates in gnāli ibi In die illa prima in duas q. primo ponit̃ ipius sobne increpatio. 2o. Eliachim substitutio ibi. Et erit. Contra primū sciendū q. iste sobna et ei adherentes suadebant Ezechie q. redderet se et ciuitatē Sennacherib ut dicit hebreus psalmas aūt ꝓ suadebat contrariū et q. nō fuit stolidi sobne consiliū sed prima motus indignatiōe q̄rim tibi ne Sennacherib ex magnitudine potentie tyranidem auferet animū simulate eī suis occulte erruit et se reddidit in manus eius et ducta in captiuitatem ibi mortuus fuit et ipse ē q̄ ꝓdicat hic ipsius a dominus. Vade ecā ad sobnam quēdā templi. i. sūmū sacerdotem ut dicit aliqui hebrei Alii vō dicūt q. erat thesaurarius et custos ostiorum templi dominī prima tri vidente inclusus dicere q. infra dicat̃ q. Eliachim fuit sūmus sacerdos tempe Ezechie ut dicat hic Ita. xxxvi. et sep tima hac sortis innuit in hoc cap̃ quod tu hic. ē. agis in templo dei indigne ministrando. a qui quis hī. q. dicat sacerdote te oīdis ac si ceteris de gente dauid regibz sed subdit. qz excidisti hic sepulcrū rē. edificauerat sibi sepulcrū notabile in ciuitate dauid inter sepulchra regū ut ꝓ merito crederet in memoria celebri sicut et Joiada sanctus sacerdos fuerat ibidem sepultus ꝓter hoc

tatem ipius ut hēt. ij. Esd. xxiij. si nō erat si
mile de isto qđ qđ priuato fuit mēdo sēb
dit. Ecce dominus asportauit te fortiter ab Assi
rijs sicut asportat gallus gallinaceū. i. p
tristitoēm ad pusillanimitatē gallinę reduc
tus et in hoc designat ysaias q. ꝑtim ex tūo
re erat se Assyrijs reddituꝝ. et qđ amictū sic
leuabit te. i. finaliter et sine resistencia. coro
nās coronabit te tribulatiōe. i. undiq; fusti
tabit tibi tribulatiōes sicut corona caput
circūdat. qđ pilam mittet te. que a ludentibz
ꝑcipit de manu ad manū. sic iste Sobna ꝑmo
reddita, manibz maiorū fuit pōitꝰ ad manꝰ
minorū. qui deducentes eū ad terram Assirio
rū morientē et nō hīc vbi statuisti tibi sepul
chrū ibi erit currꝰ gl̄ie tue. confusio ignominie
et ignominia domus domini. q. eius ignominia
vendicabat in templū domini cui fuerunt ipi
sius. et expellam te de statione tua. i. de dig
nitate sacerdotali in qua credis stabilior.
Et erit. huc contra destituet ipse Eliachim
substituto eī dō. vocabo seruum meū Eliachim
michi fidelē fruentem. et imponam illum
tūice tue. i. tūice sacerdotali iacentina. et
cingulo tuo de ꝑciositate matie et speciosi
tate forme ipsorū ornamētorū sūm sacerdotis
dem fuit diffusē Exo. xxviij. et erit qui pater in
habitātibz ierlm. i. hīs omnia tue de eis pastorale
et dabo clauem domus dauid. i. templū qđ
dicat Ih dominus dauid eo q. ꝑcepit ipse fieri ꝑ
Salomonē filiū suū et ꝑcauit expensas pro
magna ꝑte et tradidit Salomoni descriptionē
templi et edificatoēm eī ipse ut hēt ꝑmo
Par. xxviij. sup humeru eius qui his omni
bus tue templi et tocius ꝑpli et apiet et non
erit qui claudat hoc dicit ad ostendendum
simplicitatē eius ad disponēdū de mysterijs tē
pli et mīsterij ibi circūdi. et q. stabit oīdit
q. fuit in summo sacerdotio constitutꝰ. et figam
illi pavillū in loco fidelī. i. principalem in
templū dñi. et suspendā sup eū omne gl̄o
riā ei⁹. et omēs alij sacerdotes et leuite min
tentes eius ptātes sic appēsa in pavillo inuitū
a. vasa diuisa trena ei⁹. ꝑ hīs inuens q. oīa
ecclie sb ordinatiōe et ptāte sua. vsq; ad cē
nas musicorū vasa musicorū dicit hīs instru
mēta quibz cantores cantabāt diuinas laudes
mō loquendi hebraico quo instrumētū cuius
cumq; artificis dicit vas eius vnū et ꝑmo Par. xxv.
dicit. Dedit q. Jonathas alma suo puero in
hebo hēt vasa sua. ¶. In die illa. huc loq
tur ysaias ecclā contra alios sacerdotes in ge
nerali sm q. dicūt expositores mīt quos dici
tes q. hīc ysaias de abiectōe sacerdotū ꝑpe
dicit qui templū fuit obstrui et sacerdotes
in captiuitatē ducti eī dicit. auferet pavillū
i. Josedech qui tunc fuit sacerdos summus. et ꝑ
hibit qđ ꝑpendit in eo. i. alij sacerdotes et mīs
tri mintentes ei sicut principali. Ita ba. vō ipse
exponit de electione sacerdotū minus gnaliter
referēs hanc sētām ad ipm Sobnam de q
supra fecerat mentionē in spūm et hoc iterū
ut oīdat electionē aliorū sibi adiungendi eī
eo et stabili hīs dicit auferet pavillū intelligit
ꝑ Sobna qui fuit sacerdos sūm⁹ qui tunc fu
erat in loco fidelī et ostitutꝰ in sūmo sacerdo
templi et ꝑpe hīs ablato a domino q. mīstrabat
infidelit et indigne. et pibit qđ ꝑpendebat
in eo. i. adhērentes sibi et uidet ista exp̄ mē
tioz q. ꝑma q. magē lie ꝑcedenci ostinat.

Caplm. xxiij.

Onus Tyri. Ad intelligentiā huius
capitis sciendū q. Tyrus fuit ciuitas
sita in mari mediterraneo vndiq; mari
circūclusa tm et una ꝑte vix multū dis
tabat a littore et ideo erat aptissima ad recepti
nem nauiū ꝑpter qđ afferebant ibi multa mer
cimonia vnde ꝓcessu temporis fuit multū di
tata et in superbiam elevata. ꝓpe qđ domino
indicio bis fuit euersa ꝑmo ꝑ nabuch qui ut
eam facilius posset capere voluit eam obstruere
terre implendo spatiū inter mediū lapidibz et
lignis et terra si nō potuit vmptrimen nau
gio eam cepit et subiecit postea reedificata
iterū ꝑ Alexandrū magnū fuit ei⁹a qui ꝑ
multitudinem ppli eī eo existentis contigit
eam tūc et sic eam cepit sine nauigio.
De prima vō eius one agit in hac capl̄o et
spāliter vbi ne captiuitatis inducē q. regnum
tyri et regnū inde fuerūt adnunce offendenti
tpe Salomonis. iij. Reg. v. et ideo captiuatis iu
dēis debuerūt ꝙdam inter vbi antiqua confedera
tionis si cōiro magis grauati fuerūt eos detri
mentes ꝓpter qđ ꝙdam hīc denūciat Tyri de
iectionem et diuidit in duas ptes qꝝ ꝑmo
denūciat hīus modi destructio ꝓ eius tem⁹ resti
tutio ibi. et erit. prima in duas qꝝ primo de
nūciat destructio Tyri ꝓ a quibz debeat
destrui ibi. este tua taldeoz. ꝑma adhuc i
duas sm duo que simul ꝙdam describit eī
Tyri destructione ꝑmū est tristicia immanat
in fuga mīsitantiū ibi tristite mane
tes primū dicit Omnes tyri. i. eius depopulatio q
subdit. ululate ꝙ tristicia naues maris. i. o
vos nauite et pone hīc contines ꝙ contento
sicut frequent in scriptura accipit totus l'
ciuitas ꝑ habitantibz in domo l' ciuitate et sb
dit causa hūius tristicie eī dicit qr vastata
est domꝰ. i. Tyrus in eui domibz solebatis re
cipi vñ venire ostieneat simple nobis ostiū
nauigantes enī ꝑ mare multū ꝙdant qui
vertit ad portū bonī et quietī et est hic
modus loquendi tritatꝰ qđ oportet ꝑfiere
ꝑ aliquā suppletionem et tali mō loquendi

vtr̃ hȳ ẏhesu qr modus loquendi dolentiũ est
m tr̃ũatione vbor dolore impediente pssam
ex̃pssionem · de tra rethym revelatũ est eis · m
ulla em̃ tra Tyru ỹbẽãt amicos ut videbr̃ ip
e et illu pstrentes appatum Nabug · ad vemẽdũ
tr̃ Tyrũ pr̃uenerũt ut se munirẽt tri
qr hoc nõ valuit eis Jdo subdr̃ · tacete qui
habitatis m insula · i · in tyro mari crumclusa
· q · d · nõ loquamm de defensione qr nõ ad me
bit vobis · negotiatõ sidonis · multi em̃ mer
tores de ciuitate Sydonis frequẽtabãt Tyrũ
ẏpr̃ qd dicat hic · negotiatio eius tñsfretãtes
mare repleverũt te · diuicijs et rem̃onijs
m aquis nambz apportatis · m aquis multis
· i · vementes p multas partes maris · semen ni
li messis flumine &c · In egypto nuo fit plu
uia sz fluuius mihi oriũdr̃ p nuos ad hoc
q̃ fructificent semina m tra pacta ut hȳet
dicat · xi · et ido dñs egypti fruges flumini
mihi et qr ibi crescũt m magna habundancia fe
bant̃ mihi Tyrũ p nauigiũ · erubesce Sydon
ait mare &c · et tyro q̃ vocat̃ hic mare eo q̃
erat mari crumclusa · erubesce sidon qr dicit
no ciuitas metropol ciũ modi erat tyrus resp
ciũ Sydonis credit m effusione aliar̃ et mod
destructiõe subdr̃ cui dicat̃ m psona tyri
nõ pturu nr̃ pepi &c · qr m eã obsidiõe et dest
tructõe multe mulieres passe fuerũt abusũ et
multe de pijs natis et de membris et ẽgymbz
mortui fuerũt · ante eam̃ adultã et debitũ
matrimoniũ · cui audiui fuit m Egypto q̃ dest
tructa fuit tyro · dolebũt · eo q̃ habebant cum
tyrijs amicitiã ẏpr̃ hȳdanciam frugiũ quã
ibi adducebãt ad vendendũ · ℣ · Transite · hic
ai destructõe tyri denũciat̃ fuga habitatoꝝ
ai de ciuitate marina · fugiẽdo p nauigiũ ad di
sas loca · vlulate · p confusione et tristicia · q̃
habitatis m insula · i · m tyro q̃ dr̃ insula rõne
pdicta · nũq nõ hec vrã ẽ · simple auctus et est
modus trũcatio cadẽ rõne qua supra · q̃ habo
rabat̃ a diebz priscis m antiquitate sua ·
qui multa tpa cuaurerãt a sua fundatione
et nullus potuerat eã debellare · ducẽt eam
longe · i · habitatores eius · quos cognituit hoc
sup tyrũ · q · dicat nulla homo cogitasset q̃ sic
posset destrui cui gntio subdr̃ quidam coro
natã · i · sup alias ciuitates regnũ ẏpr̃ diui
tias eius et fortitudiẽm cui negociatores pn
cipes · i · equales magnis principibz tre nel
maiores · dñs creatiui constituit hoc · Inspi
rando Nabug audaciã muadendi eam et sb
dit eam̃ ut detriuiaret superbiam omnis gle · i ·
gle tyri que dicat̃ hic omne gla ypbolice ad
designãdũ magnitudiẽm superbie eius sicut i
alijs ciuitate i q̃ multi viget superba dicat̃ vul
gariter q̃ in ea ẽ superba totus mundi et edẽ mõ
intelliget̃ qõ subdr̃ de nobilibz terre tyri · et
ad ignominiã deducẽt omnes interfectos &c
· ℣ · Conterr denũciat velocitatẽ fuge hȳãt
ciũ in tyro · d · tñsi terã tuã qi flumẽ · i ·
ad modum flumis continue et velocẽ cur
rentis · filia maris · i · o tu tyre q̃ dicebas fi
lia maris eo q̃ erat mari crũclusa ut dom
ẽ ẽ · nõ ẽ cingulũ vltra tibi · i · fortitudo re
sistendi que designat̃ p cingulũ militare
manũ suã · i · ptãtem suam sup̃ mare ex
tendit · e · tyrus que p nauigiũ sua habitat
in mari magnã ptãtem · qui humiliauit regna
p potenciã suã immisit deprimendo et qua
si fuit vna causa sue subiectiõis subdr̃ do
minus mãdauit aduersus chanaan · i · aduersus
tyrũ qui sita ẽ in tra chanaan · filij emm
isti nõ potuerũt totaliter expellẽ chanaeos
vñ dr̃ ait̃ vr̃ · Hijus &c cessabit in ptes tyri et sy
donis et erit mulier chanaanea a finibz illi
exposita est &c ut conteneret fontes eius p
nabug̃ et diuit · e · dominus nõ adiacet vltra
ut glorietur in tanta superbiam elevata ca
lumpniam sustinens a nabug · vbi supra filia sy
donis dicat̃ aut filia sydonis qr sydonii ẽn
tes ipso illam insulam edificauerũt eam de
pcepto regis Assyroꝝ cui tota illa tra fuit
subiecta longo tempe · et ideo vnus rex Assi
roꝝ obsidens q̃ illa insula erat aptissima
p portu nauiũ fecit eam edificari p ppl̃m
que existentem · in rethym consurgens ini
ficta · fugiẽdo ibi em̃ habitant tyrii amicos
et ido ibi fugerũt aliqui p receptaculo hñdo
qr eis hoc nõ valuit eis Jdo subdr̃ ibi quoq
nõ erit requies tibi · qr Nabug̃ misit ad eam
illã ut redderẽt sibi fugitiui de tyro et ea
illat nõ fuit ausa eos retinere · ℣ · Ecce dic ·
hic conterr̃ ypha denũciat a quibz tyrus fo
ret destruenda · e · a caldeis et hoc ẽ qõ dic
ecce tra caldeoꝝ · pius ad inuadendũ tyrũ
tal̃ vsus nõ fuit · i · tam fortis et audelus
Assur fundauit eam · Aliqui expõitores p
hȳ eam intelligũt caldeoꝝ em̃ sed hȳ nõ
ẽ vm̃ qr genes · x · dicit̃ de tra illa · egressus
ẽ Assur · e · de caldea et iste Assur fuit
filius Sem et ab eo denoiatꝰ ẽ ppl̃us Assyroꝝ ut dñs fuit dispersus genes · x ·
Et qr precedente tpe quidã rex Assyroꝝ fe
cit edificari tyrũ ut dñs est et ido dicat̃ hȳ
Assur fundauit eam · sed qr destructa fuit
postea p caldeos ido subdr̃ In captiuitate
traduerũt &c et pr̃ea vsq ibi · vlulate
naues maris · i · naute ut expositum ẽ m
principio hui⁹ capli · qr devastata ẽ fortitudo
vra · i · tyrus in qua erat portus sollẽpnissi
mus · ℣ · Et erit · hic conterr agit̃ de tyri
redificatiõe et pmo in tpalibz sic in spũ
alibz ibi · et erit · Circa primũ tangit̃ primo
vastationis tyri diuatio cui dicat̃ in oblui

ysaie

one ens o tyre lxx·anns· q nō veniēt ibi ho
mines ad lytandum · ꝙ dies vnus xpis.
·s· ipius Dauid ut dicat ps· xc· qui vixit
lxx·annis ut hēt· ·ij· ·l·v· post lxx·ānos.
·s· usitatois tyri· erit tyro q cantici meret
tricis·mētis enim dēlicta a suo amasio so
let conari ad cantandū melodiose ad reuocā
dū amasiū ad se et m hac methaphora mel
lugit desiderū illoz qui mansērūt de fugitī
uis tyri ad reedificationē ipius ut sic mer
catores de diuise regnis iterū vēnent ad tyrū
Ideo subdit· et erit post lxx·annos visitabit
dominus tyrū facies eam reedificare· et re
ducet eam ad mices suas· illuc apportatus de
diuise regnis· et rursū formicabit· ꝛc· qd pt
intelligi de formicatōe corpalī q mercatores
elongata a suis vrbibus sic solent formica
re et de formicatōe spūali q illa ciuitas vbi
latare fuit dedita vsq ad tpa xpi· ¶ Et erit
hic mapit vsus m hebreo m q destruit· re
edificatio tyri m spūalibz eā dicit· Et erunt
negociationes eius et mercedes eius sanctificate do
mino· ꝛc· qd dicit aliqui impletū fuisse tē
pore Neemie post reditū captiuitatis babilo
nice dicētes· q· m tyro tūc fuerūt homines de
uoti et offerentes munera dño m iezlm ad eā
obsequiū et sustentatoēm ministroz ꝛz q hō
nō apparet ex hijs que scripta sūt in esdra nec
m Neemia nec ex hystoria ioseph seu alia hys
toria autētica Ideo videt michi saluo meliori
iudicio q· impletio hijsdē reduci debeat ad
tpus xpi in quo multi de tyro deuote venerūt
ad audiendū predicatoēm xpi ut hēt Marc· iij· et
luc· vi· et reliqui de tyro postea accesserūt ad
predicatoēm discipulorū xpi sc et sua ad obsequi
um dei deuote offerentes· Huic casui exponi a
ordinat Ita· Ita· quitū ad aliq· d· q hec ysaie
implenda est m aduentu regis messie qui di
uicias dei aduersus applicabit sc m hac distor
dat q dicat implendū de futuro qd in rege xpo
sc impletum de pterito·

¶ Caplm· xxiiij·

Ece dño· Aliqui expositores dicūt
q hoc caplm exponēdo est ad litrā
de destructione ydumee quā ꝛ
tetigit ysaias· xxi· caplo hic enutez
ꝛz hic resumit ut diffusius pertractet sed hoc
dicit nō habz apparentiam q ex litā huius capli nec
ex circumstantiis habet aliquid qd intelligi de
at de ydumea pt q bruē somnio dicit q ysaias
loquit hic ad litrā de eisdē gentibus totius
mūdi m iudicio futuro ita q m precedentibz ysaie
locutio fuerit de subuersione diuersaz gentiū m
specie· s· iudeoz babilonecoz et egyptioz et hui
modi ut pz ex precedentibz Hic aut loquit gene
raliter de subuersione mūdi circa finale iudiciū et
q illud iudiciū erit ad ignominiā iniquoz et
gloriā iustoz Ideo sic predicit q primo ponit pene
tia ad illud iudiciū tm ypsi refugit ad cle
mētiā capo· xxv· prima in duab q primo ponit
quedā in deū antecedentia et statō sequētia ibi· et
erit· prima adhuc in duas q primo describit tri
bulationis cui finē mūdi arbitratus· et so eius i
cuctribulatiue ibi formido· Circa primū sciendū
q tribulatio mūdi precedens in deū licet fuerit
horribil' iustis tñ materia oplōme iustis
pretor qd saluator luce xxi· de hoc loqs aplis
dicit hyc aut fieri insipientibz respicere et
leuate capitia vra· i· exhilarate corda ut cepe
rit fieri prima et ideo hic primo ponit malorū
tribulatio Ideo iustoz consolatio ibi· quia hec
erūt prima in duas q primo ponit hoīm afflic
tio Ideo letatio subtractio· ibi luxit vinderma
Contra primū dicit· Ece dño dissipabit terrā·
q p ignē aflagrationis precedētē iudiciū a sta
tu suo immutabile· et mutabit eam hijs et
arboribz et affliget facies eius q igne predicto
superficies eius tremabit· et accipiet hic af
flictio methaphorice sicut q oppositū dicit ti
tus l' pratū inde qui vrestitur et dispget hitatores
eius q tūc omes morientur· ut resurgāt in
iudicio· et erit sic pplis sc sicdos· i· quitū ad
hoīnē erit ibi oditionis status aut sterilis· luxe
rit et defluxerit terra· i· hitatores in tm defluxe
rūt ita a statu suo· informatur Et alterando pili tie
q deficiet in hominibz dominū et pcipatus
et tota messis est· i· hitatores terre ab hijs ter
rozibz suis· i· qui pecū hitabant· Ideo subdit·
q· transgressi sūt leges diuinas immutauerūt ius
tyme ordinationis que ē ius hūanū disrupe
runt fedus sempiternū facientes contra ius ne
qd in mentibz hūanis indelibile ē septimum
precepti maledicta· s· dei vorabit tyram· i· hoīes
a reos et predabunt hitatores eius q quemcūque
iudicio hūanitatis inquitatis et refrigescet cari
tas qui xxiiij· ¶ Luxit· hic continet descriptō
subtractio gaudii et primo ex defectu vini qd ꝑ
fert ad materia gaudii sm illud ps· cap· vini le
tificet cor hoīnis Ideo dicit· luxit vinderma ꝛc·
Ideo ex subtractione lucis vocatiui ei dicit
cessabit gaudium tympanoz ꝛc· et pz litā Tuo
ex destructōe hitaculi ei dicit· ceciderūt ciuitates vanitatis· i· quelz ciuitas mūdi q dicit
vanitas ecclesie· p· ꝛc· clausa ē domus inlla
ne intremitte qz destruent hoīes· clamor erit sup vi
no· i· ex defectu vini q qd intelligit defectu cui
libet potus deficiet ē omis letitia in pūa vita
sc̄lariū est gaudiū terre ad locum bonoz
vbi sēp remanebit gaudiū· relicta ē in vbe
solitudo· i· in vrbibz accipiēdo singulariq pplī
li sicut ysa· xxij· venit visio grauissima q·

multeruds mustaz · baendi eaã q ꝑphã loqr de futuris ꝑ modũ ꝓphe ꝙ ẽstrudmẽ ꝑphie et q talis modus loquẽdi frequẽs est in ꝑphetis

¶ Quia hec erut hic cõtez desarbit mstoz consolatio qm mẽ st̃ depssi sod m medio erũt exaltati et dimdt̃ in duas in ꝑtem principale et madentale · bedi ibi · ve medio · Contra primũ stuendũ q elati ad gloriã erũt valde pauci respũ dãpnatoz sm q dicit salvator 4ᵒ · vu · lata porta et spacosa via q ducit ad ꝑditionẽ et multi st̃ qui intrãt ꝑ eam q̃ angusta porta et arta via q ducit ad vitam et pauca qui ĩme mit eam et hꝰ ẽ qd dicit hic qz ipse erũt in medio tie · Judicati em vlemus de futuris ꝑ ihrusalem q est in medio tie ysmbil' q est in q̃to climate · quo si pauce dnue zc fructo emm remanentes in oliua pꝰ excussionẽ et racemi re manentes in vinea pꝰ vindemiationem st̃ valde pauci respũ colligoz sic electi in medio erũt valde pauci respũ aliozꝫ et de istis paucis subdit̃ hu leuabũt vocem suã et magno affatu atq laudabũt ai toto conatu eũ glificatio fiet dnis · i · ai dns ihs xps in medio appuerit in forma humanitatis ẽlosa hymnient · i · signa letitie ostendit sicut equi hymnes et letitia · de mali · i · qua tuũ tristẽ erit de hoc mundo ad modũ mares tempestuosꝫ · ad portũ et gloriã in anã et corpe et qz hoc ẽ valde desiderabile Jdo domo nz ꝓpheta fideles ut se et alios ad hoc disponãt ꝑ ꝑdicatoẽm et susceptoeñ fidei catholice di cens q̃t hꝰ · i · ai electis in medio exultetis In doctinis glificante dominũ · qd fecerũt apli a lu qz discipuli xpi · et in mstiis manꝫ · qz non solũ ꝑdicauerũt thamtibz in aridã ꝑ eaã in mstiis manꝫ ut ꝑz de paulo in actibz aplozꝫ in plibus locis ẽs qz publicatio ewangelii q̃ cessit ad oĩs ꝑtes orbis Jdo subdit̃ a finibz terre laudes · i · dmnatis audnim gloriã mstiz · xpi eius glã vbiq; erunt ẽ ꝑdicatu et qz mst terũ xpi erut occultaũ et secretũ tpe veteris testi mẽti qui qd lex · interpretes ꝑ eos q lxx · ẽ · y · ai de xpo et vocabit nomẽ eius admirabil' consiliarius deus fortis pat futuri seculi princeps pacis dns tulerũt et vocabit nomẽ eius magni cõsilii angelus Jdo dicit hic ꝓpheta et dixi secretũ meũ mi et duplicate ad maiorem affirmationeñ i qz du plex diligit natũ dnica et hymnana qd est valde audaũ aliud ꝑ qz dei atnm ꝑ filiũ ad uentus erat occultũ vobis · ¶ Deinceps hec ẽ ps madentalis in qua ꝓpheta deplorat mstia sui adnẽtu qz in adnẽtu xpi pauca videbũt et mlti remãserũt occulti et ꝑ oĩs a spe et gaudio electoz ꝑnati qd ꝑtendẽs ꝓphe dicit · Ve mihi ex casu pli mei · ꝑuaricatores ꝑuaricati st̃ sicut a ꝑuaricatione transgressoz ꝑuaricati st̃ hic quat̃ ponit̃ ꝑuaricatio qz ꝑmo ꝑuaricati st̃ inde xpi ihudmate blasphemãtes eum hoĩ vorace et potatoz vim publicanoz et ꝑcoz a micus ait · vi · ca · Deb enim duumtate mina tula vmrũt duua stã demombz attribuẽtes luc vi · Jn beelzebub priape demoniozꝫ eiat demonia Tuo morte emus ꝙmittes ei dio ꝑpin m ꝑtes discipul ꝑsequentes ut ꝑz in actibz aplozꝫ in plumbz locis · ¶ Formido posuit̃ a cuncta malos deserpta ẽ pene arbitrabũ hic ꝝ sequẽs desarbit̃ eius mentabilitatẽ ai dicit̃ formido et fouea et laqus sup te qui hitator es tie · ymiabit et dicit̃ hic formido · qz ꝑ scu tiũ ai xpi quã aliqui nimis formidates cu dent in fouea timentes ei obedientes Jdo subdit̃ · qui fugit a facie formidinis zc et qui se exhibuit de fouea post mortẽ ai xpi de trans gressioe penitẽdo qz sedn sanctos doctoes mõs post mortẽ eius dabit̃ aliqd ꝑ se penitẽtie de ceptus ab eo · tenebit̃ laqꝰ · i · ygne g plagitabit qui ad oĩs ymiabit̃ · l' sina dãpnatois qui ad ryphos spũliẽ · qz exhanuate de excelsi a pte se · i · tal' pluto vemet a deo cui nõ pẽ te sisti · et concutent̃ fundamẽta tie · qz ꝑ tiemo tui montes adeqbũt̃ tie plane Jdo subdit̃ a fructioe afliget tia zc et ꝑz hui vsq; ibi · et aufet̃ qi tabnaculi vmi noctis · qd nõ hz sm bilitatẽ · q · d · fumitas tie nõ potit resistẽ vo luntati dnẽ · et ꝙmuabit ai inquietas sua et conuet̃ a statu suo ꝑsimo · et nõ adiuet ut re surgat a statu suo prsimo ad hoc q sit apta hitatiom hoĩm et aiabus qz cessabit moto celi et generatio et corrupcio in elemẽtis tri mo uabit̃ et meliorabit̃ sicut et celũ ¶ Et ant. hic ponit̃ ꝙsequẽtia ad dimi inditui · e · retru sio demoniũ et dãpnatoz in mfernũ et dedu cio electoz ad celũ empyreũ primi ponit̃ ai dicit̃ · Jn die illa visitabit dns sup milia am celi · i · sup demones in quibz remãserũt na turalia integra et in quibz geneũt · ai angel' sanctis et sic sc̃i de milicia celi l' q: hitant in hẽ aere vnde dicit̃ aereplantes et hoc mõ ꝑtim di ci milicia celi sicut dicit̃ aues celi eos q volutit ꝑ celũ aereũ · et sup reges tie · i · sup tyrannos et ꝑ oĩs sup omes alios malos · et congregabunt congregatione vnius fasciis in lacu zc · i · in mfnũ vbi simil' detrudent̃ demões et dãpnati sedn q dr̃ is xxv · Jte maledicti in ignẽ eternũ q ꝑatus ẽ diabolo et angel' ei zc et claudent̃ ibi et ꝑ multos dies visitabit̃ · visitatio dei aliqñ accipit̃ in bonũ sicut luc i · visitauit et fecit redẽp tionẽ plebis sue · Et hꝰ mõ dr̃ hic accepisse Ori genes dicẽs q ꝑ magnũ circuitũ animoz saluabũ t̃ dampnati et demones qd ẽ contra dnũ sup allegatũ is xxv · Jte maledicti in ignem zc Ali oĩs accipit̃ visitatio dei in malũ penẽ sicut is xxvij · visitabit dns in gladio suo duro zc · et hꝰ

Sia

mō accipit hyc stdm doctōes catholicos et ē spō
post multos dies visitabit. i. post qdcūq; tps
dieū in pena detinebit. Dicendo tñ q in hebō
sic hēt. de diebz multis l' a diebz multis visita
bit. i. p pcīa a diebz multis ꝓcessis. pñentē
. e. pro prīis ꝓcessis a principio mūdi. Cōtē
pomt ꝑm de glia bīōz aī dicat. et erubescet lu
na et cōfūdet sol. nō q lumē eoz mīmū et
sed mag augmētabit ut hēt mīa. xxx. erit
hyc lume sicut lux solis et lux sol' septemplī
sed dñs hyc erubescē metha. qua lumē eoz
erit q̄ multū respat lumēs pcīe ꝑm qđ dicat
apoc. xxi. claritas non egebit sole neq; luna ut
luceat in ea sed claritas dei illuminabit illam
et lucerna eius agnus cū regnabunt dñs ēcētu
ū. i. angelorz in monte syon et ihrlm. e. celes
tem de qua dicat gal. iiij. Illa que sursū est
ierlm liberа est. que ē mr nr et in contēpu
lationē sponsi sui oz. e. prīarchaz ꝓphetaz et aliorz sctōz
sicut glorificatoz.

Capm. xxv.

Omine deus. hyc tangit ꝓpheta m
suscipit ad dei preconiū ex visione p
dicta. et primo ponit ꝓphē preconiū
qđ celestiū cānit ibi. Sup hoc lau
dabit te. Circa primū dicit ꝓpheta domine. vōē
gnālis gubnatiōis. deus. ratiōē creationis
mens. tōne spāl' illūnationis es tu et nō alī
exaltabo te collaudando te assidue. qui fecis
ti mīabilia in dispnatiōē malorz et glificā
tiōē ustarū cogitationū antiquaz. qz ista dispo
suisti ab etno fideles q; vnusquisq; vie dñi mia
et vitas. qz posuisti caritatē in humilū. qđ
exponit aliqui doctoēs mī de destructiōe ihe
rusalem sub Tyti et Vespasiani sicut si
hmōi dō obuiat qđ sequit. ut nō sit ciuitas
et in sempitnū nō redificet. ierlm autē re
edificata ē post illā destructionē. Et ad hoc
rndent q; ē alia penito ciuitas et in alio situ
qđ arguit ex hoc qz xp̄s passus fuit extra
ierlm. ut hēt Io. xix. et Ebreos xiij. loca autē
vbi fuit passus et sepultus sūt inclusa infra
ierlm q̄ mīc ē sed hoc non videt valere quia
hystoriographi dicit ierlm q̄ mīc ē eē in eo
dem situ aī p̄dicti hoc excepto q; a pte Aq
lonari multo fuit dilatata ad meliendū lo
ca p̄dicta et idō nomīe hmōi ciuitatis intel
ligit omīs ciuitates mūdi acceptēdo singu
lare ꝓ plurali q̄ omēs destruent in fīē mū
di ut dcm ē capīo p̄cedenti. Ppheta enī in hs
capō gīās agit de visione sibi ſtā qua videt
p̄dicta ca. et ad talem destructionē nō sēq
tur aliqua redificatio. Sup hoc. hyc
tangit ponit gratiaz actiō celestiū ciuiū et p
mo de sua ꝓnuntiatiōe ꝑ. de demonū depssione
ca. xxvij. Prima in duab qz primo ponit gratiaz
actiō de beneficijs collatis in tia. ꝑ. de collatis
in celesti patria ca. xxvi. Circa primū ponit gratiaz
actus de quadruplici beneficio. e. de duplici enasione
mali et de duplici consecutiōe boni et sm hoc
ista in quinq; partes diuidit et primā ibi
sequēdo. primo malū ē psecutio tyrannoz hymo
midi a qua se penito libabit et hoc ē qđ dicit
hic Sup hoc laudabit te populus fortis. i. celestis
qui nō pt amplius a suo statu deici. et ciuitas
gentiū robustaz. i. ciuiū celestiū et ē repetitio
eiusdem sine ad maiorem affirmationem. ti
mebit te. e. timōe filiali reuēncie qui timoz te
manebit in pria sm illud ps. xviij. timor dñi
sanctus ꝑmanet in sclm scli et hymnus lucis
et reuēncie subdit ratio cū dicit. qz fortis es fac
iendo pauperi ꝑsonis ei pacem. contra tyrā
nos pauperes spoliantes fortitudo egene in tribu
latione sua qua gaudebat a diuitibz in prie
vita sue a tribulē. i. supplozz inbecillium
lū ab estu cupiditatis inq;z. vñ subdit qi pro
cepōne prodemnū. spūs enim robustoz. i. tyrā
noz potentiū qi tribo impellens pectem. qz
impelluit iustos et innocentes ꝑ tyrannidē si
cut estus in sitī. sicut enī homo sitiens ab estu
aggrauat sic destitus pauperes aggrauat ꝑ tyrā
nidem inīq; q tñ a deo destruet. ideo subdit
et qi calore sub umbe tegente quagmē fortiū
. i. tyrannoz marcescere faciet. i. deficere nubes
enī multū calefacta sb sole mittit calorē mīs
sup tie nascentia ex q; aligī marcescūt et de
ficiūt. sic virtus diuina aligī repente destruit
potenciā inīq;. Et faciet hic ē ſa pars
in qua ponit ofcatio pmi boni qđ respicit re
fectionē animē in sacramento eukarstie qđ
instituit dominꝰ in cena immēte sua passiōe
et cōtiū ad hoc dicit ꝓpheta. Et faciet dñs cēi
tuū. i. epūs et cer angelorz omībz ꝓphis. i. omībz
eccīe suis qui assumūt et cer omībz ꝓphis in mō
te hoc. i. in monte syon vbi dicit dñs fecisse
cenam cū discipul' suis. omnium promisit ze
. i. omniū excellentissimū hīs in se omē spūa
le delectamentū qđ designat ꝑ delicabilia corpis
hic expssa. tunc enī dedit discipul' suis corpus
suū in cibū et sanguinem suū in potū et hoc sa
cramentū est mē maxime refectiū et ꝓ apīis
suos et discipulos fecit et facit hoc omniū
mīstrui omībz vbiqmq; ꝑ orbem diffusis. Ali
qui aūt exponit istud omniū de omnino a in
deis facto ꝑ gaudio de infectione holofernis
sed hꝰ nō videt bñ. dñs tñ qz illa hystoria nō
ē de cathone nr hēt apud hebreos tñ qz ista
expō nō se hz conforme ad p̄dicta et ideo me
lius exponit ꝑmomō sequendo Alexandrū.

Et auferet. hoc ē tria ꝓs in q̄ ponit e
uasio sibi mali videlicet ꝑ sanctos adimpt q̄
gnaz erit omībz p̄dictis aūtpūs sēdm suā sm qđ
dicit ꝓa ezechiel. xv. de aūtepō qui extollet sup eē

qđ dīat deus aut qđ uolūt ita ut ī templo dei sī
dīat et ipīs eī ibi mēsiaer. Nī ibidē dīat ap⁹
quē dīs ihs mēsiaer spū oris sui. Sedm aliog
vō lyor erat in monte oliueti in illo loco vbi
dīs astendit in celū et istud signū tenet fu
nem vincli sup omēs gētes. i. funem ānīpī
qui erat qī qđam vinculū ostringēs omēs
gētes sī vna ptāte et telam quā ordits est
et processū suū et intentionē. ¶. Preaptabit
hoc ē quarta ps in qua ponit⁹ assertio sēdī lo
m. s. in corruptionē corpis et diuidit⁹ in duas
ptes q primo ypheta destruit obstructionē hui⁹
lom. s. incorruptionē corpis hō redit ad dest
bendū deiectionē ānīpī. ibi et tertiumulabit⁹. Vna
pīmī dīat. Praptabit mortē in sempitīnī. q
in iudicio omēs resurgēt ad vitā immōrtalem Ista
trī īmōrtalis corpis erit in augmētū pene
dāmpnatoz. sicut erit in augmētū glorie bo
noz. et auferet dominꝰ deus omēm lacrimam
ab omni facie qđ ptim habz vitatem in ipō
et elās tunc ei cessabit omīs gēmitus et corrup
tio et idō nō erit resolutio lacrimaz a cerebro
nec defluens eaz p oculos tri in eis nec erit tur
batio cerebri et dolor capitis et frēnesia mentis
et ostilia q̄ pnt ee absq; corruptiōe et sedm istū
intellectū dīat aq̄ vuy. ibi erit fletus et stridor
dentiū sed in elās nō erit lacime corpales seu
mentales nec dolor aliquis in corpe seu mente
sed plena delatio in vtroq; sdō subdit⁹ et qui
bui⁹ pli sui. i. electoz qui frequent⁹ opbria sus
tinet in pnti. auferet conferendo eis honorē
celestem et dicent in illa die. s iudici qui vi
debit ipm in forma gloriosa et dicēm eis.
venite bñdī patris mei ꝛc. ay⁹ xxv. Ecce deus nr
iste visibil⁹ in demōstratiua hūanitate. exspectabi
mus eū p veram spem et saluabit nos siqui
dem iste dominꝰ. s. oīs sustinuim⁹ eū. i.
patient⁹ sustinuim⁹ adisa qui ipm exultabi⁹
exims qr exultatio de qi certa saltatio et leti
bmī⁹ in saluteī ei⁹. i. in salute etīa no
bis ab eo concessa quā requiescet manꝰ do
mini. i. potās eius in monte isto. i. in monte sī
on qui imminet valli iosaphat vbi tenebit⁹
finale iudiciū ut hēt⁹ Joēl. iij. et tunc req
escet ibi xpi potās qua dāmpnati pendent⁹
in infernū et elā in anima et corpe tūsserēt⁹
ad celū. ¶. Et tritumulabit⁹. hic redit ypheta
ad destruend⁹ detectionē antixpi quā ē tetigēat
in breui dicens. et tritumulabit⁹ moab. i. antix⁹
nec mundū si sic nomiat⁹ qui ypheta et malic
ns tuas frequent⁹ matha⁹ loquit⁹ Antipas vō erit
totaliē a demōe obsessꝰ et opa eius fient vacue
demonis et idō nōiat⁹ hic moab qui interp̄tat⁹
hic ex patre qui erat filꝰ patroīs ut dīat aplūs
sēd ad thess. ij. et sic erit ex diabolo sicut ex pa
tre eo mō loquendi qⁿ saluator dicat iudeis. Jo. viij.
vos ex pre diabolo estis. Diart tenuit⁹ palee qi
virtus eius totaliē annichilabit⁹ et extendet
s. ad xpm manꝰ suas sup eos ꝛc. p hoc enī intel
ligit⁹ q̄ valide a xpo pauebit⁹ hic aliqī mit⁹ho
mēs aliquā dīat⁹ Pauram te ita valide q̄ ex
tenderis ad modū natantis nunc. Ipse enim
frequēt⁹ vsit⁹ est mō loquendi. et ihūlabit⁹
s. xpūs gloriā eius. s. ad ea qui se ostendet
tūmq; sit deus p̄ mīma sybilla ut dīat⁹ sedī
dicessal. q. cū allusione manuū eius. i. mise
xpūs munimēta sibimet munioz tuoz. o ante
xpo concedet qi omīa p que credebat⁹ stabilīri
in ptāte sua deficient cetī patēt. ¶ Cap⁹ xxvi⁹.
In die illa. hic cōtet⁹ pont⁹ gratiā acto
pro būficiis collatis et primo ondit⁹
positum hō⁹ occludit⁹ duplex correlatiue
ibi morientes. pīma in duas q primo
pont⁹ aptio ianue elās hō⁹ eiusdem
clausio regulis ibi cū fenestris mūcia p
ma in duas q primo pont⁹ aptio bēitudinis
hō⁹ meo lyn⁹ aptionis ibi semita iusti⁹ Secūa
pīmī dīat⁹ In die illa. s pacto inditio tanquā
tanticū istud ab elās in tra iuda que intpīat⁹
confessio. i. in tra viuētiū vbi ē magis confessio
dimne laudis sm illud psalmi lxxxvij. Beati q
habitant in domo tua dñe in secula seculoz
laudabūt te et idō tu iuda sm sensū hālem
iur metha⁹ accepit⁹ et consequē⁹ forma tan
tia tū dicet⁹ vbi fortitudinis vē. i. virtus
celestis cui⁹ excellentia nō pt vbis hūanis
exprim ipse qui nō nominat⁹ hic q. in aliquibz
libris pont⁹ sion additū fuit ab aliq⁹ expōt
tore sm suam imaginatoēm qi nō ē in hebo
nec in libris tocīs. saluator ponet⁹ in ea mu
rus et antemurale. i. erit nob⁹ oīmodā protecti
one. aperite portas et ingredi⁹ de planis et li
bere gens iusta. p qua dabit⁹ diuina sua. Ve
nite bñdī patris ꝛc loquendo de ingressu electo
rū dicit in corpe et anima tū a xpo passionis
xpī apta sunt anima et ingressi ela defuncti
quitū ad animas et aliqui etiā quitū ad corpa
ex qua spāli ut pie credit⁹ de bta virgine et
de bto iohanne ei⁹ mīstro et custodiens vitā
tem vite et portine. vero errori abiit. q. deus em
homies sī in pnti vita pnt errare sm beis
deum clare videntibz hoc ē impossibile et q
nō sīlī ē ibi clara visio sed etiā p fidē fruitio to
talis quietis appetitū. Idō subdit⁹ Pacificab⁹
pacem et est vox sanctoz ad xpm pacem du
plicat⁹ propter quietem duplicis appetitus scilicet
intellectiui et sensitiui p gloriam corpis et dīc
q̄m te domine sperauim⁹. tamq; inredemp
torem nrm et gloriosi tatorē sperauim⁹ in domino
vor ihū xpm alloquētis sanctos in secula etīa
s. ad q̄sequēdū ab eo vitā eternam in domino
deo fortitudine impetuū p cuius fortitudinē vobi
tenebūt⁹ in penam petriam Idō subdit⁹ q̄

Ysaie

manuabit hĩtantes m eccl̃ia · i · plebes dñe et tyrannos et potissime antrpñ sup̃bũ simi et sibi adhẽtes · ciuitatem sublimem humiliabit · i · ciuitates accipiendo singulare p plurali ut frequent̃ dñi est m quibz hẽt dñdat superba et alia uerba · conculcabit eã pes · i · pedes et quor sunt isti pedes subdit pedes pauper & est m hebo et libris ueteris et ista pauper est xp̃us eã sm qđ expont hic ha · su · adducens ad hoc p̃ quo dicit illud zach · ri · ecce rex tuus uenit tibi iustus saluator et ex ee pauper &c si referat hoc ad p̃mũ xp̃i aduẽ tum q̃ dicat orbem ei subiugandũ & m ysa hĩ dicat q̃ primus eius aduentus tristis fuit m pturi et fuit m humilitate · 2 dus autẽ erit m pt̃ate de q̃ loquit hic septima nã dicat̃ exaltabit eam pes pedes pauperis · 3 · xp̃i q̃ m primo suo aduentu duxit vitam pauperr · tristis exercitor · i · apl̃or qui xp̃i uiã p̃fulcit reliquit xp̃t qđ ei in iudicio assessu rus erit sm q̃ xp̃s dicat mt · xix · ecce nos reliquim⁹ oĩa &c sequut̃ sedebitis sup sedes iudicantes duodecim tribus israel · et sic superbi hui⁹ mũdi erũt pedibz eor̃ obiecti · ¶ Semita iusti · hic cõsiderat pomt̃ ratio aptionis ad me celestis que duplex ẽ prima et principal̃ est mitum xp̃i p qđ aptus ẽ trialit̃ quitum ẽ ex pte dei qui uult omnes homines saluos fieri 2ª ẽ mitum elector̃ quos aptat̃ elabi se dis ponẽtibz ad ingressũ et nõ reprobis primum tangit̃ eũ dicat̃ semita iusti · i · via xp̃i qui tenuit et docuit et dr̃ semita p̃t̃ recturi dinoscitur dicat̃ aũt xp̃us iustus absolute quia p excellẽciam · 6 · formaliter et effectiue q̃ alios iustificat nã est nulla ymo distat longe a ueritate me vitatis omis enĩ alie leges ab eadẽ dicta p̃mittit aliqua mala sicut manifeste patz de legibz humanis q̃ p̃mittit mẽtiri in quitatibz et plura alia q̃ nõ p̃mittit corrigi lege humana ut dicat augo filiter de lege mosayca que p̃mittit usuras cũ extraneis et libellũ repudij et plura causa sicut diffuse tractatum in principio matthei · Ter aũt eandem gelia milla p̃sonem ubi nus omittit nec aliq̃d illicitũ p̃mittit sed in aũt tangit̃ eũ dicat̃ in p̃sona elector̃ · In semita iudicior̃ tuor̃ domine · in uia euangelica te sequendo sustinuim⁹ te · i · xp̃m te sustinuim⁹ tribulationes et angustia nomen tuũ · 6 · ihũs et memoriale tuũ in desiderio animę unde dicat̃ bernardus ihũ mel in ore melos in aure iubilus in corde sed subdit̃ in p̃sona ecclie iusti · anima mea desiderabit te in nocte · 6 pñas uite in q̃ uidemus p speculũ et in enigmate Desiderii ei xp̃us loquendo ẽ ut nõ ihũ sicut delectatio rei p̃nas et ideo dicit in uita p̃nti xp̃us loquendo

derii desiderat au desiderio sacredit fructio · de mane uigilabo ad te · i · a mane iuuentutis i expiam te q̃ ire · ¶ Cũ fecerit iudicia hic cõiter describit eadem clausio iustus simpliciat aliquibz aũt ad temp⁹ primo & pomt̃ primũ & sedm ibi · dñe tibi · Cura p̃mũ stendit q̃ dicit̃ simpliciat̃ et ad semp malus in sua malitia p̃seuerantibz et sic morientibz et usq̃ sic xp̃e qui nõ corrigũt̃ dimittit flagell̃ ne eradicabũtur et hoc est qđ dicat̃ primo de flagell̃ · Cũ fecerit iudicia tua in terra flagellando p̃cos iustificabunt dicit · i · iustitiã tuã discent p experientiam flagelli nõ tri p emendationem pri sicut plurimo expto fuit summa flagella non tri ad sui correctionem & magis ad sui obdurationẽ & de bñficijs eis dicat̃ in p̃sona dei misereamur et loquit̃ in plurali xp̃e trinitate p̃sonarũ l̃ est primo dei ad angelos qui sũt creati ros suos bñficior̃ impios obstinato et nõ discere iustitiam reuertendo ad ppñm & bñficijs dicit sicut p̃z de pharaone a q̃ deus fr̃a quẽt ee sua mã retraxit penas infligendo et tamẽ ee hoc nõ fuit reuisus ad statũ iustitie · in terra sanctor̃ inuocat̃ tristitit nõ retracto ee loci sanctitate q̃ talis perit ee q̃ cetu et ideo subdit̃ nõ uidebit gloriã dñi · i · mĩq̃ admittet̃ ad gloriã paradisi · dñe exaltet̃ manus tua · i · pẽas tuenti tace ut nõ uideant · i · ut nõ illuminẽt̃ a te xp̃o sed dẽmonũ uideant · 6 · mitum sanctor̃ et a fundant̃ sicut de caym dicit̃ genesis · uagus & profugus ẽ caym uehementer̃ et concidit pultus eius q̃ de desperent ad abel et ad munera eius ut ibi p mittit̃ zelantes ppli · i · illi qui mundent sup ne grie et regnũ · 6 · m fernal̃ hostes tuos deuorabit nõ p eor̃ assumptionẽ sed p eternã affluentionem · ¶ Domine dabis · hic cõiter ostendit̃ quibz malis iamia celestis ad tps claudit̃ · 6 · q̃ dñs manet in pñis sed nõ permittit̃ a deo uisitari eis apte̅ et hoc est qđ m eor̃ p̃sona dicit̃ dñe dabis pacem nobis nos tibi reconciliando et q̃ hoc p̃nemit ee dñna gratia subdit̃ omnia enim opera nr̃a · 6 · miseria operibus es m nobis q̃ nõ sit miseria misi ee acceptabile dñmat et gratia p quã sit acceptabilia a solo deo m nobis efficat̃ dñe deus nr̃ dñi possederunt nos absq̃ te · i · sine maligno qui sit alienus a te possederunt nos ut seruos q̃ qui fuit patrũ sanus ẽ pñ Jo · uiuentiũ in te recte dñmur nõis tui ita q̃ de cetu nõ separamur nisi tibi · ¶ Fidelientes · hic ee predicto colligit̃ triplex declaratio & m̃ pomt̃ ibi · Dñe manifestia signum locutus fuerat xp̃s de resurrectione trialis omis que nõ erat simil̃ in regibus et clibus ut p̃z ee supdictis sed colligit̃ q̃ reges nõ resurgent ad gloriã sed ad ignominiam et penã et hoc est qđ dicit xp̃s Morientes nõ

viuant vitā gl̄ozie hoc dicit optando et conformitate sue voluntatis ad diuinam institutionem sicut illud psalmi letabit̄ iustus cū viderit vindictam et lo quit̄ hic de morientibus in pāt mortalu ingrati tes qui fuerūt in populo inquibz et tyrannis nō resurgent. s. ad gl̄oriā sed magis ad penā Idō subdit̄ ipsa visitasti et contriuisti eos pena dura et perdidisti omēm memoriā eoz sm illud psal. x. ca. nomen impioz putrescet. q. si remanet aliqua eoz memoria nō est eis ad honorē sz ofi sionem. mulsisti domine gentem punitionem eoz differendo ut habeāt locū penitēdi sz quia les abusi sz subdit̄ nūq; glorificatus es. s. ab eis p penitētiam. q. d. non Idō subdit̄ elongasti. s. ate oēs tinos tire. i. obstinatos i pertatis in ḡnibz pte orbis. ℣. Domine hic ponit̄ sicut correlariū. s. q̄ electi resurgēt ad gl̄oriā Et duxit in tres ptes q̄ ppheta ipe describit ad resurrōnem mistoz desiderū 1o resurrōnis actū ibi vinent mortui Tertio ergo ibi vade pl̄e meus Desiderū aūt resurrōnis ad ultimū bonū ostendit principaliter ex duobz primis est afflictio quā iusti sustinent de oī cursu in pāti vita sicut dō de ira tymi. ps. Omēs qui pie voluit viuere in ihu pssecutionē patient̄ ipse dō dicat ḡre mala q̄ nos hic cō pmūt ad deū nos nō appellāt et ips est dō hic dñe in angustia pōte electi tui in vita pti te requisierūt te desiderātes vitā futurā et to tide in tribulatione nimis. in tbulatis tortura tua eis. s. valet dando eis paciam qz tri nō auferet totaliter cristicā sensibilem licet diminuat Idō subdit̄ sicut que concepit ex. 3o fuit sim̄ et assecurat se ypheta iustis positus in tribulationibz et merito qz p mlt̄as tribulatiōes fuit seruato ut dñm fuit ei. primo tā. ℣. A fuge hic ponit̄ sicut et quo gemit desiderū vite future. s. charitas fuit ei domine cui⁹ aspectus ē desiderabil⁹ in tm q̄ in eam desiderāt angeli ipsiq; prima pcti pa tri. et hoc est qd̄ dicit a fuge tua domine. i. ex pulchritudine fuge tue accepim⁹ et qi p turum⁹ et recipimus spm̄. hic ē pmetro in hebreo et in libris correctis et p spm̄ intellige scribes desiderū et hū dicit̄ primum⁹ et pe primus in ptu eni ē afflictio et cū pepit mu lier sequit̄ delectatio sm illd Jo. xvi. mulier cū pit tristiā habet eā aūt pepit pmerū iam nō meminit pressure ppter gaudiū hic desiderū visionis dñe in pātia habet alig afflictio ne vane dilationis qua spes que differt af flugit animā qui xiij. et ex alig delectatois q̄ et spem osequēdi oritur si eā venit visio de uina vnde ert delectatio summa absq; vlla tristi cia salutis nō fecim⁹ in tra. p̄ est in hebreo et libris correctis et ē sensus p ea q̄ fecim⁹ nō obti nem⁹ nec obtinē possim⁹ in tra salutis. i. aie et corpis bēndictis q̄ primo requirit mors gialis oīm ad quā sequit̄ resurrectio mortuoz que electis erit ad gl̄oriā anime et corpis ppter qd̄ subdit Idō nō ceciderūt p mortem corpalē hypocritores tre gialit̄ et tenet hic Idō assen tine et nō annihilat̄. ℣ Vivent mortui post q̄ ypocrita despexit desiderū resurrōnis in electis hic confert describit eiusdem resurrōnis actū dicens Vivent mortui vita gl̄orie q̄ntū ad electos de q̄z resurrōne fit hic primo Idō sb dit̄ mīfīū qz mei ppter deū et iustitiā resurget. et dicit mei se eis ommendo qz de sua mor te ppbando quia fuit sentētia sicut dem fuit in principio huius libri de precepto regis Manasse ydolatre pessimi eo q̄ ipm̄ et alios ydola tras arguebat. ℣ Confer vitā finalem ad electos resuscitando dicēs. expergiscim̄. a sompno mortis et laudate deū de tā futuram gl̄oriā tiōe qui hitatores in pulvere q̄ntū ad corpa mentem redacti Confert alloquit deū ex amus virtute fiet resurrēctio mortuoz dicens. q̄ ros lucis ros tuus. i. sicut ros celestis 2 sua mis tire nascentibz qui facit ea de terra surgē hic benignitas tua erit suauis electis dormē tibz qz faciet ad gl̄oriā resurgē et cōtra hy resurrectio erit terribil⁹ damnatis sed subdit̄. et tirānum ppyrantū. i. patroz qui p potentiā ti delis oppressērūt detrudes in ruinā. i. in infernum et accipit hic tirānū p priscis in ea hitā tibus eo mō loquēdi q̄ dicit̄ tira destruam qui do eius hitatores destruit̄. ℣. Vade hic cōfi dit̄ resurrōnis tpis posset eā aliquis credē ex pdictis q. est ḡnaliter tpis resurrōnis qd̄ nō est veni sed erit in fine tpis Idō dicit̄ vade populē meus pus recedendo de ista pti ti mitte tubicula tua. i. sepulchra q̄ntum ad corpus et purgatorii q̄ntū ad aias electō rū que tri hitāt aliquid ad purgandū in fu turo l̄ imbui patz q̄ntū ad purgatas et aīs apitionem iame pmortem vpi l̄ celi em pyrei q̄ntū ad purgatas post apitionē ab stondere. q. te timeri ab hominibz ipm⁹ vite st abstondit. modicū ad momentū. q. tēpus vsq; ad mediū resurrōnis et mīatus est modicū et hoc mō dicit̄ animabz electoz desiderātibz vl timū mediū Apoc. vi. et dicī est ill⁹ ut requi escāt adhuc tpis modicū donec repleant̄ esse in eoz et statuet eoz. donec ptēscat mdig natio. i. electoz pluitio p tribulationes tyrānoz et maxime tpe antipi in aliqbz libris addit̄ mea sz nō ē in hebreo nec in libris correctis. exce emī dñs ihs xps egredict̄ de loco suo. i. de ce lo empyreo ad mediū venendo q̄ntū ad hūanitatem egredict̄ et veniet p localem mo tū q̄ntum vero ad deitatem que ubiq; locoz

ẽ ꝓvedet ꝑ nouũ effectũ ut uſtet maquitatẽ hĩtatoꝝ tr̃e · i · maquitates ꝓpꝛ̃ꝛ tr̃ena amittẽ eũ · et reuelabit tr̃a ſanguinẽ ſuũ · i · mortes et deꝑſſiones fideliũ q: tũc manifeſtabũt dñi la tenta et nõ operiet vltra interfectos ſuos q: de tr̃a tero non ammittent talia. ¶ Caplm xxvij

In die illa · poſtq̃ deſcripſit ẽ gra̅z actio de ꝓmotione eccl̃ie · hic ponit̃ gra̅z actio de euacuatione demonum Et dicit̃ in duas ꝑtes q: primo ponit̃ hui⁹ modi decretũ ſecũdo ſoluit̃ dubium quẽſtio ibi. ego dominꝰ. Circa ꝓmiũ dicit̃ In die illa · s · iudicij generalis. In gladio ſuo duro grãdi ad penã aſperitatem · et fortẽ ad eius latitudinẽ · et fortẽ · q̃ti ad eius immutabilitatem · ſup leuiathan &c ꝑ leuiathan quidã bis ponit̃ et ꝑ ꝛcũ idem meliguit̃ · s · drabolus ut dñi fuit diffuſum Job xl · et dicit̃ hic leuiathan vetꝰ ꝓpter eius fortitudinẽ ſtom q: dicit Job xli · nõ ẽ potꝰ ẽ tiam q: ei apet̃ · et leuiathan tortuoſũ ꝓpter eius calliditatẽ ad decipiendũ · et occidet ꝛcũ qui ẽ in mari · i · drabolũ qui habitat in mari et in aere hoc caligioſo tũq̃ in mari tempeſtuoſo nõ tñ intelligit̃ eius cauſa ꝑ mortẽ nature nã hoc mõ ſit immortalis ſz ꝑ mortẽ infernẽ q: tũc ibi retinebit̃ nec poterit inde exire et hoicis tẽptare ſeu ad pctm̃ inducere qđ cert̃ ẽ finite et in hoc ceſſabit pena eius qua eã modo patit̃ igne ſuũ ſeu · ceſſabit eã pena ſua aũdẽ tal̃ et dampnatiõe hom̃ qđ̃ inducat ad pctm̃ ſicut et gloria ſanctoꝝ angelorꝝ et gloria electorꝝ quos inducit ad bonũ · In die illa · de iectionẽ demonũ · vinea mera · In hebreo hꝫ vinea vinoſa et qđ̃ patz q: mera nõ ẽ hic nomẽ ꝓꝑiũ ſed cõmune et ſignt vinũ pnũ et optimũ · vinea gs̃ mera hic accipit̃ ſecundũ ſup nos eius in quibus melius erit impinũ et ꝓpt̃ deũ laudabũt de iectione demonũ · ¶ Ego dominus · hic cõtra ſoluit̃ duplex quẽſtio oriẽs ex ꝓcedtis · ſecũdo ſoluit̃ ibi quis dabit me · Prima q̃ſtio erat et hoc q: hic dicit̃ vinea mera · ſ electis electorꝝ quia et quo fuerũt a deo ſic electi ab eterno et dicã videretur aliquã eterneꝫ q̃modo deus ꝑmittat eos tribulari in hoc mũdo ſtom qđ̃ dicit fa thymi · 17 · omnes qui pie voluũt vincere in xpo ꝑſecutionẽ patient̃ Et mãdat dominus ad hoc q: talis ꝑmiſſio nõ eſt ex odio ſed magis ex dilectione nec ꝑſpere in ſuplicam eleuent̃ et ꝑ exactũ preciẽ in bona cuſtodiant̃ hm̃ dñm ſaluatorẽ luce evi · In pacata vita poſſidebitis alias vitas · et hoc ẽ qđ̃ dicit̃ ego dominꝰ qui ſeruo eam · ſ · vineam meã quã eſt vmiſal eccl̃ia et quot a primo Vel iuſto vſq; ad vltimũ electũ qui in fine mũdi naſcetur ẽ electꝰ prulit tot palmites miſit ut dicat gregoꝰ omel̃ · vij · in pente ꝓmalo ex · s · potũ tribulationibus rõmbz

ꝑcutis · Ideo ſubdit̃ ne forte uſtet̃ cont̃ eam &c · i · ne ex ꝓſpitate moleſtat et ſic ꝓ moleſtus uſtet̃ contra eam · In die iudicij · nocte et die ſeruo eam · i · tempe adꝛſitatis et ꝓſpitatis ſub patre na diſciplina nõ eſt indignatio mihi · i · ex ira hꝰ nõ furor ſeu indignatione ſz ex patna correctiõe. ¶ Quis dabit · hic ſoluit̃ ſecũ q̃ſtio qua vide ret̃ aliquis q: ꝓ merito uſtor de ꝓlõ iſrl̃ et mar me aplõr ꝓcedũ fuiſſ̃ alijs ꝓpli cauſã de aptuitate que facta eſt ꝓ romanos et ſic in hac q̃ſtione ꝓcedit̃ q: primo ponit̃ ad vtrãq; ꝓtemnatio ſecũdo ponit̃ cõmis ſoluctio ibi · miçã inimi Et primo arguit̃ q: non debuit pa ſed magis ꝓ multitudine malorꝝ uſtã debent̃ affligi ſicut frequent̃ dñi fiunt in veteri teſtamẽto et hoc eſt qđ̃ dicit in ꝑſona dominꝰ · quis dabit me ſpinam et vepres · ad ſuffocandũ ciuitatẽ ilyelis ꝓ lio · s · romanorꝝ qui aptam auditorem in certamine gradiar · ſup eam eam calcando ꝓ romanos ſuffocandam eam pit̃ · s · fideles in xpm̃ tũc ardentes cũ infidelibz in ſua creatura obſtinatis q̃ſi dicat hoc iudex decreuit iuſtitie mee ſicut ſuffocã ſã rectũ ꝓ calcem multi uſti fuerũt ibi mortui et captiuati occaſione muſtorꝝ ¶ In po tentia · hic ponit̃ argumentũ ad oppoſitũ · s · q̃ debeãt puniri mali cũ dicit In manu tenebo · i · retinebo · fortitudine mea · ceſſando a pmiſſione ſub ſpe correctionis ſed ſubdit̃ ſuffulciet̃ me et pro aplõr aliorꝝ q: xpi̅ diſcipulorꝝ meritis ꝓpt̃ qđ̃ ſubdit̃ qui ceciderint̃ · s · ad pdicandũ fidem catholicam ꝓ orbem · in impetu · i · cũ feruentia deſiderio a iacob · i · a ꝓlõ iſrl̃ cui modo fuerũt apli et alij · 12 · diſcipuli ꝓ maiori ꝑte fuerũt iudei florebit et germinabit iſrl̃ in aplis floribus ſancte vite et doctrine · et implebit̃ facie orbis ſemine · i · verbo euangelice doctrine ſtom q: dicit̃ in ꝓbola ſeminãtis luce · viij · ſemen eſt verbum dei. ¶ Numq̃ · hic ponit̃ ſolutio in qua ſecundũ q: ꝓmo ſoluit̃ quẽdã ad malos ꝛ̃ quidam ad bonos ibi ideo · Secundo ponit̃ malorꝝ correctionis · ibi cultus · Circa ꝓmũ dicit̃ numq̃ iuxta plagam percutientis ſe · i · ꝓpli indurati do minici xpi̅ tam crudeliter affligentis pauſſit eũ q̃ dicit nõ ante ciuitatis deſtructionem · a ſicut occidit miſſectos eius · i · aplos xpi̅ q: diſcipulos a iudeis occiſos quos occiderũt iudei et ꝑſecuti ſũ grauiter ut ꝓbat̃ vij · de ſtephano et · xij · de iacobo et viij · de ꝑſecutione grali xpiana nos et in plumbis alijs locis de ꝑſecutione pauli et aliorꝝ aplorꝝ · in menſura contra menſuram cũ q̃ dicit · non mente domine uſtrie q: tantum ſa ciuera tñ ſeant abſq; debita pena ideo ſubdit̃ me dicente ẽ in ſpũ ſuo dñs · i · diſpoſuit diffinitiue iſta prime. ¶ Ideo hꝫ ſoluit̃ argumẽtũ ante oppoſitũ de malo aplõr eũ dicit̃ Ideo ſup hꝫ · ſ · tez mittũ aplõr eũ dicit̃ dimittet̃ iniquitas pre dicta domꝰ iacob · i · iudeis in ſua malicia obſti

natis· et iste oñs fructus ut auferat̃ pcm ei
·i· ē ne terre fructꝰ merita aplorꝫ q̃ dimittit̃
udeis alus dñ pcm et vlciis spargant miti
·d· cū posuit· s· pdicatio aplōꝝ oñs lapides alta-
·i· ultionū ydolorꝫ sicut lapides cineres allisos
p pdicatorē em aplōꝝ sunt cultus ydolorꝫ
multi destructo p orbem eccā ipis vinentibꝫ et
totaliṫ ablato p successores eoꝝ· Jō subdit̃ nō
stabunt lucꝫ et delubra vbi credut̃ ydolatria nō
pt illud intelligi de ydolatria indeorꝫ que a red-
tu captiuitatis babilonice nō legit̃ in ꝓpl̃o in
duos finisse nisi p tempus modicū et p violē
tiam et in paucis· s· tpe Antiochi illustris
qui coegerat iudeos ydolis immolare· ut patet
p̃mo et sēd mach· nec qd dicat̃ cū posuerit oñs
lapides altaris &c· pt onement̃ ꝯpom de des-
tructione templi p romanos vt voluit dicere
aliqui Jō dicit̃ non stabunt lucꝫ et delubra
p qd intelligit̃ ydolatria q̃ multos cū erat
apud indeos et ideo intelligit̃ de destructione
ydolatrie gentiliū p pdicationē aplōꝝ· ut
dñs est· ¶ Ciuitas hic ponit̃ indeorꝫ ecclīam
mꝫ quidem ad obstinatos eā dicit̃ ciuitas mu
nita· s· ierlm destructa erit p romanos qui eā
destruxerūt strenuosa ielmḡ· i· ierlm q̃ ante e
rat ciuitas strenuosa relinqt̃ a suis hītatoribꝫ
qua a principio sue obsidionis usq; ad finem
multa fuerūt mortua gladio fame et pestē· s·
decies centū mlia ut dicit Egesippus li· v· et
dimittet̃ qi deserti qz alij fuerūt in captiuita
tem ducti et ciuitas erat destructa ita q
nō erat hītatiom hoīm apta· Ibi pascet̃ vi
tulus· s· pplis romanus qui dicit̃ hic vitu
lus pp̃ armis petulantiā· ibi em̃ fuit pascuus
·i· de ciuitate ciuitatis plenus· et ibi accubu
bit· i· potit̃ secure dormire qz eoꝝ aduersarij erāt
mortui l captiuati ut dñs est· et cōsumet sū
mitates eius· i· templi et edificia in circuitu
qui erāt in monte sion qui ē superior pte ciui
tatis· in claritate messis illius· i· ex defectu
uictus in ierlm· ꝙ cernent̃ mulieres venē
tes· s· in ierlm ad diem festū· Unde refert
Egesippus li· v· q quedam mulier de vltō iorda
nem que venerat in ierlm et cū aliis fuit in
obsessa angustia fames constricta comedit̃ filiū et comedit et idem credibile est de plu
ribus licet nō fuerūt deprehense qz talia enor
mia fiūt in clamculo et docentes eam sic est
in hebreo et in libris correctis et emendat̃ hic do
centes· ipi sacerdotes qui ex officio hebdam dare
ꝓpl̃m· et isti tūc fuerūt contenti qz eā a tpo
postulauerat· multa ussit eos oratio dicens eos ēe
de grīs animi qui templo et numini cupiunt
seruire cuius causa subdit̃ Non ē enim ꝓpicius
seruiens· i· hīs dei sapiam que sapia est sed
tm̃ teneram sapiam que ē vitalis et diabolica
Jac· iij· quicquid non miserebit̃ dei et pr̃ hui
¶ Et erit· hic soluit̃ questio quare ad bonos
qui de iudeis crediderūt ex̄po qui destructa iudea
fuerūt saluati in ea· Jō dicit̃ et erit· s· qd
sequit̃ In die illa pauet dominus ab aluco
fluminis &c· et dicit̃ hic alueus fluminis loco
vbi erat iordanis torrens aūt egipti dicit̃
hic nuocorula qui est ꝓpe fluuiū in eius
tate iudee in pte australi vltis egypti ortꝰ
aūt iordanis ē in tribꝰ nephtalim ab aquilo
nari in tribꝰ montis libani ut dicit Jō
et sic designat̃ hic tria iudee pcussa a ro
manis· et vos congregabimini vnus et vnus·
·i· pauci respectu multitudinis pcussi et capti
uate· filij israel· i· vos in xp̃o credentes fide
p̃ patriarche iacob qui israel nūcupatus alio nō
dicit̃· scribit̃ em̃ in ecclīastica hystoria q
ante obsidionem ierlm p romanos fideles
qui erant in iherlm et iudea fuerūt admoni
ti p angelū ut exirent in regnū Agrippe
qui erat confederatus romanis et sic fuerūt
saluati· et erit in die illa clangetur in tuba
magna· p hanc tubam intelligit̃ edictum
Helyadriani imperatoris romani qui iherlm
destructā p Titū reedificauit et suo nomine
Helyam appellauit sed postea magis tenuit
nomen antiquū et ipe edicto publico prohibu
it ne aliquis iudeus ibidem habitare sed fuit
promissa ipis expianis ad habitandū ut dicit Ju
go Floriacensis li· iij· et tūc in iherlm quā plu
rimi vltrōnei ad xp̃m quisi· eo q̃ diligebat lo
cā illū· Jō subdit̃ et venēt qui perierāt
de terra Assirioꝝ et qui ejecti erāt de terra Egip
ti· quia missis viris p captiuitates p̃cedentes
multi iudei fuerūt dispersi habitabāt ibidē qui
p̃ pdicatorē aplōꝝ aliorūqz destructor fuerāt
nisi ad fidem et sc̃e veniebāt in iherlm idcirco
dicta et p istas duas tribꝰ intelligit̃ et alie
in quibꝰ iudei captiuati habitabāt· pt eciam
hec lra exponi de ecclīa nomine iherlm significa
ta sēdm qd dicit Apūs xxi· vidi ciuitatem sanc
tam iherlm descendentē de celo &c· ad quā venerāt
p fidem multi de omnibꝰ tribꝰ qui prius erāt
pditi p errores et ydolatriā deū adorantes
fideliṫ et deuote et hoc adoratoē latrie.

¶ Capl̃m· xxxij·

Exorone supbie· Supius locutus ē
p̃phetā contra duas tribus psecu
tores· Hic p̃phetat contra p̃phetas
contēptores· Et dividit̃ in duas qz
p̃mo p̃phāt contra ꝯemptores p̃phāe p̃sentis
&c· futuroꝝ· xxx· ca· Prima in duas qz p̃mo
p̃phāt contra ꝯemptores de decem tribubus·
Scd̃o contra eos de duabꝰ tribꝰ· In die illa· Di
cit̃ p̃mo dicit Ve corone superbie· i· regno decē
tribuū qd̃ in tm̃ superbierunt q̃ pheros dominū
omino ꝯempserint et pheros ydolorū adhesē
runt· deum effusum qz illud regnum nō solum
infectum erat p patrē superbie &z eciam gule
et luxurie et denominat̃ ab effusum illud

ysaie

illud regnū qz ꝑmus rex. s. Jóram fuit de t
bu effraym. et flozu decidentu ꝛc̄ ꝙ hoc designa
uit q destructio illius erat ꝓxima que fac
ta fuit ꝑ Salmanasar regem Assyroz. x. an
no Ozee regis isl'. nu. ℔. xviu. qui omnit m ꝺ
nec nullus pmansissime. Jsta uall' sm ℔. ꝺ
est uall' cenedeth fertilissima erit in regno
x. tribuū. Exō ualidus et fortis dominus au
nullus pt resistere. sicut impetus tempestatis
ꝛc̄ ꝙ hoc intelligit̄ eratus Salmanasar in
stimetu diuino ventuq. cū magna fortitu
dine ad destruendū regnū isl' ita q isdalge
lite nō possent resistē sicut et fem fuit. Jdeo
subdit. pedibz oculabit ꝛc̄ et patet hā ex
dictis. usq; ibi. quasi temporeū. i. ꝓmptuū.
ñ maturitatē antupm. i. an maturitatē de
cussu coī. qđ cū asperit ꝛc̄ et est sīa q sicut
aliquis videns fructū aliquē maturū ante
alios ut pomū l' ficū vel huiusmodi ex desidero no
uitatis fructum accipit et comedit sic Sal
manasar et cum exercitu cū magna audita
te destruendi regnū isl' venturu erant de ꝙ
pinquo et sic contigit q. xii. ñ ꝓm occiderūt
et ꝓm captiuū duxerūt in Assyros et ꝓ
tinam ꝓlauerūt alios genitbz. nu. ℔. xviu.

℣. In die illa. hic cōtinet ꝓphat contra contēp
tores qui erāt de duabus tribubus. et ꝓmo cō
tra maiores ꝓli sp̄alit. ꝑ deo contra totū ꝓlm
cumulate ca. xviu. ꝓma m duas qz ut appeat
contempto grauior ꝑmutat̄ dei bñficiū eis
exhibitū ꝑ deo ꝓphetā ꝑdicat coz mitū ih
uenū hu. Circa ꝓmū sciendū q captiuatis de
cem tribubus ꝑ Salmanasar Semnacherib vo
luit destruere regnū inde ℔. angelus dominꝰ
percussit eius exercitū ita q oporteat eū fugere
ad finem suam ubi a filiis suis fuit interfect
. nu. ℔. xviu. et tūc Ezechias recuperat eū ꝓlo
suo de spoliis mortuoz fuerūt valde ditati et
sic habuerūt duplicem materiam gaudij. s. de
morte aduersaroz et de spoliis eoz et hoc ē
qđ dicat. In die illa erit dns exercituū. i. angelo
roz. corona gloriæ. qntū ad maiores. et sertū
exultationis. qntū ad minores. qz corona fit
de auro argento et gemmis. Sertū uo de floribz
residuū ꝓli sui. i. duabz tribubz q remanse
rant alus captiuatis et spiritus iudicij. i. ī
spirantis voluntatē iuditū faciendi. secunda su
p iuditū. ꝙ est in hebraico et in libris cocitis.
i. Ezechie regi qui fuit iustus. et fortitudo se
dentibz de bello ad portam. i. ꝓpter Ezechie
qui erat ad colligendū spolia Assyroz ut p
dixi ℣ et reduc ad portam ciuitatis ihelm.
plenis diuitijs aduersaroz et ideo dicit. hic
sedentibz de bello et nō bellantibz qz illā
victoriā nō fecit dominꝰ ꝑ homines sed ꝑ an
gelū. ℣. Verū. hic ꝓmisso bñficio denūciat
meritis ipsius nigratitudinis et primo ponit
minas duaz tribuū factus ꝑ Caldeos ideo ꝑ
romanos ibi. quē h̄ audite. ꝓma in duas qz pri
mo ꝓphēa describit eoz culpam ideo debuit peni
ri. et exit. Circa ꝓmū dicat. Verū hu. i. alii de
duabz tribubz ꝑ vmo nescierūt qz exposuerit se
cultui et moribz et aliis malis et cito dei bñfi
cii oblii fuerūt Jdeo subdit. sacerdos et ꝓphēta
qui debent alios de dei bñficiis instruere et ad
dei laudem inuitare nescierūt ꝑ nimia ebrie
tate et loquit. hic ysaias de ꝓphetis falsis.
absorti sūt a vino ꝛc̄ Inculcatio ē ibi. idem sig
nificatiū ad ondendū magnitudinem excessus
eoz in talibz nescierūt videntem. i. bonū ꝓphe
tam sm q dicat ꝓmo ℣. qui enī hodie appel
latur ꝓpheta olim dicebat̄ videns. Sacerdotes enim
mali et ꝓphete falsi vere ꝓphetas domini con
tempnebant Jdeo subdit. ignorauerūt uidentē.
qz nolebāt diuini p ebrietatē sanctoꝝ ꝓphetaꝝ omnes
enī mense repletē sūt uinitu. ex nimio epulari
oīs et potationis excessu. ita ut nō ēēt locus
ultra. e. mūdus a talibz sordibz et qz talis ex
cessus causat cecitatē intellectus sicut ēpio ab
stinentia clarificat sm qđ dicat Dauid. i. de ipō
et suis qui fuerūt valde abstinentes ut
ibidem dicat ꝓphā huius dedit deus scientiā
et disciplinā in omī libro et in omni sapiētia ꝛc̄
Jdeo subdit. quem docebit scientiā ꝑ sacras scriptu
ras studiū et quem intelligē faciet auditū. i.
ebrii doctos l' ecclā angelos reuelationē et rōnē
det ablactatos a lacte ꝛc̄. i. segregatos a delectā
onibz carnalibz q̄ sūt ecclie abac et venēa et qz de
tenti delectationibz carnalibz sūt ad hoc mepti.
Jdeo subdit. manda remanda expectā exspectā
ꝛc̄ hic enī loquebant̄ sacerdotes mali et ꝓphete
falsi docendo ebrietatē que nō intelligē
bant sed falsā reputabāt. Circa qđ sciendū
q ꝓphete mutabant ꝓpriū vetustatē a malis.
aliqñ omnādo eis mala si in malis ꝑseue
rauerāt. et tūc volebant ebrietatē mandati sicut ē
de ca. mandabo mubibz meis ꝛc̄ et xviu. mā
dabo mulieri celi aliqñ uō ꝓmittendo bona si
a malis desistentē et tūc volebāt ebrietatē exspec
tationis sicut Manasses ysaie ꝓphetā morari fecit ex
spectā eū ꝛc̄ et idē sacerdotes mali et ꝓphete fili
os nutrendo docebāt. manda remanda ꝛc̄ et
subdit. modicū ibi. qi dicant de omī attonbz eo
z seu ꝓmissionibz modicū aut nichil videmus
impletū. In loquela et labu. In hebreo hebraice
In balbutiendo. balbutiens enī satis mouet la
bia sed tñ loquit male intelligibiliter. et in lin
gua altera. i. extranea loqr̄ ad ꝓpriū usū. et ē
sensus q sicut loquela balbutientis et loquē
tis aliqua in lingua ē extranea nō ℣ ē intelligi
bilis. ꝙ ubi dominꝰ ꝑ ꝓphetas loquentes nō
intelligebat saltem qntum ad offensā a cōtēp
toribz predictis et ponit exemplū cui subdit
cui dixit. e. dominꝰ. hec est requies mea. i. im
pletio mee uoluntatis. refocate lassum. i. afflic
tis impendite qui mie est hoc est refrigerium meū

fm illud ait. xxv. qđ vm ex mīmis meis fecistis michi fecistis. et noluerūt audire me magis obedi endo et sic fm ē eis vbi dñs. Ideo hec dicit. Ecce ego tollā vniuersas cognationes aquilonis. dicit dñs. et seruum meum nabuchodonosor regem babilonis. et adducam eos super terram istam. et super habitatores eius. et super omnes gentes in circuitu. et interficiam eos. et dabo eos in stuporem. et in sibilum. et in solitudines sempiternas. Et auferam de eis vocem gaudii. et vocem letitie. vocem sponsi. et vocem sponse. vocem molarum. et lumen lucerne. Et erit. hic continet pene debita ex dei iustitia p caldeos inflicta. Circa qđ sciendū q̄ sedechias rebellauit regi babilonis ex confidentia adiutorij p̄ regē egipti et ido venerit rex babilonis contra eum misit plures ad regē egipti ad habendum auxilium et ille plures promisit et de hac sua cruce ad hoc agendū sed nō p̄fecit quia redijt in egiptū ut hic habet. Jerē. xxxvij. et sic sedechias fuit desiderabilis a suis pcipuis oz et promissis regis egipti et hoc sibi imputet ut hic sicut p̄ ex suo murmurauit in ipsius dominum. q̄ iuba eorum nō ingrederet ciuitatem ut p̄dictū est et hoc ē qđ dicit hic. Et erit eis verbum domini eos deridendo mandet. regem egipti p̄ fiducia relabendo. exspectatio exspectate. eius aduentū sicut dixit p̄mittendo medicū ibi medicū ibi. i. nullū remediū habebis ab eo. Ideo subdit. ut videant in rebellione sua p̄cedendo ut cadant et uestri. tanq̄ victi et contempti fame et gladio quātū ad mortuos et illaqent et capiant quātū ad ceteros in captiuitate babilonica in vinculis reductos. Propter hoc. Hic continet contra illusores veritatis p̄dicte afflictio p̄ romanos Circa qđ sciendū q̄ illa afflictio fuit quedam figura tio iudicij finalis qđ ē qđ apli sim' quesierūt de tempore eius. Dic nobis quando hec erunt. &. destructio ciuitatis et templi et qđ signū aduentus tui et consummationis seculi. et ihs ad ultimo videt ait. xxiij. et xxv. et luc. xxi. Et ideo primo hic ponit afflictio prima circa sedi ibi et mur. Circa primū sciendū q̄ prima afflictio fuit ex pte multitudinis videlicet contra xpm ut hic manifeste luc. xxv. Et ideo hic p̄ ponit contra xpm iudeos malignantes Secundo xpus xpi firma stabilitas ibi Ideo. Tercio pene iudeorum debitas ibi ponā. Circa primū dicit. Propter hoc. i. qđ destructionē ciuitatis templi p caldeos que orta est propter illusores subiectis. ut dñi est. audite ergo verbum domini vos illusores. &. vitiatis quales fuerūt sacerdotes et legis doctores tpe xpi propter qđ dicit eis ait. xv. mihi populus iste mandatum hominum propter traditionem manifestam doctrinā eam xpi verissimam illudebāt. qui dominabatur super populum meum qui est in israel. timore enim sacerdotes et scribe regebant populum. diuitias enim. i. fructo oppressionis. peccatum fedus tui mortis. &c. ille enim qui habet fedus l' pactū cū aliquo nō timet ab eo est q̄ spus vos oppressit p̄ facta q̄ nō timetis mortem matris nec iehenne qz ira obstinate p̄severat sup xpm imo tentem usq; ad mortem de si mullam penā timerent mte sequi in p̄ti l' futo Ideo subdit. flagellū mundus. ei tristitiam sicp alios cōmittentē hic flagellū mundus exercitus babilonis qui affluxit totū mundum. nouem et sup nos. destruendo nos et capiendo. q̄ possumus mendacium spem mām &c adhuc enim remanserūt mortem xpi ut euaderent flagellū exercitus romanum ut hic Joh. xi. si dimittimus eum omnes credent in eum et uenient romani ut tollant nrm locum et gentem hanc autem mortem promouerūt p̄ mendacia accusantes eum coram pylato q. p̄hibebat tributa dari cesari et qđ volebat se regem ut hic luc. xxiij. Subuertebat nm iustum et falsi q̄ uident eis obiciūt mt. xxvij. Reddite que sunt cesaris cesari &c. et q̄ fugerunt populum qui nolebat eum regem sustinere. Jo. vi. hoc ei fuit ita publicum q̄ nō potuerunt eos latere et sic p̄ talia mendacia promouerunt mortem xpi ut debuit euadere ciuitatis romanorum p̄ hoc tm accidit eis ōnium ut dictum est. Locuto. hic continet destructionem ipsius xpi stabilitatis q̄ p afflictionem et mortem a iudeis sibi p̄cumtam p̄uenit ad stabilitatem immortalitatis corporis et hoc ē qđ dicit hic ideo. i. p̄ nequitiā iudeorum p̄dictam hec dicit dominus deus. tuus ubi nō p̄ cassum. Ecce ego. ubi ē pro de filio l' locutus tentatus de homine xpo sm eum omnibus expositores hebraicos et latinos sp̄tum hec loquit de xpo mittit in fundamentis sion. i. ecclie militantis que fundata fuit in sion p p̄dicationem xpi q̄ plures in templo ceperūt in monte sion p̄dicauit et q̄ in monte sion sua resurrectionem discipulis manifestauit et ibidē sup apl̄os sp̄m sanctum in signo visibili misit. lapidem. i. xpm qui dicit lapis Dani. ij. lapis qui percussit statuam factus ē mons magnus. lapidem probatum. mittit in fundamentis sion p̄ passionem et resurrectionem a deo p̄ et q̄ hoc intelligat de xpo ad litteram et sm iudeos preter p tribulationē caldeam que sic habet. Ecce ego statuens in sion lapidem probatum angulare. q̄ ex iudeis et gentibus tamq̄ ex duobus parietibus similiter iunctis fecit vnā ecclesiam sm q̄ dicit Jo. x. alias oues habeo q̄ nō sunt ex hoc ouili et illas oportet me adducere et fiet vnum ouile et vnus pastor. p̄ciosum. q̄ humanitus xpi ex unctione ad deitatem habet q̄dammodo infinitum valorem. in fundamento sm fundamentum. hoc dicit q̄ apli aliqui dicit ecclesiam fundamenta apoc. xxi. mmo quilibet xpus fundamentum duodecim tm hoc solum eis queat manifestum immutabile xpi xpo. qui credident nō festinet hoc p̄ referri ad dñm ysaie et sic ē sensus qui credident michi denunciatum aduentum xpi. primum nō festinet sic intelligendo debitum meum. q. xpus statim sit venturus q̄ adhuc ē longum

PSALM

tempus a tpe em̄ ps̄ue usq; ad tēpus xp̄i fluxerūt anni quīgenti l' eāt aliom̄ pt̄ referūt ad xp̄m xp̄m et sic ē sēnsus · qui credident docēne xp̄i qui plures locutus fuit de aduentu suo ad iudicāl utputz ex dictis nō festimet sēd ex spectet futurē tpis a deo determinatī vñ et aplis grentibz de tpe hyuius aduētꝰ Act · i° · nō dinoscere nō ē nr̄m nosse tp̄ī l' nomēta. ¶ Et ponam · hoc cōnexe describit pene iudeos ad bitas p̄ morte xp̄i nequē recepta eī dicat · Et ponā in ponere iudicū ꝛc · i · pnām eos sm̄ demīta · et sbuertet tyrannū · i · exactus romanoz eī magno sp̄u veniēs ad modī tyrannidis destendentis · spem mendacij · qua spem habuit euadē msultū exactus romanū mendacē pmīdo mortem xp̄i ut p̄dicti ē et pter tionem ex hoc mendacio sputum · aque · s · tribulationē mundabit̄ · i · simplicat auferent sicut aque mundantes reputāt q̄ mugiunt · Jō subdit · et delebit̄ fedus vnū eī morte q̄ nos nō mutabit mutabilit̄ a principio obsidionis p̄ romanos fuerūt decem centū milia mortuoz ut dem̄ ē ō · et pactū vnū eī msere non stabit · q̄ obstinate in sua infidelitate detenti fuerūt sēm aīās ad pena iehenne flagellū inundans · i · exactus romanoz inde potens · eī tristicie ad tēm vnū centū milia oculatorē q̄rū ad mortuos · q̄rūcūq; p̄ tristicie tollet nos q̄rū ad captuos · qui mane diluculo ꝛc · i · quocūq; tp̄e l' hora venīt extinget vol' sine dilatione ista misera et trīmodo sola veritas intellectū tulit auditū · potuit em̄ ihs hanc destructionē plures ex patr̄ in euangelijs sed noluerūt credē donec senserūt p experimentū · cognitū tū ē enim stratū · i · cor humanū nō p̄t capere sil' deū et diabolū sēd suscepto diabolo p pcm̄ erit deus et eo · et pallū breue · ē · amictus vtutiq; nō p̄t opire · q̄ diabolus nō p̄t operire pallio tēritatis nec deus pallio amictus male inflāmantis et q̄ iudei a se excecerūt deū hūanā natū p̄ quē recepērūt diabolū in dominū · et q̄ merito debebat sequi dicti p̄nās · sicut em̄ in mōte diuisionis ꝛc · hoc breuit tangit duc hystorie p̄ma hēt · q · 12 · v° · vbi dicitur q̄ vtute diuīa philistei vementes cont̄ israhel fuerūt debellati et fugerūt relinquētes ydola sua et tuē dicit Dauid dimisit dominꝰ inimicos meos sicut diuidit aque et p̄p̄ hoc locus ille vocatus ē baalpharasim · i · tempus diuisionis sēm hystō hēt Josue · x · vbi dicit Josue Sol nō moueatur cont̄ Gabaon et sic fuit sol immobil' donec fuerūt eius aduersarij ultī tabit debellati ē ps̄us q̄ sicut tuē dns̄ odit nā suā contra philistheos tp̄e Dauid et contra romanos tp̄e Josue p̄ hoc odiet nunc suā contra illustres ultatis p̄dictos · Jō subdit · ut faciat opus suū · i · vindictam de predictis q̄ tri p̄iure nō est silr̄ q̄ruī sed magis misereri et pcm̄ sēm q̄ dicat extrā deus cuius q̄ruī est ipe misereri et pcm̄ p̄iure aut quemcūq; actūs · s · pter hoīm malicia · Jō subdit Nemī ē opus ꝛc · q · d · opus punīendi nō operat ex sua oditione sed ex malor tristitiosione. ¶ Et mē hoc cōnexe agit̄ de punitione q̄ erit in fine iudicio cū dicat · et nūc · i · post destructionē cuitatis p̄ romanos · nolite illude veritatem euangelice p̄dicatiōis · ne forte q̄ strīgant vincula mā pena irremediabili in iudicio finali Jō subdit̄ consummationē · eī · s · mūdi · et alibi uatiōn · i · infra breue tp̄is restrīū ciuitatis audom a dnō · qui ē regula vitatis sup̄ vniūsam tiam malos tyrānide punīendo pena irremediabili et bonos p̄miando gl̄a inamabili amurz perpetue ꝛc · i · attendite diligent̄ ista et pone exemplū ad hoc sensibile et primo q̄rū ad p̄mationē bonor dicens · mihi tota die · i · singulis diebus · gemme ambit auaus ut semen suū in agro p̄mēdet eī auxilio l' ligone et sanet · i · purgabit a sentibz et lybicis nocuis · Jō subdit · nōne eī adequant finem eius · i · simplicem vie p̄fectē disponent ad recipiendū semīa · seuet triti · sēm gl̄osā gen̄ē legumīs sm̄ glo cymino simil' · et ponet triticū ꝛc · i · ponet semīa ordinate sēm varietatē dispōnem vie cui vna ps̄ ē apta vni semini alterū alter p hoc intelligit q̄ ipse qui est agricola agri sui qui ē eccīa pacto finali iudicio ponet electos suos in destructis mansionibz gl̄e sm̄ varia eor merita p̄t q̄ dicat Jo · xiiij · In domo patris mei mansiones multe sūt. ¶ Non em̄ in scripturis ꝛc · hic ponit exemplū de punitione malor q̄ vie nastrenaq; collati nō simul tritumāt̄ seu exercent̄ vniformit̄ sed aliquā eī leuori instrumēto utpote eī virga ut cimmī et silia Alia aut tritumāt̄ eī in ferreis et ponderosis plumbis in finali iudicio vbi erit vnus saltus p̄dor collatio nō omīs vniformit̄ punient̄ sc̄ aliquis ignis aliquo mmo q̄ruī sēm eor demīta et sēm hoc intelligit̄ ista parabola ne cimiandū q̄ p eadē semīa intelligit̄ iusta punīendi et mali punīendi q̄ hoc ē pter vtēdem̄ptitatē naturē et speī in ipis sed est varietas in minis et demīta pauis aut omnuet · i · tritui eī fit pauis q̄ omnuit mt̄ molas · verū nō impetuū tritumē tritumbit illū ꝛc · hoc refert ad penas tē pales quibz deus sēm ordinem sapiē sue alicui p̄uit p̄dores ad coercionem eor l' tiorem aliorz et talis punitio cessabit in iudicio et sic cedet pena etna qua deus executionem demonī tradet quibz erit subiecti in pena quibz ante fuerāt subiecti in culpa · et hoc a dnō deo exercitū exuit tamq; ultim̄ irretractabile · ut imm̄ bile faciet a silui finī q̄ nulli sit in qua pte sit futuri · s · primi l' pene final' ut magnificet et us

cuā q̄ fmale mdrtuū oīb⁹ appebit ustū.

Capitulū. xvii.

Et Auel. hic cōtez ꝓpheta loquit contra illusores vtatis ꝓialiē et diuidit in duas ptes q̄ ꝑmo declarat stuū ꝓpositū. 2⁹ remouet dubiū ibi ꝓpē hoc. ꝑma adhuc in duas q̄ ꝑmo ꝙ mmat ꝓphā p captiuitatē p Caldeos 2ēdo p Romanos ibi obstupescite. ꝓma adhuc ī duas q̄ ꝑmo ꝓphā mmat et 2ēdo ꝓmīt aliq̄lr consolat. more samaritam post vmit mordisti tm̄ infundēs oleū lenitū ꝫra ibi. et erit.

Circa ꝑmū dicit ve auel. et quid p Auel intelligit oīdit cui subdit Auel ciuitas quā expugnauit Dauid. s. ihezelm quā expugnauit in principio regni sui inde eiciens iebuzeos. v. ꝛc. v. addentes annis ad cumū. q. d. ꝙm quat fines diuisionis iezelm q̄ caldei destruerūt eam tempe sedechie regis solemnitates euolute sē q̄ destructo templo p caldeos cessauerūt vīm hebreo hēt. ysdrsē sē. et loquit ꝓpheta de futuro p modū preteri ꝓpē q̄ subdit et circūuallabo Auel. i. ihezelm que a caldeis fuit obsessa in circuitu. nu. ꝛc. ubi. et erit tu ſtae et murmur ex fame et gladio supueniēte. et erit michi. s. iezelm qui Auel hoc dicit ad ex pmendū qui ihezelm sic vocat in loco isto. Auel enī ſm hebreos sigt altare holocaustor et hoc eadē hēt Ezechiel. vltimo. p ly aut q̄ dicit hic de ihezelm erit michi qui Auel intelligit q̄ sicut altare holocaustor erat op tū et crudarum carnibz animaliū immolatorum q̄ vna ps sup altare ponebat ibi cremādā alie aut ptes diuidebant et altari distribuēde sacerdotibz et leuitis ministrātibz et aliq̄e eadē offerentibz. s. de hostis pacificis sic m destructione ihezelm p caldeos ciuitas fuit plena ca dauerib⁹ mortuor. mtis et curia et sic expmit ꝙ dicit. et crudelis qui ſpeciam dei ferunt ꝓpheta ad destruendū obsidiois modū q̄ sic fuit obsessa a caldeis q̄ nullus potent egredi ad fugiendū nec aliquis ex interiori intrare ad ei tantis auxiliū. et iactam contra te agerē. s. terrā lapides et ligna ad implendū fossata et mmmnēta ponā. i. machinas ad destruēdū immo. ihezelm habebas decreta a regno. de tua loquens dei q̄ vulnerati ad tuum tadentes gemitū emittebāt. et erit q̄si phytonis de tua vor tua. vor enī exquisita p artem phytonici e vor mortuor. l. pecus demonū in ſmm lucidi nē mortuor appetitū et laqueū ut dom̄ fuit ꝑmo ꝛc. xxviij. et p hoc dat intelligē ꝓphā mor talitatē ita q̄ nō audiret vltra vor eius nisi p modū phytonici. Et erit. hic cōtez ꝓphā ꝓphi regni nūc aliqualit oblat demōiando babilonior destructionem qui quātus ſm ordinem diuine iustitie ihezelm deseruerūt magis vtute diuina q̄ humana tri hoc miqua voluerūt et fecerūt et factū illud ꝓpe venit attribuerūt ꝓpē q̄ postea p ꝓsas et medos deleta fuerūt et ly e q̄ dicat. et erit sicut pulue tenuis que a vento rapit. et dissipat. multitudo ve alienū te. i. caldeor in captiuitatē te ducet tui et putr lm̄ vsq̄ ibi et visitabit in tonitruo et emotione tre. 2ē p hoc intelligit multitudo fortitudo et crudelitas ciuitas ꝓsar et aye dor ventum in breui contra babilonē. et ſm me ipsum dinoscantes q̄ capta babilone mē denit eam. et erit sicut sompnū 2ē q̄ sicut ſmpnās aliq̄s sompnat se comedi et bibe et in deliciis ee et in hoc delitat sed hec delitatio modica duat qua euigilās sentit se esurientē et sitientē sic ꝙdā regni babilonis modico tempe dnauit vesperi aliqr regnauit q̄ mortuus ee gloriosus sub nabug et sub nepote eius balthasar defecit illud regnū et ſm ysam ſmām patet liā sequēs. Ve. Obstupescite hic cōtez ꝓpheta ammat destructione p romanos que ſtictu fuit vltimo anno ꝓpassionem xpi et illo tempe aliqui de iudeis licet pauci apparuerūt ꝛeceptē fidem xpi et alii remanserūt in sua infidelitate excecati ꝑmo ꝙ ꝓphā denūciat dictam destructionē 2ēdo malor excecationē ibi claudet oculos vōs 2ēo honor illuminationē ibi nōne adhuc. circa ꝑmū dicit ꝓpheta obstupescite et admiramini ꝓ magnitudine mali sup vos venturi fluctuate et mollate q̄ sicut dicit Josephus immēte obsidione iezelm a romanis iudea dissenciōibz intus erat lacerata et aliqui sequebāt vnū tyrānū et aliqui alū ꝙm quibz eadē romanis aliqui ꝙsulebāt q̄ ciuitas redderet eis aly aut gentrū et sic totus ꝓpl⁹ erat in quadā fluctuatōe et mollitie mebrorū ꝙ defectū sensus et consilij et non a vino sed a stupore vos qui bibite. monemur de vno ꝙposito ad aliud et nō de ebrietate sed de ꝓpletate. qui mistum vobis dominus ſm̄ ſm patris. i. mortis que ſpes nōiat et iste potus fuit eis ꝓmato a romanis qui ꝓpe in magna multitudine ceciderūt et residui captiua ducti sunt ut dom̄ ē. s. xxvij. Claudet. hic cōtez ꝓpheta malor excecatio est primo quātū ad maiores 2ēdo quātū ad vulgares. ibi ve qui ꝑmodi estis q̄rima in duas q̄ ꝑmo ponit malor excecatio 2ēdo excecatois ratio ibi. ait dicit dns. Circa ꝑmū dicit claudet oculos vōs. i. excecabit sacerdotes et scribas qui debent vos dirigere sicut oculi cetā membra corpus regendū tri q̄ deus nō ē causa excecatois sed inducē inquitū iste subtrahit gratiā a malis mentes illuminatiua ꝙfectas imittere eis ē visione ihezelm apparuerūt plura signa ymaginaria eius clomis ut dicit Josephus que tri aliqui tūq̄ ꝓphete fli interpretabant in otrū. s. in bonā ciuitatis futurā. et principes vōs q̄ decepti

ysaie

a tribubꝰ ꝙpheris rebellauerũt romanis. et
ent vobis visio oĩm. s. ꝙphẽ antiq̃ qui ꝙphe
truerũt de adiẽtu xpi et de destructõe ciuita
tis et templi ꝙter eius mortem sicut vbi lib̃
signatꝰ qui nõ pt̃ legi q̃ obsignatꝰ ideo sb̃
dit q̃ ei dederũt scienti litꝰ ꝛc. hic enĩ ꝓuidẽt
iudã modernꝰ multꝰ enĩ doctoꝝ eoꝝ qui ꝓsse
rũt detinuerũt ꝓsbr̃ uisse uisiõe postaliꝰ et
oĩa defecerũt q̃ quĩ ab eis ꝓfecta tñ fierũt sm
q̃ dicit ysa. sup̃ oĩ et cassa humana defectus
dicit doctoꝝ modꝝ. s. q̃ sermones ꝙphaꝝ sũt
clausi. et dubitur liber. e. aptus ꝑ pdicatoẽm
xpi et aplorꝝ nesaiꝰ litꝰ ꝛc. q̃ q̃ simpliciꝰ
uideꝝ fit sermo de adiẽtu xpi de ꝑtito et de
similibꝰ dicit se nõ ee ꝑtitꝰ in lege sed magĩ
eoꝝ stuent de talibꝰ respondẽ quoꝝ erroribus
firmissime adhęrent. ¶ Et dixit dominus.
hic ponit causã dicte execrationis. s. ypocrisi sĩ
simulata sanctas que sm hieronimũ ẽ duplex ĩ
iquitas et maxie ingebat in sacerdotibꝰ scribis
et phariseis tempe xpi ut patet ex decursu euã
gelij et hoc ẽ qd dicit. eo q̃ appropinquat ꝓphe
tia eoꝝ sua ꝛc. fda simulatio ipsaꝝ. et immue
nit me mãdata hoĩm ꝛc. ꝙre qd xpus mutet
rat eis ay. tra. Irritã fecistis mandata dei ꝙ
ter traditionẽ vestrã ideo ecce ego addam ad
ducere eoꝝ ꝙre qd subdit. pibit enĩ sapiẽ
tia sapientibꝰ ꝛc. i. ab illis qui sũt in statu sapiẽ
tie sunt enĩ sacerdotes scribe et pharisei. ¶ Ve
qui psuadent. hic tangit ponit execratio vulgum
ri tempe enĩ xpi in iudea erat una secta sa
duceoꝝ qui negãt spm et angelũ et ꝑ gñe
resurrectionem futuram Act. xxiij. et ꝑ gñe ne
gãt pñtionẽ omeĩ post mortẽ istam et ex hoc
ꝓcessit error in vulgaribꝰ hoĩbꝰ q̃ deus nõ
mittet se de humanis actibꝰ pñentibꝰ ne
q̃ ignoscet et hoc est qd dicit. Ve qui psuadent
tibi corde in tuo sensu effectionem mam q̃ di
na scia nõ attingit ad ipm q̃z sit in tenebris opꝝ
in tuo q̃ se deo occulta sedm errorẽ animi et ab
sundritate hanc arguit ysaias dicens quęsti
o et cogitatio via q̃ si luti figuli ꝛc
ꝙre qd. Ieime vnus. dicit. sicut luti in ma
ni figuli sic vos in manu mea domus isrl.
¶ Homo. hic tangit ponit simplicẽ illu
minatõ sicut enĩ in aduẽtu xpi sacerdotes et
scribe qui erãt luãtu fuerũt sine demitus exe
cutu. Sic apli alij q̃ discipuli xpi qui ꝑ̃ erãt
simplices et illuãta fuerũt dimto illuminatꝰ ꝙre
qd dicat saluator mt. xi. Confiteor tibi domine
pater celi et terre q̃ abscondisti hec a sapientibꝰ
et prudentibꝰ et reuelasti ea paruulis et hoc ẽ
qd dicit hic nõne adhuc in modico et in bꝝ
q̃ illuãtio aplorꝝ fuit statim post xpi resur
rectionem tuc enĩ apparuit illis sensꝰ ut intelligę
rent scripturas luc. xxiiij. comitet hylarius in
thermel et thermel in salem reputabit. In he
breis hꝫ in hemus reputabit. ꝑ thermel intel
ligit hic mons carmeli vbi helyas miracula ꝙpha
tas bual qui locus ẽ arduus et sterilis tribus
uit ẽ nemus vbi sũt arbores pulchre et aroma
tice ꝑ hanc ꝙphetam intelligit q̃ sacerdotes et
scribe qui erãt magne reputationis et autoritatis
annichilauit ꝑ execrationẽ in destructõe ciuitatis
p romanos et apli alij q̃ discipuli xpi qui mul
tus erãt autoritatis reputabiles eleuauit ꝑ
illuminationes dnas et ꝑ questiones miraculosas
ut patet in actibꝰ aplorꝝ locis et q̃ ꝑ eoꝝ pdica
tionẽ quasi sũt genitales ad fidem ideo subdit. et
audient multa de scientia. i. genitales qui prius e
rãt idolatre docti vbi libꝝ. e. veteris et noui
testamenti et de tenebris et de caligine erro
ꝝ. e. et ignorancie. oculi erroꝝ. i. gentiliũ in
debriãt et addent mirabꝰ. i. apli quibꝰ dant ꝙphe
tie. ꝛc. Dicite a me q̃ mutus sit ꝛc. in domino
letetur de quistione generis ad fidem. et pau
peres hoĩes. i. paupertatem euangelicã sequẽ
tes q̃ in primitiua ecclia omnia erant fidelibꝰ cõia
q̃ renũciando ꝙpetuo Act. iij. qui defecat qui
pualebat. cetus sacerdotũ scribarũ et phariseoꝝ
qui in destructõe ciuitatis sunt occisi q̃ stulta
tus ẽ illudere illuserũt enĩ multiplicate doctri
nam xpi. et sicut si ee omnes qui imitabãtur sin
gularitatẽ. q̃ tota eoꝝ intentio ipsi erat ad a
uaritiã et inpiũ. qui pauꝛe suscipiebãt hoĩes
in ihu q̃ qui erãt de ore xpi discipulorꝝ q̃ eius
aliq̃d talentum habile ꝛipe ut patet in euangelio
et actibꝰ aplorꝝ in pluribꝰ locis. et in quietem in
porta supplantabãtur. e. xpm in quiete eoꝝ inuoca
m pulam et declinauerũt sinistra a iusto. i. a
xpo qui dicit iustus iudex. eo q̃ illos iustificat
aut qui negauerũt coram ꝓnsio. ¶ ꝙre hec
hic removet qdam dubiũ ꝛc. ꝑdicta de execra
tione sapientiũ et illuãtorũ simplicium ne forte
crederet aliquis q̃ hoc deberet intelligi ꝙre ꝓ̃
ꝓsue ideo hoc removet dicẽs. nõ mo ofundet
iacob. i. ꝙphie indaico qui ꝑ maiora ꝑte in ad
uentu xpi fuit execratus et ꝑ romanos ꝑ orbẽ
in captiuitate dispsus vbi multas oppressiones sus
tinet et ido dereliquit hm̃ ꝓpius subdit tñ dicit
sed tñ videt filios suos. i. aplos qui fuerũt de
gente illa. opus manuũ meaꝝ quia ꝑ mirabilio
nem spũs sancti de prioribꝰ et tm̃ electis facti
eos sapientissimos et ostantes. in medio sui
sanctificabãtur nomẽ meũ et hoc potissime fiunt
in die pentecosten Act. ij. et sanctificabunt. i. sm̃ pdica
buit sanctũ iacob. i. ypocritã quę iacob prefantia pere
it ventura ad sanctificandũ midi gen. vbi. non
auferet sceptrũ de iuda. i. duc de femore eius
donec veniat qui mittendꝰ ẽ et xpc erit exspecta
tio gentiũ. et ceteri ibi ꝓdicabunt gentibꝰ per
orbem dispsis. et sicut errantes spũ. i. gentiles
prius multis erroribꝰ implicati meliorem legem
et euangelia et mirabilia. i. qui prius erant
occisi et vanis occupati discent legem mosai
cam et euangelicam et hoc patet impletũ ꝑ

p ozbem. ¶ Caplm̃ .xxv.

Ue filu. hic cõtexẽ ysaias lequit̃ cõ
mẽzoꝛes ẏheremie futuꝛoꝝ et poti
ſſime Jeremie qu ẏhẏaũt tpẽ cap
tiuitatis babilonie yſaias vo aũ
ẏhẏaũt ꝓ plures annos mẽſeꝛo em̃ fuit cõ
pncipũ regm̃ manaſſe ut dm̃ fuit ſup ꝓ
ta a pncipio vero regm̃ manaſſe vſq; ad deſ
tructionẽ ciuitatis ꝓ caldeos fluerũt anni
.cc. qz manaſſes regnauit .lv. annis amon .ij.
Joſias .xxx. Joachym .xi. ꝑdechias .xi. ꝑcedũt
ẏo qz regm̃ iſrl et regnũ inde fuerũt deſtẽ
ta et confidencia adiutoꝝ regis egypti &
poũtoꝛes ẏe m̃ ſuũ exponũt hoc capl̃m ad
litẽm de iudeis qũ euaſerũt manus regis
babilonis ꝑz mẽſeꝛo Godolia quẽ ipſe babilo
nis pfecerat ipſe inde tꝛuſierũt in egyptum
timoꝛe caldeoꝝ cont̃ mãdatũ dom̃i ſtatũ eis
p ozc Jeremẽ ut ẏh̃ Jẽ .xlvij. ſed hoc nõ ẏhe
tur venũ qz de ipſis deſcendẽtibz in egyptũ de
miſia ta. iſto. ꝙm tu vſq; ad .lxx. pueneꝛt
q ẽ ciuitas egypti. illi aũt qui mẽſeꝛo Godo
lia tꝛuſierũt in egyptũ nõ venerũt illuc ſic
m̃dm̃ ad redemdũ ſed ſicut fugitiui ad illuc
mandũ ẏpt qđ ẏa. ẏa. exponẽ hoc capl̃m
de Ozee rege iſrl qui miſit m̃ſaos ad regem
egypti p auxilio habendo cont̃ regẽ aſſyꝛioꝝ
ne ſe liberaret a tributo qđ ẽ reddebat ſingul
anis ut ẏhẽ .iiij. .xvij. et licet hũ poſſet
ad hoc applicari videt̃ tñ michi q melius de
beat melligi de ꝑdechia rege iude qui offẽ
ta regis egypti rebellauit regi nabug. cont̃
oſtituũ Jẽmie .xxvij. et p iſto auxilio habendo
miſit frequẽt ꝑdechias ſolempnes m̃ſos ad
regem egypti ſed definitato fuit ab intento
qz rex egypti nõ adimpleuit ymmiſſũ deſeꝛẽdo
a auxiliũ. ẏde ꝛ ſtom̃ hanc ſniam̃ predit ſic
ẏheza qz primo ammãt̃ penam regno inde ẏt
offidencia in egyptijs ꝑdõ idem fuit regno
iſrl capl̃o .xxv. prima in duas qz primo omĩa
tur ill de regno inda afflictoem̃ ꝑdõ denũcia
at eis oſlationẽ oleũ mſmodi poſt vnũ ꝓ
ibi. ẏpꝛea erũpẽt dominꝰ prima in duas qz p
mo arguit culpam ẏo ſubdit debitã penã ibi.
ẏpꝛea hec dicat dñs. prima adhuc in duas qz
primo arguit offidenciã eoꝝ ſup egyptũ ẏo
dei contemptũ ibi. mũ mgreſſꝰ Circa pmũ di
cit. Ve filij deſertoꝛes oſtilij ẽ. et alioꝝ ẏphanũ
dom̃m ut faceretis oſilium de requirẽdo pphẽm
auxiliũ et nõ ex me. qz ẏpheta dom̃m hoc nõ
oſuluit. et ordinem telam .i. faceretis ꝙceſſũ
ad rebellandũ caldeis. et nõ p ſpm̃ meũ ſed p
mendatiũ m ozc ẏphẽte fulſũ ut patz Jẽmie
xxvij. ut addatis ꝓm̃ ſup ꝓm̃. qz primo offi
ſi fuerũt de dmo auxilio ẏo mmis offiſi de
huãno ido ſubdit. qui ambulatis rẽ et putet
hũ ex dictis vſq; ibi. et ert vb̃ fortitudo pphẽ
me in offuſionem. qz ex offidencia eoꝝ rebellauit
altis. qui vemẽtes deſtruerũt ciuitatẽ et
templũ et ꝓm̃ ordinerũt et ꝓm̃ capteuauerũt
afiſibilit ꝓphm̃. enũt em̃ rẽ. aliqui libri ihe
hũt ierant. qđ fuit ſic dm̃ ab aliquibz corũ
nibz eo qđ ſubdit et vſq; ad .lxx. pueneꝛũt
et male qz in hebreo et libris correctis ẏhetur
em̃ aũt in thamis. q̃ eſt ciuitas nobil egyp
ti. pncipes tui miſſi tãq; ſollẽpnes nũcij
et uſq; ad .lxx. pueneꝛũt ꝓmo em̃ inuene
rũt regem egypti in thamis ſed aliq; mãeret
eis tꝛuſtulit ſe ad .lxx. q̃ ẽ ciuitas egypti et
ſic ſteuit ſe eis ad habitandũ miſit. omĩs offuſi
ſũt. ẽ. dicti m̃ij qz nõ ẏuenerũt mde aliqđ re
medij ſed confuſionẽ et eis ẏoc magnũ dãp
nũ ideo ſubdit. omnis umeꝛus auſtri .i. iu
mentoꝝ portãtiũ vſus egyptij que ẽ in par
auſtrali reſpectũ regni inde munera multa
et magna ꝙ auxilio habendo et inde porta
rent ſubdit̃ in tia tribulacionis et anguſtie
.i. in regno inde cui imminebat magna tribula
tio et anguſtia a nabug rege babilonis et ẽ
.i. rex ꝑdechias et regina ẽ eius uxor eius
regulꝰ volũs .i. filij ẽ eis nati veneno ma
lũce plen. portantes ſup humeros iumentoꝝ
diuicias ſuas. filij em̃ regis aliqui m̃ttebãt
ad querẽdũ tale auxiliũ vel pt̃ exponi de q
buſcuq; m̃cib a rege et regina miſſis et
ẏpt hoc dicit̃ ẽ ex eis. ſup gibbũ camelo
habet em̃ camelus gibbũ ſup dorſũ ſup quẽ
ponit̃ ſella et omne ctũ putent ex dictis vſq;
ibi ſiphra tm̃ eſt ex magna ei ſiphra ꝓdẽ
tur q ꝑdechias et ꝓphe eius nolebãt ſeruire
regi babilonis ſm̃ conſiliũ ẏe a dño ſibi
reuelatũ. queſtare a querendo tale auxiliũ
ab egyptijs contra regem babilonis ut ſe
uas ei m̃ptare. ¶ .ſ. fluũ mgreſſꝰ. hic cõtexẽ
argut̃ ꝓphe de contẽptu dei et ẏphetaꝝ ſu
oꝝ primo tñ mdicit̃ deus loquẽs ypi dicẽs
fluũ mgreſſꝰ. o ysaia loquere tibi ſcribe tibi a
domino reuelata. ſcribe a .i. ꝓphẽte inde .ſ. bueũ
in hebꝛo hẽt̃ ſup tabulã ſed ꝙmm̃ tꝛuſtulit
bueũ eo q tabule ad ſcribendũ fuũt ſicce de
bueo et in libro diligenẽ exara illud .ẽ. ꝙ no
tabiũ tuũ habẽt eni ẏphete aliqui notarios ſic
buruth fuit notarius Jẽmie ut hẽt̃ Jẽmie .x
xxvi. et magis plabile ẽ de ysaia qui fuit
nobilis et de ſtirpe regia q fuũt notarii ſcri
bentes in voluũe illd qđ ẏphete ſcripſerunt in ta
bulis ꝙ exemplar. et erit in die nouiſſimo in
teſtimoniũ. et verũt ibi dies nouiſſima dicẽ
qua ciuitas fuit deſtructa ꝙ caldeos qz cum
pleta fuit ꝙmatio pene hic ꝓpria ꝙ calde
os et vſq; ad etnam .i. vſq; ad finem mũdi qz
ſic erit ẏphetia ysaie in teſtimoniũ malicie illo
rum contra quos loquebat̃ ideo ſubdit ẏphis em̃
ad mediam quotam̃ eſt. ẽ. ꝙm̃ deũ ꝙ malu
tiam et otemptũ qui dicũt in dentibz .i. verbis
ẏphetis qz ibi ꝛ vilſima reputabãt manna

ysaie

et flā et patz hīā usq; ibi. cesset a facie viā
strīs isrl. i. deus sabaoth. isrl. et tali em̄ tem
tempu ibis et factus ostendit q deus debe
ret eos dmittē ppt suā malicīā. Ppterea.
destructa populi malicia. hic cōsitet denūciat
debita pena cū dicit. Ppterea q replastus ybū
hoc. i. ihū dominū p̄ ppheta dm̄. et sanctus
m calūpniam q̄rendo occasionē reddendi a se
utute regis babilonis cui trī Ezechias rex
et princeps iniuerit seruire. ut hz. q. pal.
ulē et in tumultū sc̄ exercitus regis egyptio-
quē sperabant venire ad eor auxiliū in magno
fragore armor et pompa et immisi estis sup
eo magis hī sup dnīo auxilio Ppterea erit vob
iniquitas. hī de trīstitia oppressione iurgiū et con
tempu dei sicut mēbrū ruptus cadens et requi
tu in imo excelsi que quito cadit a loco altio
ri tanto magis oppīmit illu sup que cadit et
p hoc intelligit q iniquitas p̄cta est cū
destructois ciuitatis et pli et patz hīā vsq;
hi. et nō inueniet de finib; eius testa
cē. i. nō remanebit aliqu residū de populo
m tīa iuda qui possint eam opari. q illu qe
dmisit nabuzardan ad colendū tīam mor
tuo dolia fugerūt in egyptū timore cal
deor. q hoc dicit dñs deus. qui nō pt mentire
Suscitauit ad dei p pniam et quescatis a
rebellione contra regem babilonis salu eri
tis eis em̄ p̄cauit. Jemias regib; et pplō reg
ni iude ut paz in multis locis sic ppheric. in
silencio. i. humilit et pacifice obediendo regi ba
bilonis sīm dei voluntatem et in spe dum aut
illi nō hiam̄. erit fortitudo viā conseruās a
nutatem et plm a destructōe hz q; Sedechias
noluit audire Jē. et pplis eius Jēd subdit. et
noluistis et dixistis nequaq̄. sc̄ facerem. Jē. osti
um. sed ad equos fugiem. i. ab equitibus e
gypti refugiū et auxiliū querem. Jēd fugi
etis. q deficiente tumultu egypti et rapta ci
uitate Sedechias rex et vir bellatores fuge
rūt nocte. iuj. p̄z. ulti. et sup velotes ascēde
mus. i. sup rex babilonis adiuti nos p̄ualebit
p velocitatē equor nr̄or euadem. manus eri
q̄ excludit dicens Jēd veloces erūt qui p
sequent vos. q. caldei insequentes Sedechiam
fugientem ipm̄ aplyenderūt. iuj. p̄z. vlti. do
nec relinq̄atur in q malus nauis. m signū nau
fragii pāti et q̄ signū sup collem. vbi aliq̄
in sublimitate autoris magne ostendit spe
culator ad audendū si hostes venīt et ex qua
pte et sic dat signū. p quibz speculat fugie
di et ad quam pte debeant fugē ne cadant
in manib; hostiū et ipe erit velocit destendēs
fugit cū alijs sc̄ fuerūt illi qui remāserūt de
pplō iude q̄z aliqui fuerūt ducti in babilonem
m signū ductoris caldeor et destructois ciuita
Sicut malus de signū in naufragii pāti et alij fu
gerūt in egyptū timentes contra se aduenīt
caldeor. Ppterea exspectat hic cōsitet ppheta
postrimi modificatiōi infundit oleū lenitiuū
denūcians populi consolatoem. Circa q̄ sciend
q hāc pcm exponit doctores mī gīter ad liās
de redemptione popli iude de captiuitate babilo
nia facta p Cyrū destructo regno caldeor ut
hī esdre. i. Dz ergō hunc nō videt bene consōāre
liā in pluribz locis utpote q̄ infra plorans
nēq̄q̄ plorabit. i. post reditū de captiuitate ba
bilonia manifām nō hēbis ut ista exponit aut
oītū videt. neemie p̄. vbi dicit q pluies reuis
de babilone erit in affrictione magna et op
bio. Jē q̄ subdit postea. et dabit tibi dñs
pluē agri et aquā breue. i. in redemptōe de ba
bilone sustinebis victus penuriā sīm istoc
hoc nō bn̄ consonat sanctis ubi dicit. q nō hyems
matiam tristicie Jē ei q postea subdit. et du
bit plumba semini tuo. cē. q̄ exponit in mtis
na hīditate in tie fructuū et animāliū cunc
continuit videt in reditu neemie v. capi. vbi di
q multi de populo disponebāt vendere filios
et filias suas in senos et annallas p metu hīi
do Jē q̄ dicit. et nō fugaret auolare vltra ad te
uotem tuū. e. ostenam ut dicit q̄ nō videt
vīm q̄ estimat nō sp steterit cū eis sed pauco tpe
q post alios longo tpe venit de babilone et
nō multū supuuit. Jē q̄ subdit. et exor
tus lume sicut hue sole. cē. exponūt dicentes
q hoc intelligit de maiori letitia quā habu
erūt post captiuitatem q̄ ante tanto tī excessi
letiaē nō videt bn̄ p̄dictus exordiū. et magis
q; missi redierūt ad tumū pspitatem sicut fu
erūt im̄ de multo maxime tpe Dauid et Sa
lomōis et aliox regū plurimox. Et ideo sal
uo meliori iudicio videt q iudei meliue qn
tū ad aliq̄ exponit ptem istā. e. de redemp
tione eox fienda p xpm̄ sed in hoc erunt q
exspectāt in futuū q̄ iam tīnsiet in ptitum
Ignē accipiendo ab eis q̄ d vīm et flīm res
pnētes exponamus hunc de redemptione
sua p xpm̄ Et dubit in duab ptib; q primo
ponit redemptio sua p xpm̄ in suo aduentu
primo hō sua in secūdo ibi. et erit prima hic
p̄dicit ab ysaia cū dicit Ppterea. i. ppter mala
mā multiplicata exspectat dñs ut misere
at eis. i. differt redemptoem suam p̄fectam
p xpm̄ fiendam veriptī q nō auferet eam
subdit. et idō exaltabit parcere vobis. q tēpus
sue aduentus erit tempus nīe magne vīmptiōi
nō erit sine iustitia que sp dei misericordiā co
comitat. Jēd subdit. q deus iudicij dñi bti
omes qui exspectāt eū. firmit attendēs eius ad
uentū. pplis em̄ sion. i. fidelis et catholicus
habitabit in iherlim. i. in carā sīm q̄ dicit hebr.
xij. accessistis ad montē sion et ciuitatē dei vi
uentis iherlim celestem et q ad hunc in mōte
sion incepit fides catholica p p̄dicationē xpi
in ppria psona et p missionem spūs sc̄ super

.ꝑlōs ut dicti fiunt ē .y. ait. placeant nequaq̄
placebis ꝑ dilatacōē xpi ventum ꝑ qua fluspi
rabunt gremiscentes pres vetis testamēti. mse
rimus miserebit tui m tm q ꝑ te exponet se mor
ti. ad vocem clamoris tui. ⁊c m pmtiā ei cita
et ꝑ longū tempus postea sancti vm ihelme
frequentissime adventum dīne missi. et dabit tibi
dominus pmen arti et aquā breue. .i. er de
gra erit contenta pmodicu, sicut patet ex
dem su ecclie m viris pfectis et ielugosis. et nō
sinat nubilare q te vltra doctrem tuū. b. xpm
qui dicit despō ar vnu. vnus ē mgr vr xps
et de sua ꝑmanēcia dicit q vltrō. Ecce volusti
sti oībus diebus vsq; ad cōsummationē seculi
dom enī dilatatem vltiq; est ꝑ ecclām pnām
et potenciā et m ecclā sua ꝑ spālem gratiā
et sedm hūanitatē m incarnatōe sacramēto
In tribulatione caldeam sic ihetur. et nō retrahet
vltra dimittis eum ex quo patet q nō pt quic
quid intelligi de effata doctōe sed xpō quem et op
time. et erūt oculi tui videntes preceptorem tuū
.b. xpm qui appuit visibl ecā oculis corpalibz
in forma hūanitatis et m sacmento sub spē
panis. et aures tue audient verbum. b. euangē
lia. post tergū monētis .i. ad sequendū vestigia
xpi ꝑdicantis m ꝑsona ꝑpria pmo et postea m
aplis alios q discipulos. hec via .i. fides catholi
ca ambulate in ea ⁊c q ecclā im̄q̄ gratiaꝝ
declinabit a fide catholica. et abominabis la
minas sculptiliū argenti tui. ⁊c q gentiles ad
ꝑdicationē aplorū confregerūt ydola sua ma
teriam et ornamēta violor pauperū exuentes
egredē dicēs ei .i. volumus ꝙ cessauit qui in vm
isso orbe. et dabit pluuia semini tuo ⁊c. semen
parabolice dicit hic vbū euangliū sedm q
dicit salutare luc vii. semen est vbum dei et
verpientibz xpm ꝙ fidem datur ē pluuia gre
dei ꝑ talem modū dicit Deut. xxxii. concrescat
ut pluuia doctrina mea. et pinus frugiū tue
erit vbrimus et pmptus. iste ē panis cuius
tie qui dicit panis frugiū terre q natura hui⁹
sacramēti ē panis tritice de tritico ꝑducto et con
tinet iste panis pmptudinē diuine gratie.
ꝓsecutor in possessione tua in die illa agnus spā
tiosē .i. xpūs de quo dicit Io. p⁹ erat agnus dei
qui ꝓsicit spatiose in dilatatione cristianitatis et
ecclie sm q de caritate q⁹ qui pascit in lilijs
donec aspiret dies et inclinent umbre et tumu
tu .i. apli. et pulli asinoꝝ alii inferiores ꝑdi
catores qui quasi tirum habebunt dom agrio de
mmo iulio et exemplo. amictui magnā come
dent glosa sup loca istiꝰ dicit q magna ē ordei
ei pulca et cum sequūt expositores mi sed hic
dicto videt dicendū q⁹ subdit sicut in area ve
latui est .i. pmptatiū a pulea que aute mel
leret pmo pinguia nescio sed in hebreo hec
sic mutui forte comedent .i. ommotionem diuer
gentiū. absq; aliqua corruptione in sua bon
tate manētiū ꝑ qs methaphe intelligit congrua
tio fideliū ex iudeis et gentilibz et variis na
tionibz qui incorporati ecclie ꝑ ꝑdicationem
aplorū alioz q ꝑdicatoꝝ. et erit sup oīem
montē excelsū. ⁊c ꝑ montes excelsos intelli
guit aplos ꝑ tolles qui sūt montes immotos
ꝑdicatores alios. ruu aureū aquaꝝ .i. habūt
dancia sane doctrine eo mō loquēdi quo dicit
b. ir. repleta ē tra sua donum sicut aque ma
nus opientes. in die interfectōis multoꝝ cū
ruerūt turres .i. tempe destructois ihrlm
in qua erāt multe turres que cū muris des
truct fuerūt ꝑ romanos et illo tempe mul
tum vigrunt ꝑdicatio euangelii ꝑ aplos alios
q discipulos xpi. ¶ Et erit. hic denūcia
tur liberatio fideliū in sto aduētu xpi tunc
enī liberabūt a penalitatibz mte pnis. Et
duxit in duas ptes q pmo ponit huius
liberatio ⁊ demonis abiectio. ibi Ecce nomē
Circa pmū sciendū q sedm sanctos et doc
tores catholicos in finali iudicio mūdus in
novabit et meliorabit ad augmentū glie
electoꝝ qui in elemētis et corpibz celestibus
meliorat videbūt clarius relucere dīna
ne virtutis et bonitatis sm illud sapie. vni
a magnitudie creature potenter cognoscibili
ē creator horū inde decor erit corpoꝝ celestiū
ita ne me ipsum in luce et ido erit auge
bit et hoc ē qd dicit. et erit lux lune sicut
lux solis ⁊c in die qua alligauerit vulnus
populi sui. q fideles resurgēt corpibz glorio
sis ab oīi corruptione et penalitate libera
tis. ¶ Ecce nomen. hic ponit aliqua de
electione demonis. Sciendū tri q hebrei et
expitores mi exponūt ꝓtem istam ad liām
de electione sennacherib regis Assyrioꝝ. vel
entis contra iherlm qui exercitus eius ꝑcussi
fuit ab angelo ⁊c q corpa bellatoꝝ fuerūt
manentia intacta vestibz et armis sicut
domi fuit ē vir. et ad hoc sensus posset appli
cari littera sed contra hoc videt qd dicit hic
in principio. Ecce nomen domini venit de lō
gynquo ex q videt ysaias loqui de tempe lō
gynquo qd est tempus indicii finalis et nō
de gynquo seu de pnti cui moi fuit dicta ꝑ
cussio sennacherib q fuit tpe ysaie ut hēt
.iii. .xx. iii. Sed quod dicit in fine huius capli
ꝑsentis ē ad hen topheth ⁊c. i. genus velemen
tie sedm qd dicit ab omnibz expitoribz hebrei
is et latinis et ideo videt ysaias hic loqui
de tempe finali iudicii in quo demones cum
trumpalibz retrudent in infernū et hanc
sniam sequit hic magr Alexander de halis
qui fuit maximus theologus temporibus
suis. ¶ Igit sedm hanc sniam hec pars in
tres dividit q pmo describit aduentum indi
cii tribulis malis ⁊ detestabil usus ibi cū
ciā erit. et trio ut abiectionem demonis ibi.

et audiam. Circa ꝑmū dicit ysaias. Extenomen dominū. q̄ m iudicio appebit dominus q̄ iudicatus fuit coram ꝓfato ut securus et ab iectus. Venit de longinq̄ q̄ a tempe ysaie e mt magna distancia usq̄ ad tempꝰ iudicii iudeus fuit eius q̄ ignis gflagrationis p̄ tedet aduentū iudicis et tyrannis ad postrem̄ ꝙ turbilia signa appebunt q̄ iudeus labia eius repleta sūt indignatōe cum reprobis cont quos ꝓferet illam finalem. Ite maledicti ꝛc. vvv. et lingua eius q̄ ignis deuorās q̄ per spiritū ab eo ꝓlatum deducent ad ignē ihēm ne intiabilem. et spūs eius .i. indignatō eius cont reprobos. velut torrens inundans q̄ non poterūt p̄tōnem eius euadere. ad p̄endas gentes. s. omēs q̄tum ad reprobos. et sterni erroꝛib. q̄ cognoscēt se errasse illa trī cognitio nō erit eis vtilis sed magis afflictiua ꝙ remorsū gstēac de quo dr mox vltō tal⁹ vermis eoꝝ nō morietꝰ. ¶ Cantai hic describit dies aduentus delatōis eiās quia tūc letabit nō solū de sua glorificatione sed eaam de reprobor ꝓtōne applaudēdo dīne iustīe et hoc a qd dicit Cantai erit vobis. s. eiās. sicut nox hic est in hebreo sanctificate solempnitatis .i. nox solempnitatis paschalis in qua filii isrl' laudauerūt dnm ꝙ sūo exitu de egypto in quo stigmatꝰ fuit exitus eiās de omni penalitate qn̄ ad celū trānsferent gloriosi in anima et corpe et letitia vocis sicut qui ꝓiit ad tibia ꝛc. ly sicut nō importat hic equalitatem qua letitia eiās tunc excedet omnē letitiam que pt̄ exitum a nobis sed ꝙ ꝓpheta vtitur talibz exemplis hoīnibus cognitis q̄ sicut q dicit gregoꝰ balbutiendo quit possimꝰ excelsa tri rōnamus. ¶ Et auditum. hic notter oīa dicit dictus aductꝰ ut demonis directus qua tūc auferet eius ptās mducendi homīes ad pctū et q̄ tunc cū reprobis retrudet in infernū et quor pēna augebit pena demonum sicut gloria angelor augmētabit et gloria elector q̄s mduxerūt ad meritū Ideo subdit et audiam sicut dominus gloriam vestrā siue dicēs eiās venite benedicti ꝛc et brachium siue oūdet in demonū directōe. in omnationem furoris cū dicit Ite maledicti in ignem etnū qui paratus e diabolo et angelis eius ad. vvv. et flāma ignis. s. ihesme illudet in turbine et lapide grandinis ꝙ sicut q sūt homibz turbilia intelligunt terror iudeus a vote em dnm .i. in sua iudicij gauchit Assur .i. diabolus qui hic ad horā intelligit sub nomīe regis assur qui multū affluerit ꝓlio dominis sicut ē xvij. ca. sub nomīe regis babilonis figūrat diabol⁹ ad horā ut dns sunt ibidem virga peussus .i. virga diuine ire. et erit tūsito ligne firmitatis .i. firmus et stabilis q̄ illa sua erit inextinctibil. Ideo sequit̄ quē requiescē faciet deus sup eū. qua pena illius sine tenebit eū deprauatum imperiū. In cythara et tympano ꝛc ꝓpria intelligit eiās letitia de ptāte demonū electa ꝙm q. dr Apoc. xij. audiui vocem magnā in celo dicentē nūc facta ē salus et virtus et regnū dei nr̄i et ptās xpi eius q̄ ꝓiectus ē accusator fratrū nr̄or ꝛc. preparata ē enī ab hyeu thy ophieth .i. iehenna sm expōitores hebreos et latinos. tophieth enim nomen sūgit lauatiōem l'ampliatōem et ideo sic nominat iehēna q̄ omnes homo qui non restringit fomitē sui sed magis lauat et habenas dedit in iehennā ut dicat glosa hebraica. dr autē ꝓpheta ab hyeu .i. a secunda die creatōis mundi ut dicit aliqui q̄ illa die nō fuit mundus factus sed tm hyeu sed hoc nō est visimle q̄ sicut die facta fuit distinctio celi sideri ab aquis inferioribus et supioribus vbi nō ē iehenna sed curia eterni regis terre ut dicit sancti et doctores Ideo melio exp̄ma gis credit opinionē q̄ sicut dies fuit ꝓma hyeu sequit̄ q̄ ipm̄ non fuit ꝓmū hyeu sed magis dies precedens et ideo melius dicit q̄ hyeu hoc accipit ꝙ principio temporis in quo deus creauit celū et terram ita q̄ sicut tunc fecit celū empireū ꝙ electis ita infernū ꝙ reprobis. Ave ge ꝓpheta .i. a deo qui regit omnia qua sicut fecit hystationem electis in celo empireo sic eadem reprobis in inferno In hebreo hēt regi ꝓpheta .i. demon et angelus eius qui dicit ier sup omnes filios superbie Job xli. ꝓfundū. q̄ dicit ē arta centū terre et dilatauit. quia multi vidēt ad ꝙdationem sicut dom saluatoris ad vij. Nutrimētū eius ignis et lignum multum ꝙ hyeu designat habitatē pene. Flatus domini .i. effluus sue iustīe sicut torrens sulphuris ꝛc ꝙ hyeu eiam occidit hyenor illius pene et q̄d impedimus posset eos q. ꝓcedit sicut ordinem diuine iustīe. ¶ Capitl'm xxvij.

Et qui destendit postq̄ locutus est ꝙ sanctus contra regnū iude eo q̄ ex diffidentia omnī quasi reaurerūt ad humanū tpe regis Ezechie hic ex filiis eius sit loquit̄ contra regnū isrl' tempe Ozee q̄ ut euaderet reddere tributū regi Assyror sicut consueuerat misit nūcios ad Susac regem egypti et sic ex eius offidencia rebellauit ꝓpter q̄d Salmanasar rex Assyror venit contra eū et regnū eius destruxit ut hystor. vij. ca. xvij. ¶ Secdm hoc g̊ istud capitl'm in duas ꝑtes dividit̄ q̄ primo ponit̄ destructio regni isrl' ex dicta causa. Secdo saluatio regni iude ꝓ primā rōnē oppta ibi quia hoc dicit Circa primū sciendū q̄ sicut regnū isrl' fuit destructū ex mala offidencia sup egyptū sic ex egypti cū suo exercitu fuit deiecta a rege babilonis .vij. ano Joachim filij Josie ut hystor Jeme xlvi. et ly q̄ falsam fiduciam dederat regi israhel et

verūq; istor dem̃ cat hic vsuas et pater er dictis pauas excepts · pe qui destendit m egyp tū · 6 · de ꝑplō isti · hūtes fiduciā sup quadrigis q; multe sūt ad portandū arma et omē exercitū nātia · et sup equitibz et ꝑcussi. tuc em̃ egyp tꝰ erāt m armis famosi · et nō sūt q fisi super semē isti · i · sup deū qui sanctificauit isti · ipse aut sapiens · 6 · ipe deus aug sapiē nō è mis · adduxit mala · 6 · pene sup regnū isti · et ue tu sua · que p ꝓphetas dixit de destructiōe regni isti · nō abstulit · 6 · ab effectū sed ea mplere uit · et consurgent contra domū pessimoz · idest regnū isti · qui uitulos aureos adorabant · et contra auxiliū · i · contra regem egypti isti · auxiliū ꝓmittentē · egyptus homo · et sic est sub deo ad puēndum ipm̃ p̄ voluntatis sue libito et nō deus · ut posset saluare regem isti · contra ordinatiōe dei · et equi eoz aua et nō spūta · i · spūales substantie cuiusmodi sūt angeli qui sūt exercitus dei · et dominꝰ mclmabit ma nū sua · ad accipiendū de utroq; rege uindictā · sed subdit · et corruet &c · simlr omes adiumē tum ly simil · nō impart ꝑemptitatē tpis quia duo reges ꝑdicti nō fuerūt eodem tpe debellā ti ut pdictꝰ er ꝑdictus sed designat similitudinē pene utriusq; regis · ¶ · Quia hec dicat · hic cōtexit ponit salutatio regni iude ꝑ tric er ai oppōita sed ex uera consideratia m dommo Eze chias em̃ qui tpe ozie regnauit ut hēt · uq · xxvij · totā affectā suā posuit m dommo et ad hoc indutus ꝓphā suū qui dixit qd dominꝰ mō mutabilē liberauit eos de manibz semachib regis Assiriozum · uijo · lxxv · et hec saluatio de scribit hic diffuse et primo ꝓphetice secundo hystorice ca · xxxvi · prima in duas qz primo ponit modus dicte saluationis in generali et secō magis in spāli ca · xxxvij · prima in duas qz p mo ponit regni iude saluatio secō semachib deiectio ibi et cadet · ¶ Circa primū ponit exm de leone qui nō dimittit pdam timore pastoz 6 armētū hic dominꝰ asserit et sine impedimēto protegit et saluabit ierlm a tra semachib et eius exercitū · et sicut aues volantes nō ḡnt timere archū sagittatoris sic nec hierusalem in ierlm impetū semachib regis et sic patet hūs vsq; ibi quemadmodum si cut m affirmātū uerissimū filiū isti · hoc dicat qz ei ꝓpius isti transiret m Assiros p Salma nasar regem aliqui de illo regno euaserūt la titantes ubi potuerūt sed postea uenerūt ad E zechiam regem et relicta ydolatria quā fue rūt ad uerū dei cultū sed subdit · In die illa abi cet uir ydola argenta sua · i · despiciet p amo re cultus diuini · ¶ · Et cadet hic cōtexit po nit semachib deiectio q facta fuit p hoc q angelꝰ dominī percussit m castris eoꝝ clxxxv · milia qō videns semachib cū paucis fugit tertius et hoc ē qd dicit · et cadet Assur · i · exercitus Assiroz m gladio nō uir sed angeli et fugi et · 6 · ver semachib · nō a facie gladij · 6 · adoi sanoz fuoz sed ex timore superbie · et iuuenes eius tributarij erūt · i · tributum qui antea tributū ab alijs recipiebāt · et fortitudo eius a timore bi sibit · q amplius nō terrebit ꝓphā m crudelitatē magis eoꝝ sed subdit · et pauebūt principes eius fugientes · 6 · ait regie semachib ut dicit ē · dixit dominus cuius ignis ē in sion · et m al tari holocaustoz qd erat in monte sion erat ignis ꝓpetuus qui nutrierat a sacerdotibz leui tis · vi · et camini eius in ierlm · hoc dicat ꝙ altare incensi ad qd ingredebant omē die sa cerdotes ut ibi adurent thimiama ad offerā dū sacrificia ut hēat hebreos · ie ¶ Cap̃ vxxij Circa m iustitia · hic ꝓsequit ꝓdicta magis in spāli · Et dividit in duas ptes q primo describit iustitia Eze chie ꝓpe qua facta fuit dicta salua tio ꝑdō malicia semachib ꝓpe qua facta ē eius directio ca · xxxij · prima dividit in duas ptes q primo describit iustitia Ezechie que meruit dictā salutationē · ꝑdō malicia ana nasse que demeruit regnū iude destructionem · ibi stultus · Circa primū dicit · Ecce in iustitia regnabit rex · 6 · Ezechias qui fuit iust · et principes in iudicio ꝓderūt · ab eo informati et directi · et erit uir sicut qui abscondit &c · sm hanc literā ly vir · refert ad quēlibet de ꝓplō iude qui fuit ꝓtectꝰ ab impetu et pcussa Sen nachib mitis Ezechie sm hebreos aut habet · et erit uir · sicut abscondit a uento &c · et sic ly vir refert ad Ezechiam qui dicit vir virtute a et abscondit · i · ꝓtectus a uento et procella tēpes tate ipius semachib ꝓplō suo ut dictū est · sic aut nūc agit in sitī sē valde amabiles et ue les sc Ezechias populo suo · et sicut umbra pe tre ꝓminentis in tra deserta · et sicientibz et caloribz maximis · 6 · talis umbra ē valde de lectabil hominibz ibi quiescentibz sc Ezechias populo suo · nō caligabūt oculi videntū · q; ysaias illo tempe multas habuit dimas reuelatio nes et claras et alia ꝓphete qui tūc tpis erāt et aures audientiū diligenter auscultabūt · qz Ezechias et eius ꝓplis verba ysaie deuote re ceperūt · et cor stultoz · i · cor illoz qui fuerāt stulti tpe ꝓdecessoris · 6 · tpe Achas puis Ezechie qui fuit ydolatria pessimꝰ intelliget sciam tpe Ezechie qui fuit deuotus et studiosꝰ et lin gua balbozum · i · illoz qui tpe Achas nō aude bant deū laudare manifeste et ydolatriam de testari · velociter loquet et plane ꝓpter denm o fitendo et ydolatriam manifeste detestando nō vocabit ultra is qui insipiens ē · 6 · Achas qui a vera sapia tradit ꝓ ydolatriam · nec; fraudu lento &c · i · Achaz qui fraudulenter vidit ysaie sup vij · non petam et nō temptabo dominū · i · hoc fraudulenter similans dei reuerentiā ei tame

℞IA

reuſuret ſigñ i deo dñi ne ex hoc glorificet
nomen dñi ut dñi fiat ibidem. ℣ Tertius. hic
cõtex ponit malicia manasse filij ezechie
qñ annus malicie destructa fuit ciuitas per
ſalteos. iiij. ℔. xxvj. Et ꝑmo describit eius
ẽsignesso deo ciuitatis destructe. ibi. multi
ens. Circa ꝑmiũ ſtendit q; ſicut vſuias deſti
tuendo uſuriã ezechie ſimil tangit malicie
achaz prius ſiu ſic deſcribendo malicie manaſſe
ſe tangit uſuriã nepotis ſui Joſie ut oppo
nens ſe potius magis eluceſcat dicit ℣ Tertius
tius. i. manaſſes qui ad idolatriam declinauit
ſup omñs que nõ ſoluꝫ eſt ſculptilia ſed etiã
ydola. fatua loquet q; ꝑ vbi ſua ſedu
it ꝓphetas et ydiotas ieroboã ut declinauit
ad eo ad idolatriã ſed ꝑ ſalꝫ. xxxvj. et ar
cuos fiuet iniquitatẽ. q; ex magna libidie
talia faciebat ut ꝓficiat ſilationem. vnden
do ſe quere homi cõe ut ꝑ cultũ omñ idola
mpetraret a multis diis auxiliũ. Sicut de
ciuitate romana dicit deo ꝓphe q; magnã
arbitrabat ſe ſuſcepiſſe religionẽ ni milli
genus reſpueret ſuſſitatẽ et loqbat ad do
mmũ fraudulẽt q; ait hꝰ q; adorabat idola
adorabit etiã deũ ut ſic ſiet tyranꝰ aliq;
principũ qui a cultu dei nõ totaliter receſſerit
et vanitatẽ fiuet animi. ꝛc q; ad cultũ multo
z deor dicebat requiri magnas expenſas
et ſub iſto pretextu leuabat a ꝑplo magnas
expenſas et pecudes vñ pauper grauabã
tur. fraudulẽta vaſa peſſima ſc. i. miniſtri
manaſſe regis ſc peſſima apud ei hebreos
inſtrumẽta cuiuſcunq; artis dicũt vaſa et q
manaſſes vex ꝑ miniſtros ſuos ſuã malicia
exercebat tũc ꝑ miſtrũ Ideo dicit hic uſq; peſ
ſima ꝓpe ẽnt. e. manaſſes. cogitationes eo
nabit. i. machymationes ſuas malas vbi uſ
tate appetitus colorabit. ad pendos mites. i.
innocuos ſm qd dr. iij. ℔. vij. ſanguinẽ
multũ innocuũ effudit manaſſes. In ſermõe
mendacij. i. ꝑ mendacia ſermonibz uſitis ap
petitibz colorata ſicut dñi fuit e primo capi.
y vſuam adempnauit ad mortẽ qñ zelo legis
et idem credendũ q; fecit multos de aliis.
Cũ loqret pmp iudicũ. i. dicet virtutem eo
ni q; vſuias et alij ꝓphete eius malicia
veritate arguebat querebat occaſionẽ mittere
di eos. ¶ Coñter tũſit ꝓpheta ad deſtrue
dũ uſuriã Joſie qui ꝑ duos annos poſt mor
tem manaſſe regnauit dicẽs. princeps vero. i.
Joſias. ea que digna ſc principe cognouit. q;
a iuuẽtute ſua cepit de multis ſollicitꝰ de cul
tu dei et coi bono regni ſui. et ꝓpe ſup ductus
ſtubit. q; nobiles iuda ad hoc mouerit et toto
tempore regni ſui in hac eos ſtabiliuit. ¶ Sin
lueres. hic coñter ſubdit ciuitates et regni iude
deſtructio et ꝙ reſtitutio ibi et eritꝫ. Circa pri
mũ dicit mulieres opulẽte ſc ſitatoes et ieruſalẽ
tempe Sedechie vocat mulieres eo q; nõ ſuerũt
ſtutem ſe defendẽdi volut effeminati. filie qſi
dentes m fortitudie murꝰ. et m auxilio eſtrp
tior. ut preter ea ſiꝫdẽs. xxv. papie auribus
eloquiũ meũ. q. d. verbis vñs deberet ee mpoſ
ſit et quod ſc illud ſubdit poſt dies et annũ
ꝑ hoc mtelligit aliq; tempus etiã et detractũ
ut dicat ſa. xx. et eſt ſenſus ſicut dies addent
ad dies ꝓdentes et annus ad annũ ſic mul
tiplicabũt vre iniquitates quousq; venat
deſtructo ꝑ caldeos. et vos ſtimulabimi aſſiden
tes. i. vos qui modo aſſidetis ut ſcam eritis vlt
modũ ſtimulate aſſimata e eni vindemia. q;
ducet ꝑplus in captiuitatẽ et ſic nõ erit qui
vltra volat tiam nec ꝑ ghis qui fructꝰ tolli
tur. obſtupeſcite ꝑ mmo tioze. volus mmm
nente eruite vre veſtiz tyloſe. et conſũdi
mini induentes vos vilibz et aſpis ſed ſub
dit dicẽte lubos vbis. ſ. ſiliqis ſup valli
plangite. i. ſignũ planctus et doloris oñdite
ſebrei dicit hic. ſup agros plangite qui di
mittent malũ et deſerti et aſſimat hoc lue
ſequẽti ai dicit ſup regione deſiderabili ze. i.
m iudea que ſrequens dicit in ſcripturis fluẽs
lacte et melle ꝑ ſua fertilitate ſup lymũ
ꝑli mei. i. ſup terrã hierimuli m loris tempeſ
tiuis vbi ſolent ee hominũ inimicitie et ſme
malicia ꝙmne et vepres aſcendent. ꝙt cul
tor abſencia qui ducent in captiuitatẽ quito
matus ſup omñs domos ciuitatis ze. i. homi
num tumultus gaudiis et delicijs quales de coi cue
ſu ſc hominũ hierimitis m ciuitatibz magnis
In hebo ſc hierie ſup lymũ ꝑli mei ſpine et
vepres aſcendent et ſup omñs edis ze
et ſc eſt ſenſus contrio modo. q. d. nõ e mirũ
ſi ſup hierã inde inducam ſterilitatem
q; hoc faciam in hierelim meo cultu electa et
in domibz templi vbi leuite ſolent cane in do
mino exultatos. dominus emi dimiſſa e. e. do
mus regia a Sedechia fugiente relicta et lo
quit de futuro ꝑ modũ ꝓphe. ꝙt ẽt tenebre et palpatio ſtiate ſc a volen
tibz mitione. ſup ſpelũcas. i. cellaria et ſoue
as ex nuua edificatoz uſq; metimi In hebreo
hier uſq; in ſelin. i. uſq; ad tempꝰ a deo ꝓdia
tum de eius ꝛedificatiõe. ¶ Hactenus hic
cõtex agit de ꝑli ꝛedificatioe uſq; ad finẽ
hymni capli et exponit aliqui doctores mi to
tũ iſtud de tempe ꝛedificatõis templi et ci
uitatis ꝑ zorobabel neemiam et alios ſanctos
pres eiuſdem tpis ꝙz cont hoc videt q; in re
ditu captiuitatis ꝑplus mũdi fuit in tanto ꝑſ
pitate templi et ſpiãli qual deſcribit in hac
pte ut videbit ꝙpter qd ſa. ſa. exponit ptem
iſtam de tpe magne felicitatis et ꝓſperitatis q;
exſpectãt iudei hic in aduentu meſſie et ideo
de dictis eis qd ſtni eſt relinquẽdo. e. q; rpls
in mũdum ſit venturꝰ videt michi q; locus iſte

exponẽdus de statu ꝓsperu quẽ fecit nob xp̃s o
nens ex alto ꝓpheta tñ ꝙtimãdo dicendi dictis
revolut afflictiones ꝓpli a tempe suo fuctuãs vs
q; ad aduentñ xp̃i. d. gaudiũ onagrox pus
tua grecũ. greges hic dñr uidet qui ꝙmus qñ
tum ad multos eẽnt ydolatre et pcũ alys
implicati tñ multi de ill' erũt bom et cultores
dei onagri dicũt hic reges infideles qui eos se
uituti subiecerũt et afflixerũt. s. pmo babilo
m postea pse et ayedi trio greci et qnto romа
m ita q a tempe captiuitatis babilomie usq;
ad xp̃m fuerũt subiecti alicui istox fuerisne
et si fuit aliqñ mtualiũ fuit ita modicũ res
pctue q qi nõ est oputandũ et isti onagri
gaudebãt inpe bona iudeox unde debẽt mic
tonet effundãt sup eos spũs de excelso qđ
fuit impletũ qñ post resurrectionem et glori
ficatoem xp̃i spũs sanctus effusꝰ est sup a
postolos aliosq; discipulos in signis visibili
bꝰ. q. qui ẽ spũs ꝓferte libitus sedñ illud sa
ad cor. tio. ubi spũs dñr ibi libertas et erit
deserti. i. gentilitas que fuit multa et des
ta nõ hñs legem diuam et ꝓphas. m ezec
hiel. i. hñdus in bonis spualibꝰ sicut iude
a qntum ad bonos et ezechiel in saltñ resu
tabit. i. iudea meliorabit. qđ ad susceptiõ
es xp̃i fidem q apli et alii ꝛc. discipuli q'
fere oñs fuerũt iudei fuerũt magne arbo
res in ecclia dei qui dicit eius saltus ꝓ eos
em publicatu ẽ fides ꝓ orbem. Ideo subdit et
hñtabit in solitudiẽ. i. in gentilitate que ꝓus
erat multa ut dñr ẽ iudicñ. i. executõ iustiae
q ẽ ꝓ fidem et iustica. s. euangelica In ezech
iel sedebit. i. in credentibꝰ ex iudea ex quibꝰ
et gentilibꝰ facta ẽ una ecclia. et erit opus
iustice pax. quñ xp̃o nato angeli clamauerũt. luc. ij. gloria in altissimis deo et in ter
ra pax hoibꝰ bone voluntatis. et cultus iu
stitie silentiũ. in aspectu tuo dabo a vobis iac
titatoꝝ et in adiutoꝝ a mmuratoꝝ et securi
tas in sempitñ. q. in ꝑmissa ecclia ita erit
firmata virtute spũs sancti q' tormẽta nõ time
bant sed magis gaudebãt Dcit. v. et q. ex hac
uita trasibant ad securitatẽ et gaudiũ celes
te amoto impedimẽto ꝓ xp̃m Ideo subdit. et
sedebit populus meus in pulchritudine pacis. q.
pax celestis ex nulla pte impedietur seu obstu
dibit. in tabernaculis. i. in mansionibꝰ diuisis
sm varietatẽ meritoꝝ de quibꝰ Io. xiv. dicit In
domo patris mei mansiones multe sc. fidelium.
q. omes sc. ibi erũt de sue beatitudinis cõsortio
et in requie opulẽta. q. ibi totaliter quietabit
appetitꝰ. sm illud ps xvi. Satiabor cũ apparu
erit gla tua et q. post glorificatoem xp̃i dis
truta fuit ihrlm in vindictã mortis xp̃i Ideo
subdit grando cadet. i. multitudo ecclie Romaꝝ
in destructione saltus. i. in destructione templi et
domus regie que dicit saltus eo q. regina alio
rũ

erũt de altari babylonis et hñliabit hñliabit cantabis. s. secñdm q fuit destructa et ꝓfecta ad tmpa et q illo tempe fides catholica fuit valde publicata ꝓ orbem Ideo subdit. Dcit qui seminatus. s. vbi cunque lucẽ luce vng. semen ẽ verbum dei. sup omnes aquas. i. sup omnes ꝓpulos gentiles et iudeos Apocryp. aque multe ꝓpli multi. pter aut q ꝓpheta loquit de hac methaphora q semen ma triale nõ seminat sup aquas materiales. sed mittentes pedem bouis et asini. i. indifferẽter et sine acceptatiõe docentes fortes et debiles iuuenes et simplices.

Q. Caplin. xxxvij.

Que qui scitis. hic cõtra desperatiõem singularis saluatis ꝓmittit ꝓpli ut de qñtñ ad malitiã Sennacherib et q in exercitu eius fuerũt pdamnet qui ꝓ fuerũt iudeis infestu sicut Esau a q descenderũt ꝓ fuit molestus xp̃i Iacob a q descenderũt iudei Ideo ꝓpheta primo inducit ad Assyrios Ideo contra pdamnat. xxxvij. cap. Contra primũ sciendũ q. pmis caplin ab expositoribꝰ mis sm literã refert ad tempus Ezechie in q directus fuit Sennacherib et ꝓpe iudeã libitus Ita. ita. nõ dicit exponit ad literã reducẽdo totũ istud caplin ad tpus messie in q̃ exspectãt iudei de omnibꝰ gentibꝰ tantũ plurie et eius simplicit dñari. Videt autẽ michi q expositores mi melius dicũt et sedñ hoc ꝓ sene caplin in duas ptes diuidit q primo ponit Sennacherib directo Ideo statuit ezechi meliorationi ibi. resurge sion. prima in duas q primo describit directio Ideo subdit Ideo pbone sibi adiacentes ut dñr fuit ẽ expugnata ibi audite. Circa primũ sciendũ q ad directionẽ Sennacherib sciendũ ẽ exaltatio ꝓpli iude et ideo ꝓpheta mystice loquit de utroq; primo tñ mystice q̃m Sennacherib d. Ve qui prauaricaris. s. ꝓpliã dñi. nõne et ipse prauaberis. q. d. hoc q exercitu eius percussꝰ ab angelo. iiij. Reg. xix. ꝓpliã Ezechie exiuit ad colligendã spolia. Ve qui spernis. s. ipsũ deũ contra quẽ blasphemare dixit et sprpsit ut hȝ. iiij. Reg. xviij. nõne et ipse spernis. s. a domino et exãa a ꝓpla tuo q percussꝰ suo exercitu fugit confusꝰ ad terrã suã ubi fuit mẽfactus a filiis. Contra quẽ sic mone ad deũ ꝓ liberatõe ꝓpli dicens. domine miserere mei etc. a prin. huc usq; ibi. a voce angeli percutientis exercitũ Sennacherib. Fugerũt ꝓpli q Sennacherib cũ illo qui remansit fugit ab exaltatõe tua. i. ab oppressione tue virtutis ꝛ angelo percutiente. dispose sc. gentes. s. Sennacherib et aliqui mortui remanserũt et aliqui fugerũt. In hebo aut sic hñt. a voce multitudinis fugerũt ꝓpli. et sedñ hoc istud refert ad directum Sennacherib quẽ ꝓpli audientes fugientem nõ audebãt exspectare ab exaltatione tua. i. a pressura tue ostensiõe o Sen

nacherib

nachib. aspse st gentes. p quas vas fugientes. et congregabit spolia vñ sicut colligit bruchus. i. scalet et m magna copia q̃ erat⁹ sennachib fiunt sic passi q corpi erãt manentia sb vestib⁹ et armis et ideo scalet⁹ colligi potent et copiose magnificatus ē dñs. m pcussõe sennachib mirabili q̃ hiezechie m excelso. m celo empireo ubi spalet relucet excellentia sue glorie lucet sm potentiã pñ tiam et equitatem sic vbiq; impleuit sion iudicio et iustitia in diebz Ezechie qui fuit iustus. et pncipes suos ad iustitiã movent ut hẽant in principio pcedentes exempli. et erit fides .i. fidelitas in diebz illo. o Ezechia hoc enim petuit ut hẽt⁹ in sua veritate. sicut tu pte et veritas in diebz meis. diuitie salutis sapiã in cognitõe dei diuitiaz. et scia in cognitõe humanaz. timor domini ipe est thesaurus eius. .e. Ezechie qui pposuit ista omnib⁹ bonis tpi tuis. ¶ Conteret reiecit⁹ ydolatria ad nariam dei affectionẽ pli p sennachib. .d. cete inde tes clamabit⁹ fortis. hui est intricatio. q̃ hy fo ab redigit⁹ ad videntes speculatores ei cristes in alto videbunt fortes longe erratum sennachib. et sic demicabunt regi Ezechie et pli sui ut se pservarent. angeli pacis. i. nuncij Ezechie quos misit ad loquendũ ei hys sticie de pace ut hẽt⁹ in sua veritate. amare flebit. q. qm̃ blasphemias cont⁹ deũ dictas a hysticie sapsie vestibus flentes ad Ezechiã redierũt. dissipate st me. ab erratu sennachib cessabit tristitia. e. de pli inde q̃ mill⁹ ãn debat timore assirioz p eiam me. mutuum firmũ ē pactũ. primo em sennachib fecit pactũ cũ Ezechia sed fregit illud ut dictũ fuit. ny. t. .vny. precat cuitates q̃ erãt in regno inde tr̃ yhezelin. nõ reputauit homines q̃ possent ei in aliq⁹ resistẽ. luxit et elanguit tria .e. inde aqua 2 libani⁹ et obstupuit in hebo hẽt⁹ et pristina fuit q̃ ibi erat⁹ sennachib p sudit multa ligna ad faciendũ machinamẽta et ex tali desolatione fuit lybanus detumpta et facta ē sion sicut deserta. tr̃ ista em loca erant fertilia sed p erratũ sennachib fuerũt devastata. sacrũ erãt lij q̃ carmel⁹ nõ accipi et hinc p monte carmeli in q⁹ helyas ascendit yhias baal et erat in regno israel p accipit⁹ q̃ carmelo ubi manebat nabal qui erat fatuus et erat in regno inde Et coñter ponit⁹ vnde ta de maleficijs sennachib. inde assumam dicit dñs⁹ ad pascendũ sennachib et exercitũ eius q̃ mihi ē tẽp⁹ conterentes ardorem dei. i. ex maleficijs viis sequit⁹ demittit ut efficiamũ sicut stipula applicata igni. spiritus vi. i. ventus viã mala. et ignis vorabit vos. i. me ret⁹ ut igne assumamũ et ita fiunt q̃ erratus ita fiunt percuss⁹ ab angelo q corpi fuerũt re dacta in cineres ac si fuissent igne matali

obusta. ideo subdit⁹. et erit pli erratus sennachib ut de mendo cinis. i. ut cinis remanẽs de mẽ dio spũs congregate. i. bellatores sennachib q̃ pmugebat⁹ pli dñm. igne exurẽt⁹. nõ solũ ex pcussione angeli ut dñs est sed eã igne infernj. ¶ Audite hic coñter describit⁹ exercitus sennachib pontificis qui osilebat civitatem reddi assirijs et q̃ hoc nõ fuit sm̃ ptm indignatõe ptm timore eiꝰ sibi adherentibz ad assirios transiuit occulte et ea sacrificit in pontificatu sennachib Ezechiam ut dñs fuit ē v. rij. et hoc ē qd dicit⁹ hic audite qui longe estis. ē⁹ et in hoc notat magnitudinem rei mirãde. continu⁹ st in sion pfectos .i. sobna et ei adherentes possedit timor hypocritas. q̃ erãt in statu misericordie dominio et sic ipse bant certius et tpi nichil hẽbant mitius dignũ sacerdotio. Et coñter ignit⁹ de ista dignitate eiꝰ dicit⁹. Quis poterit habitare de vobis cum igne devorãte. i. dignie ministrare in altari holocaustoꝝ ubi erat ignis perpetuus levit⁹ vi. et eidem sua replicat⁹ eiꝰ subdit⁹ eiꝰ ardoribz sempitinis. et subdit⁹ rursus. qui ambulat in iustitijs. qñtũ ad pfectionem vite. et loquit veritatem q̃tũ ad sanitatem doctrine. qui auariciam. ē⁹ ita q̃ nullã habet notã auaritie rapiendo aliena p violentiã nec ea accipiẽdo contra iusticiã. qui obturat aures suas ne audiat sanguinem. i. sermonem de sanguine effundendo p mortẽ innocentis l'emus mutilationẽ. et claudet oculos suos ne videat malũ. i. ne videat mulierẽ alienã ad concupiscendũ Iste in excelsis habitat. i. tal' dignus ē sumere sacerdotio sumo in monte sion ubi erat templũ et talis fuit iste Ezechias qui in hac officio sacerdit⁹ sobne. mmmmicta saxoꝝ sublimitas eius. salomõ ei edificauit templũ in monte moria de lapidibz magnis et pciosis. uy. t. v. et edificia ad templũ primicia et ibi erat hystoria sum sacerdotis primi datus ē ei ꝛc nomine panis et aque intelligit⁹ oib⁹ tibus et populis in scriptura. uy. t. vi. pone eis panẽ et aquã et subdit⁹. et apposita ē eis magna arbor quantus primo fuit sacerdos de lelamit⁹ primae fructuũ et alioꝝ. regem in de core videbũt. e. Ezechiam gloriose regnãtẽ post sennachib dilectorem ut hẽt⁹ .v. philip. xvvij. et in hac gloria videbit⁹ primi Ezechi pontifex et alij milites templi. et oculi ei⁹ .e. Ezechiam cernet⁹ eiam de longe q̃ de mõte sion ubi erat eius hystoria poterat⁹ videri ut ita p magna pte. cor tuũ o Ezechiam meditabit⁹ eiꝰ ydyoteis modi loquẽdi de tua psona ad sũz q̃ frequẽt⁹ fit in ydyotis. meditabit⁹. e. et morte dñi ex casu precessoris sui sed subdit⁹ ubi ē hiatus ꝛc .i. ubi ē mõ sobna sacerdos tu ne in officio pontificatus pte q̃ debuit⁹ et hiatus ad ponderandũ ibi legis et doctrinam ydyotes

qui dicit hic puuli. q. d. peruerterm tia aliena
et hēt. b. vrq. et subdit ꝑplm imprudentē. i.
sobnam et ē adherentes nō iudebis ampli
m templo dnim. ꝑplm alti simonis ꝛc. i. pro
fundi sicut dr lo. iuꝑ. puteus altus ē et dicit
hic ꝓfundus sermo qui ꝑtinet ēuentate nō ē
metligibil' et plm talis sermonis vocat hic
ꝑsecm Sēnacherib et Assyrios qs intendebat Iob
na introducē intra ciuitatē et templū sēd de
sicut a ꝑncio. in q̄ nulla ē suspiā. b. m Sema
chib et ꝓpulo eius qua rōne spiā nō pt̄ cē
m infidelibz. ¶ Pestifer. hic cōtra describit
ciuitatis melioratio q̄ ꝑ decretū Senacherib
fuit mutata de timore in stultitē de tristicia
am letitiā et de penuria in habundantiam ꝓ
q̄ hec melioratio describit sēd ꝑdicta cōtra
Semacherib iterū immelior ibi. lauari st̄. Intra
primū tangit primo melioratio quātū ad cul
tū diuinū cū dicit. Pestifer sion ciuitatem
solempnitatis uidē vocabit enī illa ꝑ ciui
tatis ihrlm vbi erat mons sion ciuitas dē
ibi erāt templū vbi celebrabant solepnitates
ꝑ anni. s. pasche pentecostes et tabernaculo
m quibz plūs de toti terra debebat quemlt
qd nō potuit exercitu Senacherib entē in iudea
ꝑ decreto venerūt vndiq; gaudent sēd ꝑ
mit melioratō q̄ritum ad habitationē cū dicit
oculi tui uidebūt ihrlm habitationē opulentā
q̄ de spoliis exercitus Senacherib omēs de ciuita
te fuerūt repleti et ditati ētra q̄ritū ad secur
tatem cū dicit. tabernaculū qd nequaq̄ tras
ferri potest erant hic templū salomonis qd de
mobile ad deūm tabernaculū moysi qd trasfe
rebat de loco ad locum ut patz in li. mior et
ad idem ꝑtinet qd subdit. nō auferent clauꝰ
cinꝰ in sempiternū. in tabernaculo ei moysi ꝓte
erāt de tabulis simil omētis ꝑ maistratus
et clauos qui amouebant de locis suis qñ ta
bernaculū deponebat et portabat ad aliū locū
In templo vō salomonis ꝓtes erāt de lig
nis lammis aureis opus mtilis et erāt ibi
clauꝰ pōit ut ipsi publice maneint ibi. et oēs
fumculi eius nō rūpent. i. stabilitas templi
ꝑ impetū Senacherib nō assoluet. et causā
subdit. qr̄ magnifice dñs deus nr̄. qr̄ magnifice Senacherib ait suo exercitu de
erat sñ ope humano. locus fluminis rō hoc
refert ad illud q̄ Ezechias fecat ꝑtes exercitū
Senacherib qr̄ aquā de ciuitate ihrlm egredien
tem et ipē retrorsū ad implendū fossatus et
piscinas magnas sic stagna et residuū aq̄
qd nō potuit ibi capi fecat cuniculū ꝑ aliū locū
ut sic exercitus Assyrioꝝ multū habebit mde so
latui sēd subdit. non timebit ꝑ eū naufragi
umꝰ ꝛc. qr̄ sic disposuit aquas Ezechias q̄ e
rant ad munimentū ciuitatis et in multū auxili
ū aduersarijs qr̄ nō deseruiebāt eis ad potū nec
ad naufragū ut sic cū naufragio possent obsidere
l' mīre ciuitatē et qr̄ omīa ista erāt attribue
da bonitati diuē principaliter sēd subdit. dñs iu
dex nr̄. ꝛc. i. iudicabit q̄ nos contra Senacherib
deus legifer nr̄. a q̄ recepimus legem mōte
sinai. dñs rex nr̄. reges enī uicta nō erāt
nisi cuius victoria ipe saluabit nos. in aliqbz
libz mtponit uenient sēd nō ē in hebraico
libris cauis. ¶ Lauari st̄ hic ꝓtexta iter
mixtū contra Senacherib cuius exercitus ꝑ
cussit fuit ab angelo añq̄ obsideret ihrlm ut
dni fuit ui. p̄. disponebat tri de ꝓximo
obsidere eam figendo tentoria ibidem sēd
dicit lauari st̄ fumiculi tui. i. dispōit ut
cū eis figerent tentoria et ihrlm. sēd non
ꝑualebit qr̄ nō obsedit eam. hic erit ma
lus tuus ꝛc. malus hic dicit lignū longū
qd in medio tentorij erigut sicut malus in
medio nauis et qr̄ desup ponit signū vel
vexillū illius cuius ē tentorium sicut in si
militate mali nauis ponit signū ligna ad
tentoriorū Senacherib ut ihrlm nō fugerūt ere
ti n̄ signa suppōita sēd dicit ut signū ut
tunc dubitem spolia. b. Assyrioꝝ mr̄ hiskie
re ihrlm qui ꝑcussit exercitū Senacherib erec
tus ad ꝑdam. ꝑdare multare. tū qr̄ magna
fuit multitudo ꝑcussoꝝ. b. cl. xxv. milia
tū qr̄ apportauerāt ibi spolia que in alijs
locis habere nō poterāt tū qr̄ rex Senacherib
et fugientes cū eo nichil secū asportauerūt
ut velocius fugerēt et qr̄ ad tale lucrum
currūt homines eiā debiles sēd subdit. clau
di dimpiant ꝛapinā. i. illud q̄ Assyrij aliūde
rapuerāt. ne vicinus dicat elongau. i. er lō
go infirmitate ꝓdente nō detinebit qui cū
alijs vadit ad ꝑdam ꝙ poterit. ꝑplus
qui habitat in ea. i. in ihrlm auferet ad com
quirēs. b. ydolatrie que ibi vigebant ante
tēpus Ezechie ꝙ quā ciuitas meliorat
sibi erit ꝑ ꝙ bonitatē Ezechie qui abstu
lit ydolatriā et reduxit populū ad dei cultū
dicta pena nō fuit mflicta. ¶ Ciphi xxxiij.

Hec dicit gentes. hic ꝓhēta ammat
ydumeis qui fuerūt contrarij iude
is cū tri debuissēt eos iuuare eo
q̄ a duobz fratribus gemellis descen
derūt. b. esau et iacob primo trī ꝙ hā ammat
omībz erantibz in ciuitatibz regum babilonis ꝙ
neralit ꝓpo ydumeis spāliter ibi. Exite sup ydu
meā. Circa primū dicit. Accedite gentes. ꝛc
ꝙ hoc mstimat q̄ vult dicē magna sēd subdit
qr̄ indignatio domini sup omēs gentes quas
. b. rex babilonis vtute armoꝝ ē subiecit q̄
fuerūt vtilē multe sicut q̄ diffusus exprimit
sē. xxv. et furor sup omīa multitudinē eoꝝ qr̄
nō poterūt ē restitē virtute armoꝝ et hinc
pomit hic indignatio domini qr̄ nabuc̄ non
fecit illa vtute ꝙ sēd inquātū erat flagellū dī

ad puiendū pcā illius tpis. mfectat eos. i. t
rsfiaet loquēdo de futuro p modū ptis. m
rsfecti eor grauent bestys et quibz mspli
ti tabescent mōtes in sanguīe eor p hoc de
signat multitudo mfiacendor et tabescet
omis milicia celor. qđ exponit hū. ta. de a
gelis pfectis ad custodiam illar gentiū qđ
dicat simul puīr et contristatur aī gentib
quib pst qđ est eronei illi em st angeli be
ati et rideo nō pt eis aliquđ otingē qđ sit qđ
nū volūtati ihū et idō in nullo tristant.
nec gmuāt de puīcione tpali seu etīna gen
tiū quas custoduīt qz talia prodūt sm ordi
nem duīe ustiie eu p oīa et simpliat
assentiūt et idō aliqui expōitores hoc expo
nūt de domonibz sed nō videt iōnabiliter
dicāt qz de talibz ocasiombz nō tristant sed
magis delectāt et idō p miliciam celi sol et
luna et alia astra notabiliā mtelligūt q
frequēt in sacra scptura milicia celi dicāt
huiusmōi vō astra multi gentiles antiquitus co
lebat sicut deos et idō metia dicāt tabescē
in destructōe gentiū ea adorantiū eo q ap
pet manifeste q nō potenāt eas salvare et
oplicabūt qui libet celi in libro placito nō
pt legi et eodem mō dr hic q gentiles ex q
stellatiōibz futura pnosticātes nō potenāt
ibi videre infortuna sup eos ventura p ma
lugf. et milicia eor defluet. i. influēcia stel
lar eis nō pficiet. qm inebriatus ē in celo
gladius meus. i. gladius vindicte mee ex
ordinatōe celesti seu diuina extento ē ad of
fusionē omnis sanguis. ¶. Exte sup ydumee
am hic quārit multū q propheta contra ydu
meos spāliter et deus dicat in tres ptes qz p
mo ammat eis hoīm occasionē sedē terre
destructoem ibi. et quitent. et tio pomtis
trusp dicti confirmatōnem ibi. requirite
diligenē Contra pmū dicat in pson domini
exte sup ydumeā tē et patz litā usq; ibi. de
sanguine agnor. i. minor et hyrcor. i. medio
rum et de sanguine medullator arietū. i.
maior in potencia et dignis. victima enī do
mini. i. mfectio pcor et sentēcia dei. in
bosra de hac ei civitate fuit iorab rex edom
ytei. xxxvi. et dēstendet vindictā. i. supbi
et crudeli. et tamen cū potentibz. i. mōdanis
inebriabitur tint eor sanguine In hoc notat
magnitudo effusionis sanguis hūanī cui
cū subdit cū dicat. qz dies vltionis domini tē
sic enī fuerūt q̄dā ydumei eo q fuerunt
molesti et adiutores iudeis quor civitatis me
tropolis fuit ihērūn in qua erat mons sion
¶. Et quitent hic cōsiter q propheta ammat
eis tic destructionē cū dicat. et comitent tor
rentes eius in picem. i. in corruptōem et ana
thēma rudinem ex multitudine sanguis ibidem

dcurētis et cadauer ibidē putrefiāt. et hūm
eius in sulphur. hs est in fetorem ex cadauē
bz ovalantem. et erit tm eius in pice ar
dētem nocte et die qz hūmida illius tic fue
nūt obustat ab adiscentis ita finalit ac si es
sent limita pice. nō extinguet in sempiternū
ope hūmano ignis eni ille nō fiat extinctus
ab hoīe qui erāt p maiori pte mfecti et
resideī fugitiui l' capti nec p adiscentes qui
ignem accendent sed sibi cessant p defīn
matiē alustibil' vel pt dici q in aliqua pte
illius tic in signū diuine vindicte apparuit ig
nis ardens de vepre sulphuris tic qui adhe
rescat sicut ē in silicā in monte ethne.
sed subdit ascendet fumus eius tē. nō erit tā
siens p eam qz exacuabit ab incolis. et pol
sidebūt ea onocrotalus. auis ē similis et dic
t ab onos q ē azmo eo q hāt fauces aliq
mō similem azmo ut hāt in li. qui dicat
catholicon hebreu tī dicit. hic nocticorax que
ē auis volans de nocte. et exaus qđ est
pīnī et spinosū et ibīr. i. cicoina hebreu di
cit monedula p ista designat vastatio tic
qz ista habitant in locis desertis. et extendet
supra eam mēsura. i. destructio et vastatio
sm mensurā prēdr sed sequit nobiles eius
nō erūt ibi qz erit mfecti l' capti sed subdit
regē potius invocabūt. i. regem babilonis
cui erāt subiecti invocabūt ut eor miserea
tur qz tī nō inuenēt aliud ei miam subdit
et erūt omēs principes eius in michilū et orēt
in domibz eius armosis et delictis spine et
urtice et spalum. genus auenis ē ai q pa
nant pauni et erit cubile draconū tē p oīa
ista intelligit qz tm ad solitudinē rediget
et occupāt demonia onocentaurus hēadri
expōitores mī dicat hic demonia demoēs
nicubi l' hoīes silvestres onocentauri aut
alia mōstruosa in pte superiori similitudinem
hoīs habēa et in inferiori asini tō dicit ab o
nos qđ ē asin. hebreu dicit. et ochī et martine
cattis. silvestribz et dicit martinus apud eos
alia hūana silitudinē ei simeat sed ei cauda
ta. et pilosus clamabit alter ad alterū. i. ulu
labit. et dr hic pilosus sm hebreos alia fe
ralia et pilosa sicut lupi et hyene. ibi cubauit
lamia. ē aial mōstruosū hūs in superiori pte
similitudiem mulier et in inferiori pedes e
quinos etiā putāt ex dictis. ¶. Requirite di
ligēt hic cōsiter pont pdictor affirmatio
ei dicit. Requirite diligent in li. dommi. i.
in libro ysaie qui scripsit eū sp̄m sācto dic
tante qui dñs fuit in principio hui libri. et le
gite. s. futuris tēpibz et inuenietis q vni ex
eis que pdicta ventura sup edomitis defuit qn
sit adimpletū alter ad alterū nō quesiuit hs est
dictu hs nō negligit ex casu l' ex ignorantia idustria

sed ex ordinatõe diuinã. sed subiũxit. Quia qđ
ex ore meo prędixi ipsi hoc fecit. ille. s. deus mã
dauit michi in spiritu dei. et spūs eius ipe cõ
giugrauit ea. s. aãlia mostruosa p̃dicta.
et ipe misit eis sortẽ. i. locũ ad habitandũ. et
manus eis diuisit illã in mẽsuram. i. singul
sim sue nature ꝙcientiã. vsq; metrũ ꝛ
in hebõ hẽt. vsq; in seculũ. qđ ꝓue sigt
tẽpus quãquaginta annor. Aliqñ tñ accipi
in septima p maiori tpe. Aliqñ p minori
vñ nõ accipit hic p duratõne ꝓpria qz
ꝑdicta post destructoem dom̃ p nabuc
fuit postea hñita ablationẽ. et p̃dicta mã
lia mĩt dicta.

Capitl̃ xxxv.

Letabit deserta. Andreas et alii
expitores catholici in hoc
ipm̃ sequẽtes exponũt istud ca
pitl̃ ad literã immis iudice. s.
de spũ sancto iudeor post reditũ de babilone
sed hĩ nõ videt rationabiliter dicũ qz ab illo
tpe usq; ad xpm fuerũt in seruitute quã
m tota sua seruit dicũ fuit. s. xxxv. fuerũt
enim in multas tribulatiões et angustias vt
patz in libris hester et Nehemie et Danielis. et
ideo ꝙ spũs et iocunditas que in hoc capl̃o de
scribũt ad tempus illud nullo modo referri uide
tur qi aut dicat ꝙ vmo qz hic est ypbolica
locutio sicut dicit de alba muliere q est
albior nue quas multũ deficiat a nimis
albedine hoc nõ videt quemẽdm dicũ in ꝓpi
to qz magnificat et putũ dicat plus q̃ferre
q̃ promittit ut saltem nõ minus et animus
puniat q̃ q̃mmari deus aut est magnificatus
simus et pussimus et ideo eius promissiones de
homĩe nõ videt rationabiliter exponi p restitu
onem impletionis nisi aliter appareat mani
feste q. sic dicat exponi ut ꝓpt demissũ mali
festa supponẽs ꝓpt qđ homĩ promissũ iuste
restituit ut totaliter auferat animatões tri
de malis sic rationabiliter aliqñ exponũt ꝓpt
qđ ꝑ. xx. hoc capl̃m exponit de felici sta
tu que exspectabãt iudei in aduentu messie.
Igit demittẽdo qđ sñm est in dictis ex. s. q v
sit adhuc ventura in iudeã et accipiẽdo qđ
vñ est. s. q hoc capl̃m sit ad tempus xpi. ut
sentiũt pt sic ordinari aptũ ꝓcedenti i. q̃ p
phã denũciauit destructoem ydumee ad q
silationẽ iudeor. hic cõsolat denũciat eis q
silatem ꝑfectã xpi temporibz credentibz af
futuã. et diuidit in tres ptes qz primo
gsolat eos de futa multiplicatõe. scdo de ea
demũ roboratiõe ibi. confortate manus. tra
o de testimõi electione ibi. in tabulis. Ad
euidentiã pmi sciendũ q. in Sanhedrin Jose
litanus qui apud hebreos est lib̃ auctenticus de
q. quidq; res nobiles defuerũt in sto templo
p Zorobabel edificato q fuerũt in tẽplo Salo
mõis pmũ est ignis q̃ mittit deus in altare ho
locaustor. qui tũc p pluuiã vel ventũ nõ ex
tinguebat q̃ deus erat sub diuo secm̃ archa
testamẽti. vñ dr Je. xl. In illo tẽpore nõ dicent
vltra archa testamẽti nec ascendet sup cor ei
ne ei memoria neq; visitabit eam neq; fiet ultra.
Quia tẽpore regũ et pontificũ q̃ fuerũt
fuerũt post captiuitatẽ babilonicã nõ fuerũt
instituti p unctionẽ sacrã sed mystice
frequẽt p reges quibz uidet erãt tributarii
qui frequẽt vendebãt sacerdotia. Dic
toto illo tpe uidet reges nõ habuerũt nisi aliqs
paucos paz an̄ tpus xpi et illi nõ fuerũt p
unctõnem mystice. Dicũ est spus sanctus seu
dimittus q̃ p tanto dicebat ni templo Salo
monis habitare q ibi a sumo sacerdote audie
bat diuina misi nõ aut in sto templo. An
tũ est verum et thymum p qđ ponit in latino
doctrina et veritas ero. vr vnu et sm Josephũ
erat quedã fulgur subito ꝓsiliens de lapidi
bz ornatus et sup humanis qñ deus accepta
bat pces sum sacerdotis de quo dicit Josephus
eodo libro antiquitatis iudaice q desinat pe
. ar. annos ante qm̃ inciperet scribe libri que m
cepit scribere. xx. anno a passione xpi vel est
aut qz liber illi obtulit vespasiano imperato
ri qui cepit imperare anno domini ce mar
natõis lxxi. et sic sm ipm̃ cessauit p magi
mũ tempus an̄ xpm et adhuc p magis tpus
an̄ cessauit sm libros pallegatos. Igit sedm
hoc dicit letabit deserta. i. iudea que fuit de
serta a deo q̃tũ ad quedã ꝑdicta. et in via
tpe eius ꝓpter templi quod edificabat p iu
deas ꝓhibita a malis retrahẽdo et ad bonũ exhor
tando tpe illo sedi templi nõ legit habuisse
ms. Aggeum Zachariam et Malachiam qui p
placuerũt tempe reedificatois templi sed
sed postea ꝓphis iudeis talibz fuit p
natus p. cc. annos et amplius. s. usq; ad
tpa iohis baptiste qui cepit primam ꝑdicatõ
et aduentũ xpi manifestare. letabit. s. iudea q
fuerat ꝑdicto mõ deserta. et in via aduentu
xpi habet matiam gaudij quãtũ ad defectos
qs xps de limbo patrũ extulit ad gloriam
et quãtũ ad vnos credentes in eũ qđ potissime
fuit impletũ qñ recepto sancto in die pen
thecostes q̃ sidenti ex magna voce laudauerunt
dominum. Act. ii. et exultabit solitudo. i. gen
tilitas q̃ ad modũ solitudis carebant cultu
in legis et ꝓphetaꝝ. et cũ gaudio susceperit
fidem xpi ad ꝑdicatoem apl̃oꝝ. et florebit
qñ lilium decore sanctus et odore bone fame q
mnabũ q̃mnabit p talem redemptionẽ
intelligit multitudo gentilium recipiẽs xpi fidẽ
et exultabit letabunda corde et laudãs ecce
gla lybani dr ꝓ pulchritudine loci q̃ p aliqs fuerit
amena intelligit q. q̃ erat pulcherrimus
et amenitatis in sanctate et honestate in sna

ysaie

gogn tñslatū ē ad eccl̃am ex nūcijs et gentib⁹ congregatū xpi videbit gloriā dñi. ·i· xpō xpi quē viderūt apli oculis corpis q̃ntū ad humanitatē et oculis mentis q̃ntū ad deitatē Jo xpi videm⁹ gloriā eius glām q̃ vni geniti a pre ꝛc̃. viderūt eam gloriā eius in miracl̃or⁹ opatiōe et resurrōne ei⁹ et ascensiōe gētiles eam postea ad fidē q̃si viderūt gloriā ei⁹ in miraculis fact̃s p aplōs in nōe xpi. ¶ Confortate. hic cōtinet demōnat̃ matiā gaudij ex eo hortatōne credentiū ai de Confortate ꝛc̃ et est vbū xpi ad aplōs. Confortate manus dissolutas ·i· gentiliū qui mi erāt timidi et pigri ad opus bonū. et genua debilia tpe gentiliū roborate vbo et exemplo ad quecūq; asp̃tū p xpm sustinendū. dicite ·i· gētes pusillanimes tpe predicti cōfortamini in virtute xpi et nolite timere. ·s· tormenta tyrannor⁹ cuncta ti subdit⁹ esse deus vr⁹ vltionē adducet retributionis. supvnis psecutōes xpe veniet et saluabit vos. p passiōes hominē ad gloriā deducēdo et sic fac ti sunt in primitiua ecclia et p longū tpe postea q multi gētiles ad xpm cōuersi sunt in dño ofortati q nō timebant tormenta sed magis ap petebāt ut patet in legendis multor⁹ sanctor⁹ tūc aperient oculi cecor⁹ ꝛc̃ istū ei miracl̃a fuerē corporalit̃ facta p xpm et postea p aplōs et alios credentes in nōe xpi ut patet in euāgelijs et actib⁹ aplor⁹ fuerūt eam facta spualit̃ in illuia nōe infideliū fidem xpi recipiendo et aures cordis fuerūt apte mandatis xpi obediendo et claudi sanati p viā mor⁹ incedendo et muti soluti fidem libere confitendo auē cū subdit⁹ q sursse sē in deserto iudee et gentilitatis utputi ex simplicitate aque. ·s· sacramēti baptism· et torrentes i solitudine ·i· vane q̃ spūs sc̃i de quib⁹ dr̃ cor. xp· alij dr̃ p̃mo sapie ꝛc̃ et que erant arida i stagnū ꝛc̃. p hoc notat̃ plenitudo gr̃e data tpe ecclie p̃mittue. ¶ In cubilibus. hic cōtinet demōnat̃ matiā gaudij ex demonū deiectōne. In cubilibus ·i· in plagis et templis ydolor⁹ in quib⁹ pius habitabāt dracones ·i· demones in ydolis vsi tantes et aliq̃ in talibus locis aduenit demones in specie draconū. vnor⁹ calamus et iuncus orietur. q ydol̃ inde abiectis talia loca frequēt̃ per aplōs aliosq; discipulos dñi cultui applicabāt et erit ibi semita. q̃ntū ad obstinatōem affliorū et via q̃ntū ad obstinatōem mandator⁹ et h⁹ erit vocat⁹ via sancta q̃ducet. ita ut stulti ·i· simplices et illitterati nō errent q eā sectabit̃ eam ostendit q simplices doctrinis meruerūt p hanc viā vitā aiē q̃rere legisset vitā paulū simplicitas dicit simplices et illitterati impulit celi et nos ad lucē mē truhim⁹ ad mfermū et nō tūsibit p eā pollutus. ex hoc patet q̃ ppheta nō loquit̃ hic de vna materiali p qua mdr̃ite tūsit pollutus et mundus et sic metha loquit̃ in p̃cedentib⁹ et

sequētib⁹ eā dicit⁹ nō erit ibi leo ꝛc̃ p hoc intelligū t demōes qui in p̃mitiua ecclia fugabāt p credentes ibidē vltiō signa eos qui crediderūt hoc sc̃i q̃nt In nomine meo demonia eicient. ꝛc̃ et ambulabūt p viā iustitie. qui liberati fuerūt a demonū seruitute et redempti a domino ihū x⁰ sic singule p̃cesserūt. ad ultimū et venient in syon. ·i· ad ecclām militantē postea ad triumphantē sicq̃ dicit⁹ ad hebreos vij· ascendistis ad syon mōtē et ciuitatem dei viuentis ihrlm celestem ꝛc̃ et legitima sempiterna ꝛc̃ et hoc et plurib⁹ aliis in hac aplō patis videt⁹ q hoc aplm referri nō possit ad tempus iudeor⁹ de captiuitate babilonica redituri.

¶ Captiū exercitū. Factū ē autem vsquas desarpsit liberationē ezechie et ppli eius p modū ppheie. hic cōtinet describit eā p modū hystorie. Circa q̃ sciendū q ezechias misit magnas pecunias regi Assirior⁹ tulit pacto q a tūc eius recederet et xpm in pace dimitteret ut dicit⁹ ·iij· Reg· xviij· sed accepta pecunia pactū fregit mittens ihrlm destruere et ydola eius Assirios trucidare et ad terrendū ezechiam et populū eius vbis omnatorijs misit rapsacē cum magno exercitu ante ihrlm Circa hēc q̃ sequūtur q̃ primo ponit⁹ dicta omnatio tradi ezechie liberatio cui⁹ exemplū duxit⁹ in tres q̃ primo ponit⁹ dicta omnatio 2⁹ omnator postulatio ibi et dixit Tercio refutatio petitionis ibi et dixit ad eos Prima in duas q̃ primo p̃mittit⁹ quedā preambula 2⁹ p̃dicta omnatio ibi et dixit Circa p̃mū primo p̃mittit⁹ tempus ad dicit⁹ et sciendū ē m q̃rto decimo anno ꝛc̃ 2⁹ locus ibi sup omēs ciuitates iudē excepta tri ihrlm. et paucā fortalicia et misit rex Assirior⁹ rapsacem de lachis vbi remansit cū parte exercitus ad expugnandū locū illū in manu forti. ·i· in tanta pace q ezechias nō potuerat in cūctis sustinere Ideo tenebāt se intra muros ihrlm et stetit in aqueductu piscine superioris illū aqueductū qui eruentes extra ciuitatem duxerat ezechias ut dicit⁹ ·ij· Reg· xx· tri locus vocabat nōmē aqueductus in via agri fullonis sic nominat⁹ eo q fullones extendebāt ibi vestes ad dealbandū et egressus est ad eū ad tractandū de pace de offensu veniss⁹ prius que erant sup domū· ·s· domini q erant signum sādeos ut dicit⁹ ·ij· Reg· xx· et sobna scriba ·i· scriptor annaluū et ē iste alius abillo de q⁹ legit⁹ ·ij· Reg· qui ait Eliachim fuit sūmus sacerdos. et Joahe filius Asaph a cōmentarijs ·i· cancellarius regis et est a cōmentarijs vnū nomē indeclinabile et neutri generis In hebreo tri lr̃e recordator et ut dicat⁹ a memoria. Ezechie efficiū reducēdi ad mēoriam tristitiā tractandos cum rege et fm debitū ordinē put tristis debebāt prius l̃ postmodum expedire. ¶ Et dixit Postquā quibzdā pambulat⁹ hic cōtinet destructa omnatio rapsacis exercitus Assirior⁹ loquitis que ē ista fiducia qua confidis. s̃ te posse re

ssté·q·d·nulla ē q si confidis de auxilio hui⁹
p regē Egypti illud nullū ē idō subdit· eam ofidit
sup baculū arundineū ē et patz huī vsq ibi q si
nītens michi in dnō vbi excludit ab Ezechia
auxiliū dicit dicens nōne iste ē cui⁹ abstulit Eze
chias excelsa ē·q·d·nō debes a deo sperare auxiliu
cui⁹ diminuisti cultū Iste tri Rabsaces dixe
rat filii q post edificatōnē templi p salomonē
nō fuit iudeis licitū alibi offerre sacrificia msi
in casu ex dispensatione diuina sicut helyas ob
tulit in monte carmelo. vij. Reg. xviij. et mīc tui
de te domino meo ē·i·obliga te p cautionē suf
ficiente In hebreo hēt sic iudicato·ē·p duobz
mulis equoz quos tradam tibi·nō potis es te
ipō vere assessores eoz·q·d·in toto pl̄o tuo non
inuenies tot hoies qui sciāt et possint equitare
et quomō sustinebis ē·q·d·nullam quia q
libz eoz habet plures equites satis in acie sua
qđ si confidis in egypto ē·i·in adiutorio dei et
regis egypti simul excludit ea hoc dicens. dnūs
dixit ad me ascende sup terram istam ē hoc pl̄o
dicebāt ad evidendū Ezechiam· ¶ Et dixit
hic cōtez pomt⁹ Ezechie petitio p nūcios suos
facta ei dicit⁹. loquere ad seruos tuos syra lin
gua tua·q nō erat intelligibil' eōi pl̄o et erat pe
titio venabil' q tal' tractatu dz de secreto quo
usq sit p̄fectus et firmato· ¶ Et dixit hic cōn
tez pomt⁹ dicte petitionis refutatū ei subdit⁹
ad dominū tuū·i·Ezechiā et ad te eius nūcii
misit me dnūs meus ē·q·d·sed magis ad po
pulū ut comedāt stercora sua·i·msi reddāt se vo
luntarie cū diu erūt obsessi q nō hēbāt aliquid
ad comedendū et bibendū·vrinam pedū suoz
i·fluentē ad pedes suos hominibz·n·m timore
et angustia magna positus solet fluere urina
ipius pedes et p hoc minuit famem et anxietā
tem eius futuram in obsidione msi reddāt se·et
damnauit vocē magnā iudaice et hoc dicit de
tōs q iste erat apostata in iudaismo nō vos
seducat Ezechias p̄mittēdo vobis auxiliū a
domino futurū facite mecū benedictionem red
dendo vos michi voluntarios et comedite vnusq
vineā suā ē·i·habitate pacifice et quiete in ter
ra ista donec veniam et tollam vos hoc ē modo
regni Assiroz·q·transferre gentes filios subiectas
de terra sua natiā ad aliam ut de eius obedia sit
magis securus iam·n·ām fecerat hoc rex Assi
oz de Osee rege isl' et eius pl̄o ut ibi habitarent in
vrbibz ad terram que ē ut terra vestra·i·simil' in fer
tilitate et amenitate p̄t⁹ qđ talis trāslatio non
dz ei grauis videri· nec oneret vos Ezechias re
trahendo vos ab isto qđ vobis offero dicēs dnūs
liberabit vos·q·d·nō potest qđ multū placere ei de
nūcij libenter venerūt ad gentes ē·q·d·ei enim am
ta dii nō poterūt defendere cultores suos cōtra rege
Assiroz q deus vr qui vnicus est ut dicatis non
potest defendere p̄z istud argumētū nullū ē q

illi nō erāt dii veri sed fli et mulis veritas deus
aūt verus vnicus est potētie infinite· et silueūt
de mandato regis Ezechie timebāt enī ne si vī
derent q Rabsaces multiplicaret iōn blasphe
mie contra deū· et ingressus est Eliachim ē ut
referrent Ezechie Rabsaces ubi· scissis vestibz
hic erat modus iudeor q scindebāt vestes suas
in signū doloris qñ contra deū blasphemia au
diebāt· unde et summus sacerdos imponēs xpō q
blasphemasset scidit vestimēta sua ut ysaie
xxxvj· capl̄o· xxxvij· capl̄o·

¶ Capitulū xxxvij·

Et factū est· hic cōtez desolatio ipius &
Ezechie liberatio Et primo pomt⁹ eius li
beratio ab ysaia q dō ab infirmitate
capl̄o· xxxviij· Prima in duas q primo
ē hoc pomt⁹ ysaias denūciatio dō angelica
executio ibi· ecce ego est· pma in duas sēm du
plicē denūciationem pma ibi Reuisne est pmā
duas q primo pomt⁹ Ezechie iustus petitio
dō vsque ostabilē mīsio ibi et dixit Contra pmā
dicit· Et factū est ei audisset rex Ezechias sci
dit vestimēta sua eadem de ei qua et nūcij sui
ut dnūm est et obuolutus ē sacco·i·veste cilicii
humiliando se coram dnō idō subdit· et intra
uit in domū domini ad ipm̄ deprecandū ysaiam
et dicere·et misit Eliachim ē q magnus q
fidebat de minus vsque q de suis filiis Amos
pl̄z·ita hīt aliqui qđ frm̄ est ab aliquibus
doctoribz eo q iste Amos fuit p̄heta sicut dic
tū fuit in principio huius libri sed melius dz
hic p̄heta ut referat ad vsiam sicut et in⁹
xxvj·xxvij·in principio vbi tractat⁹ ista hystoria
dies coztōnis et tribulationis·q·mei et tra
pli et blasphemie contra deū· dies hec·q·i
qua Rabsaces dicit p̄dicta que erāt ad afflic
tionē regis Ezechie et pli et ad turpitū dei·qz
venerūt filii vsq ad partū ē·i·in tanta afflic
tione sum⁹ pōtifex sicut mulier extra in afflic
tōne ptus sui cui deficiūt vires pandi· si quo
modo audiat dnūs ē hic est legēda ista linea ubi mei
pedes· leua ocoēn ad dnūm p reliquis q̄ repte
ti·i·p iudeis qui remanserūt in regno iude qui
ste valde pauci oppidis ad tempus q iam decem
tribz fuerūt captiuate· si forte audiat dnūs
deus tuus·i·que tu colis sollicite verba Rab
sacis ut sic indignet⁹ contra Assiros p̄ vobis
blasphematorys et liberet nos ab eis· ¶ Et
dixit hic cōtez pomt⁹ ysaie consolabil' rūsio
ei dicit⁹ ne timeas a facie vocis·i·p̄t⁹ verbis
Rabsacis quibz blasphemauit ē·q·d·vbi illa ex
pmebant deū isl' ēē impotētē eos q non
posset saluare Ezechiam de manu regis As
siroz et sic sequebat⁹ q ēēt impotētior hoie
mortali Ecce ego dabo in spiritū·i·turbati
onē mentis et audiet nūcium de Tharaca rege
Ethiopū inuadente regnū suū ut ibidem pa
sequētū et reuertet⁹ in terram suā ad eā defendē

dam et percuciē eam ſuccā gladio hoc nō fuit
in ſtra viſione qz reduct ꝑ defenſione tre ſue
ꝑz in alia qz debellato rege ethiopū poſtea
venit in iudea ad deſtruēdū ierlim et pauſo
ſuo ceſſauit ab angelo fugiēs in tīrā ſuā reduc
et tuē filii eius miſerunt eū gladio ut ꝟbet
in fine hui⁹ capli. ¶ Reliqus eſt hic pont⁹
ſcdā denūciatio ysaie de ſubuacōe ezechie
et ꝓli ſui. Et primo cē hoc pont⁹ omnatio
ezechie ꝑ regē Aſſiriox t⁹ eius deuota ora
coram rege eloz ibi. et tulit ezechias. Cir
pmū notat⁹ locus cū dicat⁹ Reliqus ē autē
ſubſtacie ꝓcto ſuo nūcio et mucit regē Aſſi
riox pugnātem adiſſe lobnā vbi erat fortali
tū audierūt enī q ꝓfectus cēt de lachis ipā
expugnata et audiūt ē ſemachib de Tara
tha rege ethiopie dicentes .i. nūcios qui adiſſ
venerunt ad eū dicentes qđ ſequit. cthreſſ ē
cē qđ eū audiſſet mſt nūcios ad ezechiā ne glo
riet⁹ aut aſſecuret⁹ in aliq ꝓter vacſſum
ſemachib de iudea aſſerens ꝑ certo q reduct⁹
contra eū et ꝓli ſui in tanta fortitudine q nō
poſſet eu reſiſtē nō ſltī in virtute hūmana ſd dīa
diuina. Jdō ſubdit⁹ non te decipiet deus tuus cē
et ſic blaſphemauit dñm tūm ſltiloqui et impo
tentē et ad hoc adduct⁹ nūciem tū dicit⁹ Audi
ui audiſtī cē et ē eadem nūtio q poſita ē ante
ꝓcedentia a ſubſacie dicta. ¶ Et tulit ezechi
as hic cōſiter ꝓmt⁹ ꝑpius ezechie deuota de
ꝓcatio eū dicit⁹ et tulit .i. accepit libros et lus
regis Aſſiriox qui ei gmmabat⁹ luctis et ibis
ad maiorē aſſeracnē et aſcendit in domū dñi.
ad deuocius deꝓcandū ex ſtitute loci. et expan
dit eos coram deo qz contumebat blaſphemias
ſcnā nomī ut ſic indignaret⁹ contra regē Aſſi
riox. dns ex⁹tuū .i. angloz deus iſt⁹ qui ſe
des ſup cherubim ꝓpiatoriū enī q ſedes dei di
cebat⁹ ſup alas cherubm ponebat⁹ ut dem
ſint evo. xxxv. et ꝑ hoc deſignabat⁹ q ꝑeat
omī angelice creature. Inclina aurē tuam
et audi .i. effemī tue uſtiae contra ſemachib
te blaſphemantē certū patēt vſqz ibi. oſtende.
ut cognoſcāt omīa regna tre qz tu es ſolus
dominus exercēdo ſemachib qui deos aliar
gentiū deſtruxit. ¶ Et miſit hic cōſiter
pont⁹ Ezechie oblatio ꝑ ꝑſuaam ruinā ſen
nachib de ꝓximo futurā denūciādo Et ꝓmo
dicta ruina ꝓdicat⁹ cēt ad hoc ſignū mutabile
indicat⁹ ibi. tibi aūt. Cura ꝓmū dungit⁹ ꝓmo
ibi ad ezechiam aī dicat⁹ hec dicit dns de⁹
iſt⁹ cui⁹ obit nō ꝓt cē falſit⁹ ꝑ quibz rogaſti
me de ſemachib ſt⁹ exaudita deſperit te mar
de ſuo virtutem tuā ꝑ multo opinādo et ſub
ſānauit te ſenſibili ſigno ſubſānato ei ꝓpiē
dicat⁹ dompe qui fit cū rugatione maſt. virgo
filia ſion .i. hiatus templi in monte ſion mul
dicā ſicut filia et dicat⁹ virgo ꝓpt⁹ intuitū

fidei que ſp manſit ibi in aliquib⁹ et maxime
tūc vigebat tpē ezechie. poſt te caput mouit
ommādo a longe virgo filia ierlim q dicat⁹ vir
go et filia rōne tam dīe qz ierlim fuit cultus
elati ad dei cultū ut ꝟbet⁹ .u. pal⁹. vi. Conſiter ꝑ
ſuas dmgit ſmonem ad ſemachib dicens.
au exprobrāſti cē ommādo et blaſphemādo ce
mma ſuplbia Et rūdet ysaias ad ſenī iſrl .i. ad
deū ſtāſiantē iſrl vel ſic ad illū quē iſrl ado
rat ut ſenī ſanctox et ſic ſuplbiſti contra de
ū et non contra hominē tūm. in manu ſuox tu
ox exprobraſti dnō. ut patz de ſubſacie ꝓcedēn
cap⁹ et de alys nūcijs a ſemachib miſſis ut
ꝟz miſto et iſte fuit magis attempto q ſi ꝑ
ſemachib hoc fecſſ in ꝑſona ſua ſicut dave a
lapām alicui ꝑ ꝑſonā vilem ꝙ ſi aliquis nō
bil hoc fecē in manu ꝑſone et diuſti ꝑſumpno
ſe attribuendo tibi victorias quas dīa virtute
ſuā fecſti. Jdō ſubdit⁹ in multitudine cē ego aſcēdi
altitudines montiū .i. iudee q ē tīa montoſa
iuga libani .i. montē ſion vbi erat templū
qui dicat⁹ hic libanus eo q erat edificatū de lig
nis libani ut ꝟbet⁹ .u. Reg⁹. v. et loquit⁹ de futuro
ꝑ modū ꝓtis qz de ſuplbia credebat ītitudinaliter
hoc factum ſe ac ſi iam fecſſt veriptā qz realiter
nō erat factū Jdō ſubdit⁹ ꝑ modū futi. et ſic
ridam excelſa cedroz eius et electas abietes. te
plū em erat edificatū prim de lignis cedrinis
et prim de abietinis. ſaltū carmeli .i. ad dep
tandū aialia que ibi paſtebant⁹ in magna
copia. ego fodi .ſ. puteos et ciſternas de nouo.
et cauſa ſubdit⁹. et ſiccaui veſtigio pedis mei
cē .q.d. tanta ē mltitudo exercitus mei in hoi
bz et aialibz q atque ꝑ exiſtentes nō ſufficie
rēt. nūq tu audiſti o Semachib. que olim
fecerim creando mūdū de mchilo. vel aliter et
melius ut vē. que olim fecerim. trāſferendo
regna de gente in gentem ꝑ voluntate mea q
.d. ſic ex aialibz et cromatis in oſpatū tuo
lectus ꝙ de Aſſiriox legit⁹ ꝟbet⁹ vi. ca⁹ In aliq
bz libris addit⁹ ei. ſed nō eſt in hebo nec in ꝑ
ſia. vbi pont⁹ iſta hyſtoria ꝙ eū addit⁹ nō eſt
referendū ad regem Aſſiriox ut aliqui expoſito
res dicāt ſed ad gentes ignaniā cui⁹ deus timſtu
lit ꝓtes et regna ut dīm eſt. ex diebz antiqis
.i. ab etno. ego plasmaui illud .i. diſpoſui fien
dū q̄d fit ꝑ ſucceſſionē tpm. et nūc adduci .i.
victorias quas ꝑ patres tuos a te feci ꝓter
patā hoīm ſedis qđ dē ē. x. Ve aſſur. virga fu
roris mei et baculus ipe eſt. et ſenī eſt in exā
tationem collūi oppugnatū .i. principū admu
cē diſpoſitum ut aliqui volebāt ſe rede alio q
tūdicebant hſitatores eaz breuiata manu eō
tiremuerūt .i. ꝓtēte eaz diminuta. facti ſt⁹ ſic⁹
ſenī agit⁹ in q⁹ nō ē potestas reſiſtēdi. et hec hi
tectox que deſiat aīq veniat ad ꝓfectionē.

hiratroẽm tuã · m regno tuo · et egressū tuum
ad venẽdū contra ꝑlm meū · et mūtū tuū ·
ntia uideam · ego cognoui · i · añ dispositu · et
mſamā tuā contra me · ut ꝑmutere te hoc
fuce q deus nō ẽ actor malū culpe mſi tm ꝑ
mſſue · cū furores adiſti me meā maieſta
tem blaſphemādo · ſuperbia tua · q̄ fracta ꝑdicta
attribuſti vnctui tuo · aſtendā m aures meas
· q · dicat · tpūs eſt te ꝑmendi et ꝑuendi · ſco
ſubdit · ponā q̄ frenum m naribꝫ tuis · ſicut
fit bubalis iugo ſupponā · et frenū m labijs
tuis · ſicut equis mōmitis · et reducā te mal
gnitate tua in uiam tuā ut hēat infra eodē
tapl̄o · ¶ Tibi aut · hoc ad ꝑdictoꝝ cōfirmati
onem dat · mutabile ſignū · Cū ſubdit · cōmede
hꝫ anno que ſponte naſcit · i · ſine cultura ho
minis et illa fuerūt · q̄ ꝑmanerūt ex granis
ſtantib ab exercitu ſennacherib qui uaſtauit et
diripuit bona tire q̄ uult ad pugnādū cont
regē Ethiopie ut ꝑdictū eſt · q̄ ſicut dicit hie
bri ex illis tm tot bona creuerūt q̄ totus
ꝑlūs Ezechie potuit uno anno ex illꝰ uiuere
et m anno ſcdo poſſe uesci · dicit · ra · ra · q
exercitus ſennacherib ꝑſident arbores fructuoſas
et ipi Ezechie ꝑmittit q̄ miraculoſe facerent
tantos ita magnos q̄ de fructib ibi nascētib
ꝑlūs anno ſe ꝑoſſet ſuſtentare · In anno aut
tio ſeminate ꝛc · q · d · o tu Ezechia cū uidēris hꝫ
dio ſignū ſtatē ruinā ſennacherib futurū in
principio anni tui qui ueniet ad obſidendū hie
ruſalem ita q̄ ipō derecto poteris tute ſeminare
et metere et uiue quiete · Idō ſequit · et mittet ·
ꝛc ſubdit · radicem deorſū · i · ſtabiliet in tm · et
faciet fructū ſurſū · i · opi ſancta q̄ de iherlm
euaſīe reliquie · i · due tribus q̄ remāſerūt duc
alijs captiuis · et iſte due tribus tmore ſenna
cherib mtraueniūt iherlm fugiēdo de ciuitatib
locis timōe ſennacherib ſed exercitu eius ꝑuſſo
ueniūt mōe ſecure ad locū ſuū redeūtes · et ſal
uatio de monte ſion · q̄ oēs Ezechie ibidem
facta et ſacrificia ſacerdotis ei ſcabz ꝑſacie mouent
illam ſaluationē ꝑpli de manu ſennacherib · ze
lus domini exercituū faciet hoc · vindicās blaſ
phemiā ſennacherib · ꝓtea hec dicit dominꝰ
cui uerbum nō pt̄ cē falſū · non introibit ciuita
tem hanc ut credit et nō iaciet ibi ſagittā · q̄
nō ꝑmittet tm aggredi ut hoc poſſit facere
et occupabit eam nō clypeus · i · bellatores cl
peati ad impugnandū ciuitatē ꝓpter · vñ mu ꝓ
mire · dicit · et nō occupabit eam mumtis · q̄ ſic
dicit ra · ra · adhuc exercitus ſennacherib nō erat
m iherlm qui fuit ꝑuſſus ſed erat m nobe q̄
nō multū diſtat a iherlm et hunc oſtendat q̄
dnī ē b · x · ddit dies ē ut molestet et dicat
hoc nob locus ille qui ra ra vocat nobe · et nō
mittet in eā ſagittā · aggerē · ad implendū
foſſata m via qua uenit ꝛc · q̄ opulſus fuit
fugiēdo redire ad terram ſuā ut hēat ꝓpter ſequēs
ꝓpter me · i · ꝓpter meā iuſticiā dem oſtrandi
m ſennacherib deſtructōne et gloriā meā m
templi ꝓtectōne · ¶ Egreſſus ē · ꝑmiſſā de
nūciatōe ꝓphetica de ruina ſennacherib hic q̄ſ
ponit̄ executio angeli at̄ q̄ ꝑcuſſio
exercitꝰ eū dicit̄ egreſſus ē aut ꝛc · Percuſſo
regis eū dr̄ et egreſſꝰ eſt de uidet oſtulbat fu
giens · et fm ē eū adorant ꝛc · filij eius ꝑcuſ
ſerūt eū dicit aliqui q̄ hoc fuerunt q̄ cōma
uerunt aſſaradon regnauꝝ poſtq̄ iſtis duobꝫ
poſtpōitis et ſic mēſerunt eū deſiderio regnā
di ſed hunc uidet obuiare q̄ ſubdit · fugie
runtq̄ ad terram Armath · i · armeniā et ſic ꝓ
q̄ non mēſerunt eū cupiditate regnandi ·
ꝓt̄ q̄ tu ra · aliā causā aſſignat dicens q̄
principes regni ſui erant turbati oīa eum
eo q̄ filij eoꝝ et amici fuerūt mortui ꝓter
eius ſuperbiam et blaſphemiā contra deum
iſrl̄ ut dm̄ eſt ꝓt̄ q̄ tractabant de morte ipi
q̄ eū ad aures eius ꝑuenſſe minuit tem
plū dei ſui orans et ꝑmittens q̄ ſi preciū hꝫ
euaderet m eius honorem duos filios ſuos ſa
crificauit q̄ intelligentes eū mēſerunt ne
ab eo occiderent et hunc oſtendat q̄ dr̄ eum
adorauit ꝛc ·

¶ Capl̄m · xxxviij · In diebus illis · poſt liberationē Eze
chie ab hoſte hic cōtet ponit eius li
beratio ab infirmitate circa q̄ primo
ꝑmittit eius mirabil ſanatio ſecō
repōnit ex hoc mſurgēs elatio · vvvi ·
ꝑma m tres q̄ primo demōſtrat
ſanatio ſecō mēponit Ezechie ordo ibi
ſeptima · tercio ſanatoꝝ executio ibi et uſſit
prima m duas q̄ primo ſanatio mīcat ſecō
ad hoc ſignū mirabile dat ibi hoc aut ſecun
primū ꝑmittit infirmitas et ſō mīcat ſan
tas ibi et fm̄ eſt ¶ Circa primū dicit In diebꝫ
illis egrauit Ezechias uſq̄ ad mortem · i · ta
lit̄ q̄ non poterat curari ꝓpter matiā · dicit aliq
q̄ hoc origent eo q̄ nō reddidit gras dō ſuffi
cienter de ꝑcuſſione exercitꝰ ſennacherib ſed iſ mp
bat ra · ja · ꝓ hoc q̄ ysaias dicit ſibi poſtea
Et de manu regis Aſſiroꝝ eripā te et ciuita
tem iſtā Ex q̄ videt̄ q̄ illa ꝑcuſſio exercitus
fuit poſt infirmitatē Ezechie et nō ante ꝓter
q̄ dicit ei hoc accediſſe eo q̄ noluerat vovere
deꝛpe q̄ tm̄ facē tenebrat̄ ut linea Dauid ī
regno ꝓpm̄ terminaret ꝓt̄ q̄ qualeſcunq̄
acceperit uiorem de qua genuit manaſſen Et
hunc dicto accedunt videt̄ q̄ lxx · uij · ꝛx · vi
bi dicit̄ q̄ manaſſes erat xv · annoꝝ cū regnare
cepiſſet immediate poſt mortem Ezechie qui
uixit xv · annis poſt ſanationē iſtam Et ideo
dicit ra · ja · q̄ illud q̄ ſequit̄ diſpone domui
tue ꝛc · i · fac teſtamentum tuū dicit ysaias Ezechie
tcia die aīt̄ ꝑcuſſionē exercitus ſennache
rib et tcia die ſequēti qua fuit illa ꝑcuſſio

Ezechias sanatus ascendit in domū dominū
ut ly. xxj. ℓ. vv. et ait Ezechias ad quod
signum ascendam domum dominum
Dixitque Ysaias hoc habebis signum a
domino quod faciet dominus sermonem
quem locutus est umbra ergo ascendet
decem lineis per quas descendit in horologio
Achaz Reducat ergo umbra decem lineas
per lineas quibus descendit Et oravit
Ysaias dominum et reduxit umbram per
lineas per quas descenderat in horologio
Achaz decem gradibus retrorsum

In diebus illis egritudine mortali
decubuit Ezechias rex Juda et ingressus
est ad eum Ysaias filius Amos propheta
et dixit ei Hec dicit dominus Dispone
domui tue quia morieris tu et non vives
Qui ait Rogo domine memento quod
ambulaverim coram te in veritate et in
corde perfecto et fecerim bonum in
conspectu tuo Et flevit Ezechias fletu
magno Factum est autem verbum domini
ad Ysaiam dicens Vade et dic Ezechie
Hec dicit dominus deus David Audivi
orationem tuam et vidi lacrimas tuas
ecce ego adiciam super dies tuos quindecim
annos Sed et de manu regis Assyriorum
liberabo te et civitatem hanc et protegam
eam propter me et propter David servum
meum Dixitque Ysaias Tollite massam
ficorum Qui tulerunt et posuerunt super
ulcus eius et sanatus est Dixerat autem
Ezechias ad Ysaiam Quod erit signum
quia ascendam domum domini tertia die
Respondit Ysaias Hoc habebis signum a
domino quod faciet dominus sermonem
quem locutus est Utrum vis ut umbra
progrediatur decem lineas an regrediatur
decem lineas Dixitque Ezechias Facile est
ut umbra decem lineas transeat sed non
ita ut retrorsum decem lineas revertatur
Invocavit autem Ysaias dominum et
reduxit umbram per lineas per quas
descenderat in horologio Achaz decem
gradibus retrorsum

In diebus illis legatos misit Merodach
Baladan filius Baladan rex Babylonis
ad Ezechiam et munera quia audierat
infirmatum eum fuisse et convaluisse
Et gavisus est super eis et ostendit eis
domum aromatum et aurum et argentum
et unguenta et vasa cuncta quae inventa
sunt in thesauris nichil fuit quod non
ostenderit eis Ezechias in domo sua et
in omni potestate sua quae praesentia ibi
Ait autem ei Ysaias propheta Quid
dixerunt viri isti et unde venerunt ad te
Dixitque Ezechias Ex terra longinqua
venerunt ad me legati de Babylone
Qui ait Quid viderunt in domo tua
Dixit Ezechias Omnia quae in domo mea
sunt viderunt nichil est in thesauris meis
quod non viderint Dixitque Ysaias ad
Ezechiam Audi sermonem domini exercituum
Ecce dies venient et auferentur omnia
quae in domo tua sunt et quae condiderunt
patres tui usque in diem hanc in Babylonem
non remanebit quicquam dicit dominus
Sed et de filiis tuis qui egredientur de te
quos genuisti tollent et erunt eunuchi in
palatio regis Babylonis Dixit autem
Ezechias ad Ysaiam Bonus sermo domini
quem locutus es Et ait Certe pax et
veritas erunt in diebus meis

In diebus illis dixit dominus per Ysaiam
prophetam ad Ezechiam Dispone domui
tue quia morieris tu et non vives Et
vertit Ezechias faciem suam ad parietem
et oravit dominum dicens Obsecro domine
memento quaeso quomodo ambulaverim
coram te in veritate et in corde perfecto
et bonum coram te fecerim et flevit
Ezechias fletu magno Factum est autem
verbum domini ad Ysaiam dicens Vade et
dic Ezechie Hec dicit dominus deus David
Audivi orationem tuam et vidi lacrimas
tuas ecce ego adiciam super dies tuos
quindecim annos Sed et de manu regis
Assyriorum liberabo te et civitatem hanc
et protegam eam propter me et propter
David servum meum Dixitque Ysaias
Tollite massam ficorum Qui tulerunt et
posuerunt super ulcus eius et sanatus est
Dixerat autem Ezechias Quod erit signum
quia ascendam domum domini tertia die
Respondit Ysaias Hoc habebis signum a
domino quod faciet dominus sermonem
quem locutus est Utrum vis ut umbra
progrediatur decem lineas an regrediatur
decem lineas Dixitque Ezechias Facile est
ut umbra decem lineas transeat sed non
ita ut retrorsum decem lineas revertatur
Invocavit autem Ysaias dominum et
reduxit umbram per lineas per quas
descenderat in horologio Achaz decem
gradibus retrorsum

In diebus illis legatos misit Merodach
Baladan filius Baladan rex Babylonis
ad Ezechiam et munera quia audierat
infirmatum eum fuisse et convaluisse
Et gavisus est super eis et ostendit eis
domum aromatum et aurum et argentum
et unguenta et vasa cuncta quae inventa
sunt in thesauris nichil fuit quod non
ostenderit eis Ezechias in domo sua et
in omni potestate sua quae praesentia ibi
Ait autem ei Ysaias propheta Quid
dixerunt viri isti et unde venerunt ad te
Dixitque Ezechias Ex terra longinqua
venerunt ad me legati de Babylone
Qui ait Quid viderunt in domo tua
Dixit Ezechias Omnia quae in domo mea
sunt viderunt nichil est in thesauris meis
quod non viderint Dixitque Ysaias ad
Ezechiam Audi sermonem domini exercituum
Ecce dies venient et auferentur omnia
quae in domo tua sunt et quae condiderunt
patres tui usque in diem hanc in Babylonem
non remanebit quicquam dicit dominus
Sed et de filiis tuis qui egredientur de te
quos genuisti tollent et erunt eunuchi in
palatio regis Babylonis Dixit autem
Ezechias ad Ysaiam Bonus sermo domini
quem locutus es Et ait Certe pax et
veritas erunt in diebus meis

In diebus illis dixit dominus per Ysaiam
prophetam ad Ezechiam Dispone domui
tue quia morieris tu et non vives Et
vertit Ezechias faciem suam ad parietem
et oravit dominum dicens Obsecro domine
memento quaeso quomodo ambulaverim
coram te in veritate et in corde perfecto
et bonum coram te fecerim et flevit
Ezechias fletu magno Factum est autem
verbum domini ad Ysaiam dicens Vade et
dic Ezechie Hec dicit dominus deus David
Audivi orationem tuam et vidi lacrimas
tuas ecce ego adiciam super dies tuos
quindecim annos Sed et de manu regis
Assyriorum liberabo te et civitatem hanc
et protegam eam propter me et propter
David servum meum Dixitque Ysaias
Tollite massam ficorum Qui tulerunt et
posuerunt super ulcus eius et sanatus est
Dixerat autem Ezechias Quod erit signum
quia ascendam domum domini tertia die
Respondit Ysaias Hoc habebis signum a
domino quod faciet dominus sermonem
quem locutus est Utrum vis ut umbra
progrediatur decem lineas an regrediatur
decem lineas Dixitque Ezechias Facile est
ut umbra decem lineas transeat sed non
ita ut retrorsum decem lineas revertatur
Invocavit autem Ysaias dominum et
reduxit umbram per lineas per quas
descenderat in horologio Achaz decem
gradibus retrorsum

In diebus illis legatos misit Merodach
Baladan filius Baladan rex Babylonis
ad Ezechiam et munera quia audierat
infirmatum eum fuisse et convaluisse
Et gavisus est super eis et ostendit eis
domum aromatum et aurum et argentum
et unguenta et vasa cuncta quae inventa
sunt in thesauris nichil fuit quod non
ostenderit eis Ezechias in domo sua et
in omni potestate sua quae praesentia ibi
Ait autem ei Ysaias propheta Quid
dixerunt viri isti et unde venerunt ad te
Dixitque Ezechias Ex terra longinqua
venerunt ad me legati de Babylone
Qui ait Quid viderunt in domo tua
Dixit Ezechias Omnia quae in domo mea
sunt viderunt nichil est in thesauris meis
quod non viderint Dixitque Ysaias ad
Ezechiam Audi sermonem domini exercituum
Ecce dies venient et auferentur omnia
quae in domo tua sunt et quae condiderunt
patres tui usque in diem hanc in Babylonem
non remanebit quicquam dicit dominus
Sed et de filiis tuis qui egredientur de te
quos genuisti tollent et erunt eunuchi in
palatio regis Babylonis Dixit autem
Ezechias ad Ysaiam Bonus sermo domini
quem locutus es Et ait Certe pax et
veritas erunt in diebus meis

fiatur ⁊ anima mea anmissima .i. anima tu
do mortis michi imminet. Misi tu unges me
valde augmentabit eo q̃ mortem pũabor ab ex
ercitu ⁊ visitas dete preces. ¶ Tu autẽ hoc co
sequẽs Ezechias recolit bñficiũ a dõo ꝑcepti
um de plongatione sue uite dicens. Tu aut
eruisti aiam meam .i. vitam meã vt nõ peri
ret ꝑ mortem. Proiecisti post terga tua omia
ꝑcta mea. qi nolens eam videre amplius ad
pñendũ et sic mundasti me nõ solũ corpaliter
sz eã spialiter. qz nõ mferemus confitebit̃ neq;
moꝛs ⁊c. post mortem enĩ nõ hẽt locum gfessio
paõꝛ nõ erspãbuit qui descendit in lacũ .i. in
mferni dampnatoꝛ veritatem tuã .i. effemi tue
veritatis qz ꝑ misisti salutem hymanã ꝑ generis ꝑ
pm̃ qz non ednerit illos qui ibi detinebant. vi
ens viuens ipse confitebit tibi ad confessio
nem em̃ paõꝛ requiritur vita pñs qz nõ hz
bet locũ post mortem ut dm̃ est ad gfessio
nem laudis requirit vita grẽ qz nõ est spe
ciosa laus in oze peccatoꝛis Ecc. xv. aiꝑ. Ideo du
plicat hz viuens. Sicut et ego hodie gfitebor
tibi filii. Sicut em̃ hanc oõnem post qualem
cumq; de mfirmitate ut pdem̃ est ꝑ. s. qui
aiqz de ꝑplo ihc filius. s. suus notã facit vi
tatem tuã qua sanasti me sicut divisti per
ysaiam et hz narrabit ꝑes filius suus adgloꝛ
iam tuã. et qz Ezechias sp indigebat di
no auxilio eam post sanationem sdo oclusit
in sine Dne saluũ me fac. qz a te dependet
salus tota vite mee et aiã mea. et psalmos meos
cũ tubis. ego et mimsterii tui. cunctis diebus .i.
in aliqua ꝑte diei singulos in domo domini
ubi ẽ locus deputatus ordini et sic ordo cunctis pa
tebit ẽ magis evidebit ibi q; alibi. ¶ Et iussit
hic pomt̃ execuõi sanatõis Ezechie q tri
ordine tocius ꝑsisterit oreum pdictum ut patet ex
ꝑcedentibus et eam ex subsequentibus dicat gf. Et
iussit ysaias ut tollerẽt massam de ficubus. ⁊c
dicit ignis aliqui et factis appne q est em pla
strum de ficub de natũ sua erat aggregatum illi
mfirmitatis et idõ misit q̃ ysaias appoꝛ ut sa
natio mirabilioꝛ appareat. Et dixit Ezechias
⁊c istud referet ad illud qõd supponit hoc erat
erit tibi sigm̃ ubi q̃ ysaias respondet ad qõnem
Ezechie hic motam̃ optima est sacra nõ semp
servat ordinem tocius sz frequenter primo facta l
dicta postmodum sequitur et eccl̃ia. ¶ Capl̃m xxxix.

In tempe illo. postq; descripta ẽ Eze
chie mirabilis sanatio. hic cõitur de
scribit̃ ex hoc occurrẽs elatio. Et divi
dit in duas qz primo hmoi elatio de
scribit̃ et 2o reprimit̃ ibi. Introivit
quid. Circa primũ sciendũ q babilonia
civitas tocius fere orbis erat intenti vis et q̃stionis
primo fuit mirabilis. s. in caldea cui metropolis ẽ
babilon et ideo qui prepenit a rectocessione sol
pdictam coniecta dem̃ cum sit nate fuerint sollici
ti inquire qualiter hoc accidens et cur hoc ac
cidisset accidisse in sanatõe Ezechie de consi
lio sapientũ Rex babilonis misit libros .i. lit
teras ad Ezechiã ad sciendũ de retrocessione
solis mirabili sm q; hẽtur Regal. xxviii. ubi
dicit̃ q; nuncii regis babilonis missi fuerũt
ad Ezechiam ut meꝛgraret̃ ei de portento q
acciderat sup eam et munera in signũ re
conciliationis. Letatus ẽ aut sup eis Ezechias le
ticia mentis ꝓcedente et clausit ea hoc q tal
ia et tanta et de longinquis patribus missis
sibi nunciis splempnes et munera vñ subdit
et ondit eis ⁊c dicit Ra. Ea. q nõ solũ ondit
eis divitias regis ad suã iactanciã sed ea
ea que ctissime et reciẽtissime fuerant in
templo. s. sacrã unctõnem regni et pontifi
cii tabulas testimonii et leges que nõ erant
gentilibus ondenda. et hoc nõt cui subdit
nõ fuit ubi ⁊c. et subdit in omi patre sua
. ¶ Increpauit hic cõitur reprimit dicta ela
tio ꝑ reprehensionem q̃ fit ei dicit. quid dixe
runt viri isti ⁊c nõ quesiuit ex ignorãcia qz
totũ erat sibi a deo revelatũ sed ex mirabi
Ezechie quotidianis argueret eũ de tanta
longinqua venerũt ⁊c. q. d. hoc in fuit ad
magnã gloriã et idõ ondit eis totius rei
mi magnificentiã. ecce dies venient et auferent
omia ⁊c istud fuit cpletum qñ rapuit
rex babilonis tpe Sedechie in babilonem tris
tulit de iechn q̃q; erat ibi prepositus ut ijcet iuve
nes vltis 2z et de filiis tuis ⁊c hi fuit cpletum
in Daniele et sociis eius qui fuerũt de semine
regio inde et ducti in babilonem tpe Joachi
et ibi nutriti et eruditi ut posset stare in pa
latio regis ut hz Dani ꝑ. et dixit Ezechias
ad ysaiam bonus ẽ sermo dñi. pomtuit ei
de sua elatione et sic acceptauit sinam dñi
sup se et ẽ regni sui quia qõd pena ista nõ
fuit mdicta tpibus suis ꝑ fuit dilata vsq; ad
tempus Joachim regis et Sedechie q; cum
dem sibi finisset ꝑ ysaiam rndit fiat tm̃ pax
et veritas in diebus meis recognoscẽdo bñficiũ
dñi de pdicte pene dilatione. ¶ Capm̃ vl.

Onsolamini. In pcedentibus hui libri
ysaias cõi amicicia xpi denũciauit p
catoꝛ punitionem hic cõitur de scribed
idem ministriũ denũciat ministeꝛ ocolla
tionem. Et dividit in duas ꝑtes qz primo mdu
cat eos ad exspectandum promissa divina sedo ma
nifestatione illa .xl. cap̃ prima adiuvat
dividit in tres sm tria ex quibus mducat ad
cam exspectationem qz primo mducat hi ex divina
pmissione 2o ex eius caritate vbi cap̃ 3tio ex
eius virtute vbi .c. prima in duas qz primo de
nunciat ocolationis psonam 2o declarat eius po
tentiã ibi quis mensus ẽ. prima adhuc in tres

q̄ ꝑmo alloquit̄ ꝙlm̄ ibis oplatōis ꝺcō de
mcat ꝓsonam ꝑcussōis ibi. Vox clamantis. t̄
nc ꝓsonam v̄ oplatoris ibi. Suy montē. Iterat p
mū dr̄. Consolamī oplami ꝑduplicat. ꝙ ibi
q̄ ꝓmittit eis duplicē oplationem. s. m bonis te
ꝑnis. et spūalibz. loquim̄. vos ꝙyere ad cor
ꝺyalim. i. ad oplationem fidelium q̄m ꝙpleta est
i. ꝺata malicia ei⁹ q̄ ꝓmū. Vde ꝙ vꝑm̄ fuit a
motū dimissa ē iniquitas illius q̄ vꝑs cōis
ꝑcā ꝓsonalit̄ attulit remediū et loquit̄ hic
ꝙphēta de futuro ꝙ modū ꝓtē. ꝙ ēt eudimem
ꝙphīe susceptē de manu dn̄i dr̄. i. duplicē
oplationem ꝙ vꝑm̄. s. m collatōe gr̄e et ad
eptōe gl̄orie sicut ꝙ prius accepit duplicē pe
nā. s. corpis et anime. ¶ Vox clamantis. hic
cōitur introducit ꝓsona ꝑcussoris. s. iohīs bap⁹
de q̄ intelligit ad literā ibi stipauit ut putat Ioh⁹
et ānea ꝑ. et ar⁹. s. eo ꝙ ꝑ q̄s aliqui doctores cauꝙ
luci male videnti dicē exponēdo hinc passū ad lucē
de redeu exercitatibus babilo⁹m hoc magis uidu
zantes q̄nti ad alia q̄ hebrei qui hinc passi et
totū exilium exponūt ad literā respondo ad tpe mes
sie dicentes q̄ tūc simplicibz tūc habitabit opla
nabit⁹ dnūmus ꝙtra denarbem vallū et depꝑ
sionem montiū ut sic amotis omnibz impedimē
tis inde ꝙ orbem tūc dispsi possint facilius in
inde congregari et sic exponūt q̄d dicit⁹ hic
omis vallis implebit⁹ ꝛc. ꝙ. deficiūt duplicat
ꝓmo q̄ aduentū xpi dicit futurū q̄ iam finitū
in ꝑtem. Secō q̄ literalem sensū hic accipit sm
figuram vocis ait dicit⁹ omis vallis implebit⁹ ꝛc. q̄d
nō est vim in locutōe publicat sicut Iudeus ex ait
dicit⁹ Ieruit lignum ad ambrem mmpmū ꝛc. sensū
literalis nō ē de arboribz malis ꝙ voces figuras q̄
sic scripture ēt falsa sed de Abimeleth et vnis
siehem qui ibi ꝙ arboris metha⁹ fignt⁹ q̄d. ad
sit hic metha⁹ locutō putet nō solū ꝙ dicta doc
toz catholicoz sed erit ꝙ dicta fabu moysi di
centis nō ascendit sup eos q̄m in diebz messis
deficiat aliqd de ma hymnus secli vel innouet
aliqd de opibz seu diez fiebit mundus inerta so
lita viam et ꝙ eis nō est intelligēdū q̄d in
aduentu messie fit talis oplanatō montiū et
vallium ꝰ intelligat⁹ de aduentu xpi ad iudi
tiū q̄ tūc innouabit⁹ mūdi statum ꝓz iudei ys
modo nō intelligūt sed de aduentu ei⁹ ad mundū
ut facius patet ex ꝓdictis. ¶ Igit⁹ sequēdo sanz
euāgelistam ꝓphīas iste est exponēdo ad literā
de iohē baptista et eius ꝓdicatōe ei⁹ dicit⁹ Vox cla
mantis. i. iohis ꝓdicantis in deserto. i. in inferna q̄
dicit⁹ desertum vōne dei sumpsit in principio ꝙvv.
cap⁹ 6t. q̄ ad literā Io. incepit ꝓdicare in deserto iu
dee ut habet ag⁹. xiii. vbi dicit⁹ In diebz illis venit Io.
baptista ꝓdicās in⁹ parate viam dnī. ꝓdicatio
ei⁹ eius fuit baptismi⁹ erāt quidā discipuli ꝓphe
ad sustinendū de ꝙmq̄ fidem xpi venit ut patet ex
euāgelio et dicit⁹ ita dominus q̄ntū ad mā
data decalogi seruetis dei mei q̄ntū ad consolia
euangelica omis vallis. i. hyul' et omis mōs et
collis. i. superbus ꝛc. q̄ sicut dn̄i fuit in ꝓpria po
testate libri ꝓ aduentū xpi superbi deiecti sūt et hyules
exaltati. et erūt pruna. i. homines depuati ex
consuetudine prauā mdnecti. i. ad rectitudinē iusti
tie reducti et aspera. i. crudeles et duri in vi
as planas. i. ad mansuetudinem reducti sicut patet
de paulo qui factus fuit agnus de lupo ꝑ ea q̄
alit⁹ expon de opibz pnie que videnti⁹ duri et aspi
ri ꝓ gram xpi facti sūt credentibz lenia vnde
dicit⁹ lupo omia seua et mania lenia et ꝙpe
nulla fit⁹ amor et reuelabit⁹ gl̄a dominū. i. dei
filius qui dicit⁹ gl̄a pris eo q̄ gl̄a ē claru no
tioa tui laude vni gloria dicit⁹ qui quedā claria
et mutata in g. Illa aūt q̄ ad notioā ꝑtinēt
in dnūs filio ꝙpiant⁹ et ideo sicut dicit⁹ sapia
pris ita eius gloria et videbit⁹ omis caro. i. pt
videre qd̄ os dnī locutū ē cui⁹ vbi nō ꝑ
deficē ab impletōe Vox dicentis. s. dominū lo
quētis ad ysaiā l' ad iohem baptistā clama. i.
publice denūcia omis caro femī. i. nullā fir
tatem seu stabilitatē in se hūs et accipit hic ca
ro ꝙ omi homine ratiualē vnētē sm q̄ dr̄ ꝓmo
cor. xv. Caro et sanguis regnū dei nō possidē
bit⁹ et omis gl̄a eius qui floc accipit qui repete
defiat ex modico aloes febali ex voluntate dei
Ideo subdit⁹ q̄ spūs dnī ꝛc. Vere fenū ē pulvis
ꝙ hys ondit⁹ hic manifeste q. ꝓphēta loquit⁹ hys
methaꝓ⁹ ut ꝓdixi vbi aūt dei mei stabit in⁹
mū q̄d ꝑ intellectū de vbo incarato. sm q̄ dicit⁹
Io. i⁹ In principio erat vbi ꝛc. et de vbo incarna
to ꝙ apls dr̄ q̄d mfallibiliter impletū in ꝑdestinatōis
ut deū ē ē fixū ꝛc. ¶ Super
monte. hic contur introducit ꝓsona oplationis
. s. dominū mī ihū xpi et ē ibi dominus ad ysaiā
l' ꝓcurans ad iohēm baptistā ei⁹ dicit⁹. Super mon
tem excelsū ascende. i. ad sanctitatem statūs
uite tui. s. iohis de quo dicit saluator ag⁹. x. In
ter natos mulier⁹ nō surrexit maior iohe bap.
qui euāgelizas sion. i. ꝓphēticus et dicit⁹ e
uāgelizas q̄ ꝓdicatio iohis ad euāgelium ꝑti
net. exalta noli timere. Iohes ē timor hōis ꝛ
phisoz et sacerdotū nō destruit a constitu vita
tis denūciatōe. Ecce deus vī. i. deus hūanato
ꝓ nr̄. n. denūciauit iohes Io. i⁹. d. Ecce agn⁹ dei
ecce qui tollis ꝑcā mūdi nōie agni exp̄mēs
hūanitatem et ꝙ oblationē ꝑcā eius detrita.
Ecce dns deus in fortitudine sua venet. in aduē
tu. n. filio vꝑis egit mirabila stupēda q̄ fieri
nō potuerūt mīl vtute duā et mfinita et bra
chiū ei⁹ dr̄iabit⁹ ꝙ brachia enī in cruce extensa
ꝓcucurit ad gloriam sue resurrōis et sic ad do
minū plene ꝓcurat ꝙ ꝑ q̄ tūc dicit⁹ ag⁹. vltimo

Data ē michi oīs ptās in celo et in tra. Cite in
ces eius aī eo q; ūtute deitatis ꝛ se potent dne
grām impīti et glām in fruo. et opus illius
coram illo. i. in eius volūtate et ptāte sicut qui
tor gregem suū pascet. vñ dicit de sepō Jo. x. Ego
sū pastor bonus &c. In brachio suo congre
gabit agnos &c. ꝙ hoc designat xpī pietas ad fi
deles suos ꝙr qō ibidem dicit. Et animā meam
pono p ouibz meis. Quis mīstus est hic cō
sequent ponit ptās consolantis ad oīendū
q; de eius omnipotō nullus debeat dubitare aī
sit potens adimplere. Et dividit in duas qr p̄o
declarant eius ptās contra idolatras et arato
rū adequātes. Sed contra pusillanimes iudeos
de pō mīno ofidētes debuo ibi leuate. prima in
duas qr primo dicta ptās oīdit. Secō ex hȳ idolat
a arguit ibi Cui ergo. Circa primū dicit. quis
mēsus e pugillo. i. valde facilē aquas q̄us
sint valde multe et magne. et celos palme pō
derauit. i. sine difficultate aliqua. sicut illud
qō tenet in palma. appendit tubz digitis mo
lem tre. i. valde facilē qn̄ aliquis vult le
uare aliqō ponderosū apponit duas manus ꝙz
qī est e valde apponit duos l'tres digitos. ꝙ
hȳ aūt oīdit ptās xpi qui vtute deitatis oīa
fecit. Vtr aūt hȳ scripturā vbi ponderis et
statere q; deus oīa disposuit in mō ponde et
mēsura scrpō. tr. Et ꝙr dicta potentia sibi
Quis audiuit spm dīmi. quasi min̄ potōte
qī dicat milluo. aut quis consiliarius ei fuit &
qī hȳet scientiā diuitiam et pudz huā vsq; ibi Et
ō gentes oīs grialiter qī stilla situle. i. tuēs
de situla q; nullius momēti reputat et qī mo
mentū statere. i. lingua statere que inde de fa
cili ad vtramq; ptem mouet de se nullā hȳs
stabilitatē Cite insule qī pulus exiguus in cō
spectū eius. et hyrcanus nō sufficeret ad sufficiēdū
dum. i. si aliquis vellet sibi facē sacrificiū debi
tū oīa ligna nō sufficerent ad ipm cremandū
Ideō p cōis oīa animalia nō sufficerent ad offeren
dū sibi debitū holocaustū. omēs gentes qī nō sūt
q; ex se nō hñt aliqō ēe oīa ista indicatur ad oī
endū q; in nullo indiget adiutorio altīus seu con
silio. Cui ꝙr hic cōitet ex dictis idolatria
replendit in qua cultus soli dei debito creatē
impendit et sic ei sm reputatōem idolatria ade
quat. ꝙr qō dicit. Cui ergo silein fecistis deū
hȳ dicat contra idolatras credentes aliquid dīm
tutus ēe in ymaginib; factis. aut quā ymaginē
ponetis ei. hoc dicat cōtra idolatras qui ymagin
bz nō attribuebāt aliquid mmmis sed quibusdā
alīs mutabilibz in ymaginib; reputatis pone
bant tri pluralitatē deor nūq; sculptile ostendit
salez oīa ista indicat hic ad oīendū q; ydo
la nullā stabilitatē hñt ad se sed magis ab aueri
te et cui omnes gentes quasi nichil reputate sūt
respū dei ut pdem est ex hoc concludit q; ydola adhȳ
mmus sūt reputāda. Jdō subdit nūq; nō scietis
illud qō dīm est de ydolis qō sensibiliter expri
mitis. nūq; nō audistis. q. d. pter ea in libris
gētiliū et aiomatis semp fuit fucta mentio
de ydolatrie ortu p opus hoīm ut magis ve
hemēter aliqī sequēti nūq; nō intelligentius fu
tamēta tre. q. d. intelligere debuistis q; a pri
mo deo hz stabilitatē aī nichil sit sub eo sus
tentās eam. qui sedet sup gyrū tre. tamq;
princeps tenens et hȳtatōes eius. i. homines
ei subditi sūt qui locutus est respōsū dei qui extendit
velut nichilū celos. i. natē subtilius que dī
nichil eo q; nō ē palpabil. eo mō loquendi
q; dicē nichil vocat ꝙr sua subtilitatē. Vñ
dī cōiter nichil in toto ee aī sit plenus aere
In hebreo nō hȳet qui extendit velut tela
celos et sic plana ē lītē et sequētibz ospna aī
subdit et expandit eos ut tabernaculū loquit
hȳ de celo sm apparentiam visus q; extrema celi
in circuitu curuitatis nī videntur sup̄ terram fi
gi et mediū qō ē sup capitū nā in altū ei
gi et sic hȳbz apparentia tabernaculi extensi. qui
dat scientiam structatōis. i. sapientes in speculis
hȳbz Iudices tre. i. prudentes in agnibulis ve
lut manē. i. nullius reputatōis in dei com
paratōne qō oīdit p simile aī subdit et quasi
. i. cite neq; plantatū ce. i. sicut plantula nō
radicitus radhuc nec ofirmata in tra a modico
vento eradicatur hic eadē oīa pdicta q̄ntūcūq;
magna ad nutū dei eradicant et tollūt de
uita pñti Et idō in fine concludit. et cui assi
milastis me &c. q. d. talis assimilatio ē val
de erronea. Leuate. hic cōitet ostendit
dei ptās contra iudeos. de dō mīno debito q
fidentes et primo ad ofidentem maiestatis
duce inducit aī dicat. leuate in excelsū oculos vrōs. i. ad corpa celestia. et iudete quis ex
auit hec. i. ex hoc ofidente magnitudīne ex
atoris ꝙm qō dī ꝙrpiē. cuq; a magnitudie
eōrū spēi et creatūe potuit cognoscibilit creator
cor videri qui educat in mīo multitudā cor. i. mi
litiā stellar ordinate in suo cursu p̄destinatē et
oīs ex nomie vocat. q; omnia cognoscit pfecte
usq; ad mmma. p̄ multitudie fortitudinis et
robore virtutis eius. istā tria in dō sē vnū tri
in nobis dīnt. fortitudo ei respiat magnitudi
nē et correspondeat membror. robur. fortitudi
nē ossiū et nervor. virtus magnitudeim offi
ciū. neq; vnū reliquū fuit. i. nulla res quitū
cūq; modica erit posteriam et strain diuinam
Jdō concludit q̄re dias Iacob. i. populē iudaice des
rendēs a Iacob. abscondita ē tua mea. i. opa
a dīlō. i. nō redder ꝙ eis mercedem. et a dō mea
iudicium meum trānsibit. i. nō faciet vindictam de
murus michi illatis ex hȳ videt q; in ꝙrpō il
lo erit aliqui qui crederent in illū errorem q;
dei ꝙuidencia ad actus humanos nō se extende
dit. Vel dicendū ē q; ꝙpheta verit cōmunu

ꝑma

nō laquēdi quo homies ī afflictōne longaꝝ
ria deū a deo dīa obliuione · nūq; nescis a
nō audiſti et quō ſit illud ſubdit deus ſem
piternus in ſua deitate oēs qui creauit tōm
terre · et ſic dicat oēs ex tpe quo huīt ꝛca
tionem ſubiectam · q · d · iſta debuiſti ſcire q
moyſes tibi annūciauit in pncipio geneſ · nō
defiuet in opē gubernatōne neq; laborabit q
laſſitudinem oppnēo nō meret et nō eſt mueſ
tigatōi ſupuē eius · ē · ad pſens q; creedit iueſ
tigatoem iudicū in mſideū ro · ri · o alectido
diuicaꝝ ſtē et ſapiē dei zē · qui dat laſſo ꝯ
tute ne deficiat · et hijs qui nō ſt̄ fortitudinē
pducēdo eos de non ee ad ee · et deficient puē
mori hr et ſſu et iuuenes · i · in ſolētes in mſi
mitate cadet · pmo in culpā et poſtea in penā
qui aut ſperāt in dīo · et nō in ſēpīs ꝑſimp
tuoſe mutabūt fortitudinē · q; qui erāt pū
debiles ad ḡuia ſuſtinēdū ḡtiā dīna efficiē
fortes · aſſumēt pēnas ut aquile zē · i · qui
pius erāt tardi et pigri ad bona que efficiē
tur velocēs ad ipā et hoc videt ꝯpletū in ve
ri et nouo teſtāmēto p ſucceſſōes ḡnatōm ī
illis qui uicē qiſi ſt̄ ad fidem ¶ Cap̄ vlm
Caccant · poſtq; yobā mduxit ꝙlibi ſibi
ad ētam et ſpectatoem ꝙmiſſōis ex di
uina uirtute · hic cōtēdit idem facere ex
tantate que amicos nō defraudat a
ꝑmiſſi oſecutōne et duxit in duas q; pmo
oſtēdit dei dilectio ad dīm ꝙlibi et beneficia q
ei in pribz ocaſſit deinde et ꝙrto filio que ex ꝙ
miſit cap̄ xlv · pma in tres ſtēdi tria bñficia
ſim ponē ibi ꝙre facere ¶ Circa pmū ſtendit
q; pmū bñficiū fuit collatū in Abrahā que
deus ſeparauit ab infidelibz educēdo eū pmo de
ur caldeoꝝ geneſ xi · ca · et ꝑ de tam geneſ xij ·
et ꝑ quia ꝙlibi ab eo deſtendēdem p yſaac et ia
cob ab infidelibz ſeparauit ꝙre q; et lege in mō
te ꝑmaū ſtatuit ocaſſit ei ꝙre q; pbs ꝯclusit · de
nō fecit talē oīm nationū et iudicia ſua nō
manifeſtauit eis ¶ Circa ſm diuidit in duas q; pmo
ponē Ymus ſēptio ꝛo contra ydolatriam in
uectio ibi Vnusquiſq; ¶ Circa pmū p; ad ignis
aſſidationem indicit · d · Taceāt a me inſule
· i · hītātes insulaꝝ et gentes etiam audiam hī
tantes fortitudinem mutēt · vt qui erāt fortes
ad mala ſint fortes ad bona accedāt et eu nō
loquāt ſi hēant aliquid uſtū ꝑ ſe ꝑdō bñfi
tū recolit · d · quis ſuſcitauit ab oriente uſtū
· i · Abrahā ſm q; expōitores catholici et he
brei dicūt quē dīs vocauit p̄o a caldea ut
dīm eſſet et poſtea ab Iurim et vnaq; regio ꝑ
git ad orientem reſpectū iudee quā dīs ei ꝙ
miſit geneſ xij · vocauit eū ut ſequet ſe per
viam fidei et obedē vī et fide ad māduū dei
voluit filiū ſuū immolare geneſ xxij · et ideo
dīs ei aſſurit ipm ꝓtegendo · ꝓter qō ſubdit ·
dabit in conſpectū eius ḡtes et reges obtemperā
et loquet hic ꝓpheta de pōto ad modū ſuū
ſicut frequēt fit in ꝓphetis et hoc fuit imple
tū qñ Abrahā cū · cccc · vnaūl ſuis quos
reges fortiſſimos rebellantes ei vinq · dabit
qñ puluerē gladio eius zē · q; eos facilime de
bellauit ei xxij · diuā virtute ē aſſiſtente
ꝑſequet eos et ꝑ ſemitas ſuas fugientes vſq; ad
hobā et phenicē ei xxij · cōſibit in ꝙre q;
nullus de ſuis in bello illo ceciderit · ſemita pe
dū eius nō appebit q; inde facilē ad bellū
uit et redijt ſicut de homīe facilē cōſequē
et leuē dī q; nō figit in tra i q; nō tangit ē
rram · quis ſi opatus ē et fecit · q · d · deus et nō
homo ſed ſubdit verbis ḡnatōnes · ē · ad fidē
et amicā ſuā · ab exordio · ē · tēporis qō ꝑ
in Abel iuſto ꝑ ſeth filio Abrahā et ſic de alijs
ego dīs · et ideo poſſit vocare id meā amicā
qē volo ſī iniuria cuiuſcūq; cī nulli teneat
ſed oīb id qō ſt̄ tenēt a me ſed ſubdit ꝑmus
et nouiſſimus ego ſū · ¶ Vnusquiſq; hic cōm
p oppōitū ponit inuectō contra factores et cul
tores ydoloꝝ Circa qō ſtendē q; ſicut dicat cu
ſebius in cronica ſua anno vij · Abrahe hinc
aſſiriorū rex ydolatriam inuexit et ipe incepit p
dolatriā quia fecit ymaginē belo ꝑ ſuo de
ſuncto cui exhibebat timētā reuēciam q; ꝑ
hunc reus fugientibz ad ipm ut dī in ſcolaſtica
yſtoria ꝙre qō dei fugientes incepīt adora
re dīm ymaginē et ad imitatōnem ſuam fe
cerūt alij ymagines cuius ſue defuncte et ſi
cut ymago fuerat a nimo vocabat belus et
fuit ꝑmū ydolum ſic ior nomē diuatiuū eſt
ad alia ydola utpote bel baal belim belphe
gor beelzebub et huiuſmodi ſm diuſitates ḡnerū
et linguaꝝ et qz hīs fuit multiplicatū tempe
Abrahe ut dīm eſt · ideo iuſtus ꝑ ſua fidelitate
arguit ydolatria iſtaꝝ et hoc ē qō dicit vide
runt inſule · ri · hītatores inſulaꝝ et aliaꝝ ē
raꝝ viderūt reuēciam ydolis a potentibus
exhibitā et ſic in timore poſiti ofugerūt ad
ipm venēdi et ſic eis ꝓcēt ideo ſubdit ꝙre
quauerūt et accesserūt · ē · ad ydola ſua vnuſ
quiſq; cū ꝓximo ſuo zē qñ aliquis hēbat a
meat in ꝓcaulo pōtū oſulebat ē refugē ad p
dolū et qz exemplo imi alij potentes fecerūt
ydola p manus ſui artifici ideo ſubdit oſor
tauit faber zē · Ad cui⁹ intellectū ſtendū q; in
fabricatōe ydoli de metallo ꝑ malleatoem tres
operarij ſt̄ necē ꝑmus ē ille qui matiam cale
factā cū martello in igne ducat ad formā ꝙrit
ydoli ſecūs eſt qui ꝓtēdit ſic formatus cū mar
tello cū lima politus ſculptus ē qui pces ſic ꝑ
patus adhuc oſoliat et ornet et hoc nōt
cū dicit oſortauit zē et conſtruat ſic ſui fa
bri erarijs · i · metallici ꝓcurent malleos · i ·

martello · e · mattiam mducēdo ad ydolu formā
ofectauit · i · effectat momut eū qui audebat
· i · eū lima poliebat audi em m una sigtione
dem ost q polire ut dr libro qui vocat tactyp
licon · tuē tpis · i · tēpe Mentye quo fabricato
ydolor cepit multiplicari ut dm ost · dicēs · i ·
ste qui poliebat ent dicens supple ofoliditor
glutino bonū ost · i · bonū st grece ydolu for
matus et politus admuce aligen glutino
· i · forti uictum ita q accipit hic glutinū q
illo metallo quo ofoliduit pces admuce et
vocat gallice soudure vñ m hebreo sic hēt
de ofoliditore bonū · e · q · forat ofolidet pces p
dolu sic fratres q eū mutuo exhortabat sac
tificet gtes mauis lucrū hūdum et gte gra
tiam dnor · ℣ · Et tu isti · hic recolit sm
bnficiū exhibitū ppli tpe morsi · e · educto de
seruitute egypti Et diuidit in tres pres q pmo
desarbit hic ceritus pro adiutorio eiusde ibi ·
Exte affundent · Tertio hebreor effectus ibi e
gtem · Cum pmū dicit in psōna dei et tu isti
serue meus · q · d · er quo edixi te de seruitute
egypti facto ab ipso dilexi te de seruitute
egypti factus es ipse meus michi iacob
que elegi esau reprobato sm qd dicit malachie
· i · iacob dilexi esau odio hui et accepit hic ia
cob q ppli descendente ab eo Semen Abraham
amici mei q amico meo patri fuit filiū vn
genitū immolare · m q applicandi te · i · michi
ayriam eius meritis ab extremis tre &c q
abrahā fuit vocatus de caldea ut dm ei & se
ruus meus &c exponit ut ē ne timeas minas
phōnis q ego sū tecū te protegēs et defendēs ne
dechinas a vobis morsi seruo meo q ego deus
tuus exortatus te · e · p ei Ideo subdit et iustifi
cauit te dextra iustitie mee · i · morsi ad extollendū
te de seruitute egypti · ℣ · Exte affundent hic
cōtexit pmū admonitorē exhortis eū dicit · Exte
affundent &c q plenario eū suo exercitu psequēs
hebreos submersi fuit in mari rubro vñ · ruq ·
queres eos qua sicut dm fuit eos ruq ma
re quecat egyptios mortuos ad litus ad qd
cōsistendū filii isti ut sic ceciderāt de morte eor
et hērent spolia Ideo subdit queres eos nusq
tegendo paucos que erāt superati occisione · et
nō multos vivos rebelles tuos non dicit non
inuenies eos absolute sz nō inuenies vivos re
belles tuos · i · te psequētes q nam erāt mortui
et sic nō potuerūt eos psequi et sic patet litū vsq
ibi Noli timere vermis iacob · i · qui fuisti inter
egyptios reputato vilis sic vmis qui mortuus
est & israhel · i · reputat ut mortuus in seruitute egyp
ti q seruitutē & mors anul · et q nō soluū egyptii
fuerunt aduersarii hebreor sz etiā amanei qui pug
nat ad hebreos fuerūt debellati ut patet libro Io
sue ideo ego posui te qi plausibilē tractatum nouū
&c quia ent tale plausibile ductū sup segetes eo

rerut eas sic pulueris istā contulit chananeos Ideo
subdit & tanquā montes &c · montes Josue
ei debellauit · vnde Josue vij · et colles · i · mmo
res principes et tu exaltabaris in dno expul
sa manasses de tua gemmissione · ℣ · Ecce hic de
subdit effectus filioz · isti q septimo die fily
isti primo passi sit aque defectū Ideo dns supple
uit ns pluit semel Ideo plueres ut patet exo · xvi ·
et vnj · et nu · xx · et hoc ē qd dicit ecce ego et
puteus quia aquas &c et pz hūc vsq ibi da
bo in solitudinē in desto ei illo vigebat ar
dor solis Sed deus quādit de vmbraculo q coluj
nā nubis vij · exo · Et sm hoc dicit dabo in so
litudinē cedrū &c · i · vmbraculū ita vocat ·
melius q sicenie arborēs iste vmbraculū ei
nubes erat excellentius q dicit duca virtute
nā nature Ideo subdit et myrtū et lignū pinee q
mamus domum sancte hoc · ℣ · Ecce fiacte hic
recolit dicit bnficiū ppli exhibitū tempore
zorobabel · e · liberatio de captiuitate babilon
ta Et diuidit in duas pres q primo contra
riola q vigebat in babilone pmt mutato
ro subdit pli liberatio ibi sustinete Quia
primo dicit Ecce facte iudicū vnū · i · declarate
iusticiam vnam si ydeis o babilonij offerte si
quid ydeis · e · iusticie et virtutis credēt et
mutabunt vob · e · riola vnā de quibz cōfidites
gelig ventum sc &c qd est prout dimittite
Ideo subdit et scient q tu deus vos a riola
hui quoq aut malo si protestis fiacte · q · d ·
nō potestis q sensu et intellectū carētis Ideo
cludit ecce vos estis ex nichilo q sensu et
intellectū carētis · et opus vnū · i · riola vnā
que fecistis ex eo q nō est · i · nullū hūs fir
mamentū et comittet simonem ad riola di
tens abhominatio ē · i · ydp medū abhominabil
Ideo dicit abhominatio m extracto sic excellēs
in liberalitate dicit liberalitas que elegit
vos · i · quicūq; reputauit vos tumq; duos fuos
℣ · Suscitauit hic cōtexit pmt liberatio pli
de babilone que facta fuit p cyrū et hic est qd
dicit suscitauit · e · cyrū et voluntatem in spm ā
do pugnādi contra babilonē ab aquilone et
venet ab ortu solis · regio · n · psidis ē qi in
medio aquilonis et orientis medius at ab vtq
tio nominat et ideo aduenit cyrus contra babi
lonem dicit hic ab aquilone et oriente l
q Darius vel medor venit cū cyro contra ba
bilonem et regnū vnus magis decimat ad
orientem altius vo ad aquilonem vocabit no
men meū · i · afflebit affectus eni fuit cyro p
abrenuntiatā montanam virtute dei celi ut patet
i · esdre p · hic dicit cyro ipse omia regna tre
dedit michi dns celi et tre dr &c et adiuuet
mgnatus et adducet mgnatus · i · potentes ba
bilonis qi luxui et comessatib eos et deuicens ·
quib annunciauit ab exordio &c · i · unq fierēt qi

d. hoc nō fecerūt ydola babilonie qz nō pōterāt
ausū illius terre Ideō subdit. Non ē annūciāb ꝛc
Comēr oīdit. quis annūciaut. primus. i. ipē deꝰ
qui ē primus et nouissimꝰ ut deūs ē. ē eodem capᵒ
ad sion dicet. i. ad ꝓphm iudee sic nōiatum a lo
co principali in quo vigebat cultus dei erat as
sūr. ad vnīn liberatōnem p eum seruū meum
et ihesum euangelistā dubo. i. ꝓpheticū hoc lo
mī pnūciantē et ponit hic euangelista in
singulari p plurali sicut ero. vnꝰ venit mul
ta grauissima. i. multitudo mustar. qz deus p plu
res euāgelistas hīc pmisauit. et vidi. ē re
uelatiōnē dīn michi facta. et ē vbi vsque eu
plures reuelatōnes fuerūt facte de ista liber
atione. ut pz ex prēdentib. et ea. ex sequēt.
magis apparebit. et nō erat ex istis. i. ex babilō
nēsibus. quisq; qui muret ofiliū p tribulatione e
ioz suoz. et mutuatus a suis cultoribus rī
teret ibi. Ideō adiudit. exte omīs mustī. ē. ba
bilonī. et rama opis eoz. i. ydola ab eis facta
Ideō subdit. ventus et mane simulachra eoz.

Capl̄m. xlij.

Hec secunda. In prēdenti capᵒ oīsa ē
dictū dei ad ꝓphm iudicū ex bīsti
cis que in pūbz contigit. hic cōtra
oīdit ex filio quē a ex dilectione
misit. sm qđ dr Jo. iij. sic deus dilexit mū
dū ut filiū suū vnigēnū daret ꝛc. Et duo
dit in duas ptes qz primo agit de filij missio
ne. secō de fide multiplicatē capᵒ xlvij. prīma
adhuc in duas qz primo describit huius bñficij
magnitudo. secō malor mītitudo ibi. hec v
ba. prīma in tres qz primo pdicat filij dei adue
tus. secō malor cultus ibi. dñs fortis israel.
tio iustor ꝓsper status ibi. et educā. prīma
adhuc in tres qz primo describit filij missio
tertio secō pdicat euisdē missio ibi hec dicit
dñs. Tcio mdicat gratiar actio ibi cantate do
mino. Circa primū sciendū q; hūc istū sedm la
tinos et hebreos ē de xpō ad literā intelligēdū
et hoc pz ag. xij. vbi hāc istā allegat impleta
in xpō hoc eadē pz p translationē caldaicā que
vocat tergū apud hebreos et est tanc auc
toritatis apud eos q; multi fuit ausus ei cō
tradicē. Preter qđ aliqui doctōes catholici exp
nentes passū istū et totū capl̄m a Cyro rege
qui iudeos liberauit a captiuitate babilonica
male dicit et qītū ad hoc magis iudaizāt
q; hebrei exponētes de xpō vpī tī hoc esse per
tāt in futuro et hoc male qz tīsit in futurum.
Cgit sequēdo dīn btī matheī apli et e
uāgeliste exponit de xpō ut sit vbi prīs ait
dicit exte filius meus. qz licet ab etno eēt
in forma dei in xpō tī accepit formā serui ut
hēt philippi. ij. susceptā eī qz hūanitas xpi
assūpta est in hūanitate suppoīt diuum p hoc
. n. q. dr susceptam eī. nō ē intelligendū q; pr
natura hūanam assūpserit qz sōlus filius ē
hūanitatis sed hanc assūptionem totā tēmus fe
cit. electe meus. ad redimendū humanū genus
complacuit ē mihi ꝛc p hoc intelligit prīs ad
filiū dilectō ꝓfecta. dedi spm meū sup eū. i. ple
nitudinē grē spūs sancti in aīa vpī. Jo. i. vidim⁹
eū qui vnigēnī plenū grē et vitatis. Iudicīū
gentib; proferet. Iudicīū em extremū dēnīa
aut hominib; futuriz ut pz ag. xvij. Ité in foꝛ
hūanitatis in quo iudicatus fuit coram pilato
fuit similē in vltīo iudicio hoc excepto q; tūc
apparebit in forma gloriosa Act. i. hic ihs qui as
sumptꝰ ē a vbis sic veniet. ē. ad iudicīū sicut
vidistis eū ascendentem in forma gloiosa in q
ascendit in celū. nō clamabit. clamoē grētio
nis licet clamauit clamoē pdicatiōis Jo. vij. In
nouissimo festiuitatis die stabat ihs et clama
bat ꝛc clamore orōis heb. v. cū clamore ca
lido et lacrimis offerens ꝛc neqz audiet ꝓsō
nā sm qđ dr ag. xxv. non respicias psonā hoī
nī neqz audiet vox eius foris. i. vox pdicatoꝛ
is extra iudeam qz in ꝓsona ꝓpria nō pdica
uit nisi iudeis nisi raro utpote samaritanis
Jo. iiij. qui trī in pte erāt iudei qz recipiebant
quīqz libros moysi et ꝓpter hoc dicat ag. xv. nō
sū missꝰ nisi ad oues que perierūt domus isrl. ca
lamū quassatū nō conteret. i. ꝓphm gentilē va
uāt a fide ad modū calami et quassatū vani
tatē exorabz rōlatare huic calamo nō ꝓfuit
si magis resurrexit vocando ad fidem p aplōs
et pdicatoēs. et lignū fumigās. i. ꝓphm iudi
cat modice aut nullius prōfectus cōtra cēcatū iudeoꝛ
nō extinguet. qz ignis ꝓ romanos actōs in
ihm nō fuit extinctꝰ. nisi p assūptionem com
busti bil' matie Jn vītate educet iudicīū. qđ in
telligit de iudicio discretōnis qđ aliquos vocat
vocauit ad fidem sic iusto iudicio alios omis
sis et de iudicio cōdēnationis damnatōne in q̄ predict
sm literā equitatis. nō erit tristis in animo
neqz turbulentꝰ in certioꝛi signo hoc tī nō est
intelligendū de tristicia naturali q̄ ē passio ex
istens in parte sensitiua illā em assumpsit ad
ostendendū in se vitatem humane nature ag.
xxvi. tristis ē anima mea vsqz ad mortē sed de
tristicia obnubilāte rōnem que in eo nō huit
locū vbi vbi nos hēmus nō erit tristis. Jn he
lio hēt nō obstrepebit deus ponat in tra iudi
cīū qđ pt intelligi de triplici iudicio predicto et
legē eius insule exspectabunt qđ pz impletū
in italia Anglia Cypro et aliis que legem
receperūt euāgelicā eaā aliqne a xpō aplōꝛ
ut pz in actibz aplōꝛ in plumbz locis quomō
paulꝰ pdicauit in mslī. Hec dicat. hic cō
sequēt describit ipā missio eī dicat hec dicat
dominꝰ deus creans celos ꝛc. q. d. sicut tūc
ut omīa de nichilo sua virtute infinita eadem
pōtē mittet filiū in mūdī Ideō sequit ego do
minus vocaui te in iustitia qz xpūs in mundum ve

ꝛemut ꝑ mā uſtrā ſanctſſcacōē pro ꝑuō plemſſē
et appīhendī manū tuam. Iuuantus ei xpī eſt
inſtrumētū dīuitatis ḡuātum et idō nō mo
uet ad aliqđ niſi ſm motū dīuitatis. et ſēr
uauit te. ꝛeapiēdo aiam tuā in morte ſedm q
ſaluator pcēpit luc. xxiij. Patēr in manus tu
as cōmēdo ſpīm meū. et dīxit te in fedus po
pulī qz ꝑ mortē eius ſum⁹ deo reconciliati. i
lucem ḡentiū ꝛeapientiū fidem ad p̄dicatio
nem aplōz. ut aperies oculos eoꝝ. i. gentiliū
um qui prius erāt erroribz exercitati et qz ad
huc in xpīo multos recos illuſtrauit corpaliť.
ut educēs de concluſione vinctū. i. pīōs de li
bo qui ibi tenebāť ſicut in carcere reduſi. ſē
tentes in tenebris. quia carebāt claritate di
uine viſionis. Ego dñs ꝛc. b. ſimpliciť et ab
ſolute. aliq̄ autē dicit⁹ omnia diminute ꝓpter
amorē meū. i. honorē michi ſoli debitū alteri nō
dabo. concedēdo q. ipſe poſſit iuste fieri. que pri
ma fuerūt. b. miracula ꝑ moyſem. care venerāť
ſicut patrēs de ingreſſu terre promiſſionis et
pluribz aliis ꝑ moyſem miraculis que impleta
ſūt a tpē xpī ſine ꝛ ſup. nova quoqz ego an
nūcio. b. de miſſione filij in carnem. antequ
oriant⁹. i. manifeſtī fieri. audita vobis facio
ꝑ ysaiam et alios ꝓphetas. ¶ Cantate.
Hic cōſtat ponit⁹ tertiā actio ꝑ tantū biſtici
ꝓmiſſōē cū dicit⁹. Cantate dño canticū nouū.
pro nouitate tātī muſterij viī et nati xpī no
uū canticū cantauerūt angeli luc. ij. Laus ei⁹
ab extremis terre. quia in omnibz terre pcibz
ſūt aliqui fideles xpīm laudantes et qz laudā
dus ē nō ſolū in iudea ſed etiā in mari et ei⁹
inſul. Ideo ſubdit⁹ qui deſcēditis in mari ꝛc
leuet⁹ deſertū. i. gentilitas erumpat ad fidei
xpiane ſtatū. In domibz habitabit cedar.
cedar fuit filius yſmahel. gen. xxv. et ideo ꝑ
ipm ſignat ꝓphetā yſmahelitas qui antiquitꝰ
habitabāt in tabernaculis vagādo de loco ad lo
cū et ꝑ hoc metha⁹ deſignant⁹ ꝓphetā gentiles
in diuerſis erroribz migrantes. qui mō ꝑ fidē
habitant in domibz xpī. i. eccīe ꝑ fidem recta
te xpī formatā. Laudate habitatores terre. dicit
ſpa. ſpa. q. ꝑ hoc intelligit⁹ mortui ſepulchꝝ
lapidē habitantes qs dicit ſuſcitandos in ad
uētu meſſie ſed hoc eſt iam adimpletū qz ꝛc
lazarū ſuſcitauit de monumēto et eo reſur
gente multa corpa ſanctoꝝ reſurexerūt de
monumētis. ait. xxvij. pt etiam alibi expon
dit ira moab que petra nominat⁹ ſup. xvi. ait⁹
emitte agnū dñe dominatorem tre de petra
deſerti ꝛc. et de terra illa aliqui audierūt
ad p̄dicationē diſcipulorū xpī in domino ex
ultantes. ponit⁹ dominus ꝓphetiam. b. diſcipuli
xpī ꝓphetā eius p̄dicantes. ¶ Dominus ſi
cut fortis. Hic cōſtat ponit⁹ mirabilior p̄ma
o al dicit⁹. dñs ſicut fortis egredietur. in exercitu
Romanoꝝ ꝓpter incredulitatē iudeoꝝ. ſicut
vir ꝓlator ſuſcitabit zelū. b. in Romanis ad
deſtruendū ciuitatē et ꝓphetā. vociferabit⁹ et
quid dicat ſubdit⁹. tractu. coram prelato a ſa
cerdotibz catuſatus ſtō. ſemp ſitiui de ꝓphe
tis et murmurus michi illatus. pacēs fui. ex
ſpectās eoꝝ p̄ſām. ſicut ꝓtuitēs loquar. q
d. nō poſſū nec debeo vltra otiare a p̄dicatione
eoꝝ. Ideo ſubdit⁹ diſſipabo ꝛc. deſertū faciam
montes. i. maiores. et colles. i. mediocres et
omnē ḡmen eoꝝ exſiccabo. i. maiores de ꝓphe
tātū et ꝓna flumina in inſulas ꝛc ſubdit⁹
ego ab eis omēs delatiōnes et diuicias.
et educam. Hic cōſtat deſcribit⁹ ſalua
tio credentiū ꝛcīi dr. et educam cecos. i. gen
tiles erroribz cecatos. in viam quā neſciūt ꝑ
obſeruanciā mandatoꝝ et in ſemitis ꝑ obſ
eruanciā conſiliorū. ponā tenebras coram eis
in lucem ꝑ diuinā cognitionem. et prava
in directa ꝑ operū rectificationē. ¶ Hec vba. ſuppoſita eſt diuini be
neficij magnitudo in filij miſſione. Hic cōſ
ponit⁹ malorū ingratitudo in ſua obſtinatiōe
cū dicat⁹ Hec vba fecit eis. mittendo eis filium
et nō deſeruit eos ſed ipſi me. Ideo ſubdit⁹ cō
uerſi ſūt retrorſū ꝑ infidelitatē et q. aliqui de
gentilibz fuerūt contra fidem xpī obſtinati
ꝓ vba xpī ꝓſequentes ideo ſubdit⁹ cōfun
dant⁹ effuſione ꝛc et aliqui de iudeis Ideo ſub
dit⁹ ſurdi audite. b. vba ꝓphetā ad vos miſ
ſa q. miſeruerūt xpī adventū et ceca mali
tia ad videndū. b. impletione ꝓphetā in chri
ſto nazareno et qz iudea ꝑ maiori pte remanſerūt
incredula in ſua cecitate Ideo ſubdit⁹ quis ce
cus ꝛc ꝓphetis iudicio diuine ſeruitutis ſubiit
obligato a tpē ſuſcepte legis et ſubdit⁹ qui
venīdantes ē. b. ꝓphetis iudicio in deſtructō
ihrlm ꝑ Tytū in vindictā mortis xpī Dicit
enī hugo floracenſis q. Romani multa cede
iudeoꝝ facta querebāť quibz captiua man
cipia venderēť ſed quia plurimi venales
et pauci inuenirent⁹ emptores nō deſuere
qui xxx. mancipia vno nōmiſmate mercarēť
ſicut eos. xpm emerāt xxx. nūmiſmatibus
quibz ꝛcus nuſi ſēmus dominū. i. ꝓphetis mi
nus qui fuit ſpāliť ad ſeruitutē dei obliga
tus ab illo tpē quo deus ꝓcuſſit ꝓmogeni
ta egyptioꝝ qui iudeis multa in lege et ꝓphe
tis ſcripta. nōne cuſtodies. q. d. melius de
bēs cuſtodire q. alij et tu magis deuaſta
qui aptas habes aures. i. qui ſicquēť annun
ti aures ad audiendum legem et ꝓphetas nō
ne audies. q. d. audiſti aures corporis ſed nō
mentis. et dñs voluit ut ſacrificiū eū. i. po
pulū indurari mitteret eis filiū ſuū. et magn
ficaret legem in xpō implens eam ſedm q
xpūs dicit ait. v. nō veni ſolue legē ſed adim
plere. Ipſe autē ꝓphetis deceptus et vaſtatus ꝑ
romanos ꝓpter incredulitatē ſuā laqueus

luuenū oīm̄ · r · a iuuenib; dicti sūt lugnati · b · a
bellatorib; et in domib; earum p magna p
te pōit facti sūt in reprimam n̄e est qui eruat
adhuc enī sē in hac captiuitate que iam du
rauit p annos · cc · lx · b · anno dñi milleſimo
c° · xxxvij · q° liber iſte fuit ſcriptus · quis ē in
vobis qui audiat hoc aurib; mentis · q · d · pru
a quis dedit iacob in direptionem · et israel
nōne dñs ihs̄ xp̄us ipse est cui peccauim⁹ eū
negādo coram pylato et p̄cipiādo eius morte
et loquit⁹ de futuro p modū p̄tis in p̄sona
iudeor qui post destructionē ciuitatis credi
derūt in xp̄m · et noluerūt in vijs eius am
bulare · b · maxīe q̄ credēdo xp̄m p̄ceperi bone
uite et nō audierūt legem eius · b · euangelicā
sed magis respuerūt eam · et effusa sup eū
indignatione p̄ceptum romanor · et obuiauit
eī in ciuitate q̄ romam nō solū abuſſerūt
ihesum sed alias ciuitates in circuitu · et non
contenti q̄ hoc cēt in vindictā mortis xp̄i ·
et sic in infidelitate sua p̄manſit ¶ Cap⁹ vlus ·

Et nūc hec dicit · postq̄ actū ē cap⁹
p̄cedenti de missione filij dei · hic
tonitet agit⁹ de multiplicatōe fidei
Et duodē in duas p̄tes q̄ primo p
mit⁹ p̄tēnit illūiatio · secūdo iudeor execratio
ibi · hec dicit · prima in duas q̄ primo ponit⁹
multiplicatō fidelium secūdo huius multiplica
tionis effectus principalis · ibi · quis mouebit ·
Circa primū sciendū q̄ fides multiplicata ē
p opa miraculosa virtutem tocius nature tūc
excedēcia quibus visis infideles ad fidē
xp̄m ut p̄ in actibus apl̄or in pluribus locis
et in sanctor legendis et ideo hic primo ponit⁹
talis opatio secūdo fidelium multiplicatio ibi de
di gentiatoeīn Circa primū dicit⁹ hec dicit tur
ma te iacob · sicut fides patrū sanctor a iude
is tūsit in xp̄ianos hic et nomīa hm q̄ de
cap⁹ sequēti Ille uocabit in nomine iacob · et
hic scribet manu sua dño et in nomine israel assi
mulabit⁹ ut plenius ibi dicit⁹ et ideo in nōib;
iacob et israel intelligit⁹ hic pplus xp̄ianus cui
dicit⁹ turma te iacob · i · deducens te ad ecclē per
fidei susceptionē et semitas te israel in moribus
p apl̄or p̄dicationē · noli timere me p̄ssimas
primitue ecclie q̄ redemi te sanguine meo · et
vocaui te nomine tuo · i · nomine xp̄iano · cum
tribulatiōs p aquas · i · p tribulationes temporales
tecū ero · et ad litteram multi xp̄ianī ambulauē
runt sup aquas ad confirmationem fidei · cui tam
bulanti in igne nō obuiabis · Dicit hic fa
ctū · q̄ tempe futuro q̄ erit hic temporibus mes
sie accendet⁹ ignis dimittit⁹ obuiabis alienos po
pulos et non ledens iudeos sī q̄ exspectāt fu
turū iam tūsit in p̄terium q̄ multi xp̄ianī
ab infidelibus in ignem p̄cipitati fuerūt dimitto li
berati et frequēt⁹ carnifices obuiabāt · ¶ · Dedi
gentiationē · hic tonitet ponit⁹ fidei multiplica

tio · cui dicit⁹ · dedi propitiationem tuā egyptū · Glo
dicit et similit⁹ magr̄ Alexander de halis q̄ hoc
intelligit⁹ ad litteram de q̄stione egyptia et ethio
pye ad fidem xp̄i et sic ē sensus dedi propitiatio
nem tuā egyptū · i · dedi egyptū similem in q̄
peccatores sibi mactando eī xp̄o p fidem qui est
propitiatio tocius pplī p̄ma Jo · ij · et in hoc allo
quit⁹ deus ecclām p̄mittuā que p̄mo fuit in
iudea collata et inde et aliās nationes dila
tauit sicut dñs fuit ē tacit⁹ · nouāt⁹ autē hic
saluit egyptus et ethyopia q̄ ibi status ecclie
tres fuit multiplicata in egypto sub marco ī
Alexandria et p litteram matheū in ethyopia p̄ce
dē vnore et filio baptizato et pplō suo Jdē sub
dit⁹ ethyopiam et sabā · nomē ciuitatis in
ethyopia ut dicat hic glo · p te · b · dilatandā
dedi et p̄stabo duas tenas intelligit⁹ alie ad
quas dilatata ē fides ecclie · et quo honorabil⁹
status eccl̄ie cū pplō meus hoc pcissime im
pleuit fuit in xp̄i incarnatione qui accepit for
mam humanā de iudeis in vnitate p̄sone quē
honorem nō fecit angel⁹ heb · ij · nūq̄ angelos
apprehendit sed semē Abrahe · dilexi te · tangēdo a
nimā meā p te · et dabo hominēs · b · nō mortē
et multo fortius p te · gsecutā et dilatandā
sicut patet de iuliano imperatore qui cū magna
pte exercitus romanū peruenit in bello contra p̄sas
eo q̄ firmit⁹ statuerat in suo regno destruere
ciuitatē cesaream cū pplō xp̄iano ibidem existē
te sub sancto Basilio epō multos vō imperatores
romani ut nero Domicianus et plures alij pe
cerūt eo q̄ mouerūt p̄secutiones contra ecclām
Jdē subdit⁹ · Noli timere in p̄ssuris que in pri
mitiua ecclā fuerūt magne · q̄ certo tecū sū te
p testando et multiplicādo vnde et milt⁹ p̄ces
sures multi aderunt ecclā in gentilibus ostendā
mirabilia et miracula dei que cū eos fiebāt ad
mirantibus et sic ad fidem xp̄i cōtulerant · Jdē
subdit⁹ · ab oriente adducam semen tuū · i · ista
adductio seu congregatio fidelium nō ē intelligē
da p localem motū q̄ sē aggregati xp̄o ca
piunt p vnitatē fidei et caritat⁹ Jdē de occidē
te vij · multi venēt ab oriente et occidente et
auster filios meos de longinquo · hic accipit⁹ lon
ginquitas nō sēm distantiā loci sed patet q̄ sta
at homines a deo elongati et omen qui vo
cat nomē meū Ex quo patet q̄ nō loquit⁹ de pplo
iudaico tm̄ sed de omī vemente ad fidem acce
pto eū in ecclē que ē p creationē · et semina
eū moribus · et fecta eū · deducendo ad p̄fectōs sta
tū Jdē subdit⁹ · educ foras · i · certa errore pplm
tecū prius et oculos habentem mūdos p fidei susce
tionem · Audiam · b · prius p obedientiā · et
auers ei sē mē p obedientiā et intelligit⁹ hoc
de iudeis ad fidem xp̄i conuersis · qui p̄cedenti ca
pitulo sē ecclā et fidei et q̄ ecclā nō solū collec
ta ē de iudeis sed etiā de omnibus gentibus Jdē
subdit⁹ · Omnes gentes congregate sē ecclā ſ

vnitate fidei xpiane et aī dr hyc omēs gentes
distribuō est p ynūz singulor qr mea tong
grua st aliqu de omnūz gentibz. ¶ Quis m
volūs. hyc cōnter destributa dr congregatiōis
ffāuī principū. i. ipe deus qui talia pdicē
et sic offrē nr uit uolūtā q a gentibz colebāt
et hō est q dicat. Quis m volūs. i. m dns gēuit
annūciet isāie. q. d. qr futura contingēcia ūi
tudmalit pdicē est ppriū dei p scul p pphās
suos Jdō subdit. dent. e. dn gentiū testes eor
. i. pphetas eor et iustificent. i. ea ammōet
veriā sint ven l' fuisse et audiāt a dns suis fu
tura contingēcia et dicāt ea aliqs ex nomie
deor suor. q. dicāt nō poterūt sed ego potero
Jdō subdit. Vere vos testes mei dicit dominus
et ē verbum dei ad pphetas suos et maxime ad
pphās qui fuerūt eis testes sm qd dr Act. i.
eritis mihi testes in ihlm et m omī iudea et
samaria et vsq ad vltimū terre. et seruus
meus quē elegi. i. q eūq elegero ad seruiendū
mihi supple erit testis meus ut sciatis et cre
datis mihi. cū uideritis mpleta q ante de
nūciau. an me nō est formator deus. qr ipe ē
solus etūus a pnci principiu et ecia a pte fiāt
pce loquendo de etūitate. ecce sit. nō hymō ē ali
unde sed ex me. ecce sit dns. q omīa alia hy
bent a me ē. ecce annūciauī. e. salutē gene
ris hūāi p pphetas. et saluauī p xpm sicut
ipse mēt. et nō fuit in vob alienus. e. deus q
talia nūciaret certū patent ex dictis. ¶ Hyc
dicat. hyc cōnter pont iudeor execrato ex mg
nitudīne peccātis et ido duditur in duas ptes
q primo pont bñficior dei magnitudo. pro
iudeor ingratitudo ibi nō me invocasti. pma
in duas q primo ponit bñficia veteris testi
et sic nou. ibi. ne memmineritis. mē bñficia ex
hibita iudeis tpe veteris testi. Ista fuerūt ma
gis famosa et nota. e. liberatio de seruitute e
gyptiaca et libertio de captiuitate babilonica
primo ty recolit sicīn cū dicat. Propter vos. e. libe
rabōr emisi in babilonem. Hmī et Dauid. Hī
cēritis sius et dirupi vectes vinculor. i. clausu
ras in quibz confidebāt. et caldeos in nauibz
suis gloriantes. q. debellauerūt plurīa regna
nō sōlū bellis campestribz sed etiam nauālibus
Secūdo recolit primū bñficiū cū dicit. Ego dicit
dominus qui dedit in mari viam. diuidēdo ma
re rubrū ut pāret filios isrl' trāsitū p siccū et
in aquis torrentibz seminā destruendo iordanē
fluuiū in trānsitu arche ut lēgit Josue. iij. qui e
duxit quadrigā et equū. i. currus et equites
egyptior. ad psequēdū filios isrl' intra mare
rubrū. sīml' obdormierūt. sempīna mortis q fu
erūt subinsi in aquis ero. xmj. ¶ Ne mem
mineritis. hic recolit bñficia noui testamenti
cū dr. Ne memmineritis prior. i. priorū bñficio
. q. d. licet fuerīt magna trā in oppone ad
bñficia mēstionē sc modica aut nulla. Ideo

subdit ecce ego facio nouū. sicīn qd dr Jerē
xxxi. creauit dns nouū sup terrā. mulier ar
cūdabit virū. i. xpm in mysterio suo ab mstania
maturatōnis viri pfīm virtutibz et sctis. po
nam in deserto viam. e. pfectionē et iustitiae
et veritat hyc desertū iudea et genetiuus situt
dni fuit. e. xxvs. et in inuio fluīa. i. spūs
sancti domat. vnde dicat saluator Jo. vij. qui
credit in me fluīa de ventre eius fluent
aque viue qd exponēs euangelista subdit
hoc aut dixit de spū quē acceptur erāt cre
dentes in eī. et glorificabit me bestia agri
. i. illi qui ante quessionē bestialit et cru
delit vivebāt. ut bibam populo meo. xpīano.
electo meo. ad vtam vtam hyc addit qr nō
omīb xpīam salvabūt sed tm electi. ¶ Nō
me invocasti. hyc pont iudeor obstinatior
ingratitudo aī dicat. Nonne me invocasti ia
cob. tuīs agendo de tantis bñficiis. nec la
borasti. i. laborem magnū sustinuisti. In ihelo
hēt. Quia laborasti exponit tū ad eundē
sensū ab hebreis sic. qr laborasti. i. acto atte
diatus et fatigatus fuisti seruiendo mihi.
nō obtulisti mihi aretem holocaustū tu.
hyc refert ad bñficium liberationis de egypto
sm qd dr Jerē vij. Non precepi eis in die. qr e
duxi eos de tra egypti de ūbo holocaustor et
victimar. sed hoc eruisti mihi argento cala
mū. e. in exitu de egypto ē aut calamus v
na de quor speciebz aromaticis que ponebāt
in thymiamate. Veruptū seruire me fecisti
in pcīis tuis. i. pro pcīis tuis expiandis hō
pfectissime fuit impletū in deo homie xpō
qui formā serui accepit ut p pcīis mīs satis
faceret. pbusti mihi laborem. i. fatigasti mihi
actisio ut laborem passionis sustinerem. Ego
sū. et nō alius qui deles iniquitates tuas pter
me. i. ex mīa mea et caritate et nō pter ea me
ritā tua. Idō subdit. reduc me in memoriā. e.
alioqī meriti pter qd deberē talia pati. q. d.
nō potes. Idō subdit. Narra si quid habes. ut
si. aut dicat q. prēs hyc meruerūt coīter hō
excludit cū dicit. Pat tuus pmus peccauit.
Dicat Ra. Sa. q iste pat pmus fuit Abraā
qui peccauit qn dixit gen. xx. domīe deus vn
de scire possū q possessuru sū ea dubitās de dīno
pmissō Sz qr ibi tenuit contrariū sicut et alī
doctōes catholici et maxime qr ibidem p̄mitti
t credidit Abrahām deo et reputatū ē ei ad
iusticiā Idō melius dr q iste pat pmus intel
ligit Adam de qo ctum ē q peccauit trāsgre
diendo dei mandatū gen. iij. et qr peccū ei
tūsit ad posteros nō sic aut pcā alioz imi
Idō fit hyc sīlitudo mencio de eius pcīo. et me
ritis tuis. i. moysēs et Aaron qui vba domini
referebāt ad populū et eqūs vbra populi ad
deū. quarentes sc in me. Aaron in fabricatī
one vituli ad aquas contradictōis fuit. xx. et

ontaminauit · i· contaminatos oñdit · principes ſcōs
· b· Danidm adultrio Bethſabee et homicidio vrie
et Ezechiam m elatōne qñ nūcij regis babilo
nis fuerūt ad eū miſſi · nup · ꝑ · tr · dei ad nīe
uetem iacob · ꝙ reges Aſſirioꝝ et babilonis ut
patet ex ſupdictis et hoc ꝙtet patā populi et pn
cipem · et iſrl'm blaſphemiam · ex hoc ēt q· dñs
iſrl' non liberauerit ꝓplm ſuū genalem dicebāt
eū impotentē aliqui etiam de ꝓplo iſrl' m pnci
pio fuerat ꝓpterea incepit blaſphemiam dñi Rnp' Mun.

Et nūc audi · Supius pſalmus mouerit
ꝓplm ad exſpatationem diuinoꝝ pro
miſſoꝝ ex diuā pātē et eius tranſla
te · hic ſicut idem ex diuīa veritate eui
eſt implere ꝓmiſſa. Et dixerit m tres ꝓtes qꝝ
primo declarat diuīa vitas ex impletōne pro
miſſi ꝑdō ex defectione ydoli ibi · hec dicit dñs
rex Terras ex liberatione ꝓpli ibi · hec dicit dñs
redemptor Circa ꝑmam ꝑtem ſciendū q· aliq'
doctores catholici eam exponūt de liberatione
populi a captiuitate babilonica quā ꝓmiſerat
deus mite ꝓphetas et de ꝓſpitate eius tpali
et ſpiali poſt illā redditā · ꝙ populꝰ ille nō
legit nīſi tantū ꝓſpitatem iuiſſe ſicut dictū
fuit ē xxv. Idō Ra · ꝙa · exponit eā magis ad
tholicē q̄ntū ad hoc de impletōne ꝓmiſſionis
ſacte ꝑ iacob ſemen tuū ſicut
ſi pulvis tie dilatabitur ad orientē et occiden
tem &c quā ꝓmiſſionem Ra · ꝙa · dicit implen
dam tempe meſſie p miſſionem aliorꝝ ad eius
fidem et m hoc verū dicit ſed q̄ ceſſauit futu
ri iam tm ſuit m ꝑtē ut oñdit Ignis ſic expo
nit · et nīe audi &c ꝑmo evitat attentionē ꝙ
hō miſimās q· demūciatus ſit aliq̄ magnū ·
noli timē ſerue meus iacob · alloquit ꝓpulū
noīe iacob a q̄ deſcendit · et vltīme iacob alio
nomīe dictus & iſrl' q̄ inceptat directo ad dō
ut plenius oñdi gen' xxv. Idō loco nomīs iſrl
dicit hic vltīme quē elegi ꝙſtau repleto effu
dam aquas diuine gre ſup ſiccentem · b· videā
et fluenta ſane doctine ſup ardam · i· generali
tatem vtuq̄ enī dicta eſt deſecta et ſolutido
xxvv. et eadem rōne dicit hic ſiccens et ari
da et q· ꝑ aquas iſtas intelligat diuīa grā
oñdit ad ſubdit effundam ſpm meū ſup ſemē
tuū · i· ſup hominem xpm qui ſecm carnē deſcend
de ſemīe iacob et ab inſtanti incarnatōnis fuit
repletus ſpū ſancto · et benedictionē meā ſup ſtir
pem tuā · i· ſup aplos aliosq̄ xpi diſcipulos qui
fuerūt de iudea ſup quos effuſa fuit diuina
benedictio m effuſione ſpūs ſancti ſup ipos m
ſigno viſibili · et germinabūt me hijras q̄ glo
ſat ſic Ra · ꝙa · i· m medio eſtiu ꝑ quē intelligit
romanū impiū Iſte dicet dñi ego ſū · iſti enim
iuſta ꝓfecti · et ille inſcribet m nomīe iacob
iſta ſc̄ puuli · filij impioꝝ · i· iudei deſcendentes a
malis pūbz et ſic puuli ſc̄m notitia legis tūq̄
male edocti a ꝓnūbz vel q̄ cohortē romanos de
ſignat ſub nomīe impioꝝ ꝑ puuloꝝ intelligit
filioꝝ romanoꝝ tempe meſſie credituros · hic
ſcribet manu ſua domino · iſta ſc̄ vir pīne ſu
reuſionis et in nomīe iſrl' aſſimilabit In hebio
lētur pīnomiabit Iſta ſc̄ aūſi de gentibz hec ē
gloſa Ra · ꝙa · et patz q· iuxta iſtā etiā accipiēdo
ſēm expōnem ſuā eſt impleta licet non tota
tm q̄ in ciuitate romana que ē metropol' ro
mani impij tūc erant fideles catholici q· roma
na ſedes facta eſt caput ꝓpli xpiani vnde aute
ꝓfecti dicit dicit apli qui fuerūt in gra cōfir
mati et m quoliz iſtoꝝ dicit Iſte dicit dō ego
ſū · b· aplis ad euangeliū eius ꝓdicandū ꝓ
mlīt multi filij iudeoꝝ et etiā romanoꝝ fide
xpi recepūt et baptiſmū Ite a principio eccle
ſie dilecti fuerūt ſc̄i viri pīne accipientes religi
oſi ſtatū aūſi eiā de gentibz apparēt ꝙ totum
mundum patz etiā q· nomīa iſrl' et iacob tom
tum genalibz aūſie ad fidem Hec dicit:
hic cōtez oñdit diuina vitas ex defectu ydoloꝝ
et primo oñdit ydoloꝝ deſtrūm ꝑdō reducat iudeos
ad veni dei cultū ibi · memēto hoc ꝑma adhuc
m duas q̄ primo oſtēdit ydoloꝝ defectus ꝑdō fa
bricādi modus ibi quis formauit · Circa ꝑmū
ut oppoſita iuxta ſe ponit magis elucēſcāt · primo
ponit diuīe excellentie ſingularitas cū dicit
ego primus et ego nouiſſimus &c ut ꝙ hoc magis
appareat ydoloꝝ defectibilitas cū dicit · quis ſicut
me · q· d· nullus ſed ſc̄ dij falſi q̄ ꝓbat ꝙ hoc
q̄ ſubdit vocet et annūciet &c · i· ordinate reſe
rat illa q̄ fecit a principio mūdi m hominis condi
tōnem que nō potuerūt fieri ꝑ hominē niſi ex
diuīa revelatōne ſicut fuit & noyſi qui m pīna
pio gen' ordinate manat creatōnem mūdi ventura
erāt &c · i· otingetia futura q̄ ſolo deo ſcīa
ta · q· dicat hec nemō potuerūt facē ydola ſi ego poſ
ſit Idō ſubdit ex tūc audīe te feci · i· nō ꝑ longū
tpūs illud q̄ erat ſic futurū · vos · b· ꝙphete eſtis
teſtes mei · q· talia nō aduentū vobis nūciadū
nūq̄ & deus &c · q· dicat nō · plaſte ydoli · i· for
matōis ydoloꝝ et derivat hic plaſtes huiuſmodi plaſ
te · omīs nichil ſc̄ · i· nullius vtilis ad faciendū
aliq̄d numīs · et amātiſſima eoꝝ · i· ydola ſua xpi
teſtes eoꝝ ſc̄ q̄ nō vident · ex hoc enī q· fecerūt
ea de matīa ſenſibili et mutata pīt vacet teſti
ficari q· in eis nō eſt vtus viſiua nec intellectiua
et ſic debent m ſapīs confundi de cultu eoꝝ ·

Quis formauit · hic cōtez ponit ꝑ ydola for
matione modus ut ꝙ hoc quilez adūtit q·
nichil & ibi diuinitatis q̄ illud q̄ fit ꝙ artifi
cē hominis nō pt & nobilius xpō ſed eſt vilius
et defectibilius ydolū & huiuſ &c vacue huiu
ſmodi deducat hic diffuſe et primo m formatiē
ydoloꝝ metallicoꝝ ꝑ dicit Quis formauit deū
&c · q· d· nullus · niſi ſm reputatōnem ſuā q· ꝑ
dolū reputat deū verū ſubdit · b· ydoloꝝ ſc̄ ex ho
minibz · i· de mō hominis et ſic nō pīt aliquid magis
homīe facē conuenienter oñdit ad inditū extremū

et pauebūt a facie ei⁹ et confident⁹ simℓ p
eius sentēciā · fiebat ferrar⁹ ꝛc̄ totā lp̄m duc⁹
ad ondendū quomō ydolū de metallo form⁹
labōe hoīs · et p ois est aliq̄d nūm⁹ ipō · eluer⁹
et deficer⁹ · fabet ferrar⁹ et p hoc ondit⁹ dili
gēcia artifciū ad faciendū ydola · tū ꝓpter lucrū
tū ꝓpter gr̄am dnōz · Arufex lignar⁹ · hic mdu
cat⁹ ⁊ tus ꝑdicte rōnis q̄ntum ad ydola lignea
labore artificū facta et patz sua aliquibz pau
cis exceptis que dissauret⁹ · extendi norma · In
hebreo hēt⁹ lineam · q̄ pnū de factione ydoli
lignei est extendere lineā sup lignū sēdm q̄n
titatem ydoli formandi · in rūcina formauit
illud · ē aut rūcina instrumētū ad cauandū
ligna · sicut illud in angularibz · in ydolis ei
fiunt multe figure angulares cetū patet · vsq;
ibi fiscidit · cedros tulit · ilicem · ꝛc̄ istra mduci
tur ad ondendū q; ydola aliqn fuit de vili ma
teria et applicabili foco ꝙ nr̄is hoīb⁹ et rōnō
ē applicabil' ad hoc q; sic ibi aliq̄d nūm⁹ et
sc̄z patz fatuitas colentiū ꝓpter q̄ in fine ad
cludit⁹ · Quo misericors adorabit illud · adoratōe
latrie · nō dicit forte mendatiū ē in dextera
mea · i · ydoli q̄ de sc̄ō ē mendatiū q; ē factio
eius q̄ nō est · Memēto · hic et ꝑdicte ē
uitat pplm suū ad verū dei cultū · d · memē
to hoc iacob · i · hui⁹ erroz ad cauendū ydo
latriā · qm̄ seruus meus es tu · eo q; eduxi te
de egypto ꝑ seruitute · formau te dnōd abs le
ges · in mōte sina · deleui ut nubem iniqui
tates tuas · qm̄ vacat⁹ penituisti · leo subdit⁹
reuitere ad me ꝛc̄ laudate celi · i · angeli sti q̄
stas eius celestes · iubilate extrema terre · i ·
vulgares homines qui sc̄ extremi in pplō · re
sonate montes · i · maiores saltus et omē lig
na eius · i · mediocres · qm̄ redemit dns iacob
de redemptōne ꝑfecta ꝓ filiū suū et loquit⁹
de futuro ꝓ modū ꝑtis ꝓpter ait mdm̄ ꝙ hec
dic · Hec dicit · hic cōitet ondit⁹ diuīa vtas
et liberatōne pplī de captiuitate babilonica quā
ꝑdixit ꝙ ꝙ hzetas et sc̄ adimpleuit · Et ꝑmo
ondit⁹ dei potentia ad hoc agend ait dicit⁹ ē
go sū dns faciens omia ꝛc̄ · q · d · multo plus
possū pplm liberare de captiuitate babilonica ar
reta faciens signa dnōz · q; cauē effectū · et
arologe in furorem vtens · adducēs contrariū
illius q̄ ꝑdixit · coniūctos sapientes retrorsū
· i · astrologos qui de futuris cōtingentibz assē
rūt ꝓ ostellationes et defixiōe · sustulit · i · im
plēs in effectū ꝓpriū sensū sui · sc̄ moysi cui⁹ vbi
adimpleuit in eductōne pplī de egypto · et ad
tiam ꝓmissōis introducēdo · et consiliū nūcoz
complēs · i · illud q̄ secrete reuelauit ꝓphetis
suis qui dico longe alicui venit · iherlm edifi
cabit ꝓ meemia · et ciuitatibz iude edificabunt
ꝓ pplō de babilone redeūtem ad ciuitates suas
et loca · que dico ꝑfidō desolauit · i · fluuio ꝓ ba
bilone trāseūti que erat⁹ ciri longe a ciuita
te duxit⁹ in plures ptes et sic mūit⁹ ꝓ alueoz
ciuitate ut dcm̄ est ē · xv · cap⁹ qui dico ciro · no
me eius ꝑdicendo longe ante eius conceptōnē ·
pastor meus es · eius gregēs de ouibz meis · e ·
iudeis et omēm voluntate mea complebis pri
endo babilonios ꝙ ꝑtes suas et pplm meū libe
rando essent ꝑmo · Capitulū xlv ·
Hec dicit ꝓphēt⁹ vsus mduxit pplm
ad exspectandū ꝙ missit tāq; erudi
nalit⁹ adimplendi · hic cōitet · ipse
quit magis in spāli illa bēficia · et
primo q̄ntū ad liberatoēm a malis · secdo q̄ntū
ad salutōnem in bonis cap⁹ lvi · primū in du
as ꝙ primo ꝓmittit eis liberatōnis bēficiū · secdo
excludit hūius liberatois impedimētū cap⁹ l ·
prima adhuc in tres · q; primo ꝑsignat liberato
rem · secdo detrimētū destructoēm cap⁹ lvi · et tcio
ꝑdicat liberatoēm vidēz cap⁹ xlvii · prima in
tres q; primo ꝓmittit liberatorē · secdo repellit
contradictores ibi · ve qui contradicit · et tcio de
scribit liberationē ibi · hec dicit · prima in duas
adhuc · q; primo ponit⁹ liberatoris verbis · secdo effe
ctus ibi ut stauit · Circa primū sciendū q; ysa.
exponēs hanc lectionem · Hec dicit dns ipō suo
sic em ē in hebreo · Et dicit hic ysa · dns magri
mī deuenit · i · sic exposuerūt et vocat magrēs
suos doctores hebreoz · antiqōs q; plures fuerāt
ad ipī aduentū · deus suus et benedictus dicit
messie suo · i · messie in lege et ꝓphetis ꝓmisso
exponēs ecce te ipe Cyro · i · designās te ꝓ cuius
fer quo patz q; sm intentōnem antiqōz hebreoz
ꝓ Cyrū hic introductū liberatorē pplī de baby
lone principaliter intelligit ipse mūdi saluator
et ꝙ saluatoēm pplī de babilone principaliter intelli
git principaliter mūdi saluatio spiritual · Secundū
tm q; figura nō rūdet in omnibz figurato q;
tūc nō esset figura · similitudo ꝑdemptatis et
ideo cyrus nō fuit ipī figura in oibz que dicit⁹
hic utpote in illis que sc̄ imperfectiōnis ut ea di
cit⁹ hic · nō cognouistime q; dicit⁹ de cyro tm et
contra illa que sc̄ ꝑfectionis simpliciter intelli
genda sc̄ de ipō · sicut et sic in hoc ca⁹ aliqua dici
tur ad litām · de cyro tm aliqua de ipō seu tpe
ipī tm aliqua et de vtq; · e · illa in quibz cyrus
fuit ipī figura et vicariat⁹ de vtroq; principa
liter tm de ipō sicut de redemptōe sua ꝙ ipm · tuc
· e · cyrū · apprehendi dextram eius ad subiugandū
ad babilonios et aliaz gentiū subiectionem
apiam ante te ianuas · i · fucias apm q; de
cautū timoze ānuntiabat aliqn timētibz q; recipi
ebant cyrū in dnm suū sine contradictōe · Ego
ante te ibo · ꝓpria formidine tua mansuēdo · et
gloriosos tibi humiliabo eos tibi subiciēdo · por
tas ereas conteram · e · cauernis tibi resistentiū
et dubio tibi thesauros absconditos · a regē baby
lonis et aliis · et arcana secretoz · et pciosissima
magis secrete seruata ut scias q; ego dominus
tibi faciens regna et prāres de gente in gentem

ESAIE

ſm voluntatem meā hoc erit cofiut cyrus ut
hēt ꝑ̄o eſdre 1°. hec dicit cyrus ꝑſarū rex omnia
regna tre dedit michi dñs deus celi et ipe mi
hi ut edificē ei domū in hierl̄m que ē in iudea
ſeruū meū iacob. i. ꝓpter plm defendēte
a iacob ꝓ te liberandū. et vocauit te in nomine
tuo. i. nomē tuū revelauit longe ante tpa
ſcā. ante tpa eoz ut ꝓſmaliel. genu. xvi. et Jo
ſie. xi. ꝛc. xiij. et nō cognouisti me. qr adhuc
nō eras. accinxi te fortitudine ad debellandū
gentes et regna. et nō cognouisti me erā post
q̄ dedi tibi fortitudinē q̄ius ei cui cofiut
omnia regna sibi a deo data. ut ꝑdictū ē. non
tri cognouit eū tāq̄ solū adorandū. qr celebrat
ydola. ¶ Ut sciant. hic ponit ꝓpter cyrū se
quēs finem. s. in libertone ꝓpli iude de ba
bilone et in confessione ptūs diuie et qr sic
hēt ī eſdre 1°. cyrus ybis et litteris significat ꝓ to
tū suū impiū monarchiā a dō sibi datum et
ab eo mandatū hīsse de templo reedificando
et ad hoc faciendū ꝓplm iude ad ciuitatem suam
remittē et hoc ē qđ dicit. ut sciant qui ab ortu
solis ꝛc. i. ꝓ totū impiū cyri ꝑ fines eius mis
sas modo ꝑdicto. q̄ mā absq̄ me nō ē deus q̄
posuit tot et tanta facē formans lucem videns
ipos de tenebris educendo. et creans tenebras
babilonis ipos ꝓ cyrū destruendo faciens pa
cem videns ydolatras in ierl̄m. et creās ma
li. s. pene ad plationē ꝑcor. ¶ Rorate ce
li. hic cōitat destructio babilonis matūas
sicut dñs est principal' intētor ꝗ hec ē li designe
ꝛpi. ꝓ cyrū et sic designat hic xpi natiuitas
ꝓ natiuitate cyri primo ergo exponit figura
liter. ¶ Ad aliud intellectū sciendū q̄ Astriages
rex medor. et ꝑsar. vidit in somnis de gem
talibus filie sue nitem orbis que totam Asiam
occupabat ut deinde fluit ē a genetricibus de ea
filiū nasciturū qui totā illam occupa
ret. qđ fuit impletū in Cyro filio Astriagis
filio et ad natiuitatis Cyri hic describit sub
methaphora arboris seu plante orientis de tra
ad quā requirit influentia celestis et dispos
tio tre ꝓ descensū pluuie et roris sup eam
et hoc ē qđ dicit. Rorate celi desup. i. dem
et influentiā emittendo. et nubes pluant
iustū. i. disponāt materiam ad ortū iusti. i.
Cyri qui vocat hic iustus ꝗ nitū fuit ex
ercitor diuine iustitie erga babilonios. ap
eatur terra. i. astriagis filia. et germinet sal
uatorem. i. Cyrū ad saluandū ꝓplm iude de
captiuitate babilonica. et iustitia oriat sil.
i. virtus exequēdi iustitiā meam. Ego dominꝰ
creaui eū. dando ei impiū sicut ꝓpter impi
tor. dr creatur qui ꝓmouet ad talem dignita
tem. Cōitat exponit luā de re figuriata. s.
xpi natiuitate. Rorate celi ꝛc. terra ipsa ger
minās saluatorē ē beata virgo concipies sal
uatorem nūdā nō ex virili semine sed virtute
spūs sancti tāq̄ rore celesti et qr principal' intētor
ꝓphete ē li significat ideo sub isto sensu hanc
auctem allegauit in aliquibz locis et iustitia
oriat simul. i. gratia iustificatis. Jo. n. gratia et veri
tas ꝓ ihesum xpm facta ē. ego dñs creaui eū qr
tū ad hūanitatem q̄ est creatura dei. ¶ Ve qui co
tradicit. hic ꝓpheta incepit contradictorē seu
impeditorē Astriages enī audiēs exponem pre
dictum somnum timēs ne regnū suū ꝓdiret fi
liam suā dedit vxorē cuidā plebeo militi in
vxorem ut si filius de ea nasceret nō haberet
multos potentes qui dimicarent ipm ad optinē
dū regnū ai hoc etiam fecit diligenē obser
uans tempus impregnationis filie sue et ꝓcu
et puerū natū fecit sibi apportari quē tradidit
cuidā pncipi occidendū. Ille autē q̄ passꝰ fuit
dit eū tradi sumulo seruo secreto ut eū adu
mera portaret et eū ibi dimitteret qđ ai fuit fu
isset animalia pastore uerta nemora lustrantiū
que catulos nutrichat diuā ꝓuidentia hoīs
q̄petentibz accedebat ad puerū que et eū lacta
bat quā sequens pastor mnēbz ad qđ nemora
intrauit inuenit puerū quē vxori sue tradidit
nutriēdū vocauit eū ꝑpriū qđ lingua ꝑsica ni
nem sonat sed postea ab eode primape etatis tēpo
ribz fuerat creditus vocatus fuit cyrus qđ sigt hic
redem in illa lingua. q. d. quicūq̄ reluctet
Astriages iste erit heres et hoc mō scribit in
hebreo sed qñdo transiit ad latinū vocat Cyrꝰ
sicut hoc nomē saul trāslatū ad latinū ꝓmū
dicat paulus et scribit. et iste cyrus postea
obtinuit monarchiā et illa que dicta sūt hic
de Astriage et Cyro ynit in scolastica hystoria
Jnit ai dicit. ve qui contradicit factori suo.
m hoc incepit Astriages qui volebat diuā
ꝓuidentiā impedire. testa de stramine. i. opus
tenuum seu testeū qđ dicit de stramine. eo q̄ in
samos mittula ꝓmo fuit repertū. Numq̄ dicit lu
tū figulo suo rēdē sicut lutū nō pōt aliqđ contra
figulū sic nec tu potes impedire voluntatem
meā et ꝓpositum. Ve qui dicit ꝓri rēdē. In hoc
incepit Astriages qui ymaginem et educatio
nem Cyri meliꝰ impedire ut deinde est. ¶ Hec
dicit dñs. hic cōitat ponit liberatoris utilitas
et ꝓmo quātū ad iudeos. 2o quātū ad gentiles
qui ibi. Congregamini. prima in duas qr ꝑ
ponit iudeoꝝ liberatō. 2do huiꝰ liberatōis cō
fessio. 3a ibi vere tu es deus Circa ꝓmū ꝓmo
declarat ꝓpter quā ad sustentandū Cyrū libe
ratorem iudeoꝝ. ego fecit terram rō et patz littera
et omē milicie eoz mādatum. i. cursū ꝑdendi dis
posui et ordinaui. ego sustitui eū. s. Cyrū e
idem ꝓpter. et ad ustrucā. s. faciendā de babi
lonis qđ edificabit ciuitatē meā. i. liberabit
reedificare et loquit de reedificatōne ihesulm.
Circa qđ sciendū q̄ hec reedificatio ꝑt dupli-

mtelligi vnom q̄ritū ad domos mḡitratuū et
sic Cyrus dedit licentiā reedificandi ihrlm q
mādauit reedificari templū ad dei cultū et ſt
cōcessit ſtūdotes q et miſtri et alij mdrūtes
hītuent ibi. Alioms cepit reedificatio q̄rū
ad muros ciuitatis et portas et hoc mō fuit
reedificata p neemiam de licentia et voluntate
regis artarīs. et appellatem meſ. i. mdoz ī
me ardentiū. dimittet ignes. et q̄ ex hoc frō
ptās Cyri fuit ampliata. Ido subdit. labxe e
gypti. i. p̄phetā p quēz egyptij laborauerūt.
et negotiato ethiopie. i. p̄phetā ethiopū que
de longe p nuntios ibi appetuta ſt et q nō
ſlū ducat iſte ſed etiā dñi eaz ſt̄ fuerunt
subditi Cyro m p̄mū liberationis indeoz de
babilone. vñ ſublimes. i. reges et p̄ncipes de
terre tibi. ad te cōſugiēt. i. sub dño tuo. post
te ambulabūt. te sequētes ut dñm. vinctis ma
nibus. i. oppedibz manualibz ygient. q aliqui
eoz sic ducebāt oppidū ad declinatōē victo
rie tibi. et te adorabūt. supplicāt tibi mās
postulādo. Vere tu es. hic ad ppta adiūt ser
monē. ad deū p modū gētiū nationū confitendo
eius deitatē et p̄tatem et liberatōne qui sui di
tens. tui in te est deus &c. i. nullus deus mſ
tui qui potes facē talia et quia diuinitas nō
p̄t videri hominū oculis. Ido subdit. vere tu es
deus absconditus. et ce hoc cōfitet. michee con
ydolatras dicens. confusi ſt fabricatores erro
z. i. ydolorz et vocant hic fabricatores nō solū
artifices fientes ydola ſz etiā illi qui faciūt
fieri ut adorent ea et iſte dicit hic confusi q
p ydola sua nō potuerūt saluari de manu Cy
ri. iſti saluati ē in dño. i. p virtutem domini
omnipotētis. salute etna. et li iudet q istud
sit referendū ad salutē factā p ihm q alia que
facta fuerūt typē Cyri nō fuit talis q postea
plus iſti fuit multū afflicta tempe Antio
chi illustris et postea captiuata p Romanos
et si dicat q in hebreo hēt. salute mea. i.
salute ſeculoz q nō impōt etnitatem ſed tpis
longū hoc remouet. hoc renouet p hoc q sb
dit. nō confundemini et nō erubescetis vsq in
ſeculū ſeculi. In hebreo hēt vsq in ſeculā et vl
tra. et talis locutio vbiq in sacra scriptura in
ponit etnitatem a pte finis. sm doctores hebr
et q deus sit potens ad dandū talem salutem
ondit. cum dicat. quia hec dicit dñs creans ce
los de nichilo. virtute sua infinita et patz liā vsq
ibi. non in abscondito locutus sū. Quasi legem si
lege iſti p in monte syna in egypto. non dixi se
mini iacob frustra quārite me. adimplendo pce
pta mea q modico p̄mo q. c. d q magno cul
de. c. etna salute sicut eni c. frequēt dictū e
vbiq lex vetus q virtutū operz de quibz sc
mandatis legis q mittit q p̄mo bona tpalia
sb illis intelligūt etna bona p̄ncipaliter q̄mſ
si q diuinū p̄mū principale nō est minoris bo
tatis q̄ meritū sed maioris bona aūt tpalia ſt
minoza q̄ ogā virtutum ppter qs nō ſt eoz pri
ncipale p̄mū. Congregamini. hic cōitet ei
gie de salute gentiū et exponit ptem istam a
liqui doctores mī de generalibz comissis ad indi
ſmū qn̄ viderūt liberatōnem eoz p Cyrū et
sic eā eis venerit in ihrlm. et hoc mō videt hī
dñm q illi facti sunt pauci ut patz p̄mo esdre
missio aīe istaz de quibz ē hic fmo ſt extendit
ad omnem nationē et lingnā ut p̄dictū q sequē
do liquit. Et ido intelligēda est de missione gen
tiū ad fidem xpi q p̄dicatōnem apl̄oz et sm
hoc dicit. Congregamini q curritis. qui salua
ti estis ex gentibz et q nō omēs credidērūt ad
p̄dicatōnem apl̄oz sed multi in ydolatria re
manserūt. Ido subdit. nescientes intelligere
virtutem fidei qui leuāt signū sculpturē sue
In ihrlm hēt. leuant signū sculpturē sue. et
credo q aliquis sculptor posuit. e. p. l. tamen
e eadem sna q p lignū vel signū ydolum
intelligit sculptū q a suis sculptoribz leua
tur in altum ut reuerenter adoret. immutatur
et vomit et consummā. adnuce offerendo.
quis audiuit fecit hoc ab initio. i. euentū fu
tum octingentis longe antiq̄ veniret. et tuc
fidei illud. i. multitudo p dicta ydola q
ego solus talia fecī qui sū solus deus sal
uans et ido antea monuit omēs gentiles ad
cultū vnius veri dei. tui dicit. convertimini
ad me et salui eritis omēs fines terre. i. hi
tantes in finibz tie finibz in memoriā in
trui hoc de ad ondendā crudelitatē illius q
demittat. Unde et adhuc subdit. nō videret
e. mendacii si implebit et ido ste illud subdit
q. mihi curuabit omē genu p adoratōne
latrie aut signū erūnt e genua flexo ut
dictū fuit plenius hoc. ut. en. et iurabit
omis lingua. Ista aīe ste adimpleta tūc q
p orbem cessauit ydolatria et ab omibz colit
unus deus licet turce nō xpiani nisi
et sarracens et alij. Alioms pt intelligi de
ſlus xpianis q de omibz gentibz et lingnis
aliqui audiūt in xpm xpm venerātes tanq
verū deū et adhuc plures audient et finem
mūdi et ce dicitis ocludit. q in domino di
cent. i. poterūt dicē. mee ste iusticie et impe
rium. q principes mūdi q magna pars sub
mserūt colla iugo xpi et obediūt eius vo
cabulo sumo ponentes et q adhuc plures ve
nient ad fidem in posterū ait dñs est deo
subdit. ad dnm venient et confundent. de
tus p̄sumi erroribz omis qui repugnāt ei
p infidelitatem seu malū vitium. In domino
iustificabit et laudabit omne semen isti
semen isti dicit hic omnes fideles qui mm

ȳAIe

tate fidem ipius israhel' qui de aduentu xpi ysaie
manifestius genesi eluangelizat dñi & eius predicatoris.

¶ Capitulū .xlvi.

Confractus est. post liberatos ꝑ
signationem. hic quinta plaga demonstratur
ad ipsius. 6. babilonios destructionem. Et dividit in duas qz primo de
nunciat destructio ydolatrie et populi. secundo
ostendit regni cessationem. ibi. Audite me. Prima in tres qz primo des
tructio denunciat. secundo plius ad cultū latrie
vocant. ibi. Audite. Tertio liberatio explicatur. ibi. Recordamini. ¶ Circa primū duo facit. Primo
ostendit dolorem destructis eis dicat. Confractus est bel qui
erat principale ydolū babilonios et loquit
de futuro ꝑ modū ꝑteriti. confractus est nabo. i.
illud ydolū multū principale dicebat sibi aliq ꝙ
nabo nō est ꝓprium nomen sed appellativū. et
significat ydolum siue dinationē et sic est sensus cō
fractus ydolo nomine vel ofigiem est plena siue
dinatus quā sacerdotes belis fingebāt vel qz
demones in ydolis aliqn̄ nisi dabant. fracta sunt
similachra eius bestijs et iumentis. i. similia
eis qz ignorata intellexit. ¶ Contra deinde
ad destructionem ydolatrarum. Circa qd attendē
dum sacerdotes ydolorum gementes fugere de babilone
quū capta fuit ꝑ cyrum sciat portabāt ydola
et sic ꝓpe pondus aveloz eius fuerunt impe
dita et sic cū ydolis capta et destructa. et hoc
est qd dicit. onerati vos. i. ydola grauia ponentes
vestris ad lassitudinem. vos a cursu impedientia
contribuentes et contracta est simul. i. vna no
bis cum animalibus eorum. i. sacerdotes et ydolatras i
captiuitate ibunt qz aliqui eorum fugerunt capta
vnā et in captiuitate ducta. ¶ Audite me.
hic continet vocant plius inde ad vnū cultum.
qz multa eorum fugerunt ydolatre ad captiuitatem
babilonicam ut pz. iij. Reg. in plumbis locis et
ex hoc babile vocat qz multa eorum qui fuerunt
ducti in babilone sequentes babilonios ydola
tram et ad vocandū eos primo ostendit officiis
dei ad ipm̄ qui dicit in ꝑsona dei. audite me do
mus iacob &c. sequit. qui portati a meo v
tero &c. i. qui assistitis ad vos sicut matre ad su
os filios. vsq; ad senectā ego ipse. i. usq; ad tempus assec
tionem ego gestabo. ¶ Continet vocant po
pulū ab ydolatria dicens. Cui assimilastis
me &c. fabricando vobis ydola. Ideo subdit. qui con
fertis aurum de sacculo. q. d. quātus diligatis
aurum sicut auaris tū illa fusilia ad ydolatriā
ꝑmittis qd ibi posuistis aurum vnum. Ideo subdit. con
ducentes aurifices &c. Et continet ostendit ydolo
impotentiā. d. portauit illud in humeris. ubi
qd in fine excludit ꝑuaricatores. i. ydolos fa
bricatores et cultores ad dicit. memento hūanitatis qd in ydo
lum sui veritas. ¶ Recordamini. Ibi
denunciat liberatū populi primo tū ostendit deū po
tentia ad hoc agendū. tū dicit Recordamini ꝑcepta

seculi. i. creationis mūdi qui a me creatus est. et ideo
subdit. qm̄ ego sū. deus solus creator et ideo possū
ꝓpm̄ meum libere et liberationem ꝓdicere. Ideo sub
dit annūtians ab exordio nouissimum. i. aliqd sunt
annūciatum principium rei et finem sicut patet gene
si xv. vbi similiter denunciauit Abrahe descensum
eius et filiorum eius in egyptum et afflictionem eorum
ibidem et liberationem et eodem mō ysaie re
uelauit futurū aspectum ꝓpli ꝑ nabuc et li
berationem ꝑ cyrum et qz istud sit certū ondit cōsi
lium meum subdit. consiliū meum stabit de liberatione ꝓpli
ꝑ cyrum. vocans ab oriente auem. i. cyrum ad mo
dum auis velociter venturū. vnū voluntatis mee. i.
creatorem mee voluntatis. creauit. i. creandi
disposuit. et faciam illud qz voluntas mea non
ꝑ impedit. et ad hanc considerationem creā
tur auditorum attentionē. d. audite me duri corde
. i. qui longe duri cordis estis qd dicat dominus
eis. xvii. certo q. ꝓpius iste dux ciuis sit. qui
ꝑ fecit. i. fiendum disposui. iustitiam meam
in babilonios destructione et vnū liberationis
tabernaculum sion saluti. rectificando ibi templū
ad nomen mei cultū ꝑ quē cultores consequūtur
salutem. et in israhel. Dic ē in hebreo et in libris
sanctis. i. in ꝓpio mutante fidem eius. Gloriam
meam qd fuit impletum impsit in liberatione sui
ꝑ cyrum et ꝑfecte in liberatione sui ꝑ xpm de q
ē principaliter intendo hymnus explicit. ut dñi ē superā.

¶ Capitulū .xlvii.

Descende sede in pulue &c. Hic continet
destruit destructio babilonios quātū
ad cessationem regni. Et dividit in
tres ꝑtes qz primo ponit hymni cessatio
secundo subdit hymnus pene intus. ibi. Intus. et
tertio excludit eius euasio ibi. Sta cū maleficijs tuis.
Circa ꝑmū dicit. Descende de dignitate regni
sede in puluere tuq; vilis et abiecta. virgo filia
babilon. i. ciuitas babilonis et sic virgo qz ali
as nō fuit violata siue capta ab aduersarijs. nō
ē sponsa. i. regis thyrannī. filie caldeoz. i. babilon q
erat metropolim caldee qz vsitatū nō vocabis mollis
et tenera. i. regina seu domina q̄ solent ee deli
cate sed magis seruitutis subiecta. Ideo subdit. tol
le molam et mole qd ē officiū ancille. denuda
turpitudinem tuā. qz ornamēti ablatū ē quedā
turpitudinis demonstratio. In hebreo ibi denuda
legumina tua. i. ornamentū capitis qd extendit
usq; ad humeros. Ideo subdit discoopri humerū. per
quā designat applicatio ad opus seruile cū em
anulle ad talia se applicat tales cooptrunt amo
uet et eade sua ꝓportat ꝑ humū eam cū dicat.
denuda turpitudinem tuā qz sicut dñi ē ornamēta
ablata ē quedā turpitudinis demonstratio. revela cru
ra tua transi fluuia &c. q. d. in captiuitatem ducens pe
dentim et sic oportebit te elevare vestes et dis
cooperire ptes in flores ad transeundū aquas et flu
mina. vlaonē capiam de malis tuis redemptor
noster &c. ꝓpius locutus est in ꝑsona domini nūc loquit

m ꝑsonā q̄rēs ꝓ tēpore mꝰ de egypto et babilone dñs exāuit · i · angelorꝫ nomē illius et ſcē in habitu ita q̄ nomē domini hic dicat dñs exāuit · i · angelorꝫ ſanctorū ſil' · i · ſanctificās ipſ' ſide tuā · tūc q̄ aſſiſti et audisti hec ꝓhēta ad loquēdū in ꝑsōna dñi · et mirauit tenebras q̄ multe de babilonia in captiuitatem ducti fuerāt ibi mancipati in locis tenebroſis. ¶ Iratus ſit hic cōtexit pont⁹ dicte pūctionis ritus qui triplex eſt · ꝑma accepit⁹ ex crudelitate quā babiloni exercuerūt in ꝓphetā regni iude et hoc ē q̄ dē in ꝑsōna domini Iratus ſit de ꝑcto ſuo ꝓ populi mei ꝑuersitate quos patrū ꝑtrimonium hereditatē meā · i · ꝑtrimoniū ꝑmiſi ihēlm et templū a babiloniis ingredientibus et ſuccedentibus virūq̄ ui · ſz · ulāo · non poſuiſti eos mānſ · crudeliter vtens victoria à me tibi data · ſuper ſenem aggrauaſti iugū ꝑter etatem omnēs debent aput. ¶ Et duxiſti. hic pont⁹ iſaias ſequēdā q̄ accepit⁹ ex babilonioꝝ ſuperbia cui dicit⁹ Et duxiſti ꝑ minā et latronē · in ſempiternū ei⁹ dominā aliorū regnorū nō poſſuiſti hec ſuper tot tuā · b · q̄ in momento deuexe te poſſim à dignitate et aſſidencia tua et patz tuā vſq̄ ibi · venēt tibi hec duo ſubito atq̄ ſint illa ſubdit⁹ ſterilitatē · i · caliencia ꝑ lus ꝑ defectū lyhimeū in te · et viduitatē · i · carencia dominij. ¶ Vniuſa hic pont⁹ ira iuſti q̄ accepit⁹ ex maleficiorū multiplicitate cui dicit⁹ · vniuſa · venerūt ſuper te ꝓpter multitudiē maleficiorū tuorū · et dicit⁹ maleficia qui venit⁹ incantationibus demonū · et ꝓpter diuitiā meritorū tuorū · qui deluditi ſenſū humanos · et fiducia in tuiſti in malicia tua · in ꝓpā ꝑſeuerando abſq̄ timore cui⁹ ratio ſubdit⁹ · et dixiſti nō eſt qui videat me · ille enī error tuꝰ vigebat i babilone · b · q̄ diuitā prudencia ad actus humanos nō extendit⁹ et ſic tollit⁹ timor dei · ſapiā tua et ſciēcia tua · et bñ dicit⁹ tua q̄ nō erat vera ſciā nec ſapia ſed deceptō · pē me nō eſt alter ſimil' in ꝓfite et dignitate · venet ſiꝑ te malū et neſcies ortū eius · et cū nō poteris tibi ꝓpiciē ſin ybelres hēt⁹ · et neſcies ꝛequirē ipm hoc ē nō ꝓuidebis et ſic remediū quare nō poteris. ¶ Sta hic ꝑtitet pont⁹ dicte pene quaſi · et hoc excludendo tria ꝑ que regnū babilonis confidebat · manē in ſua potencia · ꝑmū erat multitudo incantatorū et maleficorū ꝑ quos artes et opa credebant ſe poſſe ſtare occulta et futura et ſic cauē pericula hoc quū excludit⁹ cū dicit⁹ Sta cū incantatorib⁹ tuis · q · d · ꝑ eos nō ſtabis · in quibus laborasti ab adoleſcencia tua hoc ē a pncipio q̄ babilon fuit fundata vnde et inuromācia repta fuit in turribꝰ · ſi forte q̄ poſſit tibi eoꝝ ſtā · q · d · nō ꝓdent · aut ſi poſſit fieri fortaſſe te munies contra futura pericula tibi ꝑ eos ꝓnūciata · q · d · non q̄ te ꝓmunire nō poterūt ſed ſubdit⁹ deſecaſti ꝛc. ¶ Stent ꝛc. hic excludit⁹ ꝑm de quo q fidebāt · b · ſcā aſtrologoꝝ et diuinoꝝ ad ꝓgnōſticandū futura ꝑ hec excludit · Stent et ſaluet te augures cēli · i · diuinātes de futuris ꝑ medā cēli · q · d · nichil poterūt nocere tibi ſed ſubdit⁹ ecce facti ſū q̄ ſtipula · i · materia ad incendiū ꝓpta · ignis ambuſſit eos · q̄ periūt in incendio babilonice ciuitatis nō ſt⁹ prune quibꝰ calefiant ꝛc · i · ille ignis nō erit ad vſualionē ſicut ille qui fit in camino in hyeme ſed ad extinctionē ſic facta ſū tibi ꝛc · i · data ambuſtionē. ¶ Ego ſalutabo. hic excludit⁹ ciuū de q̄ confidebāt babilonij · b · multitudo et potencia incantatorū quibꝰ hi bmodi abutebāt illud ꝛegnū qui diſcurrebāt ad diuinos ꝓpter ꝓmaue et ꝓ tiā et inde diuitias multas apportabāt ad inuendū regnū babilonicū explorabāt eoꝝ condiciones aliarū gentiū q̄ multū ſtudebāt ad ſtabiliendū regnū ſuū ſi ergo excludit⁹ eū dicit⁹ negociatores tui ab adoleſcencia tua · i · ꝑ hoc ꝙſuetudo a iuuentute tua vnuſquiſq̄ in via ſua errauerit · i · in negociis ſuis et opib⁹ et ideo ex ꝓdictis excludit⁹ nō eſt qui ſaluet · b · in omnib⁹ illis ꝓ q̄b⁹ coſi debuit ſaluari et ſtabiliri ut ꝓz excluſione eoꝝ ex ꝓdictis.

Capitulum vicesimum.

Hoc verbum hec. poſtq̄ iſaias ꝓphēta dem̄ annūciauit babiloniorū deſtructionē hic cōtexit dem̄ciat ipſi iude liberationē qui captiuus a babiloniis tenebat⁹ Et dicit⁹ in diebus ꝑtis q̄ ꝓmo creatus audiencia intellectū ꝓdo ꝑſequit⁹ ꝓpheta ibi ꝓpter finem ꝓmū ꝛeuolut duo de quibꝰ gloriabant⁹ et que debebat eos mouere ad bonū ꝓmū eſt nobilitas ortus que dñt mouere ad bonū vnde dicit⁹ Ecce tu · ū · de conſolatione q̄ in nobilitate gñis illud ē optimū q̄ ꝑ hoc impōtra ē ipſis nobilibꝰ q̄dam meritis ne a maiorū ſuorū ꝓbitate degenerēt. Audite me dom⁹ iacob · i · qui deſtendiſtis a tuito ꝓuidencia · et ab eo vocati eſtis filii iſrl' et exiſtis de aquis iude · i · de tribu nobiliori filiorū iſrl' q̄ erat tribꝰ regia · ꝓdixi ē ſictus cultus qua ſolū videri debant⁹ ꝑ alios cultores dei et q̄rit⁹ ad hoc dicit⁹ qui inuocatis in nomine domini · q̄ in ea veneracione homines eū ꝑ maiorem ſui iuuit ybre · ui · ſed q̄ veneracio debita nō ē in illicito iuramēto ſed magis in veneracia ſcō ad ꝛemouēdā eoꝝ flām gloriā ſubdit⁹ nō in veritate nec in iuſticia et ſic notat⁹ eos de iuramēto ꝙ quod caret iuſticia et de iuramēto inq̄ quod caret iuſticia · de quattuor enī ſanctis · i · cherubin ad cultū dei electis · vocati ſū · i · denominati ciues de quo ſimiliter gloriabāt⁹ et ſup deū iſrl' aſſumpti ſū q̄ legem eius ſeruare ꝓmiſerūt et hoc ecclā debebāt eos ꝓmouere ad bonū. ¶ Prima. hic excludit⁹ ꝓpheta · b · de populi liberatione et qua ꝓmo pont⁹ liberatus condicio. deinde ſubdit⁹ ꝓpter libentius · ibi · Congregamini. Condicio liberatus eſt q̄ ſciens et potens ſit adiuuare et ideo ꝓmo oſtendit⁹ ipſius dei ſciencia

ALEA

et ꝺcō eius potentia ibi Audite me. ꝓma m
dicas q̄ ꝓmo deꝰ stā oñdit ꝺcō quēdā obiectio
soluit ibi ꝓpter nomē meū Contra ꝓmū stendi
q̄ deꝰ stā oñdit duplicat vnom̄ ex ētā reuela
tione q̄ngentū fuerūt Alio ex occultatōne
eox ꝺcōrū pomēt ibi Audita fuit. Contra ꝓmū
dicit aūq̄ fierent annūciauit sē gen. xv. vbi
Abrahe demōstrauit peḡnatōm sēm̄ sue fu
turam in egyptū et mōte reducend̄ cū gr̄iatōe
et sicut demōstrauit ita in effectū posteā p̄duxit
ꝺcō subdit repente quinq̄ sūt ꝛc̄ et causā hui⁹
reuelatōnis et silū subdit. Stulti enī q̄ duq̄ ex
ꝛc̄. 6. ad credendū vēritatem et ꝓmā ad nōla
tue flūitatem ꝺcō p̄dixi tibi ex tūc. 6. longe an̄
futū. ne forte dicerēs nōla mea fecerūt hoc.
si eciā sūt absq̄ mea demōstratōne. que audisti
p me reuelata. vide an̄ sicut p̄dixi adimple
ta. et sic potes scire q̄ ego fec. et nō nōla tua
aūt nō annūciasti sed ego qui hec reuelaui
Abrahe et alijs ꝓphetis. ¶ Audita fec. hic
oñdit ꝓpositum ex alicui occultatōe sicut enī
deus aliqua reuelauit iudeis aūq̄ fierēt ne v
tolus eox assubrepēt ut dēm̄ est ita aliqui
nō reuelauit eis ne ꝓgnitō nōlis ascribēt
et hoc ē q̄d dicit Audita fec tibi nouū ex tūc
i. anteq̄ fierent ut dēm̄ ē ꝓpter ꝓcl et sic con
tinuat se ad ꝓdentia. et ostendit se. i. nota
apud me trā. que nescis erāt creata se. i. in ef
fectū ꝓducta. et nō ex tūc et aī diem nō audistis
ea. i. longe anteq̄ esset nox etiam an diem uel
horā in qua facta se nō cognouisti cuiꝰ natō
subdit. Ne forte dicas ecce cognoui ea ꝓme
i. p nōla mea aūq̄ fierent ꝺcō subdit neq̄
audiste ab nōlis tuis. neq̄ cognouiste p te
ipm. neq̄ ex tūc aptū ē auris tua. et subdit
causā. Scio. n. q̄ p̄uaricās p̄uaricabis. i. scio
ꝓmptitudinem tuā ad nōlatriā. et trāsgressorem
de ventre vocaui te. i. de defecto quo patrabatur
te q̄ mat̄ puerū in ventre ibi enī subrecauit
et ꝓlūs ipse vitulū q̄flatilē et adorauit hosti
as immolando eis. xxxij. et ideō aliqua se illi
populo celata vsq̄ ad tempus cuētū ne ex ꝓ
nitate eis ad nōlatriā attribuēt nōbis istū
ꝓgnitōnem. ¶ Propter nomen meū. hic re
mouet quēdā obiectio q̄ posset aliquis dice
re quo deus ꝓstruit malicā et ꝓnitatem hys
ꝓli nō debuit eis tot bona facē hoc remouz
dicēs. q. illa nō fecit ꝓpter ꝓlum sed ꝓpter no
men suū et hoc ē q̄d dicit ꝓpter nomē meum
longe faciam finitorem meū. i. fec et loquet
de p̄cto ꝓ modū futuri sicut frequēt fit in
ꝓphetis q̄ tūc penitus nō te deleui ut semā
tem ꝓmisi meū ad Abraham ysaac et iacob
de q̄ semādo semen eare ꝓpter q̄d durante dīo
monsi. eos. xxxij. cīno q. ꝓlūs ifra dicit ecce
eis sit dimitte me ut irascat furor meus adu
os et delcam eos Moyses orauit dnm̄ dicēs
quiescat ira tua esto placabil⁹ sup̄ nequicia

ꝓli tui recordare Abrahā ysaac et israel seruoz
tuox quib⁹ iurasti ꝛc̄. et laude mea misi enabo
te. i. misi enau occupādo te in testimoniū. ne i
tēgo. offendo ea q̄ nolles ista eni fuit vna de cau
sis multiplicatiōis cerimonialuꝝ. aute exercui
te. p tribulatiōes multiplices in deserto et pos
tea in tra. p missiones p reges Assyroꝝ et ba
bilone. sed nō q̄ argentū. q. d. sp in te remā
sit aliq̄d impurū. elegi te in camino paupertatis
i. in egypto. vbi in paupertate et afflictōne co
quebas latēs in camino. ꝓpter me ꝓpter me. i.
ꝓpter honorē meū seruādū. et dupliciter ꝓpter
me ad maiorem assertionem. ut nō blasphe
mar. a dictatiz q̄ nō teneremur ad ꝓmissa ꝓdictos fi
delitatē et ꝓfessionem meā. i. cultū michi debitū
alteri nō detur. i. deus luce nō conditor Audite
hic oēs audiat potentia dei liberantis et hoc
ex creatōne ꝛc̄ de melylo ad quā requirit po
tentia infinita. q. me nichil et aliquid nō est
preter aliquā et hoc ē q̄d subdit ego ego et nō
alius simple ē creator ego ꝓmus et ego nouus
finis a quo dependet oīe ē creatū manus
ē mea fundauit etiam. hoc dicit q. ceteri ē ꝓ
infima mūdi sicut fundamentū in domo et ter
ra mea mensa ē celos In hebreo hēt palmeza
uit celos. i. palmo mēsurauit p q̄ intelligo
finalitas mēsuratōis sicut ē in eo q̄d mēsurat
palmo homīes ego vocabo eos. i. corpi celestia
imponēdo eis ꝓpria nōia ꝓ celui. qui numerat
multitudinē stellaꝝ et oīb⁹ nomia vocās et
stabilit firmit. i. pau sē ad obsequiū meū et sic
oñdit deꝰ stās nō solū ex ꝛc̄ creatōne sed e
tiam ex ea gubernatione. ¶ Congregamī
posteq̄ ysaias denūciauit ea liberantis qd
tionem. hic cōtinet denūciat ꝓmū liberatio
nem. et ꝓ liberatōis modū et ordinem ibi
Egredimini. Contra ꝓmū stendi q. liberatio
populi de babilone facta ꝓ cyrū fuit figa
liberatōnis a ꝓpte demonis facte ꝓ xpm et
ideō ꝓmo ponit liberatio ꝓma et ꝓ sa. ibi
credite ad me modus ē enī istius ꝓphete ut
frequēt dem̄ est. sup denūciādo statim illuꝰ
ꝓli simil denūciare mysterium xpi. Contra ꝓmū
dicit Congregamī oēs vos. i. uos audi et au
dite. vocem domini laquentis ꝓ os ꝓphete qd
de eis. i. de caldeis de quibus supra fecerat mē
tionem. annūciauit hoc. 6. mala eis futura
ꝓ cyrū. q. d. nullus de nobis hoc annūciare
pōt. dominus dilexit eū. 6. cyrū. Contra q̄s stul
di q. diligit ē velle alicui bonū. deus aūt ꝓ
mouit cyrū ad dignitatē regiā de statuam
simo et vult ut ꝓdictū fuit ē. xxxv. et sic di
cerent eū q̄ eum ad bonū regni et monarchie
nō tamē q̄rit ad bona grē et ꝓlorie qua
licet deus celi confessū fuit ut hoc. 1°. Ostendit ꝓ
tīa eū hoc nōla voluit ut dēm̄ ē ē vlt. fuerit
voluntatem suā. i. deū in babilone et caldeos ꝓt
pria sua prudētia sed in ordinem duxit iustitie

et iudeos mde libenter. ego locutus sū in psona
tmm hoc dicat qm mentiri nō pt. et vocauit
eū ad dignitatē regm. adduxit eū contra ba
bilonē. et diuerta ē via eius p victoriam se
quentē. ¶ Credite. hic contexit pomt liberatio a pnte temoms figmata q liberationē
a captiuitate babilonis. hec aut liberatō fuit
ē p missionē filij dei in mundū. sō primo desig
nat hec missio. deinde fuit q ei liberatio ibi
hec dicat. Circa primū ē aduertendū
q ibi expmit sancte tinitatis missū. hoc
dicit qm q illud q a principio hic dicit nō a prin
cipio in abscondito locutus sū. secm doctores
catholicos et hebreos intelligit de datione le
gis in monte synai q nō fuit data occulte sō
manifeste in tm q totus ppls audiendo voce
dñi loquentis qlibet ad decem preptas decalogi audiebat ego. ex. et sic qd dicit hic nō a prin
cipio in abscondito locutus sū. nō ē verū misi
qui legē nō dedit sō ipius dei et in hoc cō
uenit catholica et hebrea. qd aūt subdit. et
tpe anteq fierēt ibi enim. i. antiq lex daret
et in hebreo habet. a principio sm. i. a principio dationis legis. Exponit aliqui
hebrei de psona ysaie dicentes q omēs pphē
fuerūt in mōte synai et ibi acceperūt a deo
pphias suas sicut moyses legem futurop tm te
pibus secm ordinationē dei ab eis pmicatas
et secm hac subdit ysaias et mō misit me dns
et spūs eius. i. ad denūciandū pphetiam quā
tunc accepert. e. tempe dationis legis sed
istud dictū ē falm qz post datōnem legis nā
tus fuit natus. e. p. d. c. annos et amplius
et multi pphete adhuc postius. e. Jeremias.
Ezechiel Daniel Aggeus Zacharias et
plures alij. qui aūt dicat q ammne pphete
ex tuī l'aute fuerūt creatē et sic fuerūt ex p
phete secm animas hoc nō solū est contra
doctores catholicos et plos qui dicūt animā ho
minis nō p̄cedere corpus duratiōe sed cam
contra aliquos doctōs hebreos vñ sup illud
Zacharie. xij. ego formās spūm hominis in
medio eius vbi tūc sanctus inā habet fingēs
spūm eius in eo dicit quedam glosa q creatore
creat animā cui p̄fectione sequit corpus hui
us vite dicit phūs quia anā est actus corpis or
ganici physici. ij°. de anā hoc etiā apparet ge
nes. i°. vbi dicit. q. formato corpe inde deus inspi
rauit in faciem eius spūm vite et hoc est
qd dicit hic et tempe antiq fierent ibi anim. vel
a principio sm ē ego ibi. nō pt intelligi de p
sona hui⁹ libri quia in quodā libro apud he
breos dicitur quo ysaias dicit indicat ē m p
sona dñi. sicut et precedens immediate. non
a principio in abscondito locutus sū et eodem
modo qd subdit in eode contextu et sub eodem visu
et mō misit me dñs. hec in psona dei dicit
ei ad psonā ysaie refert. hec ibi principiū no
uū ysaias ut hec distinctio mē ppnis loquentes.
Nūc aūt in hebreo vnctus ē ysaias qui ibi magis
accedite ad me. hec et audiat ibi. et mō dñs
deus misit me et spūs eius. melius hec dic
tus pater misit sē tinitatis qz hoc ce pōsse de
deus missa a deo et spiritu eius. Inē missū et
mittentē ē psonalis distinctio et sic apz dis
tinctō psonal' ipius filij missi a pre et spū
sancto a quibz missus ē in carnē p salute mū
di. Assumat ergo hui⁹ a principio cū dicit. Ac
cedite ad me et audite hoc. iubet ē filius dei ut
patres ce pdictis et exactat attentionem audi
endi ad significandū qd vult dicē aliquid
magnū. e. sancte tinitatis et incarnationis
filij misit. nō a principio. e. dationis legis
In abscondito locutus sū. q. in manifesto est
dicē. ¶. Circa qd intendū q hec illa lex fuit
data a tota tinitate cui opa sūt indiuisa tū
illa datio appropriat filio sicut et illa q pertinet
ad potentiā appropriant patri et que ad bonitatē
spūi sancti ita q pertinet ad sapientiā appropriant
filio cui mōi ē datio legis appropriate cognitio
nis et filiationis. ex tempe antiq fierēt ibi enim.
cū pre et spū sancto sm dinitatem. et nūc. i.
tempe gre misit me in plenitudine assistē
tione dñi. i. deus pater et spūs eius q
ē tria in tinitate psona. ¶. Hec dicit hic
cōtexit descripsit pubertatis fuit p filium incar
nationis et hoc p suā sanctā doctrinam et opa
cui dicit hoc dicit dñs redemptor tuus
. i. dei filius incarnatus qui redemptor ē mū
di. et vivus deus cū pre et spū sancto sanc⁹
ist'. i. sanctificatus ist' ego dñs deus tuus
rone deitatis docens te vtilia. i. euangelica
consilia q licet nō sint necessaria ad salutem tn
disponūt ad p̄fectionem vpis ēm quātū ad mo
nita p̄cepta nō addidit misi ostilia. quibz ages
te in vīa qua ambulas. e. in pnā vita q ē
via ad patriam et qz licet doctrina xpi plures
inde receperint tn multo plures recusauerūt
ut pz in euangelijs et actibz aplor. sō subdit
vtinā attendisses mandatis meis. quātū em
ad credenda xpis plura docuit tāq de nātē
salutis ut de articulo sancte tinitatis et in
carnatōne de baptismo et consilijs. stata
fuisset sicut flumē pax tua videlicet quātū
ad pacē tpalem q Romana nō venisset ad
destruēdā locā et gentē que destructio ē
vindicta mortis xpi facta ē et quātū ad
pacem mēnam consistē et pacē spūalem glē
finaliter osequēdam sicut angelu clamauerūt
in natiuitate xpi credentibz assumptā luce q
Gla in excelsis deo et in tra pax hoīnibz bo
ne voluntatis. ꝛc. et iustitia tua sicut gurgi
tes maris. i. valde habundans q iustitia que
ē p fidem xpi illa ē iustitia habundans. et fi

isset qñ arena semen tuū. i. filii tui et filie fi
isset multo pliores q̄ sint q̄ in destructōe ipsi
us hoc xp̄i mortem multa iudei fecerūt in fecti
videlicet deues centū milia a principio obsidio
nis vsq; ad finem et in captiuitate decē nona
milia septem milia ut dicat Egesippus ollos tē
pore vespasiani. v. et septē vtrū tui. i. filie et
filii. ut lapilli ē. i. maris et ē repetitio cuiusdē
similitudinis. Semen tuum dicit semen filii et filie omnes
qui credidissent ad doctrinam iudeorum si fidem xp̄i
recepissent et non misset ē. i. nō fuisset des
tructus iam dictus. ¶ Exiredmmini. postq̄ nsr̄i
ab demonibus tuit duplicem liberationem. s. pec
catū et p̄ xp̄m. hic cōitur describit. vtrusq;
ordinem sine modi et primo pme et sedo stde
ctē eius. Quia primū dicit Exiredmmini de babi
lone. q. d. ppe est destructio ea p̄ quā et ei
tui eius fugite a caldeis quia nō soli eius
tas metropolis fuit capta a cyro sed cū tota regi
one in qua euitationis similitudine. b. hanc destruc
tionē applaudendo duūe iustitie et ecē libera
tionem iudeorū q̄ post hanc destructionē futu
ra p̄ cyrū dicit redemit dñs seruū suū iacob
hoc ē in liberatione de captiuitate babilonis re
dicte etiam ad memoriā trāsgr̄ionis liberā
tionē de fructu egypti nō placuit in desto
ni euenit de egypto p̄ quā nō excludit sicq
trialiter q̄ filii isr̄l̄ exeundo de egypto pas
se sicut plures in desto ut patet exo. xv. nu
me. b excludit sicut ducens ad periculū mor
tis et q̄ dominus subitanee eis sedo subdit a
quam de petra produxit eis ut p̄z exo. xvii. et
nume. xx. non est pax impiis dicit dominus. q
quātūcūq; dominus pstiterit eis hec bñficia et
plura alia fuerūt tñ mali in pplo isr̄l̄ tot
dñm murmurātes qui mortui fuerūt vagā
bundi in desto ut hec nume. xxiiii. nō em̄ pe
situd de productione aque de petra capom eō
nemet de reditu captiuitatis babilonie q̄
nō legit tunc dominus talia fecisse et nō est
dissimile q̄ Esdras et alii qui illuc reditu
descripserūt hoc tacuisset et idcirco melius exposit
modo dicto de reditu de egypto ¶ Capitulum xlviii.

Hvate nisile. hic cōitur describit
modus. s. sedē liberationis future p̄
xp̄m tacendū tñ q̄ aliqui doctores
catholici totū istud capitulū expo
nūt de liberatione sua p̄ Cyrū tz istud non
videat vim q̄ populus de babilone redeuns
nō fuit in tanta q̄litate q̄nta describit ly
mmo fuit in multa angustia et paupertate si
cut dñs fuit ē. xxxv. et in plurib; aliis locis
pria sic exponentes magis inducunt q̄nti
ad hoc q̄ doctores hebreor antiqui qui aliq̄
dicta in hoc capō resenūt ad tempus xp̄i. s. il
lud Dedi tem lucem gentiū ut sis salus mea
usq; ad extremū terre. et p̄ quē alia que ānec
tūt hinc sine quitet l'antecedēt q̄ autē ista sic
patiat in ystoria magna sup̄ genesi vide. Vbi mo
uet talis quō de messia potuit ne dici q̄ redēp
tor cū venerit sit leuis finis et acceptor pso
nax secūm modū loquēdi ybraicū et videt ibi
absolute sed omīs confitebitur ei corde et ore et quib;
saluabit sicut spūs s̄ē Jēme. xxxi. In diebus
illis saluabitur iuda ac si dicat confitebitur ei et
sic de ysaie vide. Dedi te in lucē gentiū ut sis
salus mea vsq; ad extremū terre. hec ystoria se
cūdū omīs doctores catholicos et hebreos auc
tus Jēmie xxxi. inducta in hac ystoria intelli
gitur ad litterā de xp̄o ut plenius videbit qui en
mus ibi dñs audiente et p̄ quās alia q̄ ad de
nudatiōē de trāp̄sito. Dedi te in lucē. s. dedi ac
torem l'actores illius intelligit ad litterā de
xp̄o Jē. Act. xxvi. Dedi te in lucē a paulo et bar
naba inducit cum ad litterā de q̄stione gētiliū
ad fidem xp̄i. Jtē Lu. ii. dicit q̄ illud q̄ hāt
visus finem hui⁹ capli nūc tollit a forte pdu
cē intelligit de estu p̄ quē intelligit roma
nū impiū q̄ cū alijs iudeis cessāt p̄ messiā
venturū. libēat de structure in qua sē et sic
sedm eā respondum ē ad tpūs xp̄i q̄ venī est
sed q̄ cessāt futurē p̄ ihūm nazarenū ē im
pleni hec q̄ dicit ait xp̄us. q̄ filius sē liberē et
loquit de tributo romano imputet reddendo
¶ Ysaie exponēdo capitulū sedm sensū ystoricū
duas ptes diuidit q̄ primo ponit modus sal
uationis. sedo tollit methi destructionis ibi et
dicit sion p̄ma in duas q̄ primo ponit salu
atoris aditio. sedo subdit salutis exitus ibi et
eges dñs. ¶ Circa p̄mū dicit Audite insule. ce
cauit attentio ut p̄ hec designet inēdibilis
ri magnitudo. dñs ab vtero vocauit me. hec
dī in psona xp̄i homīs de q̄ adhuc existente
in vtero inīs dicit dñs p̄ angelū suū Joseph
vocabis nomē eius ihm xp̄s ei saluū faciet
plm suū a peccatis eorū. q̄ p̄ et posuit os meū
ti gladiū acutū in q̄ notat efficatia vbi e
ad p̄scindendū vicia. In vmbra manus sue cu
pientia sue. protexit me nō em̄ fuit captus a iu
deis nisi qū voluit et se obtulit Jo. xviii. dixi
vobis q̄ ego sū. si ergo me queritis sinite hos
abire et posuit me sicut sagittam electū In ly
bro hec claudit. i. limatū et p̄ hec intelligit
purius et clarius doctrine. i. mysterium sui. i.
in prudentia abscondit me vsq; ad tpūs reuela
tionis mee et dicit multi sermus meus ex tu
mone humilitatis l'qua accepit formā serui pha
ri. q. penetrabilē cum amauit formā serui accipiēs
dē. isr̄l̄. pie nominat apls q̄ de pplo isr̄l̄ natus et
rone mirabilitatis quare una ē videns deū q̄
aiā xp̄i vidit diuinam essentiam ab mstā sue ac
tionis. Alia ē interpretatio directus eī dō q̄ op
time amant xp̄m homīm q̄ cum humanitas est in

strumētū dimittatis quietū et sic m oībz mo
uer[a] sīm dicitur mīstīū· q m te gloriabor p
mmacula dñe ptūtis et excellenac demōstra
tua· ¶ Et ego dixi· Hic cōtēr pōnt[a] salutis
opatio et pmo respcū iudeox trāi respcū gen
tiliū ibi· et glorificatue sit· Iuxta pmū sīendū
q labores xpi iuuandi vigilandi docendo pre
dicando et alia oīa erant ad mām salutem
ordinata sīm qđ dr̄ ps· Ipse· opatus ē salu
tem in medio tre et q̄nus principalit[e] missus
fuit ad pdicandū iudeis in ꝑsona ꝑ qđ di
cit a[d] ro· Non sū missus nisi ad oues que pie
rū domus isr̄l'· pauca iudei compatiue tetigi
denū· et q̄ntū ad illos dicit mutuū laborauī
ꝑ meā credulitatē iudeox et ad idem finat qđ se
quit[a] sine causa et vane fortitudinē meam q
simpsi· Iuxta· n· mortuus fuerat in etate vmlī
tū et laboribz videbat[a] nam antiquus et in pte
cōsūptus ꝑ ter qđ dicebat ei iudei· Io· ix· q̄nq̄
ginta annos nondū ihc xp̄c q[ui] iudicauit meū tū
dñō xp̄o qui ꝑ vidit q nichil omisi de contingē
tibz ad salutem iudeox· formās me ex vtō seruū
sū· qui ab vtero matris meē formauit me in vtō
xpi formatū et aiātū et sic ex tuc ꝑfecto fuit re
oībz suis et consanguineis· et reducat iacob ad
eū· i· ꝑplm isr̄l' dispersionē a iacob ad quē dicē
dū fuit missū ut dimī ē et isr̄l' nō congregabit[a] re
in oculis domini ꝑ susceptionem fidei q ꝑ maio
ri ꝑte remansit in infidelitate sicut eni iacob
et isr̄l' sē duo nomīa vnius ꝑsone ita et vtriq;
ita sē hic nomīa vnius populi ab illa dispersi
dentis ꝑ eaā hec lex lūt cepom ut qđ dicat[a] hic
et reducam iacob ad eū· Intelligit[a] de illis qui
crediderūt ex populo iudeox sicut fuerūt apli
alii q; discipuli multi ut hec[a] in actibz aplox
et qđ subdit[a] isr̄l' nō congregabit[a] intelli
git[a] de illis qui remanserūt incredduli· ¶ Et glo
rificatus sit· Hic cōtēr destruit[a] opatio salutis
gentium ad gentiles qui fidem xpi receperūt et
ostendit[a] in duas ptes q primo destruit[a] hanc
salutis oppio et sicq subdit[a] gratiā actio ibi lau
date celi· Circa pmū dicit[a] in ꝑsona xpi et glo
rificatus sū me gentes credentes et glorificā
tes nomen meū· qđ finis est virtus dei ꝑis et
ad subdit[a]· Et dixit parum est ut sis michi ser
uus in hūanitate assumpta· ad sustinendas tri
bus iacob de morte infidelitatis ad vitā fidei·
sm qđ dr̄ Matt· v· cui[us] iustus autē ex fide vivit
et fecces isr̄l'· i· vicia extendens in virtutes· Dedi
te in lucē gentiū ꝑ susceptionē tuis fidei· ut
sis salus mea· i· a me missa et data· vsq; ad
extremū terre· et hoc mō dixit v[er]s aplis Act· i·
ornās michi in cheliū testib; et in oī iudea et
samaria et vsq; ad vltimū tre hoc dicat dñs
· b· deus ꝑ redemptor isr̄l' q dedit filiū ꝑ eius
redemptione· sanctus ei· i· sanctificatio ꝑ·
ad detemptibilē animā· i· xpm dehonorando a pte
totū qz in hūanitate assumpta detemptibil' apparuit
in fine luy· qui abscondit vultū ei[us] et despectū ꝛc
ablationē totem· i· ꝑmittua ceciā qua
supra modū ablationē sē principes iudeox ut
ꝑ m actibz aplox in plibz locis similit ꝑsecu
tionē romani multi imperatores vt nero Domician[us]
Diocletian[us] maximian[us] et multi alii cam to
tū extirpare querentes· ad seruū dominox· i·
ꝑplm catholicā qz tue vtiam frequēt condē
nabunt[a] ad metalla fodienda et alia opa ser
vilia faciendi reges videbūt mirabilia mi vi
tute nominis xpi fiendi ꝑ aplos et cor sucess
sores et ostendent principes ad fidei fidē xpi
ane qđ maxime patuit tpe Constantini et ad
oratorē ꝑ dominū· b· prem qz fidelis est
mittēdo mundo redemptorem sicut pmisit
et sanctificatorē eius qui elegit
te· b· xpm hominē ad opus redemptōis hu
mane· Hec dicit dñs· i· deus pat m tpe plia
to· i· gratie audiui te omis· n· orē xpi ad pa
trē stut audita que presstit sm deliberatiua
voluntatē et in die salutis· i· in die passionis
qua oppimus est saluare in medio tre auxiliato
sit tui dando ostendā patiendi et seruandi te
reprendo animā tuam in morte et ꝑseuando
corpus a corruptōne et dedi te in fedus ꝑpli
ut pte deo fedituri· ut suscitares terrā· i· hi
tantes in tra a morte culpe et ad vitā gratie
et possidere hereditates dissipatas· i· natōes
gentiū errorib; latentes· ut dicās hijs q
vincti sē obscuritatē peccati exite ꝑ viam
patrie et hijs qui in tenebris sē ignorātie
velamīs in vitatis cognitōne sup vias
pascent[a]· i· in obseruatione mādator et con
siliox· et in omnibz planis· i· in sanctox ex
emplis q sē ita plana q; pnt ab omnibz vide
ri· pascua eox qz magis edificāt exempla
q; vba· nō esurient neq; sitient· sē et hoc pot
q; nō intelligit[a] de reditu captiuitatis babilonie
qz nūq; sic fuit impletū sed de redemptōne
sua ꝑ xpm que quidē habet effectū in ogētu
mone iuxta bñdox vbi nullū sentiet[a] malū et
hec[a] omne bonū hō subdit[a] et ad fontes aquā
portabit eos ꝑ qđ designat[a] quies appetitus
in bono electo et ponā omnes montes meos ꝑ
hoc intelligit[a] remotio impedimentox publi
cationis euangelij· ꝑ destruendū aplox aliox
qz discipulox ut dicit sē hō subdit[a]
Exite isa de longe vementer· q· ad fidem ꝑ dei
patōnem et exite illi de aquilone scz· i· de
omī pte tre habitabil' unde et insulare mare·
¶ Laudate celi hic cōtēr pome huius hui
us gratiā actio cit de laudate celi· i· angeli q
st' cives celi et xpi nato gratis agentes can
tauerūt gla in altissimis dō scz luc· ij· et ex
ulta terra· i· habitantes in tra quietū ad minores
et mediocres Jubilate montes laudem quietū
ad maiores qz consolato ē dñs populū suū
ꝑ medū qđictum· ¶ Et dixit sion· hic cōtē

ysaie

tollat metus dessuetoms et primo respat redemptoms fiende p xpm. Secundo redemptoms fiende p xpm qr iste die sm̃l tangit applicta ut dicit ê ⁊ ya ibi leua m circuitu. Circa primũ dr fr dicit sion .i. illi qui fuerũt ysraelitis sion deliquit me dns ⁊c. hoc dicebãt iudei m babilonem ducti post destructoem ciuitatis et templi qd remouet cũ dicit mũd. obliuiste pm et creãtẽ et patrẽ tuũ. Ecce m manibz meis descripsi te .i. in tra ysõ te m medoia sicut illud qd tenet manu et munit tu. b. ciuitatis et templi coram oculis meis ⁊c. qr pudeo eoz repatoonem venerũt structores tui .i. cito venient. b. Zorobabel et ihus filius Josedech ad redificationem templi et Neemias ad redificationẽ ciuitatis destruentes te .i. comantes destruẽ te a te exibũt quod patet mpletũ de samaritanis qb noluerũt cũsil de capitate assciare m templi redificatõne pio esdre nrõ. et sil'. de edificatõne ciuitatis dicit eis Neemie ut. vobis nõ ê pt et ustica et memoria m ihrlm. Leua hic remouet metus dessuetoms respat redẽptoms fiende p xpm in primitia ei creãtã erunt credentes pauci et de ihũli plebe et p secuto mlti principũ opssi ut patz m actibz aplõz pter qd estimare poss de fidei q totũ debet cito adnichilari et tõ denudat ecclie primitiue mltiplicatõnem magnã fideliũ et primo denudat hoc multiplicatio et p tõ remouet quedã obiectio ibi nũq tollet. Circa primum dicit leua m circuitu oculoz tuoz .i. ad oẽs ptes orbis et vide mltiplicatõnẽ ppli a te p fidem venientis. omis ista tonstretatur st̃ in fide formata caritate omibz hys velut ornamẽto vestiens mltitudo enim fideliũ ê cetle ornamentũ q: deserta tua et solitudines tue ⁊c. sic vocat tram iudee q: post passionẽ xpi a romanis fuit destructa. nũc angustia erit .i. omes fideles nõ possent ibi capi. ppter qd apli aliq discipuli p maiori pte egressi fuerũt mdo ad alias ptes mũdi p dilatatõe fidei et longe effugabãt qui absorbebant te .i. mtebant absorbere q: principes iudeoz qui conclusi erã absorbeor ut pz Act. iiij. et v. et vij. et in plurib alis locis p xpianos ptim fuerũt truncatu et ptim captiuati. ad hnc dicent in auribz tuis filii sterilitatis .i. paucitatis fideliũ angusto ê mihi locus ⁊c q: sicut dñs est exercituũ p vmissũ orbem pro multiplicatõne fideliũ et dilect in corde tuo p admiratõne tante mltiplicatoms tristim tristia et captiuata q: tpe pssecutoms que facta ê sub Stephano omes fideles qui erãt in ihrlm dispsi st̃ ad alias regiones pret apl̃os Act. viij. Illa erã qua potenter capitalizabant ad carcẽs et captiui Act. xx. et mõdus humus mltiplicatõms audit cũ dicit hec dicit dns deus certe leuabo ad gentes .q. d. nõ fiet virtute hmana sed diuina. manũ mea in opibus miraculosis quibz visis gentiles ad te lumt. et exaltabo ad ppl̃os signũ meũ .i. signũ crucis et afferent filios suos ⁊c. qr se et p lem suã offerebãt apl̃is alijs q: discipulis ut fierẽt filii ecclie p susceptionem sacri baptismatis et e reges nutrici tui ⁊c. Isee patz impletũ in mlt̃is regibz et regnis qui fidem catholicã susceperunt pauperes fideles. vultu in terram demisso adorabunt te .i. ydolatrie te in maxima reuẽcia qd patz impletum tpe constantini et aliox regũ xpianox et stras qr ego dominus p experientiam tamen bonitatis qd nõ confundent ⁊c qr finaliter assequit exspectatio. Hinc tollet hic remouet obiectõnem q posset fieri et p pont eam dicens hinc tollet a forti pdã ⁊c. tamen ei erunt prius principii iudeox in primitiua ecclia qui primo coniuncti st̃ eam absorbere et multo maiox imperatox romanox qui postea idem attẽptauerũt ut supradictũ est. qd nõ videbatur possibile eam eripi de manibz eox et p fortem hic intelligit prius iudeos p robustũ prius romanos. Consiter remouet hanc obiectõnem dicẽs. equidem et captiuitas a forti tollet ⁊c. qr in vtroq; pssecutõne nõ solũ ecclia fuit saluata sed eam mirabiliter multiplicauit eos vero .i. iudeos et romanos qui iudicauerũt te muniste ego iudex eos merito penam debitam p peccato sibi solui et adulto hostes tuos carnibz suis ⁊c .i. istos seruabo de carnibz illox qui romanam multũ sanguinem iudeox effuderũt Iudei ecclã mirabiliter semper bella mirabilia tua tpe hierunt ut dicit Josephus mulier ecclã imperatores romanam pseq̃tes eam et p sentiã ad mortem dampnati st̃ ut patet de Nerone qui primã mouit pssecutionem et de domitiano qui movit sedim. et sicut omis homo .i. scire potest omis homo. qr ego dns saluãs te tantas omẽ pssecutiones sustinuit ecclã q: quilibet rõnabiliter p̃ssit q: stetit sola virtute diuina et redemptor tuus fortis ⁊c. sanctus israel. fortis supplãtator dominus deus et sic iacob est nomen casus l'. fortis ad defendendũ ppl̃m meum catholicum et sic iacob ê gen̄ casus vel duct nomina eius iacob et israel cõstituta st̃ ad ppl̃m catholicum ut ostensũ ê supra vbi. Capitulum .l.

Hec dicit dominus. Captiuus denudata ê ppli libertas. Hic ponit impedimenti remotio et dividit in tres ptes sicut in triplici impedimẽto sup. li. ca. tria. ly. Circa primũ intendit q impedimẽtũ sic excludit excludit ex pte dei qd confirmat ex cludit ex pte ppli mi credili. Dicit igit in tres ptes qr primo excludit impedimẽtũ. secũdo declarat ppositum ibi. ecce in increpatõne. Tertio excludit maliciosos meritũ ibi. Impedimẽtũ aũt posset ex pte saluatoris tripliciter utpote si esset nolẽs l'. nesciẽs aut impotens ad saluandũ et tõ primo excludit ab eo defectũ voluntatis cũ

dicat hec dicat dñs saluator nr ihesus xps illo
quēs mendulos iudeos quos ē hic lūb reprobi ꝛc
·q·d· nō potestis oīdere q ego dimiserim sina
gogā in eēm vrām ꝙt odiū sicut in lege veti
ū dimittebat vxorem rōne odij nec erā ꝙt
lucrū meū sed subdit· aut quis ē creditor meꝰ
cui credidi· vos a me alienādo et idē cōtez re
nē impedimētū gaudit contra mendulos cū
dicat ecce ei in iniquitatibz vrīs ·i· ꝙ iniquitati
bz vrīs vendidi efatis in seruos et ancillas a fo
manis· et in stelibz vrīs dimisi nrēm vrām
sinagogā· habendā q stelio ꝙe accipiendo ē
prim contra deū· Iniquitas aut contra primū
eo q sit contra equitatē iustice Iudei aut pmo
prauerūt cont xpm ut ꝙmmū dicentes ecce hō
vorax et potator vim ꝛc· et uterū qm ꝙditorie ē
merut xpm ut morte turpissimā sceni iniquitatem
qz diuinitas mei nō poterat et ꝙtez hoc vendi
ti fuerūt a romanis in suos et ancillas in tm
q nō defuerūt aliqui venditatores qui ·xxx· ꝙ vno
minimo tradent ut dicat ihugo floriacēs sicut
eos xpm· xxx· denarijs emerunt permansit etiā
in xpm tanq in deū opz miraculosa dictantis of
tensiua demonibz attribuentes luce·xi· In belze
bub principe demoniorū erant demonia sed ne
mones impedimētū ignorantie eis dicat· quia
venit· In iudicijs ꝙfecta sciis et virtutibz et
nō erant vn· qz pauci viroz virtutū operū xpi im
tabant verum ꝙ pdicationem clarum et efficā
cem et nō erant qui audiret cū effectū qz pauca
comparatiue credidērūt et Tercio remouet im
pedimentū impotencie cū dicat hūg abbreuia
ta ꝛc· q·d· non et patz in ecclie in marepatō
ne hic cōtez declarat ꝙditum et primo ponit
hic declaratio sed subdit quedam obiectio ibi·
Iuē est· Declaratio vō ponit primo qntū ad ex
clusionem impotēcie cū dicit· ecce in manu pa
tronemei ·i· in vbo meo deserui fidem matris
·i· sectā potero sicā cū voluero sicut fecit in exi
tu de egypto· in duam tēlos tenebras sic enim
fecit tpe sue passionis· et sectā ponam opimē
tū eoz· i· ingredinem Sed declarat ꝙditum
qntū ad exclusionē ignorancie cū dicit· dns
dedit mihi linguā eruditam· i· loquētem ex ī
teriori cognitōne qz ihūitas xpi fuit plena oī
bz sciis et virtutibz· ut sciā sustentare eū qui
lassus ē hoc est in hebreo et libris eorū· i· monē
eū ad tollianeam patrē vbo predicatōis mee et
qm xpc est duplex scia una diuina et etna Mi
a temporalis et humana et utraq est a patre ī
filio sedm duplicem naturā Ideo subdit· erigit
mane mane erigit michi auris· ita q primū ma
ne accipit ꝙ etnitate in qua filius habet sci
enciā diuinā a patre et sedm ꝙ instante missio
nis in qē iuste sciam in finem Tercio declarat
ꝙditum qntū ad exclusionē mimicie ex pte
voluntatis p hoc q saluator ihūs xpc ex magna
mansuetate sustinuit passiones multas ꝙ omnibus
nī dē· dñm deus ·i· pater aperuit michi aurem
mansuētō michi fuerunt passionē meā ꝙ populo
ego aut nō contradico· imo dicit fiat voluntas
tua ag· xxvi· loquēs de passione sua vetus sum
nō abu imo q̄entibz xpm ad mortē abuti ob
uiam Jo·xviij· Corpus meū dedi flagellantibz
ut patet in euangelijs et genas vellentibz luci
nō sit stipatum in euāgelijs q vellent eius bar
bam nī patius fuit hoc sustinē sicut et alia
maiora et forsitan sustinuit qz nō oīa scr stp
ta faciem meā nō auerti· hoc patz in euāgeli
is dñm deus ·i· pater auxiliator meus p
bens in voluntatem et q stantiam patiendi· et
ideo nō sit confusus qz ꝙ passionē suā trānsiit ad
gloriā siue resurrēōnis Corpus etiā eius ma
nuū fuit hyoncrifice sepultū· Ideo posui ꝛc· i· me
exposui ad sustinendū quecūq aspera· Iuxta
est hic soluit quedā obiectio iudei ei diuerūt
xpō Jo· viij· tu de tipō testimoniū phibes ei
timoniū tuū nō ē verū saluator videt tes
timoniū phibet de me qu meū ē pater et
ista vīsio pinsa in spū sancto pone hic cū
dicit· vūe est qui iustificat me ·i· pater qui de
ē merita filiū ꝙter vnitatē ecclie et distinctio
nem ꝙsone iustificat· aut filiū faciendo opa
diuina p xpm ꝙter qd ibidem dicit saluator
Jo·x· opa que ego facio in nomīe pris mei illa
testimoniū phibent de me· quis quadrat in
sedm veritatem· q·d· nullus vrm xpc eni legit
frequēt imposuisse indeis silencium ꝙter vita
tis emulatiā ecce dns deus auxiliator meus
in mea passione modo predicto· quis est qui q
despnet me ·i· iuste· q·d· nullus fuit in iuste
ad mortem condempnatus primo p sacerdotes post
p prelatū sed ex ipe repertum est ceti mū qz
prelatus p Tiberiū imperatorem fuit missus in
exiliū· et ibi ignominiose mortuus· et sacerdotes
p totū fuerūt infecti in destructione templi
dicit enī iustū ee sacerdotes cū templo pire Ideo
subdit· ecce omēs qi vestimētū gerent· qntū
ad mortuos in exilio et timea cōtinebit eos qn
tum ad infectiones gladio sicut timea assu
mit vestimentū quadrum violenta· Quis
est vobis hic cōtez gaudet mendulos mitiū
et primo arguit eoz culpam· d· quis ex vobis
timens dñm audiens vocem serui sui· i· xpi
ionē forme serui assumpte· quis ambulauit
in tenebz ·i· ignorancie· et nō ē lumen ei· si
credit vobis suus· q·d· nullus Ideo subdit speret
in nomine domini· i· quilz fidel' Sed subiu
git penam cū dicit· ecce vos oēs accendentes ig
nem· i· ex mendulitate vīa meremi q stratam
mm eū citate et regione vīa et sic fiunt fini
p ēcutum romanoz et qz factū ē hoc sedm or
dinem diuine iustitie subdit de manu mea
fiet est· dormietis in doloribz· i· morietis mig
·n· gulis inducis tot et tantos dolores sustinu
it sicut in obsidione et destructōne ihrlim per

tvatū ut pz̄ per Iosephū libro de iudaico bello
et alios hystoriographos illius tp̄is manos-

¶ Cap. sm. lu.

Audite me. Hic removet spm impedi
mentū ex dilatōne p̄missi et hoc ē
q̄ libenter p̄ xp̄m fiendū tantū dif
ferebat. Et si quis habēt aliqui iudei q̄
illa libenter audiēt et ideo hō removet mil
lo tp̄e et p̄mo confert spes assequēdi p̄missū
Deinde infert timor tm̄ malū pene hinc libera
tionis amicum ibi. Audite me. p̄mū fuit du
plicat. s. exemplo et v̄bo sēm ibi. attendite ad
me. Circa p̄mū premittendū q̄ Abrahe facta fuit p
missio de obtentu terre ei gentium yeū. xv. cū
ista p̄missio tūc nō fuit impleta sed post qua
drigētos annos ut ibidem cū finaliter fu
it impleta. Ppter fidem Abrahe et hanc que eius
dem fidei fuit et ex hoc excludit q̄ dilatio aduē
tus xp̄i nō debuit iudeis diffidentiā inducere
Secūdo q̄ et hoc ponit exemplū cū dicit. Aspe
cte ad petram xc̄. et vocavi abrahām petra
Ppter fidei firmitatē q̄ vnū vocatū eū. i. solū
sine ꝑle et benedixi ei. q̄ferendo ei bona tp̄alia
et spūalia et multiplicauī eū. in multitudine
ꝑole. p. ysaac. p. iacob et filios eius
Contra excludit intentū cū dicit. consolabitur
tm̄ dns. sion. i. ecclām que vocat sion. ex q̄ ibi
cepit erit dom̄ ē sup̄. q̄. tm̄ et plurib; alios lo
cis et consolabit omnes ruinas eius. ex diuisis
erroribz ceci. m ꝑole iudeor. ex mala doctrina
doctor quos amouit xp̄s p. sua doctrina. Ppter q̄
dicit saluator de eis. iohānis. xv. cecidit et ducēs te
ipōr. et ponet desertū eius q̄si delicias. q̄ iudea
bonis spūalibz erat desita sed p. xp̄m fuit im
pleta potissime p. effusionem spūs sancti in
signo visibili. Dicit q. et in plumbis alius locis.
Gaudiū et letitia xc̄. q̄ spū sancto repleti loq
bant magnalia dei letitia manifeste et astātes

Attendite. Hoc tercio removet dom̄ impedimē
tū illud et p̄mo removet impedimētū. Sed con
firmat dom̄ ibi. Levate. Removet aut impedi
mentū. in hoc q̄ asserit aduentū xp̄i de ꝑpinq
et p̄mo certitat attentato ei dicēs. Attendite xc̄
q̄ mutant hic magna et ardua. s. lex euā
gelica cū dicit. q̄ lex a me exiet. et q̄ de lege e
intelligunt oēs dicit. et iudicium meū. sm
legem meam. in lucem gentiū requiescet. q̄d nō
p̄t intelligi de mosayca que fuit data vni po
pulo tm̄ sed lex xp̄i diffusa est p. orbem vniuersū
Et. dicā dicat hic q. iste fuit qui dicit de
plenie implebit. iij. tm̄. Vbi dicat dom̄ tuā
veritatem ꝑ labia mea labuī eloquū ut manerēt ecc̄ia
in nomine domini et finirent omnes homines vno
q̄d sm omnes catholicos et hebreos expectantes
refert ad tempus xp̄i et hoc patet q. aliqui expo
sitores catholici magis inducūt li quorum ad hoc

q̄ iudei exponētes q. dicit hic q. lex a me exiet. re
dicendo q. intelligit de edicto tyri p. totū suū im
perium publicato. s. q. iudei redirent libere in tram
sjam. Contra expōnit legislator cū dicat. Ego
et iustus meus. i. xp̄us qui de iustus absolu
te et antizonomastice eo q. nō solū est iustus
formaliter ut alij sed etiam effective alios iusti
ficando et brachia mea populos iudicabūt. i. apli
qui dicit brachia corpis ecclie sicut et xp̄s cū
put quibz dicit. Cū sederit filius hō
minis in sede maiestatis sue sedebitis et vos
sup. sedes iudicantes. xij. tribz. Ita me insule. i.
gentiles ut dicit ecclā hebreu. exspectabunt
sicut geni de lux. et xp̄s erit exspectatio gentiū
et brachiū meū. i. xp̄m qui brachiū dominī de
mostrat huic. ut videbit. iustificabit. legem eius
recipiēdo. ¶ Levate. Hic confert confir
matio dicti p. stabilitatē xp̄ianē cū dicit. leva
te in celū xc̄. i. q. sidente in stabilitate supio
et inferioz corpis. qua celi sicut firmi stabi
lient aduentū enī xp̄i precedet ignis deflagra
tionis purgans celū aereū et etiam. vel si tel
lugat de celo sidereo p. hanc liquefactionē intel
ligit cessatio a motu qui cessabit in finali
iudicio. et hoc tacto ceo et sicut hic habūt. q.
igne deflagrationis morientes omēs qui tūc vivi
repient. Salus aut mea. i. xp̄s qui dicit salus
a deo data. et iustitia mea. i. xp̄us similiter q.
Ppter excellentiā iustitia nō solū de iusto in co
certo sed etiā iustitia in abstracto. ¶ Audite
me. Hic confert tollit timor mali amicum recep
tionis. n. fidei xp̄i amicta erat ꝑsecutio mali pe
ne ꝑter q̄d saluator dicebat apostolis et p. oēs fi
delibz alios. Ioā. xvi. venit hora ut omnis qui me
ficat vos arbitretur obsequiū se ꝑstare deo et hoc
putabunt in ꝑsecutōibz ecclie ꝑtitis. et in ꝑsecu
tione antichristi magis apparebit. Primo ergo tollit ti
morē ꝑsequentiū gratis. Sed antiq̄ salutet ibi
quis tu ut timeas xc̄. Primus aut timor au
fert p. hoc q. ille ꝑsecutōes oīdūt esse et
breues xc̄ asperata et futā ē ꝑpetua Sed dicit
Audite me qui sitis iustū. i. xp̄m p. fidem cog
nositis legem meā. s. euangelica ut declaratū
est supi. In corde eoz iudicata et firmata. nolī
te timere opprobriū hominū ꝑter xp̄m sed magis
gaudete q̄d fuit impletū Act. v. Ibant apli
gaudentes a conspectu consilij qui digni habiti sūt
p. nomine ihū contumelia pati et idem apparet
et apparet in multis locis. Sicut. n. vestimētū xc̄
. i. cito morient ꝑsecutores et rodent eos omnes
salus aut mea. i. xp̄s in sempiternū erit saluans
fideles suos salute etna et sic aduentū eius de
sidentes ysaias ꝑhibet ocando exclamat. Exsur
ge consurge. et duplicat ꝑpter duplicē xp̄i ad
ventū primū et secundi. et inducere festinādum
ad saluandum ꝑplm tuū et ad hoc adducat eum

plū pītor tempꝰ · d · mīq; tu ꝓuulsisti supbie
ze · i · plȝoem qui supbuit contra dnm · d · nesdio
dnm et ifl' nō dmittet creo · v · de cad dnto
ꝓt malicā qua filios ifl' oppmebat · muste
creo · i · ꝓter qd dr de plȝone ꝯce xriu · dnchō
magne qui cubas in medio fluminū · nō mīq;
tu ſtatuſti mare ut lȝet creo · xriu · et mīe · i · te
pe gre qui redempti ſt a dnō ihū xpō veniet
ad vnitatē fidei ecclīa ſtue et veient in ſyon · i ·
ad ſtam ciuitatē que vocat ſyon ut pdem eſt
pe eccam ꝑ ſyon hic intelligi ecclīa triumphās
que que vocat ſyon in pluribꝰ locis ſacre ſcpture
vñ lȝeb' cap · accessistis ad ſyon montē
et ciuitatē dei viuentis ihrlim celestem et
multoꝝ milia angelorꝝ frequentia ad quā ve
nit fideles xpi poſt hanc vitam et hunc ſen
ſum acquirit littera ſequēs · et lectica ſempitina
ſup capita eorꝝ qō nō pt ihc in pria vita ſdō
ſubdit ego ego ego et nō alius aſſlabor vob
conſolatione etna q a ſolo deo pt dari. ¶ Qō
tu · hic cōſtet amouet timoꝝ antixpi et hoc
duplicat ihc · ꝑ · a · pmt ibi ego aut · pma nō
uero accipit ex breuitate tpis qz licet ꝑſecu
tio antixpi futura ſit valde grauis tn erit breuis
tempe qꝛer qō mm timēda vñ ex cap · xxiiii · niſi
breuiati fuiſſent dies illi nō diceret ihc · quos tu
ut timeas et alloqꝛ ꝙlibꝰ fidelem futura tpe
antixpi q tū ſit pertinentia in xpō nō debet a
mente ꝑſecutionē antixpi timoꝝ deiecte a bono
ab hominē mōrti unusquisq; enī erit homo punc
cito mouet poſt aſſertionē dīm ſdō ſubdit
qui qi femū uti auferet · femū dr cuius in virtē
ſi ſupueniat aſtus inedentia ſiccat xpūs aut ſtene
ſic antixpūs cuius in ſua ꝓtate mēſiciet a deo re
pente · et oblitus es domini creatoris tui · hoc dr
q illis qui curā a fide l' oſtacula moꝝ timoꝝ an
tixpi ſdō ſubdit · et formidasti iugiter et omnis
die et mōnabiliter · a facie furoris eius qui te
tribulabat · tunc cū erit tribulatio magna
qualis nō fuit a principio mūdi ait xriu · et
pruerunt ad pdendū disponet et antixpūs tō
tius ecclīe ꝓtum xpianoꝝ · acto venerit · i · uelo
cat · attingat grandū ſue ꝓtatis gradiens ad a
prendū ſuū peſſimū mcātū actū xpiānoꝝ · In he
breo lȝet ad lauandū qd exponit ſchā · de
lauatione ſeu defectu aquarū licet ad alaū ſe
ſit ꝑ hoc gr ſm intellectū nrm deſignat q ſi
cut ꝓtus antixpi acto aſſentiet ita acto defia
et ſdō ſubdit · et nō mēſiciet uſq; ad mētionē
b · xpianoꝝ morte repentina pūctus
In hebreo lȝet et nō morietur mēſitōne · i · hūa
nō gladio ut deſiciet pane et · i · nō morietur
fame ſed nec gladio ſi dīs mīt ihc xpi filio
ſm qd dr ꝑa ad theſſ · v · qui dns ihūs xpūs
mēſiciet ſpū oris ſui ¶ Ego aut ſum hic
pomt iō ꝑa ad tollendū timorem antixpi
et accipit ex conſolatione fideliū illā ꝑſecu
tionem ſequēte ꝓt qd eſt mm timēda et qz

oppetat uix ſe poſſit magnis eluceſcēte ſdō ꝑmo
pomt magnitudo tribulatōnis ꝓcedentis ex
ſubdit aſſlatōnis ſequēte magnitudo ibi ·
ſdō audi · Circa ꝑmū deus pat alloquit fi
lium qui defiat antixpm et conſolabit ꝓlixi
ſuū ait dr Ego aut ſū dns deus tuus · i · ne
ignauitas tua a me treate · qui circūdas mare
fre · i · ſtatu tribulationis in mundo venire fedi
ordinē ſtipis mee et iuſtitie · poſtu vbi mea
in ore tuo ad annūtiandū euangelium ꝓpter qd
dicat ꝙ ſo · vii · mea doctrina nō ē mea ſi eius
qui miſit me · et in umbra manus mee ꝓtexi
te iudeis te volētibus occidē qd tū nō ꝓmiſi ſi
cut ad aplationem doctrine tue ſdō ſubdit ut
plantes celos · i · homines contēplatiōes · et fū
des tram · i · actiuos utrumq; · n · vitā ꝑficiunt
xpūs · ſi cōtemplatiuam et actiuam · et dicas ad ſyō
on · i · ecclīam populo meus es tu ꝙ ſuſtepō
nem lapſum et hoc ꝓpter q vbi ifra nō ſt
ꝓphus deū ad ydolatriam ut aliqui exponūt q
plius ſyon nūq fuit ſub dño vſque et qd
dicat xpūs ecclīe in antixpi ꝓſecutōe ſubdit
eleuauē a ꝓſecutōne tpali ad pacem qntū
ad omēs qz illa erit vltā ꝓſecutō ecclīe eleua
re de culpa ad gram qntū ad pemētes qui
timoꝝ antixpi cecidēt aſſurge ad accipiēdū
pmū a xpō veniēte ad uidendū ihrlim · i · ec
lōmbra dicta ē · que bibiſti de manu domini · i ·
ex eius pmiſſione et ordinatōne calicē ire ei
uſq; ad ꝓſecutōnem antixpi · uſq; ad finē ut
lucas ꝛc ꝙ hoc deſignat magnitudo tribulatō
nis future antixpi tpis ꝓcedē tū q hi uſq; hoc
accipit exclusiue qz finis calicis ē antixpi
et eius ſatellitibꝰ refutato ut videbit poſtea
nō ē qui ſuſtentet eam ꝛc qz null de principib;
xpianis audebit ſe ponē l' reſiſtē potit antix
et ad idem facit qd ſubdit et nō ē qui appre
dat manū eius ad cōtinendū eam de tribula
tōne · licet ei Enoch et helyas tūc ſe opponēt an
tixpō tū mēſiciendi ab eo · duo ſūt · b · mala pe
ne que occurrēt tibi que poſt ſubdit ſdō mēpo
nit · quas obrisabit ſtus te · q · d · nulli aut
pauci et ſtud reuitat ad illud qd ꝓdictū eſt ·
nō ē qui ſuſtentet eā · que aūt ſint duo mala pe
ne ſdō ſubdit vaſtitas et atritō et exponēdo
ſubdit et fames · et ꝙ idēſt · i · fames ꝙ qua po
ſita ē atritio itū q licet ibi ponāt quatuor ſm
nomē ſūt tū duo tm ſm rem · que aſſlabit te
· q · d · pauci aut multi cuius cauſa ſubdit ſtus tui
qui te poſſent aſſlam ꝓiecti ſūt mortui · cuius cau
ſa ſubdit dormierūt ſompno mortis · in capite
omīm viaꝝ cuiuſq; ſepulcrum ſicut orit · aiāl ē
immūdum ut lȝet Deut xiiii · et dealbat deus
origis plēm indignatōne domini hoc dr ſm
eſtimatōnem hoīm qz tribulatio antixpi ordi
nabit principaliter ad purgatōnem et mundum
electōrum qui⁹ tūc eſtimāt hoīes mūdū deum
contra eos dē offendiſſe · ¶ Idcirco · hic pomt

sequēs consolatō ei dicat. Jdcirco audi hec pauper tula. i. ecclā cui depauperādā p angustiā & diuicijs acceptus. et ebria. i. plena et nō a vino sed a tribulatōne torculeto hoc dr. p sequendo parabolam de potentibus talibus pdicta. Hec dicat dnātor tuus ad te consolā dū qui pugnat p pl̄o suo in cruce ligno in humilitate assūpta. eate mihi de manu tua calicē soporis. i. penā tribulatōnis fūdit talibus indignatōis mee de manu tua ab stulti nō adiecias ut bibas illū vltra q̄ tribulatō ecclie tpe antexpi erit vltima et poena illi. i. fundit talibus resuatū in manu eoꝝ qui te humiliauerit. s. antexpi et satellitū ei⁹ et dicent ad te tue. i. tibi meliare ut incedam⁹ sup iram. Jntendā em antexpi erit totaliter gentilem ecclesiam. et postquā ut iram corpus tuū q̄ corpi fidelium tuoꝝ oratiōes remanebūt sup eam sepulta ut dictū est ira q̄ homies et bestie poterūt sup ea insultare.

¶ Explicit. lu.

Consurge. Aliqui expositores multiplicia exponūt istud capl̄m de libe ratōne pli iudicis de tribulatione sancti p cyrū de qua frequēter supra dictū est. Sz salubrius melioꝝ iudicio nō videt hoc ouenienter dicī q̄ paulus apl̄us in epla ad hebreos humanitus dictus et a spū scō plenus illo q̄ hec in hoc capo. q. pulchri sup montes pedes annūciātis et pdicantis pacem &c allegat hoc dictū de pdicatōne euāgelij Esa. v. Jdcirco nō videt anticipanter exponi de nūcijs cyri missis p imperiū suū ad publicandū edictū de licentia dandi iudeis re diendi in iherlim ut ista exponūt. Jtē Ra. ta. sup istud capl̄m dicat q̄ iste consolatōnes vltrā. b. pōite ab isto loco usq; ad finē libri nō dicūt nisi sup captiuitatē eorum p quā intelligit romanū imperiū q. postea inde os in ista captiuitate in qua sē a qua liberari exspectauit p regem messiam et sic sm eū hoc capl̄m intelligit de tpe xpi et in hoc venit dicat licet erret exspectando futura. q̄ iam ē p̄terita. Jgit sequendo sensum apli et dicti Ra. ta. in hoc q. etiner vitare pdictā anticipationē q. in hoc cap⁹ removet triū impedimentū liberatōnis fre p xpm q̄rum ad me dulos q̄ puenit ex contemptu hostilitatis principes eni sacerdotū et scribe de aduentu xpi minus rationabiliter sapientes exspectabant cū tpaliter regnaturū et dnīū a romanis ablatum. et ideo cū iudeis cum eis hostilem ablationē et paupertē et contemptū tenerūt docētem contempserūt eū et sic fuerūt extranei a fructu sue redemptōnis pnātis et hoc iuste q. aduentus eius fuerat pnūciatus in principio zach. ix. ecce rex tuus venit tibi iustus et saluator et xpe pauper q̄ sim omēs docto res hebraicos de aduētu xpi intelligit. hoc q̄ impedimētū removet. hic offendo q. hūiliatio xpi fuit dispō ad gloriā sm q. dr phil. ii. hūiliauit semp factus obediens usq; ad mortē mortē autē crucis q̄pp q̄ et deus exaltauit illū &c et nō solū post mortē fuit glorificatus sed etiā ante in opibz miraculosis et ad declaratōnem sue dignitatis q̄pp q̄ xpō petenti Jo. xvi. clarifica me patez &c fuit fuit clarificauit et iterū clarificabo. i. clarificauit te in miracul' et iterū te clarificabo p gloriam resurrectionis et sic ē in corpe mistico xpi q̄ ē ecclā q. post depssiones eius p iudeos et gentiles eleuatus ē in magna gloria ecclā tpaliter et in ipis depssionibz fuit multū eleuata spialiter in receptōne spūs sancti et in miraculis que fiebāt p apl̄os et alios sanctos in nomīe xpi. ut p3 in actibz apl̄oꝝ in pluribz locis et in sanctoꝝ legendis. Prodin hoc q⁹ prīs capl̄m in duas ptes dividit. q. primo ondit anticipatū in mistico corpe xpi. Secō in ipo capitulo ibi ecce intelligit p̄ma in duas q. primo describit ecclie depssa sublimatio pro eius dilatatō ibi q. pulchri p̄ma in duas q. primo ondit anticipatum pro adducit exemplū ibi q. hec dicat Secūda p̄mā ybā alloquit ecclām primitiuā dicēs. Consurge consurge ad opa virtutū et duplicate lu consurge. ad maiorē exercitatōnem indies fortitudinis tue pon. ad tollendū ostendit adiuti q. ecce post ascensionē xpi ad celos facta est pssecutō magna in ecclā Act. viij. et postea Ro me p neronem et alios plures pssecutores ecclesie sed q. post pssecutōnes secuta ē pax et honor Jdcirco subdit indies vestimētis glorie tue et hoc fuit impletū Constantinus imperator⁹ tempe quo pacem ecclie p totū romanū imperium dedit et immobilit eam honorauit q. nō adiecet vltra ut incedat p te sc te caldeo et vbistaldo. mercurialibus. i. pssecutor gentilis et iniquus. i. pssecutor iudeus tu autē contra hoc obicitur q. post mortem Constantini quidā pssecutus ē ecclām et postea Julianus apostata. Dicendū q. ille pssecutōnes nō fuerūt tante q. deberēt ecclām ab honore nec diu durauerūt quia eni in bello fuit occisus et apud thessalonicam capite truncatus Julianus ecclām apostata a sto imperio fuit extinctus p̄t ecclā dicta q. illa dicō vltra cū dicat nō adiecet vltra nō imporet sp pertinacitē apte post sed diminutionem tpis detentum et aliqn nō multū longū stare dicitur fuit plenus. q⁹ capo toto autē tempe constantini post eius baptismū vniuersal' ecclā fuit in pace et honore. exurge de pulue. i. de p̄ cedenti abiectione l'de pulue ad hoīm q. mi te xpiam fuerimus adimpnati ad fodiendum et deportandum lyaenā vnde pulueriz alibi' qui omīb fuerūt absoluti de mandato Constantini

sede yhelm̄ m sede yoneos q tūc fuit mpletū qñ
roma q erat caput mūdi fuam ē sedes sūm pon
tifias p Constantinū sede mpiali tñflata ap̄
Constantinopolim. sīue vmaula colli tui. qua
oñe vpiam m duisis ptibz orbis inuenerit p
Constantinū fuerūt libenter. gratis venūdi
ri estis. i. sine causa deputati opibz seculibz et
sine argento redmendi. q Constantinus nō ac
cepit inde pecuniam sed magis eq̄ pecunias su
as distribuit p orbem ad edificatōnem eccl̄ar
et sustentatōnem nūciorz. ¶ Quia ȳ dicit
hic addiuit ex̄emplū ad ppositum. et pone ȳ
duplex exemplū pmū est de defensu ppli isr̄l
m egyptū cū dicit. In egyptū descendit ppl̄s
meus m principio de q̄ defensu hēt gen̄ xlvii.
ut colonus esset ibi. i. hīnator ad habitandū
sine pculo sed postea fuit ibi multū de
pssus et afflictus sed dns liberauit eos Isra
ēl libenter hic nō exp̄mit q̄ erat nota et
famosa et ideo satis erat intelligi p hoc q̄
descensus in egyptū tangit et idem dicēdū
de 2o exemplo cū subdit. et assur. i. rex assi
riorz absq; vlla causa inuasit caluīpnatus ē eis tñ do
mn̄s imminebat liberauit vpi tpe Ezechie
ut hēt xxxvi. Ez. ¶ Contra applicat exempla
ad ppositum cū dicit. et mīe q. mihi hic. i. in p
sentōne ecclie. q. d. decet me eam liberare et sū
dit causa. qm ablatus ē ppl̄s meus gratis.
q: in pmutua ecclā mihi fuerūt ablati p occa
sionem de pnā vita et inuler de locis suis p
mercationes et cultia. dñatores eius in
q: agnit. q: videi sub qua dommo primo fuit
ecclā in iudea et ihezlm mq; tuetiuerit po
pulū vpianū et postea imperatores romani et
eorz pfecti. et ingre tota die nomē meū blas
phemat. b. nomē vpi qui ab infidelibz ma
gis et detrect̄oz fuisse dicebat. propter hoc. i. p
ter murmur dictis suos ppl̄s meus. b. vpi
amē nomē meū. i. efficaciā nois mei p ex
pugnam sue salutis sicut vocor ihūs. i. sa
lus vel salvator. In die illa. b. notabili et
famosa qñ constantin̄s receptis baptismate q
ego me qui loquebar in humanitate assumpta
discipulis meis dixit assum p salvatōne ef
fem et ecclā in pria psona q̄ Constantin̄s de
baptismo surgēs confessus ē iudeis ihm vpm.
¶. Dñe pulchru. hic cōtra describit ecclie di
latatio p pdicatōnem apl̄or. alioz q̄ discipu
lor eī dicit. q̄ pulchru. i. valde pulchru super
montes. i. tyrānos pncipes fidem recipientes ad
pdicatōnem pdictor. annūciatis et pdican
tis pacem. i. legem evangelicā q̄ ē hec pax
et amoris pt ecclā hec hui exponi debuisse q
statim missis p orbem ad denūciandū eccl̄ie
pacē ex pna expō manifeste apli
ne supdictū ē et eciam ipe sequēte in qua sub
dit. dicens tuus ihon regnabit deus tuus. apli
ens et alii pdicatores eccl̄ie pdicauerūt et p
dicauit regnū vpi ppe qd̄ dr̄. xxxiii. et pdica
bit hoc evangelium regni dei unde in fine le
gendū. sōz cōtra ponit regnāte dño nō
ihū vpm̄ dei. Vox speculatorz tuorz. i. pdicato
rum dni qd̄ dr̄ Eze. iii. speculatorē dedi te domui
isr̄l. levauerūt voces simul laudabūt te concrepant gras agendo q: oculo
ad oculū videbūt. i. sensibiliter cū quidē dom̄s
non videntes multitudinem gentilium christi
ad vpm̄ et hoc fuit impletū tpe Constantini
anno em̄ quo baptizatus fuit tanta mlti
tudo credidit ut duodecim milia et amplius
baptizandi assisterent. ut hēt in gestis sci
pilestri absq; mulieribz et pvulis. Jō subdit. plaudite et laudate simul deserta ihrlm
. i. loca fuerunt vpi dedicata que an̄ tempus
Constantini ita fuerūt deserta q: nullus vpianus
nisi furtim audebat accedere. dz Constā
tinus p totū orbem iussit ea apiri et a fideli
bz frequentari et alia de novo edificari. paul
dommus brachiū sanū fuit. i. filius qui de vmbra
pris pma ad lucem p̄ pdicam vpi dei virtute
rec̄. et sic dr̄ brachiū dominū eo mō loquendi
q: prius seculare dr̄ brachiū seculare in oculi
genitū q: pdicatores a tempore Constantini
liberius potuerūt vbiq; desiderē et multe vul
de exemplo imperatoris evangelii fuerūt ad fidem
xpi generaliter relicti. Jō subdit. recedite recedite de cultu nolature. polluti nolite tan
gere. i. nolite extendere manus vras ad opa
pdor et q: nisi fr̄e eccl̄ie debent ee mundiores a
lijs Jō subdit. mundamini qui fertis vasa do
mini. et qui estis deputati ad cultū dei sicut
leuite in veri testamēto qui portabāt vasa
cultus tabernacli. qui nō in tumultu exibitis
. i. p violenciā armoz q̄ dr̄ ypocrite multos q
fessores et nistros dei inuenientes q̄s ostium
mq; libere absolut. nec in fuga salvabimini. ne
cesse fugiendo et inde fugiendo. predet enim
vos dominus p Constantinū liberando. et con
gregabit vos deus isr̄l cū fidelibz aliis ad
laudandū deū in ecclis. ¶ Ecce intelligat
hic audit quidam in capite mō ihū vpm̄ qui
fuit humiliatus et exaltatus ut supdictum est
et vtriq; metrum ponit. ȳ cū dicit. Ecce in
telligat servus meus q: hēt spiritū divinū
ab etio et humanū ex tempe et q̄ intelli
gat de vpo ad humanū patet p tñslationē cal
tacum q̄ dr̄ turpe apud hebreos et tante
auctis ē apud eos q: mille ausi fuit otia
dicē que tabis ē hic. ecce pspabit servus
meus messias. propter q̄ antiqui hebrei ab
isto loco usq; ad finē. lxx. exposuerūt ad hūc
de pona vpi et exaltabit ad unitatem sup
positi dñi vel alit exaltabit in sua resur
rectione et elevabit in sua ascensione et sub
limes erit valde scdm ad deitatem dei patris
ora vltō et dominum quidem ihūm xp̄m pfes

SAIA

locutus ē eis assūptus ē in celū et sedet ad dexteram dei. sicut obstupuerūt multi sup te videntes mirabilia aīe passionē facta ait vnus pro omnibus hominibus mirari se dicentes qualis est iste q. venti et mare obediūt ei. et similiter de resurrectione xpi audiendo miraculis affirmatum ait vnus admirabāt de verbis sup doctrina eius sāt n. docens sic patrem ihūs sic magister. i. virtuosus erat mīt vultus aspectu eius qui fuit conspectu et colapizus cesi iste aspexit gentes multas. i. mūdabit sic sanguine et baptismate sup ipm ornabūt reges os suū qd vidimus implerī in regibz quisq ad fidem quinos salui ornēt ora nra a blasphemiis sic fecit eam suos subditos ornare blasphemos puniendo. qua quibz nō est narratū de eo videntib. credendo et isti sc gentiles ad quos prophete missi nō fuerūt nec audierūt ipm p sonalit predicantem sicut iudei xpc qd dicat saluator ait vo. nō sū missus nisi ad oues q perierūt domus isrl. c. ad predicandū in psona xpi.

¶ Capitulū. lvj.

Quis credidit. Iu. da. et Andreas exponit hoc capitulū ad litrām de quibō iudeor dicentes q prophete de illo loquūt. tamq de homine vno ex nō loquendi qd dr exo. iiij. cto filius meus primogenitus isrl et ad iesumādū et humiliandū se p eis. sicut septuā est ysaie. liij. nē ait vulnerauit et propter maiestates mas attrita et apter scelera mea etc. Et qa p3 q. sedm istū doctorem hoc capitulū loquit de xpo ad literā hoc etiam p3 p scripturas nouū testamēti q sc maiorib litteris quas a iudeis nō recipiant qd enī dr in principio capli. Dne quis credidit ro. Jo. xij. dicit impletū in xpo ibi. Ut sūt et qd postea sequit de langueoes meos ipe tulit ro ait viij. dicit impletū ee in xpo similit qd postea sequit sicut oues ad occisionem ducet ro vsq ibi. qui abstulit e de terra viuentiū. act. viij. dicit dom ad literā de xpo similit qd posse a subdit et cum sceleratis reputatus e ara xv. dicit impletū in xpo. Christo sequēdo hāc sanā dicendo q hic posuit remedia contra impedimenta predicta sicut fuit et dixit capo. l. Et duxit in terrā pces sedm terra remedia secm ponit ca. liij. Terciū. lv. ca. primū aūt impedimētū patiendi fructū de temptōnis xpi fuit iudeor pauū contra qd ponit hic remediū passionis xpi que sufficit ad delendū omne peccm quātū est ex se et diuidit pris capli in duas partes q primo ysa. ponit ea dicenda designat illa tempora dicendo quis credidit auditui nro. i. passionis xpi misterio qd ego et alii prophete audiuim a spiritu sancto p̄dixit enī ysaias p phās iudeos p maiori parte nō credituros. sm qd dicit Io. xij. cū tanta signa fecisset coram eis nō credebāt in eū ut sermo ysaie impleret quē dixit Dne quis credidit auditui nro ro. et sequit et brachiū dīi cui revelatū e. q. d. pauci valde et iaplete. ¶ Et ascendet. hic cōitet prosequit dicendor ordinē et primo quātum ad modū nascendi ro aī dicit. et ascendet sicut virgultū coram eo. i. coram deo pre et sicut radix de terra sitienti. i. de virgine nō humecta tota l' seminata humano semine. ¶ Et nō e hic cōitet prosequit ordinē sui quātū ad tolleranda passiones et primo describit eius passionē ignominiosā sm nos fructuosā ibi. ipe autem. Tertio e finalit gloriosa ibi de angustia istius diuisio nō e sic ppria qa pces in aliq cohabāt et sic e cōitet p totū librū istū sicut a principio fuit dictū. Circa primū dicit et nō est ei species neq decor. quia enī sm veritatem xpc in humanitate assūpta fuit speciosus forma p filios hoīm pce xlmo. tū iste speciositas fuit de tempore natiuitatis ei aplis in facie eius inflammatū et lucerem claudentibz et spuens eam sedentibz et videntes et nō erant aspecto. qua p horrore auferebat hominēs faciem et desideratus eius loquit apte in psona sua et aliquor sanctor inducit xpi desiderium sm qd dicit aīa x. multe regiones et apte desiderauerūt videre que vos videtis et nō viderūt. et nouissimū virgo. i. valde abiectū. virū dolorū. i. multi et magni doloris exptū passiue sicut vir sanguinū dicit qui e effusor multi sanguinis actiue. et scientē infirmitatē. s. carnis absq tū pcto. et qi abscondito vultus eius p verecundia. vñ nec ire putauim eū. nō solū saluatorem sed nec eaī hoīem aliquo vilorem. et loquit hic apte in psona iudeor tpe xpi existentiū et ammirant se eis quātū erant de populo sicut Daniel quidā se cū proceribz enormibz qui fuerūt regno inde. v. ca. quibus precepit nō iurasset vel languores meos ipe tulit. i. infirmitates cis mis ut famem siti et similia. que vō fuerit in eo sicut ysaias vult. et nos reputauim eū qi leprosum. i. vilem et abhominabilē ad modū leprosi. et percussū a deo et humiliatū. apte per cuius plagā nos sanati sumus. quia imposuerūt eum s̄ videt q. habēt demoniū et qd subiiciebat pilato et multa alia crimina ut patet ex decursu euangelior. ¶ Ipe autē. hic cōitet oēdit passio xpi nobis fructuosa qz nō passus fuit apte pcīa aliqua

sed p̄ pcās mās expiandis et hoc ē qđ dicit ipse
aūt vulneratus ē p̄pter miquitates mās. et
paret hī sī. dicat q̄ istud dicat m psona
gentiliū et vocat gentiles omēs p̄ter iudeos
d. q̄m aduēta messie gētiles iudeos iudeos
p eū mirabiliē exaltari dicēt q̄ afflictōes
quas mō sustinēt iudei in hac captiuitate fu
erūt p̄pter patrē gētiliū et in hoc ē contrariat
q̄ alibi in multis locis dicat q̄ hec captiuitas ē
p̄ē p̄ēm iuuli conflatilis expiandi exo. xv
xvi. omēs nos q̄si oues erauimus. q̄ nullus q̄
tēlaīq; ausus p̄ē euitare omo p̄ēm solitem
venale. et dominus posuit in eū miquitatem
omīm mrm. i. penam p miquitatibus omīm expi
andis et q̄ ipse hanc penā et magnā cruciā
te sustinuit. Idō subdit oblatus ē. q. ad passio
nem q̄ p̄ē voluit p̄pter obediētiam dei patris
et liberatiōnē hūanē gētis et nō aput os suū
vbis revelatis nūdo et iniurias rendendo
sed magis coā sibi falsis accusatibus et iniuste iudi
catibus tacendo sicut patet ex euangliō retrō pa
tent. ¶ De augustia. Hic notet oīdat ei⁹
passio finaliē gloriosa. q̄ p eam tulit ad re
surrōnis gloriam luc vlt. oportuit xpm pa
ti et resurgē a mortuis et ita intrare in gloriā
suā et hoc ē qđ dr de augustia. q. mortis
et de iudicio quo omēs precedentes ex diuīa us
tica detinebāt in limbo sublatus ē p potentiam
sue resurrōnis. gnationem eius q̄s e
narrabit qđ sm Ieronimū sup ais intelligit
de gnatione dimitatis q̄ enarrabilē et īcomp
hensibilē est. et nō trī ab hoīnibz sed etiā ab a
gelis ambos impossibile ē sciri gnationis se
cretū mens deficit vox silet nō mea trī sed etiā
angelorū videt tū michi saluo meliori iudiciō
q̄ melius exponi de spūali gnatione p mul
tiplicatoēm fideliū Idō subdit qui abscisus est
de tra viuentiū. p morte sepulcri ad quā se
cutā ē multiplicatio fideliū p̄dīm qđ dicit Jo.
xij. nisi granū frumēti cadens in tra mortuū
fuerit ipm̄ solū manet si aūt mortuū fuerit
multū fructū affert ad gnatiōnem vē etiā
filiū nō videt hic aliq̄ assequtam qđ dicit.
q̄ abscisus est ec. et p̄terea scelus pli expiandi
prussit eū. i. pcta pmisit et dabit impios p se
pulturā sua ec. i. iudeos impios et auaros da
bit in manibz romanoz in penā mortis sue
qđ tempe dñi fuit impletū. eo q̄ miquitatē nō
fecit. et sic mors eius fuit punitiōne digna. et
dic. q. potest notari contra eū in infirmitate
q. carnis q̄ deitas ē impassibil. p hoc aīt qđ
dicit hic eo q̄ in quitatē nō fecit p̄z flā ex
pō. Ita. ita exponēs hoc de ypocrito iudaico ut sup
dixī ē q̄ ab antiq̄o vsq; ad p̄nās ypocrite alle in
tabb miquitates fecit contra deū et pximū ut
patet ex decursu scripturarū nec dolus fuit i
ore eius qđ patet falsū de ypocrito iudeorū cū mē
omēs hoīes sint et fuerint multū mēdaces
et dolosi nō solū ergā alios sed met ipsos. si po
suerit aiam suā p̄ peccō accipiet si p quia q̄ē
aiam suā possuit p̄ peccō mūdi. videbit semen
longeuū. i. multiplicatōnem fideliū que est se
men xpi et hec multiplicatio secuta ē ad mor
tem eius ut pdīm est. et voluntas domini de sa
lute mūdi in manu eius dirigetur. i. p xpm̄ adple
bit p eo q̄ labozauit aiā eius. iccirco dabo vigi
landō pdictum et mortem sustinēdo videbit
resurrōnem suam et saturabit cruce ei et nō
ante hinc gloriam in tra et sic fiunt scientia
ex omī pte. in scīa sua diuīa et humana usi
ficabit ipse q̄ multos iustificabit. misi p xpm
et q̄multa redēit se indignos idō dr hic mul
tos et nō omēs et miquitates eoz. i. penam
p miquitatibz ipse portabit ex obediā ad pa
trem et caritate ad hoīnem. idō dispertiā ei
plimos. i. reddam ei plures de gentilibz q̄ ac
cepit de iudeis et fortiū. i. demonū de quor
fortitudie dr Job xli. nō ē potās sup̄ eam que
ei aperiat. duidet spolia. extrahendo pres de
limbo qđ fecit xpc in sua resurrōne. p eo q̄
tradidit et maxiā caritate in morte. vide a
rebam et ai hoc ofi sibilem. Idō subdit et cū
sceleratis reputatus ē. q. mei latrones fuit ē
rrens ut p hoc p̄ceps malefici⁹ impior a
vulgaribz reputaret. adhoc em̄ iudei impe
trauerūt a pilato ut duo latrones cū eo cru
cifigerent sed ce dei ordinatiē hoc fiēri est ut
hec scriptura adimplet ut dr ad̄ xv. et cū p
cauit multor tulit. q̄ tū ad efficaciā omī q̄
tū ad sufficaciā et p ministerijs xpc fuit
luc xxiij. pr ignoste illis ec. et ex hoc patet expo
sitio. in. falsi q̄ plus iudaico nō debet p gen
tilibz primo tempore erat p destructōe romani
imperii. et maxime p destructōne discipulo
rum xpi. vedm qđ dicit Jeronimus et p eius discipulos
omīs intelligit xpianos. ¶ Caplm. liij.

Lauda sterilis. Aliqui doctores catho
lici exponūt hoc caplm de reditu cap
tiuitatis babilonice ita q̄ eadem
gens. s. iudea dicat hic hīre vmi
et fecundi a tempe legis date qđ fuit tūc des
ponsata p legis susceptoēm deserta et sterilis
tempe babilonice captiuitatis sed hoc nō videt
hic bī dicti qđ sterilis et deserta p mittet hic
maiozē multiplicatōm plus exaltatiōnis et honois
q̄ hīrit vmi p̄ius aī reditū de captiuitate babylo
nica nūq̄ fuit postea in tanta p̄speritate q̄nti
ad multitudinem pli nr diuicias honois et hi
moi sicut fuerūt ris captiuitatem et maxīe tempe
dauid et salomonis sed fuit in sterilitate luctū
tia sua et afflictionibz multis ut dr ē sup.
xxvi. Ier in fin dicat eodem tō ecce sternam
p ordinem lapides tuos et fundabo te in sa
phiris. in q̄ denotat reedificatō ciuitatis et
templi multo excellentiē q̄ ante reedificatō vr
templi et ciuitatis post captiuitatem babilonicā

nulla fruit respōs illius que parsit Et ideo subdit exponit istud amplius de tempe xpi itu q sm eū ultra dr hymē vinū et secundū p tempe ante aplōrū statū fidē p totū orbē fidelis et deuocata a magō tempe aplōrū in qua ē modo fidē adūctu messie erit m maiori plenitudine qz ītom publicē q fuerit vnq; Et istud dictū sūdat sup erroneū fundamētū .e. q; xps sit venturus qđ paulus aplūs ad gal iiij. exponit pr aplōrū hymnus aplī de vocatōne gentiliū ad fidē xpi quā sm̄am intendo p̄sequi Inte ad intellēctū dicendoz breuiō. q; sicut ē vna fides antiquoz et modernoz licet sit mō magis explicata ita est vna ecclā a principio mūdi usq; ad finem vnde dicat grego. omēs. vij. quos rōnis primordiales similitudinē tenet q; conditor ūr qui eos qs condidit qz subiectos possidet in domo qui habet vineam vnicā silem .e. ecclām que a primo Abel iusto usq; ad vltimū electū qui in fine mūdi nascetur ē qz structos p̄dicat qui tot palmites in se et se vna et eadem ecclā dicat seculi et secula vnū hymē et delicta gentiū diuīsas gentes et tpa ita q; p tempe veteris testamēti dicat seculum et vnū hymē qntum ad iudeos tūc legis accepte et diuini cultus que viguerūt apud eos sed vilis et delicta qntum ad gentiles qz pauca lucerūt fidem mediatoris ut sancti Job et alq alii nō data fuit eis lex diuina eoz aut p tempe noui testamēti in qo pauci de iudeis computant et multi de gentilibz credidērūt. Secundum hoc ergo dicendum q; in prīa aplō ponit remediū oppositum impedimēto liberatōis fiende per xpm tacte .e. capo. li. qz ex dilatōne promissionis dicte saluatōis ab aliquibz potuit estimari hec falso q; promissio posset frustrari In hoc at aplō ostēdit dicta promissio nō solū impleri qntū ad iudeos omēs qui credē voluerūt et eam qntū ad gentiles qđ videntes admirari inde qui credere nō in primitiua ecclā admirātes et glorificātes deū dixerūt gr̄ et in natōnes gratā spōs sancti effusa est Act. ij. Secūdo hoc gr̄ prīs aplōrū in tres ptes diuidit qz primo describit salutōnis p xpm fiende dilatatio Secō fidelis exaltatō ibi. Noli timē Tertio hostiū p̄fratio ibi. Ecce ego creauī fabrū primū dicat Lauda sterilis cet. .i. ecclā que fuit sterilis in gentilibz tempe veteris testamēti et dicat laudā mtlus .e. corde. et decanta laudem eccliē ore. et hymnū in corpe qz forus motus deuotōnis redundat exterius in motibz corpis pē hymnū. cor meū et caro mea exultauerūt in deū viuū. et subdit caro tanto exultatiōnis eā dicat. qnī multi filii deserte .i. gentilitates que fuit deserta tempe veteris testamēti magis q; eccliē q; tenuit vnū .i. gentis iudaice qz in noo testamēto plures sūt fideles de gentibz q; de iudeis fuerūt tpe veteris testamēti et qz ad multiplicatōnem fidelū sequit augmētatō diuini cultus subdit. dilata locū tentorij tui cet p locū tentorij

mtelligit locus sacrificij. eo q; sacrificia in veteri lege fiebāt in tabernaculo antepdēo tabernaculū p ordinē succedūt qđ erat aīl tabernaculū mosi sm̄ de tortuosis pellibz et tabulis et sūlibz ad erectōnem tabernaculi ntīus locus at sacrificij fuit unus tpe veteris testamēti qz nō erat licitū offre sacrificiū nisi in ihrlm nec in tota ciuitate sed in monte sion ubi erat templū Et tempe noui testamēti dilatato ē locus p orbem vnde dr ubi a xpiānis offert eucharistia q ē nouū testamēti sacrificiū sicut qđ fuit predictū malachie p. ab ortu solis usq; ad occasū magnū ē nomē meū in gentibz dicat dñs et in omī loco sacrificat et offert nōi meo oblatio munda. et iterū dicat hic. Dilata locū tentorij tui cet ad designādū ampliationem cultus diuini. ad dexterā .n. et locū venetiabi .i. dilatabeis ad omēm ptē orbis et semen tuū gentes hereditabit. qz apli et alii fideles acquisierūt eccliē alias gentes p suā predicatiōnē. et ciuitates desertas .e. a deo xpi idolatrie cultū. et habitabit fidem ibi seminādo. Noli timē. qz multiplicatō hoīm nō ē ad lucrū missi sed ordinata ad bonū sicut qđ dicat ē ū. multiplicasti gentē nō magnificasti letitiā sed post multiplicatōem fideliū. Hic tertio describit exaltatio eoz et diuidit in duas ptes qz primo ponit remotio cuiuslibz offusionis et ignoīe ad assecutio honoris ibi pauperula. Circa primū dicat Noli timere qz nō confundēris nec cuiq; nō subdit cui dicat qz confusionis adolescētie tue cet. Intellēctus huius hui sciendū qz a principio nō fuit districto inter gentilitates sed incepit in abrahām q occasionem accepit in signū huius distinctionis vnde circūcisio sic dicit. Circūcisio ē signū distinctiōis ysrl a gentibz et ideo offusio adolescētie gentilitatis ē idolatria ad quā statim delinabāt cultui dei remanēte in abrahām et successoribz eius qui usq; ad Cyprianū vō viduitatis in gentilitate accepte tempe legis dicte que quidē idolatriā qđ a deo dimissa est et repudiata xpō inter ab ipō p legem desponsata Confusio vō adolescētie ipius inter ē idolatria ad quā declinauit post circūcisionē legis in defectu et postea in tēpe promissionis vñ dicat Ie. q. Memor erat ut sit tui misericors adolescētiam tuam et caritatē desponsationis tue qñ secuta es me in deserto Cyprianū aut viduitatis eius ē a tempe legis nouē quā renuit recipe et sic delicta ē a deo repudiata p maiori ptē huius aut ita ē q; iste offusiones et cyprianā gentilitatis et inter nō sūt reordinata in ecclā ex iudeis et gentibz constituta tempe gre eo q; sūt equales inter et gentiles ad participandū gnām dei in via et gloriā in patria et hoc ē q; dicat apls Ro. v. nō est distinctio iudei et gretci nam idem dominus omnium diues in omēs qui inuocāt illū et gal. v. capo. In xpō .n. ihū neq; circūcisio ad quid valet neq; p̄putiū sed noua creatura .e. p baptismū regenerata qui baptismus ē culpe et pene de leuius et p omēs offusiones et cyprianū propter qđ in

teū credentes nō put aliq̄d mypeme genelibz ac
tendz de pāris nec ei⁹ ip̄s Jdō dicat. q. affusionē ad
lestenae tue obliuiscens ⁊c. et patz hīā q̄ dictus
vsq; ibi. quia ut mulierem dēlictā et merentē
spīt. vbi alloquit. ecclām. put se extendit ad u
cos. et gentiles et fideles qui m pīte vita ḡit
affligīt. vt patz q̄ dicit supra veīs et nouo testa
mēto Jdō assūmlat. mulierē derelictē et merēti
sed q̄ ista tristicia quitē. m gaudiū m vita vtā
q̄ a tpe passionis xpi ē apta. ad puctum m modi
co dēliqui te. q̄ q̄q; tribulatō vite pītes q̄
monitanea ē respiat consolatōis Jdō subdit.
et m mā sempitna miāb⁹ fit tui. Hondit q̄
hic pte vbi tñslatio nō habet. quia dominabit
tui qui fecit te dñs exercituū nomē eius. In hebo
ico sic q̄ dñatores tui factores tui dñs exerci
um nomen ei⁹ vbi manifeste apparet plālitas
psonaz. m dos aīi dicit. m plurali dñatores tui
factores tui et vmtas ecclie aīi subdit. dñs ex
cituū nomē ei⁹ ita q̄ noīa pluralis nūi quātī
tat aīi nominib⁹ nūi singularis. sicut m dictis noe.
hic cōsiter ponit confirmatio dicte et hoc iura
mento dño aīi dicit. sicut m dictis noe ni istud
⁊c pactū. n. firmū statuit deus aīi noe de diluuio
vltra nō inducendo sup terram et eodēmō de tri
bulatōne vltius nō inducēda sup ecclām aīi dicit
hic iuratu ut nō insurgat tibi et nō increpet te. In
ceptō diua ē tribulatio a deo missa et sic patz
q̄ scripta loquit hic de statu ecclie triūphātis
vbi affusio et tribulatio nullū hīt locū. Inde et
adhuc subdit. montes ei⁹ amouebīt. nō aduersū
xpi. ad iudicū. fedus pacis mee nō mouebit.
q̄ si intelligit de fide grē nō mouebit ab ecclia
militante spiāli fedus aūt glorie ē omō īmuta
bile. ℣. Pauperula. hic cōsiter ponit hyonimus ad
scutio vbi primo revolit p̄cedens tribulatio aīi de
pauperula tempestate quassa ⁊c. q̄ ecclia ut pli
mū fuit et ē afflicta et erit in pīte vita loq̄
tio de ipā q̄ntū ad illos. qui mō et mito st in
ecclā et hoc p̄mittit hic ut oppōitū ostendat
ne hyperbolice clarius elucescat. Aīi subdit. Ecce
ego sternam p ordinem lapides tuos. ⁊c. q̄ d. v
nomō pt intelligi de ecclā militante et sic lapides
isti st vīi sancti in diuisis gradib⁹ et officijs ecclie
ostauri. Ex quib⁹ edificat ecclia. ℣. Quomō de
ecclā triūphante. et sic lapides isti st beati in
diuisis mansionib⁹ et gradib⁹ glorie collocati de
q̄ edifitio hīet Apoc. xxi. vnde ibi. civitati
tui nō eget sole neq; luna vt luceant in ea nā
claritas dei illuminabit illam. Omnes filios tuos
doctos a deo. q. in beatitudine celesti omēs vident in
dina essencia illud q̄ promet ad eoz beatitudinē
et sic st edocti a dño īmediate et hoc ē q̄ dicit
Jo. xvi. et nō docebit vltra. v. q̄mmī v fidem su
ī dicens cognosce dñm. omēs. n. cognoscēt me. a
mīmo vsq; ad maximū ait dñs ysaie. i. credes
paul a calūpnia. q. nō hebit locum m pīa. ec
ce adola venient. i. gentil⁹ qui nō erant mecū chī

aūsionem ad fidem. aduena quidam tuus. i.
qui nō fuit natiōe iudeus adhīeret tibi. i. ade
quabit tibi m gīe domis et gloie ut supra
dñi ost. ℣. Ecce ego. hic consequēt destruit
hostiū dilectio. b. demois et antecpi qui est
instrumētū diaboli ad psequendū ecclam et
hoc ē q̄ dicit. Ecce ego creauī fabrū sufflantē
in igne prunas. i. diaboli qui q̄tū ad natu
ram bonā ost q̄ a deo creatus est sed p suā ma
liciam deputatus de quo dicit Job vi. aluus
eius prunas ardere facit et temptatōnes mor
dax ferre et psecutōes contra ecclam fideliū. et
proferentē vas in opus suū. i. antecpīn qui poss
debit et ad psecutionē fideliū applicabit. et ego
aui mēfectorem ad dispendium. i. michaelē
archangelū cuius mīsterio de precepto dei antecp
mēficiet et magna pe adiumēta sibi ut dicit
doctoes sancti Jdō subdit. ome vas q̄ fabricū ē
contra te. diaboli insurgatione nō dirigetur. i. m
tento frustrabit. et omēm linguā resistentē tibi
i. aduersantē catholice fidei in iudicio iudicabis.
q. sancti in extremo iudicio dñō impios iudica
bunt hec est hēditas seruoz domini. q. pacto iu
dicio celestem hēditatem in corpe et anima pos
sidebūt.

℣. Capl'm. lv.

Omnes sitientes hic incipit capl'm in
hebreo in q⁹ ponit remediū oppōitū
huic impedimēto sup̄pōto. lv. cap. et
contemptu xpi precedente et ideo hic poīt
eius emmēda. Et dicit. m tres partes q⁹ p⁹
destruit. eius magnifica liberalitas predīpī
sūma dignitas ibi. ecce testem. tcio execratur
mā sedulitas ibi. quente dominū. Circa pri
mū dicit. Omnes sitientes venite ad aquas. b.
gīe m pīte et gloie m ciuitate celesti p ipm
xpm̄ donandas sicut q̄ ipe dicit Jo. iii. qui
biberit ex aqua quā ego dabo ei nō sitiet in
tū hz aqua quā ego dabo ei fiet in eo fons
aque salientis in vitā eīnam. et qui nō habet
argentū ⁊c. q. d. ista nō cadit sub pācio tpali
sed datur ex mera liberalitate dantis. vinū et
lac. p ista que in parabolis st p̄cepta intelli
gūt bona gīe et gloie spūalia anime nutri
tiua q⁹ ꝑmū est hoīs ad cognitōem spūali
ū et q⁹ sensibilia deuenire. quare appendatis ar
gentū ⁊c. i. ponatis studiū et laborem vīi ad
bona temporalia trāsitoria et decepcoria q̄ nō re
ficiūt sed magis famem et sitim faciūt q⁹ cupi
ditatem augent vnde dicit poeta Quesset amor
nūmi q̄ntum parua crescit. Et idem dicit Sen
bros⁹ sup lucā de pdigo et idem ē de ambi
tione hoīor et hyuoi. et delectabit in crassitu
dine. i. gīe pmeredine. alia vita. nō corpis q⁹
nō sentit talia. Inclinate autem vram ad emi
gelicā vitatem. et vniet alia vita vita gratie
et postea glorie et vnde ista pmemat subdit
et ferram vobiscū pactū sempitnū. i. legem e
wangelicā cui alia nō faciebat. mās dauid

fideles. sic ē in helio et libus cōrāb⁹ .i. mās v. fidelit adimplēdas qđ aūt ꝑ dauid intelligat xp̄us patz ozee .ii. Penitent⁹ filii isll et q̄ vent dñm deū suū et dauid regē suū. vbi tūc latō caldaica habet. et obedient messie filio dauid regi suo. ārum ē q̄ dauid dū ante de functa fuit q̄. isti ḡlie eēnt et id nō intelligit xp̄e hoc de xp̄o sed de xp̄o ab eo defensuro sm qđ dicit. Ro. .i. qui suscitat ē a defende dauid sm carnē et eodem mō hoc ꝑ dauid intelligit xp̄us hoc etiā patz ꝑ paulū aplm qui dicit xp̄m allegat hanc sciptūrā de xp̄o dicēt. o. da bo tibi sanctu dē fidelia vbi cū tūc latō mās hic habet mās domini fideles. tūc latō hic. quā allegat paulus hic sūm dauid fidelia. ut dicit glo. Net xp̄us. ex quo vlcius patz q̄ sīa tocius cōpli ad hanc reducenda ē ad tempꝰ xp̄i hoc etiā dicit ps. .xc. ut pz ex sup̄dictis.

Exte testem. hic cōtez describit ihesum xp̄m sublimitas et pīno in doctina cū dicit Exte testem ꝑ plis dedi eū .i. in vitatis duce testiōnū ꝑ qđ dicit Jo. xviii. ego in hoc natus sū et ad hoc veni in mūdū ut testiōniū phibeam vitate. Sto in ꝑdicatis eminēcia cum subdit⁹ duce ac ꝑceptorem gentib⁹. Preterea qđ dicit ecce testem dedi eū .i. in omib⁹ ptib⁹ in celo et tra. Exte gentē rē. hic mutat⁹ modus loq̄di de tra ꝑsona ad sonā qđ frequēt fit in ꝓphetis et dimittit sermonē ad xp̄m dicens gentem .i. ꝑsonā gentilem quā nesciebas ꝑ ignorationem ꝑtez ydolatriā eo mō loquēdi qđ dicit ꝑs. cxviii. montes in circuitu eius .i. angeli ut dicit ygesippus Augustinus. cū tabat ḡrauī nobis laudem q̄ xp̄o ascendente cū electis fuit gaudiū et letitia angelis sīs et oīa ligna vestis .i. oīes creaturi cōa insensibil⁹ plaudēt manū congruentes suo creatori. ꝑ siluestra ascendet abies. rē qđ ex pone sra. hic .i. ptās auferet⁹ ab impijs et dabit⁹ iustis et illud fiet impletū in resurrōne xp̄i ꝑ quam ꝑtās detente in limbo fuerūt de pāte demonū liberate et ad celū exaltate et plenius implebit⁹ in iudicio finali qñ demones retrudent⁹ in infernū et oīes electi in corpe et anima ēfferent⁹ ad celū Jdō subdit. et erit dominꝰ nomīatꝰ ab oīb⁹ electis in signū eternū .i. in signū salutis eterne. qđ nō auferet⁹ ꝑ ꝑpetuitatē in hac vita beatitudinis in eludit.

Explicit liber.

Ex dicat dominus ꝑpter quos ꝓphetā q̄ salvatus ē fideles denūciando eis liberationē a malis hic .iiii. ecce cōsolat⁹ denūciando eis afflictionē in hoc dicit⁹ in tres ptes q̄ primo ponit⁹ singulos salutis ꝑantes ꝑ salutis collatio ne .ii. ibi siluestra cōllate desuetis atq̄ lenis .iii. ꝑmittit in duab⁹ q̄ primo ponit⁹ dicta siluestra seu dispositis ꝑ collat⁹ exercitus exaltatis ibi. et nō dicit Tertia ꝑmittit q̄ debita dispō

q̄ ad condempnādū. Non em̄. hic cōfirmat dicti sui et primo de diuina pietate .d. nō em̄ cogitatōnes mee rē cogitatiōnes em̄ hūane sūt ad iniurias vindicandū cogitatiōnes et diuine sūt magis ad miserandū q̄ sicut exaltat⁹ celi a tra. q̄ celū superat et tra deorsū. sic cogitatiōnes diuine et quā sūt sūp elevate ad superiora sm q̄ dr̄ pūb vmisq̄ ꝑter sanctum ꝑpm ōpatꝰ ē dominꝰ cogitatiōnes hūane et oīa tendūt ad deorsū gen vnū. Denīq̄ et cogitatio humana cordis ꝑm sūt ad malū ab adolescētia sua vnde quīti ad vbi sua stabilitatē. cū dicat⁹ Set quō descendit vmbre et me de celo et illuc vltra nō reuertet⁹ absq̄ effectu sed sequet⁹. sed inebriat terram rē et pducit⁹ vsq̄ ibi. sic erit verbū meū ꝑ quod egressus de ore meo. Vel alit. verbū meū .i. filius de q̄ dicit Jo.i⁰. In principio erat verbū rē qđ egredietur de ore meo. q̄ sūt nascit⁹ a patre sicut em̄ natiuitas mea sunt⁹ et in tate que completa est omne tempꝰ. nō reuertet⁹ vacuū. filius em̄ ꝑ eadem a patre et venies in mundū nō reduit vacuus in celū sed prios detentos in limbo ad duxit secū. Jdō subdit⁹ sed faciet quecūq̄ volui .i. quecūq̄ ꝑ me fieri dispositi simultez si quid referat⁹ ad vbi dominꝰ ꝑ ysaiam dīs nō frustrat⁹ effectū a deo mento. q̄ in letitia egredemini vos patres in limbo detenta. et in pace deducemini ad gloriam celi. montes et colles .i. angeli superiores et inferiores eo modo loquēdi qđ dicit ps. cxxxiii. montes in circuitu eius .i. angeli ut dicit ygesippus Augustinus. cū tabat ḡrauī nobis laudem q̄ xp̄o ascendente cū electis fuit gaudiū et letitia angelis sīs et oīa ligna vestis .i. oīes creaturi cōa insensibil⁹ plaudēt manū congruentes suo creatori. ꝑ siluestra ascendet abies. rē qđ ex pone sra. hic .i. ptās auferet⁹ ab impijs et dabit⁹ iustis et illud fiet impletū in resurrōne xp̄i ꝑ quam ptās detente in limbo fuerūt de pāte demonū liberate et ad celū exaltate et plenius implebit⁹ in iudicio finali qñ demones retrudent⁹ in infernū et oīes electi in corpe et anima ēfferent⁹ ad celū Jdō subdit⁹ et erit dominꝰ nomīatꝰ ab oīb⁹ electis in signū eternū .i. in signū salutis eterne. qđ nō auferet⁹ ꝑ ꝑpetuitatē in hac vita beatitudinis in eludit.

Explicit liber.

Ex dicat dominus ꝑpter quos ꝓphetā q̄ salvatus ē fideles denūciando eis liberationē a malis hic .iiii. ecce cōsolat⁹ denūciando eis afflictionē in hoc dicit⁹ in tres ptes q̄ primo ponit⁹ singulos salutis ꝑantes ꝑ salutis collatio ne .ii. ibi siluestra cōllate desuetis atq̄ lenis .iii. ꝑmittit in duab⁹ q̄ primo ponit⁹ dicta siluestra seu dispositis ꝑ collat⁹ exercitus exaltatis ibi. et nō dicit Tertia ꝑmittit q̄ debita dispō

ad rempiendū salutē p xp̃m dominādī est q. hō
mines iuste se ygent ergā p̃ximū et deuote er
gā deū ꝓmū tangit. Ait dicēs. custodite iudici
um q̃d dicat iudicibꝫ et magistꝫ. vt nō de
clinēt a rectitudine iudicij timore l' amore. et
facere iustitiā. hoc dicat q̃ntū ad omēs. quā
quibꝫ teneat vnic iuste cā ꝓximo. q̃ iuxta
est salus mea. i. xp̃s p̃ quē a pr̃e data ē mī
do salus. et iustitia mea. i. xp̃s p viam iusti
tie satisfecit deo patri. dicat aūt xp̃s iusti
tia et salus q̃ p̃ter xp̃i vnū nomē nō pt̃ ex
plicari et idō nomināt plibꝫ nōnūbꝫ. et ve
re cū assimēdo. Ponit ponē sēm de di
uino cultu cū dicat. Beatus vr qui facit hꝰ
. q. posita subdit. custodiens sabbm ne pol
luat illud p sabbatū. q̃d erat ordinatū spūa
liter duo cultui intelligit omē illud q̃d p
tinet ad diuinū cultū in nouo lege. custodiēs
manus suas a malis opibꝫ in quibꝫ mag.
est exercitatio sabbati. q̃ cultus diuinus mu
ltis q̃ in opibꝫ corporalibꝫ valitare hom̃ de
seruientibꝫ. Sēt nō dicit. Hic ponit nō
uet error orient̄ ꝑ p̃dictam dispōnem. Et
dicit in tres ptes sēm tres errēs p
pe mapit. lxvi. cap. Una. lxvi. p̃ma in di
as q̃ primo ponit errois remotio. Ibi dotor
pūctus ibi omēs bestie. p̃ma iōcta in duas
q̃ primo errē tollit. Ibi contra venies ad
struit ibi qua hoc dicat. Iste aūt errē p̃mo
p̃cedit ex defectu nāli. g. gnis et ꝓlis ex hꝰ
eni q̃ genealeg̃ nisi ad iudaismū nō admit
tebant ad cetū iudeoꝝ equaliter q̃ q̃ntus ex
cipiens ad legis obsēuanciā nō tm admittebā
t̄ statim ad ea q̃ erant honoris si aliq̃ tra
nsmutatione et aliquo in decima et aliquo nūq̃
ut dicti fuit plenius de uno. xvij. et ex hoc
credebant q̃ in p̃mo triumphis cēt tanta dis
tinctio et hoc removet cū dicat. et nō dicat
filius adiene. i. gentil natōne qui adhereat
dnō p veram fidem sequtōne dicat me dīs
in retributōne iustor. a ꝓpō sio. e. iudaico.
silit q̃ defectus ꝓlis in lege erat verisimilibus
aliqua simplicia ꝓle carentes q̃ntus cēt de
ꝓlis ifil' estimabant se deficere a p̃mo iustor
so q̃ nō multiplicauerunt ꝓlm et hoc remo
uet cū dicat. et non dicat eunuchus. i. impo
tens ad generandum. ecce ego lignū aridū. i. nō
faciens ꝓlis fructū et subintelligit diminuto
in cedris vel ablatiuo. Quia hoc. Hic ponit
contra varietas asserit videlicet q̃ eunuchꝰ
et gentil venies ad fidem tm bonū asequet
gr̃ā in p̃nti et gloriā in futo cetis tm ꝓbus
quorum recipiet iudeus natione et deuoto mi
tꝫple et hoc patz impletū in nouo lege dicē
. x. vbi spūs sanctꝰ in signo visibili descen
dit sup cornelium et alios gentiles cū eo cre
dentes sic credebant sup apl̃os alios et fideles de iudeis erātes gr̃a q̃d dicit paulus apl̃us

ro. v. non ē distinctō iudei et gentis nī idem
dns oīm ditans in oēs qui inuocāt illū et hoc
ē q̃d dr. quia hoc dicat dns eunuchis qui cus
todierint &c. i. debite deū coluerint. et elegerīt
que volui. e. iuste viē cū ꝓximo. et tenue
rint fedus meū. i. legem euangelicam p q̃
deo federam. dabo eis in domo mea. i. eccl̃ia
militante ut dñi ē e. v. cap. et in muris
meis. i. in eccl̃ia triumphante que p muros intel
ligit eo q̃ violencia ibi nō pt̃ inferri locū re
capiendo. e. ymn̄ in p̃nti et gloriam. e. in fu
turo et nomē melius a filiis et filiabꝫ istud p
me refert ad illos qui se custodierūt ꝓpter
regnū celor p custodiam obseruāciam q̃ melio
ra est et magis mirabila q̃ secūdum ꝓphm
q̃ dicat saluator ut vic. sc̃ eunuchi qui se
custodierūt ꝓpter regnū celoꝝ qui pt̃ capere
capiat. i. tm bonū ꝓpter sui altitudinē non
percipit sed assimilat. et nomē meū sempiternū
dabo eis. q̃ nō pt̃ intelligi de vita p̃nti vbi
nō adimplet nomen dñi p successionē ge
nerationū sed intelligit in vita btā. Con
sequēt ondit ꝓpositum in gentilibꝫ cū dicat
filios aduene &c. et paulo sup ex dictis vsq;
ibi. adducā eos in montē sanctū meū. i. in glo
riam celestem vbi nichil admittit nisi sanc
tum. quē ultio nō intrabit in illū aliq̃ coīqui
natū. Et p̃mittit hoc status eccl̃ie tum
ꝓphetis eo q̃ ē ꝓmus in intentō et subdit
status eccl̃ie militantis cū dicat. et letificā
bo eos in domo orōnis mee. orōnes eoꝝ ac
ceptando. Ideo subdit. holocaustū eoꝝ et vic
time eoꝝ placebūt michi. et dicit hoc ho
locaustū et victime q̃ntus bona ad gloriā
dei facta p̃ eccl̃iā hoc tempꝰ sālit de eucharis
tia q̃ ē sacrificiū fidelium et dicit holocaustū
et victime q̃ continet in se veritē oīm sacrifi
ciorū veteris legis nō superueniēte cultus plu
sue aliquid acceptatōne. ꝓpter q̃d dicit petrus
Act. x. In veritate cōperi q̃d nō ē ꝑsonarū ac
ceptor deus &c. qui congregat dispersos isti. i.
omēs electos in vnitate caritatis et fidei. ad
huc congregabo &c. q̃ post congregatōem fi
delium in vtra p̃te modo p̃dicto facte iterū con
gregatō p̃ter in celo et illa congregatō amplius
nō dispergetur. Omēs bestie q̃ error p̃missis
credebat ex ignorātia accidentali hic ponit pe
nitus destructor qui docebant eos de aliena vi
tate deū et ita fuit in destructōne ierusalē ꝓ ty
tum qui sacerdotibus voluit ꝓpter dicens iustū
ē sacerdotes cū templo ruere et hoc ē q̃d dicit
omēs bestie agri. i. multitudo ciuitatis romāū
venite ad deuorandū. i. ad destruendū sacer
dotes et templū. et causa subdit. speculatores
eius. i. sacerdotes et doctores ad quos spectat pi
cula prudere et ꝓphetare. ecce omēs. in
congnatōne saluatoris quē ꝓphetauerūt ꝓpter q̃d
dicit saluator de ꝓphetis &c. xv. ecce sē et duces et

Hie

rox · canes multi ꝛc· qz nō latrabūt contra
pli vana eo q· erant filiis et maioribꝰ pꝰ
triꝫ meritis· videntes vana qz tuō magis
studebāt in cunosis utpote in mensu sideꝝ
et similibꝰ q̄ in lege et ꝓphetis q̄ q· sal
uator dicit eis ex· xvi· faciem celi dinoscere
re nostris signa aūt temporꝫ nō potestis que
de aduētu xpi p ꝓphetas erant dicta· dorm
entes· in hoc notat eos de carnalitate et glu
lositate eā dicat· et canes impudentissimi ꝛc
xpi pastores· i· sacerdotes et doctores qui paste
debēt plm vbo et exemplo· ignorauerūt in
telligentiā aduentꝰ spūsancti q̄ qd̄ salua
tor nunquid· eis dicendi· q· mittebāt manꝰ
data dei ꝓter traditiones suas et de falso in
telligentiā spūsancti· arguit eos in plibꝰ locis e
uangelii· omēs declinauerūt in viam suā
et que sit illa subdit· ꝛū dicat· unusquisq;
ad auaritiam suā sacerdotes enī et scribe mul
tum ad auaritia declinauerūt et sub specie re
ligionis oblationꝫ et consiliꝫ plm multiplici
ter spoliabāt ꝓpter qd̄ statuerūt in templo
homines qui venderēt oues et boues et nū
mulatios ut dñi sunt plena· ꝛo· q· et q· ex
uñi et mlꝫ hebraico qui dicit· ioma et est
autē tempꝰ apud iudeos dr q· in pa domo erāt
auaricie intēti et dicit· pa domus templi
in reditu captiuitatis babilonie edificauit·
bi xps fuit oblatus et vbi legit· plies dormisse
· ventre sumanꝰ unū· Istud erunt vbi cor
semetipsos ad carnalitates iuitabunt· et erit
sic hodie q· et cras ꝛc· qz sp̄ iniciebāt nouos
modos evitandi penā a plō ad continuandū istā et ampliandū ¶ Caplm luy·

Iustus petit· hic admouet· error sēs
qui q̄cielibit ex destrū penali ex
lī em̄ q· aliqui q̄sideranbāt iustos
de cōi cursu tpālit· affligi p retis
et manie xpm̄ et apl̄os et alios fideles in pri
mitia ecīa cogitabāt q· hoc cēt p̄ peccatis eoꝝ
et refugiebāt vitam et doctrinam ipōꝝ ad op
posita vita se gitentes in veti testamēto et
nouo Et sicūt hoc plius explm docuit· in duab
ptes q· primo eos excludit· et pro malicia eoꝝ
arguit· ibi· nos aūt ¶ Contra primū dicit· iustus
pcnt· i· xpūs qui morte q̄ subibit· ex hoc mūdo
trāslit· et nō ē qui recogitet· et hoc nō est q̄
suū delectū sed ꝓter mrm exhibendi· et vm
mē· i· apli alij q̄ fideles ex apassione aiarū
se laboribꝰ et tormētis exponētes· colligūt· de
vita pnti sicut fructꝰ maturū ad reponendū in
horreo celesti· et nō ē qui intelligat· q· hoc sit ad
longū tpoꝝ sed magis ad malū ut estimāt q̄
excludit· eū subdit· a facie em̄ malicie hoim
pnti vite· collecto est iustus· in horreo celesti
veniat pax celestis filius eī· requiescat in cubi
li sui· i· in gradu gloie ē ꝓpto· qui ambula
uit in pnti vita· in directione sua· nō declinās
a vi via· ¶ Vos aūt· hic admonet· arguit· erāt
tū malicia ꝓ recōmendat· vtilitatē pnia i·
qui nūc· Tetigo ambos differētia ibi· nō aūt·
pnia in duas qz primo arguit· malicia pli in
tacta captiuitatem babiloniam pcedens ꝛo sēs
sequēs· ibi· in multitudine· malicia aūt pcedē
potissime fuit ydolatria q̄ quā secuta ē cap
tiuitas illa ut pz ex nay· ꝛo· et so palp et hꝰ
est qd̄ dicat· vos aūt accedite huc filii auguri
patricē· i· gentis iudaice que fuit multum ma
la augurijs tempꝰ anania asse et filiꝰ regū
malorꝫ semen adulteri et fornicatre· ꝛc· est
m hebreos et libros sanctos vocat· eā hꝰ adulte
ri ydolū et fornicatā ipa iudea q̄ ydola
tria cū ydolo fornicata fuit et sic postea eoꝝ
dicit· filii fornicarii et adulteri et nō plius il
li qui fuerūt ante captiuitatem babilonis sed e
tiam illi q̄ fuerūt post eā tempꝰ xpi· qz sic
mitia pitꝫ ut Abrahym ysaac et iacob vere
dicit· ad laudem bonorꝫ ita mala ydolatrie· i·
pertinent· malis· sup quē lusistis· i· illusistis ꝛ
spūt· colaphis illudendo· sup quem dilatastis
os· ipōꝝ diffamādo et vituperando· et exercistis
linguā· ipōꝝ blasphemādo que patet ex multis
locis in evangelio· q· d· hoc nō fecistis sup ho
minē tm̄ sed sup deū et saluatorē vrm· nūq;
nō vos filii sceleste· i· scelibꝰ plen· semen mem
dax· q· d· ꝛc qui consolamī in dīs alienis·
subter omne lignū frondosū· ibi· p· colebant
ydola et in locis umbrosis unxta luxuriā excer
bant in veneratōnem ydolaꝝ· b· venis et pup
molantes pmulos in torrentibꝰ· ita q· singū
lem in pte decurre faciebant· inter aquam
ad lītōdum ibi dimatronem· subter eminētes
petras· de rupibꝰ em̄ placent torrentes descendere
In petris torrentis pars tua· hoc de qz ad īmolan
dū pueros dicebant talia loca· et ipis· i· ydolis
effudistis libamen· de pte sanguinis puerorꝫ· li
bamē em̄ ē oblatio de liquidis ebulusti sicut
cui· de carnibꝰ eoꝝ· nūq; sup hijs nō mirema
bor· q· d· hoc tū ꝓpter effusionē sanguinis mno
centis tui qz hoc fiebat ad impendendū ydol' ob
sequiū· sup montē excelsū et sublimē posuisti
cubile tuū· ad fornicandū p ydolatriam· et p
hostiū ꝛc· ut sic ingrediēdo et egrediēdo domui
videēs ydolū ut sic nō elaberet· de tua memo
ria qz iuxta me destropistu· ꝛc· loquit· de iudea sic
de adultera effrenata· que in eodem lō recipit
adulterū cū marito et hoc fiunt impletū potissi
me tpe regis manasse qui posuit ydolū in tē
plo domini so galp xxiij· et ꝓpterea cū eis· b·
fedus ydolatrie· dilexisti stratū eoꝝ manū ap
ta· b· ad faciendū expensas magnas in ydola
tria· et ornasti te vestibꝰ q̄ ē in hebreo et libris
sanctis· vnguēto· q· mercatores ꝓmittit facere
suas ut magis placeant adulatis et hoc fuit
impletū maxime tpe Adyaz qui ut placeret re
gi Assiroꝝ multiplicauit ydolatriā in terra

iudi aī expensis magnis. misisti legatos paul ad regem Assyror tempe Achaz: et ad regem egypti tempe ezechie confidēdo de ihsibi et de dīs diffidendo xpō qđ fecisti ē captiuitas babilonica. Jđo subdit. et humiliam eos dicit ad israelitas et ad hebreos ihēt. vsq; huc. qđ aliqui dicunt q̄ fossa aliqui q̄ infernū et utroq; mō accipit hoc q̄ in captiuitate babilonica multi fuerūt mortui in p̄is suis q̄ eadem in fossis fuerūt sepulta et ad eā in infernū descenderūt. In multitudine. hic notate paucitatē p̄ captiuitatem babilonicā mē que p̄mū fuit ante natā ut deū est ē. et ex hoc p̄fecerūt alia q̄ stolin q̄ dicit ihy. vi. Audite omēs malos ē captiuitas et hoc ē qđ dicit. In mulcendo me tue labiis tui. q̄ reges q̄li et sacerdotes q̄li et hui⁹ q̄ dū sūs vnas querebāt extorq̄re pecunias a populo nec diuisā quesitam q̄ auaricia sp̄ueneficie vitā manus tue inuenisti. i. omnia mala ad vitam venientia tibi ad manū. q̄ntena nō in tristitia me. depingendo deuote q̄ homines plem diuinis obliuiscūt dei. Deus xxxv. marsupio ē dilectis et recalcitrauit mensatio ē pingedo et dilatatio. s. diuinis et sequit deliquit deū fortem sui ꝛc. q̄ quo sollicitā timuisti. hic mapit ysus in hebreo et legat mihi defuisse ut sit sensus. q̄ quo sollicita timuisti. q. d. nō q̄ me nec q̄ cultu nominis mei Jđo sequit quia mentita es sanabit. n. ero. xxxv. Pent⁹ moyses et mandauit plebi vnusquisq; vbi domum atq; iudicia videret; egressus q̄dē moyses vba domini atq; omnia vba domini que locutus ē faciens et sic promisit q̄ sē et q̄ sua potestate legem domini seruare q̄ nō fecit. negat confitetur in corde tuo q̄ ego tacens ꝛc. i. dissimulās p̄iuria p̄ris vsq; ad tempus tui postea p̄mo ifecus Jđo subdit ego annūciabo. i. manifestabo iustitiā tuā. i. iustificā q̄ promisi loquit sicut promisi dicit. Sapiens tu es multū sapiens et qui tua. i. diuina te tibi congregante nō p̄ualuit tibi cū clamauerūs. in angustia obsidionis p̄ Romanos. Si leuauerit te congregatus tuus. s. nūmi auxerit et augmentet q̄s malebat congregasse. q. d. nō potuerūt Jđo subdit. et omnes eos auferet ventus. i. romanor impetus. Qui autē. hic notate destruit reuertentū p̄mia q̄ ad p̄dicationem xp̄i et aplor plures de iudeis credidērunt et penam p̄ Romanos inflictā euasērunt q̄ ante aduentū Romanor in iudea admonita fuerūt p angelū ut discederent in regnū agrippe qui erat confederatus Romanis ut ifert in tripartita hystoria. Jđo dicit qui autē habet fiduciam mei. i. in me et nō in p̄ceptis eius mei tui erāt fideles nihil xp̄i possidentes ut hēt Actu. iiij. hereditabit iudeam et possidebit mōtem sanctum meum. s. ierusalem in qua ē mons sanctus heleus. n. Adrianus imperator ierusalem destruxit et tertiū. reedificauit prohibens iudeos hinc ī ea et concedēs eis hinc orationem xp̄ianis Jđo subdit et dicam. i. dia fiducia p Adrianū. viam fecerat ꝛc. i. q. p̄hibuit meos xp̄ianos absq; vllo impedimēto posse redire ibi. p̄ eā aliter expone ut p hoc q̄ dicit hic. hereditabit terram ꝛc. intelligat tm viuendi qua vē penitentes possidebūt. vñ qđ subdit postea. declinate de semita ꝛc. In hebreo hēt. expedite viam q̄ stercoslat pu. spu. amouete de vijs figmentū malū p qđ intelligit inclinationem hominis ad penā et sic patet q̄ sm ipsū passus iste non intelligit ad hanc de expeditione vie materialis in reditu babilonice captiuitatis ut aliqui expositores mē voluit dicere sed de expeditione vie in reditu ad dēm p p̄mām et hinc dicto q̄ addit qđ subdit. q̄ dicit excelsus ꝛc. et sequit. in sede habitans et ait conterito et humili spū. Non enī. hic notate pentē affirmatorē et penitentiā differētia in p̄ceptione et premio. Circa qđ sciendū q̄ adhuc in p̄ceptione cessat gminatio et ira p̄cepti⁹ p̄ quibus exprit et hoc mō loquit dīs. d. nō. n. in sempiternū litigabo p̄dictis gminādo. neq; usq; in finem. i. sp nascitur. cui⁹ ritio subdit q̄ spūs a facie mea egrediet. ꝛc loquit deseripō ad mod hominis p̄mentis de cui⁹ naribus egrediet flumus et flatus. q. d. p̄ceptione facta cessabit ira mea. qđ manifestatem audacie eor singule et aliorū malorū ad hāc audaciā sequētiū Justus sū et peccatū eorum amorē. Quia enī plusquā et scientiā sciuit actus eis de videndi xp̄m sm q̄ dicit luce xxiij. audiebant autē hec omnia plusquā qui erāt auari et derideb̄ant et ex sequēti ortu xp̄i operiūt oculū et q̄ vltius eius mortem pauauerūt qđ q̄ps tea p Romanos p̄cepta fuerūt. abstondi. s. me ī tiam meā ab eis iuste subtrahēdo. et abiit via sua p diuisa viaq; in via cordis sui fantasie fantasmatis sui sequēdo. viās eius vidi q̄ omnia mala et apta sp̄ oculis dei. et sanaui eū. i. dedi p omnibus sanationibus sufficiens remediū. et reduxi eū. p p̄mām qđ intelligit nō de omnibus sed de vē penitentibus vt reddā consolationes ipsi. i. donū spūs sancti in signo visibili aplis aliisq; credentibus Actu. q. et apposite sm die illa que erit tria milia. Ipse hoc subdit. creauit fructū labiorū. i. p̄dicatiōis xp̄i et aplor patet. s. gre in p̄nti et glorie in futuro quibus subdit. pacem ei qui longe ē in p̄sto gentili ad xp̄m q̄ius qui legem et ypocrisis nō habuit. et q̄ ppe. i. p̄sto iudaico legem et ypocrisis habuit. hic aut sp̄ualiā inducat ap⁹. ephe. v. in xp̄o impletum dicens et venies euangelizauit pacē vobis qui ppe et vobis qui longe. Ex q̄ patet q. passus iste nō intelligit ad literā de missis eius per regnū sunt missis ad denūciandū lucrum ad dīm iudeis redeundi p̄fecte in iudeam ut aliqui exponentes mē volunt dicere. Impij autē. i. in

dei m sua malicia obstinati· qi mare fenues &c
q ꝑsequebant ad mortem cadentes m ꝓpꝫ utꝫ
m actibz aplox m plurib⁹ locis· et redundant
fluctꝰ eius m gaulatõnem et luctũ· q̃ uidit eñ
fluctus maris venientes ad litora grauit ibi
luctũ qđ postea a trisillabis gaulat⁹ hic ꝑstatio
ne a iudeis illate ꝓphanis meruerũt q gaula
rent tamq̃ iudes a romanis· nõ ẽ ꝓprie dict⁹ do
deus impius· q iudi qui remãsenit obstinati
sẽ ꝑ orbem vagi et m egypto et finitimis grauꝫ.

Capl̃m· lviij.

Clama ne cesses hic remouet⁹ ta⁹ error
procedẽs ex defin̄ mecali· Aliqui ei
asidentes de aliqua iustitia seu sĩlitate
p hoc pstimebãt saluari et multi ve
gelãt que ꝓpt utꝫ ex deuersis euãgelij vbi
multi dicunt⁹ ypocrite phisicos sacerdotum et le
gisperitos· et sm hoc ista sub capl̃o in duas ꝑtes
diuidit⁹ q̃ ꝓmo ꝑmi remediũ excludit⁹· 2o ve
rũ ꝛcludit⁹· 2o ibi· nõne hoc est· ꝓma adhuc in duas
q̃ ꝓmo plenius ponit⁹ et 2o excludit⁹· ibi· ecce m
die festiuitatis ꝓpr̃i deus putat alloquit⁹ ysaiẽ v⁹
dicens clama ne cesses ꝓdicationem debite ẽxti
mando· qi tuba exalta vocem tuã· manifeste de
cendo· hoc· n· nõ ꝓdicauit xpus ut ꝓpr̃ m eũ
gelio· et annũcia plõ meo· e· ysrl̃ scelera eoꝝ· e·
patri contra deũ amissa et domui iacob qui alio
nomĩe dicitus ẽ ysrl̃· patri eoꝝ cõmissa m ꝓphis
huic· n· ꝓphe ꝓdicauit xpus in ꝓpria ꝑsona ꝓpt
qđ dicit aut⁹ tu· nõ sũ missus nisi ad oues que
perierũt domus ysrl̃· ne etenim de die in diem
ĩcrẽt· legendo septuagĩ de q⁹ multũ ẽxultabãt
ĩ hoc magne fuerãt ad ydolum dñm̃ supet
ꝓphin qui tũc tribunabat⁹ ꝑ sacerdotes in lege ꝑ
tos q̃ ẽxtra notitiã ritꝰ· et sine vitã meã
voluit· i· prendit q̃ hoc uelit· qi tenus q̃ iustitiã
fecit· aĩ tũ contrariũ egerit· Vers· Ideo gloria
bant⁹ de orõne et q̃ritũ ad hoc dicit⁹ Negarunt
me iudicia iustitie· i· q· iudicem ꝓ eis contra
aduersanos· e· romanos qui tenebãt eos subiec
tos· et ꝓmittere deo voluit· e· in iudicio ad al
legandũ sua iustitiam Ido subdit⁹ in ꝑsona e
oz· q̃re ieiunauim⁹ et nõ aspexisti· ꝑ exaudi
tionem· hyeliaquim⁹ alias mãs· i· nosmetipos
in afflictõ et inedie et nescisti ꝑ ignorãtiã q ãt
tempꝰ xpi talia ieiunia facient patres an⁹ ir· vbi
discipuli iohis dixerũt xpõ q̃re nos et phari
zei ieiuniam⁹ frequẽter tu aũt discipli non ie
iunãt· Ꝙ· Ecce hic excludit⁹ remediũ sm ꝓ
responsionẽ dñi· aĩ dicit· ecce in die ieiunii
vri inuenit⁹ voluntas vra· et accepit hic volu
tas ꝓ appetitu sensitiuo quẽ sequebant⁹ cone
dentem rõnis et diuine legis Ido subdit⁹ et
omes tributores vros ꝛpetitis· aĩ austeritate
eaꝝ imponẽtes ad soluendũ· et tpe ꝓhibito· e·
anno septimo qui dr̃emissionis Deut· xv· ecce ad
lites et contentiones ieiunatis· i· in die ieiunii
vri tulit⁹ exactus· et paucus puerno impie· in
iuriando ꝓximo nõ solũ vbis sed eaĩ fratres Ido
subdit⁹ nolite ieiunare ꝓ talem modũ ut audia
tur in excelso clamor vr· contentiones et bigne sus
tinendo· nisi tale e ieiunii qđ elegi· i· ego hui
ꝓ diem affligẽ hominem animã suam· i· sepiũ ꝓ
abstinentiam absq pietate· q· d· nõ ꝓ exercitio
corpalis ad modicũ valẽ est pietas aũt ad oĩa
ꝓfuit thymo· vi· nihil contrarie qi caulũ in helio
liet· qi hamũ capiut suũ· qđ sacrificãt ad osten
tationẽ ieiunij in hoc designãtes dolorem capitis
et ieiunii· et saccũ et cinerem sternere· ꝙ ꝓ lecto
pure· nihil istud vocabit⁹ ieiunium· e· deo acceptũ
· q· d· non ex qo est pietate vacuũ· Ꝙ· Nonne hꝰ
hic confert veri remediũ excludit⁹· et ꝓmo quãtũ
ad pietatis exercitiũ 2o quantum ad dimittendũ ibi·
Si autem quãtum ad ꝓmi dicit⁹ hic nonne hoc
e magis ieiunium qđ elegi· i· ego hui· e· in qo fit
abstinentia a vitiis et exercitiũ in opibz pietatis·
Ido subdit⁹ dissolue colligationes impietatis· i· ea
ligationes quibz sacerdotes et phisei multabãt
simplices ad penas graues qs impone
bant sup ꝓpriũ sm qđ dicit⁹ aut⁹ ysai· Alligant
enim onera grauia et importabilia sup humeros
hoim· dimitte eos qui offendit se ex dura pactu
te aĩe patent vsq ibi· tunc erũpet q̃si mane lu
men tuum· oriente tibi sole iustitiae ꝓ gratiam· et sa
nitas tua cicius oriet⁹· ab infirmitate culpe· et an
debit facies tua iustitia tua ꝓ angelũ te custo
diente coram deo ꝓpitiatio et gloria domini colliget
te in morte· Ꝙ· Tunc inuocabis et deus exaudi
et· e· qi exercitiis opi pietatis· clamabis in seruo
re eõmis et dicet ecce assũ· ꝓ eradicõnes efferũ
qđ aũt subdit⁹ qr miserabors sũ dñs deus tuus·
nõ est in hebo nec in lubo cortis sed ꝓ modũ ꝛfloꝝ
intimatus ꝓmo fuit positũ postea ꝓ impietã
septies tenui mitum· Si abstuleris de medio tui
cathenam m circuitu· relaxando l cathenã vo
cat cauillationẽ ad nociendũ simplices· et desi
gnis digitũ extendẽ· alios a patõ reuocando sicut
faciebat pharisẽus luce xviij· dicens velut eam
hic publicauit et loqu qđ nõ ꝓfert alios ultro
neo et te amando sicut ille pharisẽus dicebat
nõ sũ sicut ceteri homines raptores adulteri iniusti
sabbi 2es aĩ effundeis efflurent animã tuã ꝓ pieta
tis affectũ et etiam si facultas assit ꝓ effectũ Ido
subdit⁹· Et animã afflictã repleuis eius desiderũ
subleuando· orietur in tenebris lux tua· i· mutta
bare de tenebris culpe ad lucẽ gratie· et meridies
e· mentis subit tibi dñs sp· et qđ patet q nõ lo
quit⁹ de ieiunio tpali q̃ frequẽter meminit⁹ et ma
xime iustis qui de eo cursu plus ceteris tpaliter
afflictus 2o· thymo· iusto· omes qui pie voluit vibꝰ
in xpo ꝑsecutionem patient⁹· qđ aũt in aliquibz li
bris mẽpont⁹ deus huius· nõ est de textu· et imple
bit splendoribz animã· i· splendoribz diuine notitie
et virtutis· et ossa tua liberabit ab infirmitate
corpis· et eris q̃si ortus irriguus· i· bonis opibus

fecūdus · et edificabūt in te desta seculoꝝ · & · gen
tes aduḡēt · & in vna ecta qu fuerūt desert
in pstmus seculis in q̄bꝫ tamen leḡe et pphetis
fidem̄ta xp̄ianōrū et xp̄ianōrū fundatiōi · i · per
xp̄ianoꝝ fluctessionē adentes aliq̄s ad fidem
q̄d impletū ē in aplis et aliis ardentibꝫ de iude
is p̄ q̄s p̄dicatōnem et doctrinam in sp̄ibus cor
lecta comitiū gentiles ad fidem · et vocabis ci
tatos sp̄ūs · Edificare sepes matiales est officiū
pauperū et rusticoꝝ · et dō nō ē tale q̄ q̄d debeat
p̄mitti p̄ q̄bꝫ dictū et ideo p̄ sepes hic intelli
guīt impedimēta p̄dor p̄ sanā doctrinā et ordi
natōnēs sanas et hoc impletū est in aplis et
cor fluctessorib̄ qui p̄ sanā doctrinam et sanā
ecclie institutā oppugnarūt pcās obstacula et
idō subdit · aiutem̄ sanitas in quietem · t̄ est i
lybro et in libris cōitis · ad cessationem · n · p̄dor
sequit · quies mentis q̄ p̄t q̄d dicat in fine p̄dcn
tis tripli · nō est pax dicat dnūs deus impugs ·
di autem · hic ponit q̄tum remediū quātum
ad dei cultum Circa q̄d sciendū q̄ p̄ obsmationē
subditi hic intelligit omia q̄ pertinent ad dei de
bitū cultū sicut et in p̄cepto decalogi Exo · xx ·
memēto ut diem sabbi sanctifices · Ad cui obsuatio
nem maxime requirit cessatio ab opib̄ pcōr
q̄ sē maxime studiut Jo · vi · Hoc facite p̄m se
cundū est pcā · Idō dicit di autem a sabbō pcā
tuo · ut nō gravēris ad male agendū · Idō subdit
fac voluntatem tuā · i · sequēdo appetitū tuū n
tionabilē · Idō ad obsuationem sabbi
requirit occupatō et meditatō circa diuina · Idō
subdit et vocabis sabbatū delicatū · cē · intē
dendo ad diuina et gloriosum · i · honorabilis de
bite obsuando · dū nō facias vias tuas sequēdo
tuas cupidās · et nō inuenit voluntas tua idest
effectus sensibil appetitus · ut loquis sermonē · c ·
malū contra deū l̄ premū · sed magis sis mē
tus ad dei laudandū · tūc delectaberis sup dño
sciens inē te consolatōnes diuinas et sustol
lam te sup altitudines tre p̄ conteptū tersturū
et appetitū celestiū · et alimēto te hēditate iacob
patris tui · in bitudine celestis · bona · n · tpalia
ei sint imi bona opib̄ virtutū nō p̄tis cē pri
apale p̄mū p̄missū p̄nūctis p̄ opib̄ virtutū
sicut declaratū fuit diffusi genes · xv · os eni do
mini locutū ē · q · d · hoc ē stabile et firmū ·

¶ Capitū · lx ·

Ecce nō ē abbreuiata · postq̄ posita
ē q̄tio ad salutē hic cōit salus
ponit et duplicit in duas ptes · q̄
primo ponit ipā salus Secō magnitudo ipius exp̄ · vl · p̄ma in duas q̄ primo po
nit salutis mātas Secō cuius equitis ibi et
vidit dominū · Circa p̄mū sciendū q̄ mātas
ista ē quē miseriā culpe et pene quā mouerūt
iudei ex otemptu xp̄i · et de ista cadē miseria
exponit Ka · Ga · p̄ns capitū et quātū ad hoc
queūt meriti Sed distinxit mḡtium dicit iu

deos ab ea libenter p̄ xp̄m venturū cui aduēto
tīstit in p̄tiū Igit primo ponit huius miserie
despectū Secō causē ofessio ibi q̄rēt hoc · p̄ma
in duas q̄ primo describit miseria culpe Secō
pene ibi cogitatōnes ¶ Circa p̄mū dicit Ecce nō
ē abbreuiata · i · mīorata · manus dñi · i · p̄tās
eius neq̄ ingrauata auris eius · q · d · ista miseria
in qua estis nō q̄uīt ex dei impotentia l̄ ingra
uata ad saluandū sed ex p̄te vr̄ā Idō subdit
Sed iniq̄tates vr̄e diuiserūt inē vos et deū ves
trū · separantes vos ab eo · et pter vrā abscondit
nūc faciem eius a vobis · denūtiat · ut exaudi
ret · q̄ nō ē speciosa laus in ore pcōrum · manus
eiꝰ vr̄ā · i · opa vr̄a q̄ p manus designāt eo q̄
manus ē organū organoꝝ · in · de aīa · pollute
sūt sanguine · & · pauperū bona cor rapiendo · et
deinde iniq̄tate p hoc designāt iniq̄tates minores
sicut digitus minor ē manu · labia vr̄a locuta
sūt mendaciū contra xp̄m dicendo q̄ fuit ma
gus et gula falsū · et lingua vr̄a fuit iniq̄tate
replicatō ē eiusdem fine ad maiorē affectionē
nō ē qui inuocet iustitiā · i · xp̄m qui factus est
nobis a dō sapiā et iustitia p̄ cor · i · nec ē
qui vidcat vē de factis xp̄i et loquit̄ subiecti
q̄tū ad illos qui sūt in infidelitate obstinati ·
Sed confidūt in nichilo · i · in aduentu messie
falsuo qui iam tīstit in p̄tiū et idō talis con
fidentia ē sup nichilo · et loquūt̄ inanitates q̄
doctores iudeoꝝ multoties tīmōs p̄fuerūt de
aduētu messie et omēs tīsuerūt tūnq̄ p̄mutā
ti manū · q̄ flē concepērūt labore · i · erroꝝ in
uerūt in fine labore xp̄o et discipulis eius et pe
perūt iniq̄tatem · p̄cedo ad effectū utpatz ex
euangelijs et actibꝫ aplōrū · ova aspidū rupe
runt · i · consilia venenosa contra xp̄m · et dis
cipulos eius in effectū erūt p̄duerūt · et telas
aranee texuerūt · i · aduersationes flās contra
doctrinam xp̄i ut ab ea p̄fecti nūterent · qui cō
mederit de ouis eoꝝ consentiendo malignis cō
silijs eoꝝ · morietur morte culpe · et q̄ confortū ē
eruper in repulsū · q̄ quidā p̄decessorū ex p̄ceptis
consilijs totī erunt venenosū · tele eoꝝ nō erūt
in vestimētū scīe et virtutis quibꝫ aīe vestitur
et ornant̄ sed magis ad contrariū · opa eoꝝ opa
inutilia · i · nociua nimis enī dicendo pl̄ sequit̄
et opus iniquitatis cē et pedes eoꝝ ad
malū currūt cē · & · ad effusionē sanguinis xp̄i
et suoꝝ discipulorū ut de xp̄o patet in euangelijs
et actibꝫ aplōrū de suis discipulis ¶ Con
tinuōnes · hic cōitet ponit miseria pene Dicat
· n · Josephus libro de iudaico bello q̄ post mortē
xp̄i ante destructionē ciuitatis p̄ Titū iudei
erant laceāte intīcis dissentionibꝫ et sic cogi
tabūt sē mutuo spoliare et mactare Idō dicit cogi
tatōnes eoꝝ cogitatōnes inutiles · i · nociue
iniustitie et contritō · i · mutua pditio rez et or
dō p̄sonaꝝ in vnis eoꝝ ut dictū est · viam pa
cis nescierūt q̄ post dissentiones intrauerat Ro

eAIa

mams rebellauerũt· et nõ ē iudeus· i· exercitus
opz iustae in tribz eoz· i· in suis pressibz
demite eoz eoz mutuatē st eis· a ratiõne
iustae et veritatis· omis qui talent in eis pe
cas predendo ignorat patrē deo et pximo· ℣
Vltez hoc· hic cõitez pomt pcare miserie cõ
fessio ysaiae· n· ipam puidens eã confitet se
nõ eis mãdo eo q erat de pplo iudaico sicut
Daniel ix· aĩ confitet pcãm ppli sui mãndo se
aĩ patribz licet ecĩ innocens et sic dixit ysaias
ppt hoc elongatũ ē a nob iudicium· i· exercitus
iustae actualis· et nõ appĩendet vos iustica
a hitual· et loquit de futuro p modũ pfect ppt
titudinẽ yphetice· exspectauum lucẽ· i· xpm q
dicit lux fulgra vlx· Ded te in luce gentiũ &c
et cete tenebre q in aduentu xpi iudei p mao
u pte fuerũt excecati· splendorem et in tene
bris &c· Repetitio est custe sine ad maiorẽ er
aggrauationem· Impetum in midie· i· tempe lu
gs et ire qd maxime huit rõnem midiei tpe
pdicationis xpi ytez eudenaã miraculoz· Su
gientes qi vsi &c· hoc fuit impletũ in aduentu
romanoz contra iudeos· exspectauum iudicium·
i· q fiet nob vindicta de romanis affligentibz
et nõ est· q eguso fuerũt destructi a romanis
Inluctẽ· e· xpm quẽ pres vetis testimẽti ex
spectauerũt· et elongatu ē a nobis· i· a iudeis
mercedulis ppt mercedulitatẽ sua multiplicatio
st enim inquitates vre· q· d· iudei a xpo elonga
ti ruut de pato in patrem et pater vr respondet
vobis· p miseriã subsecutã q sicleon vr vob
ai· p miserie effoñ et inquitates mas vestro
rum· i· ex certa sciẽa peccatum qd est gra
uius q ex ignorancia uel infirmitate· et auer
si summus ne remus post tergu dei nostri obedi
endo doctine xpi· ut legerem allegoriam cont
xpm et eius familiã et tñsgressionẽ psequẽ
do innocentes ad mortẽ· concepim et locuti
sum de corde· i· sient et a proposito· vbi ne
gacio contra xpm ut patet luce xvij· vbi ac
cusauerũt xpm q phlebat tributa dari ce
sari et q volebat se fieri aĩ tri de contio es
sent certi q dicerent an reddite q st cesaris
cesari &c· xvij· et similit stiens q ventum es
sent ut constituerẽt aĩ regem fugit in mon
tem Jo· vi· et conuisti est retrorsu iudicium· in
condempnatõne xpi innocentis p pylatũ·
et iustica longe steterit q nõ huit ibi locũ
q corruit in plateis vitas· q sacerdotes aii
terũt pplm a vitate contra xpm ut Barna
bas liberaret et xpm crucifigeret· Ido sequit
et fucta ē veritas in obliuonẽ· q veritas doc
tine xpi quã pplus audierat a mente ei⁹ re
cessit p sacerdũ decepcionem et qui recessit
a malo de pcessione et morte xpi penitẽdo
quomodo fuerũt iudei qui conuicta fuerũt ad
pdicationem petri Act ij· vbi dicit Ihus au
diens cpuncti st corde et dixerũt ad petrum et
ad reliqs aplos quid faciem⁹ viri fres Petrus
vo ait ad illos penitẽciam agite et baptizet
vnusquisq vrm in nomine ihu xpi in rem pecc
et apposite st in die illa animẽ circa tria mili
a· pter patuit· ut patet Act viij· factu ē autẽ
in die illa pcessio magna in ecclia q erat ihs
solimis· ℣ Erudit· hic cõitez pomt salu
tis equitas p punitionẽ hualor et saluatiõis
honor hoc ei erigit equitas et hoc in destruc
tione iudee p romanos fuit impletũ p qua
mercedulis fuerũt mortui et captiuati et ce
centes fuerũt saluati primo ab exercitu romanõ
rũ q montu angeli tulerũt in regnũ aggp
pe ante aduentũ eoz ut dicit est ē postea a
iudeis q post eoz destructionem fuerũt libe
rati a pcessoribz quas eis fraudulẽt et vecordiat
ta cautate iheselin p helyn adriani cui missa
re pacifice promisi fuerũt Ideo dicit erudit &c
et malũ aperuit in oculis eius· e· q fideles au
deis mercedulis sic affligentẽ· Ido subdit qi nõ
ē iudicium· eos q munistre principes iudeor xpianos
condempnabãt· et iudex qi nõ est virtus· i· q nõ
apparebat ibi remediũ humana potencia· et sal
uauit brachiũ suũ &c· i· virtus sua apparẽs de
bitũ remediũ· Induitus ē iustica ut lorica &c
loquit de deo ad modũ militis armati precedẽ
tis ad salutationẽ pli sui· induitus ē vestimen
tis vlcionis· i· exercitu romanoz quito ad puniẽ
onem malor et mistmetu diuino· optus ē qi
pallio zeli· i· ato qui erat sup exercitum sicut pal
lium sup alia vestimenta et vocat pallium zeli q
multũ fuit saluato de captione iesu ad malo
rũ punitionem· Ideo subdit qi ad retributionẽ
indignationis hostibz suis· i· iudeis in infidelita
te obstinatis licet eĩ tirus de bellauit cautia
tem eo q rebellauit romanis deus tñ ad hs
eũ instigabat ut p eũ vindicta fiet de xpi mi
micis· insultus licet videat· dicit aut hic insul
te iheselin et ulle cautates iudee eo q sint site
te mare· tota em iudea secñ sua longitudi
nem sita ē sup mare mediterraneũ ex pte occidẽ
tis et in latere oppõito hz iordanem fluuiũ tñ
sentem p mare galilee et mare mortuũ· et ti
mebũt qui ab occidente nomen domini &c q
tuc tpis fides catholica fuit multũ declinata
ad omnes pres orbis· eã venit qi fluuios violẽto
·e· romanoz exercitu· que sitis dominum tetigit· q
spus dominum ad hoc eũ instigauit ut predictũ est
et venit sion redemptor· et est hic sion datiuu ca
sus p quã intelligit ecclia ut dicit ē e· ut ruptio
ad quã redimendã venit in passione sua et ite
venit p effectũ in destructõne iherusalem ad accipien
dã vindictã de morte sua venit eadã ad recipien
dã penitentes in sua misericordia et maxime
iudeos secunde retinentes ad ipm detecta falsitas
te antixpi p enoch et helyam· Ideo sequit et eruis
qui redeunt ab iniquitate· &c et in hoc sensu alle
gat hoc scriptuum· Ro· ix· Ipse fedus meum cui eis

qđ subdit aī dicat spūs meus qui ē in te. Ad hs
enī descendit spūs scūs sup credentes in die pen
thecostes ut qui prius emnt timđ facerent fir
mu et stabiles in amore xpī et vbi mea que
posui in ore tuo ẽt qđ illa exterī pdicabit eccle
sia usq; ad finē mūdi et tūc in gloria vitus hs
pdicata luade appebit in patria. ¶ Caphi le
vate illūinare ẽt Ad intellectū scr
tuū considerandū q aliqui doctores
catholica exponūt totū istud caphi
de ppletate redeūtū de babilone et
hs nō videt verū qr illi mūlti fuerūt in tanta ppl
titate de multo plmo q qđ omia que dicūt hs
nō pnt exponi de ipis nisi valde exterte qr dicit
hic inundabit et dilatabit cor tuū qñ cōmūta fu
erit ad te multitudo maris fortitudo gentiū ve
nent tibi licet enī aliqui gentilitate relicta e
is adhesērūt. tñ fuerūt pauci et pne reputati
onis et virtutis Item q postea subdit et edificat
buīt filii muri peregrinor muros tuos. qr ipī met
edificauerūt eo tempe neemie et cū magno
labore et angustia ita q una manu faciebāt
opus et altera tenebat gladiū neemie. vi.
et hoc timore adiūtorū eor impedire volēti
es qđ ibi dicat aperient porte eius iugiter ẽt
qr magis tenebat clause adiūtorū timore.
Je qđ postea subdit gens enī et regnū qđ tibi
nō seruierit pibit qr alia regna nō fuerūt
eis sđ magis ego primo psis tributū reddendo
postea grecis et postea romanis ut pz ex li
bris esdre neemie machab. et euangeliō
et ex libris Josephi et aliorū ystoriographo
phor. Item expitores isti magis vident inde
sane quitū ad hoc q hebrei qui exponūt totū
istud caphm de tempe messie vñ rabi moses
sup gen. xxv. dicit qđ illud qđ dicit hic et am
bulabūt gentes in lūce tuo intelligit de messia
dicit ipe q est que dicit hic implenda sit te
pore in aduentu messie sed contra hoc argu
it qđ versus finem capli dicit non occidet
vltra sol tuus ẽt qr sm antiquos doctores he
breor in aduētu messie nō est intelligendū
aliquid immutari de cursu mūdi ut dem fiunt ē
vi caps et idō qđ dicit hic de statu solis et lu
ne et de diuio lūce nō pt quemlēt referri ad
statū huius mūdi seu pfectionem terrenā si
cut inde intelligūt dicentes messiam tempo
re regnaturū sup omēs gentes mūdi et tūc
inde pfabit eos nō quo in hoc caps describit
Ignt dicendū q sicut caplō precedentis descripta
e salus xpī. ita hoc caps describit confirmatio hui
us salutis et primo ex pte matis re
cipientis deo ex pte cuius efficientis caps le.
Circa primū sciendū q matia sine subiecta ipe
recipiendi xpī salutē ē ecclā fidelū que habet du
plicem statū. q. in mūdo quitum ad ecclām mi
litantē et in celo quitū ad triūphantem primo
q ponit magnitudo salutis eccle respectu sui

primi pho respati sibi ibi nō audiet primā in tres
qr primo describit pfectus multitudinis ecclē ex
fideliū multiplicatiōe. secō ex ecclāz edifica
tione ibi. et edificabit. tertio ex honor af
fluentiē ibi et venient. Circa primū dicit surge
ge et illuminare hierlm. i. ecclā militātē ut dēm
fiunt ē caps ut que surgere cepit et illuminari
a principio doctine xpī. qr venit lumē tuū. i. ē
qui ē vā lux Jo. i. et ē vita vbi dicit de xpō De
di te in lucem gentiū ẽt et gloria domini. i.
filius qui ē gloria dei patris sicut et eius sa
pia gloria em a claritate dicit qi quedā cla
ra. i. mutuatur. gr. et sic appropriat filio sicut
et ecclā admonitionem prenuncia. sup te ortus est
m natiuū assumpta. qr ecce tenebre operient
terrā ẽt vbiqr em erūt ecclām sē tenebr
errorū et ignorantie et gloria eius in te vi
debit p opinionē miraculor gloriam diuie
virtutis demonstratiuā. et ambulabūt gentes
in lumine tuo ẽt. i. in lūce xpiane fidei qđ appa
ret impletū in diūsis pribz orbis in filiis et
deste. leua in circuitu oculos tuos ẽt ad cēz
ecclām orbis respectū hierlm vbi primo pdica
tū est euangeliū et inde alibi p xpī discipu
los diuinitus congregatā sē fideles in vnita
te fidei xpiane. filii tui de longe venient et fili
e tue de latere. i. deppe surgēt. q. d. vtrumqz
sexus pfectus nascent filii et filie ecclē tam
de longinquis pribz q deppinquis. tūc vide
bis multitudinē credentiū. et affluens con
sternabit diuitis. et mirabit cor tuum veloci
multiplicatione qr a tempe aplor diuitis e
fides ad omēs pres terre hitabil sicut declinā
sunt sup illud pbe xxxv. In omem terrā exiuit
sonus eor ẽt et dilatabit cor tuū i gaudio
qñ conuersa fuit ad te multitudo maris. i. hi
tancū in insul ut pz de Scalia et Anglia
et aliis insulis maris fortitudo gentiū. i. im
pii romanī qđ totu mūdo dñabat venit ti
bi qđ impletū fuit tempe Constantini Inven
tario camelor operiet ẽt Constantinus imp
perator et multi alii potentes exemplo siu
iuuabit diuicias multas p orbem inseruit sup
talia alalia ad sustentationem ministror ecclē
et pauper xpianor et edificationē ecclār
madiam et effa hoc dicit qr in tribs illi fidēli
t nascūt talia auxilia forcia. omēs de saba
venient. hoc dicit expitores mi ritez impletū
in illi regibus qui venerūt ad adorandū ypm
natū et idō dicit omēs ẽt qr ppli subiecti in il
lis regnis virtualit q timebant. omēs pecus de
dar ẽt nabaioth et cedar destenderūt ab abra
ham p ysmahelem geni. xxv. et isti habitabūt
in tabnaculi mutuentes pecora Idō ex occupa
tione designāt hic eū dicit omē pecus cedar
et. i. mores illius ppli. congregabit tibi m
oiule dominus loquit. em hic ppheta methi. qr
sicut et in multis aliis locis diuinitus inspira

AIA

ioth·i· maioꝛes illuc ꝙli· mīstrabūt tibi sicut
dicon filij· de ipis· n· gentib; plures accedet
ad p̄dicatōnem aplōꝛ aliozq; discipulozū luꝛ
postea gens illa fuit infecta ꝑ fidei machome
ti ꝑ ipsos aut· intelligit· alij gentiles ad fidē
venientes sed ipsi spāliter exp̄mit· q; descenderūt
de Abraham p̄r fidei mē· offerent· sup placa
bili altare meo· i· xp̄o xp̄o qui ē altare et hostia
et domūs maiestatis mee· i· ecclām militantē
gloriosis⁹ miraculis doctrinā ecclie confirmātib;
qui sūt ipsi qui ut nubes volāt· i· apli aliiq; p̄
dicatores p orbem velocit· discurrentes ad modū
imbriū et columbaꝛ· q· d· sūt valde mirabiles· me
etenī mihi exspectāt· i· ihūtatores mihi aꝛ ad
recipiendū fidem· vnde et paulus aplūs ī mi
tio mihi fidem p̄dicauit et publicauit· ut ipse
in actib; aplōꝛ· et naues maris ꝛc̄ ꝑ ipse de
signat ꝓmptitudo credentiū ad fidem· argen
tū eoꝛ et aurū ꝛc̄· q; venientes ad fidem offe
rebāt dō sē et sua ut ipse dicit· Act· iiij· ¶ Et edi
ficabūt· hic cōtinet destructio ꝓphetaꝛ ecclie em
pugnantiū in ecclāꝛ edificatōe cui dicit· et edifi
cabūt filij peregrinoꝛ· i· venientes ad fidem na
ti de gentilibus qui fuerūt peregrini a lege et
cultu dei· muꝛos tuos· i· ecclās materiales ad
dei cultū et hoc patet impletū a tempe Con
stantini ut dictū est supra· et reges eoꝛ mīs
trabūt tibi· et pensab⁹ mīstrandō ut dicit ē· p̄
etiam hoc referri ad reedificatōnem ihꝛlem
ꝑ Cyrū destructā quā postea ci ꝑ quinquagī
ta annos vel circ· Adrianus imperator reedifi
cauit· Hic q; loca sancta passionis xp̄i et se
pulture fuerūt inclusa intra ciuitatē ꝑ di
latatōnem muꝛi ex illa pte· q̄ prius extra fu
erūt ut pꝛ Jo· xix· Iste autē Adrianus erat
gentil· et ciuitatē edificauit ꝑ gentiles ar
tifices et sic p̄t exponi qd dicit· et edificabūt
filij peregrinoꝛ muꝛos tuos· i· ihꝛlim· et reges
eoꝛ mīstrabūt tibi· ē· expensab⁹ qz reges tue
facultāt tributū imperatoꝛi qui eam edifica
uit· In indignatōne enī mea· contin ꝑ fidē
indeos nitē ihūtantes ꝓcussi te ꝑ tyrū et in
reconciliatōne mea· ergā xp̄ianos fideles
misertus sū tui· reedificando te ꝑ Adrianū q
eiectāt xp̄ianis egressit ad ihūtandū et inde
in ihūtatōnem ꝓhibuit· referendo aut hoc
bene ad ecclē edificatōnem ut pus hic ex
ponēdū ꝛ hīt· in indignatōne· n· mea pau
si te· qz ꝓmitua ecclā sicut multū assumta
pma a iudeis postea a tyrānis et secundum
iudicium ihūiam videbit· precedere ex diuina
indignatōne licet hoc ecclā ex patna castiga
tione et placatōne sp̄tua tū frequēt· loquit·
sm modū ihūiam et sedm hoc dicit· hic in
indignatōne mea ꝛc̄· i· in reconciliatōne me
a misertus sū tui· dans tibi pacem ampliatō
nem et honoꝛē tempe Constantini· Ideo subdit·
et apient· porte tue ꝛc̄· qz ecclās pus clausas
patent apte et ꝑ impiū suū nouas edificant· p̄
ecclam hoc expon de aptione spūali qz ecclā sp
ē apta ad recipiendū penitentes et qz tempe cō
stantini cepenit homines sine timōe confugere ad
ecclām Idō subdit· et afferent· ad te fortitudo
gentiū ꝛc̄· qz exemplo Constantini multi po
tentes et reges venerūt ad fidem xp̄i· genib
ei et regnū qd nō seruient tibi pibit· qz nullꝰ
p̄ficien saluus mihi efficiat· xp̄i et ecclē suus
gloria libam ꝛc̄· qz ad edificatōnem ecclāꝛ
adduxerūt ligna electa et preciosa ꝑ deuotione
imperatoꝛis regis et potentiū ad hoc stipend⁹ me
benedicū p̄t ecclā ꝑ istos viꝛes intelligit· qui de
notabiles ad ornatum ecclie ꝑ fidem venientes et
locū pedū meoꝛ glorificabo· i· ecclām militāte
in qua ihūtat specialit· ꝑ gram dicit· tū locus
pedis dei eo mō loquendi· qō dicit· ps· lxvi· celū
michi sedes est et terra scabellū pedū meoꝛ·
¶ Et venient· hic cōtinet ponit· ꝓphetias ecclie
militantis quantum ad ofectatōem honoris eū
dicit· Et venēt a te curui gementes reuerenciā
tibi· filij eoꝛ qui humiliauerūt te· i· regni et ty
rannoꝛ qui psecuti fuerūt ecclām qd videm⁹
impletū ꝑ orbem in fidelib; qui ce ill' desce
derūt qui detrahebāt tibi· quia xp̄ianos vocā
bant magos et maleficos ut patet in legendis
multoꝛ sanctoꝛ mīrtrū· ꝑ eo q; fuisti derelicta
· i· pmissa ab eis affligi· et odio habita a pnci
pib; mūdi· et nō erat qui ꝑ te transiret ad
te ꝑ salutē ofolandi· ponam te in superbiā seu
loꝛ· i· in gloriam et honoꝛem ita q; superbia
nō sonat hic in malam sed in honoris excessum
et subiuges tibi gentiū ꝛc̄· i· ab eis accipies mu
timentū sicut videmus impletū in dotatione
ecclē de bonis ꝓncipū· et scies qz ego dominꝰ
ꝛc̄ ꝑ experiencā bonā qō faciam tibi· ꝑ ea offe
rum aurū ꝛc̄· In ꝓmissā enī ecclā talentū et
alia ecclē vasa fuerūt de materia pauꝛ ꝓposita ut
de stagno cupro et ferro et lignis que postea
facta sūt de auro argento et lapidibus ꝓciosis·
et pona visitatōnem tuā pacem· q· d· sicut vi
sitaui te castigando et placando in psecutōnibus
ita visitabo te pacem et quietē tibi dando· et
ꝓpositos tuos· i· epos et alios ꝓlatos· iustitiā
· i· affectū quantum ad omnes qz officium eoꝛ est
docere iustitiā que ē ꝑ xp̄i fidem et ecclā formaliter
quātū ad homines in tm enī fuerūt iusti q; usq;
ad tempa sancti ꝓmulgati a nobis· omis fere qui
fiebant miracula et adhuc multi sūt hom· ¶
Non audiet· hic cōtinet ponit· ꝓphetias siue mag
nitudo filiorū quātū ad statum ecclē triumphā
tis que apta ē fidelib; a tempe passionis et qn
tū ad hoc dicit· nō audiet vltra iniquitas in
terra tua ꝛc̄· i· in celesti patria vbi iniquitas nō
hīt locū Apoc· xxi· non intrabit in eam aliqd
coinquinatū· vastitas et contritō qz sicut ibi nō
hīt locū culpa· sic nec pena sed omnia securitas
et exultatio habita· Ideo subdit· et erumpabit sal⁹ ꝛc̄

nō erit tibi amplius sol ad lucendū ⁊c. et hoc
ē q dicit Ysaie xxvi. cauterius nō erit sol ⁊ neq; luna
ut luceat in ea sed clamitas dei illuminabit eā
et q hoc illuminatio ē etiā ibi subdit nō occidet
vltra sol tuus ⁊c et apl̄ebit dies luctꝰ tui
sicut q dicit Ysaie xlix. et absterget deus omnē
lacrimā ab oculis eorū. plus autē tuus omēs
iustū iustificata ⁊ stimata et confirmata q beatu
nō pnt vltra patire sed subdit nunquid hē
distribuit tibi. ⁊ vniuersū q̄s emittit missi per
patrē. germen plantationis mee hoc refert ad hoc
q̄ promittit. plus autē tuus qui ē germen plā
tationis diuine. primo in tia morientiū p gra
tiam a deo datam sed postea trāsplantat in tia
viuentiū p gloriam. ibi subdit opus manuꝫ
mee ad glorificandū. i. ad gloriam assequēdā
mmmm dicit m mille ⁊c sed dicat saluator nr. u.
qui aūt minor est in regno celorū maior illo.
etc dñs. ideo possit hoc facere in tempe cuius. i. m
tempe debito et a me disposito. ¶ Caplm lv.

Spiritus domini. hoc contra ponit duas
mitatis filiorū ex pte cause efficien
tis que ē xpūs. In actione vō salutis
requirit clemētia et potentia primū
ponit ex parte prudentie sm̄ m sequēti. Vnde ysaie q
ma in duab q primo ondit in xpō pietatis dul
cedo. hoc ē hoc orienti ecclie gratuito ibi gaudēs
primo in duab q primo ondit in xpō dulcedo pi
etatis et multiplicatā affluctorū oblatione. ibi
et fidelium multiplicatione ibi et edificabūt. In
tia primi intendit q aliqui expositores catholici
voluit hoc exponere ad litām in ꝑsona ysaie di
centis. Spiritus dñi sup me eo q unxit me. b.
spū ihū. ad annūciandū ⁊c. b. liberatōne pli
a captiuitate babilonica et ad hoc adaptat sibi
contra quit possit sed hoc nō pt stare vt videt
q saluator luc. iiij. expresse dicat hanc scripturā
in eo fuisse completā. Igit in ꝑsona xpi homīs
dicit hic Spiritus domini sup me. q. intendit ihūs
tatem mineꝰ ē pse eo q unxit me dominꝰ. pli
tudine gre Jo. i. vidimus eū qui ingressus a ple
plenū gratie. ad annūciandū mansuetis desc
aplis et aliis doctrinam xpi in mansuetudine sus
cipiendi. misit me q̄si ad officiatum licet mis
sus fuit ad salutē oīm q̄si ad sufficientiam.
ut mederet contritos corde q pepentētibus dat
gra sanās vulnera pcōr. et pdicarem captiui
bus. i. in captiuitate pcī detentis. mdulcedine
am p diuinam mām. et clausis. i. patribus in
limbo detentis xpi ōnem. illos. n. eduxit xps
in sua resurrōne. ut pdicarem annū placibi
lem dnō iste est annus dominice iustificatōis in q
deus placatus est ihūano gni saluti emendā p
m pcī. et diem vltionis hoc ē diem iudicii cui
m denūciatus a xpō m. rev. ut consolarer oēs
lugentes ⁊c. i. lugentes statui pcīs vite mise
e et dilationem celestis pēe hoc facit xps m. v.
dicens. xpi qui lugent qui desolabūtur lugentibꝰ

m syon. i. m ecclia militante p syon designata
ecclia qui luctus nō ē mitorius. et duplicem eis co
ionam. b. gloriē p cinere. i. abiectōne mi. v. bū
pauperi spū ⁊c oleū gaudij. i. consolatōnem
mentis p luctu mitior palliū laudis. i. gra
dui exterius. p spū meroris. i. p luctu exteriꝰ.
¶ Et vocabūt hoc contra ondit pietatis saluato
ris et fidelium multiplicatōne vbi primo ponit
condicio aplorū aliorū q discipulorū xpi p quos
facit xpūs hanc multiplicatōnem et p hoc mtel
ligit condicio ministrorum ecclie eis succedentiū ei
dicit. et vocabūt in ea. i. m ecclia militante
fortes iustitie. i. apli et alii discipuli eaꝝ q
successores qui ad maiorem tenent iustitiā
q̄ pluis cois. plantatio domini q apli et dis
cipuli fuerūt prime plantē. m octo militantiꝫ
ecclie ad glorificandū ideo subdit. et edificabūt
deserta a seculo. i. gentiles reducēt ad edifiniū
ecclie militātis qui fuerūt qi a deo derelicti
ab antiquo eo q nō intellexerūt legem nr̄ q̄ ysaias
et ruinas antiquas erigent. i. gentiles erigēt
ad statum fidei qui ab antiq fuerūt ruinosi i
pcō idolatrie et alijs multiplicib pcīs. et
instaurabūt ciuitates desertas et dissipatas
p idolatriā que p eos fuerūt instauratē ad
latriā. et statuit alienos. i. gentiles ad fidem co
uersi et pascent pecora vra ⁊c ista declarāt
ad victū et vestitū. et p hoc designat q̄ pdica
tores euangelij possent accipe sumptꝰ ab illis
quibꝰ pdicarēt ut dicit xpc luc. x. et paulus apls
i. cor. ix. Dns ordinauit his qui euangeliū
annūciant de euangelio viuere p hoc etiam tel
ligit q ministri ecclie hītur cēnt de iure diuīo
aliis et tīe nascentiū statut videmus implerī
et q̄litum ad istam primā dictā laycā dicit
pascere eos pecora. i. p eis et ministros eoꝝ et
agricolas. et sic alienos dicit hic laycos qui nō dnt
ad ministeriū dñi accedere. vos aūt sacerdotes do
cabimini. i. vos apli alij q discipuli et succes
sores mei tuto estis q sunt de gentilitate vo
cati a tempe. n. aplorū multi de gentilibꝰ
vocati ad fidem fuerūt ab eis vocati epi et sa
cerdotes ut patet de scō Clemēte Dyonisio Ary
opagita et thymotheo et multis alijs. fortitudinē
gentiū amedetis. q ministri ecclie de bonis
laycoꝝ sustentant. et in gloria eoꝝ superbietis
. i. a gloriosis et potentibꝰ laycis ecclie ip
norati sicut videmus q principes platos ecclie
honorāt sicut pres. p confusione tuā duplia
istud refert ad tempꝰ primitiue ecclie in q̄ qui
plō platus pfectus. primꝰ ad tormenta du
cebat. et duplicia malicia eis imponebat q̄ sa
cerdotes in se sacrilegia et q ab eis alij cēnt decepti
et sic grauius puniebant. laudabunt pter eoꝝ
. i. vitam. b. mercedem et est hic methaplasmꝰ
ut exponit aliqui sed q iste modꝰ loquendi
videt ceneus a communi modo loquēdi scripture sa
cre in hac re me q methaplasmꝰ sicut dictores ꝑ

matice ꝑ

ysaie

matrice est tñsfōcio sillē m sillām vel liē m lit
teā vel accidentiū eius cū metro vel alia cā
tionabili sm q; sit mutatio dictionis m
dictōnem ut dicat hic non muem. Ideo pt alu
ter dicā laudabūt ptem eoz .i. suā q; ggbria
et tormenta aplis et aliis extrā plātis illata
redebūt ad bonū ipli. gyter hoc in terra sua
.i. in celesti pria duplicia possidebūt .i. du
plicem gloriā anime .e. et corpis. Ideo subdit
letitia sempitna erit eis pt etiam hoc duplici
tate intelligi m pria epla primi qd de prima thimo.
.v°. qui bñ presidet pbi duplici honōe dignꝫ
habeāt qz a plo debet eis victus et honor
ex hac aūt lia patet qd dñi ē sup. .e. q
pñs cplm intelligi nō pt de gspuitate re
dēptionis de babilone qz psperitas eoz nō
fuit duplex respō tempis captiuitatis pce
dentis sub regibus israhel et iuda imo mi
to minor qz quasi continue fuerūt in afflic
tione et seruitute. ut dictū ē ē frequēt nec
eoz letitia fuit sempitna sed certis breuis
qz certo dñs diligentib iudeis. et ideo sanctis
pribus volo reddere duplex primū. et odio
hñs rapinā in holocaustū. nō enī vult do
minꝰ q; sibi fiat oblatio de alienis. et subdit
opus eoz .i. aplōz et eis succedentiū in vita
te .i. in pdicatione vitutis catholice. et sicut
in gentibus semen eoz .i. successores eoz. ocs
qui videbūt eos cognoscent illos distinctos
ab aliis in opibus miraculosis et vtuosis
in quibz apli et eoz successores cōmunem
plm excellebāt et adhuc excellūt in mul
tis iudeis. Hic cōtexit pomp erie ymni
dō ai dicat. gaudens gaudebo in dño
et duplicat verbū gaudij qz ex gaudio et
exultatione mētis fit redūdantia in signis et
ope exteriori. qz induit me vestimentis salu
tis .i. notitia diuine gre et vtutis que sūt ec
clesie vestimēta et ornamēta. et indumēto
iustitie .i. ope iusto ad primū. quasi sponsū
decorati corona hoc dicit gyt platos qui sūt
sponsi ecclie ē omissa. et in hoc sūt xpi vi
cary. et qi sponsam rēt. hoc refert ad po
pulū platis subditū. sicut enī terra profert
germē suū ex influentia solis sic dñs deꝰ
qui ē sol iustitie germinabit .i. germinare
faciet iustitiā in corde et ope et laudem in
ore coram omnibz gentibz p pdicationem
et aliōz discipulōz et eis succedentiū

¶ Capitulū septuagesimi octauū.

Propter sion. Aliqui expositōes ca
tholica exponūt hoc cplm sicut
et pcedens de gspuitate redemptiōis
de babilone dicentes q; illud qd
dicit hic. donec exeat iustus eius rēt intelligit de ihesu qui fecit iustitiam
eos remittendo et de captiuitate saluando et
sic cōtexit hanc adoptant. ad sui propositum sed
valde extorte in multis qz pauca acquā qd
eis subdit hic et eius coronā gloriē rē exponit
de dignitate sacerdotali et regia qd nō pt que
menter dici qz dignitas sacerdotalis et regia q
fuerunt in hoc q; misterio habēt reges et sacerdotes
y sacram vnctōnem. que fm iudeos cessauerā
destructione primi templi tm q; toto tempe tem
pli stdi y rediēntes de babilone edificatu non
fuerūt aliqui sacerdotes nel reges sic mistice
Ite toto illo tempe amiserūt rege vsq; ihesu
xpm filiū ihesu qui primus filiū dauid tam
posuit post quadrigentos lxxvii. annos et tres
menses ex quo populus de captiuitate babilo
nis libertus ad propria remeauit ut dicit Ioseph⁹
xi° libro antiquitatū cap° xxi°. Ite qd dicit
misia. Ideo tuticā tuā vltra abū immicas
tuas rēt exponit de passiua collectōne tic
nasteniū a iudeis post dictū redditū qd nō ē
verū qz frequēt illo tempe fuerūt molestati
a samaritanis et aliis gentibz crīstianis
nō solū in bonis extrinsecis sed etiam in psonis
ut patet in libris ysdre neeme machabeoz et
iosephi regibus etiā psas redebamur tributarias
de bonis suis et postea grecis et romanis qpe
qd ita. Ita. et etiam alii hebrei exponūt istud
cplm et precedens de gspuitate quā exspectāt
eis futurū tempe messie gyter qd nos qui
secundū veritatem adhesimus xpō venisse hēm⁹
xpm exponere sedm gspuitatem ecclie. ¶ Ingre
sieut cplo precedenti ostensa ē clementia sal
uatoris in consolatoribz et bñficijs ecclesie
exhibitis. Ita in hoc cap° ex consimilibz ostē
dit eius potentia. Et diuidit in duas pres q
primo describit eius pria. Ideo pteritus verbis
ibi. Inuenit dominꝰ. Circa primū dicit. ysaie
gyter sion rē .i. gyter gloriam ecclie qua videbo
futurā nō tacebo a diuinis laudibz et habi
tione egrediat de sinu patris in mūdū. ut
splendor iustus eius .i. xpus qui vere dicitur
dicit pria splendor et figura substantie ei⁹ he
b. i°. et saluator eius q; sua omnipotentia gyt
qua subdit in auctoritate allegata heb. c°. qui
tamen qz omia verba vtutis sue pmutatem pre
cator faciens rēt. vt lampas accendat ardo
re caritatis ad alios accendendū sicut ex lam
pade accensa accenditur alie gyter qd dicit luce
ry. Ignem veni mittere in terram et qd nolo ni
ut accendat. et videbūt gentes iustū tuū q; si
dem in pdicatione aplōz. et cuncti reges mun
di tui quoz multi receperūt fidem xpi et ocs
recipient ante finē mūdi et vocabit tibi no
men nouū. e. ecclia xpiana que prius vocabat
iudeos synagoga. qd os dominī locutum est
vos. Sup hanc petram. idest sup me xpm edifi
cabo ecclesiam meam. et eius coronā gloriē rē .i.
coronatā gloria sicut de notabiliter liberalis nō
plus dicit q; sit liberalis in concerto sed etiā lib
ralitas in abstracto in manu dñi .i. in eius

ꝓfectione et dyadema ꝓfm · ista sibi coronatõ
ꝑmet ad honorem ecie militantis · nõ uocat
uerus uirũ deletor a sponsõ qui dicat ant uicto-
ecce ego uobiscũ sũ omnibz diebz usq ad cõsũma
tionẽ seculi · et terra tua nõ uocabit ampliꝰ
desolata · i · diuinis cõsolationibz destituta q se
adenit ecie eram in ꝓssuris sed uocabis uo
luntas mea in ea ꝑ bona opa multa accepta · et
terra tua inhabitata a fidelibz et tu tua mihi
habit ꝑ hanc sanctã terrã · intelligit tua uue
cui adquã fideles de pnti uita trãsierit hi
habit iuuenes cũ uirgine sancte et caste ut
ioseph et iohãnes cũ maria uirginamus cũ
Cecilia et Christina cũ Anna et plures alij
hanc pfectionẽ imitãtes ut licet in collatioi
bz patrũ et aliis pluribz locis et habitabit in
te filius tuus ꝑ baptismũ regniam et gaudebit
sponsus super sponsam · i · xpus sup ecclãm et
gaudebit super te deus tuus · i · tota trinitas
super muros tuos ihrlm ostitui custodes · i · q
stituendos a deo pdixi ut sit ibi ysaie Dicit
aũt hic glosa ibidem q ꝑ muros intelligũ
tur patres sancti Abraham ysaac et cetri q
rũ merita posteris stit qi defensiones muri
et ꝑ custodes angeli sancti eoꝝ merita tota
deo uolentes et nos multo fortius secundi
uitatem possumꝰ dicẽ q ista murꝰ stꝰ apli
sedis q dicat Apoc xxi · et murus ciuitatis ha
bens fundamẽta · xij · et in ipis nomina xij · a
postolorꝝ et agnus sanctus et ꝑ custodes intel
ligũt angeli ad custodiã fideliũ deputati
eoꝝ mira tota dño pitantes et q ꝑ bo
no statu ecie nõ solũ angeli stãt sollicati sed
etiã hoiẽs deuoti Ideo eos exhortãdo subdit.
qui reminiscimini dñe ne taceatis · cessando a
pabus et laudibz diuinis · donec stabiliat
et donec ponat hierusalem · i · ecclãm · laudẽ in tra · qđ impleb
bit in finem mũdi qñ omnes electi ad fidẽ
xpi · ¶ Iuuent · hic cõtra destructiõe salu
atoris ueritas q nõ sufficeret ꝓphãs ad sal
uandũ nisi simul adesset ueritas madmplẽ
do ꝓmissa dicit dicendo in duas q primo po
nit hyatus ultatis ostensio secõ ex hoc mdu
cit quedam salubres monita ibi · Visite pu
mũ aũt ostendit eũ dicat ꝑ eternidẽ inuitatiõi
Iuuent dñs in regiõe sua · i · in filio qui dicit
eius dextera et brachium sup · huc · brachiũ dñi
cui reuelatũ est · si dixi · i · nõ dubo tritatẽ tu
i xpo tritatẽ eccle est sacramẽtũ eucharistie
in pane tritrato ofertũ qđ nõ est infidelibz
tradi nec ꝑ hoc q addit ultra intelligẽdũ
e q ultra fuit eis dictũ q hoc dictio ultra nõ sp
importat talem accessionem sicut patz Deut · ultra
ubi dicit nõ subtrahet ultra ysaie sicut nos
sb quẽ nostrat dñs facie ad faciem xpm q nec
simul aũ eũ fuerat in conditõnibz ibidẽ expss
et si habuit · i · nõ habent · filij eius aliena a fide
catholica · unũ tuũ · i · xpi sanguinem sub spe
cie panis oblatũ in q laboraste lucet · n · sumus
socius ihu xpi hãc oblationem faciat tri
sacerdotes ad hoc laboriãt iesumq orõibz et
alus pus epibz se disponẽdo ut ibi oblatio
oms debite ꝓferat et sacramẽtũ percipiant q
qui congregabuit illud · e · tritici predicti cõ
medent ꝑ congregatiõem hic intelligit labo
fideliũ disponendo se ad debite offerendũ sicut
dem est e de sacerdotibz nonsiat tri iste labo
nõie congregatiõis q istud sacrãmẽtũ e sacrãmẽ
tũ ecclastice unitatis · est eciã cum hoc sacra
mentũ labor corporalis fideliũ in ꝓmptudine
matiãe · e · panis et uini in quibz offertur hoc sa
cramẽtũ et qui cõuertit illud · i · unũ ꝑ oppo
situdinem intelligit hic labor ꝓdictus fideliũ
laborent in atrijs sanctis meis · i · in locis diuino
cultui offerendis ex hoc patet q nõ e hic sermo
de parte tritico et uino oblatis acceptis quibz
utit hyonides in locis nõ sacris et magis q in
sacris q loca sacra nõ st eccles et quamuis oblati
onis nec erãt in ueteri lege. ¶ Transite · hic ex
pdictus ponit in omnẽ siue exhortatiõ ex hoc · i ·
q saluator e potens et fidelis in promissis ad
implendas debent omnes ad eccliam trãsire cui
bona ꝓmissa ꝓmittit et conedit et hoc est
qđ dicat transite ad ecclãm militantẽ transite ad
triumphantẽ ꝑ portas porta militãtis e bap
tismi porta triumphantis e ceterum uectio q
e sacramẽtũ exercui de hoc mũdo ad transeundũ
ad celũ ꝓmunite uiam populo vos pdicatores et
sacerdotes sacramẽta ministrantes planũ facite
iter amouẽdo impedimẽta que st pati · unde
dicat hic · i · ta · q hoc dicat de figmẽto malo
ꝑ qđ intelligit femine mobilitatem ad pcm · et
sic patz eciã sm ipm q nõ est hic sermo de figu
ratiõe materialis uie · et eleuate signũ ad po
pulos ututem sancte crucis eis pdicando et ꝓ
ium fert est quitum ad aliquos existentes sibi
pubz terre habitabus a tpe apl̃oꝝ sicut qđ dif
fusius declaratum fuit illud pẽ · xvij · In oẽm
terrã exiuit sonus eaꝝ ter Sdo subdit. Ecce
dominus auditũ fecit in extremis terre · Sdo
subdit. Dicite filie sion · i · congregatiõi fide
liũ ecce saluator tuus uenit tibi · i · ueniet
ad iudicium sicut ꝑ incarnatiõnem iam uenit
in mundum · ecce merces eius cũ eo ad reddẽ
penam uel ꝓmiũ sm merita et semita hoi
nũ et uocabũt · e · angeli sancti qui erãt exe
cutores diuum iudiciꝝ eos · e · elabs populos sãc
eos ad ylorũ deducendo tu aũt · e · ciuitas nõ
derelicta quesita · e · a domino et angelis
sanctis et nõ derelicta in manibz demoniũ cũ
reprobis. ¶ Capitulum Lxij

Quis est iste Capitulũ istud ostendit ex
ponit de xpo ab hebreis et expositi
oribz et latinis Aliter nõ dicat em
ꝓ · tu · q ꝑ deum cui dicat hic. quis est qui ueniet

de edom ꝛc intelligit̃ romanū impiū qui fuit
in latitudine sua qñ dominabat̃ mmiſs ocbi
d. q messias in aduētu suo multos de hūano
ribus orbis mirabit̃ qui hoc detrahit̃ hoc
eius vestimentū sanguine rubricatū cromcis
residuos iudeis subiuget ad hoc adaptat lit
teram. qui pt̃ sed nō ꝙsequar hanc expoēz
qñ fundat̃ sup ꝓlm nī aduēt⁹ xpi tñsleit
in pūtum Catholica vō cōiter exponit̃ de x̃o
post passionē suā redeūte ad pr̃em sequētes
in hoc bōs Hieronimū et Dionisiū sēm qđ illd
quod dicit̃ hic. quis est iste qui venit de edō
ꝛc. ē ibum angelor xpm̃ astendentem ad
mirandū et de eius misteriis plenus docēs
et illūans potenciā aliq̃ tñ q̃ sēm Hieronimū
ē vbū angelor mferor̃ q̃ gentiū edoceri a su
pioribus sēm Dionisiū vō vn. cap⁹. celestis ie
rarchie ē ibum omn̄ qua causā supīm angli
ꝙsentiūt de sanctis plenus docēs ꝙz istud
videt̃ obuiare dñi augustinū. v. sup̃ gen̄. ad
litām vbi dicit q̃ angeli a principio cognouē
runt omnia misteria gr̃ie sicut cui dō rñdet̃
ab alijs q̃ licet cognouerūt dicta misteria m
gr̃ialu nō tñ quātum ad omnes circūstācias ꝓcu
lauit et de ipis quesierūt plenus docēs. hāc
aūt expōnem intendo nō ꝙsequi q̃ omnia q̃
diffuse tradit̃ in glosis et aliorū postillis ad
quas quilibz pt̃ recurrē nec quēm intendo ī
aliq̃ reprobare. sed tñ p modū inquisitōis so
lastice aliqua circa eā dicē. Primū est q̃ ista
expō in aliquibz videt̃ extranea qua sēm
pām cū dicit̃ hic quis est iste qui venit de
edom. q̃ edom intelligendo ē locus vñ xp̃s as
cendēs. e. mons oliueti vel iherlm qui ē iuxta
q̃ aūt iudea ul̃ iherlm intelligat̃ q̃ edom vi
detur̃ ēneū cū vōmea fuit iudee mimica sicut
ipse xp̃s iacob. Item qđ dicit̃ in ista. et aspersus
ē sanguis eor̃ sup̃ vestimēta mea. ꝑ expomt̃
ab eis ut sit vōbū xp̃i de sua passione loquētis
et aspersus est sanguis eor̃. i. sanguis meus
qui dicit̃ eor̃ eo q̃ effusus est ꝙ peccatōnem
iudeor̃. hoc ēneum videt̃ qr nō recolo me vi
disse alicubi in scptura talem modū loquendi
Item vō astendēte mistiū incarnatōnis iam e
uacuat in effectū aplenū quātum ad substanciā fi
et circūstancias talia vō postq̃ sit in effectū poſ
tu nō vident̃ excedē facultatē cognitōis ange
lice et maxime qr angeli eciā infiores qui
mittunt̃ in misterium fuerūt in istis nīsi ut
patet de angelis natiuitatē xp̃i nūciantibz xp̃is
pastoribz et de angelis apparentibz mane et io
seph et turbe magis et consimilibz ut patet ex
euangelio in plurib⁹ locis et adhuc dubiū videt̃
q̃ astendente xp̃o irrigent edoceri plenus de pas
sione xp̃i dicendo. quare gr̃a rubrū ē indumē
tū tuū ꝛc ut dicat expō ista. Item dico q̃ nō sit
ibi aliqđ tale dubiū seu loquēdi modus ēneus
tamen nō sum⁹ adhuc ad tenendū p̃m ut videt̃
tñ q̃ sancta scptura expresse non determinat ē sm
suos hymnos scripture sicut determinat de plurib⁹
alijs in hoc libro scriptis et alijs vetis testame
ti ubi q̃ dicit̃ in principio. iii. cap⁹. ꝙ pr̃s dñs
sup̃me eo q̃ venerit me ꝙ saluator dicat luc̃ im
pletū fuisse in ipō plēnc auctōritas erit̃ de
terminanda hoc qđ videt̃ vel audiendū sed solū
ad hoc hymnus allectes Dionisii et Hieronimi
sanctor̃ ex quibz nō habet̃ argumētū necessū sed
tñ probabile quod sic dicat intelligi ut dicat ī
suma sancta d̃ hōme ꝙ te prima articulo vn.
prime qstiōnis dicit nō dicat sanctus Augustin⁹ ī
epla ad vincēciū donatistam qui arguebat cō
tra ipm̃ de dictis sancti hylarii ad qđ rñdet di
cens hoc genus lectur̃ ab auctoritate tamē̃
distinguēdū ē nō enī sic legit̃ tūc̃ ita ex e
is testimonia ꝓferunt̃ ut contra scripture nō
faciat ꝛc. Item de obstinata traditione sacre
scripture in plurib⁹ locis et maxime in ꝙbus
una causa a doctoribz assignat̃ ut ꝙ studio
se multiplicet exponat̃ sm qđ dicit Daniel xp̃s
tu autē Daniel claude sermones et signa libr̃
usq̃ ad tp̃us statutū ꝓfundabūt plūm et mul
tiplex erit scia. v. exp̃s ut dicit doctor vs mi
hi qđ absq̃ ꝓiudicio aliquo exponē p̃dicte
intendo aliā ꝙsequi que michi clariora videt̃
p̃dicta vō sic diffuse posui nō solū ꝙ ista loca
sacre scripture sed eciam ꝙ alios ut diligēs
lector consideret q̃ exponēs sacre theologie ne
cessario sit tenendē et que non. Ad cuius
ad expōnem ponendē considerandū. q̃ edom
et Bosra in hebreo sūt nomina propria et appella
tiua quit aūt sūt nomina ꝓpria edom est nomen
filij ysaac qui alio nomine vocat̃ esau gen.
xxv. et eciā tria ab eo denominate que latine di
cuntur idumea Bosra vō vocatus bosra ꝓpe. n. scri
bit̃ in hebreo et ē nomen civitatis vnde fuit
Jobab rex edom gen. xxxvi. quit vō sūt appel
latiua edom sigñt rubedinē et bosra munitionē.
hinc ꝙ p̃dictis veniam⁹ ad diuisionem ꝓpri⁹
enī p̃dicta est facta ꝙ xp̃m saluatis hic cōtra
ponit̃ huius saluatōnis discretio que ꝓfecto
fiet in finali iudicio tunc enī saluator segre
gabit electos a reprobis sicut segregat pastor o
ues ab hedis ut. xxv. Illud aūt videtur ꝓce
dat ꝓsecutio antixpi et eius extinctio Jō ꝓ
nioponit̃ tyo iudicij executio ibi. tūc̃ venit.
Circa primū sciendū q̃ sicut dicit methodius
martyr et doctores alij ad detegendū anti
gressiam mittent̃ a deo Enoch et helyas qui
detecta iudeis quitent̃ ad fidem xp̃i primū ageē
tes et sic primo hic ponit̃ antixpi electio et so
lidā questio ibi misericordiā dominū. Circa ꝓ
mū ysaias prudens antixpi patrem futurum
et ꝙ xp̃m subito decessurum dominicē dicit de
xp̃o quis est iste. i. q̃ victorios. qui venit de bos
ra. i. de ciuitate munita in qua antixp̃s sedē
bit in templo tanq̃ sit deus ps thess. ii. et ipm

mumer ad su stabilitonē. de edom cmctis ves
tibus .i. rubtatis sm qđ dr̄ isa. quare ꝙ ru
brū est mdumētū tuū et ꝓpter hoc designat̄ mi
sertio anteꝑ quē dominꝰ ihūs epūs mīstrauit
spū oris sui m monte oliuet qui ē iuxta ihe
rusalē et loquit̄ hic ꝓpheta de xp̄o ad modum
homis victoris cuꝰ vestimēta sūt rubricata sm
quē vetor ab eo. Iste formosꝰ in stola sua .i.
in huanitate gloriosꝰ q̄ est q̄ vestimētū deitu
tis phī. ysa. cap. In similitudinē hoīs factꝰ et
habitu inuentus ut homo. grndiens in mltitudē
virtus sue. q̄ tmor apprehendit angelos multitudo
cōtēptor pomp̄ xp̄i rūsio ad q̄nem ꝓphete di
entis. ego qui loquor iustica spū oris mei
mēticndo impūl et potem magnā ē adiuuare
ū. et gubnator sū ad salvandū. ē. dōs de p
sutone anteꝑ et contēptor quem ꝓpheta utez
gre q̄ rubrū est mdumentū tuū &c. et patet
sūa ee ꝑdictis et subdit̄ xp̄i responsio dicentis.
torcular calcauī solus et accepit̄ hic continuō
p atento. ē. torcular p vnū in torculari calca
tis p quē hic mtelligit̄ anteꝑ et satellites
eius. et de gentibz nō est vir mecū. q̄ multus
de hoīb̄ pt̄ deuere anteꝑm. calcauī eos in
furore meo .i. in vindicta iustitie mee. et aspe
sus ē sanguis eoꝝ &c. et patet ee dictis sūa
duce eū vltionib̄. ē. sanctoꝝ de mysio antex̄
in corde meo. ē. firmiter disposita. dominus retri
butōnis mee venit retendo sibi et satellitibus
suis penam debitam p peccatis. Vel aliter dm̄
retributōnis .i. iudicij generalis triumphans et
nō erit auxiliator exponat̄ sicut ē de gentibz
nō est vir mecū et saluauit michi. ē. electos
meos de psecutōne anteꝑ inimici meū .i. po
tentia mea indignatio mea contra anteꝑ
mala spū auxiliatrī ē michi. māntī et de
cetera q̄ credit diuine iustitie ista vindicta est
loquit̄ hic ꝓpheta de facto ꝓ modū futi q̄ fue
quent̄ fet in ꝓphetis ꝓter cōtritudinē ꝓphetie. et
similitudinē ꝓphetē anteꝑ adherentes et mebri
bus eoꝝ inferendo eis sanctum et ꝓpheticū mu
dendi et detinui vtutem eoꝝ in tam admiti
lando ꝓpīm. ¶ Consentionē. hic cōtra ponit̄
quisto iudeoꝝ ad xp̄m vbi primo ꝓ gra impetrā
da recolit̄ beneficia antiq̄ dns pomp̄ eoꝝ pec
tus deuota ibi vbi est. Sicut primū recolit̄ primo
in gnāli beneficia exhibita iudeis cū ysaias di
cit in eoꝝ ꝑsona. Misericordiaꝝ dñi recordabor
&c. et patet sūa usq̄ ibi et dixit. ē. dominꝰ ve
rissimus populus meus est. &c. .i. q̄ius sint pectores
in multitudine et a temporibz antiquis tm q̄ elegit
eos in ꝓphīn a tempore Abrahe cui data fuit cir
cisio q̄ est signū distinctiuū iudeī a gentibz. fi
lii. nō negantes. ē. nomen meū in afflictione e
gypti. q. d. dicens est. pec hoc apud me ꝓpter
misereri Iob subdit̄. et factus ē eis saluator. in
tribulatione eoꝝ. quā sustinuerunt nō est tribu
latus. ē. quibus videtur q̄ tum demeruit. Deo sb

dit̄. et angelus faciei eius .i. a facie dei missꝰ
saluauit eos sm qđ dicit̄ deu. xxxij. tollens q̄
se angelus dominus qui ꝓcedebat castra filioꝝ
israel. abiit post eos et cū eis pil columpna nubis
ut egyptii nō possent nocere eis ut ibidem subdit̄
ut toto noctis tempe adminiculū accedere nō valu
erunt. in dilōne sua ꝙ redemit eos. ē. dō
et nō ce ꝓli iustica qđ patz ee ingratitudini
sequēti cū subdit̄ spū auit ad mandūdā ꝙ no
uerūt. ē. dnm in fabricatōne vituli ex.
xxxij. et in multis alijs factis ut patz in libris
veteris testamēti. et affluerūt spūs sancti ei
ē. moysi cui spūs multociēs et multiplicat̄
affluerūt ut patz in libris Exo. et Deut.
et nūor. et quisus ē eis in inimicū. ē. dominꝰ
nō ee odio sed ee iustitia puniens eos p vicios
eoꝝ ut patz libro iudicū et postea p reges et
ꝓphetas Assiroꝝ et Babilonis. uy. &c. et re
corditus ē dies seculi moysi et ꝓli sui. q̄
salvat p moysen liberauit eos de egypto sic
postea liberauit eos de captiuitate babilonica
p dñm. ¶ Vbi est. hic cōtra ponit̄ eoꝝ pe
tico deuota. et primo ꝓ liberatione a pena et
ꝓ liberatōne a culpa ibi tu aut̄. Circa primū
dicit̄ in ꝑsona iudeoꝝ tempe anteꝑi futuro
quasi ad penitētes. vbi est qui eduxit eos de
mari. ē. pastoribz gregis sui .i. cū moyse et
aaron. q. d. ut facilius posset nos educi de p
sutōne anteꝑi et hoc modo subintelligēdo
in omibz sequentibz ipsum quis. vbi est qui
posuit in medio eoꝝ. ē. ꝓli israhelitaꝝ spūm
sci sui. ē. moysi cui dedit spūm ꝓphetandi et
sapiam et assistentiā ad educendū ipsū de ter
egypti. qui eduxit ad dexteram moysen .i.
ad ptem bonā et ꝓsperam liberando eū de p
sutōne plurimis eū eo de volentis. exo. ij.
brachio maiestatis sue .i. fortitudine deitatis
sue. qui scidit aquas. ē. maris ut patz ee de
tis ut faceret sibi nomē sempitnū ad gloriā
eius nominis dei recolit̄ et recolet in futuris
ymbz istud fecit qui eduxit eos p abyssos. ē. p ꝑsimdā maris rubri. q̄ equū in de
serto nō offendet̄em .i. ꝓmpte et absq̄ aliq
impedimēto ꝓcedentem q̄ aial in tempo .i.
in tra plana vbi nō ē obstacula. descendes
spūs dñi in. .i. angelus a deo missꝰ ductor eius
fuit ut patz ee ꝓdictis. Sic adduxisti ꝓpm
tuū ut faceres tibi nomen gloriē. illud cū semi
fuit reductū ad memoriam usq̄ in. et reducet
in posterū ad gloriam dñi nomis. attende
de colo ad orōnem meam et vide de habitaculo
sancto tuo affluentem meam sicut alias fecisti
Iob subdit̄ vbi est zelus tuus quo dilexisti
pios electos et fortitudo tua q̄ torrens liberasti
eos. multitudo viscerū tuoꝝ .i. pietatū quibz
eis bona ꝓstitisti sup me. q̄ inuenit̄ se. a ron

ESAIE

destensione m ista tribulatone mea cessauer.

¶ Tu enim. Hyc cōtra pcut² liberatio ad ip̄m ecclā quā ꝓmo allegat² pietas et potes a dīna aī dicit² Tu em̄ pater nr̄ · m trinitate em̄ mater mīstrat materiam et pater dat formā et īdo m ꝑsatione hoīnis deus dicit² put² ex corpi organizato infundit² aiam ex ando. et abrahā nescuit nos. q · d · ab eo nō ꝺsequim aiam nec a iacob. tu pater nr̄ a mmā dauid. redemptor nr̄ ip̄m iustificā do. a seculo nomen tuū · prus mī et redempto rus mī. quare errare fecisti nos dñe · i · ꝑmisisti. de vijs tuis · i · preptis et consilijs euangelicis indurasti cor nrm̄ subtrahendo gram̄ tuam · cor mollificante tī iustic ꝑmā mor adulatate · ne timerem⁹ ꝛc. nō est intel ligendū istud causatiue sic q deus subtrahat gram̄ suam ut ꝑ hoc ab hoīnibz excludat di mī timorē sed intelligit tm̄ q desistit ad sū tructionē · n · gre sequit² subtractio timoris fili alis qui est ad amexus q uitare pcā mīt re ritendo et nos iustificando ꝓpter seruos tuos · i · ꝓpter mita ꝓmissa in fide xpi venturi mortuos. Jō subdit² tribus hereditatis tue et ut petrus sit magis exaudibil. adhuc recolit² atrocitas ꝓsecutionis anteꝓ. aī dicit² qsi milliū possederūt ylim sanctū tuū. b · epia mī ip̄m milū reputando. hostes mī · b · an tiquis et adhereites sibi. oculauerūt iustifi cationem tuam · anteceps ei oculabit² eccliā cultū mde auferendo facti sum⁹ q̄ m ꝓmpto aī nō dominabat mī q dicēt tamq̄ extra nō te dimisti sum⁹ in manibz inimici tui.

¶ Capitulū sexagesimū quartū

Quinam · Aliqui expositores nostr catholica exponūt principū hui⁹ capli de ꝓmo xpi aduentu sed hoc nō videt² q̄ienter. dein̄ q ꝓ mmo eius aduentus fuit in maxima hūili tate et sic destructū fuit futura sanctitas · x · Exte rex tuus venit tibi iustus saluator et pauꝑ ꝛc. vide sup illud gen xlix · lugans ad uitem pullū suū ꝛc. Dicat ruby hoyses qñ venet rex messias michelin ad saluand⁹ isrl · ꝓ ea erit congregatio azmū sicut et equi tatus sup eū ut ducat se cū humilitate sicut ꝓpā est zac · ix · et ꝓ pauꝑ hic aūt aduētu eius describit² eū magna ꝓtate et fortitudine. q̄ magr Alex de yalis exponit ipc de filio ad uentu eius · b · ad iudeā qui in ꝓtate mag na erit et maiestate luc xxi. ¶ Egit · hāc sententiā sequendo dicendū q ꝓsequ destructū est antequ creatū. hic cōtra destruit iudeā curta q̄ ꝓmo ponit² sedz desiderū ꝓ ip̄m iudicū ibi Exte tu iustus es · ꝓmā in duab q̄ ꝓmo ponit² dictū desiderū ꝓ desiderij motiuū ꝓncipū ibi a seculo. Circa ꝓmm

sciendū q̄ licet iudicū finale hoīnibz futurū sit regu lis tī desiderandū ē eccles que tūc in aīa et corpe būficiabūt² q̄ꝑ q̄ saluator luc xxi. loquēs aplis de iudicio futuro dicat hys autē fieri incipientibz respirate et leuate capita ꝛa vra quā appropiquat redemptio vra hoc autē ꝓuidens ysaias dicat² Vtinam dissuperes cē los et descendes · b · a dūditui licet tuū non nūpant² celi supiores qui nō sūt passibiles tī celū aereū de quo dicat² in euāgelio volucres celi ꝛc inflāmabit² ignis a flagrationis iudi cū aduentū ꝓcedente ſm q dicat² ps xcvi. Ig nis ante ip̄m ꝓcedet et sic celū aereū q tāmo labescet² q dicat² celi plumabit ponendo pla le ꝓ singulare sicut eccl. xxxv. dicat² Isti sūt duo tui de nutulo q flatili qui erat vnus vel alius ꝓter duplis ꝓcessus aeris · b · supiorem montes diffendentem et infernorem Ignis · n · q flagra tionis attingent ad vtrumq; ꝓtem q tūc astō det quitum aque diluuij que xv · cubitis vltra montia montiū ascenderūt yeri vij. a facie tua montes defluxerūt q ante aduentū iudi cij montes terremotu corruēt. sicut exustio ignis tabescerēt ignis flagrationis matia montiū aī alia terra pungebat² aque ardebūt ignis q ille ignis pungebit aquas exteriores in superficie tue. ut nomī fiet nomē tuū · i · pter tua tuncq; indicia vehemētie · nummeris tuis · qui aīs timore tuū a se abiecerūt. a facie tua gentes turbarent² sedm q̄ dicat² luc xxi. apparentibz hoīnibz ꝓ timore et exspe tatione que supuenet² vniuerso orbi Jō subdat² aī facis mirabilia ꝓdicta nō sustinebim⁹ q̄ quicūq; sūt tunc tpis aliqui hoīnes ut ꝓximos ut grauent² tī hoīrez ex humana fragili tate q̄ constet declarat² ꝓ simile aī subdit². Destendisti. In datione legis sup montem si nai · a facie tua montes defluxerūt q tūc mons sinai videbat² tremere et ardere et ignē² ezech · xx · ꝓpter q̄ filii isrl territi et pauē q̄ussi steterūt longe dicentes moyse loqre tu nobis et audiem⁹ et nō loquat² nobis do ne forte moriam⁹ · et ex hoc sequit² q · maior tiōr erit qui venet ad iudiciū q illud respectū ictus fuit nimis. ¶ A seculo hic cōtra pōit ratio dicti desiderij · b · ex ꝓpria beatitudine q sancti tui habant in anima et corpe et nō an a seculo nō audierūt ꝛc. q illud homō ꝓ infirmitā et ꝓ qñs menarabile q̄ ꝓpria existet tantibz te · b · filiū tuū in eius aspectū reficient bū meritū rōne sue deitatis et extrinsecā rōne sue humanitatis ſm q dicat Augo sup Jo · et sedm hoc allegat hic multas dicta de filio qui est dei sapia ꝓma ad cor · i · octauū · v · octauus q loquit² de filio ꝓ modū ꝓprie ꝓpter exitudine ypostce · letamini et fruemini usq; in · v · cetui electoz tuū in iudicio appetit ut ei letitia adueniat

ad puaꝫ Juvenis tuus revelabit tu tuus age
to de oñibz homs que eis feci. ¶ Ecce tu
hic cognet destarbit ipm iudicii Unde qz sc
q duplex est dei iudicii vnū distinctionis qz
est vocatio aliquoz ad fidem alijs dimissis
iudicio dei occulto tñ iusto et istud iudicii q
tum ad suū statum pcessimū incepit a pnā
pio p̃dicationis xpi vbi dr qz dicat Jo vi. nūc
iudicii est mūdi sm qz exponit glosa Aliud
est iudicii discussionis quo deus iudicio reddit
pene ac pmia p̄ pcis et meritis et istud po
tissimū fiet in iudicio finali qñ in aiā et cor
pe tñ glificabūt elā et crucifixi xpi a tempe
tñ passionis xpi cepit pmiatō electoz quotū
ad glozium aiāe et pditio reproboz in aiāa
non solū ex tūc sed eiā ante de istis iudicii duo
bus iudicijs videt ysaias loqns mystice vsq
ad finem libri Et dixit in diebz pres nr
ma pmē videoz querimoīa In sā domini
sinā capo. lxv. Extra pmum stendit q̄ deus
p orbem dispsit lamentat destructionem ā
tacli et templi p tyti factum et sua dispsi
onem p orbem petentes misereat congregans
et cultum et templi sibi restitui licet aute
dicta dispsio et destructio impleta fuerit eis
ypte mortem xpi ut ipse expsse dicit. xxi. tñ
hoc nō credit iudei sed attribuit hoc pcō p
dilatōe ultiois ostendit mduentes ad hoc illd
qd ibidem dicit ego autē in die vltionis vi
stabo hoc pcm̄ vr̄m et ydolatrie antiqz
q attinent in libris iudicii et regū tempe p
m templi et pris auaricie et odii fratrem
que viguerūt tempe sci et pm hoc pt̄ ysaiā
expon In hac gō quarmoīa pmo pmit afes
sio pdē ad dicit. Ecce tu natus es contra
nos et tanqa subdit et peccatum et nō pli
de nobis sed de antiquis Ideo subdit et in pris
.s. pris suum semp ait de tua mā plasmati
et saluabimur nō ex mā iustitia sed ex tua
mā. Ideo subdit et fuisti simus ut in mūdus odie
nos. In mūdicia pris pt etiam hoc expon qui
dam qz iudeis p orbem dispsi ab aliis gentib
reputant viles et ubiq̄ mobiles. qi primo
manifestiate promisit iustitiae mē qz iudei nō pnt
modo sacrificia p pris offerre qz talia non
pnt offrri ab eis nisi in ihlem et sine talib
sacrificijs nō reputāt se p̄fecte mundari et iusti
ficari. et secundo qi soluit cadens de arbore
sic secundo ab honore regni et sacerdotij et mi
quitates mē qi venti abstulerūt nos expel
lendo de terra promissionis ad longinquas pres
orbis nō te qui invocet nomen tuū. i. nō habe
sanctū sacerdotem qui oret p nobis et offerat sacri
ficia ut nobis placabilis fiat qz dicit levit. iij.
de expiatōe pcī totius multitudinis et post de
finitionem sacrificii debit p pcō subdit et
orabit p eis sacerdos qui erit eis dominus Ideo
subdit qui exaudiat p nobis et teneat te in
mā resipiatione. absconderā faciem meā a
nobis loquit de dō ad modū hoīnis irati qui
nō vult videre faciem suā illis contra quos
irascitur et alloquitur nos. i. aspectu. in ma
nu magnitudinis mē. i. ppt magnitudinē meam ¶
Contra pmit mīe petens eū dicit. et mīe do
mine pater nr es tu p creationem nos vō luti
et factor nr supple es tu sm qz dicit Je xxvij
sicut lutum in manu figuli ita nos in manu
mea domus isti ne irascaris dne satis. i. ha
bundanter et ne ultra memineris iniquitatis
mē ad amplius puniendū Ecce respice mise
riam inimici et allegat iratio ei dicit. pplus
tuus omis nos p legem moysi nobis datū. ci
uitas sanctuarii tui. e. iherlm tuo cultu depu
tata facta est deserta p tyti domus sanctifica
tionis mē. i. templi ubi offerebant sacrifi
cia p sanctificatione mā. et gloria mā qz
pū gloriabuntur sup omia tua. casa pulcer
et dectus vsq ibi. mīe sup his misereris mihi
aternebis te dominē a mā oblatione. q. d.
nō tuebris et afflictes nos. q. d. nō decet te.
¶ Capitulū sexagesimū quintū.
Quesierūt. Hic continet pmit dominā
sua et primo de gentiū vocatione
secundo de iudeoz reprobatione ibi expū
di. Hic enī allegat paulus ad rō. x. hanc iram ee de vocatione gentiliū et
reprobatione iudeoz Contra pmū dicit quesie
runt me. ad me devotos p fidem vementes
ad pdicatōnem aplōz. qui mihi nō interroga
bant. s. gentiles qz legem dinis datam et
ppheris nō habebant Inventi sunt. s. me p gram
qui nō quesierūt me. s. mihi aplis pdicatōis
officio subdit dixi. dedicate dissipando Ecce ego ecce
ego. et fit duplicatio ad majorem affectionē
ad gentes que nō invocabāt nomen meū
qz mihi pdicatōnem aplōz gentiles erant dif
fidentes idolatrie dedit et sic invocabunt proles et
nomen domini. ¶ Expandi. Hic pmit
sua domini querimoīa ad iudeos Et primo po
nit ista sententia Irrideō vehemēter iudeoz
falsa fiducia. secō empo pmia dixit in tres
qz primo ponit multitudinis iudaice reprobā
tio. 2do paucoz electio ibi Hec dicit. et tertio
veteraz retributio ibi et illos Ista tñ divisio
nō est omīno p̄fecta qz in pena pte ponit ali
qd de pmissione reprobor qz ypocrite frequent
de vno in̄seunt ad aliud et ego et maxime
ysaias. Contra primū dicit in pena dominī. et
pandi manus meas tota die volens ad me attrahere
totū die. s. ab antiquis usq in pris primo p
ygyptias postea p medios mesopotamitas ad pplm
incredulū. s. iudaicū qui semp fuit dure cer
vicis ut patet ex veteris testamenti
qui graditur in via non bona sed mala. post eo

mmatōnes suas .i. post mclinatōnem fomtis
ad malū et nō post leges meas ꝙ dūs qui ad
mandam ꝓcrat me ante faciem meā q
eram in loco dimm cultus exercebant idolatria
tempe manasse et aliq̄s alios regū ut patz
in .ij^o. et .q. ꝙ immolant in ortis ubi
colebant ydola in locis nemorosꝰ ubi erā hu
iusmodi edificabant in venemtōnem ydolox utpo
te venerīs et priapi et sacrificant sup latereꝫ
.i. sup tecta domox in loco patenti ad imitādū
alios ydolatre exemplū qui habitant in sepul
chris querendo diuinationes a mortuis p ar te
phitonicā et alios mōis superstitiosis in delu
bris idolox dormiūt. ibi n. antiquito sup eorū
hostie immolate dormiebāt ad habendū reue
latōnes in somnijs sicut legit de brutio in
hystoria britonū. qui comedit carnē suillā
idol' immolatum et sic erat ibi duplex tristicia
sc. .b. mosayce legis que absolute ꝓhibet tale
carnem cōmedere et ꝓhibitionis ydolatrie.
et ne ꝓhibitū in vasis eox .i. oblō de matūa
liquidi que fiebat ex oblatōne sacrificij de
animalibz. qui dicit .e. gentili recede a me
et reputabit in gentiles eā inmūdos q non
colebant ex eis ut patz et libris veris et no
u testamēto iste ni ꝙtemptus sic mualuit
et maxime apud iudeos qui phizei debāt
qd' erat iudeos contempnebāt qui nō erāt de
secta sua unde et dns disputante in templo
matheus qui erat natione iudeus dicebat .5
ir. quare cū publicanis et peccatoribz māducat
et bibit mag^r vr et cū matheis erat natione iu
deus et similr legit in euangelio in pluribz
locis Iste .n. phisei erāt iusti apparentes sed non
reales: quia similatā sanctitatis dup^r est mq
tas sm qd dicit Jōmm^s sed subdit debita pu
nitio eis subdit. Iste finis erit in fine meo.
.i. materia applicabil' ignis ethernus. ignis inde
tota die .q. extinct et alsq̄ fine sicut dicit ibi
in fine libri. ignis eox nō extinguet. Iste
spūs est contra me. indelebiliter sm q dicit
Jere. xvij. pessimū inter spūs est scelus serpens
unguis admūtrino nō tacebo dissimulādo q
retribuā ꝛc. Ad intellectū cuius sciendū q si
cut gloria cuilibet beatox erit et gloria q
quitatox sic pena cuilibet damnatox erit
et pena q quitatox ut q^d duces explō in mise
no potius peccat lazar mitti ad fres suos ut
testetur illis ne veniant in locū tormētox
huius vbi et ipse q^d dicit sed retribuā in sinu
eox .i. iudeox replebitox gaudijs primox et poste
rox inquitatis mās ipse dicit quia ad iudeos
qui fuerit post captōnem babilonis et
maxime tempe xpi et decipere et inquitas
patrum suox similr. ita q ex penitentia exerat pe
na eox et eos ut dicit est qui sanctificant
et sup montes ꝛc. Scindit referit ad illos

iudeos qui presserit captiuitatem babilonicā
qui fuerit multiplicat ydolatre ut patz in
libris iudicū legit et pti. post captiuitatē vō
babilonicā nō legit iudeos fuisse ydolatre in
si aliqui pauci certa tempa machi. sed postea
ageret de pcis eox ut dicit in pte dni est .b. et si
p colles explanauerit machi. colendo .i. ibi p
dola fuerant deos gentiū et timendo opus
eox inferendo penam sedm mensurā pcī et
modū. primū in sinu eox .i. pcm filij sui in fine
tute similr primam aī pcō filij in senectute vel
alit. primū .i. pcm patris in filijs modo dicto.
Hec dicit. Hec cōtra eum iudeos ponit
multos elio. .b. apl̄os et alios qui credent
in xpō ni dicit Hec dicit dnūs. cui vbi
nō pt frustrari. quā si mutauerit quamcū .b.
vnū in botry post tempestatē q est madiā
respane et dicit vlenti atque illud ne dis
pice illud qui benedictio est .i. donū dei q ie
manserit reliquie populi sic fiducia ꝓter p
nos meos .i. petrum et ꝓhetas antiquos
ut nō dispdam totū .b. ꝓphm inducā. et edu
cam de iacob semen .b. apl̄os ad alios de iu
daismo credentes et de iuda de qua tribu na
tus est xpūs. sedm montem possidentes montes
meos .i. ecclām militantē et triumphantem.
et hereditabit eam .b. ecclām militantē primo
et triumphantē postea electi mei .i. xpiani veri
et erit ecclā militans quia erit et pax
gregis intelligit fideliter in scriptura fideles
pr nos aut populus pastue eius et oues pa
scue eius Peculiaris q^s in campestribz et val
libz edificatis intelligit ecclām edificante ꝓ
orbem vbiq̄ in quibz fideles congregant ad
ad capiendū salutē. et diuum ubi mutuā cētū
exhibit tri in scrīs vallis Achor qui de pcō
suo ve penitens dedit gloriam deo Josue vi.
qua ecclā est locus receptiuus ve penitē
tū designant ecclām hic nomie gentiū fide
les mores et maiores nomie armentox.
Et nos. hic cōtra ponit pdictox vetu
tatis et primo reprobox et electox misertus
dedit electox semitam ibi. quia obliuiom.
Contra primū dicit et vos qui derelinquistis dn'm
colentes ydola qui oblit estis montē sanctū
meū ubi erat templū diuino cultui dedi
catum. qui ponitis fortune mensā. eo q re
putabit dea felicitatis temporalis. et liba
tis sup eam oblationē de liquidis mixtis y
dolatrie et superdictis fuerūt iudei implicati
ante captiuitatē babilonicā q multi ex eis
sequebant omīmodam ydolatriam ut patz
ex .iij^o. pr. malū vos in gladio .q. d. mille
cadet sed subdit et omīs ꝛc ꝓ eo q vocauit
ꝓphetis et nō respondistis pcō sua offerendo
sed magis ꝓphis contristis admutōnem au

gendo ut pr fo pl'. ego locutus sū m ꝙ ꝓa ꝑs
na m ihūam trate assumpta. et nō audistis sed
magis doctrinā meam reprobastis ut pater ex e
uangelio m pluribz locis et fracebitis malū
m ceul' meis bona prupere impiendo. et ꝓfēs
uōs odiendo. Ista. n. duo. s. auaritia et odi
um finitimū multū vigueriūt m pl'o tpe
post reditū captiuitis babilonice ut dicat
ezā audi et magis marcuriū mmētore te
pore vpī. et que nolui electos. s. flam ap
pamentū sanctis ꝙ ꝙ qd' ipse magnifice tonā
uproarum ꝓdicauit. et subdit. pena aucta
bonoz ꝑmia ꝙ oppō aucta sē ꝑdita magis
elucescūt ei subdit. ecce serui mei comedēt
et vos esurietis ꝛc. p abū et ꝓmū hic intelli
git refectio bonoz in celo. qz celitez in spū
sancto bona spūalia et celestia metha. per
corpalia designāt. et p sitim et esurē pu
nitio malorz in infero vbi est defectus omis
bon. seruis mei letabūt. in clara visione di
uina. et vos confundemī confusione eterna de
ceti ei dnoīnbz in pēna. seruis mei laus
dabūt ea laude corpali que secūdū doctos
res ecc in patria. et vos clamabitis p do
lore ꝙ erit ei in patria pont. clamor ex
ultatōnis cui in celesti clamor tristicie et
desolatōnis. et p contractōe spūs. i. desolato
ne contracti. ii. mitoria locū ubi nō habit. p
lulabitis. vlulato qui ē vox effusa designā
magnitudinem angustie et doloris. et dimit
tetis nomē vrm in iuramentū. s. execrationis
electis meis. i. vpiamis qui sic nuncupat aliquid
si fen. istud qd michi imponit suspendium. ego
p pctis stultoz videlis. mactauit te dnūs de
qd fuit impletū p tytū. et seruos suos m ea
uocabit nomine alio. qz vpiamus a
vpō. in quo qui benedicto ē sup eam benedicto
gratie que dat in baptismo in quo accipit
nomē xpianū. benedicet in dō. i. benedicte celesti
si m gra ꝓficiet. amen. i. fideliter sic fiet. et
qui iurat in tra. i. hoibz aliq affirmando et
nō in dolo. amen. i. fideliter debz iurare. ¶.
Quia obliuiom. hic cōitez describit retri
butio electoz septim. tri aliqd intromit de pu
nitōne malorz ut videbit. et primo ponit re
tributo qntū ad assecutionem bonoz ei dicit
quia obliuiom tribulatōis et angustie ꝛc. qs
fideles sustinuerit ꝓpter magnitudinē gle
sequentis in pria et q sic intelligat patz
p hoc qd dicit. ecce. n. ego creo celos nouos et
terrā nouā. qz in futō innouabit corpa ce
lestia et elementa nō quātū ad substātiam sed qn
tum ad claritatē et decorem. ut sic magis e
lucescat in eis bonitas diuina ad gloriam dei
et eam electoz in ipis bōitatem dei clari
otemplantū q̄ ante et tal' innouatio veritē
hic creatio ꝙtūt dicat ꝑ ul' papa creat ꝙ
mutationē status hiis eoz sūt nō mutet. et
nō erit in mēoria ꝓnā. hoc ē dicit q̄ status
eoz priorū nullius momenti reputabit respe
ctū sequentis. sed gaudebitis et exultabitis
vs ela vsq; in sempitnū. qz ecce ego creo ꝓpte p
ē de rōne bēitudinis. in hijs que ego creo. i.
in corpibz celestibz et elementis ꝑdicto mō
melioratis. quia ecce ego creo ihrlm. i. ec
clesiam triūphantē heb xij. accessistis ad
mont sion et ciuitatē dei viuentis ihrlm
celestem. exultationem. nō. n. dicat creatu
rā simpliciter qz celū empyreū a principio mūdi fuit
factū et angel' repletū bz dicat creatu qntū
tū ad nouā exultationem que fiet in fine
mūdi qz pacto iudicio ela tūfferent illuc
in ꝑfām bēitudinē corpis et anime et ex hoc
crescet gaudiū angelorz. ideo subdit et popu
lū eius gaudiū. qz angeli gaudebūt de ꝓ
fectu bēitudinis electorz et electōe de effectu an
gelorz. et exultabo in ihrlm. nō ē intelligē
dū q̄ ꝓ hoc aliq deo acceptat cū ex sup
sit ꝑfecte beūs sed qz finaliter electos ꝛ
semp ꝑfecte exultat sicut dicit ysa. xxv.
nūc cogitauit. i. cogitatū fecit. ¶ Et nō au
dietur. hic cōitez ponit dicti retributio qntū
tū ad remotōnem mali cui dicit. et nō erit
m ea vltra vox fletus ꝛc. in qꝰ denotat amo
tio omis tristicie intiorīs et exteriorīs. et nō
erit ibi aliquis infans dierū. i. aliquis hūs
multos dies deficiens in mediocritate ꝑfectionis.
et senex qui nō impleat dies suos. i. habēs
multos annos iudicū tribulatos sed plenos
meritis et ꝓ hoc a cautrice celesti admonet
defectu noticie et vtutis et q sic deberet hec
hūi intelligi patz ꝙ hoc qd subdit. qui puer
centū annorz. i. qui multū vixit putabit se
quos passiones suas. morietur. morte etna
et petoz centū annorz. qui tri sicut tempo
sui mutauit a bonis opibz penas ex eta ma
licia. maledictus erit illa maledictōne que hēt
act. xxv. ite maledicti in ignē etnū ꝛc. et edifi
cabūt domos et inhabitabūt ꝛc. p hoc venustat
malū infortunii diuini celesti. Dicat qd fa
cendū q magnū infortunii mi hoīes reputat
qui quis multū laborat in aliq et non
percipit fructū. In edificatōne aut domus
et plantatōne vince alicui fructat fructū
ē magnus labor ideo magnū infortunii re
putabūt antiquitq et adhuc reputat qui
aliquis pūcent morte alicui expiat bonū ꝑ
quem domus ab eo edificate et vince plan
tate ꝙ qd deut. xx. dicit. q illi qui edifi
cauerūt domos nouas et plantauerāt vineas
nō mutauerūt pluī sed reuterent ad domos suas
ne forte mēficeret in ꝑlio et ꝓficerent modo
ꝑdicto et ex hoc tūc infortunii multi post
ea possent a bello ꝙ re publica defendendi
retrahi ꝙ hoc ꝙ q dicit hic nō edificabūt ꝛc
et dat intelligi q nulla infortuna erit

m ciuitate celesti. Ista tñ spūlit exprimit qꝫ
ḡus mē hoīes lyre nute reprimt. Ideo subdit
secundū dies .n. lugm. de quo debeat intelligi
exprimit tñslatio caldaica que dr targū apd
hebreos et ē valde autētica que sic habet sīm
dies lugm vite. p est em lugm durāte statu
innocētie qmmabat vita pīs hūana absq;
aliqua mutatiōne et illud fuit figura xpi
sīm q dicit Jo. m apoc. ultrō ca. quo lugmo re
fruūt bēi mtiue m aspū sue deitatis et ex
tius m aspū sue hūanitatis Ideo subdit. erit
dies populi mei. qz uita brōz ē pretiosa apte
p. sicut ē exps quop lugmū nute hic intelligit
opa manuū eoz imutetnubū dabs meis. i.
mita stōz tmī durabūt m pmo p eos redito
qītū ipi sīm qd dr apoc. viij. opa em illoz
sequūt illos p hoc dicit qd dicit hic. Imutet
nubū. nō mtelligit aliqua corruptō sed ge
tua diuntio eo mō loquēdi quo dr de dō Jumel
vij. antiquus dierū sedit. p antiquitatē ibi t
telligit etnitas et nō defectio que qōtūt
antiquitatē ōiter dictum hebr. vij. qd anti
quit et senescit ppe mitium ē. nō laborabūt
i. nō laborauerūt qz frequent hic accipit
fructuz p pcto et eo. frustra. qz sequūt pmi
a. neqz ptiabūt m gemitatiōne. i. annalitez
quā ymaginem sequit grauitatō pllicum de
ms cū pulsionem vocis familie et plus
qd nō hr locum m celis Ideo dicit salvatore
ad. xvij. ca. In resurrctiōne nō nubēt neqz nu
bent. sed sūt sicut angeli dei m celo. qz semē
būdōz dñi est. i. apl̄oz. et nepotes eoz cū
eis. Isti sūt ela p subtrahedes et discipulos apl̄o
z. m fide trinitatis pt erā exponi qd dr hic
neqz ptiabūt m gemitatiōne de tribulatiōne bap
tismali que ē p qrtū spūs sancti mentes
quietatuā. ¶ Exitqz. hic tāo ponit retri
butio electoz qītum ad deū familiare assistē
tiam et mutuā caritatis concordiam qntū
ad pmū dicit. exitqz aūq; clament ecce ex
audiā. clamor. n. ordinis est ppter impletio
nem desiderij clamātis sicut. n. m prīa nichil
valuit absolute msi q deus vult et idō nō o
nunt msi p eo q estimāt deū velle et sic de
exaudit eos aūq; clamēt mqītū m sua dis
pōne īmutabili ita est ordinatū q̄ simpli
voluit seu optāt. Credo ponit ibi. lupus et
agnus pascent similr ꝛc. Per hoc refert ad
statum ecclie militātis patz similr ex dictis ē
vi. ca. excepto q hic addit. et serpenti pulvis
panis eius. p serpentem hic intelligit dya
bolus qui sub spē serpentis primos pntes dece
pit geni. iij. ca. panis et nutrimētū sūt bo
nnes vani et tiēn. m quibz delectat qui no
nnne pulvis designāt. Hi aūt refert ad sta
tum ecclie triūphantis eo q ppheta frequēt
tñsit de vno statu ad alū et eo sic exponit
lupus. i. ille qui in mūdo prius fuit impar sed
postea penituit bñ vuēdo et agn⁹. i. ille qui
bñ vuit et m mōcella psuetudo. pascent
simul qz in celesti prīa simul refectent ut Jo. e
vangelista petrus et ofilēs. et leo et bos. i.
vel principes seculares et homo rusticus comē
dent paleas. i. simul refectent in pastura dei
tamē sint simules m mitis et si dicat hic q
p paleam nō intelligit quācūcz refectio ce
lestis dicendō q hī est metha. ca. locutō ut stulte
petit et pōtis que nō impetret sp stultitudine
in omibz sicut ecclia metha. de leo dicit apoc. v. ca.
ecce vicit leo de tribu iuda xpc eius astutiā
et victoriā et nō qītū ad crudelitatē et cede
nō tenet hic ista similitudo qītū ad refectō
onis vniformitatem et nō qītū ad pulcra vi
lutatem. et serpenti pulvis ꝛc exponit ut pre
dictū est. nō nocebit ꝛc. Illa. n. civitas celestis
erit immunis a multis nocumēto et omibz mo
dis nuoē q̄ habuit.

¶ Caplm. Ivm.

Hec dicit dominus. Hic et predicta renouet iudeoz fiducia falsa. Et primo hī
fiducia tollit. Credo ppheta ad ppositū
redit. ibi Audite ubi dñi. Circa pmū sciendū q iudei in aduentu messie exspectāt
templū redificandū in quo offerent sacrifi
cia deo acceptissima. Hoc renouet ppheta et p
ofidentiā cessationis ipo dicte oblationis ibi
ad quem. Circa primū dicit in psona dommi. ce
lum sedes mea et terra scabellū pedū meoz. no
est p hoc intelligendū q in deo sint membra
corpis sicut intellexerūt iudei et etiā aliqui
simpliciores xpiāni qui ppter hoc dicta sc̄ anthro
morphite ut hēt in collatiombz patz collatiōe
patrū sed p hoc dr intelligi q diuina cēsura
nō est loco applicabilis. Ideo subdit. que ē ista do
mus quā edificabitis mihi. i. quā credītis m
huīo edificari p meo cultu. q. d. in hoc frustra
confidatis et quis est iste locus quietis meē. q. d.
nō quieto nisi in meipo qz in scipo perfecte beatus
omnia hec manus mea fecit ꝛc. q. d. iste nō indige
o sed confido indigent ofiatione mea Alie ve
nerūt in memoriā sicut et ex michilo facta sūt. ¶.
Ad quem. Hic removet quītez confidentia sa
crificioz. Circa qd sciendū q sacrificia vetis
legis ex duobz fuerūt accepti. Unū erat de
nocto et obedia offerentis eo q deus talia p
cepit offerri et sciēn hoc motu voluntatis in
tiōr ad obediendū deo erat principaliter intus
et quītum ad hoc dicit. ad quem aūt respi
am nisi ad pauperem et contritū spū. i. ad ve
humilem et tremente sermones meos. i. ve o
bedientem qui reformidat trāsgredi vias mea
eram in nullibus. Aliud erat fides offerentis
sacrificia ei illa fuerūt quedam signa obla
tionis xpi fuīe in cruce et idō talis oblatio e
rat quedam protestatio huius fidei oblatio aūt

xpi m cruce iam tñ fixit m pctm et ideo oblatio
taliu sacrificioz post publicatõnem euangliu
est mortifera sicut dicit Apostolus q xps sit vc
tus et hoc e qd dicit hic. qui immolat bouem
q qui mactat hois. istud sit sicut pbris et
leuitis et eodem mõ offerre tale sacrificiu post
euangelij publicationẽ qu mactat hoc
i. capram t onem de istis. n. tribz spebz aiã
lis. s bouis capre et ouis fiebant sacrificia
veteris legis sicut dictu fuit plenius sup le
uitico. quasi qui excerebret canem. reputa
t eni cum tante pfidie q nõ solu erat immũ
dum ad immolandu et comedendu sed etiã ad
mendendu pctm. n. asm licet nõ offiet
tñ rõmebat oue deo. cui nõ auit pmogen
tum tamen si excerebrabat. qu offert oblatio
nem de tribz nascentibz ut de pane vino oleo
et thure. qui qui sanctificat sullu offerat qd
erat abhominabile coram deo tñ qz sus est
aial immũdu sm legem tñ qz ydolatre in si
is sacrificijs talia singulis vtebant ut puta
p macti i. qu vocat thus. i. oblationẽ
thymiamatis. qi qui benedicit malo. i. offe
rre ydolo accipit. n. hic benedicto pro oblatõe
eremo sicut dr i ps. xxv. accipe benedictionẽ
quã attulit famula tua ꝛc. hoc omia ele
gerũt in vijs suis. dimittetes vias euangeli
j. et in abhoiatõibz suis. i. in ritibz obla
tionibz deo abhominabilibz. anima eaz delec
tata est nõ qz nõ offerãt talia sacrificia q
offerri nõ fuit eis licitum nisi in templo qd
erat in ierlm qd est destructu sed qz firmit
talia delectabilit crediderunt in aduentu messie
ut dictu est pt etiam hoc referri ad tempus
qd fuit post publicationẽ euangelij in hie
rusalem q apls usq ad destructionẽ templi
qr illo tempe offerebant sacrificia eaã tẽpe
obsidionis ciuitatis p tytu ut dicit Josephꝰ
libro de iudaico bello q sacerdotes offerentes
sacrificia m altari holocaustoz aliqñ inter
fecerunt lapidibz machymaz. vnde et eoz il
lusiones eoz. frustrando eos sua fidu
cia. et que timebant aduenit eis. s. destruc
tionem templi et ciuitatis si referat hoc ad
tempus imediate predictu qd precessit tẽpli
destructionem pt aũt referat ad tempꝰ seqs
hoc exponendo de abiectione et exilio et
alijs malis temporalibz in quibz sc et erut
q timent iudei et minuerũt et ad hoc malo
fulcit ad dicit qz vocatu eos ad fidem m pdi
ptia eis prandendo et q apls et eoz sucs
sores. et nõ erat qui videret. qz prius aplica
hanc predicationem receperũt. locutus fuit
repetitio e eiusdem sñe ad maiorẽ euangelij
tionẽ fecerũtqz malũ ꝛc qz iudei vsuris impi
is et sceleratis sit valde intenti q mutuo.
Iudite. remota fla fiducia iudoz hic
gulia venit ad ephraim qd est desolatio dup
dei iudicij a principio tpli sui. vsq ad sic
libru ut dñs fuit ibidem et duodecim reside
um lymis tpli in tres ptes qz primo gulia
destruit aliqua ptmencia ad iudicij discre
tionẽ. ideo aliqua ptmenda ad iudiciu ire
tributõnis ibi. letamini. tercio ptmenda
ad veritatẽ ibi et mittit. Circa primu scien
dũ q iudicium discretionis e quo aliqui iu
dei venti sũt ad fidem. alij m sua infideli
tate dimissis iusto dei iudicio sed nobis oc
culto primo igit tangit iudiciu discretio
nis quod ad dimissos. ideo quod ad venti
tes ibi anteq. Circa primu sciendu q inde
m infidelitate primitiues fuerũt valde mo
lesta credentibz ut pz m actibz apl̃oz m pli
bz locis et hoc e q dicit hic Audite libi do
mum. uos apli alij qz credentes. qui tremitis
ad libi cuius tamq ve iudeis et obedientes
dicerit fides vr. i. iudea m infidelitate obsti
nata. odientes vos meos corde et abhorrentes
. i. extinctos psequẽtes m corpe propter nomẽ me
um. i. qz confitemi me tamq verũ xpm
glorificet dominꝰ istud dicebant promte de x.
tñ et ipi m cruce pendente dicebant alios
alios saluos fecit seipm saluu fiat nõ pt
re et videbimus in letitia tñ. q. d. tanta
me credulitatis nõ erit vobis ad letitiam
sed magis ad tristitiam et confusionẽ pter q
accidit oiniu sed subdit ipi autẽ affundent
. s. in destructione ciuitatis et templi p ro
manos propter mortem xpi. sed subdit vos
pli de ciuitate. clamantes in destructione
vox de templo. s. sacerdotu qui fuit occisi
et ppi fuerũt occisi de precepto tyti dicentis
iustũ est sacerdotes cũ templo pire. vox dñi.
i. romanoz et victoria clamantiu tñ dicit
Josephus li de iudaico bello et dicit vox
domini qm illa victoria fuerit misterialiter
tis dei et misteria retinentes retributionẽ. i.
debitam penam. inimicis suis. i. iudeis q
eius mortem procurauerũt. Anteq hic
agit de iudicio discretionis quitum ad vo
catos ad fidem et qz xpus est caput fideli
ũ sed primo agit de natiuitate xpi sed de
natiuitate fideliu in regeneratione baptis
mali ibi vnigenitus pturet. Circa primu sciend
q pe ista ab hebreis antiquis et eciã a
modernis coitez exponit de natiuitate xpi et
q dicit sic intelligit pz p translationẽ caldai
cam. apud hebreos autentica que vbi hebraus
aliqñ pturet pcpit aliqñ venturet plus eius
pcpit massiliũ. sic hic. et adhuc nõ erit
ei vemẽs angustia redimet et adhuc nõ
venet ei tremor et dolores pre pti revela
bit tpe messie dicit q iudei moderni q ea
dem die qua fuit destructu templũ p romanos

natus fuit ter messias sed adhuc nō libenter audeos de cupiditate q̄ adhuc nō habuit licentiā a deo ppter eor pcā. sed statim cū habuerit exequet. exspectāt eū ventrem. & ad suam liberationē sicut filius regis natus adhuc magno tempe exspectat ad regnādū. Sed pōt quer ab eis ubi steterit tm̄ tpis q̄ a destructiōe templi usq; nūc pluerunt āni. cc. lx. q̄ templū abusiū fuit anno a passione dn̄i ihu xp̄i. et m̄ cōsummat̄ anno do: lxx. cc. xcvij. Ad hoc aūt respondent uane q̄ aliqui dicūt q̄ est eū angelus sicut fuit moyses xl. diebz et xl. noctibz cū angelo q̄ loquebat̄ cū ipsa dn̄i Act. vij. Alii uō dicūt q̄ ipē est rome in porta sedens cū pauperibz et lepr̄is allegantes adhoc illud ysa. liij. et nos putauim⁹ eū q̄si leprosum a deo percussū et humiliatū q̄d intelligit̄ de xp̄o. etiā sm̄ hebreos ut dictū fuit ibidem. ¶ Alii dicūt q̄ uadit p mūdū in paupertate et afflictione ad satisfaciendū p peccatis iudeoz p̄z istē uisiones et ostēsiones fuisse appuent figurale et fuisse ex cor uariatōne sm̄ sm̄ eos messias hꝫ corpus passibile ut p̄z ex dictis et q̄ reputāt eū hominem puru et p onēs hꝫ senectutē et cōruptionē amerāt et ideo nulla appuerat est q̄ tū uixerit. Item extorte exponūt hanc istam nisi peruenerit pepit. i. diem peruenet. & unde ꝑ eundem fuit destructio et messie natiuitas q̄ ista dicō nisi q̄ denōt tpis ante cessionem et idem ē de dicōne ieremie hic positū. & bethleem que est sigt̄ in ante et nō sigt̄ dat uel q̄n. Jgit̄ accipiendo id q̄d est uerū in hoc dicto hebreoz. & q̄ iste passus intelligendus ē ad litterā de natiuitate messie. i. xp̄i. et diuitēdo id q̄d est sm̄ hic exponit̄ sm̄ ueritatem. nisi peruenerit pepit. i. nisi beata uirgo maria dolorem pueris sentiret q̄ pit q̄ sicut uirgo concepit ita sine dolore pepit. nisi uenisset puer eius. i. dolor ex pcu et est replicatio eiusdem sine adhoc rem expressionem et confirmationē. que audiuit unq̄ tale ꝛc̄. q. d. nulla q̄ sicut nulla alia uirgo concepit ita nō sine dolore pepit. ¶ Nisi peruenerit hic cōtinet agit̄ de natiuitate fidelium p regenerationē baptismalem qua post resurrectionē et assumptionem xp̄i fideles breui tpe fuerūt multiplicati ut p̄z in actibz apl̄oz ita q̄ uuē de petro fuit fides multiplicata in omibz ptibz tue hierusalem sicut fuit dn̄i plenius sup illud ps. In omēm tram exiuit sonus eor. ꝛc̄. et hoc est q̄d dicit nisi peruenerit tua in die. v

uni. i. in tempe breui. et dicit peruenerit tua. i. ecclia pmittua s̄q̄ fiunt in afflictōne et ꝑsecutione multa. a pietate gentis simil. i. generales de oībz ptibz. q̄ peruenit et pepit filios. i. ecclia sic nomināta ut dn̄i ē & cū ii. filios suos in xp̄o regenitos et q̄ tal' multiplicatio ex pentina facta ē uirtute diuina. Sed subdit nū q̄ ego qui alios pere facio. i. fecunditate natale oībz tribuo ipe nō pariam dicit dns multiplicando fideles dicto mō. q. d. imo sic faciā Sed subdit. si ego qui generationē ꝛc̄ replicatio ē austem sine ad maiorem affirmationē aliq̄ aūt doctores catholici exponūt hoc de eterna generatōne filii a pre sm̄ naturā dicit m̄ si hec ego uidet matris in secta q̄ uadat. ¶ Letamini. Hic cōtinet agit̄ de premiandis ad uadrum retributois Et primo retributois bonoz. Sed malorz sue reprobz ibi. et cognoscet. Circa primū dicit. letamini cū iezlm. i. cū ecclia militante ad triphantē tristitē in finali iudicio. oīb⁹ qui diligitis eam. i. ihc tes uenim et firmā caritatem. gaudete cū ea gaudio. reduplicatio gaudii ꝑpt duplicē letitiā tūc ꝑfē ignidam. & minus et certius et gloria animē et corpis. omnes qui luctę tatis sup eam in afflictionibz tristamini et maxime aut xp̄i. ut sugatis et repleamini tot ubi oblatiā et affluencie ponit hic exp̄ssiua bon ad designādū excellentiam retributois celestis que excedit mām apprehensionem sicut dn̄i ē &. Ixvij. oculus nō vidit deus absq; te que ꝓparasti exspectātibz te. ad uberā pectoris mi. Ista dicit ad exprimendū familiaritatē et benuolētiam dei erga electos ꝑ affectionem matris ad filios. et uidebitis. in effectū q̄d ꝓmittit. ut uidebitis. faciem meā claue et apte. et gaudebit cor uestrū. q. dicte uisionis anneua est fruitio beata. et ossa uestra que modo sunt in tra pem ardet et ꝑ tm̄ putrefacta. q̄ hora tm̄ habuit. in resurrectione futura uī et pma cor. xv. resurrectio mortuoz assimilat semī germinanti. ¶ Et cognoscet. hic agit de retributiōe pene q̄ tum ad reprobos et ominādo sequētia ꝓmissis ei dicit. et cognoscet manus dn̄i seruis eius et indignabit. ꝛc̄. i. sicut prius dominum manifestē apparebit in retributiōe glē ꝑ suis suos et electos ita et apparebit eius ꝑtis in retributiōne pene in infidelibz et reprobis Sed subdit. q. ecce dominus in igne uenet. q. ignis oflagrationis ante faciem ei⁹ ad uindictā uehementis precedet ps. xcvi. Ignis ante ipm̄ precedet. et quasi turbo quadrige ei⁹. i. angeli qui erūt executores diuini iudicij et uehement ad magna pcōne. reddere in indignatiōne furorem suū. i. sue iustitie effectū. et increpationem suā qua dicet reprobis exurui et non

derisu mihi manducare fratu et nō dedisti
mihi bibere ꝛc̄ In flāma ignis q̄ postm
expūctionē dr̄ām q̄feret contra eos sm̄am di
cens Ite maledicti in ignem etn̄u ꝛc̄ ut hꝫ
tur ibidem q̄ in igne domin⁹ diudicabit
hꝫ pt̄ refert ad ignem p̄destinatum aduentū
iudicis ut dr̄m est. et ad ignē ielyēne in quē
post sm̄am iudicij detrudent reprobi ut dr̄m
est Aliqui libri hñt. q̄ in igne dñs deus
diudicabit. sc̄ est in hebo et est eadem sm̄a di
udicabit. i. eius iustitia ondet q̄ quidē a
iudicij iustū cē iudebit. et in gladio suo ad
omem carnem. i. in sm̄a sua que gladius
dicit ad omem carnē. i. carnaliter viuentē
et multiplicabit mīsectu. morte ielyēne
Qui sanctificabit et in idolis sepultabit
sīc tm̄ in ortis. i. in locis amenis vbi colebāt
ydola. ad suam sanctificationem stām suam
eroneam estimationē post vna mutilatos
hic est in hebo et in libris correctis et ē sens⁹
mutilatos. i. mutilos ortos dictos post vnam
.e. portam l̄ clausurā et idō aliqui libri hꝫ
bent post vnā. In. dr̄. sic exponit post
vnā. i. vna sanctus post aliam q̄ nō ocs n
dolitive mutabit sīml ortos ad veriationē
ydoli sed vna sanctus primo qua egressi a
lia post mutabit et sic cōtez. qui comē
debant carnem suillā ydol immolatā et
abhōnatōnē et mur. i. alalia immūdā sin
logem nō solū ad offendū sed eaā ad cōme
dendū que gentiles sanctificabāt ydol et mūdā
aliquā ytem cōmedebāt in veneratione ydo
lor et simlr multi iudei hoc faciebāt qui
non solū p̄mutabant gentiles in ydolatria
imo eaā frequent exercebāt ut p̄z iij. ꝛc̄
et v⁹. pal. ꝛc̄ q̄ dicat de iudea sub nomine
ihezelin Ezech. v⁹. arp⁹ ut plus cōmittat impia
quā gentes ita similr assumentes nō p pēne
mutationē sed magis p eius gratulatione
sicut dicat in fine huius capli. Ignis eorū nō
extinguet et istud q̄ dñs de ydolatria
iudeor̄ refert ad illos qui appetentem hu
bilomat̄ possederit ut dñs. et q̄ subdet
ad eos qui postea fuerit q̄ tm̄ isti et illi
fecerūt vnū p̄ptm̄ sub eodem oratu ut de
tm̄ est de p̄mis p̄dict ad posteriores ait dicat
ego autē opa eor̄. i. impias et homicidia
et odio fr̄no p̄cedentia que vitia vigebant
in ipis ut dñs. et cogitationes eor̄ ad
mīficandū xp̄m et eaā lazarū resuscitatū
tm̄ eo q̄ mīce cū multa acciderit in xp̄o ut
dicat Io. xi. et xij. et post resurrectionem xp̄i
et ascensionem idem machinati sc̄ cont apl̄os
alios q̄ fideles Venio ad iudicium extremū
ut congregē. i. in manifesto ponā similē cū
omnib⁹ gentib⁹ et linguis. q̄ illud erit iudi
cium generale et p̄cul eor̄ erūt manifestati sin
gulis ut dicit iudicium appetet iustū et
venet omēs ad iudicium q̄ nullus subterfugē
valebit. et videbūt gloriam meā q̄ ego in
iudicio appebit in forma humanitatis glori
osa cui tm̄ aspectu erit terribil et tristabil
reprobis et delectabil electis et iustis. et ponā
in eis signū. s. sanctis cruces sm̄ quō dr̄ ap
pinx. et tuū appebit signū filij hominis in
telo qd̄ exponit Origenes et Chrisostom⁹
de signo crucis mirabilit iudicante in iudi
cio ad gloriam fidelium et confusionē reprobor̄
et maxime eor̄ qui eū crucifixerūt maledi
xi ligno Sed dicat ap⁹ xxviij. et tunc plā
gent omēs tribus terre. i. aliqui ex omnib⁹ gē
tib⁹. Et mittam. hic ylarō ponit si
militer aliqd̄ p̄mios ad iudicium disgressoris
p̄mittit tm̄ illud qd̄ p̄mittet ad iudicium dis
cretionis et subdit illud qd̄ p̄mittet ad iu
dicium retributionis ibi. q̄ sicut ait. Iudi
cium audit discretionis segnando fideles ab infi
delibus fem̄ est executiue p̄ p̄dicationem apl̄o
rum q̄ primo audierūt qui omēs l fere
omēs fuerūt iudei et sm̄ hoc dicit et mit
tam ex eis qui saluati fuerūt alios in mis
sionē p̄manentibus eiusmodi fuerūt apl̄i
et alij discipuli ad gentes. i. ad gentiles
gentes hic em̄ duxerūt paulus et bar
nabas iudeis obstinatē dicentibus. vob̄ oportebat
p̄mū loqui verbum dei sed q̄m̄ repellitis illud
et indignos vos iudicatis eternē vite ecce ver
timur ad gentes sc̄. n. precepit nobis dominus in
mandatis. i. hortantes in missionibus marib⁹ in quib⁹
publicata est fides catholica primo p barna
bam et paulum ut patet in actibus apl̄or et post
ea p alios p̄dicatores in diuersis missionibus ma
ris in affrica in qua p̄dicauit matheus in
ethyopia que est in affrica et marcus in Alex
andria in libia in qua p̄dicauerūt eaā alii
tenentes sagittam in vtraq̄ manu petrus enim
et paulus p̄dicauerūt Rome que est caput
ecclesie et dicit ap⁹ ino tenentes sagittam
petrus enim et paulus p̄dicauerūt Rome
q̄ multa regiones fuerūt sub eis Rome qd̄ tm̄
q̄ sagittas miserūt ad partes longinquas
ad p̄dicandū ut promisit in francham mar
chiā in Alexandriam et sic de multis Alius
q̄ autē p̄dicatores vbi diuersi sagitte dicunt
patet sup. xlv. postea me q̄ sagittam clarā
dē et speciem in qua paulus p̄dicauit Asye
nis et in multis aliis locis et iohēs euan
gelista in ephesi ad missiones longe ut dñs
est de paulo et barnaba. ad eos qui nō
audierūt me. i. ad gentiles legem et ꝓphetas
nō hñtes in quib⁹ fit mentio de christo venturo
et non viderūt gloriam meam. q̄ nō viderūt
xp̄m docentem et mirabilia facientem sicut

videram̃ iudeu in q̃r tia ꝓdicant̃ m ꝑ ꝓ
na et fecit multa miracula utq; ce dec̃
euangelu ꝑ qđ dicat ai xv. nõ st̃ mss
mst ad oues que pierũt dom̃ ist̃. et exult̃
crabit cor̃ gloriam mea ꝑ tenebr. e. ygleã mea
resurrõne et ascensione et miracla in no
mine meo ffiendo ad ofirmatõnem sue ẽmo
nis et subdit fructo huj doctine eũ dicat. et
adducent omes fres meos. i. xpianos de cũc
tis gentib; domũ dñõ fidem xpi ꝛ impendo ꝛ
equis et quadrigis ꝛc. nõ est ꝓ hoc intelli
gendũ q talis adductio ste ꝓ motũ locale
et mstrem̃ corpalia qđ patz ꝓ hoc qđ
subdit ad montem scm̃ meũ ihrlm̃ qua ea
dem rõne dicit hic ierlm̃ et mons syon
ad literam̃ p ecclesie et templo matiale lib;
q nõ pt dici q nõ pt ibi congregari totus
ppls xpianus imo nec etiam iudeus ꝓ or
lem dispsus et ideo talis adductio seu con
gregatio intelligenda est in virtute fidei
et caritatis de qua dicit saluator ai xviij.
vbi st duo ul tres congregati in nomine meo
in medio eor sũt et ꝓ varios vertuz modos
eũ dicat hic in equis et quadrigis intelligũ
t̃ ministeria aplor et adiutoria angelor
quib; infideles ducti se ad fidem ita q ꝓ e
quos et quadrigas sm̃ ieronimũ intelligũ
tur auxilia angelor eo q ihelyas equis
igneis et curru igneo legit raptus in celũ
xuj. ꝓ. ij. et hoc misterio angelico ꝓ lec
teas mutas et carnales intelligũt ministia
aplor sm̃ tra que in eis fuerũt ad qđst
onem infideliũ. e. sanctu qđsitio sua ꝓ
dicatio et ꝓ miracula ofirmatio. ad mõ
tem scm̃ meũ ierlm̃. i. eccliam militantẽ
ut dom̃ ẽ e. q. cap quo sm̃ferũt filij isl
i. apli qui fuerũt israelite xpiane mmr in vite
modo ꝛc sic ssa accepta est coram deo q̃sto
infideliũ ꝓ laborem eor imo multo plus
et sacrificiũ deo acceptissimũ ẽ zelus ador
et assumẽ ex eis i. ex gentilib; q̃sdam in
sacerdotes et leuitas. qua plures ex ipis e
tiam a tempe aplor ordinati sũt epi et
alie mstri ut patz de beato clemente Dio
nisio et multis aliis et hoc etiam dicat
quedam glo hebraica ibi. xxj. sup illud ysa
est religio pharisee ꝛc et sequit eadem lex ẽ
ut indigene et colono qui peregrinat apud
nos glo. futurũ est ut q̃sdam de gentib; sint
sacerdotes dei ministrantes. Qua sicut celi
hic contexit subdit id qđ pmittit ad inditum
retributõnis et pmo quo ad bonos eũ dicat
qua sicut celi noui et tra nouam ꝛc qua si
statu illius monatõnis futuri de qua sup
dictũ est. mpetuũ nõ mutabit. sic stabit
semen vrm̃. i. adducti ad fidem ꝓ vos qui sũt
de mõ elector et nomen vrũ. i. aplor mpe
tuũ in eternitate celesti. Jdo subdit et erit me
nse in mense et sabbm̃ in sabbo. i. ꝑpetua
requies et diuturnitas q̃ nõ pmittit a nob expm̃ n
capi mstr nomia et vbra duras temptõs sug
stiones et hoc nõ de eternitate dei dicat apc
cap. qui ẽ et qui erat et qui venturus est tẽm
tales eũ diuatõnes designat ꝓ hoc qđ dicat. me
nse in mense et eternitas quietis eũ dicat sabbm
in sabbo sabbm̃ eũ quietem signat in hebreo ve
niet omnis caro. i. omne hoiem existens de be
atoz mõ in mõ qđ dicat. simul videbit omis
caro ꝓt q os dñi locutũ est vbi hr enarra
tor. videbit omnis caro salutare dei mi. ut ado
ret coram facie mea que clare videt in patria
¶ Contra pomt retributo malor simil eũ
retributõe bonor eũ dicat. egredient. e. beati
nõ p loci mutatiõne sed p q̃sideratiõnem et vi
debunt cadauera. ꝛc. i. corpa dampnator in re
surrõne et q iste sit intellectus pz ꝓ hoc qđ sub
dit vermis eor nõ morietur. qz vmes corpa
mortuor corrodentes in sepulchris cito desicca
ntur eũ eis et in pulverem quitur et ignis eor
nõ extinguet. ex quo pz q dom̃ est. e. de cru
ciatu corpor dampnator in igne mseri q
est in extremo iudicio. et erit visio ad satietate
i. repletionem et ꝓfectionem omnis omi
ni. i. omi homi bto nõ sic intelligendo q
bti delectent ꝓ se in pena dampnator sed
q talis intuitu declinat eis duce iustitie ce
citer et dure inferiorib; q penas illas e
uaserit et ꝓpie gle augmẽtũ inquirit maior
apparet quia ad suũ q̃situm qz apparitus uidẽ se
alias maiora et immania vident ꝓmo elen
chor et ex istis turbr bti ꝓ se letant secũdo q
dicat. lxv. pe letabit ꝓ iustus cũ viderit vin
dictam fiat primo manus suas lauabit in sã
gine peccatoris inquirit dei ira fructa est in
mis ab illis pena fiat secundo. si vinea e fruc
to iusto accipit ꝓ ꝙ quia ꝓ hoc apparet
maior fructus gratia et sic totũ dedit in gloz
am eloz et ipius dei ꝓpter pat. Cui est hyo
nor et gloria in secula seculor Amen

Explicat postilla fratris Hyrolai de Lyra su
per ysaiam.

PROLOGUS IEREMIE

Incipit plogus sup Jemiam, ꝑhiam ꝛc

Prophetam in gentibus dedi te. Verbū ꝓpositū de scribis Jeme 1° capº. ut dictū fuit ē a domino In quo pñt notari ꝙtuor ꝛ̃ie hyuus libri Jeme que hemus p̃ manibz expo nendo videlicet videlicet Causa effi ciens materialis formalis et finalis. Causa ẃo efficaens duplex est. vna principalis. s. deus reuelans oīa in hoc libro contenta alia instrumētal' s. sanctus Jemias qui spū sc̃o dictante scripsit istū libū et hoc duplex causa notat cū dicit. dedi te ut q̄ in supposito hymis verbi de di. qđ est ꝓpe deus exprimit causa efficiens principalis In hoc aut ꝓnomie te. Causa effi ciens instrumētal' et de utraq; pt accipi illd qđ scribit Ezechiel. xi. Fili hoīs dedi te speculatorē domui istī. Ad hoc enī ponit specu latore in excelso ut a longe speculet et q̃ audit fideliter annūciet et sic fecit Jemias ut statim videbit in quodā ꝓgenerali et plen in ꝓsecutōne libri. Causa ẃo materialis et formalis pñt notari in nomine ꝙpe cū dicit ꝙpheta. Ad cuius intellectū sciendū q̄ ꝙpheta secūm ꝛ̃ptationē nominis dicit qui ꝓcul fuit q̄ fuit seu denūciat ea que st̄ longinqua a naturali cognitione hūana et istū quātū ad pñs st̄ in duplici gradu q̄ aliqua sunt huiꝰ ꝙpe sua eminētia respectu intellectus nr̄i uno modo se diuina ad que se habet intellectus nr̄ sicut oculus noctue ad lucē sōl' ut methy. Inter ista ẃo valde longinqua ē a cognitione nr̄a nr̄ationes diuine mysterii ex creatur n. pt hoc de nemine in cognitione nr̄a pme cau se que est deus et quorum ad multas eius additiones et sic plura excluserit de dō plura as exclusiones Deinde natura hymana p se accepta nō excedit cognitōnem mūm sed vno natus hymane et diuine in sup posito ubi sup modū extendit facultatem intellectus hymani mystica aut istud de mōrant Jemias ꝙpha nr̄ alios valde cla re exeu. capº. d. Ecce dies veniūt dicit dñs et suscitabo dauid germē iustū et regnabit rex et sapiens erit et faciet iudiciū et iusti ciam in tra In diebz illis salvabit̄ iuda et israhel habitabit confidenter et hoc est nomē qđ vo cabunt eū dñs iustus nr̄. Hec. n. auctoritas ad litterā de xº dicit̄ sm omnes doctores hebre os et latinos ut plenius videbit ibidem dō gredente p hoc patet qđ dicit suscitabo dō germē iustū exprimit̄ hymanitas xpi qui fuit ē ex semīe dō sm carnē. ro. i°. Q̃ fuit aut qđ subdit̄ et hoc ē nomē qđ vocabunt eū dñs iustus noster exprimit̄ diuinitas xpi clarius ut multi vident̄ q̄ in aliis libris vetis testi. qz vbi hemus dñs in hebreo ihēt nomē dō tetragrammaton qđ sm antiquos doctores hebreos sic ē ꝙ patrum altissimo creatori ut et non liceat nomen ipm de alio dici ut ple nius dicet dñs gradiente q̄ ad locum illū venientē et q̄ Jemias ita clare xpi mysteriū denūciauit ꝙpheticē pt dici de eo qđ scribit luce i°. et tu puer ꝙpheta altissimi vocaberis q̄ valde clare expressit altitudinē sue deitatis est hoc ē materia principalis hyuus libri Unde dicit pa. pa. sup iii. capm zacharie q. vnus de ꝙphete nō st̄ locuti nisi de diebz messie qđ est intelligendū de principali intentiōe eorum quā de plurimis aliis locuti st̄ et sicut hoc deus hymanationis ē sibi in omnibz libris ꝙ phetis sicut deus hymanatus in euangeliis qz qđ ꝙphete minant fuerūt euangeliste narra uerūt sicut n. deus sub vōce absoluta ē sibi in tota scriptura septuaginta st̄ in ꝓphetis et sub vōcibz determinatis ut dom fuit plenius in ꝓlo ꝓpho gen Alia ẃo st̄ longinqua a cognitōne hymana ꝙpe sue enarratis et ultimis defini tam aut st̄ futura exigentia de quibz nō ē determinatū ultimus apud nos sed ē determinatū apud deū sed de talibz ꝙphete sm qđ dicit Cassio dor sup pe ꝙphe est dicta mysterio iterū eueniēto immobili virtute denūciantes de talibus ubi erunt destructio ciuitatis et templi et cap tuatō ppli p nabugodo futura quā Jemias ꝙphice denūciat et scribit in hoc libro In tm q̄ ꝙpe hoc voluerūt eū occidi sm qđ dr mysteriū xxvi°. Judicium mortis ē vnū huius q ꝙphete audiuit adiuuante ciuitate istam et hoc est materia huius libri stātia sub nomīe ꝙphete designata Causa etiā formal' hyus libri sb nomīe ꝙphete designat̄ Circa qđ sciendū q̄ duplex est forma libri. s. forma tractatus et forma tractandi forma nō tractatus ē duplex libri ꝓptes et capla de qua videbit̄ in ꝓsē tatiōe libri forma nō tractandi est modus agendi qui modus ē ꝙphice describēdo diuinas reuelatōnes Jeme Factus ꝙpe qđ de ipo pt dicta illud qđ scribit̄ Jo. vi. hic ē vere ꝙphet. et dicit̄ vē ꝙpheta ad differētiam pseudo ꝙphaꝝ qui nō ꝙphetabant ex diuina mysteriōne sic aut Jeremias sed aliqui eoꝝ ex ꝙphia facta ꝙphice questū et alia ex reuelatiōe demonū qui se mendaces ꝙpe qđ plene erunt ut in plibz ꝙphice eoꝝ Causa ẃo finalis hyus libri est utilitas vniuersalis ecclie que collecta ē ex oībz gentibz et hic finis notat̄ cū dicit̄ in gen tibz. i. ad utilitatē enim gentiū ꝙpe qđ de ipo pt dicta illud ysa. xlv. Dedi te in lucē gentiū

ut sis salus mea vsq; ad extremū tene ut
sit vbi tonum ad Jemam dicentis Dedi te
in lucē gentiū ad illuiandū eas luē fidei
et claritate mor ut sis salus mea vsq; ad
extremū tene et hoc denudatē tm. q; xp̄s
ē salus gentiū effectue sm qđ dicit psal°
lxxxij. operatus ē salutē in medio tre. i. in ihe
rusalē q; ē in medio climate in qua operatus ē
salutē huāi ḡnis p̄ suā passionē būdictam
resurrectionē et ascensionē in celū vbi eū prē
et spū sancto viuit et regnat in scula scōz
lōz Amen.

Capitū primū.

Verba Jeremie. Liber iste in duas p̄
tes diuidit s̄m ihemiū et tuic
tatū sui incipit ibi. et fm ē. pri
ma in duas q̄z primo ponit auctoris notificatō secūdo facta sibi omissio ibi. Et
factū est. Circa primū notificat auctor p̄o et
nomē suū dicēs. Verba Jeremie simplō stilo q̄
sequit in hoc li°. Ito et ymē aī dicit filii hel
chie qui fuit etiam ydiota licet nō tam fa
mosus sicut Jemas et hoc sedm regulā he
breoz que dicit q; qđ in principio alicui ydē
cognomē ponit nomen patris ipius ydiote intelligē
dū ē qđ et pater fuit ydiota. de sacerdotibus
qui fuerūt in anathoth et q° patet dignī
tas siu generis q; tribus sacerdotalis q̄mvis
fuit tribu regie ypter siu dignitatē. Tercio
et loco suū dicit in tra benamin. Dicit. n.
Jonim° in plogo ymus libri q; anathoth
ē vicus tribz milibz distās a ierlim in tra
benamin sito. Circo notificat tempe
aī dicit. qđ fm̄ est ubum dnm ad eū
in diebz Josie rē. Et sciendū q; istud q; nō
ē pnomē sed oratio et ponit p q; et refert
ad istud qđ dicit in pncio. Verba Jeme rē
Et ad ostendē q; hoc vbum predant et spū di
no aī dicit. q; factū est rē. i. q; fm ē ubū
dnm qđ erat in diebz Josie rē. tacent hic duo
reges q; temporibus ydiaut. s. Jachaz fi
lius Josie et Jechonias filius Joachim. eo q;
quibz eoz regnaut tm tribus mensibus
et sic tempus eoz q; putat sub alijs regibz
vsq; ad tpm captōnem jerlim i. captiuitatē
ppli eius ciuitate destructa p nabuzar in
mense quinto. ostruū videt infra xxxix. vbi
dicit in mense quinto quinta die mensis capta
est ciuitas rē dicendo q; mense quinto fuit cap
ta a babilonijs sicut ibi dicit sed ciuitas
nō fuit destructa et ppli in babilonem
ducto dom̄ sup̄ Ih̄s audiens voluntas nabuzar
ardan tue in anathoth p nuncios ad hoc
missos qui redierūt in mense quinto ut dicit
hic. Et factū est. hic tonitet describit
omissio facta Jeremie de actu ydeandi eū
dicat ei a dno. priusq; te formem in vtero no
ui te. notata predestinatōis q; ab eterno ē. et
anteq; exires de ventre sanctificaui te. purgā
do ab originali in vtero mris p gratiam
sanctificationem. et ydiotā in gentibz dedi te.
in tm tibi officiū ydiotandi imponendo et q;
officiū ē magnum Jdo subdit excusatio Jere
mie. et dixi a a a dne deus. et dicit aliq
expositores q; hic ter ponit a q; Jemas
se excusauit a tanto officio ppter explicā defec
tū. s. etatis sue et eloquentie q; adhuc erat
inuemis. Sed hic ex pdicit ex ignorātia
hebraice sermonis vbi primo ponit hic vna
apositu dno. s. ex tribus literis. s. aleph. he
et he. q; bis ponit hic hui et hic dictio st
sonat a a a. huā. n. he alii sonat in hebreo
sicut a in latino et est dno intiectio volentis
nel admirātis sed q; deus pt simplē omem
destm Jdo subdit Nolu dne puer sū rē. q. d.
potens sū omem destm tuū simplē et ab
impugnatōibz eoz. qđ tu formaris pregnā
trabat. n. Jemas q; ydiote qui aī eū fue
runt pcautiones vsq; ad mortē sustinue
nit maxime tpe aymassē regis ut hic
.iij. s. et subdit inūctio officij eū dicit et
misit dns manū suā et tetigit os meū. vi
dit. n. ymaginaria visione qđ simultudinem hu
mās dei representantis os Jemie manū suā tā
gentis et intellexit q; p hoc ih̄s designabat col
latio dom̄ ydiotie sibi a deo Jdo subdit. ecce de
di uba mea rē et q; Jemas nō solū ydiaut
tot regnū iude sed eā tot plura alia
ut videbit infra Jdo sequit. ecce q; statui te
hodie sup̄ gentes et sup̄ regna ut euellas.
.v. euellendi denūcies trasferendo inde hosti
tores et destruas q̄tū ad otiendos et dis
pdas q̄tū ad fugiētes p quascūq; vias et
dissipes q̄tū ad morientes in fuga vel cap
tiuitate. et edifices et plantes. i. denūcies
iudeos reedificandos et plantandos in tra
sua. qđ impletū fuit tempe Cyri qui de
dit ppli licentiā redeundi in tram suā et
reedificandi templū et tempe Artaxersis q;
dedit licentiam neemie reedificandi ciui
tatem ut hic i°. esdre i°. et neemie primo. Et
Et factū est. Finito prohemio hic incipit tra
tatus Circa quē sciendū q; licet matiā pria
palis ymus libri sit ministerū xpi ut sup̄
dictū est tn Jemas multo difusius scribit
futurā ciuitatis et templi destructionē.
ppē qđ melius pt accipi diuisio libri sm
istam matiam et sm hoc sic iste in duas
ptes diuidit q; primo Jemias hanc destruc
tionem futuram denūciat secundo ppām sum de
plorat in tremis qui nō sē libri distincti ab

ſto ut patet p Jeronimū in ꝓlogo galeato q
ꝓlogus pomt in principio libri regū. ꝑma ī
duas qr̄ ꝑmo destructionem futurā denūciat
ꝫo dicta epilogat tpō. liſ. ꝑma adhuc in
duas qr̄ ꝑmo ꝑnūciat destructō iudeor̄ ꝫo
aduſſarior̄ ſuor̄ xlvi. ꝑma adhuc in duas
qr̄ ꝑmo denūciat dicta destructō ꝓphice ꝫo
hyſtoice tpō. xxxix. ꝑma adhuc in duas qr̄
ꝑmo ondit destructio cuitatis futā ꝫo
ſubdit hyuus destructōis causa tpō ſo p
ma adhuc in duas qr̄ ꝑmo pomt dicā oſtē
ſio. ꝫo ꝓphē confortatio ibi Tu gr̄. Oſtenſio
nō destructōis futē fit duplex uſioē ꝫo
tangit ibi et ſtēm eſt. ꝑma pomt cī dicat
quid tu uides Jemia. nō gnt dns qr̄ ignoꝝ
tia ſed ut ex eius rnſione ꝙcienc eū in
ſtruat de futura destructōe cuitatis Ideo
gnt pomt ꝓphē rnſio. Vnxā uigilantē ego
uideo. aliqui ſic exponūt vnxā vigilantē
i. uigilantiaū. g. latinū qui uigilāt de nar
te qñ aliq dormiūt ad faciendū furta et
hnt aliqñ unxā longā in extremitate vn
uī ferreū hntem cī qua extrahūt veſtes
l' alias res de domibz p feneſtras et p hoc
ut dicit deſignabat futura ſpoliatio cui
tatis p caldeos ſed iſtud dem predixit ex ipō
nnata hebraica ſermonis qui ſic habet hic
baculū amigdalinū ego uideo. et dicit ba
culū ad deſignādū pauſationē cuitatis fu
turā. amigdalinū ad deſignādū hyuus p
uſſionis acceleratōnem eo q̄ mīt aliis ar
bores amigdal multū acceleant emittē flo
res et ideo cī ſubdit hñ uidiſti qr̄ uigilabo
ego dō. In hebreo hēt. qr̄ feſtinabo ego dō
et cadē ſnīa eſt in lrā mū cī dicit vnxā
uigilātem et poſtea uigilabo ego dō p vi
giliā intelligit feſtinatō eo mō loquēdi q
ſolitus dicim de hoīe multū feſtināte ad
aliquid obtinendū q̄ uigilat ſup illud ſāc
n. ſtirpium nō ſemp tñſert de ubo ad ubū
ſed aliqñ accipiendo ſenſū ex ſenſu. ¶ Et
factū eſt. hic pomt ſa uſio cī dicit. Quid
tu uides exponat ut ē ollam ſuccenſā ego
uideo nō eſt intelligendū q̄ uiderit ymagi
naria uiſione ollam plenā igne ardente
ut aliqui ymaginant ſed uidebat bulliē
tem et hoc mō coī ubo dicit olla ſuccenſa qđ
fortē bullit unde in hebreo hēt. ollam bul
lientem ego uideo et facies ei⁹. i. ebulliſio
nes que appnt in ſuperficie olle bullientis
In hebreo. n. faces pomt in plurali a fa
cie aquilonis. i. a pte aquilonis olla eni
poſita ad ignē qñ bullit eius ebullitiones
magnū a pte ignis et flectūt ad ptem
oppoſitam et p hoc ſignificabat q̄ caldei cī
tatem obſeſſur̄ venīēt a pte aquilonis et
ideo ſequit exponēdo dictā viſionē. ab aqui
lone pandet malū ro et patet huā uſq; ibi et
ponēt unuſquiſq; ſolū ſuū ro. i. tentoriū
ſuū in introitu portar̄ ihelim ut nullus
poſſet egredi vel ingredi qui capiat vel ad
huc ſolū ſuū. qr̄ capta ciuitate ſederūt
principes in portis in ſolis ſuis tanq; victo
res ut hēē infra xxvi. et loquar iudicia me
a cū eis rēdendo eis penā debitā p peccā
ta eor̄ hic quō caldei dicit venīſſe ab
aquilone cū caldea ſit magis ad orientem
reſpcū iudee Ad qđ dicendū q̄ nabug tūc
erat monarcha ut patet Dani. uy. et ſic regna
aquilonis erāt ſibi ſubiecta et p maiōr
ptē collegit inde ēē cū ad venendū contra
ierlim. ut ſic caldea dimittēt munitā bella
toribz in ſui abſencia contra pericula imi
nencia q̄ erāt pomt duplex uſio ad ſigni
ficandū idem. g. ciuitatis destructoēm fu
at ad iudicū veritatis et ut ſermo dei ve
locius compleat ſm qđ expoſuit ioſeph
de duplici ſompno pharaonis ſimē futūr
ſignte ſpū xli. ¶ Tu ergo. hic tōiter pōit
ꝓphē confortatō cū dicit. tu gr̄ accinge lū
bos tuos rō ut ſis ꝙmto et patus ad exe
quendū mandatū abiciendo a te timorē hu
manū ꝓpt qđ ſubdit nē. n. timē te faciā
. i. ꝑmittam ꝓpt qđ ſubdit ego quippe dedi
te hodie in ciuitatē munitā rō. q. d. ſicut
ciuitas munita nō pt capi nē columpna fer
rea frangi nē murus eneus penetrī ſic non
poteris a tuis aduſſariis ſuperari cuius cauſa
ſubdit qr̄ ego tecū ſū qr̄ ſū ꝑtutis infinite
et ſic poſſū te in omnibz ꝓtegere

¶ Capitulū ſedm.

Et factū eſt. hic tōiter deſcribit
dicte deſtructionis cauſa. g. ꝓpli
iudaica malicia Et duodē in du
as ptes qr̄ ꝑmo Jemias arguit ꝓpli mali
ciam ꝫo patet ex hoc multiplicē munitā
ciū er. ꝑma in duas qr̄ ꝑmo arguit ꝓpli
maligmitas ꝫo eius irrepublicitas xuꝑ
ciū ꝑma adhuc in duas qr̄ ꝑmo Jemias
arguit ꝓpli tñſgreſſionē ꝫo plangit futu
ram ſibi ꝓuſſionē ciū er. cū medio ibi tu aūt
dñe demonſtra mihi. ꝫo iſtud dictū videt
repugnare ei qđ dictū eſt ciū ꝓcedente. nē. n.
timē te faciam. qr̄ planctus de malo futuro
videt ꝓcedē ex timore. Ad qđ dicendū q̄ ſic
dicit ꝓpha ſo rethoꝝ timor ē paſſio de malo
futuro de difficili euitabili nō tñ impoſſibili
qr̄ ſi apprehendit ut impoſſe euitari iam ceſſat
timor et ſuccedit triſticia que ē ꝓpē de malo
ꝓſenti qr̄ iam apprehendit illud malū ut ꝓnē
ꝓpt qđ iudicati ad mortem cū illuc duciū

nō timent sed tristant. et est pena ip timē pi-
vnt. ꝓpīs tristis erstant ossa ēmas aūt p
diuīnā reuelationē erat eius de ꝓstructione ē
futura et idō nō erat in eo timor de hoc sed
tristicia et sic plangebat q. apprehendebat illa
q̄ iam pīrem ꝓpe enasionis impossibilitatē
planctū. n. ꝓpe est de malo pīte uel pīto
pmirem uel pm apprehensionem p pdicta q̄
ꝑtuao argumēti. Prima adhuc in duas. q̄
pmo arguit ppli multiplex flagitiū. tho
excludit ab eo multiplex remediū cap. v.
pma adhuc in tres q̄ pmo arguit ppli ma
lua. tho parandi miserendia ui. cal. Et tio
prauoꝝ grauata cā uiā pris aūt cap. vi
in duas ptes diuidit. q̄ pmo pmittit dei et
ppli multip. dilectio. tho ipius ppli depua
ut grauior appeat et maior et predicti lo
mitate. tra ibi audite. Circa pmū sciendū
q. deus magnam dilōnem ondit ppō iudeo
rū q̄n sic mirabiliē eū adduxit de egypto et
s̄ saluē despōsauit p ductionē legis. pm qd
dicit pb. exlvij. non fecit taliē omi nationi
et iudicia sua nō manifestauit eis et eo ppō
magnā dilōnem ondit ad deū q̄n ad mā
datū eius exiuit in desertum vbi victualia
nō crescebat nec ibi sibi ad sufficiētiā ꝑpa
re poterāt. et hoc ē qd dicit hic vade et
clama in aures hel̄m. i. ihrahel eius ita
q̄ omēs possint audire tā maiores q̄ mino
res. licet dicat dns eius vbiq̄ nō pt ee plm
recordatus sū tui o ihel̄m misericordie adole
scentiā tuā. et tempus tui ceitus de egypto
et carnalē despōsationē tuā in legis datōe
q̄n statuti me es in deserto ad dictū moysi se
ui mei in tra q̄ nō seminat eo qd est omo sti
lus sanctꝰ isral dominō. q. d. sicut primitie fru
gū offerebant darūo. q. d. tāē ppli isral fu
it dno sanctificato. q. d. sicut primitie frugū
offerebant dnō p frugibz alijs sic ppli
isral fuit ei applicatꝰ spāliē p susceptionē
legis tāe. n. dicerēt omia q̄ locutꝰ ē dns
faciem⁹ ero. xxxij. Omēs qui deuorāt eū de
linquēt sicut. n. primitie nō amedebant ī
cite msi a sacerdotib et eoꝝ familijs sic ppli
tuꝰ vastantes ꝑpm inuitū peccauerūt
q̄ licet hec pūtio precedēt a diuīa iustitia tñ
aduisatꝰ indeoꝝ execrebant ꝙ ulūtate mala
idō subdit mala venient sup eos sicut decla
ratū est multiplicat in ysaia et adhuc decla
rabit mfin. Audite hic cōtēt describit
ppli depuatio et diuidit in duas q̄ pmo
describit eius malitia. tho remouet falsa
fiducia ibi si lauerit te. pma adhuc in tres
pm q. malitia ppli ex tribz ondit pmo ex a
nigratione tho ex gentiliū equatione ibi quia

tio et flagellor imitatione ibi. nūq̄ sequis
Circa pmū duo. q̄ innuerūt pōes vīt m
me inquitatis. q. d. mihi q̄ nō hēt locū in
deo. q̄ elongauerūt a me. s̄t. d. nō fuit defec⁹
ex pte mea sed sua et ambulauerūt post vā
tatem. i. ydola que nulla hēt veritatem aut
vanitatem. et vane facti sūt et ydola. ꝓpt q̄
dī pb. cap. Omnes illis fiant qui faciūt ea
et q̄ cū declinauerūt ad ydolatriā patz ex.
xxxij. m addito uitulo et p ea in libris
iudicū regū et paralip. et nō dicerūt. i. sed
nō ostenderūt vbi est dns qui ascendē nos
fecit tē. q̄ nō ostenderūt se gratos de hoc
bīficio. qui traduxit nos p desertū qui erat
locus inhabitabil et inuiꝰ. p terram sicca q̄ ar
ridat fontibz et fluūbus et inmagnē mo
rtis ꝓpter serpentes et alia diuersa venenosa
ibidem existentia Deut. viij. p terram in qua
nō ambulauit uir. s. antea et si aliqui
ambulauerūt fuerūt ita pauci q̄ q̄ nichil
sē reputādi tñ in tota illa tua deuastauit
homē de uictu et vestitu ita q̄ nichil eis de
fuit sm qd dī Deut. q̄. dns habuit te
tuū. quō tēptauerit plitudinem hyanc magnā
p el. annos hēntes teā et nichil tibi defu
it et in hoc maior dei dilō appuit q̄ tanto
tpe quadrat eis et ita bñ. et moui uos et
mutat hic modus loquēdi de tria ꝑsona ad
pmā. iii terram carmeli. i. in terram isral. exprm
et tñ spāliter carmel eo q̄ locus fertilis et
amenus iste tñ carmelus est alius ab illo
carmelo qui ē in ꝑte effraym qui ē magis
sterilis sicut dñi fuit ysa. xxxv. libani qui
tet in thermel et thermel in saltū reputabi
tur. et negressi graminastis multis idolatris
sacerdotes nō dixerūt ubi ē dns eū deuote re
quirendo et tenentes legem q̄ dat mei cog
nitionem nescierūt me recognoscētes me do
minū p debitā pietatem et pastores. i. re
ges et principes ꝑuaricati sūt in me. cultū
mihi debitū ydol celebrantes. et q̄libet q̄lia
cunq̄ in nomīe baal loquit de filijs ꝓpriis
q̄b reges et principes tenebāt q̄n vexās dō
ꝓpheta ut p. iij. reg. xxij. tpe Achab et. iij. tpe
manasse. et plium alioꝝ ut ꝓphet in fin
xxv. Ulterius hic cōtēt argumt malicie
completione alias gentiū tñ dicit in ꝑsona
dominī. ꝓterea adhuc indicto ostendam tē. q̄
. d. nolo vos et vestros filios p violentiā de
primere sed p viam iustitie q̄ peiores estis
gentibz alijs idō subdit. tñsite ad insulas
cedrim. i. ad insulas maris mediterranei in
quibus habitabant barbari. et in cedar mittite
. i. ad agarenos qui descenderūt ab agar ancilla
abrahe p ysmahelem et cedar filiū ysmahel
et obsidete vehemēt. i. toto mentis conatu.
si mutauit. si aliā queritis a vobis. deos suos
gens

·q· dicat nō sēd queliz gena alia illud qđ p
mo colunt tanq̄ deū temunt eius cultū q̄us
sint dij fili· pōpulus ẅ meus ·i· pplis isl̄
spaalus electis a mē· mutauit gloriā suā
·i· deū suū in qđ debebat gloriari· in ydolū
sicut pr exo· xxxij· ybi tamq̄ deū colūt n
colū uitulū ꝙt qđ dr pēs eo· mutauerūt
gloriā suā in similitudinē uituli ꝛc̄ poste
a uō multus ydolis et uarijs scelerib⁹· ut
patz libris iudicū regū iulij· et qz iste
erat valde horribile idō subdit· obstupeste
te celi· i· angeli superiores et porte celi· i· an
geli inferiores· Dicendū tñ q̄ in hebreo ꝯ
tinet obstupescite celi sup hoc et turbemini
ac dissipamini· et sm hebreos loquit· de celo
aereo q̄ dicat hoc celi in pli mō ꝙt duisis
cuib⁹ ptes vel accipiendo plurale p singulari
sicut exo· xxxij· Ista tua dij isl̄ et tū erat ibi
tm̄ vnaq̄ ydolū Dicat aūt celū aereū methr ꝛc
obstupefē qm̄ mutat notabiliē sicut hō stu
pidus in facie mutat et mō se hendi et tem
pestate et dissipare qm̄ fuit ibi tonitrua ꝙ
celle et fulgura que se in me dimne signa et
p hoc ut dicat hn· ta· intelligit destructio
nem templi ruinam p fabricā q̄ fuit
magna tempestas iudeas sicut in mō cōi
loquendi dr aliqua gens vel ciuitas tem
pestatē qm̄ magnū infortunium accidit ei
et huius tempestatis subdit causā ai dr
duo· n· mala fecit pplis meus· et que sint
illa subdit· me delinquerūt fontem aque viu
e· sic nominat deus eo q̄ ē iusta p excellen
dens omnēz alios iustā et inspiratione et fo
derūt sibi· i· cū diligentia et labore q̄ sect
cisternas dissipatas ꝛc̄· i· ydola nullā vir
tutem uite in se nec in alijs habentia ¶ huic
hoc obiect malicia pli et flagellor multipli
cationē cū dicat· michi scelus· e· emptitius a
vernaculus· i· semis natus in domo ut sic de
beant flagellari· q· d· nō est iusta causa et
ideo in quirit de ea cū dicat· quare q̄ iuste est
in pdim alijs gentibus· sup eam ruerunt
leones· i· assirior et egyptior reges crude
lit· in eā inuadentes sdeo subdit· posuerūt ter
ram eius ꝛc̄ et pr littera usq; ibi· filij q̄z me
phios et tampnes· i· egypti sic nomiat q̄
mephis et tampnis erant ciuitates nobiles
in egypto· q· stupefecerūt te· i· detenpauerūt
te· In hebreo hēt· q· pauerunt te usq; ad unc·
istud fuit implerū q̄n egypti miserūt io
siam· qui erat caput in uida et subdit· pie
dictor malor vera causa· cū dicat· michi nō
istud sim est tibi· q· d· sic· q̄z delinquisti dnm
p ydolatriam eo tpe· i· ab illo tempe quo du
cebat te p viam· p colūpnam ignis et nubis
ut lyet exo· xiij· et hoc fuit qm̄ plius fecit ē
uitulū q̄ statuit em et adorauit ut deū exo· xx
xij· et postea tpe iudicū qm̄ nō lyebant regē
nisi deū ut lyet pmo ꝙt· et midi· tibi est in
ua egypti ut bibes aquam turbidā· i· palu
ut lyet in hebreo q̄ multos ri
uos· ad magnitudinē tiam egypti et sic ex cō
mixtione eius terre fit aqua turbida et p bi
bitione illius aque intelligit petitio subsidij
ab illa gente· et quid tibi in via assiri ut bi
bas aquam fluminis· e· cuiusmodi p tram illā
currentis tibi· n· isl̄ erat sita inter sihor fluuium et
egyptū· qua ab aquilone habet finē a me
ridie egyptū et qm̄ infestabant filios isl̄ ab
una pte quemadmodū ab altera et maxi
me eis timebat· Ideo subdit arguet te malicia
tua· despectus· n· de diuino auxilio recur
rebant ad humanū et ideo iusto dei iudicio
deficiebant cadentes in manibz aduersarior
sed subdit scito et uide pena intellectū tante
quia malū ex punitione hominis pius iste et a
mari ex mansione mali pius merito· reli
quisse te dnm p ydolatrie cultū· a seculo· i·
a principio legis date· ostregista iugū meū
fracedo et adorando q̄ statuisti uitulū exo·
xxxij· rupisti vincula mea· i· precepta et du
isti facto nō seruam sed seruisti ydolis sed ned
pē duobz dnis seruire mt vi· In omī· n· colle
ctis· In talibus· n· locis colebat ydola ꝙt em
nencia loci et amenitate ibidē in veneratione
ydolor exercentes in contemptū luxuriā in
veneratione veris et prapi· ego aūt te plā
tauī vineam electam in sanctis pribz primis
abrahā ysaac et iacob· quō ergo conuersa es· q·
d· ex malicia tua· ¶ Dilauens te· hic con
tra remouet plā fiducia in duobz que excludit
hoc ibi· q̄ mitis· prima in duas qz primo
fit ista remotio tho pene ommatō ibi plube
primū· n· qđ offerebant erant sacrificia q̄ in te
plo offerunt p prior expiatione q̄ tri non
valebant absq; debita prisia Ideo dicat si la
uero te nitro· spes est terre qua ut purga
tores vestiū et dicat a mitos meos qz fiant
vestes mitiis· et multiplicatuis ibi lixiū
borith· que sili vim hēt purgatiuam In he
o nō hēt lixiuum· sed tm borith qđ sodin he
breos sigt saponē qui hēt vim purgatiuam
et p istā intelligit multiplicatio sacrificio
rū et reās legis· ad expiand· peccā que nō valēt
ad hoc sine debita prisia quō dicas ꝛc̄ qz pec
negare et defendē quasi est q̄ facā p qz· xv·
qi prim arolandi ē repugne ꝛc̄ Ideo sequē
uide in qualle· s· eamon ubi filios suos tradu
cebant p ignē offerentes ydolis In· pa· dicat ī
qualle pliegor ubi filij isl̄ omisserūt ydolat
am sui xxv· cap̄ leuis ꝛc̄· q· d· sine freno

cumnisis ad ydolatriam Jn hebreo hꝫ. tame
la leus retmeins uuas suas .i. medꝫ suū amē
di absq; oblimione cicens et ē eadem fmā et
dicit hebrea. q; stamella cameli agilior ē q;
mascūlus ad curendū. onagꝰ assuetꝰ m
solitudine qꝫ ibi quasi desiderio animē sue
rapit talem attractionem sentit a longe femel
lam et ē msequit alsq; retinaculo. q. d. sic
gens induca solita est ydolatriā. omēs qui
querit eam ad formandū aī ea p ydolat
am m menstruis eius nudent eam. m le
ge. n. phibitū erat ne mulier tempe men
soris sui admittet ad cubitū alicui⁹ uiri
qꝫ ꝑ mnis luxuriosa reputabit. q tali
tempe se exponebat et p hoc designabat ue
hemencia ydolatrie m ꝓlo ipsīl qꝫ omī tpe
erat ad hoc patius Jn hoc dicitur In mense
suo inuenēt eam exponit hu. da. d. q in
uno mensē anim onagꝰ dormit toto mense et
alio tempe nō queritꝫ ut capiat qꝫ hoc cēt
p mehilō qꝫ eius cursū velocem sed timet
capitꝫ fraudē et sine defectu et p hoc ut di
cit designat capio gentis inducē q facta
fuit p nabuc mense .uu. ut hēt .uu. re
uelō. ¶ Protulisse. hic cōtēr pomē pene
ommatō cū dicit. Sphulse pedem tuū ꝛc. q.
d. recede ab ydolatria nē dicaris m captī
tatem nudis pedibus et siccens sicut solēt
duc captiui. et diristi desiderium de remedio
et idō non dimittam Jn hoc hēt. nō curo. b. de
tali ominatōne et minis ostinat ei qđ sequt
adamari quippe alienē. s. deos et talis amor
velemens facit non curare de monitone ad
oppositum quo afflidit ꝛc. q. d. Sic affidens
filij isr' qꝫ multiplicent ydola eor a caldeis eos
saluare nō potest. et loquit ꝓphā de futuro
p modū ptīi Jdō subdit. in tempe afflictois
sue dicent. i. tempe obsidionis domī p calde
os fr subdit dominū rīsio. surgam ꝛc. qꝫ pe
uolut eos liberare fm mnm auctatē ꝛc. p
dñm cultu hebant dmī tm altare ad mio
landū m iezrl in quo p dei contēptus maior
Jdō sequt. omēs alimquitates me. sine dra
seruis aut etatis. frustra percussi ꝛc. qꝫ nō ē
sanata correctio. denorauit gladius vi. ꝓphās
uos. s. zachariam tempe Joas et ysaiam
tpe manasse et plures alij qui occisi fue
runt ante tempꝰ Jeremie. Jdō subdit. qi leo
uastator qꝫ animalia innocētia occidit ut ē
uos et hiuđ. generatio mā q semp steruit
stingnem immouit multip solitudo facta sic
ut saluari ꝛc. q. d. non unq̄ mdi ei de terra
fecūdi lacte et melle manauit. qre ꝙ dicit
ꝛc mullam causam hiuđ nisi malitiam sua
mū obliuisci. ergo dispensata ornamēta

qđ dat ei sponsꝰ. s. m dispensatione sua. et
sponsa fallit .i. fugamenta māmillar nec gs
sacer eam intercipit appcat. q. d. non et p
hoc intelligit. q. gens iudaica mullomō de
buit obliuisci legis quā deus dedit ei in or
namentū qi eam dispensauit in monte sī
nai et preceptor reseruatiū intercepta ut
qꝫ tū fecit contrariū et longo tempe sdō sēpe
plus aut minus ꝛc. ¶ Quadmodū hic
removet fm. s. apīs iustitia p qua sua
malicia palliabat. Unde et rex manasses
exclusionem ysaie pullabat zelo legis ponēs
ea q. contra mosen locutus fuisset ut dmī
fiat psa. i. qꝫ qđ subdit. quid mihi ꝛc. qi
dicit frustra pallias malicia tua qꝫ sedm Jo
nnmū simulata sanctas dup̄ est inquitatis.
ad querendā dilectionē. allegando q. deberet
te deus diligē. mstip et malicias. semp i mal
accendo. et m alis tuis. i. sacerdotib; et regi
bus p quas delebat ꝓphas sublenabat sicut
auis p alas. Jmēro est sanguis. s. yesabel
et manasse. uñ dē. uu. hē. rvuj.
et sanguinē innocuū effudit manasses multū
mnī ita ut implēt iezrl usq; ad os. nō m
fossis ducem eos qi dicat ipsa occisio innocē
tum non fuit facta in occulto sed manifesto
ita q. nō pōt negari. hu. tu. dicit q. hoc est
dū tū non m fossis mucāsti eos et est sensꝰ
nō iuste causam occidendi eos sicut ille q
mucit fimē de norte domū effodiente lucte pe
eū occidere ut hēt eos. rvuj. sed m omnibus mēdax
q̄ ē. i. qua inuenisti eos de ydolatria tua et
alijs malis poteris te arguente Jdō occidisti
eos ei tū debuisse eor iuba recepisse ei tie
more et reuerentia et diuisti poste istu plagi
aa manifesta absq; pāo ꝛc qꝫ licet malū
sit patiue ḡuius tū est pena ꝓpter ita erexi
sure. Jdō subdit. ecce ego iudico contra te
tū. q̄ dicens te de malicia tua et premens
nō violenter sed rōnabiliter et putet hīa usq;
ibi. et ab egypto asindens sicut asisti eis
ab assir. tempe. n. Achaz possessus ista cō
silio ab Assir qꝫ spoliata domo dñi misit
regi Assirior munera et tū finaliter non
valuit ei sed magis nocuit qꝫ fuit obuiā
regi Assirior in damasco et iudens ibi al
tare ydolatrie fecit sicu simile in domo dñi
qđ fuit occasio ruine sibi et ꝓplō suo et eo
demmō secutu ē postea asisio ab egypto tpe
ezechie qui ex assidencia regis egypti rebel
lauit nabuc regi ꝓpter qđ ciuitatem et tem
plū destruxit et ꝓplm ptem occidit et ptem
captiuauit rege egypti nullū auxiliū tri
buente Jdō subdit. nam et ab isra. b. tibi
egredieris in captiuitate ducta et manꝰ
tue erit sup caput tuū in signū asisionis

Oſea

et in ſitiae ſicut thamar ab Amon violata
et electa poſtea mamis ſuis ſup caput ſu
ũ. q. p̃. xuq. qñ obtinuit dñs offendicũ
nam quã ỹbas in regẽ egypti et loquit
de futuro p̃ modñ p̃teriti. ¶ Cap'. uq.
Vulgo dicat. poſtq̃ reduxit ꝓphã
malicã. Hic cõſtet arguit patrũ
cũ ũicandam et hoc ſub metlyã
pijora mulieꝛ p̃ ſua libidine a marito di
miſſe Et duuditꝰ in duas ptes qz primo
arguitꝰ hoc miſericordia abſolute ſic com
pũctue ibi et dicat. ¶ Contra primũ dicatꝰ vul
go dicat. i. vulgariter ſeu gñez. ſi dimiſerit
vir vxorem ſuam. ꝗtez offendat cũ li
bidinem. et recedens ab eo duerit vñ alteꝛi
nolens ab eo aliqualit' amplꝰ et recipialia
tõnem vm modicã exſtruere. nũq̃ reuertet
ad eam vltra. ſ. vm primus. q. dicit nõ et cã
ſubditꝰ. nũq̃ nõ polluta ꝛc. q. d. ſ. qz mmus
vilificata ẽ et ex hoc oſidit deꝰ clemẽtia cã ſibi
dicit tu aũt fornicata es p̃ ydolatriã cũ a
matoꝛibz multis. i. ſeruiendo multis ydolis
tñ reuertere ad me. q. d. ſuſcipiã te. qđ aũt ſ̃b
dicit et ego ſuſcipiam te in aliq̃bz libris non
ẽ de textu qz nõ eſt in hebreo nec in libris te
ris ſed ſubintelligit ꝗ qđ aliq̃s expoſitoꝛ po
ſuit hoc p̃ modñ glose mitilmeanis que poſtea
inſerta fuit textui p̃ impiã ſeptoꝛ. Ieud o
culos tuos in dimetu. i. ad ſtucta tua nec tñ
ſidemund. et inde ubi nõ p̃ſtrata ſis. q. d. nõ
ẽ locus ubi nõ exerceꝛis ydolatriã tuã In
vus ſedebas. ſicut mictuꝛe in buus ut ſe expo
nat tñſeuntibz. exſpectãs eos q̃ latro. i. cã
magno fornicandi deſiderio ſicut latro expe
ctat aliquẽ tñſeuntem deſiderãs ipm̃ ſpoli
are. et poſuiſti timm in fornicatoꝛibz tuis. i.
in ydolatris. et in malicijs tuis. patãndi q
p̃mit. qñobrẽ ymbꝛe ſt̃ ſtille pluuiaꝛ. ſic
patz. uq. p̃. xvij. vbi dicat q̃ clauſũ fuit
celũ ꝗ̃ pluã tenere. ſed nõ dicat ibi quãm
tpẽ ſed ieroboã. v. dicat q. nõ pluit annis ibz
et menſibz ſex. ꝗ̃ ydolatriã et alia pluã
tpẽ Achaz et Jezabel. Cõſtet ex p̃dictis q
cludit miſericordia peccãtꝛi cã dicat frons mli
eris meretricis. et ſubdit duina clemẽtia ad
pniam reape ſemp̃ ꝓpta cã dicat cã dicat ſi
ſalte ãmodo. i. poſt tot et tanta flagicia vota
me patrem meum recognoſcendo bñficiũ tue ca
tatome. dux virginitatis mee tu es. recognoſ
cendo bñficiũ eductionis tue de egypto tuõ. n.
ꝑphãs hebreus cõiter exit intꝛepꝛet. ab ydola
tria pcõ. ſ. vſq̃ ad fabricationem utriculi. mĩ
nus habens impetrauit recedendo a me p̃ petm. cre
locutꝛa es et feciſti malũ. i. ore et opꝛe peccaſti
et potuiſti me p̃mittere ex tuo demerito qđ ad
ſequit et ꝛ vbis pñie ꝛc. vſq̃ ibi qñ m ſermõe
tractaſti inclusiue nõ eſt de textu qz nõ eſt in
hebreo nec in libris hñ cõiter. ¶ Et dixit. hic
tollit arguit miſericordia p̃dicta compatiẽ. ſ.
ad pplm regni iſrl. Et duxit in duas ptes
qz primo pomit dicta oratio Et ſecundaꝝ
reuocatio ibi unde et clama. Circa primũ not
tempus hui reuelationis facte eã dicat Jeremie
Et dixit dñs ad me in diebz Joſie regis. ſ. inde
ann. n. tempe ezechie regis iude ozee rex iſrl
et pplis eius fuerit debellato et captiuato in
Aſſiꝛios qui ydolatriam et alia pcta ꝑpetꝛa ſim
qñ ſcit. uq. p̃. xvij. et hoc eſt qđ dicat inq̃ vi
diſti. i. conſideraſti Jeremias. n. nõ audit oculꝰ
carnis nondũ erat natus qñ pplus regni iſ
rahel fuit captiuatus qz hoc fuit ſexto anno
Ezechie uq. p̃. xvij. et extũc vſq̃ ad dea
ctauũ anni regis Joſie in quo iſta reuelatio
facta fuit Jeremie ut dicat Ra. ba. fluxerũt ã
ni. xvij. ut p̃z. uq. p̃. quingento annos inter
medios p̃ tpa quibz dicit regnaſſe illi tres
reges iude Jeremias autẽ adhuc iuuenis cepit
ꝓphetare tempe Joſie ut dictũ eſt ẽ p̃ cap̃lo.
que fecerit adiſtare iſrl. i. pplũ regni iſrl.
abiit ſibimet ſup omem montem ꝛc. i. expo
ſuit ſe omi ydolatrie et diuinationi cũ fecaſſet hoc ola
ad me reuertere. hꝰ dixit p̃ Amos et Ozee qui
p̃phauerũt regno iſrl. et nõ eſt reuerſa qz ad
hoc eoꝝ nõ fecit pniam ſed magis auxit ma
liciã et iudit ꝓuaricatrix ſoꝛoꝛ eius iude. i. po
pulus de regno inde qui deſcendit ex eiſdem
pribz ꝗ̃ qđ erat eius ſoꝛoꝛ q. p. eo q. meliꝰ
ei ceſſit adiſtare iſrl. exponẽdo ſe omi ydola
trie ut dictũ eſt. dimiſiſſem eam in manibus
regis Aſſiꝛioꝝ et dediſſem ei libellũ repudii
p̃mittendo q. duceꝛ in capitatem. et non ti
muit ꝓuaricatrix inda ſoꝛoꝛ eius ex dicta pe
na illata pplo iſrl et ni debuiſſet timere ne eo
dem ei ſimile qđ non fecit ꝗ̃ qđ ſubdit ſed
abiit et fornicata ẽ. p ydolatriam timere deꝰ p̃
poſito. et in omibz hijs nõ eſt reuerſa ad me lic
cam reuocauerit deus pplm et ſco pmittatis ꝑ pplo
iſrl ut dicũ eſt in toto textu ſuo ſed in mendacio
qz in pplo inda erant multi qui certus videbã
tur iuſti et ni nõ erãt ut deꝰ eſt cã. predenei
et dixit dñs ad me cunus deꝰ nõ pt eſſe plin
uſtificatus anima ſua adiſtare iſrl nõ ſim
placat ſed compatiet Jda ſubdit cõpatiẽs
ꝓuaricatrici inde. hoc nõ dixit inde ꝙ gen
xxxviij. de thamar uſtiore mẽ eſt qz mmis p̃
cauerit ꝙ ꝓle et ſic eſt in ꝓpoſito tñ qz in regno
inde erat templũ et cultus diuinꝰ qđ debebat
regni inde teneri in timore dei tñ qz regnũ
inde uidebat puũtionem regni iſrl ex qua de
buit a pcõ retrahi regni vo iſrl nõ ſic videbat

pñtoꝝm pñtim regm iuda. ¶ Vide. hic tenet pomt paꝛanteſ reuocio et pmo de regno iſꝛl' ſpaliꝫ dño oñ gnaliꝫ ibi gñtimꝰ. Cmra pmꝰ dicat. Vade et clama ſermones iſtos ꝯꝛ aquilonē. et ē ibꝰ dñs ad Jeꝛiam qui ut dicat ꝓa. ſa. fuit miſſꝰ in tiam Aſſyꝛioꝝ q ē in plaga aquilonaꝛi reſpaꝛ iudee vbi ꝑplꝫ regm iſꝛl' detinebat captiuus ad ꝑdicandū eis pmam. Aly nō dicuꝫ q ē viſimiliꝰ ut vi dett q fuit miſſꝰ ad aliquos qui de ꝑplō iſꝛl' effugerūt manus regis Aſſyꝛioꝝ et latuerūt in tris ciuadiacentibꝫ et q ea ad tiam iſꝛl' redeunt et ibi multiplicati fuerūt et qꝝ erant ydolatre ſicut ab captiuitate fuerꝫ ſuoꝝ ſicut Jeremias Ideo mit ad reducendꝫ eos de ydolatria ad dei cultū qui ingelat in iezlm maxime tpe ioſie tiā dūt regm iſꝛl' eſt in pte aquilonaꝛi reſpaꝛ iezlm et regm iude. reuertere adiſatrix iſꝛl'. de ydolatria et nō auertam faciem meam a vob. ſō iuſtꝰ ꝙ vos in mia qꝝ ſanctus ego ſū. q. d. hoc fiat am ex bonitate mea nō ꝓpter merita vrā et qꝝ ad veꝛā qñionem ꝛequiꝛunt ꝑ pāꝛ regm tuo Ideo ſubdit tri ſecto mgtatem tuam ꝛc et diſpoſite vias tuas aliem. i. ydol qui dicunt hic aliem et notat hic vias tuas. i. pedes tuos quibꝫ ꝓcedut p viam loquit. n. hic ꝓpheta de ꝑplō iſꝛl' ſub methaphoꝛa mēbꝝ que pria ē diuidere pedes ſuos omi biſcuntꝫ in ocubitu timali ſicut dicat Eze chiel. vvi. diuiſiſti pedes tuos omi tranſeunti p viam. ſub omi ligno frondoſo in tulibꝫ. p. locus circulat ydolatria et aī hoc alī luxia in venatōnem ydoloꝝ venīe et priapi. ¶. Comitimī. hic cōtra ꝓmt renouatio ꝓmi timm gñalē tꝛaendi tri q aliqui expoītoꝛes mi exposuerūt reſiduū liꝛus capli. de reditu filioꝝ iſꝛl' de captiuitate babilonica et qꝝ plures eoꝝ remanſerūt in babilone dicenti amoꝛ plus quā ibi genuerāt et poſſeſſiones quas ibi acquiſierāt Ideo ſubdit. et aſſumā vos vnū de ciuitate et duos de cognatiōe ꝛc et qꝛ ſubdit et dabo vob paſtoꝛes. exponit de zoꝛobabel eſdꝛa neemia Aggeo et zachaia qui gubnauerūt ꝑplm in tempalibꝫ et ſpūalibꝫ. non dicat vltra archa teſtamēti ꝛc qꝝ in templo ab eis reedificato nō fuit archa ut dicit ecclā iudei et hoc. ij. machi. i. et ſic cōtra adoptāt hanc ad iſtud ꝓpoſitum ꝓ pmt. ꝓz hunc dicto obuiat qꝛ ſubdit. In tpe illo vocabūt iezlm ſolū dominū qꝝ nō legit iezlm fuiſſe in tanta ꝑfectate et reuerentia poſt reditum captiuitatis babilonice ſed ſēp vel qñ ſemp fuit ſubiecta ſuoꝝ ꝑ ꝑſaꝝ poſtea grecoꝝ et vltimo romanoꝝ ut ꝓz ex libris

eſdre neeme antiq et ex euangliſta Jt qꝛ ſibi dicit et congregabūt ad eam oēs gentes in nomine domini. qꝝ nō legit quod ad iudeoſ mi de gentilibꝫ miſi pauci ſimiliꝫ qꝛ ſub dicit In diebꝫ illis ibit domus iuda ad domū iſꝛl' et venient ſimil de tra aquilonis qꝝ nō legit q aliqui iuda illius temꝑis ierit ad reducendū filios iſꝛl' de regno Aſſyꝛioꝝ ubi fuerāt ducti ꝑ Aſſyꝛios qui qꝛ ꝓa. ſa. cepoꝛit puſſim iſtoꝝ de tempe xpi et m lyꝛ dicit magis catholice q. expoītoꝛes ꝓ dicti Dicat tri q iſta ſe adimplendi de fu turo ſicut et exſpat xpm venturū cui tri aduentū tñ ſiſtit in ꝓteritum. Jgit ſequēdo dictū eius quātum ad id ad qđ continet vitatē ꝓ iſta de qua agit de vocatione xpi qui venit vocare ꝓdores q non iuſtos. Iuuenit in duas ꝓtes qꝝ ꝓmo ad hanc vocationem pomt vocantis benignitas dñi uideoꝝ malignitas ibi. ſed quia. ꝓma adhuc in duas qꝝ primo pomt dicta vocatio dñi et hoc ꝓbat qđ ibi. et dixi. Cmra ꝓmū dicit in ꝑſona xpi Comitimī filii reuitentes. i. vt penitentes reuitendo de tenebris ad lucem de vmbra ad vitatem. qꝝ ego vm veſtꝛe. i. ſponſus ſc. n. hic in hoc qđ oprime queſt xpō qui eſt ſponſus ecclē ꝑm qđ dicit Jo iij. qui habet ſponſam ē veꝛiꝑm qꝝ ad vocationem xpi pauci de iudeis tradiderūt quibꝫ ꝓpter mgna ꝑſna ꝑcauit ſed ſequit Et aſſumā vos vnū ex ciuitate ꝛc. i. paucos reſpaꝛ multitudinē in ſua infidelitate remanentes et ſtud fuit ſtigmatū in mgreſſu tre ꝓmiſſionis qꝝ de vi milibꝫ qui egreſſi ſūt de egipto duo tm mgreſſi ſūt eam .ſ. caleb et Ioſue et introducā vos in ſion. i. in ecclām militantem q dicit ſion eo q ecclā ꝑ diuidit contra ſynagogā. ibi incepit xpi ꝓdicationem et miraculoꝝ operationē ut ꝓz ex euangliis et ſpūs ſancti miſſione ſup apoſtolos ut ꝓz Act ij. ꝓpe qđ de ipſa dr Ieb. xij. acceſſiſtis ad ſyon montē et ciuitatē dei viventis iheꝛlm celeſtem ꝛc et dabo vob paſtoꝛes. ſ. apoſtolos et paſcet nos ſcia ꝑfecte ꝛc ſtudiem adoctrinā. i. moꝛibꝫ ſanctis. cuꝝ multiplicati fuerīs .ſ. poſt xpi aſcenſionē ſm qđ dicit Act vij. augebat mr diſcipuloꝝ i. ardentiꝰ miſeꝛim vulgo et acriꝰ in cia qꝝ vocatione gentiliū ad fidem qđ videm impletum ꝑ orbem nō dicent vltra archa teſtāti .ſ. q. et eam debet ee cultus dei ſicut fuit tempe veris teſtāti nec aſcendet ſup coꝛ. i. fideles nō ponēt ibi fiduciā ſicut ſtebuꝫ antiquitus qñ portabāt ad bellū et ſaluari ab inimicis ꝑplm iudee

ut habet Ier. in pluribus locis nec recordabitur am
plius. de archa quam fecit moyses neque fiet ul
tra. scilicet alia noua et per hoc designatur cessacio
cerimoniarum veteris legis quam videmus impletam
per dicta etiam patz falsitas iudeorum dicencium quod in
aduentu messie reddetur eis archa testamenti et
altaria holocaustorum et mensa et cetera ad cultum
veteris legis pertinentia. In tempore illo vocabunt
iherusalem. i. ecclesiam ut predictum est. solium domini.
si hoc referatur ad ecclesiam triumphantem hoc fu
it impletum in ascensione domini secundum quod dicitur marci vltimo
et dominus quidem ihesus postquam locutus est eis assump
tus est in celum et sedet a dextris dei. Si autem re
feratur ad ecclesiam militantem impletum fuit
quando xpistus sedens apostolos docebat et in eukaristia
que reuerenter seruatur in ecclesia in qua totus xpistus
continetur. et congregabuntur ad eam omnes gentes
.i. aliqui ex omnibus gentibus per fidem caritate
formatam. et non ambulabunt post prauitatem
sequendo ydolatriam sicut ante fidei recepcionem
In diebus illis ibit domus iuda et cetera. scilicet enim apostoli
symon et iudas fuerunt de domo iude quia fu
erunt cognati ipsius qui predicauerunt in perside
que est in parte aquilonari respectu terre promissionis
vbi exierunt xpisti discipuli ad predicandum per or
bem vbi erant multi israhelite qui non redie
rant de captiuitate et multos de illis adduxe
runt ad fidem sicut et de gentibus ad terram
quam dedi patribus vestris .i. ad terram viuencium
ad quam xpistus ascendens in celum transtulit patres
sanctos qui prius detenti fuerunt in limbo. Illa
enim terra fuit eis promissa principaliter sicut de
clarauit plenius gen. xv. Primum enim a deo
promissum non est minus sed maius merito.
omnia vero bona terrena sunt minus bonum quam o
pera virtutis et ideo quandocunque pro operibus virtutum a
deo promittitur aliquid terrenum intelligitur princi
paliter promissum bonum spirituale et eternum. ¶
Ego autem. hic tertio propheta monetur questio sub
qualiter habeatur fidelium multiplicatio et heredita
tis celestis adeptio cum dicatur. quomodo ponam et cetera.
et patet ex dictis littera vsque ibi. hereditatem preclaram.
quia ibi videtur clare deus facie ad faciem. exer
cituum gentium. exercitus gentium dicuntur hic an
geli sancti ad custodiam regnorum et gentium
deputati et illorum proprie est hereditas celestis.
¶ Et dixi. hic ponitur reuersio scilicet quia duo predicta habentur
per fidem et mores. Ideo subdit. patrem vocabis
me. i. non solum corde credendo sed ore confitendo
Ro. x. corde enim creditur ad iusticiam ore autem
confessio fit ad salutem et quia fides sine operibus
mortua est iacobi .ii. capitulo. Ideo subdit. et post

me ingredi non cessabis. bona opera vsque ad fi
nem continuando. ¶ Sed quomodo. Hic contra circa
xpisti vocationem ponitur iudeorum malignitas
cum dicat. quomodo si contempnat mulier amato
rem suum .i. maritum suum. Vnde in hebreo habetur socium
suum sic contempsit me domus israel. xpistum blas
phemando persequendo et tandem occidendo et in
vindictam huius secuta est destructio iudeorum
per romanos ut habetur luce xix. Ideo subdit. Vox in
uiis audita est ploratus et cetera. quia destructa ci
uitate iudei ducebantur captiui ad diuersas par
tes miseriam deplorantes. quoniam iniquam fecerunt
viam suam. recedendo a xpisto qui est via veritatis et
vita. sed quia post destructionem ciuitatis aliqui de
iudeis xpisto crediderunt tenentes quod propter eius mor
tem fuisset illa destructio subsecuta. Ideo Iere
mias hoc preuidens conuertit ad istos dicens Con
uertimini filii reuertentes exponatur ut supra. et sana
bo auersiones vestras quibus auersi estis a xpisto. Et
subditur penitentium reuersio cum dicitur. ecce nos ve
nimus ad te per fidem. tu enim es dominus deus noster
Iudei enim vere conuersi xpistum esse verum deum confitentur. Vere
mendaces erant colles et cetera. i. superbi per colles
et montes hic metaphorice designati sunt. sic ysa. xl
omnis mons et collis humiliabitur quia propheta ut
communiter metaphorice loquitur et isti superbi fuerunt
sacerdotes et pharisei qui per suam superbiam xpistum con
tempserunt et populum per sua mendacia a fide auer
terunt. que mendacia conuersi de iudaismo recog
noscunt. vere in domino deo nostro scilicet xpisto salus israel
secundum quod dicitur act. iiii. de xpisto et non est in aliquo a
liquo alio salus. confusio .i. peccatum in xpistum commissum
quod venit super nos confusio. comedit laborem
patrum nostrorum et cetera. quia romani omnia preciosa in quibus
laborauerunt iudei et animalia et filios et fi
lias eorum et rapuerunt et ideo sequitur dormie
mus in confusione nostra quamdiu stabimus in infide
litate. Ideo subdit. quoniam domino deo nostro peccauimus
Ista sunt verba penitencium peccata preterita lamentan
tium et non solum peccata propria sed patrum suorum et
patet littera ex dictis. ¶ Capitulum iiii.

Si reuerteris. postquam Ieremias rep
rehendit populum de inuerecundia peccan
di. Hic consequenter arguit eum de contuma
cia. Et primo dicta contumacia arguitur. Secundo pe
na debita subiungitur ibi annunciate. Circa
primum dicitur in persona domini. Si reuerteris israel.
Hic accipitur si pro non quia ista reuersio non fuit sub
secuta et sic capitur contumacia et eodem modo acci
pitur cum subditur si abstuleris offendicula
tua .i. peccata quibus me offendisti. non commoue
beris de terra tua in captiuitatem babilon
icam. et iurabis viuit dominus et cetera. Hic ponitur tres

romotes uumuēt liaa et quoliz ſubtracto red
dit illiacū ſicut eſt mamentū mendax qđ ca
ret uitate et mamentū mqđ ut ſi quis m
uet ſe hoīem occidere qđ habet uſtica et
mamentū mcautū qđ habet medico deſtera
ons ut ſi aliquis uret ſine causa et iēne le
gitima et bñdicent eū oēs gentes m pau
do ē bona ſi fecit iſta et mutat modus loq
di de ꝑa ꝑſona m ꝑtam ſed qz hoc nō fecit Jō
m captiuitate ducta ſunt et ꝓ iſti hoc intel
ligit ꝓphis regum nde qz iſti eſt nomē gna
le ad oēs hebreos et hoc ꝓz ꝓ hoc qđ ſubdit
hoc .n. dicit dñs uiuo ego et dixerūt m aliq
bus libris mtpont iſtituere ſed nō eſt de ve
tu. nouate nobi nouale. eſt dict nouale tra
de nouo cultu ꝑnus ſpms et ſenubz plē et ꝓ
hoc mmut ꝓphēta q erāt muetāti m malicia
ctūadnīi m dñō. i. cāiaſtone ſpūali q placz
ei et q ſit illa ſubdit et auferte ſpūcia cordi
ū vēſtꝝ. i. prāū et oſtructiones peruersi ne for
te egrediat ut ignis indignatio mea ꝛc. i.
vindicta mea ꝓ ignē et qz hoc nō fecerūt m
ormatia ꝓmanētes Jō ſequit eſt ſuccēſo
cāitatis et templi ꝓ caldeos tpe ſedechie. uu.
ꝛr. ult. et mſra. xxxv. ¶ Annūciate hic
cōtinet ſequit pena ormate et dicit m di
as qz ꝓmo ponit ammatio pene ꝓ cōtuſ
ſio Jeremie ibi et dix. Cōtra ꝓmū dicit annū
ciate in gnt ꝛc. i. omībz notificate et cam
te tuba in tra ad onocrand bellatores ꝙnciā
qz et dicite congregamīni et ingrediamur ciui
tates munitas. ut ibi possim saluari leua
te ſignū. i. vexillū in ſion. vbi erat fortitu
dō ciuitatis iezrln. aſſortamini admodū et
nolite ſtare oraſſ qz malū adduco ab aqui
lone. i. gnē bellū. qđ non potuit ſuſtinere
Jō subdit et contritionem magnā. i. ciuitatis
et templi destructiōem et idō qđ dicit Jeremias
cante tuba et poſtea leuate ſignū in ſion m ſignū
et confortamini ꝛc dicit ꝓmice. q. dicit ſic
fuerit ſed michil valebit vob vīa subdit aſ
cendit leo de cubili ſuo. i. nabuch de ſuo regi
no qui dicit hic leo eo q in vexillo ſuo habuit
ymaginē leonis ut dicit aliqui vel ꝓpter ſu
am audaciam et fortitudinē. Jdō gentem ſē le
uauit qz a multis gentibz ꝓdus accepit. e
greſſꝰ ē de loco ſuo ad vendend eā indeā Jō
subdit et ponā terram tuā in ſolitudinē ciui
tes deſtruendo et habitatōes captiuādo et qz
fuit indeis matia doloris Jō subdit ſuper hoc
lamentate vos alicui ꝛc in ſignū triſtitie et
lamentatiōis. In illa die dicit dñs pibit corde
ges et cor ꝓncipū. qz de nocte fugerūt p lo
ca occultū tm nō uoluit eis qz complēdit

eos exercitus caldeoꝝ uu. ꝛr. vlt. et mſra. xxxv.
et obſtupescent ſacerdotes et ꝓphete qz diuer
unt dedecore regi et ꝓncipi otiarū. ¶.
Et dixi. hic cōtinet oppoſitio Jeme pont eo
q erat de ꝑlio illo et dimidit m duas qz
ꝓmo pont ipſius dolor m mente tho m cor
pe ibi. ventre meū. Contra ꝓmū dicit Jem
as hei et ē mtiectio dolentis et pont ter
ꝛe triplicē deſtructionē. s. auitatis templi
et populi. qđ ne decepiſti ꝓphm iſtū. i. dei
pmiſiſti ꝙ ꝓphēte. q. dicit hic di
cens. i. dicere pmittēs ꝙ eos qui erāt
pt eā erpom negotiū qđ ne decepiſti. q. d.
non ſed ſli ꝓphē fingētes loqui ꝙ te. et ec
ce pueniet gladius vſq ad aiam. i. vſq ad
mema cordis ꝓphē et ꝓncipit et loquit de ſu
turo ꝙ modū pāt Jō subdit In tempe illo
dicit ꝛc venens vrens m vijs que ſt m de
ſerto ꝛc. i. ſicut ventus vrens omia conſumēs q
erſtit m deſerto eo ꝙ modicū hnt de humidi
tate ꝓpt qđ cicus deſiccāt et conſumūt a ve
to vrente. vie filie pli mei. q. d. ſic ꝓphē me
conſumet Jō subdit nō ad ventilandū et ad
purgandū ſicut m aliquibz locis ſicut ꝓmitti
t a vento qz ꝑtim cū palea ꝓcedit m aliū
cum miſtō ad hoc apto et vento tollit pa
leas et ꝑtim cadit m area. q. d. hic nō ꝓ
cedit ꝓphē meus ſed magis conſumet.
Jō sequit ſpūs. i. ventus plenus de hijs
. s. adustionibz venet michi. i. ad voluntate
meā et mūt eſto supple faciam hoc de odio
vel violencia q. d. nō ſed ex miſtia Jeco
subdit ſed loquar iudicia mea cū eis pū
ens eos ꝙ iniquitatibz ſuis Ecce qi nubes
. s. tempeſtuoſa que subito ſurgit aſcendet
. s. exercitus caldeoꝝ et dicit aſcendet ꝙ nu
bes d alacri ſicut ꝑtim ſic regio vñ venit et qđ
tempeſtas currus eius ꝛc ad portandū
arma et alia exercitui necia et iſta omnia
quē multitudinē ſuadebit ſtrepitū magnū
et horribilem et ad modū tempeſtatis velo
ciores aquilis ymbole eſt ad deſignandū
velocitatē et fortitudinem eoꝝ. Ve vob. ver
bū eſt ꝓphē plangētis miſeriā ꝓphē ſui in
minentem et oſtulentis pmam dicēs. Lauda
a malicia cor ut ꝙ hoc regor diuine inſtitie
tempeſtas vſq morabit in te. q. d. tu mmis
tendis agere pmam qz in impetu ē dei vin
dicta vnde subdit vox. n. annūciantis. s. ad
uentum regis babilonis a Dan q eſt ciuitas
in extremitate aquilonari inde. exercitus n.
caldeoꝝ venit ex illa ꝑte et vocē fragentis ꝙ
dolū. i. regem babilonis qui ſe fecit adorari

ut deū in statua aurea Jamel.u. de monte effraym locus ē qui mōc ierlm q̄ sit dum et fm q̄ creatus caldeor magis appiquebat fm hoc currebat mīaj redeūte destinatū ad hoc ad ammīandū sibi Jōs subdit exceptum dicū est in ierlm vbi ē sedechias custodes venire .i. caldeos venientes ad obsidendum ierlm et ita diligenter custodientes portas et exitus q. nullus pōt egredi qui capere eum causa subdit. q me ad iracundiam pacientur. q. ydolatriā et alia mala suppōta. Ventre meū. hic conterq̄tur mēbra dolor. ꝓpr̄ē in corpe vehemēs .n. motus mentis grauis vel dolōis redimēdat ad corpus Jōs dicat ꝓpheta. ventre meū. q. d. ita affligor in corpe sicut mulier ptimēs vel sicut vr torsiones horribiles sentiens sensus cordis mei turbat et vehemētia dolorus qm̄ vocē tube audiuit aiā mea. videbat .n. m spū creatū caldeor de ꝓpinquo mūa sua ciuitatem ierlm cū tubis et clamoribus bellicis contra eā pugnātē qz primo ꝓphā vastatus ē fame so gladio repente vastata sūt tabernacula mea .i. templū vbi erant multa hostacula .s. vitulos pelles mee lo de templo salomōis ad modū tabernaculi mosi qō fuit optū pellibus ut hēt exo. xxvi. vsū inde lo fugientes ꝑ hoc designat q ꝓphā ista nō posset se defendere stultos ꝓphās meus filios ꝓphetas audendo me nō cognut iba mea recipiēdo ut hēt infra in multas locus filu insipientes sūt nescientes dīm vie vā a filiis et peccatis tunq̄ misam pscdo ꝓphar dicta sequētia sapientes sūt ut sciant mala ista ē sapia mūdana q̄ tica animal et diabolica iacobi .v. assyri tibi .s. inde et ecce vacua erit bonis omibus ꝑ caldeos inde sublatis et hostibus captatis et celos et nō erit lux in eis. loquit metha ꝑ hoc designās magnitudinē tribulationis immētus ꝑ modū gen loquēdi q̄ potius in ira fortia magna dicit celi obscurebūt et hic modus loquēdi frequēs est in scriptura vidi montes ꝛc .i. principes inde et bellatores et ecce mouebūt ad fugā tunq̄ vmbre dissoluti fugerūt sūt et ecce nō erat homo qz pīs fuerit actus et ꝓtm in captiuitatem ducti et ꝑ fugā euaserūt puta ut hēt infra xl. Jōs subdit et omne volatile ꝛc ꝑ hoc designās cuadentes in fuga aspexi et ecce carmelus desertus .i. inda a carmelo denōiata eo q erat locus fertil et amen? intelligēdo in de carmelo q ē in sorte iude qz alius erat in sorte effraim scilis extra pariet ex dictis vsq; ibi. sed in ascē matōnem nō fuerat .i. ꝓpli ista cōmodum destructionē qz postea tempe cyri redyt in iudeā et reedificauit templū et ciuitatē ut hēt ꝑ esdre et nee. qz in hoc fuit ꝑ lex amos Jōs subdit lugebit terra tunq̄ maltus q dicat metha lugē sicut ꝓpriū vīrēs dicat videre et eodēm qō subdit et merebūt celi desup. qz vos et pluuia inde descendētes mihi ꝓfuerat ibi ꝓpter desert hom̄ colentiū. eo q locutus fū dissimulē hanc vindictam i scelo Jōs subdit cognitum est a voce equitis ꝛc .i. equitat regis babilonis et accipit hic singulare ꝑ plurali sicut ego vn. venit mus ta fortissima .i. multitudo militū fugitiuis auxilia .i. hostilitēs om̄ auxiliū mīstri sūt aydua .i. locū inaccessibilia equitabz vbi multa fuerūt fame mortui nō audentes inde egredi ad querendū victū sibi tu aūt vastitas q̄ fuerās .q. d. nō hēbis remediū vīt sūt dat aī vestiens te ceno ꝛc loquit de iudea sub methaphora mētiens se cenatis vestibus et ornatibus et vngūentis mētiens aī subdit et ꝓmixis scribo .i. fundatē sicut dicat de ieza bel. xlv. ꝛc. et nō hoc querendo gratiam frustra apponens. cui⁹ causa subdit cōtempserunt te amatores tui .i. caldei aī quibz media ta fuisti ꝑ idolatriā. nam tuā querent auferre de corpe. Jōs subdit. vocem q ꝓpheta declarabit clamore morientiū fame et gladio et nō subdit ne tu lamentabis mesticōnem ꝓpli sui.

Capitulū quītū.

Circuite. Dupus Jemias arguit regem iude multiplex flagitiū ꝓpter qō meruit supplicia. Hic conterq̄ excludit remediū. Et dicit in duas ptes qz ꝓmo ponit remedy exclusio. ꝛo subdit Jēmie lamētatio cap⁹ ix. ꝓma in q̄tuor sūm q̄tuor q̄ excludit in ho cap⁹ et tribz sequētibz q̄ sūt ꝓpli iustica succedens sermona templi sanctus totor viros ut postea iudeis ꝓmū aūt ꝑ qō ꝓpli posset hic remediū ēē alqz iustica ꝑ quibz ꝑcēt dīs tota ꝓpli sanct gen vbiq. dicit se velle pcē tota ciuitate sodomor ꝑ decem iustis si ibi inuenirent. Et istud remediū in hoc cap⁹ excludit et dicit in tres ptes qz ꝓmo excludit iustica vulgariū ꝑ hoc ꝓphā ibi ergo aūt tres simil iustor et illor ibi sup qō circa ꝓmū dicat Circuite vias ierlm quēdo dili gentē et nō suppliciū in mīstris vnū saltē iudicū .i. alqō inuenitis vestros ī tēplo q̄ ꝑ eos decens sit pcē cōtra nō. n. accipit hic vnū saltē iudicū ꝑ vnico qz ibi erat Jemias et baruch et adrameleth et ethiops qui erant iustr adhē. n. qz ꝑ iustica

aliq̃ cõtra ꝑat̃ suffiacõ mĩb requnt̃. vñ et Abrahã petẽs a dño ut ꝓ aliquib; iustis ꝓcet̃ sodome nõ fiat ausus vlta dece dest rendere gen. xviij. q si eã vnũ de .l. inuent q̃ faciẽdo reuẽcã nomĩ dñi. et hoc flõ inuabũt et sic tale tumentũ vice m diuinã mueneam. dñe oculi tui respiciũt fidem .i. mentis fidelitatẽ. et nõ mĩ vltra sm qđ dr ps. xvi. homo uidet ea que ꝑent dei aute mutet cor. peussiste eos ꝑ reges assiroꝝ et egypti qui in tẽpus Jemie afflixerãt regmĩ iude ut ꝑz. xxv. ꝑ. et nõ doluerũt dolẽ contritõis de pcis suis. Jdõ sequt̃ postea i diminuet̃ fines suos sup petras mũdãde et obũdat̃ pntes ut ꝑz ꝑ sepdicta et no lucrũt vsũ de malicia sua ad mortẽ ꝙle taz. ℣. Ego aũt. hic cõtet arguit̃ iustitia pncipũ ai dicẽs. dui forsitan pauper sũt et stulte vulgetes iste cui causa subdit̃. ut rantes viam dñi q̃ntũ ad ꝑcepta moralia et ceremonialia et iudiciã dei sui q̃ntũ ad iudicialia q̃ tẽs homines sũt intente agricultine et opib; mercatis et nõ mandatis dei iudicialib. Jlo ꝑ ad optimates .i. ad regem et pncipes et alios maiores ipi .n. cognuerũt .i. cognoscẽ debuerũt viam dñi et iudiciũ dei sui exponat̃ ut .b. de rege .n. scribat̃ deut. xvij. q debet ipe legẽ et eam meditari et ide intelligẽs de pceptis et cete magis hui cõ fregerũt iugũ .i. ꝑcepta moralia et ceremonialia trãsgrediẽdo ruperũt vincula .i. ꝑcepta iudicialia que erãt quedam vermacula a trãsgressione penaz timore et q̃ pauci essent̃ erant ꝓximi vie status maiorũ et maiorũ aggtiones. Jdõ subdit̃ quadruplex pena q̃ inflicta ẽ iudeis fuaesslue sm diuisa tempa aũ dr Jdeo posuit eos leo de silua .i. rex babilonis qui ꝑ leonẽ intelligit̃ ut deũ ẽ aup̃ ꝓpt̃. lupus ad vesperũ .i. rex ꝑsaz et medoz q̃liz ꝓximus fuit iudeis benuolus eũ p̃ eũ fuerũt aliqui alij eas dum tenẽtes eos sub tuitione gru ꝑdis ingrilãs sup auritates eoz ad eas spoliandũ ꝑ hoc intelligit̃ regnũ gr eoz et potissime ametochi illustris q̃ multa mala intulit iudeis ut ꝑz i. macĥ. et ꝓ. omnis qui egressꝰ fuit ex eis aspet̃ ꝑ romanũ impiũ ꝑ eũdem significatũ ut dicat hic ps. et hoc potissime fuit impletũ q̃n tytus destruxit auritatẽ et templũ et capciãuit ꝓplm et causa ꝓdãz subdit̃ q̃ multiplicitate sũ ꝑ uaricatõnes eoz aũ captiuitatẽ babilonicã ꝙ fortitate sũ aduisiones eoz. ꝓt̃ tempus dicte captiuitatis et postle. tempe xpi a q̃ iudei ꝑ

decepcem sacerdotũ et ꝓphetaz fuerũt aduersi ut dñm ẽ b cap. ui. ℣ Diup quo. hic cõtet assumpsit̃ malicia omĩ lewaz gratiaꝝ et duxit̃ in duas ꝑtes q̃ ꝓmo excludẽdo iusticiam eoz q̃ludit̃ oppõita malicia ꝓ subdit̃ debita pena i. hec ꝙ. ℣ ma ꝓmũ dicit̃ diup quo tibi gratia q̃ cẽ ꝓcero. q. d. dñe ex q̃ nõ ẽ iustitia in vulgaribz nec in ꝓncipibz ex ꝑte ipli nõ pt̃ abi remediũ et ideo de uersis sibi dat filiũ eius .i. maiores et minores qui dicũt̃ filii regum iude et eam ihezlin q̃ erant medul̃ tẽligũt̃ me ꝓ ydolatriã et cupidit̃ in ꝓximũ ad eoz ruinam. saturaui eos repletione lumbi ꝑhibrie et mechiam sc̃ ꝑ ydolatriã q̃ ẽ spiritalis mechia et carnalis luxuria ꝓ sequt̃ et in domo meretrias ꝛc equi amatores in femmas. In hoc notat effrenatã earũ luxuriam eo q̃ equi ꝑ ardore libidinis aliq̃ ꝓsiliunt ꝑ equas. vnusquisq; ad uxoꝛem proximi sui hinnierit .i. signa luxurie ꝓtendebat mulctande. mici sup hys nõ misericordiã. q. d. hic ꝓ omittat sermonẽ ad caldeos dicẽs ascendite muros eius et dissipate ãritatem et gentẽ. consummationem aũt .i. totalẽ ipli extirpationẽ nolite facere q̃ illi qui fuerũt ad utilitatẽ reipublice et in captiuitate ducti postea redierũt in ciuitatem tempore cyri. auferte palmites eius .i. ramos et nõ radices ꝑ hoc designãs reditũ dñi q̃ nõ sũt domini .i. fluentes et ꝓuaricatores .n. ꝓuaricauit in me dominꝰ ihũ .i. dicit ibi ꝑ que iam erãt captiuate in assiros et babilonios .i. due tribus postea negligenter commisi. s. facto ydolo immolãdo nec venerũt sup vos malũ a ieremia et alijs ꝓphetis mercatis ꝑ. n. falsa estimabãt. Jdõ sequt̃ ꝓphete fuerũt tuentes locuti .i. ꝑ mendacia et risit vos fiat in eis q̃ nõ est scientia aliqua ꝛuccio. ℣ her ih̃. hic cõtet ponit̃ debita pena et ꝑ ponit̃ ymo pene ꝛuminatõ .s. ꝛuminatois in ibi gẽ si deritis. Cura ꝓmũ dicit̃. her ꝙ euenũt eis .i. pene que sequũt̃. ecce ego do ꝛba mea in ore tuo in ignẽ ꝛbũ et populus iste ligna et deuorabit eos. ℣ Ecce ego adducam sup vos gentẽ de longinq̃. q. d. nõ misebit̃ vir̃ et aliq̃ simulatricitate ꝓsternat sicut ꝓfert de mẽ. vicinos. gentẽ robustam. cui nõ ꝓtes resistẽ. gentẽ antiquã. q. ne prochy ato poss dilinuit regnũ in caldea .q. d. ꝛcantata ẽ in armis ab antiq̃ gentẽ nõ ignotã lingua et nõ ꝓces eius nõ debũt apud eã q. tuẽ nõ intelliget te nec tu eam. ꝓsarcina cui q̃ sepulchꝝ patens. q. d. mea sc̃ optima sagittarij ita q̃ ꝓcussi ab eis

stratum mouuit et ad sepulchra pertat. ymuisit fortes. ad sustinēdū belli labores et cōmedet segetes tuas ꝛc. i. destruet oīa bona tua in vob ple. et aīalibz et tie fructibz veriꝑ tū in diebz illis ꝛc exponat ut ē. ¶ Quod si deritis. hic notet pomt dicte gminatōis duplex rō. tra ibi iniquitates. ꝓma nimo accepit ex prāo ydolatrie cū dicat. dices ade os tu sema ex domino psona sicut derelictas me. legē meā tiasgrediendo et secutis dīs alienis i tra nō vr. s. in babilone vbi multa de undis insulis scaa fuerūt illusa tie ydolatriam. audi ple stulte qui nō hes cor. i. intelligētiam bom cor oī frequēt pomt in sptima ꝙ mente seu intelligētia qui habetes oculos. e. audis nō videtis oculis. s. mentis. me qē non timebitis ꝛc. q. d. me debetis timē et de offā sa mea dolere. cui rō subdit qui posuī arenā i. tritum ardatum trim mare q. nō trasit vltra ſ offundendo et omouebit ꝛc. i. quicūq; omoueāt et mutuesciāt fluctus ei⁹ nō trā trasimt trim a me ꝓfugā cū trā nullā hēant vgentionem ple autē hanc ad ymaginē dei facto ꝓ pōnem et intellectū stām est cor mare dulū ubi mas ꝙ ple tis dictis et exasperatus. i. leges meas trasgrediens certi patet ex hiis. ¶ Iniquitates. hic notat pomt ba rō que accepit ex prāo auaricie et ꝓmo gminat hec ꝓcedentia cū dicat. iniquitates mē delmauerūt hec. i. abstulerūt. s. plentudinē anime messie et patā vitā ꝙ habuerūt bonū a nob. s. bonū spuale et temꝑale et subdit quā ꝙ nutrīa ste m ple meos impij insidiantes simplicibz ad eos decipiē dum et depauperandū qui ancipes qui stu dent deque aues et dī subdit sicut decipula. i. rethe ancipes plena auibz ab eis decep tis ste dom⁹ eoz plena dolo. i. bonis simpli cium dolose acquisitis sed magnificata ste cor et ꝓcerūt simones mee pessime q. sm qđ dicat ap⁹ thimo. vi. radix enim malox est cupiditas sed subdit tamen nō indicauerūt mihi ste sed mihi ste ꝙē nunq̄ aliq̄ libri hēnt tamen indue et hebr indue nō est in hebreo nec in libris grecis tamen pugnū nō dubitauerūt ꝛc q. nō stulcant mde hēt lucra mūdi super his nō visitabo. q. d. vnmo penā debitam inferendo tempor et mirabilia facta ste mea tint et que sint illa subdit ple. s. falsi ꝓphe tabūt mendacium cū tri fingebāt q. locuti ſ. de ore dei qui ē veritas et sacerdotes qui p alios debent ee intelligētes applaudebāt eoz medicinis et pluis meus dilexit talia. q. ꝓ pul⁹ oīe pompa est ad mala quod et facie

tis vos sacerdotes et ꝓphe fulsi. m nouissimo eo⁹ s. pli mei qui ꝙ caldeos occidetis et captiuabit. q. d. aī eis confusibiliter moriemī et captiua bmmm.

¶ Caplm. vi.

Confortamini hic excludit remediū. s. sacerdotum sīmonia ꝙ q pater pli si adesset sicut ad pres aaron et ad oblatōnem mās et cetera tus fuit ignis qui deuorabat pplm mī vasa sed hoc remediū in hoc ctu excludit. qđ duo dat in quor pres q. primo primo pli nūciat ho causa punitionis assignat ibi omnes caluīa ma. Tercio remediū ꝙ sacerdotes euacuat ibi a mmore. Vltio denūciatio punitionis ītat ibi pica. Cuncti primi dicit ꝓpheta Confortamini filij benamī in medio ierlm ad defendendū eam hoc audit dicat q. ierlm ꝙ vna pte erat in sūte benamī et in theca clangite tyce cua. n. et bethacarma erāt duo fortalicia in urbe in pte aquilonari respectū ierlm et idō in ill fuerūt posite armatorū custodie ad impediendū iter cuntibus caldeis vemētius ex illa pte vsus ierlm ut dom ē ē ita p. specioſ et de liciis. s. mulier que nō pt sustinere aliqđ laboris assimulauit filiā syon. i. ierlm q dra filia syon eo q templū et regis palatiū e ut in monte syon et ꝙ ierlm hic intelligit pplis hostibus in ea et idō qđ dom est confortāmī ꝛc dicit ꝓmitte. q. d. ꝓpheta sic fugietis nos fugientes ad resistendū sed nō potietis vnde subdit. ad eam. s. ierlm venēt pastores et greges eor. i. principes exercitus regis babilonis cū aceb⁹ sīs figent in ea tentoria in circuitu ꝛc eam obsidendo ut nullus posset egredi ad fugiendum nec ingredi ad ꝓbendū obsessis ane aliū pascet vnusquisq; principium dicitur eos q sub manu sua ste de predis terre sanctificate sup eam belli. i. q̄ finate qz sīm in vna sig sanctōe idem ē qđ firmā consurgite. ybum ē bellantū contra ierlm et mutuo se exhortantur et ascendam⁹ nunc ei⁹ in meridie ī qđ designat desiderū eoz ad bellandū contra ciuitatē qī nō retinuit ꝙ feruōr sitis ab actu bellandi ve nob qz declinauit dies et flexi sunt vesp⁹ eam tape ante noctem surgite et ascendamus in nocte veī ꝙsimul dicat ad exprimendū dictū desiderū caldeorū qī nō retinuit a bello ꝙter tenebras noctis et qī homines silent quieti a labore dimittens cedite lignū ei⁹. i. ligna regionis in circuitu et fundite. i. effundite et ierlm aggerem. i. aggeriem de lignis tra et lapidibz ad implendū fossata ubi ē ciuitas visitationis. i. punitionis a deo. ¶ Omnes hic notet dicte ꝓphe assignā causā qī dicat omnis caluīa in medio ei⁹

q̄ potentatores oñ̄ibz modis querebāt aufferre
cōt̄ mūores ad rapiendum bona eor̄ sicut fri
gidum fuat aſtūa aquā suā ⁊c̄ hoc eſt dictū
q̄ cantas m ꝓpl̄o erat refrigerata totalit̄ et
p oñs malicia augmēt̄ti sceli q̄ dicat sal
uator ay⁹ xpus · et q̄m hinduit miquitas re
frigescet cantas multor̄ sn hebreos ꝉ̄ sicut
puteus effluit aquā suā · ē · ozime sic ꝓpl̄us
oſtendat malicā suā ſmiquitas et rusticitas
audiet in ea · i · destructō et plagā eruditōe
ieslm̄ vbum ⁊ dñi · q · opuacentis ne forte iras
cat aiā mea a te · i · dilatō mea ne forte ponā
te desertam · i · de actō inhabitabilē vsq̄ ad uicem
tollyet te ly vsq̄ tenet hic ecclesiast̄ et ē sens
q̄ sicut puna uicem euadet manus vindēti
atoz sic puna uidi euadet manus caldeoz sō
subdit cōuīte manū tuā q̄ vindemiator ad
cartallū q̄d eſt instrumētū in q̄ portat vuc
ad pressurā et eſt vbū dñi durū ad ēcutiū caldeo
z qui ꝑtim captiuauerūt et ꝑtim occiderūt
ipm̄ ipsi ducentes ad pressurā mortis et an
gustie sn hebo ⁊c̄ ad ieiunia ſuuitatōnes p
hoc designat fontes captiuato uideor̄ qui ve
manserūt cū Godolia q̄ interfecto fugerūt
in egyptū contra osthū Jeme ut ⁊c̄ asina
rum · et ibi cū egyptijs pierūt p caldeos ut
⁊c̄ asinā rum · cui loquar · vbum est Jeremie
despantis de uideor̄ tribulatione sed subdit ecce
martiuas omes eor̄ sn hebr̄ ⁊c̄ obumate ecce
vbum dñi sm̄ est eis in opprobriū q̄d est pes
simū et pcuns est ipm̄ vituperare q̄ nō audi
re ꝓpt̄ q̄d subdit ꝓpheta sed to sinore dñi
· i · eius vindicta plenus sit q̄ plene est in re
uelatiōe sup ꝓpl̄m suum laborabam sustinēs
ꝓpl̄o meo placens effunde · i · effundes dicitur
vindictā et loquit̄ femine ad dñm̄ sup p
mulier̄ forus ⁊c̄ · q · d · nō pces aliam uē ciuis
seruus aut ancillōmis et instituit dñus eor̄
ad alteros · i · bona de domibz eor̄ et agros · i · bo
agros caldeor̄ · n · nō remāserūt in tra ad possi
dendum agros et domos mundas ¶ A minore
hic cōuīte excludit remediū q̄ posset hyt̄ p
sacerdotē et primo ꝓpt̄ malicā ipor̄ deo ꝑter
displiceā sacrificior̄ ibi ut q̄ · Cura primi
dicat a minore quippe · i · a leuita qui nō sustine
bat sacerdotū vsq̄ ad maiorē · i · summū sacerdotem
omēs auaritie studentes cautel̄ et dol̄
subtrahendo bona lauor̄ et cumbāt contri
tionem filie ꝓpli mei · i · destructōnem ierlm̄
p ꝓpheta dñm̄ minciatā cū ignominia ·
flētibz dicentes pax pax · e · ꝓpl̄o et cantus q
fuit ste · i · effundent in destructōne ciuitatis
q̄ tuā cor̄ flētib⁹ appleat et p̄ tuā ingnōiose
cadent et captiuabūt qui pcuns a fusione
nō ſt̄ ofuit q̄ cruā aī destructōnē animalis
apparuit eor̄ flētus mmultic de q̄ nō erubescē
bant sed magis errore suū mendacijs pallia
bant · q̄ olvem videnti mt̄ mentes q̄m aip
tione iherlm fuerūt aī alijs ꝑtm̄ capti et
ꝑtm̄ captiuati stante sup mās · i · uarios v
uendi modos et videte inspiciendo septimas
et multiplicate a ꝓphis dñm̄ qui fuit mel
lan septuagint̄ p reuelatōnem spūs sancti
de semitis antiquis · i · antiq̄r · s · abrahām y
sāc et iacob et aliox sanctor̄ pter̄ et am
bulate in ea alit̄ eius cognitō nā ꝓficiunt
et mutetis refrigerū animabz vīe · i · in simu
abrahe aī pribz sanctis et diuersit̄ sō nō
ambulabim⁹ q̄ respondent nō imo et osti
cm̄ sup vos speculatores · i · ꝓphetas sanctos
dm̄ q̄d dr̄ exe · vi · fili hominis speculatore
dedi te domui isrl̄ · Audite vocem tube · i · sn
ꝓphete qui dicat tuba · eo q̄ sicut tuba inflās
nō pt emittē sonū nisi inflata sic ꝓphē
sn loquelam̄ a dō inspirate ꝑ quē · vi · nō vo
luntate humana allata est alia ꝓphia sed
spū sancto inspirati locuti sūt sancte dei ho
mines et dicunt nō audiem⁹ q̄ ꝓphetes
nō reuelabant sed magis adulatōnē cis mise
rabāt ut ⁊c̄ inspira · xx · ꝓpt̄ q̄d subdit pena
eor̄ aī dicat ecce ego adducam mala ꝛē
fructū cogitatiōnū eor̄ fructus est ultimū
q̄d de arbore cespitat et similit̄ pena vel
ꝓmium est illud q̄d p opa mala vel bona vl
timo recipit ¶ Ut quid · hic excludit re
meduī p sacerdotes quorum ad sacrificia p
ipōs oblata que nō erāt ne dei placentia
ꝓpt̄ q̄d dicat in ꝑsona dei ut q̄ michi thus
de saba affertis in illa · n · tua multit̄ thy
lucidissimū in thymiamate tremādo in
altar meū eos · xxx · et calamū suauē o
lentem de tra longinq̄ · i · de india est ei
calamus arbor aromatica graece et nostra
ad medū tame vel arundo et ponebat ꝑ
sacra vocōne in q̄ vngelant̄ vasa domo
rultu ofiata ⁊c̄ · xxx · holocaustomata vā
· i · sacrificia tōlut̄ mea nō ſt̄ accepta q̄ sa
crificia vetis legis nō erāt accepta ex scripti
sicut ē eucaristia q̄ est sacramentū nouē legis
sed erant tm̄m accepta ex fide et deuotione
offerentiū sacerdotes aūt isti erāt infidiales et
mendaces ut patz ex ꝓphetis et idō sacrificia
et victime eor̄ nō placebant dō ¶ Aptēa
hic cōuīte excludo remedio ex pte sacerdotum
ultim̄ denūciato punitionis et q̄ ꝓmit ⁊c̄
tatio ⁊c̄ inserē quidam glosator ibi plātare
Cura primū dicat ꝓtexit · i · ꝓpt̄ mala sup dā
cor̄ ego dabo in ꝓpl̄m istū ruinas · s · fames
gladij et captiuitat̄ · Ecce ꝓphe venit de tra

aquilonis ſ. ciceratus nabuc qua-mirauit indeꝫ
ꝛc illa ꝓle gens magna ⁊c. i. fortis et ad plũ
docta crudelis eſt ⁊ ſic nõ ꝓcet alicui pietate
ducta vox eius q̃ mare ſonab. i. tribulũ ſic
ſonus maris ꝛc vndarũ colliſioꝛ eſt tribulis
audituꝫ ſtimã et loquit̃ ſ. mudis m ꝑſona
ꝓli inde diſſluere ſt̃ manus ĩ ꝗ̃ p timore
timor. n. cordis tanſat tremoꝛ ĩ exteioꝛibꝫ
membris ecclã putet eſſe ibi filia ꝓli mei. i.
ihelĩ que dicat̃ ꝓli filia eo q̃ fuit ab eo e
diſtracta vel ad ſuã filia. i. filie acceptio
ſingulare ꝙ pluralis ſic ꝛc. vox. vent. muſ
ta ĩuſſima. i. multitudo muſtaꝛ accingẽ
alicui ꝛc̃ ĩſtigmã triſticiã et doloris multi
ceꝛs eſt ĩ talibꝫ tribulatõibꝫ ſiduntur ma
la ſigna triſticiã et doloris q̃ vbi luctũ
vngẽtur fiet tibi. i. ſimile luctui quẽ faciũt
matꝛ ꝙ morte filij vngẽtur ſui q̃ ꝛ magis
et amariſſimo. ¶ Q. plutorem. hic et ꝓxĩs
inſert̃ excluſo. ſ. q̃ labor iemie ad reuocãd
ſacerdotes et ꝓphã de malo ad bonũ nõ ſyuit
aliquẽ effectũ fiant labor exammatoꝛ ſiu
plutorus alicuiꝰ metallũ q̃ metallã illo
nõ purgat̃ ſed magis ĩ ſcoriã et cineres
ſtimat̃ et hoc ꝛ q̃ dicat dñs ieme plutorẽ
i. exammatoꝛẽ dedi te ĩ ꝓbã populi ĩ
ſtoꝛ robuſtũ
ꝓpꝛ quaſtigationes et ꝓſecutiones nõ di
miſit argenteũ eius malũ ꝓpt̃ q̃ cõtritio
nõ ſunt ſcauta ſed ſequut̃ omes iſtã principes
declinãtes a cultu dñi ꝙ ydolatriam
ambulãtes fraudulent̃ dolo et talionũ
alios homes ſuos defraudantes eos et ferri
omniũ. i. meꝛcatibiles ſed ſubdit̃ corrup
ti ſũt et nõ emendatti deſecit ſufflatoꝛiũ ĩ
igne. i. vbiũ tuũ nõ ſyuit effectũ oſtẽptum
eſt plũbũ loquit̃ de ieme ad modũ aurifa
bꝛi qui fundẽs auꝝ vel argentũ ĩ igne
ponit ſimil ſtagnũ vel plũbum ut ualeat ig
ne auꝝ vel argentũ nõ conſumat ſed magis
ſtagnũ vel plũbũ et ideo q̃ ſtagnũ ꝛ dolet
conſumptũ igne conſumit auꝝ vel argẽtũ
ꝓpterea ĩ fundat et ſic eo conſumpto labor
aurifabꝛi nõ fuit effectũ optatũ ſed magis
diuit et ſic ieme ab ĩ cauſone iudꝛ ſed ſi
dicit̃ fruſtra conflauit conflatoꝛ ꝛc̃. et pꝛ ſua
ꝛc ꝓdicte.

¶ Caplm. vij.

Tribuli. hic cõtigit excludit̃ tũm
venedũ ĩ q̃ oſtidebãt iudei. ſ. ſci
tas templi ꝙ̃ quã credebãt ab
aduerſarijs defenſari et dicit̃
ĩ duas ꝓtes q̃ ꝓmo ponit̃ hic excluſio ꝓ
dei oſtimatꝛ ibi tu q̃. ꝓma ĩ duas q̃ ꝓ
mo ponit̃ excluſio venedy ꝓ deſtructo
templi ibi ſte ad locum. prima in duas q̃

ꝓmo excludit̃ fiducia ĩ templo ꝛc omiſſioꝛ
bonũ impõit̃ ꝓ hoc ꝛc omiſſione mali ꝓhibiti. i.
ecce vos ſ. intra ꝓmit dicat dñs ieme ſtatim
porta domus dñi ut oẽs ingredientes et eg
dientes poſſint te audire certã patet vſq; i
bonas facite vias vrãs. i. opa vrã et ſtudia
vrã. i. cogitatiões et iſtitutũ robuſtũ in loco
iſto vnus ꝓes exaudiendo. q. d. ſi iſta omiſ
ſa fuã nõ exaudiam ſed ſubdit̃ nolite cõ
fidere ĩ vbis mendacij que dicũt̃ a ſacerdo
bꝰ q̃ templũ lucrũ et que ſunt illa ſubdit̃
templũ dñi. ter ꝛc. hic. n. dicebant ſacerdotes
q̃ omia mala remittẽt̃ eis ſi facerẽt mul
tas oblões et replicat̃ ter ut ſacerdotes ondẽ
vent̃ deũ ſuũ magis firma q̃ tũ ante ſũ
q̃ ꝓmo ꝛequiruit̃ pmã de ꝓbis et cautela de
futuꝛo ſed ſubdit̃ quũ ſi bñdixeritis. i. bñdictõ
nes dignas fecistis vias vrãs. i. cogitatões
et operationes vras et explicat magis m ſpã
li dicens ſi fecistis nos iudices. iudicũ. ſ. rec
tũ quidem ad mtũicos et ciã quidem ad ci
ues ſed dicit̃ aduene et pupillo et vi
duę nõ fecistis calũpniã et ſanguẽ innocẽ
tem nõ effudistis ĩ loco iſto et ne ambuletis
poſt deos alienos ſibi malis ut habitem vobiſcum
in terra ꝙ dedi patribus veſtris a ſeculo et vſq;
in ſempiternũ. ecce vos. hic inter excludit̃ dicta fiducia ꝛc cõ
miſſioꝛ mali ꝓhibiti cui dicat̃ ecce vos oſidi
tas vob̃ in ſermone mendacij. ꝓpter quod ꝓfanꝰ et
ſacerdotum qui nõ ꝑcerũt vobis ſed magis no
cebũt minus. n. dicẽdo plus ſigñt ſimilia ꝙ̃ q̃
nocet̃ ꝓmo in rebꝰ poſſeſſis ardere nocebo
q̃ in anima ꝓpria adultari in ꝓpria ꝙ̃ quicta
mari mendacijs dicit̃ ꝛc̃ iſta ſũt pcã grãa deum
dicũt et ꝓ hoc deſigñt q̃ ſacerdotes et ꝓphete
pli miſeriabãt ꝓphã q̃ omẽ pcã omiſſa q̃
deus ucl ꝓxima remittebat̃ eis ꝙ ſolas obla
tiones in templo que credebant in vſu ſacer
dum vel in toto cultu eius eſſe oblões ꝙ pcõ
de oblationibꝫ aũt pacifias vna ꝓ credebat̃ i
ſtim offerentiũ ſed ſubdit̃ et venſtas oſtẽ
ſum miſeratiõem ꝓdictam et diuiſtas frũ
oblationibꝫ vrãs libenter ſimꝰ ab omnibꝫ pcãs
eo q̃ facimꝰ abhoiationes iſtas q̃ ꝓpt̃ expon
dit̃ vnuꝰ ſic eo q̃ facimꝰ. i. ab omi malo q̃
facimꝰ abſq; alia ſatiſfactiõe alius ſic eo q̃ fe

rerem· abhȳnatōnes ist̄as ·i· eo q̄ fecerūt ob
lationes in templo que sm̄ vitulum erāt ab
hȳlatōnes ip̄i deo q̄ de alieno erāt facte et
mala intencōe ꝓ subdit· mihi q̄ spelūca lat
rū ier· q· d· pio· n· spelūca latrorū ē eis ad
refugiū et possessionem suam firmam et sic iste
ad templū recurrebant ꝙ salute consequēda
et ibi offerebāt predas et latrocinia· ¶ Ier·
ce ꝓdictus nūciat· templi destructō ei dicit·
ite ad locū meū· i· cultum meum deputatū· in
Silo q̄ est ciuitas in parte effraym vbi ihū
uit nomē meū a principio q̄ tabernaculū moy
si et archa testamēti ꝓmo ingressū ibi stabi
lem mansionem ut ait· ihesue xxiiij· et videte
q̄ fecerim ei· q̄ locus iam erat destructus et
cultus domui mee sublatus· et mīc̄ q̄ fecis
tis omia opa ist̄· i· mala ꝓpter q̄ ē tanta
vel maiora q̄ illa ꝓpter que destructa fuit
Silo et locutus sū ad vos vocando vos ꝓ
phetas mane assurgēs· i· diligenter hoc facie
ns et nō audistis vos corrigēdo faciē domu
ihuc· i· templo ꝙ salomonē edificato sicut
fecit Silo qđ impletū fuit ꝙ nabuc̄ qui dis
truxit iezlm et templū ut ait· ipsa et ꝓiciā
vos a facie mea· eadem de tribu vñ in babilo
nica captiuitate sicut ꝓcul omēs fres vestros
·s· totā tribū q̄ iam erāt captiuate in assirios
vnitā semen effraym· hoc dicit· q· illa tribus
erat ꝓcipalior nē decem et q· roboam ꝓmus
rex extra fuit de tribu effraym· ¶ Tu ergo
cluso dicto remedio hic cōtra ponit· dicit· et
dusionis q̄ finalis et hoc ex tribu que hic ex
cludit· s· ieremie ordō et holocausta oblata ibi
hoc dicit· et adiecit ꝑ li cū deo ibi tunde capil
lū· Contra ꝓmū dicit dns ieremie Tu ergo no
li orare ꝙ populo hoc et subdit· quare· et nō
obsistas michi rogando q· nō miserear eis ꝓ
dictis malis q· non exaudiā te cuius causa sē
dit· nōne vides quid iste faciūt· i· q· irrubrice
q· d· ste dignū est q· puniat· et quid ste illis
ondit· filij colligūt ligna ad coquēdū sydola
tice sacrificia ad hoc· n· prū maculabāt· a pa
rentibz ut mutua in talibz in senectute nō
recedat· ab eis sm q̄ dr· qui· xxxi· addiciēs
iueta viam suā et cū senuerit nō recedet
ab ea et pres succendit ignē dantes filijs
exemplū sic faciendi cū venerit ad etatem
adultā et mulieres aspergunt adipē· i· pinguā
carnia delicatissimā sm· i· pō· ydolū· et adipe
frumenta faciat te in qua misebāt aliq̄ suae
de inde pastum ut faciāt placentas· i· panes
vanidos et temeos regine celi· i· lune et sic
pz q· ydolū ꝙpue domus ministror· s· vn· exer

et ꝙles erāt in illa vallovia corrupta· et li
uant dijs alienis· libamina sē oblationes de li
quidis ut de vino oleo et similibus et me
ad mundā ꝙuocāt· s· ad infendū vindic
tam· q· ira et alie passiones nō sunt in deo sē
eius ꝓpria dicat· mi eo q̄ ad modū hominis
mali se habet qui punit· nōne semetipsos
supplicio ꝙuocāt in confusionē vultus sui· q· d·
dic eo q̄ peccāt ꝙ mala sua ꝙ me confusibi
liter ꝓfert ꝙpter qđ subdit· ecce furor meus· i·
vindicta mea conflat̄ sup locū istū ad destruē
dum ciuitatē et templū sup homines ꝓnūcio
eos in ꝓpria ꝙrus et sup iumēta et ꝓnē
do eos in locis possessis· ¶ Hec dicit· hic cō
sequēter firmat· ꝙpositum ꝙ exclusionē hȳlo
causte deo oblate ita qđ nō valeat ꝓpter ad a
liqđ remediū ei dicat· holocaustis vrīs istis
erāt sacrificia dignora eo q̄ totalit· mor
debant· ad dīnum honorem· addite victimis
vrīs· i· hostijs pinguibus q̄ vna ꝙ cadit in
ysti offerendū· sed subdit· et comedite car
nes· s· holocaustor· q· d· nō medite ꝙ me
q̄ in illo placēt michi sed subdit· q̄ non
sū locutus de ꝙbus michi offerendis in die in
qua eduxi eos de tra egipti sicut ꝙ eo· xx· ubi
deus dedit ꝓcepta decalogi ꝓpter et de ho
locaustis nō fit ibi sermo· sed hoc ē ubū qđ
ꝓcepi eis dicens audite vocem meā et ero vob
deus ꝛc· et hoc ꝙ eo· xx· ubi dicit· si audi
entis vocem meā et custodieritis pactū meū
eritis mihi in ꝓculū melior· n· est obedia q̄
victime i· ꝛ· xv· quare ergo ei est q̄ deus ꝓ
tea ꝙ ayosen ꝓcepit holocausta et victimas
& offert a ꝓpō ne talia offerent vel ad qđ e
rant ꝙpa et ad expiend· obediam ꝓpō et
ad ꝓfigurand· futurā immolatōnem x̄pi et
qđ hoc dicit· est hoc nō ꝓcepi eis in die qua
eduxi eos ꝛc· ꝙ qđ non credidit ꝓcepit ꝓ
tea datum et non audierūt obediendo sed
abierūt in voluptatibz q̄rum ad delicias
carnis et ꝓuitate cordis sui mali ꝙcedo
vel fit ꝙ se retrorsum a me recedentes a die
qua egressi sūt ꝛc· i· a tempe illius egressionis
q̄ tale fecerūt et adorauerūt vitulū oflatilem
eo· xxxij· usq̄ ad diem hanc nō q̄ ad
timue fuerūt ꝓdere sed ꝙ maiora ꝓpe tem
pis ut patz ꝙ libros iudicū regū et paralip·
et misi ad vos· s· reuocando hic est in hebo
et mutat modos loquēdi de tra ꝓpria in
sidem rei patet ex sup dictis vsq̄ ibi et
verbi eos ad ꝓphas et nō rūdebimus tibi
ꝙ coronā ꝙpe qđ post sequit ꝓpter fidē
i· fidelitas ꝓpli erga deū et ꝙpemū et ab

Ma

latam ẽ de ore eor qr cũmz loquẽ dolos et mẽ
dacũ. ¶ Tonde hic textꝰ confirmatꝰ ꝓcessꝰ
excludendo quãctonem et amaraꝫ ꝓpule
aĩ des Ad aug intellegñ scendꝫ q ꝓphẽ domi
nꝰ sñi ꝓphetabãt vbꝰ sꝰ eaꝫ aliqñ sensi
bilez signꝰ sicut Jemias posuit in collo su
o cathenas ad sigñdum q sic ducẽdi2 ẽ
cathenati in captiuitatẽ mstꝝ regꝝ et sic
ẽ hic ꝓpositꝰ Dñs ꝓcepit Jeme ut tondẽt ca
pillos suos capta adolescentes et a valle a
mabilez eo q erant nazarei qr vtꝰ mos
sic ut dñi ẽ ca° 1°. et sic nouacula nõ
debebat sup caput eoꝝ ascendere ut dr de
sampsone iudic° xvi°. et hoc fuit ad sigñdũ
q dñs ꝓphm regnũ iuda ẽ prus adiacentem
et amabilẽ separet et ꝓcul a se et hoc ẽ
qd dicit2 tonde capillũ tuũ .i. capillos acqui
endo singulare ꝙ pluali et proc a te et sile
mõeetur et dicẽ asperos capillos planctꝰ
eoꝝ significatos subdit2 qr ꝓcul dubio et re
liquit ꝓphetiam suorꝝ sñi .i. ꝓphm iudeo
qui dicunt quis qr ꝙ mala sua ꝓpociauit
contra se iram dei et ido dicit2 hic ꝓphetia
furoꝝ dei. sicut homo dignus morte dicit2
filius mortis .q. re. xvi. Contra pomẽ2 dicꝰ
ausa vnus ꝓfectionis ꝓma aĩ dicit2 po
suerit offendiculũ suũ .i. ydola in domo ĩ
qua invocatꝰ est nomẽ meũ .s. in templo
diuino ad eu deputato ut hꝫ2 .vij. .xvi°.
et hoc fuit valde detestandũ sicut aĩ mu
lier meretrix adultera in eodem loco aĩ ma
nus suas ut ꝓz ex hiis sequẽtia thophet .i. y
dolo moloch et sm qd dicit hic hu. pa. s
nat tympanũ seu tympanizationẽ eoꝝ q in
rem illius ydoli fiebat tympanizatꝰ erat
n. illud ydolũ eneũ et miris ornatꝰ et mi
rabilꝰ illã habebat ymaginẽ focus et qñ ꝓ
lã erat ignitꝰ ponebat2 puer qui offerebat
in manibz eius et tũc sacerdotes percutiebãt
fortiꝰ tympana ne ꝓpter pñs audirent
clamorẽ pñs et quiritꝰ et ne crederẽt si
dolore corpus manu excussisse et ista2 erat
valde horribile innocentẽ ad venationem
ydoli sacrificare. filii Ymon. Homẽ erat
bonus cui9 filius erat dñs illius loci ut
mandauerat filios suos modo ꝓdicto que nõ
fecerat. hoc dicit2 qr sacerdotes illius ydoli
assereb3 talem oblationem eet deo valde
acceptã eo q dñs dicit Abrahe tolle filiũ
tuũ vnigenitũ quẽ dilexisti Ysaac et offer
illũ in holocaustũm 2ª gen. xxij. qd est
falsũ qr illud nõ fuit dictum Abrahe ut ꝙ
Isaac moreret2 sed ut Abrahe obedẽtia placeret
ipsi qd ibidem fuit. Ne extendas manũ
tuã sup puer. nec facias ei qq3 mẽ tu scis

q timeas dñm 2ª. et nõ dicit2 amplius ego
placet et vallis filii ymon. licet .n. ymõ sit
nomẽ ꝓprium ut dñi ista2 tñ alio° sit appella
tiuũ et sigt2 amplatoẽm. q. d. nõ vocabit2
amplius locus oblationis sed magis ꝙcul
valles mactationũ qr multi inde fiebãt ibi
postea a caldeis mactati et sepelient in eo
placet. s. sepulcra azim sicut dicit2 mstr
xij. de iecona sepulcra azim sepelier2 et ꝙ
patet ꝓ hoc qd subdit2 et erit mortuorum
ppli ignis in aduũ volucribz 2ª. eadẽ patet
in littera.

¶ Caplm. viij.

In tempe illo. hic excludit2 qdã
remedium. s. sapiẽs doctor. s. messi
ꝙ quã ꝓphetie possent ab error2 et y
dolatria reduc et a pũitone di
uina liberari sed hoc excludit2 in hoc cap°
qd diuidit2 in .ij. ptes qr ꝓmo ꝓdicit2 exti
mũ ꝓ excludit2 dictum remedium ibi nul
lus in celo. ꝓma adhuc in duas qr ꝓmo
ponit2 ppli cessatio ꝓ cessatione ratio ẽ
et dicens ¶ Circa ꝓmũ ponit2 ꝓmo cessatio
quoad defunctos quoꝝ mr2 homines
nõ remanebãt nisi ossa sepulta. et qñq ad hoc
dicit2 In tempe illo. s. destructois templi ꝙ
caldei ejecerũt ossa regũ 2ª. 4ª. eo. n. fuit
apud iudeos sepelire mortuos simpliciter ut
dicit2 Io. xix. et maxime ꝓncipes regũ pu
nitiõi et alioꝝ notabiliũ ita q in capitulis
regũ ponebant coronas aureas aĩ lapidi
bz preciosis et anulos in digitis et ĩ alias
ꝑsonas ponebant alia ꝓciosa sm quoten
ciam sui status ꝙ qd caldei in destructõe
templi sepulchra talium effoderũt ossa ꝙcul
tes et ritualia acceperũt et pandẽt ea ante
solem et lunã ꝛc. q. dicit sicut scarificatus
fuit sol et lune et cetis stellis sic ustũ est ẽ
q ossa eoꝝ ꝙcuranẽ2 ad solem et lunã exte
ta de sepulchris eoꝝ subdit2 nõ colligent2 et
nõ sepelient2 de cetꝫ qr hyeratices tñ in cap
tuitatẽ ducit2. mstr iulianꝰ erit .i. pacis
fient sup eam q pluuiã et imbrem desup
tendẽtẽ. ¶ Contra pomẽ2 exclusio qñq
ad vnos tñ dicit2 dicet maceries morte q2
vitam omẽs qui residui fuerũt ꝓ mmna
anxietate et miseria quã sustinebũt in
vmisse locis que derelicta sũt ad que eccr
eos in captiuitatẽ ductos vbi dicent mor
tuos fuisse beatos. ¶ Et dicet. hic pomẽ2
ultimꝰ nullo que ẽ obstinatio ppli in prõ ad
dicit2. mihi qui cadit nõ resurgit .q. d. ille
qui cadit ad ciuem libenter resurgit et qui a
uersus ẽ ad ciuã ita libenter reuertit ad eũ. qr
ꝙ ad sus est ꝙ ius iste in ierim. a nua mor
tuõ sione detenta. i. obstinata nolẽs reuti et

subat hmuo causa appehendendi mendacii pseudo plizar et noluerūt redire ad meū obse quiū attendi et ascultatu rē loquit deus ad modū hoīs desiderationem sui filii desiderātis et q̄ cōmēdatio nō fuit subsecuta subdit. nul lus ē qui agat pnām de prīs p̄ritis sd̄ sī obstinati ad fletum p̄cutiendi sd̄ sequat oēs comisse ad cursū suū rē m q° nō libido patiendi et obstinatō magnima. C. aluus hic cōtez excludit remediū qđ possit hīi p sapiam doctor. Et p̄mo hoc re medii excludit. tho estimū ppli fturū repetat ibi conclusiōs. Circa p̄mū p̄mitta ignoratia ppli p exemplū aucti intellectū auētui cū dicat aluus in celo cōfiut tempus fluū. s. mōrificandi vel pullificandi di. tur. p̄ridie et cyroma custodiendi tp̄s aduētus sui q̄ tempe detiato recedūt et reuelūt. pulus aūt meus nō cōfiut iudi cii domī. i. eius mādata q̄ q̄z in strictissi one iudicabit dōs ppli et condēpnabit et q̄ ignorancia ppli p̄cūat q̄ defui doctor sd̄ cōe argunt mspiam. cor dicēs. quo diatre ves. scribe et doctores. sapientes nos sum cognoscētes diuīa de quibz q̄rue est sapia. et lex dn̄i nobiscū est apud nos et ē caus intellectus qđ excludit cū subdit vere medicauit q̄ patrus est stulus mendax scribi q̄ falsi et cyroice legē mīstrauit ut dn̄i est ca° p̄cedit de relegatōne rupmat q̄ oblatōnes. confusi sūt sapientes. i. cōsum dentes qui ex cautate capient aug q̄rit asserebāt aug causa subdit ibi cū dn̄i q̄ pcessit dn̄i q̄ piecerūt tamq̄ falsi et su pia eius s. dn̄i nulla ē in eis sd̄ tm sa pia q tirona ē cāl et dyabolica sac. ut pt qđ subdit pena ei dicat. q̄tuor dubo mli eius cor. cytens. i. caldeis qui eas uolabūt et postea dicat capteuas et agros cor. i. hō agros hebraeos. s. cyneis nō ad modū tēp sed ad longū. qi hebraeos iuste dimisit ibi. n. rex babilonis de paupibz tre qui voluit eas nō fuit dominū sd̄ magis rebellando ei bucū regi et post reduxit de babilone iudea fu it sub seruitute p̄ psam. Ho grecor et eius nōnor. ut patz ex libris esdre. nee. et mach. et eā ex euangelijs q̄uā ad p̄uitate sub tōnis q̄ a nullo rē vsq̄ ad locū illū congre gās expōnit est vi° ca° rē medii. Cong gans postq̄ excluſit est doctor remedii hy cōtez repetit ppli estimū cū dicat. cong gās congregabo eos. q̄ timoe eicato caldeo de vll' campestribz fugerūt in iesalm non est m vna m vtraz rē. i. nō erat aduēientibz alteris qui tota cōmedere sd̄ subdit et dedi eis s. iudeis tre nastenaa que p̄tigerūt se. q. ab eis et occupata a caldeis q̄re sedem habitū ē hītmauī ee iesalm. q. d. si tardemus fugē in iesalm que ē munita fortis et mum ta a caldeis capient. et spoliabim ibi. modus ē obsessor silē de die ut audiat signū tube et auiit ad locū ubi fit mstrus hostiū q̄ dns mī sibi nos fecit. i. ad hāc mātutem nos adduxit et potū dedit nobis aquā fel lis. i. amaritudē amaui dedit nob cui° aī subdit patrūm. n. dnō hoc dicebāt illi q patrē suū cognoscebāt. cespitatum q̄ p̄cē fm dam pseudo plizar. et nō erat bonū. s. pmas qđ erat stāmū bonū m uita sicut dī pstat m mōre volumie si q̄at qđ sit sti mū bonū m uita hūi videt par. tempus medele a rege egypti qui p̄mittit auerla ri. pedeliae et defecat sd̄ subdit et ecce for mido cui° causa subdit. a dīm audito est fle mitus rē. ab illa. n. pte mittit indeā creato caldeū aī manā p̄dē et patz hīā vsq̄ i mittat vob serpentes regulos. i. caldeos ab nō est incantatio. i. depatiōnibz vris nō sa nent. ad paendū vob dolor meus ē sup dolo rem vbi ē jeremie dolentis de ppli sui ca pti et desup volente pena. ecce vox clamoris filie ppli mei. i. synagoge uel congregatōis iudeoz. de tra longinqua. s. de babilone ubi ducta in captiuitatem lamentabat iesalm des tructam dicendo. nūq̄ nō ē dns in sion rē. q. d. nō q̄ templū nō est destructū et ver sa dedecus reputata et subdit rūsio dō. ad hāc q̄mōniā. q̄re q̄ me ad mitigandā rē. q. d. istā ē dicte destructōis causa. Cōi ponit verba femine lamentātis. trānsiit mes sis rē. i. tempus quo debebat vee capi nobis auxiliari q̄ grauis fuerūt in estate. et nos saluati nō sumus. i. destructe sumus minus enī dicendo plus fuit ex confidencia regis egyp ti rebellauit sedechias regi babilonis et ex hoc flauta est destructio ciuitatis et ppli ut hīt infra xxxvij. Et idō subdit femmas sue cōtatōnē filie ppli mei contrita est. i. affli ctus corpe et contristata mente stupue. i. stupefactio membroz obtinuit me p̄ horiod tanta mali. nūq̄ resina nō ē in galaad. q̄ resina intelligit gutta aromatica et me dicinalis q̄ quā ut dicit Pa. ta hic intelli git sapiā et q̄ medicū sapiens qui curat vulnera pāoz et olis erat femmas et erad leruch et alij q̄ idē fuerūt sd̄ subdit. q̄re q̄ nō est obducta. i. pfīa cuarta cicatrix. i. vul nus filie ppli mei et q̄ hīt medicū et medi cina et tacet rūsio q̄ loquit ad modū hoīs

MIa

turbatꝰ qui triant ibiꝫ suꝫ. et nō complet ni
sio nī est. qꝫ plus nolebat audire medicū nec
eum rogare medianā utꝝ ꝛc supdcō.

¶ Capitulū. xv.

QUic dubitꝫ postꝫ semaꝝ despsto
maliaꝫ ꝙli et exclusione reme
dij huc cōtez ꝑ doloꝛe mapie
lamētari. Et diuidit in duas ꝑtes
qꝝ primo ponit semē lamētatoꝝ tno ꝙli
tudē reuocatō sicut prius patꝛē post matꝛi
tōnem filij et abiectōnem suā et reuōie
ad hoīem tra mapie vt tal ꝑma adhuc in
duat qꝝ primo semaꝝ lamētatꝰ tno ꝛetrō ad
idem hortat ibi. hec dicit ꝑma adhuc in du
as. qꝝ ꝑ primā datꝰ lamētatō tno lamēta
tōnē nō ibi qꝝ omēs ¶ Cuꝛa primꝰ dicit sem
ge quis dubit ꝛō. q. d. uelle toto ꝛeplui m
lacꝛimas et plorabo die ac nocte. v. etiamsi q
tū pt fieri mēfactoꝛes filie ꝙli mei. v. ꝛecliū
ut deꝛelinq̄ eos. quos dubit ꝛe lugentes et q
uit loca plutuna et delinq̄ ꝙlibꝫ meū hoc
n. desiderabilit ꝓpt mala culpe que uidebat
esse ꝙlō de pīa et mala pene de futō ut de
postea sed ex pcepto dñi abscelut ibidē rema
nē ad arguendū ꝙlos. ¶ Cuua omēs. hꝫ
cōst ponit nutio lamētatiōnis et est duꝑ
ꝑma ꝓpter malū culpe pīne tna ꝓpter
malū pene sumētis tna ibi ꝓptea Cuꝛa
primꝰ dicat. qꝝ omēs adulteꝛi sūt ꝛc. q. dicit
se hoc ꝛeō causā lamētādi et fugiendi. et
extendendū linguā suā qui aīaꝝ mendaꝝ.
vbi ei medicina sit q̄ queā fugere emissē et
sic lingua ex qua emittit aꝛcus dicit. cō
fortata sit in malicia sua ꝓcedētes de malo
suo ad pessimū. unusquisq; a ꝓximo suo custo
diat ꝛō. q. d. uanitas et ofingentes nō
inē aliquā fidelitatem adūctum qꝝ uiem
et ofingere nititꝫ ꝓdere adūcē sed subdit
qꝝ omēs fuerē supplantātes supplātabit. du
plicat autē supplātatoꝛibꝫ ibi qꝝ multū stu
debāt ad hoc q; unus decipet et supplāta
ret alium. docuerūt. n. linguā suā loqui me
dacia ꝓ ūba pulcꝛa et deceptoꝛia sua medi
ca colendo sed subdit hīitatio tua in me
dio doli. qꝝ questētes in suis dombꝫ dolos
contra alios cogitabāt. In dolo uēnerūt
sue me. v. mandata mea ut luderent pecca
rent. ¶ ꝓptea hic ponit ꝑa nō lamēta
nomē. Et diuidit in duas ꝑtes qꝝ ꝑimo ꝓ
hoc ꝛō. Ego ignis cōmē ofidentā ibi. quis e
Cuꝛa primꝰ dicit ꝓptea. i. qꝛē pecā ꝙli pie
dicta. ecce ego conflabo. i. purgā eos debita
pena. q. n. aliud faciam. q. d. tm ꝛedeant
culpe. nō deleꝛet dmitta sine ꝛeore iustice sa
gitta deuoꝛās lingue eoꝝ. qꝝ ysebant ubi no
cuua ualde Ideo subdit. In ore suo pacē cū a
mico suo loquēt. ꝛō nullus. n. pfectus q̄uor
ꝙ simulare mimicꝫ fictus. nūq; ꝙlibꝫ tuis
nō visitabo debitā penā in semēdo qi dicat sic
ꝙlibꝫ montes assimā pleui. i. assimā fuga
et ꝙ montes tuc meliguit iudea q̄ ē tia mō
tuosa qui nō metuit. loquit de futō ꝓmo
dū pīa. qꝛē exturbinē eos q nō sit uir prūsi
ens qꝝ sit ocisi uel captiuati et nō audiēt
uocē possidentis. i. ipius dū qui ē dies tribu
tie et spūs tue ꝓmissiois a uoluare celi usq;
ad petra. i. a maioꝛibꝫ usq; ad minores eius
migrauit in babilonē uel a uoluere celi ꝛō qꝝ
cū hoīibꝫ capti sūt pecora et ad recessū aīa
liū et pecoꝝ remanet tia deserta et sic nide
fugiūt aues nutimentū ibi cōuelens non
ymites et dubo ueluti in acies arene. ꝓ desꝛu
tionem murꝝ et domoꝝ et cubila draco
nū. animalia. n. uenenosa ymitant in ruinis.
¶ Quis est hic cōtez qui. hui desiruc
tionis cōsideratio. ait dicat quis est uir sapi
ens qui intelligat hec. i. considet deum de sic
tione ut annūciet ista. quereꝛe qre pecauit tia
et subdit ꝛūsio dñi qꝛ deliqueꝛūt legē mea
ꝛe et patꝛ hui ex ꝙlibꝫ ecce ego alabo ꝛō
. i. mittā eis tribulatiōes amaras. et dispgā
eos in gentibꝫ euētus et mittā post eos gla
diū qꝝ multa de iudeis in via captiuitatis ba
bilonis et in tio fuerūt mortui et filii de
ill' qui contra semē consiliū post destructō
nem ciuitatis fuerūt in egypto. ¶ Hec
dicit dñs. Contez semaꝝ alios monet
ad lamentū diēs. Contēplami. i. considꝛe
nte mala ꝙlibꝫ dicta et uocate lamētatꝛices
anticquas. n. in lamētatiōibꝫ usabāt mu
lieres carmē lugubre ꝙlementes ad cōmo
uendū alios ad ꝙletū ex q; mulieꝛes sē ma
gis apassiue q̄ uir et adhuc fit in alijs ꝛe
gionibꝫ et ad eas que sapientes sē in hac arte
mittite et ꝓperēt qi dicit tempꝰ lamētatiō
nis istius certū patet in hui usq; hꝛ. qꝛ assē
dit mos ꝙ fenestras mūi. q. d. nichil uale
bit clausū hostia uel portas cōtꝛa caldeos qꝝ
ascendēt et intrabūt ꝙ fenestras et ad mē
dacandū iuuenes et ꝙnulos et cadet mortua
mū hoīes ꝛō. q. dicat nō est qui ꝛepelict
sed subdit nō gloiet sapiens ꝛō hoc dicit
qꝝ illi de regno iude uantabāt se posse caldeis
ꝛesistē ꝙtm ꝙ sapiam doctoꝛ ꝙtm ꝙ fortitu
dinē bellatoꝛ et ꝙtm ꝙ munitōnes et
diuitias in ciuiū congregatas. q. d. istā nō
uidebūt nob. sed in hoc gloiet qui gloriat
ꝛe scire et nosse me cauendo offensā meā

et reuocet ad meā auxiliū et nō ymaginē. ecce
dies veniūt dr̄ḡ. et vastabo p̄ uastatione
sup̄ omnē qui mētitus̄ habet. ꝓpriū. sine sit
ꝓpriū tarme sine ꝓprium cordis sup̄ corruptū
et sup̄ nudū cū p̄uatione. qui inde exp̄mit ymo
p̄uationem. aliq̄e ꝓpter. qui erāt ad ꝓpinqu
et in quibz ymaginē fiduciā de adiutorio et
p̄t magno fuerūt ꝓpe in nocumētū. ꝓpe. qō
hic exp̄mit ꝓpter eos. et sup̄ omēs qui
tonsi sē in comā. Ista erāt Agarenes desc̄den
tes de ysmahel filio Abrahe qui habitant ca
pillos rasos vsq; ad auem ad modū pugi
lū in hebreo ibi. et sup̄ omnē angulatū
angulo et dicit Ra. da. q. p hoc intelligit
ꝓpius ibi tame in desto ut̄a angulū inde
q. omēs gentes ymāt ꝓpriū. s. armis et inde
ꝓpriū cordis Deinde alit. q. ubi nos habem⁹
e. sup̄ omnē qui mētitus habet. ꝓpriū in
hic ibi. sup̄ omnē armatū ymāt ꝓpriū. q. u
luqu de populis cū strenuis inde erunt
armati in arme. s. ysmahelite qui et Aga
rem et Hanratem dicit. et similit. vdumei
stant ysmahel filius Abrahe et Esau filius
ysaac a quibz descendēt fuerūt armati. et
sic quitū ad tāta stionem armis filij ist nō
p̄ualebāt istos quos est g. sua q. stant armā
sio armis nō valebut armis eos q. armat me
tiuas mente p̄ idolatriā p̄ter filios ist
qui hoc mō erant mūtiti corde et stem ymā
tur que sequit. q. omēs gentes ymāt ꝓpriū
sic est exponendū q. ymāt ꝓpriū cordis qn
tū ad tutiōnē armis vel ꝓpriū armis et
cordis quātum ad alios. Cap^m. x.

Hoste ubi. p̄ostq; semas de
plorauit ꝓpli malicia hic cō
sequēt reuocat eos ad pñiaz
et ꝓmo reuocat eos a stu
tute ydolatrie 2° a tñsgressione legis di
uine tert^o. p̄ma in duas q. ꝓmo ponit
dicti reuocatio 2° obstinatoz punctio ibi
congregra. p̄ma adhuc in duas q. ꝓmo
ponit reuocatio ꝓpli 2° declaratō dicti
ibi. q. lignū. Ad intelligētiā p̄me ptis
sciendū q. gentiles crediderūt corpa celestia
esse diuina et nō stui audita sed ymā aliquid
diuinitatis et sic ex libō arbitrio influere in
istā inferiora ad causandū effectus ipsius vel
aduersos hominibz et idō statuerūt ea placare
sacrificijs et obloquijs et istud est falsū q. ut
dicit Damasten^o celi maiora sūt et insensibi
liora et sic agūt in ymā inferiora ex nēcte nat̄
et sic offic eis animam ad placationē ex tēre
essem esse erroneū et sup̄stitiosū ad volatilia
ꝓpriēs et q. inde in ymāt errozē merebunt
ut p̄z ex sup̄dictis vij. ca^s q. finiebāt pla
cantes regnie celi. idō ab hoc errōe reuocat
eos seimas dicens Inueta quas genetiū idest
leges et statuta eaz nolite discere vola
triam et a signis celi. i. a planetis et cō
stellatōibz diuise nolite metuere. s. metu su
perstitiosō modo predicto q. leges ꝓpriozz sunt
sē quibz structuerūt signa celi placare mi
nerbz ut dnī est p hoc tñi nō excludit^z
metus vanabit^z licet. n. corpa celestia sint
agentia de natura tñ ymā virtutē imm
tandi elementa et compōta ex eis ad diuisas
qualitates ex quibz dispōnit^z ymana corpa
ad unas mistiones stant ex dño martis co
lem accendit^z ex qua accessione nō solūmodo
corpa dispōnit^z ad mistionem aliquā sēs ex
appetitus sensitiuus ad unum ex quo sequit^z vitia
lites et dissensiones eo q. homines ut plurimū
sequit^z suas passiones pu aut sapientes cau
dnant^z p rōnem timor aut homines cōsilia
tores efficiat ut dicat ply 2° retho^z ad p
uend mal futurum et idō timē a celi con
stellatōibz ad hoc q. homo consulat de hmōdi
remediis cum dispēnes ad mistiones cor
poz et passiones malas et alia huiusmodi q
pñt ex influentia celi causatur nō ē malū
sed bonū et bonū et finis hoc dicit ptolome^s
in centilogio suo q. sapiens dnabit^z astris
mqnitū prudebit ē de remedio cum effec
eoz. ¶. Quia lignū. hic ponit^z declara
tio dicti et diuidit^z in duas q. ꝓmo ponit^z
ista declaratō 2° ibi^z q^s. Dicit. n. semas ꝓte predicti q. leges
ꝓpiozz sunt sē de volatilia et hoc declarat
hic diffuse ondens q. volatilia nulla hmōi vir
tutē nocendi vel iuuandi hoīb; sed magis
eos q. homines fingunt ydola p artem et pñt
ea dissipare et hoc ē q^d dicit^z. q. lignū de
saltu p̄cidit. et patz hmōi vsq; ibi. in silitu
dinē palme fabricata sūt. q^d exponit^z vnus
q. sicut autē palme celata p artem nō hz
aliq̄ virtutem faciendi bonū aut malū Alius
q. sicut palma creata in altū virtute nature
sic ydolū metallicū erigit^z in altū virtute ar
tis et nō ꝓpria virtute Et idō subdit^z nō est silis
tui dne. q. omnia agit ꝓpria virtute a nullo
dependens. et idō sequit^z q^s nō timebit. q. d.
nullus ē qui nō debet te timere tuū ē enī debz
. i. honor tibi debet^z ab hoīb; in hoc hoc^z quia
tu venies et submelligit^z quilibz sapiens
ad te honorandū et sic ē eadem sna sed exposi

tor posſut damus tñſſerẽs ſenſũ ex ſenſu et
nõ vbũ ex vbo. mꝫ tũatos ſapientes tenuit
xp̃ apud eñ oñes gentes ſapientes ſeu plũ
poſuerũt vnã tauſã ꝓnã omñbz ꝓſidante
et illam dixerũt ee deũ deoz. et illũ ꝑ reis
honorauerũt vnipeñ aĩ vulgaribz hoñibz
ut comñiꝰ adorabãt ydola m templis piter
miſpentes et ſtatu plurimũ dicũt autẽ ij
miſpictes ydoloz factores et ſtatuaz coz aul
tores et vnicꝫ ꝓbauit .i. reꝓbauit doc
trina vanitatis eoz .i. doctrina qua aſſe
nũt ydolũ ee deũ tama eſt ſcõ ſubdit lux
nũ eſt ſ. ydolũ mãus ſed ornatũ auro et
argento extrinſecus ſcõ ſubdit argentũ uolu
tũ m hc tñt argentũ ductile de tarſis aſ
fert qz ibi mucũt argentũ ductilue et
auũ de ophaz .u. ſt. .y. nomiat locus ſp
te affin et ibi muent aurũ valde bonũ o
pus artificis ſupple eſt ydolũ ex iſtis ſtñ
tatmeta et pmpma mãumẽtũ eoz ydol
.n. aligñ ficbãt veſtes de tli matiã. dñs
autẽ deus et ee deus verus eſt iſta autẽ fli.
xꝑ deus vniũs iſta autẽ tuentes vita. et
rex ſempitnus iſta tẽpalit fuctu. ab in
dignatõe eius cmouebit tra aligñ in
dicat a cõ tremotus xꝑ hoñ pcã et non
ſuſtinebũt gentes ꝙ in tremotu alñ ſubito
moueũt. ¶ Dic ꝙ. hic ex pdictis mſert
concle .e. q ydola nõ ſt venãda ſed magis
increpanda et hoc ẽ qđ dicit dic ꝙ dictis
eis ꝛc ſa. ſa. dicit q. ys ẽ principũ hre mſ
ſe a Jeremia Joachim regi iude et ill' qui
cũ eo erãt in babilone qz de conſilio Jẽme ſe
tradiderũt regi babilonis ut hñt .uij. ꝛx
uij. vnde et caldeus ſcribit ab hoc loco dic
ꝙ dicetis ꝛc vſq; ibi que ſub celo ſt medi
ſue et eſt ſenſus ſm ſa. ſa. ad babilonn
inducunt vos ad ydolatriam. dic dicetis ei
qui celos ꝛc et patet hñ vſq; ibi ad voce
ſuã dat multitudinẽ aquaz in celo ſ. aereos v
bi vapores iuãa condenſant in nubes et
in pluuias reſoluũt et eleuat nebulas
ab extremitatibz tre .i. a mari oceano qñ
mat tiam hñitabilem nisi .n. eleuãt ne
bule ꝓ maiori ꝑte fulgura in pluuiã fi
at qz reſoluũt in pluuiã imbibz fulgu
ra ſant que precedebant ab eis et eduxit ue
tum de thesauris ſuis .i. de locis occultis
ſtultus factus ẽ oñis hoño a ſcia ſua adi
ydola et colendi vana ſt et opus ñſu dei
ñi .i. derſione in tempe viſitatõis ſue
a deo pibunt ydola et ydolatre nõ ẽ hic
ſ. ydolis filius ꝑs iacob et ꝑ deus que ſo

lũ coluit qui ei ſoluit oñia ipe eſt .ſ. deus
iacob et iſrl .i. qplus iſrl virga hereditatis eius
.i. pe vel menſura mquitis elegit eũ ſpãliꝫ
ad cultũ ſuũ dñs exercituũ .i. angloz nome
illu et nõ alteri hominẽ .n. bñ dñabit hoibz
ſed nõ angelis. ¶ Congregra hic cõitet
deſcribit obſtmatoz pctas et ꝓmo qñtũ
ad iudeos 2o qñtum ad ẽnicos ibi effũde.
Circa ꝓmũ dr congregra de tua oſſionem
tuam .q. d. veiet tibi oſſio et vmiſio ꝑ
bz que iſtas in obſidione .i. tu ierlm que
obſedebaris a caldeis et loquet de futo ꝓ mo
dũ pctas ꝓpt ciuitatem ꝓphie exte ego longe
pcam ꝛc. ñi em captiuitate babilonis a
liqui de regno iude fuerũt captiuati in egpt
quo regionibz ut in egypto ſyria et ſilibz
ſed babilonia longe valde diſtat a iudea
ita ut nõ mutãt .e. ab animis ſuis in hc
hñt ita ut mutẽt .e. pena debitũ ꝓ pctis
ſuis ut dicat glo hebraica ſcõ ſubdit. ve
michi ſup contritõe mea loquet ſub ꝑſa
ierlm ſeu ꝓli iſtantis in ai. ego aũt diui.
catõe michi intellexi tantũ plane hec
infirmitas mea ẽ .i. pena iſta ꝓceſſit ex de
pa mea et portabo illam michi a cõ iuſte
inflictam tabernaculũ meũ vaſtatũ ẽ .i. cõ
plũ de quo loquit ad modũ tabernaculi mo
yſi qđ humbz extendebat et pellibz cooꝑ
ebat. filij mei exierũt a me .i. hiſtitores
mei in captiuitate ducti qz ſtulte exierũ ꝓ
tores .i. ꝓncipes et ſacerdotes et dñm nõ q
ſierũt ꝓ debitũ cultũ ꝓterea nõ intellexerũt
ibi gigãtes et oñes qui ex eoz .i. ꝓlius diſ
ꝑſus eſt ꝓm occaſionẽ ꝓm captiuitate
vox audiẽtis ꝛc qz a ꝑte aquilonis mit
tit exercitus caldeoz ut eam ad deuaſtandũ
eam ſitis dñe qz nõ eſt homo via eius ꝛc
.i. nõ ẽ in ꝓtate hois ꝓ ambulare in via iuſ
tiae niſi ꝓ te dirigat qz tu deus nõ deſtat
aliqua directionẽ iſtam debite petere ſcõ mi
a ꝓ ſua pcã demerent a cõ dimitti et ſic
erant ſcõ ſubdit corripe me dñe de meo ex
re vindicta in iudicio tua nõa temperato et
nõ in furore .i. rigore iuſtitie ne forte ad
nichilũ redigas me ita q. nullus de ꝓli
bus meis remaneat. ¶ Effunde hic cõitet pce
ptũ qñtum ad ẽnicos qui videam vaſ
tauerũt qz licet in hoc fuerũt exercitũ di
uine iuſtitie tñ hoc fecerũt mala voluntate .e.
ex odio et ſic vitium ꝓſiptuose attribuẽdo qđ
fecerunt a deo ſcõ dicit effũde indignatõnẽ .i.
ꝓtionem ſup gentes que nõ noverũt te ꝓ fi
dem veram que nomẽ tuũ nõ invocauerunt

sed magis nomia ydolor q comederut iacob
ihlm ist' crudelit' occidendo et deus eius dis
sipauerut .i. templu in quo uidet magnme
glorialit'.

¶ Capitulu vi.

Hebu hec uba locutus est ad me ihs a
legis trisgressione et duxit
in ties ptes q primo pomt reuo
cato domum dno rebellio ihli i
hec dicit dns. Tertio implicio supplicat ibi
q̄obrem. Contra primu dicat audite obra pac
a hyuus .i. legis que se qi q̄dam pactum
mit deu et ihlm maledictus vir qui non
audierit nō sluū auet corpis sed cacat tozdis
et impletes opis qd̄ pcepi pribz vris in die
rō .i. in tempe eductois de egypto q quid
gesima die a principio egressionis data fuit
lex in monte sinai de fornace ferrea .i. val
de dura eo q afflicta fuerut ibi filii ist' talis
ubi duris in compositoe latez et dectoe
et sustitem iuramentu effatu adimplendo
qd̄ iuratu pribz vris abrahe gen. xxv. et
ysaac xxvi. et iacob xxviij. dantis eis tiam
fluentē lacte et melle In q notat bontas
tis sicut est dies hec .i. sicut hec dies ondit
q filii ist' erant in tia promissionis qua op
timuerat a tempe Iosue et vidi rō. ubi est
Jerme amen dise .i. sit maledictus qui legē
nō obseruauit. ¶ Et dixit hic cōtinet pomt
ihli rebellio q mādato dni de obseruatoe legis
nō obedierut cius semp ammoniti fuerut
ad hoc p ihetas p quos Iosue samuelē
et alios ihetas sequetes usq ad captiuitē
babilonicam et p hāc hui⁹ pte hoc excepto.
Jniecta e manus in viros iuda rō. In hoc hec
iniecta e colligatio et est eadem sna illi. n.
qui colligit se ad aliq malū agendū plēt
se ad hoc astringe p iuramentū et in hoc design
tur obstinatio ihli in malo qd̄ indebat ita
vnanimit opari ac si eet vna mens consurge
tes. ¶ Q. Cōobrem. Hic cōtinet pomt implica
tio supplicij cū dicit ecce ego immittam sup eos
mala. s. fame gladiu et captiuitas de quibz
exire nō poterut p se nec p adiutores de qui
bus confidebat et clamabit ad me nōn exaudi
et nō exaudiā eos qz nō meruerūt et clama
bit ad eos quibz libabant offerendo sacrificia
liquida .s. vinis et nō saluabit eos qz nul
lam habet virtutem saluādi sm illud ei auxi
liū tuū rō qz quo patet multiplicatis ydola
tre in tra iuda et sdm numez viaz tuaz recti
rō qz in singul' vias et plateas erut altaria
edificata ydolis et maxime tempe manasse
regis qui ydolatria et alia mala sup modū
multiplicauit in relm ut habet .iij. Reg. xxi. Ido
subdit tu ergo Jerma noli orare p populo hoc q.
d. nō est dignus ut preces tue p eis exaudiat
et spalus nō adhoc subdit quid e qd̄ dilectus
meus .i. populus ist' a me spāliter electus in do
mo mea .i. in templo meo nomi consecrato
facat scelera multa ponendo i. ydola tempe
manasse regis .iij. Reg. xxi. et in hij fuit mag
nus dei contemptus qz simile e ac si vox
introducat adultez in eodem loco cū mul
to nūq carnes sce .i. sacrificioz michi obla
toz auferet a te malignas tuas .q. d. non
qz thia nō placent msi ex deuotoe et bon
tate offerentiū. Qui hic dicat gen. iij. respexit
dns ad abel et ad munera eius qz principali
ter respexit ad bontatē offerentis et ex
cōsequēter ad eius oblationem Ita ita. expōit
nunqd carnes sce rō .i. ceremonialia. q. d. cere
monialia nō liberabit te msi cū ea assint opa
iustitie. oluā vberem rō. In principio enī
exitus de egypto usq ad consecratōnē tabernā
culi fuit gradatis status populi vel istud
pōt referri ad statū ipius temple Dauid et
salomonis eo q Dauid augmentauit cultū
diuinū et de precepto eius salomō edificauit
templū ut habet .iij. Reg. viij. et subdit
deteriorato cū dicat ad vocem loquele ihū
dis .i. ipius dei cuius magnitudinis nō e fis
vel ipius nabuch qui fuit instrūm dei in dest
tructoe templi. erat sit ignme in ea nabuch
.n. precipit medi tunicate et templū et hi
origit qui populi pcm cecidit et tulit in lucē. ¶.
Tu aut dne. Quinus a principio tractatus
huius libri Jeremias increpauit populū inde
malicat. Hic cōtinet plangit imminentē ex
hoc e ruinā. qz sicut dicat solēs de aureū
mel it odiū qui arguit immoderate Et duo
dicit in duas qz primo plangit sua aduersita
tem .ij. aduersitatē sibi suppetitā cū rō. Cir
ca primū dicat. tu aut dne demōstrasti michi
et cognoui .i. intellexisti p tuā reuelationem
et q sit illud subdit. tu ondisti michi studia
eoz qz p vias occultas quicquid mali fiat
eis sed subdit et ecce qi aliq immocēs et nō
cognoui .i. reuelatōnē tuā michi factā. qz
cogitauerūt sup me consilia qd̄ subdit di
centes nō e de textu sed subintelligit mit
tamus lignū in panē eius rō e ei arbor in tra
illa nomine taxus venenata et inde dr toxi
cū .i. venenū et toxicū. ab. aux. i. venenare
a mutata in o et de ligno illius arboris im
mittat msa volebat ponē in cibo Jeremie
qui cibz noiē panis intelligit ut sic mo
reret et amplius eos nō arguer. tu dr

dñe sabaoth·i· exercituū q̄ qđ angelu designet videam vltionem tuā ex eis· hoc nō dicebat ze lo vindicte sed amore iustitie et magne qz uole bat ibi dñs impedire· ꝓptea hoc dicit dñs ad viros anatoth· Iste ei erat qui p̄cepa lat eū ocide volebāt erat·n· Jemias de ea dem ciuitate et sic frequētius et acrius eos arguebat q̄t qđ magē odiebāt eū et qz q̄t dñm q̄ljet ē magis iudebāt q̄ alij eo q̄ iudea ē magis in ꝓpatulo et simꝫ habitantes q̄ nec ceteros et longiꝰ sm qđ dicit ꝓphē 2ª vehio 2ª auꝰ ō ē qz iudea ē trist tia de bono altius inspici estimāt q̄ bonū dimmutiū bonū aut seu excellēcia alicuꝰ multū longeq nō appetendit sic dimmutia bonū q̄ sicut excellencia quēquā sic subdit et dicit ex iudea morti· nō q̄ habebis in no dm̄ ze·i· si tu cesses a q̄ phia sicut et nos nō inficiem te· ꝓptea hec dicit dñs exercituū· ecce ego iustitiabo sup eos pena debitā misc rendo ꝓ sua malicia et patet lit̄·

¶ Capitulū·xij·

Justus quidē· hic cōit Jemias plangit sibi adisputāt ꝓphetare aliqui tñ expōitores dicūt q̄ plāgit hic ꝓphetā ydeas qui erāt infideles sed lit̄ potens et subsequēs ma gis ostendat q̄ loq̄t de uiris Anatoth ꝓsq̄ tibi Jemiā ut dñs ē· Et dividit in duas ptes q̄ p̄ p modū querimonie ponit Jemie q̄stio nē dñs rūsio ibi si cū pedibus· ¶ Circa p̄mū dicit Justus quidē tu es dñe i·n· p̄mittit Jemias ne videat loqui tecū de diuinis ui dens hominibus occultis· unde ꝓ iustū loquar ad te nō ꝓ modū accusātis seu diffōis sed ꝓ modū iudicis q̄rentis quare uia impioꝝ ·i· uiroꝝ Anatothi me ꝓsequentiū ꝓsperē·i· tē palia bona eueniunt eos ad votū sed subdit plantasti eos et radicē miserūt·i· finaliter sē in fil̄os et amicos ꝓfecerūt in bonis tpā libus et facti sunt fructū plem multiplicādo ꝓge es tu ore eoꝝ· erāt·n· sacerdotes ut ibi ē ꝓ· aps· erat·n· Anatothi vna de ciuitatibus sa cerdotū et sic dimissa laudibus laudāt deū· et lon ge a verbis eoꝝ· qz erāt adulti sm qđ dicit ē ꝙ aps· unusquisq; ad ꝓximū ꝓximū suū ly melabat· et tu dñe nosti me· qz nichil eis no au sed magis ꝓficē volui· congrega eos ze· ly dicit zelo dñe iustitie et sanctifica eos sm ly· ibi et gratia eos in die occisionis ut tua iustitia impleat· et ne ꝓpter eoꝝ malicia tua vi tius siczl' vertat· Jdo subdit usq; lugebit tua ze· iam·n· ut videt dñs indicat sterilitatē de q̄ ibi mētio fuit· cap· consiliū ē agal' et vo luacre vitā in campis nō inueniētes· et cū huiꝰ sterilitatis subdit cā dicit qm̄ dixerūt viri Anathot et alij mali nō videbit·ē· dō nouissima mea ad puniendū ea q̄ videt q̄ maduīt in errore q̄ negat aiē ee humane imor tales et sic post mortē nō remanet punitio aliqua vel in illū qui negat diuinā ꝓuidē tiam se extendē ad actus humanos eo q̄ ꝓdit ex libo arbitrio et sic nō punit a deo· ¶ Ju cū pedibus· hic cōtra ponit dñs rūsio quā ad duo sm ponit ibi reliqui cōtrahebat aut Jemias de uiris Anathot eū ꝓsequētibus et dñs rūdet ē q̄ sic grauia passus dicēs si cū pedibus curres laborasti ze· methaphō ē loquto et ē sensus si cū difficultate sustines ꝓsecutōem uiroꝝ Anathot qui sūt q̄si pedites et pui momēti quō sustinebis ꝓsecutōnē regis et pncipū qui sūt q̄si equites respū eoꝝ et tñ oportebit te illā sustinē ut ibi mētio ·xxvi· cū aut in tua pace securus fuis·i· in auctate Anathot in qua natus et nutrit fuisti et sic ibi pntes et amicos q̄ ali quā securitatē pbet tuae tibi et tñ ibi ti mes quid facies in superbia iordanis·i· in re gali vbi oportebit te sustinē ꝓsecutōnem ut ibi mētio ·xxvi· vocatū aut iezbin hic su perbia iordanis qz iordanis fluuius semp i tumescit in tpe q̄ erit urgus suas dicit iezbin ꝓpter potentiā et diuitias superbient et me tas suas cū dimicāt altiꝰ ē modū erexerat ad idolatriam declinādo ut pz ex dictis i ꝓce dēti aps· nam et fratres tui·i· uiri Anathot q̄ sūt sacerdotes sicut et tu et domꝰ pris tui·i· a liqui tibi cōsanguinei eaā ꝓpter peccauerūt adi sūt te cū alijs q̄rentes te interficere· clama uerūt post te dicentes tibi vba pmegitia vi pauis ibu detectua q̄ nō dicit ante faciem sed post·i· occulte ne credas eis cū loquā fue rit tibi bona aliqui·n· loquebant pacifice fingentes amicitiā ut magis eū decaperēt· ¶ Reliqui hic ponit sm de q̄ rūdet dñs Jemie·ē· de ꝓpt̄i inde destructōne et ꝓmo de minat dicit destructio et so ipsius repatio i· et cū emulsero et ex istis duobus apparebit q̄ mea Jemie solutio Circa p̄mū dicit dominꝰ Reliqui domū meā·i· templū noī meo dedicā tū· dimisi hereditatem meā·i· iezbin et iudeā dedi dilectam animā meā·i· ista michi dilecta

sicut et aīa mea et dicat hoc ad expmendū a
maledicū dei ergā loaī et gentem sicut aliq̄s
de amico suo sp̄ūl dicat tale ē cor meū et aīa
mea · m manū inimicoꝝ eius · i · nabuc · et ex
actuū eius · fiat ē michi hēditas mea · i · gens
iudaica p̄m qđ dicat ysaīe · exe · hēditas mea
isr̄l q̄si leo in silua · i · a me gēnca p̄ ydolatria ·
dedit contra me vocem dicendo de me blasphemi
am · sed odiui eā dimittendo eam i manibz in
imicoꝝ suoꝝ · sed subdit · nūq̄ auis discolor · i ·
nubricata sanguine in duisse pubz · q · d · sic q̄
regnū iude sicut afflictū p̄cauit ab egyptijs
et assyrijs · nūq̄ auis tincta p totū · i · tota
sanguinolēta · q · d · sic p nabuc qui totā iudā
destruxit occidendo et captiuādo · sed subdit · ve
nite congregamini omes bestie agri · ad deuorand
tumes occisoꝝ pastoꝝ multi · i · principes ei
tatus nabuc p̄m qđ expōitum ē ē ai vi in
principio ad eam venient pastores sui destrue
re st̄ vineam meam sui · i · p̄m isr̄l sicut dicat
ysa · v · vinea domini exercituū domus isr̄l · luxit
q̄ sup me afflictōne dante eis intellectū certi
patent in hui vsq̄ i · seminauerūt tritica et
messuerūt spinas q̄d expone ha · da · dicens
q̄ immēte destructōe ciuitatis iudi fecerūt
aliqua bona apta sed nō valuerūt eis eo q̄ nō
fecerūt debitā pmaīam de malis p̄teritis p̄m mo
mōnem ieremie suppositum · iuº · capº · nouate
vob nouale et nolite serere sup spinas p̄ deo
ho expone q̄ dns aīi aduentū nabuc · misse
rat salutiferum p quā nō fuit veriꝰ p̄phē ad
pmaīam confidentem in captiuitatem ducta a
fructibz vestris · i · ppt̄ demerita vite · Hec
dicat hic contra pomp̄ iuli iude repatio et
hoc ad ostentationem honoꝝ sicut p̄missa est
destructio ad confusionē malorū p̄mittit tri
destructō adiscatoꝝ aī dicit · Hec dicat dominꝰ
adiuuit omes vicinos meos pessimos · isti erūt
ydumei descendentes ab esau fr̄e iacob et mo
abite et ammonite qui descenderūt de loth ne
pote abrahe ppt̄ q̄ debebāt iudeos diligere et
ipi econtra adiuabāt eos et inuaserūt nabu
c · contra eos et in ciuitatē venerūt contra iude
am sed subdit · qui tetigerit hēditatem mei ego
euellā eos de terra sua q̄ post captiuitatē iudi
p ipi fuerūt satis acto captiuati · et domus
iuda euellam de medio eoꝝ q̄ ipi habitabāt
ibi tūm iuda et aī euulsionē eoꝝ · i · iudeos
oīno et miserebor eoꝝ ꝛc̄ et hoc fuit im
pletū tempe cyri regis p̄sarum qui remisit
captiuitatem iudeoꝝ ut hoc · i · esdre p · et q̄
plures de babilonia ascendit ad iudaismū re
uertūt aī eius sed subdit · et erit sicut eruditio
a iudeis aliqui libri hui eruti et male · dicere

uias pli mei · idolatriam dimittendo et v
num deū colendo · ut habet in nomine meo nia
mentū eius tale q̄ habet ciuitates debitas
sit in reuelatōne dei · sicut decuerūt pli mei
viuere in hrl · q̄ ad gubernationem inducebant
iudeos ad ritū gentilē · edificabūt in medio
pli mei · fide et moribz et tabulis bone.

Capitl̄m · xlv ·

Et dicat dns · Cupius a principio ter
tius huius libri descripta ē ad p̄lm
regem iude maliue q̄ iustas hic se
quēt describit ipius meritorum libi
tas seu irrepabilitas · Et diuidit in septē p
tes sm septem mōs oīa q̄ritum · p̄tes vide
licet ad p̄sequēd · p̄mus aūt modus ostendit in
hoc ai videlicet p pabolam lumbaris putri
facti ad mchyliū vltra malens Et diuidit
in duas ptes q̄ p pabola ponit ad q̄ritum
ho adhoc mouat exemplū ibi · si mutare pt
ethiops in duas q̄ p pabola ponit ho exponit
ibi et fem est · Sed ira p̄mū dicit · possidete tibi
lumbare lineū · i · de lino contextū · et pones il
lud sup lumbos tuos · te admigendo · et in aq̄
nō inferes illud · ne ex madefactōe ruinis
putrefiat sed magis aliunde certa patet in hui
Et factū est · Hic continet exponit pabola p
mo q̄ritur ad pli iude culpā ho q̄ritur ad pe
nā ibi · dicens dns · Contra p̄mū dicit · sic cōpuit
ē fracā superbiam iudee · et adinchilando et
p hoc ēstimat q̄ nabuc nō adnichilauit glo
riam regni iudee vtute p̄pria sed diuīa sicut
lumbare nō fuerat putrefactū ex madefactōe
aque nec ex loci condītōne sed diuina voluīta
te pli istius pessimi · primo ppt̄ eius inobedi
entiā sed subdit · qui voluit audire verba mea
ho ppt̄ neq̄tiā in p̄missis dicit · et ambulāt in p̄uitate cordis sui · et ita stulta nocu
mentū inferēs p̄missis suis in rebz suis p a
uaritiā sicut dns est · ē vi · ta · a mōte vsq̄ ad
maiorē auaritiae studet ꝛc̄ et in vestibz p luxu
riā ē vo · ta · vnusquisq̄ ad vxorē p̄ximi sui
hūiliter · abierūtq̄ post deos alienos p ydolatriā
et erūt sicut lumbare istud destructi et adnichi
lati · sicut ei adiecit ꝛc̄ sic adhesi michi · do
mus isr̄l q̄litum ad · v · tribus · et domus iuda q̄
tū ad duas · ut esset michi in pli · tamen eis
legem in monte sinay p̄ actis pphē · et i no
men ut nōiarent spāliter pli dei · et in laude
et gloria · i · ut esset famosus p totū orbem sp̄
si audierūt verba mea debite obediendo et vi
dentes audierūt in oculis rebellando · Dicas hic
hic contra subdit pena debita Et diuidit in
duas ptes q̄ p pomp̄ denūciatō pene q̄ritur
ad oēs gentiles ho q̄ritur ad p̄ncipes spāli
ter ibi dicente · Contra p̄mū p̄mittit pabola
ai dicat · oēs lāguicula mirabilit vno · est
aut languicula vas tritum ad ponendū vi

nũ et q̃ acrepenũt ubĩ ꝓhĩe ad huãm ſ̃dõ expoſ
ꝓbolam. d. Hoc dicat dñs eare ego implebo ꝛõ
.i. ſicut langũcula matial implet ũmo ſic to
tus ꝓpl̃us regn iude q̃ñtũ ad maiores mĩores
et mediocres replebũt ſpũali ebrietate .i. de
fectu mẽtis et corpis ad reſiſtend adũſanꝫ ſi
cut ebrietas auferꝫ ſenſũ et membr uſũ. et
diſpectum eos. m captiuitatem ꝑ dũſas aultate
et loca. negr miſerebor ut nõ diſpdam eos. q.
d. meliꝰ tĩ miſerebor m alio. e. poſtea reuo
cando ipos ſicut dñi ẽ aliꝰ ꝓcedenti. audite et
auribꝰ percipite ulta ſt̃. Jeme reuocantis ꝓpl̃m
ab erroꝛe. nolite eleuari contẽpnẽdo ulta dñi
date dñõ dõ mõ gloriã confitendo ihũle cul
pam uram. et eius iuſticiã ſicut Joſue dixit
achor. vis. filii iſr gloriam dõ ꝛc. aliq̃ tenebroſ
tat. .i. aliq̃ tribulatio impoꝛtabil ſtipabit eos. ueꝛi
exſpectantibus hiere. .i. conſolatõnem a rege ceꝫpti
a q̃ tempe Jedechie ſpꝛuenit tonc nabuc
auxiliari. et ponet eam in umbriã mortis. q. d.
li fiducia fuit eis cauſio deſtructõis ut dñi
ẽ ẽ frequenter q̃ ſi hoc nõ audientes i malo p
ſeuerãte. m abſcondito plorabit aiã mea vobis
ꝓpter a fuge ſtupbie .i. amabis vobis ſtupe
mentibꝰ ꝓpt ſtupbiam uam. Dic regi.
poſitiõ poña eſt pena ſtip totã ꝓpl̃m ꝓdicat
hic coñter pomt q̃ñtum ad pncipes ſpãliter
aũ dicat. dic regi et dñatrici ihũliammm ꝛc
q̃ expone ſupa. de Joachym filio Joſie et mĩe
eius qui recedentes ſe nabuc et dicit eos m
babilone ut hẽt miſia xxix. aũ liũ tĩ ſq̃s
magie gaudent q̃ meliguat de Jedechia rege
et eius ꝓcere qui captus fuit a nabuc et ex
oculato. cautates auſtre clauſe ſt̃ ꝓ timore
nabuc venerãs dicit Jedechiam et dicit hic
aultates regm iude aultates auſtri q̃ regnũ
iuda reſpaũ regm iſtl eſt m ꝓte auſtrali. et nõ
ẽ qui aperat .i. cerne audeat. tũſlata ẽ omis iu
da q̃ fuit ſub Jedechia. tũſlatõ ei q̃ fuit ſb
Joachym fuit tũ ꝓcibus. leuate oculos vros
et videte qui venit ab aquilone. ꝛc̃ q. n. na
buc venit ab illa ꝓte. vbi ẽ quee .i. ꝓpl̃us. q. d.
nõ ẽ hebꝛis ceuſatoꝛ Jdõ ſubdit tu ei dauſte
eos .i. babilonios adiuſti te. et hoc ꝓmo fuit
qñ Ezechias omia q̃ m domo ſua erãt nũtiis
regis babilõis oñdit ꝓpt q̃ iſaias eũ reprehen
dens dixit q̃ de filiis eius ceꝫt educẽdi eunu
chi m babilonem et q̃ ibi tũſportent bona
ierlm ipſa. xxxix. ideo hoc fuit q̃ illi de regno
iude miſerũt nũcios m babilone ad apportãd
inde munera ſicut hẽt Ezech. xxxix. et ſic babilo
nij contraxerũt tã cis familiaritatẽ et conſi
dentiã ut infirma tãe ꝓ que poſſent eam ob
tinere et hẽt ꝓdicta que ibi uiderũt ꝓpe Ezechie
et poſtea alios tẽpibꝰ. nũq̃ nõ dolores dipe

lyendẽt te. q. d. ſic nabuc te captiuãte et ſi
die cauſa aũ dicat. ꝓpt multitudiẽm mãtatis
tue mq̃ nimũ et m deũ. reuelata ſt̃ uerecundi
ta tua .i. ſpoliata es bõis tuis et loquet de
ceſtĩ ad modũ mẽtricas q̃ aũ ſpoliat ad utu
ꝓ̃ mapie a ꝓte mſiõu. polluit ſt̃ plantu tu
e. q. d. nõ potis ꝓdere m malis tuis ꝓdere.
Di mutare. hic adducit exemplũ ad ꝓ
poſitum et diuidit m duas ꝑtes q̃r ꝓ ad ꝓ
poſitum ponit duo exempla. Jho ſubdit de
bita pena aũ dicat. et diſſemmalo. ꝓmuũ exẽ
plũ ẽ de ethyope qui nõ ꝑt ſuã ingredinem
mutare. ſm de ꝓdo qui nõ ꝑt mutare uarie
tates pellis ſue q̃r uerq̃ iſtoꝝ ẽ a natũ et ſ
dicit de iudeis q̃ nõ potenãt reuti ad bonum
ꝓpt conſuetudiẽm ad malũ q̃r cõſuetudo ẽ q̃ñ
natũ ut dicat philoſ li. de memoria et reminiſcẽtia
et ſm hoc patet ſua. Secundũ tĩ q̃ hoc ſilitudo
nõ teneꝫ ſimpliciter ſed tñ ſm q̃ Jlla ẽ natũ
q̃ ẽ cauſa ingredinis ethyopis m nullo ſub
iacet impio rõnis et ideo ethyops nõ ꝑt illã
ſmutare q̃ñtũcũq̃ conet ad hoc ſed hĩtus ex
conſuetudine patiendi gnialis et ꝓ modũ nate
inclinãs ad malũ cauſat ex inclinatõe appe
tus ſenſitiui qui natus ẽ obedire rõni et ideo ꝓ
ponit liber arbitrij ad oppoſitum ꝑ exire
ad bonũ tĩ aũ difficultate q̃r hĩtum inclinã
tem ad oppoſitum et hoc dicat impoſſibile ſm
quid ꝓut hẽt .ij. methꝫ. Vno dicat impoſſi
bile q̃ nunq̃ ꝑt fieri aut aũ difficultate ſm ex
emplis poſitis de ethyope et ꝓdo ẽ ſimp ſed ſm
naturã ꝓpter tĩ deo nõ eſt ipoſſibile. Et
diſſemmalo. hic cõñter pomt debita pena aũ
dicat. et diſſemmalo ꝛc̃ eiaendo m captiuitatem
ad diuſa loca. hoc ꝓbat tua ꝑs q̃ menſure tue
.i. pena correſpondens peccatis tuis q̃ oblita es ma
dinitẽdo aliũ diuinũ. et conculcaſti eũ m men
dacio .i. m uolo. vnde et ego mundi femoꝛa tua
ꝛc̃ .i. miſerendo tibi debitam penam oñdã peccã
tuoꝝ turpitudinẽ Jdõ ſubdit adultera tua ꝛc̃
.i. adultũm ſpiale ꝓ idolatriã et carnale ꝓ
luxuriam. et hinnitus tuus .i. uanuſꝫ adul
tij ardens libido ſup colles ꝛc̃. ibi et idolatrie
uolat Jdõ concludit ve tibi ierlm et cauſa ſubdit
nõ mundabris poſt me .i. michi obediendo uſq̃
adhuc .i. ita cito et tota legit depſſtue. alii ait
legendũ inuoluntarie. q. d. non et ẽ cadẽ ſñia.

Capitulũ xlvj.

Quod factũ eſt. hic pomt ſedm ꝓ qõ
ondit peꝛtĩ inde irreparabilitas ſ. ꝓ
ſtitutõe mdnati ad deſignand q̃
hymor ghẽ et deuotõnis totaliter
defecerit m eis ſicut tie naturaliter deſe
cerat pter nõ uneſaũ Circa qõ ꝓmo pomt ſe
catas remediũ ꝓ quibꝰ deꝑatio ibi. ſm q̃

tatres. Tuo domine visio i. hec dicit et q̃to de
ꝓfatõmb ũtato ibi. migrauerat ꝓmũ ꝓmittit
destructõ ierlm aĩ dicat. luxit luxuria. i. luctꝫ
mala ẽ futura loquẽ. n. de fuꝭ ꝑ modũ ꝑ
tꝫ ẽtrudmẽ ꝫ hec et porte eius corruerũt
. i. corruẽt ꝑ caldeos dicẽte. et obstupuit sẽ i ẽ
in. i. obstupuabũt tm et luto eo q̃ nõ relevabi
tur sed putrefient neemiã. n. cantate reedi
ficãs. fecit ibi portas novas q̃ porce erãt eõ
lue putrefte ꝑ longitudinẽ temꝑis et subdit
de siccitate ꝓma dicte destructõm aĩ dicat ma
iores miserũt rõ et puer lua vsq; ibi sitã et aqua
in agro pepit et valuerũt. ut irẽt ad querendũ
pastum ut posset mitigare fame et q̃ nõ ũiẽt
mortua ẽ fames q̃ ꝓce vna et fetus q̃ altã
et onagri steterũt in rupibz In hebo hec
rupes. ẽ. pluuior et torrenciũ defectores et
tenebre venerũ. i. attigerũt aerem ad sue
frigefactõnem eo q̃ nõ inuenebãt aquã. qñ dia
tonos. hẽt. n. dnõs multũ de calore ministro et
idõ ad eius refrigeriũ nõ solũ vnde ꝓcu aq̃
sed eã aeris attractione defecerũt oculi eor
. i. onagrorũ q̃ nõ erat herba rõ et sic mori
bant et desũ potus et pastus. Q. Iniq
quitates. hic notãdũ pomẽ ꝫphete deꝑatio
es q̃ opãclat ꝫphã suo et ꝓmo confitet ꝑ
cata ꝓphe dicens. Iniquitates mee reppererunt
nobi. et pomẽ hic sꝫ q̃ qñ dicit se peccatis
mis sum⁹ constꝛ q̃ meritum⁹ a te pũn et
quus ẽt ultus cõmittit se aĩ ꝓtribz eo q̃ e
rat de eodem ꝓphã. Dñe fac ꝫ nomen tuũ.
. ꝫ tuã maĩ nõ ꝫ maĩ ultiã. qre qñ
colomis futurus ẽs in tra dicat. auit colomis q̃
nõ est de tra natus et idõ de facili recedit inde
et ꝑ talem modũ loquit eos qui erat recessurꝰ
a iudea ꝑ subtractionem auxilij sui ꝑ caldeos
. et qñ uatres delmãb ad manendũ i. qre i
tra paꝛ stabis nobiscũ qñ uatres qui tm ꝑ vi
nam noctem manet in domo in qua hospita
t. et qre futurus es velut vir vagus nos di
mittes et ad alios trãsiens In hebo hẽt velut
vir pauidus ut fortis rõ q. d. quus sic potes
ad nos saluandũ tu caldei dicent te pauidũ
et impotentẽ nos saluare et ita dixerũt cal
dei postea attribuentes victoriam ydolis ꝫ
ꝫ q̃ ꝑsas fuerũt destructi. tu aũt in nobi
es dñe. hoc dicat q̃ in templo erat ymago
rũ qñ sedes ipius dei ut dñs fuit plenus
es. rvv. et nomẽ tuũ inuocatũ est sup nos
q̃ licet sit deus omnũ tũ vocabũt ꝑticulẽ deus
hebreoꝝ nola uo dicebam⁹ duꝝ geniaũ Ideo sub
dit. ne derelinquas nos in manibz aduersarioꝝ

nostroꝝ Nomõ exponit hec luã qre qñ colonus
rõ. de expõ qui ysaiam⁹ hec hominẽs qñ alienꝰ
Jo. es in ꝓria venit et siu eũ nõ receperũt
et qñ uidet decimas rõ q. ẽs nõ hnt ꝫ
dominatũ ay. evvu. filius hominis nõ habet
vbi caput suũ reclinet et ideo decimabat ad
domũ martye et alioꝝ deuotoꝝ ad hospitãl
dũ et velut mr vagus. q. distinxerunt ꝑ iu
deam ad ꝓdicandũ. ut vr feras qui nõ ꝑt
saluare in passiõe et sua nõ fuit vsus sua
fortitudine ꝫ q̃ dereliqũt eũ dicentes ali
os saluos fecit sepñ nõ ꝑt saluũ facẽ. ay.
evvu. et hec cepõ magis cõsonat hẽ pasce et
sm hoc dicat ab aliquibz cepõ hãlus et pce
dens figuratiua q. ꝫphete minando ꝓpli cap
tiuitatẽ futuã ꝑ xpm redemptõnem me
miserũt ut patz in plurib⁹ locis consideãdo
võ hanc precedentem et subsequentem dicat ab a
lis poꝛ cepõ hãlus et ista mystica. Q. hec
dicit. hic notãdũ pomẽ dñi nñsio et ꝑ eam
hoc ꝫphete admiratio. i. et dixi. Cuꝛa pmũ
dicit Jeremias explanãs nñsionem. hec dicit
dñs ꝓphã hinc Jeremias. n. lugauerũt ꝑ po
pulo et idõ ꝓphã fit nñsio qui dicent mouere
pedes suos ad q̃rendũ aliunde ydola sicut dom
fuit ẽ eã ꝑce. et nõ queunt in cultu duũ
et dnõ nõ placuit. i. displicuit mee recordi
bit iniquitatem eoꝝ in ferendo penã absq;
retractatõne et idõ ymbet ꝫphete ꝑ eos orãe
aĩ dicat. et dixit rõ aĩ ieiunauerũt rõ. q. d.
ꝑ afflictõnẽ sua corpali et ꝑ ꝑcibz et sacr
ficijs nõ dimittam ꝓpitiationem Ideo subdit qm
ysaiadio rõ. Q. Et dixi. hic pomẽ ꝫphete
admiratõ de tanta ꝓpli sui destructõne a.
a. dñe deus dicit aliqui q̃ hic ponit rõ
a. contra tria ne. posita eze. rvvi. In fili
matia sed hoc ꝓcedit ex ignorãtia hebreoꝝ
a sermone sicut dom fuit plenius ẽ aĩ
ꝓmo. q. hic ecclia ẽ vna dicit que sic ꝑnat
alia. et ẽ adhuc admirandi eam⁹ causa
subdit ꝫphe dicit eis nõ videbitis gladiũ rõ
et subdit dñs nñsio aĩ dicat et dixit dom⁹
ad me et ꝓmo quia ad ꝫphetas ꝓpli ꝑtinẽ
tes aĩ dicat ꝓphã ꝫphe vaticinãt rõ. et patz
hic q̃ quitum ad ꝓphm a falsis ꝫphetis re
ceptũ aĩ dicit et populi quibz ꝫphetat erit
ꝙcta mortis et patet hic. Et ecce quia ad
Jeremiam ꝑ ꝓphã orantem aĩ dicit et dicis
ad eos ibi istud. deducat oculi mei lacrimã rõ
q. d. ꝫphete ex q̃ nõ possit ꝑ vob audire nõ
restat mihi nisi lacrimari ecia patet in hac
. Mihi gracie. hic pomẽ ipius Jeremie de

ꝑcauo utra q̄nus·n· dn̄i ecc̄ & q nō cvaudi
ret² qñ ꝑ̄ plūs capmauet² tñ n aliq̄s ꝓcurat
penam differt uel dmmu et lȝc² ſmle·q·
p̄· de dō qu luat andmſſet anathā q̄ pu
er natus de bethſabee mort² tñ ꝓ̄ eḡotāte
ieuabat et oraluit ꝑ eus ſanat̄ ꝑ̄li ꝓ
mmel poſtq̄ cognouit ſaulem ⁊ abiecit a dn̄o
tñ lugebat eā ꝑ̄ p̄· xv· Dicit q̄ Jeremias la
mentando nūq̄ piacns abiecſt iudam et du
pliat² ubium abiciendi ad deſtruendum ab
ictōnis magnitudnē ⁊ eſpāuum⁹ mē ꝑ
auxiliū regis egypti et nō eſt bonū· q̄ ma
gis fuit in nocumentū ut frequēt dn̄i ⁊ ē
cognomin⁹ dn̄ē inpietates mās ⁊ hoc dū
Jemias in ꝑſona ſua et aliox bonox pat̄ ꝑ
pulī confitenciū·ne des nos in ꝓbriū ꝓpter
nomē tuū q̄ inuocatū ⁊ ſup nos ut ꝑdm ē
q̄ dicit q̄tūmō redm dauit in te ſolu ꝙlic
tue·i· templi ubi eſt ꝓpiciatoriū tranq̄ ſedi
le tuū recordare ⁊ tempando ꝛgorē tue inſtac
ne meritū ſacias fedus tuū nobiſtū q̄m mō
te ſyna elegiſti nos in ſpālem ꝙlm et ut
impetret aliq̄ inaīa confitet² tē magnifiā
tiam dicēs·nūq̄ ſt̄ in ſculptilibz q̄nciū quā
pluāt·q·d·nō ſed tu das pluuiā· aut celi
p̄nt dare ymbres·q·d·nullo⁹ ſine te· nōne
tu es dn̄ē deus m̄r·q·d· Hic q̄ē eſpāuum⁹
ſalnatorē in mis tribulatōibz tu cñ feciſti ōia
hec· ſ· celos et ymbres et omā alia q̄ ſt̄ in
celo et in tra.

¶ Capitulū xv·

Dixit dominus· Hic pomt² tuū
ad oñendū p̄cm inde remedi
abile q̄tum ad penā tp̄alem·ſ·
p exclusionem ordīne moyſi et
Samuelis q̄z tñ ordēs fuerūt valde efficā
ces· Et dnuit² in tres ptes q̄· p pomt ꝙll
ꝛplatio 2ª ꝛplationē ratio i· Ve mihi Oſ
pmū dicit². Si ſteterit moyſes et Samuel·q
valde ſt̄ anima mea·tꝛam me·i· ad me dep
tandū ꝑ populo iſto· nō eſt anima mea· i·
uolūtas mea ad p̄candū ei ſ̄ ad ſubdit² eice illos
ꝛē·i· tu Jeima demūcia eis exeundes de tra
ſua et q̄ iſta exactio ſit dura ſubdit² qui ad
mortē ad mortē ꝛē· q̄· in obſidione uerbū a
liqui fuerit mortui inf̄mitate et peſte ali
qui gladio aliqui fame et reliqui in capti
uitatē ducti et uſtatio ſup eos q̄tuor ſpēs
·i· q̄tuor modos aſſumendi eis qui putāt ſe tu
ti dabo eis in furorem vmiſſis rapt⁹ Jn hc
brco hēt² in cōmotionē q̄ vbiq̄ audiebat²
eox deſtructō fiebat in hoīnibz ordū cōmo
tio fuit q̄uſſio que vocat² hic furor ꝓ ma
naſſem qui ē modū uertauit dn̄m ydolatrū
augmētando et ſāguinem mouit effundendo

uu· ꝑ· xvi· quis·n· miſerebit² tui uerbū·q·d·
nullus poſt tanta mala inꝓꝑtrata aut eis
cōmiſerabit² ꝙ te·q·d· quis uſtus magis
letabit² de impletōne diuine uſtitie aut eis
ibit ad rogandū ꝑ pace tua·q·d·nullus
ex q⁹ ordō aaron et ſamuel eſt ꝛeduſa· ¶ Tu
reliquiſti· Hic cōiter pomt² deꝰ ꝛpbtando
vō tñ dicit²· Tu reliquiſti me·ꝛē· et patet hūt
uſꝰ ibi· laborauu rogās· In hc hēt² laboꝛa
uit recepitis· plices pūcōnem differendo tu
am emendationē ⁊ſpectando et ad eundē
ſenſū pomt hūt iſta laborauu rogās·i· labo
rare fecꝙ ꝓlixitas reuocando ꝓbm dulcedo per
depātionē modū· et diſperſam eos uentila
bio uſtitie mee in portis terre ejiciendo eos
ad ducēſas ꝓtes et longinq̄s miſeria et pe
di ꝓbm ꝑ plagella multiplicata eos caſtigādo
et tñ nō ſt̄ emendati multiplicate ſt̄ mihi
uidue martis eox miſeriis ſup arenā maris
ꝙbole ē ad denotandū multitudinē magi
nam uinox miſerox Induxi eis ſup matres
adoleſcentas·i· adoleſcēs accipiēdo ſingulare
ꝑ plurali et hec mater erat ierbm q̄ erat
mat̄ totius terre uſtatorem meridie·i· palā
et manifeſte· miſi ſup ciuitates alias ꝛpē
te timorem audita deſtructōne ierbm· Inſinuat
ē que pepit ſeptem· aliqui libri hūt addūt
filios ſed nō eſt in hc nec in libris ⁊ruſtis ꝑ iſ
tam inſinuatum intelligit² tibi dicem turbui
q̄ iam erat captiuata ꝑ regem Aſſirioꝝ et ꝑ
ſeptem quos pepererat intelligit² ſeptem coꝛ
nationes regū malox qui ibi regnauerūt ut
dicat hic ſta·ꝓa· ſ· Jeroboam et domus ſua
amor· Jheu· Achaiam· Phatee et Ozee· aī do
mibz ſuis· cecidit eis ſol aī adhuc ēt dies
q̄ regnū iſrl fuit captiuatū aī adhuc regi
nū inde ſtabat m̄ ꝓſpitate ſub Ezechia regꝭ
et reſiduos eius·i· illos qui de regno iuda e
rant dicit² eius reſidui q̄ paruꝭ regnum
erat ps eiuſdem ꝙll·s· Jebuſi· m̄ gladiū ca
bo ꝑ caldeos· ¶· Ve mihi· hic cōiter pomt²
Jeime lamētatio et dnuit² in duas q̄· ꝑmo
pomt² Jeime lamentatio 2ª dn̄i conſolatio
ibi dicit dn̄s· Circa ꝑmū dicit Jémias Ve mi
hi mat̄ mea· ꝙ dicit ꝙ ꝑ ꝓcautoēm vnoꝝ ma
chot contra ipm̄ ut dn̄i ⁊ē ꝛē· ſt̄ ſubdit² que
genuiſti me virū rixe· q̄· ipm̄ ꝓſequent² libꝝ
et factis in vniuſa terra·s· illa q̄ nō meli⁹
ꝙualuit et oñor oñdit q̄ nō erat ex culpa ſua
dicens nō fenerauu·i· nō cōmodauu·q·d· mul
ti ciuium de ꝛe tempali cum eis habuu vñ
poſſent me odire et ꝓſequi· oñe maledicit
mihi et hoc erat q̄ coꝛ mala arguebat meritꝭ
·n· odii qui arguit cōmoſos ut dicat ioſyēs ce
aueriti ¶ Dicit dn̄s· hic pomt² dn̄i ꝙſolatio

et sō ꝙ ilje petro ibi tu stas. et tūc dñs rñdit ibi
ꝙ ihc. Cmat ꝑmū dicat in ꝑsōna dñi cōsolās
Jeremiam si nō reliquie tue m bonū. i. ms fiunt
ymus negocij venat ad bonū tuū sp nō ac
cet multū et ē modus loquēdi qui apud ihc
os dicat tribulatus vbi oportet aliquid suppli
et cōdēnō q̄ subdit si nō occīr tibi. i. occīam ī
ꝙē afflictōne Jn ihc̄o hēt si nō fca tibi oc
ꝙē rēt. et ē cadē sīa q̄ dñs pē occīē ꝑ se ul
ꝑ aliū. Hꝛ exponit isas hic. ta. duplicat vnō
de zedechia rege iude qui tempe sue afflictō
nis misit nūcios ad Jēmiam rogans ut ora
ret dñm ꝑ ip̄m et ꝑ plm suū ut hēt mſia ꝙē
tus qui zedechias dicat hic mmica tuldōr
ip̄m obsidenāū vel Jēmie q̄ ip̄m misit mate
remur ut hēt mſia aī tñ q̄ officias regis de
buisset eū defendere Nabuzardā
qui destructa ciuitate et ꝑplō aptuato oc
cit Jēmie tando a munīa et libertate eū
di vel manēdi vbi vellet ut hēt mſia xl⁹ qñ
zedechias sacerdotes et plī ꝑplē mmia Jere
mie erunt in angustia et afflictōne. Nūq fe
dinabit ferrū ferro ab aquilone et cs. ferrū
hic accipit ꝑ rege egypti et iterū ꝑ rege ba
bilonis q̄ vtiq; rex erat fortis et ver ꝑ zede
chia rege qui erat debilior t̄ q⁹ sēsp nūq
rex egypti et zedechias faciunt pacem nō
habuē qui dr ferrū ab aquilone eo q̄ uenit
cont̄ ierlm̄ et ulia pte. q. d. nō pacificabīt
t̄ q̄ sic ꝙplia tua inuenier plā et magis te
ꝑsequent tamq̄ ꝙplctam plm quietū Ru. di
cit q̄ hec t̄ hīa vera nūq conāt ferrū ferro
ab aquilone et cs Frao hymus dubitans ē
q̄ ūtrum ihebruaī hic ponat. s. halera e
quuceū ē et sīgt assēdatōem et confusi
onem ꝑmam sīgnāt sequit̄ inflatio
nū ꝑcōrū vō hā. ta. et sēm eū ꝑ ferrum
p⁹ ponit intelligit rex egypti de armis aue
lio confidebat zedechias ꝑ ferrū fo ponit
rex babilonis et ꝑ eo ip̄e Jēmias qui in
fine huius capli vocat mmus erens et t̄ sup
nūq rex egypti p suā fortitudiem amāt
regem babilonis et te qui ꝙplctabat ꝑ rege
babilonis contra zedechiam et regem egyp
ti. q. d. non ꝑmo acciderit contra iā subdit
quitendo sermonē ad regē iude. Ductores
tuas et ciuitates tuas in captiuōem tales
quales. i. ꝑ michilo zedechias et vna ꝑs
regis egypti misit ut auxiliarēt eū et michil
ei valuit ut hēt mſia alia ubi ꝑtem nāpue
runt calcei in omnibz ꝑtibz tuis. i. ꝑ pedibz tuis
audent tibi hec et in omnibz ciuitatibz tuis si
cut in omnibz ciuitatibz statuisti ydola ut hēt
ē. vi. Jgnis succensus ē in furore meo. i. zelus
vindicte mee. sup nos ardebit. i. vindictam me
am nō cuadetis. ¶ Tu aut. hic ponit cōsō
lijs petras q̄ dicat ē dñs q̄ ſmus suus es
set bonus ip̄m cōsolādo ide petat hymus con
solationis ascalonitorum. dicēs. Tu aut dñe
mmoratam meā supple recordare mei. mecū
te applando et de aduersarijs liberando. noli
ꝑcā tua. i. dm supportando aduersarios
meos vñ in ihc̄o hēt noli in ꝑlongatione
tua susupe me. i. mea petitōne ꝙcludere
in longitudine status quin sustinui ꝑ te opbrii
q. d. cato debes adhibere remediū. inuenie
st sermones tui iucitate plenī et comedi eos
. i. susepi tamq̄ cibū suauē. et festū t̄ mi
hi tuū in gaudiū. s. a principio qñ misisti
me ad arguendū ꝑplm tuum correctionem spe
rabam eo q̄ diuisa ē. us tu aut formata eo
ā amatoribz multis et tñ reuertere ad me
et sic exponit ra. ga. Alii exponit sic et
festū ē michi tē qz materia gaudij de ē hoī
qñ illustrat reuelatōne diuīa et maxime
in inuectiue sua sicut fuit de Jōna ut hēt
ē p⁹ aīe et hinc exponi contrarie hui sequē
ti dicit. qñ inuocatū t nomē tuū sup me.
eo q̄ sū mstituto et vocor ꝙplēta domini et
qz ꝙplē se abstinuerit a vanitatibz mūdi
ut cēt magis apta ad capiendū illuīatio
nes diuinas sed subdit nō fer mconsilio
ludencū et ꝙfanatus sū. m te nō m mūda
na vānitate verumtñ qz ꝙcessu temporis re
uelatū ē Jēmie destructio ciuitatis et tēpli
diffinitē ita q̄ stuit illā ꝙplām de ꝑsō
tinatōne de qua tñ in principio nescierit
verū cēt ꝑdestinatōnis vel tñ omnatōis
qz stat in cognitōe naturali est processus de cog
nitōne mmis deriuata ad magis deriuatum
ut hēt 1⁹ phi. 7ª sic frequēt fit in cognitōe
q̄ ē p reuelatōnem dīnam Jā sequit a fi
ne mamus. i. ꝙtē cognitōnem vindicte tue
future. solus sedebam tamq̄ tristis et me
gñ amaritudine repleti me. reuelando dest
ructōnem ciuitatis et templi diffinitē. sed
subdit qua re factus ē dolor meus ꝑpetuus
. i. absq; consolatōne temporibz meis qz vide
bat q̄ ciuitas et templū nō redificarent
tempe suo. facta ē mihi q̄ mēdicauit aqz et
fidelia dicit aque infideles torrētes qui ad
temp⁹ fluūt aqus que aduenīte siccitate
deficiūt et ꝑ hanc similitudiem insinuat
ꝙpheta q̄ cōsolō tpalis ē deficiebat qñ ea
indigebat sicut aqua torrentis magis esset
nōcia in estate q̄ in hyeme. ¶ Hꝛ hoc h
cōtra ponit dominus rñsio in qua ꝑmittit
ꝙphete stipna consolatio q̄ t̄ sīme apprecia
tū dicat. Si quiereris. s. aliqs de malo ad bonū
ꝑ tuā exhortatōem comitram te. s. ad me

dando tibi etiam consolatione et ante faciem meam stabis · et in alie videndo dare faciem meam · cū angelis et si separauis pciosū a vili · i · pdestinatos a pstis. qi os meū eris · q · dicit in hoc loquis q me qui pdestinatos ab etho ad gratiam voco in tempe ille ei qui loquit p regē dicit os regis · convertent ipi ad te malū dimittendo et te mutando et tuos conitores ad eos · i · ad eos malicia pcedentem · q · d · commus nō debes dimitte pces q hoc q pena tibi debit et multe pte ho odiūt qz ego tecū sum qui sū iuxta infinite · et liberabo te de manu pessimoz · i · sacerdotum et pseudoppharū qui sub spē sanctitatis decipiebant plm et dicebant Jemiam de ppheta falsū et hoc est pessimū sub spē sanctitatis a se malicia vide dicit Jeronim⁹ humilata sit tas duplex est iniquitas · et redimā te de manu fortiū · i · regum et pncipū qui psequebant Jeremiam ad insinuandū sacerdotum et plārū ppharū

¶ Caplm · vm.

Et factū est · hic pone⁹ quintum q̄ qd̄ audit⁹ parū inda memorabile quātum ad evasionem pene · s · mortuos hoīm fuit sine veritate tōne · Et dicit⁹ in duas pres qz p̄⁹ ponit huius mortuos denūciatio 2⁹ ipius cū uel in ib · Et ait amittamus Circa primū dicit dominus Jemie nō accipias uxorem &c et hoc loco dicit doctores q Jemias fuit mortuus virgo qz nō est aliq⁹ mō verisimile q cuiusmodi mulieē fornicarie cū fuit sanctificatus in utero matris ut hab⁹ 8 i⁹ ait et illustratus deno replete a iuuentute usq ad mortem · Sz contra hoc posset obiici qđ subdit⁹ in loco isto et q⁹ videt q alibi accepit uxorem Ad qđ dicendū q argumētū est magis ad oppositū q ad positum qz ait dicit⁹ in loco isto intelligit⁹ tota mira q̄ p nabuch fuit vastata et multo magis excludit⁹ ab eo impacem tria aliena · s · in egypto ubi destendit eū ppha inde fugiendo ut hab⁹ infra eius · ait⁹ nec huic ubi mandatum leuiare seu impaare sed magis tristicie et miserie q culpa populi quā arguebat et p pena sequente quā pudebat dicā patent usq ibi nō miserebitur domui amorei · s · gaudiosi · q · d · nō tantum tempus gaudii sed doloris nec vadit ad plangendū s mortuos tuī qz nō vacabit alicui plangere amicū mortuū qz quantū insultū calcatoz tuī qz p minima angustia meliores conditiois reputabūt mortui q viuētes acti pueri usq ibi · et non se madet In hebreo hic habet lacrimabit vmbris nec caluicū fiet p eis · i · eradicatio seu tonsio capillor tlia et fletum tue in luctu mortuor et nō stringet mr eos lugentu unem · Et comedebant et anima defuncti ad māducandū vel bibendū cū filio eius vel alio ve pximante pson defuncti ad consolatōnem p morte eius et adjuc fit in plumbis tres q hō autē q hic dicit q talia nō fient designat⁹ q nō vacabit aliqui flere mortuos nec flētes consolari vōmbz pdictis. ¶ Et tecū amūciauis hic cōitet pone⁹ dicte mōrtuatre natio Et duplicit⁹ in duas qz primo explicat causā 2dō replicat pena ibi et etiam p̄ma pe patet vsq ibi qz derelinquēt pces vīi nec lugentes dimī cultū et abierūt p⁹ deos alienos p ydolatriam hoc patz ca · xxxij · in admōne nitur consolatus et in libro iudicū q̄ p totum sed et nos pene oīes de tribus qui nō solum colustis ydola qz etiam posuistis in templo dñi ut hab⁹ iij · Esdre vij · qđ nō fecerūt pces vri et in hoc etiam estis obstinati Idō subdit⁹ ecce ego vmusquisq; &c. ¶ Et etiam · hic cōitet replicat pena Et dicit⁹ in duas qz primo ponit⁹ indeor explatio 2⁹ gentiū vocatio ibi dñe fortitudo · Circa p̄m dicit⁹ et etiam vos de tribu ista &c hoc fuit implet⁹ qñ nabuch in babilonia trāstulit plm ut hab⁹ iij · Esdre vij · et seruietis ibi deis alienis · qz multi indeor adjecerūt ydolatrie babilonior qui nō tabuit vobis requiem · q · d · ibi affligem⁹ valde dum fuerint Idō sequit⁹ fore dies veniut dicit dñs et nō dicet vltra &c et p hoc innuit futurum babilonicū fore diuinū egyptiacū qz facet oblivisci seruitutis egyptiace et liberatio de babilone liberationē de egypto motus et maiores depellit immores libro de simpno et vigilia · ecce ego mittam piscatores multos · i · alecos qui capiūt pisciculos rectū tamq; pisces oclusos intra rete · et post mittā eis multos venatores qz ut de decliuias et vnc bellatores et plures alij · de rectū fugerit p viam occultam sed calcet admodū venatore misericordi⁹ eos et reperiēt ut hab⁹ iij · Esdre vltio · et venabūt⁹ eos de omī monte &c · i · de omibz latibul⁹ ubi refugēt · qz oculi mei sup omēs vias eor · i · sup omia mala ope sua ad punendū · et reddam vre mū duplicia iniquitates et peccatū eor · i · pcā cordis et operis pior vel pcā ante deū et qz primū puriam debite amicū valorem eos de babilone · qz contaminauerūt terrā meā · i · dream q erat duo cultui deputata ī one templi qđ erat in ea in mortuam se ydoloz · i · in cadaueribz vel īmolatis ¶ · Domine · hic mi

tercerbnom udor pomit exercio gentiliū ad ſti
dem ſicut ſit m plumbz locus m̄ḡ ỹcrus et q̄ iſ
tud fuit ce magnā dei miſericordie et potencia
ſcd ḡpriā dei potenciā confitet dicens. domine
fortitudo mea m aggressione confidet de magn
na virtute tua et voluntate mea. i. me volente m
ſiſtemedo adiuſa et refugiū meū contra ſimmē
tia picula ad te gentes. i. gentiles venient
ad ap̄los p̄dicationē ab extremis tue q̄ in om
nem tram exiuit ſonus eorū et pe. vnus et di
cent tuam deitatem confitendo vere mendacia
um m cultu ydolar possederūt pres mei ſic ā
dicebāt gētiles niſi p ap̄los paonem de ydol'
q̄s pres eor coluerant ſcd ſubdit. nūq̄ faciet
sibi homo deos. q. d. nō ſed magis cognoſc deus
fiat sibi hominibz ſcd ostendit de populis et ipi nō
ſt deus et subdit m psona dñi ſcio ecce ego os
tendam eis. i. gentilibz ad fidem venientibz
p̄uicem hanc. i. p ap̄los et q̄ ondat subdit
ostendā eis manū meā. i. potenciā m opib
miraculoſis ad confirmationē veritatis p ap̄los
p̄dicate pm q̄s dicit. ergo vltio et illi p̄fecti
p̄dicauerūt vbiq; dominus cooperante et ſermo
nē confirmante ſequentibz ſignis et ſtent q
nomē mi dñs. m. ỹes. yer. nomen dñi tetragra
maton. q̄d e appellatum ſumo oratori gentes
em videntes miracula q̄ nō potuerūt fieri
niſi virtute diuina ſtatim cōfitebunt deitatē
ypi m quo nomē hoc fiebant totū aūt iſtud
ab illo loco ad te gentes exponit ab aliquibz
coīter ad hūc p̄cedentem de malis retributis
de babilone aūt quibz plures gentiles quia
ad iudaiſmū redierūt et vtriq; confitebāt
p̄ces ſuos m ydolatria erraſſe et patet appli
catio litere ad hanc ſinagogā. Capitulum xvij.

Peccatum iude hic ponit quātū
ad ordinem prem̄ ppli mee m
ſanabile q̄ hoc q̄d dicit ſtilpta
ſtilo ferreo m adamante q̄ ſcr
tura e indelebilis et dicit hoc aūpl̄m t
duas ptes q̄ primo ponit ppli inde reprobatio
p Jeremie depatrio ibi ſana me domine. p
ina m duas q̄ primo ponit reprobatio ppli
p̄pe eius ydolatriā p Jo p̄pe primus flām cō
fidenciā ibi hoc dicit. Circa primū dicit prem̄
mda ſcriptum eſt ſtilo ferreo. i. p ſtilū ferreū
m vngue adamātino. i. m lapide adamātino
et modū vngue poluto et p hoc designat
indelebilitatē huius pati et eius manifeſtatio
nē deo exaudienti. i. ſcriptum ſup tabulā cordis eor
et hoc patet q̄ m vngue adamātino ſignificatur
cor ppli inde ſic nominatum p̄pe obſtinatorem
in peccō Jn hebreo dicit m vngue ferreo. et dicit
hebraeus q̄ ferrum e nomen domus eiusdē cui
ſanguis licet vim cauendi et occidendi lapide
et ſecūm hoc vngue nō accepit hinc p̄ponitur
ſcd p virtute illius ſanguinis et ſecūm eos ſic fu
erūt ſtabiti lapides qui ponebant in templo
ſalomonis ut dicit. ii. reg. vi. vbi ſic illud
malleus et ferrum nō ſt audita in domo do
mini cū edificaret et in cornibz altarū eor
q̄ ibi erāt ſculpta nomina ydolor. cū i vocāti
ui fuerūt filii eor ter immantes ydolatriam
puta in omnibz locis ubi pres eor ſacrifica
bāt ydol'. fortitudinē tuam. i. bellatores tu
os et omnes thesauros tuos. i. omnes diuicias
in direptionem dabo ipis caldeis qui direpti
o omnia que pcta in omnibz finibz tuis. q.
nō ſolū in regno ſed in diuinis ornamentis tu
re ingerebat ydolatria ut dicit. ii. reg. xvi. alt'. et
vectigalia tua. i. pcta ab hereditate tua. i.
a te tua culpa. qm̄ ignem ſuccendiſti. i. ornaſ
tem te ppetuo ydolis vſq; metum audebit hoc dicit q̄ntum ad illos qui
in patris ſui loco ſc. et ſic nō tm̄ tempo
lum ſed etiam ppm̄ ſtr. Hoc dicit hic
coīter ponit reprobatio ppli q̄ p
confidenciā in ſuis diuitijs aūt subdit puni
tor hominis. i. q̄m̄ ad malū. et in ſeruabile
ab homine qui tm̄ inter ea que patet i. ſt
vi. non tm̄ a deo ſcd ſequit ecce dominus ſcru
tans cor. i. cogitationes et p̄bans renes. i.
affectiones qui do vnicuiq; in
viam ſuā p̄uiam et diuitijs male acqui
ſitis ſcd ſequit pone fouit. ſ. ova q̄ nō p̄pit

MIA

furut² n· aliena oia et fouet ea ſꝺ pulli
nꝺe nasc audientes vocem ꝙrie matue q̄
tam mouſtra naturali curruꝝ ad eā alienā
dimittētes et tuū ꝓpriū ſe ſtatuc egiſſe m ſtur
to et fotu aliox ouox et ihc ꝓpbola applicat
ad ꝓplm unde qui bona aliena male agꝝio
ꝙuerunt eā ſubdit² ſcat diuitias et nō m iu
dicio· i· nō mō iuſto ſꝺ illiato· m dnm dio di
ex ſuox colmquet eas malis ꝙrauabꝫ ſuis
culpis eā impiis· et m nouiſſimo ſuo dr
m ſipiens· i· tunc ꝓpiet miſpiencia ſuam
aliena bona illiata ſibi aggꝝauando ſꝺ q̄
m ꝓplo illo erant aliqu bonū ut p̄dcm eſt q̄
nō ponebāt ſpem ſuā m bonis tēpalibꝫ ſꝺ
m ſpualibꝫ et etnis ſꝺ ſubdit² q̄ntū ad eos
ꝓtinet ꝙlē alterioꝝ a principio· i· celū empy
reū qꝺ eſt altiſſimū qꝺ dicit² ſōlū ꝙlorie q̄
deus p̄ſidens oīm creature ibi claue uidet² et
laudat² a bīis a principio confirmatōnis ſuox
angelox et directōnis malox n· p̄ hoc con
uenēt² intelligi de templo Salomōis q̄ nō
fuit ſtm a principio tpis ſꝺ q̄ tunc altū em
pyreū fuit factū angelis repletū. locus ſū
ſtructōnis mē q̄ nullus p̄ ingredi miſi ſūs
ſacerdos iſt² ſimple ē iſte locus ꝙlē et dar
pt² hic iſt² ꝓ bonis de ꝓplo iſt² et iſte locus
fuit ꝓmiſſus Abrahe et ſemini eius ꝙtm xvi·
ut plenius dm fuit ibidem et q̄ hoc ꝓ op
pōitum ꝙluit ieremias tāpnatoēm ma
lox dicens· dne oīs qui te dilīgūt ꝓ ydo
latriam et alia ꝙua mala confudent² q̄ cō
fuſibiliē puient² et modis confuſionis ſi
ue punitionis ſubdit² recedentes a te in tar
tarū· qui derelīqūt venam aq̄rum viuentiū
dnm a q̄ fluūt oīa ḡtie que dicit² aque
uiue eo q̄ deducūt ad iuſtā cām ſolis· et
qui bibit ex aqua q̄ ego dabo ei fiet in eo fōs
aque ſalientis in iuſtā cām. Sana me
hic cōtex ponit² ipius Jerē ꝓphete et ſo
dm vīſio ibi hoc dicit dns· Circa ꝑmū dicit
Jēmias· Sana me dne ab īnq̄tato culpe et
ſtmalox· q· d· de hac infirmitate nō poſſū ſa
nari niſi p te· licet· n· fuit iuſta tua nō fuit
īmune ab oī culpa ſalē venali· ſaluū
me fac ab inſidiantibꝫ michi undiq· et ſal
uus ero q̄ michi ꝑdita te· q̄ laus mea
a tu es· ſ· obiectiue et finaliē· cōe ipi dicūt
ad me derīſue· ubi ē ſibi dm· i· pena ꝓp
tinatis quā in nōie dei temerarie nobis
venit· q· d· ctr ſimq̄ ei nō venit q̄ tu es
falſus ꝓpheta· et ego nē ſū turbatus cū tuū
rōnem ſubitente ꝙtē dra cor te paſtorem
ſequēs mandata tua exequēdo et diem hois
· i· uitam aīalem et delicioſā· nō deſideraui
tu ſcis q̄ ſecreta cordis cognoſcis· qꝺ ex oſſi
ē de labris meis ꝓdiit recto· veni in con
ſpectu tuo fiat hoc q̄ fert de mandato tuo· tu nō
ſis mihi formidini· i· pena quā ſup ꝓphm indu
cē diſpoſuiſti nō veniat ſup me· ſꝺ ſubdit²
ſpes mea tu es in die afflictōnis fiunt ꝑ calde
os quā ego ſpero euadere ſꝺ ſup malos vēt
et ſꝺ ſubdit² confundātur² ꝛc· i· confundēt² ita q̄
nō loquit² optative ſꝺ magis denūciatiē de
malo futuro· ꝑ eaā dra q̄ loquit² optatiē
nō ſciens ꝓphē pena ſꝺ ꝙbusdam diuinā mi
ſericordiam ſim· ꝓ ps lvii· letabit² iuſtus cū vidit
vindictam· et duplia contrice· ſ· mortis et cup
timitatis q̄ aliqui fuerūt miſerere et aliq̄
capitalia· contere eos· i· contēs optando di
nam iuſticiā ut dicit eſt· Hec dicat dns
hic pomit² dni vīſio et mq̄ precipit ſēme
q̄ timore hominū nō dimittat mala arguē
et ſpāliter de ſabbi violatōe et ihc ꝑcipiendo
aſſeruit et patet liē vſq; ibi· et omē opus
ne faciatis qꝺ intelligit de ope ſeculi ſeu
corpali impediente reuerentiā ſabbi cū opi
cōpalia q̄ nō poterāt bono mō differri nec
anticipari ſicut aīalia adiq̄e et ſubdit² eos ꝑbr
et m ſpualibꝫ remediū adhibē qui preualet
erit in mora ſicut bouē lapſū in foueā inde
leuare et ſimilia ſim qꝺ dicat ſaluator luc
xiv· et xvi· et hoc mō machabei pugnauerūt
contra ꝙuadentes eos die ſabbi ꝑ machi· ii· ca
tā patent in liā vſq; ibi ſuadendā ignem i
portis eius hoc fuit impletū qū nabuzar
dan magister domū dni et domū regis et
domos ieruſalē p cauſā· ui· ix· ulti· et non
extinguet² ſ· p humanū officiū ſꝺ tm ꝑ
materie obuſtibilis deſtm calidi ei qui eā ac
cenderāt nō extinxerāt nec ꝑplus inde q̄ ꝑti
erat mortuus ꝑtim captiuatus.

Capitulū· xvii·

Scribū qꝺ factū eſt· Hic ponit² ſcē
tus modus oīdi pacē inde me
diabile ꝑ ſimilitudinē figuli
us diſſipatū reformātis eo q̄
luteū nō reſiſtebat et ſꝺ ꝙplūs inde m patō
obſtinatū reſiſtebat diuine gre ꝙē qꝺ iuſto
dei iudicio ꝓmiſſus ē penē· Et ſcdm hoc ꝑ
ſens capli m duas ꝑtes diuidit² q̄ ꝑ ponit
natio dei benigna ꝑ obſtinatō ꝙplī malig
na ibi· quo deſcendit· Circa ꝑmū exemplū
de luto et figulo ponit² cū dicit² ſurge et deſ
cende in domū figuli rē et ꝑtet liē ſꝺ ad
ꝓpositum applicat² cū dicit² nūq̄ ſicut figulꝰ
iſte nō potero facē domus iſt² vob q̄ placu
erit michi· q· d· Sic tū et ꝑte mee ē diſſi
militudo q̄ luteū nō ſit² aliq; vī poſſit ſe
ſibimet² a figuli ordinatōe ꝑ ipō ſit liber
arbitriū ꝑ qꝺ ꝑ deliniare a dīna lege ꝑ pec
catū· vimpeñ hoc mō exiens de ordinatione

· e m ipio qui a doctoribꝫ
ee ſub tertia dicit².

er ꝓte vna remadit in cam er ꝓte alta ſed ī
ordine duūt iuſtas pſidentis dr̄ois culpe
vinpñ qz deus ſemp patus eſt miſcr̄i er q
ꝺ pemtēt Jō ſubdit repente loq̄r adūſ
ſus penam ⁊c gmnādo ei penā ꝓ culpā
ſuam. ſi pmām egit pēnā illa. a pcis ſuis
vē penitendo. agam et ego pmām nō infer
to penam gmnatā et id inducit ꝓphā inde
ad pmām ꝑ Jēmiam dicēs. mūt eſ ⁊c eae ego
fingo. i. infere diſpono dicā tñ fingo ꝑ ſcī
do palolam de figulo ont uos malū. ſ. pe
ne uob infēndo veritat ꝑmiſſiōis mala ve
lmquēdo. et dmgite vias vr̄as in bonas ⁊c
to et ſtudia vr̄a de talibz meditando et ſup
plendū ē et ego penam gmnatā retractabo
Cuta pdicta ſtiendū q pemtēa in deo nō
ẏt locū ita q velut aliq̄ et poſtea nolit illd
qz voluīas eius ē ſimutabil ſed ſicut noſtre
mtellalis īmatialiē mtelligit matialia ita
voluīas diuā īmutabiliē vult mutabilia
Poenā tñ q gmnatōes penar et gmiſſiones
bonor alīs denūcant ꝙuis ſē in diſpoſitōne
mentis diuine et ſic veīunt in effūm īmuta
bilit et hoc modo dicit Samuel de eccōne
Paulis ꝓ Ir. vv. porro triūphator in iſrl
nō pcat et pemtidine nō ſpārēt. negz em
hō eſt qui agat pmām Alīs vē denūcant
et omnim quit ſē in cauſis ſcīs videlicet
in hoīm meritis vel demeritis quit q ſcīm
legem dinam meruerūt pmīr uel pmari
et talia nō ſp eueīunt ſicut ſē mūtata eo
q cauſe ſē mutabiles pūt. n. hoīnes mūtr
de malo in bonū et ego et ſic dicit Jone. ui. et
adhuc xl. dies et nīnue ſubuert ꝓ et ī demeru
erunt pcām nīnue ſēd qz nīnuite egerūt pe
mētiā ſbūſio nō fiunt ſubſecuta ut dicit ibi
ꝓ ego ꝑ dicit hoc et in alijs locis ſacre ſcripture de
nīm pemtē eo q ad modū hoīnis pemtētis
ſe habet mgītū nō fiat qđ pdixit fiat hō pe
nitens de hoc qđ ꝓpoſuit illud nō fiat volū
tas tñ hoīnis in hoc mutat nō vō dīna.
Quu dicenū. Hic cōtra ponit iudeos obſti
natos mala et pmo cōtē dñm ⁊ho cōtē ei
mūrū ibi. et dicenū. Contra pmū dicit qui
dicenū. ſ. iudei in malo obſtinati deſtruim
. ſ. de ꝛa ameno et eius ꝓmiſſionibz ꝑ hoc
. n. reuocabāt ad ītīanum ieneduū ut dñm
et cap pcedenā poſt coptationes mās ibm
abſq fructu et remediū ſed admiratē ſagt
mīoritate tentes. i. gētiles legē a dō nō īmitez
quos audiūt talia horribilia a gentilibz fieri
ā fieri minīs retinendo et ostimando vngo
iſrl. i. ydūs iuda. q. d. mē gentiles nō mūt
ent talia q fiunt hīt ē ut cap. quelz alia gēs
voluit ꝓ deo illud qđ pmo recepit et nō mutat
ut ydūs aut iſrl ſtinuet mutare et in pēo
la multa et admiratō hūus ſubdit mīq
de petra agri deſtuet me libam in monte li
bm teſtendūt mites ut dicit aliqui ceps
ſiccis in tanta habundāa q et cū reſolu
tione gmnabit riuus deſcendēs ad agros
petroſos aut ancilli pūt aque erūpentes de
fontibz habundantibz ꝓ iſtis ſiluidnes ar
guit malicia iudeor qz ꝙuis aque riuales
et fontales cognitōnem nō ſcīant tñ curſu
ſuū debitū tenēt Judei aūt ad ymaginē dei
facti et lege diuā dirā a deo totaliē retracte
dicunt ꝓ volūtā Jō ſequit. qz oblitus eſt
mea ꝓlis mens dimittēdo cultū meū. fruſt
libantes vel impotētibz ad eos admiādū
et impīgentes in vus ſuis cadendo de pcis
in pria. in ſemitis ſcāli. i. in volatibz q̄b
ſcāli tui cīrca mficiū in itinere nō turpe via
em regia dicit tūta et illa eſt ꝓ decalogū ꝓ
cepta quā iudei dimſcāt et ꝓ aliam incē
dūt In ſelio aūt ſic ſcīt. niq̄ delinquet de
petra agri mee libam qđ ſic exponit niq̄
delinquet hō ſiccus nīe de libano. i. aqua
frigida ad modū mus fluentē de libano
et cōtez de pria agri. i. de agro petroſo q
in ma aq̄ aluos curreūt ſolēt et lapidi
. q. d. nō delinquet ymo eā magno deſiderio
acquiat eam ad potandū aut aquis pūt de
ſcāli. e. ab hoīe ſiccante aque erūpentes de
libano frigide et defluentes. q. d. nō et ſē
cedent aque q ymo deſignāt ſub nomīe mi
us aū dicit. me libam de monte. n. libam
fluūt aque habūdantes et exponit de quib
dicit tantum. uy. fons ortor puteus aq̄
viuentū q̄ fluūt impetu de libano Eſt ꝙ
ſenſ hūi hoīe q hō ſiccus nō dimittet aq̄s
iſtas voluīate ꝓpria et ſi aliquis velit eas
ab eo auferre reſiſtat qntū pt violenta et
ꝓ hoc deſignat malicia pili iude qui volū
tate reliquent dñm qui ē vena aq̄r viuē
tiū et dñm ē capt pcām Jō ſubdit qz oblitus
ē mei ꝓlis mens. et exponit ut ꝓmo vſq
ibi. ut fiat tua eor in deſolatōnem ubi poit
pena ſequēs malicia pcām ꝓpter quā terra
iude fiunt ꝓ caldeos vaſtata et in ſibilū. i. i
derīſionē. omīs qui pterierit ꝓ eam obſtu
peſact et tanta deſtructōne et mouebit caput
ſuū notando q hoc contigit ꝓpter magnā ma
liciam ſuorum Jō ſubdit ſicut ventus vrē
qui diſperget et oſſumit. uelut et nō faciem
inimici eos. i. nō inimbo eos ſicut hō ventus
uelit illi aut nō vult pſtare auxiliū.
Et dicenū. Hic cōtra ponit obſtinatō in
dūm contra dominū mīdicit et dicit in duob
q ꝑ ponit hoc obſtinatō et ⁊ho Jēme dep̄

anno ibi attende dñe. ℂ Vna ꝑmū faciendū q̄ dō
m filius ifil' instituit sacerdū ut lxx. exo. xxxv. et
hoc ad colendū dñm et docendū ꝓplm de lege
dñi q̄ illē instituit lxx. viros de seniorib; isl'
qui cū moyse sustinerēt onus regimis ꝓpl'.
Nū. xi. et tūc vsq; ad destructiōē aurtatis
et templi fuerūt sic statuti lxx. viri qui cū re
ge et sēmo sacerdote detrahant causas arduas
illā ꝑmisit ꝓphās duos ꝓphas ꝑ successionem
temporis et qua ista ratiā a deo fuerūt insti
tuti credendū aliqui et maxīe illi de Anathot
q̄ sūt duxerūt vxes q̄ vba Jēme contrariū as
serentes contēpnebāt et cū ꝑsequebāt et ꝑ
ē q̄ dicat et dixerūt. adimuē confendo ve
nte et cognitem contra Jēmiā cognitores. i.
vias quemētes ad eū audiendū tāmq; ꝓphe
tam falsū. cui cū subdit nō enī ꝑibit lex a
sacerdote qui posset de ea plm docē neq; cōsiliū
a sapiente. i. a sipientib; ponendo singulas
ꝑ plurali siant exo. viii. venit mussa ḡnsliā
. i. multitudo mustax et dicit hic senes lxx
senes ꝑdicti. nec sermo a ꝓphā q̄ dñs insti
tuit ista et ista male arguebāt q̄ stant deus
dat būficia ꝑsecutantib; in bono ita data sli
tralit obstinatis in malo penaam cū lm
hia accusando eū ut ꝓphetam falsū et sic mo
nat et nō attendamus ad vanissa sermones
eius hoc tūc est transposita et sic ē ostruendū.
et ad sermones eius nō attendam ut sic ne
gando sequat signū vanissale q̄ stant suo cō
tio equipollē q̄ oīno nō et nulli equipollēt
et sic est sens ad nullos sermones eius attendi
mus cū sint fruoli et nullius momēti. ℂ At
tende domine. hic cōtra ponit deprauo Jē
me dicentis Attende dñe ad me. libenter
de meis inimicis et audi voce aduersarioz me
oz. ad eam punendū. mihi reddit. s. michi q̄
bono malū. q. d. sic q̄ fecerūt fouea aie
mee querētes eam eruē de corpe malicose
recordare rei q̄ laborauerim ꝑ bono eoz. ꝑ
tra da filios eoz in famem rei. q̄ dupliciter
ponit vno. denūciatiue tm hic da. i. dab
aliomō deprauo nō faciendo ꝓpli penam
sed magis dinam ministrā sicut dñs est cap.
precedit. audiat clamor de domib; eoz. fiū
le ibidem fame et gladio morientes adducas
eis sup eos latronem. i. nabuch cui suo exercitu
ipm deprantem occidentem et captiuātem
cōtra putent vsq; ibi. ne placeas iniquitati
eoz. i. nō dimittas tm deleans culpe sine de
tore iustitie in tempe furoris tui. i. vindicte
a te ꝓfecte abutere eis. ℂ Contra q̄ faciendū
q̄ abusū ꝓprie est vti aliqua re ad aliud
q̄ sit ordinata. natura vō humana eo q̄ ē ad
imaginē dei facta et ad gloriā ordinata ꝑ
tui tm ordinatis et longinq; que dissonāt deq̄
pinq; ꝑ grām et ad penā dissonāt ꝑ culpā
et sic in dampnatoē hoīm malor si considet
natura tm est abusus in hoc q̄ applicat na
tura ad penā q̄ erat ordinata ad gloriā si
tm consideret natura dstinatē in malo dis
ponita nō ē abusus sed debita vsus iustitie.
Faciendū tm q̄ in hebreo sic legit In tempe fu
roris tui fac eis. s. q̄ debet fieri ꝑm ordinē
diuine iustitie et sic ē tota plana ℂ Cap. xiv.
Et dixit dominus. hic ponit
septimū ad oīendū irremediabile ꝓpli ꝓtm. s. ꝑ fractionem
lagene tūc cum fractura est
irreparabilis. Et dixerit in duas ptes q̄ ꝑmo
ponit domini ꝓceptū Ipo oīdit adimple
tū ibi venit aut. sūa ꝓme ꝓtes patz i tota
exceptis aliquibz que exponit. et de seniori
bz ꝓpli et de seniorib; sacerdotū. q̄ ista ꝑ artis
tenebant ibi deu trape et ad hoc ꝓphā mōu
it porte sacrilis Ipo nōiabat q̄ manebāt
ibi sigula facientes vasa sacrilia ut dicāt ali
qui sa. sa. dicat q̄ ex mutatē ꝓpe portā illā
quebāt fragmēta vasoz sacrilū qui q̄
nōiabat et alienū fecerūt locū istū. s. a
me cui causa subdit et libauerūt deis alienis
idem et locus nō queit cultui demonū et ydo
lis et cultui diuino Dicat nō idem lectus ma
nito et adultēo. et reges iuda repleuerūt lo
cū istū sanguine innocentū q̄ patz de ma
nasse rege. iiij. ꝑ. xxi. et de ioab qui misit
aut zachariam in templo so palmā. xxiiij.
ad comburendū filios suos ignē t holocaus
tū baalim. dicentes se in hoc imitari abrahā
sed hoc ē falsū q̄ dñs ꝓhibuit mēfectōnem
innocētū vñ et abrahe volenti ꝓfacr immo
lare dñi fuit ne extendas manū tuā sup puer
rō gen. xxij. illud enī ꝓceptū fuit tantum
abrahe ad declaratōē sue obedie tm Ideo i
bidem subdit nūc cognoui q. timeas dñm
rō. i. cognosce fca. sed vallis occisionis ab occi
sione iudeoz ibi futura. et dissipabo consiliū
iude q̄ rebellauit regi babilonis cōt consi
liū Jeremie. et ponā ciuitatē hanc in stupo
rem et sibilum cupit sicut capi ꝑdemi et
abalo ceteros carnib; filioz suoz q̄ pualuit in
me fames in recliū obsessā a caldeis. iij. ꝑ
ble et contēt lactumulam in oculis vnoz
ut oīdat sensibili signo q̄ oīdista vbi et po
nam ciuitatem istam sicut tophet. s. absq;
domib; et habitatoribus in qz domatibz. i. ter
tijs sacrificauerūt omi militie celi erāt aut
tecta domoz plana et ibi ostruerūt homies
altaria ad sacrificādū militie celi. i. solī et
lune et ceteris planetis in astris eoz. ℂ Vnde

autem. Hec oñdit mandatum dñm adimpletū
p hoc q Jeremias expleto manduto dñm in
tophet venit inde ad atriū templi dñm ad
pphetandū illis qđ in tophet pphauerat ut qđ
dicent coram pauis retinuerit coā multis
in atrio templi dñm ubi orabat pplus
ad adorandū et ibat legis audiendū et pau
lū ex dictis.

¶ Capl'm. xx.

Et audiuit phasur filius Jeremias rep
hendit pphā malicā hec cōtra ex
ho patet. Iuuenā qz stulte dicat iohēs
os aureum oduī mīrit qui arguit
et arrimosus et duxit in duas ptes qz
p̄mo patet. Iuuenam a pontifice ho a mil
titudine tis. xxvi. p̄ma in duas qz p̄mo
patet. Iniuria ho reflumit pphiam cap. xvi.
p̄ma adhuc in duas qz p̄mo Jémas inu
nam patet. ho de hoc tonsurat. ibi. et duxit
p̄ma adhuc in duas qz p̄mo insert Jéme
iuria ho dedanat eius ostensa ibi eiqz
Cōtra p̄mū dicat. et audiuit phasur filius
ymer pn
ceps in domo dñm. i. primus sacdos siue
pontifex Jémiam pphantem sermones istos
de destructōne ciuitatis et templi cui contra
rium iste phasur et alii sacdotes asserebāt et p
uasit phasur Jémiam actu loquentē in noie
dñm ex quo grauior fuit iniuria et inse
cit in nervū. i. in carcerem ne posset exire ad p
phetandum qđ erat in porta benamī sup
ra. erat n. duplex porta sic nōlata seo vna
erat in loco superiori in q̄ erat carcer ille in
domo dñm. i. in sua terra ad templū p̄tinē
dā. ¶. Cūqz illuxisset. hic cōtra ostenditur
Jéme constantia qz timore tacere nō dimisit
arguere maliciā pontificis et erā eius pāā
qz prudens et incauenter tacuit libenter
aut pontificē constanter arguit ut ondit se lo
qui nō ex impetu passionis sed ex instinctu
dñe reuelationis. nō phasur vocauit dñs
nomē tuū. phasur enī in hebreo sonat os
ingredies vel os ingrū et p os intelligit
auctas sapiendi rōne pontificatus et p mg
dinem illius patris abusus est sic sensus non
phasur vocauit dñs nomē tuū. i. ex ordi
natione cito prudenter p̄tate qua abutens sed
pauorem in hec hēt sed magnum et sic ē q̄dā
alluso ad aliud nomen in sono sign̄t tamē
magnum pauorem seu pauidū in q̄ designat
q nō plum ppe sed ossis erā eius amici cēnit
cardendi uel captiuādi p̄ quē Jémias expo
nēs et quatz hīt vsqz ibi. quibz pphasta me
tacuit. s. q. cautas nō sit tradendā in manibz

raldeor. ¶ Deduxisti. hic cōtra Jémias q
illata iniuria qrit et primo increpando se
monem ad deū ho ad orā suū. ibi quale
dicta p̄ma adhuc in duas qz primo ponit
Jéme gratulatio ho eius confiatio. ibi dns
autem. Circa primū dicat deduxisti me dne
Circa qđ sciendū q cū deus sit veritas pe
ccātum nō p̄t aliquē seducē vel flē sm ui
tatem ß tñ sm estimationem plām et ideo
licet hīt p̄t duplicē expom vnos. ut sit ver
bum Jéme expimentis horribilem sensua
litatis respectu pstantis q̄ misereatur in ho
bis et factis licet illam pstantionem accep
taret sm deliberationem rōnis qua accepta
bat penam tpālem p dnō sustinere sicut
xp̄s dicebat luce. xxiis. patet sumus cōfessi
a me alicuem istū indicatis sensualitatis
horribilem et p hoc oñdens se verū horrē
natūā sensitiuā hūitem tñ sm rōnem
deliberatiuam acceptabat passionē talem
p̄ subdebat vniptū nō mea voluntas fiat
sed tua. et sic loquit Jémias dicens deduxi
isti me dnē et seductus sū. i. p hoc q misisti
me ad pphandum manet tñ malū q sm
ptem sensitiuā horret ß modū. Alioms p̄t
expom ut sit verbum Jéme expimentis illud
qđ de sepō dicebāt sacdotes et falsi pphete
qui reputabāt eū pphetam stulti et sic ē sus
si sū seductus ut dicūt sacdotes et pseudo pphete
sū seductus a te qđ tū est impossibile
aliq̄ et qđ ondit alis hīt est vicius vitiq
ps est falsa sicut ista si ho volat ho habet a
las. fortior me fuisti qz me horrentē pphetie
qđ malū immēs pfecte me seasit nō p vo
lentatē q libō arbitrio nō p̄t mereri sed p m
clinationem q̄ erat ad voluntatem dñam qui
tū. ex regis in manu domini q̄cūqz voluit
mutabit illud factus sū in derisū toto die
. i. grime oñis subsannāt me est aut sub
sannatio quedā p̄alis derisio sic nōlata a
naso rugato. qz iam olim loquor vastitātē
mētatem pplī et vastitatem clamito. i. des
tructionem terre pter patā sequentē qđ hoc
ei debebāt Jémiam tamq̄ falsū pphetam
qz diu ante ista p̄dixerat et nō euenerat
et factus ē p me domino mihi in opprobrium
q. d. nō dixi ista de capite meo sed de p̄cep
to dñi. et dixi. i. cogitaui sm impulsum
sensualitatis. nō recordabor ei. i. nō pphe
bo amplius et factus ē. s. sermo dñi in cor
de meo qui ignis estuans qui nō p̄t retineri
quin erumpat et defecta a pposito q̄ tacē pp
sueram. ferre nō sustinēs. s. impulsu tm
ad pphandum dñm qui exequens q̄ius viderem

nde ꝓfcatonem n̄ ſmmentem ſꝺ ſubeat au
diui·n· atrumelias m vbis et tiorem m fra
ꝓſequmū et ꝓſequam̄ vbi enmt adiſanoꝛ
Jeremie mutio ſe exhortanaū ad eus ꝓfcu
tonem ab omnbꝫ iuꝛes qu eant ꝓatia
mea ꝛc̄ et hꝰ erat ꝯuſſmū q mlla peſtis
ꝯnoꝛ ad nocendū q̄ familiaꝛis mmmaꝫ·
et cuſtodietes latꝰ meuꝫ·i· mdi mſdian
tes ex omī latexꝛ ad me ſubintendū ꝓ ilꝛa
dꝛeptoꝛa ſꝺ ſubdit ſi quꝰ deꝛipiat·i· ad
mam̄ ſmam̄ ꝓtahat ut dicat ru·pa· et
ꝓnalcam adiſus eum ita q ꝺem mm
applet et ſnū replet. et oſequam vltionē
ex eo ꝓ eus mortem q ſi ꝓmam ꝓnam ſu
am retracaſſet dicendo ꝯtꝛiſtꝛ repntaꝛet
gnetus de flictate ꝓnie et ſic mſſet ſm
legem. ℣ Dominꝰ aut. hic ꝯtexꝛ ꝓit
Jeremie conſolato q̄ ſenaebat dmī adiuto
ꝛiū ſibi aſſiſtens ſꝺ dicat duꝫ autē mecū ē
ic et putet hñ vſq; ibi· q nō mtellexeꝛit
applꝛiū ſempitnū·i· pena ielzene q etna
eſt ꝓ oculis nō habuenūt· et tu dnē ex
tuit·i· angelox ꝙbatoꝛ uſta·i· eus ꝙſbi
toꝛ qu uides renes et coꝛ·i· coꝛpus et auꝛ
vel affectōes et cogitatōes· videam ꝙs
vltionē tuā ex eis· hꝰ enī dicat nō ſtaens
penā ſꝺ dei uſtꝛam· tibi·n· reuelauꝫ cau
ſam meā· nō tibi aliq̄ manifeſtādo qꝺ ig
nꝛaues q hꝰ ē mpoſſibile ſꝺ auerſū a te
poſtulādo et q mtelleeit ſe ceaudtū ido
mutat alios ad laudan dū tuā ſcāt· d· can
tate dnō ꝛc̄. ℣. maledicta hic Jemas q
nulat ilbum dꝛigēs ad oꝛtum ſuū et ꝓ
ad tempus ſm ortus·d· maledicta dies ꝛc̄
nō ſit mpatatis et deſtnatis iba ſꝺm hꝰ
exꝓmt hoꝛoꝛem ſenſualitatis reſpati ma
li mmnētis qꝺ tñ inꝺ pnaent tolenabat
ſtaut ſtās Job exemplaꝛ patie dicit ꝓcat
dies m qua ꝛc̄ et ē ſenſꝰ maledicta dies ꝛc̄
·i· ſi ſeqꝛer ſenſualitatis mee hoꝛoꝛē tpꝰ
natitatis mee maledicem ſicut cta aliq
ſe mſcauit ꝓ hoꝛoꝛe mali pnas vel mmē
tas ꝓē cta hec hta exponꝰ ut ſit ibū Jere
me reatantis iba adiſanoꝛ ſuoꝛ natta
te Jeremie maledicenaū hꝰ dꝛigit iba
ad ꝓncipū ſm oꝛtus·ſ· ad ꝓem et ad
mem̄. d· maledictus vꝛ ꝛc̄ exponat
duplicat ſicut hñ ꝓcedens vno referendo
ad ſenſualitatem alio ad adiſanos Jeme
ſit homo ille ut ſit ciuitates·g· Sodoma et
Gomoꝛꝛa et alie de quibꝫ ibi yen̄·viu·et
nō penituit eū q illas nō repuit et ſic
ad modū penitētis nō ſe habuit audiat da
moꝛem mane ꝛc̄·i· gemie audiat tiꝛorem
fremitꝰ belli et adiſanoꝛ· qui me nō mſ
ſcat a vulua·i· q me nō miſcat an̄ nati
tatem· et vulua eius conceptus ſempitn
ita q mihi ꝓcediſſem ad oꝛtum ecta patet
et illa q dicit hic ex pte mis pit expō
dupli ſicut ꝓdicta ex pte pis aliqui aut
exponit vba ꝓdicti Jeremie tamq; dicta
ab eo ex ſubita mentis tmbatōne ſaꝛpſit
tñ ea ex deliberatōne ut nō de vema deſpe
mnuis ſi aliq̄ ex mentis tmbatōe vba ꝯ
debita ꝓſeuimis Alij nō dicāt q Jemas
hic loquit in ꝓſona ꝓpli in deſtructōne et
tatis ſit affligendi q maledicet natitati
ſue et conceptui ſꝺ due exponēs ꝓme nde
t magis ꝛonabiles et magis oſone alios
locus ſmilibꝫ ſtare ſcripture. ¶ Cap̄m. xvi.

TRibum ꝛc̄ hic Jemias peſtilla
tam et ſuuam reſumit ſuā ꝙ
plam et duudit in duas p
tes q ꝓmo reſūit ꝙplam ſuā
ſꝺo q̄tat ad ꝓtem oīdit implenda cap̄. xvii.
ꝓma ad hic duudit in duas q ꝓme ꝙplat
contra hītatoꝛes ierlm gnaliꝛ ſꝺo contra
maiaes ſpāliꝛ cap̄. xvii. ꝓma in duas q
ꝓmo ponit ſedechie regis petnō. ſꝺo Jere
mie rñſio ibi et duit ſ. contra ꝓmū dicat
vbū ꝛc̄ qñ miſit ad eū rex Sedechias· et hꝰ
patet q hꝰ iſte nō ꝓcedit ſm ordmē tē
pis q ſequta capo et plurbꝫ alios ſatuit
pluꝛa que anq̄ regnauet ſedechias fuerāt
facta ut videbit in ſm· faſſur filiū helchie
et hꝰ patet q iſte ē alius ab illo faſſur q
pomit aliꝰ ꝓcedens q ille dicit filius em
mer· mirogra ꝓ nob̄ omī in obſidiōe et
angustia poſit reuerenūt ad Jemiam aut
ante q tempſtuit ꝙplam ſicut dñs ꝓmiſerat
ſibi ē·vō· quitens hꝰ ad ꝛc̄. ℣. Et dixit
hic pomt Jeme rñſio et duudit in duas
ꝓtes q ꝓmo denūciat futuꝛa ctāmt ꝺo
dat conſiliū ibi et ad ꝓpm̄ Cta ꝓmū di
cat· Ecce ego conuertam vasa belli·i· inſtru
mēta bellica q nō loquēdi hebraice in
ſtrumēta cuuſlibꝫ artis dicit eius vaſa
et dicat conuertam·ſ· in nocumentū veſtrū
ex hꝰ ei q inde reſtatenūt q̄tū potuenūt
calidi fuerūt eis magis dun et ideo ſigꝛa
ꝓ hꝰ qꝺ ſequit et congregabo·ſ· inſtrumē
ta bellica in medio ciuitatis hui·i· in no
cumētū eius nō dicto· et debellabo uos ex
q̄ patet q nabuc nō debellauit undos ſi
tute ꝙꝛia ſꝺ omina q in hoc erat inſtꝛu
mētum dei ſicut Nebuſa ꝛc̄ Ymoꝛ dicit
ſancto lupo turonēſi ſe ex flagellū dei ecta
patet vſq; ibi· et poſt hoc aut dominꝰ dixo Se

dchiam · qz rupta ciuitate fugit cū vnis bel latoribz sed captus fuit a caldeis eū mseq̄ tibz et ad regem babilonis adductus qui m cō spāi cuis misereat filios eius et nobiles et post lyer evocalatā duxit m babilonē capti uit · my · p · ule · et ul⁹ paliū · vle · Jdō m fine concludit · et nō flectet · neq; pact neq; mse rebit · ℣ · Et ad ꝑlm · Hic cōtra Jémiaē dat consiliū et p⁹ oībz gnialit dicens · qui hī tuuit m vbe hac gemando rebellionē cōt regem babilonis morietᵃ fame et pe ste qz aliqu fuerit ocisi et aliqu fame cō sumpti et aliqu corruptē aere mortu · q; aūt egressꝰ fuit de ciuitate volūtarie et cīs fugit ad caldeos sē eis reddendo viuet qz re tinent eā salua iuta · et erit ei amma sua q; spoliū · q · d · sufficiat ei uitā suā salua re cētā patet vsq; ibi et domui regie zc ubi dat consiliū domui regie ꝑsalit · d · Judicate mane iudiciū · i · eyequumī qd iustū est nō offendo ꝓpt fauorem l' potenciā ꝓtis iniste Jdō subdit · et erue te u oꝑssū zc ꝑ malicā studioz vōz pertabat · n · qz cta sua eue go ad te · e · destruendum hītatricem vallis solide atq; campestris · i · ad te gentē indu tam que hītas m iezlm q̄ dicat hic vallis solida et campestris qz ꝓtm erat sita i val le et ꝓtm in monte et erat clausa tribus muris qui dicatis que ꝓtegeret vos confi tes de fortitudine vnā et pluralitate murō sed qz hoc michi valet cōtra dnm Jdō subdit et iustabo vos · s · ad malū vrm iuxta fructū · i · opus studioz vōz qz studiosē et sagaciter ꝓtē est malū · et succendam ignē in saltu eius · i · in domo saltus libam quā edificauit salomō ad reponendū arma et que cūq; ꝑ aosa et deuorabit oīa in circuitu eius qz nabuzardan mittendo dnī regis et dnī domui et domos iezlm · uu · ꝑ · ulā · ℣ · Capl'm · xxv ·

Hec dicit dñs · Hic Jémias ꝓphat contra maiores sūi⁹ et ꝓmo q̄ reges Jro contra pseudo ꝓphas et sacerdotes ca⁹ xxiij · ꝓma adhi in duab qz ꝓmo ꝓphat contra domui regiā in gniali Jro contra alios reges in speciali ibi · nolite flere ℣ Contra ꝓmū dicat de man dato domui Juda ibi nō soluī auue corpis sed cātī mentis et cū effectū opis re iuda zc · q · dicat sicut tu es succedes Dauid in honore ita debes ee in valore faciat iudiciū et iustia et Justitiā e sīa iusta Judicii ue executio il lius iustitie q̄ debet celebrē fieri Jdō subdit · et libenter u oꝑssū zc et aduenā et pupillū zc ꝑ hoc innuit q; ibi fiebant talia mala · si em

suaentes fortis ibit estuo · e · ustrinā exe quendo et in ustrinā declinādo · intrabit ꝑ portas domus hui⁹ regis zc · i · ꝑsequabit in honore regio · qđ si nō audieritis iuba hoc · e · dimittendo ustrinā et ꝑsequēdo ianitricā in medio ciuitatis hui⁹ dicit dñs · omīs pe maiore sui uirtū · hebreos vt⁹ deus at non hi⁹ maiorem se · Jdō ꝑ semetipm iurauit qz in solitudine erit domus hoc · i · domus regia ad illam · n · veniat Jeremias utpz in principio hui⁹ capli · ꝙlaad tu mihi caput libani · ꝙlaad e monticul⁹ in su mitate montis libani ceris et sic ad modū capitis ibidē se imis et ꝑ hoc intelligit ꝺo mus regia ut soluī ꝑ modū capitis se ha bens ad alias regni ptes · si nō posuero te solitudinē et subintelligit nō credat in vbes habitabiles hoc · n · impleuit deus ꝑ caldeos iezlm q̄ erat caput regni suscen dentes et vrbes in circuitu destruentes · et sa ciabo hebreis dicit et ꝓphabo vbi eni hebraicum hic positum est equoeam ad satis faue et ꝓphanie hebrei tñ vident melius hi dicere qz caldei qui hi⁹ fecerit nō fuerit set sed infideles tñ sedm tñslationem mīm pne dia set uel sufficiat nō formalit sed effaue tñ magnum erat instrumēta dñe iustice q̄ est sancta · inficiente vnī et arma eius · i · caldeos ad inficiendū ignem et arma eoꝝ et succident electos equos tuos · i · principes et nobiles qui vocant hic cedri ꝙsequēdo si multitudinē q̄ regni iuda signum e nomē libenter in q⁹ cessauit cedri et ꝑpetrabant i regnē qz caldei succenderūt ciuitatē et ꝙ tuslibit gentes multe post destructorem ciuitatis et dicat vnusquisq; admirando ā tanis tam fortis destructorē et respondebit attribuētes hoc virtuti et iustitie dñice ꝓt ꝑtā volature · ℣ Nolite flere · Hic cōtra Jémiaē ꝓphat contra alios reges in spāli ad cuius intellectū scienda q; mortuo iosia rege iuda successit ei filius eius iaruhas que vocat egyptus cepit et vinctū duxit in egyptū vbi et mortuus e et constituit rex egyptus fratrem eius helyachim et vocat nomē eius ioachym scribtum ꝑ m in fine · uu · ꝑ · xxij · contra istū venit nabuc cū exercitu suo et fecit eā sibi tributariā tribz annis · uij · vō anno ꝓpiens eius rebellionē in finem regis egypti qui fecit eū regem fecit eū capi et miserit eum portas iezlm mihi matrim ꝓia ostendens ꝙ eo filiū eius Joa chym scribtum ꝑ n · in fine sed post tres menses cogitas q non fideliter ei seruerit ꝑ interfec tōne pis tam nili venit contra eū qui cōsilio

Jéme tradidit se regi babilonis a q̃ eã mẽe
sua et multis nobilibz regni inde ducts est
in babilonem vbi fuit vsq; ad diem mortis
sue et loco eius ostituit regem sedechyam q̃
auunculũ eius filiũ iosie qui postea rebel
lauit regi babilonis captus a caldeis cecu
catus fuit et in babilonẽ ductus. iuxta
vbi. Igit̃ de istis q̃uor loquit̃ in quinq̃mas
et primo de joachaz 2o de sedechya ubi plun
gite 3tio de joachym filio iosie ubi ue qui
edificat. 4rto de joachim nepote iosie ubi.
viuo ego dicit primũ dicit jeremias nolite
flere mortuũ. i. ioachaz filiũ iosie mortuũ i
egypto. q. dicit mors eius nõ est sic lamẽta
bil' vbi sicut alios truc sequentia q̃ nec egip
ta nõ legit̃ aliud malũ fecisse q̃ide inde mi
q̃ duxit eũ vinctũ et imposuit q̃ide inde é
butũ pecora autẽ satis contigerũt in tempi
bz aliis ut postea ptẽbit. ¶ plangite. hic
tangit loquit̃ de sedechya qui mẽ istos vltiõ
regnauit nõ. n. m stabendo tenet ordinẽ q̃m
ut dñi 3 capi. paderna. dicit q̃ plangite eũ
qui egressus. i. egredet̃ loquit̃. n. de futuro
p modũ pñtis de sedechya qui exoculatus
ductus fuit postea in babilonẽ ibiq; mortuꝰ
et tempe sue captiõis fuit templũ cõbustũ
et auitas et plures primo ostio et prim cap
tiuitatis q̃ erut ostio magni luctus. q. die
it dñs ad sallum. i. ad sedechyam qui nomi
natꝰ fuit p pul'. uel. ut dñi fuit ibidem qui regi
uit p iosia pr̃e suo nõ immediate sed in q̃to lo
co q̃ ante eũ regnauerũt duo fres eius et eius ne
pos ut dñi est. qui egressus est loquit̃ de filiis
p modũ pñtis q̃ est ostitudinem q̃liscũq; futur.
¶ ve qui edificat. hic loquit̃ de joachym filio
iosie aui primo describit malicia eius debitã
penã ibi q̃tra. Contra primũ dicit. ve qui edi
ficat domũ suã in iustitia. erat. n. iste joa
chim cupidus et sitibus q̃ q̃ ad faciendã
sibi edificia excessiua in magnitudine et cum
ostitute negligebat bona aliena amicis fuis op
primet fraudem. i. sine causa legitima et si fa
cebat hoc ioachim amicis multo foranis alijs
qui dicit edificabo mihi domũ latam. i. excessiua
in latitudine et cenacula. i. solaria in q̃ nõ
excessus in altitudine et fenestrata cedri
na et sic ẽ excessus in materia pmittitur sine
pena in q̃ notat̃ excessus in curiositate. mihi
vermalij. b. pseuennit̃ qui confecis te cedro. i.
te elevas vlciscẽdo debitũ. vel confecis te cedro. i.
salomõi potẽtissimo ad edificandũ pat̃ tuus. i.
iosias qui fuit deuotꝰ et stabilis mihi nõ comẽ
dit et bibit. i. practice vixit et fecit iudicium et
iustitiã tuit ait bñ erit ei. q. d. ex statu pssto
potuisset alicui fecisse hoc sequit̃ mihi nõ ido
supple vixit bñ et iuste quia cognouit me dicit dñs
q. d. sic tu nõ oculi tui nec cor ad auaritiã et ad
dependendũ a pr̃e et ad sanguinem innocẽtẽ
fundendũ ad hoc. n. q bona innocentũ ẽ acquirẽt
animã dignã morte eis imponendã. et ad
exercendũ malicias quas appetitus. n. impellit ad
omnia pr̃e q̃ dicit aplus thymo. vi. radix
omnium malorũ ẽ cupiditas. ¶. propter hoc cõ
tra pfectã debitam penã et primo
respicit regis dicens non plangẽt eũ nec fres
sui. i. fres eius et sorores nõ plangẽt eũ
mortuũ dicentes ve nobis de morte fratris
nõ q̃rpabũt ei. i. dicent tanquã lugubre
fratri tuo fiebat in splempnibz sepulturis
pr̃e q̃ fiebat sepultura asini tanquã cadauer
q̃iacet in campo uel in fossatis sepelietur pu
trefactus nõ tanquã hoc inde illud q̃ dicit
iuxta. xxuij. De isto ioachym et dormiunt
joachym cũ pribus suis ad hoc dicit aliqui
q̃ cadauer regis sic q̃rectum vsq; in tabulatum
mis in ciuitatem inde ex impetrauerũt a
nabuch q̃ sepelirẽt vel pt̃ dici q. iuxta nõ
dicit q̃ sepultus fuit sed q̃ dormiunt cũ pri
bz suis que dormicio nõ importat mortem
¶ contra pomẽ pena pli inde cũ dicit. ascẽde
de libani et clama et in basan. i. demicia
vsq; ad extremitates regni q libanus et
carmel pr̃e ipsius aglonem et basan ipsius
orientem et clama ad circumeuntes ita q̃ oẽs
eas cõnei p tiram tuã circuites papiant
dolorem tuũ. q. contriti sẽ omes amatores
tui. i. egyptij de q̃r confidebas auxilio. q̃s
nabuch debellauit. iuxta. xxuij. loquitur
sũ ad te p q̃phã meos in iudicia tua
i. tempe q̃spitatis tue in lye. licet in pace
tua sine qua nõ pt̃ ee q̃spitas. diuisit nõ au
diam q̃ rebellis fuisti ubi q̃phã licet est
via tua. i. cõsuetudo tua ab adolescẽcia tua
i. ab exitu de egypto ex tuis. n. fuerũt sic
quidẽ rebelles mosi et deo. omes pastores
tuos. i. reges et sacerdotes pascet ventꝰ. i. ia
ms fiducia qua limũt de egyptijs de quibz
subdit̃ et amatores tui in captiuitatem ibũt
p nabuch captiuãdi et tunc confundens q̃
frustratorem tue spei q̃ fecis in libano. i. in
cedrin de lignis libani edificata et indificas
diuicias male congregãdo. quo cũ pueniste. i.
cũ permisses q̃ loquit̃ de fluctu p modũ pñtis
q̃ter exitudinem q̃liscũq; cũ venisset tibi dolores
dei. i. cũ venient in destructione templi et ciui
tatis. ¶. viuo ego. hic viuũ loquit̃ de ioachym
nepote iosie dicit in pena dñi. sed fuit iechon
as in lye. licet chomãs est tñ idem nomen io

achym iechonias et achonias vanatū trāmye⁹ sicut in latino idem ē nomē nycolaus coletus et colin⁹. anulus in manu dextra mea. antiquus. n. anul⁹ erat signū dilectōnis et eaī firmitatis hūt. n. signabāc⁹ anulo regis ut hēt² m li⁹ hester. et m pluribz alijs locis ē g⁹ sensū si apponerent signa dilectōnis mee eyra iechonam et sue stabilitatis in regno michylo⁹ eciaī eī. et dabo te mutuī² modus loquēdi de tercia psōna ad sē rediī certi fuerēt se deū ē vsq; ibi. et m tūc ad quā pr̄ tenāt animā suā. i. m ideī ad quā tū magno desiderio hanelabāt reuitanō reuitent². et in hoc patz qđ dnō t ē de ro atiaz. q erat mult⁹ lugend⁹ q; iste q; cum isto multi nobiles fuerūt captiuati absq; remissione. mūq; mus sicule atq; comunitū. i. mullus mouēt. vnde iste thomas. q. d. pcc mūq; mus absq; omī bontate. i. mullā bontatem hūs in se. idō sequit. que abiecit se. ē q. d. p malicia sua terra terra terra. terra repliabit² ad assecutū maiorē eius qđ subdit⁶ sterile vocā istum sterilem p sententiā dei diffinitiuā au⁹ sterilitas explicat² eī dicat². vocā qui in diebz suis nō p̄sperabit⁶ in regnīo regni n⁶ etiam in posteris. idō sequit². nec. n. erit de semine eius qđ sibi succedat² cuius auxiliabit⁹ ut dnō t ē.

Capl̄m. xxiij.

Ve pastoribus hic incipit Jemias pphāt contra sacerdotes et falsos pphetas qs vocat pastores eo q tenebrāt⁶ pastos plin exemplo bone vite et ūbo sane doctine. Ipī aūt fugabāt contrariū. Et ideo pmo capl̄m in tres ptes diuidit². Et primo Jemias malicia eoz obiuet arguit. Secdo adnūciat bonū pastoris. ē. xpī pdicat ibi. et ego. Tercio nequicia malor pastor diffusius resumit ibi. ad pfectas. ut sic oppōita mīe se pōita magis eluceseāt. Circa primū dicit. Ve pastoribz. i. pphetis falsis et sacerdotibz qui dissipāt et dilacerāt gregem exemplo male vite et ūbo fle doctine sed subdit² pena eī dicat². ecce ego visitabo sup vos malā pūnendo malicia studioz vestrōz. q. d. puteī q; ex ea sua fugabāt talia. ¶. Et ego. hic cōsitez mīcat⁶ adūcto bonū pastoris. s. xpī de q⁹ est principalis intendō hȳ pphē et aliōz sicut dnō fuit in principio hȳ libri faciendū tū q; aliqui expōitores mīto tam istam ptem vsq; ibi exponūt. ad pfectas de reditu captiuitatis babilonice. et qđ subdit². et visitabo sup eos pastores ꝛc exponūt de ihū filio ioseddech cū fratrib⁹ aggeo et zacharia et qđ postea subdit² visitabo vos. iuxta illud genesim iustū exponūt de zorobabel q fuit de semine dauid ut pz ag⁹ c². et fuit duxit de captiuitate redeuntib⁹ qđ aūt postea subdit². et hoc ē nomē qđ vocabūt eī dīs iustus noster. qz sicut dicūt ista expōitores nō videt² vera pmo qz dicit² hic. nō formidabūt pauere et non pauebūt. visi aūt de captiuitate babiloīs tūc fuerūt frequēt⁹ in afflictōne magna et abiectōne ut dicit² Jeremie pmo et m magno timoē a gentibz circūstantib⁹ ni tū q; vna manu suaebāt opus et alia tenebant gladiū. vnde qz subdit². et nullus quiet² ee mō. i. desinet. qz nō omēs iudei tūc visi fuerūt de babilone sed multi remāsert ibi amore vrbz qs ibi reperūt et plus quā germanū ut dnī fuit esse i⁹. Item qđ expōit de zorobabel sic dicto germē iustū dō ee nō ē verū qz ibi subdit⁶ et regnabit rex et zorobabel aūt mūq; fuit rex. Item qz de illo eodem rege subdit⁶ et hoc est nomen qđ vocabūt eī dīs iustus mr. vbi. n. mā tifestius hz dīs. In ihe⁹ iuxta² nomē dnī tetragrāmaton qđ sic sū sūtatem nullus audebat noiare nisi pncipes sacerdotes. n⁶ tū vbiqz sed tū in templo. pter ea expōitores ista magis iudaizāt qz iudei qui istā passū negligūt dnī ad literā de ihū et tūsiacto caldaica q apud hebreos ē autētica et di. tergū apud eos vbi nos hēm⁹ sic dicto dauid germē iustū. sc habet sicut dō messiam iustū qui qđ litt̄ ista de xpō ē exponēda. Et dicit² m tres ptes qz primo pdicat fidelē congregatō ho subdat congregantis qđ vbi dicēs. Ecce dies ē ao etiā bñficia regimīs ibi qr². Circa primū dicit² in pso domino. et ego congregabo reliquias gregis mei qz congregatō nō est intelligēda p locale motū sed p vnitatē fidei et caritatis nouī fm qđ dr Jo. xi. q. vpūs erat moriturus p gēte et ut filios dei qui dispsi erant congregaret in vnū. i. in vnū ntā fidei xpiane ē varijs sectis genaī et iudeoz in qbz erāt dispsi. et ponam eos ad vrum suū. agez aūt dicit² ē etiā et sicut dicit² agez vnus pū vnitatē v mūsalis ecce ita pnī dicā plures agni xpī dulcas pūeras in quibz viget caritas xpi.

et ꝙ̄ dulia locat hinc ad eum ꝙ̄tinat ad q̄ quā
unt fideles et dicunt hec mul. In hys aut ist ad
manera sua ꝙ q̄ clarius signē loca do dica
ta et ar sent et multiplicabit sicut patet
mpleri ꝙ multiplicatōne fidelū. et sustenta
bo sup eos pastores. e. xp̄m qui est p̄ncipe pas
tor et aplos et successores eor nō formidabit
vlra. istud refert ad statū ecclē militantis eāe
qui simul currit cū statu ecclē militantis
a tempe passionis xp̄i ꝙ quā apta sunt ia
nua celestis In illo vō statu formido nō ist
locum sed firma securitas et etna. et mult
queret ce mō. e. p̄destinator de q̄ nullus
defiet ab assatōne celestis p̄ie. ¶ Eme di
es. hic cōtez desubit condiō coniugantis
e. xp̄i de vet et hoīne cū vera hūanitate oī
dit ibi sustabo dē germē iustū q̄ status e
ex femine dē. sm carnē p̄. ꝙ et regnabit ex.
ꝙ̄ q̄ dicat q̄ ultō Dam e ni omīs prūd
n celo et m tra. et sapiens erit sapia māna
et creata et fuget iudaū destructōis i p̄ci
pientes fideles ab infidelibz vocando alios
ad fidem et alios dimittendo suo iusto iudicō
licet nobis occulto et iudicū discussiōis m fi
nīdi et iustitiam dando legem euangelicam
q̄ continet ꝙ psaīm iustitiam et m fine mūdi
ꝙ faciendo iustitiam sinam de retributōe bonor et
pūitone malor ut ist aḡ xxv. In diebz illr
saluabit iuda. i. quicūq; vē confitens vōde
et ore nomē dnm et q̄ iste sit intellect patz
nō plū q̄ capitores latinos sed eram hebreos
q̄ geni illi dicat. quedam glosa hebraica potat
ne dica q̄ redemptor sit leuitas fuscs. i. acceptor
psonar et subdit ibi abiit sed oīs confitentes
ex corde suo et ore et opibus sicut scriptum est
Jeremie xxxi. In diebz illr saluabit iuda ac si
diat ex confitentes ei hec glosa et isti habebit
confidentē. istud refert ad statū ecclē multiplican
tis vbi e plena securitas. et hoc e nomē qđ vo
cabūt eū dns In hys ist nomē dn tetragra
maton qđ nō p̄t dici nisi de dō vero Dicat. n.
ita. noster hebraeorū mendacissimus qđ ihs nomē
impositum est a dō ad signandum manū cēnacā
dnam sm se absq; aliq respat ad creatūm et
ꝙ̄ hoc est omō mirabile Alio vō notā aliq
mō fabulosa sc sicut hoc nomē dns sanctus magn
ns ꝑsume ysaias subiectos et qui commouit ubi
que dicat eius creator sicut ēdem dicat q̄ primo
tus est creatura eius Immittit hoc nomen deus
q̄ iudaeis dicat dn exercituū. Verumtm audita ad
deos ꝓximos et p hoc patet vera diuinitas ip̄i
xp̄i hoc aut nomen apud hebreos dicat messi
bile et idō ētīslator hoc ipsius posuit nomē dē
et hoc nō transferē dnm nomen vbiqz in vet
testamēto inuenit. iustus noster. i. nr̄ fidelis nos

ꝙ q̄ eram oīnat eius dimitas eius q̄ntū est
ustificare mpsū Facēdo tm q̄ hebreu ne ex hoc
amplius cogerent xp̄i diuinitatem confiteri quē
expectāt futurū ysaiem puerū moysi tm sanc
tarem dicit q̄ erit hebraica talis e. et hoc e
nomen eius qui vocabit eū dns iustus noster
ita q̄ nomen dn tetragrammaton q̄ plus deo
quam nō dt de messia sed nō de deo
qui vocabit eū ad redemptōnem indeor et
xp̄i pmē sic lucrū mutare de israelita q̄ dicat
hebraica q̄ hic ponit. s. Asser mendacissime accepi
ꝙ qui et ꝙ quod Jeem vocabit eū et vocabit
eosdem libi hebraicus penitus surdus sed ma
re punctuant q̄ punctuacō pt nihil de israelita
sicut et q̄ndā talē flictam fecerūt m ihs lo
co patet ꝙ lxx. interpretes qui fuerūt iudei nul
de litra et m hoc loco sic tm stulerūt. et hoc e
nomē qđ vocabit eū dns iustus noster Nec
tm ꝙ hoc revelauerit dimittatem xp̄i ptholo
meo regi quā intendebat ei celare sm qđ
dicat Jōnnes m plumbi loris q̄ ꝙ nomie dē
tetragrammaton tm stulerūt nomē gręcū sig
ficans dnm sicut hoc nomē dns nomē m
tm slatōne latina qđ nomē nō plus dicat de dō
sed de quolz homie magno sclitus erat pōtī
patz ꝙ tm slatōnem calcauit quo sic habet
m hoc loco et hoc est nomen qđ vocabit eī
rō ¶ Qđ hoc hic cōtez pome tamen bnficia
recognitō eū dicat et non dicent vltra vivit
dominus rō q̄ sicut ad pmam maiorus lu
minis mīe effusam ꝙ hic aduentū bnficiō
mīnationis ihu xp̄i et redemptōnis mē sic
ꝙ eū offuscata sc omīa bnficia et q̄ oblivi
on tanta q̄ fuerūt m vet lege tm̄ modi
ca et nulla respectue sed vivit dominus qui
eduxit et adduxit semen dns isr de tra aq
lonis rō qđ nō pt intelligi de reditu captiui
tas babilonice q̄ illud bnficium q̄ mirabili
ter mīe fuit q̄ eductio filioz isr de egypto
m tot signis et mirabilibz dns et m tan
ta multitudine q erāt sexcenta milia absq;
mulieribz et pueris et idō ista adducta i
telligit de vocatōne ad fidem xp̄i q̄ de oībz
tie nacōnibz sc aliqui vocati et isti vocatō
maior et excellentior q̄ tempalibz oībz
bnficiis vetis testamēti. et hinabunt m terra
sua. i. m ecclā militante et postea m triumphā
te que est tra venient promissa fidelibz m p
mū ut frequēter supius declaraui. ¶ Ho
locutus hic cōtez nequitiā malor pastor
diffusius resumit et primo arguit eor vitā
2o doctrinam ibi hec dicat p̄ma adhuc m duas
q̄ primo arguit eor mala vita 2o subdit pe
na ibi Ideo. Circa primū dicat Jeremias cōtra

tuī ℓ cor meū ⁊c̄. ⁊ qz dolebat de mala uita sa
cerdōt et plozz ꝓphāz ꝙ placebat eī eāā cozz nē
ꝑ mala q̄ udebat eis ꝫmine luct cozz ail
pm odiret factus sū q̄ vir ebriꝰ ⁊ attom
tus ꝑ cozz malicia et seqūa pena Jō subdit
a facie dn̄i vindicta ꝓperis qz adulteꝝ ple
ni ℓ tm sicut dr̄m ℓ ē v. cap⁹ vnusquisq;
ad vomitū ꝓpm sm̄ ipmmelust qz a facie
maledictōnis ⁊ ipse blasphemias omnia deū
et alia mala luxit terra ꝑ sterilitate ommia si
cut diffusius explicat sup̄ sicut ⁊ pratum
dicit vidit medicū qui uulnerat sic dr̄m luxit q̄
mult factus ℓ rursus cozz malus ad mala et
cumulum sine freno rōnis et diuine legis et
fortitudo cozz dissimlis p̄ibz antiquis ꝓphā
nauꝝ et sacros polluit ſt̄. luxuria et aua
ricia et in domo mea ⁊ in templo meo nōi
dedicato ponit malū cozz ⁊ uolat q̄ uolebāt
uu. ꝑ. xvi. ¶ Ideo. hic plebūgit pena cozz
eī dicit. Ideo via eozz erit q̄ lubricū in tene
bris impellent ⁊c̄. hoc est dictu in fenum eis
pluma mala ymū sup̄ aliud et ꝫphetas sa
maric qui iam cecidit in captiuitatem decem a
sexto anno Ezechie. uu. ꝑ. xvuu. vidi fatu
tatem in ihōb ihēt blasphemiam Jō subdit
et ꝫphabant in baal q̄rendo responsū ab idolo
vel ꝓnus a demone in quo et nō a deo et sic cū
q̄m blasphemia ꝙ p hoc ondebat q̄ reputa
bitur baal plusq̄ deum. et in ꝫphetis ierim vi
di simulitudinem adulteri ꝫphetas samarie adulteri
⁊ idolatriam et in monticulis ꝙ decepit ꝫphm
inde sicut illi ꝫphm samarie In ihelitico sic ihēt
vidi turpitudinem adulteri et cozz mendacij et
pinudo et adulteri est qui adulteri in eodem lecto re
quiescit adulterat cū mulier et sic ista fecerūt qz
in templo domini idolū posuerūt et ꝺfodrauc
runt suo malo exemplo et illo manus pressōr
ad ꝑmanendū in pace sct̄i in omne ꝓcma. i.
abhominabiles ut ꝓdemite Jō subdit mfluctū
sene cece ego aluco eos absinthio ⁊c̄ repletio e
os pena amarissima. a ꝫphetibus ierim exiit
ꝓfanitas et pollutio idolatrie et alioꝝ malox sup omez
tiam. si uidere qz pulic eos mittabit. ¶ Hi
dicat hic cōtra arguit ꝫphas flōr et sanctū
doctrina et ꝑmo quitum ad demōstrationē fli
tatis ꝓpo quitum ad dissolutōnē uitatis ibi sicut
ꝑma adhuc in duab qz ꝑmo arguit in eis
dem̄ratos fli. ꝓpo coloratō dei ibi audiui. Ter
ra ꝑmit dicit ꝓfolute audime iuba ꝫphetas qz ꝙ
pheticā mendacia ad nos excipiendū visionem
cordis sui. i. fictam ab eis dicit hinc qui blas
phemant me. ore et ego pax erit vob assecura
to et mittendo eos in malis sine quis. n. assue
rit consilio domini de ꝫphetis sic loquētibz q. d.
nullū qz eucnit̄ ꝓnum Jō subdit ecce ruuo do

minus indignōnis. i. impetus diuine vindicte
sup caput impioꝝ sue sint sacerdotes sue po
pulares. nō reuertet. i. nō impedict sed absq;
dubio venet sup nouissimos dierū. i. in tempo
destructōis qō dicat hic vltimū qz tuit tid
tum fuit regnū iudeox. intelligentes ofilium
meū. i. penā quā disposui mferre iudeis
ꝙ effrōn si stetisset in ofilio meo. vbi ꝓphāz
meaz audiendo. et nota fecisset vbi mea ꝓpho
mea sicut tenebant ex officio. audissent ver
ba eox a via sua mala spīm ut pīne eis ofice
do putasse deus cuidam ego sū. i. cogitantē
tm illa q̄ sct̄ ꝓphe me et nō ea q̄ sct̄ longe ipse
nō dicat ad excludendū dei prudentiā ubiq; f
ad excludendū doctrinam sanctam aliq; sacerdoū
qui dicebant dei prudentiā attingere tm ad
ꝓphetica et nō ad ista mficta q̄ error meep
a tempe sct̄ Job vn̄ in ꝓpo sic erubuit dicat
Job. xxix. cū cardines celi pambulat in me mā
sidcrut sed qz dei prudentia attingit ad oia
q̄ncūq; occulta Jō sequit si occultabit ⁊c̄
. i. nō occultabit q̄ plorat ex eius ꝙnaa ubiq;
cum dicat mihi non celū et tiam ego implco
. q. d. dic. ¶ Audiui hic cōtra arguit in
flis ꝓphis coloratio sui dicti qō ipse. n. q̄ma
gis sibi credere velunt modo loquēti sēz
ꝓphm et ipse est qō dicat audiui que dixerūt
ꝓphe. s. fli qz ibi cozz nota sct̄ michi ꝓphe
tantes in nomine meo mendaciū ꝓmittentes
sue sct̄ ꝓphe ipse dicat commus sicut ꝓphe ve
ri sompmauc. i. visionem a deo accepi in spū
no et qz ipse fuerunt ad fraudes decipiendū
ꝓphm ut dictū est Jō sequit qui volut facē
ut obliuiscat populus meus nomine meo p sua
sam suā doctrinam Jō sequit qui ipē sompni
um ꝓphā. s. unū. narret sompnū. i. re
net tamq̄ sompnū et nō ꝓmittat ipse dicit do
et qui ipē sermones meos sicut Jeremias et alu
veri ꝓphete. loquat sermonem meū vere. s.
ꝓmittendo ipse dicit dominꝰ. quid paleus ad
triticū. i. sicut paleus nō sct̄ triticū omnstende t
eos dicit nō nomen domini est adiugendo ple dc
tunc ꝓphāz mihi nō vba mea sct̄ qui ignis. q.
d. sic ꝓphe qō dicit Jeremias ē xpc ad factus
ē sermo domini si ignis estudo in corde meo
. q. dicat sicut ignis ostimit paleas et mal
leus conterit petras sic uerbus nostis mea
q̄ coloratas plitates suas erat occulto attactō
nes et ostimptiones eox Jō subdit ecce ego
supple patuus sum ad ꝓphetas. i. ad pucndō
ꝓphās falsos qui furant vba mea a veris
ꝓphetis ostendunt. n. attente modū loq̄di
ipox et illo vsurpant in suis fliis ꝓphetis sicut
manias audiunt a principio regni Sedechie
Jeremiam dicentem hec dicit dns exercituum

QIa

ecce ego confringã hyelaz mſia yliũ. et ad ſilitu
dinem hyu⁹ dyeit uſq; anno .xxdecſtie hyer dicat
dñs ꝓ confringã ingrũ nabuc̃. ꝛc̃ mſia xx
viii. Idò ſequit² qui aſſumit linguas ſuas. t
modos loquẽdi ꝓphẽtar dñi. et ait dicat dom⁹
m ſuis ſlib ꝓphẽtis. ecce ego ad ꝓphẽtas expõt²
ut ẽ ſompniantes mendacia dicentes ſe hũſ
ſe a deo viſionem in ſompno. et ſeduxerunt
ꝓphã meũ in mẽdacio ſuo qd̃ finxerũt et in
miraculis ſn hẽ hẽt² et in ceratibz ſuis ali
n. fingebant ſe ẽ raptos a ſenſibz ad finge
dum magnitudiem revelatõnis ſibi facte et
talia pñt̃ qdamm̃ dia miracula qꝛ mouebãt
ſimplices hoiẽs in admiratõem. ¶ Dr ergo
hic arguit² malicia eoꝝ in derisione vicarie
dicta qõ ſtrend⁹ q; ſacerdotes et falſi ꝓphẽte de
risore nominabant hunc ꝓphẽ Jeremie et a
lios ꝓphẽtas dñi. et ꝓphã inducebãt ad talem
modũ loquẽdi duplicia rõne. Una ẽ qꝛ ꝓphẽ
domus arguebãt eoꝝ vitia quibus habẽt eos qꝛ
nas ſuas qb ꝓphẽ ſibi voluerãt onera. Alia
eſt qꝛ iſte pene diu añ aduentum ſuum qui
ꝓphetab̃ domum mutate et idò derisore dice
bant omnib⁹. q hoc inſinuabãt q illi ꝓphete
eent derſibiles tamq; frivole et effemi nõ
hũtes et ꝓpt̃ talem derſionem dominꝰ cõ
minat² eis derſorib⁹ penam et pomp² iſta
ſua hic diffuſe et intricate añ dicat² in pſõ
domini Jeme. Si q⁹ mutuauit te ꝛc̃ quod ẽ
onus domini. ꝓphã tuam onus nolãs
derſore dicens ad eos vos eſtis onus. ſi in
portabile ꝓpt̃ peccꝛ uoꝝ ponã⁹ ſed ſub
dit² precam quippe vos in captiuitatem dicat dꝰ
ſicut ꝓcat² in portabile onus. et ꝓphã et ſac
dos et ꝓphis qui dicat onus domini. dicendo q
ꝓphã venim viſitabo ꝛc̃. i. puniã eũ ſicut
in pſõna ſua et in pſõnis ſibi cõiunctis. ¶
Conter docet eos loqui inuicem de ꝓphã dõ
añ dicat⁹ hic dicetis. i. ſic loquim̃ de ꝓphã dõ
q̃ reſpondet dñs ꝓphe requirẽti ab eo et q̃
locutꝰ eſt dñs ꝓphe ꝓphã miſſe mãdo. et onus
domini vltra nõ memorabit². i. ꝓphã dñi am
plius nõ nõiabit² a volũtate onere. qꝛ
manꝰ onus erit ſermo eius. i. ſi loquat de
ꝓphã dominꝰ nõiando eam onus. puniet²
ſicut² q̃ talis ſermones et puitas verba dei vi
uentis. i. peruerſe nominãtes nominando ea onera
derſore. Jn hc̃ hẽt² puitas verba dei viue
tium q̃ dñs in dimi oñdit² plurimas ꝑſõ
et vnitas eccie aũ ſubdit² in ſingulari dꝰ
electuũ dei mẽ hyer dicẽs docet modũ loq̃di
viuentes eũ ꝓphetã dominꝰ et putet ſua ex
dictis qꝛ eſt replicatõ eiuſdem ſtie ad maiorẽ
aſſeratõem et qꝛ hyanc dei motionem ꝛc̃ſp
ſernũt ſdõ ſequit² pena. ibi ꝓpterea ecce ego tollam
vos. de terra vra ꝓpter nõ. ſ. ad aluenã in tri
migratõne Joachim regis inde michaeruus et
conſiliatores in captiuitate babilonica ꝓpt̃
dedechie.

¶ Capitl̃. xxviij.

Oſtendit. Impius ꝓpheta eſt Jeremie
ꝓphã hic cõtra ni ꝓphe oñdit² in
pincta et diuidit² in duas ptes qꝛ
primo oñdit² hoc impleri. ſo ꝓphe
Jemie repetendo ea² xxv. prima adhuc in du
ab qꝛ primo ꝓmit² quedã ymaginaria viſio
et ſo pomit² eius expõ ibi. et ſcm eſt. Alie
ni. nõ fuiſſẽt vã ꝓphã niſi ieremias intellexiſ
ſet viſionem. ſicut pharaõ videns ſpicas
nõ fuit ꝓphã qꝛ nõ intellexit ſignificatõz
ꝓpt̃ qd̃ dicat Daniel. v⁰. Intelligentia opus ẽ
in viſione. Contra primũ dicat². ecce duo cala
a ẽ. hoc vidit Jeremias primo viſione ymã
ginaria et ſubdit² tempus viſionis añ dicat²
poſtq̃ trãſtulit nabuchõ. de qua trãſlatõne
dñi eſt ẽ. xxix. et fabrũ. i. artificem ſubtilem
et magnũm. i. duriſabrũ qui ſtemas ꝓpo
ſitis ponit in aũo vel argento et in hoc patz
ꝓphiam Jemie impletam ee in ꝓpte qui fie
quent² ꝓdicebat regem et ꝓphã in babilõe
ducendũ ecia ꝓpterea in hũ q̃ñt ad viſionẽ
ymaginariam. ¶ Et ſicut eſt. hic cõtez
expont² expõ ſiue intellectũ dicte viſionis
añ dicat². ſicut ſicus hec bone ſic cognoſcam
triſtimgẽtionem iudei ꝛc̃. i. triſtigrus dabo g
ram meã et erit eis multo melius q̃ illis
qui remanſerũt ihrlm et iuda qꝛ Joachym
rex iuda ꝓ filiũ nabuchõ fuit reputatus in
magno ſtatu valde ſm qd hẽt. iuſ. ſz. vlt⁰.
et Daniel et ſoci eius et maſdocheus qui fu
erũt de triſtimgis añ Joachim fuerũt multũ
honorati a regibz ut patz hyeſe et Daniel. hiſ
aũt viſio facta fuit Jeme q illi q erãt in ihe
ruſalem añ Sedechia rege reputabãt miſeros
Joachim regem et alios qui añ eo duci fuerũt
in babilonem. et reducam eos in ciuitatem hãc
hoc eſt. n. Daniel Joachim et ſoci eius et mar
docheus nõ reducti in ꝓpriis ꝓpriis redierũt
tũ in poſteris ſuis ꝓmeb⁹ erãt illoꝝ q añ eis
triſtimgẽ fuerũt completis .lxx. annis in iudeã
redierũt. et edificabo eos ꝛc̃. i. multiplicabo
eos in ꝓle et bonis temporalibz. et dabo eis
cor ut ſciant me. multiplicando eos in bonis
ſpualibz. et ſicut ficus peſſime. q̃ ſt̃ abho
minabiles. ſic dabo Sedechiam regem iudei
et omnibz abhominabilem qꝛ poſtea fuit captꝰ
et excoriatꝰ et filii eius et nobiles eiuſ et
ꝓphis ꝓpter oſtis et ꝓpter captiuatꝰ et e
uictus combuſtus et ex hoc patz hyus hic ſen
tencia vſq; ibi. et in maledictõnem. qꝛ poſt
iſtum miſerã quecigz maledictũ aliqui ſic

dicebat sic accidit tibi sicut Sedechie regi et populo eius. et mittā in eis gladiū et famem et pestem. qā aliqui eor fuerīt gladio mortui et aliqui fame et aliqui corruptōe aeris seu mōrtalitate. ¶ Capitū. xxv. Verbū hyc pomt replicatō pcedentis Jēme pmo quātum ad hyc que plenderat pli aliquid Sēd qm tū ad hyc q pmīsauerat penā ibi ppēa. Circa pmū pmo notat tempus cū dicat. In anno qrto Joachym filio Josie. ex hoc patet q hec revelatio facta Jeremie fuit ante trīsmigratōnem pdecessoris dictum qr Jeconias siue Joachym sub quo facta ē illa trīsmigratio fuit filius istius Joachym sicut dem ē sup. xxij. et ideo subdit. Postq̄. i. post istā revelatōnem facā Jēme trīslatus ē Jerusalem ab qr octauo anno post medium hymc qr tū annū Joachym pdis eius trīslatus fuit. hec ē pmus annus Nabuchod q patet ex hoc q duodecimo ānō destructa fuit ierlm qrto mēse a qrto ānō Josie m qō destructa fuit ciuitas fluxerūt xxij. annī silicet octo de regno Joachym qui xi. annos regnauit et xi. de regno Sedechie cui patent vsq ibi a xij. anno vbi mapit ista replicatō qr xij. anno Josie mōre Jeremias ppheta a qō tempe fluxerūt xxiij. annī vsq ad qrtum annū Joachym Sed subdit. Iste ē annus xxiij. et locutus sū ad vos de nocte consurgēs. i. vigilanter et pseuerāter et nō audistis vos emendādo et misit dominus ad vos omnes seruos suos ppheras Et q̄ patet q illo tempe fuerīt alii sancti ppē qui mouerūt plūs ad bonū consurgēs diluculo mittens. i. valde diligenter vos admonens et nō audistis. q. d. pseuerantia vā in malo nō pficit ex defectu diuīe misericordie Sed ex pte malicie vre cui patet in littera. ¶ Ppterea hic tōtiet pomt replicatō pdicte quātum ad penā Et pmo cōmīnat pena iudeor Sedo pena suor aduersariorū ibi. cuiq; impleti. et hoc fuit impletū ad cōsolatōnem aliquor bonor q erāt in ppō iude ut dem ē. xxij. Circa pmū dicat. qr eo q nō audistis vba mea Sed obstinate estis in malicia vā ecce ego mittam et assumā rex aquilonis. n. duōs habuit et bellatores seu acceperūt audaciā et ostinaciam impugnādi iudeam ut eius hīatores de suis malis multiplicabz et magis sedm ordinē diuīe iustitie punirēt seruū meū nabuchodonosor regem babilonis et adducam eos sup terram istam et sup oēs nationes q in circuitu illius sē. qr videmus plus iustos et alios cath iudeos hīantes fuerīt p ma

cod depicta et cap̄tiuata et eor capitanus denūciat hyc tū pena iudeor qui speraūt adiutoriū eor resistē regi babilonis cui patet vsq ibi. vocē molē et lumē lucerne. p hoc designat capitanus ysaiator et sic nō erat opus mole uel lucerne qui defectū ysaiator. ¶ Cuiq; hyc tōtiet pdicat pena adiuncta cui iudeis ad honor complacentem ut pdem ē et dicebat in duas ptes qr pmo pdicat destructō babilonior singulariter Secdo gaudet ibi qr sic. Circa pmū notat tempus destructōnis babilonie cui dicat. cuiq; impleti fuerūt lxx. annī visitabo sup regem babilonis. ipm et regnū eius dicit destruēdo qō fuit impletū in ocasione Balthasar regis babilonis qr tūc regnū sicut dicit ē a medis et psis ut hītur Danielis. v. migrato tū istor. lxx. annor unxit michael a duīs expitores. n. mī cui ter dicit eam mapi a destructōe ierlm xi. ānō Sedechie. vi. Ja. michael eam a qrto anno Joachym filii Josie qui fuit annus pmus huius qui supplet ibi sto anno excluse vsq ad xix annū Sedechie fluxerūt xxiij. ann vij. de regno Joachym qui regnauit xi. ānis et xi. de regno Sedechie tempus aūt Jechonie qui regnauit mēsibus nouem computat p se qr regnauit tribus mēsibus et ista pficit. iij. Ja. xxij. et ponam illam in solitudines sempiternas. qr babilon nō fuit redificata et sic ē mistibuli sermo qō dicat. ysa. xiij. non habitabit vsq in finē et licet. n. babilonij in destructōe mdeor fuerint executores diuine iustitie ut dem ē tū fecerūt mā voluntate et attribuētes victoriā illam et alias arrogantes siue pati te et non dine iuste qui qō meruerūt a dō pmum qr fecerūt eis. s. caldeis cui erāt gentes multe. b. midē et alie nationes sub iugate caldeis et reges magni erāt in istis gentibz. q. d. nō subiugate iuste caldeor Sed diuina Sdō debuerūt pūre qr superbia qui qō subdite et vastatam eis dem. ¶ Qr sic dicat hic pomt pmas multor gentiū et dicit in tres ptes qr pmo pdicat hanc pmissionē sno dō confirmatā. ibi. cuiq; voluerit Tertio resumit iudeor destructō ibi p iulate. Circa pmū dicat Jeremie a dō sibi calicē p quem intelligit affectus seu pmissiones mittendi a dō et gentibus de illo amictis generibz &c. i. gentibus hanc pmissionem sup eas venturā et dicat gentibus qr sequētes methaphoram de calice. et turbabūt et inebriabūt. i. fugiet ab eis mēs et cōsilium a facie gladii. i. p timorē gladior sup eos

beneuenut. et accepi calicem de manu domi.
.i. auctem ab handi punctonem ventinam et
dicit aliqui q̄ uidebat ymaginaria visiōe
calicem a dō sibi tradi et p ipm̄ ppinari re
gibus et gentibz infrascriptis et intellige
bat visionis significatōem et primo ponit
primo iudeorum cū dicit iherlm̄ et ciuitatibz
iuda zc. sicut ē dies ista. loquit de futō per
modū pntis ppt certitudinē euentus qz dies
hic accipit p die destructōnis ciuitatis et
templi futura sub sedechia scdō ponit
pūnas egyptorum cū dicit pharaoni regi
egypti zc. qz dedit occonem sedechie rebel
landi nabucod. pmittens ei subsidiū et q̄
rebellione secuta est dicta destructō cūctis
regibz tre ausiditis In hebreo habet tre hus.
de qua fuit Job et illa est vltima iudee a
pte orientis et cūctis regibz tre philistym
isti erant vicini iudeorum a pte occidentis et re
liquis ydumee et moab qui similit erant p
pinqui iudeis et cūnctis regibz tyri zc. ty
rus .s. et sydon erant vicine iudee a pte a
quilonis et regibz tre insularum q̄ sūt trans
mare .i. vltra aliquā ptem maris respectu tre
re pmissionis sicut sūt cyprus rodus et con
similes sī .n. essent totalit trans mare nō es
sent insule et omnibz qui attonsi sūt in co
mam .i. Arabibus qui radebant capillos vsq
ad medium pugillū In hebreo habet et vni
uersis angulatis p quos intelligunt qui habitabant
in angulos tre pmissionis ut dicunt aliqui
et subdūt multa nomina regnū et ciuitatum et
postea subdit et omnibz regnis tre et ē yperbo
le ad designandū multitudinē ciuitatum et regnorum
q̄ caldei subiecerūt sibi sicut esdre i°. dicit cy
rus rex persarum omnia regna tre dedit michi deus
et tn̄ medietas tre habitabilis nō erat eis subiec
ta et p eundem modū loquendi dicit cōmuniter tota
ciuitas vadit ad tale spectaculū licet maior
ps eius remanet pūnicio aut istorum hic po
nit qz fuerūt cū nabuc in destructōne iudo
rum et tn̄ multi eorum debuissent magis iuuasse
iudeos rōne vicinitatis sicut philistei et
cyprii et consimiles vel rōne consanguineita
tis sicut ydumei qui descenderūt ab esau
frē iacob et moabite et amonite qui des
cenderūt a loth nepote abrahe. et rex se
sach bibet post eos .i. punietur et p sesach i
telligit rex babilonis ut dicūt Jeronimus et he
brei racio huius est qz sesach et babel p
quod intelligit rex babilonis In hebreo scribunt
litteris eis correspondentibz. ¶ Ad cuius intellectum
sciendū q̄ prius apud hebreos et latinos ad
discūt alphabetū primo ordine recto scdo ordine

retrogrado incipiendo ab vltimā lrā ad primā
recurrendo et si isti duo ordines iuxta se consci
bant vltima lrā ordinis primi .s. thau ē prima
in ordine scdō et correspondet ipi aleph q̄ ē pa
in ordine p° et penultima lra .s. sin correspondet
ipi beth. q̄ ē scda et sic cōmuniter pcedendo ex vtra
qz pte vsqz medium alphabeti Vbi caph et la
meth eis correspondent scdō modo mūtuo aut sic ē q̄ hoc
nomē babel in hebreo scribit p tres lras tm̄ .s.
p duplicē beth et vnā lameth et similit hoc
nomen sesach p tres .s. p duplicē sin. et per
vnā keph ex quo patet q̄ scribūt p litteris
eis correspondentes modo predicto qm̄ vō iudei volt
velate scribē hm̄ faciūt eciam cōmutacōem
litterarum et hoc modo scripsit hic Jeremias deuic
tōnem caldeorum velate et huic dicto concordat
q̄ infra hic babilon nominat sesach ut dicit
Jeronimus ne forte pvocaret insania caldeorum q̄
iudeos qui redigendi erant sub suitute eorum
scdo q̄ q̄ sit de veritate ista tn̄ racō nō videt vale
qz Jeremias in hoc capo et plurimbz alijs locis
scripsit deiectōnem regis et regni caldeorum val
de lucide et apte Et ideo pt dici breuius q̄ se
sach est hic nomē regis egypti sicut .n. im
peratores Romani omnes nominabant cesares
et cū hoc pprium nomen habētes ut iulius et au
gustus et huiōi sic omnes reges egypti voca
bant pharaones et pt hoc habebant nomē p
prium ut sesach .iij. R. .xi. fugit ad sesath re
gem egypti et nethao .iiij. R. .xxiij. et sic de alijs
et pbabilit pt dici q̄ ille rex egypti sub q° vas
tatū fuit regnū in hoc tpe eis exprimit nomine
tm̄ cū dicit et rex sesach bibet zc. bibite et in
ebriamini zc. .i. sicut homo multū ebrius nō
habet sensū nec virtutem resistendi sic nec vos
potitis resistē vindicte dei. ¶. Cumqz hic con
tra ponit confirmatō dicti cū dicit Cumqz no
luerint accipe calicem repellendo Jeremiam tā
am tanqz falsū dices ad eos confirmando ea
hec dicit dominus exercituum cum vbi nō pt eē finis
bibentes bibetis .i. sustinebitis penā velitis
nolitis cuius racō subdit qz ecce in ciuitate zc.
.i. in ierlm̄ que ad cultū dei erat electa. ego i
cipio affligere. eos. pctores et vos. qui immunes
eritis. q. d. nullo racio patet vsqz ibi dominus de
excelso rugiet zc. loquit de dō ad modū leo
nis qui rugiens facit stare omnes bestias et
tunc deuorat illam quā vult sic deus p volun
tate sua punit pctores absqz resistencia ru
giet sup decorem suū .i. sup ierlm̄ et templū
celeuma qi calcancium concinet celeuma ē ca
ticū vindemiatorum in fine vindemie qn̄ hnt
habundanter vinū et in hoc designat exultacō bel
latorum in effusione sanguinis deuictorum et multi
tudine spoliatorum Judicat ipē .i. ondit iusta

m pcēz pūcōne Jn hc̄ hēt² iudiciū hoc .i. ust
ta dei pūcto et ad qđ se extendat subdit² Jmpe
os tradida gladio sequit². cete affluctō egredi
et² de gente m gentē· q. babilonij affluerūt
iudeos et multa regna ē nomiata et utez me
di et pse destruxerūt babilonios et ciuit mē
sctā dn̄i .i. a dn̄o vel ūtute eius a sūmo tē
pe usq ad sūmū xp̄icole est designdum multa
tudinē mīfectoz et ad idem fuat qđ subdit²
non plangent² cū Jvolulate hic resumit² ust
tacō inđez cum dicit² volulate pastores· vlu
latus ē vre confusa et ē signū magn dolo
ris et aspergite vos cinere m signū humiliatō
nis optimates gregis .i. maiores de pplō q
completi sūt dies vīe· q. d· timmus vre dest
tuctōnis mstat· et cadetis qđ vasa preciosa .i.
margaritas vitta· n· que cadunt bn recupe
rant² q. mucidentes pauc aut nichil cuāt de
eis· vastauit dns pascua eoz .i. bona vnde
solebant nutriri· et obticuerūt arua pacis Jn
hc̄ hēt² speciosa pacis tempe· n· pacis arua
sūt speciosa q sūt bn culta et fructificātia et
sic dicit² methaphorice cantare et econtrio tūc
tacē qđ sūt destructa ab adiūsarijs sicut pcū
dicat² vidue qđ uret et plorare qđ uret· a
facie ire furoris dnī .i. ppē vindictam ipius
dūmquit qđ leo tabernaculū suū .i. templū qđ
a caldeis fuit incensū· a facie ire columbe .i.
nabuchōđ eo q. ibēbat in aliq̄s vexillis su ymā
ginem columbe ut dicūt aliqui q. hoc nō vidit² multum ꝓbabile dictum q. ē
.iuc⁹ app⁹ dnī fuit q. ibēbat in vexillo signū
leonis ita· ba· dicat q. hec est ira a facie ire vi
nose· i· a facie vindicte dei mebriantis et sic
ꝓsequit² methaphorā ē poītam de calice vi
ni furoris et de potatione eius et mebriatō
facto hymnus diffusius est q. dicto ysaie hic
posita· b· Jona ē equoca ad columbā et
vinositatē· et a facie ire dnī Jn hc̄ ibēt² ire
furoris sui· et sic ꝓfert² ad eundem de q⁹ pdi
cat² a facie ire columbe·

¶ Cap^m. xxvi

In principio regnī Joachim hieremias ꝓ
phetauit² sūmam a multitudine et ꝑmo a pse
de ꝓphetis et sacerdotibz tuno a regē et principibz
xxxij· ca⁹· prima in duas q. primo patet² sūmā
sed constanter resumit suam ꝓphām ca⁹ xxvi⁹·
prima in duas q. primo ponit² hieremie pstatio
tuno eustem libertatō ibi· et audierūt· ¶ Circa
mū primo ponit² tempus hymnus pstationis
ai dicit² In principio regni Joachim ꝛc̄ tuno ai
hymnus que fuit pcedens Jeremie ai dicit² de
a dnō sta in atrio domus dn̄i· ubi ai oronis
tenuciabāt iudeis· et loquis ad omēs ciuita
tes iude .i. ad omēs hoīes venientes de cūc
ciuitatib⁹ noli subtrahere verbum aliquid o
mittendo· si forte audiant hoc dicat² ꝑ ꝑte
libertatem audiendi qua pē hō penitere et
displicere et penitere de malis nō infendo
eis penam ommatam talia vō nō argumen
tō diuine alicuius mutatōnem sed tm in creatā
dicat dns est diffusius ē xviij· cetā presentē
vsq ibi· dabo domui istam .i. templū a Sa
lomone edificatū sicut cetā silo· in qua ē
tate ꝓmo fuit fixum tabernaculū moysi Jo
sue xviij· et illa ciuitas erat destructa dui
nitus et cultus dnī inde ablatus· et vide
hanc· s. iezlm̄ talis in maledictione tē .i. oēs
maledicentes alicui ciuitati dicent sic con
tingat ei sicut iezlm̄· Terao ponit² ꝑ secundō
mē modus ai dicat² et audierūt sacerdotes et
ꝓphe· s. fili cetā presentē Et audierunt hec con
tra destruct² Jeremie libertatis Circa quā ꝑ⁹
ponit² causā examinatio ꝓ eius defensio ibi
et dixerūt· Circa ꝓmū ponit² ꝓmo iudices
ai dicit² et audierūt principes iude vba hec
videlicet amodōnem sacerdotum et ꝓphe contra
Jeremiam· et astenderūt de domo regis q. te
plū erat in sūmitate montis sion et dom⁹
regis in declivio montis et steterūt ut matu
rius examinarent negotiū· Jn mīatiu porte do
mus nove Illa erat porta de qua dicit² iuxta
.xv· q. ioathan edificauit portā domus
dn̄i sublimissimā q. dicit² hic nova q. longe
post tempus salomonis fuit edificata·
Contra ponit² Jeremie accusatō ai dicat² et lo
cuta sūt sacerdotes· tuno Jeremie rūsio ai dicit² et
aut Jeremias dns misit me· q. dicat nō sua de
ꝓio capite· bonas facite vias vras· i· opa
tiones· et studia vīa· i· cogitationes cetā pa
tent· Et dixerūt· hic ponit² causa determi
natō ai dicat² Et dixerūt principes· vbi ꝑ⁹
ponit² ratō ꝓ eius liberatōe ai dicit² nō est
vir iste iudicii mortis q. in noīe dn̄i dei
mī locutus ē· q. d· mīficādo ei fierī contra
deū cuius ē mīcus et inducit² ad hoc ꝙ⁹
anchee ꝓphē qui ai· s. tempe ezechie regis
ꝓphauerit destructōnem ciuitat iezlm̄ et
templi· dicēs sion q. ager arabit² ꝛc̄· nec tn
ezechias ppē hoc eū occidit sed magis ipē et
pulus ad dictum eius egerūt pniam et dō
astulit penā ommatam et ppē hoc dicit²
et penituit dn̄m· nō ꝓ aliqua mutatōem i
dō fidin sed m effectu sicut dn̄s ē ē tractē nos
facim⁹ grande malū simple si occidim⁹ iere
miam· ¶ Fuit q. hic contra ponit² aliud
exemplū ad eandem ocłusionem ut dicunt
aduersarii mī gitei de Vua ꝓphā qui ꝓphauit

MIA

destructionem ciuitatis et templi sicut et Jere
mias tempore regis Joachym et ypē hoc fuit
certius ab eo ut dicat hoc et pomt istud quē
plū ad hanc oclusionem ac si dicat Ezechi
as qui fuit homo rex nō mefecat anchyā
sd saluauit Joachym vō malus iert viam
mefecat et nō debem⁹ mmitti facta malor
sd bonor ypē qē dēmus seruare unā Jere
mie Sō concludit in fine hec mandatū archyz.
te iste .n. erat principal' in allegatōe et dicā
tōne istū .xii. ja. dicit hoc ad confirmam cō
clusionem .d. q mē illos principes erāt aliq
bom qui stabilit p iemia et illi allegauerūt
primū exemplū de ezechia rege et michea
yplā Aliqui aūt erāt mali et illi erāt Jeme
contrij sicut sacerdotes et pphe et isti ad hoc
allegauerūt sēnī cōm de Joachym qui occa
dit uriam .q. dicit sic dōmus occidē Jemiā
tū alia ge fuit maior et pualuit et sic fiā
tū ut archyaz suadē dicit p Jeremia et ipm li
berauit et hoc exp̄ssū videt rōnabilior qz
nō est visimile q principes regis actu regnā
tis ce eius malicia facerēt argumētū ad li
bertatem Jeremie.

¶ Capm .xxvij.

In principio. hic incipit Jeremias
libertus resumit suam yplām
et primo ypletur ppō adisa so
pra .xxx. cap. prima adhuc m
tres et primo yplat contra Sedechiā sicō cōt
mania cap. xxvij. tuo cont Sedechiā cap.
xxvij. prima adhuc m duas et primo yplat q
reges ad Sedechiam mīos mittētes so qt
pm Sedechiam ibi. et ad Sedechiam Contra
primū sciendum q illud qō pomt hic In pn
cipio cē videt ibi hec dicit dns exclusive est
finis capli p̄cedentis sm expositores latiōs
gīter qz illa que dicta sē cap. xxvi. contigē
runt in principio regni Joachim filij Josie ut
patet in principio capli Illa aūt que sequūt
in isto cap. fuerūt tempe Sedechie a prin.
aūt regni dicti Joachim usq ad principiū reg
ni Sedechie fluxerūt .xi. anni et tres mē
ses ut patz .iij. Esdre .xvij. et idō sic exponit
qō dicit hic. In principio regni Joachim filij
Josie regis iudā factū est verbum istud ad Je
miam a dno dicens. s. ea q dicta sūt in prin.
capli p̄cedentis ita q hoc ē quedā recapitula
tio capli .xxvi. et quod sequit. Hec dicit dns ad
ē principiū .xxvij. capli et ē alia fīa q con
tigit tempe Sedechie. Hebrei nō dicūt q hoc
est de cap. xxvij. et dicat Ra. Sa. q a principio
regni Joachim filij Josie dns dicit Jeme alīs
qō sequit in hoc cap. Fac tibi vincula et ca
thenas et pones eas in collo tuo etc et q pōt
uit eas a principio regni Joachim filij Josie us
q ad qrtum annū Sedechie in q⁹ amamas ab
stulit eas de collo Jeme et fregit ut licet ea⁹
sēqtr si aūt dicat q hoc videt derisibile q Je
mias portauit cathenas in collo suo tanto
tempe .s. xv. annis pt dta q yplyete domini
talia gīna et alijs derisibilia legūt fecisse
de mandato dommi sicut ezechiel dormiuit
sup latus sinī sinistrū .ccc.xc. diebz et iter
ul. diebz sup latus dextrū absq; gīstione de
latere in latus ut licet ezechiel. inq⁹. et sibi
ymaginabat uitā mediā et distinctā tribus tēp
sibi ybelios sm alios vō tribus diebus ut dōn
sūt ysaie .xx. q erāt signa gīnue et derisibile
tanto homi qui erat de regio gīne Jgit sēm
istam sinam phē capli sic dicit q primo
pomt de captiuum de cathenis fiendis Sedō
de ipis mittendis ibi et mittes eas Circa p
mū pomt tempus p̄cepti cum dicat In prin
cipio regni Joachim qui regnauit .xi. annis inq⁹
fuit .xviij. fac tibi vincula et cathenas iste
cathene erāt lignee sicut qō licet ea⁹ sēqtr et
idō ptes earū quibusdam vincul' adiungem nō
gelauit.

¶ Et mittes. hic pomt p̄cepti
de missione cathenar Et primo papie hoc
missio Sedō subdit missionis rō ibi et papies
Circa primū dicit. et mittes eas ad regem edō
mē et sequit in manu .i. p manū nūcior q
venerūt ierlm ad Sedechiam de causa ipm
aduenerūt dicit expositores nr q venerūt ad
Sedechiam ad tractandū cū eo qui possent
rebellare regi babilonis et de eius tributo se
expedire et hīa sequēs ad hoc confirmat m
qua Jeremias monet istos reges et Sedechiā
ut nō rebellēt regi babilonis sed magis ea
seruant sub tributo Ra. Sa. aūt hoc addit a
liam causā. d. q Sedechias .iij. anno regni
sui iuit in babilonē ut licet. hō ad deportandū
exercitū regi babilonis qui fecit eū regem
ut licet. iij. Esdre .xxiij. et tūc rex babilonis
pfecit eū quīq regibz hic nōiatis ut ab illo
acciperet tributum in babilonē cū suo mittendū
et idō qñ redijt Sedechias in ierlm misertus
est istis quīq regibz mīos ad eum es q erant ibi
tutuū de nouo ad recipiendū eoz tributū et tū
ut dicūt expositores mī hñerunt adiungē tra
tatū de rebellione et tributi negōne qz isti
quīq reges et eā Sedechias libertatem desidē
bant. Quāpiū Sedechias rebellauit apte vsq
ad .xij. annū regni sui ut dicat Josephus in
talibz .n. negocijs pomt magnum tempus et
tus sed tunc ofidens de auxilio regis egipti
et forte istoz quīq regū apte rebellauit et tri
butū regi babilonis negauit. Et papies
Hic notāter pomt dē missionis rō q est ne
plūs nō plus vlo sed eam sensibili signo sig
nificauit eis q si rebellauēt male struxissent
pie et patet hīa exceptis aliquibz q exponūt

ego feci eam ꝛc̄ In fortitudine mea magna. qua ad ꝑpm̄ acationē requm̄ vnq̄ iniquissima et dedi eam ei qui placuit in oculis meis nō ē p hoc intelligendum q̄ habuē hīēt gram̄ gētī faciendē siue sacrificantem eī cēt infidēl' et nolatu sed hoc dicit q̄ deus indifferent' bonis et malis tm̄ bona templa q̄ut sibi placent. sic ui qui. erat. n. executor diuine iustitie ut sup dom̄ est. xxv. missup et bestias agri dedi ei dic̄ Ra. Za. q̄ hoc dicat ꝛc̄ q̄ nabuchodonosor leo dicat ꝛc̄ ē uis. ca. qui est ire animali et seruient ei omēs gentes ydole est. ad significandū magnitu diem sui impii et filii eius. s. eulmerodach et filii filii eius. s. balthasar in q̄ defecit regnū babilonie Daniel. v. Sed subdit. Donec ueniat tempus. e. pūitionis tue eius et ipsius etiā putēt usq; ibi. vos aūt nolite audire ꝓphetas vrōs. qui fingebāt sē hīē reuelōes a dō in vigilia et diuinos qui nectromātici ꝙ astra. et sōmniatores qui dicebāt sē hīē reuelōes i sōmno et augures qui diuinabāt ꝙ garritum et volatū auiū et maleficos qui dinalunt in hostijs demonibz īmolatis. ut longe fiat uos ꝛc̄ istud dicit q̄ stantine. et nō aut salie ex hoc. n. q̄ mendacijs tribz reuellabant ad q̄s sequebat eos destructō et captiuitas etiā putent usq; ibi dimittū eum tia sua tri sub tributo regis babilonis. ¶. Et ad sedechiam. hic cōtez ponit ꝙ hia ad sedechiam et eius pncipes quā pdixerat fore mala ut patet supius in pluribz locis sed hic eam repetit sequendo ordinē regū pdōz sm q̄ dicat hic Ra. Za. et pz sm̄ usq; i. nolite audire illos ꝙ hia. s. flōz ut patet ex scripturis et uos etiam. hi ut tenet hic consentire et nō audiat ut dixi est ē et patz hoc usq; ibi. et si ꝙ hia ste. e. dū obtinent dnō preces offi tiales et postulōes pro me hic dicit depcant dō immō exaudiat ut nō veniat ꝛc̄. i. ut mansa q̄ remanserit in domo domini nō portent in babilonem sicut illa q̄ fuerūt portata in tri migratōe iechonie q̄ tri portabunt. Sed subdit quia hoc dicat deus exaudiri ad columpnas. s. duas valde nobiles q̄ erant in porticu templi et ad mare. s. eneū in q̄ lauabāt sacerdotes et ad bases. s. lateri q̄ erāt valde ampe ut patz. iij. Reg. Sed ido istu hic expmit in spāli q̄ erant valde nobilia etiā dicta sē m ydiale aī subdit. et ad reliquas vasa ꝛc̄. et de omnibz in fine adiudicat in babilone trāsferent. qd̄ fuit impletū capto zedechia rege ut dicit. iij. Reg. xxv. et erūt ibi usq; ad diem visitatōis mee. s. tempus dum quis in pria regni sui dederit licentiā iudeis redeundi et reedificandi templū et urbē q̄ enim in babilonem reportati fuerūt in reditu sui ꝛc̄ hoc fuit.

¶ Capitulū. xxviij.

Et factum ē. hic cōtinet Semias ꝙphā contra Ananiam filiū ꝙphe tam dicit dupliciter in duas ptes. q̄ primo ꝙphia Ananie ponit. Secūdo a dō reprobat ibi. et factum ē. prima i duas q̄ primo Ananias ꝙphat ubi secūdo sensibili signo ibi et audit prima adhuc in duas q̄ primo ponit ꝙphia Ananie dō missio Jeremie ibi et dixit Circa primū notat tempus cū dicit et factum ē in anno illo. s. quarto anno sedechie quo uenerūt nūcij regū ad ipm̄ sedin q̄ subdit post in anno q̄rto ꝛc̄ sed contra hoc videt q̄ subdit In principio regni sedechie. quartus. n. annus sui regni nō pt dici nisi primus. principiū enim ꝓpe q̄ sic. Za. dicat q̄ principium regni hic accipit ꝓ illo tempe q̄ nabuchodonosor pfecit eū quia regibz ut pdixi ē capitulo xxvij. et hoc fiunt quarto anno regni sui dicit ad me Ananias. i. dirigendo sermonem ad me continuā assistendo. Hec dicit dns deus exercituū deus isrl' continuo ingre ditur babilonis. audiuerit. n. iste Ananias de primo anno regni sedechie Semiam dicēte hec dicit dns exercituū ecce confringā aurigā helam et ad similitudinē hui⁹ dicit postea q̄ to anno sedechie illud q̄d dicat hic. hi dicit dns ꝛc̄ ex fili ysrl' accipiebāt modū loq̄di ydiam dominum suum dicē ē ō xxvij. erit patet in hūc. ¶. Et dixit Semias hic cōtinet ponit missio Jerōme dicentis Amen sic faciat dominus desiderabat. n. Jeremias reditū trāsmigratois et ualde q̄ cū sectonia tāsmigratione fuerūt deportata supposita tri sup hoc uolūtate dīna sed q̄ sedebat hi nō euenirent Sed subdit uimpi tri audi uerbū hoc p̄ q̄ appellat se ydiā tua sit uā uel nō ydia qui uaticinatus ē pacem sup ydiā futurū cū uenit uerbū eius. i. mes sias sicut ydias uerus a dō missus ex hoc loco accepit iudei occasionē errandi dicentes q̄ promissiones dei de bono statu fuit absolute nō retractant sed cōminatōnes de malo sē sū conditionē. s. si nō egerit pniam illis quibz fuit Sed dicendum pria retractant sicut ydias Jone de minue sliuerūt ꝓpe pniam minuitur. et sic expmit q̄d dicit. ydias q̄ uaticinatus ē pacem ꝛc̄. q. d. Jeremias Ananie tu ydias ydias bonū et ego ydias ei pene malū et tale sicut q̄ ei sub ydia dominus impletet fuit tua ydia et talis promissio nō mutat Sed si nō euenat malū pene q̄ ꝓphetizo nō ꝓpe hoc argui potero de falsitate q̄ talis ydias alii nō implet ꝓpe pniam ydi supuenientē

XIa

ꝓ edificand dñi apparet ꝓfin et dicas Jerme sup̄ xxvij· vbi ꝓmissio de bono uā & reuocabit̄ ꝙ bonū supuenēs sicut et ommatō de malo ꝙ ꝓmām supuenientē unde ibidē dicit̄ in ꝑsona dñi repente loquar adūsū gentem et adūsū regnū ut eradicē et destruā et disꝑdam illud si ꝓmām egerit gens illa a malo suo agam et ego ꝓmām sup malo qđ cogitaui ut faciarem ei et statim subito ꝓdicam de gente et de regno ut edificem et plantem illū si fecerit malū in oculis meis ꝓmām agam sup bono qđ locutus sū ut faciam ei et q̄ paret q̄ si aut malū ommatā a deo ꝙ ꝓmām nō infert sic bonū ꝙmissū ꝙ ꝓmū supuenēs auferet ꝓfr aūt ad ipm addūa plura alia de sic̄ sēpiuna ueis testamēt sc̄ ꝙ plenitudē omitto ꝓtendū tū q̄ deus ꝙmor est ad miām ꝙ ad adēmpnandū et ꝙ quis ad nō infendū malū cōmatū q̄ ad auferendū bonū ꝓmissū licet tam ꝙmissio q̄ ommatō sint sb condicōne et sēm ipm intelligit̄ ibrm Jeme q̄ stet̄ uerus ꝙphe denūciantis bonū eī uenire in effectū magnitudo dei nō ipleret ꝓmittēt ad auferendū.

¶ Et tulit. Hic cōtinet Jhana ab confirmat dñi sui sensibili signo auferendo cathenam de collo Jeme et frangendo ut ondat et ibo et sensibili signo dommūt re gis babilonis totaliē auferendū Et abijt Jemas ꝙphā in uiam suam. nolens attendere contra Joiamā.

¶ Et factū est. Hic cōtinet ꝓmat̄ Jhame et ꝓmo q̄rum ad suā ꝓphiam plain eī dicit̄ in ꝑsona dommi cathenas lignieas contriuisti dñs ꝑsuasoꝛ signa facturus. et facies ꝙ eis cathenas ferreas. q. d. et mēdacijs tuis faciet illos rebellare regi babilonis et q̄ mānent manus malū q̄ frangebat babilonis ante Et patet hā vsq; ibi et dicit Je. ite ibi ponit̄ ꝓphā Jhame q̄rum ad ꝑsonam eī dicit̄. ecce ego mittam te a facie terre. s. ꝙ mortem in qua ipōnes tollēt̄ de superficie terre et nutria terā sepelit̄ et mortuus es anno mas ꝙphā in anno illo ut Jeremie uerba pluret̄ mense septimo. et sic a deo Jeremie vsq; ad mortē eius fluxerūt tm duo menses qui ls̄ pdixit mense .v. ut patet in pncio hui⁹ capli.

¶ Capitulū .xxix.

Et hec sūt uerba. Hic ponit ꝓphā contra sedechiam qui iam eī mōd et nobilibus regni inde et sacerdotibus et ꝓphis plenius dicta fuerat in babilonem sed ꝙphat et hanelabat redire in iudeam et illi qui eī de tribus fuerunt dcepti a fris ꝓphis existentibus mēdacijs ꝓ Jemias scribendo eis mēt̄ auferre istā confidentiam falsam Et diuidit̄ in duas ptes q̄ ꝓmo eplā Jeremie ꝓmittit̄ ꝑfectos sedō narrato ibi hec dicit dominus. In ꝑfectione expimit̄ ꝓmo ꝑsona mittentis eplām eī dicit̄ que misit Jeremias ꝙphā et locus vbi misit eī subdit̄. de ceteris sedō ꝑsone ad quas misit eī dicit̄ ad reliquas seruos ꝛc et patet hā vsq; i⁹. et dna .i. matrē regis. et eunuchi .i. regis et regine ministri qui sic noiant nō a membrorū sectione sed a castitate q̄one tales .n. ponebant̄ antiquo in regibus dombz et mgnā ꝛc obsequū dicēs et ꝓm talem modū loquendi dicit saluator ap̄s xpi. sūt eunuchi qui se castrauerūt ꝙt regnū celoꝝ et subdit et mclusoꝛ ls̄ noīa expimit̄ supā xxxij· Terzo expimit̄ ꝑsone portantes eplām eī dicit̄ in manu ellazā filij saphā ꝛc qs misit zedechias rex iude ad portandū tributū qđ debebat regi babilonis vel aliqđ ꝛcemū. ¶ Hec dicit. Hic ponit̄ ꝓmo eplē narratō in qua Jemias auferē ꝓfetissimis ꝓphis plām confidentiā sedō subiungit decipientes penam ibi Hec dicit dñs prima in duas ꝙ ꝓmo auferē confidentiam falsā sedō denūciat uerā quā hec. Circa ꝓmū dicit in ꝑsona dī edificate domos ꝛc .i. disponite uos ad manendū diu in babilonē ꝙuide do uob de domibz tie fructibz et multiplicatōne ꝙlis et ato reduc flō nō sperētis. sdō subdit non seducāt uos ꝙphe uri. s. fli reditum ꝙmquū denūciando. ¶ Quia hec dicit. Hic ponit denūciat eis uerum fiduciam et ꝓmo denūciat eam ēfalsam in babilonem sedō nā dicit dñs hierusalē in celū q̄ hec Circa ꝓmū dicit q̄ hec dicit dns .q. d. uolite credere fris ꝙphis q̄ hec est sua domm de uō reditu eī ꝛcpmt impleri in babilone lxx. annis tot .n. annis pluēt sedm ieremiā a tribus ꝓfetis Jechonie vsq; ad primū annū eius. sedm alios uō computātō ysoꝝ annoꝝ manet tribulatio. s. a destructōe ciuitatis sub sedechia ut dicū ē. vvv· visendo uos dicit misericors pater filios et ceteri patent vsq; i⁹. et reducam uos ad locū istū .i. in ierlm nō q̄ omēs redierūt in ꝑsonis ꝙprijs q̄ in tanto tempe multi fuerūt mortui ꝙmme illi qui dicūt iam ꝙuerte erant. ut dem uobis finē expectatus vie et pacem uterum vsq; ad tēm pdictū. et uno adhuc me et ibitis ad tēm uestrū. acta patet vsq; ibi de uinietis ꝙcabz ꝛc q̄ in regno babilonis eius gentes iuue ad quas inde fuerūt tristati tempe Jechonie et sedechie et mde redierūt eī Zorobabel duce quia dicit̄ sustinuit uob duce ꝙphetas .i. q̄ predixit ꝙphetis fris uris dcapientibz et dicentibz se loqui i nōie

dō. Jdō ām̃cauu wō tim̃ vīe reūsione ī iudā
ut nō adūtus eis dicamꝰ wō q; ato dēaus re
uīt. ¶ Quia lr̃ dicat. Hic cōnit̃ hanc fidu
ciam remouet a Sedechia rege et eius pplō q
nō tūsmigūcat m babilonem demicādo q; plu
sim̃ sint multo gūnoza Jdō subdit. Hec dicat dō
creatuī. i. angelox cate mittā m eis gladiū
et famē et pestem omā. n. ista venerūt sup
eos obsessō m ierlim̃ ut lr̃ā uij. xx. vlo et ego
nam eos qi fecus malos. i. abhoīabiles deo
et hoīnib; sanct dnī est ē. xpūs. m pabola
de ficubz et dabo eos m vexacōnem p cūcta
opa et gūa vmūsis regnis terre Hoc dicat
q; sub rege babilonis erāt plura regna nisi
lectōnem q̃tū ad vba dna que eis mīe velā
tur. et m supore p admiracōne eox misere
et m sibilū. q. m derisū cetā patēt m lra. ¶
Hec dicat. Hic cōnit̃ pomt̃ pena flox pplī
q; qui decipiebant pphm̃ m babilone tūsmigā
tum et primo pomt̃ pena duox simil qui nō
solū erāt pphe fli sed eam adulti Sedō pena
cēq; qui nō solū erāt assector flitatis sed eā
pfectox vitiox ibi. et ad semeia. nomia at
duox. pomit̃ hic eū dicat. ad achab filiū Ly
hie et ad Sedechiam filiū maasie et subdit
eox pena at dicat. ecce ego tradam eos ī manu
nabuchō. Dicit expitores m̃ cōtez q; ista fu
erūt duo signes q̃ nūiat Samel de flo testō
cont̃ Susannā pphē qō fuerūt condēpnati ad
mortē ut lr̃ā Samel. xuj. vinpti q; iudi ī
babilone erāt fui nō ipsiante aleā usticiaā
nc̄ p qnis pretiū adempnādi aliquē ad mor
tem tenebāt Jeremiā eo q; sciscitaret tūsmig
tos ne flo spernēt ato ruīn et ipse ē qō dicat
p eo q; misisti libros. i. libas nomine tuo tūq;
nomī vers pplm̃ dicens Deplyome Dnē de
dit te sacdotem. s. stūmī p Joiadā sacdote li
cet iste Joiadā fuisset dn̄s ante tp̄ipm̃ nōdū
eo q; fuit ips magne sanctis et amicus ī ips
adulando ista Deplyome. q. d. tu es tāte sā
tatis et amicus deo ut sis dux. i. prī
ceps sacdotum sup omnē vrū arreptiū et
pphantem. i. qui pphyt ex virtute demonis
cui fantasiā annūciās ut mittat eū m
nerū. i. m sippū ita q; nō possit talia semā
re m pplō. et mīe qre nō increpas Jeremiam
talē pphantem m ihrlm̃ vbis nō solū sed ea
am m babilone surgas Jdō subdit q; sup ips
muste ad nos. s. epla̅m ut dnī est m principio
lyū capli dicens m epla longa ē. s. tempus
more vie m babilone edificate ꝛc. i. disponite
wos ad diutnā mansionē sicut expōtū est
ē legit q; Deplyomas sacdos ad aiguendā Je
miam de epla quā misit at ceā prāt vsq; i
dicte ergo vbi pomt̃ pena semeie aī dicat Visi
talis sup Semeiam Nedamitē m pbna ei
ut sup semen eius. i. pbnus sibi oriētis nō
erit ei vir sedens. q. habitans m medio pplī ips
. s. penitentis m ierlim̃ et nō videbit bonū q;
ego faciam pplō meo ipse dicit dn̄s liberā
to q; p̄uaricatōnes locutus est adūsus dnm.
notando Jeremiam de flitate qui ex ore dni
loquebat.

¶ Caplm̃. xxx.

Hoc verbū. Deputus Jeremias p
phāuit pplō asyn hic cōnit̃ q; p
phāt pspera. Illud aūt qō erat
sūme pspez erat aduētus xp̄i
ad salutē mūdi cuius figura fuerat salvatō
pplī de captūitate babilonis de q; fuerat mē
tio cap̄o p̄cedēti mē asyn q; minauerat ut
oppōta me se ponta magis efficacit̃ Et ido
post figurā hic cōnit̃ demicat rem figurā
. s. p xpm̃ salutē gēialem qd̄ fuit m ips cap̄
et sequenti nō prīt omittendē aliē exponi nisi re
specto ad tempus xp̄i ut m̄ sequendo magis
appareat ad intellectū trī sequentiū stendit q;
pphē in scribendo nō seruant semp ordinē temp
sed frequent̄ prius facta scribūt postea et cap
ut dicāt doctores hebrei nō est primus et posti
m lege et p legem intelligūt vetus testamē
tum m qō nō est attendendo ordō temporis sm
ordinem descriptionis. et idem dicāt doctores lati
ni q; frequent̄ septima facta loquunt̄ p anticipatō
nem. s. postiora ponendo et p recapitulationem pria

posponendo et hoc modo precedit Jemias in hoc
libro in plumbus locus ut patet in parenthesi et
in sequentibz apparet et in hoc loco sic precedit qz
primo denūciat xpō regnū p̄dō eius aduentū
a° xxxi· Circa primū sciendū q̄ licet hō xp̄s
ab institutōe mūdi natalitiis huius diēi sup oiā
alia actuue nō tñ exercituue et hoc modo ante
per in sua resurrōne sēm qđ dicit ap̄s vlēt in
tui ē mortu omīb⁹ p̄dās in celo et in tra et p̄fec
tus habebit in iudicio finali tunc· n· omīa e
rūt sibi simpliciter subiecta vñ dicit ap̄s hebr·
·ij· nūc aūt necdū videm⁹ omīa subiecta sūt ei
Judicaū aūt finale p̄cedet antixpi psecutio et
ido primo nūciat hic antixpi psecutio deinde regn
ni xp̄i ibi et erit Tertio vltimo tractat q̄stiom ibi
te aut Circa primū dicit Jeme scribe tibi vō
·q· d· ista futura sūt in longinquo et sūt digna
memoria Jdeo scribenda· ecce dies venīt dicit dn⁹
et conuertam captiuitatem plebis mee ne de aliqua alia sequenti saluatōe tpis
li qz sēm doctores hebreor et sēm veritatem
pluries ibi patet dicendū contra plm nisi tantū
hic nō ē reiectus de hereditate ne a nobis spe
ne⁹ reiectio vsq̄ ad tempus messie quē nobis
expectāt venturū et ido sm nos qui confite
mur eius aduentū p̄ius oportet q̄ hāt ista a
lex intelligat et dicāt aliqui q̄ intelligāt de
remissione spūali nobis ad p̄dicatiōē xp̄i et
aplor qz aliqui fuerūt de regno ibi qz tal
nasser captiuate istud regnū aliqui fugi
tiui euaserūt qui postea habitauerūt in regno
nobis tempe exercitus et cū illis de regno nobis
in babilonem ducti fuerūt et cū redeūtibus
redierūt sicut fuit dictū plenius· iij· p· qđ
aūt subdit et conuertā eos ad terram· ꝛc· intelli
git de tra nouenciū que sub promissione facta
abrahe fuit principaliter intellecta sicut dictū
fuit plenius in gen· xv· et in primis alius locus
ſd qz nūdū qui crediderūt ad p̄dicatiōē x̄i
et aplor fuerūt parati respuere Jdo melius
intelligit qđ dicit hic et conuertam captiuos
populi mei ꝛc· de spiali captiuitate ad xpm̄ detesta
ti fruitur antixpi p helium et Enach Jdeo
de captiuo psecutōe antixpi subdit qz hec
dicit dominus virorum audiuimus ꝛc· et con
firmat ſd dns xp̄s fidelibus suis tunc passuris
eo mō qđ dicit Jer· Saule saule qđ me psequ
ris Interrogatus et iudex si quis masculus hic
accipit spiale pro puero Unde in hoc loco si pa
ret masculus et p hoc significat meritis et an
gustia tunc futura xp̄i fidelibus Jdo subdit qui
se fugerit omnis usur· i· omnis habet xp̄m quicūq̄
fortis et firmus manū sup lumbū suū q̄ prius
erat· modus· n· mulieris parientis est pone
mamus suas ad lumbos suos et comisi sūt vi
ri fortes in angustia· i· in colorem deformē
p angustia et timore ve qz magna dies illa
·i· tempus illud erit magnū quorum admo
nemur tribulatiōe p̄ns est similis eius p̄
qđ dicit ap̄s xxiiij· erit· n· tribulatio magna
qualis nō fuit ab initio mūdi usq̄ modo neq
fiet et ea p̄ illā saluabit omīs p̄destinatos ad vi
tam beatā qui nomine iacob intelligit eo q
supplantator interpretat· ¶· Et erit hic cōmi
nor dominū xp̄i qui spū oris sui interficiet
antixpm ut dicit ad thess· ij· et magnam partem adiacentis sibi Jdo subdit contera
mini eius de collo tuo· s· militantis ecclie et
vincula eius disrumpam· i· malignantes ei⁹
et deceptiones· et nō dubitant ei implere
alienum· s· a deo sed seruient dño deo creatori suo
·s· do patri et Dauid regi suo· i· dei filio natu
rato vide in tribulatiōe caldeam q̄ apud hebreos
ē autentica ut frequenter dicit est sic hēt et
obedient messie filio Dauid regi suo· vnde sm
omīs doctores hebreor istud intelligit de xp̄o ad
literam· quod sufficiebo eis· i· faciam apparere ad eor
salutē· et etiam qz ad literā deus pater sustinu
it illos a morte tu es ne timeas confortatus
est eorum tribulatiōem antixpi futuram Sul
labo te de tra longinqua ꝛc· Judea· n· erit
saluanda dispersa in longinquis p̄tibus mūdi
et ibi captiua reuertet iacob· s· ad xp̄m qz non
solum intelligit de iudeis tunc obtendis sed eo
rum ab antixpo deceptis qui postea penite
bunt et requiescet a tribulatione antixpi misere
to et quietus assequet bonis ꝛc· hoc refert ad tri
tum ecclie militantis ubi licet bonis mixti
et sceleratis afflicta· fiducia et assumationem ma
lis gentibz qz omīs gentes fortis suis vin
ab dimittet qui fide xp̄i ¶ De aūt hic vltra
q̄stiom tractat duplicia· Dicit primo ibi quoniam
si primū posset fieri q̄ sic dns primitus fideles
suos sic exhibuit tempe antixpi Et rndet hic
qz hoc fiet ut p̄dixit apostolis q̄ extra tempulia
illa inhabitabunt sēm qđ dicit ap̄s ernij· et qui
inhabitabit iniquitatis et hoc e qđ dicit de aūt
nō faciam in assumatiōem· q· d· quicūq̄
furtum p̄cauo sic actui antixpi nō tñ desiacet
extra sed purgabit Jdo subdit sed castigabo te
in iudicio misericordiis fiducia tua qz p̄cauo
antixpi erit inremediabili via humana non
e qui iudicet iudicium tuum qz tunc milites aude
bit stare p iustis ad eos liberandū· omīb⁹ ama

tores tu oblue sē tuū q̄ p̄ncipes tenuer q̄ mō
defendit ecclām nō audebūt ⁊ ōdar amicabō
plagā mmmor possīl te. q. d. time videbor ad
ūsum ecclē sicut patre dne castigamus filiū v
dēt⁹ a mmtare indoctō ceteros q̄ multitudine
mūtatis tue que time lūdabit sūp madū ue
dnī est. dna fiducia sē pacā tua. i. dna uentre
mdigentia quō clamas sūp contradone tua
q. d. usq̄ tibi mferet Insanabilis ? dolorū
.s. via ymmdna q̄ q̄ apponet remedīū mi
fuendo anteqm ue dnī est. ℣. Propterea h̄
soluit⁹ scīa quēstio q. possēt aliquis q̄rere
q̄d fuerit xp̄ūs te amtrpō psecutore et slr ad
lyerendū et rndet⁹ q. nō audierit dūam vm
dictam et lyc ē q̄d tract⁹ ℣ntea oīs qui cōme
dant te deuozabūt⁹ nō solum morte temporis
sē etna. et vmisi lyoscos tuū m captūtatem
ducent⁹ demonū abdūcam. n. ezechielem t
dmdo spūs pmē deceptus ab amtrpō et eius
satellitib⁹. q. electum venerūt te syon. i. o
tu ecclā nomē syon vocata ysa. ui⁰ cō⁰ et lyb
xv. que vocabit⁹ ecclām dnīnte amtrpī pse
cutōne. quitam q̄sionē tabnaculoꝝ iacob. i.
sanctas fideliū ab amtrpō deceptor. q. dubit⁹
eis tempus pmē et edificabit⁹ cuntas. i. ecclā
q̄ est cīuit⁹ xp̄ūs untas m ecclīs suo. i. m ip
nouo magno q. tunc omēs confugient ad eam
et templū ineam ordinē suū fundabit⁹. i. nul
lus xp̄ūs ab amtrpō deiectus m statū suū re
formabit⁹ et exprobrabit⁹ de eis laue. s. dnā.
pce q. ludeorū nō p dissolutōnem sed p deuo
tōnem sicut dicebat dnūd de sepō. ui⁰ pce. vl.
ludam aīa dominū et erit filii eius sicut a
principio. i. sicut aīe p̄seuerōnem xp̄ianoꝝ. et
erit dux eius ex eo. i. xp̄us verus hō⁹. et ap
plicabo eū et accedet ad me q. xp̄s hō⁹ pre
omēb⁹ hē accessū ad pr̄em. Ideo subdit⁹ quis ei
est iste. i. q̄nte excellencie qui applicet cor suū
q. voluntas xp̄i hōis m oīb⁹ conformis e
voluntati dūne ut appropinquet mihi q. sua vo
luntate sicut filius patri. et erit⁹ mihi in
populū s. deo p̄ū p filium et subdit de pena im
pior. Iste timbo dñi. s. m die iudicij in capite
impioꝝ q̄ma stet. i. m antrpō qui erit ca
put impioꝝ qui insuperabile⁹ velut capitis
impioꝝ gradat⁹ p finalem sūam cui dicet⁹
eis Ite maledicti in ignem eternum ꝛc. 4ª. xvō.
In nouissimo dieꝝ intelligentes ea p hoc fiue
mut⁹ q. Jemias loquit⁹ de futuris m nouis
simo tpis et q. tunc oēs gentes⁹ ad vnū deū
ut p̄dixi⁹ est. Ideo subdit⁹. In tempe ille dicet dñs
eis deus vindicis cognationibus isrl. q. e. verū
fiue acceptat⁹ isrl. sm carnem q. tunc omēs
iudei credent⁹ ad xp̄m fiue acceptat⁹ sm spm
sūp omnibus fidelibus qui noīe isrl nominant
ysa. xlvij.

Capitulū xxxi.

Hec dicit dñs. Ipse magnit⁹ ea
plūm m lyco. p spacium tractū mō
tium istarum et p̄cedentes mecū
ate que congregat⁹ ue poderunt
expli et p̄tez lyc sic eam ordinauī. In lyco at
cap⁹ agit⁹ de primentibus ad aduentū xp̄i et
diuidit⁹ m tres p̄tes q. primo agit⁹ de p̄me
tibus ad xp̄i p̄dicatōnem. 2do de primentibus
ad eius mānatōnem ibi lyc dicit dñs⁹ et
eo de primentibus ad legis euangelice latio
nem ibi. Ecce dies venit⁹ p̄ma adhuc in
duas q. primo ponit⁹ figmd et sdo res figū
tas ibi longe. Circa primū sciendū q. saluato
pplī isrl de egypto fuit figma saluatōis
fiende p xp̄m qui induat fideles ad tram vi
uentiū q. pīe desertum sicut filios isrl tūsit
to p desertum matiale ad possessionem ē ec
missē et q̄uum ad lyc dicit⁹. Inuicē tyrannī t
desero pulūs qui remanserat tyranno. omēs
.n. qui exierūt de egypto mātr a xx. annis
et sūp mortui fuerūt m deserto ut lyc⁹ mū
dus. et p magna pte mortui fuerūt tyran
nio ut p̄dixi⁹ m libris eius. et mū tyr⁹ pplus qui
mentit tyrannū sicut eor filij. qui migrassī fu
erūt trans p̄missionis loc⁹ subdit⁹ vadet ad te
quem fugā isrl et dicet Jemias videt⁹ de futu
ro ad designandū q. ille migrassī ⁊ p̄missionis
qui p̄cessit erit figur⁹ migrassī m requiem
celestem qui erat futurus sēm q. diffusi⁹ decla
rat apūs hebr. ij. ca⁰ et ius. ℣. Longe h̄
uidet declarat⁹ res figuratas. s. salus p xp̄m
p tunc fienda q. facta est p ecclām edificatōem
et q. illud tempus adhuc erit longinquū
Ideo dicit Jemias longe dies apparuit michi et
subdit m psona dei videntis p meritū dyalo
gi. In caritate perpetua dilexi te licet ab et
no dilexit omēs electos eos p̄destinando tūn
spāli modo dilexit electos de pplo isrl maxi
mum de eo carnem assumpsit p̄ quo illi pplo
spālia dona orauit⁹. Ideo subdit⁹. Ideo attraxi
te būficijs spālibus m dumne legis et con
similibus p̄ quo dicat⁹ ps⁰. exlvij⁰. no fecit ta
liter omī nationi et iudicia sua nō manifes
tauit eis verūtm q. illis būficijs abusus
fuit et sic ab honore cecidit. Ideo subdit⁹ Iu
super edificabo te. q. exponens vii. ca. dicit
q. edificatōes ciuitatis ihezlm et templi
p salomonē zorobabel et machabeos Ideo cō

uenit qz fuerit fucte p ysaiam sd istu de qa loquit hec semias stet q manū dei nā ido stabit metim et m hac diat uerū sd qz subdit et falsū. s. q m aduentu messie que uidet exspiant deus edificabit ierlm nouā sī incomutabilē nobilorem q̄ fuerit priores m qua uespasianꝰ templū regnabit et ois gentes erūt subdite dño uideꝝ hr qd pl̄s diat implendū iam est implenū qz xp̄s verus deus edificauit eccl̄iam q̄ ierlm dicit ysa. q. et ihel xij. et apc. xxi. vidi ciuitatem sanctā ierlm n qua regnat xp̄us cuius regni stabit metim. et edificabis turres ihl. i. plebs fideliū que ihl nomiat ysa. xlvij. et nomie ihl nomiabit hec est an xp̄s sd tñ plato mā hēt assimilabit adhuc ornabis tympanis tuis qz ad lrām n ecclā quidam fideles ad sōm tympanū cāpanarū ad deū laudandū sic subdit et egredieris de choro ludencū. nō dissoluet sd deuote sicut cum unus chorus cantat a latere contra alū. et adhuc plantabis vineas m montibz samarie. qd nō pt intelligi de reditibz a babilonica captiuitate qz mīq̄ reupauerūt tm illam sd illam ecclāpauerūt fideles alūde adducet qui dicebāt samaritā m et ido intelligit de samaritanis ad fidē ductis ad p̄dicationem xp̄i ut hic Jo. iiij. et ad p̄dicationem apl̄oꝝ ut hic Act. viij. fideles aūt no. vineas colligit ut patet m plurib⁹ locis sc. scripture et licet tota ecclā dicat una vinea fide unitate Dicat ecclā ubi plures qz hic tm loca et pūncta diuisitate. et non vemat tempꝰ nō vindemiabit. Vindemiare e fructus vinee colligere fructus ait ut dm̄ hinc vinee est bitudo pfecta q̄ nō hēt m psti vita sd futura. qz erit dies m qua clamabūt custodes. i. p̄dicatores. m monte effraym. i. m ecclā est fraym. n. arsens uel fruges nitētat et ē eam ad lrām n prib⁹ dns p̄dicauit xp̄s et eram apli. surgite ascendam⁹ ꝙ faciendo de bono in melius. m sion. i. m ecclām militā tem et triūplantem q̄ sion notat ysa. ij. et hel xij. exultate m letica iacob. i. ppli xp̄iam et qi omes fideles p̄m descenderūt de iacob et israhēl contra apud caput genitū. i. ob dyaboli qui tenebat gentes sbi subditas p ydolatriam qi apli p magna pte destruxit et sua p̄dicatōnem cōpetit qz nō omes adhuc audiūt xp̄m sds subdit salua dne ppli tuū iz hanias ihl et dicunt hec reliquie ihl omes credūt gentiles et audiet ita sine mūdi comite di salutē et sequit missio dei. eate ego adducā eos ait qz de omib⁹ mūdi ptibus aliqu adducta sē ad fidem xp̄i et plenius adducent in fine mūdi. mī quos erūt ceci et claudus ait. i. int̄ nūpedimenta uenerē ad fidem xp̄i q̄ tollent pt eā dia ad lrām q multi p xp̄m et aplos et eoz successores fuerūt illuiate ce pe et mente et aūt et sanate ab infirmitate bz confirmlibz nō solum corpalibz sd eā spūalibus In fletu venient. s. vere contritōnis et in mā reducam eos q̄ nō negant vere contritis et adducā eos p torrentes aquaꝝ. i. p sacramenta ecclie in quibz dant aque gre Jo. iiij. qui bibent ex aqua quā ego dabo ei nō sitiet metim ait in via rā. i. in fide catholica qz factus sit israhel pl̄s. i. pl̄s catholico gratiaꝝ et comisit a iudaismo spūalē. et offraym p̄o genitus meus ē. qz p̄m venit ad fidem catholicā ut indicat petrus et philipp⁹ nathanahel ut hic Jo. i. fuerūt in regno dei tm̄ q̄ nomē offraym in scripturis nominat eo q̄ p̄mus rex. s. Jeroboam fuit de tribu offraym iij. reg. xij. et qz post iudeos p̄mo credentes q̄nq̄ plura fuerūt compatiue vocati sē gentiles subdit. Audite verbum domini gentes et q̄ dissipsit israhēl. i. dispsit p̄m sic p turcas scitas et eruces congregabit eū in unitate fidei catholice et nomē israhēl intelligit q̄libz gēs ad fidem p̄destinata ut dm̄ est ē redemit. m. dns iacob. scilicet ppria et liberauit eū de manu potenciorꝝ. i. demonis de q⁹ scribit Job xli. nō est sup terrā ptās q̄ compet ei. et venient et laudabūt in monte sion. i. in ecclā militante et triūplante sic notata ut dm̄ t ē. sup frumēto vini et oleo p q̄ parabole intelligit bona spūalia q̄ nō capiūt ab hominibz nisi sub similitudine corpalium ppt qd scriptura veteris ac noui testamēti frequēter parabole loquit et ē ibi sensꝰ litalis nō ille q̄ p verba immediate significat sd qui p res significatas intelligit sicut ait dicit iudicū ix. Ierut lucina ad rumpendū ait sensꝰ litalis nō est de arboribz sd de Abymelech et reliquis hominibz et sic est in p̄dicto q frumēti et vini hic intelligit eucharistie sacramēta qd sub spē panis et vini efficit et p oleū ynū q̄ in ysacramēto et aliis confert. et fetu pecoꝝ et armentoꝝ. i. multiplicatōe fidelium sm qd dr ps. xcvij. et nos ppli pascue eius et oues manus eius. et dicit hec pecora mūo

rus et in menta maiores. entrat ala cor qi
ozrus multmis. et sacmncto none legis et
pubus aque gre effluit m audm. et uolua
nō estimet istud ꝓprie refert ad statū ecclē tā
umplamis vbi appetentib totalit sciat tūc
lerabit vngto. i. vngmes m dpo. s. angl̄ca
ad qz sōctas hoīes assumūt. et comitam
luctū eoz in gaudiū pfectū et cōm et mob
abo. i. mpledo auam sc̄oz pnigredme. i.
gle plenitudme qz nō gloriant tū de gloria
ꝓria sd eam illoz qui saluant st̄ p doctnā
eoz ꝓt qb̄ vltra cmnes st̄os docuit lge ame
olam. Hec dicit. hic contexit pomt aliq
ad natiuitatem xpi ꝓmittit et primo pomt
illud qd respicit eius ortū ibo concepit ibi
statue tibi. tacto passiones effm ibi in diebz
illis ꝓma in duab m ptem principalem et
meditalem. ibi et ē spes. Cum ait pmū sted
q audita xpi natiuitate herodes voluit mfiā
eū ut ihēt ait. et qz ea nō cognoscebat eū deuia
tu mfectat omes pueros a bymatu et infia
qui erāt in bethleem et finib eius ut dicat
mfia ibidem. et tunc mpleta fuit hec scrp
tura sm qd expsse dicit sanctus matheus spū
sancto illuīatus ꝓpt qd cartpluca cam aliē expo
nentes quas expones ꝓpt plurtatē et mu
ltitatē omitto. est qd sensus vox in excelsō
audita est. In hec ihēt vox in rama audita
ē sicut allegat sc̄s matheus ꝓz stendit q
rama ē nomen equocū qz vno. est ꝓpe hierm no
men loci qui ē iuxta gabaa. et ē alius modo
nomē appellatiū et sic sigt excelsū. nō pt ait
hic accipi pute sit ꝓpriū nomen loci qz rama nō
ē ꝓpe bethleem sd bñ distans. et p iezim ē
media et ideo sōmus tñstulit nomē appella
tiuū dicens in excelsō ad designandum mag
nitudinem clamoris mulierū qz filios me
serabiliter rachel ploratus filios suos. ra
chel. n. sepulta fuit iuxta bethleem ut ihēt
genes xxxv. et ideo dicebat mater ciuitatis
bethleem et totius territorij sicut apud nos
st̄ qz eorū requiescūt in ecclīs dicit eam
pdm et nō solū illam ecclīam sd eā ciui
tas et territoriū adiacentis et sicut dicit plo
rare in filiabz suis. s. in mulieribz puerorū sicut et
simeri dicit. quia affligere ꝓpter pbm. Iudei
autē aliqui dicit q. aī iudei dicebāt arptum
in babilone et cū essent iuxta sepulchrū ra
chel vox de sepulchro mirabiliter audiebat
implorādo dei pietatē ꝓ illis qui cap
tiui ducebant et ipse dñs postea surrexit ꝓ
nō asserendo sd mī referendo qd ficticiū vide
tū qz dissonat a dō euangeliste tū qz nō est
dissimile qñ tñ miraculū fuisset scriptū. mu
st. l. vs. pri. vel m fine hymus libri m quib
loas describit deductio illoz captiōz tū qui
dem fuerūt mlte pillate scribē et q erāt ad ip
nocam ꝓpz. et noluit consolari consolatione
humana qz nō st̄ simple amplius vnctes pñ
n vita ꝓpt qd subdit cōsolatio diuīa quescat
ne tua ait qz est mcēs opi tuo. i. filius tuus
qui st̄ et dicit opi ꝓpitiem ꝓ mortem. n. illā
reportauerūt mīcyrij ꝓmū qz tñ morientes
quotidiāq; missa descendebat ad limbū mſm
sd subdit et veniant de tra inimici istā vi
sio fuit m xpi resurrōne qz tunc st̄os de mſ
nis eduxit et m eius ascensione qñ eos ad
celestia deduxit. Et est spes. hic mapt
ubi m tpe et est ꝓ meditatiū oratione. n.
cōsolatione rachel de pūe oratis que dicebat
eius filii nabone sepulcē ne dom est hic cōti
nuus oratioē tat sibi consolatē de filios su
os sic dicēs vōne gemitus audiū. n. ꝓ quē
intelligit regnū decem tribuū ut pdem est
descendit de rachel ꝙ ioseph filiū suū et de
ephraim illoz ad deum fit hec mutatio cū
dicat. et est spes. s. futurē lētudine. nouis
simis tmis. n. filius tuus reuertent filii. e. eni ad tēmos suos. r. ad ecclīam mili
tantem q est timus in pñti vīa et triumphā
tem q est timus in futura et hoc fuit im
pletum ptim in apīis aliisq; electis ad
pdicatiōnem xpi et apl̄oz qui fuerūt de reg
no decem tribuū et pfectius implebit in
finem mūdi in ecclīa eoz gliali audiēs
audiui effraym tñsmigrantem. q. d. et tāc
dispositi est reuocare ad fidem completā te
pore et subdit in pona iam quasi oz et in
me mūdi intendoz castigasti me ꝙ pla
gellationem in captiuitate quasi inexpertus
indomitus In hoc ihēt qi virtuosus mansuetus et
notāt ste ille ꝓphis qz adorabit virtutes an
eas sicut illud pb. cap. Timules ill qui fa
unt ea et qui confidunt in eis hoc ad hoc fe
cat jōheam. iii. p. xi. conuert me dns et con
uertar. nō. n. pt aliquis ad fidem xpi venire
nisi gra dei ipm ꝓueniente sm qd dz Io. vi.
nemo pt venire ad me nisi pater qui misit
me traxerit eum Ideo subdit postq. n. conuertis
me tua gra ꝓueniendo cepi pniam ad te fi
uos reuertendo et postq. edocti sum nudū illu
minādo tenebras erroris mei. percussi femur
meū passiones meas refrenando. confusus

stū· de ly⁹ qđ te tam diu pcuraui et subdit⁹ m
fmonꝺia dei vrpionas aī diat⁹· ſ filius ly
nozabil' mqlꝫ offraym et pom⁹ ly noſyꝫ q·
q quilibet· volitans ad deū vnatez effiat⁹
lynozabil' m conſpaī eius ſ puer delicatus
In lyc⁹ lyet⁹ ꝑlacios· v· matia placu ſcom illo
luo xv· gaudiū eſt m celis ſuꝫ vno pctore qe
mtenaī agente et ee q⁹ locutus ſū de eo ve
uocando ad meritū· adhuc vecordiozes eius dī
do ſibi ꝑmū Jdeo concubata ſt· i· pcutare ī
mota· ℣ Statue tibi· hic cōtez agit⁹ dꝫ xpi
conceptu eſt et duudit⁹ m duas qz pmo deſcri
bit⁹ hec concipē lyo ſubdit⁹ fidei dilatatio ibi
lyce dicat· Linea ꝓmū ꝓmetat⁹ diſpē ꝓpli ad ſm
q eſt nā pma ſm q Jo· eius ꝓauſoz dicat· ng·
·u· pmam agite qđq̄ dicit· n· i· cgnū celoz et
q̄ntum ad lyc dicat⁹ Statue tibi ſpeculam cepto
rundo ꝓziam conſcam pone tibi amantudica
·i· contactōnē dolorem Dirige cortuū in viaz
·ſ· uſtiaem qua ambulaſti in pribus antiquis
qui fuerūt uſq ſtc· ꝓa· dicat q lyc Zveni lyī
ſyenaica Statue tibi ſpeculam pone tibi ꝓlmas
dirige cortuū in viam vaī in qua ambulaſ
ui qđ ſic pē cepom Statue tibi ſpeculā· ſpecu
la eſt locus altus vnde pē quis alonge videre·
Z ſ⁹ ſenſus Statue tibi ſpeculam· q· d· mſtrāt
mānadōnē adhuc longe diſtat· Statu dicat⁹ m
pncipio Iudas capit longe deus appenuit ī
pone tibi ꝓlmas q ſtiterūdo innocentū victo
nas qui palmā martyꝝ obtinuerūt tuelo xpi
nam ut dnī eſt ta⁹ ꝓcedunt· q· d· iſte palme e
nūt ſtigmī natiuitatis xpi ꝓmplete dirige cortuū
in viam vaī· i· m legem euangelicā q̄ mlā
patat⁹ diſtorſionē Statu lyc moſayca practat⁹
q ꝓmittebat libellū repudij et vſuras cū ꝑ
meas· Deut· xxiv· et xxiij· in qua ambulauit ī
natū lyiana aſſumpta ſm qđ dicat Aug· i· de
pte chſti fide et doctrina virgo iſt· i· plebs
ꝑdeſtmata ad fidem ad cautates tuas iſtas
·i· ad eccliam militantē et triūphantē q̄ cautā
tes dicūt⁹ vel et nous teſtā⁹ ut dnī eſt ſtig⁹
vſq̄q⁹ delaps diſpluerā carnalit⁹ viuendo ſti
dungat ꝓ duſa vicia qz creauit chſtus nouū· i·
mēnacōnē miſtīum et loquit⁹ de ſtud⁹ ꝓ
medū ꝑatu ꝓpt· ētrudiēm ꝓphē et pom⁹ ibi
qz tang vēritatē cauſe reſpaī prēdentis ſtid· q·
·d· debet dmitti vita carnalis aduemēte xpō in
carnatōne et meliaui ſpialis ſcia ēcūdabit
vinū qđ ſtut mpletum in maria q xpō vēri
vinū ꝓfem ſtigs et bibulz ab mſtana mēna· chſ
m vtero ſuo trundēdat· ¶· Hec dicat· hic cōit⁹

pom⁹ dilatatio fidei xpiane que ſcuta eſt ad⁹
conceptū et ortum aī diat⁹ et adhuc dicit⁹ ōbū
iſtud m tra iudee· nomīe iude intelligit⁹ omis
vere confidens deū ad vnū ſaā ſm cepōes u
eoz ut declarauit ē· ſ· xxvij· et ſic tra iudee ō
tra cardenaū xpō confitent aī cōmitō capti
tatem eoz de ſeruitute prā ad ghē libertatem
bndicat tibi dñe pulcritudo uſtacie tue ſic· m·
orant fideles ut ecclia q eſt pulcritudo uſtacie
et mons ſtē multiplicat⁹ in bonis ſpūalibz
q multiplicatō m ſacra ſcptura tenet fidei
dicat⁹ dei bndictō et ylluminac· m eis· i· m· edi
q dicat⁹ mons ſanctus ut ypa⁹ ē aī q⁹ Judee
·i· quilibet fidelis confitens xpm ue dnm eſt
et omes cuitates· i· fideles qz pom⁹ dilatat⁹
tnctē ꝓ contento· ſicut ſic quidē accipit⁹ cui
tas ꝓ ypō in ea contento ſicut aī dicat⁹ dile
cuitas ſcat⁹ lyc agricole et mōnantes hui
yce· i· paſtores ecclie maiores et mnores la
borantes m agro dnico et ygrygem domini paſ
centes qz mebraui· i· ynā replent animā laſſā
·i· pus ſub pōdere affligitur· Jdeo qī de ſempno
ſuſtatus ſit ybū eſt Jeremie qui de tribula
tionibus hē videbat venturas ſup ypli ſuā
fuerat qī ſompno depſſus ſed audita redemp
tione ſcienda ꝓ xpm ſuꝫ qī ereditq ſicut de ia
cob dicat⁹ ycē xlv· qī de gyrru ſompno cuigi
lans dī audito q· ioſeph filius ſuus adhuc vi
uēt· et ſompnus meus dulcis mihi· i· verſus
m dulcedinem qđ conſolationem ſuſpicamet⁹
etas dies venit· i· tēpus nouī teſtamēti qđ di
es dicat⁹ ꝑ· xvij· nox ꝓcſſit dies aī appinquauit
et ſemīabo domui iſrl et domui iuda· i· ecclam q
eſt domus ardenaū et oſitancū xpm ſemē ho
minū et iumentoz· i· ſapientū et ſimpliciū et
hoc mō eā exponit Ita· ꝑa· et m ecclā videm⁹
ſimplices ſapienabz ꝓmptos et multiplicatos
pē eam hoc intelligi ſimiliud de ardenabz et
iudeis q̄z aliqui fuerūt ſapientes et liter⁹ et
a principio ſicut Nathanael et paulus et plos
alij et aliqui ſimplices ut petrus Andreas
matheus et ecclia ſmē mūdi adhuc magis mul
tiplicabit⁹ ardentes de iudeis ſimplices et
lītā et ſicut vigilauī ſup eos et euellem
et demolliar ꝛc· m aperuntate babilonica et
romanoz ſit vigilabo ſup eos ut edificem et
plantem qđ impletum eſt m hys qui iam
crediderūt in xpm et amplius implebit⁹ in
credituris ad iudeā· ¶ In diebus illis Hic
pom⁹ effectus paſſionis xpi aperuit ei tepe
Jeme iſtud ꝙibuſdam apud iudeos de filiis ꝓ
pē pnum pīlatus· prēs cōmendauit viam
agricolam· et iſtud dimauit a principio mūdi

vsq; ad passionem xpi q; p prō pmor; purum
omīs ostendelunt ad mfermī sēd m passione xpi
qua apta est manna celi illa prūcio ē amota et
idi; pūblum illud nō ly; lectum m ill' qui facti
sē membra xpi p baptismū aīa ve passionē
xpi pui p cōuasionem liberati a prō origia
li dr ostendelunt et omīs quitūcuq; iusta sed
vnusquisq; mq̄tate sua morie[t]. i. p imq̄tate
sua dampnabit pena eterna. Sed pena tpali
alīq pūiunt[2] filii p patribus sēm ordinem
iustice mq̄nam sē quedam res pmīt. ¶
Ecce dies. Hic ponit[2] quedam p̄mendia ad
legis euangelice tuitionem et q; legis cul
toribus ponit[2]. Ido pmo ponit[2] hmōi legis
latore. Pro auctoris fideliū edificatō dr ecce
dies. Contra pmū dicit[2] Ecce dies venit. i. ce
pom nou testamēti. et ferram domui ifil' et
domui iude. i. fidē xpi confitētibz gnialē et
ardentibz de iudeis spūlē sm q̄ dr act. xiii.
de iudeis vob oportebat pmū loqui vbū dei re
fedus nouū. i. legem nouā lex ē frequēt in
vet testa. vocat[2] fedus et pactum. nō sem
pactum q̄ pepigit cū pribz vestris. q. illa lex
fuit timoris ista aūt amoris. In die qua agi
landi. i. in tempe quinquagesima et die ab
exitu de egypto data fuit lex in monte sinai
ut patet in exodo. pactū q̄ irritū fecerūt ipm
multiplicat[2] trāsgrediendo ue pr̄m libros Iud'
i[2]. et gul'. et ego dnātus sū eor; p trāsgressi
ombus eos. pmendo et subdit[2] cordia nouo
legis aīt dicit[2]. et lex erit rē[t] post dies illos. i.
post cursū vetis testamēti. Dabo legem meā
in visceribz eor; rē[t] q. xpūs legem euangeliū
nō scripsit in petrinis vel tabulis mactalibus
sēd in ipsius cordibus et potissime q̄ super
ardentes missi sūt sūm in die pentec. Ido sub
dit[2] et nō docebunt vltra vir proximū suū rē[t]
q. illi omēs immediate a dō fuerūt edocti. de p
timentibz ad legem nouā et postea multi alii
sancti ypocrite lucerūt sc̄am a deo infusā et
si istud gnialē intellexit[2] ad sanctā trinitatis
ecclē refert[2] vbi omēs immediate videbunt dnm
nam cēlestem. Hec dicit dns qui dat solē in
lucē die rē[t] ordinate disponēs omīa si defe
cerīt leges iste. rebus naturalibz a me impone
. q. d. sicut st' stabiles ita fideles stabūt coram
me. q̄ p̄sec implet[2] in ecclā trinitate. sic me
sumus potuerūt rē[t]. i. sicut nō pūt mensurari
sic nō abiciam vniuersū isr'l q. aliqui iam st'
vocatu ad fidem a tempe xpi. et plenius vo
cabūt[2] alii cū finem mundi. ¶ Hec dicit dns hic
conter agit[2] de ciuitate edificatōe. et sm q̄
dicit hic sic. pa. et bn quidem ad hoc nō pōt
intelligi de edificatoribz muri p salomonē et
neemiam qui nō fuerūt tante amplitudīs
sicut ista describit[2]. Item q. m sine dubio sem
dñi nō euellet[2] et nō destruet[2] vltra vniuer
tum. ciuitas aūt edificata p salomonem fuit
destructa p caldeos et templū in ea existens
et ciuitas redificata p neemiam et templū
destructum fuit p romanos et ido dicit q. Jeremias lo
quit[2] de redificatōne ierlm et templi in ad
uentu messie q̄ tempe existente inter ierlm
et templū a dō edificatū materialē multo p
clarius et latius q̄ vmq̄ fuerit. Sed hoc dem
sm dicit[2] sup erroneum fundamentū. s. q. adue
tus xpi futurus sit q. iam trānsiit m primum
p̄e q̄s Jonnes et alii expositores mī dicūt
q. nō potuit intelligi ad literā de edificatō
ierlm materiali sed spiritualis q̄ edificata ē q. x.
de vnus lapidibz. s. xp̄o fidelibz sm q̄ dr apoc
xxi. vidi ciuitatem sanctam ierlm rē[t] cuius edifica
tor publice describit[2]. ¶ Ecce dies venit
. i. tempus nouū testamēti et edificabit[2] ciuitas
. i. cetā de qua dicit[2] pō lxxxvii. gloriosa dicta
sūt de te ciuitas dei. a turre Anaheel. Anaheel
interpretat[2] gratia dei p turrē ihū Anaheel me
diatorē rē[t]. designat[2] apli alii q; credentes p
qui ad modū turris fuerūt solidati p gratiā
spūs sancti destendentis sup eos in signo vi
sibili et ista lapides primary fuerūt iudei sed q;
postea fuerūt gentiles ad fidem deuote veni
entes eis ni ihc edificas quoti Ido subdit[2] vsq;
ad portam anguli. sicut. n. dic hmōi quidam[2]
m angulo sic iudei et gentiles ni xp̄o ihc q̄
dicit[2] lapis angularis et q. cetā inimicis
nō plum ihc m se iustos sed cetā peccatores qui
tum ad numerū licet nō quātum ad meritū. Ido
subdit[2] et exibit vltra mensure cor; norma
sed ad recipiendū patres q̄ expectāt[2] magis
m spūli cū subdit[2] sup collem gareb p q̄ m
telligit[2] supbi. Ido ablatis montibus gareb. n.
mīstat[2] scabies et extulit gratia q̄ mī
stat[2] gens peccatrix et omne vallem cadā
uerū p q̄d intelligit[2] carnales et timores
. i. peccatores pemactes sm illud Job xlu. ego
pmdām in familia et timore. et vmisā i. cog
nem mortis. i. gnialē omīs peccatores m regiō
vmbre mortis habitantes vsq; ad tormentum et
dron. q̄d mīstat[2] tenebre q. peccatū mentē ob
tenebrat et q. multa de peccatoribz ad lucē gre
trāsiūt[2] et ardentiores in dei obediā efficiūt[2].
Ido subdit[2] et vsq; angulū porte ejus orientalis
et dicunt[2] hic equi qui agūt[2] mīsterium spūs

sē sēm qđ dr ꝙ. viij. qui spū dei agūt hi filij dei sē et ad ist̄os se ihē splis sanctus siet sisp̄ ad equū. stm dm̄ nō euellet ⁊c qz aut tus dei ab ecc̄ia nō tollet sd ꝓmanebit vsq; ad finem mūdi et tunc nō destruet sd magis ꝓficiet in ꝑia vbi erit laus ugis et ꝑpetua sm aliud ps̄ lxxxvij. bē qui habitat in domo tua dne in scula sculoꝝ laudabūt te Iuxta aūt ihoc ste bñ dicit videt tñ melꝰ saluo melioꝝ iudicio q locus iste posset exponi de re dificatōne iezbēl q adrianū imp̄atorem post destructōnem factam sub tyto et vespasiano in qua edificatōe nimis iezbēl fuit dilatata in tñ q loca dñice passionis et sepulture sē ibi meduſa vt dicit hugo floriacensis et alii hystoriographi q tñ erāt ex iezbēl ꝑ ꝓnos destructa ut ꝙz Ioh. xix. et Ier. xxxi. et illam tradidit adrianus xp̄ianis habitandam ꝙ ibi nec aliquis iudeus habitaret ibidē sic eā p̄t exponi tuā cete dies ⁊c et edificabit ciuitas. s. iezbēl dnō. i. ad honorem dōm qz sibi xp̄ianī ibi habitare fuerūt ꝓmissi ut dr̄m est. a turre hananeel usq; ad portam anguli. ab antiquo fuit mr iezbēl q̄dam turris et ista quarta sic nōiate ut hab̄ nec ui. et uij. ꝙ. et mē illa duo loca erat q̄ longitudo ciuitatis et qz m latē aquilonar fuit dilatata mr ut dr̄m t Ieō sequit et erubet vltra s. antiquā ciuitatem nouam mensuræ. s. iezbēl ad meridiē loca p̄cā Ieō subdit sup̄ collem thareb. i. mōtem taluarie vbi qđ fuit pulpus vmes n. et idem locus alibi nōiat plurib; nōibus sicut ecc̄ia mons synai nōiat ecc̄ia mons oreb et mons dei et cimbri gualtha iste videt ille locus qui Io. xix. dicit golgatha sic em frequenter variant nōia locoꝝ ꝙ longitudies temporū sicut Io. iij. nōiat sichar ille locus qui sichem gen. xxxij. et omen̄ nullem arbauerā sic nōiatum qz ibi puniebant ad mortem iudicati qz cadauera ibi remanebāt et eadem ratiōe dicat regio mortis et cimēs qz ibi fiebant dnice passiones et ibi alia combuxerūt qz cineres retinebant vsq; ad torrentē cedron. s. exclusiue dilatatō em mr sēā ꝓtingit qđ torrētem cedron sm descriptionem ciuitatis stant ab illis qui videt eam et vsq; ad angulū porte ephr sic nolate qz equi ꝙ illam adducebant ꝙ adequabāt sm torrente cedron et dicat orientalis ad dnz altare porte q dicat porta ephr q erat qđ templū sic nominata eo q homines equitare pter

runt ad locum illū sēd mē dimisse equos qz debant pedetando vsq; ad templū sicut dñs fu ut nec. ij. et ista erat m ꝑte occidentali ciuitatis sicut et templū illa vō magis m ꝑte orientali stm dō non euellet ⁊c. i. sepulchra edificata qđ dumtaxat sapientes ciuitatē nō destruxerūt sd magis honorifice reedificauerūt vsq; hodie sicut dictū illi qui viderūt eam sēpius reliquit

Capitulū. xxxij.

Gibum depugnauit Semeas pussus e iuuram a plē ꝓphis. Hic iterꝝ pri mr muuiam a regibus et pncipibus et primo a regibus ⁊ho a principibz ca. xxxvij. ꝓma in duas qz primo patr iuuenā a roboam rege ⁊ho et Joachim eius filio ca. xxvj. Iste tñ Joachim regnauit añ Joachaz ut dñs t b ca. xxj. qz iste libez nō potuit stm ordinē temporis ut dñs t sup. ꝓma in duas qz primo Semeas patr muuiā ⁊ho restituit suā ꝓphiam ibi et dicit. In prima ꝑte ponit Semeę mandatū et mandatoris nō. s. qz ꝓphetabat cunctatē obsessā a caldeis et prendi et ꝓphā capiendā ⁊ho qđ Roboas recluse eū ne ei a ꝓphi loquerē ne coꝝ ꝓphi formidē dissoluēt pactum eū Roboas hoc faciendo qz Semeas loquebat de mādato dei et impellebat ad ihoc ex eius timore ut ꝙ nō posset nō loqui ut dñs t b. xx. extā patet in hīt vsq; ibi. et erat ibi dom̄ visitem eū. s. in morte q est vltima visitatio dei quorum ad pnitem vitam. ¶ Et dicit hic notandū Jeremas resumit suā ꝓphiam et dividit in duas ꝑtes qz primo ꝓphat ꝓphi inde liberatōne ⁊ho Roboe finem ca. xxxij. Circa ꝑmū sēd q libertas ꝓphi ꝙ Christū fuit signū et figura liberationis fiende ꝙ xp̄m Ieō primo nōiat p. a ⁊ho sa. ca. xxxvij. ꝓma in duas qz primo nōia at liberatō ꝓphi ⁊ho pomē confinatō dicti i et oraui. primo ondit ꝙ hoc q ex ordinatōe divā patruel Jeme venit ad eū offerens ei venalem agrum suū et ex divā mōitō Jemas emit ut sic nō ꝓfū vbi sēd eā facto ondere q possessiones destructe a caldeis hered emere et possidere a quibus post redirent de babilone et sm hoc patet litt aliquibz q exponēt et dicit Jemas hoc nō refert ad hanc me diate ꝓcedentem ita q sit missio Jeme sed die sēd refert ad principū capil vbi dicit vbi qđ fuit est ad Semiam a dnō. s. de liberatōne ꝓphi dz qz revelatio fuit ē facta in carc Ieō nūpcie fuit cum mētionē et mortem eōdē vatis q sēp hoc vidit Jemas ad narrandū revelationē ē

ficatum· et dixit Jémmas· s· illis qui ad eo cũtẽ
curẽ ad suã et eor consolatiõ cave Anamel fi
lyc⁹ lycē² Anamel patruel tuꝰ· i· filius patrui
tui et appendi ei argenteꝰ septem stateres· statere
ẽ medietas unae ꝑm q dicit ysidoꝰ xvi· etym·
et sẽpsim libr· i· m carta q̃ solet fieri de talibꝫ
empcõnibꝫ et sigillau· s· sigillis debitis et
adhibitis testibꝫ ad maiorem cautelam et accepi
librũ possessionis· i· empcõnis ꝑ quã lycē² ius
possidendi signatũ sigillis debitis et stipula
tionis· i· interrogatiões et rnsiones vendentis
et ementis ut emis emo vendis vendo et ratu
· i· ubi verus usꝰ consuetudo et sigma
formatꝫ· i· cartam aptam assimlẽ clausã et si
gillatã qõ fieri debet antiquitꝰ ut de facili possit
homo videre ꝓtinus cartã clausã vñ m lyc⁹ e
lycē². et discoopertã· i· septimo aptum et pone il
los m usũ fideli ut ꝓmade possint dictis mi
tis· s· usꝰ ad consolatiõem babilonie captiuatis
si· n· essent ponte ille liẽ m usũ ꝓcoꝰ aut repu
rent² et si m lapides usũ vel aliqꝰ lignũ aceus
putrefierẽt ꝙd lapideꝰ lignorũ usus ãt fidelis
fieri esset ꝙd detractionem· ¶· Et exaud hic cõ
sequenẽ pomt² confirmatio dicti ꝑ hoc q Jémas
petit a dño ꝑfectus inferni de ruinõe emptionis
dicte ãi ciuitatis cẽt· de primo capienda et ꝑdi
captiuando et dño rũdet q post captiuitatẽ ad
loca sua ꝑdicis reuocat² ꝓ ꝙ ꝑdicẽ² q̃ ꝓmo poiẽ²
Jéme ꝓphetico et ꝙ dño rñsio ibi et factũ ẽ· sua
pme ꝓtas patet exceptas aliquibꝫ q̃ discipulꝫ
ieu ieu ieu· taz pomt² ad exprimendũ dolorẽ
ꝙd de destructõe templi ciuitatis et ꝑdi· m ꝙ
attendme tua magna et m brachio ꝑtento· ꝙ est
cuncta ad maiorem expssionem Jn dõ em qui
ꝑmittit est brachiũ dicit· eius potentia sicut o
culus eius notitia· nõ erit tibi difficile omẽ ꝑ
bũ· i· q̃dãq̃ fieri possibile qui facit misericor
diam m milibꝫ zẽ· i· ꝓmor eis ad misserendũ q̃
ad condempnandum magnꝰ cõsilio qr nullus
pt scire dei cõsiliũ nisi q̃enus revelauit et m
comꝑhensibil cogitatu· qr q̃ttũcũq̃ nouit m
telligibilis creatus remanet ub eo vñ meo ꝓcedẽs
qui posuisti signa et ꝓdigia m tra egypti· sig
ꝓrie dicũt² que signũt aliquid de ꝓna sicut ser
pẽs ẽa conisio virge moysi m serpentem fuit sig
nũ ꝓtritus hoc facientes ꝓtestãa que dicũt² q̃
porte tensa· i· m longinquũ signũt de fluto ut q
virga moysi deuoraut virgas magoꝝ impo
tentiũ deuoratiõis ecclesiã in mari ribro ꝙ ex
tensione virge moysi ẽ mare· eo rum· usq̃ ad
diem hanc ẽ mestia hmus m usũ et m hoibꝫ
aliarꝫ gentiũ et scissa tibi nomẽ oñdo q̃ tu
sis deus israhel· sicut ẽ dicta hoc· i· sicut appe
m pñtia· testi patet usq̃ ibi· cave mutatiões ex
structe sẽ adisq̃ ciuitatem· i· ancetus ad frã
gendũ muros et petrie ad ꝓcidendũ lapides
mẽ ciuitatẽ et turres lignee ad pugnandũ
de pur eã illus qui defenduñ murũ a facie fa
mis et gladi et famis ꝓstalẽte qr multi de il
lis qui erãt in ciuitã iam erãt mortui gladio
et multi fame et multi aeris corruptõne· et
tu dicis mihi dnẽ deus eine egritũ· q· d· ly
ẽ multũ mihi mirabile ꝙd ista· ¶· Et
factũ est· hic cõtinet pomt² dñi rñsis et ꝓmo
de ãtatis destructõe dicõ de applicõe destructõne
ibi et mitẽ· sua pme ꝓpe patet t hui usq̃ ibi
et domos m q̃r toymatuz· i· tectis scarsica
bant baal tectũ· n· domoꝝ illius tic plana sẽ
et edificabant i· altaria ydolis ad maiorem
vicinatam ꝙr· suaderis malũ ab adolescẽtia
sua adolescẽtia ꝓli usq̃ dr m exitu de egypto
ut dixi ẽ tẽ ait· ꝙ· et ex time fuerũt ydolatre
ut patet m vitulo adoratõne exo· xxxii· q̃ t fi
vore et indignatõne mea facta ẽ michi ciuitas
hec· i· digna vindicte et ꝓnaomis mee· a die· i·
a tempe· qua edificauerũt eam· et ipe fuit
tempe salomõis qr ierim ꝑus edificatum a
melchisedech amplianit et triplia muro
clausit et ipe ydolatra fuit· iii· Rr· xi· et eo
casione cuncta multa de ꝓpio· auferet² de conspe
meo ꝙ eius destructõne cetã patet usq̃ ibi· eã
dicerem eos ꝙ ꝓphetis meis dilinculo· i· valde
ꝑluate et dilugõe· et posuerũt ydola et hoc
potissie fiut ... tempe manasse· iii· Rr· xxi·
et edificauerũt excelsa baal q̃ sẽ m valle filii
emon videt² contradõ excelsa m valle· Dicẽ
dũ q̃ licet ecclie altaria m valle tñ corpus al
taris ydoli erat excelsius q̃ altare dñi ut m
patent· i· ostendunt demõ autẽ hmus ostẽ
tiones dñi ẽ frequenter ẽ· ¶· Et mitẽ· hic
pomt² rñsio de reductõne ꝓli et ꝓmo cõtem
at² hec hiã ꝑcedentibꝫ cũ dicat² et mitẽ ꝙr· ista
· i· ꝙd ꝑdicta· hec dicat dñs deus israhel ad
ciuitatẽ hanc· illud qđ postea sequet² de q̃
vos dicitis tu Jémas et alii ꝓphe q̃ tradat
tẽ m ciuitate ei ita ꝙr quid dicit deus israhel
ad hanc ciuitatem vicina et subdat² rñsio de
cete ego congregabo eos de omnibꝫ zẽ· et loq
tur de destructione captiuitatis babilonie q̃
captiuitas ꝓ dalmanasar· i· regem Assiroꝝ sua
de regno israhel victa montes calphos nõ est adhuc
reducta et hostare eos faciam ofidenter· nõ est
hoc intelligendũ ꝙ omnẽ tpe ꝓphetie q̃ alii ꝓphe
de babilone reductus fuit m magno timore adi
nanoꝝ positus ut ꝓ m ieremia et m libris macha-

et dabo eis cor vnū et viā vnā· q a tempe illo nō leget plus ille vitet ad pdam dcham se ut emeat me vmisse diebz· qs mpletū est m ardentibz de uideis et feram eis pctū in sempiternū· qd aliqu exponūt de lege nouā cū nō fuerit alia· In ipo tñ hēt pctū scūm gre qd potuit expom de pmissioe reductionis captiuitis babilonie et oseruatōe pli m tūc· et nō desma eis bñficia qdiu stū būt m obedia mea tales ngz mssiones st sb condicōe ut dñs est ē· xxviii· et xxviii· et le tabit sup eis ai bñ eis fcās· dns· n· nō delet m pnis sd m bñficiis largiendis· et plantabo eos m tra sua m vitate ꝛc sine ulla q nō enellent p captiuitatem q dns adhe fermt mihi sd pstiti negauerūt eā coram pylato dicentes nō habemus regem nisi cesarē expulsi st de tra illa p dnaū et despastamā et p orbem dispsi st· plaut addunt sup pbiū istū omē malū hoc grande· s· destructionem templi ciuitatis et pli· sic addnā sup eos omē bonū nō simplat et absolute sd sub dctōe sd subdit q ego loquar ad eos· s· redemptionem de captiuitate ad tram priam· sd subdit et possidebūt agri et pcet hā vsq ibi et sarbent· s· emptiones m libro· i· m aīs et pomet hoc singulare p plumbi plaut eo· viii· venet mensa ginissima dō et impnet segmū· i· signū et desus adhibebit ꝛc loquet· n· mī de regno duab tribuū· s· iude et benamin reuertentes· n· de babilone nō recipe uerūt regnū samarie sd manebūt ibi gētiles qui diabolice samaritam erā tempe xpi· et m austrinis q ad austrū st· hic erāt de tribu iude q erāt in pte australi hec pmissiois plaut hēt iosue· xv· cā·

¶ Capm· xxxm·

Et factū est· hic incipit de sabbto redemptōe facta p xpm et qz talis reuelatio ē ardua sd primo premittit quam pfatus pphā subdit narrādo ibi quia hec dicit Contra pmū ponit or do reuelacōis respectū pcedentis aī dicit scdo et locus m atro auctis et actor· hec dicit dns qui fecerūt est ꝛc m conceptōe· n· xpi aliqs finis est a dō p aracōnem· s· aīa et corpus sce matris ē virtute spūs sancti et aīa prudita est plenitudē gre· clama ad me plaut st pcessores tui orauerūt ad me pmissione ꝛ et exaudiam te debito tī tempe· et annūciabo tibi ea nūc tpandia et firmā fidem· s· missam re demptōis fiendē p xpm qd ē q· mandatū et stabilissimū· q nesas· q pfidus mysteriū nō est implendum· possibile a nobis dicit·

¶ Quia hec dicit· hic incipit pomet mandatū vbi primo describit modus redēptōis scdo pfna redemptois ibi erit dicit· pma adhuc in duas q· primo hec iuet repetat pli captiuacō dno xpi redempō ibi erit ego ut se opponat media st pena magis elucescāt·

¶ Circa pmū dicit hec dicit dns ad dom et subdit· q desertate st tunc· n· ciuitas erit obsessa a caldeis ut dixi ē ca· pcedenti et p machinas pugnantes lapides mē attrite domus iam pte erūt destructe· et ad immundicias· s· gladi et vmi et victualiū q iam fere e runt q sumpte in ciuitate· et ad gladiū venturū ut dimicet aī caldeis· ont ciuitatem et ciues in manu caldeoz semp augmentabit et implebit eas· s· domos icelin et plateas viduabz homīb qs p aussi caldei· n· in illis mesetabūtur fuerūt qui mysteriū dei et execrabiles mysteria eius ut frequiet dnī est ē·

¶ Erit ego· hic incipit pomet mediatā siue redempō circa qd sicut q totū residuū libri expomit· s· pa de tempe messie dicens illud adimplendū qd iam ē adimpletū dicit q· m pfna redemptois erit ego obducā eis sanitatem· cū ā auferā vulnis ē obducta tibi ē vulnus pfte sanatū et sanitas pfam dicta ē p xpm et nō p aliū et io uel alibi illis depactōnem meas et vitatis· i· pacē et ueritatem· q pia depactā st pces vī veris testimōia sd quō nato clamauerūt angli luce s· gla in altissimis dō et in tra pax hominibz bone voluntatis et comitā qūsionē audi et auditionem ierlim· i· confitentur pcā sua et venie tui ad eccliam q nōiat ierlim ysa· is· hebr ui· et dixe· xvi· et edificabo eos sicut a principio· principiū edificatōnis fuit in exitu de egypto que edificatio fuit p signa et miracla diuīe virtutis ut pz in exo· et lr nīoz in pluribz locis et hec nō edificatio ē ecclia in aduētu salua toris· ut pz in euāgelijs et emūdabo illos ab omī iniquitate sua ꝛc hec nō pōt exponi nisi de aliqua salutatōne temporali pli pcēta q dicunt q in omī pulcōne et affluentia qua sus tinuerūt vsq· mūt et sustinebūt vsq ad ad uentū messie semp expiat aliq ps pene debite p vitiali adoratōne et ido ista omīcatō p̄e intelligit de xpo qui p suū sanguinem lauit nos a peccatis nris q est pfta mūdatio qz· qd illud q lauat p baptismū nō impone aliq pna sa tisfactoria p peccatis pcēts qz baptismus delet penā et culpam· et cit michi in nomē ꝛc sequē

tacte qbꝫ ait q̄ m oībz ſt aliqu ardentes
xp̄o m quibz nomiat⁹ et laudet⁹ et aīa ſnē mūda
p̄fectus implebit⁹. que audierūt omīa bona ſas
ſimpcōms nat⁹ ymmane curcois immaculor
educacōms de mſerno et trſlacōms ad celū. et pu
cubuīt et requiebuīt⁹. iſte pauce ul iſta pacā nō
ſt nr uel impacte ſd admiracōms p magnitu
dne dnē uſtice et mie m ꝓdictō. adhuc au
dict⁹ m loco iſto ꝛc̄ ſm qđ dicit ſta. ꝓa. hic eſt
methaphoica locuō ita q p ꝓphetas et paſtores
intelligit⁹ ypli rores et p petra uenerāt egyptios
intelligit⁹ ſubdita eor. vñ qđ in fine dicit⁹ adhuc
trſlabunt egyptios ad manū nīam ſic exponit
.i. ypli ſub manu regis in capite eor p̄dentis
que regem intelliget meſſium futurū qños ad
ſtrem venſſe et ſedm hoc exponēda ē ſcā adhuc
audiet⁹ in loco iſto .i. in ecclīa noīe ieſu ſignifi
as q̄bz fuit methanta p xpi p̄dicatōnem et reſur
rōnem et ſpūs ſancti miſſionē. que vox duriſſima
ad deſertum p calcos in tempalibz et p̄ demonicos
in ſpūalibz et quādo ibi audiet⁹ ſubdit⁹ vox clau
di et vox leprose qđ fuit impletū in xpi nati
tate anglis deū ioride laudemutibz huc q⁹ et ī
ſpūe ſcā miſſioē qñ apli aliq̄ ardentes mūs
lingues loq̄bant magnalia dei. dicit iſ vox ſpēſſ
.i. xpi ibidem ꝓclamātis et vox ſponſ .i. eccīe deū
laudantis ut iam dñm ē de aplis et pertaneū
uat ad dñm dō. qđ videmus impletū in ardē
tibz eū duīs laudibz ad ecclām portātibz uta
ſua reducā. in aſſione tie ſtat a ꝓphetis et p
mmacula reducā ꝓmicis ad fidem ſtat ꝓlim p
mmacula eoꝝ de egypto adhuc erat ꝛc̄. ītracta
tū paſtor ꝛc̄ .i. apoſtolor et ſuaceſſor eorūdem in
ecclā dei. in cantatibz mōtuoſis ꝛc̄ in oībz mūi
di ꝑtibz exp̄miē tū in ſpūali ieſu et iudea et
loca illa ꝓmqua q ibi incepit ecclā quit cōt
ſynagogā diſtingruit⁹ et hoc p ꝓdicatōem xpi
et aplor hoc⁹ qđ dixit eis Jet .i. erunt mihi
teſtes in ieſu et in oī iudea et ſmaria et uſ
q ad extremū tre. q tū paſtores et ꝓphetes ſc̄
ſub uno rege xp̄o. Jdō ſubdit⁹ adhuc trſlatū gre
ges ad manū nīam⁹ .i. xpi regis aū electi
tus ē mīs electoꝝ. Cetera dies hic cōtinet de
ſcribit⁹ ꝓſona tēporis et ꝓmo q̄rit⁹ ad hu
mātatem aī dicit⁹ ſm̄ hanc ſcām dauid ſemē
inſtare q xp̄s ſm carnē deſcendit de dauid a ſi⁹
et q dr⁹ intelligit⁹ ad liam patz p trſlatō
nem ailduīt q ſic habet in loco iſto In diebz
illi et in illo tempe ſtituā dauid meſſiam iuſ
tū. hic deſcribit⁹ q̄rit⁹ ad dignitatem aī ſubdit⁹
et hoc ē qđ vocabit aī dns iuſtus nr et vbi trſ
latū nīt hēt dns In hoc hēt noīe oī tetragrā
maton qđ de ſolo deo vero dicit⁹ ſcm dñm fuit
plenus ē ymn. vbi conſilio auctas ponit hoc
qđ de expō huc trāſto breuius q ubi pt reā qui
ſcus ymnus auctus qđ nō eſt huc ad plenum
expōtum. deīnd trā q ſtat illā auctē falſifi
cauerūt iudei ne agnoſcent⁹ dictatō xp̄i conſiti
ſe n⁹ iſtā dictas q hoc ē hūi. In diebz illis ſalua
bit⁹ iuda et ieſlm habitabit⁹ confidenter. et hoc
dicit⁹ verū ſd illud qđ ſequit⁹ falſificat dice
tes. et iſte qui vocabit⁹ eum dns noſter m⁹ iuſti
q nomen dñi tetragmaton loco huius ihēſ
dominū nō reſert⁹ ad meſſiam ſd ad deū qui mit
tet eū et edificabit noua ieſlm ſm eoꝝ erro
rem ut dñm ē ē vere. et ſic dicit⁹ vocare eum
nomen ſuū ꝑmēt edificabit ſd falſificatō iſta
apparet p trſlatōnem ſuā dictā que vbi nos
habemus et hoc ē qđ vocabit⁹ eū ſic habet et
hoc ē nomen qđ dicent ei. et idō aliq̄ eoꝝ
res mī qui ſe conuerterūt et hoc eſt qđ voca
bit⁹ eū vnū aliq̄ nō ſequ falſificatē ꝓdictū
non mutabit vnū de duob dō hoc impletū ē
in xp̄o qui ſm carnē eſt de tribu ſacerdotali et
regia q erant amplecte et eius regnū et ſa
cerdociū ſc̄. extra ſm q deducit aplis ad he
bros ſatis euidēs qui offerunt holocauſtoma
ta. oblatio .n. xp̄i in cruce cōmemorat ſe p
fectus ꝑfectē omī ſacrificijs veris teſtat⁹
eſt idō deſignatur hic p plumi et mira ſacrifi
ciis legis et iſtud ſacrificiū offert⁹ cotidie
in eccīa Jn q xp̄o eſt ſacdos et hoſtia ſi mi
tum pt fieri pcepti mei dicit⁹ dō iſtud pcepti
hoc⁹ gen .viij. noe et dicit⁹ nō requieſcēt eſt
hō ſēnſus ſicut illud pcepti fuit firmū ita
illud qđ dicit⁹ hoc de regno et ſacdocio. ſicut
omīam nō pōt ꝛc̄. Jſtud impletū ē in xp̄o
deſcendēte de dauid cuius ſemen ſt fideles
p orbem multiplicati ſicut ſtelle celi. mīg
nō vidiſti q ꝓle huc ſ babilonica locuta ſit
dicēs due cognationes ſ inde et hēmanim qđ
degerent dīs alys aptuatus ſuis p reges
aſſyrior abiecte ſic laqbant⁹ aildā poſtq̄ deſ
truxerit regnū duar tribuū eſtimātes q
illud regnū mīg dēret reſtaurē. Jdō ſubdit⁹
ſi pcepti mei nīt diem et noctem ne ſibi ali
me ſtatuerint q̄ deus durabit gnāco hoīm.
et legis et celo et tre nō poſſet. dicit⁹ hoc le
ges celi moto celi et influvius ſtellar et legis
tre penetio naſcent⁹ equidem et ſemen iacob
et dauid ſeruū mei ꝓiciam et hoc ē dictu q ſi
aut iſte leges ſt firme et ſtabiles et ſic ſmē
iacob et dauid erit ſpe vocā me ſtabile. et idō aſ
ſumā de ſemīe eius ꝓphetes qđ impleri ē potiſ
ſime in xp̄o et aplis et cor ſuaceſſoribz ꝑ. eius
eccīarum eor ꝓphetes ꝛc̄.

Qui

Caputulū. xxxiij.

Verbū qđ fctm ē. Hic jēmas pđrat zedechie finē. Et diuidit in duas qz pmo pđrat finē zedechie regis Ho arguit pnī et pplm de tñsgressione diuī legis ibi Vbi qđ fctm ē Circa pmū pomt tempus eī dicit qđ nabuc rex babilōis ceē. et iste obsidio cepit ix. anno zedechie et ānō xi. cuius capta fuit ciuitas ut iset mfra v xxv. et de isto captione subdit. ceē ego tradā ciuitatē hanc et subdit finē zedechie et pō qđtū ad malū pene eī dicit. et tunc effugies de manu eius etc qz cū captus caldeis comp hendit zedechiam fugiente et adduxit eū ad regē babilonis in reblatā ut ibi mfra. xxxix. Idō subdit. et oculi tui oculos regis babilonis videbunt et os eius os tuum loquet. Sic aut dicit mfra. xxxix. q locutus ē ad eū iudicia eī arguendo de mfidelitate et pmio qđ qđ fecit cōtra filios eius coram eo et postea ppz evoculan et in babilonem duci Idō pđrat fili zedechie qđtū ad domū eī dicit nō morieris gladio. i. morte violenta sđm pace. i. naturali morte et sepelieris honorifice Idō subdit et in glustrocō patrū tuoz etc In sepulchris. n. regū obruebāt aromatica nō solū cōis caldeis sed torem sđ etiā ad defuncta honorē. et ne dnē plangēt se cantādo carmē lugubre sicut in sepulturis solempnibz Ceterū patet vsq ibi. Ista. n. sicut etiā. s. mundi capte. s. iezlm lachis et azecha aliq ciuitatibz iam capte a caldeis. Verbū. Hic cōtinet jēmas arguit regē et pplm de tñsgressiōe diuī legis et diuidit in duas ptes qz pmo ponit tñsgressio Idō tñsgressionis pūnō ibi quoniā. Circa pmū sciendū q. ceo. xxi. dicit si emeris seruū hebreū sex annis seruiet ei. In anno septīo egredietur lib gratis tm q nō pōt vltra ten nisi velit remanē tempore zedechie regis an tenuerit seruos et ancillas diuersis p anariciā suā in ad monitionem jēmie et aliorū bonor Idō zedechias et cives subdit statuentes firmit dimittē seruos suos hebreos et ancillas sđm preceptū legis et ut ipse ordinatō cōt firmarent vitulū in duas ptes tñsierūt rex et pncipes ad sigmficand q sic cōt dignus occidi et diuidi mfringens illam ordinationem et talis modus confirmandi aliquid tūc temporis cōt pessim vinculū ista postea dimittāt seruos et ancillas cupiditate ducti retraxerūt ad se redigendo in seruitutē et sic nō solū peccauerūt contra legem diuinam sed etiā contra statutū pp pena mortis firmatū ut dicī ē et sđm hoc patet hūt pauca exceptis. Quoniam. i. sicut mē dominabatur. et maculasti nomē meū qđ illud pretū ad maiorem solempnitatē fuit factū in domo dñi et in noīe ipius et sic tñsgressio erat qdammō iuriam et irreuerentiā nomīs dñi. Quarta. Hic cōtinet pō tñsgressionis pūnō cū dicit ecce ego pdico vob libertatem ita q nō sitis seruus mei nec ego dnūs vester ad vos defendendū Idō subdit et ad gladiū et ad famem et ad pestem a quibus vos neq pregam et dabo vos in commotionē omnib regnis tie eūtibus vob in captiuitatē et ē mylo le ad denotandū magnā dissipationem iudeoz qz tunc nō fuerūt dispsi p totū orbem sed postea p romanos et dabo viros qui pūant amen fedus meū. i. legē deo pdictā et non obseruauerūt vbi fedus. i. statuta siue pcepta qđ exponēdo subdit vitulū quē consciderūt et. i. partū sectōe vituli confirmatū modo pdicto etiā patent vsq ibi. et in manū cēsarum regis babilonis qui recesserūt a vob cū ei exercitus ista obsedissent iezlm iv. anno zedechie pē et subditi siue fecerūt pactū pdictū de dimissione seruoz ad impetrandū dei auxiliū et postea exercitus egyptiorū exiit ad leuandū obsidionem caldeoz de iezlm qđ audientes caldei dimiserūt obsidionē ut occurrerēt egyptiis et timentes credentes eē liberati a caldeis retraxerūt ad se seruos suos qs dimiserāt liberos sicut multū in periculo positi fecerūt dō promissiones et vota sed tñsacto periculo melius fecerūt qđ ex dicto mandato egyptii iuxta redierūt in egyptū et similit caldei ad obsidionē iezlī quā dimiserāt Idō subdit ecce ego pcipio. s. reuisionem egyptiorū et reducā eos. s. caldeos in ciuitatē hanc. s. iezlm ad destruendā eā.

Caplm. xxxvij.

Verbū quod locutus est jēmas ad iuram a zedechia rege hic patet iuram a joachym eius filio Ista iura fuit post scdentē q tū ad tempus ut dicī ē xxxij. et diuidit in duas ptes qz pmo jēmas arguit regis et pplī inobedientiā pō et hoc patet iuxta cap xxxvij. pmū declarat exemplo rechabitaz Idō pmo ponit exemplū se applicat ad ppositū ibi et sicut est Circa pmū ponit tempus eī dicit In diebus joachim filij josie qui regnauit ante zedechiam ut dicī ē sup xxij. Vade ad domū rechabitaz. i. in domos in quas se hospitare ut videbis mfra et inebrias eos in domū dñi p hoc nō intelligit templū sed edificia ad pñs pmenda. Idō subdit in vna cecharū. i. camerā thesaurorū erāt em plures thesaurarij templi qz aliqui custodie

bant vasa aurea alij argentea alij vestes sacerdotales et consilia et que templū ierusalē edificauerat q̄ reponē tabulē et q̄ sua habitatiōne et de bis oīb⁹ vsq; in p̄sentē diē. ¶ Effēs q̄ ipī nō biberūt ut mysteria ierēt nr̄i testimoniū p̄cepitq; dñs et exercitus ei⁹ p̄ ieremiam fieret ad ioc q; ipī biberēt sicut placuerat eor̄ obedīa ad ionadab patrē suū qui plantauerat eos ut potarēt et assumpsit iezonias filiū ieremie filij habasanie et fratres eius et omnes domū de rechabites filij ieremie dei. Iste fuit ordo sm̄ q̄ dicat sancta scriptura q̄ ieremias introduxit ad locū illū filios rechabites q̄ erat iuxta gazophylacium principum. sic notatū est eo q; oblationes principū ibi seruabant sup thesaurū. i. ipse locū thesauri magistri filij sellū qui erat custos vestibuli. i. loci vbi reponebant vestes sacerdotū extra portā vsq; ibi obediuerūt q̄ ionadab. Vnde ab isto inceperat modus viuendi religiosi p̄ talem ei modū vitā ducendi ostendebat tm̄ se et p̄gnos in p̄ma vita et tendē ad vitā manentem. Et dicit dictorares hebri et latini q; ista descenderūt de ietheo socero moysi qui aūt ascendisset tabulatū ire babilonis ad tiram mānū et ipse direxit ad suā exaltationem de ipso q; q; tūc manebat in ista domū in ierlm ut dicat in principio impli q̄ dicit nos fecimus ipse nōmine quasi q̄ nō habet legem. ¶ Et factū est. Hic applicat ad q̄ditū q; rechabites finit obedierūt iohōi et rex Joachym cū p̄ plō suo nolebat obedire dō oīm p̄ceptorū et tractatui ex q̄ adduxit q; merito erant arguendi et p̄mendi et p̄ter hū p̄uaq; exceptus ego aūt locutus sū ad vos p̄ phetas meos de mane exsurgens et loquens. i. sollicite et diligenter vocauī illos p̄ phetas dīa et attentiendo eos p̄ bñficia et detinendo p̄ flagella et nō audierūt michi dīa p̄ phetas recenter audiendo et bñficia mea respiciendo et tm̄en flagellos a malis sūis retrahendo retinet p̄ter in hūc.

Capitulū. xxxvi.

Et factum est hic cōtexit historiā ieremie so ab eo resūpt̄ p̄phetia ibi et finit est p̄ma in ordine q; primo ieremias recludit̄ so sub eius dictatu ibi misit baruch dao ad mortem christi ibi et p̄cepit p̄ma in duabus q; primo ponit̄ numerū ocassio so ieremie reclusio ista ibi et p̄cepit ocassio aūt reclusionis fuit q; arguebat vitia regis et ppli demū ad eos ventum flagella dei misit a pedes resurrexit. Quarto ponit̄ tempus cū dicit in anno aūto ioachim rex et sequit̄ ex dictis iosie tpe. n. iosie cepit ieremias p̄phetare ut dein̄ et sup. in p̄ncipio hui⁹ libri si forte audiente domo iuda rex p̄ hoc nō intelligit in dō aliq; ignorātia respectum sed p̄ hoc designat̄ hūbitas arbitrij q; quā rex et p̄lius potenit a malis suis retinet̄ p̄ter. ¶ Et p̄cepit hic cōtexit ordinat̄ ieremie reclusio ioachym. n. reclusit eū ne p̄phetam suam publicaret in p̄lio sed q̄ nō potuit exequi p̄ scripturā exercitus et p̄ baruch amicū suū q; q̄ p̄ amicos facimus q̄dammodo p̄ nosipos sicut dicat phūs vnusquisq; et patet hystoria vsq; in die ieiunij dicit aliquis q; fuit in festo expiationis in q̄ tenebant̄ iudei affligere animas suas leuit. xxiij. sed textus videt contradicere q; infra dicit̄ q; istud ieiunium de q̄ est hic fuit in mense nono festiuo expiationis fiebat decima die septimi mens⁹ et ideo alij dicūt q; istud ieiunium fuit tūc publicatum p̄lio imperitū q; audierūt fuerant in ieiunio q; rex babilonis se disponebat ad veniendū contra ierlm et iudeā statim minuit p̄dicauerūt ieiunium audito vbo iosie qui de futuris stabat sione minime sed q; talis afflictio corpis nō valet coram dō misi homines resiliāt a peccatis sūis ieremias misit baruch ad legendū phetias suas in p̄ncia oīm tetū patet vsq; i. in vestibulo superiori. ut de loco alto baruch audiret existente p̄lio in atrio ad q̄d quicūq; p̄lius ad orandū et vbia dei audiendū. In mense nono pone Ista erat quarta qua ioachan odium habuerunt ut dein̄ et. xxvi. tetū patet in hūc. ¶ Combussit ignē. Hic cōtexit libi ieremie obiurgatio cui dicat̄ misit ignē pone vide. In hac lectione videndi et in latino sigit videū q; liceat videre sit nomē appellatiū istu cui erat applicatū sicut apud nos aliquis qui no vocat̄ vsianus q; mus sit nomē cōmune alicui tetū patet vsq; ibi. et p̄ma erat aula. est aūt aula instrumentū ferreū in q̄ ponit̄ carbones ardentes p̄ calefactōe magnorū. aūt legisset vide tres paginas l̄ q̄tuor. vel. v. dicat. tres vbus l̄ q̄tuor. d. q; legebat laminā tūc ieremie et legerunt q̄tuor vbus applet. s. quo sedet rex plorans plorauit migrauit mi q̄uit videns rex vie sion luget rex. et cū accepit. s. ficti sc̄ hostes eius in capite tui regis impietas noluit plus audire sed fecit librū medi et q̄busdā sō cū dicat. scribe illud stylo scribe rex. i. puo cultello scriptoris intelligē dū est q; hoc fecit de p̄cepto regis vñ postea subdit vinpen̄ duathym et delatas et grammatas contradixerunt regi. nō cōtēnendo se sed vbis deprecatoris vñ in hac lectione desinit ieremias sermon. ¶ Et p̄cepit Hic cōtexit ieremias ad mortem christi cui dicat̄ et p̄cepit rex ieremie comprehendere baruch scribā et ieremiā p̄phetā

MIa

Jémas aut iam erat reclusus in carcere ut dñm ẽ ẽ et ideo nõ querebat ad meandem diu dñs quẽ abstrahebat eos. q ubi defecat veme dñi luianũ assunt dñm et patet m ysa magna obsñmatio Joachym regis qui nõ sluũ p plam dñm in carcere reclusit sed caã eũ mstice questus.

Et fm̃ est. Hic contexit Jémas vestitũ suam ꝑ plam nõ sluũ loqui do sed caã scribendo et hoc de dñ mendacio et ad confirmatõnem uitatis lib̃ obsta et p̃ pomt hoc mãdatũ et patet ꝓ subdit Joachym primõ de libri obstõne eũ dicat. hoc dicat dñs ze et pz liũ usq; i. nõ exit ex eo q se dicat sup̃ sluũ deuid. i. stabilit. Licet n. Joachym filius eius ꝑ eo fuit rex sbstanto tñ regnat tñ tribus mensibz ut dñm ẽ ẽ xvi. et lxx. xvij. et ideo regnũ eius ꝑ michlo reputat sm qd dicat plus fo plm. qd i. qd modicũ ẽ qi p michilo reputat. et addit eius. i. Joachim filij Josie quem ze rex bab̃lonis veniẽs cont istũ Joachim cepit eũ et eũ ei reddi sset tributũ tribz ãnis audiẽs q rebellare volebat et regi egypti adhere misit exercitibz utens cepit eũ et mstecũ fecerunt ce portas ierlm ut dñm ẽ ẽ xvij. et ui tet usq; i. Jémas aut. vbi pomt sequaci lib combusti et eũ sepulchro sicut dicat in fine et mslige addita sũt sermones ze. Dicat aut hic sa. q m li. p. que obiurat Joachym eũt sup̃ tñ tria cap. tamẽ tricesimũ. s. primũ scdm et ordinem in quibz ꝑ alpha. tũ ꝑhibet simpl̃ q singuli ipsius singulis liis maiuscũ sed i ipso sed sicut additi erũt cap̃m. s. ego uir uidens m q alpha. tũ ẽ triplicatũ ꝑ sb̃ q libertia sũ tres ipsaulu. Dz cont istud dñm videre q m tam tricombz Jémas deplorat destructionẽ ciuitatis sanctã q destructo fuit post tẽp Joachym de li. vero primo Jéme dicat m pn̄cipio ipius. capli. tolle volumen libri et scribes m eo omia uba q locutus sũ ze et subdit a die qua locutus sũ ad te et diebz Josie usq; ad hanc diem q erat m quarto ano regni Joachim ut ibidẽ p̃mittat. No qd pẽ dicta q nõ solũ tempe Joachim sed caã et p̃ia pio q Jémas repit quidam de destructõe ciuitatis q plãxerunt et m multis locis eã denudauerunt p modũ pẽte tamq; sanctã fuit ecclã ventura ut patet m p̃dictis et hoc quidẽ tendẽs ad laudem et q m quibusdã Jeremie ordo tpis nõ seruat.

¶ Capitulũ tricesimũ septimũ.

Et regnauit. Dubium est sanctũ quod Jémas posuit se a regibz hic contexere pomt qui passus sit a principibz. Et dividit m duas partes q primo ab eis mactetur ꝓ mortẽ eius pomt Sedechie postulatio ꝓ Jéme martirio ibi. ergo. Circa primũ primo pomt quod postulantis eũ dicat. et rebellauit rex Sedechias. Iste vocat sallũ ẽ. xvij. et machanias. uij. xx. xviij. sed rex babilonis eũ regẽ constituens p sectionia iurat nomẽ eius Sedechiam qd sonat mstica dei ut cẽt medi regi babilonis fidelis esse iuret et egyptijs nõ fauere. et non obediuit ipe et seruitio eius ze q contẽptum montõnem Jéme ex ore dñi fecat fedus cũ egyptijs et rebellauit regi babilonis ꝓ. pomt mo sue postulatõnis. s. p̃ miacis eũ dicat. et misit rex Sedechias ad Jémiam ꝓphã. d. ora pro nobis dñm. dicat. n. sti. ꝑ. q iste Sedechias erat de sẽ manseto sed p malũ consiliũ fuit deceptus Jémias aut libẽ ambulabat. ip̃s dicat ad ondendũ regis reuenciam egyti eũ q ꝑ venire ad eũ se nõ misit sed ad eũ solempnes nũcios misit. nõ. n. misenit eũ in custodia aurie. i. principes Joachym tñ rex eũ mercenarium pius ut dñm ẽ in cap̃o precedẽti tricesimo postea postulatõnis Sedechie eũ dicat. Igit victus plusquam talen. n. obsidentes ierlm audientes egyptios venire in auxiliũ ibidem dimittentes obsidionẽ discesserũt egyptijs et ẽ Sedechias mutauit se libertatẽ simplicitatis a caldeis ꝓpter qd questus a Jéma sup̃ hoc dñi mslem sed audiunt ab eo ꝙcunq; vñ sequat mslio Jéme. cum creatus pliõnis qui extra est voluntatem sup̃ vob̃ nõ valebit Joachim sed subdit reuertere ad tirannum tuam. Dicat aũt hic sa. ꝙ egyptij venerunt ꝑ mare in nauibz et dñs fecat ruinã sup̃ mare similitudies hominũ sibimet ipsis et nunc diuerũt egyptij iste sẽ prẽs mũ qui fuerunt submisi p̃ indies ad q̃ auxiliũ ꝓperãt et sic indignati redierũt. Dz istud videre fieri eũ q ab exitu de egypto qñ illi fuerũt sibimet usq; ad tempus Sedechie fluxerunt anni ꝯgenti ul circ q. aũt egyptij q erãt homines sensum credentes corpi tanto tempe in mari demansse absq; oñmodi dissolutõne nõ est aliq̃ ꝛõ vñsimile, et ideo sicut dñi ẽ ẽ redierũt monumẽto q caldei tamq; potentiores eã occupauerunt magnã ptem tie regis egypti ut liꝛ. xxxij. et redierunt caldei ad obsidendũ et destruendũ ierlm ceu patet usq; i. sed et si p auctoritatẽ ze. q. d. voluntas dei est q ꝓualeat

vbi finaliter et ideo si nō remanerēt me esse missum de manu et cū ioe vulnera mi pmaneret vbi finaliter vbique dr cui nō pōt resisti. ¶ Hinc hic cōtra pont. Semei maledicto et subito tota ciuitas in voragine ibi missi audit. Contra pmū scribit q ceam adoz ceruice dr ierlin semias nō potat me ad tumulū sua pp̄ qđ dimissa obsidione pp̄ egyptios ut dr est tuit semias voluit ne et ioe ē qđ dicat. qđ cū recessisset &c. et pzea uit vsq; i. et diuidet ibi possessionem .i. agrū quē emerat ut hic .ē. xxxu. possidet possessionē eius accipiendo et sic separando seu diuidendo a venditore in consortū ciuū. Videbat .n. ceteros pulū in babilonem ducendū et ideo voluerit ī possessionē se ponē. cūq; venisset ad portā beniamin sic nominatum q ad sortem beniamin ducebat erat ibi custos &c. filius Ananie Diarpha. q iste custos erat nepos Ananie cuius mortem festinā nūciauit Ie. xxxvii. pp̄ qđ erat primus ad mfeindum cū militibus Ie. s. q fugere ad caldeos ut pdixerat ciuitatis pp̄ qđ nō audiuit eius cōsilīm. et adduxit eū ad principes qui erat ad vō Ezechia rege ut pdem est. cesti eū miserūt in cisternā tēq; dimittū nō solū caue sed etiam plagis siue morte qui enim domo Ionathā et ille texit antdixe alijs. Frugi mīssus est semias domū iaa .i. in cisternā inuta lacū in qua nec bat ad mortē ordinate ut hic .ē. sequēs. et in cisternā .i. in laborū locum ab arge qđ ē labore et nōiabat sic q laboriosū erat ibidem ee et q religati ibidem argelum laboriosa opari. ¶ Mittens aū hic cōtra pont. Ezechie itaq; et tirgnato. ei dicit. mīsi vocauit eū in domū sua ad quā fierent eū venie absconditie ne offendet principes qui eū mīserunt. putas ne est semo a dō ut doceas me de filio et aut in manu regis babilonis ēdere nō celabo vitam timore mortis. quid pauū tibi &c. q. d. nō meruī erga te ne erga suos tuos mīsericordiā q quōq; loquens sū dei de mandato dñi qđ placuit cōtra p̄ticipem pl̄ius contrariū asseruit. d. vbi sē pl̄e vri. &c. q. s. p effugiū putet qđ dicebat vob plm. Cōtra pont sua supplicationem. d. mihi tū ne me remittas in domū ionathe. q ibi erit cariter nimis dum au assensit rex nō de totali libertate qđ principes sed de mutatōe arceris ad locū magis humanū et prudens ei de mutatu excepto pulmento p̄ipue intelligit q eū pane tantū ei pulmentū &c. hebrei eū dicūt q ipe est hū vera. de vico pum

ficat. et sic nō expunit ioe duas palmeas sed ternas vnde de pane qui debet sibi.

Capitulū .xxxviii.

Audiuit hic cōtra a principibus meis ieremie prauit. et diuidet in duas ptes. q. primo ponit audiū primū &c. 2o semie sibi latato ibi. audiuit autē. Contra primū pont. accusatio principum ei dicit. audiuit autē sibi plurimas &c. sermōes qs semias loquit ad omem plm. licet .n. ēt reclusus in vestibulo carceris tri ad locū illū poterāt homines ingredi quibz nō tacebat ultatem de futuris sicut putat q effugi postea et sibi mortis eius putato ei dicit. Regum ut audiat ioe sic de ministra .n. q. d. domina falsa triq; ipsius rei publice et sibi cōcessio ecce ipe in manibz vestris est nec ei loc amas sert ne mereret malumolenti ad principū tuū nō expedit a pdō morti assentiendo in morte innocentis et pfidi dei. tulerūt q semiā et ieceruīt eū in lacū. ut ibi moreret fame et dānatione ne lucū et sic dura morte. ¶ Audiuit autē. hic pont ipius semie. sibi latato et diuidet in duas q primo ponit sibi latā semie 2o assumptō Ezechie ibi. et misit rex. Contra primū dicit. audiuit autē abdemelech ethiops. loc ex pont ad detōdū iudee crudelitatē qm nō appetebat semie et ea opinabat homo nacōnis ēthee. Dicit en sit. pa. q duc sē dōnes tres Abdemelech .i. famus regis et sic nō est nomē alicui hoīs dctia ti sed pius regis mdrit q cūq; et qđ sibi ethiops dicat et verū est q ē ibi thusi q sigt ethiopē in cūq; cusi in singulari mō q. d. noīa habet sē mdelmalulia sicut cormi et ie lu. et sic dicat q thusi est gemī cusi. i. ē ethiopis et referet ad ezechiam eo q erat dem gratus vitā et fama. et sic in alijs locis cōtra sic esse intelligendū q hū hucusq; in sequentibus videt magis dicē q abdemelech ē nomē pīi et qđ fuit ethiops nacōne. ybedmelechus .i. eunuchus et hebreus dicti patet vsq; i. ponē vestis pannos. p talem .n. modū pcerant leuari funibus et extrahi de luto. ¶ Et misit rex. hic cōtra pont ezechie qsultatō. vbi p consiliū quid 2o captū vēnit ibi. et dixit rex. tno sub secreto pont ibi dixit ergo. Contra primū pont mīsi vocauit ezechie eū dicit. et tulit ad se semiam. nolebat .n. ad pmū me duplicā de causa tū q nō decebat regē me ad curiā tū q volebat finē suū abstondē quōcūq; potuit p

ureus aut potuit Jemias ad regē addu
re ut ad eū q. reges intrauit aī magna cōtua
lexiōn. ad ostiū triū erāt. n. aī templū dñi
tria atria. s. mulier virgo et sacerdotū ut dñi
fuit. iiij. ostiū aut atrij sacerdotū erat tertiū
et ptē erat aī vestē ad locū illū sdō qō
subdit q erat in domo dñi. nō ascripti domo
tribus. sed eā p edificijs alijs ad tem
plū pertinentibz et dixit ixr. pretendo a Jemia
dictum oraculū et ostium. 2o ponit Jeme
riste ibi dixit aut. timuit aut Jemie assen
sum eū dicit si annūciauio ibi xē et qnt as
sensus ad dictū aurelium eū dicit. et si cōsiliū
dedō xē. p̄mū aut omittit sedechias Jdō subdit
Jurauit 3o sedechias Jemie dicēs. ne pnoca
rint pnāpes si fecisset hoc mālifeste. vnus dō
xē. i. plane et verū q deus vivit et aias mās ac
aut si occidō te. ascapit hic sēp nō. q. d. plane
verū est illud qō dixi ita verū est q nō occidā
te p metū n̄e ceā p aliū. Jdō subdit et si te
dedō te in manus vnius iudeoz. s. priapū qui
posuerāt eum in lacū ut dictū est erāt pugnā
vsq ibi. et succendent eam igni. q. d. tu es
causa ignis incendij q. repuerunt patrē yra
nissimū. ¶. Et dicit hic cōtra. ostiū tertiū
remisit eū dicit. sollicitus sit ne quē iudeoz in q
quiet. maligntas iudeoz et crudelitas q. sedechias
dechias magis timebat eos q. caldeos. et il
ludent michi infirmo mortem ebriosi et
vilem plus et timebat modū moriendi q
braeus q. ymō mortem. erāt patet vsq ibi
et ixē dicunt tibi imperatōr. p̄ualuerūt ad
isti te vm̄ pecunia tua. i. gulie falsi domiaan
tes pacem tibi. consuluerūt te michi cōsilio. i. ad fu
ri militarius et in labiis pedes tuos tardo
tibi confusionē ruine et recesserūt a te q. immē
te aspectu amantes transfugerūt ad caldeos erāt
patent. ¶. Dicit q hic cōtra negotiū in se
creto ponit tibullū. n. sedechias offensā pia
pū si ad cor. notitia pueniret tractatū me
ipm̄ et familiam et p̄z liū vestē ibi. p̄stitui ego
pces meas coram rege ne me reduci iuberet
in domū ionathan. in hoc venit dicit rex aliū
Jemias nō obedisset ei mendacio et hoc
patet et hoc q. sup̄ dem̄ et q. rex iurauit a q
nō interficeret eū nec traderet eū in manus principū
qui inquirebāt eū mētē lacū qō erat in domo io
nathan scribe nec est verisimile q rex iurasset a
liq̄ qō Jeremias nō promisset erāt patet in lā
bro nono p̄u ¶ Capitulo. xxxix.
Postq̄ describit destructōē ierlm̄ gulie
hic cōtra describit hystoriae.
Et dividit in duas ptes q. p̄mo fit

mentū 2o ponit qdā tribulatiū ca. xlv. p̄a
m duas q. p̄mo describit tribulatio cuiusdā
filij remanentis ordinati ibi et reliquias. Di
cit p̄mū p̄mo ponit tempus obsidionis eū dicit
nono nono sedechie. 2o tempus captionis eī
dicit vi. aī anno. ze et patet hui dicto descri
bit ipā captōē eī dicit aptu ē muris fractis
mnis exercitibz et portis Jdō subdit et sedenit
in porta media nergesar. ze distinguit. n. se
ad munitiōnē portis sedi muri qō eū vidis
sent sedechias et vir eius videntes q nō po
terāt resistē fugerūt p viam ortī regis
.i. que ducebat ipsius ortū et p portā q erat in
duos muros. dicit hic. in. q ibi erat vnus pos
tis ad nīgrudēsidimi viam silvestrē cuius ex
itus erat longe a ciuitate p quā fugerūt p
sequēs ē aūt eos exercitus caldeoz p iudicū iudeoz
qui transfugerāt ad caldeos ut dicit iosephus
in. xi. aī dicit q deus fecit apparere vnā arcuā
q in syria hic currebat sup̄ viam subitum
tū et caldei eam sequentes viderūt sedechiā
et vnos eius alongie excelsos sup̄ eum et eos
apposuit ut dicit. iij. Reg. xxv. p̄ia pu
tant vsq ibi. et locutus ē ad eū iudicia. 2o ibi
arguendo eū de infidelitate et primo 3o sto
silios eius occidendo coram eo et omēs nobiles
qui dederāt ei consiliū rebellandi ita. in. de
q p nobiles hic intelliguīt. ixx. Jones iudeoz
pli aī rege et sūmo sacerdote qō fuerat istitu
tū a tempe monsi ut ibi. iij. Reg. xi. q ixx. Jones
sustinuerunt omes regimīs aī ipm̄. et dicit q
isti relaxauerūt instrumētū sedechie qō fece
rat regi babilonis q̄ qō fecit eos occidi et
domū vulgi. i. domos accipiendo singulare p
plurali q caldei incenderūt domos iuxta p
ciuitē ut ibi. iij. Reg. vltō. ¶ Et secundo
hic cōtra ponit ordinatō pli remanentis et
primo quātum ad eos qui pītes erāt 2o. quā
ad eos qui fugerūt vlo ca. i. aliqs audissent
prima in duas q. primo ponit ordinatio trial
3o salus ibi pertransierit. Contra primū sciendō q
pulus in ciuitate et territorio regnis post destruc
tionem ciuitatis erat in duplici differentia q. a
liqui aī captionem fugerāt ad caldeos et ali
qui inter fugerāt qui nō transfugerāt et istis
runt in duplici differentia q. aliqui erāt alicui
valoris seu reputationis et isti aī precedentibus
fuerūt transfugati in babilonē alij erāt pauper
et nullius reputationis in aliq arte seu scia
et isti fuerūt dimissi in tra ad colendū vias et
vineas reddendo inde tributū regi babilonis p
sedechia qui p̄fecat eis et sin̄ li p̄ter litteram.
¶ Deinde aūt hic cōtra ponit ordinatō spāli
bus. s. de pena Jeme mipsum in filiatō abde

melech ibi ad Jémam. Cuncta ꝑmũ patet liũ vsq; ibi tolle illũ de auribꝰ m q̃ potius fuerit ut dem ẽ aĩ ꝓcedenta. et pone sup eã oculos tuos et in omnibus q̃ faciendo eritã patent vsq; i. et tradi derũt eũ Godolie ut ea quemẽt de ntẽtib⁹ q̃ uideret. ¶ Ad Jémam hic saluatꝰ abbe melech mitꝑ. Et ꝓ ordinatꝰ ẽ Jémã resiit in principio xl. aĩ. Cuncta ꝑmũ ꝑtẽ tempus reuelatõis fẽ Jémie de Abdemelech saluũ aĩ dicat aĩ clausus ẽt &c. eritã patẽt vsq; i. et erũt in conspectu tuo in die illa. i. vi debis Jémocẽs meos ꝑ Jémam dicto impleri et nõ tradere in manus uiroꝝ modo tñ li bentõnis. nõ plus hic accipit. cepimꝰ eritã patent

¶ Cap⁹. vi.

Jrmo qui fuerus ẽ. hic ordinatꝰ cuncta Jémam vestimꝰ. Cuncta quã stendũ q̃ sicut dicat ꝓ. q. Jémias videns ꝓhĩ duci in babilonem in vinculis et catẽnis fuit vsq; ruina et pe nebat se uolũtarie. nẽ ligatos et catẽnatos supponẽs colli sui catẽnis eoꝝ. stim q̃ pote rat ꝓ. q̃ nabuzardan cui rex eũ recõmen dauerat noluit q̃ hoc mõ ret aĩ ꝓhẽ sed posse it in eius opacone q̃ ret aĩ eo in babilonem honorifice et nõ sicut aptimus i. q̃ remanẽt aĩ Godolia et tuũ fuit ẽ reuelatũ a dõ q̃ rem nẽt q̃ et fecit ut q̃ ꝓhẽ remanente oraret et cuncta ꝑm q̃rẽt dominũ voluntate et ꝓ hoc dicit Jermo qui fuerus ẽ ad Jémiam a dño posito de missus ẽ &c. et iscud refert ad illud q̃ mfra dicit. eiu. cũ aut impleti erũt decem dies fuit ẽ verbum dñi ad Jémiam sed hucmẽtum hoc me remssio et fugitiox reiscio et cuncta Godolie cursio Se fuma nomen ẽ loca vnde reduxit Jémias ad Godoliam ce aĩ ꝑdicta qũ tulit eũ vi tium catẽnis nõ ꝓpris a quibus iam fluxerant in iordn sed catẽnis trismigratiõi q̃ bus se imposuerat Jdo subdit in medio omĩ qui migrabãt &c. Tollens q. principes milites Jémiã ne nabuc. conterẽt eũ offendẽdo si duxit Jémiã talit in babilone. dñs deus tuus locutꝰ est malũ hoc. q. d. nõ debes eis tñ confidere quia ex q. est voluntas dei tui q. precepit dñs nõ lo quit hoc ꝑ Jémiã sed ꝓ ꝓhẽ de q. erant mũt ergo erat fluxit hodie de catẽnis nolens q. siem in babilonem duamus si placeat tibi ve venias mecũ honeste sm regis mandatũ vem aliter nõ mecũ noli venire sed habita apud Godoliam in loc. ibi adhuc nõ ẽ reuss. et reuss. est ad Godoliã q. sic exponit. ab hebreis et adhuc nõ est reuersus si ꝓ. illa malus audiũt sed tuũ fuerit ẽ sibi re uelatio dñi de reuisione rõne ꝑdicta Jdo sequit. et reuss. est ad Godoliam. s. qui vbi dominꝰ Iste

n. Godolias emissis fugientes ad caldeos aĩ captio nem cautelas de consilio Jeremie ut dicat ꝓ. ꝓ. q. ꝓ. qd̃ ire babilonis ꝑficat eũ ꝓhẽ remanentem in tra sua patẽt m liũ et dictis. ¶ Cũq; audisset hic ꝓmit ordinatꝰ ꝓhẽ qui tã ad eos qui fugerãt. Et diuidit in duas ptes q. ꝓmo ꝓmit eos recepto benigne ꝓ. comitẽ Godoliam assumẽs maligna ibi. Jolxamam aũt. q̃ma ꝓme ꝓtas patet in liũ pauas et captis qui dissi fuerũt ꝓ regiones circũdeam q. diuisi fugiebãt ad diuisa loca sparsos ibi ignẽ latebula ꝓ. aliquã amentã seu fa miliaritatẽ ibi plus conentatã. et iuuare eis Godolias q. sciebant vitã esse ergo hodo m massphat ut respondeã populo caldeo. q. d. potestis ad me sine timore si m aliq̃ formi datis sed et omĩs iudei qui erãt in moab &c. q. ad illa loca fugerunt imminente guerra Ba bilo q. dedisset rex babilonis reliquias in iudea i. q. ordinasset aliqs de iudeis manẽ practice in tra sua ne tra redigẽt in solitudinem ꝓ. destruũ cultor. et sic redderẽt inutilis regi babilo nis colligerũt vinũ et messem multã nimis ipse est respectus ꝓhẽ qui remãserat. q. quos ml dei vineas et agros ꝓ magna ꝑte destruxisset in illud q̃ remãsit nõ solũ fuit sufficiẽs sed habundãs ꝓ illis pauas iudeis qui in tra iuit. ¶ Jolxamum hic contexit ponit malignũ assumẽs comitẽ Godoliam Et diuidit in duas q. ꝓmo assumẽs fideliter detegit ꝓ. ne quid ꝑficat. iu. prima ps patet vsq; i. stulto q. ba balis rex filios amon misit Jysmahel filiũ nathanie petitꝝ animã tuã Ipse ẽ te occidere sequẽt. n. m septima anima accipit ꝓ toto hoc mõ loquẽdi q. tuũ denotat a dignoꝝ ꝑte. Iste aũt Jysmahel eo q. erat de sanguine regio indignabit venire q. Godolias fecit ꝓhẽ et ideo petit a rege Amon ad quẽ q. fugerant ameri liũ ad ipm occidẽ mgulandũ sed istud reuela tũ fuit Johanã filio charee et ceteris eius q. reuelauerũt hoc Godolie nolentes remedium adhibẽ sed ꝓ. nõ credidit et occisionẽ Jysma hel ꝓhibuit et ꝓ. liũ. ¶ Cap⁹. vii.

Et factũ est hic dñter assumao Jys mahelis nequit ꝑficat. Et diuidit in tres ptes q. ꝓmo ponit Godolie cursio ꝓ. cursus ꝑsecutio ibi audi uit aũt. Duo ꝓhẽ trepidanto ibi tulit q. ꝓma ps patet vsq; ibi et comederũt ibi tres q. ꝓma pes mediat. omĩs alius scrut. n. eis Godoli ae omnũ ardens q. remisit amentabilit ad ipm surrexerũt Jysmahel filius nathanie et x. viri

cetera

MId

cmur· n· multo plures alię nō fecisset tamē sē
tem sēd iste· r· qui expūnit² erāt principes aī eo
rā preter vsq; ibi et caldeos qui erant sē ibi Ali
q̄ miserunt² de babilone ad Godoliam ut res
ponderet de offitio sibi impōito ut ipe² m capo p
adam cat ego ihīto in masphat ut videam p
cepto caldeoꝝ et viros bellatores qui erāt ai
Godolia ad mumerationem loa grauissē ysmia
hel q̄ nō p̄ualebāt sibi ysmahel aut erq
erāt tū eo erāt caulte amatr. ¶ Secūdo
at die. hic cōiter ponit² occasio ipōm venen
aī ad Godoliam tenore aī diat² venerūt vi
n de silorem rō ipsi iuxtā et sacrificio restitu
rō diat ipe ka· 4· q· ista iuxta mandm ad ef
fectū mumera in templo q̄ q̄ recesserāt de
domib; sue nesciebāt templū combustū sēd i via
audierūt sēd in signū mestitie fecerūt barbas
suas rādi et vestes scinderūt sēm modū iudeoꝝ
in afflictōne cōsueuerāt sed ipe nō videt² verū
q̄ templū fuit combustū mense quinto decādie
mensis ut ipet² in ca· lu· vm aut ista venerūt
mense septimo ut patet et principio ymus aīs
et sic ab edificādo templi et cautelas vsq; ad
uentū eoꝝ fluxerūt duo menses vel amat q̄
aut sciū ste nōbile tamdiu in loco vnde ve
nerūt nō ipi aliquā appetam vitatis q̄ sa
maria q̄ plus distabat a iersm nō distabat
mil̄ p̄ xviii· miliaria q̄ fuerūt xviii· leuatis
ue dr in destructōne tie sancte. ipe q̄ dicendō
q̄ Godolias post destructionem templi edifi
cauerit in masphath altare dni q̄ ipe samuel
fuit ibi archa dni et altare p aliqđ tempus
ut dni fuit ī· ps· vi°· et ad illud loca ce de
nacōne venebant isti ami misi tū baalis et
fuisse vestibz in signū tristicie q̄ templi destruc
tione· ut offerret in domo dni ita· n· notat² lo
cus ille idōne altaribz et q̄ erant statuti locus
orōis· expssit q̄ ysmahel ut eos decaperet
venerat· n· eos de alto loco venientes medios
et plorans· in hoc similans se dolere de morte
Godolie ut dicit aliqui q̄d ipse videt² contra
dic q̄ subdit², dicit ad eos venite ad Godoliā si
scitis timq; ad pfectū tenet nō est visimile
q̄ loquet² de caditate ipōm et aliox nefectoꝝ
q̄ magis volebat celare et idō aī diat mecdō
et plorans hoc est intelligendū q̄ conformabat
se eis in luctu templi et cautelis ut magis
tardarent sibi· qui aī venisset ad medū itinis
nefarie eos· ibi· n· dimittent homines arma
tos latentes ad hoc faciendū et ipe solus vel aī
paucis ocidebat quos illos retinere potuit vsq; ibi
noli caide nos q̄ habemus thesauros in· q· d· tabi
cet nemus et mucenere nō potens mil̄ indicat
uerim̄· lacus aut ipe qui fecat rex asa ppt²
liasa· fecat ista· ii· pt· xv· basa vere ista· ope
edificare nima ut nullus posset egredi fecit de
regno iudee ppt q̄ asa timebat magnam
gr Syrie ut inuadet regnū liasa q̄ ex fecat
ppt q̄ liasa fuit expulsus dimittēs edificia in
ma et cui asa vocato toto populo suo ex lapi
dibus et lignis eius edificia fecat fortalicia ad
munimendū se contra liasa et cui cāt fecat la
tū istū ad locū masphath fortificandū· et arp
tuas duxit ysmahel omes reliquias populi q̄ e
rant in masphath· ipe videt² contrahere ca q̄
suspectū est q̄ nefecerat iam aī omes q̄ erāt
aī Godolia in masphath· ipe q̄ dicendū q
ibi p masphath intelligit² illud fortalicium
fecisse ubi erat Godolias filius ahikam ipe aī
terrorem q̄ erat cū illud fortalicium ubi ma
nebant aliqui iudei qui nō fuerūt cū Godoli
a nefecta acta putent· Audiunt aut hic
cōiter descubrit² quod ysmahel nefarium et p
luā vsq; ī et monuerūt aī ad aquas multas
q̄ sūt in gabaon· liter gabaon fuit in monte i q
nō sūt aque in ymaginatiōe tū de subtus erat val
lis magnarum q̄ erant iste aque· cūq; audissēt
omes populi xc· lectas sē p sua libertate de ma
nibz ysmahel ipō fugiente sm q̄ dicit² post
ea q̄ fugit aī octo viros duo· n· de decē prin
cipalibz q̄ sciū adhuerant fuerūt nefecti. ¶
Tulit et hic cōiter ponit² populi trepidatio et p
mo iste timor descubrit² q̄· ismahel consiliū fuit²
q̄ timoꝝ consiliatiuos facit ut dicat populus so
rel ipse ra ps in principio alu· ca¹ⁱ· Cum p̄mū
scendū q̄ ido timuit populus remanē in tā pa
ua ne ppt nefectionem Godolie qui tenebat²
locū regis babilonis venisset caldeus et nefi
cerent toti pli imponentes eis Go
dolie ismahel et patet hīt pauas exceptis
quas reduxerunt ab ysmahel filio nathaniae
et hinc ē punctus et q̄ sequit² de masphat
nō sign locū unde ieremia eas reduxit q̄
nō reduxit eas de masphath sēd de galaon
ut dicit est et ido in de masphath sign locū
ubi erat ille reliquie q̄ erāt de territorio
masphath ut p̄dictū est q̄s reduxerunt s. johā
nam filius charee et pau eas ut patet
et mirant egyptū ire· n· egypti enim adu
sarius regis babilonis et ido accedebāt ce ſ
cum.

Capm vlm.

Et accesserūt omes principes exercitus qui erat cū
egyptū fugē tū pus volentes q
siluā ismahel queris ipe q̄ dixit² ī duas ptes q̄ primo ponit² ppli
penaco ho ismahel ifidio ibi dicat aut· tma pme
pte patet vsq; i· dicat eoꝝ mā in conspectu tuo
· i· humilitate te deprecam² vsq; ad predā ostula· ora

q̄ nobis ꝛc̄ et patet lr̄ā ¶ Dixit aūt hic oñs̄ pom̄ḃ ſēme vñſlo et diuidit̄ in duas q̄ primo
dat cor assensū. 2o explicat eas dñs vñſt ibi
cū aūt complerē cēnt · q̄ſicut dī ſēmas assen
ſū pli ut faceṫ pmptę et ſine rebellione aliq̄
ad dñm vñſt ꝺ fiendū. q. nihil malū est q̄ſili
um dñi non q̄rere quā q̄estā et dānā respue
re q̄ꝺ dicat saluatore luc. xi. scimus qui scit
voluntatē dñi sui et nō facit vapulabit mul
tis et pluribus nō solū assensit sed assensit una
mento finauit dicens. sic dñs mr̄ nr̄ nos tes
tes vocauit · unum · n · est testem deū invocare
si nō ut̄ omē libr̄ ꝛc̄. subintelligit̄ punit
nos secm̄ veritatem iustitiae siue si nō sic secm̄
siue bonū est · i · ysperū siue malū · i · asperū
tam q̄ nō accipiṫ hic q̄ malo culpe sed pene si
cut medicina amara suscipienda ꝛ q̄ꝺ sam
tatem mdē ꝙsequent̄. ¶ Cū aūt complerē.
hic cōit̄ ſēmas explicat dñi vñſti ꝺ fam. Et
diuidit̄ in duas ꝑtes q̄ primo pomṫ hic vñſt ex
plicatō. 2o cum reſutat eā vlm. Cum primū
stendū q̄ vñſt dñi stat in hoc q̄ primo ꝙmit
tit eis homī ſi in ēa iudei remanserīt 2o. p
dicat malū ſi exierīt ibi. ſi aūt dixerīs Cum
primū ꝑmittit tempus duum reſpſi. Cū aūt
complerī cēnt · x · dies ꝛc̄. sic ē in ye et ideo
aliqui libri male int̄ septem. Et hoc pz q̄ ſēm
us q̄rendo dñi responſū orauit deū diebus
q. audita petitōne pli vidit ſlp Ecce ego oro
ꝛc̄. q. d. ex mē ego magnam oraui q̄ vobis
cū patet vsq; ibi ut q̄ ſtecnerem ꝑces mās · i ·
pces meas ꝙ vobis cū patet vsq; i. Jam cū
placatus ſit ꝛc̄ loquit̄ deus de ſlp ad modū
hoīs mali qui q̄n vindictā intulit placat̄
cū patet in lr̄ā. ¶ Si aūt dixerīs. hic cōm
pomṫ cōminatō mali si recesserīt et primo po
ne cōminatō 2o addicit̄ ad hoc ꝙ ibi nos
n · ſmā ꝑme ꝑtes patet vsq; i. ubi nō vide
mus bellū q. egyptus est tūc preparat et ſo
nat et clangoꝛ tube nō audiem⁹ qui fit
ad certandū hoīes ad arma. et famem
nō ſuſtinebim⁹ q. tūc est fertilis et subdit̄
postea ammatō pene mīnī eī dicat̄. ysadi⁹
que vos formidatis. ſ. regis babilonis ibi cō
ꝑtendet vos q. postea. q. d. ꝙ quāq; annos i
cāret rex babilonis vastauit egyptū et ē sub
iugauit ſcō subdit̄. et fames ꝙ qua ſollicitī es
tis adhereb̄it vobis. vastatus homo egypti ōes
q̄ vm qui posuerīt faciem ſuā · i · finē ponē
rūt ſe ad ingrediendū egyptū ſicut cōflatus
et furor meus · i · totaliṫ portus cont̄ ierlm et
conflabiṫ indignatio mea ſlp vos in egypto. et
eritis in iuſtuzmdū. ſ. execratōnis dñdo ita male
contingat michi ſicut iudeis ingredientib; e
gyptū ſi nō fecō hoc uel illud. et in ſtupore
ꝑ magnitudinē mali vob̄ futur. et in male
dictū ita q̄ aliquis maledicens alicui ponet
vos in exemplū dicēdo maledicat tibi deus ſi
cut illis videris cēnt patent. ¶ Vos cēm. hic
cōm addicit̄ ratio ad ꝑcedū q̄ assistit̄ ex hoc
q̄ vocauerīt ſēmā de q̄renda dñi voluntate
ꝙmittentes et astringentes ſe iuramēto vbi
dñs ſimpl̄ facē ut pz ex ſlpdictis et ideo ſtue
erat retractāre q̄ ſinē permiſſet et ſe tulē as
trinxiſſent ex iſis patet ſmā.

¶ Capitulū xlvij.

Factum est postq̄ locuta est dñs
responſa explicatō hic cōitet pot
eiusdem refutatō Et diuidit̄ in
duas ꝑtes q̄ primo hoc refutatō
pomṫ 2o pena ſequēs subiugatōis ibi. et
factus est ſma ꝑs patet vsq; i. omīs vir iu
dei q̄ rebellabiṫ vbi dñi. ſed baruch filius
nerie mentit te. Jeremias · n · erat matyne
fame et aūctus et ideo dñi ſēme qui dicebāt
plm retorquebant in malicīā baruch qui tm
erat innocēs cēnt patet vsq; i. et ſēmam q̄
plectam et baruch. ſta · n · nō ibiṫ voluntate
ſed coacti a principib; bellatoꝛ et pulō. et ve
nerūt vsq; ad daphnas nomen ꝛ ciuitatis famo
ſe in egypto. ¶ Et factus hic cōm pena
debita subiugatōis Et primo pcm̄ molestia.
2o ꝑ pcm̄ violatiōe cultus vlm. primū ondit̄
ſenſibili ſigno eī dicit̄. ſume in manu tua la
pides grandes et abſconde eos in caleſtra ſub
muro lateritio ꝛc̄. In hoc loco in luto lateritio
· i · in luto disſolito ad faciendū inde latores. q̄
nequibz pmis iudeis et eī impleri fuerat ſtt
memores q̄ ꝑdīm est. ecce ego mittā et aſſu
mam nabuchodo. inſtigando eī ad vehemētē
contra egyptū ſeruū meū. hoc dicit̄ q̄ erat ex
cultor dñi uſtiae. et ponā thronū eius ſu
ꝑ lapides iſtos · i · ſlp locū vbi ſt̄ lapides iſti
vel hoc q̄ frequent̄ in hoc ꝑmittit̄ ſlp q̄ in
ſtaut dicat̄ cōi ſermone q̄ ꝓuerbiū est
ſlp ſtcnā 2 dicit aūt aliqui exꝓitores male
q̄ iudei contra ſēmam cōtinuē q̄ꝺ libri iſti aī
illud lapidabiṫ me ſtecerūt eū. et in hoc ſequit̄ e
ꝑſphamā q̄ hoc et plura alia dicit de ieremia
ſed hoc nō hoc̄ et terui ne et ioſephio. hic · ja · cal
ſenat contrā ut videbit̄ aī ſequēt̄. ſic in mor
te ꝛc̄ q̄ aliqs mīſtaret aliqs ei prenabit. et
ſtcendet ignē in delubris · i · in templis. et di
cit̄ delubra a deleo deles q̄ ibi delent̄ pcā
ſtem eorum ꝑtiluī et cryptuas ducat. id est
egyptios et amoueat̄ · i · mouebit̄ eīs egypti
multitudē exercitus regis babilonis ita q̄ nō

XIA

potat resistere in ips ihc et ammaret eum egyptum. i. muoluet sicut amauit. i. uoluit pastor pallium suum. pastor. n. tñs ferens gregem de uno loco ad alium uoluit pallium suum. et portat sup humerum et in ipo designat q̃ rex babilonis deprædabit bona egypti portans ea ad etiam sua. sed subdet et egredietur inde in pace. i. sane victor cui nō pōt resistere. et conteret statuas domus solis. i. templi in q̃ colebant sol q̃d erat in ciuitate heliopoleos gen̄ ch. cui. p̄. notata ab helios q̃ est sol et polis ciuitas et de eu dicit ysi. ciuitas solis uocabit una.

Capm xliij.

Scribum hic cōit ponit ammatio pene q̃ parū uolauit et duodecim duas pces q̃ primo ponit dam ammatio sup̄. pili obstinatiōis ibi inducit deus. prima adhuc in duas q̃ primo arguit culpā sub̄ subdit pena ibi habitantes in magdalo ꝛc nomia st̄ ciuitat in quibus habitabant iudei qui tñsfugerant in egyptū ut dam̄ ei⁹ predicit. uos uidistis omne malum ꝛc. q. d. q̃ ex eo q̃ uidistis sensibiliter penā quā induli ierlim et hic uidetis q̃ parū uolauit debetis ee tristes. et misit ad uos omnes seruos meos p pheras de nocte consurgēs. ꝛc. i. misit ad uos plures meos frequēter et assiduate ad retrahendū uos ab idolatria erāt autem ꝛc. q. d. bñ debetis ee mēores de pena quā eis inuli et sic ī per cetera eos nō immutauerūt. nō se mundauerūt usq̃ ad diem hanc q̃ manula remanet et uobis qui estis eor filij immittēs eos in malum. Ideo ihc dicit dñs. hic ponit ammatio pene et patet hoc usq̃ ibi. qui posuerūt faces sua ab ut ingrederent terram egypti q̃ aliquā erat uastata inde q̃ nō uenerāt habitare sed magis ab alijs trahi ut uidebit postea ad quā ppē deuenit aūs suas sagittes uersus alīs in tūc iudeis nō resistentes misit qui fugarēt. In ips ihc misit et uadentes et dicit hec. q. d. q̃ ista st̄ sōmias et eunuchi qui in destructione ierlim habuerūt regē babilonis q̃ trāit ut dam̄ ei⁹ xxxvij. et xxxvij. et similiter cū destruent egyptū inuenēs ibi sōmiā et baruch fuit cū q̃ dñs dimittens eos redire prohibet in iudeā plurale est tñ dicit q̃ aīs cū redierūt aliqui alij de iudeis scribet patet q̃ dum cū predicta. s. q. hec. negat se manu fuisse lapidatū in egypto quod tñ ꝛc hoc sit uerus iudicio alioꝝ uel mq̃. Finis xliij. autem. hic cōitur describit ppli obstinatio

Cuncta q̃ primo ponit irrōnabil pili rūsio ꝗ rōnabilis dei responsionis confutatio ibi et dicit mea prima pte patet usq̃ i. sermonē quē locutus est ad nos in nomine dñi nō audiemus. q. d. reputamus te falsū dicē. sed facientes faciem⁹ absq̃ timore uel sacrificem⁹ regine celi. i. lune et nobis bñ erat in ipa fuit ut postea ondet. q̃ si nos sacrificamus ubi e mulier post uiros suos loquetur. mihi sine uiris meis. i. sine uoluntate eor ferem⁹ et placentas. q. dicat nō sicut expimit in textu predicta scientes q̃ sacrificarēt uiris eor in ips hec ferem⁹ eis placentas ad fingendū ei ultū. offerebant. n. eis primes lo timdes in quibus erat impssa effigies lune.

Et dixit sōmias. hic cōit ponit dei responsionis q̃ futuro. et so mist debita pūitio ibi dixit autē. prima pte patet usq̃ i. ipse ie testatus est dñs. s. sacrificare q̃ pces uir et uxes fastis in iherlim. Dicat. n. iudee iustus recte tur de malis impijs q̃ mfert debitā supplicium et nō potuit dñs ulra portare. i. mala uim dissimilare absq̃ punitione sicut e dies hec. i. ita clarū est ipse sicut hec dies et sic patet cō futatio rōnis. pdicte q̃ ee sacrificare uolore nō ipūerūt ppter timorem pdicte q̃ ee sacrificare uolore nō ipūerūt ppter timorem pdicte mariti adiutare.

Dixit autem. hic cōit mfert debita pūitio et patet hoc usq̃ i. ecce ego iuuabo in nomine meo magno ait dñs. q̃ nō ht maiorē sup̄ q̃ que iurauet sed iurauit p nomē suū et ygn. ymp̄ mentem in uanū dicat dñs ꝛc. et ecce ego uigilabo sup eos in malū. i. ecce mouebo sup eos malum pene et sient omes reliquie iudee q̃ pene expient eam qui imit modo oculos clausos ꝗ culpam. actā patet. Capm xliij.

Verbū q̃d locutus est hic ponit q̃ dam recitauerūt et refert usq̃ ad finem ad tpus precedens cū dicit. anno q̃ to ioachim ꝛc. et sic patet q̃ iste fuit ante destructionem iherlim p xviij. annos q̃ ioachim regnauit xi. annis et anno xi. sedechie q̃to mense capta fuit iherlim ut dem̄ e sup xxxix. hec dicit dñs de ista ad te baruch ꝛc. dicit hic tu. tu. q̃ iste baruch fecerit molestie q̃ ipe nō erat assuetus spm̄ ꝑplexi q̃ dum seruent ieremie sicut ioshue minist moysi et helyseus minister helie ostenit fuerūt dom̄ ꝑplexi et sic exponit q̃d subdit. dixisti baruch ue ih infelix q̃m addidit dñs dolorem meo. doluit. n. de in tribulatione ieremie quia cū erat reclusus ut dem̄ e. xxxvij. et de hoc q̃ nō habuit spm̄ ꝑplexi laboraui in gemitu meo

ctr̄ ista duo et requiē non iuem. i. nō sup me ex
pruis requestē ſpm̄ dn̄i et subdit² replensio stu
dium eū diat² in ꝑsona dei. eam qđ ego edifican
tu destruo. i. ꝑtim̄ meū dedicatū destruā de ꝑe
quo. et tu q̄rис t̄mandia et male q̄ris ficq̄
plxta aliqu libm̄ ine grandia et male q̄ hāt
corupta ꝙ scptorēs ꝓpe sliciudinē hāt. noli
q̄rere. q. d. mgr̄i tuus nō quesiuit sēd magne
et ꝑtim̄ se ostendit ut puta in pria⁹ lymus
libr̄ q̄ eam ego adducā malū ꝙ patiaris et
destructōnis. sup omēm carnē. i. sup omēm
hominē in de mdxa tri q̄ de illa dix loquit² hic
scptura et mdicat² hic p̄ nē ex qua dēat ass
sure a sua petrocha q̄ spūs ꝓphē dat² ꝙ eī ve
latate ꝑtim̄ stom̄ qđ diat² prima ad ephes. et ibi
nimiū mēte destructē et ꝙ petuitate ꝑtim̄ non
debet spūs ꝓphē postulari. et dabo tibi aiam
tuā. i. uitam et hoc sufficiat tibi. Respondēs
vō mr̄ diat² q̄ baruch q̄ erat ꝓphē spm̄ ē dare
sēd q̄ impatiene nō saltem minus paciē pe
tabat tribulatōnem mgr̄i sui. et sua q̄ sēmat
erat reclusus et lib' que scripserat baruch com
buserus et uerg ad mortem q̄rebat² ut hēret ē
xxxvi. et ꝓpe ista dicebat ve mihi nō michi q̄m
addidit dns dolorē ꝛc. Ideo subdit² in ꝑsona dei
cte qđ edificauī destruo. q. d. debes portare
pacient² tribulatōnem tuā sm̄ qđ diat² apls
flere cū flentibz et tu q̄rис tibi grandia. i. ut
sis in quete et pace tua. noli q̄rere. q. d. non
est tempus imminēte ꝑtim̄ tue tribulatōne et
captiuitate certi patent. ¶ Cap̄m. xlvi.

Quos factū est dnūs semaq̄
plurimū tonit² nūcios principaliter
licet aliq̄ immisserit tonit² ysaias
hic tonit² ꝑphāt tonit² cēnos et
mundit² in duas ptes q. primo ꝑmittit² qđā
breuis ꝑfatio 2° subdit² narratio ibi ad e
gyptū. Contra ꝑmū diat² qđ ferū est libellum
domini ad ieremiam ꝓphetam contra gentes.
ista ꝓphia aut ad consolatōnem iudeoz et
ido ſtā est contra illas gentes q̄ ſpūl. modo
eas nocuerūt et ista fuerūt babilonij q̄ ꝑtim̄
expugnauerūt et ex hac confidentia inde rubuerūt
rebellauerūt ut pz ex scripturis et Amonite et
Moabite qui debuissent eos iuuare uēne uiam
tutes et asanguinatis eo q. descenderūt de
lot, nepotes Abrahe et Isaac quē descende
runt ab Ysmahel filio Abrahe et Edomei qui
descenderūt ab Esau filio Iacob et philistei et
tyri uēne uanitatibz et tri magis nocuerūt
eis. ¶ Ad egyptū. hic ponit narratiō et di
cit² in quibz ꝑtes sedm quosq̄ gentes contra
quas Ieremias ꝓphāt ꝑtes ꝓsequendo ꝑtinet
Incipit aut ab egyptijs et diuidit² in duas
ptes q. primo describit² egyptū destructā so
lidem saluatis ibi. et tu ne timeas. p̄ma
duas q. primo describit² egyptū debellatos 2°
regem eoz dictatio ibi. Verbum qđ locutus est
prima adhuc in duas q. primo describit² debel
lationis gradatim et 2° ex causis gradatim ibi
descende ad galaad. prima ad huc in duas q.
primo describit² debellatio qntū ad egyptios
2° qntum ad eoz auxiliatores ibi egyptus
¶ Contra primū primo tangit² locus belli. ai diat²
uē flumen eufraten in carchamis 2° tpe
ibi quo anno Iaachim. Tuo belli apparatus
ai diat² ꝑpare scutū. qđ ꝑtim̄ est milicū et
clipeū ꝑtim̄ et ꝑdicū tri frequent² vni ꝑtim̄
p alio et ꝑparate ad bellū ordinate p acies
dicentes Iungite equos. In hoc hoc² luppite
equos. i. conjugulate qđ fit ai astensū equi
polite lanceas. i. fortiter ferrea lanceaz a
mouete rubiginē ut melius penetret. Com
pert² afflictus ai diat² vidi ipos pauidos. i. e
gyptios et ipsi uertentes. i. fugientes ne ref
perentur retro se et festinatōne fuge et adhe
ac nō valebit. Ideo subdit² nō fugiet velox
ꝛc. Ideo admirando subdit adhuc ꝓphetā
qđ est iste. Rex egypti qui qñ flumen assedit
. i. ai magna pompa et ꝑparatu ad pliū uenit
et tri sic ē cumpt² debellatus. ¶ Egyptus.
hic comit² describit² debellatio qntū ad auxilia
nos ai diat² et uelud pluia monebit² pluuia
eius q. plures alias gentes scai ysaias et fortes
ut postea subdit² de q. auxilio minus ro
fidebat. Ideo subdit². et dicat ascendās ꝛc. uul
tatem eorum. q. antiquus aliq̄ pugnabāt
in eorum. et pectant fortes etiopia. i. bel
latores de illa tra tenentes scutū. i. doctē
ad pliū. et lidy arripientes et iacientes sa
gittas q. erant docti in arte sagittandi dies
aut ille dō. ꝛc. q. d. totū ysaias nō valebit egyp
tijs q. dies ille belli statutus est a dō ut fiat
vindicta de eis deuorabit gladius. s. regis ba
bilonis sanguinem eoz. i. absq̄ mensura effu
det sanguinē. ¶ Ascende. hic describit² debel
lationis gradatim q. multa fuerūt mēsera et
alij vulnerati ꝙ magna ꝑte insanabiliter
Ideo dicit² ascende in galaad et accipe unguēta
et tolle resinā. i. medicinā q. tri ij
dicit² mōnce Ideo subdit² frustra multiplicabit
ꝛc. audierūt gentes ignominiā tuā et fugam
et debellationē. ululatus tuus. i. sonus ō

XIa

fusus fugiendū et morieneū replent tm̄
et subdit causa qz fortus impegit in fortē mlt
tūb n ꝓpōms qui adhuc nō erāt vulnāti ex
festinatōne fugiendi vmb impellebāt alū
ad timā et sic mltos ē nocebāt. ¶ Rebū
hic cōmēt destruct regm dei cād et fo subdit
eius regnū ibi et post hec ꝓma in duas qz ꝓ
ponit egyptōz iuma ꝓ caldēz potentia
vor eius. Circa ꝓmū dicit vbi tē q venu
rū ert nabuchd dicat Josephus x lō antiqtat
mdiuc q nabuchd xuuſ anno regni sui itra
uit egyptū et subegit ē debellacō ait ꝓdcta
egypa fuit qto anno scdm filij Josie ut di
m pria cui ca et ille fuit ꝓm ann regni
nabuchd ut hēt ē xxv et sic ab illa debella
tōne regis egypa usq ad istam destructōne
regni sui fluxerūt xxu ann ammiate egyp
to tē i mōnūb cuitatib et locis ꝙclamate q
onis ſmurent sē ad bellū sed subdit seu et ſpia
te qz tū hoc eis nō ualuit et deuorabit gla
dius tē que cōputauit fortes eius in hoc hoc
que melmauit cadens ad tiam nō poterūt sē sus
tinē sicut res puenda reddit causa qm̄ deus
subuit eū fuge et reuertam ad ꝓpm̄ mm̄ sic
dicebant illi qui venerāt in auxiliū egyptōz
a facie gladij colūbe i ejacti caldēz sic notati
eo q m aliq eius vexillo erat signū colūbe
ut dicūt expositores mt In hoc hēt a facie
gladij vmosē i mebriata sanguine occisōz sic
ē eodem ca dicat deuorauit gladius et inebri
abit sanguine eoz hēs duo sentētie huius lutē ē
qz deus ihebica hic ꝓtra ejecta ē ad vmosita
tem et colūbam ut de sup xxb vocante nomē
ꝓpms premet dicat hoc tumultū adduxit hīs
tempus a dō ostitutū adduxit multitudinem
caldēz ad te destruendum sed m hoc hēt ꝓ
tate i ē ad bellū ꝓtandū rex et ē vē casus
tumultus ē bellī tm̄ sut tempus statutū di
cat hic sa su q die statuta dētur egyptōi rex
egypti in campū contra regē babilonis sed
nō fuit ausus exire et sic ad derisionē eius
dicat hoc q temp statutū tm̄ sut bellū sicut
thabor in montib tē i sicut verū ē q thu
bor ē situs in monte et carmel ꝙ mare sic
venet destructō egypti sed subdit causa tm̄
migrationis fac tibi i ꝓpara te ad fugā de tua
tacendū autē q scripta nō loquit hoc de car
melo ubi mansit habal qui ē situs longe
a mare sed de carmelo in q fuit māsio hebr
qui ē ꝓmquus mari meditūnee. vitulā e
legantē atq formosā egyptus hoc dicit qz
ꝓtulus egypti erat petulans et lasciuus. sic

mutatur ab aquilone venet i nabuchd qui a
ꝓte aquilonis mtrauit egyptū et gladio suo
stimulauit eā incendiū qz eius tē tia egyp
ti ē sup mare mediterraneū qui qd mattorres
de cineb regionib venētes ibi morabant ad
tempus qsi vicini signata i domicilia plena ḡsse
et fugerūt unusquisq ad tiam suā ꝓtor guer
ram imminentem sed subdit qz dies mi fecūdus
eoz s qntum ad remanentes in egypto. ¶
Vox eius. Hic cōmēt pomē babilonior potētia
ai dicat vox eius i sonitus et strepitus exerci
tus qsi ens sonabit i sicut tuba ens et tū seu
ribus venēt ei tē q d sicut ligna nō ꝓmēt re
sistē strembus sedanem sic n egyptens potēt re
sistē exercitui babilonior multiplicati sē sup
locustas tē In hoc designat magna multitu
do exercitus babilonior ui stabo sup tumultū
Alexandrie nomē est ciuitatis famose in egyp
to in qua erat ꝓphē multus ideo sigt hoc ꝓ
tumultū animo sic n vocabit illa ciuitas
tempe sēmie sed postea ꝓ magnū tempus
Alexand magnus egyptū ē subiecit et illā
ciuitatē in pte destructam redificauit et
ampliauit et suo nōie denoiauit ꝓpē qd ciui
tatis qui fuit post tempus Alexandri tm̄stu
lit nomen vetustū qd erat et ē famosū et
sup deos eius i sup ydola et aurea q impune
rūt caldei et sup reges eius qz plures regli
ciūt sub rege egypti et sup eos qui cōfidūt
in eis qui venerant ad eius auxiliū spantes
ab eo auxiliari in casu consilij. ¶ Et post hec
hic cōmēt ponit regni egypti reparō qz licet
tūc nabuchd egyptū mstauit et nomē regni
inde abstulerit tm̄ postea fuit ab egyptijs hīs
tatus sic post finem xl annor sm qd hēt eze
chiel xxix fuerūt enī ibi postea reges magni
et potentes ut patet in libris Hismael et
machabeor et hoc est qd hic dicit et post hec
habitabit ē et patet hīc. ¶ Et tu. Hic cōmēt
destruct consolatō uidet quibz ꝓmittit veri
sio de captiuitate babilonis cui dicit et tu ne
timeas serue meus iacob. cui causa subdit
qz ecce ego te salui faciam. et dicit hoc de
iustis illius ꝓli qz impij fuerūt delere co
nā potest ostis ibi te vō non consumā totaliē
dolendo sed castigabo te in iudicio meo pensis
temporibz scelera ordine iustitie mee te affli
gendo nec quasi innocentē pcam tibi qui dicat
qz nō es innocēs sed tibi parcens.

¶ Capitulū quadragesimū septimū.

Quod factum est. Hic dñs Jeremias
ꝓphetat contra philistheos et p̄
ponit tymus reuelationis temp̄s
eōꝝ dicat. qō factū est verbum dñi ꝛō
ad̄ṁ. Pautet plauso gazam ne dicat fu. qa is
fuit tempe quo Nabuad obsedit ierlm ut dñi
t̄ō xxvii. et ab illa obsessione discesserūt caldei
et obuiauerūt egyptijs vementes, m auxiliū in
dor. q̄z ocissim timēs rex egypti spoliauit gu
zam q̄ est ciuitas in extremitate tre philistiō
z vsque egyptum ut p̄z in despatione illius tre
et transiuit est in finem suam. Contra ponit aus
tralo philistinoꝝ p regem babilonis eōꝝ dicit
ecce aque ascendent ab aquilone ꝛc̄ q̄ a parte
aquilonis mittit exercitū regis babiloīs erunt
philistinoꝝ q̄ nominat nomie aq̄z inundan
eūt ad desiḡndum fortitudinē exercitꝰ et eius
impetum flent ysa. viii. dicat adducet dñs sup
eos aquas fluminis fortes et multas, regem as
syrioꝝ ꝛc̄ clamabūt homines et vlulabūt est
n. vlulatus somus confusa pedens et mugi
no timore et inuictate nō respexerūt pres fi
lios ad adiuuandū eos re impotentia et dis
simulatione. Tyrus et Sydon Iste ciuitates erāt
confederate philistheis et eō dissipate fuerūt
cū eis reliquias insule capadoc. Iste ciuitates
erant confederate philistheis. capadoces et phi
listei exierūt de eadem gente sm q̄ dr gen. x.
de quibz egressi sē philistim et caphtorim
i. capadoces. Vñ hic legit in hebreo insule caph
tur et qm̄ destructionem dñi in auxiliū phi
listinoꝝ venient et cū eis pierūt, venit calui
tiū sup gazam licet. n. fuisset spoliata p mo
p regem egypti ut dñi est tñ postea fuit ꝛ
plus destructa p regem babilonis. Venit
it ascalon. i. pulsis ascalonis nō potis resistē
vsq̄ q̄ cōsideris hic ē finis vsque et refert ad
finem philistinoꝝ et qō sequit o mucro dñi
dirigit ad gladium regis babilonis q̄z
mus dñi eo q̄ erat executor dire iustitie ut fie
quiet dem ē ē vsq̄ nō quiesces ꝛc̄ 3ª dicebat
philistea et regiones ille gladio babilonis as
pliate et videt q̄ petra quō requiescet cū dom⁹
preceperit ei ꝛc̄. q. d. tales cedes et victorias
nō faciat virtute p̄pria sed diuina et simili assy
rios ab ascalonitis et victorias qui sm ordinem
diuine iustitie punient et re

C. Cap. xlviii.

De moab. Hic in isto loco ꝓphetat
tionem ascabitas et dividit in duas
partes q. primo ponit affligat moa
bitas ab assyrijs 2º a caldeis ibi
Per dicat dñs. et hoc modo pedit ysaias ꝓpheta
cōtra moab ꝓsequendo xv. ca. et xvi. et in pluribz
vat. ibi vbi hic potius et q̄ magis apte ysa
ias et Jeremias eodem sp̄u ꝓphetasse p̄ma divi
dit in tres q. primo ponit moabitarū vasta
cionē 2º vastationis rō ibi q. eo em̄ tercio ꝓpheta
compassio ibi Jdeo sup moab ululabo et cetera
primū nominant plures ciuitates tre moab
p q̄s intelligit ꝓphetas ibi ysaias comō locꝰ
dicit q̄ dicat aliqua ciuitas affligi vel vastari
qm̄ ꝓphetas ciuitatis affligit vel vastat di
cit 2º ve sup nabo nomē est ciuitatis nobil
me tre moab. confusa ē forma. i. curiatim
q̄ erat valde forte ciuitas me alias. cōtra
eam exclamauerūt malū. s. caldei dicentes
admitte ventre et dispadam ea. sequet te
gladius quātum ad fugientes et te. vox cla
morū de oronaym. i. de tali loco egredied a
mortalibz et fugientibz. m assensū. n. luteth
nomen ē montis in moab ad quē multa fletus
refugerūt. hostes vlulatū contrarium audie
nūt. s. caldei a longe prepte clamorem fugi
entiū. et cetera q̄ innitet in dicto. i. sterules ab
omī bono vñ in hebreo sic hꝫ. eremus q̄ vastatus
in dicto.

¶ Quoniam. Hic dicit ponit dicte
vastationis meae q̄ duplex est vna re eius fus
tu alia re dei contemptu 2ª ibi absistit est
prima adhuc duplex. q. primus q̄ fidebant i for
talitijs suis et imitabant dominos 2º q. hē
bant plures viros bellatores natiuos de tra
moab qui ad primus spectabant et usitati erat
q. puniret 2ª q. primo ponit primū sicā sm
quos dicatis Cura primū dicat q. eo. n. q. ipi
habuit fiduciam in munitionibz suis reputā
do eas inexpugnabiles et in thesaurus suos
estimando inde bellatores conducendo ad resiste
dū omī hominū tu q̄z capere q. nulla potē
tia humana valet contra potentiam dei. et ibi tria
mos. prelii erat moabitarū in tribus partibz
q. caldei portauerūt ipm ad terram suā ꝓpe
marē pacifice. et venerit pedo. i. exercitus
caldeoꝝ. et pibit valles re. i. habitatores in
vallibz et campestribz. dicit florem moab
re. i. dicit ei silem flos tuus pulchritudo mar
cescit et defluat cito transeūt caldeam ipse sic
dicit comitem moab q. egredietur exercitꝰ. et
est hic moab qui casus et est sensꝰ regni
moab dabit. Nisi et sic egredietur a dignitate
regia. maledictus qui faciat opus dei frau
dulenter. opus dei dicat destructionem moab eo
q. predixit sm eorum diuine iustitie auc
tor exercitus caldeoꝝ et ad subdit. ma
ledictus qui prohibet gladiū a sanguine. scili

XL

maabitarū. Cōsiter veiuīt ad eos duuas de
sarbendī. de quibz subierūt duas ferat' fuit
moab. b. duuas et ab adolescēa sua a tpe
q̄ arpit eē ꝓle nomīatꝫ et requieuit ī scalis
suis. i. quiete possedit fines suos q̄ duuae
draūt eos q. ꝑstant fomentū ombz viaꝫ et nō
est ēffusū ꝛc̄ loquit de eo ſm metaplo
ram vas q̄ nō est ēffusū de vno vase ad alū
eo q nō fuerat ēnslatus de cīa sua ad alīā
ꝑ captiuitē. Ideo ymasit gustū eius. i. sapo
eius ī eo ꝑ q̄ dēsignat appetitū eius et ido
neū ad vesca quibz duuae ꝑstant fomētū
thymoē. vī. qui volūt duuae fieri medīt
m laqū et m compitacōes dn̄i. et m desue
na mala et nociua ꝛc̄ et odor eius. i. fama
nō ē ēmmutatꝫ ab antiq̄ erat diffamata de
viaꝫ arnaldi. gutta cete dees vēiunt de ꝓpi
q̄. et imittit a ordinatores et stores langūcula
ꝛc̄ et stringent eū. Int̄ ipbrauit plamor ē q̄ est
talis mittā euacuatōes et euacuabūt eū. Sta
fuerūt asīm qui euacuauerūt eū duuaꝫ et
langūculas eoꝝ colludēt. i. ydolū possessōes
duuarū vel loci vbi duuae resualant. Ipse
omīa destruxerūt. Assiru et confidēt moab
a chamos. i. ꝓ cultū ydoli chamos. stant cō
fusa est domus ysl' a bethel. i. ꝓ cultū vi
tuli aurei in bethel ſm qō ipē. ii. Reg. xii.

Quomō dicatis. Hic ꝓmt fiu nō destructōis
moab q̄ est ifamata de fortitudē bellatoꝝ su
oꝝ ait dicat q̄ nō dicatis fortes sum ꝛc̄. q. d.
ꝑ effemī aquebit contritū. Ideo dicat vastatꝫ ē
moab et ciuitas eius ascenderūt. s. ad vsq̄
et electi iuuenes eius. s. moab descenderūt a su
pbia sua in occisōnē. a sine adorabus tonsla
mum eū promte loquit ꝓ q̄ subdit dicite
q̄m cōfracta ē virga fortis. i. ptās moab bā
culus gloriosꝰ. i. sceptrū regni eius supbie des
cende de gloria in confusōnē sede in sitī. i. in pe
nuria que supbiste ee inuia ydolatra ysīa
no filie dyon nomē est ātatus flamose t ua
sta ꝛc̄. loquit de ꝓ moab ꝑ quod ī eois t
pauore et angustia ceteris qui ꝑspicat ipse
et inde ad iudeā si veniat aliquis vnde
possit aliqd consolabile audire frequēt tñ
audit contrariū et sic fit m̄ꝓpōito. Ideo sequit cō
fusus ē moab ꝛc̄ et rōnsio est metonymia. vlu
late et clamate ꝛc̄ ut omēs ꝓuent sē ad fu
gā eo q̄ ciuitates fortes sē destructe et nomi
nate in luā et puteo. Abstitit est. Hic ꝓmt
vē destructōnis moab q̄ accipit ee eius gesti
tu et infidelitate eī dicit alsatia est eorum
moab. i. supbia eius ē dejectā et brachiū eī
. i. fortitudo est contrita ſmebrate eī. s. calice
ire dn̄i. Istud tñ in aliquibz libris ponit
in textu et ipse fuit ꝓ ignorantiā scriptoꝝ qui
ipsīc glosam mēlinealem textui inseruīt sic
et in multis alijs scripturis qui contra dn̄m ele
uat est ꝑ supbia eū contempnēdo et alludens
dnō manū agoab. i. ptātem eius in vomitu suo
in ipse ꝓsequit methaphoraī ipse mebriauit q̄ re
uera ea q̄ ipē maius ꝛc̄ ee dei ultrica moab fuit
dulcis et vtute uinciatꝫ et erit in derisū ceā
ipē eius eā subdit fuit. i. in derisū et isīl' qui
captiuatꝫ fuit a rege salmanasar ſm ix. ysa.
xxxvi. Ve qui ſtinis nōne et ipē spernet ꝓpter
ea q̄ tua contēptibilia contra ysl' captiuus
ducetis flaut et ipse sed subdit relinquite ciui
tes ꝛc̄ et estote flaut colūba nidificans in fis
me ore foraminis qō exponēs ysa. ait dicat q̄
in ripis fluuioꝝ et cauate dq̄ sē foramina
et qui fluuij multi decurrūt sē sinus alta ab
aqua et ibi nidificant colūbe sed qui ex eis at flu
uius intret aquā et auferet nidū sicut ꝓ pi
luis moab ꝓ inundanciā ciuitatis Assiroꝝ
de cīa sua fuit ēnslatus Alii aūt exponūt
alit aī dicit ysitate in petra. i. in rupibz altas
ysitatores moab qui solebatis ysitare in ātati
bus delicatis. et estote qui colūba nidificāt in
fimo ꝛc̄. i. in altioꝝ loco rupis vbi homines ar
mati nō ꝑnt ascendere et nos sequ. q. d. nō
potestis aliq̄ euadē ꝓpē qō venit ee ꝑceptum
ad marcandū supbiā moab eī dicit audi
umus supbiam ꝛc̄ sublimitatē eius ī statu
et arrogancia eius in affatu et supbiam in
affectu et altiendinē cordis in cogitatu iac
tancia eius n̄ in vanū qō potuit cōtīe sic fuit
ira eius ītuſta et fortitudo eius nō fecit qō exp̄
sic sta. ira eius. i. odiū contra ꝓlīm ysl' ītus
ta q̄ magis debēt dilīgē tribuū grecoꝝ ydu
mee ammon erga locū ꝑcīi moab quē captiuū
de hostibz eripuit greci xerxe. et de sbuersione sodo
me sinus ꝑabz liberauit greci xerxe. Ideo ipse confer
ꝑmt oppressio ſcime qui moabites oppressit
eos q̄ viderūt xpm in spū ꝛc̄ stent sicut de puch
a ioab vitide de qua gemut booz obed et obed nes
se ꝑcīi dauid sicut dn̄i fuit plenius ysa. xv.
et ipse est qō dicat Ideo sup moab ululabit. i. plebs
lue clamabit ad muros munitiones. i. ad moabi
tas habitantes ciuitates edificatas et clausas de
lateribz contra de planctu iazar ꝛc̄ nomē est
loci vbi est vineaꝝ inundauit ꝓpter imbres tue. i.
vini tui fortes qō sic erat ee vineis ibi habi
tabz īnsierūt maxe. i. in captiuitatem ducti et
exultico de carmelo nomen ē loci in moab a
liis a carmelo qui ē in iudea nēq̄ calcatoꝝ
vue sitiū celeuma cantabit ē aūt celeuma
cantici vindemiatoꝝ qui inebriāt in vinis et ꝑ

ipe intelligit destructō vineaꝝ et aspersionē ip
mīt de clamore eſebon ꝛc nomē eſt ciuitatis
populoꝝ ꝙē q̄ clamor ꝑ̄ in eius destructōe
longe fuit diffusus a segor vsq; oronaim q̄ eſt
locus in ꝓfundo moab vitula consternante ipe
dicat eo q̄ segor fuit subuersa cū sodoma haben
tē q̄ segor nō erat in tm moab sed in extremita
te iudee ioſue tram moab atq; nomen possi
me erūt ꝙē mulcta vidnem sanguis iniam .i.
amentes auferun de moab aut diē offerentem
in excelsis ibi .n. idola colebant ꝙcirca cor meū
ad moab ꝑ oppssionē q̄ edua resonabit aliter da
mando et ipe resonat ꝗ̄ in medio sue oppssionis
flaut solet fieri in carminib; lugubribus q̄ pia
pter in ꝓsequēdo resonat qz plue sceat q̄ sceuit
.i. attēptauit aliq̄ mala q̄ ꝑficere nō ꝙt qz eis
sibi est imputandū ac si fecisset ido subdit pter
peccauit moabite omē .n. capud calueciē ꝛc illu
.n. qui antiquitꝰ ducebant captiuū videbat
quēm ad capillos et barbam sm q̄ dicit
deut xxvij. de captiuitate midian mmicos ca
putis in ciuis manibz tollugatos capti ci in
bello dicit tollugati et cilicio seu sacco indue
subiugatis eis vestib; pcisis erāt patēt in lia
.¶. Per dicat hic cōis pmt destructō moa
bitaꝝ ꝑ regem babilonis q̄ fuit magno tpe
post. ido ecce q̄ aquila volabit qz exercitus ba
bilonis veloat et sme impedimēto cōis moab
venit et extendit alas suas .i. acies q̄ ordia
te vocant ale et erit cor forcū moab in illa
die sicut mulieris pturientis .i. valde timi
di et anxii et cessabit moab ē pulis .q. d.
ita pauci remanebūt q̄ dici ꝙē nō poterūt
qz cont dmī locutꝰ ē et sophonias .n. predi
blasphemia pauor et fouea ꝛc .i. tot pcula
et ex diuisis pribz occurrent moabitis qz si qua
dentur aliqua capient in alijs ademā .n. sup
moab annū visitatiōis eoꝝ .i. punitiōis pcēm
suoꝝ in vmbra eſebon steterūt de laqō fugi
entes eſebon .p. erit ciuitas fortis ꝙē q̄ inī
ri ne capient a caldeis ofugerūt ad eam ur
bē q̄ in vmbra ꝓtegerent ꝙē q̄ nabuchod
nosor illam sustenēt et sihō ideo ad quam
sihō aliqui fugerūt ꝙē eius fortitudine et de
uozabit ꝓcem moab .i. magnā ꝓcem ꝙli re
fugientis ibi et vocem .i. ciuitatem regni ca
pitalem filioꝝ tumultꝰ ꝙē noīabit eos q̄ erāt
pulis multus pisse ꝙli chamos ꝙē noīabit
ab ydolo q̄ colebat et comitum captiuitē
moab ꝛc hoc addit in fine ad ondendum q̄ pulo
reputet futuros tempib; et subdit conclusio
ymnus capti ihc vsq; ad iudica moab .i. illa
q̄ venturus sit sup eū ex ordine dmō ussaie.

¶ Capitulū vlus

Ite ad filios Amon hic in q̄to loco
pmt ꝙlia contra Amonitas et
alias hēnor gentes et dicit dnūdt
ipsud capitlm in quīq; pces q̄ pte
bimur ꝓsequendo In pma aūt pte pmt ꝙē
ria contra Amonitas qui debuerūt oligē
et diuare quū ipsi ꝙē bīficia q̄ fecat Abra
he loth pī eoꝝ ut dmī ē eis precepta et pī
magis nocuerūt eis nō solū gaudendo de e
oꝝ infortunijs sed etiā tram eoꝝ in pte oc
cupando ꝙē qd dicat ihc Ite ad filios Amon
et est vbum dnīm ad adiacentes eoꝝ dmā
inuitciam exequētes nūq̄ nō filij sē israhel
ꝛc .q. d. sīmo ido subdit. cur tē hereditate
possedit melchom .i. rex eoꝝ .s. Amonitaꝝ
melchom .n. mitte ꝙē rex eoꝝ et alii acci
ꝙ ydolo Amonitaꝝ aliqñ ꝙ rege ipoꝝ Sed
hereditatē vltra ordinem ꝙe Amonitas ꝙē
qd Amonite illā occupauerūt violenter et ī
iuste ido sequit pena eis dicit ido ecce dies
veniūt in breui et audiet fiatā sup rabath
ciuitas ē metrol in regno Amon fremitū
belli qñ sustinere nō potuit ido sequit et cie
m tumultū dissipata ꝙē est in ꝙs aliq̄ libri
imō cumultū et male filiecz eius .i. ciuita
tes et ville sub ea ꝙēntes ignē succendent et
possidebit israhel possessores suos ihc fuit imple
tum tpe machabeoꝝ qui aliqs de Amonitis
ē subiecerūt vlula eſebon qm̄ vastata est
ihc nomen ē ciuitatum sodalitij ꝙmqui ā
tua eſebon clamate ꝙ sepes tamq̄ vngulate
et fugientes qm̄ melchom in transmigrationē
ducet eius .n. ydolū de matia preciosa ꝙē qd
fuit asportatū ab adiacentib; quid gloriaris
in vallibz in tua .n. illa emine valles fluē
tes in bonis de quibz gloriabant ido ihc ex
cludit aīt subdit defluxit vallis tua .i. a bo
nis suis euacuati est filia delicata .i. gens
Amonitaꝝ delicijs carnalibz intenta q̄ confi
detis in thesauris tuis cum de diuitijs natā
libus sicut sē congregato blado et vino et
oleo q̄ de artificialibz sicut sē pecunie auri
et argenti et de reliquis q̄ superbia quib; venet
ad mē .i. nullus auderet me mutare ido cō
tinuo mouet ꝙē ecce ego inducam sup te timorem
ꝛc dispergimini singuli a conspectu meo et nō
nullus audiat l' videat aliū de cetō et post
hec ꝙē fiat iam ꝛc hoc dicit ad aliq̄ Amo
nitaꝝ ostiationem respectu tē temporis futuri.

¶ De ydumea. hic est ps in q̄ pmt

Ysaie cont̃ ydumeos qu debuerũt filios ysrl
dilige eos q̃ descenderũt ab esau ysrl fili et ysr
cognito odierũt eos ꝙ et q̃ dñs eos ysaiauce
ut nesciunt iuenire iniq̃s consiliũ cont̃ im
micos preualũt et ipse q̃ dicat mihi nõ ẽ sapia
m thema. q. d. non et tñ nulla auxiliũ
gerat studium sapie et q̃ destruente q̃ filio
cont̃ preualũt nõ restat fuga. sed subdit fu
gite descendite in voraginem. i. abyssum
maioz uel ad limũ in voragine. i. in loca sb
terranea uos abstondendo si uindemiatores
q. d. si uindemiatores si fures nocuissẽt ad te
aliq̃s tibi reliquisse ste uestes tui uel si uta
bunt omia occulta tua q̃ manu remanebit
tibi nec etiam uindemiatores sed subdit relictũ est
semen eius et reliquie filiõs tuos et q̃n.
non occidunt uel in captiuitatem ducũt ꝙmuli et
mulieres sicut modum uellendi uinabilem
unde in hystoria sancti Siluestri dicit q̃ ipse
erat statutũ in bellis ciuiũ ut quecũq; aliq
contrisset in fame capitale suã puniret ꝙ ps
ꝙ dicit relinque pusillos et tale intelli
gi q̃ ois uim fe credenda uel captiuadi ita q̃
filii remanent mulieres et pueri et ego fu
giam eos uidelicet ꝙ. n. est ipsius deprecabz
in necessitatis articulo ꝙuere et subdit mea
tales principes ei dicit cere quibz nõ erat
uectigal ut biberent talentum. i. nõ meruerũt
mortis penam seu captiuitatis sicut semitas et
uocis sicut mercantis et bruti ei ipõ ad
mortem q̃situs ut dñi est ẽ xxxvi. et tu q̃
mortis uel nigris ei tñ multa mq̃ fecerus
certi patent, vsq; i. In maledictionem ere hos
ra. i. exemplũ maledictionis ut eũ aliquis ma
ledicat alicui cuitati dicat sic fiat de ea
sicut de bosra. Dicat aũt hic ꝓpha. q. bosra ẽ
ciuitas ni mali sed pomi hic in pumicone
ydumee q̃ de ea fuit natus uinus rex edom
sm q̃ dicit genesi xxxvi. et regnauit q̃ eo
iobab de bosra pe ei dia q; ẽ alia ciuitas ydu
mee eiusdem tñ nominis in diuisis. n. tribꝰ bñ
se eiusdem nominis ciuitatis. auditũ audiui a
dñõ uisum ẽ isaie et legatus ad gentes, mis
sus sit denuntiando expte dei ut ueniat ad dis
truendũ ydumeã sed subdit. ecce. n. pusillũ
dedi te in gentibꝰ qui solebas ee maximus
contemptibilem qui erat honoratus cui q̃
subdit arrogancia tua decepit q̃ habitare i
cellon qui dicitur in cauis petre. i. in locis i
accessibilibz et in cauernis rupiũ. et appendẽ
nitus altitudinem collis. i. mõtis tui ipe
nauis sed magis demonia sed subdit q̃m ex
ultra uerbis etc et patet hũ vsq; i. ecce q̃ leo as
cendet. i. rex babilonis qui designat nomine leonis
eo q; ipse habuit signũ leonis in uexillo ut dictũ ẽ
sup. iiii. cap. de superbia iordanis. i. ad solitudi
nem iordanis dumescentis qui tuc opie erant inu
ditam et ꝙ ipse designatur q̃ rex babilonis ven
turus sit eũ tanta multitudine et prede q̃ ab
scindat ydumeã que notat eũ dicit ad pul
chritudinẽ robusti eo q; erant ibi ciuitates pul
chre et fortes et q̃s eiꝰ eleuis. i. princeps mi
dumea. quẽ ipsum ea ut ea resistat et spua
leat. q. d. milles eo q; iste ẽ executor dumee
iustus. et prudens mea uoluntate sed subdit q̃a
. n. filius mei milleus. et quis ẽ iste pastor. i.
ydumee uel qui resistat uultui meo. q. d.
nulli sed sequit postea si nõ deuorauerit eos s.
ydumeos ꝙmuli greges. i. minimi de ciuita
mea uoluntate prudentes. et mox dissipauerit eũ
eos hostilitatis eoz. i. ciuitates et fortalicia
ydumeoz q̃ dicat mox stat ita nõ ardet in
qui tñ sim uitabꝰ q̃. a uoce ruine eoz cõmo
ta est terra q; rumor ipsius fragorem fuit dis
sipis ad habitantes in ea et nauigantes in ma
re. ecce q̃si aquila ascendet et euolabit. i. rex
babilonis fortis et celeriter uenet contra ydume
am et expandet alas suas. i. duces suas sup
bosram ciuitatem regiã et erit cor fortium ydu
mee in die illa. q̃n debuit resistere et bellare
q̃ cor mulierum parturientis. i. pueri et mu
lium. Ro Damasci. Hic contra ꝙm
Ysaie cont̃ syros. qui multa mala intule
rũt iudeis ut patet ysa. xl. in plurib; locis
et ipse ẽ qd dicit. Ad damasci erit. n. ciui
tas metropolis syrie sm q̃ dr ysa. vii. capitu
syrie damascus et idcirco ꝙphando cont̃ damas
cum ꝙphat contra totam syriam confusa est
enach et arphath nomina sue ciuitatis syrie
q̃ audierũt pessimũ audierũt. s. captionem
damasci q̃ erat metropolis turbata sẽt in mari
. i. habitantes in quibusdam insulis maris sy
rie ꝙmiquus sub eius dño existentibz ꝙter
qd audita uastatione syrie turbati fuerunt
sollicitudine quiescere non potuit. s. ꝙphes ibi ha
bitans timens ne ad ipsũ ꝙcemret gladius
In hiere autẽ sic habet sicut mare tumultũ qui
esse nõ potuit. s. ꝙphes enoch et arphath
et ceteri plana q̃ nõ legũt tales in
sule sub dño syrie dissoluta est damascus
p timore qui dissoluit ventum animi et cor
pis sed subdit. Vsa ẽ in fugam tẽ dolores te
uerũt eũ q̃si parturientem q̃ patiẽt dolorem
maximũ et angustiam quo cõmouẽtur ciui
tem laudabilem damasci metropolim ubi habita

uenit habitauit et eos. In ipo ihū. quo no
stro feruiendo cunctis laudabilis et q no
fuit sufficiens munita a cunctis cōtrariis
et sic q dicit ihc quo dūmodo cuncta tem
pe immunita vñ subdit. Ido cadet iuuenes eo
m plateis eius. eo q hostes de facili intrare
et omia vnc plia occupaturi no poterūt re
sistere et sic rotundum ipsum t muros domus
a. i. m domibz muro adiacentibz et deorsū
mema benadab. fuit benadab rex syrie magn
us et potens ut ihū. iii. reg. xx. et fuit magn
a cōfusa in damasco q tunc fuerit obsessa
tu ¶ Ad cedar hec dicta pe ihūm capitali
m qua gerit contra cedarenos qui melius
dicūt agareni q descendūt ab abraham p
ismaelem filiū agar quālle sed ipi vsurpa
uerūt sibi nomen a silua libani cedar autē
fuit filius ismaelis ut ihū gen. xxv. et
q fuit potens et famosus p ipm mercatur
hic agareni. et ad regna hasor. nomē est ter
rarū metropolitanus. n. agarenum intrauerit et ta
bernacul. et no in ciuitatib ut postea dicit tū
habent aliquas ciuitates in quibz manebūt
artifices ad faciendū hominibz inuita nauia
q nō pnt fieri in terris competenter sicut
nō in domibz tamquoz sed aliq ciuitates p mi
catoribz et artifabz sed nobiles et homines
armoz habitant in campis et tentoriis qo
ait dicit hic ad regna hasor ponit plāle
p singulare sicut ceo. xxxij. ista sē dicūtur
filii tri ibi erat vnus psalmus vel dicit regna
m plāu q sb uno principali rege erāt plures
reguli et ruffate filios oriens. q. n. no
minat agareni qui habitant in pte orientali
respectu iude. tabernacula eoz. ec. q sicut dom
es habitabāt in tabernaculis ita habitabūt filii
et de patria sua regione cōfugient contra
ria sua ad aliam in horagmis fodere. i. in
loris obscuris et subterraneis vbi caldei no
pnt nos tenere. infr. n. conē vos subiu
gā. rex babilonis assiriū. quia diffinitū
fuit nos debellare dicens bellatoribz suis
consurgite et ascendite ad gentē quietā
. q. dicit de facili potest debellari q nō ca
uet sibi. nō ostiaz uectes eis. i. nō habita
bunt in forcellatis sed in campis. soli habitat
. i. nō habet cū aliis gentib confederationem
a quibz auxilium. sed subdit. et erit ca
meli eoz. ec. q nō restat eis nisi fuga
subdit et dissipam eos in omem ventū q.
homines fugientes mittit ad diuersas ptes. q

nāsi sē in cōna agarenū. n. nec habuerat
pilos resistere ad modū pugilū ut dicunt
expositores mē In ipo ihū sic et dissipam eos
in omnē ventū angulatos angulo. i. fugā
tos vsq ad ītr angulos ut exponit ra. fa
et arr assyr nuntius sup dicta ista alii dn
comūi. tamq destructa sūt in reputatione. ¶
Quod factū est. hec est quīta pe ihūm ad
in qua gerit contra damascū et primo po
tempore huius reuelatōne facte ieremie
cū dicat. In diebz regum ezechie et sicut
gerit cū dicat. ecce ego confringā arcū e
lam. i. eius potentē q designat p arcū
eo q eiant optimi sagittarij et educam
sup elam quatuor ventos. i. aduersarios a q
tuor ventis et ventilabo eos ventando eos
longe a tra sua acta patet usq ibi. et po
nam solū meū in elam. i. dabo dñiū eius
alteri cuius solū erat meū mihiq pdite
et aiute mee obtemebit. In ipo ihū et po
nam sedem meā. i. obsidionē meā in elam
ut exponit ra. qa. et dicit illa obsidio dñi
eo q dñs mihi gerit eam fieri innouissimis
aut diebus regni faciam captiuos elam
illud. n. regnū fuit postea reputum p magn
ū tempus.

¶ Cap. m. i.

Ictum. supra ieremias p
phetauit contra gentiles hic
ultiō gerit contra babilonios
ni q et eos magis immorat.
tū. q. p hoc gerit quia sequētis libri materie ōs
timat. ut uidebit. Est diuidit in duas p
tes q primo ponit destructō caldeoz. ibi
plamus so magnis babilonis cū li. prima in
tres q primo ponit caldeoz destructō. 2o de
structionis ratio ibi quī exultastis. 3tio de
structionis tendacio ibi care gulie. prima adhuc
in duas q primo destruet caldeoz. melius so
nabit. vertens In diebz illis. Contra primū di
uisionē in gentibz tamq. inmobile semi
omnibz leuate signū. i. ponite vexillū ad ostia
roz. sup portas babilonis in signū capti
mis sed subdit dicit aperuit est babylon
confusus q bel victus q marodoch. dicunt
expositores aliqui q p marodoch intelligit
iuthyasar qui misericordiā ysc. et medi. Amel
vo. et dicit marodoch q fuit filius emul
moradach talia. n. nomina aliqui inuenit
in medio sicut guillermus et guillelmus sē idem
nomen ra. da. dicit q marodoch q ihc nomē
rodoch sicut et bel que dicit ihc confusa et
deuicta q manifeste apparet q nō ydeam

prẽtem ſaluandi ſuos cultores· qm̃ aſtendet
tenora eā gens ab aquilone ·i· a media oc̃ p
ſia que iugunt ad aq̃lonem reſpaū babilone
q̃ ponet tiram eius m ſolitudinē q babiloīa
tunc deſtructa nō fuit poſtea rectificata ſic
ſcē iſta eodem ai· et ysa· xuj·

In diebz illis
hic cōtexit deſtructiē indeū zedechie q poſt deſ
tructiōnē babylonie cyrus p̃mo anno regni
ſui dedit iudeis licentiā rēuertendi ī iudeam
eſſe i· et ihc ī q̃ dr̃ In diebz illis ꝛc̃ venet
filij iſrl̃ xp̃i iuda· regno· n· iſrl̃ captiuato p
ſalmanaſar aliqu euaſerūt qui poſtea ī
regno iude ihītauerūt et ſic aī filios iuda duc
ta fuerūt in babilonē et aī eos redierūt et flē
tes· p̃ gaudio ſcī ex contrariōne p̃cedentiū q̃re
autem q̃ fuerūt captiuati ꝓpterabūt et do
minū ſuū querent p debitum cultū vn̄ p̃ eſ
dre ujo dicat̃ q̃ venientes in ierlm et querūt
ibi altare dñi offerentes ſup illud holocauſta
dnō mane et veſpe· et apponet̃ ad dñi ſedē
ſempitnō q poſtea nō legit̃ iudei p pdcam
am delmaſſe niſi aliqu̇ puua tempe ma
dubitoz et magis violentia q̃ voluntate· ſa
endū tñ q̃ m ihe ſic ihet̃ fedē in ſilm· q̃ nō
ſit imp̃ꝑt ꝓpetuitatem ſd diuturnitatem nō
bilem q̃ nulla obliuioe delebit̃· In ihe ihet̃
q̃ obliuiom nō dubiet̃ ſto vſq ad magnū
tempus a reditu· n· captiuitatis babilonie vſq
ad xp̃m fluxerūt anni circa annos grece pōt
fuisse ē pluis meis in captiuitate babilo
nica et ſubdit̃ causa peccatoꝝ eoꝝ· ſ· ſacerdotes
et filij ꝓpete ſunt eos· et p̃ce ē pdictis ī
ihe le· in plurib̃ locis fecerūt eos vacuari in
montibz in cultu ydoloꝝ q̃ in talibz locis po
nebant̃ oblita ſcē aulis ſue· i· templi domini
q̃ dicebat̃ aula ſue cubile fidelit et q̃ꝑ
hoc frequenē tradita fuerūt inimici in manib
hoſtiū ſco ſequit̃ oīs qui ſuenerūt ſcē et ihe
·n· q· iudei ꝓpt̃ offensam dei tradebant̃ in mā
bus hoſtiū dicebāt hoſtes ſe nō peccare tunc
tando eos ei nimia crudelitate ſco ihc nō eſt
verū q̃ deus acerbiz malox hñ vsit̃ in homī
ſicut ꝓ demōes exact̃ ſuā iuſticiā in captiuatos
reddite ite de medio babilonis nos inimici p eā
rit luminū· et eſtote q̃ ei amore gregē· i· le
tant̃ redite in iudeā· qm̃ vere ego ſuſcitabo ſcē
ꝓ aduentū· n· ꝓſar· et medoz fuit captiua ā
tas babiloma· et ex q̃ñi dum iudeis bñs ꝛc
tal pact̃ in hiā·

Dum crudelitas hui p̃
deſtructiōis babilonice mee et ē duplex vna
t ꝓpt̃ crudelitatē ergā ꝓſm inimicā alia ꝓpt̃
impietatem ergā deū ſm̃ pomt̃ ibi vos fugi
ente· p̃ma adhuc dupliciter in duas q̃ ad deſ
tructiōnem caldee ſecuta t libenter indeoz ſco
p̃mo pomt̃ p̃mit et ſco ſm· i· grex diſſeſus· ei
p̃mit dicat̃ qm̃ crudelitas in debellatōe ꝓpli
mei et magna leōmm attribuētes ipe vir
tuti· deripientes ydolatrie meā· i· indeam eo
q̃ ibi viguit dumꝰ cultꝰ· qm̃ effusi eſtis ad
lacrimandum ꝓpli mei ſicut uncti ſup yarit
ad eā deſiderium medi· In ihe ihet̃· et uirtula ē
tuas· q̃ predabz ſuos meſſem colerit et ore
ſuo comedit et inimicitias ne tuum ad ipm̃ ꝛ
plus tirendū confuſa ē mr̃ vr̃· i· babilo
metꝓl· in regno caldee· et rudepuluī· i· de
uecta in tiram ecce nouiſſima erit q̃ ſolebat ee
p̃ma me· oīb̃ ciuitatib̃ et deſerta ab oīb̃
tua q̃ mult̃ audebat timere ꝓpt̃ ſepulcra et
diuinones ibi ihabitantes et arenis q̃ enſiratis
timiens ꝓ eam fuit denata ab aluco ſuo ꝓ
ꝓſac et medos eam obſidentes ita q̃ ꝓ alucoī
ſicut meruerūt ſentem· ab ira dñi nō ihabit̃
·i· a pmdicta dei fonꝰ eſt q̃ de eo nō ihabet ne
pdem eſt oīs qui tranſibit̃ p babilonē ſtupe
bit de deſtructiōne tante ciuitatis et ſibilab̃
deridendo ſuperam eius ꝓcedentem ſuperuīt
cont̃ babilonē p cōmeat̃ ei ita q̃ mult̃ poſſ
ſunt ad ꝓpugnacula ad eius defenſionē cla
mate adiuſus eam ꝛ circūdo bellatores cont̃
eam vbiq̃ dedit manū· i· vbiq̃ q̃ſunt auxili
um et nō munit̃ ſicut muri in fine libri ita
ꝛ cripto dēm̃ manū ꝛ· ſicut fecit deſtruē
do crudelit̃ alia regna· ſuscite ꝛ· eā deſtruē
do· diſpdite ſagitt̃ ꝛ· i· reddite enim in cru
ce eius deſcam et munitā a facie eſtadu ꝛ
lumbe· i· ꝓpt̃ crudelitatē regis babiloīs q̃ di
cōlubi nō a cauēna felle ſco ſagittarius ſm
illud oſee· efficaym colubri ſcuta eſt in ihc
ihet̃· a facie gladii vmoſi· i· ſanguinē babiloī
oz memoata et p hoc intelligit̃ gladius me
dox et ꝓſar dicō· n· ihebitat hic poēta· ſ· Jona
eſtoat eſt ad columbā et vmoſitatē ne dem̃
ē b vrb· et vbi· vnuſquiſq· ſ· alienigenaꝝ
in babilonem ecclesiam ad ꝓpm̃ ſuū quicet̃ de
babilone redendo·

Grex diſſeſus· hic ꝛ
ſequit̃ deſtruit̃ liberatio iudeoz q̃ ſecuta eſt
ad deſtructiōm caldee ꝓmittit̃ eā cum cap
tiuatis oī dicit̃· grex diſſeſus iſrl̃· i· ductus
ad diuſa loca certa ciuam ſuā leones· i· gregos
crudeles accepit eā et qui fuerūt illi ſubdit̃
ꝓmo cōmedit eā vere aſſur· qui captiuauit de
cem tribus· uu· ꝛ· vnu· iſte nouiſſimꝰ eccl
ſaure eā babilonē· qui deſtruxit ieruſlm et tem
plū vbi erat ſepultus ꝓpli· templū et ſpā

aliud sicut fortitudo corporis est in ossibus. Propterea
hec dicit. ecce ego visitabo regem babilonis. per debitam
penam. et pistet camelum et basim. i. lyndime
vincet de lonis terre. In diebus illis et cetera. queretur ini
quitas israel. scilicet ydolatria propter quam fuerunt cap
tivati et non erit. quia post reditum captivitatis ba
bilonice non legitur populus ad ydolatriam declinas
se ut dictum est supra. Com. veniet ad destructionem
babilonis cum dicit. Super terram dominantium. i. ba
bilonior. qui multis regnis dominabantur. In hac
hac rebellantium. rebellaverit. i. dominus eius te
plum destruendo ascende tu Cire et super eius
habitatores visita in malum. Ideo subdit. dissipa et
interfice et cetera. contritus est malleus terre. i. rex
babilonis qui contriverat multas gentes sicut
malleus lapides versus est in desertum et subdit
modum. illaqueavi te. te capiendo non a te comprehensus
sicut laqueo avis capitur. Medi. n. et persi longe a
babilone fecerunt flumen eufraten. qui circuibat per
civitatem alibi revertere et sic per alveum ubi non
erat murus intraverunt repente. inventa es et
apprehensa. ab adversariis tuis. quia dominum provocasti.
q. d. dicat non est operatio humana sed vindicta di
vina. Ideo subdit. aperuit dominus thesaurum suum. test
mala pene in sua peccata nobis occulta facta est
protulit in effectum veniente ad eam ab extremis fi
nibus. i. a longinquis valde partibus. unde collectus
fuit exercitus Cyri et Darii. aperite et exeant qui con
culcent eam. i. removete impedimenta civitatum
medorum et persarum. Ideo subdit. tollite de via lapi
des redigite in acervos. lignum levata ad alium fi
sum reducatur quia talis est. aperite portas. scilicet babilonis
eas frangendo. conculcate sicut acervos. i. frugum
qui extenditur in area et teritur pedibus animalium
in terra illa ad granum excuciendum. q. d. Con
culcate babilonis populum et iste sensus magis
consonat littere precedenti et subsequenti ut patet de se.

¶ Vox fugientium. Hic ponit suam causam destruc
tionis babilonie que est impietas contra deum
destruendo eius templum. si. n. verum deum ipsi
reputasset eius templum non combussisset et hoc
est quod dicit. Vox fugientium et cetera. q. d. ad hoc dimis
sus fuerunt aliqui in babilone a morte preser
vati ut agnoscerent et confiterentur babilonem
destructam in ultione destructionis templi do
mini. certum patet usque i. et nullus evadat. scilicet de illis
quos deus preordinavit interfici quia plures mortem
evaserunt ut predictum est immediate. quia contra deum
erecta est. destructionem templi sui ipsi impu
tando et templum dei cremando adversus sanctum
israel. i. adversus deum qui colitur ab israel sicut sanctus
sanctorum certum patet usque i. ecce ego ad te superbe tu
rex babilonis qui faciebas te adorari sicut deum
Daniel. iii. et devorabit omnia in circuitu eius.
quia medi et persi non destruxerunt urbes sed alia
que erant in circuitu urbium. ¶ Hec dicit. Hic con
sequenter ponit liberatio iudeorum consecuta ad des
tructionem iudeorum a quibus diu tractabantur
Ideo dicit. calumpniam sustinent et cetera. et subdit eorum
liberatio virtute divina. redemptor eorum fortis
et cetera. Iudicio. i. secundum ordinem sue iusticie defen
det causam eorum eos liberando et caldeos puniendo
Ideo sequitur. gladius. scilicet medorum et persarum ad cal
deos destruendos. gladius ad divinos qui delu
si a demonibus falsa babilonis divinabunt eis
securitatem promittendo. Ideo sequitur qui stulti erunt
quia contrarium per effectum apparuit certum patet usque i.
siccitas super aquas eius. quia medi et persi sicca
verunt alveum eufratis modo predicto. quia terra
sculptilium est. i. diversis ydolatris dedicata
et in portentis gloriatur. i. in falsis figmentis
ut dicit glosa in hoc loco habetur in enim gloriatur
i. in deo vel ydolo gigantum ut dicit Ra. Ideo. propter
ea inhabitabunt dracones qui habitant in locis
ruinosis et desertis. cum fatuis ficariis ut di
cit hugo qui sunt homines silvestres vel secundum ali
os demones in tali effigie apparentes certum pa
tent et supradictis. ¶ Ecce populus. Hic ponit
destructionis conditionem et primo ex regione cum
dicitur. ecce populus venit ab aquilone. Secundo a
statura cum dicit. et gens magna homines
n. aquilonares sunt maioris corporis quam australes
Tercio a multitudine ibi et reges multi. Quarto
a crudelitate cum dicit. arcum et scutum et cetera.
Quinto. n. homines sunt magis aquilonares tanto
plus habent de sanguine et sunt magis audaces et
inimici. Vox eorum quasi mare sonabit ex multi
tudine hominum et strepitu armorum. audivit rex
babilonis famam eorum in predictis condicionibus
et dissolute sunt manus eius pre timore angus
tia apprehendit eum in actu inceptus. dolor quasi
parturientis in sensibus exterius. ecce quasi leo ascen
det. iste populus contra babilonem de superbia ior
danis et cetera. exponitur sicut supra xlix. hoc excepto quod ibi
dicit contra ydumeam hic autem contra babilonem
usque ad finem huius capituli. ¶ Capitulum li.

Hec dicit dominus destructa babi
lonis destructione modo plano hic
describitur modo magis parabolice
et dividitur in duas quia primo de
scribitur sub parabola ibi Et sub parabola fu
ibi. Calicem quia propter prima in duas quia primo

MIa

pmꝫ ꝑbolica dſtructō. 2ꝰ pmꝫ explanacō
actuꝫ ſagittaꝝ. ꝑma duas ſecū duas galeꝝ
as ꝙ ibi cadꝫ annexa. ꝑma ꝑbola ē de ven
to peſtilencie ꝙ quē intelligꝫ ciatq; medoꝝ et
ꝑſaꝝ ad dſtructionem venēs babilonis cū dica
cit ego ſuſcitabo ſup babilonem et ſup ihabi
tores eius qui cor ſuū leuauerūt contra me.
templū meū gloriōſo typo nabuchō. et ꝓſequa
cultus ydolōꝝ ꝑbis applicando tempꝫ baleſy
zar dicit vō. qi ventū peſtilentem ſ. ciatū
medoꝝ et ꝑſaꝝ. et mittā in babilonem ventu
latores. ſ. cyrum et darium ciatos medos. et
ventilabūt eam ꝛc̄ bona eius impendo et cā
dſtruendo. non tendit ſic ihēs libꝝ cōtrā. q
tendit archū ſuū ꝛc̄. q. d. pdices ſagittarij
et equites locuſtā nō poterūt defendē babilo
nem ſm hebreos ſtā talis eſt. attendit ten
dens archū ſuū et nō valebit locuſta. et ē mo
dus loquēdi dicentis vbi oportet aliquid ſup
plere ſicut q. ꝑ. v. ꝓpoſuerit in die illa qui
pauiſſet ꝑbrizeū ſubintelligendū eſt ſiue
magꝝ maliciæ et hoc mō cā dicit hoc attendat
ſubintelligꝫ bellatorē babilonē tendēs
arcū ſuū. i. quilz ſagittarij de ciatis qui et
duꝝ et nō valebit locuſta. ſ. babilonem ad ſuſ
tinendum ictū et huic ſenſui magis ꝙnat hoc
ſequēs cū dicit nolite timere ꝛc̄. et hunc dſtē
dendi ſubdit vna cauſa cū dicit qui nō fuit
vindicatus niſi ꝙ ſtudit a deo ſuo. i. delectꝰ voluit
ꝙ placet ꝓuidere ꝓpli ſui affligi et capiendi a
caldeis tū poſtea vndecūq; acceperit ideo ſubdit.
fugite de medio babilonis ꝛc̄ et ꝓtet hoc.

¶. Caluꝰ hic ponit ſta ꝑbola. ſ. caluus anne m
ebraica gentes ꝙ quē dſignat ꝑ ex babilonis
q; ꝓcul dolore multas gentes ꝙmalue et ꝙ
hoc fiebat crudelit et ſuple attribuēs hoc deo
qđ ſiebat deute dei ideo fili ē ſibi ſedi ordi
dinē inſtitue et ſm hoc ꝓtet hoc dſt: dr tollite
reſinā. i. medicinā ad dolorem ſanandū ſeu m
itigandū et loquit ꝓmice vnde ſubdit quasi
m babilonem ꝛc̄ et loquit ſpectans ad modū
medicū tollit dſperatas de ſanacōne infirmi ꝙ
tū dimittat eū dicat tū ꝛc̄ ꝙ vidim angelos
ad ciuitatem deputatos ēe babilonē dimit
tentes eam ꝙtidie affligi et qđ uidenti ſup is
voluntate dei ideo ſubdit quia pcedit vſq; ad ce
lum iudicium eius. i. coram deo ꝙcidit dñs iniquas
mas vbi ū eſt ꝓpe in ꝓſona redemptoꝝ de ba
bilonia capientiate q; ſtudeant ſe liberare ꝓ
nitia ſcīme ezechiel et daniel et alioꝝ ſanc
tōꝝ temꝓe et erā pax antiq;

¶ Cauete
hic cōmi pone ordo ꝓbolaꝝ explanatō et

ꝓmo ꝓmo ꝙ ſtō dr collidit. ꝓma duas ꝙ
ꝓmo pone explanatō 2ꝰ dicit confirmatō ibi
immutat. ꝓma ꝑbola ſignificabit ciatū ꝑſaꝝ
et medoꝝ babilonā dſtruentem hoc aut fiue
mavime ꝙ ante ſagittandi et ideo explanās mo
dum dſtructōis dicit Acuite ſagittas ꝛc̄ qm
vlao dñi eſt m eius contempti baleſyſaꝝ va
ſa dñi aurei et argentea cōtra ꝑſidas appli
ati in templi ſui. qđ nabuchō ablulſit ſup
muros babilonis leuate ſignū ꝛc̄. q. d. acute
quātūcūq; babilonij ſe diſponāt ad defendē
dū michil eis valebit ideo ſequit. q. coꝛtauit
dñs et fecit ꝛc̄ q ſyrtes ſup aquas multas ſi
dicit. q. cuſpides fluuius magnus intelligit ꝙ
ciuitate aīi eius deſtructōne. locuples in theſ
auris de diuiſis ꝙ ceteris crudelit congregatis
venit finis tuus petrus ꝑſecutōis tue. q. d.
tu es ꝙ caſū ſicut arbor cui eſt ſecta ſecūra
ꝑa ꝓſcindendi ſi in hoc ipſe venit finis tuus
nec ſecura ꝙme tue. i. mei ſunt ꝓui tui rapi
endo crudelit bona aliox et iſte ſenſus magis
ꝙnat luce ꝓcedenti vbi dicit locuples in the
ſauris. ¶ Immutat dominꝰ. hic contra ꝓmit
ꝙfirmato dicit et hoc dominus mutatōe sui dicit
immutat dñs ciatum. i. angloꝝ ꝙ arcum ſuū. i.
ꝙ ſagittā et ſpūs eſt deus ſ. ut non cū habi
tatore malorem ꝙ quē uincat ideo uincat ꝙ ſagittā ſuā. i.
in et mentem ſuam uincat dicat dñs. qui repleui
te babilone hominibus adiſcandū. q. bruto qui
merdit cū magna multitudine et ſup te ſo
lemna cantabit eſt ſolemna cantici vnde
matoꝝ et ꝙ hoc dſignat grandū medoꝝ et
ꝑſaꝝ in effuſione ſanguinis ciuiū et deſtructō
ne eoꝝ qui ſicut iram hoc referet ad illud qđ
ſidem eſt immutat dñs in fortitudine ſua. i.
in potentia ſua infinita q requirit ad exa
tionem et ꝙmutat orbem. i. gubernauit et pru
dentia extendit celos qui ad modū tentoꝝ vi
dent extendi ſup eum tanq; ad habitandū. vocem. i. ſo
nitum multiplicat aq in celo. ſ. aereo m qđ
gnant qui leuat nubes ab extremo terre.
i. ab oceano tiram ſibi tribulem timinate. inde
in. q. maioꝝ ꝓce elevant. coꝛuscationes q con
deſſant in nubes fulgura in pluuiā ſicut plu
uia. n. habundāt fiat eſſue fulgura et ꝓcedere
te ventos de theſauris ſuis. i. de locis ipſius
cauteꝝ ſtultus factus eſt omis homo a ſcia et
loquit de ſua ſuperſticioſa cultu. noī eſt magnum
aia et eius ꝓuo deo ſubdit confuſus eſt aū
conflator in ſculpali et loquit de ymaginib
ꝙ aſtronomia factis et ꝙ aliis mōſtruoſis
ſcis. q. mendax eſt conflatus eius qđ ydolū dicit

nc̄ est spūs m eis si n aliqui debet m eis respō
si hȳ t a demonijs tuna sc̄ opi. i. multā virtutē
te sc̄ ymna et usu dignā. i. terribilitas sapientia
bus in tempe vestitcōmis siue pibunt de fluuio
n babilone destructa fluenti pola q ibi erāt
nō sicut ipse si tuna pp iacob supple est qz q fe
at omīa. s. deus veritis pp est. s. pp iacob et isrl
sceptrū hēditatis eius fideles eīm possidet do
m p fidem. et deuotōnem et deus possidet eos p
gr̄am et ido sicut fideles sc̄ pp deū ita et deus
est pp eos qz pela sc̄ a deo et ipi pelegrīt eum
alijs contemptis. ¶ Collidis hic ponit explana
tō sc̄e palole et diuidit in duas ptes qz
primo ponit palolē finā ro ierbin q̄monia ī
cōmedit me. tūnā nō assistit in ipa qz pp eam
designat rex babilonis. ppīas alijs portū me
dos et sc̄e sanctū est sibi et suis qz victoriae fac
tas deū asscribebāt. ido sibi dr in pson
dñi. collidis tu michi. i. utensilia mea et arma mee
vasa belli. i. aptum bellos alios gentiū et
ido colliduntur te gentes. qz ipsa cui mea vo
luntate michi assentiūt eis. et dispergam in te regna et
subdam et te auxiliatricia et colliduntur in te eq̄
equū. i. equos et equites qz ponit ipse singlatim
pp plāi et similit in sequentibus et puer. In ipsa
i. omē malū qd fecerūt in sion templū tonare
mando in oculis vris in ipa allequit iudeos q̄
ipse viderūt qz plures erāt in babilone. ¶
Ecce ego ad te mons pdūctor. i. o babilon qui
es mons altus pp potentiā et superbiā. et pdūctor
eorum dicendo alias gentes crudelitez. et uolutā te de
petris. i. de fortalicijs tuis in quibus confidis
et dabo te in montem combustionis qz babilon simul
combusta a medis et ppsis. et nō colliet ad te lapi
dem in angulū zc̄. i. nō reedificabis vltra te
ipsa signū. i. vexillū ad congregandū bellatores
seu contra babilonem sanctificate. i. assignate ad
bellandum sūt. n. m vnū significatiue idem est
qd firmū annūciate contra illā verbis a
mathi. i. nūcie. nuntijs agentib et assen
nomiā sc̄e regnoz. mīate contra eam in ipsa no
men est hebraicū et sigt ebanū qui mittit in ex
peditione adducatur equū. i. eqs qui bruci acule
atū. i. agiles et fortes ad bellū erāt parati
ipsi. i. qz cuncta labet contra babilonē congregā
dominū videbāt. n. qi tormēta pmittebāt cru
delitates auditoz et cuncta in primitone
eoz assumerūt fortes babilonis victoriae et
fecerūt vnire deum et ido ipsi retractari non
pūt assumerūt a victoria sed eā fecerūt de
mori ab alijs sed subdet. et fit sc̄ qz mulieres
q sc̄e ebrietes incensa sc̄e tabernacula ecc̄e. i. ipsa
cōtra babilonis contra sc̄os artes qz p sinu

onem portare cunctis obuiam ejcient ze babilo
ni erat ciuitas valde magna. dicat. n. ieremi
sup pē erat edificata in qdro et qlz latus
ipsius in longitudē xv. miliaria q faciebāt
vii. leucas qz qd erat plus li. pol. q magno
erat dicenda regno clausa muris qz ciuitas
et ido de domo regia frequenter auferebāt thesau
ros ad pretia ciuitatis et ecc̄ ad dimicandū sta
tum et ido ingressis adrianoz eos fuit regi
nimatos sed subito capta et ciuitas et a primo
vsq ad vltimū. i. a pma hre vsq ad vltima et
vidi pcuntes sc̄ qz mei et ipse p aluei flu
minis meauerūt ut deū est et palludes mee
sc̄. i. fossata lucra q̄dam in palludibz sita. et mu
ros bellatores eius sc̄. et subito ingressio ipsi
tui filia babilonis. i. gens babilonica q̄ area
. i. messe extensa in area tempus triture eius
. i. suc cōtritōnis sicut bladum teritur in area.
¶ Comedit me hic ponit contra babilonē
q̄monia de malo qd fecit in iherlin et deuda
in tres ptes qz primo ponit ipse q̄monia. ii. te
am diuīa ultiōnē ibi ppterea. tertio sequens
laus diuīa ibi et laudabūt. Circa primū dra
m pson iechōnie comedit me. pprie mei et ordē
do et bona rapiendo. deuorabit me crudelit ip
agendo redigit me qsi me dāne qz nō est rap
tū ad suū offiaū et sic destruent iherlin qz
nō erat apta inflatōni hom̄ replent ventrē
suū teneritudine mea. i. in eo qd teneriter me
diligebam rapiendo et tosit auica et ingestā
cōseruata dulcedine. et eiecit me pprie mei
captiuando iniquitas adiuit me facta michi
a caldeis et auro mea lacerata ab eis sup ba
bilonē supple venit vltio ecc̄. ¶ Ppterea
hic ponit diuīa ultiōnē in pprium dominū
videt iherlin contendit ecce ego iudicabo cau
sam tuā tando pro te finem contra babilonē
et desertam faciam mare ecc̄. i. congregationē dr
et arefaciam fontes eius. sonū meū loquēdo iherlin
q omnis dr congregatio vocat mare sm
geneā. i. congregationē sp dr appellatur ma
ria. et siccabo venā eius. i. arefiā fontes eius nō
suppecto. et erit babylon in tumulos et ru
inas domoz et murorū strepoz et sibilus pp ad
mirationē tante ruine sunt ut leones rugāt
. s. ad leones. n. horribilitē rugiūt qui sc̄e de
iecti et exercitē comas suas deradendo ca
pillos suos pp dolore et indignatōnē sicut faciūt
leones qui sc̄e delicti in ipsa hre sic exanimabit
ur catuli leonū. i. erunt rugiēt pp dolore qz ru
candi habent est asinoz. In calore ecc̄ ponā
potus eoz ze. i. calefaciam eos potu et dor
mire faciam. et nō solum dormitōne sopore

sed etiã mortis · et dormiet sompnũ sapiẽtiæ
Diat⁹ n. Dumel. v. q. baltha. sera ymundo con
iurat suis principibz et rebellat vno sera assyr
n mssi dei ut biberet meas et ibidem sequit⁹ q
eadem nocte miserat⁹ est baltha. et regnũ
eius accepit Darius medus et q. surgat anno
fuerit miserat sed sequit⁹ debuit eos q. ait
nos. i. sine defensione ad victimã quos capta
et destructa. i. babilon sic nãatum ẏre arrideat
liber ut dñs et ds ẏrs ait⁹ ascendit sup babilo
nem. i. erat⁹ magnus milde et fortis magnã
tudine fluctuũ eius. i. bellator optimus est. i. absor
ta et destructa etiã patent⁹ usq; i. et in stabulo
sup bel volut erat in babilonia ẏ qd designat
pluis colens eã et eius qs absorbuerit de de
eius dnicatus. n. aliaz genciũ qs babilonij ab
sorbuerat ds respondo et dnã sinã tate fuerit
medis et pse et nõ effluet ad eã vltra gentes
q erant subdite dño cor. egressi de medis et
pluis meus licet. n. nudi erãt sed in stabulo
babilonis eãt q nõ potuerũt regnũ eius nec tã pote
runt in se de vna ciuitate ad aliã redendo regi
de babilonis sine ẏ tributo magnã portionem stau
e de nudis manebaz sub principibz ypianis et
multa ex dnã admonitã cognouerit an destr⁹
tionẽ babilonis et hoc nõ tobias videns nec
tum nunc dicit filius suis q. eo sepulto exeãt
tobie vnus. ne forte molestat cor virũ. i. mimo
rum rebellat⁹. et audiens ẏ nequitias exercitus
tuus coniurabit babilonis. et veniet in anno audita
. s. vindicis de occisõe baltha. et destructõe
babilonis et post hãc annũ audito. s. de vltõe
ionis in therim ut exponit ia. q. occiso. n. bal
thasar Darius medus susceptit regnũ et fuit de
tã est et retinuit ẏ annũ integrũ et ptem sedi
et sic alle scribit ẏ pte eius fuit primus annus cyri
qui successit Dario et primo anno cyri fuit data
dicta licentia redeundi. et nequitias in tra qz Da
rius et Cyrus fuerũt ydolatre. et dilatoz sic
dilatorem. i. cyrus post Darium ut dicit est de
tã patet et suppactus. ¶ Et laudabit ds
tom⁹ pomp⁹ laus dnã de misericordia q tan babi
lonem facta eã dicat⁹ et laudabit sup ba
bilonem ecclia et tia. i. angeli et homines sed
subdit⁹ et omnã et ataripit⁹ hic et ẏ idem eccle
. n. est hystoria angloz et tia hominũ qz ab aq
lone venit et principes. s. medi et pse qui vene
runt de aquilonari pte respectu babilonis et sic
dat⁹ vna causa. s. occisio crudelis filioz ysrl
ait dicit⁹ et quo statu babilon et qui fugitiui
ẏ laduũ dr. i. nos inde qui euasimus venire in
diam. et therim assendat sup cor vestrũ. i.

ascripturis cordi ierlm et templi destructionem
ut ad eaz veresimilitudinem animemus. confusi su
mus &c. q. d. quã diu templũ dñi remanebat
sic destructũ a gentilibz erat nob⁹ confusio et ẏ
brũ sed subdit⁹ qz venerũt alienigene. i. volatice q
se alienas a cultu dei sup sanctificationem dom⁹
domini cam mundicias ut dixit⁹ ea⁹ sequẽtia et mis
sz ultio. ẏ etia dies venit de ẏmq⁹ et mise
tabo sup sculptilia. i. ydola et templa babilo
nis et in omni tra eius mugi et vulnerati nõ
poterũ loqui vel ẏ dolore sed migrãs ad mãdã
vestre. si ascenderit babilon in celũ &c. quãuis
aliqs sit elevata in honore et firmata i pa
te tñ destruct⁹ mea erunt sed sequit⁹ ad me
venient visitatores eius et pdent ea ruinam
magnã. i. vim tractande de sua malignitate
et pdite et spoliabũt fluctus eoz. i. elatus me
doz et ysaz etiã patet usq; i. et emarcuit ar
cus eoz. i. nõ poterũ se defendere ẏ arte sagit
tandi in q se edocti. et inebriabo principes eius &c
qz nocte sequẽti festũ baltha. in q ipse et pri
cipes fuerũt vino repleti mensa fuit baltha
sar et principes ei⁹ ex ut dñs &c. immo babi
lonis ille lactissim⁹ ẏ est in ipo et libertas ciuitas
sub possione subsidet. i. deiect⁹ quãuisq; sit
latus et fortis et labores ylox ad melchinum.
in edificõe. n. murox et domoz babilonis fuerũt
expense multe diuitie acquisite laboribz ẏ lox
et gencium qs ab eis absorbuerãt cultui et ido
dnum fuit mediũ q. tales edificationes redigi
rent ad nichilũ. ¶ Verbum huc contra de stru
bit destructã babilonis sub pabola fit sicut
n. pabola iubi est qñ ẏ significatiũ vocũ aliud
intelligit ut ea dicat⁹ lignũ Joathan fecerũt ligna
ad rampnũ ẏ qs intelligit ysaias spiritu sancto ad
Abymelech que fecerũt ẽ regem sic ẽ pabola fit
qñ fit aliqs ad significandum aliud scendit et sic est
in ẏsto qz destructã babilonis scripta in q tam
bello et allegata lapidi ponderoso precipitato fluit
in fluuiũ Eufraten cora plumbz medis ad sig
ficandũ destructionẽ babilonis fluuiũ ymo ẏ
pont⁹ quos scripsit ihc fieri ea dicat⁹ ẏ bei qz
scripsit seni. et cui Danihe filio Nerpe et temp
et cetã locus ea dicat⁹ ea ppter ea Sedechia rege
m babilonem &c Sedechias. n. fuerat⁹ statutus
rex a rege babilonis et ido. iiij. anno regni sui
iuit in babilonem ad faciendũ ea in tuchiam et
ad deferendum munera ea qs iuit iste Sedechias
aut subdit⁹ officiat ea dicat⁹ erant precepta ymo
. i. principis mei leuitas qui in templo de can
tabit laudes dumas a dõ et alia ẏ dicetis stũ

In tpe xerxi. erant principes exercitꝰ erodi huc ad ꝛc
decima ad faciendū exercitū regi babilonis nolē
tradere arci quā vsq; ibi erāt manere in babilone
uo iudea diligenꝰ ea q̄ scripta sūt in libro ihū. et le
gis omia vbi ihs. coram iudeis qui illuc trāsla
tus fuerāt ad sedecia regē iuda dixerāt
eisdē dñe tu locutus es contra locū istū. et
contra babilonē ecce iā pdet exercitꝰ babilonis
ut dimittat in profundū fluiꝰ. ad edi
ficandū totalē destructionē babilonis ipsiusq;
vbi forsitē dicat aliquis q̄ nō ē de textu sed q̄
nullā apponit sō ipse nō ē ausꝰ q̄ sic scribere in
ipo sicut et alia precedentia.

¶ Capm̄ lvi.m

Finit xxxiꝰ annus sedecie regis iuda a prin
cipio libri fuit diuisus. tenet pē
dentia esse. n. quidā breuis epi
lectio vestigii precedentis in quibz
descripta et destructio ierusalē. licet eadē ipsa
plura alia fuerit annexa. et dimidet hoc ca.m
in tres pres q̄. p̄mo ponit captiuus captꝰ
te destructo. ibi in mense aut quito die de re
liquis ordinatis ibi de pauperib; p̄ma t diuisa q̄.
p̄mo ponit depedita ornatus et sō qui apto
ibi facta est aut spoliatio et tapetū p̄ma fu
it pdita regis. et iuli contra dat q̄ notat et
dicat et stat in oculis dñi malū in tuendo i
pse sedechim filiū iosie et alios reges qui fue
runt volutate ppe q̄ dñs voluit ihi destru
et maxime ppter peccā manasse qui posuit ydola
in domo dñi. et captio fuit ppe peccā sedecie
in babilonem a pte regis cui rebellauit q̄ue
uasset. et fideliē seruire ne iuret. is pulp vlo
¶ Item est. hic ponit omitatus captio et p
sona ex hys q̄ recta sē ē ezechie vbi describit
et stat captus sicut et hic pauca excepta q̄ exp
nēt. caldei obsidembz vrbem in circuitu sic q̄
nat quidā rex et bellatores pruenit ceruicē dicē
di q̄ erat una subuersa ciuitatis erat et
tumultum vbi a duces mōb et exercitus erat lōge
a ciuitate vbi a loci vbi erat caldei et p illam
fugerūt rex et uly sicut dem fuerē ihs et ex
xus. et uy. ꝛc. ultiō sed et ome pugnare inde
cernit dicit ita. q̄ ista fuerāt hec iudices or
dinauy. et q̄ relaxauerāt in manicis et dedit
Alij aut dicit q̄ fuerūt principes viduectes re
decima ad rebellandū regi babilonis vsq; ad ex
mortuus sue licet aut mortuus fuit in carcere
tñ rex babilonis statuit eos regui q̄ sideras sicut
aut sepelit honorifice sicut promisit semias ē
xxxvuy. ¶ In mense huc comꝰ ponit ciuitatis
capte destructo. dicat quā ponit tempus ei
dicat. In mense aut quito licet aut fuit capta
mēse vus. ut dicat. et eodem al tñ no fuit alius
te dñe sup ihs uoluerit voluntate regis babilonis
qui agebat cum vemalis. s. in tria cmatly. ut ipse
in tractu et sic tñ fuit tempus vsq; ad decimū
diem quīti mensis in q̄ fuit obsessa ciuitas pri
mitꝰ in hūc ¶ De pauperibus. hic comꝰ pōit
ordinatio de remanentibz et primo de pplo. 2o de re
ge. 3o templum ibi et facti est. p̄ma in duas q̄.
primo ponit ordinatio de pplo. 2o trāslatoz mā
ao ibi iste est ysaie. p̄ma in duas q̄. primo pōit
ordinatio de ptimis. 2o de vasis c. columpnas q̄
Circa p̄mū sciendū q̄ de ptima refutata sic
fuerit ordinatum q̄ illi qui erāt alicui⁹ re
putationis in sapiā vel arte aliq̄ sciā condu
nobiles fuerūt trāslati in babilonē ut de illa
ciuitate struerēt babilonys. alii uō fuerūt
dimissi in terra ad colendū agros et vineas
ne tra redigēt in solitudinē et redderēt annuali
regi babilonis de cultura vbertate et tributū
magnū reddebat. et ipse ē qd dicat de pauperi
bus fuit. s. ꝛc. s. ymbus aliquā ad ditionem ba
bilonis valeāt ut plenius exponit. vus. p
vbi trāstulit migrē multos ꝛc. et puer litera.
¶ Columnas q̄ hic ponit de vasis
q̄q. n. fuit preciosi de tribz in templo dñi totū
portauerūt sicut talenta mē usa in ponit
hic duo columne erāt q̄ erāt in portali templi
de q̄rū magnitudine et forma dñi fuit diffusē
p singula. uy. pe. vy. et similiē de aliis va
sis hic positis. et ad hoc breuiē intendo pensā
re q̄ de ipis exquisita de iste. i. ihē locuti. dicat
q̄. columnas q̄ ereas. s. illas columnas q̄
duas. n. columna ipsarū erat. uy. pedū. s. trium stipi
tem caput et capitellū et mare confractū vas
erat magnū et rotundum in q̄ lauabāt sa
cerdotes q̄ erat in domo dñi. i. in atrio sacerdo
tum. n. dñi large accepta no solū accipiēt q̄
circa templi sed etiā q̄ circa. et edificia ad
ipm̄ principaliter confugerūt talēta de materia
presse expedia portari. et lebetes. i. caldarias
ubi coquebāt carnes sacrificia. et cucumas
i. fuscinulas ad extrahendū carnes et psalta
i. instrā musica q̄ leuitis et phialas. vasa e
rant ad ponendū unguenta quibz unguebāt
reges et sacerdotes et vasa dñi ad cultū q̄ scripta
et mortariola in quibz terebāt species et alia
ponebant unguenta et vdrias in quibz pone
bant vinū et oleū q̄ libamina in quibz fiendis et
thymiamata. in quibz tenebant spāli ad faciēdū
thymiama q̄ altare thymiama
tis. et urceos et pelues in quibz lauabāt car
nes offerende sup altare holocausti. et cyatos
in quibz gebat vinū et oleū. vtrū eēnt apti
ad sacrificiū q̄ aurea. ꝛc. q̄ olā vasa du

nui ponebñt ad unũ qrem et argentea ad alia
et erat filia ad aliã. vicubos vij. ereos bouũ xl
tantũ. vj. ꝑ. qui erãt sub basibꝰ. basa ine di
cũt ꝓres fuit maris ereꝰ qđ fecerat sup illos
vij. uitulos et tres respiciebãt ad aquilonẽ
tres ad occidentẽ tres ad meridiem et tres ad orientẽ
nõ erat fundus ereꝰ ipse dicit ad designandũ mul
titudinẽ ejus in tñ q nõ posset de facili fieri pẽ
sus scripturã. de columpnis aũt duabꝰ supdictis.
xviij. cubitꝰ altitudinis. ꝛc. ipse intelligendũ est
de capite qđ tota columpna erat ereꝰ paribus p
dãs et structa iuxta xxxv. cubitos in altitudinẽ
ꝑ pilã. vij. et declarauit ibi ipse dicens
vij. ꝑ. et funiculꝰ xij. cubitoꝝ circuibat utrũq. i.
eius grossitiem ꝓpe grossitudo eius. i. spissi
tudo quatuor digitoꝝ qꝝ erat cauus minus
tribus sup ymaginẽ erat qꝝ forma erat inde sci
licet et artificiosa. sicut dicũ fuit. ij. ꝑ. et retia
acula ad malogranata ad decorẽ. n. capitellorꝝ
ut sicut in ostio. lantnaꝝ erant et dicit ibi
thiacula qꝝ foraminã illa in aliꝗ erãt similia
foraminibꝰ retiꝝ sin aliꝰ erãt opus retiꝝ
culatũ de filo ereo sicut et positũ sup capitel
la ita qꝝ ꝑ illa appellant malogranata sicut illa
q̃ sic opta retiꝝ apparent circuꝰ ꝑ retiꝝ foramina
sup corona. i. sup capitellũ qđ de corona eo qđ
ine sup caput columpne sicut corona sup caput
regis. et fuerũt malogranata nonaginta et sic de
pendentia a capitello et tot erãt qui appositi in
qualiz columna. ix. vicibꝰ. vij. dicit qꝝ erãt duodecim
qliz columpna centũ dependentia et centũ apposita
et sicut dicũ fuit ibidem. iste due columpne erant
sine ꝓpe pictas et vtiq; ꝑ portanis intra q̃ quinq;
malogranata inter ꝓpe pictam ꝓxima nõ apparebãt et ideo
nõ apparebãt ipse et sic remanebãt nonaginta sex. ut
dicit. xvij. apparebãt omnia. et oia malogranata centũ
retiaculis circũdabãt. licet. n. in qualiz colump
na esset unũ reticulũ tm erãt ibi centũ distãtes
ones sicut in malogranatis erãt centũ ordines
duo. n. malogranata s. unũ appositũ et aliud depẽ
dens sub eo fuerãt unũ ordinẽ et duo tm in
circuitu capitelli erãt centũ appositi et centũ de
pendentia i. ꝑ oris erãt centũ ordines. ¶. et
tulit. hic ponit ordinatio de pascha ad vitã nõ
reseruatis dicit et tulit magister militiae omnia
sacerdotem primũ. i. primi ordinis quod. n. distulit
ut sacerdotes ꝑ totum. ordines ut ipse ꝓ pulpitũ. et
de auctore tulit omnia dicit unũ qui erat ydoneus
sup omnes bellu et qꝝ patet qꝝ iste eunuchꝰ dicit
nõ sermone gentilitatis qꝝ talis nõ ꝓmittebat ydoneꝰ
bellu sed a maturitate et honestate sim qđ dicit
apostolus. sic eunuchi qui se castrauerũt ꝓpter regnũ

celoꝝ ꝛc. vij. uros de hys qui iudeliũ fuit de regio
i. ismaelis ad ipsũ libenter accessit et stipendiis militũ
principũ qui erãt in urbe. i. iuuenes aptos
ad exercitũ armoꝝ hos mẽfecit rex babiloꝛ
consiliũ et fauoꝝ dedũt sedecie rebellandi
et lxx. unus de ylo terre hos simile mẽfecit
qꝝ resistentiã defendẽdo ciuitatem quantum ꝓtinuit
et sic nõ reddiderũt se uolũtarie sed fuerũt tuẽ
ti intentes et abstinentes. ¶ iste et populus
hic comꝑat ꝓmissa tñslatoꝝ in babilone omnia
in amore. vij. milia trecenta milia et loquit ipse
septimum de tñslatis cũ septima filio iechon
ie dicit ita. et alii libri qđ conꝑ ipse vi
ginti. ꝑ. q tñslati cũ eo fuerũt decem mi
lia sed ipse dissonãtia soluit qꝝ ipse dicit ibi
iudeos trecenta milia de tribu iudã et de aliis ciui
tatibus fuerũt. vij. milia qui ibi omittit
et mille. cc. cũ istis manãt. sed mille ꝑ dicit. q
ista tñsmigratio fuit anno octauo nabuc ibi
autem dicit anno septimo ad qđ dicendũ qꝝ ibi ac
cipiũt anni nabuc a primo regni sui ibi
uult ab illo tempore qꝝ ioachim filius iosie fuit
a subditus et seruiens sub tributo nabuc
autem regnauerat uno anno in anno xviij.
ꝛc loquit ipse de tñslatoꝛ ppli cui rege dedit
ruina qui erat ipse vicit qđ dicit in cap. isto
iste est annus. xviij. nabuc. et soluit sicut et ꝓ
cedens qꝝ ibi accipiũt anni nabuc. a tempe
qꝝ ioachim factus fuit et seruus et ui a pri
mo regni sui anno xviij. nabucod. tuc. n.
capta tyri et plures alias ciuitates et uidit
ad quã confugerat ait. plures uidi et modo nabu
cod et alii tunc fuerũt capti et in babilone
ducti. omnes qui anime ibi miate. iij. milia. se
cundi tñ qui fuerũt multo plures sed ibi et mili
te mansit tm nobiliores. ¶ et factũ est. hic
vitio ꝓmissi ordinatio de sedecia rege qui post
longũ certamen fuit honoratus in babilonem
ait dicit et factũ est. xxxvij. anno tñsmigratio
nis ioachim tm. n. stetit in statu ysili cle
uauit euilmerodach. iste. n. regnauit ꝑ nabu
cod primũ fuit sedm ydeos et mortuo pre cui
regnauit honorauit sup omnes principes regni
sui ioachim ut apparet littera fuit ait ipsius
fuit sedm aliquos qꝝ nabucod pre pausso ame
dia iste euilmerodach filius uoluit regere et
ut uidetur de prudentia pre gaudere ꝓpe qđ
nabucod. in regnũ restituit sicut ait ieremias
cũ isto ioachim et sic cũ eo uenit amasia ꝓpe
qđ obstruxit in regno mortuo pre honorauit
ait certa pecunia et facta est pestis et terra ist

vsq; ad finē cupli vidē appetitum ab aliq̃ expi
tve ad cōmutādū fīam capitulis sequētibus
q; nō est m ebr⁹ nec in libris cantic.

Hic incipit capitulū Tremoz

Quomodo sedet. In precedēti libro
lubri Ieremias ꝓpriū defle
tionem ibidē fecerat hic cōm
deplorat eam iam factā q; ui
dere sua ꝓpheta optabat. Ubi
q; facies q; singul⁹ vsibz luc ebdōt ꝓponit
fm ordinē alphe et dicit aliqu q; ꝓposite se
ad significandū finā vsui quibz ꝓponit et se
ab inceptacōibz librz precedit ad expōnē vsui
sed hec nō videt bn dictū primo q; hebrea q; se
iste littere et p cōis vsum earū debent mu
gis cognosci nichil tale dicit Sed q; littera
p ꝑmutata ue lra est milla ibi significationem
nec p quā inceptacōnem licet aliqua littera
ue est dictio aliquid signifiet sicut apud la
tinos hec lra a pue est ꝓpo significe sine si ge
ista significōne aliquis vellet procedere ad expone
dum verba ipius a que est lra vel scripta p a
incipiente erit manifesta ēquentia se iste ima
ginat⁹ q; iste luc nō sine de inceptate vsui sue
qui quidā tituli eis ꝓponit qd nō est vanū q; sic est
de inceptate vsui in ebr⁹ sicut apud nos in
illos pmo ⁊ plus ozeas dē lre latine incipiēdo
ab a usq; ad g inclusiue se de inceptate vsui
sui q; primus incipit q; a a plus dē scribi p
b tractus actor sculi et sic cōm usq; ad gr et
eodem mō est hec de lris hebraicis in hebreo sed
trāslator nō potuit in latīo eundē ordinem
lrārū latinarū in principio vsui q; prima dicō
in ebr⁹ q; qua trāsfert Amō incipit p Aleph
et Amō incipit p q. et idē singulis versibz ꝓpo
sui sc̃ptum lrās hebraicas p ordinē nō ad
significandū aliquid nisi q; p tales lras incipi
unt versus in ebr⁹ lamentationes. n. scribe sc̃ip
et in ebr⁹ et temp: sāme evidēt modus inscri
bendi aliquā maciam. sc. q; vsq; incipiebat ordi
nate a lris alphabet⁹ quarē q; hic nō est
q̃rendus q; ꝓphēta aliqua dolenus et
conqrentes q; lamentine aliqd facerū idem fe
cerit reperit sub aliis vbis sicut in lamen
tatō filiū mortuū aliqn nōat ipm̄ greco nōe
alii nōāt eū cor suū aliqn̄ matrem suā et se
cundus et frequēt de una p̄sona trāsit ad aliā
magis sm motū affectus q; secundū ordinē
rōnis ꝓpria sub nomine ciuitatū vel locoꝝ
intelligit ꝓphēta ibi pius ysaias et sic dicit
ciuitas vel locus deplanū vel flere p fletu
pli et deplacōne ¶ Hinc ꝙ ꝑmissio hec ꝓphē
libri ieremie que apud hebreos cinoth vocat
v lamētationes in duas ꝑtes diuidit q; p
ponit primā lamētatō sm̄ eustem ozē v.
tas prima diuidit in quor ꝑtes sm̄ quor⁹ alphabeti hebraicum sm q; lamētationes
iste metrice describūt et hoc in quor aliis
et hoc nō pōt aliter posset diuidi in xxii.
ꝑtes sm numerū lrārū secundū est una q; sicut
dictū est iste lre nō ponit hec ad sensū lrā
lem designandum dicit ꝙ Primo sedet sola ci
tatoribz suis ꝓphēta ciuitas plena pplo anq;
cōr destructa facta è q; iudex et dignitate rēp
m et sacerdotij ordinē diuā gerebat et q fuit de
genitū numine tpe diuo et salomonis q̃ mul
tas gentes alienigenas è subiecerūt ut hebr⁹
v. pp. et vsq; ad idem penitet qd subdit. principe
ꝓuinciaꝝ. s. templis dictis facta è sub tributo
regis babilonis. plorans ploravit p ipius re
plicationem intelligit fletus lamentatō in
nocte. i. tempe tribulatōnis et angustie qd
di nox. et lacrime eius in maxillis ei⁹ p hy
desiderat⁹ ommutatio et diuersitas fletū. nō è q̃
consolet⁹ eam ex omnibz amicis eius. q; pili in
dei confederati ut egyptij et syri et aliq̃ alii
in necessitate eam reliquerit. et nō solū reliquerit
sed erat valdeis eor adiutans fauerit. omnes a
mici eius rē miserunt vidēs ꝓpē afflictōnem
et multitudinem seruitutis. sicut. n. dñs est
cap⁹ ꝓphēte illos ēstimauerūt caldei qui q̃
uobis corpis vel mdu strā arcus ꝓtexerūt eos se
uire alios dimittētes q; cuiuma terre ysrael
mē gentes ꝓpter in rebellionē ducatus. nec in
ueit requiē q; duris laborib⁹ affligebat ecc̃
p̃scutor⁹ eius aquilenderūt eam. q. ibi in mē
angustias. s. fames et mortalitatis q̃ plurimi
nē in ciuitate qui fuit capta ut dñs è sup
ra ꝓphēta exponit mē angustias. s. mar vbi ca
pientes fugientes q; nō ꝓterāt duitere.

¶ Vie sion. Hic incipit se ad lamentādū
templi destructōnē qd erat in mōte sion ad
dat. vie sion. s. q; quas ꝓpter venerat ad
templū de locis exteriorib⁹ lugēt hoc dicit me
taphoice. sicut dicebāt gaudere in ꝓpli mul
titudē vii in ebr⁹ ixet Vie sion ebraice q; illi
ēsiliunt p eas eo q; nō sunt qui veniāt ad

RDA

solempnitatē. i. ad solempnitates q̄ ponē hic
singulare p plurali sicut frequēter fit in scriptura
veris & nouū testamēti ter. n. in anno celebrat-
bat̄ in templo. s. in pasche gentecost
te & festo tabernaculor. exo. xxiii. sed destructo tē
plo & ꝑpl̄o capt̄iuato nullus venerat. ad
ꝑtē eius destructe. q̄ a caldeis in mense ut-
dni ē. b. sacdotes eius q̄rentes q̄ aliq̄ fue
rūt ortasse & reti in capitate ducti ꝑfunct ei
squalide. i. deformate & fame et labore & ipi
ossa amaritudine. i. nō poterāt inde surgē sed
qui ossa ē impetrabili pendē fīt̄ sē hostes a
m capite q̄ ant̄ erāt in cautis. et immisa ei
locupletatē sē. de terre q̄ erāt in medio & in
dea q̄ tūc hoc fīm est & diuīa virtute & iusti
tia subdēt̄ q̄ dns locut̄ ē & ꝑpl̄i eius ꝑmitti
qui sedm̄ leges belli nō debuit occidi ducti sūt
in captiuitatem ut ait scriptor caldeus. ad
finiendā tribulationē. i. ducentes eos ad tribu
lationē illi. n. qui ducūt captiuos finiūt eos
ne ant̄ se et nō post & ex ipso ē a filia sion. i. a
ecclīa q̄ dicēt filia sion eo q̄ cautas & pregelid
a templo & regia domo q̄ erat in monte sion
sicut filia ꝓtegit̄ a matre omnis decor eius. i.
regnū sacdotū sed sequit̄ fīt̄ sūt ꝑncipes ei⁹
velut arietes in sensate nō intuentes ꝑstua
fame afflicti & abierūt absq̄ fortitudine
nō potentes in aliq̄ resistē ant̄ fugā subsi
quētes. i. captatē ducentis & reputata est
ecclīa dicēs afflictionis mee & quantationis
obscenitatis q̄ illa afflictō merito ē venerat ꝑ
pter sua ꝑcta & omīa desiderabilia eorū & ce
dime contestis lombi ē fīs ad notū q̄ inuenit
a diebus antiquis. i. a tempore moysi q̄ deus ꝑpl̄m
illū abscondita scilicet & alia multa bñficia
fecerat ei. ait enim ꝑpl̄us in manu ipsius cathe
na. i. ē sua contritor & ido vnū opponitor alt
ad mediam reducat & ecce magis appere fi
at q̄ oppōita meta se ponit magis elucescūt
viderūt eam ipsi hostes captam & emulatā & de
risērūt sabbata eius. i. cultū dei isti reputā
tes q̄ saluare nō poterat ꝑpl̄m suū & ipse re
mouet ꝑpl̄a dicens parū pauit ecclīam. i.
pcīs multa accumulauit ꝑcta instabil' sua
ē nō potēs resistē aduersarijs sine ꝑ dei sui of
fensa nō ꝑt̄ eius impetrāda oīs q̄ glorifi
cabāt eam tempe suo ꝑsentarūt sperauerūt eā
tempe aduersarios q̄ uiderūt ruinā eius. i.
destructionem & captatē ipsā aūt ꝑtes sub
onere improbū & remissa est retrorsū. b. m

q̄fusionem a statu honorabili sorte eius in pe
dib⁹ eius in ipo ihēt in eius loquit̄ de ea sicut
de muliere parente mestrua eius immundā desi
dat ad mfiora ita q̄ fedatē ore vestimēt mundis
pedes tingebat & p ipo designat̄ immundā polla
tione ydolatrie in ecclīa ꝑpl̄i quā fuit destructa. n̄
ē reedificata finis sui. i. exactata vicis q̄ nō co
gnouit quicquam. sup se finaliter venturā sed se
quit̄ deposita est vehemēt ab omī ignē & con
flatione sed in ꝑsona eius erat ꝑpl̄a dicēs vide
dne & cōsidera manū tuā misit hostis. i. ꝑpl̄s amon
tas & malbitas ut dicit hiero. ad omīa de
siderabilia ei⁹. i. ad libros legis de quib⁹ dicēt
ꝑpl̄s xxxi. desiderabilia sup aurū & lapidem
pciosū multā dicit. n. hiero. q̄ caldei cū ceperūt
ex ad aurū & argentū in destructione ecclīe ipi
magis voluerūt cupide ad comburendū libros
legis eo q̄ scribēt̄ deut. xxi. amonites et
malbites non intrabūt in ecclīam mēmū sed sī
dicēt. q̄ inde gentes. i. amonitas et malbitas
mittas finē tuū vbi lex seruabit̄ et potis
sime in deuteronomio in latē scripte deut. xxii.
omīs ꝑplūs eius gemēs & amaritate fame q̄
ſualuit in ecclīa ezechias ex ihēt̄ ē xx
xviii. dederūt & pmissa q̄ valde illi q̄ erāt diui
tes ad refocillandū animā. i. ad mitigandū famē
et nō ad saturitatē sed in ꝑsona eius erat ꝑpl̄i
dicēs vide dne afflictionem meā et assidera re
demptōem eam. ¶ O vos. hic inducit ꝑpl̄m
alios ad compassionē dicēs. o vos oīs qui tri
stas p viam q̄ ecclīa destructa attendite et
videte p compassione qm̄ vindemiauit me
dñs loquit̄ de ecclīa ad modū vince cui⁹ clausu
ra ē dissipata et fructus colligēs q̄ mun ecclīa
erāt dissipata et oīa bona asportata. de excel
so misit ignē in ossibus meis. i. in templo et regis
fortalicio et in ceteris de q̄r fortitudē confidebat
ꝑpl̄us sicut ossa sē robur corpis et oīa ista
fuerūt obrusta a caldeis ut dñs ē b. ly. et e
duxit me q̄ vexatō tam intellexit in ihēt
et spernit me. i. membrorum laceratus expend
rella pedib⁹ meis. i. ꝑmisit expendi et vot
tus rellq̄ decepto flōr ꝑplexa q̄ sicut ꝑplō cū
mune ut frequēt dns ē b. conuertit me retrorsū
. i. de statu honorabili ad confusibile. vigilauit
iugū mādatōr manuū mearū in manu eius. s.
dñi q̄ vigilāt et sollicite tenuit ponā ꝑ mā
tatibus ꝑpl̄s in ꝑsona eius dr in principio libri
loquēs de destructione ꝑpl̄i. vigilabo ego sup
vectes meos ut fugā illud. conuoluite sē. s. mā
tucs mee et impōite collo meo sicut fundelis

mpōit latrom depḡiens· infinatꝰ ē iras mea
tro me desēte· dedit me dñs in manu· ſ· caldeꝝ
de quaꝝ potero surgē vtute ḡria ſd cū dnla
abstulit omēs magnates meos ·i· principes ḡsi
tas et sacdotes vocauit adiuuit me tempus· ſ· af
flictiōis et destructiōis torcular calcauit dñs
ſ qz sicut in torculari de vuis expimit vinū
sic in destructē ierlm fluit effusus sanguis iudeo
rum· ideo ego ploraſ ſc in ſ notat· plenus et dolo
rosus inuenia· qz longe factus ē a me cōsolator· i· pe
dens vt ualeſ a me consolandum suā luat sic
vbiqz p ecclaam et pncam· fuit ſc filꝫ mei· i·
ihūtatōis ierlm pdita fame mōrtuate et gladio
expendit sion manus meas loquit de sion ſ
cue de pſona ipsius et ait· q expendit manꝰ
suas omī tnsitā qrendo sustentū et nō inuenit·
mādauit dns aduersū iacob· i· ꝙlm ifil in circuitu
eius hostes eius qz ꝙli qui ihierlm fuit in circuitu
eius uidere uenerūt cū caldeis ad destructiōn ierlm
facta ē ierlm in menstruis eius polluta· i· eis ab
hominibus· ¶ Iustus est dns in illis· semias in pſa
ierlm q fuit ē dnam iustam in destructione ierlm
pp dnam offensam dicēs· iustꝰ ē dns· i· incarpu
mdone qz os eius ī uerbīa pcacui· tnsgredi
endo legem et ore eius datū ecc· xx· audite ob
sero vniuersi pli cōfessionē patrī mei et videte
dolorē meū nō ſbū de pena michi illata sed ecc
de diuisa offensa de qua plus doleāt semias
et alii iusti q de pena· vocauī amicos meos· i·
egyptios michi ofedentes et ipi deceperūt me
qz rebellauī caldeis et confidencia eoꝝ· et ipi
nō tulerūt michi auxiliū in mea miseria sac
dotes mei et senes mei· i· iudices ordinarii in urbe
ſ ierlm ostipa ſt· ſ· fame et multo plus alii qui
nō ſbsunt in tanta aliēte· vide dne qm tribulor
in mente turbatus ē uenter meus et reuolutꝰ
mentis ad corpus subintrat ē cor meū· i· sensus
meus absorbet ē p immio dolore foris mitigat
gladius et loquit p tempe obsidionis q mitiga
bant omēs qui ēt ierlm inuenebāt et dom· i·
mea ītantem mors simlis est· qz aliqui morieb
ē fame aliqui gladio et aliqui lapidibz p ma
chinas q ceciderūt ab extrinsecis audierūt· ſ· caldei me
obstantes qz mi consulto p fame et alijs mis
eris et nō est qui ablerit me vemēto ad auxili
andū michi omēs inimici mei q erāt in circuitu
caldeoꝝ audierūt malū meū tale et mi qd non
possit vltra resistere· letati ſt· obsidentes· n· ētan
te aligi multū gaudet qui audiuit q illi q ſt ī
nō pnt tenē tacitate· qui tu fecisti· q· d· ſ nō
accidit caldeis iniuste sed ex pnicione tue iustitie
adduxisti· i· adduces laqueū de futo ꝙ modū pri
a pi attribuendū ihūc videlicet n· ꝙli futuri
tabulose destructiōnē ad iudeoꝝ consolacionē
qz p ihūm ingressi sunt licenciā reddidit p· anno Cyri
ingredentē omē malū eoꝝ ora te ne punias
et vindicta esto destructio inimicoꝝ eoꝝ et bona
imprecio et ihūm dicat ꝙpheta nō zelo vindicte sed
omē iustitiae. ¶ Caphin sexti·

Quomodo hic cōicet describit lamē
lamentatiōē sibi sic aliquibus et p
lamentat destructionem ciuitatis et
templi dicit admirātie· quōmō ob
tenue caligie· ſ· tribulacōis maxie in finē sue
·i· in effectū sue iustitiae filiā sion· i· ierlm ut
expositum ē ca· precedenti qui erat de exilio in terra
·i· de statu sime lenorabili ad sime misabi
lem mutatā ibi· i· ierlm q erat metꝝpol et
nobilissima in regno et nō est reconciliatus sui
bellū pedū suoꝝ· i· templū qd meditauit cal
dei et dicit stabellū pedū qz mitra ipōn erat
arcta testā· et ꝙcautorū qd erat in ꝙ sedes
dei et arcta qū stabellū illuc sedes sicut dīm
fuit diffusi ecce· xv· scripturaꝝ dns sm vi
am sue iustitiae nō parcat ex sua mā eo q ihūs
ſp iustitiā amexam omīa sedes iacob· i· regni
mū sacdotū auitatē et templū et p que
alios cultores et fortalicia polluit regnū
·i· oēm polluti multiplicibz peccis et ingo
re sue pūcōis confregit in ira furoris sui
·i· in effectū sue iustitie· omīa corrui ibi· i· oēm
statū dignitatis et fortitudinē defensionis· ait
ne retrorsū dextrā suā a facie inimici qd pe du
plicat intelligi vno· respondo ad deū eo q non
defendit pl'm ihūm a suis inimicis et sic aliquā
dextrā sue virtutis ab eis Aliom respondo ad po
pulū a qo deus subtrahit iututē et monstrā sē
defendēdi et sic aliquā dextrā indoxa a facie cal
doꝝ et succendit in iacob· ſ· ꝙ caldei ierlm et tūc
in circuitu incendēdo retendit arcū suū· i· inimi
cus manū suā ad capiendā ciuitatē ꝙ capiat caldeus vel ar
chū ad limā qm in circuitu caldeoꝝ erāt multi sa
gittarij qui inimici sicut n· confitendo bīficia
oīdit se amicū ita nocendo penas indicat
a simplicibz inimicus qui us hoc faciat et cau
tate ad purgationem malorū et exercitū bonoꝝ
t iutute pacē et occidit omē qd pulcherū in ocu
lis et in tabernaculo filie sion· i· in templo et qd
erat i mente sion qz sacdotes occisi fuerūt ibi
ut ihūs non esset ciuis et omīa sacra sua desp
tata ciuitatis pacē et datis usq· i· et repleuit in

in filia iude .i. in gente iudaica humiliatam et humiliatam quia omnis utriusque sexus humiliavit in servitute et captivitate redigendo. et dissipavit quasi ortum eius clausure dissipatur tollens fructus fruentibus. tentorium suum .i. templum salomonis quod erat dispositum intra per sanctum et sancta sanctorum sicut tabernaculum quod fecerat moyses in deserto oblivioni tradidit dominus .i. tradi fecit in syon festivitates et sabbata quia destructo templo et populo captivato talia cessaverunt quasi per annos .lxx. repulit dominus altare suum permittendo illud destrui per caldeos maledixit sanctificationi sue .i. templo in quo sanctificabantur homines per sacrificia et orationes tamen maledixit et malefecit dicere .i. dei est sicut ps. cxlviii. dixit et facta sunt licet autem deus non sit actor mali culpe est tamen actor mali pene et sic maledixit templo mandatum per caldeos ipsum combussit secundum ordinem sue iustitie tradidit in manus inimici muros turrium eius. hec .i. templum erant turres nobiliores ad loci defensionem vocem dederunt in domo domini .i. adversarii exultando de captione et spoliatione loci sicut in die solempni .i. sicut in solempnitatibus solebant cantare leuite laudes dei cogitavit dominus etc. quia ab eterno previdit omnia fienda et tetendit funiculum suum ad destruendum secundum lineam sue iustitie. Isto modo dicitur ii. reg. viii. mensus est david duos funiculos unum ad occidendum etc. luxitque antemurale murale est primus murus ante murum principale in clausura civitatis et utrumque fuit dissipatum in ierusalem

¶ Defixe sunt. hic consequenter lamentatur ieremias destructionem portarum et afflictionem tamen geminando sed ad precedentia premittit de civitatis destructione dicens. defixe sunt in terram porte eius .i. amote de locis suis et in terram proiecte perdidit et regem eius .i. sedechiam qui fuit ductus in babilonem et plures de principibus suis non est lex .i. doctor legis quia fuerunt occisi ita exponit ra. sa. Potest etiam exponi de lege ad literam que fuit tunc combusta ut dicitur in capitulo precedenti tamen postea fuit per esdram reparata et prophete eius .i. prophete ierusalem qui non erant veri sed falsi prophete. Ideo subdit non invenerunt visionem a domino. sed magis ex sua fictione vel demonum illusione. sederunt in terra conticuerunt senes filie syon .i. ierusalem .q.d. illi qui prius erant ibi in honore et loquebantur cum auctoritate sunt inhonorati et muti pre confusione. consperserunt cinere capita sua in signum tristicie aliqui libri habent hic additum virgines ierusalem sed non est in hebreo. Et ideo hec litera refertur ad senes accincti sunt aliquis in signum penitentie. abiecerunt in terram capita sua virgines iuda. pre nimia angustia defecerunt pre lacrimis oculi mei. ista sunt verba compatientis miserie populi sui. conturbata sunt viscera mea etc. q.d. intantum doleo quod videtur michi quod omnia membra mea vitalia deberent cadere in terram cum deficeret parvulus et lactens ex defectu nutrimenti. lactens etas idem est quod ex... lac lactes lactens idem est quod lac sugens et inde dicitur lactens .i. lac sugens Ideo subdit matribus suis etc. et patet litera. cui comparabo te et subdit et consolabor te consolatione est miseri est in re socium in pena. sed hoc non inveniebatur in proposito Et ideo dicit propheta. cui comparabo te etc. q.d. non invenio aliquam civitatem ita afflictam quam possem tibi in exemplum proponere per aliquale tua consolatione ideo subdit. magna est enim velut mare contritio tua et sic excedit contritiones aliarum civitatum sicut mare aquas fluminum Ideo sequitur quis medebitur tui. q.d. nullus posset nisi deus.

¶ Prophete hic consequenter inducit contra falsos prophetas qui regem et populum induxerunt ad rebellandum Ideo dicit prophete tui viderunt tibi falsa et sua confictione et stulta quia per hoc secuta est destructio tua nec aperiebant iniquitatem tuam te increpando arguendo sed magis palliabant peccata tua. viderunt autem tibi assumptiones falsas inducendo te per falsas persuasiones ad assumendum bellum contra caldeos. et eiectiones .i. de terra tua per captivitatem tuam quod est ad hoc secuta plauserunt super te manibus deridendo fatuitatem tuam et calamitatem tuam. hec autem est urbs dicentes perfecti decoris etc. ita etiam pulcre et magnifice edificavit eam Salomon quod delectabile erat omnibus in ea habitare. aperuerunt super te os suum omnes inimici tui .i. caldei et alii eis adiuncti confidendo adiuvare de tua destructione totali. Ideo subdit dicitur. devorabimus. et quia hoc faciebant ex magna voluntate ideo subdit en ista est dies quam expectabamus .i. cum magno desiderio fecit dominus que cogitavit .i. ab eterno disposuit complevit sermonem suum quem preceperat a diebus antiquis .i. in deut. xxviii. ubi comminatur penam terribilem iudeis declinantibus ad ydolatriam. et letificavit super te inimicum ex sua victoria et directione tua.

¶ Clamavit. hic ieremias inducit populum ad querendum dei misericordiam. et quia ad hoc faciunt adversarii superbia ideo dicit clamavit cor eorum .i. caldeorum ad dominum .i. contra dominum cum blasphemando tamquam impotentem ad populi sui defensionem. potest etiam hoc aliter exponi de iudeis clamavit cor eorum ad dominum etc. quia multi eorum videntes quod non poterant ulterius defendere muros clamabant ad deum querendo eius auxilium deduc quasi torrentem lacrimas humiliter flendo non

des requiē abi ab oculis pmē cessando · nē taceat
pupilla oculi tui flendi intermittendo · ostium fe-
stinū fuge corpi · et mēte ad dīnam laudē ut
possis mētē meā in pia vigilia · i · celeste
et expedite effunde sicut aquā cor tuū · i · pfunde
sicut aqua pfluus mfundit · actis lugubr et tal'
effusio dam ē q intensa deuotio leua ad eum
manus tuas p aiā · i · q diabolus puulos ꝛc qđ
dupliat pē metlugi vnos ut aiē alie rapiant
in sinu Abrahe Alios ut mors illos innocentū
in ore recondat · aīi dm · ad plorandū deu vn
dam tonī caldeos vide dm · et considera p eos
censionē tue pcuratis quē vndemanus ita ·
spoliauius omnes homes in tm q fame morient
ne comedāt mulieres · q · d · sic scm est legit ·
n · uu · xp · vi · q m obsidiōe samarie mulieres
comederūt filios suos p fames magnitudē et
dom credibile ē aliquē de obsidiōe vel in pe
caldeos imo ex ipsis dicat · mfra · uu · pueros ad
mensā patris pignatis · n · mulieres p an
gustias et dolores pcubāt aīe tempus fetus
impfectus et sine strepitu morientes et a mibz
comedebāt · et hec miseria pdicat iudeis Deut
xxviii · si dcm manēt ad ydolatriā qđ fecerūt
ue pz in libris Iudicū et regū · si ocidit aīa
li · q · q · caldei passim interfecerūt sacerdotes
in templo dei vbi tm pcē debuerant p salute loca-
uerūt in tia mspulti pcussi nō mfimi ex dis
fonto illā penā tm in omibz ex quibz dei sp cum
ultiōe exit mia vocasti qi ad diem solempnē
ꝛē · q · d · sicut ad solempnitatē pmte et libenē
confluūt hoīes et gentes in circuitu indee ita
tanctes pmte et gaudentes venerūt ad caldeos
ad destructionem vrbis · qs edificauit et mūi
· i · habitatores scm qui dicūt eius filii · et in
mous meo · i · caldei · ceciderūt qsuppse eos pri
sime in longa obsidione et ptim gladio in ur
bis tuprone.

¶ Capitulū tertiū

Ego um hic desinebat lamentatio
ieme sub tāo alpizo · et dicit hi
ra · da · q ieimas sepsit studium
posteri · ioachim filius iosie coluis
set librū sicut in q erāt scripti illa tra tripla
· s · pmū stom et qrtum sicut dñi fuerūt et veteres
et ppt hi in fide illius cupli dicat q ieimas tulit
aliud volumē et dedit illud baruch qui scripsit
in eo omia sermones libri prolixi et mstiq addi
tis sē sermones libri pceps plures q ante fuerūt
et ad hi notandū sub qualiz tra possint tra re
hesculos in hi at · tz istud dm videt repugne
ill q ē dict · s · q ieimas hec lamentat de stru-

cturis ia factis q iudee puincia sua coplent
q obrutio illius libri et regnū fuit ante dñi
destructionē scm · s · qrto anno ioachim filij io
sie ut ibidem dicit · q regnauit xi · annis et p ei
sechonias filius eius tbz mesibz et p ei te
dechias xi annis ut q in eius anno xi · fuit ie
rusalē destructa Ad ipse dicendū q ieimas vi
destructōnē ciuitatis dupl · uno · videl mtel
lexiali et pnīat et se eam deplorauit scribendo
amicis eccliet · alio · corpli videl qm fuit co
pleta et sic eam deplorauit illud qđ prius
sēpserat · p modū lugubris carmis ore ypsius
ieme pīe caplm in tres ptes · pē duxit q p
ieimas sua miseria et pli lamentat · tno
mam dei in stiae sue amicam afflict · ibi
mē dñe · Tuo ad lamentandū mseriā venit · i ·
opuste · Circa pmū dicit m pona sua et pli
ceps ut iudex pumptate mea in spoliatōe ciui
tatis et captiuitate iuuenū indignationis et
· i · uindicte et correctionis dei me munauit · p ēri
tum caldeos in captiuitatē ducendo et reducere
in tenebras me reclusit · i · locas tenebrosis
pē cui ipse metlugi de sedecia q erat captus
pli et excecatus ductus fuit babilonē tm
in me iuste loquit · ad modū ypis mlti afflic
ti cui videt · q nulla afflictō alia sit sue com
pūcta et se dicat se plū afflictū · vetustā fecit
pellem meā et carnē et labore q accelerat se
nectute · contriuit ossa mea · i · robur corpis mei
edificauit in gyro meo q caldei posuerūt te
rrā in circuitu · vel in · n · aliquis posset egre
di ad fugiendū n · mgredi ad auxiliandū sed
subdit · et circūdedit me felle · i · cordis amari
tudē et labore in defensione murorū et ceteram
in opibus laboriosis et servilibz p captiuitatem
ciuitatis · In tenebrosis collocauit me · hi dicit
qm̄ ad illos qui fuerūt mancipati in babi
lone sicut sedechias et plures alii · circūedi
cauit ꝛē ipse pē exponi de obsidiōe ciuitatis
in gyro ut pdem est et ecā de ill' qui in babilo
fuerūt reclusi in carcere vbi nō potuerūt
egredi aggrauauit compedem meū q. aliq fu
erāt positi in compedibz tam ponderosis q vix
poterāt se mouere sed et cū clamauit · q · d · si
cut · i · exclusit a me iniamī auxiliū ita erā
dim̄ videbat · n · ieimas captiuitatem p longū
temp dimanauit sed subdit · concluserunt vias
meas lapidibz quadris · q · d · multos p me
posuit cuadē q̄ nulla clausura foraor · i · duā
simā · vsus insidians factus · i · mich · nē p se
sed p caldeos qui ordinauit domine expedit

Tranordm

ꝑ uias occultas et manifestas · tetendit arcū
suū m̄ eā tu · n · caldeor · emū mulcr sagittauit q̄
ex omī ꝓpe metebāt sagittas ad mīfaciendū de
fensōes mnoz · sō subdit² m rembz meis filias
mste plurare sue · i · sagittas q̄ dicūt² filie plu
rare sēm̄ modū loquēdi ybēicū et q̄ sicut filie
a mr̄e educūt² sic sagitte m plurel ꝑ eccō
dia ꝛponūt². ferūs sūt m dr̄o sīt omī ꝓlō omēs n̄
nacōes iudeos dendebāt sicut denctos et cap
tuatos tanqī cor tota die de tulbz · n · victo
ria ꝑlēt fier cātilene ad laudes t̄ simplicitū et
ueraꝯ deuctor. sō subdit² repleuit me ama
ritudinbz ī pena · n · grauis nomīe ꝑcus
amar dr̄signat² eccā sm̄ eccm modū loqēdi cō
fregit ad nīm dentes meos · q · d · tanqī affligē
nem sustinui ac si eius dentes mei fuissēt sigil
lati cōsignati. ꝛa · ta · tiat q̄ ihs t̄ lūt · cōfregit t̄
lumena dentes meos · qz uidet de ānā sua eccā fa
ctūt pnces subamicos m quibz omī spēbāt
pulcēs et ylarene sm̄ qđ dicit² Ezechiel · xxiii ·
tomedēt filij isr̄l · pnē suū polluūt mr̄ ge
tes ad quas eiciam eos et sic et ylarena con
mixta offendebāt² dentes manducātū. adiuuit
me emere · q mixto m pane et repulsa ē ab anima mea
ab omī ꝓsperōne obliuus sū bonoz · i · ura eloqu
tus sū a bonis ac si aliqua nō ihūsset et dim-
pary ꝛc loquit² m ꝑsona mīmoz qui q̄ cāde
bant m detractionem et pondē malox et ideo su
p̄ hoc ecclīa deꝑat² dnm̄ m ꝑsona pōli tā afflic
ti dicens recordare tu dne ꝓpositus quā sus
timeo m amicōne oīm̄ bonoz et tribulationes
mee et acta² ibi tribulatio passue · i · afflictiones
mee quā talem intulerūt michi vltra modū
medela medz ego · s · pctoz meoz quibz ista mala
in me ihc² ihēt² medela memoz eius · tu dne ad pu
niendū et talescet m me aīā mea de pcūs ꝓ
petris cōfusa et q̄ talis effusio adducat gloria
am ideo subdit² hoc recolens in corde meo ihū
lie² m deo sperabo de misericordē diuīe mee fidēt
· ¶ misericordie. hic ꝓpheta efficet² diuinā
maiē q̄ sp̄ q̄mittat² misericordiā suā q̄ē qđ pe
na a deo inflicta ē puacēt tolerandi et ꝓ
ponit² ymnus confessio petēdo tollit² errores occa
sio ubi nō · n · dicit ysa · me dñe simplicitate apparet
in pñicōne mea q̄ nō sum⁹ effugere licet hoc
meruisset pcā mea · q̄ nō deficerunt misera
tiones eius dimittendo nobis reliquias ꝓli ymus
nō meruissem⁹ nouū dilectio · i · a pncia mea
q̄ dicit² delectabile ure ihūane sicut senectus
dicit² vestra fuit · n · semabo a pncia illustra

cogitatōe diuā ut ihēt² in pina⁹ ihu⁹ libri. ayllu
est fides tua · i · fidelitas et dirigit sermonē ad
deū qui ē fidelissim⁹ remunerator bonoz sō sb
dit · pe mea dne · q · d · sufficiat m̄ ꝓ omībz ꝑca
cessibz talis cā · i · remuneratōem eius · bonus t dō
spūalbz repletatō ē cuiusdem fidē ad maiorem
confirmatōnē. bonū ē sperare aī silentio · i · pa
tienē et absq̄ murmure tribulatōnis q̄ē et q̄
ipse faciat ei aīaꝝ pacē sō subdit². bonū ē uiro
aī portauit iugū ꝛc sedebit solitarius et tace
bit um̄ m pacā ei aīatus q̄ leuauit se sup se
aspirādo ad bona celestia et contēpnendo terrena
ponet m pulue os suū ihūilē loquendo si forte
sit spes q̄ est cessatio furē bñdnōs et d⁹
forte nō ꝓpt² mutabilitatē a ꝑte dei sō a ꝑte
libi arbiū q̄ ihs q̄libiq̄ ei aīatus m ueste
pacē ꝓ defabilitatē liberi arbiū pē ab ea cadē
et sic frustr̄ remuneratōne et q̄m ihs ꝓfectus m
veste pacē nō solū sustinet aduersa patienē fi
cā gaudentē sm illud let · ius · ibunt apli gau
dentes a conspectu consilij q̄m dignī ihēi sē ꝓ
nomīe ei⁹ q̄umeliā pati. ihs sequit² dubie pa
cienti se mirabilē futurū se offendo stupabit²
opibus m ipis gaudendo et q̄ istud fit ignotū
futme nīcedis sō subdit² q̄ nō repellet dñs in
sempiternū · s · iustos tribulam ꝓmittendo q̄ si ab
icit m pñti uita et misericbit² in futuro sēm
multitudinē miāz suaz q̄ nō sē adigne pas
siones ihūne ad futurā gloriā q̄ reuela
bit² in nobis re · vnū. ¶ non · n · hic remouet² ex
ternis occasio et dimittit² in duab⁹ sm̄ duplicē
entē · s · ibi quis est. ¶ Contra ꝓmū faciendū q̄
aliqui accepenit occasione errandi eo q̄ uidebāt
iustos in pñti uita ut ecclē tribulari ardentes
q̄ istud ecē deo ꝓ sē et dnē placitū qđ nō est ue
rū sicut amantibus medicē nō est accepta medi
cina ꝓ se sed solū ydone similitudo consequēde ei⁹
t de pcūs pñtis vite q̄ sē quietā medicē resi
pat deꝰ qui est medicus aīaꝝ et hoc ē qđ dicit
nō · n · tribulauit pcūs et afflictōnibz pñtis
uite ex corde suo · i · ꝓ se et ex claue diuīa sed ut ꝓ
ceptū pacē sequat² ꝓmū ygloriē ut contēnat
sub pedibz suis resumat². nō · n · ex corde suo · i ·
ex claue diuīa hoc nō facit et similiter qđ subdit²
ut delinquat medicū vni ꝓmittendo ei⁊ iuste
tribulari sō subdit² dñs ignouit · i · nō appli
uit malicie ꝓcienti. ¶ Quis est hic
remouet² stolide entie ex ysa · n · q · iusti in pñti
uita ut sequēt tribulatōnē et impij ꝓsperitatē
arridentē aliqui q̄ deus nō habet noticiā de

hyis q̄ fuit m tia ex q̄ ꝑsona dicat̄ Job. xvij. et
ardmes eli pambulat n̄ mū assidnat sd hoc
ē erroneū nō plū sm sūs sd cā sm plos plz
p̄ de ala arguēs cont̄ empedocliem dicat ipm
ad istud īqrēdū q̄ deus ād ignoret s. dsor
dia q̄ nos cognoscimus ꝓ q̄ dicat Jēmas q̄
ē iste qui dicit ut fieret: e. aliq̄d m tia ꝓ nō
iubente. i. dō nō ꝑsidente et ordnāte et silr
q̄ sequit̄ ex ore altissimi. i. ex eius dispone
nō exprediet̄ n̄a bona nec mala q̄. e. fuit m tia
et ido conuer. mducat ad tolemaīda adisaioz
q̄ a dō ordnāt̄ ad mitū et p̄mū elect̄ dicē
q̄ īmmuauit hō viuens afflictus m pna sm
dispōnem dī vr̄ p̄ patiēs sius q̄ pnā expiandā
salutē viaz mār̄ rē. q. d. si aliq̄s salutē
consilia mea tuerim̄ plura pa ī et veritatē
ad dnm̄ p̄ pnam lenem̄ verba mea m ordine
deuota q̄ est astens̄ m deū sm dimisit. cū ma
nibz ut sim̄l eleuem̄ mente et corde nos ñqz
egim̄ licet n. Jēmas cēt hūilis et innocēs
et stue tri ammat se iudeis pbrib̄z q̄ erat de
pulo illo Jerō mexorabil' es nō ex defectu tue pi
etatis sd ex actu mē inquitatis. ¶ Opuisti
hic Jēmas veritat̄ ad lamētandū sm et pli
miseram dicēs. opuisti. e. nos multitudme
adisaioz m furore. i. m vindicta eue insanie et
pussisti nos sume cradisti gladio adisaioz
n̄e pepasti ꝓ destim̄ martoz mōz oppressisti mu
lem tribu. i. patroc̄ mōz caligine consideratis ne
ēnsat oīō. q. d. ex hoc mā ord̄ fit mercandibil'
coram te exdicacionem a iudea et ubertone m
tia aliena posuisti me sm ordinē tue iustie
apuerūt sup nos os suū maledictō et dolū
cauido formid̄ et laqus facta ē nobis vastatio
et ruinacio Jēme et aliox ꝓphar cui nō au
dim̄ decat nos m formidinē laqm et ruinā
tionem sm ipe. hēt̄ sic vastatio et contritio sed
vidit̄ q̄ viae sīptoz posita sic vna dictō p alia
s. vastatio p iustitiā et silitudō intra et ſ
ē sensus formid̄ et laqus. i. ex formidē fugi
entes vnū p̄cipiū cecidim̄ in aliud sedecim
as. n. formidās seruitutē rebellauit regi bab
lonis ad q̄ scauta ē eius capitō et crocitatio
iustitio terre et rectū contrito diuisiones aq̄z
reduxit oculus meus p ipe desiḡt̄ magnitu
do fletus oculus meus afflictus hic ordinat̄ iste
ūsus p̄ p̄dentem sm ipe. q̄ms ī aliq̄bz li
bris mīe sit exposit̄. Dicat ꝓ oculus meus afflictus
ē a magnitudē fleti nō tacuit. i. flere nō ces
sauit eo q̄ nō cet requies. s. nobis sed labor
et miseria dom̄ respicit̄ rē. q. d. requē nō ex
spato via humana sed tm̄ diuīa. oculus meus

depcatus ē aiam meā. i. ex animo fletu abstu
lit cōsplationem meā ictus filiab; urbis mee. i.
q̄ destructōne ciuitat̄ cuitatū iudee q̄ dicebāt̄
filie urbis ierosolimitane q̄ erat metrpol' sm
ipe sic hēt̄. oculus meus sōdidauit aiam
meā. i. ex fletu continuo sordidauit faciē mea
m qua relucet vie anime magis q̄ m artis
pribz eo q̄ oīes sensꝰ st̄ m facie certū signū p̄
uenatōne capiunt̄ me q̄ certus calleā m seq̄
do pedeplanam complexdit eā et multos alios
. uij. ꝓ. ultiō lapsa ē m laqū utri mei et pe
dū. dicat q̄ Jēmas hic ꝓphauit de Daniele q̄
fuit de tñsmissus m babilonē et fuit quieto
m laqū leonū et lapis positus sup os laci ut
hēt̄ Dan. vi. et xiiij. Inundauerūt aq̄. i. mlti tu
do adisaioz eo mō loquēdi q̄ dicat ysa. viij.
adducat dns sup eos aq̄s fluēs fortes et mltas
regem Assiroz rē dixi pu. i. nō hns remediū
via hūana et q̄ nō remanet nisi dmā Jeco
subdit̄. Invocaui nomē tuū dne de laco nouis
sim. i. de extrema mnsia vel istud pt exponi
ad litām de Jēma qui fuit positus m laco tq̄
nō erat aqua sd lutū ut hēt̄ ē. xxxviij. et i.
oratio dnm̄ et exaudies fuit de laco eductus
Jo subdit̄. ꝓximasti m die q̄ invocāui te dixisti
ne timeas me assecurādo iudicasti causā aie
mee liberando me a ꝓpta m morte ꝓ. ꝓ. vo
cepisti hoc dicit̄ ē in ꝑsona ꝓphe dicens q̄ ist̄
refert̄ ad ꝓstima tempa in quibz deus iusto suo
iudicio liberabit ꝓphā ist̄ ab adisaijs ut in ex
itu de egypto et multis alijs locis ut ꝓz ī li.
Judicū et regū et ē sensꝰ iudicasti dne. i. ꝓsecuis
ti me dne ab antiq̄ liberare ab afflictoribz me
dixisti et ido fecisti causas salutis ꝓphe q̄ subdit̄ vidisti
dne inquitatē. s. caldeoz adisātis me q̄ audeāt
et in q̄ voluntate abusi sūt victoria hūta de iudea
iudica iudicū meū liberando me sicut q̄ fecisti
facē. audisti opprobria eoz dne nō solū ꝓphe q̄
ꝓphā tuū sed etiā tormenta terpm̄ q̄ deū ipsi ir
pitabāt potentē ad saluandū labia insurgen
tiū rē Replicatio est eiusdem sūe ad maiorem
exaggeratōnē sessionē eoz et resurrectionem
videt. rē. i. tu dne qui vides oīa tu vides q̄
cal dei sedendo et stando derisorie cantāt et loquūt
de me. videres eis vicē dne q̄ tibi placebit sm
ordinem dīne tue misericordie. tabis eis stultū cordis
i. obdurationē in pectis pīs hēt̄ in ipe. Obtene
bres laborē tuū. i. laborem tuoz suoz qui de
labor tuus eo m̄ loquēdi q̄ d̄ hēt̄ ꝓ. Saule saule
q̄ me ꝑsequis ꝓsecutionē. n. suoz fidelium sua di
cit ꝓ labore. n. et dolorem quē ferūt calcei ru
deis ustis q̄z plures erāt m̄ capitibus meis

rūt ut deus subtraheret ab eis suū auxiliū et
gratiā et sic in malis obdurarēt et ruerēt ad eis et
ppis mitigarēt ꝓ scelerib⁹ ꝓsēgnis in fiducie tue
.i. in vndicta tue iustitie et contēs eos ꝑ te
nō et dnatū ut hēt Danielis v. Cap⁹ qrtū.

QVomō hic describit lamētacō sb
qūto aplyat⁹ et dicat hic nō. ta. q
semaias scripsit istud qrtū capitū
lamētando morte regis Josie sm
qꝰ dr. sed ꝓlixi xxxv. luxerūt eū semaias
maxime cuncti omnes cantores atq; cantatrices vsq; i
ptm diem lamētacōes sup Josiā replicāt et
ꝑ eā in tribus capitib⁹ precedentib⁹ nō fiat mentō
de lamētacōe Josie ex dictis ut videt q. semaias ij
cū lamētat vel q. lamētacōes de Josia apud
nos nō hnāt ꝓsequēdo ꝑ sensū istū qui videt
satis rōnabiliꝰ ꝓnis capⁱᵐ in duas ptes diuidat.
q. ꝓmo ponat hmōi lamētacō. Et tō tenet adi
scanos lectio .i. gaude et letare. Circa ꝓmū sciē
q. sicut dicit hie. ꝓ. semaias lamētando Josiam
ministrat ppli miseriam q. Josias erat caput ppli
et idō de vno trāsit ad aliud ꝑ cōmemoracionem ca
pitis ad membra et econ. Et sicut ij diuidat in tres
ptes q. ꝑ semaias lamētat regum mutacōem
3ᵒ ppli destructōem ibi sed lamie. Tercio Josie
occasione ibi sup. Circa ꝓmū sciendū q. sicut Jo
sias fuit ꝓbissim⁹ ut ꝑz. iiij. Reg. et ij. Paralip. 3ᵒ
filij eius et successores eius pessimi. s. Joachaz
Joachym et Sedechias ut ꝑz. iiij. Reg. xxiij. et
xxiiij. et idō ꝙ morte Josie fuit mutatio regni ꝑ
tres a bono in malū et ipse ē qd dicat semaias ad
mirandū quō obstupuerūt ē animi ꝙ qd intelligere
statim optimo regni sb Josia ꝓ cuius laudem
et ꝓpositū mutatio ē valde optimo. qr tempore Jo
sie vigebat diuino cultus et sb filijs suis idolatria
in tyro hēt mutatio ē massa bona ꝙ quā intelli
Josias ex q. timeq; ex optatā massā ꝓcessisse fi
lij pessimi qd ē magne admirandū mirabile
idō sequit distinxit se lapides seruans .i. Josie filij
qui dicit lapides ypc obdurationē in malo
dicit eni lapides seruans eo q. ꝓcessisse de pes
simo et ē ij merha⁹ locuto sicut frequēt
fit in ydiotis et ista tres filij Josie sic fuerūt
distincti q. Joachaz vinctus ductus fuit in egyptū
et ibi fuit mortuus Joachim miserrime ꝓiectus
fuit ex portis iezrahel ut dictū ē ꝑ xxij. cap. Se
dechias vō excecatus fuit ductus in babyloniē
et ibi mortuus filij syon. ipse dicit de filijs Jo
sie qui fuerūt nutriti in monte syon vbi erat
tēplum regia inclita qntū ad ydeā vel q. sm
ꝓpriū ꝓpositū intelligit in moribus quibus ex sua
malicia fuerūt ꝓsti. annota anno ꝓmo q. ad
liam q. filij regū alienigenas vestibz vtebant
quō reputata sit mē vasta testea .i. vilis abiecta
ut ꝑz ꝙ ꝓpria sicut fragmenta vasoꝝ testeoꝝ qua
rūt in loco immundo. Sed et lamie hic com
semaias lamentat ppli miseriā et Jo sbūgit mi
serie cām ibi quē pcā. ꝓmam duas q. ꝓmo la
mētat miseriā fames 2ᵒ destructōem vrbis ibi
opleant Circa ꝓmū sciend⁹ q. bestie quālicūq; ē
deles malē diligūt fetus suos et aliqn ex pōt
se morti ad defendē eos in obsidiōe vō iezrahel ꝙ
caldeos tanta fuit fames q. vir et vxor alterū
debāt abri et celabāt adiuuē sicut fuerūt pcām
ꝙ moysem deuē xxviij. hō delicatꝰ tūdebat siē su
o et vxori q. cubat in sinu suo ne det eis de car
nib⁹ filioꝝ suoꝝ cē et eodē mō dimittebāt filios
et filias mox fame clamantes ab ri ad mortē ꝓpē
offendē et ideō plangit semaias crudelitatē ppli
sui maiorem q. bestiaꝝ dicēs ubera et lamie bestie
se hūtes fracem mliebris similē. manducauerunt
manūam pte nutrue fetus suos filia ppli mei
crudel. .i. crudeliores ipis qi sanctō in desto q. po
mo ouū et absondit in harena et sic dimittit
nec ē pturati de fetu ouoꝝ nec de educatōne
pullorū et sic erūt mēres in obsidiōe iezrahel respē
filiaꝝ idō subdit adhesit lingua lactentis .i. lac
tigentis sicut dñi ē ē so ca. ad palatū ca in
sta .i. ex nimia sta q. desiccat lingua ꝓnulī pe
cierūt panē a pūbz et mūbz et nō erat q. frā
geret eis ex cā ꝑdicta qui vestiebant voluptuose
an obsidionem nutriebāt in vijs fame dñi q. vsit pu
rem qui nutriebāt in coccis .i. in vestibz suauibz
et pulchris sn tyro hēt in scarleto amplexati sē
stercoria sn tyro hēt fimos sicut pupes in tyrene
vestimēta nō hnātes mnoluerūt se fimo. et maior
fuit ē iniq̄tas filie .i. ḡmus pūita q. inquitas
sodomoꝝ et subuersa ē ad hoc dupliciter nō ꝓma cā di
q. subuersa ē in momēto .i. nō hnāt longū cru
ciatū sicut vidi in iezrahel obsessi 2ᵃ cā dicit
et nō cepit in ea manus aduersaꝝ sodoma
.n. fuit subuersa ꝑ angelū et sic bona ciuitas
nō inuenerūt ē aduersarij 2ª bona iezrahel inuenerūt
caldei et ibi fuit vna pena vtriusq. s. q. aduersarij
sui grauarēt de bonis eoꝝ. Candidiores nazare
i. sacerdotes et leuite deo cultui deputati qui
erāt mundi limas vestimētis et aliis nitore em
phatica ē locutio ad exprimendū mundiciem albe
dis et ad idem sicut qd subdit nadiores lacte in
candidiores ebore antiq̄ hebrei dicūt rubicundo
res auro saphiro pulchriores sn ibi denotat ꝙ pul

arnudo ornamẽtoꝝ mavisẽ sꝯdotũ demissũ ẽ sup
aubones fracs eoꝝ. p̃ fame et mſena et filꝫ ij ẽ
emplastrat locuſ ad expſſionẽ ingredmis et nõ
ſt̃ cognia m plateis .i. distmat ab alijs cõbꝫ ad
ieſte cutis eoꝝ. ꝛc̃ ꝙ̃ deforis meritẽ. melius
fuit occisis gladio .i. mmꝝ male ꝙ̃ ibuorẽ omia
atum vñ judith vij. dr̃. vt. fimus m̃ brevis m de
gladij qui longior efficit̃ in audacitate sue ma
nus mlierꝫ mſeratuſ .i. q̃ ipse seruus plac̃ ẽ
mſericordes coperuit filios suos ꝛc̃ p̃ nimia anx
ietate fanus. ℣. Compleuit hic cũ semis
lauãtat̃ mſerã pull ex destruatõ cuitatis eũ
drat̃ compleuit dñs furorem suũ .i. vindicte sue
effusũ et succendit ignem in sion vbi erat tẽplũ
et regis domaliũ et duxerunt fundamẽta eꝝ
.i. ipsius sion qr̃ nõ solũ edificia q̃ erãt in mõte
sion fuerũt obsusa sed etã omia alia q̃ erãt m
pede montis et cacumine ut ipse ẽ. liij. nõ accederẽt
reges circ. ꝛc̃ qr̃ salomõ potentissim⁹ iechũ vna
ut tam forte et munitꝫ qꝫ me expugnabil⁹
videlicꝫ. ℣ ꝓ̃ pan hic admirez tanquã p̃ãt
mſeric causa et ẽ dup⁹ hꝫ ponit̃ ibi sed ad ſ
vna causa fuit occisio innocẽtiũ in iechũ et mar
tẽ manasse ut ipse .iij. ꝛc̃. vnus et ipse fuerunt
ad instituendũ et exhortandũ plos ꝙ̃plures et sꝯdotũ
vñ et morte ipsius semẽ q̃ fuerunt ut ipse ẽ. vnus
sed dr̃at̃ hic ꝙ̃ pan ꝙ̃plures dr̃. et puer hũ. et
nuciauerũt dr̃. huic ista et ostenderunt et involuta et
multiplicat̃ exposuit̃ vñ accipiam illũ modũ q̃
in vltr̃ matus hic asinaꝛ. s. ut annunciat̃ huc
immediate p̃cedenia q̃ loquit̃ de psilone mq̃
innocentiũ q̃z aliqu occidebãt̃ et aliq̃ exeant
hunc̃ et q̃ntum ad istos dr̃at̃ euasuerũt cor
.i. usq̃ nequã execrata pollicta sẽ sanguine. s.
aliorꝫ iustorꝫ ostensorꝫ qr̃ nõ videntes penetrant
pedes suos usq̃ in sanguine sicut in alijs locis
trãsire nõ possent. s. vñ mortẽ aliqu libri hñt
hic additum mirũ sed nõ est in ipse nec in libris
correctis. tenuerũt lacinias suas .i. reparue
runt applicando ipsas vestimẽtorꝫ videntiũ ut
sic exirent de locis sanguine repletis et ipũ vi
dentes et maxime ꝙ̃ ipse fili et sacerdotes nõ ꝑmit
tebãt dicentes recedite pollui qꝫ quis fm vita
tem celle mſi tñ a malis reputabãt̃ inquã
nolite tangere. s. nos ne vñ malicia inquinẽt et
p hũc modũ dr̃. ꝓ̃ hic qui dicit recede a me nõ
appropiques in qui immundus es iungatur quoque sẽ.
hõ. n. sufficiebat filios ꝙ̃ pia et sacerdotes iustos
affligi facies sed erãt affligebãt̃ ibis tumultus
et qꝫ ille facinꝰ erat execrabile erãt apud gentiles
ad qꝫ notia ad̃ deuenit ipse execrabile fuit ꝓ̃ sac̃

derenũt me gentes dem̃ cmen detestantes nõ
adiacet ultra .s. deus ut hñet in eis qr̃ maliciã
ꝓpꝫ sed subeat̃ facies dominꝰ In hic ipse na
dñi ẽ tñ eadem sñia dimisit eos .i. in diuisis tri
bꝰ ipse nõ addet ut respiciat eos reducẽdo eos ad
terrã suã facies sacerdotũ. s. honoꝫ de qr̃ nõ
erat semias et volũ meritatã nõ recepit sed
multa opprobria et ultupia ei intulerũt ut ꝓ
supdicta in plumbꝫ locas et idem fuerũt de a
lijs iustis ꝓ̃ cãã hec hã alic exꝓ̃ refendo
eam ad calcẽos qui ꝓ̃ malicã indoꝫ ab eis
segmtã ut pdem̃ est sic contempserũt toti po
pulũ q̃ nõ defẽdunt aliqu vñ ordis .i. erunt
. ℣ Tũ adhuc hic ponit̃ sua causa ꝓdicte in
sine indoꝫ q̃ fuit vna offidencia in auxilio
egyptiꝫ ut frequẽt dem̃ ẽ ꝭ et ipse ẽ qꝫ dr̃at̃
tũ adhuc sꝭ ssistemus .i. auxq̃ cuncta cet cap
ta. defecerũt oculi mei exspectando eũ magno de
siderio ad auxiliũ mrm̃ vrm̃ .i. ad cẽtenum e
gyptiꝫ tũ respiciem⁹ attente ad videndũ si
veniet ad leuandũ obsidionem caldꝫ ad
gentẽ q̃ saluare nos nõ potent qr̃ sicut
dem̃ ẽ ꝭ. vrevij. tũ exercitus egypti cet̃ i vna
venẽdi in auxiliũ vidꝫ ẽ detrenerũt lubri
cauerũt vestigia mã ꝛc̃ ꝓ̃m timoꝫ et ꝓ
tem fame qr̃ timẽdi et fame ostupi nõ mo
dũ firmet̃ sed lubricãdo applicauerũt fimo
m̃. i. moꝛs qr̃ multi fuerũt occisi et veluq
captiuati q̃ captiuus ẽ moꝛs simil velocioꝫ
fuerũt ꝑsecutoꝝ mã aquilonis. q. d. pmor
aut nullꝰ potenũt effugẽ ab eis sup montes
ꝑsecuti sẽ nos vbi arctam⁹ de cum ꝓ̃ materssi
bilitatẽ loci in deserto mſiciat sẽ nobis. q. d.
nõ plebut nobꝰ aliqꝫ locus fugiẽdi ℣ Ipsimet
hic contez semias lamẽtat̃ ioſie mortẽ cir
qꝫ stendit q̃ stdm̃ ysaiꝫ ista ẽ hñ ꝓ̃ manꝫ
mẽ spẽ tamm captus ẽ in fossis coꝝ qꝫ sic
erpit̃ ꝓ̃ manꝫ mẽ ꝛc̃ luctr in ysaiꝫ respi
mio fiat ꝙ os et ꝙ nares ẽ melior fm plm
tudẽ aũt respunco ẽ iuxte hymane saluatio
qr̃ ꝓ̃ defacente defiat iuxta dr̃at qꝫ semias
in ꝑsona ꝓ̃ie iude ꝓ̃ manꝫ mẽ .i. vere ioſi
as ex sua bonitate et ofidencia assumtꝰ vite
mẽ ꝓ̃ donũ .i. vnctꝰ in regẽ ex ordinatõe di
na captus ẽ in fossis coꝝ. v. egyptiꝝ dr̃at̃ .n.
hꝫ. q. cũ ioſias vet ad pugnandũ contꝝ regẽ e
gypti et noluer a pugna quiesẽ ut ipse .iij. ſ
. xxiij. er. v. yulij. xxxvj. egyptij fecerũt fossas
ꝙ̃ sunt exercitꝰ ubi iudei debuer eos aggredi q
nõ optr desup ex ad ejectꝰ ioſie illuc venies
ꝙ̃ fossas illas receptus sanctꝰ fuit debellatus
et ioſias letaliꝫ vulneratꝰ et ex vulnẽ postea

mortuus · eu dicm̃ · i · de q̃ vuente dicm̃ m umbra tua · i · sub ꝓtectõe tua · vuem̃ m generib̃ · i · ferum ab impugnõne gentiũ q̃ et nos hñant · Repositor eis vo latim dicit · sic q̃ semas li ꝙhibuit de morte dñi nr̃i ihu x̃i · et sm hoc ifa · i · lia · 9ps eius nr̃ xp̃s dñs n̄r̃ · Contra qd̃ sr̃d q̃ ubi ihem̃ hic dñs · in hoc ihẽ · nomẽ dñi tetragrammaton · qd̃ nõ pt̃ dici de alq̃ m noiatiõ casu nisi de deo vo veriꝑ q̃ illud nomẽ est interpretabile sicut et alia noia hebr̃a ita indifferẽ accm̃ in nõe casu et in gtõ et in aliq̃ sicut ihs nomĩa cornu et gelu in latino et ideo sm q̃ iste psalm̃ expoit̃ de fossa qui fuit ihs puerus nõ pt̃ dici de eo m nõe pt̃ q̃ fuit expo de x̃o qui e verus ihs et verus deus in uno supposito et sic e sensus xp̃s dñs · i · xp̃s verus ihs verus deus qui est sps oris nr̃i · i · nos unusquisq̃ in respectu sue gẽis captus e in patre meo · i · inde tradidisse ꝙt̃ patri mi delenda eu dicm̃ in umbra tua vuem̃ in generib̃ lapidũ · n · seni in ꝙsona ꝙli ut ꝓdem e verit aut semas aliqs de iudeis fidem xp̃i receꝑe et ꝙ eius sub umbra eius protectõe eis gentib̃ fidem xp̃i recipientib̃ sub nomine xp̃iano vidit et ruinos in infidelitate pmanentes et sue gẽis iudee victimas nr̃e x̃pianoe templu et sps umbra xp̃i vna · n · causa q̃re sic ꝓmittit de nr̃a nece est ut x̃pianis ꝙ primam iudeor magis ihãt mẽoriam x̃pi sicut diffusius dñs fuit sup illo ꝓ · lxiij · Deus audite michi sup mmm tos meos ne audias eos ne qñ obliuiscãt ꝙli mei · 2ẽ · ¶ Audite posteꝝ pena est semę lamentatõe huc in fine ponit̃ unde iudeis nos tuetur · Et dicit huc ha · ta · q̃ semas huc ꝙlẽ tat destructõem rom̃ impii eos q̃ destruunt ẽ pili et expugnaut pili in diebus temp̃e ihu et resurrectionem et sic ꝙ filiam eccm huc intelligit̃ roma seu ꝙlis romanus eĩ dicit̃ gaude et letare filia eccm rẽ · q · d · estud gaudiũ qđ ihũste de destructõe ciuitatis et templi in tristitiam tuã uertet̃ q̃ ad te veniet salus unde dicme · Et ista exp̃o nõ videt̃ rationabilis q̃ eccm · alio nomine dicitur e esau ꝙñ xxvo · et sic eccm dicit de semi filio noe ꝙ ipsa ait cunus filius fuit esau tota · n · enarratio · in qua e semas dicit̃ postulata finisse a filius israꝫ et q̃ nõ videt̃ rationabile dñi q̃ ꝙ eccm significet̃ romã mpm unde q̃ dicit dicetis mĩ q̃ ꝙ filiã eccm intelligit̃ ppũ romanum ab quo esau quite dicta e eccm denotatu et michee · i · qui ꝓxime ipsius temꝑe romanos qui deleuerũt diligẽ filios isti eo q̃ descenderũt a duobz fribz ysrahel scz iacob et esau et ipi magis ego ihierũt ipos odio m destructõe israhel fuerũt eĩ caldeis gaudentes de illa destructõe Ideo dicit gaude et letare filia e dom · q · d · ista letitia tm̃q̃ diuersitate m̃ticia quitet̃ que hinc hus ista hus nõ est illa de q̃ natus fuit ob ut hẽt̃ sed alia eiusdem nois cris m regno ydumee frequẽt · n · m septima repit̃ q̃ due ciuitates vel loci in diuisõe ponũt eodem nomine ẽuore nominãt̃ · ad te q̃ ꝓcedet malus · i · pena duude uictoris · me ynabitis · i · ad plenũ primeris atq̃ mutabis hoiẽ et alius homo completa ẽ mẽsura tua filia sion · i · complebit̃ in fine lxx · annor q̃ tuã reditus ad tẽpm tuam completa captiuitas tue pena q̃ ꝙ migrabit tue est mfructa · nõ addit ultra · s · dns ut tũ sinuet te de tẽpo tua et tendo subintelligit̃ tu condito · s · si adiecas et semas fideliter dño tuo q̃ iste ꝓmissiones dñe intelligit̃ sub condicõne sicut dñs e 6 · xviii · et ita fm̃ e q̃ filii isr̃l nõ fuerũt exacta de tẽpo illa dom̃ negligenterũt dnũ suũ ihm̃ xp̃m cor̃ ꝓpla to dicentes nõ hẽmus regem nisi cesarem Io · xix · eius mortem inquirentes ꝙt̃ qđ ꝙ ihũos fuerũt ꝓtm occisi et ꝓtm captiuati · Visitauit iniquitatem tuã filia edom cum inde punito dissipauit patrã tuã pena manifestum omnib̃ mfẽnto et loquit̃ de futo ꝙ modũ pria pñ ciuitatem ꝙphie.

¶ Ono semme Cap̃m quintum.

Exordium poẽa lamentatiõe semme huc ulcio ꝓmit̃ eius oro in qua se mas explicat multiplicit̃ ꝓlẽ sue misertam adquirendã dumtã misericordiam et dicit̃ in diebz ꝓcib̃ q̃ ꝓmo ex placat misertã ex pte captiuatoris ego ex pte destructõis regni et templi ibi orare coronã Circa ꝓmũ dicit Exorare dñe · i · ex tua pietate me miserie condescendẽ nõ · n · oblimo et ex corde meo inuit̃ ꝙne locũ in do sed ad modũ recedat ne alienus misceat se ipse qui ex amentiũ plurẽs tas mã ipsa e ad alienos · qđ erat capitatus magna pena maxie q̃ illa tpe fuerit ꝓlixe ex a do concessa · pupilli fr̃ sum̃ · i · vm · n · bellatores mortem fuerũt et ornatq̃ maiori pte et sic filii remanserũt pupilli et mtes vidue fr̃ tũ q̃ pupilli ꝙne est qui curet mtes explere ꝓle vmi tui fuerũt accipit̃ ꝙ alio aquã minũ pretiosa bibim̃ · s · q̃ ciues in tpe tribulone nõ permittebãt̃ vri calz aquis et nõdũ libe stant tribulom sed emebant alia sicut sepe ꝓuenit mihi immaiam̃ · i · de ampuitate capitii mẽo.

lassse nō dubitē requies · q babilonij cogebātur
ee ad laborem vlem modū Sōtēti explent ma
ſiā que fuit aīe auctore destructōe eī dat
egypto dedim⁹ manū et assirijs q atī cōfede
rauerūt ſe aī ipſos atī aī illos ut posſet tutam
cōē mſolet regis babiloīs et ſic posſet oleū ē
uimſuā de nūſtentibz tūr ad ipulendū victū · pce
mī prāuerūt prō multiplicat desolature ei⁹
ſē ſhp tūm vinētes et nos migrantes cōpo
uim⁹ ꝓp · n · migrates fuit ēpe manasſe regis
fuit destructa ciuitas eppalē captiuata ut ipe
ius · tē · eius · qui longe aī captiuitatē mor
tuus fuit et alu eiusdē q̄ bn · n · pīuīt
filu ꝓpter ꝓbz tpulit et mauīt q̄ ſē mmta
tōes pēnor ſtolez ſtaut fuit in gēto · ſtru
dnam ſē mī · i · illi q̄ ꝓpter fruebat nob · tempe
· n · dē et salomōis verunca et alu ꝓpter ei⁹
tem habitantes · erāt tributarij regi iude et
capta ciuitate multa de iudeis fuerūt ſē eis ſtru
q̄ nulla captiōne fuerūt aī babilonē et
ſic ingerūt ꝓtem aliquā de captiuis · In au
mabz mīe · i · in periculo vite mē · afferebam
panē nob · i · victū mīm cui⁹ causa subiect⁹ a
ſtitae gladij in dēſto vbi prebāt mſede ad
nos ſpoliandū et mſtacendū · pellic mā q̄
dilectus eiusdē · i · exſtatica et denigrata
a facie tempestū ſtimis · ex destrū · n · mcīmēte
cuius destructōe et migratōe · mulieres in ſyon
humiliauerūt · ſ caldei et azi ſtim mī eius abu
tendo eaā in loco sacro et mules fortes in a
lijs Sēd sequit⁹ vocēs ad principes manu ſuſ
pensi ſē · q̄ aliqui de principalibz ꝓpli ex q̄
consilio rebellauit pdecessor in detestatōem
facti fuerūt panibil ꝓ manus affixi suaces
ſemī nō cruciauerūt · nō parcentes eis vōce quer
te cruce · In hoc tēt⁹ mola onāt ſē suaces ſe
mī ad qd exponēs ꝙ · d · dicit q̄ ad ducēdū⁹
captiuū babilonē · illi qui ducebāt eos cogē
bāt eos ad portandū molas ad triendū bla
dā et ſilua quibz indigēt ciuitas n⁹ in hoc deſe
rebāt aliqui ꝓp ſenectutem adoleſcētibz ꝓpter
abusū ſē vnā ſodomitico et qui in lectis tor
mēt q̄ aliq̄ eor fuerūt ſuſpensi ut dicāt ali
qui · In hoc ſic tēt⁹ et qui in lectis debilitati
ſē q̄ exponēt ꝙ · d · de iuuenib⁹ qui pote
rāt aliqd pendere pōdus et illos imponebāt⁹
ligna portādi in ieme ſicut vinis ſiluosa ut
ꝓdēm eſt senes deficiebāt de portis · ſ iuuenes
et alias inde cessabāt vbi an destructōnem
ſolebāt senes auctōrie ad nutriendū iuuenes
de choro psallentū q̄ prius erāt cruciatus et
prius aquietāt ꝓpt q̄ subdit⁹ deficit equidē

cordis mī tē et pauore lūā · ¶ Ceadre hic cō
sequēt explicat mſiā de destructōe regnī
dat⁹ erādat corona · et subdit⁹ nī ve nob⁹
q̄ peccauim⁹ · q · d · hec malā et alia ꝓpter
mā mīam⁹ · Sēd contenebrauit ſē oculi mī
ce continuo fletu Sōtēti explicare miſeriā
et destructōē ꝙli cī dicē · ꝓpter mōtē · i · ꝓpter
templū in monte ſyon edificatū vulpes
ambulauerūt in eo · i · in ruinis templi q̄ ſ
lent hītare in locis deſertis · tu aūt dne in
eternū ꝓmanebis tē · q · d · licet templū
ſit destructū qđ dolent⁹ sedes tua eo q̄ cōt
ibi ꝓcatorū tī remanet firmū ſolū tuū
in celo vbi principalit⁹ residet culmē dīnī
et idē quātē ſe leuas ad deū multū implo
randū · d · ꝙre nequeuī obliuiſcis mī tē
· q · d · nō decet tuā clementiā Sēd subdit cō
uite nos dne ad te et quietē · q̄ debita quiēs
libet tributis ad deū ꝓſtituit inſtinctū
dīnī qui dicit⁹ grā ꝓuemēs · inoua dies
nros ſicut a principio q̄ in mirabilib⁹ tue
mēdiuiſti nos in captiuitatem ducendo
nimis eis contra nos vehemēt⁹ ꝙrendo vlt⁹ ad
qđ possum⁹ ſuſtinere licet hec pena nō equa
liter ordinē inſtare q̄ dicit reſpice nos ocu
lo pietatis et mīe q̄ tibi ꝓpium ē miſeri et
pcce qui vivis et regnas deus ꝓ infinita
ſeculoz ſecula Amen·

Hic autem libri Danieli et explām sēme
omitto q̄ nō ſt de canone·

Explicit postilla mgri fris nicolai de lyra
sup Jeremiam·

Incipit liber Baruch

Hec uba libri post librū Tobie sm ordinē tpis sequit liber Baruch ime. nā ipse fuit Ihesus Iosedech contigit m tpibz Ezechie regis iude regis iuda ut ostensum ē ē m principio libri Thobie. Baruch aūt fuit notarius Ieremie a tpe Ioachym filij Iosie ut hēt Iere. xxvi. et destructa Ierlm p caldeos ānis sēptima descendit m egyptū post miserā cōem Godolie Iere. xl. Et postea scripsit librū istū quē ad illā ptem audiuit actor quēadmō aūt ad eplām q ponit m hoc li. audiuit nō fuit actor sed tm scriptor Deprecatur aūt destructionem ciuitatis ut videbit m fine dnō gradente hic liber iste diuidit m duas ptes. s. m librū Baruth scribe et m eplam Iere. q incipit cap. vi. prima diuidit m tres ptes q primo ītā librū Baruch ponit descriptionis actus 2o legendi modus 1o Et legit Baruch 2o libri pressus 1o Et dicens Ornata prima ponit primo scriptoris gen aīs dicat Et hec ulra libri quē scripsit Baruch filius Nerie &c. et sm regulā Ysidori prē Baruch et annus et tempus qui ponit hic inuenit spūm ydolatrie fuisse et ipse Dicit em q qdā m principio alicuius Ydolatre ponit nomē patris eius et aui et sic ostendēdo p hoc dat intelligi q spūm ydolatrie hūerunt. Tacendū etiā q dolo copulatiā aīs dicit et hec uba libri &c copulat ad uba Ieremie q Baruch scripserat aīs et 2o ponit descriptionis locus aīs dicit m babilonia Ex hoc videt plus q Jeme. ex. dicit q aīs Jeconias et alij iudei q remanserūt m iudea descendit m egyptū et nō mansuri m babilonia aīs alijs captiuis Dicit aīs q mortuo Jeconia m egypto Baruch unā cū babilonicis ad captiuos gsolatoēm et mulīes q Jeconias ad ydolatrandū egyptijs acto destruendo p nabugodonosor regē babilonis Jer. xlj. 2o ponit descriptionis tpis aīs dicat In anno quinto. s. a destructione ierlm p caldeos sicut ēm habuit iudea tpe captiuitatis babylonice sicut mō oputuit tpe captiuitatis sue p Romanos sapiendo a destructione captiuitatis ierlm ītā p aīs ad vespasianū m septima die mensis nō dicit hic qō mensis fuit et ideo videt q fuit primus mensis in tpe q ceperūt caldei ierlm pascale a tpe illo vii mansebat iudeos mālio ut deus est. ¶ Et legit hic aīs ponit ītā librū istū modū legendi et primo in babylonia 2o in ierusalē 3o Et collegerūt Circa primū dicit Et legit baruch p librū suus ad duces &c comitis aīs hic videt q Jeconias iste &c aīs in carcere regis babylonis dicendi est q nō erat in carcere clausus filius omnino eo q cū nobilibus et non uidis vel sicut clausis nō erat tam libere qui baruch posset ad eū accedere Talis aūt accessus frequēter gradit de tēpe in tēpus Et ad aures sue misit pli. s. iudeam in babilonē ductus Et aures potentū filiorum regis q ducti fuerūt ibi aliqui de semine regio ut hēt Daniel 1o Et fuerūt in magna ptate sicut pz ex. li. eodē de duce et ptis eius erat patet vsq; i. Ad flumē Sodoi. i. iuxta flumē sic vocatū sicut dicit Iere ad flumē euphratē iuxta sē. i. iuxta flumē euphratem qui audiētes plorabāt de peccatis q quibz aspernati erāt Et ieiunabāt et orabant in conspectu domini et affligēbāt corpus et spūm offerendo ut sic cor affluctorū deus respiciat ut captiuitatē relaxaret. ¶ Et collegerūt &c hic cōm. describit laōs libri iudeus in ierlm nā iudei habitantes in babilone fecerāt librū Baruch describi et misericē in ierlm ut legerēt ibi aīs hoc misericē peruiam ut inde emerent nātia p sacrificijs et oblationibz ibidē fiendis et hoc ē qō dicit Et collegerūt pecuniam et pz unā vsq; i. Cū accepset. Facendo tm q hoc videt alicui falsū qō hic dicit qm omnes iudei qui erāt i iudea missis Godolie defenderūt in egyptū ut supdictū est et ideo nō videt q tūc in ierlm fuerint ppls iudaicus nec sacerdotes sacrificia offerentes q 1o obstare s. dicit q Zorobabel et alii qui redierūt de captiuitate babylonica erexerūt altare sup bases suas et obtulerūt sup illud holocaustū et dnō qui fuit p longū tpe p. tū qui qō videt q a destructe ciuitatis babylonice nō fuit in ierlm altare holocausti erectū nec sacerdotes offerentes sacrificia aut que et consilia lib iste apud ydios apocryphi reputat pt tm dicta q licet mestō Godolia qui rex babilonis pfecerat tūc iudeis totis pulūs multitudo qui remanserāt in iudea fugerit in egyptū timēs ne rex babilonis mitteret contra eū certum ad vindicandū mortē Godolie unde tm postea q nō mittit et audiēs Jeremiā suadentem q rex babilonis egyptū uadat p magna pte redit in ierlm aut loca scirate et mē redeuntes fuerūt aliqui sacerdotes qz principalis fuit Joachym hic notatus nō fuit tm filius summi sacerdotis qz Josedech summus sacerdos aīs Sedechia rege fuit ductus in babilonē et in summo sacerdotio successit ihūs filius in reditu captiuitatis babylonice unde 1o esdre 3o et Zacha 3o Joachym aūt iste filius ihū sm hystoriographos postea fuit summus sacerdos unde et iste dicit hic Joachym filius ad distinctionē alterius ad illud aīs qō dicit de erectiōe altaris qui reditu captiuitatis Dicendi q supremum logui de filiis in erectiōe primi reditus captiuitatis babylonice aīs sacerdotes pdicti nō redeuntes erexerūt altare primū ad sacrificandū dnō quia potenter bono mō

sicut prædixe et ypsi frequēt legūt altaria everssa
ad sacrificand dño. Cū accepet vasa. hoc ē ornā
tus cū suspensilia et mitrata sua p qui intellexi
stis q eū Jechonya rege iude in babilonē ducto
fuerūt vasa aurea templi dñi trāsportata p quib
rex Ezechias in regno iude fecerāt vasa ar
gentea q nō potuit facē. aurea sicut Roboā filj
Salomōis q fractis muris que abstulit pesidj
rex egypti secū sua erea. ij. cc. xxxv. Et illā
vasa argētea copiato Nebuchodonosor fuerūt in babi
lonē portata q saltē q pte redemerūt inde in ba
bilonē ducti et missērūt in ihrlm q aulteu dei ad
pcuria q sacrificia offrā ut dñi est et hoc ē qđ
dr Cū accepet scdz dñs Joachym sacdos vasa tē
pli domini q ablata fuerūt de templo Sedechya
rege capto Reuocauit in ihrlm tm inde. i. re
mittet in ihrlm q ē metrop in tra inde Decīa
die mensis Elbam qui cecidit prim anno et p
tm Jumo appellat. Comē ondit que fuerit illa
vasa. d. vasa argētea q fecit Salomon templo dñi
et pcipe dñs hui vsq. i. Et erant q inita Nabuchodonosor
et ei cū captiuo facta sunt dependebant pro tūc baby
lonie et p ome pace inde. ibi trāslato. qđ qđ
petebāt omnes q inita regis et filij ei sim mon
strāt esse qz in pace illi ei qui vsi. Et dēt p
tuet nobis ipse placuit omi q bono statu regni
qđ ē magis qđ ne postea p bono suo qđ erit magis
sūle et illuēt oclis mēbris in vitates oppidoz
ut vnaqq sēl ymbu nabuchodonosor ex quo dēt ordiā
ut nos in ei futuro redigē Et fugam eis ini
milit obtantes volūtate dñe et misericordia ei
am in ospū eoz ut nō cogāt nos idolatrare
sed permittāt nos dō pacifice deserere et ipi nobis o
rāre ad dñm deū nrm qui pcipuum. i. orate ut
dimittat nob pcā mā. Contexit sbdit de lacone
libri baruch ait dicat Et legere libru istū cō Le
catū in templo domini Licet enī templū fuisset obsi
sū tū remānsisset plateā Baruch in qua audiebāt au
dri ad audiā et audiendū ibū In die sabbati. i. i
die sabbatoz in quibz magis audiebat populus.
Et decem postq descripsit ei liberū Baruch le
gendi modū Hic cōtinuat subdit liberū presbr in qđ
primo ponit ieconie deportatio et vtilis reformatio
ut ad ibi Nunc scribite vos incipit secūdo ciphin sedm
significationē ppli primam tres hās sicut dr cap. xxix. ad
iudicandū se inimicos penitebat Et ido primo ponit o
rationis iudicandi. 2o iudicandi se desperatio ibi Et nūc
dño omipotēs Circa primū ponit. 2as iudicandi ad m di
cēs. si confitendo peccā culpā. 2o confitendo penā iuste
illatā in primo. 2 cap. Circa primū dicit. Et dicens
vba baruch venerando dñs deo mō iustificia est ei
iustitie regula nob aut confusio facie mē i pōz

mōz qfusio sicut dies hec ssa manifestat in ipsa
one pene omi iuda. i. omi iudi de regno iude Reg
nū aut ipsi captiuātū fuerūt p longū tpus ante
Et hierusalem in ihrlm maxime nā illā obsidēt
caldei et obtinuerūt ppli primi oratores et pncipes cap
tuātes regis mēs. Tres em reges fuerūt suc
cessive qfusibiliter tractate nā Joachym filius Josie
fuit infectus et extra ihrlm ductus sicut pdix
erat Jemias xxij. Sepultura asini sepelietur et Je
chonyas filius ei in babilonē ductus et mortu
us et Sedechyas eius successus execulatus et i ba
bilonem ductus et ibidē ignominiose mortuus sicut
dñi fuit Abac. ij. Et principibus mēs et sacdotib
mēs qui fuerūt primi occisi et primi captiui et
ejecti mēs. s. falsis assertorib ihrlm a caldeis
nō de captenda pce em hoc expom de veris pphetis
qui ppli sui qfusione sua reputabāt p animaz
ei dñm Luce aut baruch cēt iustos et bonos tū co
mūiter sz pcipuos eos q erat de sorte ppli Et no
credidimus ypsis ipius diffidentes in ei. i. de pter
tione ei et nō simus subiectibiles ihrlē et obe
dientes Et nō obaudimus voci ei respondeo ut ā
bulauerimus in mādatis ei Ab ipo em data fuit
lex in deserto exo. xx. Cum manifestabilis ad dñm
moysen et alios seruos ei eas pertinēs Et dissipa
ti pcessimus de ihrlem homies em malum in cordibus dissipa
ti qz vō timuit ad bonū sensualitas et affectus
pauidi ad oppositū sim qđ deducat phās mū ethy
Adhesērūt nobis multa mala culpe et pene et ma
ledictiones q ostruit dñs moysi. Deut. xxviij. et
xxxij. que eduxit pres mēs de tra egypti exo
rum. Date nobis timum. i. ad timendū nob tra bona
et fertilem sicut hodierna die sup apparet malos
trō dei sup nos qui fecerat sum inde Et nō ad
dimus deū Explicatio ei qđ supdem est sicut
in ordinibz plerūdem plures replicāt ad maiorē
affectū expressionē et idem fit etiā in sequentibus
Opus dñe alienum. i. sacrificare aīe ad faciendos
mala ante oculos domini quibz omia nuda sūt et
apta ad ybi. ms. vel dicat ante oculos dñm qz
tempore manasse regis iuda in templo dñi fuerūt
posita quibz idolatre sacrificabāt Cap
secundum.

Propter qđ hic cōmē ponit oratio
ihūlatoz confitendo penā illatā et
iustā ei dicat ipse qđ statuit dñs
. i. finit disposuit verbum suū et iusta
pūitione pcōz qđ locutus est p moysen et alios
ppletas ad nos et ad iudices nros et in q nullis
creatis se pt de ymodica Et adhuc sup nos
dñs iuste mala magna que nō sūt facta sub cele
et alia genera Cūcta em patim et grauiora cunctis
ymoz debet ob pena ppter iuste iuste ipse legem

a dō sibi dimīt et alia bīficia fuit m alios statu
q̄ ceti ꝑpli sicut dr m ꝑs C.xlvi. Non fecit tali
omī nacōi ⁊c quę q̄s eius parīs fuit ḡuis q̄z
q̄nto status altioz tāto culpe ḡuioz ido fuit
maior pena dignū Et mādūcauit carnē filiu
suu ⁊c luxit ys nō legat ⁊c fmā ui⁹ ꝑ 2 2⁹ pli
m obsidioē ihelim ꝑ caldeos tū ardendē ē ys fuis
se fmā ut dicat ys ysaie baruch q̄ nō audiā ſt̄ t illi
libros septē et maiē q̄ idem legit fmā ui⁹ ꝑ
vi· m obsidioē Damasce et m obsidioē ihelim ꝑ
Romanos sm q̄ refert Iosephus et alu ystoricꝰ
ꝑpli Et dedit illos ſb manibz regū omī ⁊c si
cut m libꝝ regū et Iudeoꝝ m plibz locis Impugnat
et m desolatōe nā multi scribūt q̄uda et gra
a iudeis mt̄ gētiles capiatis Dnō dō mō iusti
cia tua ⁊c Exponat ut ⁊c q̄ reperiēs ē eustē ad
maiorē affectus expssionem Et nō sum⁹ deprecati
faciem dñi Sequit̄ em legit m pmis libris q
iudei ꝑ pēis suis a dō ꝑcussi ꝑ penā nō reuelauit
ad dm ꝑ pmissū Et vigilauit dñs m malis ſ
pene iuste sup nos adducēdis que dedit aīi sue ad
manū i· clave et mānifeste ita q̄ nō possum⁹ nos
excusare ꝑ ignoriaz Et nūc dne q̄ostq̄ po
sita ē omnis iudicio hic cōm pomt iudici
tes deprauo Et diuidit m tres q̄ pmo m oriē
allegat dā magnificētia 2⁹ omnino ꝑpli pma
ibi Respice dne 3⁹ diuinū cultus ignoiā ibi ꝑ
fluxū templi Quia tēplū fiendū q̄ sicut dr iuſ
ethy ⁊c magnificq̄ mchiatq̄ ad dnm q̄ peiit q̄nta
bīficia ꝑ ꝑsticā ꝑ eū allegat et ido ys allegā
t bīficia a dō ꝑsticā ꝑpli ist̄ m cursu de egyp
to nī dnt Et nō dnē dō ist̄ Licet em cōt de
omī ꝑ creatōnem dicebat tū dō ist̄ ꝑ cultū spā
lem qui eduxit plebē suā de tra egypti de q̄
ꝑ ſ nō potuit egredi In manu valida i· m pti
te magna Et m signis q̄ritum ad mōtē mur
mula Et m prodigiis q̄ritum ad maiorē vñ dō ꝑ
digitū q̄ pcul a digito cuiꝰ mōi ē murmur mō
visū Et m virtute tua magna ⁊c sicut pz in di
luuione rubri maris et m multis aliis ꝑpli ist̄
celebratis Et fecisti nomē tibi ꝑ ipm eū diuul
gatū fuit nomē dñi ꝑ orbē sicut et dies iste· i·
sicut pius tpis manifestat ꝑ scripturas cognitas
de istis mēoriā facientes p tanum⁹ in nostris tpibꝰ
impie egim⁹ erga deū mgn gessim⁹ erga qui⁹
dictū ē in tua· i· pena nobis a te inflicta q̄ de
bem⁹ timē pauet nā multi de iudeis fame gladio
et fame mortui Quando dne preces mee valeāt
et orōnes factas mētaliē nā sm damasceni o
ratio ē assensus mentis in deū Et educ nos de cap
tiuitate babilonis q̄ te· i· et tua bontate et no
mine tuo Et de nobis miēne quidē ⁊c ut
sciant gentes q̄ tu es deus ih ꝑ hoc q̄ tuā em⁹

gentē principē in ea aliena Q Respice dne hoc
sequit allegat ꝑpli depcationē pmia et qua moue
de ad exaudiendū orōnem deprecant ea dr Respice
dne de domo sanctū tua· i· de celo q̄s dr ei⁹ dom⁹ q̄ li
cet ste ubiq; ꝑ potentiā cōitā et pniam tm ibi
spāles reluxit ei⁹ maiestas et gl̄ia Quia nō mor
tui qui ſt̄ in inferno· i· recondita in sepulcꝝ vel in
inferno quietū ad aias in q̄ tuc omīs iudei descen
debāt Dabuit ignoiē in iustificationē dnō q̄ ſt̄ ei
statū mēdi sed aīa que turbat̄ ē ꝑ contributionē
venī sup magnitudinē pcoz suoz et moeret tua
ꝑ venī iudicatoēm et infirma ꝑ que fragilita
tis consideratōem et oculi defiāntes· i· qui de fec
et nō alienos attendentes et aīa esurīēs· i· iustifica
ri desiderās q̄ v bti qui esuriūt et sitiūt iusti
tiam dat tibi gl̄iam pc̄· l· Transfictā dr ſb gra
bulatq̄ q̄ nō sim⁹ iustificati pri nr̄oz q̄ fuerūt
pdōres sicut et nos nos fudim⁹ imāin tuā postu
lantes sed q̄ misericordiā tuā· i· pniaz nr̄ā
nō cū ira et alie passiones ſt̄ in deo sed q̄ pertī
ad medū mutī ſ ꝑ habet Iniqui locuti es m mādꝝ
priz tuoz ꝑpli tuoz ꝑ manū in
hoc significat̄ ymagia eo q̄ mandat̄ ē organū de
gnoz ut dr 2⁹ de aīa Incidite ignimentū vrīm
ei⁹ fregite dicit ieremias· ſ· q̄ cuncta destruct
et pl̄s capiant̄ msi se cōuert̄ regi babilōis et si
milit alii pli cētū petit vsq; ibi Afferent̄ ossa re
gū nr̄oz ⁊c Iudei nūq̄ sepelierūt pcedēs aūt supra
bz maymē ponētes pcessi in eoz sepulcris et ido
caldei qui emīt capiā capta ciuitate ihelim fodie
bāt talia sepulchra prossi rapientes et ossa mor
tuoz eicientes Et mortui ſt̄ in doloribz pessimis
In obsidioē ei⁹ cuncti mlti fuerūt mortui alq̄
aeris corruptē alqui gladio alqui fame Et ī
emissione q̄ mlti de ill' qui mittebāt in babilōē
capti fuerūt in ea mortui· Q Et posuit hic
cōm allegat eius ignoiā eū dr Et posuit
in templo· ſ· in deprecatōe in q̄ vocatiē ē nomē tu
um aīi destructōem ei⁹ sicut ly dies simple manifes
tat ꝑ rei euidentiā et fecisti nob dne dō nr̄ sm
ōem bontatē tuā dr et sm magnitudinē bonā
tuā que fecisti nobis et tua bontate in datione le
gis et aliis bīficiis influxisti nob penā et tua
iustificia q̄ fuim⁹ migti et tu ſ ingredientes tua mā
data in die qua prepisti et scribe legē· i· deuteōmi
i Ambrosius hec magna et multa· i· ornatus et pl
citudo ꝑpli ist̄ quiet̄ in mūdo ꝑ gladiū et cap
tiuitatē Nunq̄ scio q̄ me nō audiet Deus et tua
cognoscat fidē sicut pmisit ꝑpli n· dum ēuer
tit ꝑ ea dicēs vetis testamēti Et quiet̄ ad eos sue
redigēdo ꝑpli delectū in tra inhabitatis sue vocā
tione et intellectū dante et dabo eis cor· ſ· conteri
Et audiet aures eius ibi et laudabit me i terra

aptūtas sue. ꝓuit dñs & sup̄ de tholna thobie vñ. et idem fuit ī mlīs alijs usus ut m dñmele et ꝑ eius eme et consilijb; Et audient si a deꝫ suo duo .i. ab obedīcia sua q; remūsit mā patris sui. q; simulet ꝙ patris sue mortu fuerūt et captiu et reuertebo illos m tūm. &c. Ipse fuit impletū aliq; lue qñ cyrus dedit iudeis licīā redeūdi in iudeā ꝛc plem ꝙ vbīn audierūt celi iuuīā qđ & ein vnus cū ꝙ cūm ꝙmissionis figmentū ꝓmū cū veritie a deo principiū ꝓmissū nō ꝑt intelligi tonū tie qđ ſt nimi q; veritis bonū Et idē qñ m sacra sp̄a tum ꝙ virtuos opib; ꝓmittūt bona corpulua et ī rena sb̄ illi intelligūt ꝓpiciū ꝙmitti bona spūa alia et ētna sicut deus plem gen. xv. et m psalmis alijs locis et hunc sensū accedit hīa siquidē cū dr Et statuā illi testamētū alterū .i. legē nouā q; ē sempiternū tñ q; legi none lex alia nō succedet q; ipe ēt sempiternū mīnerendo stabit ad gloriā sm̄ pīam. qđ lex vetus facē nō potuit sm qđ dr deus et apīs sacris diffuse m epla ad hebreos idē sb̄dit. Et mouebo ampl; gladiū meū &c. q; mānsio celestis & stabilis et ētna. ¶ Et mūt dñe omnes posteri po stea & omnes allegatio hic com̄ ꝓmīt oīomē o clusio oīū dr Nā in angustijs tribulationis et afflictiōe dñm clamat ad te ut possit aliq; tulū respirare Audi dñe quoniā deficiēdo cita patet vsq; ī audi mīt mortuos qui ibi .i. sodomā pharaonē et gulphaz qui vultes omnes ad te ꝙ bonos statu posteros et filios ipoꝝ qui peruenīt ad te .i. voce mām audi qui licet peccauim tibi tñ penitentes da manꝰ ad te et adiutricē sic nobis mala .i. pēa multiplex & nob̄ inflicta uoli meminisse ingratos patres nros ꝙpis nos pluendo nā aliqui filij ut & ꝙ pribz puniūt pena tpalis qz filij sic quidē res patres sed memento manus tue et potentie tue ꝓmā lubatione et ndis tuis cui ꝙpīt & misereri sp̄e et peccā patrē vsq; ī. et quidem in ḡratē primi mēbri .i. bonū ꝙ primū membrū qui sim̄ successores eoꝝ in impietē et in maledm̄ nā multa gentia et maledā inferebant eis in aliena tra et in pecim .i. pedores reputatis et ꝙ pedes pūit. ¶ Audi ifit postq; ꝓmissa & iudicis deprecio hic com̄ sb̄dit vtilis misericors et pius barutly ppin ifit ad bonū hor tat. 1o cū multiplicat asplat. 2o ait. 1o Necesse est pīa in duas nā pius ppin ad sapiē desiderū i uitatē 2o que sit illa sapia declarat in pio. et ca cap. pīa in tres qz pius ad q̄rend sapiam in ducat 2o ab ea infideles excludit .i. Deus inuent 2o quibz gaudet ondit .i. ¶ ifit Circa ꝓmū dicat Audi ifit mandata uite .i. mandata dei qz ob seruatio meritū ad uitā etnam ut &c. Di vie ad vitā mgdi scīa mandata Nambz perpe ut sci ab prudentia nō humana aut fine & felicitas politica sed diuina insistit cui fine & felicitas su

ma qđ & ifit q; m tūm mmorē es detenti in cap tiuitate Imemisse in tra aliena .i. exilio tā a lo go tpe qz regnū ipse fuit captiuatum anno vi & zedechie et Jechonias rex iuda cū nobilibz et potēti bz regni sui anno ꝓmo Sedechie et Sedechias cū reliq; anno vi regni sui comīgnati es cū mortuis .i. cū fidelibz qui mortui dicūt an̄ mu Dimittite mortuos sepelire mortuos suos filij cū ifit ees captiati ditez inqualitē odio eoꝝ ut dem & b̄ thobye & Deputati es cū desperatis in finū .i. cū ydolatris me eos amonendo ꝓmisse ff. qđ & ifit .i. que & causa istoꝝ malo sup te veniencia et videt Deliquiste fontē sapie .i. que deliquiste deū tuū nā si in via dei ambulasses & ōnsi ꝙ legē et ꝓcepta ipsius misisses in pace sup tra a deo tibi concessam ꝓ eā et dempsi vtiq; testa mēti q; ḡdem in via dei ambulauerūt in tra ꝙ missionis prasine ipsiuerūt Diste vbi sit prudē tia infusa vbi sit virtus siliter infusa nā sicut virtutes et actus acquisite generāt prudentiā di ne vel infusē vbi sit intellectus & aut intellectus que ipsius principia Articuli fidei sic principia ei um credibilium et ideo fides que & virtus intellectu alis & huiusmodi intellectus ut sciat similit .i. ꝙ quam fidem que & verū significat argumētū .i. euidēs nō apparens vbi sit longitudinitas vite .i. vita e tina Et vetus .i. firmitas vere vbi sit lumē celes ꝙ ipsum ꝓme virtutis vsionē et pax ꝙ omi modū appetitū quietationem ꝙ fidem .n. cognitē euidētialē ꝙ ista sic in dē obiectis et in brīs spīalibus sbiectis. ¶ Deus inuenit hic cōtra infideles ab hac sapia excludit .d. quos inuenit .i. q. d. mult de infidelibz quēcūq; potēs et magn̄ idē sb̄dit vbi sic principes genitū spe nāq; baruch captiuatis regibz ifit et tuda omēs tie principes erāt ydolatre et infideles ¶ Qui dom nāt sup bestias que sic in tra ꝙ venatoris cir cūdāt quem audiūt celi ludit ꝙ aucupū qui argē tū thesaurizat et animā in quo afficit tyrannis ꝙ ipse cū speraūt obtinē sup alia regnū dñū Et nō & sine grīe possessionis eoꝝ qz quito plures acquirūt tanto ad alia acquirenda ardentiā am helant ¶ Qui argentū fabricat in fingendo monetā i ydola et sculptili sic de opifice qđ cupiūt et nō & mūcio opm illoꝝ qui frequē & pereunt mortē animi possunt opus intuitū ꝓfi ci idē dr Extimabit sic &c. Juuenes mortuos et e tate viderūt lumē in homē sensibilibz sui ponentes finem Viam aut discipline ignorauerūt Delectabiles .n. sensibiles iudicē notitiā impe diūt Nec intellexerūt semitas ei .i. modos mō vendi eam neq; filij eoꝝ male nutriti et in sē sibilibz delectationibz orti pauci sūt pres eoꝝ nō & audita in tra chanaā in qua ait filios isti

ysraeuerūt vexlatre pessimū ut p̄ m libros mō-
-deut.ī nāq; visa ē ni themam·nō" ē tre de qui
fuit elephaz themanites qui nō potuit i pace
vitā finire sicut dem̄ fuit p̄ librū Job et idem videt
fuisse de alys ysraelitis ubus ali⁹ tre nā iste fuit
de maōbz et prudentioribz q̄re qd' excelsi erat
a sapiā diuā que felicitatē pōit in vita futā
filij q̄ agur·i· agurem qui nō dicit' sanctaī
vsurpates sibi nomē a quo luba cui tm destin
dit' ab agur analla Ithuiel Ucal exquisierē
prudētiā que de tribu ē sc̄i em̄ assumpsit in tres
libros. et fabulatōes ad drapiēdū in mentibz
hoīes et exquisitōes metlugēte q̄ tre ē de pma
bz tm viam auēt simē q̄ magis attēdit bona
fuerā nesciuerūt. ¶ Q ysrl'. hic com̄ audit' qbz
gradū sapiā diuā cū dr Q ysrl' gsidem q̄ magn
a ē dominus deus·i· celū empyreū qd' ē locus bo
rū. est em̄ celū supnū et p̄ quos magis excellū
quitonag' distat a centro mūdi magn' et nō
ly ē estimatōem·i· timatione sue finatione
a pte post nō ē mensurabile excelsa q̄ ē locus
supm' ut dem̄ ē et immensa nō simpliciat' q̄ nl'
la creatā sic ē mēsa sed p̄ appatōem ad nos
qui p̄ spacium ei' meti possum' nō. ibi fuerūt
gygantes ipse nō refert' ad hum̄ mediate p̄
celestē nā in celo empyreo nō fuerūt gygan
tes qui sc̄ hoīes ꝯposite moribz sed refert' ad
hoc qd' p̄dicat' nō ē audita in tra chanaan in
qua ysraelitis gygantes ut ly' ex' mū·xvj·i·
vidim' mosen̄ queda filioz enach de gre gy
gantes quibz apparuit q̄ locustis videbant' Bate
tes bellū·i· artem bellandi nō hos elegit do⁹
in pplm sibi peculiare sicut elegit israhelem
neq; viam discipline inuenerūt nā mapōm mo
nbz fuerūt ꝯtra q̄ fuerūt filij em̄ ysrl' eos me
fecerūt ut ly' ex' in libris Josue et Judicū Qui
ascendit in celū ꝛc̄·q·d·nullus hoīm sc̄i aīe xpi
aduentū et p̄ tpe illo laqueū Baruch Quis
transfretauit mare·q̄·d·nullus p̄ elem̄ transfreta
tionem potuit fuisse sapiam humanā·nō ē qui
posset sine viam eius nāh inuste sicut inuenta
ē sapiā philosophica Vel qui sine vmbra nouit
illā·s·deus Et docuit eā prudētia sua·i· ihc
eā p̄ sepm̄ et nō p̄ doctorē aliū Qui ꝯmen
tium in etno tpe nā memini dmubre appel⁹
siue et alie mūdi pres principales meliorabiles
aīe sue qualitatibz in mūdi mōtanis Et re
pleuit eā bestijs et quadrupedibz·i· aubz
hoīibz et aialibz licet eā aues habitant in aere
ōnes tm̄ alimentat accipiūt in tra· qui emit
te lumē et vadit nā scandit et ordinatōez
lumē filius et lume q̄ummō reuocat' quidō

ētes tubis celypsant Stelle dederūt lumē sedm
dei ordinatōem et letate sc̄e locuto ē michias sic
aī dicat' ꝑtem videt q̄ corpa celestia nō sc̄ā aīata
sm̄ dm̄ nasc'. Vocate sc̄e et dixerūt ecce et istud
dicī nō ē aliud q̄ ausū fuit sm̄ ordinatōnē dei
ysrl' Ecce ē dñs ꝛc̄ an obediūt corpi celestia
et terrestria et nō est trāsgressor alius adiuuat nā a
lu sc̄i dei filij ihc adiūxit omem̄ viā discipline du
centē ad vitam ysrl' et dedit illam iacob puero
suo et israhel electo suo Jacob aūt et israhel idem fuit q̄
primo vocatus ē iacob·i· supplantator et postea israhel
·i· videns deū l' dirigēs aī do dei vere·q· p̄ qd' do
signat' q̄ in via ꝑfectionis oportet hoīem̄ pius mortu
ri aī passionibz quās sustinendo p̄ exercitū virtutis
posted ꝑficiat in cōtemplatōe vitalis vñ dicit ihc
rus sup Ezechielē Quia cōtemplatoris arcē desi
derūt pius nāre ē ut i campo arcēnis sc̄i p̄ exēpla
in ꝓximis vt·plyn·ep· scando et ꝓfectio
·i· scalis passionibz fit nā scalis erat in quibz
sibi dabat q̄ supiam̄ dnam dabit dñs Jacob et israhel
q̄ passionibz supplantatus dicit homī cōtemplatio
vitalis post lyel in tribus visus ē et aī homilz gu
stato ē qd' pt dupliciter intelligi ut sit relatio p̄
tita q̄ post illuminatōnē iacob prīdarie et dicto
nē legis destinatibz et suo semē Exo·xv· Deus
apparuit illi ꝑ exo·xxvi· Assumentesq; moyses
et Aaron nadab et Abyu et septuaginta de se
nioribz israhel Et viderūt deum sc̄m aī ill' et quisatus ē
quadraginta annis plenus eis manna et alia
beneficia multa sm̄ qd' dr pe·xxvij· sm̄ translā
tionē lxx·interpretum Quadraginta anns q̄rū
sim̄ gradatim ihc et dies xl̄ Alioqn ut sit
ydria de fluctu q̄ p̄ tpis barruch ybi dr et lyo
aī hoīibz quisatus ē Jo.i· vbi aīa femī ē et hīt
tantū in nobis ꝛc̄ hoc ē ꝑfectio expō q̄ quisat' p̄
sanctū ihc fit' ¶ Capitū tertiū

Hic liber postq̄ baruch induxit ad sa
piē desiderū et audit' quibz dat' et a q⁹
hic com̄ audit q̄ ste ipā sapiā stabi lex
a dō data dicēs Hic liber mādator dī
sapiē ē sapiā pdicā q̄re qd' Deut.iiij· hec ē sapiā
tua et intellectus tua ꝓbis et lex q̄ ē mētium nō e
nī lex verus p̄ nouā ē abolita sed magis ꝑfecta
sm̄ qd' dicat' saluator nr̄.v· Nō veni legē soluere
sed adimplere sicut ibidē plen⁹ suis declarauit
Omnibz qui tenēt eā eā obseruando ad uitam
·s·gie in patrē et gloriā in futuro licet enī pres
bteris testamēti decretū nō stricte ymutent' ad
gloriā erāt tñ admittēdi sic tpe sc̄i amoto im
pedimēto nē p̄ xpm· Quia aūt deligit' eam

ñsiderendo q̃ decretos ſuã defendebãt n̄ gehen
na ¶ Comite iacob .i. ꝓlẽ deſcendẽs a iacob et aſſiſe
de cam q̃ uigẽ mẽoriam nubila p̃ uã noz et n
ſplendẽt eis oculos q̃ndo ido ſcilicẽt cõtẽ lume
tales enĩ nõ hñt aĩ ſe umbrã ignoãtie uel aĩ
p̃ aũtenoes ſe a lume hñẽ umbrã culpe et igno
ãtie aĩ ſe ne tendãs alĩ gloriã ſuã ꝛc legẽ di
mens dimittẽs de cui acceptõne potãt ꝓlẽ
iſti p̃ ceãs ꝓlis yſaie ſm qđ dr̃ ꝑ ſeruy. Non
ſcãt tribꝰ omẽ nationẽ et iudaea ſua nõ manifeſ
tauit eis ido ſcilicẽt bi ſunt iſti ſ dicãt baruth
eo q̃ erãt de ꝓlẽ illo q̃ q̃ deo placãt .i. mãdati
legis et ꝓphãe oracula manifeſta ſũt nobis
in lege et ꝓphetis. ¶ Necãoz po ta ꝓli exhorta
tionẽ ſue cõtr̃ pomẽ eius ꝟſolatio et ꝓmo n
ꝑſona baruth loq̃tur t̃ in ꝑſona ihezelin met
poli ibi et dicit t̃ in ꝑſona dei conſolãtis ibi
Necãoz eſto ihezelin ¶ Contra ꝓmũ dicit Necãoz
.ſ. conſtantinoz et hylarinoz eſto ꝓlẽ dei et ꝓlis
iſti claõr de ceãs ad ydolatriã deliãndz nõ
nubit iſti cõti deo licet oculos videãs ido ſcilicẽt
penitentia eſtis ꝑcnabz nõ in ꝑdictõne ſed ut aſ
flictio det vob intellectũ ad unũ emẽdationẽ
ido ſcilicẽt t̃z ꝓpt qđ in me .i. in pcõe vie mu di
dignis ad maledictã ꝓuocaſtis deũ tradita eſte
ciuitas et ꝓz hñt uſq̃z .i. et conſtituãs mitrem uirtũ
ihezelin q̃ mittit vos corpaliter homines tpalibus
ibidem habitãtibz et ſpualiter doctna ꝓphetie
ibidẽ habitãtibz dicit ido ſcilicẽt vidit .n. maledictam
.i. penã a dõ venientem vob iſte ei punditur ieremi
as et alii ꝓphe qui locuti ſũt de babilõnia cap
titate ut patuit ẽ in libris eoz. ¶ Et dicit
ſic cõtra pomẽ ꝓli conſolatio in ꝑſona ierl
et ut oppõita uie ſe ponãt magis ducentibz ꝓmo
recitat malia deſolatoris 2o malia ꝟſolatoris
i. ego aũt ¶ Contra ꝓmũ dr̃ et dicit ſ. p ꝓphetas
et alios ſuos deſolatorem ihezelin lamentãtes eo
mõ loq̃tur q̃ ꝓſtus dicit ſue et ideo qđ ꝓphe
eius ſtatt et dicit Audite q̃ſmodũ ſyon .i. auxilia
tes eãi ihezelin affluitate ydolatrie adhuc enĩ in
deus luctũ maximũ .i. maliam magnã lugẽ
di p̃ exercitum caldeoz. ꝓphe mei ceperunt me
truũ et alios eãi recũdentes tpibz Fraus et fal
mones q̃z tuũ erãt in magna honoz tpalium
et ſpualiũ q̃ſtitate dimiſit aũt illos eãi luctu
et fletu eãi ducent in babilonẽ tpibz Ieconie et
ſedechie Nemo gaudeat ſup me q̃z magnos in
digos q̃paſſioẽ multos de filiis meis in captiui
te ductos Iuſtificatas aũt ꝓphetas nescierunt ꝓpter li
cet aliqui ſtuerunt ſpeculatores .ſ. ſacerdotes et le
geſperiti uidentes male neq̃z ſtitus ꝓpitii ad dñ
ſilia Cui iuſticia miſſi ſẽ .i. pena p̃ deũ iuſti
am in flictis uñ et patiuntur pũitos q̃ modo
loq̃tur iuſticia nominat. Veniat q̃ſmodũ ſyon
et q̃ueniant ꝛc ſc hoc ei ciuitates in circuitu iude
exiſtẽtes frequẽt loquebãt ſicut ſolet fieri de
aliq̃ tali adducto eñ ſup illos genẽ de longiq
.ſ. de caldea et alios regnis exiſtẽtibz ſũ caldeis
genẽ impiam .i. homines opibz aurientẽ moibz et
alienis lingue q̃ qđ min̄ intelligebãt q̃ nõ in
telligebãt iba depãnauit ido ſcilicẽt qui nõ ſẽ
tiũt ſenẽ quibz tñ eẽt mirabile apparentes ſed
abſq̃ defectu etatis grandes et ſeueꝛ ꝓpter crudo
lucez affluentiã. Et adduxerũt dilectũ uidue .i.
filios eius in latã diuiſerũt. ¶ Ego autem
ſic enĩ pomẽ matia deſolatoꝛis aĩ dr̃ ego dñs
q̃ poſſim adiuuare vos q. d. nõ ẽ a vob petẽ
dũ ydolũ auxiliũ ſed dimũ ido ſequit Quia ea
adduxit ſup vos mala pene ad unũ cuiuſq̃ ipſe enĩ emptor vos de manibz inimicoꝛ vr̄oꝛ
ad noiã ſuã laudem ꝓpriam ¶ Ego edificaui eã
pliũ in ihezelin q̃ qđ dicit ꝓphe inde redeũdi hoc
eſt ꝓmo eſtote .i. Ambulate filii de ui
tute in ui tutẽ ego enĩ delectat ſũ ſola ſicut lamẽ
tabit ieremias ꝓphetia dicẽs Treno .i. Quo
ſedet ſola ciuitas plena ꝓphetis ꝛc. ¶ Circu me ſto
la pacis .i. peſtibz iocũditatis indui ait me fac
to obſcuratiois Inaqꝫ et in afflictõne ꝓpe o
mnes hoiẽs in ſacco et cinere et clamabo ad al
tiſſimũ in diebz meis oſtẽdẽs q̃ acqueſcat ꝓphetis
meis ido ſcilicẽt Quidam eſtote oſtendentes de ue
lato deo ego ei ſpiritui meo ſaluũ uñm .i. q̃
dabit vob nõ ſolũ ſaluũ tpalem ſed etiã etnã
et venit in gaudiũ a ſto .i. a dõ qui ẽ ſanctus ſanc
ſup mia q̃ venet vob ab etno ſalutare mo .i.
a xpõ qui ſm dimitatẽ ẽ ab etno et ſic de liba
tione ꝓphe ſtat ꝓ ¶ Cum tñſit ad loquendũ de libe
natõe ſua ꝓ xpm tamq̃ de figũ ad figuratũ ꝓ
aut ysaias xiiij. loquẽdo de eadẽ regno babilõis
ſũ eodem gradu hñẽ tñſit ad loquendũ de eadẽ
demõis ut ibidẽ plenius fiunt dicta et ad idem ſũt
q̃ ſequit Letetur aũt vos in dño ea gaudio et
ioconditate in ſempiternũ ꝓphetis enĩ ꝓ babilonice
captiuitatis reditũ q̃ gemme fuerũt in afflictione ꝓ
q̃ videt ipſe ſpiritum loqui ſaltem ꝓpalitẽ de
libertate ſua ꝓ xpm ¶ Quia enĩ videbãt viciſſi
.i. auxiliatoꝛes eoꝝ iudea poſite captiuitatẽ uñm
a deo vob inflictam ꝓ ꝓtã uñ ſpe videbãt et
in celitate .i. eoꝝ ſalutem unũ videbãt Et referẽ
ad libertatẽ de babylone ẽ ypbole Et autem
ad libẽatorẽ ꝓ ypi gratiã ẽ locutus clara ꝓphetia
tus ẽ enĩ te inimica tuus .i. caldeoꝝ ꝓphe ſm
pmũ intellectũ dyabolũ aũt vel quilz tyrannus
ꝓſequẽs ecclaiã q̃tũ ad ſm ¶ Et eo videli ꝓpter
onem ipſius q̃ Tyrus deſtruit ꝓphetis caldeoꝝ
Et xpc dyaboli ꝓcerã confregit et eã tyrã
nos. Delicie mee ambulauerũt uias aſperas
.i. gaudia ſẽ aſſumẽs ab adiſcipulis ducti ſẽ enĩ

RUTH

m captiuitē et morte ꝑ gref dumꝫ·i· nupty
ꝑ predam Hiequicos eſtote filij ſuſtinēdo pacīē
et ꝓclamate ad deū qui habitat vos potenē idē
ſbdit ent cū mēdra vrī in lomī ab eo qui
dixit vob·i· a deo qui ꝓmiſit vob in captiuitē
dna ſicut fuit ſpus vr̄ ut crederetis a deo ꝑ
mltiplicē ꝓdolatriā ſicut ꝑ·iu·be et ꝓli· iſ·
xxxvi tm ut̄m aitentes requirētes eū poſt redi
tū cū captiuitate babilo.ōe nō leguīt inde ſius
ſe ꝓdolutie niſi aliq̄ pauca tpe Antiochi epyplia
nis duis erat ad hoc magis timēs q̄ infidelitate
ut hēt ꝑ·i· macch·ii· et ·iii· Iſta tū actꝰ dei magis
fuit mpleta in aplis et aliis credentib de u
tuſino ut ꝑz Act·i·et·iii· qui cū induet vo
b malā·ſ· pene ꝑ muſū adducet vob ſempiē
nā iocūditatē qd̄ poſſit fuit mpletū in ayer
one iaime celeſtis ꝑ xpm· Hiequor eſtote ſ·
com pomt gſpiatio induta et ꝑſona dei et ꝑ
fit menas de captiuitate libatione ·ii· de ꝓli fi
delis exaltatiōe i· Leue te ierlin Luta pmi
pomt ꝑmo adiſaros puſtas tu dicit noctes
t·ſ· calcu ꝓbuit ſbiecti et depſſi octa putē vſq
i· Trauit et trauſi ē in tua ruina·ſ· gēs calda
ica ſic ꝙrſtubat in ſua deſolatiōe ꝑ Cyrū et
Dariū ut hēt Surrexit ·v· igitur et ſuſcitet ei ab
etis·ſ· diſpoſitus a deo qui ē etimus qui erat o
fuit ſpudit ab etno babilon et q̄ erat metrop
caldeoꝝ fuit maſi ꝑ magna pte ꝑ Cyrū et da
riū In longitūe diebz et nō fuit redificata ſed
magis poſtea ꝙmiſ ihūabul ſtā ꝓ aūca ve
nenoſa et monſtruoſa ſicut ꝑdixit yſaias xiij
Leue poſt captiuitas lubentius ait dr Circūſpice
ierlin ad orientē ꝛc in q̄ vēit Cyrus ad deſtruendū
babyloniā eſt tandū ꝓpō uduct redūdā hōrā
ideo ſbdit Leue eni venuit filij tui et ſaque ab
oriente uſq in occidentē·i· ab oīi loco vbi fuerūt
diſſpſi et Cyrus qui fuit monarcha publicauit
danī licentiā ꝑ totū impiū ſuū ut hēt ꝑ eſ
dre In vbo ſēt gaudentes·i· in vbo dei qui ē ſta
ſdz et ꝑ yſaiam ſēmā et alios ꝓphetas pdu
erat in ꝙmiſ dei lmī redituī et reduces edifi
cauerūt templū in ierlin ad honorē dnīm.

Capitl̄m·iiij·

Leue te ierlin Hic vltio ſl̄ nomē ihe
rusalem mducit ꝓpter ad gaudiū
et exultatiōē·d· Leue te ierlin ſto
lā lucis et veritatis Hos en erat
antequā et adhuc ē in aliquib tribꝰ adiſtatus
tpe veſtes lugubres accipe et redūte ꝓſpicuas
illas depone et ſi in yac pte dmgit ſmo ad ſi
nagogā ꝑ tpe reditꝰ captiuitatis babilonice eſt
ſmo ꝓphetico ſi aī ad eandē eſt magis plan

ꝙ nitente lmīn ſequi iſto mō refendo pī ad
tpis gē et ꝓī ad ꝙmis glorie ideo ſbdit a deo etn
ē ſempiterna gla q̄ ꝑ gram ihc mēdat et m pia
oſtimat Induc dilect te dupliciter q̄ ē veſtis am
bitus et di a duplo dupliciter q̄ duplex accipit
ꝑ quā intelligit duplex ſtola glorie ſ· aie et cor
pis Et imponet mitrā cupitis tuo honoris etim
qd̄ videm impleti in gentib nouū teſtamēti
Deus cui oīdet ſplendorē etiā in te ꝑ agnitio
nem vitatis euāgelice nominabit eni tibi nomē
tuū et dō in ſempiternū pax iuſticie Inde de ipi
regno dr iſaie·xl· multiplicabit eius impiū et
pacis et nō erit finis Leuauge ierlin et ſtatim ex
celſa·i· altiue ꝓcuris et circūſpice ad orientē·i·
ad xpm de q̄ dr luce i· viſitauit nos oriens ex
alto in vbo ſēt·i· xpi qui ē ſtus ſtōz damel·ix·
Gaudētes de memoria Apli ei et alij credētes in
eūa ꝓmitā erāt in tormētis pōit gaudebant
ex memoria xpi Act·v· ſicut apli gaudētes a cō
ſpatu ꝙſilij qui digni hēt ſt ꝙ nomine ihu ꝓtūlia
ri Quia venit ei alba te·i· a te pedib duar
nā frequēs ducebāt ad mortē mdre pedibz ut
odēpnatū Adduct aūt illos dns ad te portatos
in honore Nā aīe cōs portabāt honorifice ab
angel ad gloriā Dicit aūt ad te eo q̄ ē vna
eāq̄ militās et triūphans ſm duplicē ſtatū
ſ· vie et pātē Et ſic de vno ſtatu eāq̄ ꝓpter au
delū portabāt ad alū ſtatū eāq̄ ab angel
honorifice pē eāq̄ totū exponi de ſtatu vie ſm
tpā duīſt nā epī qui tpe ꝓmiſſe eccle ꝓmā de
etiīs ad tumulū rapiebāt mō ad ſuas eccias
a militib et ꝓfānis hōibz in priā honorifice
deportāt ideo ſubdit Conſtituit ā dr·i· diſpoſu
it humiliare omē montē excelſū·i· tpale dnīm
vr̄ et Conſtātinꝰ imperator exhibuit beo ꝑtri
no ſtatorie officiū Et reges ꝓtemes·i· reges
qz regna dū dmrauerūt Et qualles·i· mſos
homines replē mēſurate tue·ſ· in vnā eccliam
quemvr in qua nō ē acceptio ꝑſonaz apud deū
vt ambulet ſtī·i· ꝓlus fidelis diligent in ho
nore dei Ad hanc em diligēdā mouē debet cū
ctas dāt qz magn ſicut ꝙmis ꝓficē pē in dei
via Obūbrauerūt aūt et ſilue ·i· angeli ſā
et eccie mūſtri ſua ꝓſidencia aſoratū et digū
ꝓlin in via dei et ſic ꝓcedāt ad lumē glorie
aī ioūditate ideo ſbdit Adducat em ·ſ· tū mia
et iuſticia qui ſp ſe gaudāt in omīb ꝓpter
dei Cui eſt honor et gla in ſcla ſclorum Amen

Incipit ꝓlūa Jeremie Capitulum Quintum

Propter pcā que pcāstis ihr 2ª pa
pincpalis lyā libr m quā pont
epla ihēme ad iudeos qui captiui e
rant m babilone au sēptuo erat hu
ruch ppe qđ adūgrit eius libro Et dixit m
treb pces nā pmo pont lyā captiuitatis cā 2º
phibet ydolatria i. Huic aūt. Ipe sibi cā mlt
tiplex ignoīa i. nā hūc Cura pmū dicat ppe
pcā que pcāstis añ deū .v. m ihezelin q erat e
lat ad dmū cultū et ecīa m tēplo nā m platee
se iezelin et m atriis tēpli fuerūt are edificate
ad cultū ydolatrie ut pz iiij. Re. et 2º par.
Adducenū m babilonā captiuū ex q̄ videt q
hec epla fuit scpta p̄ eīs migrationē Joachym
et illoz qui cū eo duci fuerūt m babilone. e
Re xiij. et cū captiuitatē ihēmie sb rege Sede
cya stante et sic ihēmias m hac epla loquit
huic captiuitati p modū fuit stat m epla missa
trāsmigrīs cū Joachym que hēt ihēmie xxix. lo
quit p mod pāt ppe ētrandē ppete ūnitā
hec epla stā nō fuit m babylonā missa don
post mortē Jeremye baruch illā portauit ibide
et dū legit trāsmigratis cū Jeconya et captī
uatis cū Sedechya Usq ad triatoēs .v. usq ad
septē de cādis ut dicit aliqui q fuerūt lxx. ā
nos tm eīs tpis sm gīorem opmonē fluxit
a trāsmigrone Joachym usq ad reditū de babi
lone sm tū ybros deficiūt .xij. anni vel .v. ut
mfin videbit Sz hec dēm videt desiāe pmo m
hoc q tpis .x. annoz aputat q una triatoe
q̄ puer .x. annoz grauis nō pt sm eum ēsti
mari me Septima ro loquit de triatoē sm no
dū nō gsuetū 2º nō finit i. septem de cādis q
plete ut dēm ē sm aputationē hebreoz quā
oīter seruat sū Et ro videt in q tpis septē
triaconū mchandū ste a trāsmigratione Jecomye
et ēmandū m reditu ppli de babilone sūt per
hesdrā ut hēt i. hesdre .vij. et viij. que sūt simul
vij. annoz dūs sm aputationē quā m prodēte
bz libro sacro sū tāgit venerē dūs el. Et
m pria libri hesdre hec aūt tpis fuit centū
xxx. annoz l ad mille .cxx. nā a trāsmigroē
Jecomye usq ad captiuitatem aū Sedechya regis
fluxerūt xl. anni et ni usq ad pmū annū mōr
chye Cyri lu. et ni usq ad cambisen eius filiū
vij. anni sm hebreos sm alios aūt hystoriographos
vij. ps Cyri Cambises regnauit viij. anis et p
pmū Assueri xl. et p pmū filius eius Darius
alio noīe Artaxes decē vij. anis usq ad missi
onē hesdre aū ppli in udeā redeūte Anni vo de
sūt xxiij. facit annos c xx. aputatis tū tribz
anis monichye cyri aputatis vo xij. faciūt anos
.c. xxx. vl. c xxiij. In tanto vo epe bū oplent vi
triatoes sm eūdē nē Jeucis .n. xvij. annoz l
xvij. pt malut grauē post hec aūt educū ws inde
in quo aū hesdra sacdote Huic aūt. Hic cō
sequēt arcet ppls ab ydolatria aū dr huic at
videbitis m babylonia dom aureas et .i. ydola
in ymis sacdotū portari ostentātes metū gre
tibz .v. ad manendū eos timorē. Ad au mel
lem fiendū q̄ sicut dr i. Re. nus arcta domum
p sacdotes fuit portata ad eā aū ad menendū
tiuēt phylistheis et sicut rege finaue m ēcitu
euntē fuit pcessiones q̄stus et alibi m quibz
ex deuocōe portāt reliquie sctoz ut oīibz eoz
rex et suus ēcitus adiuuēt et adiuturi q̄rūt
sic p salute regis babilonis ydola portabant
m sacdotū ymnis ido sb dr Visa itaq; turba
babyloniorū de rcto et ab ante nā m eī depor
tacōne aliq prēdebāt et aliqui seqbant ydola
sicut m pcessionibz xpianoz aliqui prēdūt et
aliqui sctoz corpa sequūt Adorantes deū vni di
ate m oīibz vris si m palā dicē nō audetis
q̄ dr ppe mfimos Te oportet adorari dnē et
nō ydola vana Angel aūt mos voluū est hī
di m pbna dnī et accipit de exo. xxxij. Ipe aū
cēnum aias vris de manū illoz qui ws opp
mut iuste et accipit hec vbi dūs de gen .xl.
Quā linguā. Hic cōmēmorat ydolatrie mlta
plex ignoīa q̄ milites deductoibz gelidit et
ptulit pces q̄sequēdo Ergo prima deducto ad
uit ex coz fabricatoē et ornamēto eū dr Quam
lignū ppōz aliqui dicūt lignā eo q̄ p sb dicit et
nō pōt loqui sed hī nō videt ni nā ymagines fa
bricāt et formāt ore clauis et sic nō appz lignā
nec fit m eis et q̄ gsuetudo plamoz ē aū dicat
nā lignā ppōz .i. lignea ex quibz fuit ydola po
luta sppe sē a fabro .i. lignario Ipā aūt m au
rata et m argētata desup plā sē licet em lig
nū aureū et argēteū et hmoi sē matiā ydoli si
aut nec vē materiales tū q̄ntū ad id q̄ sigt ydo
lū ex eis fm plā sē id dicat aplis ad ephēs.
viij. q ydolū nichil ē m mūdo pz q hī erāt q̄
dr plā sē m pli pz q m pria vo nō ē lignū m
singlari Et nō pōt loqui. q̄ dicēt Si ceū vi
dū possent loqui sicut virginū amātū orna
menta Et sic ydolis fuit ornamēta ac si dili
genēt talia aū tū nichil pūt diligē id sb dr
tū sb siculnūt sacdotes et si eū ceū du vē dili
gētes talia nō ymittēt sibi sb siculn nā li
berāt ab erugine .i. rubigē q̄ntū ad aurū et
argentū et alia metalla ex quibz fuit ydola
et a tinea q̄ntū ad lignū ex quibz fuit et ves
tes quibz opiūt q̄ a vmbz corrodūt Precipue

fugarem ꝓ̄ꝝ. q̄ ydola nō pñt se tigere cetꝝ pa
tet vsq; ī. Ysabet aūt. s. ydolū in manū gladiū
ꝑcuīt. Et ita formalbat ydolū maurꝰ qui dice
bat deus belli. Et aūt de bello. Frequēt. n.
in vet testamēto legit. q. deuictis ydolatris ꝓ
piciat a victoribꝫ eoꝝ ydola. et ex pdīs gelu
dit. Vñ nolī no. fit. s. q̄m eis mitigat mi
mūs nec eis ē aliq̄ reuerētia. Ysaī
ē. Hic ponit. ii. deductio ad eandē gen̄em. et
accipit. ex defectu vtilitatis. aī dr. Ysaī ē. Vas ydola
efficiū mutile efficit ad officiū. q̄m matia
ī aliq̄ valet ut fingāt. aplī. argentū. ī
pore silit. ydola q̄ deū faūt. in q̄a forma metl
valet matia. aūt ut aurū. et argentū valet
ad alios vsꝰ. et sicut alic̄ qui regē offendit. cui
cepte sit. iamne ne posset emere de aurō. aut si
cut ad sepulcrū adducit mortuū. Antiquitꝰ
et. in sepulcris potentū ponebāt. pciosa. ut. q̄.
claudebāt. fortit. et aī diligēta. ne a latron
bꝰ raperēt. Ita tutāt sacerdotes ydola temploꝝ
ne a latrinbꝰ exspolient. s. ydola ab ornamē
tis suis pciosis. lucernas accendūt. ꝛc. q. d. ydo
fit mutilꝰ et fragilis. Corda eoꝝ. ꝛc. Aliq̄ ex
ydola erūt mēdꝰ terra et cinis erat. ī. yuā. et
sic ꝓpentes qui erāt cōmedūt geri. .ii. cōmedes
autē diebꝰ vite tue meiora ydoloꝝ. que erūt
qui corde ꝓꝝ. ostendūt. Augere. s. fauces eoꝝ. a fu
mo q̄ in domo fit. Combuebāt ibi ex thuris in
uentatione ydoloꝝ. et ex fumo ascendente dom
ꝑ bāt fauces eoꝝ. Pulꝑ corpus eoꝝ. et sicq; ca
pita eoꝝ volāt noctue et mūdmes. quas imū
dicas ibidē fugientes. ex quibꝰ. deuitat ꝓ
vñ. Statue q̄ nō. s. deꝰ. ꝛc. Aurū. ꝛc. Hic ex
sequit. ponit. tria deductio ad idem et incipit
a deturpatione siue spoliatione aī dr. Aurū eiā
qd̄ ynit ad spēm. est. idest decorē. nisi aliq̄s cre
dit. crugmē. sup argentē. nō fulgebāt. sed
magis obscura erāt. Neq; enī. dī. oblauerūt
in fornace. incendiū. q̄. michil ynū vite. id̄ sī
dr. Ex oī. pao. ꝛc. Ostendentes. i. manifeste ostē
dentes ignobilitatē. suā ydolis. ꝓ. hoc enim
q̄ portant. patet. q̄ nō ynit. virtutem gressiua
Confidāt. eiā. qui colūt ea. i. debent. ostidi
in semetipsis colentes. sicut deos talia nullā
virtutē. ymaginata. ꝓpria. si. acciderit in eis. ex pendē
materie a semetipsis nō assumūt. i. ymaginata. virtu
tē. pñt. surgere. neq; si quis eis. i. ydolis. statuit
vim. ꝓ. semetipsis nō. stabit. q̄ē. mm. sed si
aut mortuus. i. illam vitā ynēbꝰ. ymmo illoꝝ
apponit. i. fulsimēta. aliena. quibꝰ. sustētāt
ligatas illoꝝ. vendūt. sacerdotes. nā ydola cōmedi
nō pñt. i. oblata. et. abutūt. i. ydolatre. primois
ad illatos vsꝰ. virtutē. similiē. et mlieres eoꝝ. dēt

pentes. i. sibi mpietes de talibꝰ ysaias. et ea. ꝓ
ase. neq; mfino. neq; mendicāte. aliq̄d ꝓcurāt
i. de ipsoꝝ ysaias. ydola. indigētibꝰ. michil. largi
ri pñt. de sacrificiis eoꝝ. fete. et mēstruate. i.
mlieres īmūde gerūt. q̄d nō ꝑmittent. si ceīt
vi dy. id̄ gelauit. Fuentes. ligꝝ. vnde emm
Hic cōm. ponit. iii. deductio ad eandē gen̄em. et
incipit a sacerdotū. cupiditate. aī. dē. ꝑ. modū. ydole
vnde ei vocant. dy. i. reputāt. et vidēt. d. q. mli
eres de sacris. deceptibles. apponūt. dyc. argēte
is. ꝛc. oblationes. et munera. que. dant. in vsꝰ sac
dotū. et sic asserūt ydola deos. ē. ꝑ. lucrū. id̄
sibi. Et in domibꝰ illoꝝ. i. in delubris. ydolo
sacerdotes sedēt. i. manēt. sicut dant. 2ᵒ. sedētes in
cathedra multo tpe. i. massatis. ꝓ. sacerdotes in tēplo
ydoloꝝ. manebāt. ad colligendū. pecuniā. et ob
lationes. ymagines. tunicas. sissus. et capita. et bar
bam rasam. in signū. mavis. et. tristicie. qui. lugē
rent. ꝑ. expiatione. pcōꝝ. eoꝝ. ydolis. sicut. in re
na. mortui. i. frī. ꝑ. mortuis. Antiquitꝰ. ei. sup
sepulc. de nouo. mortuoꝝ. comedebāt. lauto. et
bibebāt. et postea. exclamabāt. qui. lugētes. mor
tuos. sic. sacerdotes. ydoloꝝ. de sacrificiis. et. oblati
ombus. lauto. vescebāt. et. exclamabāt. eoꝝ. ydolis. qui. sacrificātes. offerēbāt. pcōꝝ. ves
timēta. eoꝝ. auferūt. sacerdotes. ut. mlieres. de
cepte. de nouo. offerāt. nouas. vestes. et. hoc. ad
sacerdotū. luarū. id̄. sibi. dr. Et. vestiūt. proces. suas
de vestibꝰ. amotis. ab. ydolis. Tonuit. audit.
ydoloꝝ. impotētia. a. mlieres. ex. quā. dicit. neq; si
qd̄. malū. pacuit. ꝛc. et. ꝓ. vnū. vsꝰ. i. lapidibꝰ
de. monte. silēs. sc. qui. a. se. mouē. nō. pñt. nec. ali
qd̄. agē. id̄. gelauit. in. fine. q̄uis. ꝑ. estimādi. ē
ꝛc. Illuc. eū. Hic. ponit. deductio. qrta. ad
idem. et. incipit. ex. caldeoꝝ. vilipēsione. q̄. eū. cēn
sultores. illoꝝ. ydoloꝝ. tū. qui. ydolatre. intenti. vi
pendūt. ea. et. hoc. ē. qd̄. dr. Illuc. ei. ipse. caldeus
nō. honorātibꝰ. ea. i. vilipendentibꝰ. mmꝰ. et. deꝰ
pl. sigt. qui. stultus. caldeus. aī. audiēt. mutū. nō
posse. loqui. i. perpuit. sicut. ero. xx. pulis. videbat
voces. ibi. eū. vidē. accepit. ꝑ. audire. et. hoc. ex. au
dire. ꝑ. videre. cognoscit. ꝑ. ꝑ. signa. n. que. nē. fa
cit. pē. eaī. hoc. accipi. audire. nec. q̄. muti. alii
qui. ꝓferūt. voces. in. articulatis. tū. et. sic. ꝑ. audi
tū. percipit. qd̄. sint. muti. Efferūt. illi. ad. bel
nū. et. ydoli. bubulabāt. Auscultauit. ruit. postulātes
ab. eo. i. ab. ydolo. loqui. i. q̄. muti. possit. loqui
qui. possint. sentire. i. postulatores. eoꝝ. ꝛc. qui
nō. ynit. morī. s. dy. eoꝝ. et. ydola. et. ipi. s. caldei
aī. intellexerūt. ydola. michil. posse. relinquit. ea
ꝑ. vilipendēdo. qui. dicat. in. tra. filij. isti
quibꝰ. spūs. ydolatrie. et. vanitatis. delent. et. q
tēpnere. Cognitare. autē. Hic. ponit. quādt

modꝫ luxuie ꝛ qꝰ gr̃ep̃ned̃a ſt̃ ydola mlieres n·
ſime cingelat̃ ſe ſupi⁹ q̃ lugrite aliq⁹ magno
ermie ſedẽtes m via ꝓ qua t̃nſibat̃ lyoes pce
dẽtes ab ydol' ꝛ q̃ aliqs eoꝝ cñſiens tralzelut
vnã illaꝝ ereaꝝ viã p̃ndẽs ei ſime cr̃nale cogſ
cebat eã illa reputabat ſe lab̃aẽ a cñie qmſ
ſ aredẽs q ydolũ mſſſ illi vinũ m ſigmũ lbe
ncois ſue ꝛ rediens ad ſcam exybnabat ei q
nõ fuerut digna ſic ab ydolo viſitari ꝛ lyoc ẽ
qꝰ dr mlieres aũt. ⁊ pz ex dcis lñi lyoc excep
to Ducẽ dẽtes eſſa olugat̃ ſm illi⁹ ydolatriũ
ypt qꝰ m fine gelidit² Quo eſtiandi ⁊ꝛ
fabros aũt ſtr ponit² ſcra deducõ q acepit²
ab ydolor² impotẽtia nã ẽ eoꝝ ab lyoĩbz dep̃dẽt
ido dr fabros aũt ⁊ ab aurifabz ſtũ ſt̃ tñ
aliqd mmꝫ ipſis qz eã effcãa pocior ẽ ſuo effcũ
mdũl aliud erũt mſi id qꝰ voluit ee ſacdotes q
formã ⁊ figmã ydoli fiendi trudit artifici·
Aurifabi eraũ ypi qui ea faciũt nõ ſt̃ mlte tpis
·i· exptm ſapiã Juuenes em̃ aquaꝫ videntes
⁊ agilꝫ ocurrẽtes talia pñt melꝫ fabricare q̃ ſi
ſenes Relinquit aũt ſĩa ·i· ꝑpius artifices ydo
lor² reliq̃ũt poſtio ydola q ſt̃ ſĩa qz nꝫ ſt̃ q̃n
tũ ad id qꝰ reputãt ut dm̃ ẽ ⁊ Et ogbnũ qz
eã prepũt ꝓlixis ydolor² ĩpenũt colentiꝫ cul
tus eoꝝ nã eã ſtupuerũt illũ pluũ ab adusa
rijs cognitũt ſacdotes vbi ſe abſcondãt eã ill⁹ et
ſic cnſtet² ſño q dij eoꝝ impotẽtes ſt̃ ad ſaluã
dñ nã eã ſint lignea ⁊ꝛ Pequit² Duct² poſtea
qz ſĩa ſt̃ agẽtibz vmiſſ ꝙ videt² eraꝫ ypſia de
tpe xpi m qꝰ ꝓ orbe directa ſt̃ ydola ꝙ pdicare
onẽ apl̃oꝝ ⁊ alioꝝ xpi dſcipl̃oꝝ ido gelidꝫ
vñ ꝙ nomẽ eſt Regẽ regrom· Hic ponit² de
ciuno ſeptiã ad idem ⁊ acci² ex opibz diuis
q nõ appent m ydolis ſed magꝫ conſtruit ido dr
ert regem regiom nõ ſuſtinũt qꝰ ẽ ꝙñ dei a
qꝰ ẽ omẽs pais tiena negz pluuiã ĥoĩbz de
but ſicut fat dr Judicaũ qz nõ diſtinct qz diſ
crecionẽ nõ lñt ⁊ aĩ iſ ẽ dei ꝙñ aĩ ſit verꝫ
iudex oĩũ qz nichil pñt ſicut formicle ymmo
mmꝰ qz formicle pñt fugẽ placuit ĩmines nõ
aũt ſic ydola ido ſlidit² ⁊c. n· aĩ madit ygnis
tñ ⁊ꝛ pz lna qꝰ gelidit² quo qꝰ eſtmãd ẽ ⁊ꝛ
qñ dr nullomõ Non a fabris· Hic ponit² de
ducõ ertuia q̃ acci² ex impotẽtia reſiſtẽdi in
uriꝫ aĩ dr nõ a fabris que aliena rupuit t
occulto negz a latronibz qui facuit lyoc m maĩ
feſto ſe lubabat dr ⁊ꝛ ex qꝰ pz eoꝝ impotẽtia
ido ſlidit² quibz nequi ·i· fures et latrones
forcioꝛes ſut² fruendo et ſpoliando ydola ido ſli
dit² Cognoꝝ ondit q̃ avaritie q̃ nõ reputãt²
dꝫ ſt̃ melioꝛs gdcõmẽs aĩ dr Itaqz melꝫ ẽ ee

rege onẽtantem veritẽ ſuã ꝓfessũ m ſideres ſi
le aut vas m domo vtile ad aliqd opus ut
patella cyphus et ynoi m qꝰ ylar² qui poſſi
det illud ynõ inde aliquã vtilitatẽ vel oſtũ
m domo qꝰ cuſtodit q̃ m pace ſt̃· ·i· m quiete
l' ſempno qz tũ clauſit ẽ ad tutandũ quieſ
centes Sol quid⁹ et luna ⁊ꝛ ſuo ſplendõe lyoĩbz
ſt̃ vtilia et miſſa a deo ad vtilitates ohiudi
ũt qz ſuos curſꝰ ſm ordinatoẽm dei pficiũt
et vtilitates lyomĩbz pꝛeũt inde. ad ymi
aũt et ſtilis ·i· ventꝰ m omi regione ſpirit
·i· pflat ⁊ nubes ſimilit̃ pficiũt curſu ſuũ
ꝓ aerem ſm dei ordinatoẽm Ignis eraꝫ miſſꝰ
deſup mpſſlombz igneis ſ m fab ſub deſcendẽ
te et m fulgẽ fuat qꝰ ꝓceptũ ẽ ei qz totũ ꝙ
redit ex ordinatoẽ dei Hec aũt ·i· ydola negz
ſpẽbus ·i· formis viſibilibz negz vtilibz ad
aliqd agendũ vim eoꝝ ſilia ſt̃ ido gelidit²
vñ negz eſtimãd ẽ ⁊ꝛ qm̃ nõ pñt negz iudica
ri iudiaꝝ diſtinendo negz facẽ m fõdo l' ſen
tẽrando ſtrenes unqz q nõ ſt̃ dꝫ qz nõ appet
m eis vtus aliqua nec ꝓ qñ m aliq⁹ ſt̃ timẽ
di Neqz eã regibz maledicat· ſ' mal' negz bñ
dicat qꝰ ẽ ꝙñm dei ſigñ ei m celo ut ſtrauñ
ſol' ſ' Josue et retroſſionẽ ei Ezechie tpe gẽ
tibz nõ oñdit ſicut dr legit² ceaſſe et nõ ſtũ
deficiũt ab opibz dei ſed et eraꝫ creatẽ ido ſlidꝫ
negz ut ſol lucebat ꝓ die negz ut luna ꝓ nocte
et nõ ſolũ deficiũt ab opibz creatẽ ſupioris ſed
et eraꝫ mſioris ido ſlidit² beſtie melioꝛes ſt̃ illꝰ
q pñt fugẽ ſ' tecto qꝫ ĩmines tẽpeſtatis gra
tia qꝰ nõ pñt facẽ dꝫ genciũ ido gelidit² nllo
itaqz mõ ⁊ꝛ Ma ſicut Hic ponit² deductio
dcia et acrpit² ex oppoſitõe ydoloꝝ rebz illũ
ĩmitabz effcm aĩ dr Ma ſicut m cananeano for
mido gallice eſpouentail michil cuſtodit nam
aues videtes q illũ ĩcat motũ ſedẽs ſup arc
eus alſqz timẽt Ita ſt̃ dꝫ illoꝝ nilĩam qz pe
mꝫ ĥnites vñtute eode mõ ⁊ꝛ m orto alba
ſpina michil facit ad cuſtodiã orti Cubile
et mortuꝰ pcto m tenebris ·i· mlumato ſlẽs
ſt̃ dꝫ illoꝝ qui michil plꝰ pñt q̃ corpus mortu
ũ ſepulcũ Purpura qz qua induũt² ydola
et marmor ſcalz ſtrilli vñ fuit ydola ex eode
em̃ marmore aliqñ de vna pte fit violũ et de
alia ſtim² platea ut² lutũ cuitãdi que ſup
teneat ſupꝰ nõ appet ido nõ appet aliquid
rõ qre ydola ſint ſupioꝛa v̄ melioꝛis gdalis
q̃ purpura qua veſtiũ² v̄ marmor vñ for
mant ex quo gelidit² Jacentes itaqz ⁊ꝛ ut
cra· ſ· dꝫ ydolaꝝ poſtremo emedit² qd' de
plicat mirabiliter² vno⁹ qz a latronibz ſu rup
toribz venditꝰ² et ſic pcul cap emedit² Alio

RUTH

nō q̄ post longā duratiōnē a ūmulis ꝛuīdūt
si sint ligneꝫ et a rubigine ꝙsumūt si sint me
tallicꝫ et ab hostibꝫ ꝙfringūt si lapideꝫ Et e
nīt in ephrāī colenalis pā ꝙdudit ygit melior
ē itaq; ipōm iustꝰ hī colētes ydola et sīcut ib
nā longe ab ephesijs q̄ sē mficīda ydolatrās
et nmq̄ dicendo figūt mai nā hō iustꝰ nō sīl
debet eē longe ab ephesijs sēd erā honorabilē
cōrā deo et angelis Qui in trinitate pfectā viuit
et regnat in secula seculoꝝ Amen. Laus deo

Hic ſī capita aīaliū
debz vnagmari firmē
tū et ſī firmētū figū
hoīs ī cathed ſuplirma
ſedentis ut dr ī textu

Figura huius pagīe
eſt ſcd'm doctores
latinos

Figura huj pagme ē ſcd'm
doctores hebreos et cōfigurabi-
t̄ vīgnacione ſupplenda ſunt
que deū ſūt m figū p̄cedenti

Item ſūt ſupplenda alia tria
latera aīaliū quatuor
hic figuratū.

Incipit postilla fris nycholai de lyra sup
Ezechielē. Prologus

Pa sc̄ti et vndē visio
nes dr. Ezechiel ꝛ. In
ibo ꝗdm to ab Ezechiele
dcto pmō notan ꝙtuor
causē libꝝ Ezechielis ꝗlē
quē ꝑ manibꝫ hēmus
effiens formalis
material et final. Effiens uō causā dupl̄r ē
p̄incipal et instrumētal. p̄incipal uō ē ipe
spūs scūs reuēns mstria in hoc li. descripta
q̄ descripc̄o aī dicat. a pa sc̄ti. i. secreta celes
tia seu diuīa ꝑ spūm scm̄ ꝗ̄ dr apoc. vi.
ls dicat qui hꝫ clauem dd qui aperit et nemo
claudit et claudit et nemo aperit. Instrumētal uō
dicit qd sit spūs oportunum. nullus pōt impe
dire causā uō effiens instrumētal. ex ipo ē
Ezechiel ꝗlis qui scr̄ sō reuēnte audiit ꝙtenta ī
hoc li. et fideliē descripsit sm qd scribit ad hoc p̄
qd videt scribe in hoc li. et mittit sepem circū
i. vmūsitatē fideliū ad qm instructorē sc̄ descri
bendā ea q̄ sūt in hoc li. descripta. Circa aūm
formalem sciēdū est q. dupl̄r est forma libri. s. forma
tractatus et forma tractandi. forma uō tractatus
est duplex libri in capitula pres et de q̄ videbit
ad ꝗd accedendo. forma uō tractandi idē est q.
modus agendi q̄ in hoc li. nō est pceptiuus disqui
sitiuus sed ꝗlicus et ipe notat. aī dicat. visi
ones. In hoc n. li. plures visiones ꝗlibꝫ contra
dicētes ut patebit ꝙsequēdo de q̄ pōt exponi qd dr
ose. xi. Ego visionē multiplicaui in manibꝫ
ꝗlarū assimilatus sū et p̄ manus ipe intelligi
qm q̄ ꝗlis sancta alīs ꝗlebatur libris et vlīs
sensibilibꝫ factis sicut deus est multiplex hēns q̄
ipe tractatōnem multi frequēter pmiscuauit libris
et aliqū factis. s. portando catenas ligneas
in collo suo et similit Ezechiel qui multas
visiones ꝗlibus factas ipse aliqū eas explicauit
libris et alīs sensibilibus factis ut patebit mstria
ꝙsequēdo dno concedente. Causa uō materialis et
finalis tangēdē aī dicat deus et q̄tū pertinet ad
causā materialem sunt subiecta triplicē q sicut
in ista vita corpus mobile et sm̄ sibi ipe abs
luta et in libris prealibꝫ sibi ipe creatura ue
li. celi et mūdi corpus mobile ad situ et sic de
aliis sic in tota scra sepiuta sm̄ ē ipe deus
sibi ipe absoluta. ipe qd dicit elyphagus q̄ ser
mo de deo et in libris prealibꝫ sibi ipe creatura
dicit aūt ha. ꝑ. q. omīs ꝗlis nō sit locutus ms
ad dios messie. i. p̄nūciando tpa et mstria xpi
q. ipe apud nos idem significat qd messias a
pud hebreos xpus aūt nomē est dim̄ supplia
tus dīnam naturā et humanā et secūm ips de
humanatōe est sbm̄ gliale in libris ꝗlibꝫ
et sub ipe magis contrahēte in libris sigu
laribꝫ sicut dr de aīa q̄ ē ipe nālis pfic corpus
mobile animatum ē sbm̄ et sub ipsis adhuc
contrahentibꝫ magis in libris sequentibꝫ ad ipm
ut corpus mobile animatum aīa vegetatiua in li.
de vegetabilibꝫ et plantis et corpus mobile a
matum sensitiue in li. de sensitiue de ipe
vt continente ad hoc libri illud qd ē gliale
omnibꝫ ꝗlibus videt michi qd ꝗlibuliē pōt dici
q. ipe ē mag. p̄sidentiae creaturis ita q. deus
humanando sibi ipe p̄sidentiae l'ut p̄sidēs creat
turis ē sbm̄ in hoc li. sicut plenius videbit ꝙ
sequendo ista tm̄ p̄sidentiā aliē queāt ei sm̄
naturā humanam et diuinā q. sm̄ dīnam cōpe
tit sibi a pria. creatur sm̄ humanam uō a pri.
mīnatōis auctoritatiē tm̄ sed executiē queāt
ei a tempe sue glōsē resurrexōis ipe qd tuē du
ctr. ult. Data ē sm̄ omīs potis in celo et in ter
ra ipe aī matial uel subiectiua. huius libri ē de
sub ipe pdcā. ipe qd dicit mfra vl. statua ē sup
me manus do. et adduxit me illuc in visiōibꝫ
dei. Circa aūm finalem sciēdū q. deus ē principiū
et finis omīs sciēdū qd dr ipe i. ca. Ego sū al
pha et o. principiū et finis et ibi loquēdo de fine
extrinseco seu obiue finis aūt multiplex seu sub
iectiue intellectual. nature dupl̄r est. vnus ē ipe
quis. s. cognitō dei et potissime ihū tota vita
natūli tm̄ emgmate tm̄ et ut hꝫ delectōnem
adiūctam et ibi ē finis ipsequus. huius libri q̄
sit prius ē ad hoc notitia et dilectōnem dei in
pria de qua dr sapiēs viij. tum sūt omēs homines ī
quibꝫ nō subest stia dei. vnū aūt dicit ille
qd nō attingit finem debitū sicut medicā di
uina q̄ nō inducit sanitatē ad quā ē ordinata
alius aūt homines inquirūt sc̄ facta ad magnificā
dei ad vtilitudinem supiālem sc̄ finaliter ordinā
ti ad quā nō pōt peruenire sine ista scia q̄ ē
illius beatitudinis ostensiua. ad ficēm. n. tollit
inordinatū nullus pōt dirigere actus suos ꝙ qd
multo dicit. Vnus homines carentes stia dei A
lius uō finis intellectual. ꝙē est remotio s. visio
dei clara ꝙuis hꝫ aduiatā fruitiōn ꝑfectam
et ibi ē finis remotus huius libri sicut et tocius
sacre scripture de q. fine dicit saluator Io. xvij.
hec ē vita eterna ut cognoscāt te solū deū et quē
misisti ihm̄ xpm̄ ad quā vitā nos ꝙducat qui

aī pr̃ē et spū sc̃o vnus et regnat in scula sc̃lōr̃
Amen.

Et factū est hic ¶ Capitulū ymā.
tenēr̃ attendendū est
ad formā tēxtus q̄ l̄ diuisio libri q̄
in duas ptes diuidit̄ s. in yzemiā
et tēxtū qui incipit ibi et vidi. In
yzemia nō ponit̄ ymo tēpus reuelacōis fc̃e ē
zechiel qñ dicit̄ et factū ē in .xxx. anno
s. etatis ezechiel' ut dicit hōmo in yzechia h.
tempꝰ ē conuēiens regnū et pdicatōi vñ et Io
sephi xxx. anno facis ē q̄ōtus ejusdē gen̄ xli.
et xp̄o baptizato luc. iij. et ex tūc incipit pdicē
in publico. Ex contra ly vidit q̄dā glosa sup Io
aī istū q̄ dicit sic in anno .xxx. nō etatis xp̄i
Ad qđ dicendū q̄ illa glō dicit cē hōmm et ideō
nō est absolute intelligēda aliē contradicit sibi
q̄ dicit conēnit in yzechia ut allegatū est et ideō
intelligenda est aī ista supple cē. in .xxx. anno nō
etatis sui tm̄m sed aī ipm in .xxx. anno alia
emulatōis q̄ aūt sic illa hōmm̄ psequit in
illa glosa dicens qđ incipit a xxvii. anno Iosie
regis Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ iudei aliq̄
in libris et cartis mālunt annos a iubileo i
mediate p̄cedente et sic nō accipit ipo secūd
hōmm̄ Aliq̄ nō mālunt ab aliq̄ facto nō
tāli emergente sicut a fundatōne templi p̄ sa
lomonē et a trāsmigratione Iechon ut ipet in ly
yzechia Anno aūt Iosie xxvii. regnus fuit lib̄ deu
tonomij in templo ut ipet. iij. p. xxiij. in q̄
continet maledictōnes terribiles contra sup
legis trāsgressores et maxime p idolatria
quibz audītis Iosias scins trāsgressiones
patrū suoz scidit vestimēta sua p̄ ipsis
mali sup̄ pl̄m ventur et ass̄umit consiliū ad
placandū vī dei et ideō de isto sc̃o nobili cepit
cū pr̄ō mō niniā a q̄ vsq̄ ad quīt anni trā
migratōis Iechon in q̄ sūt est revelatō Eze
chieli ut ex ly yzechia dicit fluxerūt anni xvi
q̄ sic p̄ Iosias regnauit anni xxxi. iij. p. xxij.
et sic de regnō ei⁹ post mictōnē libri pdi vsq̄
nē xvij. anni p̄ vi. de regno Iechon fi⁹ eius
iij. p. xxiij. p̄ vi. mēses in quib⁹ regnauit
Iechyas et Iechon. iij. p. xxij. et xxiij. q
vi. mēses aī p̄ce xvm̄ ām remanēte Iosie p̄
mictōnē libri q̄ vno aputāt̄ p̄ q̄nq̄ de
trāsmigratōne Iechon qui s̄l' iuit facit an
nos .xxv. et sic ide ām⁹ fuit xxx⁰ am⁹ eta
tis Ezechiel' et mictōnis libri deuteronomij
et vī trāsmigratōnis Iechon Ideō notat̄ locꝰ
aī dicit. aī eōm in medio captiuor̄ iuxt̄ flu
uiū chobar. et ly fluuiꝰ ē m̄ti⁹ aldōz ut
postea dicit̄. Ezechiel in aī Iechon trāsmi
grante dicit aūt hic aliqui q̄ chobar est no
men appellatiū ut sit sensꝰ iuxt̄ fluuiū chy
bar. i. nubē fluuiū ḡuem ex magnitudē aq̄
et eius impetu Dz ipo dēm̄ predit et ignāra
ydiomatis hebrei si. n. ly est p̄n̄ scribit̄
p̄ luam̄ debeb⁹ in fine sic cobed mē aūt in
ly scribit̄ p̄ luam̄ vel in fine et ideō dicendū
ē q̄ ē nomē ppriū cui⁹ apa stat celi nō sm̄ ver
tonicā sed sm̄ appriam q̄ in chaldea
orib⁹ vident apīe et vidi visiōe ymaginā
ria et intellectuali visiōes dei. i. a deo mihi
factas et diuīa sacra significes Dicit om̄ ly
p̄logo notificat auctor mīstial' ipi⁹ libri
et p̄a ex nomīe aī dicit̄ sem̄ ē filiꝰ dēm̄ ad Eze
chielem p̄dō et ipse aī dicit̄ filiꝰ buzi sacer
dotem et q̄ patet q̄ Ezechiel fuit de tribu sac̃
dotali et p̄ ans de regia q̄ iste duc tribz erat
omnē fuit erat p̄ eius ḡnatiōm regulā ipe
brēoz videlicet q̄ qī in p̄ma⁹ libr aliqui⁹
ḡnē exp̄imit nomē patris sui dr̄ intelligi q̄
fuit ḡnati sicut et filius q̄ nus nō ly⁹at ḡnia
eius sicut et aliōz multoz. et sic aī ē sup aī
ibi mamus dominum elevabis aī ad cognitionē
sanctor̄ dei. ¶. Est iudei hic cōtēr̃ pone
tēxtus Est q̄ iste lib ē de deo creatore ps̄i
dente ut ē dictū est sed diuidit in duas ptes
q̄r primo ponit ipius ps̄identis supeminēs
modus 2o multip⁹ eius affect aī qui et ſ
questib⁹ ipe qđ dicit aliqui expositores q̄ p̄m
arp̄m virtualit̄ contineat ſmam sequentiū quia
effectus in aī efficaciter virtualit̄ continent. In
ly aūt capo describit quam ymaginaria visio ad
significandū diuīe ps̄identie modū cui⁹ significa
tiōi Ezechiel intellexit Aliē nō fuisset qđ ipa sim
qđ dicit Anmel. v⁰ intelligētia opus ē in visiōe
ut diffusiꝰ patefactum in pria⁰ libri pdi Igit
qđ exponit̄ luā ipius capi. applicādo eam ad
appīhensionē ymaginarie visionis et postea
dicit quod p illā visionē ymaginariā intelli
git. Licet aūt visio ymaginaria ipi⁹ tres ptes
p̄a⁹ contineat aīalia arborea tamē totaꝰ appa
tes ut ea q̄ incipit ibi. cuiꝰ aspectus et cetera
fundamētū appīe sup capita aīaliū et desup
effigiē hominis sedentis sup thronū q̄ incipit
ibi et similitudo sup capita aīaliū. Ad intel
lectū ut p̄me ptis q̄ satis tradit̄ dubium est
animaduertendum q̄ qđ ipa videbat ymaginarie nube
ab aquilone venīte ignē duoluētē eo mō q̄ ap
per Ethon scintillā et p aperturā illius nubis in
deb⁹ruī. animalia in cuiꝰ similia lucer ali
qui dicūt q̄ apparebāt cū vnū aīal ignis quod

fracs · tres unū videt magis concordare q̄ cēt
uus. tlia sicut pēhibet magis mſm x. at. et sic
erūt ibi vn· fracs et ide dicit ſa· ta· q̄uum
ad mūm fracem trī alie exponet dispōnem etc
et q̄ illa q̄tuor aūalia ab omibus q̄nūe ſi
milia m omibus hītā despcōe vnius hȳt de
ſpcto omī Dicit igit doctor mr̄ q̄ corpus
aūalis erat circūd sup pedes et m ſuperiori pte
q̄dratū vel ſm alios rotundū nō trī q̄ncū ad
ipe est magna dīa q̄ ſm ventū fracis dis
ponebāt ſm q̄tuor ptes oppōitas ita q̄ fracs
hominis erat m pte aūalis oppōita deo ad
plē et dr̄ pes anterior ſn pte uo oppōita ſm poſ
tiori fracis aquile et m alijs duabz pribz ſibi
oppōitas fracis leonis et fracis bouis ita q̄ fa
cies bouis erat m dextra pte respēt faciei ipīs
et fracis bouis m ſiſtra· ta· ta· aliē dispone
dicens q̄ q̄tuor fracis vnius aūal appellant
deū aſpectū q̄libet ita q̄ fracis leonis erat p̄
hominis ſi bouis ita aquile q̄rta et ita intelli
gendū m alijs tribz q̄dratis et m q̄libz aūali
erant uis. ale q̄z due erāt demiſſe ad corpus
tegendū et due ſupme erēt ad volandū et q
extensionē alarū erāt iſta aūalia adinuicē iūcta
ſicut homines m diuersis et m q̄libz erāt q̄tuor
magnus ſimiles malibz hominis et ſimiliē q̄tuor
pedes q̄z tibie tales erāt q̄ plenū gem q̄libet
flectebant ad q̄tuor partes oppōitas et ſimiliē
planta pedis equaliē applicabil q̄rtā ad q̄
tuor partes oppōitas alterius corpis omiſsoīs ſic
ſi homo ibat et oculos m poſticiū pte aperta ſic
m anteriori et ſimiliē ſup utrūq; humerū et q̄rta
equaliē flexibilia ad partes uis. et plantas q̄
libet applicabiles ad dictas partes posset ambula
re ad q̄tuor partes oppōitas ſine corpis oriſsoīs
Facend erā q̄ quidā fracs cornūtebat vnus
pes m pte inferiori m rotā linea ſub fracie Alteri
ſic erant ſituate q̄ una erat inter duas fracies
et ecō ſ. una fracies inter duas alas et ipse
ſine pēt de facili illā applicare ad dict et audi
magnanā visione et intellectiali et esse victo
riosissimē· qui fiebat reuolutiones in aere· vehebat
ab aquilone· ſm ſcīā ieſum et nubes magna et
tenebroſe et ignis inuolues ſicut ap
parebat in eius circuitu splendor magnus et ſplendor in
circuitu eius sicut arcus celestis cōmunis ſplē
dorem· et de medio eius q̄ ſpēs i· ſilicium clec
trum· ē aūt electrum clarus resplendens aurei et argē
to de medio· n· ignis videbat egredi talis reſul
gētia ſicut color hyacinthi q̄ ſpēs habebat et
dicit ſi ita q· q̄ pē nesciūt q̄re quod ſignificat
habebant et ideo nostro q̄que hominū cōſtitue

electrū nō· n· ē nubeū plenitudē q̄ melius mel
leit hebraicū q̄ doctor ille et m medio eius ſili
tudo q̄tuor aūaliū· q· d· nō erāt animalia ſm
veritatem ſed ſm apparentiam ſilitudo hominis ſta
facies p̄ pomē q̄ erat m dignō aſpectū q̄libet nō
aūt alie facies ſm ymaginacōm latinoꝝ tradi
tores vō omēs q̄tuor erāt m dignō aſpectū omnes
fracs trī hominis exponē primo q̄ē fracies a
nimalis nobilioris ſi nō nobilis ſn eadē tamen
linea fracies leonis erat prima hominis ſin bo
vis tria aquile q̄rta et q̄tuor fracs vnius ſi ali
modo dicto et pedes eoꝝ pedes vitulini· i· nō ymagi
aliquā extensionē et tibiā ut ſic ceſſet q̄libet
applicabiles ad omnem partem et planta pedis
eoꝝ q̄ planta pedis vituli· platea aūt vituli
licet habeat extensionem vlam tibiā m parte an
teriori trī illa ē modica et q̄ ſi dicat hic q̄
q̄ nō erat m toto ſilis q̄ planta aūalis hȳe de
ſpctoꝝ nulla habebat extensionē ad aliquā pte
et q̄ ipse hebraei dicāt q̄ ipse ē illa et planta
pedis eoꝝ q̄ planta pedis vituli· ſicut et ti
bia pē hominis diſſentius est q̄ dicō hebraei
q̄ pomē hic· ſ. aceptiē equidē ē ad literā et
vēdum hebraicū ſequēt mā ſignificationem et
trāſlatio mā aliā hebraei trī vident melius
dicē q̄ expō trāſlatōis mē reducēt ad dictū
eoꝝ ut pz ex dictis et ſimilia q̄ videbāt
egredi de oculis aūalis et manus hoīs· i·
ſimules manibz hominis ſub pēmis eoꝝ q̄ vi
debāt aliquāliē egredi de subtus· nota q̄ e
rant pennē eoꝝ· q̄ ē mutas habebat q̄libet
mutuē alterius nō retinebant aī recedebat
licet· n· recedēt ad q̄tuor partes ut hȳt in ſta
trī hoīe erat ſine diuisione corpis ut pdictū est
et iſtud vocat hic nō vitulū et subdit de ſpū ſa
ncto aī dicat· fracs hominis et fracs leonis a
dextris ꝛc· q̄ ſm deſcriptionē latinoꝝ fracies hu
manis erat m latere oppōito aſpectui aquile fracies
aūt leonis m latere dextro ipīus aūalis et fra
es bouis m latere ſiniſtro ſm ordinē deſcriptionem
hebraeoꝝ q̄tuor fracs vnius aūalis erat m latere
oppōito aſpectui aquile q̄ dicit q̄ fracies leonis e
rat prima hominis ſit et leonis dextra ut pdictū ē
et ſic fracs hominis habebat ad dextrā ſuā fracē
leonis et ad ſiniſtram fracem bouis· et fracies
aquile deſup ipoꝝ q̄tuor· q̄ ſm deſcriptionē
latinoꝝ fracs aquile erat m pte poſteriori q̄ trī
aquila hȳt collū longū fracs aquile elevabat
ſup alas tres· hebraei nō nō plus elevā
bant· q̄ alas vnde m hȳt ſic hȳt· et fracies aquile
m ipīs q̄tuor vel ad ipī quatuor· i· exiſtēs m
eadem linea aī alas tribz aī ultrā· et fracies

eau et pme cor et ente dsup. q faces udebt̄
ispr̄e fingiem et pēne ente ad volandū sūi
extendebant ipius fingiem due pme sm̄ q̄z
uīgebant in extimitatibz ut p̄dictū 2 et due te
gebant corp̄i eoz. et iste nō erāt ente ad vo
landum sed venisse ipius ad corp̄ tegendū et
vmḡdz eoz coram facie sua ābulabat .i. sine
cā in ustione corpis mō p̄dicō. ubi erat spūs impe
tus. et ventus ethimi supdicti. nō retrahebant .i. cor
pi eoz nō quiebant eūt ambulandi ad pres op
positas nō sim̄l sed successive. et silentio āū
tuū .i. corpa āāliū videbant fulgentia sicut
ignis et lampades dcās. Ij erant ustio distinc
ta metro āāliū cō. q. ignis et fulgur udebāt
pgredi ab eis et āāliā ibāt et retrahebāt q. ad
pres oppositas poterāt ire et ij venire
Ij eī erant sīc corpis comissio ut dicī est in sili
tudinem fulgentis ebur̄ustate q. incessū eoz
udebāt valde velox et terribil. ¶ Cuiḡ aspi
cientem hic ymāginem de stabilitate rotaꝝ de quibz
dicū aliqui q erant ibi tm una rota sicut et
vmī aal̄ sentiēdi eos dīm̄ in rote n. pli q̄ p̄
q̄uoz facies sicut et vmī aal̄ dicat plura
p̄ q̄uor ālēs facies erat. n. Ij rota ap̄ta
ex duobz circulis p oīa cālibz me stantibz se
inuic in duobz punctis oppositis ad angulos rectos
sicut duo solum in spera mathāl et sic erāt
.i. q̄uor semicirculi p omia similes et cālēs q
dicat Ij rote facies .i. frontis et p q̄uḡz stabilit
rota tangebāt ciuim in altō finiebāt me stra
cōmes et sic cālia erant mobil ad q̄uoz partes op
positas sm̄ q̄uor rote facies et ipse sine qui
one corpis rote sicut dīm̄ 3 tr. tribus et pedibz
āāliū et q̄ dīm̄ esse de una rota intelligend
et de alys tribz sicut dīm̄ 3 de q̄uoz q̄alibus
sic nisi de facili applicare lic nō dicat q̄uḡz
aspectum re. apparuit una rota compōita ex
duobz circulis suis suę. facieb .i. q̄uoz semicir
los et aspectū eaz rotaꝝ et opus eaz q̄i insto
manus .i. tibi tolerus sicut vidit mare qui est
q̄ceri in te. tert. sicut insto thar. .i. lapides p
nosse sic notare ut dicat pa. ta. tri nō dicat q̄
ste ille lapis aut ille unus veritas. et aspectus eaz et
opus q̄i sic rota in medio rote .i. una insciens p
medium alterius mēstamdo semiciclo ad angulos
rectos p nos. pres eaz eundo ibāt et sicut dīm̄
3 stabant in plicitis mēstandi et sic cālia po
terāt revolui ad nos. pres nō tri sim̄l sed suc
cessive et nō retrahebant. tū ambulabāt .i. sine
omissione corpis tertius rote potent ad par
tes oppositas ambulare sicut et āāliā ad quē
loca. tc. totus iste visus nō est mystic nec in tubis
ventis sed immediate subiect. et tantum q̄ erat
rota .i. magnitudo et altitudo. sm̄ magna et
horribil aspectus q̄ magnitudine et motū
eaz velocem et totū corpus et tamquam tubz
plenū oculis .i. pateant ad motū oculoz suoz
sicut ē in cauda pauonis cuiḡ ambulauerit a
nimalia ad quemcuiḡ p̄tem ambulabāt pedes et
rote et cū eleuarent a terra p volatū
alaꝝ eleuabant sim̄l et rote q̄cuiḡ ibat spūs
.i. ventus turbinis supdicti i. p spūm intellec
tuc spūs vnusquisq illas rotas sed subdit spūs
.n. vite erat in rotis. q. d. nō mouebāt p se
rotem impulsū seu tractū sed p spūm intelle
ctū vnusquisq erāt parat ce dictis. ¶ Et
similitudo. hic tenet destrue visio quātū
ad illud q̄ erat sup caput animāliū et p̄mū q̄
erat ibi erat q̄dam similitudo firmamēti seu
celi stellati et sup firmamētum videbat thron⁹
sapphirinus et sup thronū effigies hominis se
dentis ad cuius motū et perpetū āāliā et rote
mouebant et hoc ē q̄d dicat et silentio sup
caput animāliū firmamenti cui⁹ color describit
cū subdit et q. aspectus crystalli horribil .i.
venabil⁹ eo mō q̄ dicat q̄on vvvu. Et tribus
et locus iste nō ē hic aliud nisi domus dei et
porta celi hebraice dicit hic q̄i aspectus glaciei
horribilis locō cui⁹ trāslator posuit crystallu horri
bil q. crystall⁹ ē glacies mōtanis q. plures
montes et extense illa crystall⁹ videbat extēdi
sup capita āāliū sicut ē extensio firmamēti
sub firmamēto aut pēne eoz rec .i. super sit extē
sione ad alteram q. tangebant se in extremi
tatibz ut exponit ē. et audiebā sm̄ alaꝝ
q̄ mouebant p volatū q̄ sm̄ aquā multaꝝ
.i. magnū et fortem q̄ sm̄ sublimis dei .i. sī
cut sm̄ tonitru q. dicat dei spūs q. ab eo
factus. cū ambulauerit q̄ spūs erat multitudo
nō cuiuscuiḡ sed ut spūs multitudinis cuiusq
ubi q̄ meditū longe audiēt spūs magnus
et terribil et maestus tubaꝝ hymnum cōcā
collisione armoꝝ. cuiḡ starent dimittebāt
pēne eoz .i. alle pēne que super eis erigebāt
ad volandū dimittebāt sicut et pēne. animā q̄
tegunt avolatu nā cū starent ver sup firmamē
tū .i. propter stantes in throno sup firmamē
tū ad cuius nutū voluerit et starent ut dīm
t. ¶ Cum̄ prodit ad despiciendū ethim et spi
ritus sup eū q̄ dicat et sup firmamentū re
et pz simā et potius usq ibi. et vidi q. sp̄m
electri .i. spūs illius hominis videbat de elect

uel talis colorus sicut est color electri tñ differens m ptē supioꝝ ſ. a lūbis eius et sursum et m ptē infiōꝝ ſ. a lūbis et deorsū q̄ m ptē supioꝝ erat similis electro igneto rememēt tñ fulgorē suū nīt ſ. Sdō subdit velut aspectū igneꝰ intrinsecus p̄ circuitū eius a lūbis eius et deorsū m ptē ꝙ infiōꝝ erat simil electro igneto fulgorē suū emittēs extrinsecus. Sdō subdit et a lūbis eius usq̄ deorsū uidi speciem ignis. i. electri igneti splendentis. i. splendorem emittentis velut aspectus arcꝰ. i. yridis qui ē splendidꝰ

Sdō sciendū est q̄ ꝑ hanc uisionē ymaginariā possunt hic figuraliter ꝑtractari ſm de septentrione latitudo et caligo hebreoꝝ quibus ad hoc q̄ cognoscit differt a latinis. ſ. m descriptione aquilonis cui q̄libet ad dispositionem pertinet ſm alios autē ē eadem. Sciendū tñ q̄ ꝑdicta nō putat sufficiens m plano describi sed oportet p ymaginationē inspicientis aliqua sumi. Sdō m tertia uisione ꝓdicte considerandū q̄ sicut dicit hieronimꝰ in glosa iudei qui ad ioachim duces fuerunt in babiloniem premiserūt de hoc q̄ se uiderāt regi babilonis q̄ uiderāt adhuc stare templū quod salomon edificauerat desiderandi et pauci fore remanēt in templo q̄ trāsmigrantes in babiloniem ut habet hieremie. xxuij. et ideo quinto anno a trāsmigratione ioachim dñs dedit Ezechieli spūm ꝓphetie ad consolationem ꝯcaptiuo ꝝ de omnibus mala de utrisq̄ uentura in templo et multo maiora q̄ sustinerēt in babilone per ventū gḷe tumultus et imbres et grandines ab aquilone intelligit ꝙ circa ciuitatis caldeoꝝ quo ꝑ illā ptē minus uidebant ut frequent erāt ē ē in ꝑsona et ideo ꝑ ignem ꝫuoluentem intelligit intendit quitatis et templi futuꝝ ꝑ ḡtem ignem autē aquilonis fulgorē et rotas intelligit ꝙ tyrannus regnoꝝ magnoꝝ sibi succedentium. ſ. caldeoꝝ ꝑsaꝝ grecoꝝ et romanoꝝ q̄ cum regna infestauerūt ꝓlm iudeoꝝ nō mundi q̄ idem numeris pluribus similitudinibus figuratur q̄ genes. xlu. septē anni fertilitatis et septē famis duplicat similitudinē figurāt ſ. ꝑ spicas plenas et steriles et ꝑ boues pīgues et macilentos In ꝑmo uō ꝑ faciem leonis q̄ primo ē secm descriptionem ezechielis intelligit regnū caldeoꝝ seu babilonioꝝ q̄ fuit primū inter istos quatuor uñ et rex babilonis frequent uocat leo m scriptura uñ ieme. xuj. Extendat leo de tribu sua &c. et ſm aliqꝰ ezechiel imaginem leonis m uerba sua ꝑ faciem hoīs intelligit regnū ꝑsaꝝ et medoꝝ q̄ successit regno caldeoꝝ Daniel. ꝙ. q̄ istud regnū ymaginem tractauit ꝓlm iudeoꝝ q̄ alia uñ et ursus dicit in terram redeundi m iudeam ꝑ quē bonus regnū grecoꝝ q̄ statim hoc impellit cornu sic regnū grecoꝝ molestauit ꝓlm iudeoꝝ et maxime tpe Antiochi illustris ut ꝑ. i. et. uj. machabeoꝝ uñ Daniel. viij. iste Antiochus uocat cornu modicū et postea fuit grande minis contra meridē et contra orientē et contra fortitudinem ꝑ quā intelligit templū q̄d erat m ierlm ꝑ faciem aut aquile intelligit regnū romanoꝝ uñ et aquila ē signum seu uexillū romani mpij ꝑ alas aut intelligit angelum ptās ꝑsidens dictis regnis q̄ omnia ista inferiora administrant mediantibus angelis uñ et angelus ꝑsidens regno ꝑsaꝝ uocat princeps ꝑsaꝝ Dani. x. et ꝑsidens regno grecoꝝ ibidē dicit princeps grecoꝝ et sic intelligēdū ē de alijs ꝑ hoc aut q̄ alia et rota ad ꝙtuor ꝑtes ibant intelligit dilatatio istoꝝ regnoꝝ ad alias ꝑtes ꝑ velocem motū et terribilem aspectū intelligit robur et fortitudo eoꝝ ꝑmanus aut et opa eo q̄ manus est organum organoꝝ tāo de aqua ꝑ firmamentū uero q̄d erat sup capita animaliū intelligit ꝑ mundi supioꝝ que dicit locus dei et brorū ꝑ sedentē in throno sup firmamētū intelligit ipē deꝰ ꝑsidens omī creature celesti et terrestri ad cuius nutū omnia disponūt uñ et ad precepta sedentis in throno animalia quiescebāt et mouebant q̄ ipē mutat tpa et cautes trāsfert regna atq̄ constituit ut dicit Dani. uj. ꝑ hoc aut q̄ appellat m forma iuuenis designabat q̄ erat tempe grē iuuenandi ꝑ hoc autem q̄ appellat m colore electri q̄ est auro et argento fulgidus intelligit excessꝰ siue sapie eius nō ē mis ꝑ hoc aut q̄ m ptē supioꝝ a lūbis et sursū refulsit splendorē intimus et i ptē inferioꝝ ſ. a lūbis et deorsū emittebat fulgorem extimus intelligit q̄ diuina sapia ꝑ ē m ipō ē nobis occulta manifestat aut nobis aliquātꝰ ꝑ suos effectus ſm q̄d dicit ro. i. Inuisibilia dei a creatura mundi. i. ab hoīe ꝑ ea q̄ facta sē intellecta conspiciūt sempiterna q̄q̄ uirtus eius et diuinitas Hic igit ex dictis patet q̄ m hoc tpe describit duplex ꝑsidentie sup emnes status siue uirtus ut supꝑdictū ē

Capitulum septimum et uicesimum. Hic continet describit duplex ꝑsidentie multiplex effectus et ꝑ mansionem ꝓphetie iudeoꝝ trinitatis de ꝓdenatis Dicit in destructione gentilium bonos crudelit molestantium cap. xxu. Tertio in remunitate iustoꝝ mala tpalia ꝓpter ꝓphetie tollerantiam xl. ca. Quia primū scienter q̄ sicut trinitatis ad ioachim uolentes de ly q̄ se tradiderunt ad consiliū ieme nō se immiscuerūt sic illi qui remanserāt in ierlm

tissimꝫtos detrebāt putātes vtcunq; sāme
de cautatis exordio nō implen qđ de Ezechiel
repletus ē spū ꝙphie pmittans evadū cautā
tio ymquū sicut et ceteris ad rephendū istoꝝ
mūmuratōēm et illoꝝ derisionē fgie pmo ꝙphe
tandi officiū sibi imponit. Ded officiū ē mūc
tum exequt. usq; ad. Ema in duas qꝝ pmo im
ponit ei officiū Ded arguit eius silentiū usq;
ad. ibi. Cū aut̄ pfūdissent. Ema in duas qꝝ
pmo imponit sibi officiū ibi Ded signo ibi. tu
aut̄. Ema adhuc in duas qꝝ pmo imponit impo
sitio officij Ded confortatio dñi ad ipm ibi. tu ergo
In pma pte pmittit quędam cōtinuatio ad p
cedentem visionem ai dicit Hiezechiel similitu
dinē ęclē dñi. q. d. effigies hoīs sup thronū
sapphirinū sedentis nō erat ipe deus in natura
qui seo quędā similitudo siue maiestatis repse
tatiua et eadem fidei meę. q. fragilitas hu
mana in talibꝫ visionibus sui destituī expiet
sensu qđ dicit Daniel. v. Dies mi in visione tua
a dissolute sūt compages mee et michi in me
remāsit virtus Ded subdit. et marcuit ē i me
ipsis. i. subsistendi virtus postq̄ locutus ē
michi ille qui sedebat in throno et statuit
me sup pedes meos. i. michi contulit virtutem
subsistendi tam patiendo q̄m agendo ibi. ad gentes
apostatrices a fide que recesserūt a me p idolatriā
pces eoꝝ fuauiatis et putri mei ꝛc. i. legē meā
q̄ cito p ingressū tre ꝓmissionis declinauerūt ad
idolatriā ut pz in libro iudicū et regū et filij
dum fuere. i. irreuerētes et inūcūdi. et indo
mabili corde sūt. i. in malis obstinati ad qđ ego
te mitto. ut manifeste appareat q̄ mala eoꝝ nō
quiemūt ex defectu meo sed meo quietis me
os ad arguendū mala eoꝝ si forte uel ppt̄ audi
ant ꝛō p ipsum forte nō intelligāt aliqđ dubiū
in dō respectu futuroꝝ cū ātissime omia ꝓgnoscat
pz q̄ ipse intelligit ambiguitas libi arbitrij ad
bonū et ad malū. qui dīs exaltans est. i. fru
stra ꝓnoctās ad nutum dñi sui. et sciens q̄ ibi
fuit in medio eoꝝ. et sic excusationem nō habuit
si a malis suis nō penitearis. Tu q̄. hic
cōfirmat ponit confortatio dñi cōtra malitiā illoꝝ q̄
bus debuit laqm q̄ minus iacula timuit q̄ pru
dent dicat q̄ ea q̄ filij ihsrāēl ne timeas eos. i.
fractu eoꝝ aspectu neq; sermones eoꝝ. i. detractiones
et ignoria qui mercedulis erga deū et ꝓximos
usitate erga ꝓphetas et ꝓximos ihsrāēl q̄
bus malis et fictis plāgentibꝫ vbi eoꝝ ne ti
meas ꝛc. Repercussio est eiusdem sui admaiorem
affectionem. qui mirabiles sūt. s. ꝓphete et in ipse
notat principatus angelorū. Tu aut̄ hic
cōfirmat imponit Ezechieli officiū p signū libri os
tensi et interpretatiōis dicit. in duas ptes q̄

pmo ponit ipse impositio. Ded ꝓphete confortatio
ibi. et dixit ad me. Prima adhuc in duas qꝝ pmo
ponit liber ostensio. 2o eius interpretatio in prima
tm aplī. Tertia pmū cessat. attenta ꝓphe
tū dicat. tu aut̄ fili hoīs audi sicut exasperātes
insultās et obediens et noli ee exasperātes
i. michi rebellans et p ois ad unū me quoties
et ecce manus missa ad me sc. n. videlicet p
magnaia visionē. in q̄ erat inuolutus liber in
quo Ded inuolutio textus in qua designat q̄
futura contingentia de quibus erat ista ꝓphia
sūt hoīibus occulta et expandit illū coram me
et p hoc intelligit q̄ dicit intellectū eoꝝ ꝓphe
quo erat spūs meus et fortis. videlicet em
ille textus expansus et veraciꝫ pte septus in q̄
designat multitudo ibi continebat. et scripte erant
in eo lamentationes trīsnigtion et in pmissis et
sterentū et carmen. i. consolationes patientē
tolerentiū et ve mōre in reliq̄s exsortatiū qđ
evadū infabile cuncteꝝ qui mq̄ ista. n. ea
contingūt in hoc li. ut patet et ꝓdictis.

Capm̄ tertiū:

Et dixit. hic cōit describit liber
ostensi interpretatio p quā mens in
telligāt q̄ passer ubi dei sicut corpꝰ
alis materiali sm qđ dicit Deuē.
viii. nō in solo pane vivet sed in oni ubi
qđ predixit de ore dei et sm hoc patet sūa usq; i.
et comedi illud. hic. n. videbat ymaginaria vi
sione qui volumē amedet Ded intellexit qđ sig
nificauit. et fuit ds in ore qui mel dulce. in q̄ de
signat suauitas dīm eloquij in quibus predixit
ab eo licet aliqui hēat amaritudinē amicā
i. subsequentē ruinę effectus inde sequētes videlicet
qui ē de plurimis illoꝝ ad qs affligat ille cui de
loquit sicut erat in ꝓposito. Et dixit hic
confirmat describit ꝙphete confortatio ut constanter
predicet in officio sibi impōito eo q̄ sibi ꝓmittit
assistentia dīm auxilij et q̄ nō metuat ad ꝓlixi
orationem multitudo pcē extraneę lingue et sic p
sona usq; ibi. et si ad illos mitterens ipse audi
rent ꝛc. sicut patet de ninuitis qui egerūt pe
nitentiā ad ꝓdicationē Ionę. dominus aut̄ ipse
noluit audire te cū tribus de eadem gente. q̄
noluit exaudire me. vbi et audi ad ꝓdicationē
vbi fuerūt ꝓmaiori pte rebelles et mercedulis
attracta fronte ꝛc. i. mercedes deo et eius nūcijs
et duro corde ꝙpe obstinatorū in ꝓbis. ecce dedi
faciem tuā ꝛc. i. ex mea assistentia talem tibi
constantiā et fortitudinē ad denūciandū volū
tatē meam et designat p fortitudinem adamā
tas et silices. q. d. dabo ē constantiā sustinēdi
omia adisa in factis et ꝓbis. Extendit tamē
q̄ vbi tristitia mā habet ut admiratem. et fle

cem dedi faciem tuā in hēt. ut vermē forcio rem rupe dedi ꝛc̄. et p vermē sdm eos hic intelligit sanguis cuiuscūq; vermis q̄ sine sensu t adelant lapides in edificō salomōis templi. si aut dm̄ fuit dicē cētā putēt q̄ deus vsq; ibi et assūpsit me spūs. i. impetus fui in spū ad percipiendū qđ subdit. et audiui post me vocē cōmotionis magne ꝛc̄. hoc fuit sdm ad confirmandum dō vbum. s. qđ auert ypocrite constantiā p sua assistentiā illa. n. cōmotio aūaliū et volatū desiderate magnitudinē diuīe virtutis ipi ypocrite assistentia spūs q̄ leuauit me. i. dedit multā virtutē et efficaciam q̄ requirēdā mādatum dīm. vnde subdit. et abij volens obedire. amaritudine in indignatione spūs mei q̄ dm̄ci et rebellionem pli mei a dō audiri tā q̄ sicut dm̄ est licet vbum dīm dulce sit audientī multiplicat ab eo predicat tri voce aliquā cō sequētis pt̄ ee causa amaritudinis. manus .n. dm̄ erat mecū cōfortans me. q. d. licet suauē me miserit ad pplm rebellem et hereditū tm̄ virtus dm̄ assistēs multū tabat in cōstantiā eius et venit ad tribulationē. i. ad pplm qui deridebat tribulationē erat in babilone ad actū nouā fructū sdm hebreos nomē ē loci seu tortuosi sicut aut forsitan eo q̄ fruges ibi velocit maturescūt. sdm alios ij notat temp̄ q̄. Ezechiel venit ad tribulationē pplm q̄ pm eos tūc erat tempus in q̄ fruges primicie in actuos cōgregabant. et sēa vbi ille sedebat. i. mansit cū eis. eo in loquēdi q̄ dicit. debuit p̄ sedestus in cedere multo tempe. i. ibi mansisset et subdit. nō humanis mā sionis. et mansi ibi septem diebus merens in medio eorū. i. silens a reprehensione eorū et meritis p malicia eorū. ¶ Cū aut hic cōmit arguit Ezechiel silentiū et p̄ arguit deū p̄ma. ibi et fact est. Contra primū arguit̄ p similitudinē speculatoris qui ad hoc in alto loco ponit̄ ut de longe videat cunctis periculū veniens simp eos et sibi p nūciat et ad cauendū eos si minus pigritet et dormitat ut sic semp sint parati omittit̄ defendere et si omittat ad de officio ē impositio dignus ē punitione. Ezechiel aut erat positus a dō speculator spūalis et ideo de officio tenebat̄ malos arguere de peccis ut pniteret et bonos monere ut proficerent in bonis ne offensā dei incurrerēt et q̄ minus tacuerit videbat p vindicta sdō ostendit̄ ē pena tractabilitatis q̄ debet̄ plato seu superiori si sit negligens in arguat̄ peccā cum subdit̄ sanguinem aut eius de manu tua requiram. i. liberationem seu si fecat̄ qđ in se est cū subdit̄. si aut tu amunieris impius et sequit̄ post ea. tu aut animā tuā liberasti. et idem oñdit̄ sibi de negligentia et diligentia in monendo in sicut ei proficeret in bono cū dicat̄ dr et si cōuersus iustus ꝛc̄ et patet lītā. ¶ Et factū est. hic cōmit silentiū pdōi primū p̄mo tri primicie dīna apparuit sibi facta cū dicit̄. et facta ē ibi sup me manus dīi et dixit ad me surge vade egredere ꝛc̄ q. d. illi cū quibus eo nō est digni videre gloriā dīi tibi apparuit cū rebelles sine et mereduli et surgens egressus sū in campū. i. ad locū spūalitatis sm dei mandatum. et ecce ibi gloria domini stabat ꝛc̄. i. visio imaginaria similis illi q̄ descripta ē primo cap̄ de alibi et vere firmamēto et sedente sup thronū ad repñtandū gloriā dīne maiestatis et cadi in faciē meā et similitudine fragilitate ad pñtiam dīnā et ingressus ē in me spūs ꝛc̄. i. ed tulit michi subsistendi virtutem qua ex me nō habeam et subdit̄ pena silencij pdicti cū dicit̄ In medio et includere ꝛc̄ ubi ponit̄ triplex pena. vnā reclusionis et ligationis vnde subdit̄ tota sit sup te vmcula et ligabunt̄ te in eis. s. funibus tuis volo. n. q̄ sic te facias ligari q̄di ē subdit̄ ad loquendū cū dicit̄ et lingua tua adhereat faucib̄ palato tuo ꝛc̄ ut sicut muti taceant et dimittāt pprie voluntate sic muti taceat et dimittāt pprie et ista causa nō exprimit̄ hic sed supponit̄ et pdicta. Alia aut causa exprimit̄ cū subdit̄ q̄ domus exasperans est. s. pluis tribus. q. s. vna causa est ligationis et subtractionis loquele ē ut p hoc oñdatur q̄ nō sit digna tua sanctitate ingrediendo et conuersando cū eis. nec erā digna tua doctrina et reprehensione et ideo tua voluntario tri eis et alloquio tempe competēti futura nō fiet eis et correctio sed tui et mea gratia. Ideo sequit̄ cū autē loquutus fuero tibi aperiam os tuū. dando ē loqui de facultate. et dicis ad eos. s. ea q̄ mutata tibi licet dicat dns qui audit ꝛc̄ sm qđ dicit Ra. tui. istud nō ponit hic qui impositum Ezechieli ad dicendū pplo sed postea dīne diuerse ei. aperiam os tuū et dices ad eos. s. illa q̄ tibi immutata dixit Ezechieli condicionē pli dicis qui audit audiat et qui quiescit quiescat. i. aliqui de pplo te audient vbia tua acquiescendo et aliqui quiescēt ab auditu vbi tua repellendo et de istis subdit̄ q̄ dns exasperator est. sdm alios nō vbum est impositum Ezechieli dicendi pplo in pssona dei qui audit ꝛc̄. i. qui vult audire audiat et q̄ nō vult dimittat et ē modus loquēdi de illius q̄ grauit et molestē portat aliquā audiendi. Ideo subdit̄ q̄ dns exasperans est.

¶ Capitulū quintum.

Et tu fili hominis. postq̄ descripta est officij impositio. hic ponit̄ impositi executio. Et dicit̄ in

dnus pres q̄ p̄mo pomt̄ cuitates et ꝓuil̄ des
tructo ꝑo destructōne vō ai. xv. p̄ma adipis
m dnāb q̄ p̄mo demūcat̄ cuitates et ꝓuil̄ exā
mū· ꝑo anfert̄ remediū ai. xuij· p̄ma adip
m tres q̄ p̄mo dicta destructō p̄dict̄ ꝑo multi
plex abhāmūcaō michi oñdit̄ ai. vm. ꝑo
spetua ad ꝓpōnm reuat̄ ai. ix. p̄ma adipis
dnāb̄ m q̄nos q̄ p̄mo desarbit̄ iezlin obsidio
ꝑo ꝓuil̄ sin⁹ ustacio ai. v. ꝑo tre depopulatō
ai. vi. Cuius dē ustacōne attelāto ai. vij.
pōs aūt cuplin m duas pres dnāb̄ q̄ p̄mo
desarbit̄ obsessio cuitatis ꝑo ex ipa sequēs op
ssio fames ibi et tu sume· p̄ma adipis m du
as q̄ p̄mo desarbit̄ obsidionis modus ꝑo cup
tātes ul' mg̃ratus tempus i. et tu dormies·
Cuius p̄mū dicat̄. et tu fili hominis· Iste modus
loquendi frequēt̄ fit Ezechiele cui⁹ hoīem assig
nāt doctōes aūter· sume ex eleuatē cōtempla
tōnis obtutib⁹ tuāne fragilitatis· sume ti
bi latem· s· et rudē ut possint tibi q̄uis figiē
et pones eā aram et circumdabis ibi diligent̄ et
attente· et desarbes in eo i. in medio eius· ciui
tatem iezlin et ordinabis· i· desarbes· adiusis e
am obsidionē in cōtra eius· et edificabis mu
nitiones· i· desarbes silitudines turriū lignear
et q̄si similitate videnē ab ea illa q̄ fiūt in ciui
tate et comparabis aggerē· i· desarbes portatō
res tre et lignor̄ ad implendū fossata· et ti
bi ponēs eam castra· i· desarbes aries arietis
ꝑ oppugnātes eam· et ponēs arietes· i· desarbes
sē aūt arietes ligna oblonga in capite ferrata
ea quibus impellit̄ muros ad cadendū et sic vide
q̄ ille lat̄ erat sūs magn⁹ ut possimt in eo desar
bi omia ista tā in pnis figuris multa pūt desar
bi n sētis ꝑo sparsis· et tu sume tibi sarracinū
ferreum ret̄ ꝑ hoc designat̄ q̄ deus ad misiōē
dī nō respicēt ciuitatē sic obsessam· et obfirma
bis faciē tuam ad eam respiciendo eam q̄si fiacē
bestia et mittes in signū q· deus ē inimicus implacē
tibi ita sdo subdit̄ signū ē dominū ysl'· i· omia q̄
dicta sūt tibi sūt signa obsidionis et destructōnis
iezlin· Et tu dormies hinc tuitere ponit̄ cap
tuitatis tempus finalēs et p̄mo q̄ntū ad
captiuitatē· x· tribuū q̄ vocāt̄ hoc nomē ysl' ea
dicit̄· et tu dormies sup latus tuū sinistrū ꝑ q̄d
designat̄ regnū decē tribuū q̄d a pia⁹ recessit
a cultu dīno sub roboam rege p⁹ qui fecit vitulos
aureos· ii· ꝑ· vij· et ponēs mitates domus ysl'
sup eo et p iniquitates intelligit̄ hic pena p i
iquitatib⁹ inflicte· mīd dicit quibus dormies sup
illud· si sup latus sinistrū et subdit̄ mīs dicē
·cc· et lxxxx· dicēs· ad significandū q̄ tot ānis
domus ysl' in captiuitate et afflictōe ēt ꝑ mitatis

bus suis tot· n· ānis ut dicit doctōes ista fluxerit
a p̄ma captiuitate regni· x· tribuū quā fecit ꝑ
glatphalasar qui captiuauit duas tribus eū
habitātes circa iordanem et cū hoc
aliq̄s de illis qui erāt cum iordanem usq; ad hāc
mū Assuer quadragesimū qui filios isr̄l a pri
mo mortis libauit Aman et filios eius sus
pendit ut legit̄ in lib⁹ hester reducēdo aūt hāc
mū annos ꝑ tpa regū hic omitto et causa q̄
postea dicet̄· // Postea subdit̄ tempus captiuī
tatis regni duar⁹ tribuū q̄ dicat̄ hic dormie
rūt eū dicat̄· et cū compleueris hec dormies sup
latus tuū dextrū· ꝑ q̄d designat̄ regnū mīd
q̄ finitis adhesit dño sicut ꝑs dictū est forcas
et longe tardius recessit a cultu dīno q̄ regnū
ysr̄l ut p̄z in· ii· Reg· xv· pul' et assumes iniquita
tem domus iudā· i· designabit captiuitatē eius ꝑ
eius iniquitate mīcordiam· xl· dieb⁹ q̄s signō
subdit̄ tm dicat̄ diem ꝑ anno· i· q̄ dieb⁹ dor
mies sup latus tuū dextrū tot annis domi
bit captiuitas domus iudā tot· n· ānis ut dicit
doctōes ꝑdicti fluxerūt a trisingestōne Joa
chym· i· qua incepit illa captiuitas usq; ad p̄mū
annū Cyri qui dedit ꝑplō licentiā redeūdi et
dicat̄ hic hic· diem ꝑ anno dedi tibi ꝑ̄ captiui
tatem duplicis regni dedicatio vō ai. annos ei⁹
tius stēt captiuitas ꝑ tempa regū omissa stēt
et ꝑcedentis tū q̄ utriusq; dedicatio diffuse pōt
in ghā· Ezechiel sup locum istū ad quā quide
pōt recurrē q̄ inuenit̄ q̄ usq; tū q̄ utriusq; dedi
catio videt̄ in aliquibus defecisse addictis ydolis
ydōr et latior· p̄ma in hoc q̄ dicat captiuitatem
regni isr̄l tēptam tempe Assuer cū tū omnes hi
bici et latini ꝑ maiori pte dicāt q̄ illa captiui
tas nō est adhuc soluta sed ad locā fuerūt li
berati a pricipio mortis nō a iugo seruitutis ꝑ
mihi stādi q̄ dicat q̄ a tūsmigratē Jechon
usq; ad p̄mū annū cyri fluxerūt tm ai. annos
cū tū sin⁹ omnes hebreos et latinos saltem pro
maiori pte ad mm⁹ fluxerūt lxx. annos Unde
et sēme xxx· dicat̄ cū repsse implen in ba
bilone lxx· annos visitabo sup vos verbum bonū·
Sedm hebreos aūt hic designat̄ tempus mīcor
dis sicut supra dictū est dominus ysr̄l eum
di ꝑ quā, utriusq; meruit captiuari et accipit
hic in quinas notabilē q̄ est ꝑ prolixitatē et que
rispate eccīe ꝓpīa et nō tm ꝑsnā singularem
sinquinas aūt ista in domo ysr̄l dinumerāt anos
·cc· lxxxx· quos ·cc· xl· accipiūt a p̄mo anno
roboam qui peccauit et peccare fecit ysr̄l in vitul
aureis ut frequēt̄ repetit· ii· ꝑ· et usq; usq; ad
·x· annū osee qui cū ꝓpō regni ysr̄l tenuit cap
tiuatq; finit ꝑ regē Assiros q̄ nos sic dicta

nat̄ Joboam. n. regnauit annis .xvij. ne ipe. ui. ps. xvij. post eū Nadab duobz annis. ui. ps. xv. in
aspexerūt. Bela. y. Zamri mediā sterit. sēd tps
eius oputat̄ sub rege sequēte. s. Amri qui regnauit .xij. ānis Achiab. xvij. ij ipse. ui. ps. xvi. o
thoziae. y. u. ps. xvij. Jozam. xij. iu. ps. p. ipse
xxvij. ui. ps. x. Jacitae. xviii. Joaz. xvi. ui. ps
xvij. Joleam. xli. ui. ps. xvij. Zacharias et Sel
lū sex mensibus tm̄ sēd temp⁹ eaz oputat̄ aī p
quem. s. Manahen qui regnauit. x. ānis Facea
. y. Faree. xx. li ipse. ui. ps. xv. capl̄o. Osee. x.
q. u. annos captiue in samaria aī ppl̄o suo cap
tiuato. est in Assyrios. iij. ps. xvij. et ista amn
simul uita finiuit mm̄. Amm. uo. exiuiq
que defuncte de totali nō. s. ccc. lxxxv. annoz
computat̄ de tempe und. dz. u. Judicū usq; q Ez
ron ex ornamētis aureis filiā dñe de victoria
hūta de madianitis fecit ephoth. i. uestē sacer
talem et sidere ibidem formicauerūt. q dñs ist
in eo et fuit dñi fuit ibidem. Ista formicatio
nō fuit uincte Gedeone. q. nō fecit ephoth ad
cultū idolatrie. sēd ad dei cultū in domo. ḡria
fuit dñi fuit ibidem. post mortē aūt eius oēs
ist formicauerūt. est in illo ephoth. vtrobo eos ī cul
tu idoloz. Jerusalem et israhel fuit dñe sub
dit̄ et ipse formicatū durauit usq; ad tpus Sa
muel. qui dixit ppl̄o p. ps. vij. Jūxite corda
vr̄a dño et seruite alienis. et subdit̄ abstule
rūt. ḡ. filij ist Jerusalem et Astaroth et seruie
rūt dño. soli. nō aūt annoz. sic accepit̄ moz
tuo Gedeone. Abimelech iudicauit ppl̄m tribz
annis. Jud. ix. post eū thola. xxiij. Jair. xxij.
Jud. x. et ibi subdit̄ q. ppl̄us ist p. mortem
Jair afflictus fuit ꝑ filios Ammō et plus
tm. xviij. annis qui nō pnt̄ computari in tē
pe Judicū sequētis. s. Jepte qui iudicauit tm̄
sex annis et ideo accipit̄ hic. xviij. anni in
quibus ppl̄us fuit sine iudice post. q̄s Jepte iu
dicauit sex annis. Abessan. vij. Ahialon. x.
Jabdon. viij. et ipse ipse Jud. xij. Sanson. xx.
Jud. xvi. Heli xl. p. ps. ij. cui successit Sa
muel. Iste amn simul uita finiuit annos. clvij.
et sic ijemnus. viij. annos supplebo. qui sic
rationabiliter pnt̄ reperiri licet. u. scripturā
dicat. q. omnes ist formicauerūt fuit in ephoth
sed a Gedeone applicando illud ad cultū ydo
loz. tm̄ nō dicat. q ipse fuit immediate post mor
tem Gedeonis. sed forte plurimi ex. viij. ānis
aūt vel aliq̄ ps eoz. Ita aliqñ omnis dñs am
ma vel minor ps vnius iudicis. q. anno in
tegro computat̄ ut q̄n instituit in medio ān

vel post medū et sic sm plures iudices pnt̄ re
spondi secūm vitatem ista. viij. anni vel ps eoz a
nō ponto in septima. q. tm̄ ipse ipse septima con
tinet falsū. q. loquit̄ sm coem modū loquēdi
sicut si rex fuisset coronatus in natiuitate dñi di
cat̄ regnare illo anno. s. anno dñi tli in paschā
te sequēte incepte anno. q. Gedeonis sue cōnatōnis sm
coem modū loquēdi. ꝑ mutationem miraculosis
sim annos domum. ¶ Anni aūt annoz in
quitatis domus nidi inceperūt a tempe anasse
regis nidi qui ipse ibidē p̄fuisse et ppl̄m pe
care fecit ponendo idola in templo dñi. iij.
ps. xvi. ꝑ qd̄ sinā dñi de futura captiuitate ppli
asserebat̄ prāb anasse. iij. ps. xxij. vbi dicit̄
vimpeū nō e aūsus dñs ab ni finoris sui q
intus ē finoz eius aut̄ nidam ꝑ inuitatōes
quibz ꝓuocauerūt eū manasses. fecit iniq do
nidam cadē ansam a facie mei vimpeū iste
Manasses penituit et postea fidelit̄ regnauit
et idolatriā abstulit. ꝑ qd̄ totū tempus suū non
posuit in peccō nide. Dz tm̄ xvi. ām pm et duo
quibz regnauit Amon pessimo cui successit Josias
de cui tempe nichil ponit̄ q. fuit pessimus cui
successerūt duo filij eius valde mali Joachim
et Sedechias quibz xx. ānis et ista ām simul
uixit fuerūt mali et idolatre q.
quilibet eoz regnauit tm̄ tribus mensibus qui
oputat̄ in tempe aliox. videt̄ tm̄ nichil q. vtr
q. capm̄ ꝑdere addendi sit q. circ. xxx. dies q
bus Ezechiel iacuit sup latus sinistrū et dex
trū fuit signū temporis obsidionis ierlm q. m
textu dicit̄. p̄ ꝑceptū de dicta iacentia et tu
es faciem tuā ad obsidionem ierlm q. sic pe de
clarat̄ ierlm fuit obsessa a tribus annis ꝑ
dextre. xl. mēse. x. die mensis et capta fuit ano
xi. Sedechie mens. iij. x. die mēsis ut ipse dicit. et
sic a prīa obsidione usq; ad finem eius fuit
ter annis mixt et v. mensib et xxvij. dies Ezo
chiel aūt dormiuit sup latus suū sinistrū. ccc.
xc. dieb et sup latus suū dextrū xl. dies qui sibi
mūtu fecit. ccc. xxx dies q. ccc. lxv. faciūt v
nū annū integrū et remanēt lxv. dies qui fa
ciūt duos mensib et v. dies et sic tēpus obsidi
onis ierlm ipse aūt eius captōnem nō excedit
tps decimōnis ḡlis sup utrūq latus nisi mēsib
mensibus et xxij. diebus et iōnabiliter pōt dici q
tanto tempe fuit mēmpta obsidio q. ailoi au
dētes q. egrippa vēlebat in auxiliū uidēs reli
quisse obsidionē ut obuiarēt eis qnibus fugiens
ad obsidionem redierūt ut ipse. s. xxxvij. et in
tali recessu ab obsidione et reditu tanta ciuitas.

bñ fluxerūt tres menses etzreu dies et sic ihc̄ ppe
stem s. q. tempus obsidionis ierlm ipā stante et
tempus remotionis ḡpḷe fuerūt equalia Cōtez
redit sptūra ad desalendū obsidionem ierlm aīt
at ad obsidionem ierlm tuitēs faciē tuam
q̄ vultu unito respiciēdo ierlm et p hoc notat ma
du conā ipam et brachiū tuū extē extentū .i. ex
tentum ad designandū cōmutatōem ionitē dei sa
p eam et expugnatōe adiuuās eam .pnūciando eius
subiugationem este comedēdi te vmquā nō sup
dicto et nō te tuitēs hēt donec compleas dies
obsidionis tue .i. reclusionis in domo tua q̄ nūq
sup est pōtus .s. ann xc. et tuā. el Et tu
fume hic cōtez describit oppssio fāmis fortu
ta et longa obsessū ierlm sicut hēt. nuq. ꝑ. ul
timo et describit hic p quādam pabolam q̄ p
ponit dō exponit ibi et dicit Cōtra pnū dicit
et tu fume tibi frumentū hēt tribus anis plet
mum amittēs contra obsidentē et sumes tibi
panes nūo dicit .s. ann. et xc. panes. tribus at
tunc q̄ vesteres erūt in pondē sicut sic tempe ob
sidionis qñ victualia incepūt deficē. xx. staīs
in die stater idem est q. duodena vncia et dicit
ysidor xvi. ethymo. a tempe usq; ad tempus .i.
a pmo ann. xc. dieꝫ usq; ad finē qualibet die
vnū panem et ag̃ in mensura habes scrtā pte
ipm .i. sextarij a tempe usq; ad tpe habes illud
s. qualibet die sextam ptem vnius sextarij q̄n
tias aut sextarij ipi est .x. vncias panis pdicti
nō est nob cta q̄ mensure et pondera multū va
riant fm tpa et puincias diuise sunt eaꝫ in ea
dem puincia et in locis ꝓpinquis sicut sexturus
vnus modius satis est pisanus q̄n in villa sūt dnoms si
ni et cōuisinea hic satis putet q. nō erūt tātū
q̄ sufficiāt ad cibū et potū comedentē ipsum esze
chiel Sed magis erat ad tempandū famē et
sitim eius tribus .n. portio dat qñ victualia in
cepūt deficē in obsidionibus .et sterore qđ egre
dit de homine operies illud In hebo hēt requies illi
dicto .n. hebraicā que hic pome equiuocat est
ad coopire et inquere. hebrei tñ vident ij me
lius dicē q̄m aliquibz locis vbi ē defectus ligni
colligūt sterora bouum desiccata in campis et tūc
sit ignis et idem posset fieri de sterculis hominis
hz est nimis abhominabile deo ignē ad designā
qualit̄ mihi concedēt cibū abhominabilem in
locis alienis vbi ducent captum precipue cum
plcte q̄ faciat ignē de sterculis hominū desiccatis
et in animo cuilibet illo igne cogitet panē su
ū hz q̄ hebrei ij seruit dicens .a.a.a. dñe deꝰ
et dicit expositores aliqui q. hic triplicat .a. ad
denōdum horrorē triplicem .s. ultionis ma
le et tribulationis legis dñi et captiuitatis
significatio hz hoc predixit et ignorātia hebrei

sermones in q̄ ē vna tm̄ dō et sonat alia
et ē mūcetto admixtus seu cōgregatus sic
dñi fuit p̄ cibo Jeime et mortuorū et lac
mutū a bestijs nō cōmedi .q. d. adhuc est in
mundus sic vesci pane abhominabili. este dēci
bis xcē in hoc tempore propriis et siccis
panem in eo .i. coquies nō pōdē. Et dicit
hic ponit dicte parabole expositio seu applicatio
exponendo famem in ierlm futurā cū dicit.
este ego contero virgulū panis .i. sustentū
nutrimentū alii qui nomine panis intelligit in
sptūra. et comedēt panem in pondē .i. nō ad
saturitatē sed ad famem aliquātulū temperan
dam. et sollicitudē. ppē diminutionem victua
lium et inuasionē obsidentū. ut deficientibus
pane et aqua .i. finaliter deficiat omnis cibus
et potus. contriuat vnusquisq; ad fratrē suū. nō
potēs se sustinere p̄ nimia debilitate et fame
et contabescant .i. deficiant. in iniquitatibz
suis .i. ppē iniquitates suas qs quasi se cōtra deū
et proximū.

Et tu fili hois. hic cōtez describi
tur pll inde destructō et primo
ad hoc parabola ponit dō exponit
ibi. li dicat dñs parabola aut ista
nō salui est ibi sed erat facta Ideo dicat ꝓpḷe
Jeime tibi gladiū acutū In hebo hēt misorū
et dicēs .i. duo stacs p capud tuū et barbā
tuā. n. posset ꝓpheta hoc facere manu ꝓpria si
scat hoc p̄ visionem et idem intelligendū est
de dīs qui p̄cedunt ut de tonsione panis et
hmōi q. ꝓpria manus sup latus suū sinistrū
inobliē nō potuit hoc facere manu ꝓpria et
assumes tibi statēram ponderis .i. aptam ad
pondendū et diuides eos .s. pilos capitis tui
et barbe in tres ptes equales et q. hoc nō po
terat bñ fieri immediatō papie fieri pondē
do. tam ptem ignis combures in medio ciui
tatis .s. ierlm destructe in latē ad designandū
q. tria ps ppli obsidentium morietur fame et
peste obsidionis tempe et ista pena venit hic
combustio ignis In sptūra .n. satis frequēter
nomine ignis intelligit alia pena. et assūes
tam ptem tonsūre gladio in circuitu eius. ad
designandū q. magna ps ppli obsidentium cadet
a caldeis extra muros q. aliqui exibunt ad pu
gnandū sup obsidentes exibi crudelissime. saltē mul
ti nō potentes se retrahere metu ciuitatis Aliq̄
etiam exibunt fugientes de ciuitate capiebāt
a caldeis et occidebāt. tertiam vō aliā in ventū
dispergēs hoc in ꝓte dicit ꝓ fugientes in egyp
tū post captionem ciuitatis ut hēt Jeime xlui
et gladiū nudabo post eos. q. nabugodonosor post
modum egyptū et illos ꝓtim occidit ꝓtim alios

dhelis

tuant sicut eis p̄dixerunt ſerenuas. et assidue
nde .i. de ista tua per p̄ma mia et lugubi eos ꝛ
ad signandum illos qui p̄stea ducti ſm babilonē
captiuu et in vita conſeruata. et ex eis nuſle
tolles ex pace eos in medio ignis. ad designā
achab et sedechiam ꝙs in igne fixuꝝ rex babilo
nis ut hēt ieme .xxix. et ex eo .i. ex illo igne
seu combuſtōe. exprediet ignis in eos temū iſti
.i. merepaco pene seu maledicōis ex p̄ma
.n. illoꝝ diorꝝ assignatus ē modus istis dicendi
in p̄lō ipi et aīs vnus maledicēt alteri dicētes
sic tibi contingat sicut regi achab et sedechi
e sicut dicit ieme .xxix. sic exponit ihūm isti
ta. ta. Expositores aīt ihūm exponūt de pena
retinendi de babilone qm multos tumultus re
punerūt in angustia magna ut hēt lib̄ nec
mō et de machabeis quidam qui tpe machabeoꝝ
cōtra uenerūt gentiles contra iudeā ut hēt p̄. et
ys machabeoꝝ sed pma exp̄ plaga et magis
ronsona hic videt. Hec dicit hic dicit pmit
exp̄ parole p̄mo ni. de destructōis assignet
et so parola ad quotum applicet .i. tria p̄.
Terra p̄mi dicit. hi ē ierusalē .i. cautus qua
in late de sepisti iezhin signet in medio gentiū
posui eā. qz sita ē in q̄rto climate tre ysrahel
ui. climatibz distincte. et contra iste indaga mea
ne plus cōt impia q̄ gentes. duplica hinc .s. qz
gentes leges sibi tradite a suis maiorib̄ suis
uanerūt inde ui legē a dō sibi datā relignerūt
ui ieme .ys. dicit. si mutauit gens deū suū .i.
nō mutauit. et subdit. ppter quē meus mutā
me gloriam suam .i. deū suū in ydolū hec ppter
gratuitā bñficioꝝ a dō receptoꝝ in legis da
tione et mānā celestis nutritione et sibi qui nō
fecit deus alius gentibz ſm qđ dicit. pō celuꝝ
nō fecit talē omī nationi tō ingratitudo vō
aggrauat alia patī. hō sequit. qz superbis gētes
.s. in malicia et inuida gentili .i. omnes
uiste q̄ ipi uinistis fugam in medio tui indi
a .i. vindictis uistre mee et fugā in te q̄ nō
fecī .s. temporibus p̄ris. et quibus similia vide
nō fugam istud videm nō sigt ꝓpter cuitatē apte
posē sicut et illud ysi .ys. et nō celebrēt volentes
plui sicut plenus fuit ibi dem sed impōit tpe
longū videtur quisq; teneat hīes abhominationes
l maiores qđ impleuerūt inde in ore sicē xpi.
qui qđ māserūt tanta mala vel maiora q̄ ys
nec q̄nta māserunt ꝙ caldei hō subdit. come
nuis pces suos tō hi. n. m uniq; obsidione. s. ail
tō. et honor fuit impletū hoc uno ego dicit
dñs .i. sicut vii ē q; ego sū ultus ꝙ eōm ita vi ē
q; inferā dānū penā. ꝙ eo q; sēm meū .i. templū
meū nomē cōsecrari violauit .s. ponendo ibi y
dola. ut hēt .ieu. p̄. .xxi. ego q; confirmatū .i. te

testimū sicut lagena in ptes mīmas confracta.
et nō poterit calyx meus. in effectū excidi. et nō
misericordiā affectū meū. Terra pa. hic dō
sequēt parabola suppōita ad quotum applicat
et ex pdās exponēdo ihūm parat hīt vsq
ibi. et complebo furorē meū. loquit de sepō
ad modū ysaie mutat animo ut quescat influxus
vindicte. et consolabor passionē .n. misericordiā
mutat in passionē concupiscentie vindicandi .n.
malū sibi illatū valde delectat .ys. rectoꝝ et mu.
et ipse dicit ihn dulcoꝝ melle in petroꝝ uno
ꝛ lugsit et sicut ꝙ experiendo pene animo
late. qz ego dñs potens vindictā facē. et dulce
te in destructum q̄ p̄mū eius malignitate ysrahel
loquit de iezhin destruenda et ni ephraim q̄ an
fuerus sume honorata et blasphema ex.m.
ex hoc .n. q; videbit tanta destructō dicebat
q; hoc contigerit ppē hoīm humilia mala q̄ fue
runt in ea. q̄ misero sagittas famis pestis.
dicit .n. regem hō deie militum q̄m cum multis
obsessis et aliqui in castris acerbis pugnat fu
mes q̄ gladius. et contenī in vobis primus mea
lū .i. omē sustentatiōnī tibi. et bestias pessimas
serpentes et alia venenosa ad vos mouendū
dum et mīstrandū plaustru et morsu. et pestile
cia .i. aer corruptus. et sanguis .i. gladius ef
fundens sanguinem insidiant ꝙ te et subdit. ego
dñs locutus sū cunctis vbiq; nō pt ea falsum
et sic pena dicta infallibiliter venet.

Capitulū sextum.

Et factus est. Postq̄ descripta ē ipsi
iezhin obsidio et ppli eius destructio
hic cōi describit locus inde vas
tatio. Et dividit in duas ptes qz p̄
describit ipsi vastatiōs et vastationis auctorem
ad vis. Pīs aūt adplicat in tres ptes dividit
qz primo pdicat inde gentilis vastatio et alius
spalis reservatio ibi. et relinquā. tio cētō fidē
destructio ibi hec dicit. Terra primū dicit filius
mus pone faciem tuā .i. respice tiaram ysrahel vulcā
nato ad designandū vrbē dei contra pānī. hec dicit
dñs deus montibus et collibz .q. d. locus nullus
remanebit inhabitatus ab adiacentibz
vbiq; ad mīstrandū homīes latitantes ad rapien
dum sibi bona absconsita et comburendū edifi
cia et disperdam excelsa vrbē vbi colebant ydola
et deficiam mīstratos vbiq; cōtra qz corpa mīstratoꝝ
vbiq; diuittent insepulta cetera putret in luto vsq;
ibi. et scietis qz ego dominus ꝙ experientiam vindictē
mee. Et relinq̄. hic cōitur describit aliqua
spalis reservatio qui adhuc sit reservata ad vitā et
ducet me gentiles ut ꝙ pmiam ad dei cognitionē
et a dō in pauc' liberantur et ex eis liberatis
mundis inter gentiles conuiuentes ad fidem
vnius veri dei sicut in lib̄ hester legis cōfir

lubitu pulo a pscutõne Aman. et Dñs .u. vbi
dicat q lubitus tubus pũs de animo ignis ne
pcepit p totũ regnũ suũ venire deũ celi et ipse
z qđ dicat. et velim̃ in vob eos qui fugere gla
diũ. s. caldeoz ad viã reuocate. et recordabit
ma lubitu mĩ ut puer in exemplis põnis qz
contritio ne cozi vexatõne dimte eis intellectũ
formatis p idolatriã et precedens a me lucrã
dimittendo et ipse videt. qz nõ bñ dicit illi qui
ex pmĩt pusit ifiũ de aplis et illos excludabz
et undas qz nõ fuit in eis pna de idolatrie p
catus que ipse tangit. qz illo tpe et ante p lx
gũ epus cessauerũt idolatrie in iudeis. et sicut
qz ego dñs nõ frustrat loquutus sũ ut faceã
eis malũ ipoz. s. pene dicat. n. plis vt. etiã
q pene sẽ quedã medicie ad pnã correctionẽ.
et ideo sicut medicinã dicit ee frustr qui nõ in
dicat salutẽ sic pena infructu dicat ee frus
tra qui ad eã nõ sequit correctio sicut dicit se
me fr frustra percussi filios vros disciplinã
nõ receperũt. sz qui sequit correctio sicut mihi
to tit nõ e frustrata fine suo. ¶ Hec dicit.
Hic cõmendemorat ecclesiã finalẽ desti uerõ pte
obstinatiõem eoz in malo ei dicit. Adjecte. p
actes manũ tuã. pauciendo manus admixtem
admodũ dolentis et minus. et allide pedẽ tuũ
impingendo ad lapidẽ ad modũ ipoñis thure
qui nõ adiuat vbi pedẽ sunt ponit. et dic ihesu
ad omẽs abhominationes. i. idolatrias quas per-
penã sequẽtẽ que subdit. qz gladio fame et
peste iuctum. s. sicut declarauit e aliqs predẽ
tr qui longe est. s. ab aduersis peste morietur
.i. corripiẽt acres et mortalitate. qui autẽ ipse s.
aduersus gladio occidet aduersus. et qui re
liquus fuit obsessus consumens in fortitudĩe imu
ri. fame morietur. et siccus qz ego dñs p ex
plendam vindicte mee ai fuerit infecta vã
in medio ydoloz. ut ubi pecauerit ibi puniã
tur. et subtus omẽ lignũ nemorosũ. in cunctis
.n. locis ecclesiarũ idolatriã maxime venerãs
et papi ibi in venitõne eoz sua exercentes lux
uriam ubi attenderit ultra vindicta q sibi
debebant offir. et extendã manũ meã sup
eos. i. pcutiem in substãcie mee. et faciã eam
desolatam. i. uacuã hominibz et destituã bõis
fructibus a deserto deblatha. ad qđ in una pte
habitatiõis in omnibus habitatiõibz eoz. i. usq
qz ad finẽ alterius ita q nichil remaneat q nõ
sit desertũ et sciet qz ego dñs p experientiã mee

Epunitionis. ¶ Capitũ septimũ.
Et factus est. Hic incipit pont p
dicte visiõis ezechielis Circa
qđ p. pont accelãtis exemplũ. de
exclusio remedii. ibi amitte tubã pma in duas

qz pmo pont vastatiõis accelãtis ipse ispius
modus vel ratio ibi flozuit virga. Circa pmũ
dicat finis venit. i. finalis vastatio appꝛquiat
et repliciat ipse ad maiorem assertionẽ. sup
quatuor plagas tie. s. iudee ita q nulla pe remã
neat q nõ vastet. et indicabo te iuxta vias tuas
ab. i. pm opa mala q fecisti. et nõ parcet oculus
meus effectũ et nõ miserebor affectũ sed vias tu
as ponã sup te. i. pondus pene tue opibus
debite. afflictiõ una afflictiõ etas venit. i. mul
tiplicatio afflictiõnũ omnes venetias sup aliquã
finis venit. toties repliciat ad oñendendum de
clarationẽ. et nõ gloriose moriatur. i. iudee q est
ciuitas montuosa ceteris patentior de dictis qz idem
frequẽter repetat ad maiorem exaggerationẽ
¶ Flozuit. Hic cõtẽr pont modus acce
lerationis pm ezechielis qui fuit p pom regis
babilonis qui fuit instrumentũ dei in ipsius
punitione ut frequenter dictũ e sup in psalmo et
sexta et sic dicat ipse flozuit virga. i. vxor ba
bilonis inualuit qui e virga ad percutiendũ
iudeam ipsumuit superbia qz victoriosus qđ
ipsebat virtute dei et superbia attribuebat ipse
virtuti iniquitas surrexit in virgã impietas
qz supplicio et captos crudelit et impie tr
tabat pm qđ dicit de eo ysa. cum. contriuit
dñs baculũ impioz virgã dominantiũ cedentẽ
plagã in indignatiõe plagã insanabili subiacẽ
tem gentes in furore psequentem crudelitez
dedit ezechiel ipse pont causã siue in accele
rationis que fuit superbia dedecꝛe regis ceq
rebellauit regi babilonis impie fidem fidei
sue immemor fo psalmi. xxvi. dicẽs dicat flo
ruit virga. i. sceptrũ iudi qđ aliquã pstitit
huic sub dedecꝛe germinauit superbia qz inde su
perbiuit iniquitas surrexit qz ex ipse immemo
tũ tũsgressio fuit in virgã impietatis qz sic
regnũ suũ fuit impiũ et iniustitiõe dignũ. nõ
erit ex eis. i. nõ remanebit aliquis de domo
predicte qz ipse fuit exoculatus eum captiua
tem ducto et filii eius occisi. nec ex illo qz p
tum fuit captiuatus petim etatis. nec ex pmtu
eoz. in ipo ipse nec ex actu eoz. et p ipsum so
lummã filius charee et frat eius qui post mor
tem nabolie fugerũt in egyptum ubi postea
p regem babilonis fuerũt petite etatis petim capi
tinate ut dñs est in ca. v. ido subdit. et nõ erit
requies in eis. nõ. n. inuenerũt requiẽ in e
gypto sicut predixerat vnde dicebant. in terra
munda egyptum ubi clangorem tube nõ audie
mus nec. Jerem. xlii. venit tempus destruendi
nis qui emit nõ letet qz cito pdet. et qui ven
dit nõ lugeat qz cito pdet etiam si nõ ven
deret. et adhuc in viuentibz vita eoz. i. suffi

Ezechielis

rare eis seruare iustū si possint. vsq; ñ. ad exīm
multitudinē. i. vsq; fra. q̄ de multitudīe aīp
tuitate. nō cōfundet. i. nō retractabit. sed q̄re
det in effectū. et vr. in iniquitate vite sue non
confortabit. huc ut posset euadē morte ul aīp
titatem. ¶ Canon Postq; pdā est de accle
nāt exīmiū hic cōtexit pomt. excluso. i. eme
dij. et pmo ponit. ij. excluso. ho finat. concio
ibi. fac conclōem. pmū sic ondendo q. nō posset
euadē nec se defendēdo. nec se redimēdo. sdo dicit. Ca
nter tubi vos qui iussi estis officiū exactōis alios ad
bellū et laqut. promte. q. de q̄ metallo fuerat
sdo subdit. et nō est qui vadat ad pliū. cui⁹ nō
subdit. ira em̄ mea ceu nullus pt̄ resistē. sup
vnusti pulm eius. s. ieclm̄ gladius fone mit
fures eos qui inuenient. extra ciuitatem pestis
et fames mortiferus. q̄ frequent. accidit pugnt
q̄ gladius ut dicit vegetius li. de re militari
qui in acie. et pestis. e causis sine ad ma
iorem assertionē. et saluabit. qui fugerit ad
loca inaccessibilia. et erit in montibus qui. colū
be conualliū. i. que pius habitabant in conualli
bus fruct sed qui inde aduolant ad montes ut
moe volendi eas atq; sic ibi valde trepide et
sic ista fugientiu omīa ibi in timore ponit. vnus
quisq; in iniquitate sua. i. q̄ iniquitate sua hoc qu
dict. omīs manus dissoluet. timor. n. in manus
reddet mēbra eorum tremētia. et q̄ ossa ad se
defendendū imalida. et omīa genua fluet
aquis. s. vrine. timor. n. dissoluet vestiri et
fiat fluere vrina. et accingēt se saccis. in
signū tristiae et amaritudis. et in vultib⁹ ei
pudibus eor. cāluuiū. q̄ p̄ dolore tradet sibi
capillos argenti eor. re. i. argentū et au
rū nō plus valebit eis q̄ stercoliū. q. in
nō poterūt ipē ubi q̄ totalē defm̄ victua
lia nec inde poterūt se redimē de manib⁹ adi
sarox. aut nō subdit. q. scandalū iniquitatis
eor. factū est. i. q̄ iniquitate sua eorum erit
abstr̄ restituendē. et ornamētū monilium
sue. re. i. q. de auro et argento fecerūt
ornamētu sibi in ydolam et similachra ad
colendū ydolatriam. sdo nō valebit eis in
tribulatōe q̄rūs sd magis dabit eor. aduersa
rius sdo subdit. ipe iussit dedi eis illud in immū
ditiam. i. nō plus valebit eis q̄ stercoliū.
et dabo illud in manibus alienox. i. caldeox
et auferam faciem meā ab eis subtrahendo e
is oīe meū auxiliū et violabūt. s. caldei ar
chanū meū. i. templū et maceme sanctox
q̄ illuc debebant ingredi nisi summus sacerdos
semel in anno. et intrabūt in illud eminsa
nū. i. ulos ppone et rebelli. ¶ Fac conclō
hic adhuc pomt. pcessu negocij finalē conclō.
sīgndo q. illud q̄ dnō est sit detriū a deo ab
stī retractōne sdo dicit. ymitere fac conclusionē

in ire. ad ire. fac ruinā. q. d. iam adpene
st̄ pene ad ligandū eos et ducendū in captiui
tem. qui tm plena est mensa sanctuarij. q. m
ea condempnati st̄ innocētes ad mortem p̄ mul
tos iudices sdo iustū et ut ipsi statuēt eius eradāt
vel capiant. et adducāt pessimos. i. caldeos qui
erāt predatores et crudeles valde. et quesdā fa
ciam singulā potentiū. i. regis principū et stabi
lium. et possidebūt domos eox. s. ad isanas
angustia supuenīte requirēt pacem. ab ad
isanos. et nō erit. vnde ezechias reddidisset
se caldeis nisi cognouisset illud a iudeis qui ēnt
fugerūt ad caldeos ut ipse. s. ieme. xxxvij. cōt
tractū sup contra babylonem venet. i. multiplica
bit vna sup aliam. et audietur malox rumor
et querēt visionē de q̄libet. i. a quolibet falsitē. et
nō valebit eis vel de quolibet vo. q. ezechias
m altero pōtus quesiuit sermonē dni a ieremia
pphe. xxxvij. sed cum cōsilio nō aquieuit. et ler
pulit a sacerdote. q. caldei ambussauūt legem. et
consilia a seniorib⁹. i. ab ordinatis iudeis q̄s
mīsserat nabugodo eo q̄ relaxauerāt munimēta
ezechie q̄ fecerat regi babilonis ut dicit ysi
sdo subdit. ixx lugebit. s. ezechias execrabilis
et in captiuitatem ductus. et q̄ncipes indue
mentū. i. principes ezechie pōt. n. hoc singula
re q̄ plalis sicut ero vm. Venit in mustū q̄ussia
. i. multitudo mustax. et manus q̄libet tenet. i. v
tuces eox. contra habūt. q. nō poterūt se defen
dere. sicut viam eox fugiam eis. reddendo pe
nā debitā q̄ petis. ¶ Caplm octauū
et fuerūt est. Quinque demōiatur e
zechiel et vocat iudee destructio
hic adhuc pomt. multiplex abhō
minatō q̄ fiebat in templo. et fut
in pte sua destructōis ratio. Dicit. q. ph⁹
caplm in duas ptes q. pmo pomt. reuelatio re
uelatōis facte. ij. multiplicatō abhōiatōis
reuelate ibi. et dixit ad me. pma in duas q.
pmo ponit. reuelatōis facte temp⁹. ij. locū
ibi. et emissa. Circa pmū dicit. et factū est in an
no sexto. s. transmigrationis ioachym regis inde. i.
sexto mense in quinto. s. die mensis. et si quis
si visio fuit est post illā q̄ pomt. sup. pmo alp
q̄ annū intersit et duos menses q. illa fuit
fuit anno quinto trāsmigrationis ioachym. vij.
mense quinto die mensis ut ipse ibidem. ego sede
bam. i. manebam sicut deus p̄ dicit. et senes
in caldea multo tpe in domo mea reclusus. et ia
cens sup latus dextrū admo q̄ declarāt sic q.
ista visio fuit q̄ annū et duos menses.
ipse ut dicit est annus alter valet ccc. lxv. di
es et duo menses. hic qui simil iuncti faciūt ccc
xxvij. dies. propterea alter fuit. Ezechiel iacē
primo sup latus sinistrū. ccc. lxxxx. dieb⁹ ut

hēt sup̄ ui. anp̄s. ꝑ cō sup latus dextrū xl. diebꝫ
qui simil' uīcē studuē. cū. xxx. dies et sic patet
q si ezechiel a principio sue visionis iacē cepisset
sup latus suū sinistrū adhuc remanebāt de
mīs quibus tenebat iacē xc dies sup latus su
ū dextrū qn̄ hec visio fuit sibi ostā. sēd nō iuxte
p̄ceptū de iacendo sup latus suū sinistrū a pri
cipio isme visionis sēd p vij. dies post quos pue
o. ij. et. ij. cū qui mīti cū istis se fuerāt xij.
dieb. et sic tenebat adhuc iacē sup latus suū
dextrū xij. dieb⁹ nisi forsitan dicat q ūnus
à dō fuit ē bīenatus de iacentia p̄dicta q liā
nō p̄tendit sēd magis contrā et cō cū dicat
ij ecce sedeo in domo mea. sedere ipm iacere p̄
p manere q mansio indifferēt pt accipi stā
do uł iacendo ł sedendo et ij accipit iacendo ue
risimilit̄ est. et sēnes uidi sedentē coram me
hic accipit sedere q̄uis venerāt n ad cōsolandū
ꝓphetam qui tam diu iacebat ut languidus
ut dicit aliquis Alii vō dicāt q venerāt ad ī
terrogandū eū de statu ierlm et ij uidet vēnabi
lius q statum subitā reuelatio stā ꝓphete de
destructōne ierlm futurā ꝑ abiectiones
ibi factas cō subitā et credit ibi sup me ma
nus dñi. eleuās me ad continendū in spū
statū ierlm et certe filiandū sī ysaīe. q assūs
ipse. ad designandum mendū cuncta futu
ra et q̄ uē ipse sic egerit in pte mīsteri. sī alū
bris uīs et desistit et a libro cuius et sīlitū q̄ as
pice splendoris ꝛc ad designandū q q̄ uē mutas
et claues que fuit ipse mīsus nulla fit diminutō
seu imitatio in splendore maiestatis diuine.
Et ecce hic tenet templū ezechielis uisionis
locus. sī templū ꝓsalomonis ad cuius conspectū
fuit adductus q̄uis non in corpe sēd spūaliter.
Faciendū tī ad intellectū sequentiū q. aliqui ex
positores dicūt q templū sibi fuit ostēsum nō
in illa forma que describit ezechiel. sī de templo
salomonis sed in forma illa que describit mīsus
ezechiel. cui et ad ipse pīncipes huī applicatur. Alii vō
dicūt q sibi ostēsum fuit in forma templi salo
mōis et ij uidet multa phabilius dicūt q ad
ipso fuit sibi ostēsum ut uidet abiectiones q
fiebant in ierlm de pūncto templi unde
de pūncto templi unde q describit mīsus ezechiel cui
nō fuit ē ostēsum q aliqua abiectiōne unde
dā sed magis ad videndum restitutionem cultus
dei p̄fūturum tempe futō ut uidebit ibidem
dñō concedente. In templo vō salomonis potest
fuerūt duo. a tempe manasse et adhuc stā
bat illud templum q̄ q̄ uidet phabilius
q ꝓphete fuerit ostendendum. Faciendū igit̄ q

templū salomonis erat se iuxte ista aula. illud autem qd erat templo ꝓximius dicebat
atriū sacerdotum in q erat altare holocausti &
et in ipso atrio erat tūs unus ingressū s.
in pte orientali directe contra portam templi
sedm atriū dicebat mūdor qui ascendebat
illuc cū ozōnis et cetā oblationibus quā fiat
sacerdotibus in porta atrij sacerdotum Ter
tiū dicebat atriū ītīdor et in istis duobus
atriis erat triplex ingressus unus in pte aqui
lonari alius in pte orientali tertius ꝙ in pte
australi sedm modū ipso figurātū Faciendū
tī q in plano nō pūt figurare insi similitudinē
ta pictime et cō illud qd erigebat sursū o
portet p ymaginatiōn inspicientes simplici
Ista gō primitus faciendū q subiecta fuit p ad
ductus intra atriū īmidor ꝓ porta aqui
lonarem et ibi uidit ysaīas zelū sedō fuit
adductus ad portam aquilonarē atrij īmidor
et ibi iuxta portam que clausa erat uidit in
muro foramē qd ꝓfodiens tīnuit in atriū
et ibi uidit senes ydumeos ingredientes volūs deputā
tis Tertio fuit adductus ad portam atrij sa
cerdotum q erat in pte orientali et ibi uidit
mulieres plangentes adonidē Quarto fuit
adductus intra atriū sacerdotum et uidit uiros
adorantes solē orientem primo gō describit ꝓ
phete adductio cū dicat et emissa similitudo
manus sī dei vel angeli in ipse ysaīe appa
rentis apprehendit me in cacumine i in crinib⁹
capitis mei et leuauit me spūs inter celū
et terrā in eleuatione sī ymaginaria nō reali
et adduxit me in ierlm in visione dei i in vi
sione a deo facta mentis estitit sī atrij īmidor
meius ad significandum q nō fuit potens certa
atriū illud sēd intrā qd respiciebat ad aqui
lonē ad dextrā aliorū duorū ostiorū eiusdem
atrij sī orientalis et australis ubi erat sta
tutū sedūm zelū in ipso ingressu attensionis sī
ne illud in erat ydolū baal in cuius vultu q
uocabat in dei comē ꝓfanū et ecce ibi gla
dei israēl ꝛc i visio dei gloriosa simili illi visi
oni que describit in prīcio libri
Et dixit hic tenet pomū multiplex ab
ysmīdato Et dividit in quinque ptes sm̄ ordi
ationes ꝓphete ōnsas et p̄cīdūt ptes
p̄sequendo p̄ma gō abiectionis sī de ydolo
baal pomū cū dicit lena oculos tuos ad aquilonē
i ipsius portā aquilonarē et ecce
ab aquilone porte altaris. dicūt ipse expositō
res comūiter q ipse altare erat altare holo
caustorū et dicebat porta illa porta illius al

tamꝰ nō q̄ p ꝑtem illam cēt ingressꝰ ad altāre holocaustōz sed solum p ꝑtem orientalē ubi q̄ dñi est. dz q̄ altare holocaustōz nō erat rē m medio atriꝰ sacerdotum sed m ꝑte aquilonari illius atriꝰ et sic respiciebat directē portā illam dñi q̄ dicebat portā altaris posset eaā alia dia q̄ dicebat porta altaris .s. ydoli zeli q̄ erat ingrēdientium porte et illi ydolo erat altare q̄stituū a q̄ denoīabat illa porta et tā patēt ex dictis usq; ibi abhoīacōnes magnas .i. ydolatrias. ut pau readam a suāuro mes. nō p loca mutationē aī deus de nāta te sit ubiq; p ecclesiam plenam et potēciam sed p gr̄ām et cognitionem mee substitutionem

¶ Et adhuc. hic ponit sēdā abhoīatio nē dicēs. videbis abhoīacōes maiores. duplici rōne q̄ pdā abhoīatiōes erāt tūi respectu ꝰ mnes ydoli ifidelium respectu multoꝝ. hē q̄ ibi erat in loco sanctiori .s. in atrio mūdoꝝ. ideo subdit. et introduxit me ad ostiū atrij .s. mūdoꝝ. erat autē patēt usq; ibi. aptus ostiū unū q̄ qubustam atriꝰ erāt intra atriū mūdoꝝ et ingressus dñi tamen erat. vidi et ecce omne sculptura reptiliū ꝛc. elia .n. adorabāt et colebant sm q̄ dicit ysa. q̄. ut adorarent talpas et vespertiones. et bēē. unū de semoribz. ex q̄ erat pcul ignis ubi pugnāt. et serpentes i medio eoꝝ. isti ut dicit hiē. erāt hōnes nobiles et alios inducente ad ydolatriā. ideo p ceteris expsse notat. ezechiel filius ysaie q̄ senōres domus isrl fecerāt in tenebris unusquisq; in abscondito cubilis sui. qui ipse ad ipsos significandum. p foramen intellexit ingressum. ad thalamū existentē ubi murū. dicit .n. i. sēd odiunt. q̄ deus eos nō uideat vel ipse dicit q̄ fecerāt in ultionem .s. q̄ diuīa ꝓuidentia nō se ceteris dat ad ipse infidelia sm q̄ dicit iob xxij. in p sona talium errantiū erga audiēs celi pambulat nec mū considerat.

¶ Et dixit. hic ponitur tria abhoīatiōes q̄ erāt dicit maiori predē tibus q̄ erat in porta atrij sanctorum et ipse est q̄ dicit ipse. et introduxit me p ostiū porte domus domini. dicebat autē porta atrij sanctorū porta dom̄i dñi sue templi q̄ erat ꝓ oppōsitū illi porte eo q̄ erat in ꝑte orientali. q̄ respiciebat ad aquilonē sm illa .n. porta q̄ erat in ꝑte orientali erāt duo ostia que claudebant in ea lupna media sicut aīter fit in magnis et desuper et sic unū illoꝝ ostioꝝ erat in ꝑte aq̄lonari illius templi et ipsius aquilonē apellatur aliud eō in ꝑte australi. q̄ibus autē fuit introductus p ostiū q̄ apellat ipsius aquilonem et ecce ibi .i. inter illud ostiū mulieres sedebant plangentes adonidem. dicit .n. expositores latini q̄ iste adonides dicebat amasius uenus aut mortem mulieres plangebāt itaq; mensis illius ydoli erat in planctu et fletu mulieꝝ in ipso ipse plangentes ethamuz q̄ significat mestōnē eo q̄ sicut dicit hiē. ydolū illud erat aureū et fictum ignis intra cauus autē exterius splendēs fingebat habitum oculos ydoli qui erāt plumbei et sic uidebat plorare q̄re q̄ mulieres in eo culta flebant. ¶ Et introduxit me. hic ponit q̄rta abhoīatio cū dicit. et introduxit me in atriū domus dñi intus. p q̄ designat atriū sacerdotum q̄ uocabat atriū intus eo q̄ erat templo ꝓximus. et erat in ostio templi .i. aī ostiū ve stibuli et altaris .i. int portici templi et altaris holocaustōz q̄ erat in eōdē anno ut dictū est q̄. xxv. uiri dorsa ipōrum contra templū et q̄ abhoīatiōes illius ydolatrie dicebat maiori tū q̄ ondebat in loco sanctiori et in cōtemptū templi dō constanti uidebat fieri eo q̄ ydolatrātes ipse lume dorsa ad templū. et adorabāt ad orientem so lis adorantes solem trinq; deum mīq; leue et hoc .q. d. nō simo uilde ignue. et ecce applicuit manum ad nares suas q̄ exponit doctores mī dicentes p q̄ ydola erant elevatam alto sēd statuebat elevabāt manus ad tangendū ea et postea applicabant ad nares suas in reuerentiam ydoloꝝ ipsi dicit q̄ hec est uel ecce applicuit fetorē ad nares suas. aī erāt sm hebreos p suum spiritum ad nasū suū. sed q̄ istud uidebat contra dei reuerentiā idō scribe mutauerūt istud sicut et in plibus locis alijs et uocat apud hebreos tiqūn et sopherim .i. adoracō scribaꝝ ut ponēdo ad nares suas ita q̄ fe tor ad ydolatrias referat in agendo et suscipiendo tū in cōi mō loquēdi de pcō uili dicit hominēs q̄ fetet in naribz dei sed sm ueritatem fetet in na ribus prauitatē in quorum detōnē p ipm et nō ipē deus q̄ et ego faciam in furore .i. in uindictā iustitiae meae reddendo eis penam debitā q̄ abhoī mnatiōibz ꝑdictis erāt patent. ¶ Capitū nonū et clamauit. hic comparsionem refert ad desurbendū destructionē ciuitatis et pcli eius in ꝑte causa fuerūt abhoīatiōes ꝓdicte. Et audiit in duas ptes q̄ primo describit destructiō pcli et templi ꝰ principaliū sacerdotū et .ii. prima in duas q̄ ꝓ describit plebis exactiū et templi incendiū. ij. ad ꝓmissū capitū audit in ores ptes q̄ primo ponit visionis modus. ij. pcli meritus ibi et vocauit. iij. exactiō ezechiel lucis ibi. et rede completa. iiij. principū dicit et clamauit. s. ille qui ondebant ezechiel abhoīatiōes et ꝑsonā dei repellabat ut pdictū est. quinquauentē ostiationes urbis. s.

ierhn ad pmmendū ipaꝫ. et pmuſſmuſſ ad iſaurō
zū eius. uis mſſerioms habet. i. inſtrumentū
ad mſſicandū qđ ſtatim deſignat. p ipſe qđ ſbi
dat. et ecce ſex vir. i. angli in ſpecie viroꝝ vnū
aūt intelligant angli boni uel mali nō ipſe ex
ipſe q. alū fuit tales ꝓnūciones dnē et ſignē
fien p bonos angelos alū p malos. venerūt de
via porte ſuperioꝛis que reſpicit ad aq̃lonē. Illa e
nīt porta aquilonaris atq; mūdā. q. d. ſuperioꝛ
reſpicīs porte aquilonaris atq; īmūdē templi
. u. erat in ſīmitate montis et idō illa atra q
tendebant vſq; templū aſtendendo et ex pte aqui
lonar nō erat aliqua porta ſuperioꝛ iſtius templi
ut patet ex ſupdictis ex illa q pte venerūt ad
portam atq; ſacerdotum q erat in pte orientali et
vn. timuſſz vas meitus. i. inſtrumentū ut la
ea uel gladius. vn. q vinū veſtitus lineis.
et ipſe vidēt q angelū in iſta viſione ymaginaria
erant angeli boni qz veſtis linea mūdiciā deſignat
et ingreſſi ſūt atriū ſacerdū id ſubdit. et ſtare
nīt iuxta altare ereū qđ erat ibi. et glā dnm
iſrl aſſumpta ē de cherubin. ipſe vocat glā do
effigies hominis ſedentis in throno ſup firmamētū
appns ſup capita animaliū q infine vonit cheru
bim et ipſe verisimē cherub accipiendo ſingulare
p plurali ſicut frequenter fit in ſcīptura vide
lic gr iſta effigies repntatiua dei maieſtatē. ecce
dē de capitibz animaliū et triſtis ad limen templi
dni et p ipſe deſignabat. i. reaſſp dei q ꝓcedebat
qđ erat nīe ſtā ſedē ſup alas cherubim nō eiꝰ
p loci mutationē eiꝰ deus nr̄o ſit vbiq; ſed p
ſubtractionem ſue glē ut q nō duret inde reſſo
ſa ſtimo ſacerdos ſicut fracbat aīā. ¶ Et vo
cauit hic ōnē. ponit plebis mālis aū pmo
ponit mutato nīe dicat. et vocauit vīm qui in
dutus erat. ꝛc ad ſignādum illos quibz erat pce
dum et illi erāt in mūdo mīs id ſubdit ſigna
thau ſup frontes. thau ē vltīa līa alphabeti ip
bīa et ē pma in iſtac dicatē thora q hebraice le
gem ſignificat id ſtatbebat ſup frontes vnoꝝ
gemendū et dolendū de tranſgreſſiōe legis in
abhoīnationibz ſupdictis. et illis dixit. ſ. ſic vi
ne hyſtice urbā mīcus in mālibus ſuis actā pa
tet vbi et a ſtuario meo magne. mīficaen
do p ſacerdotes et leuitas ibi nīi ſtantes. Cōtē
ponit mīficationē exercitū aī dicat. deinde ꝓ ꝛcō
animaūate dnī. dicebat aūt aliquis loquis con
tumaciter qđ caſū mortui huit vīt. et impletis
dictis mīficis ſtā ſē tra atria de quibz dnī ē
ait. precedent. ſ. in dnīs. ſ. de atriis templi. ecce
completa ut exequanū ꝓpetā p totū emundare
id ſubdit. et etneſſi ſē ꝛcō. ¶ Et ecce ample
ta. ſic ōnīt ponit ezechiel lucas ait dicē

in pſona eius remanſi ego qz nō fuit mīſſe
tus ait alius vnq; ſup faciem meā p timore et
admiratione timui etenim id ſubdit ipſe et
triplicat. ad maiorē exaggerationē rei patet
vſq; ibi. et repleta ē tota ſupficiebus. ſ. immē
tum ocīs in ea. et maxīē ppē manaſſe de q
dicat. uq. ꝛc. xu. q effudit ſanguinem innoxiū
multū immis. et animas repleta ē auīsione.
. ſ. a deo p multiplicē volatiā ne dnī ē atq;
ꝓcedenti. queruit. u. reliquit deus ꝛc. ſ. ſcīpti
tā ē atq; ꝓcedens. et ecce vir qui indutus ait
lineis. dicat. ſa. q. erat gabriel angelus
in ſpecie vīr

¶ Cuphi dcōnīs.

Et audi hic cōtez deſcribit eam
dem ierhn futurū incendiū Et
audiē in duas ptes qz p. deſignē
iſta ghriſtō q explicatē viſio ibi
et appuit. Circa pmū dicat. et audi viſione p
magnificata et intellectualē. et ecce in firmamēto
ꝛc ſpēs. u. glorie dnī. q recedebat de loco ſup
capitis cherubin diſſerens ſ. ad limen domus
ne dnī ē in atq; ꝓcedens redierat ad locū ꝓſti
tū ſup firmamētū in capitibz dialū et dicit
. ſ. ſedens in throno dei maieſtatē repntante in
gredē in medio rotaꝝ ꝛc vn ſup p. ait. dicat.
ſimulitudo dialū et aſpectus eoꝝ qi cacabum
ignis ardentis et effunde ſup ciuitatē. ſ. ierhn
p qđ deſignē incendiū eius futurū ſecūm indica
it dīmī ingreſſa qz eſt. ſ. vir indutus lineis in
conſpectū meo. i. me videntē et ē ibum ꝓpete
cherubin aūt ſtabat. a dextris domus. i. ad dex
tram ptem templi tui in atrio ſacerdum id ſub
dit. et nubes implebat atriū interius ad de
ſignādum dei pīcium ſm qđ dicat. u. ſalup. vi
dnō pollutus ē q. iſtauer in nebula. et cle
nata ē gla dnī. p ſpēs repntatiua dei maieſ
tatē triſtitur de capitibz cherubin ad limen do
mus et ſignē iſte triſtitus illud qđ dnī ē atq;
ꝓcedens. et atriū repletū eſt ſplendore glorie
dnī. i. ſplendore dei maieſtatē repntante. et
ſonitus alarū cherubin. p talem motū alarū in
telligit ꝓmptitudo angelorū ad exequendū
mandatū dnī. audiebat vſq; ad atriū exteri
us ſc tm hebreo et id aliqn male corrigūt di
centes nīcus dicat aūt atriū exteriꝰ atriū
īmūdū eo q eius longe remotus a templo
qi vocē loquentis dei omīpotentis. q. dicat ille
ſonitus alarū erat magnificus et mirabil ſim
qđ dicat. pō. xxxe. vox dnī in virtute vox dnī in
magnificētia. aliq; ꝓphetē repetitū ē eius q
dnī ē q habitauit in medio rotaꝝ inquiſitio
le. ſ. vir indutus lineis ſtetit iuxta. uir
acceperat ignem p mīſtiū tui cherub id ſubdit
et extendit cherub ꝛc qui accipiens egreſſus eſt

dñicelle

·s· ad effundendū sup eum ignem nō tñ dicit hic q
effudent ad designandū q eum nō fuit cō
bustū. sed postea p̄ ser annos q̄ visio ista fuit ā
no scdo tricesimo quinto ioachim scdo mensē qui
ti de mensa ut ipse dicit ē in pria. viij. capli eum
aūt fuit combustū anno xv. decimo quinto fuit an
nus xv. a tricesimo quinto ioachim q̄ decimus ei
fuit successit in regno. ¶ Et apparuit hic rōm ex
plicat modus visionis qui aliquib; licet pau
cis differt a nūo visionis p̄ōr tres n. visi
ones fuit ad aliquid significandū et ideo frequēter
fit ubi immutatio ad aliquid significandū dicens
s· et apparuit in cherubin. illa aūt quor alia p̄
cap. descripta vocant hic cherubin eo q̄ erāt alata
et p̄sidentia angelor significatiua ut ibidē dicit fu
it angli uō sē sua plena et sic incipiunt cherubin ple
nitudo scē. et erat quor vote unx cherubin. p ip
z q̄ dicit ē ē p̄ cap. et erāt ibi quor vote et quā
or alia scē nō rotata aut q̄ visio lapidis
excisi. sup p̄ cap. dicat et asperis rotata q̄ visio
maris ē soluta aūt est lapis pauosus ignis colorē
aureū. sed dicat a crisis q̄ ē aurū et p hoc q̄
ponit hic. q̄ visio lapidis ē soluta. dicit intelligi
q̄ ezechiel erat magis illustratus fulgore diuine
sapie q̄ a principio et ideo designat hic p hoc q̄ pos
tea subdit. et oīs eor dorsa et colla et manꝰ
et penne. que tria ultima intelligit de animalib;
et nō de rotis dicit hic plena oculis p vō cap. hic
tñ dicit de rotis p oculos aūt psperitatis intel
ligentie designat. vñ et homines sapientes et as
tutos sm modum dei oculatos. et rotas istas
vocant volubiles. q̄ equaliter volui poterāt ad
quor partes. quor aūt facies habent vnus s· al· fa
cies vna. i· prima sicut gen· i· et femē ē vestre et
mane dies vnus. i· primus. facies cherubin hinc or
dine duplex subditi primi est q̄ ista facies dicit
hic facies cherubin q̄ p̄ cap. dicit facies bouis de
inde q̄ dicit hic prima ibi aūt tria. Ad primū
dicit aliqui q̄ facies bouis sine vitulo est mul
tum simili facies cherubin et p̄ hoc sic notatur
dz q̄ dñi est contra iosephū dicentē q̄ facies cher
ubin est facies eiusdem anni q̄ nūq̄ visa est
ab hominibus sed eius similitudo ossa fuit mons
in monte ubi fuit sibi ostensum exemplū omnī fien
dor in tabernaculo sm q̄ dicit exo. xxv. inspice
et fac sm exemplar q̄ tibi in monte monstratū
ē ¶ Est eadē contra dñm ps. 3a. et alior hebreor
qui dicit q̄ facies cherubin est q̄ facies pui gñis
p̄ q̄ talis communit deprigrit sed dicit q̄ facies
bouis fuit mutata i faciē pui. cum mutationis
nō p̄t assignari q̄ sicut dñs ē ē p̄ cap. facies bo
uis signat regnū yrcor p̄ p̄ quib; peccatū ad
tricē tñ in phis yrcie maxime vigut sapiēa

p̄ q̄ dicit hic dñm facies bouis q̄ ē animal
mundum vsū fuit in sacrā ipis qm ē aīal rūnabi
le et m facrem pulsem q̄ sapiā nō senescat sed
magis iuuenescat erāt in sembz qui sacrates pas
sionibus clarus videt sm q̄ dicit. vij. phi. ē
sciendo et quo escendo fit aīa sciens et prudens
p̄ hoc dicit sapiē vō. clara est et q̄ nūq̄ mu
tescit sapiā. ¶ Ad sm dicendū q̄ p̄ hoc dicit
hic facies cherubin prima q̄ apparuit dñs vultu
plete q̄ alie sicut dñi est ē p̄ cap. de facie hois
hominū aīt al· i· q̄libet dōr quor aīalū ē illud
idem q̄ videram in prima visione descripta sup p̄
cap. et ecce ecce est gloria dei israhel a limine templi
et stetit sup cherubim· videns ad latus suū. et
stetit in introitu porte domus dñi orientalis. di
cit ibi da· q̄ ipse est porta aeru sacerdotum q̄ est
ptes orientalis et dicit porta domus dñi sine dē
pli eo q̄ in rāt linea oppōit porte templi ut dñi
ē ē. viij. hominū ē aīt. i· q̄libet illor quor q̄ vidi
subdit deū israhel. q̄ firmamentū erat sup capita
quor aīalū et desup effigies dei sedentis in throno
representans maiestatē quor p quor vultus vni
p singla quor aīalia quor facies erāt cuilibet
ptōr et stridor vultus eor ipi vultus q̄s vide
rim iuxta flumen chobar. q̄ dicit licet appa
ria omnis facies ēt immutata ut pdictū est tñ erat
idem aīal certū aūt q̄ nō st ip̄i expōta de animā
bus et rotis expōta sē plenius ē p̄ cap. vbi p̄t
haberi vere sub.

¶ Capitū Vndecimū

Et eleuauit spūs et adduxit me ad portā domus dñi orien
talem· i· ad portam aeru sacerdotum q̄ spectat
ut dñi ē cap. precedenti. et ecce in medio ostij por
tā filiū azur. iste ē alius ab illo secundo porto
sup viij. cap. q̄ ille dicit filius saphā. et phelia
am. ista duo erāt principales et alios trahentes
ad errorem suū. sed ezechiel nominat. hic vnū q̄

cquerat mḡtatem ẽi qz nō forbant ꝓphn ut scm
remanent m cultu vr̄o nō timētes ſēme com
minatoēm ſēd subdit dñes nōne dnī ecstiante
ſt tomas ẽi qi dr̄aīt ſicut mā ſte dnctas a tēpore
talomois qui eā ampliauit et turpia mundi clau
sit ſic scm ab adiſdīs ꝓmanebit li ē lebes. ſ
iezhl et vos carnes. qđ exponit aliqn dicentes
q dr̄ebant li iſta deuſōne ēt ꝓ cōis negatiē eo q
ſēmas ꝓfanent ꝑ. capl. combuſtionē cinerū
ſub metaphora olle ſuccēſſ et ſm li vbi ſ iſtud
intellig negatiē ſic ipe cinerē nā erit lebes
ſue olla ſuccenſa ut dixit ſēmas nr nos carnes
bullitem ea. qz li opō nō cōſonat lre ſequēti ut
videbit et idō hu. ꝓa. exponit li vbi li ē lebes.
ẽi tamq̄ aſſertime dñi ut ſit ſenſ ſicut carnes
conſeuant in lebete vſq ad ꝓfectū eoz decoctiōz
ſic ſenabm in iezhl vſq ad matutīā etatem
aſſūat aut ꝓlongatio mte decoctiom qz q̄dm
calor natural coquit alimētū quitendo i membra
durat hoīs vita tam diu n viuūt aīalia q̄m
diu nutrit ſo de aīa q̄ aut calor naturalis
ſic debilitat q nō pt ipe fieri deficat vita nāli
morte. ¶ Ideo. hic cōitet remouet li parabola
et patet lra vſq ad plimos occidiſtis in vrbe ipa
ſ immorētes q occidit rex manasses et alii re
ges mali ad ꝑſuaſionē ſacerdotū vt et ſēmaz
uoluerūt ſic dr̄at de ipſt ſēme xxxvi. Interfec
ti uī q ꝓſtrate in medio eius. ſ iezhl. iny ſt
carnes. qz licet nō finiūt ibi mortui morte nāli
ſed uiolenta illa tñ mors fuit optīa ſm q dicit
ꝑs cxv. pciosa in conſpectu dñi mors ſctoz eius. et
li eſt lebes. qz in iezhl fuerūt ſepulti. et educā
uos ex iezhl in captiuitatē. gladiū metuiſtis. ſ
reges babilonis q̄t ꝓ auxilio ad regē egypti
miſſūs. et gladiū inducā ſup uos. ſ regis babi
lonis in finibz iſrl. i. in tra aliena finibz tue mē
mīte. iudicabo vos. qz fuerūt adducti ad regē
babilonis in tint emath et ibi oīno ſi eo q relata
uerūt imunitū ꝓdictis qđ fecit rex babilonis
ut dñi fuit ſē. xxxv. ſēd subdit ipe. ſ. iezhl
nō erit uob in lebete manendo in ea vſq ad ma
tutīā etatem in finibz iſrl ẽi ꝓpetrā ē eius qđ
ꝑdm eſt ad maiorem affinatoēm. ſed nūc iudi
cia ꝓcedūt ꝓmutando ydolatriam eoz. et ſm
ēi ypſmem ꝓphetras filius banaye mortuus ē
dicit aliqn q nō fuit tūc ſic mre ſēd ypocta ui
dit in ſpū mortem ſibi de ꝓpinq̄ nūnc ꝑdicī dūt
q tūc mortuus fuit subito dñō iudicio et ſic
fuit ſtetit ꝑ miracl qui frequēt intrebant
de iezhl ad tūſmigtos in babilonem qui mīto
gant ab ill quibz ezechiel narrauerat ſuā viſ
onē ut ipſt in ſic tm. cap. viderit q eōd tpe et
eadem hora mortuus fuerat ſicut ezechiel di
erat. et credi in fidē mā. ad deplandū dñm
ne multiplicaret ḡtūmmū. ¶ Et ſm ē eſt
hic cōſ ponit conſlō eoz qui trāſmigrauerūt
aī dr̄at filii hoīs fiēs tu. i. iudei tract in ba
bilonem dicat dñs ꝓpinqui tui. qz mīt eos erūt
aliqui de gnē ſacerdotali ſicut ipe ezechiel. et
omīs dñs ipſt. qz de regno. x. tribuū aliq eua
dentes manus ſalmanaſar poſtea venerūt i
regnū iude ut dñi fuit nūc. ꝓz. qz aliq aī ſe
ona regis fuerūt in babilonē ducti. quibz dres
ſāt. i. de quibz diximus hierēs iezhl reputā
tes eos miſeros et ſe felices ut dñi ē in ꝓia
lymis cupli. longe vr̄o dedite a dñō reputabāt
. n. eos a dñō electos et dilectos nobis datos eſſe
tūr in poſſeſſionē qz ardebant ſcaue vincere
in iezhl ut pdm eſt. ꝙrēa ipe dicit dñs de
. ipſt eoz inſultatoēm ad vos in conſolatoēm
ſēd ſubdit de trāſmigtis. ego ero in ſcificatoēm
modici in terra ad quas venerūt. qz ꝓ damele
et ſcis eius qui fuerūt pōti ſup negotia regni
babilonis ut ipſe dniel. ſ. iudei ibi iſtantes
fuerūt ſuſtentati in aliq et exaltati et poſtea ꝓ
mandatū tpe aſſueri ut ipſe lib ypoſt. congre
gatis vos de gntis tpe ex qu dedit licentiā re
deūdi in iudeam. et auferēt omīs offenſiones. i.
ydolatrias qz p. redditū ꝓpitiatus babilonice
nō legit ille ꝓphe ydolatraſſe niſi aliqn pau
ci tempe ieroboā qui ad ſ. exemplū iudeos ꝓmo
et ioſ. machy. ẽi et tribu ex eis ex vnū. ſ. ad ſeru
endū vm deo celi et ſpūi nouū. auferēs eis vo
luntatē patrū ſuoz qui fuerūt ad ydolatriam ꝓ
m. et auferā ex lapideū. i. dnīt ad exercendā
diſciplinā domum et ꝓphā. et dabo eis ex ē
nem. i. teneā et diſpōtum ad veſcipiendum
ut patet ꝑ. eſdre cuius doctrīnā veſcipnt valde
deuote qz ait ex poſt offendicula. i. ꝓcem ad
deum offendendi. quale erat ex in iezhl ipſam
aūt ut pz ꝓ ꝑdicta. ipſa ruīna in capite ſuo pona.
reddendo eis debitā penam. ¶ Et elevaderūt
ſpūs ultiō ponit viſionis ipius relatio ꝑmutat
tīm veſſ dnīe ꝙrectionis a iezhl aī dr̄at et
eleuauerūt alarum alas ſuas. ad volandū
eū templi in q erāt ut pz ꝓ ꝑdictā. et aſcendit
gloria domini de medio cherubin. ſigna ſubver
tionem dnīe ꝙrectionis. ſteterūt ſup montem
ſ. olivarū qui vno miliari diſtat a iezhl ut
ipſe dr̄at v. et ſpūs leuauit me. viſione. n. p
maginaria videbat ſibi de iezhl in babilonē
redire. et ſublata eſt a me viſio. i. raptus meus
et ſic indit ſe de aī ſenibus ſedentibus tūc eo ut
ipſe dr̄at v. vul. cal. ſēd subdit. et locutus ſū ad eos
trāſmigrationē. i. ad meos trāſmigratos in caldea
omīa vba dñi que ōſtenderat mihi. reſulit. n.
eis viſionem imaginariā ꝑdictam et eius myſ
terii et ſignificationē. ¶ Caplm duodecimū

Et factus est. hic co(n)tinuat(ur) describit(ur) p(ri)n-
cipio p(ro)phetie. Et diuidit(ur) in duas p(ar)tes
.s. p(ri)ncipalem et incidentalem. (secund)a ib(i)
Et factus est. p(ri)mu(m) aute(m) fit sub p(ar)abo-
la facti. Et i(de)o p(ri)mo p(ar)abola(m) po(n)it. (secund)o expo(n)it ib(i)
Et factus est. p(ar)abola ve(ro) f(a)c(t)i est q(ua)n(do) fit aliq(ui)d ad sig-
nificandu(m) aliud f(a)c(tu)m sic(ut) p(ar)abola v(er)bi q(ua)n(do) p(er) unu(m) v(er)bu(m)
intelligit(ur) aliud. P(ri)mo (er)go dicit(ur) fili hominis in me-
dio domus exasperantis tu habitas. q(ui)a plures eo(rum)
nolebant credere v(er)bis Ieremie de destructione Ierusalem
futura qui oculos habe(n)t .s. carnis. et no(n) vident
.i. intelligunt oculis mentis. tu (er)go fili hominis fac ti-
bi ut p(er) sensibile f(a)c(tu)m manuducat(ur) ad intelligen-
du(m). vasa transmigrationis .i. instrume(n)ta transmigrantib(us) ap-
ta sicut baculus et pera et similia. et transmigrabis
p(er) diem. ut sic videant te transire de loco tuo ad ali-
um. et efferes foras vasa tua. repetitio est e-
iusdem si(ne) ad maiorem assertione(m). tu aut(em) egre-
dieris vespere (et)c. p(er) hoc designabat(ur) fuga Sede-
chie et bellatoru(m) eius de Ierusalem in [illegible]
an(te) oculos eo(rum) p(er)fode tibi parietem (et)c. p(er) hoc n(on) de-
signabat(ur) q(uo)d euenit p(er) locu(m) absconditu(m) et p(er) vi-
am subterranea(m) ut dicit(ur) infra Ieremie .xxxix. et
.iiii. (Regum) ult(im)o. In humeris portaberis (et)c. p(er) h(oc)
designat(ur) excecatio Sedechie et sic no(n) poterit incede(re)
nisi appodiando se sup(er) humeros ducentis et ad ide(m)
facit q(uo)d subdit. faciem tua(m) velabis (et)c. et subdit(ur)
causa q(ui)a portentu(m) dedi te .i. signu(m) futuri mali
Sedechie. Consequenter ponit(ur) obedientia p(ro)phete cu(m) dicit(ur)
feci (er)go sicut p(re)ceperat michi et patet l(itte)ra ex dictis.
¶. Et factus est hic co(n)tinuat(ur) exponit(ur) p(ar)abola
dicta eo m(od)o q(uo) iam dictu(m) est q(uan)tu(m) ad sensum ali-
qua tamen addu(n)t(ur) que exponent(ur). nu(m)q(uid) no(n) dixerunt.
.q.d. ita quesierunt a te quid tu facis .i. quid
significat h(oc) f(a)c(tu)m tuum. dic ad eos. huius f(a)c(t)i intellectum
sup(er) ducem onus istud .i. sup(er) Sedechiam. et sup(er) o(mn)e(m)
domum Is(rae)l (et)c. q(ui)a capta civitate et duce no(n) po-
terat p(o)p(u)l(u)s b(e)n(e) e(ss)e. extra patet usq(ue) ibi parietem p(er)fo-
dient. q(ui)a in introitus vie subterranee erat obturatus
vel q(ui)a in introitum illius et regis erat nimis q(ue)
oportebat p(er)forari an(tequam) possent illa(m) via(m) subte(r)-
raneam ingredi. faciem eius operiet (et)c. p(er) q(uo)d de-
signat(ur) excecatio Sedechie. vel q(ui)a q(ua)n(do) fuit captus
a Caldeis velauerunt oculos suos sicut solet fieri
hominib(us) morte dignis et extendam rete meu(m)
sup(er) eu(m) (et)c. .i. exercitum Caldeorum qui insequens cepit
eu(m). et adducam eu(m) in Babilonem. vinctu(m) et capti-
vu(m) et ipsam no(n) videbit q(ui)a an(te) fuerat excecatus
.iiii. (Regum) ult(im)o. ibiq(ue) morietur tame(n) fuit honorifice
sepultus ut h(abe)t(ur) Ieremie .xxxiiii. et o(mn)es qui circa
eu(m) p(ri)ncipes et bellatores dispergam q(ui)a p(ro) maiori
p(ar)te fugerunt eu(m) relinquentes. et gladiu(m) eva(gi)-
nabo post eos. hoc dicit(ur) p(ro)pter Iohanna(m) filiu(m) Cha-
ree et alios qui fugerunt in Egiptum contra
consiliu(m) Ieremie ut h(abe)t(ur) ib(i)de(m) .xliii. et ibi fuerunt occisi
p(er) Caldeos qui ceperunt Egiptu(m). relinqua(m) ex eis viros
paucos (et)c. h(oc) dicit(ur) p(ro)pter illos qui fuerunt in vita
reservati et in Caldeam ducti ut enarrent omnia scele-
ra eo(rum) f(a)c(t)o et v(er)bo ex eo(rum) .n. miseria apparebat
q(uo)d deu(m) suu(m) offenderunt et multi eo(rum) p(ro)pria dicti(?)
h(oc) idem v(er)bo fatebant(ur). et scient q(ui)a ego d(omi)n(u)s. per
experientia(m) mee p(o)t(est)atis et vindicte. ¶ Et factus
est. hec est p(ar)s incidentalis in q(ua) p(ost)q(uam) miseria(m) regis
et p(ri)ncipu(m) huius occasione ponit(ur) miseria plebis
et p(ri)mo denu(n)ciat(ur) hec afflictio (secund)o eius acceleratio ib(i)
Et factus est. Circa p(ri)mu(m) dicit(ur) fili hominis pa-
ne(m) tuu(m) in conturbatione .s. mentis et corporis co-
mede (et)c. p(er) hoc n(on) designat(ur) miseria p(o)p(u)li Ierusa-
lem tunc futura in obsidione q(ui)a p(ro)pter defectu(m) vic-
tualiu(m) unus rapiebat ab alio cibu(m) et ei(?) hoc
vix habebant tempus comedendi q(ui)a oportebat
eos q(ui)asi continue defendere muru(m). et civitates
que nu(n)c habitant(ur) circa Ierusalem in Iudea desolate e-
runt. habitatoribus videlicet eiect(is) deserta p(ro)pter defectu(m)
culture. ¶. Et factus est. hic co(n)tinuat(ur) describit(ur)
p(re)dicte vastationis acceleratio eo q(uo)d increduli di-
cebant p(ro)phetias Ieremie et Ezechielis nu(m)q(uam) imple-
ri et h(oc) e(st) q(uo)d dicit(ur) q(uo)d est p(ro)verbiu(m) istud .i. v(er)bum
vulgatum. dicentium. in longum differentur dies .i. t(em)p(u)s
impletionis no(n) veniet. (secund)o sequit(ur) et p(er)ibit o(mn)is
visio frustrata effectu suo. (secund)o dic ad eos asseren-
do contrariu(m). quiescere faciam p(ro)verbiu(m) istud. induce(n)-
do in eo(rum) oculis effectum. no(n) enim erit ultra omnis
visio cassa. l(itte)ra sic e(st) ordinanda omnis visio no(n) erit
ultra cassa .i. nulla visio p(ro)phetica frustrabit(ur) ef-
fectu inmo(?) q(ui)a negatio postposita signo v(niversa)li facit
equipollere suo contrario et sic o(mn)is no(n) et null(u)s eq(ui)-
pollent. neq(ue) divinatio .i. denu(n)ciatio futuri ex re-
velatione dei. ambigua q(ui)a cito implebit(ur) in effectu
(secund)o sequit(ur) no(n) p(ro)longabit(ur) amplius sed in dieb(us)
v(est)ris (et)c. ab hoc .n. tempore no(n) fluxerunt sex anni in-
tegri usq(ue) ad destructionem Ierusalem ut patet ex dictis
sup(ra) in p(ri)ncip(io) .viii. capitu(li). ¶. Et factus e(st) sermo do(mini)
hic co(n)tinuat(ur) ostendit(ur) acceleratio impletionis p(ro)phetie E-
zechiel(is) cuius p(ro)phetia erat conformis p(ro)phetie Iere-
mie de destructione civitatis et p(o)p(u)li captivitate
et patet s(e)n(tenti)a ex dictis. ¶ Capitulum tredecimum.

Et factus est. hic co(n)tinuat(ur) Ezechiel p(ro)-
phetiam co(n)tra falsos p(ro)phetas et pri-
mo co(n)tra sexu(m) virilem (secund)o contra
muliebrem ibi. et tu fili hominis. p(ri)ma
in duas q(ui)a p(ri)mo ponit(ur) pseudo p(ro)phetaru(m) culpa (secund)o
denu(n)ciat(ur) eo(rum) pena ibi p(ro)pterea. Circa p(ri)mu(m) dicit(ur)
vaticinare ad p(ro)phetas .s. falsos. (secund)o subdit(ur) et dices
p(ro)phetantib(us) de corde suo .i. de sua fictione no(n) ex di-
vina revelatione (secund)o subdit(ur) q(uas)i vulpes in desertis (et)c.
e(st) aut(em) vulpes a(n)i(m)al dolosu(m) intendens deceptioni a-
liu(m). Sic ista p(ro)phetia intendebat ad deceptione(m) simplici-
u(m) (secund)o arguit eos dicens no(n) ascendistis ex adu(er)so .s.
contra p(o)p(u)li argutio(?) neq(ue) opposuistis muru(m) p(ro) p(e)cca-
rib(us) fervent(er) orando ut staretis in p(re)lio p(er)cussor(um)

dñi ulis mitis audiendo· videre pana minare mo
dū loquendi de fia ꝑsna ad tiam dicēdū aut do
uerm mō loquēdi conformarēt sī uene ꝓphe ad su
alnus deapiendū et ꝓsecuendū confinare se
monem· idem plures et plurib⁹ dieb⁹ repetēdo
l' dom flm sno uiramēto finaldo· mīq; nō uisione
tassem videtes· q· d· sic· ¶ Hec hic conex
pomt² pena et ꝑ sic ꝓphanau⁹ t̄ro ds ardendū
ibi et ꝓpe· ¶ Ista ꝑmū dicat² ꝓtea· v ꝓpe mendaca
ꝓphar· eare ego ad uos· s· punendos et exterma
nos mea· i· vndicte mee poteā a sup ꝓphetas
falsos in consilio ꝓphi mei nō erūt· i· n ctu re
uenau⁹ de babilone· si m ꝑsnis suis n⁹ m filios
ad eis pātes· et m septuta dominus isl' nō seruabit²
redemtes· n· de babilone inuenīt genealogias
suas descriptas uc sic singuli redirēt ad ydeam
tes patr suos uc ydē ꝑ esdre· n⁹ m tm m isl'
egredient²· aī reuertenib⁹ de babilone sic exp⁹
ther hic comittet ꝓz qz reduītes de babilone m
udeā fuerūt m magna affluētē et m securitate
sō dom redemtū nō putet² de tm· q· alnus boī
pnacio erit sufficies ystoz flōz ꝓphar punctō
sō putet² michi q sic dēat intelligi salte ꝑncipa
liue in cōsilio ꝓphi mei nō erūt· i· m secretate su
pnoz cuiū· et m septuta dominus isl' nō seruabit²
· i· m libro uite m q⁹ scribūt² eiā n⁹ m tm isl'
ingredient²· i· m tm uenerūt q qua intelligi²
celestis ysaias ubi mors nō habet locū· dīces
ꝓphe hic n· dicebant ꝓphe q nullo nō ysaias
dubitate de aducu regis babilonis sup eū qđ
tū erat flm· ¶· Et ꝓpe· hic conex pomt² pe
na ardenau⁹ filios ꝓphetas eī dicat². et ꝓpe· stulz
ꝓphus mens edificabit pietem· i· ierlm ut dicat
ta· ta· in qua filios edificabat ura scaue ac si
debet ibi semp manere ista aut· s· ꝓphete phi li
michie eum· i· ubis adulatorib⁹ ꝓphe applaude
bant· Alie exponi² ut ꝑ pietem intelligat⁹ to
tares prōz et maxime in cultu ydoloz in q⁹
phi ꝓphe sue adulatōib⁹ mitebat ꝓphm et
ad demitat² cultus erga eū dicat²· erue
· n· pmber eoz mundas· i· exercitus caldeoz ymdis
in bellatoribz vnis sicut pmber in guttis· et
dilo laudes ꝓgrundes· i· exercitus principes· desup
ruentes· i· fortit² matutinos cuneos suos ad dest
ctionem et immoz· et ventū ꝓcelle dissipando· i·
nabugodonosor regē· siquidem cecidit pies· v ierlm et
alnus ydoloz ubi edificatū· mīq; nō dicat² nobis
ꝓpcuendo· ubi ē lectum qua limptus· q· d· ap
pet phetas in adulatōib⁹ (uris· et eruipe fia
am spm tempestatū· i· nabugo quē pus uocā
uit uentū ꝓcelle et patrē cetī ce dicēs· est· n·
repetitō enphem sine ad maiorē assertionē vsq; ꝑ
et reuelabit² fūdamēta eius caldeum mnauerit
muros ierlm in aliquib⁹ locis ut sic fugerēt eos

ruere· et complebo indignationē meā· i· effm
undā mee m ꝓcelle et pluet· ex dās sna·
Et tu· hic conex ꝓphat contra plas ꝓphetissas
de domāt² in duas qz ꝑmo pomt² eaz culpa
et so pena ibi· ꝓpe· hoc· Ista ꝑmū dicat² fili
homis pone faciem tuā oīendo dnam indig
nationem contra filias· i· plas ꝓphetissas· q ꝓphe
tizat de corde suo et nō de spū dni· ve qui co
sumit pulullos rō· li duplicat exponit² uno·
ut ꝑ pullos et ducalia intelligat² idu ad
ulatoria et medulla q dicebāt iste mulieres
malis hōibus et ydolatris· Alii omō intelligē
do pullos et ducalia ad bracā ꝓphē· n ui
nō solū ꝓphabant ubis sō cetā fidē et sensib⁹
bilibz signis quat semas posuit ardentes i
tollo suo ad signādū ac putauē fuerūt ꝑ· xxvi·
et codē m⁹ ꝓphē phi fiebāt pullullos et du
calia faciētes homīes ataubere sup eā di
centes ꝑ potestis dormire secure et quete nō
timētes m aliq⁹ de aduentu caldeoz· sub aspi
te uniuse etatis· i· homīs cuiuslibet etatis·
ad capiendas animas· i· deapiendas suas medi
tas· et uiolabāt me ad ꝓphm meū· i· rogebāt
me ad punendū ipm n⁹ est intelligendū q
molestia seu coactio audiat m deo ꝓz li dicat
ad denondū q nō uult ꝑ se malū pene sed ꝑ
accidens· s· ꝓpe ordinem sue iustitie uī eius
ꝓphm ste inseruiri et ꝓcere· ꝓpe puerilū ordi
· i· ꝓpe uilem q̄stum talia faciebant· ut infi
rent alias q nō moruīt² iustas· n· uniuersi
in dno et meli⁹ eis dantib⁹ ꝓphabant mortem
et ꝑpetuma et iustas qui ꝑ penā s⁹ moriū
ꝓphabant uitā et ꝑ stā ꝓphe eoz dom· ¶ Ideo
hoc hic pomt² eaz pena eī dicat². ecce ego ad
pullullos uos· i· ad stā vnā punienda· qubz ea
pnas· i· deapnes animas volantes· i· homīes q
debent eleuari ad cognitoēm dnoz et loquit²
de eis ad modū volatilū q attendēdā ad in
strumēta aucupis in qubz sē aliqua attra
hendā ut grana et hmoi illuc descendūt et
capiūt² retibus suis sic isti attendētes ad vba
ꝓphetaz decipiebāt² ab eis· et disrūpam eos
de bracbijs uris· i· talia punitā uos q nō pos
sitis talia facē n⁹ ꝓphm meū de manu e· et liberis
q ego dns· p experientiam mee vindicte· p eo
q merere ferocitas cor uestr qntū in uob fuit ī
fortuna sibi ꝓphando· q ego nō contristauī· i·
nō displicui talia in sorte sua· et confortauīt
manus impy· ꝓphando sibi bona· ut nō reuer
tat a via sua mala ꝑ hoc· n· mutabat in malo
suo ut viuat· s· si a pctis suis pentent· Inuenta
uana non uidebitis q auferā uos de manu pri

dhiatis

ꝑ̃ q̃ ꝓhn meũ deaꝑe non poũs.

¶ Capitulũ .xvij.

Et venerũ. q̃ ꝙ̃ desarpta est ꝺ̃ꝺ̃ lumtaꝫ ꝙ̃stacꝺ hic pomꝫ tñs migtoꝝ consl̃o ⁊ diuidit2 in duas ꝑtes q̃ ꝓmo pomt2 valis mo mento et ꝺ̃o subdit2 ꝙ̃ consl̃o ibi et filius est mõi no aũ valis ê q̃ q̃nqꝫ dñũ vñsit q̃ ꝓhete sanctis ⁊ ꝺo diuidit2 in tres ꝑtes q̃ ꝓmo poit2 impedmẽta oñsio ⁊ ꝺo subdit2 eius remotõ ibi. ꝙ̃ea. et tuo filiabus puũcio ibi. ꝙ̃hete aĩ erra uit. Impedmẽtũ aũt dñm vñsi est ꝓ̃ q̃ deue fie riae utpote ad tomptandũ ꝙ̃he ventatẽ vel q̃ q̃rt2 eius vñsum ꝙ̃ amoſitatẽ et nõ ꝙ̃ vite q̃ꝫ emendatoem et cleꝝ eñt de quibz dicit2 et venerũt ad me vnt ⁊ ꝺo sequit2 vñ isti posuerũt tñmũdicias suas in cordibus suis. i. fmt2 ꝓpositi erũt ꝓ̃ seuerare in eis. et standalũ iniquitatis suę. i. iniquitatẽ suã. q̃ plꝫ alijs ruendi occasiõẽ statuerũt contra faciem suã ihũtes cam in ingẽ mẽoria ad utandum eam. ñ̃ gi. misericordiã vñde bo eis. q. d. nõ ad notũ suũ q̃ indignũ sũt eo q nõ q̃rũt intencõne vrã sed ꝓ̃pria certã putãt et deus vsq; ibi. ego dñs vñdebo a in multitudẽ tñmũdiaꝝ suaꝝ. i. sm dementiã suã tñmũdiciã et illud mutũ est q. sibi nõ vñdeat2 aliq̃ eñ poit2 affmatio ꝙ negatõe sicut tũ dicat2 alicui male pe tenti promẽ ego suaã qꝺ̃ penas vel si vñdeat2 ei vñdebit2 tũ obstupe q. nõ intelliget. ut supi at2 homines ifil' in corde suo ⁊ istud ut nõ tenet2 causaliẽ q. deus nõ ꝑ̃ eẽ causa mali culpe ⁊ eo consequẽtẽ ad ij. n. q. deus nõ vñdet male petẽti vel obstinũ vñsum tũ ei ⁊ requit2 q. remanet in errore suo. ¶ ꝙ̃tea hic cõm. pomt2 ignus impedmẽti remoto aĩ subdit2. comitmũ et re ꝺdite ab ꝺo hs vñs q. veni pmãm et ꝑfectim et sic supple ifebreus bonũ et clarũ responsũ. q. hõ homo. i. qulibet ipõ de domo ifil. mde nat uus et de apẽlatas. i. de gentilibz comisis ad iudaismũ. ſ. alienatus fuit a me ꝙ̃ ꝺolatura et pesuit ꝺola sua in corde suo. sim2 ꝙ̃ponens ea colere et venit ad ꝙ̃hetam. ſ. veni. ego dñs vñdebo ei ꝙ̃ me et nõ ꝑ̃ꝑiam et ista vñsio eit sue iniquitatis pũnẽo. ⁊ ꝺo subdit2 et ponam sit em meã sup homẽm illũ ad patã suã vm diandũ et ciuitatẽ pũnendũ ⁊ ꝺo sequit2 et sagittam in exemplũ ſ. ciorus videntibus eius pũia onem et in pũblicum ita q. in maledictõne aliqs dicat2 ꝺ̃ꝺ̃ sic faciat tibi dñs sicut illi. ¶. Et ꝙ̃hete hic cõtet pomt2 ꝓ̃ꝺ̃ ꝙ̃hetis pũnãdi ei et pre interrogantes ꝺ̃ ex pte vñdentis ei dicat2 et ꝙ̃hete. ſ. ꝓ̃ꝺ̃ ei enutuit et spũ maligno et suo demito deceptus et locutus fuit vbũ. ſ. ꝓ̃m. ego dñs deceꝑi ꝙ̃hetã illũ. i. deceꝑi ꝓ̃mſi et extendã manũ meã. i. vtutem meã sup eũ ad ꝑ̃m pũiendũ ⁊ ꝺo subdit2 et delebo eũ in ꝑsona ꝓ̃ia et ꝓ̃sitate sua. et portabũt iniquitatẽ suã. ſ. ꝙ̃hete et inicrigãs ꝑ̃m. ⁊ ꝺo subdit2 iuẽ iniquitatẽ inicrigãtis. i. iniquitas vtriusq; pũdet2 q̃ uius tñ iniquitas ꝙ̃hete q. maior est. ut nõ enutrẽtẽ domus ifil' ꝙ̃ tlein ꝙ̃hetam deceꝑit ⁊ ꝺo sic inclinat in ꝑ̃m dñi tñ. ſ. gentilũ aĩ pẽauerunt michi ut ꝑuaricet ꝑuaricatis exagrauãdo pañ pẽtis extendam manũ meã sup eum ad ꝑ̃m pũiendum et contritũ mirã pane. i. sustẽta mẽtũ cuiuslibet alt qui noie prime intelligit in septena et licet ꝺ̃ ꝓ̃ma plaga. ſ. fames. Noe Danel et iob. Isti tres ꝑ̃ alijs pribus li mouant q. sine ordinibus nõ saluauerũt alios noe. n. nõ saluauit ordinẽ sine ordem a diluuio septẽ aut ꝓ̃ne aĩ eo saluate fuerũ ꝙ̃ꝫ mistica sua ue ꝙ̃ eas multiplicauit2 gentes Danũ similiter Danel sine ordinibus nõ liberauit ciuitatẽ a destructione nec Iob filios suos et filias a morte. ipi tñ iustã sua liberauũ aias suas. i. ꝓ̃nas suas tm. ¶ Cõtet pomt2 plaga sa aĩ dicat2 q. si et beſti

ab pessimis ut leones serpentes et dracones a
quibus nullomõ se possunt ipsi defendẽ extra
patrẽ ex die. Contra pomẽ tua plaga tu dicat
vel si gladiũ meum sup tuam illam. s. generalẽ
et diuõ gladio hoc est bellatoribus vrumbz gla
dio extra patrẽ Contra pomẽ ista plaga si aut
et pestilentiã imsero. i. gladiem mortalitatis
ex corrupte aeris et effundã indignationẽ meã
i. effrenã vindictã mee in sanguine. i. in destructõe
vite animalẽ eo q̃ anima consistit in sanguine sm
qd dicat leui. vnusq̃ aũ animã suam in sanguine
est extra patrẽ ex pdicta. ¶ Cũ hec dicat hec
cõmi. pomẽ modus punitionis iterũ ei dicat. q̃
si quatuor iudicia mea pessima. i. effrenis vin
dictã mee pdicte ad subdite et gladiũ 2o imsero
in ierlm simlr sicut et frem fuit in obsidione p
caldeos ut dñi ẽ sup. v. aup tñ ierlm̃ in ea
saluatio. s. aliqua q̃ filij et filie ierediticabũt
ciuitatẽ et eam ipitabunt sicut frem fuit sub
zoro babel dicit et necma utrisq̃ est et nõ sic
ij menito de urbz prãbus pdicis Hac Danel et Iob
ad sigñdũ q̃ eaã si meretur pueri deus hoc fa
ciet ut dicat ita. pa. eo q̃ elegit ciuitatem illam ad
sm̃ altarẽ vnde licet bis fuit fumerta eius tñ
fuit bis iterdicta et adhuc stat erit ipi ergo
dicit ad vos. i. illi qui refugabũt vnu destruc
tã ierlm̃ p caldeos venit ad vos tñ simꝫtos q̃
ducti fuerũt in babilonẽ ut ipi. uũ. p. vltrõ. et
videbitis viam eoꝝ et aduentiones. i. peccata
p effrenã pene a deo inpte. et cõfligabmũ sup
malo qd mouui in ierlm. i. illud malũ erit vob
ostensio complacãmie cõtra hoc q̃ doleatis vos ẽ
duxisse caldeos de consilio ieme q̃ p ij debuistis
vos euasisse manus malũ sme cõpunctione. et cõfl
gabũt uos. dicentes vos finisse bellos respectu eoꝝ.
et cognoscetis q̃ nõ finistra feceram eis. pcõ. n.
animã nõ dicat ee finistra qñ et hoc sequat sm
tas similiter n illa dira pena a deo inflicta sup
ierlm q̃ hoc fuit ad declarationẽ duarũ iustitiarũ et
ad correctionem pli et q̃ ij videntes pias tribulatiões
sic fuerũt cõfligate. ¶ Cap. vv.

Et factus est. q̃ supius descripta ẽ
ipius ierlm et pli vastatio hic ad
seqũter ponit deꝰ iustitiã in eo q̃
ẽ multiplicatõ flagellis in ierlm
et uidea et ij destruxit sub decem methaphoris
et sm ij diuidit in. ix. partes q̃ p vltrã cõtinz
duas methaphoras que precesserunt iterũ pseque
do pma autẽ est de ligno vitis. Circa q̃ sciendũ
q̃ multiplicatõ pcoꝝ dmmmutt ipsi utilitatẽ liberi
arbitrij ad bonũ et qñ talis multiplicatõ mul
tũ mualestat videt ipse totaliter ablatis ad bonũ
sm q̃ dicit pu. vnu. Impius aũ in pfundũ pcõ
n venit contempnit et ij fligat finisse in pplo inde
p methaphoram ligni pfusi de uite q̃ nõ est ad
aliq̃ opus vale pro tñ ad mendũ et sm hoc
patet lia ymmo aup pauca ceteris que dis
rent ante fabricatis de ea pauillus. i. candela
ad suspendendũ vas eaã modica ponderis. q. d.
nõ dimidiet tñ ij cupiũ in duas partes q̃ primo
pulola pullulat ipo ad q̃ritum applicat. ibi
Et terebat Sumpsit primũ occurrit exponẽdũ veritã
q̃ prem eius consumpsit ignis. i. statim cũ potẽ
in igne q̃ burit totum. et medietas eius. idest
magna pr̃ redacta ẽ in fauillã q̃ nõ remanet
eaã carbones nisi pauci et modici. nũq̃ va
le ere ad opus. s. post combustionẽ. q. d. non
q̃ eaã aliq̃ nõ erit sic exponũt aliqui In ysaie
legit sic duas extremitates eius cõsumet ignis
et sic patet q̃ p illud qd dicat in trãslatione
mã veruntq̃ eius partem consumpsit ignis p v
trumq̃ pr̃em intelligit due extremitates q̃ sic
applicat ad q̃ritum expositores latini. dicentes
q̃ p medium intelligit plius melior et fortior. q̃
cũ lechonia trãslatus fuit in babilonẽ ut legit
ieme. xxuij. p extrema vo residuũ pli qd re
mansit sub Sedechia rege q̃ iste et illi fuerũt
in afflictione que p combustionẽ intelligit
sicut qdlibet penale seu afflictiuũ noie ignis
designat. Ita. q̃. alii applicat dicens
q̃ p duo extrema intelligit illi qui p fuerũt
trãslati in babilonẽ capto Joachim filio Josie
sm q̃ dicit Dani. i. et illi qui postea fuerũt
trãslati cũ lechonia eius filio qui p̃ dicit
trãsmigrto p medium vo ligni qd foratus cõ
burit q̃ extremitates eo q̃ ẽ in medio ignis
intelligit plius qd fuit sub Sedechia q̃ fu
it ignis assiduus pcoꝝ videlicet fame
peste et gladio capitate ut patet p sup dicta
et ij applicatõ rõnabilior videt q̃ prima. q.
pcta Hic tñ ponit applicatõ parabole ad p
positum ex dictis patet sm̃a vsq̃ i. de ignis e
gredient et ignis cõsumet eos. i. si euaserit
vnã penã incident in aliã ij dicit p Johanã
filiũ charee et alios qui post destructionẽ
ciuitatis fugerũt in egyptũ tent cõtra consiliũ
ieme et ij timẽs gladiũ regis babilonis ut
legit ieme xlũ. et gladio regis babiloꝝ cõ
sumpti fuerũt in egypto tetti patet.

Capitulũ. xvi.

Et factus est. Hoc ẽ sedi pe m q̃
flagitia pli inde desarũt sub
methaphora mulieris nate
pauperime et a viro magno
misericordie educate et tande ornate et sibi
in malũ desponsate q̃ tñ omnẽ mignia et
potẽ se omnẽ adultũ cõ miscunde et sm hoc
plus capitulũ in tres partes diuidit q̃ primo
pauptas nascentis sed pietas educantis

Genesis

et respondentes dix. Tinsiens autē. tuo vultus ad
ulciscendū ibi. et lnīs fiducie. Cnta primū di
nouis suo iesu. i. ppō regni iudi. abiyoīaa
ones suus. sub sequēti methaphora. iudix tu
a et quietio tua de tīu chanaanea. qō expo
nit aliqui dīces q tīu egyptia dicat tīa
egypta qz mestrum a qō denoīat egipcius fi
it filius cham ut lxx. gen. x. capō et m ebreo
egyptius mesraym noīat vbiqz in rei testa
to dicat aūt grio ppli inde de egypto. eo q paua
qu aūt iacob in egyptū descenderūt ibi m
magna multitudie creuerūt ut lxx. ceo. i.
dz iuxta expoīnē videt bñ consonare qō sub
dit. pī tuus amoreus. qz sm predictē expō
nem debet dici egypcius et ido su. tu. alit ex
ponit videlicet q ly ad ingressū accipit tīa chā
naam in qua pegrinato fuit Abrahā pī
huius ppli vñ in he ste lxx. mansiōes tue sicut
vbi nos ebreos iudix tua qz Abrahā in tīa
chanaam tm̄ fuit de loco ad locū p diuīsas
mansiones sicut aduena et pegrinus ut pz
in gen. in plurbz locis ido subdit pī tuus
amoreus. s. Abrahā q dicat amoreus non
nationē sed collitatōē eo q habitabat amoreus
in tīa illa et in pte dnābat. et mr tua chet
thea. i. sira eo q sepulta fuit in tīu filioz
heth qui erāt de cheteis et qō dicit de Abra
ham pre iudeis erāt pī dia de ysaac et Ia
cob qui sliter dicāt pres eoz de vocabulis
suis. s. Rebecca et Lya q sepulte fuerūt in spe
lūca duplici aūt iam. Ded adh lxx expō non
consonat ei q in su dicat code aīs sicut mr tua
et filia qō p m latinos et hebreos intelligit de
immitatōe in idolatria tam vō nō fuit prelat
so fidelis et ido dicendū q hī p prem et mem
intelligit ppls qui ant filios isrl habitauit in
tīa chanaan cui successit in hereditate sicut
ples pnabus modus tm̄ succedēdi fuit violē
tus immutatus erā fuit isrl plm̄ chanaam
in ydolatria ut patet iud. i. In illo vō ppō
aliqui erāt amorei et quidā ad lxx dr pat
tuus amoreus. et aliqui chetheus et sic dicat
mr tua chetheā et dicat pī vōc masculo
mr vōc fēmā. et qñ natu es. tēpus na
tiuitatis huius ppli fuit in egitu de egypto qz
tūc gētes inceperūt ee pplūs ante. n. ingressū
egypti fuerūt tm̄ paua q nō poterāt quid
em dici pplūs et post ingressū fuerūt in du
ra seruitute detente qō similit e contra ionem
pli ab alio distincti eo q seruus e res domini
sui In exitu vō de egypto fuit data libertas et
data e eis lex scālis in monte sinai tamq
ppō ab alio distincto nō est passus vmbliare
tuus ꝛc. loquit de illa gente p modū fēme
de nouo nate cui p̄mo p̄stendit vmbliam p quē
fetus accipit alimētū a mre q diu est in vē
tre et p lauat a sanguīe et salit ad desiderati
onem et obtinationem abstinentie et tuolut pī
mus qz prius de nouo nati alit nō possent mūr
dicat aūt ly q tūc nō st facta ppō iudico pre
dicto in ortu suo et p negationem p̄stantie vmbli
a intelligit q ille ppūs tūc nō fuit totalit
ab ydolatria separatus qz patet qz ly q ado post
ulatū conflatilem adorauit p negationem loca
onis defectus vē contrariōnis de pcepto p negōnē
salis defectus sapiē salutaris. n. mutuati pī
mus. s. vmbilicū. n. prepare sup te oculi qz egypcii
ppūm illū valde dure tractauerūt in egypto
et post certū ptempus st ad mortem exo. xxi. sed
pcepit es sup faciem tue qz ex una pte concluse
erant deserto et alia mari ut lxx. ibi in aduer
sione anime ex hoc. n. credebant egypcii eos
facilit mēfacere et rita fugisset msi deus sua mā
impedisset. ¶ Tinsiens autē. hic pomt
contra mā dr ornantes ornamētis et despon
santes p̄mū pomt aūt dicat tinsiens aūt p te. nō
qz in dō sit motus sed qz scripta loquit de deo
ad modū hoīs tinsimus p viam et pueru a
mre delecto compatātes ido subdit. vidi te o
culo mie. cōculcatum in sanguīe tuo. i. pre effusi
onē sanguīs tui mō pcō et dixi tibi aī ecē m
tali periculo vive. qz seriam vitam tuā p mare
rubrū te deducēdo dixi mihi re. Repacco e eius
dem sm̄ ad maiorē expssionē. multiplicauī qz
germen agri dedi te multiplicādo in diuicys
et ple et grandis effectu loquit. n. de ppō isrl
ad modū puelle p maturationem et augmēta
onem inducte et ingressa es. s. tempus pubēta
tis et facta es nubil et puenisti ad mūdū mulie
brem. i. ad tempus q solent puelle nobiles oīa
n vbera tua ꝛc. tpe. n. pubertatis meum nutriūtur vbā
et pili germinat. ¶. Et eras nudā hic so pōit
pictus ornātus et desponsātes aut ornatus oīn
dicat p̄ nuditate aī dicat. et eras nuda verubi et
p cone confusōe plena turpius es. n. mulieribz
nudas e q viris. et tīsiui p te conde scendendo
nuditatē tue. et ecce tpus tuū tpus amanciū qz
oīdi tibi dilōnem sponsi ad sponsā et expandi
amictū meū sup te. s. nubem cont esaū filius te
ptegentē. et operui ignominiā tuā dando t hab
itatem cont ignominiā seruitutis q seruiens t
egypto et murmu tibi ꝛc. i. accepi te in proxem
in monte sinai dando tibi legem et fui es nudā
obligata et alligata p ceremonias ppūs et lauī te aq
ꝛc mundādo te a pcō ydolatrie ergā iuxtulū ꝛc
plandē. et unxi te oleo grē mee et vestiui te
discoloribz ꝛc p ista ornamēta intelligit tu
baculū federis qō pepigit sibi fieri in signū re

ronsilia ꝯ̃ me ꝓ̃ adoracõnem uituli conflatil' uz
tme vō tabnaculi erāt plumbi roloribz deaurat
et talarau te iacōto ꝛc̄ ꝓ hoc mellugīt̄ sū
m sacdotes ornamenta q̄ erat mistruz ad oēs
q̄ toto ꝓlō et indui te subalibz · ornamēta · n ·
sūm ponastias fuerūt valde subtiles facta ut
ꝓz exo · xxvii · et dedi armillas m manibz tuis
q̄ mamme eoz fuerūt ꝛ̄spergate et torquē cuta
collū tuū · i · rōnale iudicij q̄ erat m pectore su
mi sacdotis · et dedi m aurē sup os tuū · i · orna
mentum legis q̄ delet cē m ore sūm sacdotis
et oculos auribus tuis · i · duos lapides omnipo
nes m sup ymmensi cristentes sub auribz sūm
sacdotis et vtiq; ꝓ̃e et corona decoris m capite
tuo · i · mitram m capite sacdotis et ornata es au
ro ꝛc̄ omia · n · ista erāt m ornamētis et vestibz
ponastias · siml' lac et mel ꝛc̄ · omia · n · ista de
dit deus ꝓ̃ō m ignorancia inducēdo eos in tra
ꝓmissionis q̄ dicit̄ manās lacte et melle · exo ·
iij · et dextra facta es velemēt̄ supius clamā
nas · et ꝓfecisti mirificū · tpe Dauid et Salo
monis et egressa es nomē tuū in gentes oēs
· n · reges tre desiderabant videre Salomonem
et eius sapiam audire q̄ ꝓfecta erat in diebz
eius q · d · ista nō ignosti ex te ul' ex mitis tu
is sed ex nuda gra mea. ¶ Et ignis fidu
am · hic cōs · ponit̄ vilitas formicarius ꝓ̃ō
· n · isti mistus de lomis ꝓ̃dictis tanq; mulier
fornicaria et adultera exponit se oīnibz ydo
latris ꝓ̃ō dividit̄ in duas q̄ primo ponit̄ ydo
latre culpa absolute ꝓ̃no compatiens ibi · exce
ossis ꝓma in duas q̄ primo ponit̄ culpa ꝓ̃o pe
na ibi exce ego. Circa ꝓmū dicit̄ · et ignis fidu
ciam in pulchritudine tua · i · nimis confisa et
elevata de lomis ꝓ̃dictis a me tibi datis · for
matu es in nomine tuo · i · ydolatre expōita
et tua malicia non ex defectu meo · et expo
sui ista formacoēm tuam omni tristicia · nulla ꝓ
ydolatria q̄ritūq; vilem refutās ꝓ̃o omnem
amplectēs · et sumēs de vestimētis meis fecisti
tibi excelsa · ornamēto diuino talem deputans
ydolatre applicādo et nō solū nō ornamēta ꝓ̃o
erant vasa sacra ꝓ̃ō subdit̄ · et tulisti vasa ꝛ̄
magines masculinas · i · ydola q̄ vocāt̄ hic ꝓ
magines masculi · ꝓsequendo ydolam de mēbr
o que cū masculus formicat̄ ꝓ̃ cā li dicit de ꝓ
doli priapi q̄ figuralit̄ in magnitudine vi
rilis membri fuit · n · quā unoms de clerō
te ihū membrū virile valde excessiū respicit
alios homīes ꝓ̃ q̄ a gentilibz fuit mō docere
putatos qui oīa mystica celebrāt ihū alig' mu
nus et istud ꝓdolū colebat̄ in celis Vñ · ij · ꝓ̃ ·
xv · dicit̄ q̄ pcessa imeñ suam amouit ne ect
piceps in sacris priapi · et supposisti vestimēta

tua mulieroria ornando te m venerabō ydo
lor̄ · et oleū meū ꝛc̄ · i · illa q̄ debuit in offerēdo
obdulisti eis oleū · n · offebat̄ in templo dñi ad
concremādū luminas et thimiama ad cremā
dum sup altare mactī et nō ꝓ̃ū ea q̄ debāt
multi offrī sed eciam illa vñ debebas mēdi
obdulisti eis subtrahens ore tuo et velemēter
volatre desidero ideō subdit̄ similā · i · farī
nam tritici deliciosissimā · quibz emendum te
· i · que dedi ad mutamentū tuū posuisti mō
sparū eoz · i · ydolor̄ eis offendo · modice sua
mentis · i · ne placatres eos tibi · et tulisti filios
tuos qs̄ est ignis ꝓ̃dictus · qs̄ ignasti multi
· i · gēs multa dispensata ꝓ legis suscepto cēm
ꝓ̃ qs̄ delinerūt deputari ad ignendū multi
et ꝛ̄molasti eis · i · ydolis ad deuorandū · i · mo
riendū ꝓ venācone ydolor̄ hoc · n · fiebat spū
lit̄ ydolo moloch qs̄ simat supdicti esse plurimos
erat ydolū cuius mitus concauū in manus tenat
utilit̄ fiebat ignis et aī cū bī accensū po
nebat̄ puer in manibz ydoli ubi exurebat̄
sed tunc sacdotes percutiebant tympana ꝓ
q̄ locus ille vocabat̄ tophyth qs̄ in latino
sonat tympanū ne ꝓ̃ntes puerū offerētes
audirēt clamorem pū et dolorē ꝓz magis
gauderēt credentes puerū sū doloe ad silue
tatem tñsire · nisi ꝓua ē formatio tua · i · ydo
latria ista · q · dicat nō primo ignobil et mar
ma ideō eam reprehendit · d · ꝛ̄molasti filios ꝛc̄ et
ꝓ̃ oīs abhominacões ꝓ̃dictas nō es recorda
ta dierū adolescencie tue · i · infantie et ubicr
tomis in qua eras qñ in priapo accepi te si
cut expōitum est sup eodem cap̄ · et accidit post
omēm maliciā tuā ve ve tibi · i · pūitio ab ꝛ̄ssy
rijs et utrā a caldeis · et edificasti tibi lupa
nar · i · templa ꝓ ydolatria in cliuis plateis
ꝛc̄ · i · locis coīibus ubi plures ꝓ̃ire consuerē
et abhominabile fecisti decorem tuū quē an
tiebas loquit̄ · n · de ydolo sub metaphora me
tricis que ex concupiscēcia et frequētia me
tricū tuarū ꝓ̃pis reddit̄ et abhoīabilis · et fornī
cata es cū filijs egypti · i · cū egyptijs in ydo
latria cōmunicando cū eis magnam carnis
· i · membroz virilū ꝓ quā magnitudinē me
thaphoīce intelligit̄ ydolatre magnitudo ·
¶ Exce ego · ꝓdicta ydolatre culpa sue cōsꝑ
ponit̄ pena et dividit̄ in tres ptes q̄ primo
ponit̄ pena secunde ꝓ̃no repetit̄ culpa ydola
tre ibi et fornicata es tuo resumit̄ pena ma
gis diffuse ibi ꝓterea. Circa ꝓmū dicit̄ · exce ·
ego extendam manū meā sup te ad te puien
dū et auferam iustificacōnem tuam · i · tēplū
ubi effelunt̄ sacrificia ꝓ pecis medā qs̄ per
caldeos fuit incensū · iij · ꝑ · ulcō · et dabo te
in animā odientiū te · i · ad voluntatē eoz · filij

dhelus

aū palestinaū · i · genaū de tūr philistinoꝝ q̄
sp odenūt iudeos ista · n · cū ad eis venerūt
ad destruendū iezhū · q̄ enubestūt m via tua
scelerata · i · enubescēt fuce tū ydolia q̄
feasti · et formata es m filius assiroꝝ tōtaū
do ydolatrie coꝝ sicut patet de rege Achaz
· uj · Ro · xvi · eo q̄ mūdū suū expleta · i · facta
ta ydolatra · et multiplicasti formatoēm
tuam · i · ydolatriam m tra chanaam · i · m iu
dea q̄ anū fuit dicta chanaam tūc cū aliis
coꝝ ydola colendo m iudea m q̄ mūdus coꝝ
tuū · q · d · tanta ē īmūdicia tua q̄ nō appa
ret via mūdandi te q̄ fabricasti lupanar · i ·
templa p cultu ydoloꝝ ut dn̄ est ē · nec facta
es q̄ mereve fastidiosa fraquētus adulter⁹ au
tgens p̄aut suu concubitu ꝑz q̄ mulier adulter
p̄ p legem es michi desposata que sup virū
suū moiat alienos ad su concubitū dando
eis p̄mū q̄ est tōe consuetudiem meretrū
et hoc pmone ex matyna libido adulteraūdi
sic p̄lūs iezhū et regū inde dabat dona p̄o
fa sacerdotibus affeiūbz sibi ydola genaū va
na · ¶ Notā hic resūt pena magis dis
fuse cum dicat · q̄ effusū est es tuū · i · diuicie
tue sē consumpte viaq̄ ydolatrie mōis p̄dictis
et reuelata est ignominia tua · i · manifesta est
vilitas tua m ydolatria et maxime m filioꝝ
īmolatōē ut dn̄ ē ē · ecce ego congregabo oēs
amatores tuos quibz oblectata es · odiando y
dolatras coꝝ aū vnusquisq̄ eos odiens · i · aū plu
listeis qui sp fuerūt odiosi iudeis et egiptiis · et
congregabo eos sup te m obsidionē iezhū et
nudabo ignominiā tuā · i · vilitatē culpe tue
manifestabo p euidentiā vindicte · et iudicabo
te iudicijs adulteraꝝ ꝛc · quibus sm legē mos
est infligēdi et dabo te m sanguinem · i · m effu
sionē sanguīs passi · nā fluxus et zelū · i · p cōbu
stem et fluxū ire mee et zelo ustionis mee · et
denudabūt te vestimētis tuis ꝛc̄ · i · oīnibz di
uicijs tuis et adducent sup te multitudinem
et cōcātu regis babilonis · et lapidabūt te la
pidibz time · n · multi de iudeis fuerūt mi
sere lapidibz machymaꝝ · et trucidabūt te
gladijs suis m captiōne · n · aurates multi
fuerūt trucidati gladijs · et combuent do
mos tuas ut ihēt · ut · Ro · vlcō vbi dicat q̄
nabuc̄ medit domū do⁹ et domū regis et do
mos iezhū p cremiū · et faciet m te iudicia
penas ut sē inferē do · m oculi mulieꝝ plima
ꝛ · i · plimaꝝ q̄ erāt m illo cōcātu · et defines
formatū · i · ydolatrie q̄ nō vacabit tibi p mul
a tribulatiōne · et iudex vltus nō dabit sic
dotibz ydoloꝝ q̄ nō ihēbus vnde · et auferet

zelus meus · i · amor singularis qui est vir ad
vxorē a te · sicut repudiata es a me · et questa
ner mastar amplius loquit̄ sēptum de dō tū
q̄ de ydolis qui nō mastat̄ de quocūq̄ malo
culpe vel pene supuemēti vxori repudiate · et
causa ymus repudiadus subdit̄ · eo q̄ non
fuis recordata diei adolescēcie tue · i · b̄neficiū
ꝛ quē tibi fecī m adolescēcia tua q̄ est expo
situm ē · quapp̄ et ego vias tuas m capite
tuo dedi · te p̄mendo tū circa condignū ido sū
dic̄ · et nō fecisti iuxta scelera tua · Ecce oīs
hic arguit̄ malicia p̄li inde sub noīe iezhū
et ij comparatiē · s · p̄li sodomoꝝ et ad p̄li
x · tribuū Et dicit̄ m duas q̄ p̄mo arguit̄ culpa · 2o subdit̄ pena · ibi ergo tu · Circa
p̄mū p̄mittit̄ p̄li inde vadit p̄a q̄ ij acceptat̄ p̄ gente m tra iuda habitante aīq̄ filij isl
ingredēt̄ tū m p̄missionē tū dicat̄ · ecce oīs
qui dicat p̄bū vulgo ad derisionē alioꝝ ·
m te assumet illud te derideūdo dicens · sicut
mat̄ ita et filia eius · i · sicut gens q̄ p̄sistit
m tra inda filios isl fuit formatare p ydo
latriā spūalit̄ sic p̄li inde filia mris tue
es tu p mutationē q̄ precat virū suū · s · deū p
ydolatriā et sroꝝ sororū tuaꝝ · sodome · s · et sa
marie ut exponit̄ m fine p q̄s intelligit̄ p̄li
sodomoꝝ et p̄li x · tribuū mris vnū certa re
exponat̄ ut ē et soror tua maior samaria · ma
ioꝝ · n · fuit p̄li x · tribuū q̄ p̄li regū inde
et filie eius · i · alie ciuitates et ville q̄s sama
ria aut metropolis que habitant ad sinistrā tuā
s̄ · n · m aquilonaꝝ pte respectū iezhū q̄ ps aq̄
lonaris vocat̄ ij sinistra eo q̄ ab aquilone ve
nerūt sup iezhū multa mala ꝑme i⁹ ab aq̄
lone pandet̄ oīe malū soror aut tua minoꝝ te
q̄ p̄li sodome mīoꝝ fuit q̄ inde · que habitat
a dextris tuis q̄ declinat ydolis meridē respectū
iezhū et sic dicit̄ ij dextra sicut ps expōita si
nistra sed n̄ m vijs eaꝝ ambulasti sed m pe
ioribz pusillū mm⁹ pene sceleratora feasti illt
q̄d exponit ra · ta · sic · s · si feasses talia mala
et nō maiora patri reputaret Aliꝫ aut legit̄
mirogatiē pusillū mm⁹ ꝛc̄ · q · d · nō mmo
dico maiora mala feasti · sed ij⁹ comparatt lie
ue sqūti aū dicit̄ q̄ nō fecat sodoma soror tua ꝛc̄
et ij declarat comitū cū dicit̄ ecce hec fuit miqui
tas sororis tue sodome superbia de se pfidenter sumendo
panis delicatose viuendo noīe · n · panis intelli
git̄ oīa cibus m sēptima et habundancia diuicia
aꝝ male acquisitaꝝ · et oaū a bonis operibus
et manū egeno et paupi nō porrigebat q̄ de
suis mīe nō pcedac ut putet ex predentibus · et
q̄ iste ducūt ad viciū numis peiora sed subdit

et fecerūt abhoīaciones coram me. exeundo uiaū
tōt naturā q̄ ē abhoīabile. et abstulit eas si
utendo cultores illas gen̄ suē. sicut iudith et
te exemplo eius nō assignasti q̄d aggiuat pec
catū in ihc° ihē² sicut iudi. si iuste fecisti uī
gen̄ xvij. dicat dīs de sodoma et gomorra des
tendā et iudelo uirū clamorē q̄ uenit ad me
q̄ complenit pcā ait sodome ihc emendata
nō st̄ ira furia de ihē sicut ē pdicatra q̄ aī
multas alias uias ingebat in iezhl et terra
iudā. et samaria dimittit pcāta tua. non
pauauit. q̄ plus ysaias in iezhl coluit pdi
la in domo dīi pōita a manasse. uij. ki. xxi.
q̄d fuit grauissimū sicut turpissimū ē mlier
q̄ mechatur adulterū ad grauē lem̄ mariti
et iustificasti sorores tuas nō absolute sed t
comparatiōe sicut pallidi cōparati ad nigrū de
albū et sm ih° dicit iudas gen̄ xxxviij°. de ihu
mar iustior me est tē. ¶ Ergo. repliensi
malicia huic cōm̄ subdit pena. et primo demī
natur² cōparatiue t̄o absolute ibi. et fuga. et
ī uerus ptē simil ponit² pene cōmutatō et se
quēs liberatio. contra primū dicat ih° et tu portā
confusionē tuā. i. penā ōfusibilem. q̄ iustifi
sorores tuas in malis ih° et tu confundē. repe
titio ē eiusdem sīē ad maiorē affirmatiōne
et comitā restituēs eas tē. ita. da. cepit ihc
de tempe ayesse quē exspectāt iudei. d. q̄ tūc
tia sodomor̄ q̄ subiisa igne et sulphure legit²
gen̄. xix. tūc saluabit⁹ et erit ita pulchra sicut
a pia⁹. et tm̄ de ea dicat² gen̄ xvij. q̄ tūc irriga
bat² sicut paradisus dīi t̄z hec cepō finidat
sup erroneū fundamentū. s. q̄ xp̄s sit uenu
rus in mundū qui q̄d dicat ionas q̄ septuā
loquit² ij nichil plus ioīce p cōmissionē sodomor̄
signis comissionē gentiliū ad xp̄m et p reūsio
nem samarie reūsionē ij israelor̄ ad unitatē eccl̄ie
a qua discesserūt sicut. x. tribus a regno
dē. ur. ki². xvj. p reūsionē vō iezhl comissio xp̄i
anor̄ patrabit in fide tm̄ mfozm manendo
ad bonū t̄z q̄ ista cepō videt² aliquibz magis
misterica q̄ litalis t̄d aliqui exponūt dicentes
q̄ p sodomā intelligūt² due tribus et dimi
dia ex hiis ulra iordanem eo q̄ erāt ipe sodo
mā p samarā alie. vij. tribus et dimidia p
iezhl regnū iude t̄ ihu dicit q̄ omia ista. et
comitam restitucio tē impleta fuerūt in re
ditu de captiuitate babilonica in qua due tribz
.s. iude et beniamin et aliqui de. x. tribubz
qui effugientes manū regis assyror̄ vene
runt ad ihīandum in regno iude et cū illis de
regno illo captiuati fuerūt et cū redeūtabz re
dierūt t̄d hec cepō videt² in duobz defuā p̄mo
q̄ fres iude fuit magis q̄m sodome q̄ fres
ultra iordanē exhites. q̄ maior salus ubi ama
quos fuit ira sodomor̄ ihīabilis claudit
tūr fores inde a pte orientali et pcm a me
dionali q̄ est in angulo utriusq̄ latis ut p̄z
in descriptione tre q̄missionis t̄d q̄ recedētes
de babilone nō recuperauerūt samariā et cēte
res ciuitates sed temnerūt eas gentiles illuc
missi a rege assyror̄ ut p̄ p̄z esdre et neeme
et cū in euāgelio et actibus apl̄or̄ liquet q̄d
ue in salus melior iudeis q̄ ihēm liquet pē alie
expositor magis valuit q̄ dicat ieronimus et ruffinus
errore ut. q̄a cōuenit tūc in utroq̄ mēbrū
dicit ihanc litteram referri ad tempus xp̄i t̄d
sm expōnem meā p sodomā intelligit² plus
amon et moab eo q̄ loth p̄ eor̄ ihītauit in
sodomis gen̄ xix. et filie loth mres eor̄ ibi
nate fuerūt q̄ samariā in gentiles ibi ihī
tantes ut dictū est et p iezhl plus iudeor̄
de omibus ysrāl aliqui fuerūt comissi ad fi
dem xp̄i p p̄dicatōem eius et apl̄or̄ sicut patz
de iudeis in euangelio in multis locis et in ac
tibus apl̄or̄ silicet de samaritanis q̄z ali
qui credidērūt ad p̄dicatōnem xp̄i io. uij. et
postea ad p̄dicatōnē apl̄or̄ act. viij°. et silie
de āmonitis et moabitis q̄z circūcisi fuerūt q̄m
iudei vnde exierūt xp̄i discipuli ad p̄dicandū
fidem p orbem et sic p̄ p̄dicauerūt in pcubus
q̄mq̄s et sm ih̄m p̄z liquet ex dictis usq̄ ibi. ut
portes ignominiā tuā ly ut tenet² ih̄ cōsecutiue
ad comissionē eā iudeor̄ ad fidem sequta ē eor̄
erubescencia et confusio de pcīis p̄teritis et mal⁹
in p̄sumptōne et consensu mortis xp̄i p veram
pmām ut patet act. iij. cap°. In omibus q̄ fecisti
consolans eas. q̄dam. n. placuit est in sacro ihē
pauos in misena. uel melius q̄z p mortē xp̄i a
iudeis p̄uatā venit consolatō gentilibz p a
plor̄ p̄dicatōem vñ act°. xiij°. paulus et bar
nabas iudeis dixerūt obstinatis q̄z uos iudicas
tis indignos etne ecce conuertim² ad gētes
sic. n. p̄cepit nob̄ deus. et soror tua sodoma
et filie eius conuertent² ad antiquitatē suā. s.
ad fidem loth unus ex dei cultoribus. sicut e
contra fuit ab abraham aī q̄ deu mansit et
sic ihūt fidem xp̄i. Abrahe p̄missi gen̄ xxij. In
semine tuo benedicent² omnes gentes. et samaria
et filie eius reuertent² ad antiquitatē suā. i. ad
fidem iosue et aliorū senū fideliū qui ihīauer
unt i. in prima⁹ ingressu filiorū isrl in tm̄ illā
qui ihēr̄ūt fidem de xp̄o uenturo. et tu et fili
e tue reuertemini tē q̄d patet impletū in apl̄is et
aliis de iudeis ad fidem uocatis. nō fuit ait
sodoma tē. i. est q̄ deus finistis in ytalia p̄tris
tue ita despectus eam q̄ dedignabatur de ea
aliquid dicere uel audire. cui q̄ reuelauit² malitia

tua p manifestā de vndrām · sicut hac tempe
s. captiuitate sedechie et pli sui · m egyptū. s. ac
tuū filiaꝝ sue & q cultures sue et uluera
tiaꝝ et uidcam egyptia dicebāt de pli nde cap
tuato · scelus tuū et ignōiniā tuā tu portasti
p vndrām et loquut hic pl̄s de filiis p mo
dum spīe q ezechiel ista q̄si anūt de destruc
tione ierlm q hoc dicat dns deus
cunctis ūbum nō pt ee plm. ¶ Et factū hic
tom̄ demūciat pena absolute et ai il futura
mdā xpi tpīe dicat gt m pona dei et factā tibi
m ferendo penam sicut despexisti iuramentū
tū fgredendo legem ad cunctos obsuationē te
obligasti m monte sinai. Exo. xxxiiii. omia q
cumq; locutus est dns faciem⁹ et cum⁹ oredi
entes et reddabor. ego pacti mei tui. n. p ms
deus se eis mittē xpm sm qd dicat deut xviii.
q̄liem ego suscitabo eis simlē tui in diebz ado
lescentie tue. q fuit m egypto et tpe
diaome legis. et suscitabo tibi pactū sempi
tū. i. patrū nouū legis tu nō sinebaris alia t
futura et recordabis viaꝝ tuaꝝ pātendo de p
cuis pīis ut pdm est. cū receperis sorores tu
as tuas. i. alias gentes mria etiam q melioria
fuit a uobis. maiores te ait minoribz tuis q aliq
gentes ad fidem xpi conuise erāt maiores gentes
uidere et aliq miores. et dabo eas tibi in filias
q. omīs sc filij eccie in aplis melioate sz non
ex pacto tuo li ex uirtute legis veteris sednouē
hō subdat et suscitabo ego pactū meū tecū qd
dicat pactū nouū nō sm pactū in orēb mutū
le. xxxi. et sicut q ego dns. p miracula dim
tatis xpi onsua ut recordens et confundaris
de pcīs tuis pīus ut nō sit tibi vltra aplius
os q. nō potis dicē q aliqd omiserī de bñficijs
pribus pmissis ai placatus tibi fuero p ri
nis assumpcionem in omibz q̄ fecisti q. pas
sio xpi m carne assumpta fuit sufficies ad re
lendū omia pcā.

¶ Capln. xvii.

Et factū est hec est cia ps in qua
pli arguit pli ude plagiaa sb
methaphora ceder trīsplantate et
vince vento vrente desiccate. Et
dicit in duas ptes q. primo ponit plagicu
pūcos. 2o remedij promissio ibi hec dicat dom⁹
Prima in duas q. primo pabola ponit 2o expo
nit ibi. et factū e. prima dicit in tres ptes
q. primo sub pabola describit hic ihoiē trīsm
grao et redditur subsecutio 2o eiusdem rebel
lio ibi et factū e. 3io eius captiuatio ibi Dic.
¶ Circa primū dicit hic ihone enigma. i. ubū ḡm
obscuritatē q velatū p pabolam aquila egl
dicis p aquilā que est rex amīi intelligit na
bug. rex babilonis impans multas tras et p
unicuiq; sō dicat grandis et longo membroꝝ
tractu plena plumis et murcatus. i. diuicijs
q erāt de diuisis regnis supius agitigrate.
venit ad libanū. i. ad templū qd erat in celi
qd in plurib; scripturis ver testimōio libani
dicat eo q sm̄ fuit de lignis libani ut hic. q.
p. et tulit medullā cedri. i. quicq; erat in re
gnis pncis. e. xxiii. summitate frondiū eius
auulsit. i. iechoniā regem principes et psonas
notabiles ei quib; cepit spōsa q cepit. et trās
posuit eam in terrā chanaan. i. in babilonē
chanaan. n. in hic. e nomē gentis et appella
tiuū. put est nomē gentis sicut ideā eo q eā
inhabitauerūt chananei an filios israel. put ido
est nomē appellatiū sic sicut migratione et sm
hoc ita babilone dicat hic ita chanaan eo
q. in ea habitabāt frequētabāt eam gentes diuerſas
tie et pli multitudine. ido subdit in urbe ne
gotiatois. in urbe. n. babilonia fuit pōnus le
gnis in naues et subdit substantias pede
qne ei dicat. et tulit de semine tre. s. sedechi
am qui natus erat de iudea et sepe regina et
posuit illud in tra. q. sicut ei regem in iudea q
semine iechonie regnis sui et firmauit iudee
sup aquas. i. regnaret sup multos homies q
no solū tradere et iudeā ad custodiendū sed erāt
aliquas alias tras ppe eam in sup sicut posuit
illud q. regnū sedechie nō fuit firmū sed par
uum ut. s. xi. annis cūq; ḡmmasset. i. reg
nare cepisset. ait in vinea lactoze p sue pā
tis dilatatiōnem humili statum. q. erat sub re
ge babilonis et reddens ei tributa respōdentia
imis eius ad eam. i. ad aquilā pdictā sedechi
as eni et principes eius semebāt regi babilonis
ut dni est. et radices eius sub illa erāt. q. s.
mtas regni sedechie dependebat a babilonis
rege stā est q vinea et fructificauit. q. reg
nū sedechie multiplicatū fuit in diuicijs et
ptāte q̄ du iuramentū sm̄ regi babilonis
seruauit. ¶ Et factū est hic cōr describit
ipīus sedechie rebellio et multiplicatio. n. sue
ptātis eleuatus uoluit negare tributū regi
babilonis et ut li melius faceret cōfederauit
se regi egypti qui erat adiūtorius regi babilonis
et li est qd dicat et sta est aquila altera. i. rex
egypti grandis in dnio magnus alis in esse
tu multo vni aues exercitus ale nōiant mul
tas plumis. i. diuicijs et este vinea ista. i.
sedechias ei gente sua qui mittes iudices suos
ad eam ut posset stare contra regem babilonis
p egypti regem. palmites suos extendit ad
illā mittendo plemnes nūcios ad continuen
dū fedus et amicitiā. ut impetraret eā de manib;

ꝛ̄ ferendo sibi auxiliū in bellatoribz suis esse. ꝛ̄
arcola locus bñ sciatis et p hoc intelligere q̄ in
egypto erāt auxiliares multe plene vmis bella
toribus. ut fiuat frondes et pferat fructus.
ut possit tenē et dilatare regnū suū cōtra ba
buē. ¶ Dic. hic oīm describit ipius de
struc captiuitatis aī diat in ꝑsona dñi dic tu ē
zedechie. g̃ ne ꝙsumbit. s. zedechias. q. d. nō sed
subdit. nōne mduces eius eucllet. s. nabuc. q.
d. sic ptātem eius tollet auferendo et fructus q̄
constringet. sanguinē filioꝝ zedechie effundendo
sicut effundet vinū de vuis q̄ strangūt filios
.n. zedechie occidit rex babilonis in oculis eius
.uy. ꝑ. ulc. et sicabit omēs palmites ꝓ
pes eius virtute emendi et abscidet. s. vineā p
dā ꝑ quā intelligit zedechie ptās regna et
nō in bndīo grandi ꝛ̄ zedechias .n. fugies
a paucis caldeis msequentibz arripiet. bella
toribz suis hinc et inde fugientibz .uy. ꝑ. ulc.
ecce planatus ē ptās zedechie ꝙ nabuc ut ꝑ
dem esse. ergo ne ꝙsumbit. q. d. nō. nōne aī tri
turat eā ventus vrē. i. ciuitatem caldeoꝝ qui eo
busque ātatem et triplū sicabit ꝑ totale defec
tum sue virtutis. q. d. sic. ¶ Et sēm est. hec
pabola hic ꝓbata exponit. ac mō q̄ dñi ē. s. de
trinsmigtōe ꝛ sedechie et sb̄stitutōe zedechie et
de rebellōe eius et iuramēti fractōne et eius
dem captōne et quod hū quinas ꝙceptus q̄ dis
cumbet. dic ad domū exasperantem. i. ad regnū
vidū dei sui ꝓuocationibz ꝙuocāte et as
sumet regem. s. iechoniā. et tollet de stirpe regni
s. zedechiam ferendo eū co fedus. instituendo
eū regem sub pacto iuramēto firmato q̄ seruiet
ei fidelit. sb̄ tributo qui s. zedechias reddens
ab eo tributū denegando mīq̄ ꝙspendit. q. d.
non. in loco regis. i. in tiu regis babilonis ibi duc
tus fuit zedechias crocodilatus et inde morietur
et nō in cētatu grandi negz in ꝓlō multo fuit
cont eū. i. cont regē babilonis pharao rex egyp
ti ꝓlium in statu aggeres. i. impediendo obsi
one est aūt aggeres aggregatio lie et lignoꝝ ad
implendū fossata ut obsidentes possint pugnare
aī obsessis ad ꝙpugnacula. et in extructōne val
lor. i. fossatoꝝ que fuit aīt portis ne obsessi
subito possint mouere sup cētatū obsidentes in ista
.n. cētatis caldeoꝝ nō fuit impedita a bellato
ribz pharaonis licet .n. exierit de egypto ut fe
rent auxiliū zedechie tri tiua a caldeis eis occ
ventibz redierūt in egyptum ꝛ̄ anno xxxvij. cui
causa subdit. ꝙ peuertat .n. iuramētū. s. zedech
as ꝙ̄ qd deus subtraxit ei omne ꝓsidiū. et ex
pandit sup eū rethe meū. rethe suū et sagenā
diat. et ultim caldeoꝝ complendentē zedechiā.
¶ Hec dicit post plagam hic cōe

pone ꝙmissio remedij que impletur in ꝙ̄ ꝛ̄
subdit. et sumā cepit de medulla cedri. i. regē
messiam fm qd diat ysa. xa. et ide exponitur
mī qui exponit hic passū de zorobabel ad
literā matheus inducens in hoc q̄ inde et de
de medulla cedri q̄ xp̄us fm carnē fuit de
semine dauid. et ponā de vertice ramoꝝ eius te
neri. q. xp̄e fuit pncipe tenerimꝰ. et plan
tabo sup montē excelsū. i. ecclām militantē
et triumphantē. vel sup montē excelsū. i. mō
tem syon vbi oblatus fuit in templo et postea
pluuias ꝓduxit et multa miracula fecit et
sm̄ semē sup aplōs misit et eis ꝓtulit mysterium
ꝑ fidelium multiplicatōem. et erit in cedrum
magnā. vī pōs sua resurrōnem dicit. ad vltā
dictā ē medij omnis pcis in celo et in tra. et
habitabit sub ea omnis volucres ꝛ̄. i. pncipes ꝑ
tenes sicut videm impletū maxime tpe Con
stantini. et sicut omnia regna regiones. i. ōs
gentes. q. ego dñs ihūliaam regnū sublime
i. vānum regnū sub xp̄o futuro et exaltatum
regnū ihūlē. i. xp̄m qui dicit ad xp̄m. discere a
me q̄ mitis sū et humilis corde. et siccabit lig
num viride. i. plm̄ mdacia ꝙ maiores ꝓ manē
tem in sua infidelitate. et frondē faciā lignū
aridū. i. gentilem plm̄ fructificare fca ꝑ susceꝑ
tionem fidei qd ꝓbus erat aridū lignū et cas
ta immoxis grie ysa. xa. istud vltimū exponit
de iechonia et zedechia dicēs q̄ p lignū vi
de desiccatū intelligit zedechias q̄ multatu
dinem filioꝝ q̄e omnis occidit nabuc ꝙ lignū
aridū frondescens iechonias qui carens libere
in babilone fuit ductus et ibi genuit zorobabel
de q̄ descendit fm carnē dns nr̄ ihūs xp̄us
ad. ꝓmo cap.

¶ Capitulū xviii.

Et factus est hic c̄ qrta ꝓ me q̄
arguit malicia ꝓli et ꝓbola vsq
ad hic. Et ad intellectū huius cap̄
sciendū q̄ iudei murmurabāt cōtra
iustitiam dei dicētes q. iuste eos plectebat ꝙ
pcis ꝓtis qd̄ in ipso cap̄o audit. et fm pene
.n. sm̄ in duplici gne q̄ aliqne corpales aliqne
spiales. sc̄ corpalia aliq̄ sc̄ spiales tm̄ alie c̄
ne sicut pene infernales pene vō corpales et qā
les sc̄ quedā medicinales vel eas q̄ punit ut aī ali
quos flagellat vel mouet ad sui corrōem
vel alios ut aī aliquos ꝙ malefactis sine occa
sione ut alij timeant et sic emendet sc̄ inchoa
tiles pene mediante ill' qui occidit si placent
sustineat q̄ valent ad bonū animē sue ad q̄
bona corpis finaliter ordinat. et libz pene
cōlibus et ꝓbis bñ pōnit a deo et ab ihū
filio ꝙ punibis q̄ fm corpus sc̄ res ꝓpōr punit
et sic deus ꝙ patrē dē mori fecit filiū suū de bely

sulbre natū. q. ꝑ. xuj. pemꝫ ꝙ spūalibꝫ nō
pūuit² a dō filuꝫ ꝓnabus qꝝ ꝑm adam non
sē res ꝓnem qꝝ anme imediate a dō ꝑ creac
tionē mſudūt² et m ij ſſu loquit² istud ca⁹
m ꝓte qꝝ q filu nō ꝓuāt²q; ꝑbus ꝙ ꝓ-
mdiat dns dicēs · ecce oīes anme mee sūt qꝝ sc
a me erante et mſidēte et qꝝ pene eme cat
torꝫ ꝑules nō mfundit² mſ ꝙ patū meū et ꝙ
sō talibus pemꝫ nō pūuit² filuꝫ ꝑcis ꝓn
tum · ꝓcedit tū q filuꝫ ꝓnum malor ꝙ fre
quent mtatēs sē patnor sceler eo q sē
mē eos muare et fūā ꝓnū hūē m aūcte ma
lor et sic frequēt pūuit² et ꝙlut et ſpūalit
ꝙ ꝓnū ꝓnum ocsionalit tū mq̄tū acquīt
ab eis exemplū ꝙ ꝓd ꝙ ꝓcās ꝙꝛus simplicat
et ipe mā ꝙdit² m ipor ca⁹ qꝝ iudeı erāt imita
tores ꝓnum m ydolatria et alys fūcmoꝛibꝫ z
sic iuste īmmutabāt contra deū dicētes q pū
cbat eos tūmō ꝙ ꝑcās ꝓnum · Hue ꝑmusſis
pnē explm m duas ꝑtes diuidit² qꝝ ꝓmo ma
liaa ꝓli arguit² ꝙ ad ꝓmām mdicat ibi ō
iteꝝ pīna m duas qꝝ ꝓmo ponit² ꝑbola tā
q; falsū ꝙ declāt² ꝑ exempla ibi et vn · Cīra
ꝓmū dicit² m ꝑsona dīi · qđ ē q iuꝫ wos pulꝝ
lam vtutes m ꝓbrū · mē wos frequēt de mea
mſerā mmutādo · q · d · male loquntū dicentes ·
ꝑcs comederūt uuā acerbam · i · comederūt ꝑā
deū exacerbantes · et dentes filioꝝ obstupuerūt
· i · filu penā sustinuerūt · Vīuo ego dicit dns ꝛc
· i · sicut vīs est q; ego vīuo sic vis est q ij ꝓbo
la nō erit a vob̄ irrōnabilit² dicta et accipit²
ibi si ꝙnon cū dicit² si erit ꝛc · ecce oīes anme
ꝛc exponit² ut ē aīa que ꝑcauerit ipa mori
et² morte culpe et postea morte ꝛdpenie si ꝙs
uerat m ꝑcās · ¶ Et vn hic ad ꝙoiendū ī
ducit² exempla et dundit² m duas qꝝ ꝓmo ꝙ
nūt² exempla de ꝙseuerantibꝫ m bono uel ma
lo et no de nō ꝙseuerātibꝫ ibi et aī impius ¶ Ter
ꝓmum ponit² tria exempla et est ꝓmū de
ꝑe iusto m mſtiaa ꝙseuerante et patet lit
ꝓnaa exceptā et vn si iustus fuit m aīo et
fecit opa mſtiae de sō m montibꝫ nō comedit
de sacrificijs ydolorꝫ ad eoꝝ reuelationē et ocu
los suos nō leuauit stupdo ab eis bona ꝛ se
qu pignꝰ debitoꝝ reddidit ē nūtauit sm q
ꝓpriet² ero · xꝝ · q · si accipiat ꝙ pignoꝛ ꝙmē
tum panis nūtauit sibi de nocte reddit aī
solis occubitū potāt tū m mane ꝛeactaꝙ et
uidicū vn facit mē vnū et vnū qđ ꝓmet ꝛd
uidiaꝫ sine sint ordinaꝛu sine arbitraꝛy vīa
uinet nō solū nē ꝛz ecā grē · ¶ Et si ꝙeme
rit · hic ponit² sm exemplū de iniusto filio ip
mis usū et patet similit lit pnaa exceptā
et sicut vnū de istis · i · de lege ꝙhibitis et ij qđ
oīa nō facientē · i · omittēt aliqua de ꝓceptis
affirmatis ecā patet m lit usq; ibi et omissa
iter ꝛestanda facit ij vnissa nō tenet² ipe col
loūe qꝝ ꝙ singul mer² mortem culpe · ¶ Et
si gemerit · hic ponit² tertiū exemplū de filio iu
sto prīs mustr qui timoꝛe diuꝝ pena sceler
nō imitat² et patet lit et supdictis usq; ibi.
et dicitis ubi ponit² quedā questio et eius so
lucio circa pdcā et patet lit · ¶ Si aī impius
ꝗ h' conꝫ ponit² exempla de aūtenabꝫ sē a suo ꝙ
pōito et ꝓmo de aūtēte sē a malo ꝙ no de aūtē
te sē a bono ubi et aī · Circa ꝓmū dicit² et aī
impius erit ꝓmām ad oīb̄z ꝑcis qꝝ nō va
let nisi sit mtegru · et custodierit oīa ꝓcepta
mea qꝝ cōsimilis vīus sibi nomīe iustū
omī mequitatē eius qđ quasi ē nō recordā
bꝫ ad pūendm et nalit² pūcnt² tū bñ ēpalit
mīḡ · voluntatis mee est mors impu · i · ut mori
at² m impietate sua · q · d · non ꝛmittis · n · nō
pē ē a dō uolita sō pūcis impietatis bñ ē ab
eo uolita mq̄tum est iusta · ¶ Si aūt hic po
nit² exemplū de aūtente sē a iustitia et patet
lit usq; ibi · mīḡ viuet · q · d · non vita grē que
sibi pdit² ꝙ pcām mortle · oīes iustē eius qđ
faciat m gra oīes nō recordabūt² ad ꝓmandū
et nalit² si ꝙseuerat m malo ꝙ aūt recuperet
gram vnusitabūt² et sic ꝓmabit² nō sibi ēpa
lit sō eam et nalit et dicistis si emendet nō ē
equa via dnoꝝ m sic pūendo · mīḡ via mea
nō ē equa · q · d · ymmo qꝝ sīt regula equitatis
cū · n · aiterit se iustus ꝛc m tli · n · pūcto m qli
repit² m morte m tali iudiandꝰ est sō finalit²
concludit² sēcō vnūsq; qꝝ iuꝛ vias suas iudicabo
ꝛc · ¶ Conuertimī hic post reꝓhensionē maliae
ponit² mandat ad pnām cū dicit² conuertimī ad
deū et agite pnām · detestando pcām ab oīb̄z
mq̄tatibꝫ vīs qꝝ nō valet pnā mſi sit integra
et nō erit vobis in ruinā m fouea gehenne im
quitas ꝙ pnām delicta et facite vobis cor nouū
talis nouitas ꝛ ꝙ gram q a sōlo dō dat² cū ipse
ad hoc faciat mq̄tum ꝙ liberū arbitriū cū deo
adiutorio se ad hoc disꝓnit sō subdit² Quārē
ꝙ pnām et viuite ꝙ gram que duat ad vitam
gloꝛie sempiternam ¶ Capm xuj.

Et tu hec est ꝓs quīta in qua ar
guit² pncipum malicia sub metꝑ
phora leene et vince eualse est
dundit² in tres ꝑtes sedm tres fili
os Ioſe cont qđ loquit² dn ibi q cū vidisset ꝛra
ibi mr tua · Circa ꝓmū dicit² a dno et tu Ezechiel

q· aī ſubdīt m aliquib; libris filii ioſie ns ē m ly
ns m libris correctis· aſſume planctū ſup pna
tes· plangendo eor culpā et penā ſequentem
qre mr tua· i· domus regia lecna· i· crudelis
facta eſt et rupay aī tī dauid fuit maſſim
mē leones ruaūt· i· conſilio impioz et aude
tiā aqnerunt· m medio leuncloz emiſerunt ca
tulos ſuos· i· pueros de ſemie regio et equit
vmī de leūcul ſuis· ſ· ioachim filiū ioſie· et leo
fructus ē· i· rex mſtruos. uu· ly· xxiy· p leone
n· qui eſt rex assiriorū intelligit ipm regnū
et adiuat aqre predam p rapinas homies q
omēde p homicidia· et audierūt de eo gētes
q malicia eius facta ē gentib; m ēcruce ſi
tamēb;· et nō abſq; vulnib; ſuis ſuſtinuit eā
q m caprōne eius p regem egypti fuerūt
time et inde plimi vulnāt ly· hic tī ieſ· pri
In foſſis capt rapt ē q ſequēdo parabolā leois
ad anim caprōem fuit ſoue et oprūt· pulcis m
ſuffice et leo deſup madens cadat et ſic capit·
et adduxerūt eū m captiuitatem m tiram egypti ieſ·
uu· ly· xxiy· ¶ Que aī audisset· hic cō
ſequēt agit de ioachim filio ioſie qđ rex egyp
ti ſ;ſtituit regem loco frīs ſui ut ibid ieſ· que
aī audisset· ſ· dominus regna qui mſinata ē p cap
tōnē ioachaz et perijt exſpectato eius· i· ex ſpā
ao defensiones p eum tuſſer vmī de legatis
ſuis· ſ· ioachim leonē oſtendut ei· i· ſicut rex
luct· n· rex egypti ly· ſicut tī ly· fuit ad pces
ſtirpis regie qui nutrichat mē leones ipse ſe
cum ipsis impiis et crudelis et factus ē
leo· i· ſimil eis m crudelitate et didicit p̄dā
capē ſubditos ſpoliando ut mde ſoluāt tribu
tū regi egypti· uu· ly· xxiy· et homies deuo
rare· i· vicinas gentes occidere cepit preter eſe
bi et cōmenerūt adiſci eū gentes vndiq
et primates m curtu regis babilonis et ex
puderūt ſup eū regē ſuū· i· multitudinem
bellatorū· in vulnib; eius captus ē· in ly·
ieſ· in foſſis eius captus ē· et expoſt vinc
lis eū ut ē et adduxerūt eū ad regem babilonis
et nō eum interfecit· calcei ipm ducē m babilonē ſz
m una mutatio cōſilio reduxerūt eū ad ſuos
et ipſe mīſes peccauit ēdauit ecclēſ pecias ieſ
ut ieſ· homie· xxiy· ¶ Frāt tua· hic agit de
tio filio ioſie· ſ· ioachim qui rex babilonis de
oculauit et m babilonē duxit et qūtū ad ip
dicat frāt tua· i· domus regia· qui vnica m ſan
guine tuo et rebellione· n· ioachim cont regē
babilonis fecit ē magna effuſio ſanguis in
ly· ieſ· qui vnica m filiatione tua· i· aſſūpta
eſt vnice cuulſe ut ieſ· inſra· ſup aquā pla
tam· i· ſup ypli· iudit et ſtudium ſicut aqua
fructus eius et frondes eius· i· diuine et filii
acquirūt ex aquis multis· i· et ſapiendis a
ypli multo tollēs· et frā ſē ei mortē ſolidem
ſceptra dnāuit ioachias· n· confidēs de ſua
pūtie et robore gentis ſue voluit dnāri abſ
uugo regis babilonis et iudee aleruādnem
ſuam conſideruit et ſuperbia ſua q mdecās erat
a ſub ē regi babilonis et ſic rebellauit et
iuramētum ſregit qđ cui ſuccōnē dnō fuit
natus cont eū et contra ſuū ypli· ſō ſuleī
et cruulſa eſt in mū ſ· dei eius· n· deceptō et
regni ſui magis fuit ītute dei q̄ homīs
et ventris vieus· i· rex babilonis ſicrauit
fructū eius q̄ occidit filios eius marticēt
et arceſtē ſt· virge roboris eius q̄ fracta ei
tūte vir bellatores eius fugierunt ignis cō
medit eam q̄ aldei incenderūt domū regis
templū et totā ciuitatē· uu· ly· ultō et mic
tūſplātata eſt in deſerto· q̄ ioachias aī
multis alijs fuit ductus in babilonē vbi
ſrequiē plangebat vbis et factis tūuoſis
tamq̄ deſertis ſpūs in tia nona et ſicuti
q̄ dr erat placabilē deſertū ſuffragatus ali
mēti· et cetera eſt ignis· i· ypmael de vmīa
rumoz eius· q̄ fuit de ſemie regio qui fuit
aī eius q̄ godoliam mactauit et filius regis
et ypli qui aī eo cūt capiuauit ut ieſ·
ieſ· xli· et nō fuit· in ea ingressus· q̄ ſolā
nam filius eius et bellatores qui cū eo e
rant et reliquias ypli timōē caldeoz cōcuſſi
fugerūt in egyptū cont ībum dnī ad eos
q̄ ſēmā dicit ieſ· xlv· planctus· i· matia
planctus ē tocī ypli qđ dnō eſt de filijs ioſie
regis iuda ſanctē et iuſte· ¶ Cap· xl·
Et factū eſt· hic eſt ps ſecūdus q̄
qua arguit ypli malicia ſub
mechaphyon ſaleus obnubē
bat et diuidit in duas pres q̄ ypli
malicia ypli arguit· ſ· parabola indicat ibi
et factus eſt· vſus finē capli· pma in duas
q̄· primo ponit ſenū interrogatio· ſ· dnī ihū ſio
ibi et factus eſt· ¶ Circa pmū dicit· et ſcīm eſt
m anno ſeptimo· ſ· bīnſinistrationis ioachaz i q̄n
to· ſ· mense q̄rto· qđ m aliquib; libris mēſe
ponit· ſed nō eſt in ieſ· n· m libris correctis ſ·
intelligit tīī m decima· ſ· die menſis veneris
ſcīm de ſeptuagīta· iſti· qui regebant ypli m
tia babilonis dīſlatum et idē mipis totus
ypli· q̄ vitalit· continebat· ut intergnit
dnī de agendis p eos et dicit ihc· pa· q̄
venerūt iſti ieremie q̄ ſi nō ihrīē a dō
miſit de negotijs ſibi iniūctis nō cunctet de
obedīa vltiōi ad ipm ſicut ſcīmus a dnō alti

vendicus uel vror a vno repudiata nō q eu
ame de eis vltra sed q̄ut̄ ē cōmode alibi v
la pñt̄. ¶ Et factus est hic cōt̄ pont̄
rūsis et ly q modū increpacōnis et dimdt̄
in duas qr p̄ marginat̄ ppli malignitas ⁊
declarat̄ dñi benignitas ut oppōta ille ſ
pōta magis elucesc̄at ⁊ra ibi vnde ego p̄
ma adhuc in tres qr primo arguit̄ malicia
q̄rentiū ⁊ro patres p̄decessū ibi ⁊ri mdicat
tres filioꝝ sequēciū ibi ⁊rca duc. ¶ Ira p̄m
pater lrā vsq; ibi nō ad mirogandū me re
mſtis. q. d. nō venistis ad mirogādū me de
salute aīaꝝ vrāꝝ sed de negocijs vrīs ⁊palib
us et cū ly mtencōe p̄visa. ſ. ut si negaret
vob rūsio ysetis occasionē seruendi ydolis et
nō mihi ut dñi. est vnde ego. i. sicut verū
ē q ego sū vltra p ecclām ita verū ē q̄ſ
quit. qr nō rndebo vob. ſ. ad votū vrm nec
p hoc ysrahelites libertatem seruendi ydolis s
tui querentes ⁊z restringam vos sub seruitu
te mea ut ysrael mſta eodem cap. ¶ Iudi
cas hic cōtra arguit̄ malicia q̄rentiū p̄ce
dentū et ly p̄m tria ⁊pa. ſ. ysrahelitarū in
egypto in deserto et in p̄missis solo et
p̄m hoc dimdit̄ in tres p̄tes. ⁊ra ibi eleca
est ⁊rcia ibi ḡlorient. ⁊rca p̄mū dicit ⁊ri
mdicas eos ſ. senes isr̄l a te querentes et
accipit̄ hic mdicare p rōnabilit̄ arguic sic
mſta eodem cap. mdicio cōtrādi adhuc p̄ce
dentib; in deserto accipit̄ ceca ſ. p̄ qr eo q ad
ezechielem q̄rentes arguic ppli vnica ab
hominatōes patrū eoꝝ. i. p̄ter abhominabi
lia. ostende eis. ut rōnabilius q̄rentes in
die qua elegi isr̄l. ly fiunt q̄ dñs moysi ap
parut dicens ea de hac liberatōne eos
uq. et leuau manū meā. i. potentiā meā
ad puniendū egyptū. et appuit eis in tra e
gypti ista fiunt reuelatō fratris aaron ut oc
rret moysi venienti eos. uq. ut ly. et tuc fiat
fiunt sibi reuelatō de mō liberatōne ppli et
de sacerdocio ē fiuto ut ly. i. p̄. ly dicat dns
mihi nō apte reuelatus fui domui patris tui cū
esset in egypto rō ly. n. dñi fiunt heli et aaron
descendentes. ut educerēt eos de tra egypti q̄ sig
na et ostenta. in tram quā promisi eis tri
q̄ pro filijs fluentem lacte et melle. i. ha
bundantē bonis. q est cōgrua mīe omib; tribꝰ
audiui ab illis qui fuerūt in iudea et in egyp
to q egyptij ē feritate et amenos et sm ly
ista emmēta reducēdi est ad xp̄m qui ante
mde nasciturus storie aīe et ibi equatus hu
manā salutē. et dixi ad eos p moysen et ⁊ra

ron. vnusquisq; offensiōes oculoꝝ suoꝝ abi
ciat p veram pmām et in ydolis egypti no
lite pollui ut sicut sit sanctꝰ ita et vos sitis
sancti q dō subdit ego dns deus vr̄. eui debetis
confōri et irritaueritis me in malis p̄sentib;
do et dixi ut effunderē indignatōnē meā sup eos
et fuerūt in mplō illo mulcē ira mali et du
n q post visionē signoꝝ in plagis egypti
adhuc rebellabāt vbis moysi ut ly. eos. uq.
unusq; iste ē p̄mo quē loquebāris in egypto de
centes ad te vrede a nobis ut fruamur egyptijs
p̄ qd dñs voluit eos oriri in egypto ut di
at ly. ysaye spūi dei loquēs p̄ qd tenēdi ē fir
mit q sit verū licet in eodo nō sit scriptum
multa. n. tuē frā fuerūt q nō fuerūt tunc
scripta sicut et iohis vltō dicit de eodē multa
quidē et alia signa fecit ihs in conspectu disci
pulorū suoꝝ q nō sūt scripta in libro iste. et fec
. ſ. inseruerdit eā eis morte illā nō intendo.
p̄ nomē meū ut nō violaret. i. violabile fieret
terrā generis in quarū medio erāt. v. terrā egyp
tijs qr deuissent dō introducat eos in tra mīa
qr nō potuit eos inde educē et mīt q̄ agnu e
is p signa mee p̄tātis declarandā in tra e
gypti. ut educam eos de tra egypti p̄ multas
plagas egyptijs illatas. ¶ Cica ⁊ri hic cōtra
arguit̄ malicia ppli q̄rentiū ad. ſ. tpus mās
ones in deserto et p malicia patrū ⁊ro filioꝝ
ibi dicit aūt ⁊rca p̄mū dicit ceca ḡ eos intra
egypti tuā. n. timore incussit deus egyptijs
q cogebāt filios isr̄l cerne ⁊rco. vq. et educa
eos in desertū diuidendo eis mare rubrū ero.
uq. et dedi eis p̄cepta mea in monte sinai et
dicit p̄cepta quorum ad moralia et cerimo
nalia. et iudicia mea q̄rum ad iudicialia que
facies homo viuet in eis qr nō inferet sibi
morte que infligenda ē in⁹gressoribꝰ legis In
stiq et sabbata mea dedi eis. ut. ſ. quescerent a se
rilibꝰ operibꝰ sicut et ego sabbō quieui a nouis
operibꝰ in diebꝰ gen. ſ. ut sit signū. ſ. spūlis di
uinus inter me et eos. ut ſ. quescerent in meipso
mādo dimisi et mirabuntur me dns isr̄l in
deserto p murmurationes suas in marath et
raphidim ut p̄z ero. xvi. et xvii. et sabbata mea
violauerūt qui aliqui de ppli cont moysi p̄cep
tū exierūt ad colligendū manna in die sabbi.
ero. xvi. dixi q̄ ut effundere furorē meū sup
post fabricatorē vituli et eius adorationem dic
. n. dicit dns moysi dimitte me ut nascat furor
meus contra eos et deleam eos ero. xxxii.
et fecit ſ. mām nō intendo ponā istā ne violet
ut imponēdo mihi falsū. ſ. q̄ ad mīstrandū e
os induxissem in desertum p̄ tuā allegauit
moyses oram dei ne quos dixerat egyptij cal

lidē ecclē cos ut crudēt cos m monulis ego ēt leuauī manū meā i vindictā oneam filiū cos m deserto Ij fiat qñ dicet vbis explorare uoluc nūt vānā m egyptū mūt aūj ne inducarem cos m ītrum ēt promissionis mullus n de illis mē uit nisi caleb et iosue et leuite ut dñi fiat ibi qz nō fuerūt cū alijs mātt pcipuam oīm ē ira exposuit Ij eminūs stare filij qz iudicata me a pcesserūt legem diuinā trāsgredendo post ydo la n cor eoz qz iudicauit erant n ad idolatriā pm ut peccet m adoratōne vituli et pcpat eū lue meus filij cos qz tmc nō fuerūt mortui li cet meruissent nisi decem explorantes qm ypm trucidāt mors āt illos dilata ē trā oīs eoz tm fuerūt m deserto Ad qđ dicendum q cōsilio tio ypse mysōt delectatōs hom m se et m posteris suis remanserūt aūt eoz filij et sic nō fuerūt ēd simpter Dixi aūt hic comr anguit malicia filioz eī erat Dixi aūt ad filios eoz p moy sen et dixerūt n preceptis patrū vestrōz nolite m adere docebant n filios suos consimiliter eis uiuere m pceptis meis ambulate q sc̄a sacra et iudicia med custodite q sc̄a equa et salbia mea sc̄ificate diuino cultui vos applicando ut sic signū s dilectionis p Ij n appareat q me diligitis et exaltauerūt me filij m pcō plycgoz ut ma yēt mīt xxv illud n contigit post mortē patrē ut dicit tu ezr et Ij idem vi qz imediate ypsis mīat mīt xxvi et m fine concludit Ij est mīs filioz isti qui desciuit a moyse et eleazaro sacdote et subdit mē qđ nullus eoz fuit qui erī mīatt sē a moyse et Aaron m deserto sinai et cōminati sūt ut estim derem fructē meū qz p pcō plycgoz meruerūt aliqu mortem et aliqu dissensionē ita q nō mtrarēt pmissionis trām dūtaxat manū meā hitet n tuē aliqu fuerūt mortui tīr reli qui nō fuerūt ab ingressu tīe impediti et fe ci qđ nomen meū ne ceteri reputasset me sim n nō adimplēdo pmissū filijs israhel factū de inductiōe m trām chanaancor Ixti leuauī manū meā ad testificandū p moysen ut disp gerem illos m nationes ēt nō tuē sed post m gressum tīe pmissionis et post decimationem ad ydola ut pz m libris iudicū et regū qđ scripta ē captiuitas x tribuū primo et postea duaz ut pz m iij Reg et Ij pdixit moyses Deut xxxi congregate ad mē oēs maiores natu et subdit et murmurabo contra eos celi et trām no ui n q post mortem meā inique agetis et de clinabitis ato de uia quā pcepi vob et occūrēt vob mala in extimo tempe eo q iudicia mea nō fecissēt istud ppetuo ad tempus regū et iudicū

qđ p eū erit fructus trē demūtab Ij p modū p dite trē qz septuā maxime q ijam frequē lo quit de fut p modū pdict ne frequēt dem ē ō trē qz istud dñi a moyse de pcto ne dñi esse ad quā pmūcatōem ista lex refert m qre et concludit m fine ego et ego dedi eis pceptā nō bona qs exponit Ra dicens q licet cer tona m se eo q erāt gentia ustē trē nō erāt bona trāsgressōibz qui pūendi erāt gñus p agmēt dñi voluntatem vñ luc xij dicit ser uus qui cognit voluntatē dñi sui et nō fecit vapulabit multas plagas seruus aūt qui nesciuit et fecit digna plagis vapulabit paucas et iudicia m quibus nō punit ignorent pceptā n iudicialia m plurib tm dicebāt mortem m fēdam et pollui eos m mundis suis i pollui q misi magnum illa q debebāt de offerri offerebāt idolis Aliter exponit thomas de aquino m pma se dicens q scriptura loquit hic de pceptis āmonalibz que dicūt hic p ceptā nō bona qz nō conferebant gratiā mū dantem a pctō et trē hoīes p oblationem sacrificiōz oīa debant sc̄ificare ēd subdit et pollui eos m mundis suis i pollutos oī di aī offrent emē qđ agno vituli i primo gñe ta mālū qre delicta sua q tri nō auferebāt p ista sacrificia quidem est ex se auferebant trē p contritionem et fidem offerentium quā hoīes vere contriti talia offebant hystices fidem xpi venturi quēlibet sacrificia figura bant Quamobrem hic arguit malicia ypli post ingressū terre p missionis aī sub dit m Ij blasphemauerūt me pces vri aī spreuissent me quos in deserto ut pdixi est et mduxissem eos in trām s chanaan sup qua leuauī manū meam iurando xpi Abrahām ysaac et iacob vrīs p memetipm iurum dicat dñs et subdit possidebit semē eoz tuos inimicos eoz et viderūt omem collem excelsū scī i loca p doloz cultum apta sm ordinem gentiliū et immolauerūt ibi victimas suas ea colendo et dederūt ibi irritationem ydolatria n ē de uita tua et p oratiā et posuerūt ibi odore suauita tis suē offerendo ēt manna suaue qđ debebat offerri soli deo et dixi ad eos p samuelem et alios q ydola quid est excelsum qđ dicat indyd magistrum ibi colit ydolum qđ sm veritatē nichil est et vocatū est nomen eius excelsū unde m ll regū frequēt dicit addunt q illos immolabat in excelsis Hec hic p malicia quā pre dicauit dñs arguit malicia filioz sequentiū tpe Ezechiel cenauit ni dicit sedete in via quā vos vos pollutum sc̄ q ydolatriam et alia

tres ipsum vi conuenit q sibi dicit consurgi eos m deserto

ABDIAS

viaa. cum ēducaro filios vros p ignem. q ē
dicō pt duplicē intelligi vno. q offerent pdo
lo moloch et a melchā p modum frequentie
dñi signus. Alio mō q p cōsuetū me ignes p
gan estimabāt. q mō adhuc tantam diuī
tū qm p ignē adduc omia purgam. et ego
rñdebo vob dns isl. si ad voluī vrm siaut q
sinistas in principio cupli. q. d. non. ¶ Duo ergo
posuī. reprehensa est malicia pli hic cōtez
declarat. longanimitas dei. q alīs nō permittit
predicēs p suo libito male agere. s p flagella
eos castigat et quāmō cogit eos ad seruitutē
et ij est qd dicit. ij nō rñdebo vob ad voluī
vrm seu pfectionē qualem quā queritis ne
q voluntario motu vrē fiet. q siaut dñs est.
pus intendebat seruire nolūs libare tamq dī
missi a seruitute dei. si nō ignē ab cōmissū
ad voluī sed sequent dicenaui eum. siaut q eos
sibi ab obstinatione legis dei qd excludit. cū sb
dicit. in manifestis cū nō poterūt resistē. rēdebo
vob vos argentis vos p flagella ad seruitutem
meam p talem modum loquendi de ostēsione
pfna pli isl. veritatis ad vnū meū potem q.
melius erat in tmo q̄ mō. et adducam vos in
desertum pplōz. q. post afflictiones amissas i
babilone reducet pplm in iudeam in q̄ timere
cōsuerūt p defectu. et iudicabor vobiscū frac ad
faciem. i. p bona que vobis fracam manifeste
videbitis q. nō affligen vos ex odio sed magis
ex amore ut reducerem vos ad bonū siaut una
no contendi adhuc vobis in deserto tic ergo
ū p bñficia eni ibi dimissis collata manifeste
arguit q. afflictō pli que pessimat in egypto
p missa fuerat ustō dei iudicio. et subiacā vos
sceptro meo. i. dnō meo post reducī. n. captī
tatis babilonice nō legit pplis isl vol' fe
uisse nisi aliqn panā tpē Antiochi ut ipse p
macha. et tū ipse magis timōe q̄ ydolatriā
di voluīte quā ad multos fō fuldit. et in
ducam vos in vinculū federis. i. ad obsuanciā
legis que dicit fedus dñi in plurib locis vetis
testamēti. et eligam de vob trānsgressores sicut
eligit. lapillū de grumis de tua molitis eos. i.
de nidea educā eos in captiuitatē. et tūc isl nō
ingredient. sed in captiuitate morient. et sciens
q. ego suscepi miām eū penitētibz. et mysticā
eū obstinatis de quib fuldit. singulis p ydola
vnū ambulate. et loquit ad modū hoīs inta
contra seruū impiū cacens eū a sua seruitute
qd si et in hoc nō audierint me. et q. aliqn vo
lebāt seruire ydolis in templo dñi exemplo ma
nasse qui in templo dñi posuit ydola. unde. xxi.
et subintelligit q̄nus pmiemū. q. grumus ē vo
latrare in templo dñi q. alib. et est hic mod lo

quendi qui apud ipsos erat decantatus. Ad au
intellectū oportet aliquid supplē sicut. u. xl. v.
q̄ostienet dō in die illa pmū et qm percussisset
pbuzeū rō et nō dicit quale pmū sed sibmtel
ligit. q. fieret pncipe milicie siaut expmit p pal.
Ps aut hic hic vat talis mō loquendi est q. sic
dñs est loquit ad modum hoīs mitt qui p ma
plet tuitare vba sua et subdit. deprimentibz. ibi
sicut mi dominus isl qd impletū fuit in reditibz
de babilone qm reedificauerūt templū in monte
moria ibi dnō seruientes. et ibi querit primicias
vrās rō. ad sustentationē sacerdotū et leuitaz
ut patet mee. x. et in odorem suauitatis suscipiā
vos vras oblationes acceptando. et sanctificabo in
vob. i. sūs apparebo in liberatione vra. et introducā
vos ibi viaz vīz. vt pateretis de prīb patres
et scietis q. ego dominus. p expiemus hostiaz
meaz. qui nomē meū. i. ex mea mā et nō ex vra
iustitia. ¶ Et sūs est. hic cōmi post reprehensi
onem malicie pone applicatō parabole ad ostendē
dē malicie punitionē. cum dicit. pone securē tuam
contra ra austri. i. contra regnū nabu q̄ est in pte
australi. p missionis tue et stulta. i. penā futuraz
denūcia ad assiriaz. i. ad inde regnū est. n. assiri
ventus flans ex pte meridei et ydonea ad saltum
. i. ad templū qd in pluribz locis saltū dicit eo q.
sunt sīm de lignis saltus libani. Ecce ego succen
dam in te ignem q. succendit sunt p nabuzardan
. ui. pr. ultō et exurā in te omne lignū viride. i. il
lud qd nō est bn aptum combustionē. Cantres. n
fuit ille ignis q. exurebant eam lapides dum
nō extinguet flamma succensionis. s. p studiū boīs
sed sibi p defensū patrie exurebat. et combuet in ea
omne pabulū refugientiū illuc p tuchōne videbit. n.
vnusquisq; eoz appetebat manifeste q. illud
sīm fuit magis ex dei vindicta q. ex hoīm potencia
Et dn. a. a. a. dñe deus. In hoc est vna dictō q. sic
gnat alia et est misericors dolentis seu admirātis
et se excusantis. Volebat. n. populi se excusare de tali
passione ne a pplo derideret. sed subdit. Ipse dicit
de me. ne derideto. mihi nō parabolas. i. p vba obscu
ra loqr iste. In hoc. n. designabāt q sic loquebat q
nō a se nec ab alio intelligebat. et p hoc vba sua
nō erāt appetenda.

¶ Capl'm. xvi.

Et factus ē hoc ē pō scuta in qua ar
guit pli malicia sub parabola gladij
acuti p quē intelligit nabugodonosor indor
malicia punitum. Et dividit in duas
pres. s. in prem principalem et incidentalem. ibi
et tu. prima adhuc in duas q. primo describit exercitus
plebis. secundo principes ibi tu aut. prima adhuc
in duas q. primo describit accelerans cultor sub
metaphora gladij. secundo ostendit exercitus videndi ibi. et
factus est. prima adhuc in duas q. primo misericor
plebis derisa. secundo exacerbat ypocrite compassio ibi. et
tu fili hoīs pmū dicit. Ezechiel pone faciem tuā ad

ierlim ita q; ex mõ pũenda fuaom desigt² furiam pũ
as sup eam. et stulta ad stuaria .i. destructiones eor
demũcia. vñ dicit Is. 32. q; dicit Is stuaria in plũ
ad designandum destructiõ pim templi p caldeos et
sdi p romanos Gladiu gladiũ meũ .i. caldeũ ex
tum qm dicit Is gladius dñi ex q; erat executor fue
insticie in peccat pnaone De vagina sua educendo
eu de caldea et occidi in te ustiõ et impiũ. In asp
tione .n. ierlim plures usta occasione impior fuer
ocasi pfluit tñ eis ad mitum mquieu acceptabit ius
tiam dei. p eo aut q; in te occidi ustiõ et impiũ. e
aã ustas tqualit nõ pcendo multom² pcam alijs gẽ
tibz ydolatre dentes qũ multe valde fuerũt ocasse
p exercitum regis babilonis Ito subdit Ideo egredi
et² tẽ ut sciat omis terra p effemi minubilem ex
ego diso eduxi gladium. ie omis .n. potentie videre
manifeste q; nabugod nõ potuit tamũ strugem ip
ummũ facere nisi dnã virtute. ¶ Et tu fili hic cõt
exercitat² ppie compassio aĩ dicit et tu. s. Ezechiel in
tremisse p dolore cordis in contemplatione lũbaz ioiee
.n. multiũ amaritudine defluunt in vbore qm deferen
p contemplationem lũborũ designat² ecia patet vsq; ibi
q; audieru. s. gladu nabugod venientis sup ierlim
inde. et tabescet omne cor .i. deficiet p timore et dis
fluent² manibz qz corde deficiente a q; gredi ad
membra exteriora sensus et motus redditur² tremendia
et a sua virtute dissoluta Et p cuncta ygemia plu
ent aque .i. prime qz timor fuerit dissolutionem vi
sue. ecia patet vsq; i. Gladius exercitus e et lima
tus q; ferrum exponit² aĩ dicit ut occidat victimas
.i. homines ad mortem exercitus est in q; designat² tota
virtus in exercitu caldeoz q; nõ potuit et resistere ut splen
dat limatus est p hoc intelligit² ire ihu exercitus
stupefactos homines Time dmgit² sermo dñi ad
nabugod aĩ dicit² Tu mones .i. amones stepari
filium mei .i. regnũ inde suscidisti omne lignũ .i. oim
hominẽ iuuenem et senem Et dedi eu ad lebigũ
dum .i. forbiendũ forbiet² .n. gladius in ipsorone
belli Et ista forbitio intelligit² nabugod ppario ad
bellũ ut teneat² manu. s. summa que principaliter
fecit strugem et sua ustrata damna et volula cõ
pacendo pplõ suo qui fugerat gladium regis Ass
sorioz gladio terre sẽ. s. caldeoz Et loquit² de a
liquibz regibz .r. tribuũ qui effugerat manus
regis Assyrioz et postea habitauerũt in regno inde
pẽ Ezechie et sic aĩ illis de regno inde pnãte fue
rũt p nabugod Ideo plaude supra femur .i. pauce q; ẽ
signum doloris qz plaga est .i. aggluti a me gla
dius regis babilonis Et hoc aĩ scripturã subdit
. s. iudoz et nõ erit qz p predictam nõ habuerũt
regem ymo loquendo vsq; ad xpm Licet .n. iolzes
hyrcanus a machabeis defendẽs imposuit sibi dy
adema tñ ipẽ et aliqui alij post eũ nõ fuerũt re
ges qui qz nõ fuerũt ex stirpe ymo p dimam elemosinam
et sacrum vnctionẽ Et erant² ita ymo plete cepus
sio aĩ dicit² tu q; ut et dupliet² gladius ac tripli

cet .i. ad te demiacet² dupliandus et tripliandus
ad designandum multitudinem mactantem in eis
portis eor. dei contribulatorem gladij acuti. ita
.n. caldei obsidebãt portas ierlim q; multi absq;
morte ẽmittere possent egredi. Vade ad dextrã siue
ad sinistrã tu nabugod. q; p voluntate tua vbiq;
felici victoria Dñi et ego plaudã manu ad manũ
iugendo pplm meum destructionem Dicit aut deus
plangẽ qñ scribit alios et maxime ipsos qui sẽ eius
membra plangentes sicut faciebat de Ezechiele
et p eiem modũ laqueũ dicit genesis xxij. ad A
brahã mãe ostensionem q; timeas deum .i. alios cõsi
lia fera p tua obedientiã. ¶ Et factus est hic ascẽ
quentia ponit² ecclesia qua nabugod venit duce
ierlim. Ad cuius intellectum sciendũ q; ex ba
bilonia et sinis exercitus venerit ad quẽdam bruy
um cuius via via ducebat ad ciuitatem Amontaz
alia vo ad ierlim Et p caldei principes² dominatoz
bus et sacerdotibus vo p dominationem voluit vide
que via magis sibi cet eligendi p victoria fieri
q; intendebat vnumq; enim impugnare nõ tñ sibi
sed successibus et dominio illa ceciderit ad viam q;
dicit in ezechiel et illam tenuit et hoc est q; dicit²
pone tibi .i. pone considerando duas vias venien
tes tibi in vno bruno ut veniat gladius re
gis babilonis p istam viam vel p illã De ea via
.i. de caldea egredient² ambo. s. ut nabugod et
alius exercitus qui erat vnus ut ad vnũ locũ veniat
Et manucapiet quetumẽ que via se sibi eligendo
In capite vie ciuitatis .i. ciuitatis bruy .n. erat
caput vie pcedendi ad ciuitatem metropolim Amo
ntaz. s. Rabath et ad ciuitatem metropolim inde. s.
Ierlim. Pretet .n. rex babilonis in bruno q; pars ex
pleta est sua dignitate comitatus signetur Dicit
.n. aliqui q; in una sagitta scripsit nomen Rabuch
et in alia nomen ierlim et putat simil in aleis de
pingens p quietum q; deret me ad ciuitatem cui p
cadet sagitta qd contigit de illa in qua erat scri
ptum nomen Ierlim Inierpatur ydola q; sciũ portabat
in exercitu extinctum consulunt in spatulis victoria
ydolo immolatis In tribus .n. drum genaũ comi
tabitur Ad dexteram eius fuit ecclesia dominatoz Is
ta .n. tres mee questiones quemadmodum in ps q; declinauit
ad ierlim q; erat ad dexteram venientibz de caldea
et Rabuch ad sinistrã ut ponat arietes ad consul
tionem immixta ut aperiat os in cede pascendo suos lu
patoribz eidem iudee ut clamet voce mugitus
. s. pugne ad bellatores suos adiuuandũ ut ponat
arietes contra portas ad frigendum eos ut aperiat
aggerem ad implendũ fossata ut edificet mu
tones .i. ingenia timeos vnde melioza ciuitatis
iudi putet et impugnari. Et qm ydolis suis est in o
culis eoz .i. predicte et suoz bellatoz qui tm cõsi
debant in sua fortitudine. et erã immixta cautio
nis q; videbat² eis p nabugod inexpugnabil' sic

daniel

frustra cōsuluissē ydola et diuinationes quę fiebant
mō ipsorū. et sabbatū eorū murōs. Dabunt enim ire na
bugodonosor insultum ātatis ipsorū et sic mutabat eorū
de sabbi q. inde sumebāt arma ad defendendam
ciuitatem p. sedechias et sic reputabāt ipse fruste
fieri a nabugodonosor. estimātes q. nō tantas posset ab
eo capi. Alij dicāt q. ij ē liū. Dab. p. eorū murōs sic
melius opus ficebat in sab. s. sedechias et sic estima
bant nabugodonosor nō posse in suo conatu et detali fruste
rentur dicāt alter q. melius fuat et in ij mutare deū
sibi et ritū ad ipse ipse. in ipsis septies septem cui
pimetur fruste consules oraculū q. exponit p. s.
decē q. nabugodonosor elegit viros qui essent diuinatores
et auspices ihrm q. fuerūt septem septenas. ipse at
tendabit iniquitatis ad capiendū nabugodonosor. in me
me iniquitatis predictę eo q. fregerit iuramentū
sibi factę ciuitatē et templū et sic fuit sīm. et
p. ipse ipse primū et alios supradictos fuit ei dis
tructionis ciuitatis. Ideo subdit. p. eo q. reuelauit q.
ne tu sedechia et filius tuus iniquitatis mē prā
uā veritatis et reuelastes fiducialiones vras. pub
lice et inuicunde placendo et appruerūt prā vā
in omnibus cogitationibz vris. i. q. primo literaliter in
ordibz vris. manu capiemī. i. potentia regis babi
lonis. ¶ Tu aūt. Hic comi. arguit spūliē malu
ra sedechię regis ei dicit. Tu aūt ypliane erga
deum et impie erga hominēs cuius venit dies pū
nitionis tue a deo. Iniquitatis tollet corona. i. ipse
malicia tua auferet sacerdotium et regnū. Cyclus e
n. mutat suum ponasticas et sic accidit q. sedechi su
me ponasticas ei sedechia fuit captiuatus. Nōne ij
s. manus nabugodonosor de qua supra est manū capi
ens q. ipsum subleuauit. s. Godolia quē ipse stat
tue q. nō erat de regio sanguine et sublime ipsum hia
me q. sedechiam de regno eiecit. Hic exponit ip
se ipsi ipse ipsum videre tū multi alii dicē q. sm ipsum
immediate precedentē et subsequentē q. immediate p
mittit. Tolle coronam. s. regis inde ut dicit est de
qua subdit. Nōne ij est q. ipsum subleuauit. s.
ipse Dauid. et sublime inuoluauit. s. sedechiā
ipse malicia sua. Ideo subdit. iniquitate ter pōt
q. sedechias migrat ergo ergo dat ergo primū
et ergo rege babilonis. pona eam. i. coronam
regni inde deposita p. ipse triplex iniquitate. et ipse
nō est sīm dom. venat cuius est indicium. i. nabugo
do qui locutus fuit iudicia ad sedechiam filios
eius mēdacia et ppria excogitando. iuxta vltē
et tradam ei. s. sedechiam et eius cplin. ¶ Et
tu. Hic est pa mediocris in qua agit de destructo
Ammonitaꝝ et caldeoꝝ q. sibi debebat regem babilo
nis transire in brimo ad gerendum dimicationem ve
nerit contra iudeos vel Ammonitas primo ibi agit
de destructione Ammonitaꝝ ei dicit. ad filios a
mon et ad opprobriū eorū. Fuerat n. in certo ei

rege assirioꝝ in destructione damasci et ei illa
victoria dicebant iudei ypbria nuncio. i. nabugo
do et pomp. bus ad maiorem assimationem vel q.
bus rebellauit ammonitas ut dicit aliqui. enasp
nate. i. egredere de ciu tua. s. caldea ad occidendū s.
Ammonitas. Lamate ne fulgeas ad terendū eos ful
gure. n. arma. tirt adiuuamus ei tibi videlicet urna
te nabugodonosor. p. cedēdo contra Ammonitas assumo
silium ab ydolis et dicimus sicut fecit venēdo contra
israhel et ysaiam sibi fuit q. secum precedit. ipse
victoriā et quicquam ad ipsos nō sunt mendacia nec
falsum q. sic contigit de seō vmpeni sacerdotes pdo
lorum et dicunt dicebant ō q. ipse faciet victoriā ydolo
rum et sortilegiorum et sic credidit nabugodonosor. et sm ipse e
runt mendacia et falsa q. victoria illa processit et
dei sīa ad punitionem malorum ut dicens sup colla
vulnerator impiorum. s. Ammonitarum q. venient dies
s. punitionis iuste. in tpe iniquitatis p̄fixa et diu
turna et mortifera idolorum et sortilegiorum potentia. ¶ Et
iste. s. contigit agit de destructione caldeoꝝ ei dicit
Festine in regnū tuū. i. in caldeā post multa gre
gum stragem in tua nātiuitate tue. i. in babilone sed
tabis te. et ipse fuit impletū in nabugodonosor qui ipsi i
mentabat me ferus fuit cecus et quietus ad posteri
tem ei et regnū tpe balthasar nepotis sui qui
effectus fuit a medis et persis in babilone et ciuitas
fugata. Ideo subdit. In igne furoris mei et Dilo
gi te in manus hominū insipientiū. tpe ipse enim ipse
et medi in illa victoria fuerūt insipientes reputā
et contempserūt aurū et argentū ut intenderēt
misericordie hominū ut ipse ysaie. Ideo subdit. et stib
culeū inimicum. vel dicebant insipientes respectu
caldeoꝝ eo q. in caldea ingelat astrologia et ars
magica. Oblimon eorum q. ciuitas illa facta est
inhabitabilis ipse ei.

¶ Capitulū xxv.

Et factū est hoc ē ipa septia in qua
exprimit ppli inde malicia sub me
taphora multiplicis metalli cō
flati ponendo et dividit in duas
q. primo malicia exprimit et deo parabola ibi Et fue
runt est. Circa primū exprimit primo animē crudelita
tis ad dicit ciuitas effundens sanguinem. s. innocē
tem ut veniat tempus ei. i. destructionis ei deo
arimen idolatrie ei dicit. et q. facit idola contra
semetipsam. i. ad malū suū in sanctuario tuo et p
fanes. n. duobz modis ei alios sequentibz scelera ē
destructio ciuitatis. ipsa dei te in gentibus gentī
bus ysta. n. destructio fuit tanta q. ad derisionem
nōdū fuit quod mūdata scientia ce multo immu
nobis et origine q. primo fundata a melchisedech
et p̄ea renouata et ampliata a dō et salomōe. em
das mittit. n. quibus ē tibi gentibus multis postea fidei
crimen contemptus putium q. est contra legem nāle
et diuinam ei dicit pueri et iuueni ē. et arme ipsi

omnia pauperi cui dicitur Aduenam calumpniati sunt etc.
Et subdit contemptus ipsius dei cum dicitur Sanctuaria mea
spreuistis ponendo ibi ydola Et sabbata mea polluistis
operando nephandum scelus diebus. Viri detractores etc. ino
centes mendaciter accusando ut morerentur sicut de Ie
remia dicebant Iudicium mortis est viro huic Ieremie xx
vi. Consequenter exprimitur crimen nephande luxurie cum dicitur
Scelus operati sunt .i. scelera que magis exprimuntur cum subditur
Verecundiora patris discooperuerunt nouercas suas carna
liter cognoscendo et ad mulieres menstruatas acceden
do et adulterium indifferenter committendo sed subditur Et v
nusquisque etc. Consequenter resumitur vicium cupiditatis et
crudelitatis simul cum dicitur Munera acceperunt etc. Int
ficitur enim ex luxurie cupiditate enormius est quod ex surrec
tione etc. Usuram et superhabundanciam accepisti. etiam
a fratribus tuis iudeis Et auare proximos tuos calump
niabaris ad extorquendum pecuniam mei que oblita es
preceptum mea contempnendo Ecce complosi manus me
as etc. quasi homo dolore afflictus. propter auaricia tua. Nunquid
sustinebit cor tuum penam quam intendo offerre q.d. non
primo deficiet pre timore et propterea manus et alia mem
bra que habent sensum et motum a corde Ego dominus locutus
sum et faciam. quasi diceret non est prophecia comminacionis que
aliquando retractatur sed cum hoc predestinacionis que semper im
pletur. Et deficere faciam inmundiciam tuam a te multos de
peccatoribus occidendo alios inter gentes taliter affligen
do quod vexacione intellectum dante cogentur propter primam
redire ad me sed subditur Et possidebo te etc. ¶ Et
factum est Hic consequenter sub methaphora metalli confla
ti describitur punicio populi. Et primo hic punicio exprimitur
2o ad describendum vicia reuertitur ibi Et factum est. Circa
primum dicitur in persona domini Versa est in domus israel
in scoriam .i. de mundicia in inmundiciam. isto modo dicitur ysa.
primo Argentum tuum versum est in scoriam Omnes isti es huius
similitudinem auri Et stagnum similitudinem argenti et
tamen non sunt propter hoc designantur ypocrite quorum aliqui habebant
maiorem apparenciam sanctitatis et aliqui minorem primi
per es 2i per stagnum intelliguntur. Et ferrum .i. in vicijs in
durati Et plumbum carnales et lasciui quia plumbum
statim ad calorem ignis liquescit In medio fornacis
.i. diuine correccionis per prophetas Scoria argenti facti
sunt non accipientes correccionem sed peioracionem et
sequitur pena correspondens cum dicitur eo quod versi estis etc.
subditur Congregabo vos in medio ierusalem ut defendatis
eam a nabugodonosor secundum intencionem vestram sed con
trarium eueniet sed subditur Congregacione argenti et
eris etc. In medio fornacis quia capta ierusalem et succen
sa aliqui iusti temporaliter perierunt cum iniustis ut dictum
est capitulo precedenti qui per argentum hic intelliguntur de sig-
tione eris et ferri stagni et plumbi dictum est Et re
quiescat loquitur deus de se ipso ad modum hominis i
rati cuius ira post punicionem quiescit Et scietis
quia ego dominus per experienciam mee potencie. ¶ Et factum
est Hic repetuntur populi vicia quantum ad diuersos status
cum dicitur primo generaliter Tu es terra inmunda et pertes
stitis et non compluta .i. carens opibus bonis sicut

terra non compluta caret fructibus et consequenter subditur omen
prophetarum cum dicitur coniuracio prophetarum .s. falsorum Sicut leo
rugiens etc. quia persequebantur ad mortem prophetas do
mini et rapiebant eorum bona Viduas eius multi
plicauerunt occidendo prophetas veros earum maritos et
subditur crimen sacerdotum cum dicitur Sacerdotes eius con
tempserunt legem meam de eius obseruancia non cu
rando Et polluerunt sanctuaria mea ydolatriam ibi exer
cendo Inter sanctum et prophanum non habuerunt distanciam indiffe
renter immolantes animalia munda et inmunda. Et a sab
batis meis auerterunt oculos suos cultum mei negli
gendo et ad terrena lucra se conuertendo. ¶ Consequenter
ponitur crimen principum cum dicitur Principes eius in me
dio eius quasi lupi innocentes iugulantes et bona e
orum rapientes Et auare sectando lucra subuertendo
iusticiam propter munera Prophete autem .s. falsi liniebant
eos absque temperamento .i. mulcentes commendantes vicia prin
cipum que debebant arguere colorantes ea pallio false
iusticie dicentes hec dicit dominus deus. quia simulabant prophe
tiam in modo loquendi ut facilius deciperent. ¶ Consequenter
tangitur crimen populi cum dicitur Populi terre calumpnia
bantur .s. simplices calumpnia .i. sine causa Et rapi
ebant violenter eorum bona Egenum et pauperem affli
gebant .i. illos qui se defendere non valebant Et que
siui de eis .s. de omnibus predictis prophetis sacerdotibus prin
cipibus vulgaribus Virum qui interponeret sepem .i. orantem
efficaciter Et staret oppositus contra me .i. ad impediendum
rigorem iusticie mee Et non inueni saltem vnum
ut exposuerunt aliqui sed hoc non videtur verum quia
ibi erant Ieremias et baruch qui erant iusti et orabant
pro salute populi et sicut dictum est in capcione ierusalem
plures iusti cum impiis fuerunt capti de quibus
non est verisimile quin deum orarent pro liberacione sua et
tocius populi et ideo cum dicitur hic Et quesiui de eis .i.
viros in numero sufficienti ut pro illis deberem parcere toti ci
uitati vnde et Abraham gen. xviii. cum quesiuisset a deo
si parceret ciuitati sodomorum propter x. iustos non fuit ausus
de minori numero querere vlterius Et ideo quod subditur Et non
inueni .s. viros iustos in numero sufficienti Iniquitas
.n. ciuitatis erat nimis grauis ex multiplici enor
mitate et diuturnitate ut patet diffusius ex predictis in
Ie. et v. patet. per eundem modum dicitur alter non est
vir in ciuitate qui sunt ibi pauci viles et animosi
sed subditur vindicta cum dicitur Et effudi super eos in
dignacionem meam etc. Et patet littera.

Et factus est Hic est ¶ Capitulum xxiii
octaua pars in qua describitur malicia populi
sub methaphora duarum sororum turpiter
fornicancium minor per maiorem per quas
intelliguntur Samaria et Ierusalem ut exprimitur in littera
et per consequens regnum israel et regnum iuda que fuerunt ine
spoles que fornicate sunt enormiter per ydolatriam ut patet
ex decursu littere et circa(?) iiii regum et .ii. paralip. Ergo primo
capitulum in tres partes diuiditur quia primo sub dicta me
thaphora de vtroque regno agitur coniunctim 2o diuisim

ulu fornicacion

daniel

ibi formauit est ℣o uenit comūctum ibi et aue dñe. Ista prīmū dicat ℣ duc mulieres .r. duo regna pdā que dicāt mulieres qr erāt ad omē bonū efficaces filie mīs vnus fuerūt qr tpe Dauid et Salomonis regnū fuit vnū sed diuisa ibūt Roboam duo dimisit ut ℣. vñ. Et formauit sm egyptū nō pt ꝯ mellugi de duobz regnis in scripis qr ista diuisio regni p quīgentos annos fuit p egressū de egypto Et ad apostē duo inquīt fuerūt ongmalie in pribz in egypto existentibz ad ydolatriam egyptiā declinātibz Alioni expmit ℣. pr. ꝯ ꝯ mellugi ꝑ ommtationem qr ista duo regna ad modum patet in egypto existentiū declinauerē ad ydolatriam. In adolescencia sua formauit sē p. statim in pncio diuisionis regni Roboam ℣ exili fecit multos amicos a pplo suo coh. ut ℣. vñ. et postea regnū inde ad ydolatriā declinauit ibi. Sub acta sē vbem cor. ꝑsequit metaphoram designādo ydolatrandi actum p carnalem copulā. Et fluete sē māne pditāt cās In dissolutione enī mūdane mollificāt mane Nomia aūt erāt cola malorū .r. samaria siue regnū israel ut expmit ista qd dicat maior eo ꝙ regnū illud contemnebat .r. tribus regnū inde duas etnoāt cola qd in hys sanctabinaculū qr postea fuit ibi templū baal. ut ℣. vñ. aī Regnū vō inde coluba. qd interpat tabernaculū meū qr ibi fuit templū dñi in hyerlm. et pcipue filios et filias multiplicādo pplm in vtroq regno. Formauit est sue com agit de vtroq regno diuism et pmo de regno israel Secundo de regno inde ibi Qz eū vidisset. Circa pmū dicat formauit ē ꝙ sup me .r. sup summā meā qui sit vn eius. cola .r. regnū israel sub nomīe samarie statim a tpe Salomonis ut dñi est colendo vitulos ydolatrauit et emsāmuit in amatores suos. masculi de ppinquis .r. filii ppinquos in situ quesiuit. n. regnū israel cū Assyrijs fedus et amicicā et de qua re puellos ydolatriā erui dicit ℣. ℣. Ipse fuit impletum tpe Manahem regis israel qui pregressus Assyrios qsiuit fulcire in regno suo ꝙ qd tulit a singul' annis magnū tributū. vñ. ℣. vo. pnn apes et mgiatus ꝛc Cū istis .n. qui erāt malores post regem quesiuit amicicā et secum ē postea ydolatriā. Sicut fornicationes suas quas habuit in egypto nō reliquit qr eū Ipse colebat vitulos amicos ad modū patrū qui fuerūt in egypto ut patet exo. xxxii. Et adorationi vituli conflatili. ℣. ℣. alit exponit dicēs q istud fuit impletū tpe Osee regis israel qui nitens rebellare regi Assyrioꝝ quesiuit amicicias regis egypti. vñ. ℣. vnſ. et sic gratiam ydolatrie sue ne malorum fauorem inīret apud eū ꝙ prēa tradidit eam in manibz amatorū suoꝝ et qui sunt illi subdit. in manus filioꝝ Assur. Isti fuerūt amatores tpe Manahem ut dñi est et tpe Osee. ℣. al manasse rex Assyrioꝝ cepit Osee regem israel ℣ samariam et pplm captiuauit ut hyer ibidem. Ipi distrope nuerūt regnum illius regis et pplm capiendo et prm occidendo et gram captiuando. Et fuit sē fornicatio mulieris .r. diffamatē p orbem et filii Ipse loquē de samaria et hyerlm quātum sed nō concordat qd subdit. Et mdica pcessit in ea. qui qd mā trasiato in aliq defiat qm ipe sic ipse. Et fuit ē famosa .r. diffamata mulieribz .r. alijs ciuitatibz et gētilibz ad quas deuenit confusio captiuos diuersi Et mdica pcessit in ea .s. Assiriū eo ꝙ Osee et eius pplis pregrauit patria eī eis mitat. Cū eū vidisset hoc agit dimissm de israel seu regno inde et pmo expmit eius malicia 2o subdit pena ibi. qui a pma adhuc in duas qr pmo expmit eius ydolatria eī Assyrijs ꝙo eī calcabis ibi. aūq videsset .r. ea eī egyptijs ibi Et multiplicauit. Circa pmū dicat Cū eū vidisset soroz eius oholiba .r. samaria siue regnū inde pnūciationem regni israel qui confidebat in idolis suis eī gentibz et diffidentia dñi aduto cui et qua confidentiā statim ꝛ sicatio ydolatrie .r. regnū inde a talibz amisse debuisset qd nō fecit sed pius optata est qr ydola fuerūt pcta in templo dñi tpe Manasse. vñ. ℣. vii. qd fuit ꝙ ipsissimū statim adulteriū carnale qd mulier rapit adulterū eī manto mēt hoc ipso subdit plus illa insanuit lubidē ad filios Assiriorū pluie impudentes et ipse tpe Achaz ut dicit ℣. ℣. qui quesiuit familiaritatē theglathphalasar regis Assyriorū mittēs ei munera et munera ut pbent ei auxiliū .vñ. ℣. vi. Et m fauorem eius abstulit cultū dei de domo dñi ponēs ibi altare pegrinū ut hyer ibidē. Duabus et mgnatibz ista erāt pncipales in curia regis Assiriorū de quibz magis confidebat Achaz ꝙ de auxilio dñi et auxit fornicationes suas pius faciens ꝙ regnū israel. Cū Cūq vidisset hoc cōm expmit eius malicia eī calcabis qr audiens victorias qsiuit eī eis amicicias et pua confidentia in dam et nimia in hominez et ipse ē qd dicat. Cūq vidisset vnos deputatos in prede qr sūt pbitatis cito solent depingi in duob locis Et ac cinctos balteis .r. militaribz cingulis in signū pbitatis. et tyaros in signū nobilitatis insuper eos contemplatione oculoz suoz qrendo cor amicicia et misit nūcios in caldeam de istis mīs eis hyer si resist ad tpe Ezechie qui a nabugodo nosor instituto mutauit singul' annis nūcios deferentes ei tributū et munera usq ad rebellionis sue tpus. Cūq venisset ad eū filii babylonis ꝛc ℣. ba. Ipse expmit de nūcijs regis babilonis qui venerūt ad Ezechiam in hyer adhuc ut Ezechias nimis gloriatus ondit eis omnia secreta regni vnde dñs fuit multotiens cum ut patet vñ. ℣. Sed qr ipse subdit plus lucrū cam stimulus sue. qd ꝙ dicat de ydolatrie qd Ezechias nō recepit imo eas q an erant in regno suo extirpauit sed dicat melius exponendum ut

babilonis tpē ioachim filij iosie et tpē ꝑdecessꝰ
veientibꝰ in ierlm qꝫ vrbē ipe pluribꝰ annis se
uuit babilonis et sic babilonij vemelitē in
regnū mdi ad qrend tributa Et vīsimile ē q
iudei qīalit eis in ydolatria ad capiendū eoꝝ be
nuolētiā magnme cū ꝑmi eent ad omem ydola
triā. et recessit aīa mea .i. dilcō mea ab ea. si
cut et ipā discessit a cultu meo. ¶ Multe
phcauit. hic ostendit desaubt eius malicia cū
egyptijs cū dicit. multiplicauit enī formicatiōnes
suas .i. ydolatrias. recordās dies adolescētie
sue qubz formicata ē in tra egypti. qō intel
ligit ꝰ origmaliē in pūbz ꝑ eaꝝ imitatiōem ut
dixī est supꝰ. Et insaniuit libidine sup cubitū e
oꝝ et hoc fuit tpē ꝓdecessꝰ qui ut liberaret a
tributo regis babilonis cōtꝫ iuramētū suū a
micabat cū rege egypti contigit ꝑ nūcia ei
mittens et ad ydolatrie ostēsa. qui armos sē
ut armos asinoꝝ. et ꝑ hoc designat ꝰ magnitu
do ydolatrie et multitudo time vigentes in e
gypto sicut hoc alibi sē exessiue legi
mus Et visitasti stelas adolescētie tue
exponat ꝰ sicut ē. ¶ Ppterea. hic cōtꝫ sub
dit ꝰ corripiens pena tm dicit ꝰ Ecce ego sus
citabo omes amatores tuos .i. illos cū quibz
dixisti in amicicia et ydolatria contra te. ut
ꝑ eas punā te de qubz sacrificasti ē aīa tua. ꝓ
ꝓbatis .ii. rebellans regi babilonis in hoc ondit
se sacrificū amicicia eoꝝ et accediatū nobiles ty
rannos ꝛc .i. potentes et volūtarios ad te dē
truendū. et nudatos absconsos eoꝝ .i. famosos
equites. et veient sup te instructi curru .i. cur
ribz ad portandū ejcatu mītā et eaī ad pug
nandū qꝫ antiquitꝰ aliqn pugnabāt in curribz
Et dabo coꝝ iudicū ꝛc .i. ꝑcussā eos execuco
nes iustitie mee Et ponā zelū meū in te .i. zelū
iustitie mee. qītum ad offensā ꝑ subdit ꝰ que
erent tecū nasti tuū et aure tuā ꝑsecēt .i. defe
cerūt te et hoc fuit potissīe in execulatōe regis
ꝓdecessꝰ et nobiliū ciuitatis ius ꝑ .vlcs Et no
uissimū tuū deuorabit ignis. qꝫ fīalis cuncta
tem et templū combusserūt caldei sublatis ꝑ
mde omibz ꝓcib. ꝑ subdit ꝰ et denudabūt te
vestimētis tuis ꝛc ꝛc reqescē faciam sdm ꝰ tuū
de te qꝫ nō vacabit tibi ydolatrie et fornicatio
nem tuā de tra egypti .i. cōmūicabis in ydolat
a et amicicia neq; leuabis oculos tuos ad eos
ꝑ mdo ab eis auertū et tali spe vana rebel
lauit ꝓdecessꝰ et destructa fuit ciuitas. eccē
ego tradā te in manus eoꝝ qs odisti .i. caldeis
quibz rebellasti Ecce putē ꝛc dicit ꝰ vsqꝫ ibi in
via ꝓcris tue .i. semane ambulasti multiplici
ydolatrando et dabo calicē eius in manu tua
.i. ꝑmittā te consimili pena. qī in septima noīe
aliis designat ꝰ. bibes ꝓfundū et latū .i. mag
nā penā intēsā et extensē iustitiabis. que es ca
ꝓtassia .i. affluētiā et ignoīe digressiā. et
ꝓcul vsqꝫ ad fecces ꝛc loquit ꝰ metꝫpsopo ꝛc qī de
homīe qui potat mmis audet et sic nō solū bi
bit fecces q̄ sē in fūdo sed eaī videt ꝰ q; velut q̄
dmmō cupiū deglutire Et ꝑ hoc designat ꝰ
magnitudo pene. et vbera tua lacerabūꝫ dolo
re. sicut homīes in magna tristicia existētes
tulerūt capillos suos et lacerāt sē vngubz ꝑ
ieasse me post corpus tuū loquit ꝰ de ierlm
ꝑ modū adultē mulieris que a corpe suo e
longat vmī et curit ad adulteros sic plus
ierlm elongauit se a dō et ydola coluit. ¶
Et aut hic iterꝫ agit ꝰ de regno iude et sāma
rie quietē et ꝑmo ponit ꝰ culpā sō pena ibi
vni qī. Circa ꝑmū ergo ꝑmi ꝰ culpa omīat cū
dicit ꝰ Nūq; iudicatis oolā et ooluēt qī .d. Ad
te ꝓmet indiciū condēpnatois earī misereat
qꝫ adulterie sē ydolatria et sanguis in mani
bz earī ꝑ homicidiū sūsup et filios suos qs
genuerūt mī .i. qs debuerūt applicare meo
cultui. operulerūt eis .i. ydol' ad deuorandū
.i. gbuend ꝑ modū supme frequēt dem de pu
eris oblatis ydolo apoloch polluerūt sinā
gogā meū in die illa .i. ꝑ templū manasse qm in ce
plo ꝓsita fuerūt ydola. uq. ꝛc xxi. cuīq; i
molauit filios suos ꝛc qꝫ post cultus ydolorū
in eadem die voluit intrare templū et dō se
uire et nunq; malū cert a sacro loco se recipere
insuerūt ad vnoe vemētes de longe ꝛc loqt ꝰ
de ꝓpō ad modū mulieris libidine ardentis
q̄ aliqn mittit longe cū labozibz et sūpabz
magnis ꝑ adulteris aduocatis et in adulteriū
coꝝ lauat sē et ornat ut eis placeat sic ut
dei mittebat longe cū supabz ad addūcēdū
sacrdotes ydolatrie de nouo ab eis audire et
illis ydolis offerebant bona q̄ debebant dō offeri
re Et sic patet hīā vsqꝫ ibi et mēsa ornata ē
ante te .i. altare ydolo ornatū ē ornamētis te
plī mei sdm subdit ꝰ thymiama meū de q̄ pa
ret exo. xxx. qō in sōlo offerēt et vnguētū
meū .i. q̄ vasa mea cultus debēt mundi posu
isti sup eā .i. applicasti ad ydolatriā. et hoc
multitudis exultātes ad laudē ydolorū. et vi
nos qui de multitudē homīn adducebāt ꝰ .i. sac
dotibz ydolorū posuerūt armillas in manibz
coꝝ ꝛc ornando eos ornamētis sacrdotū dnī
et ingressi sē ad eam polluendo ꝑ ydolatriā
. ¶ Vim tꝫ iusta sē. Hic cōtꝫ ponitur pena cū
dicit ꝰ vim tꝫ iusta sē .i. aliqui vmicos et pte
tes qui in cōpatione indōꝝ sē iusta et ꝑ iustos
intelligūt ꝰ assirij qui destruxerūt samariā
et caldei et alij qui cū eis fuerūt in ejcatu qt
ierlm ipī .ii. nō recipiunt legē dīn sicut iudei
et qubz ecent ydolatrie tri in hoc mīo ꝓcabūt

daniel

q̄ ꝺ̄ꝛ hꝫ iudicabīt eas .i. ecclīt ecclesiarū
ulstrae īnce. iudaꝫ adulterā &c que ſm legē
condēpnāt ad mortē et ihoc mō ꝺ̄ꝛ iudaꝫ
uenīt regnū iuꝺa et assyꝛiū regnū iſꝛl ut fre
quent dn̄i ē ō ſꝺ ſubdat. adhuc ad eas mul
titudiē ſtilz exeāt ad eas totaliꝫ dispendē
et patet hīt vſq; ibi et auferā ſtel de tra p
captiuacionem vēusq; regū. et diſtēt omēs gn̄i
es .i. alie gentes ne fiaāt ſm ſtel eaꝝ .ſ.
nīpendo uarietāt qd fiat ꝓdēdas regi ba
bilonis qui adiuuuerat eū p dn̄m .ii. paralipm
ult et ozee Ker iſꝛl regi assyoꝝ.

Capitulū .xxiiij.

Et factū ē. hec ē pe nona mā
ꝙ maliaꝫ ꝓli deſarbit ea ꝺ̄ꝛ
bulatio ſub methaphō duplica
et ſub una deſarbit pli affliaꝫ
ſub .x. affliacōnis aggn̄iatō ibi et fem ē ꝓma
m duas q; ꝓmo ꝓuolat ꝓmt et ſo exponit ibi
ꝓterea. Circa ꝓmū ꝓmittit ihūs eū ꝺ̄ꝛ in
anno nono .ſ. tñsmigrōnis ioachym et idem fi
t anno regni ꝺ̄ꝛ nabugoꝺ nosꝝ qui ea fuaſſit et
eodē anno nabugoꝺ. ihezkīn obſedit menſe x.
decīa ꝺ̄ꝛ mensis ut ihēt .iiij. ꝝ. vltō ſꝺ ſub
dit in qua confinatꝰ ē rex babilonis .i. obſir
matꝰ adiſti ihezkīn ad eam deſtruendā ſic di
t ꝓbibit .i. pabolam que ſequit eū ꝺ̄ꝛ ꝓ
ne ollam .i. diſſone ad ignē et p ollā intellige
ihezkīn ut exponit mſtꝛa q; plus fuit congre
gatꝰ in ea q; refugio et p defenſiōe ciuitatis
et templi contra caldeos in aliquibz libris ſꝫ
dicit tñ nō eſt in hebreo erūt ſꝺ ſubintelligit
ut patet p ea que mſtꝛa ſequit et ꝙ ihoc addi
tū fuit ab aliq̄ exꝑitore uel forte a tꝛſlatōe
qui nō ſꝑ tꝛſtulit ꝺ̄ꝛ et ꝺ̄ꝛ ſꝺ aliqn̄ ſenſit
et ſenſu ꝓmigruſſimū ꝓcus aſſime. Iſtud ī
hebreo nō eſt in ihoc loco ſꝺ poſtea congrē fruſta
eius .i. ꝓmigruſſim ꝓcus de q̄ poſtea ſubdit ꝙ
ꝝ fruſta intelligit ꝓces ꝓli in ihezkīn congre
gati ad eius deffenſionē contra nabugoꝺ. Oēm
rem bonā .i. omēs fortes bellatores electi et oſ
ſibz plena .i. omēs uiros fortes qui generent
ibi uendiq; ꝓmigruſſimū ꝓcus aſſime .i. id q̄
ē melius in ihonſulz de toto regno Compone
q̄ ſtrues oſſū ſub ea .i. fiaces ignē de ſubiz de
oſſibz qui ē fortior q̄ de lignis uti exponit ali
qui ſꝺ hoc nō uidet ꝺ̄ꝛ bñdictū q; in fine ubi de ſar
to ignē loquit ubi tꝛſlatio mā ſic habet cō
pone oſſa que ignem ſuſtendāt In ihe ihēt mul
tiplica ligna accende ignē ꝙꝛe q̄ ſta. ſta. ſic
exponit compone ſtrues oſſū ſub ea .i. ſic diſ
pone fruſta in olla q; ꝓces magis eſſe ſunt
de ſubtus q̄ alias ſuſtētantes p q̄ deſiglat
et diſſoluit bellatoꝝ mē ihezkīn p talem modū
q̄ fortiores ꝑſtarent tribulationibz fulcimētū
efferbuit ærā eius .i. mſultus hoſtiū ualuit
in tm q; fortiores bellatores mē ihezkīn exiſtē
tes qui p oſſa intelligit fuerūt q̄ diſſoluti
uane ꝺ̄ꝛ fugerūt finaꝫ auxilio .e. ꝑ. vltō
¶ De aurigine. Hic ponit ꝺ̄ꝛ ꝓbola exponē
et ad ſenſū iā dictū ſꝺ aliq̄ ſuppaꝺꝺit eū ꝺ̄ꝛ
De aurigine ſanguinū .i. ihezkīn que effudit ꝙſp
tim et uſtor multeū ſanguinem olle ſicut ē
notata ihezkīn ut dn̄i ē. aq̄ rubigo .i. malicia
a induratā in ea eſt ꝙſcindis p ꝓtes et ꝓtes
exce eam q; in longa obſidione aliqui de indu
ratis in malis pierūt fame et alq̄ peſtilētia
ſeu aeris corruptōne et in eius aſpectū aliq̄
ſē gladiaꝝ et reliqui captiuati Nō cecidit ſup
eam ſors qui .n. ponit ſꝑs ad offendē qui de
bent mori uel dimitti ſors ꝙꝛt pluribz ſicut
Jonas ſorte deprehenſꝰ extis dimiſſꝰ fuit in ma
re precipue ꝺ̄ꝛ hic ocs capta ſē modꝰ pdis et
aliqui euaſerūt ut ꝙſmalzel et aliqui alq̄ fu
erūt uti prima compatio q; qi p medio cōpu
tandi erūt qui tñ postea fugientes in egyptū
ad Johanna filio charee pierūt ſaltē p ma
iora pte ſē. ylug. Sanguis enī eius .i. patrū ſup
limpidiſſimā petrā effunde illū .i. ita publicā
ē et manifeſtā oībz q; nō pt aliq̄ excuſatiō
ne celari ſꝺ m uſticaā duriā ipm ſtatū exigut
puīr Ideo ſubdit De aurigine ſanguinū .i. ihezkī
aut ego grande ſtrucā ꝓmā .i. ignitionem appa
ꝙ eſt ignis congrē oſſa In ipo ihēt ligna cō
ſumēt carnes .i. fame et peſte morient debi
liores Et coquet uacua compoſitō .i. totaliꝫ
gregatō ꝓli in ihezkīn ſicut modū affliget et
oſſa calefient q; ærā illi qui ſē fortiores eſſe
rent ponē q; eam ſicut primas uacuā q; poſt
euacuationē ciuitatis a ꝓlō et ducibus fia
tē meſa fuit a caldeis ut maleſtat et liq̄
fiat es eius .i. matrix edificiorū et conſumāt ru
bigo eius ut ſic locus eius medicat in detestatio
nem malicie in eo dn̄i ꝓpetrate multo labore
ſudauit ē ad amotionē dē rubiginis p ſēmā
et alios ꝓphetas ꝓli malitiam arguentes et
ob hoc multas tinias ſuſtinētes nō exuit
de ea rubigo eius neq; p ignē ſalutē tribula
tiones qui ſequēt contigit illi ꝓlō aī eius
deſtructōēm Immundicia tua execrabil q; mū
dare te uolui mod fugaciozibz ut p ꝓphetas cor
rōnes et ꝓticulares afflictōnes et nō es mū
data elibz mod ſed nō mundaberis ꝓus donec q
eſtē facīam indignatōnē meā in te .te tōlet
deſtruendo ſicut indignatio hostis mei q̄ ſeſit
in deſtructōne adiſsaꝝ ſui. ¶ Et factū ē. hic
ponit ꝺ̄ꝛ .ii. ꝓbola ad offendē doloiꝝ augmentū
et ꝓmo ꝓbola ponit ꝺ̄ꝛ .ii. no exponit ibi Et dixit
Circa primū ſtiendū q; doloꝛ cordis allenat p
fletū et planctū ſm q; erat ꝓphīs .ii. rethoricoꝝ

q̄ q̄du tenet clausus m orde magis pūgit sed
p flctū et planctū euaporat et euanescit et do
lor apposimatus q̄du ē mtegrū et clausū ma
gis affligit mitigrat aūt qñ rūpit et fames
fluere incipit Ezechiel vō datā fuit materia do
lorus de morte vxoris et plmbus fuit eā flē et
lugē et ds ē qđ dr ds. ecce ego tollo a te desiderū
oculoz tuoz. i. vxorē tuā q̄ est magē dilectibil
q̄ auriū et argentū ingemiscite tacens ita q nō
appeat sgnū doloris exterius sed contineat mi
corona tua. i. mitra seu cucullū ērūlugubria sicut
tibi ad compōnem capillorz tuorz qđ est contra
modū lugentiū nec amictu oris velabis multo
to capitibz aūt oculos suos sicut plēt facē lugētes
nec alios lugentiū comedes. i. nō vnces duos
sicut plēt lugētes facē. locutus sū q̄ ad vsp̄m
mane mdicendo ista a dño m pdicta. et mor
tua ē vxor mea vespe eiusdē dici ad visitatio
nem dicti ferqz mane dici sequētis sicut p̄cepit
mihi contendendo a luctu. ℣ Et dixit hic
cōtinet parabola exponit p ds. n. designatū q̄ iudei
qui trāsmigrati fuerūt aūt secoma in babilone ha
berēt matiam doloris de destructōe ierlm et
templi et de mēsctōe ppli in q̄ erāt eoz ām
a et ostingnci et tū nō audirēt lugē ceteros
in caldea ne viderēt dolē de regē babilonis vi
toria et sic duros tractarēt et sm ipos paret
iūt p magna pte. Hec dicit dns deus qui mēta
nō pē ecce ego polluā. i. pollu ymittā stuā
rū meaz. i. templū p caldeos destruend sup
biam. i. gloriā impi vr. s. ierlm q̄ erāt me
t pol in regno iude vnde trāslate fuerūt ist
et desidrabile oculoz vrōz et ome illud qđ
desiderātes vidē redeūdo m iudeā et de cui des
tructoē timētes. et flaccetis sicut fecit continē
do vos a luctu et gemitu tūc pdicta erūt
ezechiel vob in portentū. i. in sgnū sic vīt fu
turi q̄ sicut nō luxit mortem vxoris sic nec vos
audebitis lugē destructōem templi et ātatis
ecce in die qua tollam ab eis fortitudinē eoz
. i. vnos bellatoēs de ierlm et gaudiū dig
nitatis. i. regni et sacerdotii et desiderii ocli
z eoz. i. templi et alia q̄ desiderāt iterū vidē
apiet os tuū. i. tuū poēta sicut loqui de ista
destructōne q̄ tūc pcēbit p effectū de qua ppls
tuus nō vult mō tibi credere et facies q̄ ego
dns p experientiam vndicte mee. ℣ Cap. xxiv.
Et factus est sm prdentibz a sdō
cap lō vsq̄ ij. ppheta ezechiel cō
tra iudeos pauet de aliis gētibz
mēsurando sic mapit p hec dicit dns de
cēneos ecce duxit m tres ptes q̄ primo p̄phe
tat de gentibz cēneis. 2°. mēsurat aliqua de
iudeis. xxxvij. cap°. iij°. resuit de cēneis capl̄o
xxxvij°. p̄ma m duas q̄ primo p̄phat contra ppls
sucitēs 2°. contra alios diffuse cap°. xxvi°.
p̄ma adjuncta tres q̄ primo p̄phetat contra a
monitas 2°. contra ydumeos et moabitas ibi Hec
dicit Christus p̄mū dicit. pone faciem tuā contra
filios Amon. i. contra tiram eoz ut nō solū ce
mō loquēdi sed ea q̄ stendi oīdas te contra eos
loqui p eos q̄ diuisa euge euge micerō ē grau
dentes sup sanctuariū meū. i. templū q̄ pollutū
ē. i. destructū p caldeos ideo erudiam te filius
orientalibz. i. caldeis q̄z tira venit ad orientē
respectu tire amonitis. sic em amonite desen
derūt de loth nepote abrahe p̄ qđ ēstans de
beūt de iudee afflictōne et ipi grandebāt o
dio et mundia mortē p̄ qđ meruerūt destru
et captiuari. et collocabūt suas tentoria tre
. i. tra destruent edificia ciuitates q̄ ponēt ibi
tente pecoz tuboz mbuth metpolī tire amo
nis insultauit tumeloz. i. sic destruet q̄ tumeli
patient ibi et vastāt ea ea dicit p eo q̄ plau
sistis manū ze. i. odiste signa magna letitie
p ierlm et templi destructōne extendā ma
nū meā sup te. i. vindictā meā. ℣ Hec dicit
hic cōtinet ypsit contra moabitas et ydumeos ei
dicit p eo q̄ dixerūt moab et seir. i. moabite
et ydumei. ydumea. n. et seir sē nōia simomma
tice sicut oīes gētes dnōm iudee. i. regnū iudee
ē destructū et captiuatū sicut et alia regna
hoc dicebāt insultando et gaudendo ea tū de
berēt compūi et dolē eo q̄ moabite desende
rūt de loth nepote abrahe et ydumei de esau
fre iacob. ideo ecce ego aperiam humerū moab
. i. fortitudinē et munitiones fortes q̄ sustinēt
pondus adiutoriz q̄ nouāt ea subdit bethy
esimoth ze filios orientis. i. caldeis ut dnōm ē
ē ut nō sit memoria vlt filioz amon. i. nō sit
in reputatōe vsq̄ ad temp magnū. et in mo
ab filiab iudee. i. vindictis p eo qđ fecit p dile
a vicinis psequēdo odiose filios iude q̄ in vl
tionē hūdictōis prīne qua opressit iacob ām
esau primogenitū p̄ qđ esau p̄sequebat iā
cob fratrem suū et similit posteri esau posteros
iacob q̄ tū p̄ secuō erant iusta tū q̄ ipe semi
fuerat ex ordinatōne dnā tū q̄ esau venī
derat iacob sua p̄genita. et faciam ea defe
tim ab austro. i. a iudeis qui sē in pte austra
li respectu ydumee idē sequit p manū ppli mei
isti ipe fuit tpe machabeoz qui ydumeos i
pugnauerūt p machabeos. 6°. cap°. ℣ Hec
dicit. hic p̄phetat contra philistheos qui sp fue
rūt inimici iudeoz ut patet ex libris iosue iu
dicū et regū et alibi se fuit toto aio mēstat
tes iudeos ex materna libidine occidi ℣ In
plenece immunitas vetes. i. addendo ad im

ezechielis

mutatas qs hierūt philistei cont̄ iudeos a pri
cipio mgnesse eor̄ in tim̄ p̄missionē et p̄dā
reliquas mansiō regiōis .i. regionis philiste
nor̄ que sita ē sup̄ mare meditrraneū
Capl̄m vnū

Et factū est̄ sm̄ cōtra tyrū isurrexit ds̄ tur
bū duos p̄phās diffusē .s. cont̄ tyrios
et egyptios qui multis modis molestias iudeis intulerūt q̄ tyrus
erat̄ ex una quidē iudeis a parte aquilonis egyptus
vō a p̄te austri Deus ḡ duxit in duas partes q̄
primo exhiberet ceruicē tyrus 2o cont̄ egyptū ad
ex̄m. p̄ma diuisit in tres sm̄ tres causas dis
tructionis tyri et ij missi ad. et in duobus se
quentibus p̄mis aūt capl̄m diuisit in duas partes
q. p. primā aūt destructionis 2o aūt admonitionis
ibi hec dicit. p̄ma in duas q. primo destructionis
tyri primā aūt denūciatoria 2o effectiua ibi q. li
dicit. Circa primū sciendū q. ciuitas ilyerim
fuit valde nobilis et famosa ut p̄z et 3o. re. q.
salomon eā nobilissime dedicauit et ido postea
hierarchie tyri contra iudeam fuerūt inuidia
mori et de destructione ciuitatis et p̄dicti grauis
que p̄ quo meruerūt a do primi maximeq; rex sal
mon et ytta rex tyri fuerūt admice inter se
mes ut. p̄. xv. primo igit̄ primi temp̄ ihūs
reuelationis aūt dicit̄ fuit̄ fm̄ est̄ in vi. anno .s.
tiberiadis secundū primā mensis .i. primadie
q̄ ex q. dicit tyri .i. hierarchie tyri de ilyerim
destructa p caldeos cuius mūcipes grauidantes ē
in fracte fūt porte ilyerim .i. porte ilyerim ad quā
deū malebāt ydoli multi aūt mercatores et negotia
tores qui fuit ad me .s. mercatores multitudo im
plebat .s. mercatoribz et lucrū ex q̄ ilyerim dest
ta est̄ ecce ego sup̄ te tyre ad te destruend̄ et
quassand̄ vsq; ibi et rādam puluerē eius de ea
fac̄ .i. sic destruam oīa edificia q. venti tol
lat puluerē et remanebit̄ sic lapides sparsi
sagenati sit in medio maris hoc dicit̄ q. tyri
erat vndiq; circūclusa mari ido p̄ destructa
piscatores siccabūt ibi retia sua. filie q. ciui
tates et ville a subdite que sūt in agro .i.
in arida site et nō in mari sicut tyrus gladio
ardenti mēsores eaz̄ iudeorum. Circa
hec dicit̄ primi destructionis aūt
effectiua que ē duplex vna principalis .s. de
alia instrumentalis .s. rex babiloīs qui in hoc
fuit flagellū dei et victis tangit̄ aūt dicit̄
in p̄sona dei ecce ego adducā ad tyrū nabu
godonosor regē babilonis ab aquilone. p p̄ter
.n. illam adduxerūt exercitū ad tyrū regem
regū q. multos reges iudee tributarios
erat̄ parebat vsq; ibi. et aūt portubus aggeres.
volud .n. a littore maris vsq; ad tyrū ponē
tinam congeriem lapidū ire et lignoz̄ q. iacet
viam vsq; ad ciuitatē sed complē nō poterunt q̄
q̄ nauigio eam cepit et eleuabit contra te
clipeū .i. clipeos bellatoz̄ suoz̄ ad te muade
dum. et vineam et aratores trahet .i. m debita
q̄ portione collocabit ad edificandū muros tuos
fert aūt vinea instrumētū belli ad destruē
dū murū et in libro qui exhibetur dicit̄ vocā
t̄ ezechon cuius alio nomine et dicit̄ vinea q.
ingredit̄ muro et de subtus latent hostes mu
rū p̄forantes sicut vinea adhuc muro et
sub ea obūbrant hostes in vindemia eoz̄
ea .i. et maxima multitudine eor̄ operi
te pulueris eor̄ .i. tantus pulueris eleuabit̄ q.
tantus exercitus cetera aliq̄ntulū a longe nō
videbit̄ q. sonitū equitū et curruū et rotaz̄
mouebūt̄ muri .i. videbūt̄ moueri ſcta pa
tente vsq; ibi et statue tue nobiles .i. ydola
tua ymagines nobiliū p̄sonaz̄ q̄ antequā ci
uitatibz erigebāt̄ ad honorem ipsaz̄ et pulue
rem tuū in medio aq̄z̄ ponet q. ventus eleuabit
quibus te ruinā p̄cipitabit eos in mare ibi eaz̄
fiunt p̄iecta p̄iecta magna pe lapidū et ligno
que fuerūt in edificijs et quassē strages mul
titudinē ciuitatū tuoz̄ q. nō ysebis matiam
cantandi sed magis lugenda ſcta patet ex p̄dic
tis vsq; ibi hec edificabis vlciā .i. vsq; ad mag
nū temp̄ post q. tū fuit redificata et iterū dest
tructa p alexandrū magnū et iterū redificata
et postea a xp̄ianis capta anno dn̄i .a. c. xvo.
ut legit̄ in cronica ysidori. Hec dicit. hic cō
sequēt̄ describit̄ stupor admirationis de dest̄
tione ciuitatis tui dicit̄ nūq; a sonitu ruine
tue ꝛc̄ .i. audito rumore ruine tue omouebūt̄
insule .i. habitatores insulaz̄ qui celebrāt̄ frequē
tiare portū tuū qui dicit̄ sic admirabit̄ et stupebit
et descendēt de sedibz suis in signū tristicie et lu
miliationis omēs principes maris .i. maioz̄
qui frequentabāt̄ portū tuū dicet tibi quare
do quō pasti ꝛc̄. q. d. nō videbit̄ possibile fici
vrue humana et sine dubio ita fiunt q. victo
ria illa fuit principalit̄ vrue diuina ut p̄dixi ē
time stupebūt naute .i. portantes mercimo
nia in nauibz eo q. nullus egrediat̄ et te qui
eos recipiat et naues eoz̄ emat̄ et adducto su
p te abyssū .i. omnimodam destructionem et de
tractu te cū hijs qui descendūt in lacū .i. in
mortem uel in infernū ad ydolū simpliciū q.
a morte et ab inferno nō est regressū ad priās
vite statū. porro cū dedero gloriam electis in
diuino dicendo Vemte benedicti patris mei ꝛc̄ In
medio tui reddam te q. cessabit status mortis
vite ꝛc̄ Cap.m xxvij.m

Et factū est. Hic ponit .xx^us. ca. de ornamentis tyri que fuit mmna opulencia vñ tyrij fuerūt deo ingrati et in superbiam elati. Et dividit in duas ptes qz primo describit tyre opulencia. 2° oppositā ei miseria ibi. In aquis multis. ne oppōat alicui se posita magne claritatis. prima in tres sm q tyre opulencia in tribz ondit. primo in aquitio nautico. 2° in exercitu bellico. 3° in excessu mercatōis. 3us ibi. ysa et lud. 3us ibi. Cartaginenses. Circa primū dicit. Assume super tyrū lamentū .i. desuper lamentabilem situ. vocatum eo q abundat opulencia bonoꝝ. Et dicis tyro que sedes in medio maris. qz sicut dñs est erat undiq clausa mari. sed in ma pte erat oppida littora. me gnificōm gloriosi qui ex diuisis partibz venebāt ad portū. O tyre tu dixisti te iactando pfectū decoris ego sū in diuisis bellatoribz et edificijs finitimis tuis .i. sapiēs in finibz tuis habitantes qui te edificauerūt apportātes ad edificationē tui lignā et lapides. Abietibz de sanyr nomen ei montis in q arcuit abietes magne et pulchre. cū omnibz tabulis mansis qz de illis abyetibz nō solū fiebant edificia sed etiam tabule q nauiū cōstructōne vtebāt de libano vt lerūt libanus mons est in q arcuit vtebāt alie et q ann̄ malus nauū aptē greis de basan dolauerūt in remos tuos ibi .n. erexerūt quidā fortes et leues et sic apti q remis fugendis. Transtra tua .i. sedes remigū que posuit ex ebore insignes nauis ex variis pcis fecerūt tibi ex eboze indito .i. de india apportato et ptziola .i. domunculas puras que fuit in nauibz ad reponenda nāta de insulis italie .i. de lignis inde apportatis et dicit hic insule italie que sūt in mari mediterraneo ut Cicilia et ysaac. Byssus vana de egypto texta est tibi in velum. Est aut byssus genus lini candidissimi de q sicut me tele ad faciendū vela nauū. Iacinctus et purpura de insulis elyza .i. maris soni. De purpura enī et iacincto erudente te illius insule sicut pānus ad faciendū indumenta nauium conuenientia tibi et intempiem aeris tui sup ista ornamenta posita que erant ad decorem habitationis in nauī erat alia de materia vili exposita ventos et pluuias sicut in tabernaculo noyse sup ornamenta de coriis ouis rubris tectis erāt alia ornamenta de pellibz et sagis. Habitatores sydonis que erat ciuitas sub dñō tyri et arudij sic nōiati ab arduando in insula tyro pugnaq fuerūt remiges tui .i. ducentes remos tuos. Sapientes tui fuerūt gubernatores tui .i. sedentes remigū que posuit ex tibi sibi nauis et vāz pte fecerūt tibi ex eboze indito .i. de india apportato et ptziola .i. domunculas puras que fuit in nauibz ad reponenda nāta de insulis italie .i. de lignis inde apportatis et dicit hic insule italie que sūt in mari mediterraneo ut Cicilia et ysaac. Byssus vana de egypto texta est tibi in velum. Est aut byssus genus lini candidissimi de q sicut me tele ad faciendū vela nauū. Iacinctus et purpura de insulis elyza .i. maris soni. De purpura enī et iacincto erudente te illius insule sicut pānus ad faciendū indumenta nauium conuenientia tibi et intempiem aeris tui sup ista ornamenta posita que erant ad decorem habitationis in nauī erat alia de materia vili exposita ventos et pluuias sicut in tabernaculo noyse sup ornamenta de coriis ouis rubris tectis erāt alia ornamenta de pellibz et sagis. Habitatores sydonis que erat ciuitas sub dñō tyri et arudij sic nōiati ab arduando in insula tyro pugnaq fuerūt remiges tui .i. ducentes remos tuos. Sapientes tui fuerūt gubernatores tui qz ex ipsis dependet salus nauū et qui sē ipsi subdit. Senes byblij .i. byblos insula dei qui p experientiam longam ipsius naugrandi sciam habuerūt nautas ad misterū qui gubernabāt naues puras in quibus mercimonia portabant. ad ites de magnis nabz que nō pūt tm applicare ire. Omnes naues maris ypocrite est ad designandū multitudinē dnē nauū et nauitarū portū tyri frequentū eū. Persa. Hic comr ondit opulencia tyri in exercitu bellico ciuitates em et regna duriter nō possent nisi haberet valides bellatores qui inuadentibz resisterēt. Ideo dicit pse et libies. isti erāt optimi sagittatores clipeū et galeā suspenderūt in te ut in pmtu posset se armare p ornatu tuo hoc .n. erat ad gloriam tātis et tuorem aduentiozū filij arudij .i. homines de arudo insula. Sed et pygmei ipsius se cubitali magnitudinis tui ij expositores aliqui dicūt q erant optimi sagittatores hoc ccnit pui et ideo ad defensionē ciuitatis in turribus ponebāt. Sed ipse nō est visimile q in tā pua corpe cēt vires ad efficaciā sagittandi qz de eis dicit. q pugnāt contra grues et vre se pūt ab eis defendere ideo melius dicit. q ibi ponebat ad declārationem fortitudinis q dicit si nō erāt ibi alij pugnatores pnt mi resistē alijs sicut. 2° hic. Circa et claudi sup portas ierusalem fuerūt posti ad insultandū quod ac si dicit. isti soli possent defendē ciuitatē contra. 2^m vnā opinionem ideo subdit. Ipi complenerūt pulcritudinē tuā .i. completā ondērūt in fortitudine. Cartaginenses. Hic ondit opulencia tyri in excessu mercatōis. Circa qd sciendū q p mercatōes illa que habūdant in vna tra emūt ibi et deportāt ad aliā vbi caret vendūt et sic intelligendo est de eis insulis nōiatis q bona ibi habundantia portabāt ad mūdinas tyri vbi mercatores de diuisis nacionibz cōuabant ideo dicit. Cartaginenses negociatores tui portantes diuisa metalla ad mūdinas tyri e ut aut carthago ciuitas magna affrice ac putalea greca et tubal .i. hyspanica et moschi aupadoma ipi .i. homines de ista tra nati insultores tui .i. mercatores sic dicti qz insultū mercabz vendendis et emendis. mancipia .i. seruos et ancillas venales de domo thogorma .i. de fortia equos et equites ut cēt ibi stipendiarij filij dedan. cautas .i. ydonee ut dent et supportent. dentes elymeos .i. dentes elephantoz.

de quibus fuit opa eburnea. et ebenmos est ar
ebenus q̄dā genꝰ ligni q̄ cesa durescit in modū lapidis
et habet lignū nigrū. ido frequenē nūgit in opi
bꝰ ameroſis aī eboze ut albū aureū nigrū magis
appat et eoꝝtū. Dicit aūt dentes ebenoꝝ in
pcibus ligni dō mō mduxerūt. Tyrus negociatoꝛ
tuus. i. ad valitudinē tuā q̄ multitudinē opum
tuoꝝ. i. m te fiendoꝝ quitū. i. tinctuꝝ purpure
et purpuꝛā et scarlatā. i. pannos varios an
tiquos ad modum scutoꝝ et serici et cocchi no
men ē hebraicū dicit hebreꝰ q̄ est nomē lapidis
pciosi q̄ nūc sit nō dicit in scūla. In fenestris ꝑ
mo. i. optimo q̄ crescit in india cuꝝ patet vsq;
ibi in vmo pingui in lana colorꝰ optimꝰ. In he
breo hēt in vmo allo et lana alla. vnū em ali
bi assimilat pinguedini in colore. color enī
albus tenet primū gradū in coloribꝰ. tm et ybe
na et mozel. sūt nomīa regionū orientaliū ut
dicit aliqui. ꝓposuerūt ferrū fabrefactū. i. foꝛ
tia in diuisa instrumēta structen. i. gutta murre
et calamus spēs aromatici que crescit iuxta
libanū. Ceteꝝ patet vsq; ibi. Tu vmisisti pinus
aromatibꝰ. i. serpunt arum et chemie. ꝛc. nōia
sūt regionū unde venerūt mercatores ad tyrum
n voluerūt. i. fardellus iacinctū et polimitoꝛ
q̄ in eis ꝓpoſit pannū iacinctum coloris et pā
nū multicoloꝛes q̄ dicit hic polimita a polis
q̄ ē plūtus et mitos quitū. Sedentes q̄s ꝛc. q̄
ad nūdinas tyri nō tm apportabant ꝑ mare
pannū et cetā supdictā sed etiā ligna sedenta
ꝑ replebant eas multis diuitijs et gloriosa
nimis in corde maris. i. elevata in superbiā q̄
erat difficilem et q̄ inexpugnabilē. In aquis
multis. Hic cōmi. pomt ipius tyri regis
miseria. Et dividit in duas ptes q̄ primo pomt
ruinā tyri destructā. 2o aliorū compassio ibi. Al
somtu. Circa primū describit destructō tyri sub
metaphora navis in medio maris existentis
in tempestate que surgente illa tempestate cō
terit et diuitae ibi existentes perdit et nautas
submergit et hoc ē qđ dicit in aquis multis
. i. in tribulacōibꝰ magnis. Additerunt te re
miges tui. i. rectores tui ꝑ magnitudinē eoꝝ
et superbiā ut dom fuit in prima applicuit vento
austri. i. cecidit caldeis qui equit austro eo q̄ re
ctus ē tempestuosꝰ contriuit te. i. contexit logi
do de fusta ꝑ modū pōtis ꝑ circuitum ꝑ plēte
in corde maris diuitiae tuae ꝛc. q̄ caldei q̄d pa
ssi sunt ibi abstinuerūt impientes sibi. Nau
te tui. i. gubernatoꝛes tui qui tenebāt supplātē
. i. regimen ciuitatis viri q̄ bellatoꝛes tui
qui erāt ad tui defensionē. cadentem corde ma
ris absorta a caldeis. Al somtu hic cōmi

desolabit alioꝝ compassio ad te. enī ꝑpli audie
tes destructōnem tyri dolebant tū q̄ lucra habe
ri ꝑ mercatores ut dom est tū q̄ timebant sibi
similia vel maiora ꝓpter caldeos ꝓ dicit q̄ ꝑ
meu clamoꝛis gubernatoꝝ tuoꝝ. i. a rumoribꝰ
audituꝝ de destructōne maioꝝ tuoꝝ contremabūt
et classes. i. alie ciuitates et descendēt de naui
bus suis. i. humiliabūt et timebūt omnes qui
tenebant remū. i. ciuitatū gubernacula. nau
te et vmisit ꝛc. i. alii nimoꝛes ꝓsidentes sub
maioribꝰ eulabunt sup te. i. ꝓ tua destructōe
vōibꝰ ꝓdictis et supplacent pluuiā capitibꝰ
suis m signū tristicie et lamentationis et radent
sup te. i. qui te ululatū capillos q̄ros tonde
do. Unde dicit de iob an amaritudine positus
et tonsū caput horruit m cinere. ceteꝝ patet
vsq; ibi que est ut tyrus. i. similis ei in diuici
is et fortitudine q̄ obmutuit in medio maris
nō potens resistere caldeis quem exitu negocia
tōnū tuaꝝ ꝛc. i. de bonis apportatis in te per
mare et ibi venditis diuitijs generibꝰ et se de te
reuētibꝰ implenti ꝓlōs multos eoꝝ in di
gentiam supplendo. Dime cōtristati es a mari. i.
a malugo. qui cōpit mare q̄ eius tempes
tuositatem. vl' ipse dicit q̄ ꝑ naufragiū cepit
cuncta. Vmisit habitatoꝛes insulaꝝ obstupie
sup te. i. ꝓ tua destructōne et reges earū ocē
tempestate pauere timentes ne similia eis
get sibi. mutauerūt vultus ꝑ tristicia et ti
more negociatoꝛes ꝑplexi sibilauerūt sup te
sicut sup ꝛē q̄ditū solet homines sibilare in
signū totalis destructōnis. Cap'm xxvijm

Et factus est. hic pomt tria causa
destructōnis tyri que fuit minua
superbia et dividit in duas ptes
q̄ primo describit tyri dictatoꝛ 2o ibi
creatio ibi et nō erit vltra. Dicit enī dom est ē
una causa destructōis tyri fuit q̄ gaudebat
de destructōne ihezlin ido cōsq pomt post de
structōnē tyri ꝑpli ibi exaltata sublevatio ꝑma in
duas q̄ primo describit destructōnis tyri me
ꝓpol' 2o sibi subdite sydonis ꝛc. ibi Et fetus est
prima in tres q̄ primo tria tyrū pomt. 2o cessus
clamoris 2o cessus destructōnis ibi ypterea. 2o
modus lamentationis ibi et factus ē Dicit
primū stendit q̄ aliqui capitulū istud exponit
de ciue ꝓpatꝛ sed hoc exponitur videt magis
mistica q̄ litteralis ido alii exponūt ad litterā
de rege tyri an dicat eo q̄ elevatus ē cor tuū
ꝓ nimia superbia excessit et dixisti deus ego sū
. i. potens in tira sicut deus in celo et ē ypbole
sicut sit dicit de aliquo multū potente in alia
pria vel ciuitate talis ē deus talis ciuitatis
vel prie vel forte ipse dicit ꝓ rege tyri ex nimia

clatione fuaebit sibi. exhiber diuinos honores sicut ioas rex iudee 2° paralip et. c° et nabugo. Dñi el' ut. et Cyrus imperator. Cui sic hec fingit' et mortue vñ debes insultare. esse stipendiarius es tu daniele sim estimatione tua psumptuosa. vel hoc diabole derisore. In sapia et prudencia tua fecisti tibi fortitudinem et aggregando t' bellatorum multitudinem. Cetera patet i hac.

Cpterea. Hic cohibet pomp' cuiusdam decadis qui iuste mfert' ex eessu clatione. sed subdit' ego adducam sup te alienos. i. caldeos qui lingua non intelligis robustissimos gentiu et ido non potens resistere et tuo cognoscis singularitate tua ido sequit' mihi dicens loqui' deus ego sum. q. d. no qz detract' superbia tua morte inhoiabilem mortem morieris. i. no sicut mortui corpuli sed eterna et horribili quit' hinc scriptum de mercuriis idolatrie deditis qd tunc erant qz p orbem metallis tui qui no te inclamat' ad legem moysi et erant cultores vni veri dei sicut sol et lune alii morticinat' in statu saluandor.

Cet factus est. Hic comi quit' modus lamentacois tui diab' leua planctu. et qz sicut diab' 2 loco. p. de compilatoe infelicissimi infortunij gen' est fuisse felicem sed i hoc planctus' revolui' felicitatis regis tyri p tria tui diab' tu signaculum similitudis. s' dei bona. n. a deo data et tua nalia ut claritate mentis potencie et ingenii s' quedam impressiones voluntatis dni que multis habundat' fuer' regi tyri et suis principibz ocesse ido subdit' plenus sapia. i. claritate mentis p qua acquirit sapia de facili si applicet' ad dnam sed ista fuit magis applicata ad curiosa et vana sed subdit' effectus decore in domibz et vestibz curiosis et thesauris et ioeabilibz preciosis. In deliciis paradisi fuisti ypocrite est ad designandum magnitudinem et multitudinem deliciaz in qua vivebant tyri p talem modum dicit' gen' xpi. de regione tyri ita ioedanem q irrigabat' sicut paradisus dni. Omis lapis preciosus operimentum tuum. In vestibz. n. sue habebant lapides preciosos ad ornatum inserios qz noiant' aliqui cui dicit' sardius topasius &c. p qs metallicant' erant alii no nominati. Aurum opus decoris tui et foramina &c. qz gemme iste erant auro inclusse et vna pte et in auro fielant' quedam fosse q dicunt' ij foramina ut ibi gemme includerent' et pte vna tui cherub extenso &c. cherubim existentes in templo extendebat alas suas ita rex tyri extendebat potenciam suam et gloriam ad regiones alias p fame diffusionem. Et posui te in monte sancto. i. in honore regio firmo nam pm vna significationem sim idem est q firmum qz ois

ptus a deo est. In medio lapidum igniton. i. ad modum ignis indeficiens ambulasti tu lucidus ornatus ut dem est pfectus in vijs tuis. i. p se merces in tribulis homis dom' tua est iniquitas in te p qua demisisti deum a dignitate in multitudine negociacois tue repleta sit iniqua tua mendacio fraudulent' de qmercando et ego eiecit te de monte. i. de sublimitate regni a me tibi data. Cetera patet et dicitur usq; ibi poluisti sanctam tuam in terra tua et deorum. n. potentiaz et diuinitatem electus fuit in superbia qui obnubilat intellectum et sic destruit sapientiam. Ante faciem regis dedi te in exemplu ut caueat se a malis. s. tuis. polluisti sanctificationem tuam. i. regnum tuum sanctitate. p ignem ignem de medio tui. qz dissensio fuit in tyro p qua aliqui exierunt latenter eumces ad regem babilonis et mentiuerunt ei ut veniret ad tyrum ad eam intendendum. Omnes qui viderunt te in gentibz obstupescent. et tuo casui pen vino mobili factus es. Finitus es. nunqua eris. nisi. ita destructa q; qui melius erit reputabit et no eris imperium. s. rectificatum usq; ad tps magnum vñ in hec hec. et no eris in sclm qd no impleat. Ppetuitate simpliciter. Et factus est. Hic comi. destructio destructo spiritus q erat de regno tyri cui dicit esse ego ad te sum. i. ad te puniendum. et glorificabor in medio tui. i. gloriosus apparebo p effectu meo in ea iudicia puniendo ea sm sua demerita et iustificabor in eo in ea qz dicit. scies p eius punitione missa et immittam a pestilencia. i. mortalitate &c. longa obsidione et sanguinem. i. effusionem multi sanguinis in eius captione. Et no erat. Hic post excisionem tyri et sydonis q multa mala meruerunt iudeis pomp' eos consolatus eis dicit. Et no eis vltra domus israel offendiculum amaritudis p tyrios et sydonios spoliatores israel homis sue et spina doloris mferens qz no solum israel homis sue spoliabit sed eaz in corpibz lesionem debat vulnerando et occidendo. Et scient qz ego dns deus p experiencia bonoz que ego operaz eis et hoc fiunt impletum in reditu babilonie captiuitatis. Ido subdit' qm congregabo vos de populis in eis. i. sanctis apparebo in eoz ingressione mirabili et habitabunt in ea secure reedificata ierusalem p neemiam tuum. n. samaritanum et alios eoz aduersum cessauerunt eos molestare. Et edificabunt domos qz post reedificationem murorum edificauerunt domos intra ad habitandum. Cum fecero iudicia. i. punitiones debitas in omnibz q adiacent eis p circuitu an. n. tempus vastationis de babilone tyri egypti et assyrii et eorum qui molestauerunt iudeos fuerunt captiuati p regem babilonis et postea babilonij p cyrum et darium

dunel'·v· ꝙ post hoc p duos annos quibus regnauit Danus tyrus ei succedet deus ppō iudeos licenciā redeundi in iudeā ut hic p̄ esse primo

¶ Caplm xxix°

In anno hic ezechiel gylat cont egyptū et diuidit in duas qr p̄mo destructōnem egypti denūciat 2° sup̄ hoc carmen lugubre decantat cā xxvi° p̄ma in duas qr p̄mo hāc destructōem p̄dicat 2° ad hoc similitudinē i diuat cā xxvi° p̄ma adhuc in duas qr p̄mo p̄dixit cont regē egypti et eius bellatores 2° cont eor auxiliatores cā xxx° p̄ma in duas qr primo denūciat egypti destructō 2° ppli iudaici reduct ibi In die illa· p̄ma adhuc in duas qr p̄mo ponit cā destructōnis de nitoria 2° effata ibi et factū est· p̄ma ad huc in duas qr ponit primo egypti destructō 2° eiusdem reparo ibi qr hec dicit· p̄ma adhuc in duas p̄m duplicē tamē destructōē egypti 2° ponit ibi p eo q̄ fuisti· p̄ma cā cā fuit nimia superbia cui tā p̄mittit hec ymnis reuelatōnis destructōnis cā dicit In anno xi° s· tēsimi gratōnis Joachī regis iude· vna die mensis·i· p̄ma die mensis sicgeni·i· dicit fm̄ est vespe et mane dies vn̄s ·i· p̄mus· pone faciem tuā cont pharaonē ad p̄nūciandū et miserā et ppō suo tenuerūnt· ecce ego ad te· s· destruendū draco qui dolositatē magne qui tempestatē que culbas ·i· fecue ysitas fm tuā estimationē nimie dio fluminū tuoz·i· in egypto que mihi fluue nr̄i gignit et mihi qui eius magnitudinē et tic secundatorē in pluribz alueis diuidit et dicis· p̄ mea superbia meus ē fluius ·i· dominor in egypto nec sapiorem aliquē a liqtenus recognosco et pondus fremū in maxillis tuis·i· instinctu ceremdi in pluū contra regem babilonis· et agglutinabo pisces fluuiū tuoz·i· omēs debellatores egypti in hoc assentacne ecbi· et extraham te xē qz aut ob uiam regi babilonis vsq ad fines regni e gypti et piscem te in deserti· qz ibi fiet mē fetus et maior pb sui ceteq et eoz cadauera māserūt insepulta· ¶ eo hic ponit cā fa demitoria q̄ fuit falsa gfidencia quā dedit sedechie regi iude ymittēdo et auxiliū cont regem babilonis ex q̄ sedechias fuit motus ad rebellandū regi babilonis a q̄ tū ppō fuit captus et captiuat regi egypti nō pstante ē auxiliū ut hic xē. xxvij· et hoc ē q̄ dicit ꝙ eo q̄ fuisti baculus arundineus· domui isl' fiat sem gfidencia et pdendo· qui apprehenderūt te manu gfidentes de tuo auxilio· et gfracta es eis· destruendo· et lacerasti omēm humerū eoz· i· fuisti occasio occisionis et destructōnis eo rū et subdit pena cā dicit propterea hec et patet iuxt vsq ibi a turre syenes q̄ ē in vno tō egypti vsq ad tōs ethyopia q̄ sē in oppōsita qte ꝑ possibile cā pes hominis trās·i· ita paua erūt·i· q̄ dū p medio sē computati sicut dicit ghier mull esse in loco qui sē ibi pua aquule trāsiūt nec qui solet ibi ē trāsit vsq ibi· et dispgā egyptios in nacōnes· qr plures eoz fuerint in captiuitatē ducti et multi in fugitatē venditi gentibz et nacōnibz diuis· ¶ Qua hec dicit hic cont desarbit egypti reparo ai dicit ꝑ finē xl· annoz completo egyptū de polie et collocabo in tra futurē· q̄ est in optō egypti loco et erūt ibi in regnū humile· ita q̄ nō re ascendent ad p̄stinā pompā et superbiā neq; erūt vltra domui isl' in confidencia· s· falsa sicut fuerūt tempe sedechie dicentes iniquitatē memores·n· sedechiā ad frangendū instrumētū qui fecerunt regi babilonis nō subdit ut fugiat de dōmo nabugo· et sequāt eos·i· egyptios de eis confidendo sicut qr ego dñs p experientiā pdi tis et omnē mee· ¶ Et finē est hic ponit destructōnis egypti cā effata q̄ ē duplex vna principalis s· deus et alia instrumētalis s· rex babilonis et ei ciuitates et vrbes tangit in hac pte primitur cui tpō ymnis reuelatōnis ezechielis facte cā dicit· et finē est in xl· et vsq ad tēsimū gratōnis Joachim· regis iude in primo s· mensis in vna mēsis·i· p̄ma die mēsis ut ex parte sicut nabugod· rex babilonis seruire fecit ei exercitui suo in execucōne iustitie mee adiisse tyrū q̄ pro stipendio sua deseruimerunt sedm· diuinā iustitiā omne caput in calui nabug· decalnatū et deportatōne vulturum et ferarū et galee et omne lignum depilatum et ex deportatōe lignū et lapidū quibz nabug· voluit fieri viam vsq ad tyrū ut p̄dem est· et merces nō est reddita ei nec exercitui eius de tyro· qz ysitatores tyri videntes gymnicie eius captionem omia paosa q̄ctum potuerūt muserūt ad insulas longe p̄ nauigi ū et residui absconderūt in ciui vel peccerūt in mare ne aliquid inde haberent caldei pterea ut dabo nabugod· regi babilonis in tra egypti·i· fugam eius ibi ipse victoriā et depdabit manubias·i· quecūq; preda et dicit manibz qi manu capere certa patet ex dictis sed pro qui bona egypti data fuerūt a dō nabugod· et eius exercitui p destructōne tyri ad qd dicens q̄ sicut nabug· fecit ipse merces ei pro malitia ysitancie in tyro unde merces ex ipse retributionē talem quis est violata et infidel q̄ aut nō fecit ipse merces iustitie sed dilacionis

et cupiditatis libidine sicut textus vicet ſonare
ex precedentibz sic nō meruit inde inuidem aliquā
eadē tpalem ꝛ ſm hoc ſeptuā loquē hic de deo si
cut et multas alias locas inde hebraico apud hebreos
eni ille cui⁹ adiuſan⁹ ab aliq⁹ rebellat⁹ grauiter eſt
rebellādi quis nō fecit hoc intuitu eius ſicut dicē
ꝛ ſt. vnſ. q. dixon ire enath imſit iocalia pas
ſa david eo q. pcuſſerat adadeſer regem ſirie ea⁹
immicū licet nō ſcaſſet aliquatēꝰ ꝓter ipm.
In die. hic ann⁹ deſcribit⁹ ꝓfli ictoria reducē in
iudeam ai dicē ꝓ in die. i. in tpe a deo ꝓmiſſo pululā
bit cornu domus iſrl. qđ fuit impletū tpe cyri
qui ſub zorobabel duce dedit iudeis libertatē rede
undi et tpe ihu filio ioſedech qui oīb⁹ egregie q
tua ꝓphia fuit impleta et ſic pbat conſtanter
dicē q. hoc hebraice et diuina reuelatiōe ſicut em in
dochzeus et daniel poſt reditū captiuitatis vsq
nīe ꝓ aliq⁹ tempus ut patet ex libris hebreis et
daniel q. aſſuerꝰ ai q. fuit nabochodonoſor regnauit
poſt reditū captiuitatis babilonice nabochodonoſor at
et ezechiel dicit fuerit in babilonem ſimul
ai ſechonia rege et ſic potuit tm vnā viā ſicut
inde dixeus.

Cap⁹. xxx⁹

Et factū eſt. hic ait ezechiel
ꝓphat nō ſolū cont⁹ egyptios
ſed eā cont⁹ eoꝝ auxiliatores
et dixit⁹ in duas q. primo ꝓphat
cont⁹ vrosq; quietim. 2⁰ cont⁹ egyptios ſepa
tim ibi ſicut dicit. Vrai primū dicit⁹ vlulate
p dolore. ve ve die. ſalz deſtructionis egypti
q. imiq eſt ido ſubdit⁹ et venerit gladius ſuꝑ
caldeos in egyptū et erā ſuꝑ auxiliatores eoꝝ
ſed ſubdit⁹ et erit pauor in ethiopia q. erat
egypto confederata deſtructa fundamentis eius
et fortalicijs egypti. et chub. i. arabia
egypto confederata et filij tie federis fugerūt
in egyptū et dū ai egyptijs fuerit prim ortus
et prim⁹ aduenit a iudeis ut hic⁹ ſemel exhi
dicit⁹ aut hic iudea tm federa q. promiſſa ſunt
abrahe et ſemini eius in federe qđ inuit eū co
dns a turre syenes q. eſt in vno timino tie e
gypti gladio cadent et in hoc multi deſtruc⁹
tentur tie eā patrone vsq; ibi In die illa egre
dient⁹ nūcij a facie mea. i. caldei gradientes et
ordinatōne mea in classib⁹. i. in nauibz hinte
tes tres ordines remoti ad contendendū ethiopie
confidentiā poſt deſtructionē egypti ueniet
illuc caldeus p mare et erit pauor in eis. i. in e
thiopibz In die egypti. i. tpe q. deſtruet⁹ egyp
tus q. absq; dubio venit. ſ. peruſq; tie deſ
tructio et accipiet facta multitudinē ei⁹ q.
nō potuit reſiſtē nabuzo. rege et fiet⁹ alueos
fluminū arido ſicut dixī et tradā nilū diuiſione
p egyptū in plures alueos diuidet⁹ qui in p
caldeos adhuc fuerit ſubmiſſ⁹ et equites et
pedites tūſire poſſent ſtudio⁹ p totā ciuitatē egyp
ti. hic dicit hic ꝓphat cont⁹ egyptios ſeptem et
primo cont⁹ multitudinē plebis principaliū 2⁰
cont⁹ pſonam regis ibi et fem⁹ eſt ſicut primū
dicit⁹ et diſperdam ſimulachra. q. caldei aceipe
bant inde animū et argentū et deſtruebant reſidu
um de memphis. cuitas et egypti q. inde dicit⁹
Damiata et dicit. i. rex de tria egypti nō erit
amplius. i. vſq; ad magnū tpis q. poſt fine xl.
annoz in egypto fiet rex nīle tū ut hebreis
atq; ſcdm tria ubi notant⁹ diuiſe ciuitates
egypti patet vſq; i. Iuuenes heliopolcos et bu
baſte. i. hominēs apti ad ꝓlium de iſtis ciuitati
bus gladio cadent in bello et ipe ſalz ciuitates
egytie ducent⁹. i. reliquus ꝓlius in eis hebreis
et in tempus migrabit⁹ dies meridianus. ai et
locutus ad deſignandū ſuꝑuenturū tribulationē
magnitudinem certā patet in hac. Et fem⁹ eſt
hic cont⁹ principaliū tonentū pſonā regis
et primo ponit⁹ tpis hebreis reuelationis ai dicit⁹
et fem⁹ e in vi. anno tiſnigromes ſacrum ſic
em ꝓpriat ezechiel qui fuit de tiſnigromes
ai eo ut dom⁹ eſt fili hominis buchum pſonis
. i. patrem eius q. figit. i. depaul confringū et
cete nō eſt obuoluti. ſ. pānis et ligaminis eo
q. fractū e in ſablis certi patet vſq; ibi et diſ
perſam egypti in gentibz et penitus ꝓphi et
in diuiſis tris et nacionibz. et confortabo bra
chia regis babylonis. i. virtutē eius et bellatoꝝ
ſuoꝝ tribuā gladiū meū in manū eius hoc de
ad inſinuandū q. victoria qua hebreis in egypto
fuit magis virtute diuina q. humana. certi ꝑ.

Et factū eſt. Cap⁹. xxxi⁹.

poſtq; ezechiel ꝓphauit cont⁹
egyptū hic ad hoc adducit exem
plū qđ primo declarat⁹ 2⁰ ad ꝓpo
ſitū applicat⁹ ibi Cui aſſimilabis es o inclite
Circa primū ſciendū q. exemplū ponit⁹ hic de
rege aſſyrioꝝ qui fuerit potentioꝝ rege egyp
ti et nō debellato fuerat et ordine diuine in
tentionis a nabuzardan ꝓpter qđ rex egypti nō debebat
confidere ſe et reſiſtere poſſe hebreis ꝓpter iſta in duas
diuidit⁹ q. primo ponit⁹ regis aſſyrioꝝ ſublimatō
2⁰ eiuſdem deiectio ibi ꝓpterea Circa primū pōit⁹
tpis hebreis reuelationis ai dicit⁹ Et fem⁹ eſt i
xi⁰ anno. ſ. tiſnigromes ſacrum tricheſ. meſ
ſis. i. prima die meſis Et ſic patet q. hec
reuelatio facta eſt poſt predictam q. duos me
ſes ſex dicit⁹ mūs die plenū regi egypti et
ꝓphetis eius cos quingit in pulchritudine q. quingenti e
rant in pena Cum ſilia facta es. q. 8. quicūq;
q. ſis potens adhuc nō aſcendiſti ad potentiā
regis aſſur. ſed ſubdit⁹ Ecce aſſur q. cedrus

m libano .i. alacres eris regibz stant cedrus eius arboribz pulcr ramis m pulcritudine plis et frondib; nemorosis .i. pinarijs et multis copio sus excelsq; altitudine pinus regie et mire densas frondes .i. p multitudine pinarū et bel latoz suoz eleuatū e ramine eius .i. dominū eius sup multa regna aq; nutrierūt illū ic p aquas et abyssū intelligit copia diuicias p quā huit fortes bellatores et duisse nacōibz villas sō subdit et rigos suos misit ic q; p ipe ele uata e et dilatata pte sua sō subdit q; ea eleuata e ic Cumq; extendisset umbrā suā p potentiā sue dilatatiōis in ramis eius fecer nides oīa volatilia celi .i. reges magni aq; euerūt subter sibi et sub frondibz eius genu erūt oīes bestie silvestres .i. homines qui videbūt mdomabiles fuerūt subtecti p ei Certa patet vsq; ibi Cedri nō fuerūt altiores illo in paradiso dei .i. alii reges in tm quātūcūq; bona et ame na nō erāt ei equales in potentia neq; in multi tudine bellatoz sō subdit et platani nō fue rūt eque frondibz illius omīe lignū .i. omne regnū quātūcūq; pulcrū et amenū in diuitijs et potentia nō fuit ei adequatū et emula tu sē ei oīa ligna .i. oīes reges mundi erāt q; ppr eius excellentiā q erāt in paradiso dei se ges .n. solent deliciosē vivere et ideo dicit sē ni regnis suis q in paradiso dicit tū paradiso dei q; omīb; dignitas regia a deo concedit subiectos mi p me reges regnāt ic Cap̄ta hic cōiter desubit regis assur deiecti ait dicit ppria ic q; ppr prutem a deo sibi collata eleuatus e in sup bia mundi eū in maxima fortissima gentiū .i. nabugh nuxta impietatē eius eiecit eū impi etas et ppria prua contra deū sicut pietas et cultus diuinus Rex ait assyrioz et omnia sua ppria ruperat in diuinam blasphemiā et con temptū dicēs .iii. Reg. xviii. Forsitan dormiens Ezechie nō te seducat deus tuus in q habes fiduciā ic et ideo meritis deus a regno et sua dest eū alienū .i. caldeū et ejecerunt eū sup montes ic .i. in montibz et vallibz deseruabit caldeū mē fiendo ppria eius et recedent de umbraculo ei .i. de dominio ppria omīa pcli terre q; sibi sū iecerāt armoz virtute in ruina ei q; applauserāt regem assur credo ideo decretōe ei designāt sub similitudine cuius credi inuenerit oīa volatilia ic .i. in credo illa aīa inuet hinc nūt volatilia et bestie et exponat ut sup Quā obrem nō eleuabit in altitudine sua ic .i. a liqua remanebūt de assyrijs et illi nō assen dēt de cetō ad consimilē prutem et subdit ei dicit q; omīs tundet sē in morte corpalē ad ima vltimā .i. ad infimū quod ad aiam .i. ad infimū quod ad aiam qui a deitatibz dia sē in pfundis tie et eodē modo intelligit de sida

ad cos qui descendūt in lacū .i. qui ad mortem descendēnt in ichemiā quit exponit .ba. .ba. Indi e qui descendi ad inferos in manu luctū abyssi meis operui ei abyssū .i. abyssinu ei pecu dor et plenu flumina eius ic .i. humor eius et potentia nō potuerūt liberare ei Cedros et sup ei libanum .i. regnū assyrioz et omīa ligna agri concussa sē .i. vindictores et agricole Asumen nume eius admoni gentes p stupore et admiratōē de ruina tanti regis Cui deduc rem ei ad infernū quod ad aiam et consolata sē in tra infima .i. in infimo qui dicit se in tra profundo qz illi qui prius ibi descenderāt re repert consolatorem aliquā de eius descensu dolatū em est misero ihū sanū in pena et marme illo et qui occisi fuerūt p regē assyrioz p tale modū dicit ysai. cuius de rege babilonis vnu si vidēbūt et dicēt tibi Et tu vulneratus es si cut et nos nī simil effectus es sicut ibidē est et posuit omīa ligna voluptatis .i. reges potētes in hoc mundo qui in hoc mundo delitiose vixerūt iacēt et ipi cū eis descenderūt .i. ad eisdem locū et bracium vinctorū .i. fortitudo eius ad infimū deducta sedebit sub vmbraculo eius .i. sedebit a liquā consolatorem in eius defensu nō directo sicut vmbraculū facit consolationē tale facto Cui assimilatus es hic cōiter exemplū de re ge Assur potius applicat ad egyptum .s. ad re gem egypti de q dicit e in pena capti Cui simi factus es ic subdit exte Assur et eodē modo ii in telligit cui assimilatus e ic q.d. regi Assur in de ictōne licet nō fuis eis equalis in pte ut sup dem est tū finxit valde magnus inter alios reges Exte deductus es cū ligno voluptatis .i. cū re gibz iā defunctis ad finem vltimū .i. in ichemā in medio incircūcisoz qui cū hoc erāt pdolatre dedit ipe est pcipio istud pmit vltimo ad deiōn dum q; ea q dicta sē in hoc tā dicī sē ipe eius de iectōne et puli sui

Et factū est. postq; ypsera demū auxit regis egypti directōne hic cōiter sup hoc assumit lamētatiō ne Et diuidit in duas ptes q; primo planctū incipit p. vtez resuit sicut solet fieri in carmine lugubri p. ibi et fem est prima in duab q; primo recolit eius pcedens sublimi tas p. ponit sequēs calamitas Quia miseli assimi infortunium gemit e primo de consolatōe p. ibi quātea Circa primū ponit tpis revelatōis ei dicit Et fem e in xl. anno .s. trisimi geniōnis Joachym cetā patet vsq; ibi Ecce generati assīla tus in fortitudine et crudelitate et dicūm .i. ce to vñ genī primo vbi mā trisiano ihū et cete quā dia in ydolatrio licet dnones magnos vendicabiles tum .i. pcare tua eleuata in fluūibz tuis hoc dicit qz tin egypti e fluūialis et diuisione mi

ut stipendia est. Et cognoscat quia ego dominus deus tuus
tyrannus regendo. ¶ Quia hic cōtinet ponit⁹ ea
calamitates et primo describit⁹ ipse miseria 2° ea⁹
causa effectus ibi q̄ ipse dicat ¶ Ecce primū dicit⁹ t
p̄sonat dei ypocrita .i. q̄ abusi es p̄ce a me t eo
dessa. expandā manū meā tuā .i. circuibo caldeos
et extollā te de loco pacis vite tue faciem ame
te q̄ tradam eu et bellatores vena serule insequē
tē bestie et auibus dilacerando et implebo montes
ex. .i. mortuis loca effugere causa eius et opidam
tū eremū finis tuos ex ipse dicat⁹ ad designā
magnitudinē cladis egy p̄ea que designant plu
p̄ p̄ce obscuri et tenebrosi Vnde p̄ de assolatoe
dr̄ ¶ Ego si primo nubila plus erit. Tolet mulc te
gētē .i. regē calamitate deuastā et luna .i. regina
nō dabit lumē suū .i. nō modicū ornatū sed ma
gis captiuā ¶ Omnē luuā celi .i. sapientes egypti
rū .n. vigebat ibi sapiā ut ipse p̄ Ezechiā⁹ me
rē faciam ppe regis et regni delectoēm. et iniq
tabo .i. contra te quocabo. aī indurabo contrarios
tuos in gentibus .i. aī plurimū tuū contrarium aptabi
bo me⁹ gentes crudeles et longiquas Et stupef
ce faciam sup te .i. qp̄ eis causā delectoēm et
pli tui et reges eoꝝ ex. .i. nō plūs vulgares sed
etiā reges et potentes timebit ne simile eis
accidat. aī volare capit gladius meus .i. vindicta
ustiue mee Hoc fiacs eam videntes egyptie
caldei dicūt qui dicat hoc gladius dñi ea q
cruentet decatos diuie ustiue et hoc mō rex ioiach
dixit sed hoc breuis p̄ce flagellū dei. ¶ Di
hoc dicat. Hic cōtinet describit⁹ aī effectū dicte
decatōis ustialis tui q̄ per babilonios in hoc e
rat instrumentū dei ut dixi⁹ e ideo dicit⁹ gladius
regis babilonis venet tibi .i. ad destructoēm tui
a me impugnabiles ossis pentes hoc exercitus eius
babilonis regis et p̄dam omia iumēta q̄ alicui
nō plus mirabile sed etiā p̄babile dicūtur q e
rant sup aquas plurimas tia eius egypti piscu
alis et hoc irrigationi nili et nō turbabit eas
pes hominis ex. .i. tui primi erunt hoīes et diuina
in tua egypti q̄ ex tristicia eoꝝ nō turbabit aquas
sed erūt purissime Et plangēt eā filie gentiū .i.
mulieres in diuisio tue ruinabunt carmē lugubre
magis ad derisionē q̄ ad compassioēm. ¶ Et
factū est. Hic resumit carmē lugubre et hoīa re
uelatōne Et dividit⁹ in duas q̄ primo ponit⁹ ruī
na egypti absolute 2° comparatā ibi loquit⁹ et
Ymo primū premittit⁹ tpūs ipsius reuelatōis ait
dr̄ Et factū est in xij. anno .i. tricesimo primo Sarach
2° mensis et erat mensis q̄ et precedens et erat mēsis
tū alia die q̄ precedens frā sunt prima die mēsis
ipse autē xij. ut p̄z in lib. Ezechie carmē lugubre
magis ad derisionē egypti q̄ ad compassioēm et
deuulse est .i. die eam deuulsendi in gehennā et
filias gentiū .i. gentes venētes in eius auxiliū
quo pulcre es in pulcre et diuerse. descende ad
p̄fundioē locū mecum q̄ quo grandus altior
tuus assis ipse gladius dñe ē vere habu
go. ad te meditandū et p̄lium tuū. ¶ Aquit⁹
et hoc describit⁹ misera egypti aquile et primo
ponit⁹ duplex dampnatio gladius 2° ondis t
quo planto sit possessus ibi Et tu q̄ prima di
uidit⁹ in duas p̄m duos gradus 2° ibi et nō dormi
ent primus autē gradus est illoꝝ qui descendunt
ad inferni morte violenta sicut et pri ibi Assur
ex qui debellatus fuerat aī regē egypti ut
dixi⁹ e cap⁹ .x. In contritu illius sepulti eius .i.
mortuoꝝ eū eo sicut q̄ sicut fuerūt socij mortuo
rū sua etiā in pena ydolū et pene .i. eoꝝ dicit
ipse sepulti eo nō loquētes q̄ dicit⁹ lu. cui mor
tuus es duces et sepulti es in mortuo. qui dederūt
gladium formidinē in tra viuentiū .i. in uita
ut dicit Et tu illā .n. afflixerūt Assirios re
ges ut p̄z. ¶ Et p̄ erat hoc intelligi de alijs t
nos inultos quibz formidabiles fuerūt reges
Assirioꝝ ut p̄z. iij. Et ibi helā .i. ydolamite qui
similit⁹ p gradū descenderūt ad infimū et q
dixi⁹ p tui vsq; ibi. mosoch .i. aquilones et tubal
.i. ydoli qui similit⁹ morte violenta descenderūt
ad infimū ideo concludit⁹ omēs ipi mortui mortū
q̄ ex. ¶ Et nō dormient hic ponit 2⁹ gradū
dampnatoꝝ morte naturali morientiū sed corruptē
crudis et nō violenta gladij a quibz separati sedē
tū dicit⁹. et nō dormient .s. sepulti cū fortibz ca
dentibz q̄ .i. morientibz p se sine gladio qui desce
derūt ad infernū cū armis suis .i. arma nō sue mo
ditatis q̄ violentā Et posuerūt gladios suos sub
capitibz suis antiquitus enī in sepulcris talui
ponebāt⁹ cor. gladij ad caput in sepulcro in sig
nū q̄ nō fuerūt in bello dimicati et cepit sic.
et fuerūt iniquitates cor in ossibz eoꝝ .i. q̄nus
nō fuerūt morte pene vitalis tū p iniquitatibz
suis pene sē pena gehennē que ē lacens mixta
bus sicut ossa sub carne. ¶ Et tu q̄. Hic cōti
nuat⁹ in q̄ gradu sē egypti reponendi .s. in ymo
cū illi qui p gladiū descenderūt ad infimū ideo sub
dit⁹ et tu .s. planto ad cedrum tuo dicimes cū me
tuis gladio. et q̄ sudet⁹ de plumbis aliis sic pu
nitis cū dicit⁹ ibi ydumea ex. et pauci hui vsq; .i.
et vmisi venatores .i. hominū ac tyrium eo mō
loquēdi q̄ dicit⁹ genes. x⁰ q̄ nebroth venator co
busti coram dō et posteriores afflictionē suā in
hymā q̄ sē valde confusibil pena vitre eos gladius
in pena gehenne et confusio ē sup vmisa mul
titudine sua videns q̄ alij reges cū cadibz suis
erūt in simili pena q̄dā .n. plantā insitus est
hui plantā in pena ut p̄dixi est etiā patet ex q̄
dicit⁹ Et; conf⁹ de tui ysai confusione videt⁹ de
contrit in evā⁹ lu. de duite equitē qui t finio

Isaias

anielus

postaus petebat lazarū mitti ad fres suos mne tes ut nō veniret ad locū tormētoz. Ad qđ di cendū q̄ sicut in domōbz mālium nālia mtgt fin Ayonisiū sta in dampnatis ymbz id di ues iste et pietatez nāli potiz eis compuit. Item q̄ malo suo exemplo et vbo forte indunt eos ad peccandū sustinebat penā suā equanimitatem p dampnacōem eoz. et timōe ymbz mali qđ petebat lazarū mitti. Iste vō causē nō sē in ꝓpōito q̄ ipse consolatō nō grauabatur et consolatōi pe na vl̄ cēnoz qui nō attendebāt sic plōni ne fu erint eis causa delingendi.

Capitulū xxxvij.

Et fm̄ est. postq̄ Ezechiel ꝓphet de cedris libi ieuī ꝓphete de ramis quibz primo ꝓphete adiuncta sc̄a xxxvi. ca. prima adhuc in duas q̄ primo ꝓphete dnī inducē grialiter. Ho dnī pusillo rez eoz spāliter xxxvij. prima adhuc in tres q̄ primo ꝓphet de iudeis existentibz in caldea 2o de eis remanentibz in iudea ibi. Et fm̄ est ītez de existentibz in caldea. Et tu fili hominis prima adhuc in duas q̄ primo ponit ꝓphi motiō. 2o eiusdem obstinatiōis ibi. Tu es. Circa primū premittit parabola de spe culatore cui dicit tria ei indicendo sup eū gladi um. 1. ejectū ei gladius ad puniendū iniquitates ip sius ciuitatis et tulit ꝓphetia tria vnū de nouis simo siue. 1. de infirmo ꝓphete ut dicit expositores aliqui sed ipse nō videt hū dnī q̄ ipse parabola spe culatoris applicat ad Ezechielē qui erat de exul lentoribz nō solū vē ꝓphete cogitatōnes sed etiā simplices q̄ fuit de tribu sacerdotali ut p̄ in epla to q̄ annexa erat regie et id ibidē dicat ipse de nouissimo finis intelligendū ē. 1. de excellē tioribz ita. n. pt dampni nouissimi vel vltimi in ascendendo sicut in descendendo et ipse mō dicat gen. el vsq̄ q̄ ioseph extremos fratrū suoz quos vidit statuit coram rege et adhuc concedit q̄ dicat ipse Et constituit eū sup se speculatorē li sup nō impedit eminentia et cauēt bucā nichil omittēs de ꝓpinquioribz ad officiū ē impe ritū cum patet vsq̄ ibi et nō insonuit buccina omittendo de ipso q̄ spectat ad eius officiū id̄ sibi imputetur hominidū Posuit parabola ad qđ sicta applicat ei dicit Et tu fili hominis ē et patz fīa et sapientes so ait vbi q̄ ponit eadē vba Tu es ipse cui ondit ꝓphi obstinatō et ipse et duobz sm̄ ponit ibi et ducent ponit aut est desinens q̄ est ad obstinationē in ꝓpō Dnī em ipsius differēt consequi penā nō aguit primaz et sic erat de iudeis quib ad multos qui exist tū Ezechiele in caldea Et id dicat Tu es fili hominis die ad domū israel. 1. ad iudeos tm̄ existē tes sic locum ipsius ducentes vnus ad alterū in quantes me ergo gemui. et pau mā ergo dñe sup nos sit. 1. tam grua q̄ nō potimus ea expedire et in ꝓpīs nos tabescimus desiccati posse in medium reuiri Dnō sit vnde potimus vita gre die ad e os errore istū impiendo noie meo vno ergo. 1. sicut vnū est q̄ sit vitaz aut vni est qđ sequit nolo mortē impij ē. et pot sicut sup xviij. aplius ceptio qđ sequit et diuersus iusto q̄ sua vita vuatt ē. q̄ talis ꝓmissio dei intelligit sub condicione si in iustitia ꝓsuet. Et diuertit huc pont finē ad obstinatōem ipli et est manifesta minimus tonitua dei et est effectus obstinatōnis et ipse ā q̄ ipsius sit in malis existimat ꝓuige solet i blasphemā dei et sic de istis erat id̄ subdit. Et dixerūt filij ysrl tui q̄ dicit ham nō sit de ꝓphi meo fm̄ meritū nō est equi ponderis via dñi. 1. iusta qđ est impossibile cū sit regula iustitie ei patet et duobz sup xviij. cap. Et fm̄ est huc ꝓphet de iudeis existentibz in iudea et ꝓpo pont destructō ihezlin ei dicat Et fm̄ ē in mlt̄ annos. s. tm̄ sustinuerunt nabuchodonosor iherusalem m. c. mēse et sic patet q̄ ipse fuit post reuelatōes ꝓpīas pādemi ei fere p. x. mēses q̄ ille fē sit exi. à no primo mensē iudeus erit dñs. 1. eius potētia opitia fuente in me reuelātō qđ fm̄ fuerat in ihezlin amq̄ ipse micaret ille qui fugerat aperiet os meū cum obstinatā loquēte de imple tone ꝓphie mee de destructōe ihezlin quā ipi reputabāt am̄ fmolā. Contra pont ꝓphia de remanentibz in ea post destructōem ihezlin ad dr Qui habitant ruinosa. 1. in iudea plena ruinis vnus erat Abrahā ē. 1. si ille qui erat vnus tm̄ ipse ꝓmissionē sic ꝓ suo semine nos qui mlti simus multo forcius debem ea possidē. Contra. alit exponit et melius ut videt dicēs Vnus erat Abrahā. 1. in vno ꝓpto confederatus. sal. in ꝓpto nātiōis gen. vnus nos aut multi sumus. 1. deo confederati in multis ꝓpīis ut patz in tractat legis q̄ continet multa ꝓpta nichil inmonalia et iudicialia et id̄ melius addet nobis tm̄ sic. n. m. si loquunt sic ipse error tollit ei dicit quia m sanguine cōmedit. 1. vinctis de alieno ꝓ nipma et ydolis impto Et oculos vros leuatis ad immundicias vras. 1. ad ydolatriā vel ad sodomā ut exponit hi. ta. et sanguinem fundit innocentem ut p̄z de ysmahele et saul qui meruerunt godoliā et plures alios innocē tes ut ipse. Semine eli. nūq̄ tam ipediente pos sidentis. q̄ dicat nō q̄ nō essēs filius abrahe ꝓ imitationem vite sceleris in gladio vīe quia ad ydolatria sceleris abhominationes. 1. tria vnus et vnus quisq̄ proximi sui pollunt ꝓ adulte rium id̄ subdit pena ei dicat Qui in ruinosis ha

bitū gladio cadent: q Sodomas et plures alij pestilentia finient in iudicio: ostendit ut dictū ē et p mortē eius alij fugerūt in egyptū vnde exulabāt et ibi cū egyptijs fuerūt: ostendit a caldeis et qui in ag̃ē est insidias ītimabāt: bestijs tradet ad deuorandū qui autem ipsius cum spelūcas fugerit p sua tutelā peste morietur: i. corrupto aere et fame Et dabo vias ei. s. iudee in stuporem p desertū ihtanensē et cultores Et scient q ego dñs q experiendā primus mee et vindictē. Et tu fili. uerā resumit q̃libet de iudeis et istentibus in caldea nō Ezechiele eū dicat Fili hūli tui qui loquit ad te de ruinis ierusalē muros et templum domus. In talibus. n. locis solent quotidie ipsius ad confabulandū et orandū diuertere Veniet ad Ezechielē et audiam q̃ quo sit sermo egredies a dño ac si veniret ad te et ibi deū desidero et de responsione q̃ tibi est ipsi ad subdit. Et audiet sermones tuos et nō facient eum ait subdit. q. m. auaritia eorū ipsi vetat illos sint tenebrosas fabulosis oper. et auaritia sua sequit ne eos ponendo ibi tonat cordis sui attentionē et ē eis q̃ carnē immisit. s. ubi tuū mō pdicto q̃ sicut dulcis fono cantū. i. ad aliquā delectationē sicut citharedus cantā fabulosē audiūt ad delectationem et nō ad edificationē et cū veniet malū a te ipsum Hec enim veniet. s. de ipsa tui stirpe q̃ spelta fuit: me eos q̃ ipsi am tuā videbūt implebit. Et Explicit. xxxiii.

Et sermo est. Hic ipsius salutē animē pastoribus ysrl. Et primo declarat malitiā ipsor. 2o demū aat oppositionem subditos cōtra pastores &c. primū dicit de pastoribus ysrl. i. principibus et falsis ypocritis qui pastebant semetipsos meretr carnalibz desiderijs et nō gregem de suis subditis lac cōmedebant bona cor rapiendo ad victū vestitū et vestitū Quod autē est cōmedebant duricijs eorum capitalia imponendo ut sic habere bona cor ut patz de naboth. iij. Reg. xxi. et simile credit de pluribz alijs Et sermonem autē meū nō pastebatis ce bonc vite et vere fine doctrine Quod infirmū fuit nō oppidastis gressus ad vitia impediendo et quod egrotū est nō sanastis assuetos malis venerando Quod fugatū ē p impatientiā nō allegrastis benigne oplando et quod abiectū erat de culmen diuū p ydolatriā nō reduxistis ad latriā. et quod perierat p desperationem nō q̃sistis q̃ metendo eis de dei mā vemā sed cū austeritate imperabatis eis imponētes eis onā ipsius et importabilia et dispersi sūt oues mee p duplicē viā q̃ de sermē bonū regimē et doctrine Et erāt sūt in desertis in omī bestiā. i. demonū ut adiscamur eradicat. s. asperitatē et caliditatē ut p̄z p pdictā in pluribz locis erumpentē gressus meos in certē monabz &c. in loco omībz vbi celebrat diuisa viola. Et pdictā hic cōminatur subditis pastoribz oppositis Et dicit in tres partes q̃ primo pōit

nationes ignis consplationis 2o consplationis aer ibi lyre dicat. 3o modus ibi et siluādo Circa primā dicat̃ pastoribz. q. d. sermē vñ regimine audite ubi dominus opponens misere ipsi suis eo q̃ sui. s. gregis mei in ruinā inclinati pdicti eo q̃ nō est pastor. s. bonus sed magis in impiū mutatus ido subdit̃ neq; ei quesierūt et pascuā ipsi sue dels Et dicat Hic cōminatur oppositis actus eā dicat̃ magna dominus requirā gregem meū de manu eor. i. malos pastores ausēdo et ipse fiat mysterū tpe expi ut magis pdictus mysticū Et ei pdictos et stulte imponētes a ipsis onera q̃ ita et importabilia ut ipse. n. xxxiiij. quibz liberari sui fideles p liberationem euāgelii sm q̃ declarat̃ ap̄lis in epla ad galathas dic fiuse eare ego ipse requirā oues meas et visitabo eas q̃ assiduitate cū mo ignitā sicut visitat pastor gregē suū misericordē et benigne et liberabo eas de omībz locis congregādo eas i vnitate fidei et cognitionis et inducā eā in terā suā. i. in eccliā militantem et pascā in montibz ysrl. i. in eccliā militante p bona gre et in triumphāte p bona glie q̃ designat̃ ly p pascua vbiena et cetera copulia q̃ spūalia sub similitudinibz corporalium in scripturis vetis ac noui testamenti designat̃ ut sm q̃ dicat̃ greges ouiū. xxxiij. ut sup̄ gat animā et ipse q̃ nouit ad ea q̃ nō nouit ac p ipse q̃ nouit diligē dicat et magnitudinē amare Et pascent p defectū regimīs regimā reducēdo ad me p gratiam et q̃ abiectū erat p pastor ignitionem reducā q̃ benigna oplatione et q̃ infirmū fuerat p q̃litatem ad malū et exemplo multo p pastor oppidabo fugando in bonū et q̃ pinguē et fortē custodiam in suo bono statu sm ipse ut ipse &c. et q̃ pinguē et fortē oplando. i. dubios et potentes qui magis oppressērūt gregem priuā id subdit̃. et pascā illas in iudicio ut ipse sm de mea placuendo sm demeritū eorū q̃ dicat̃ ut. s. vlā collatē michea &c. et subdit̃ Intuere vnū ipsā in oriente et sustentare eū pane tribulationis et aqua angustie et ignio expectatorū magno gaudio hū sequēs ut videbit̃ Hec ego iudico. i. dissipo quia ad penā et p̄mū me pecū māsuetū et pecus feroce. i. me simplices hominēs et feroces ad subdit̃ mitē et pecora. i. bones et malos ipsi no dicat̃ ay. xxv. Pauete et oues a dextris et ego a sinistris Nōne satis vob erat. i. sufficiat delebat vob pecūdz pascua bona depsci. i. meliorib bonis in pūa vita vt ipse et reliquias pascue vestre pede conculcastis. i. illa vnde debetis pungere vnde dedistis stellulis vobis et cede nō expone dū ē q̃ dicat Et ad pūissimā aquā &c. hyemis. i. ppē talem turbam simplicib illam Hec ego ppē iudico &c. Exponit ut sup̄ p eos q̃ lāde et

ezechielis

humeros impingebatis. fortitudinē vñ et pcōra simplices impugnādo. ¶ Exhalabo. hic mapiu ēplūs in hebreo vbi oñdit̄ p quē fieri debeat ista salus ouū. s. p pastorem xpm̄ aī subdit̄ et subiūgat̄bo sup ea pastorem vnū. s. xpm̄ fm q ipemet dicat̄ Io. x°. cap°. et fiet vnū ouile et vnus pastor. Seruus meus dauid. i. regē de sēē dauid ut dicat̄ Ysa. ix. q. q quē intelligit messiā venturū fm errorē suū nos aūt xpm̄ qui iam venit in mūdū fmm ex semīe dauid fm carnē ut patz ex. i°. ipē pascet ea vbo euāgelico et vtutis exemplo. ego aūt dñs ero eis in deū p religiōnis sue cultū et seruus meus dauid q dicat̄ xps. i. seruus dei vōne ihudaicus assūpte in qua ē minor prē fm qđ dicat̄ Io. xiiij. pr̄ maior me est. et statuā aī eis pactū pacis. i. legē euāgelicā q est lex amoris et p ghīs pacis. et cessare faciā bestias pessimas diminuendo demonū potestates q p mortē xpi sūt diminute. et qui habitant in deserto securi dormiēt a p̄turbatiōne demonū in salubz. i. in locis religiosis septis a fidelibz. et ponā eas in circuitu colli mei. i. ecclē militātis bñdiōnē. i. bñdiōnes p cētis et deducā imbrē gre in tpe suo ipse possessime fuit in p̄mitia carnā qñ spūs sc̄s descendit sup aplos in signo visibili Act°. i°. et postea tribuit alys p impositiōnē manuum aplōz Act°. viij°. et dabit lignū agri fructū suū. &c. q. ad ipse sequebat multiplicatiō bonoz opm in carnā. et erūt in tuto sine abscessu timore &c. q. in quiete ihoīs grauide bant et demonibz impedīt ut p̄ in Act° aplō. m plumbz loquē. et suscitabo eis germē nōmatū. i. xpm̄ de semīe dauid nascturū. et nō erūt vltra fames. s. spūali ex defectu vbi duum neq; portabūt ammō opbria gētiū. q. gentiles ad fidem quā nō inferūt opbria xpi dsapulis sed magis honorem. et sciēt q. ego dñs deus eoz nī eis p experiendā bonitatē mee in būficijs sibi collatis.

¶ Capitulū tricesimū quintū.

Et factus est. hic ē ps madētis in qua post cōsolatiōnē fidelium revolvit destructiōnē ydumee qui sp fuerūt infesti iudeis qui colebāt deū. Et dividit in duas ptes fm duas aīs hums destructiōnis fm ibi eo q. dicentes p̄ma aī ē frīm odii q. siacr esau odio habuit iacob fratrē suū vsq; ad hēc. genē. xxvij°. sic ydumei desidentes ab esau iudeos a iacob descendentes. et hoc ē qđ dicat̄ in p̄sona dñi Ecce ego ad te mons seyr. i. ydūea. que ē mōtuosa et extendā manū meā. i. ptātem sup te. i. ad te destruendā. eo q. fuit inimicus sempiter-

tpli ysl̄. conclusōis filios ysl̄. fuerūt. n. ydumei obsidione ihelim aī caldeis in tpe afflictōnis eor. i. destructōnis cultuum et tēpli de q° fuerūt sūme afflicti in tpe inquitatis extreme. i. extime pūcōnis indoz̄ p suis inquitatibz. et accepit extimū ihc p maximo qđ destructōnem ciuitatis et templi ut dñi est sanguī trudam te. i. filius ysl̄. tibi cōsanguīeus et ihc fuit impletū tpe machabeoz̄. qñ iudas et pugnāt filios esau i. machabeoz̄. v°. et aī sanguinē edere. i. q. odio habuīt iudeos tibi q̄ sanguineus sanguis vsq; te. i. iudaicus pplus tibi q̄sanguineus retinuit vsq; in. Im solitudīes sempiternas. i. longus tridui te q. postea tria illa fuit ihsitata sed nō ita ato

¶ Aliter exponit hec littā ut p sanguinem intelligat̄ homicidiū ut sic sensus. Erant ydumei ani delit̄ crudelit̄ iudeos ut dñi ē supra ita qđ ihc pnī effusus est crudelit̄ sanguis eoz̄ a caldeis et ita eoz̄ destructa vsq; ad longū tempus et hec expositō magis q̄sonat pūtibz sequt̄ eo q. dixis ihc pomt̄ 2°. aī destructōnē ydumeoz̄ que est cupiditas ambitiōsa q̄ supplebāt. n. hēditate tūc iudee q̄ erat eis vicina et ido iuncti caldeis in obsidione ihelim p ihc spantes obtinie civitatem et ihc ē qđ dicat̄ eo q. dixis. i. due gentes &c. i. duo regna. s. iudee et ysl̄ erūt in ea Cū dñs esset ibi. q. in ihelim colebāt in templo in q° erat ppria atoritas qđ dicebat sedes dei ut dñi fuit diffuse eno. xxv°. q. statuam ure imm tue. i. debite te puniendo de im et inimicitia contra iudeos et notā efficaar p eos in eoz̄ liberatōne de babilonica captiuitate te in captiuitate remanente Audiui vniā sā superbia tua de destructōne iudee dicta. s. sūt montes ysl̄ nobi ad devorandū dati sūt q. comedem bona ibi nascentia et insurrexistis super me ore. vrō dicentes q nō potenti defendē iudeos a rege babilonis. vbi vrā ego audiui. i. blasphemias vrās pūre disposui letanter audiui tua. salt ysl̄. In solitudīnē te redigā. q. post reditū iudeoz̄ de babilone ydumea remanserit in captiuitate et sic ydumea remansit desolata qđ defectū cultue.

¶ Capitulū tricesimū septimū.

Tu aūt. Impius Ezechiel ysaiam iudeis aspra adūxit trī in fine. xx. xxj. cap°. consolatōnem de liberatione eoz̄ p xpm̄ fiendā hic ysaias eis p̄sūt et p̄mo facit hoc simplici sermone postea in visione cap°. xxxvij°. Circa p̄mū agit̄ de liberatōne ysl̄ iuduct Et dividit̄ in duas ptes fm duas aīs huius liberatōnis fa pomt̄. i. et prepara p̄ma aī aī ē relevatio ysl̄ a miseria Et dividit̄ q. p̄mo ponit̄ adhortatiōnē ad securo sc̄o ysl̄ iudaico et certio ibi Vos aūt. Circa p̄mū dicit̄ ysl̄ sup montes ysl̄ p̄sūt minando eo q. dixit inimicus

de uob gaudendo de uā destructōne cuius mīeris
tio & gaudentis glatudiēs sempitne .i. tm iudee
mōtuosa in hēditate dāte ſt̄ uob dicebāt .n. ydu
mei ut dm̄ & cap̄ precedent et asted̄istis sup la
biū linguc q̄ cēnei loquēt̄ de uob dendēdo et ꝑ
plando tra patēt vsq; i. ꝑtea .i. ꝑ talia ꝯpi
a et uuupia qm̄ m ꝯme zelu mei .i. m effū vm
diete mee locutus ſū de reliquis gentib; ſmā
lut̄ cas pūcaōne dendo. qui dederūt tm̄ me
am ſibi .i. udeā que dicebāt ſpūlt̄ tm dei eo
q̄ m hierlm vigebat cultus dei tm̄ gaudio aliq
libri ymit cū gladio ſ̄ m hebio et m libis tonūs
ſēt̄ cū gaudio q̄ cū magna libidine ocdeūt
pulm iudeū et captiauerūt et tam uste
uerūt tra patēt ex deis vsq; i. idio .i. ꝑter q
fusionē qua uos iudei sustinuistis. ego leuau
manū meā .i. potētā meā ad faciend̄ vindic
tam ut gentes q̄ m erutu uro ſt̄ qui ex odio
eryta vos regē babilōis sup vos adduerūt et
cū eo m uā destructōe fuerūt ꝑpē confusiōes
suā portēt. q̄ ꝑtim ocidentē ꝑtim captiuabū
t. ¶ Hoc aūt hic cōtexit pomt̄ qli iudaici
erōis tra q̄ facend̄ q̄ erōis cor̄ incepit m
reditu capitatis babilōie q̄ fuit figūa hūan
oms p̄ xpm̄ fiende ꝑ hoc q̄nū m videt̄ hū
ſques tristis de uno tpe ad aliud sicut ysaie
uuq̄ loq̄tur de rege babiloms q̄ fuit figūa demo
nis tristis ad loquēdū de lucifero dicit .n. Ube
q̄ montes ysl̄ ramos uos q̄mmetis reddite
n. ꝑplo m iudeam tm̄ cepit melius fructificare
ꝑpe aduentū rolentiū ꝯpe .n. est̄ ut veniat .s.
ꝑplus de babilone qui intendit cultū vē. et
ruinosa instaurabūt̄ Zorobabel et alii cū eo
ſtruunuerūt tēplū et Aggeus et alii cū eo
enūt muros ciuitatis et similit̄ ꝑplis hierusale
nes suas in diuisis locis Et hinc vos fugiam
siout a principio qm̄ ꝑplus intuit tirum sub Iosi
e duce Iomsq; Zorobabel maioribus q̄ hūstis ab
imico In hebreo hēt̄ am̄ et istud videt̄ in debe
referri ad tpa xpi in q̄ magna bona data
ſt̄ credentibus q̄ ꝑtim fuerūt iudei in toto .n.
tpe a reditu captiuitatis babilonie vsq; ad tpa
xpi nō legit̄ ꝑplis iudicio fuisse in tanta ꝓ
pitate de multo siout fuit cū captiuitatem ba
bilonicā et adducā sup vos o montes ysl̄ hie
nes vos colētes et eis eis tu tm̄ ysl̄ mōtuosa in
hēditatem et nō addes ultra ut absq; ab eis sie
.i. nō captiuabūt̄ vltra de te et q̄ fuerūt postea
captiuati a romanis dicit exposit̄ aliqui q
hoc ꝯ referendum ad tiam vindictam futuram
ꝑ tirum ysl̄ de q̄ mlīa erat̄ qui mūt ad ea
pt̄ tm̄ expm̄ de tm̄ ysl̄ ad hanc dicēdo q̄ u hy
perbola nō imponit̄ sp̄ dicatis ꝑtita apte p̄ sto

aliqui cad nō multū longa siout declinatū fuit
diffusio ysl̄. u. sup illud obiū et nō derelict̄ vlt
ad ꝑsens post aduentū xpi fta ſt̄ ꝑlia m tm q̄
eo q̄ dicit̄ de uob .s. montib; ysl̄ ꝯpernido. deno
mtrye homīes q̄ m iudea fuerūt mlte cassi
ones ꝑ reges Assirioz et babilonie et plurib;
alis ido dicebant gentiles ꝯpernido q̄ illa ē
ta deuoluēt hēditatores suos ꝑtea homines nō
cōmedes amplius zc̄. i. talis occisio nō erit m
te vlra Nec audiā ultra m te āmō q̄fusionē
gentiū .i. ꝯpiū ꝑtīū cont̄ te a gentilibus.
Et ultra ſt̄. Hic ponit .2. cā liberatois iudeo
ru .s. ꝑ hoc tollet̄ blasphemia cont̄ nomē dīnū
Et dicit̄ m duas ptes q̄ primo hymnus blas
phemie modus ponit̄ .2. tollit̄ ibi et ꝓpter.
Circa ꝑmū sciendū q̄ ad captiuitatē iudeoz mt
gentiles scripta ē blasphemia nois dīni q̄ aliq
eoz erāt valde mali quā malitiā gentiles re
torquebāt m deū ꝯpando q̄ ipēt ita mali ꝑ
pulū. Aliqui eoram erāt valde hoīes de quib; di
cebant gentiles q̄ deus eoz nō potuit eos sal
uare licet vnerint iste ꝑmittet̄ tm̄ hoc ma
licia ꝑpli ꝑtē quā fuit coactꝰ de iudea cū di
cit̄ domus ysl̄ hīauit m hymno suo .i. mu
dea et polluerūt eam m vestib; suis .i. peccā
dolatrie et luxurie et effusiōe sanguīs mno
centis ut patet ex scriptis in studiis suis ex
quo patet q̄ talia fecerūt et magna libidi
ne petūdi q̄ ad hoc studiose intendebāt et
effudi indignatiōem meā sup eos puendo
q̄ polis et dispsi eos in gentes captiuādo i
diuīs tris. et polluerūt nomē sem meū mqr
tū occasiōe eoz dē ſt̄ blasphemie q̄t cū no
bis pdictis ido subdit̄ Cū dicit̄ de eis a gētes
libi ꝑplis domū ysl̄ et ido ex malitia aliq
dicebāt dns malus et ex bonitate alios i
potens ut pdam̄ est̄ ido q̄nū ad malos dicit̄
derelinqre ꝑplis dm̄ ysl̄ ē Et de bonis q̄ sub
dit̄ de tm̄ eius expressi ſt̄ q̄ dicit̄ nō potuit
eos ibi seruare. ¶ Et ꝓpter hoc tm̄ pōt̄
ablato hymno blasphemie ꝑ redemptōem ꝑpli de
babilone et sic ablata fuit generibus occa
ōne blasphemie et hoc ē q̄d dicit̄ m ꝑsona
dei et ꝓpter nomē ſc̄tū meū occasiōem dē blas
phemie sibi tulisse. Ideo ꝓphetā vos ego sanctā .i. ꝓ
ualuatā vnam ſc̄dm ꝓphetā nomīs mei reuerenda
et sanctificabo nomē tuū .i. sem̄ offensum in hu
mane vite immutabili. Ido subdit̄ tollā quippe
vos de gentib; zc̄ ꝑ ex tū et effundā sup
uos aquā mundam .i. ꝑtīū vtē ꝑtēt remit
tā Doctores aūt mīt hanc ysaie expomūt de re
ductōne ꝑpli ad fidem xpi et de ablutiōe
baptismali q̄ tollit̄ culpā et pena et hinc

CHIELIS

eaꝫ exposicõ ꝙ dr̃at q dr̃at in q̃dam libello
nidũs apud ihebos auctõr qui dicit̃ Joma
Jos Illuminatus q̃ admodũ pelag⁹ mundificatus pl
tus est deus sũs et bndelis est mũdatus i fu
tõ ist̃ et sic ẽ dicẽd Ezechiel xxxvi Aspergam
sup vos aquas mundas ꝛc q̃ at̃ dr̃at in fluc
in origmalibz et gloss ihebreoꝝ sp̃ refert ad tpe
messie et dabo vob cor nouũ et spm nouũ i
voluntate bñfaciendi et ipse reseido ad tpe
reditus de babilone q postea melius vixer
q ante melius tñ exponit̃ reseido ad tpe
xpi de dragone spẽ sc̃a aplis et credentibz ali
is et auferã cor lapideũ i in pãis obstãtiũ
dendo veñ contrõnem de pcis et ysaiaꝫ i
trauu quã dedi pñbz vsis i in udea reseñ
do ad pplm de babilone redelitem vel i ecclia
triumphãte et militãte reseñdo ad pplm in
xpo credentẽ et vocabo frumẽtũ ꝛc̃ q̃ in
telligit̃ ad lram de multiplicatõe tic
nascẽtiũ p⁹ reditũ de babilone vel p ista me
thaꝫ intelligit̃ bona spialia tpe xpi data
ut cubaissa q̃ constat in frumẽto et alia
xpi dona q̃ frequẽt̃ in scptura signt̃ p corpa
lia nõ ppt̃ vos ego faciã ꝛc̃ q reditu de babi
lone et aductus xpi p̃sseruit ex mera bon
tate dina confidam erubescãt sup vias vñs
s malis pñis etã patẽt vsq; i terra illa
malta ꝛc̃ reseñdo ad reditũ captiuus lx
ebdomade intelligit̃ de tin iudee q̃ tpe capti
tatis fuit desecta ppt̃ aucto absentiã sed
reditu captiuus fruct̃ fuit fructifeã et ame
na ppt̃ aucta pñcam et diligenciã Rese
rẽdo aũt ad tpe xpi intelligit̃ de gẽtilitate
q̃ ant̃ aduẽtũ xpi fuit q̃ tin melius q nõ ha
buit doctores legis diuic n⁹ ysaias ad fecun
dationẽ bonoꝝ operũ ꝛc̃ post aduẽtũ xpi p
dicatõnem aplõꝝ et aliorꝝ disciploꝝ fact̃ est
fructifeã et amena p sustẽptionẽ fidei et gno
ssi. Et hunc exposicionem accidit q̃ subdit̃ post
ea multiplicabo eos sup grecẽ hoiũ q̃ntũ
ad bonos mores qui pius emũ bestialit̃ vi
uentes ut grecem sm̃ p sustẽpcionem fidei
nistificatus ut grecem ist̃ in solempnita
tibz eius in q̃ designat̃ multitudo ordinatã
de gentilibz sicut in solempnitatibz maxie
pasche pentecostes et tabernaculoꝝ quotidie
in ecclia pplis multis.

Capitulũ tricesimũ septimũ

Facta ẽ. hic comꝛ pomt̃ libri ysaie pli
ymaginaria et ystorica visio Et
diuidit̃ in duas pres q primo sb
dit̃ libr̃ pli cipiãt Ezo v
mo dispsi ibi et frãs est̃ prima in duas q

primo pomt̃ ymaginaria visio Ezo eius exposi
tio ibi et dixit Circa primũ dicit̃ facta ẽ sup me
manus domini ꝛc̃ videlicet̃ in ysaie ymagi
naria visione q p mentẽ eius tã effigiei de
um repñtãtis portauit̃ in aspũ plenũ ossibz
mortuoꝝ et circũduxit me p eã in circuitu tã q
nõ intrauit intra ossa sed circuibat circa eam
in circuitu ezechiel sacdos qui nõ debebat cõtingi
ex tactu ossiũ alicuius mortui siccaꝫ valdeme
ẽ q̃ ysaie dei defunctoꝝ Dñe deus tu nosti
qui ysaiã nõ solũ pastoꝝ et pñcaũ sed
eaã futoꝝ ossa aridaꝫ audire ibiũ domini q
pt̃ impare vob sicut vmẽtibz creaturis exte
ego intromittã in vos spm̃ ut ipse ponat̃ p
tũ fiunt vltimũ q̃ possit ossiũ ad iustitiam
debitaꝫ reiuisio et cõtexio nnoꝝ et carniũ et
cutis desup ut postea subeat̃ et dabo spm̃ vos
nnos et viuẽ pomt̃ et dabo vob spm̃ et viue
tis frãs ẽ aũt sequit̃ ꝛc̃ q̃ ex humotõe ossiũ ad
suas iuncturas gymnqiciũ videbat̃ ymagi
narie fieri et cãi patẽt ex dictis vsq; ibi
Quatuor ventis i a quatuor mũdi plagis vñ
flat quatuor venti principales nõ q̃ ignorent ven
tum vniuersaliter sed q̃ flamẽtibz illi videbat̃ ymo
ginarie a deo dari eis spẽ vite Et dixit Hic
pomt̃ hymnus visionis intellectõ et dicit̃ q ista
visio intelligẽda ẽ de reflectione gentiliũ tpe
iudaici sed saluo meliori iudicio nõ videt̃ mihi
in hoc q̃ statim exponẽdo dicit̃ ossa hec vniuersa
domus ist̃ est̃ Reflectio aũt gentiliũ nõ solũ eis
filioꝝ ist̃ sed et ois̃ gentiliũ sic̃ q̃ subdit̃ spi
dicit̃ Inuenit ossa mã et put̃ spes mã q
aũt intelligẽt de reflectione gentiliũ istud dic
tũ se extendẽt ad pios defunctos sicut ad viuẽ
tes iusta aũt definitã a principio mũdi vsq;
ad tpus Ezechiel et vsq; ad resurrectiõem xpi
ihebant etiam spem resurgẽdi in pte electoꝝ im
pu eaã credites in mysterio fruct̃ se ẽ reflectu
ros ad augmẽtũ fidei pene q̃ pñient̃ in aiã
et corpe et ideo videt̃ q ista visio intelligẽda
sit ad literã de liberatione pplꝰ ist̃ a babilonia
seruitute q̃ est̃ mors cuiꝰ et ideo tulit libitina
quelent̃ dicit̃ vniuersaliter et loca in quibz de
tinebãt̃ seruꝰ eoꝝ sepulchra et tumuli sic̃ q̃
exponẽdo ẽ ista lra ipse dicit̃ s. inde in cap
tiuitate detẽti Inuenit ossa mã i ibus mã
defecit̃ q̃ p ossa designãt̃ in quibz consistit robur
corpis et put̃ spes mã s. redeũdi in iudeam
Et absciss sumꝰ a tin nr̃is mẽbris ppter vari
etatẽ ad auferendũ ab eis ipsam desperatiõẽ
Ecce ego aperiam tumulos vros i loca in q̃bz
estis seruꝰ et traxis in quibz aliqui erãt ligati

et adducā vos ꝓ licentiā regis ſui qui dedit li
centiā ꝓphō redeūdi eſdre l· et dixerūt ſpūm meū
vobſ·i· oſtauraā redeūdi in iudeā et ꝓſtrā me
lionūdi vtā vnām· ¶ Et fuūs eſt hic tonī
deſtabit² vno ꝓli deſſi et duxit² in duas ꝑ
tes qꝝ ꝑmo ſignū ſenſibile ꝑmīt² ſco expōit²
ubi cū ād dixerūt ¶ Ista ꝑmū ſtiendō q; ꝓlixe ad
magꝝ mouendō corda audiēciū aliqñ ꝓfalsāt
nō ſolū verbis ſed eaā ſenſibilibz ſignis ſicut
iuit yſaias mdꝰ et diſtalcauit vt· capꝰ· et ſē
mās pōnit ligneas catħenas in collo ſuo ſē
mie·xxvi·ꝰ· et eodēmō ꝑcepit hic ezechiel ſu
me tibi lignū vnū et ſcribe ſup illud iude in ip
ſo eo ly iude ē dictū cuſus et filius iſſī ſoays et⁹
·i· ibu benamīn q̄ in dmuſione regni adheſit
roboam ſicut et tribz inde ꝓpe qꝫ illud regnū
dicebat² duaꝝ tribuū tribz eaā leuitaꝝ ſu
it ill' adiūcta eo q; ieroboam ꝑmꝰ rex iſſī cul
tor vitulorū aureoꝝ ſacerdotes et leuitas domini
cētes de regno ſuo et ſic venerūt in regnū iude
et tolle lignū altez² et ſcribe ſup illud ioſeph
lignū effraym qꝫ ꝑmus rex ieroboam fuit de
tribu effraym filꝫ ioſeph et cūcte domꝰ iſſī
ſocioꝝ eius·i· aliaꝝ tribuū et adiūge illa v
nū et altez² originaliē ita q; videant² lignū
vnū· ¶ Cū aūt dixerit· hic tonī ꝑmīt² expō
dā ſignū cū dicat² ecce ego aſſumā lignū io
ſeph·&c· ꝑ hoc enī deſignabat² futūꝝ q; regnū iſſī
erat ꝙūgendō regno iude ſub vno rege xpo
nō·n·ꝑt· exponi ad litrā de zorobabel ſeu q
cūq; alio vſq; ad ꝑmū qz de ſemie dauid nō
fuit aliquis rex uſq; ad ꝑmū ſed ſubdit² poſ
tea et ſeruus meus dauid rex ſup eos ꝑ quē
intelligit² meſſias ſine xp̄o in lege et ꝓphetis
ꝑmiſſō ſicut fuit declaratum diffuſius ſemex
xxiuſ· et ozee·iiſ· eaā ſm doctores hebreoꝝ et
priſcoꝝ vnus erit omīū eoꝝ·ſ· xp̄s ſm q; ihē·ſo·
xaꝰ et fiet vnū ouile et vnus paſtor ¶ Et ſuē
dñi eſt q; ꝑ regnū iſſī nō ſolū intelligit² hic
·x· tribz ſed eaā oēs venire ad fidem de gētili
bz qui colebāt ydola añ ſuſceptionē fidei ſicꝫ
et regnū iſſī coluit a ꝓpriis regibꝰ ſub ſolo
mone ut ihē² ubi ꝓx· xi· vñ et quiſi de gētilib
nomen iſſī aſſequit² ſm qđ dicat² iſaie xluiſ·
¶ Et in iudiciis meis ambulabūt ſcdūm legē
euāgelicā ¶ Et habitabūt ſup terrā ſ· viuentiū
quā dedi ſeruo meo iacob ·i· datuꝝ ꝑmiſſi ui
dea·n·nō fuit tā principaliē ꝑmiſſa abrahā
iſaac et iacob qz ꝑmū a deo datā principaliē
nō eſt minꝰ bonū q; mixtum ſed magis opa et
veritaꝝ ꝓpē q; fides fuit ꝑmiſſio ꝓbis ſē mane

ni dona q; dabāt matthie ꝓpheta et ingreſſꝰ ꝙ
miſſiōē matthie dīe mtelligebat² ꝑmiſſio ꝑ
apli et vīcēciū ut dñi fuit diffuſius gen
tiū· et ſic mtellexerūt ꝑphetie ſm q; decla
rat apls ihelice xp̄i dicēs de ꝑie mea aūt me
lioꝝ apparuit ſ· priām et ſubdit·i· celeſtem
in qua habitauerūt ꝓphē vt mēte ꝑ fidem co
dem mō loquēdi q; dicat² ꝓphē· ut· mā aūt q;
iſtoꝝ m ord' eſt et habitatio corpꝝ· ꝓphē m tri
matiali erat lymus habitationis ſigna vel
pē dicta in qua habitauerūt ꝓphē vt·i· habi
tabūt loquēdo de futuō ꝑ modū ꝓphē qui erāt
dmē ꝓlixe et talimō loquēdi vtūt² ſicꝫ ꝑ
ꝓphē ut ſup visū eſt· m multis locis ſed ſub
dit² Et dauid ſeruus meus princeps eoꝝ·i·
ꝓpetuū qđ nō ꝑt intelligi de ꝑſona dauid n⁹
de aliq; de ſeme eius niſi de xp̄o cui⁹ regnū
ē etīnū et ꝓpriā habitationē· qđ hic
indicat² in obſeruātia legis euāgelice q;
eſt lex amoris et ꝓfect² in prīa ubi pax et a
mor aſſumit² et dabo ſāctuariū meū·i· ſa
ctā eoꝝ ſtōē et erit tabnāculū meū in eis et
habitabo eā eis in ꝑpetuū et ponā ſāctuariū meū in medio
eoꝝ ꝑ ꝓphetiā et erit
loꝝ ꝑ gloriam et ſcient gentes qz ego dñs
ſāctificator iſſī et cū fuerit fidel' qui nomine iſſī
nominat² ut ſit ꝑdem eſt·

¶ Capitulū tricesimū ſeptimū

Et factus eſt· poſtq; ꝓphauit ꝙ
ꝑ et adiſa de iudeis hic redūat
ad ꝓphāciā de gētibus·ſ· cont
gog et magog ¶ Circa qđ ſciendū
q; ihelis dicit² q; ſūt gētes q; venient² ad pug
nandū cont² ihelim et debellabit² ꝑ regē meſſi
ā quē exſpectāt adhuc ſ· venturū ſed qz iſ
dem eſt erroneū qz aduentū xp̄i iam habuit i
ꝑtū ſō antiqui doctoꝝ iudeoꝝ dicit² q; gog et
magog nō ē aliqua gens dicta ſed gradus
ſigt omēs ꝑſecutoꝝ ecclie ſed ihē exꝑ videt²
mmꝰ miſtice ꝓphē qđ ſalvo meliori iudicio
videt² michi ꝑ gog intelligi antixp̄m dicit²
cū a gradꝰ qđ ſigt· tectū in helio qz luxit an
tixp̄s ſit futurus homo inhabitabit cū ſōlet
a diabolo et ſic erit ꝙ· eius tegumētū ſub
ſpē humana magog aūt ſigt de tecto ꝑ qđ
intelligit² adiacentes antixp̄o tribꝰ de eius fa
milia ſine ꝓphā ihuc aūt ſūt gradꝰ qđ dā
apoc·iiſ· ſoluet² ſathanas de carcere ſuo et ex
ibit ſeducē gentes ſup quatuor angulos terre
gog et magog et qđ exponit² de ꝑſecutione
antixp̄i quē dicit² ꝓpo ſeducet et poſtea alios
ad adiendum ſibi hinc etiā dō gradus dicit

Daniel

apli·t̄u refert ad fm aduēt̄u ꝓpī sū ad tḥess
·ij· quē dñs mīfact spū oris su cō. ¶ Immul
et dem̄ alior̄ expōit̄ mq̄tū tp̄s antꝛpī ei⁹
magīa ꝓstauēt fidelū et fm ihm̄ suam ꝑ
agit de ꝓstauōe ecīe ab antꝛpō et so de anti
xpī destructōe aī ei⁹ aduētu suo ibi aī vocabo ꝓma
m duas q̄ ꝓmo ponit̄ ihūs ꝓstauōis q̄u
to ¶ cō cui⁹ exercitū ibi ꝑ dicit. ¶ Ante ꝓmīt̄ da
cit̄ pone faciem tuā contra ꝛoꝛt·i· dispone te
ad ꝓuidendū de aduētu antꝛpī et eius depꝛe
tione ꝓtapen capitis moseh et tubal q̄ ista
regna subiacent ei⁹ ꝑ capuōe ꝓbende et cōiū
tā te·i· discurre ꝓmittat ad fidelū impugno
nem et ponā frenū in maxill⁹ tuis q̄ antꝛ
mihi potit facē ipse q̄nit deus ꝓmittet vesti
tos loricis·i· armis ad sustinēdum et ciā ad
inuadendū ido sequit̄ hasta et clipeū arripien
tū cō ¶ honor et cognoīa noīa sc̄ ypoc̄ annu
adjēnauī ihūm et instrue te·i· ꝓbabis te ad vas
tacōnē ecīe et esto eis in ꝓcepto·i· mīstrando
tibi eruciandā tibi obedier admutū. ¶ Post
dies huc cōīt̄ ponit̄ exercitū ꝓstauōis et di
uidit̄ in duas q̄ ꝓmo ponit̄ hoc exercitū pro
cuiusde ꝓmīcatō ibi ipse dicit. ¶ Ante ꝓmīt̄ pre
mittit̄ ꝓbis aī dicit̄ post dies multos visita
beris·i· puīcris q̄ finaliter antex̄ adeo fulmi
nabit̄ ut mīra dicit̄. In nouissimo amore ve
mēs·i· cū fmem mūdi ad tm̄m q̄ trisa dēta
bādis·i· ad ecclām dissipandam q̄ ꝓmo fuit
sub gladio iudeor et tymnor sed a tpe constā
tini ihūt pacē et sic ē requisa a gladio et con
tractam ē de ꝓlijs multis q̄ de omnib⁹ gentib⁹
aliqui credidert xpō. Ad montes ysl·i· ad iu
dam mōtuosā licet n venat ad mīstrandū
vbiq; ecclām sī spāliter venet in ihelm ubi
templo dei sedeat tāq̄ sit deus ut dicat ij· tḥess
ij· qui fuerūt destrui iugit·i· sequēt q̄ ꝓmo
ꝓ cilicos et postea ꝓ antiochū nobilē ij· itez
ꝓ rōnos postea ꝓ sarracenos ij de ꝓlijs edur
ti ē q̄ aī aduētū antꝛpī xp̄iam de ꝓlijs
tine venēt in iudeā et capient eā et ibi para
bit̄ ihabitabit ad tempꝰ et postea q̄ subito ve
niet antꝛpō ido subdit̄ astendēs aut q̄ tem
pestas venet·i· subito in magna multitudie
ita q̄ fideles nō poterūt tibi resistē. In die illa
astendēt sermones sup cor tuū ꝛc q̄ extollet
se omīe ido q̄ deus dicit aut q̄ colit ij· tḥess
ij· et dicēs ꝑ mma elatione astendā ad eū
absq; mmo ꝛc·i· ita q̄ salut capiā ac si nō cet
ibi mmus vel mūtio vel aliq̄ belli ap̄aō
ut dispas spolia xpō ardenaū ut mīstros
manū tuā sup eos qui destr fuerūt et poste
a restituēt q̄ sicut dñi est tpe tymnoꝛ fideles

videbāt a dō destrui et tpe pacis sancte restituī l'
q̄ fideles eicti de tim̄ missionis ꝓ sanctōe ibi
restituēt aī aduentū antꝛpī ut dñi cō. ¶ Qui pos
sidet regnū et erit ysrael vmbilicus tre·i· ilicet et
tie ꝓmissionis q̄ ē in medio tre habitabit q̄ ē in
qrto climate babil et edom ꝛc noīa sc̄ genetaī
antꝛpō adjēnauī et omēs leones et·i· feroces
cont̄ xp̄ianos dicent tibi adulando et conse fide
les matando iuxta ad sumēda spolia tu venis.
q̄ dicēt sic et ido ad ipse ē attendē cetā partē in
hāt ysl·i· iuxta nō in die illo aī ysrahel ꝓphe
meus ysl·i· vmissarius fideli⁹ astident recuperati
tim̄ ꝓmissionis ab eis ut sup dixī cō sues et
venies tuo ad ꝓpm̄ inuadendū aī satellitibz tu
is et astendens sup ꝓphm̄ meā ysl q̄ nubes·i·
subito sicut nubes aliq̄n insurgit ce in spatio
ut opias tirum multitudiē tibi adjēnauī et
adduaī te sup tiram meam·i· sup tiā ꝓmissois
q̄ dicat deus mo spāli q̄ ibi opatus ē salutē in medio
tre in assumptu ꝓ nob ihūm tute ut sciant gen
tes mee tu scīficatus fuero in te·i· scīs appuero
te ibi mīficando cū exercitu tuo ut postea dicat
¶ Hec dicit. Huc cōīter ponit̄ ordo ꝓstauōis
ꝓmīcatō aī dicat in ꝓsona dei tui g̃ ille es de
q̄ locutus sit ꝛc q̄ vsias et semeas et alii ꝓphe
locuti sc̄ de ipse ꝓstauōe ut predixi ipse et m plib⁹
alijs locis ad eccās purgandā et puīendā ꝓp
hos ido subdit ascendes indignatio mea tu·i· vnde
tu q̄ in die illa erit commotio magna sup eā ysl
q̄ milij fideles erūt vacillātes ita ut in errore
duaī si fi pō eaī eccām ut xrus. Et cōmouebū
t a facie mea·i· vacillabūt in fide ꝓsules maio
ꝛc·i· exules in ecclia in q̄ subet statu q̄ aliq
sc̄ voluptuosi ido oppunt ꝓsalbz celestibz in ma
re et aliqui supbi altū petentes ut volucres
celi et aliq⁹ simplices ut bestie agri et aliq
cupidi sup terram reptātes et aliq⁹ homīes in
habilit nuentes et subitent montes·i· milia
de plātis et pomarijs et arbor̄ spes·i· milia de
lignos et doctoribz vel ꝓ montes et spes et mu
ros intelligūt fortalicia in montib⁹ sita et mu
ris et clausuris munita q̄ nō poterūt resistē po
tentie antꝛpi. ¶ Capitulū tricesimūnonū.

Et commorabo. Hic mapit capitulū mi
chee m q̄ agit de destructōe antex̄
et sui exercitus et ꝓmo dicit ipse ponit̄
antꝛpi ductio ꝛpo ducatu spoliatio
ibi ipse ē duces tuo spoliati cumulatō i· et exer
citū conducit̄ mīta gelō i· et gemā dicat ꝓm
dicat. Et commorabo adiuua eū·i· antꝛpm et ei⁹
dictū in cubilis mōtib⁹ meis·i· in ira q̄ ē mō
tuosa ygladiū ad mīficand ꝑm gladius vni⁹
cuiusq; ad mīficand sibi suū q̄ fulmīatio in
tupō in monte oliueti et magna ꝓ exercitus

sm̃ cit dissenac mt̃ residuos impositos adimuicẽ
q̃ meitruenũt eos ad sequendũ antixp̃m et sic mt̃
eos cit bellũ et tuũ iudicabo eũ pestẽ q̃ aliqui
de cẽatu ei⁹ moient⁹ pestilencia et aliqui gladio
et aliqui tempestatibz descendentibz de celo et
magnificabor et sanctificabor ⁊ magn⁹ et sc̃ꝰ appe
bo in oculis multarũ gentiũ et cognoscẽt quia ego
resuit⁹ modus ei⁹ veniẽdi ait dñs² Tu ergo fili
hominis p̃ te ezech· Gog· qui dicit² metuel porcus rosch mosoch q̃ntũ
tibi p̃mittã principem capitis mosoch et expone
ut ẽ Conuersus resuit⁹ ductor tuus ait dñs² et p̃
cutiã arcũ tuũ in manu sinistra tua ⁊c ⁊ in
uidã sagittas tuas cadent q̃ nõ potuerũt
tenẽ arcũ in sinistra manu n⁹ sagittas t dex
tra tua feries et ambos ⁊c p̃ aliq̃t temp⁹ reanebũt
adducent saltem multos insepultos et ĩmit
tã ignẽ in magog q̃ magna pace habitabũt anxi
xp̃i sui manifestabit⁹ et in hijs qui habitãt in insulis
confidẽt sub antixp̃i confidentia confidentes de ei⁹
potentia et scietes q̃ ego dñs p̃ experientiã vi
dicte mee et nomẽ sanctũ meũ notũ faciã in me
dio ppli mei israel ⁊ ppli xpiani qui noiẽ israel no
minat⁹ ut sit dñs deus et nõ polluã nomẽ sanctũ
meũ amplius ⁊ polluã p̃mittã p blasphemi
as antixp̃i et sibi adhĩrentiũ ecce venit et fiũ
est· q· d· ita ait ẽ de futuro ac si iam transisset in p̃
teritum· Hec ẽ dies· hic comp̃t describit ezech⁹
antixp̃i spoliatio ait dicat hec ẽ dies si destructio
nis antixp̃i et electi sui de qua locutus sũ p̃ ysa
iam ut dñs est aip̃ p̃cedent Et egredient⁹ ciues
tatibz de ciuitatibz israel ad colligendũ spolia
Exponit⁹ ait mt̃ dicit ideo q̃ p̃ hostatores
de ciuitatibz israel intelligũt⁹ ciues celestes in di
uersis mansionibz hostatores sm illud ioel· ruine in do
mo p̃cis mansiones multe sc̃· ⁊ duxi gog
hostatoribus qui ait xp̃s egredient⁹ ad iudicii et
cũ eo iudicabũt impios apls ait⁹ iudicium
et manet de antixp̃o et discipulis ait eo de qbz
subdit⁹ et succendet et ardebit arma diuersa ⁊c·
⁊ antixp̃m et ei⁹ exercitũ q̃ depugnabit ad ignem
etnũ nõ deo qui vocat⁹ hic arma eo q̃ armis
impugnauerũt fideles eos crudeliter occidendo q̃
erat ei⁹ compugnatores apostoli Et succendet eos ignẽ
septem annis· ⁊ etnaliter q̃ p̃ septẽ annos
intelligit⁹ eo q̃ vniuersus tpis septenario nũo
designat⁹ Et nõ portabũt ligna de regionibz· ⁊
nõ q̃dempnabũt ipsos sicut peccatis suadentes
sicut ligna regioni neq̃ succidet de saltibz· ⁊
nõ q̃dempnabit eos qui habitant in saltu pe
tenac qui arma succendet ignẽ· ⁊ condẽpna
bũt ad ignẽ etnũ impios tm̃ et nõ iustos
sed hec exposicio videt⁹ magis mistica q̃ litte
ralis absq̃ p̃iudicio p̃ alter⁹ dica q̃ mysticos antix
et eius exercitus egredient⁹ xpianos qui habitabũt
vnũ de locis ubi erãt absconditi ad colligendũ
spolia et ei q̃ erãt apti ad medium ut dupli
cassent et hinc applicabũt ignem ideo dicat⁹ et succen
dent ⁊c· Aliqui eoz tm̃ congregabũt q̃ sufficiat eis ad magnũ tps q̃ expimit⁹ hoc p̃ anni·
nos et ideo nõ erit eis nece aliud de ligna colligẽ
et deputabũt⁹ eos quibz p̃de fuerãt arma et spo
lia eoz colligendo Ideo hoc dñs videt⁹ de cont
illud q̃ dicat⁹ debitu a doctoribz q̃ p⁹ morte ante
xp̃i dubitat⁹ xlv· dies ait iudicii ut decepti ab
eo habeãt locũ penitẽdi et acceptẽ⁹ de daniel
vii· ubi dicat⁹ sic bestis qui ceperãt expuerunt⁹ p̃
dies mille trecentos xxxv· Iste enim mos ce
cidit mihi ibi suppositiũ de regno antexp̃i
xlv· diebz Et sic mt̃ mortẽ antexp̃i et iudicii
spacii septẽ annoz nõ erit Ad q̃ dicendũ est
luce hoc dñs sic satis quia tñ nõ est ẽmo citi
q̃ nõ determinat⁹ p̃ sp̃tuã veritatẽ illu dies sic
usuales· s· q tenẽtes tm̃ vnũ diem et vnam
nocte vel annales sicut dicat⁹ e· in⁹· cap⁹· diem
pro anno dedi tibi et ideo de illis xlv· diebz post
mortẽ antexp̃i nõ habet certũ veritatis sint xlv· dies
natales vel xlv· anni et tanto q̃ cet detriatũ de
diebz usualibz tm̃ nõ cet detriatũ veritatis
post illos xlv· dies immediate sequat⁹ iudicii imo
videt⁹ q̃ sit magis spaciũ tpis medium q̃
illud q̃ dicat⁹ mt̃ xxxv· de aduentu ei ad iudi
cii sicut in erãt in diebz ante diluuii comedentes
et bibentes nubentes et nuptui tradentes usq̃
ad eũ diem in q̃ intrauit noe in archã et non
cognouerũt donec venit diluuium et tulit omes
ita erit et aduentus filii hominis et istud videnti
aliq̃ doctoris mt̃ ad tps q̃ erit mt̃ mortẽ ante
xp̃i et diem iudicii talis autẽ pax et securitas
in qua quiuia et omnia absq̃ timore creant⁹
nõ videt⁹ esse tam p̃ tpis sicut xlv· dies sed
magis· Et erit· hic comp̃t agit⁹ de sepultã
antexp̃i et suoz et primo p̃mittit⁹ postea secundo remouet⁹
dubitat ibi Tu aut· Circa p̃mũ faciendũ q̃ sciatis p̃
immediato p̃cedẽs exponit⁹ a doctoribz qui de sic
qui aiũt xp̃m aduocabũt impios ymo gelzemi
tica et hinc de sepultã eoz in mysticho eo mo loq̃di
q̃ dicat⁹ luce xxv· mortuus est ducis et sepultus
est in mysticho qui vocat⁹ hi vallis nature q̃ locus est
via q̃ ducat ad p̃diaonẽ et multa ingrediũt⁹ p
eã in mt̃· vii· et dr hi sepultã fiei septẽ mensibz
q̃ etnaliter erũt ibi sicut supdictum est de vii· an
nis q̃ aũt ibi dicat⁹ de ossibz remanentibz super
tiem q̃ statuet unũ illa titulũ dom⁹ sepeliat
p hoc intelligit⁹ q̃ si post mortem antix mane
mant⁹ aliqui de secta sua obstiata ab alus p
execrationem sepabũt⁹ dom⁹ p̃ mortẽ sepeliant
eũ alus in mysticho sed q̃ hoc expo sicut precedit
videt⁹ multũ mistica ideo p̃ expone de sepultã
corpuli nõ xpi antexp̃i et suoz honore sed ad

ANGELUS

ire purgatoẽm ut dicat in hũ sic ꝙ exponẽ et e
nt in die illa .s. nobili ꝙr decacõẽ antixpi
dilo ꝙor .i. antix et eius exercitui locũ .s. sepul
tẽ noiatũ .i. famosũ et tũta multitudẽ ibi sepli
ta valle viatoꝝ qr ibi erit sinuta publica ad
dientẽ malis .i. ysus mãe mortuũ qđ ẽ in pre o
nentib⁹ nidee que obstupescẽt fugaet ꝓcumtes
.i. admiatõe et tli et tãta decacõẽ antixpi et
hoꝝ ibidẽ sepultoꝝ ut mũdet tam .i. catauũ
bz septem mensibz tm enim ipse apponẽt illi qui
ad hoc statuẽt et cis eis noiatu dies .i. celebs
in qua gloriatio sit mortificatio antixpin et exer
citũ dies .n. uetoie solẽt hic celebres et vi
ue ingre ꝑsequẽt qui st alegtes ad hoc ep⁹
ꝓfiaendũ Cũq; viderint eos homines statuẽt ingẽ
illud tentoriũ .i. nobile signũ ut de facili possit
inueniri ut sic multa ossa sic inucta simil ꝙ
signa de facili colligãt et sepeliãt pollutoes
.i. adducẽt cumulos. nomẽ aũt ciuitatis .i. loci
ubi fiet sepultũ amona .i. gloiosa sm ꝙpietatẽ
hebraica sermois ꝙr mlitudiem ꝙli ibi sepli
ti Tu aũt hic remouet dubiũ qr hoc actũ est
de sepultũ celebrẽ ideo posset aliquis credere
q nõ fuisset ab anbz et bestijs corrosa qđ est
contra illud qđ scriptum est breuẽ omi volata
li et bestijs dixi dedi te ad deuoriẽd ideo de ista de
uoratõe hic plenius dicit cũ dicat dic omi volu
cri cũ Comedite festinate currite undiq ad victi
mã meã quã immolabo vobis .i. ad comedendũ
carnaliter immolatoꝝ a me in excidiu antixpi Asi
q .n. sepelirent cadauera ances et bestie fuerũt
de eis satiande Unde agnoꝝ .i. ita comede
tis principũ carnes et bibetis sanguinẽs aoslos
sent aietes et agni pingues ocasi et saturati
bmõi sup mensam meã .i. sup locũ a me vobis
statutum Et ponã hic ponit multa ꝙ clusio
ad hoc .n. fiet antixpi et sui exercitꝰ dejectio ut
deus gloriet et de eius oppssione ꝙ libz ipsa
liber et is qđ dicit in ꝑsona dei et ponã gloriã
meã in gentibz qr omes gentes romanorũ
videbũt in hoc potenciã meã glorioseꝫ Et si
ent domus isti .i. ꝙ libz explan qr ego dns cog
nt ꝓphetã ꝓtinoiẽ In die illa et deinceps qr ꝙ
mortuo antixpi nõ ysebus tribulatoẽm Et sicut
gentes qũ in mgnãte sua ceperũt dom⁹ isti .i.
ꝓphis explan fuit oppssus ab antix ꝙ suos mgnã
tibz qr sm q dicit saluator an ipm antix habũ
erunt mgnates et refugerũt cuncti milites et ec
clesia dei a qua mgnãte purgabit ꝙ tribulatoe
nẽ antix Et abstondet faciẽ meã ab eis ne tri
bulatois sicut ho auertit faciẽ ab illo qui nõ
vult a miseria relevaꝛ hoc qr ipse illi ꝓfuturis
erit breue ut dicit nõ unus. nõ subaudit. mise .i.
in breui reducũ captiuitatẽ iacob .i. ꝙli explan eũ
liberando ab oppssione antixpi Et assumã ꝛelin

si vindicte mee cui antixpũ qui omne me meo sdo qđ
ipse blasphemabit et portabit ofusionẽ suã .s. e
am p⁹ mortẽ antix in scripis erit ofusi de patio ꝙ
titus ꝙr q tradita fuerũt ꝑsecutibz antixpi Et re
duxero eos de gliis .i. de exercitibz gldi quibz asse
suit dereptũ ab antixpo et sibi adjungabz qr statt
dem ẽ tribuit eis penitẽdi ipse Et congregabo de tis
mmoꝝ suoꝝ ad vmonẽ ne fidei et cantatis et
scient qr ego dns deus eoꝝ ꝙ experiẽcia vindicte mee
in antixpi ꝑsecutoe id subeuntes eos q tinsulerũt eos
in nacões subiectio eos oppssionis et securitas an
tixpi et suor qui erit duissa nacõis ut dem ẽ
et ꝙ experiẽcia gre mee id subeũt Conjungam
nẽ eos sup tnã suã .i. tinum ꝓmissionis q ẽ tia si
delitatis a qua timõe antix aliqui fuerũt fugitui
ui et aliqui in captiuitatẽ ducti qui eo mortuo ibi
fuerũt reuisi vel sup tinam suã .i. in ecclã militãt
te ꝙ gram et in triumphãte ꝙ gloriã q ẽ tia vi
uentiũ Et non delingam quicq; ex eis .i. ꝓfectus no
n abstondã vltra faciẽ meã ab eis qr in ꝓna vi
debit faciẽ ad faciẽ eo q effudero spm meũ .i. ple
nitudinẽ gre in ecclã militãte et gloriã in triũ
phante

Capitulũ quadragesimũ

In vicesimo ito liber ẽ ultima ars pi
capit⁹ hui⁹ libri in q agit de remu
neratõe bonoꝝ usq ad finẽ libri hꝰ
oĩ remuniatõ sm aliqs tractatꝰ mellu
gre de bonis tribulis seu fortuis sm alios de bõe
gre Et sm alios gre de bonis gre prim de bõe gle
que in hoc libro magis videbit dño gredente Et
quidã ipse q in hac pte vltima est aliqđ in qđ dubi
tant uidẽ et explam videtur q illa q dicit hic
usq ad finem libri fuerũt omissa Ezechieli in
magnaia visione cui⁹ tri scriptionẽ melleret a
lie nõ fuisset visio gloriosa Et est ibi aliq; in qđ
dissenciũt s. in scriptione hui⁹ visionis primo ipse et
ponet hanc usq ad finem libri quem ad primũ Et
qr hec visio magnaria ponit hic satis obscure
ideo circ descriptionẽ magnaiane visionis et exposi
tionẽ eius nõ plũ laborat ebrei et latini sed etiã
hebrei admittẽ qr Ra. moyses et Ra. Sa. ipsam ma
rie destribuit et exponit Similiter latini qr magis
Richardus de scõ victore et dns hugo cardinalis de or
dine ꝓdicatoꝝ et fr Hugo de prouino de ordine
fratrũ minoꝝ Circa dictam exponẽ et descriptionẽ mul
tipliciter variant nec ẽ mira de dictis vatinioibz qr
descriptio hui⁹ edificii valde obscure tradit in textu
et etiã christianoꝝ in multis descripsit videt ab hac
huiusmodi vitate omissa ideo eor dictũ repetẽ et ubi defi
cẽ videnti mystice ecclie negotiũ valde gloriũ et ꝙ
ꝓphetã legentibz tedosũ maxime qr in descriptione vma
gliana et exponẽtiũ principaliter videtur
gliae visionis sed in mellat eius qđ ꝙ visionẽ
ymagiaria descripsit sicut ꝓ et dicit in principio hui⁹
libri qr in descriptione ymagiaria ꝙtuor aialiũ

et vera nō gressus principale valuas illi⁹ visionis
sed in intellectu ei⁹ qō p̄ vitas et alia destrux qō
fuit revolues quor regnor q̄ ꝑ him ista suauissie
affluxerūt sicut ibi plen⁹ fuit dom· ¶ Omissis
ge descriptionibz p̄dc intento ponie modū vnū q̄
videt inchoa magis aspn⁹ hic et descriptionem ti·ta
in pluribz ore dn̄i erat alior q̄ a iuuate magis
disparate videnter exponendo tamen Qhuic. ¶ In
hoc igit̄ resedit hymnus libri in duas ptes diui
dit qr primo premittit quam breuis p̄fatio sit
subdit visionis ymaginarie descriptio ibi Et mensi
est prima in tres qr primo ponit hymnus visionis
tempus et locus ibi Et adduxit me illuc 2o struc
tus ibi et locus est Circa p̄mā ptem sciendū
q̄ cū Nabuchodonosor babilonie imperet qui a sacrum
rege iudee qui deus erat sectionas et tūc trisma
gistus Ezechiel et Enoch⁹ et post istū trismegis
tione regnat Sedechias vi· annis et in vi· ei⁹ anno
destructa fuit ciuitas iherusalem et templū ut hiere·xxv·
p̄· xxv· et xvij· anno post destructionem vidit eze
chiel hanc visionē ut hic et hic in hac Et sic patet
q̄ a tpe trismegistois usq; ad tpe hui⁹ visionis fluxe
runt anni· xxv· et xvij· anno complete et in principio xxvi· ſtā
ē hec visio Et hoc ē qō dicit in visione et quinto
anno ēt et pz ex deo hui⁹ paucas exceptis q̄ sequū
decima· s· die mensis p̄mi ſtā ē sup· memamus
dñi· i· vto cuius eleuata me ad visionē sequentur
· ¶ Et adduxit me· Hic cōmi· ponit hymnus vi
sionis locus qui ē duplex vnus scilicet q̄ tangit
ai dicit Et adduxit me illuc in visionibz dei nō
n· ezechiel fuit ductus de babilone corpaliter
tm̄ in visione ꝓphetica q̄ ē in videnter subiectiue
ideo locus hui⁹ visionis scilicet fuit babilonia
in q̄ erat ezechiel· ¶ Alius ē locus obiectiue qui
tangit ai dicit Et adduxit me in terā israel quā
videbat ymaginarie ꝓphetice et adduxit me sup montē
excelsū nimis super quo imaginabatur videbat quasi edi
ficiū contra quod erat edificium quasi ciuitas et dicit qui qr nō
erat edificium reale sed similitudo representans ingre
tus ad austrum Dicit autē expositores mi videre
q̄ nomine ciuitatis et edificij idem importat nā
templū aut edificium nisi destruebat habebat mi
tas mansiones sicut ciuitas et murū ei⁹ erat
ad quem gradus ad modū ciuitatis nō tm̄ in q̄
erat edificium templi aliquibz erat dimissus in
ꝑte australi magis q̄ in aquilonari ideo dicit ingre
tus ad austrum sed q̄ isti dicit de gradibz nō hoc
nā in tota descriptione templi sequēte nulla fit
mentio de gradibz tm̄ est sensus habile q̄ gradi
bus sicut ad domū et structuram edificatorū
Vz qō dicit nomine ciuitatis et edificij templi
idem sensus nō videt vim nām sine vbi describit
ciuitas sepem a templo et nō dicit hebreus et
melius ut videt q̄ quia duo videt⁹ ciuitatē et tem
plū et q· templū erat in ꝑte aquilonari ciuitatis et in
ꝑte australi et p̄ edificatū significat templū et
nolebat ciuitatem ingredi ad austrum et ad hoc
reuocat doctores mi ꝑdc in fine libri in descri
ptione tie tribus ipse inuidet situs aliquibz ciuita
tes templū in ꝑte aquilonari illi⁹ tie et ciuitatē in
ꝑte australi ut ibi videbit⁹ plen⁹ dñs ingredient
· ¶ Et ecce hic cōmi· ponit visionis finem q̄ ō
sistit in hoc q· angel⁹ ondit ezechieli descriptionē
et mensurā eor· que sequē ne amittat⁹ filius
ipse p̄ qō ministrans ficlui intelligit⁹ ut studio
si p̄ oratiōm et ei⁹ studij queat⁹ intellectū vi
sionis ipsi apm sicut dn̄i sui⁹ domicelli vitalē
stu aut dnicel tenuit stemmatēs et signa libri
vsq; ad tpe statuti p̄nsibit⁹ plenius et intelligent⁹
erit ipsā et sic intelligēdo ē de alijs visionibz ꝑte
tis qr intellectis p̄ phetam nō apte· ponit⁹ mi
aliqō vt tēt⁹ aliquātul via studiosis ad intelligē
dū sicut dicit in apoc· qui stat stet ad librū illū
et in fine hui⁹ visionis ipse dicit qui stat ad⁹
audiendū dicat ge Et ecce vir· i· angel⁹ in spē vi
tuū erant spēs q̄ spēs erus· i· similitudo eius Fortis ē
durabile et ꝑnabile et p̄ durabilitatē significat
mansuetudinē spē angelica et p̄ ꝑnabilitatē ꝑm
trudein ed ad respondit laudes diuinas sm⁹ di⁹
Iob xxxviij· vbi eius ait me laudauerūt astra ma
tutina et iubilauerūt omnes filij dei et ad reuelandū
hominibz secreta dei Et fumabat⁹ me⁹ in manu eius
in fumabat enim vna exigendas fumabat⁹ in alia⁹ in
mutuae pendz pluribz deseruit et calam⁹ mensu⁹
· i· apte ad mensurandū p̄ ista duo designat⁹ descri
ptor sequēti quantitas et latitudo Stabat autē
in porta muri exteriors et locutus ē ad me et p̄
ea deus spīa vsq; i· et in manu eius· i· angeli
calam⁹ mensure sex cubitor⁹ hebi dicit sex vl
nar sed eadem ē spīa nā vlna erat ꝑua ipse
qui longitudinem cubitale ut videbit⁹ posteā et
palmo Dicit autē expositores mi videre q· palm⁹
erat pe calamu qua tenebat eū angel⁹ et resi
duo calam qō ornebat sex cubitos siue vl
nas mensurabat et erāt ista cubita sex signata ad
timete sicut in vlnis quibz mensurat⁹ panni sig
nant⁹ distincte mediocriter et qui ideo angel⁹ ali
qui mensurabat siam pte calami· s· sm vnū cu
bitū tm̄ l· duos l· tres hoc autē verisimile dnm de sig
natos cubitos l· vlnas in calamus sicut appa
ret vni p̄mi at· s· q· nō mensurabat sm quātita
tē palmi nō videt⁹ vni qr mensuratis pannis ali
cuius l· bui vlna ita mensurat sm quantitatē vl
ne qua tenet in manu sicut sm alias exp̄tes
ideo ad intellectū hui⁹ ꝓphe sciendū q· apte hebreos
pondi et mensure satanas maiores erant q· in alijs
nebz ordinibz sicut manifeste hēt⁹ in libris ex leui
ex num· et deut· et scilicet erant de vlna q· maior

Ezechielis

ent m ſcḋiano q̄ meſurabāt tele et quibꝫ ſtolis
veſtiē ſacerdōt et leuitar dē ſili mō meſurabilia
vlna .v. cubis cōtinebat v. palmas vlna aūt ſcāa
ru ſex palmas Et dr li palm nō ſm q̄ntitatē
tem manꝰ extenſe ſed clauſe ita q̄ ḡnet q̄tuor
digitoꝝ ex tñ ſex et vocāt hebꝛ q̄ meras gallice
duos hebꝛice tophar et ſic vlna ut cubitꝰ ſcḋi
any cōtinebat vnū palmū vlt cōm quig vero
palm dō nō accepit ſicut q̄ magnitudēs
cubitale id dr q vlna cubis hebꝛica et cubitꝰ
ſ q cadē meſura Et ſic patet q vlna vel cu
bitꝰ ſcḋiany cōtinebat cubitū ſine vlnā cōm
et palmū et hoc placet p illd q dr ezech in fine
ujꝰ cap. Iſte aūt meſure altaris in cubito vēſ
ſimo qui habebat cubitū et palmū verſſimū
cubitū ſiue vlnā verſſimā vocat vlnā vel
cubitū ſcḋianꝫ et habet vlnas vlnā cōm vel
cubitū vnū palmū mō pdō acceptū Eſt g
ſenſꝰ hui⁹ litē Et m mānbꝝ vnꝰ calam⁹ me
ſure ſex cubitoꝝ et palmo .i. ſex cubitoꝝ cōmu
et palmo ſ addito cubitꝰ ſex cubitoꝝ tales em
ſ cubita ſcḋianꝫ ut dñi ē ſm q angel⁹ meſura
bat et hoc clarius apparet in lra hebꝛica q̄ tal
ē In manu vnꝰ calam⁹ meſure ſex vlnaꝝ in
vlna et palmo .i. loquēdo de vlna q̄ ḡnet
vlnā cōm et palmū ita q ipſe dr q palma nō re
fert ad p̄tem calami q angel⁹ calamū tene
bat ꝑ ē determinatē q ſex cubita dr intelligi de
cubitis vel vlnis ſcḋianꝫ Et menſꝰ ē poſt
ea p̄ſentē hic cōm deſcribit ipa viſio Et dimēſi
in tres p̄tes q primo deſcribit templū et edifica
ad ꝓpm̄ p̄tinēcia Et cū ꝓpō dimēdi ait .xl. cu
bitis edificanda vl⁹ ait ibi et ipſe egreſſꝰ p̄ma
adhuc in duas q primo deſcribit templū et poſte
rā ad ꝓpm̄ Ibi leges miſtēriū ritꝰ ait ibi Et
adauxit me p̄ma adhuc in duas q primo ponit
deſcriptio templi Ibi altaris holocauſti ritꝰ arg⁹
ibi Iſte aūt meſure altaris Ad intellectū p̄me
p̄tis nōdum q totū templi edificiū erat ſcḋā
in ſpacio q̄drato cuius vnū latus erat ad orientē
et oppoſitū latꝰ ad occidentē alia duo vnū ad
aquilonē et alterū ad meridiē et in hoc ſpacio
erat triplex mur⁹ vn⁹ exterior ſcḋs medi⁹ et tert⁹
melior et ſpaciō⁹ q tenuit me mur⁹ melioꝝ et
medij et exteriorꝭ dicit ab aliqbꝫ vulgi locus
hic forſitan ꝓpē q gentiles admittebāt ad locū
illū ſine ordine nā aliqui gentiles et deuo
tione ad templū venerāt ad adorandū illuc
ut ipſe dicit .ij. p. viij. et .ſo. vij. Et tendit tñ q ipſe
ſpaciū q̄dratū ꝓpm erat in ſūmitate montis
in plano ꝓpe in montes pendulo ut magis
videbit miſtica et hiſtorialis ſpecies ſcḋi mēbꝛa
tas q̄rit ad altitudinē ſcḋs nō ꝓpe in plano ſi
cut ꝓpe qđ deſcr ꝑ ſymbolicā ſuppletur ſo ima
ginem aūt dēbꝫ et dicendū intelligendā poſſu

hic talem figurā q̄ponit columpna ſequens Et
dr tñ q figura et alie ſuntes nō ſūt ſ ꝓpter
eaſ in illa ꝙcione q dicit hic q hoc ē difficile
fieri ſi ſupponāt ſic ee ſicut ad intelligendū eō
dōcs geometrie ꝓcedūt aliq̄ figē q nō ſūt
ſ facte in illa ꝙcione q ab ipō dōctē dicit
ſed ab ipō et auditoribꝫ ſic fieē ſupponit Et
qui vult intelligē ea q dicūt hic de edificio Eze
chiel⁹ nō negligat hic dēas figuras et mſpicē
nā aliē pro aut nichil poſſit intelligē miſi
tū tedio et capitē ſui fractione Prima ꝓpe de
ſcribit in duas q primo deſcribit ꝓpe anteriora tocꝰ
edificij 2o poſteriora Et dicit hic ꝓpē anteriora q ma
gis a latē orientali muri exteriorꝭ et prendit
vſq ad murū cōtinentē atrij meliorꝭ ita q
linea ymaginaria ducta a finibꝫ illi⁹ muri
vſus aquilonē et vſꝰ austrū dividit ꝓpē anti
orem a poſteriore q poſteriora ē vſꝰ occidentē 2o ꝓpe
magis in fine vltimi cubiti Et adauxit me p̄ma ad
huc dividit in tres ptes q primo deſcribit porte
muri exteriorꝭ 2o porte medij Et venit ad portā
3o porte muri melioꝝ i. Et mēſus est me in
trā mtius Circa primū ſciendū q in orientali pte
muri exteriorꝭ in medio eius erat porta et ſilit
in 2o et 3o muro dicit ſe reſpiciētes q̄tuor ſ ad
p̄mū murū dicit Et meſſꝰ ē latitudinē edificij
calamo vno altitudinem q̄ calamo vno Et 2o
thelibꝰ edificij hui⁹ vocat murū exteriorē quē ſpiſſi
tudo dicit hui⁹ latitudo et ſic ē equalis altitudi
ni ſed hoc nō videt q̄uenire dēm nā mitenē q̄ hic
ē deſcripta edificia decem diſpoſitis nō ē aūt dubiū
diſpoſitionē muri cuius ſpiſſitudo ē cubitus altitudini et
latitudini melius videnē dicā expoſitores alii dicentes
q nomine edificij hui⁹ accipit quedā domicilia
ſine porta edificata cuius latitudo ē vnius calami
ſine ſpiſſitudine muri Iſta tñ meſura vnius cala
mi accipienda ē miſtice ꝓpter dominicale ſicut
miſtica dicit de thalamis et porticibꝫ et ſimilis
altitudo longitudo aūt eius ſm latitudinē por
te ſex cubitoꝝ Ex hoc nō fit hic medio de ſta
longitudine q̄ tres porte ꝓpē ſe reſpicientes
ab omnibꝫ ꝓmittit eiuſdē latitudinis porte aūt
muri medij et exterioris deſcribit miſtice .v. cubi
torū latitudinis et q̄ ḡnis iſta Item ſm hoc
tres in muro exteriori deſcribit vna porta tm
ſ ſm latē orientali et tm in muro medio et me
ri ꝓmittit duas portas ſ ſm latē aquilonarē et
ſimiliē in auſtrali q videnē ꝓpter magnitudinē pomerii
in muro exteriori ſine porte corrigentes ad mē
suradū ꝙpē qđ alii videnē melius dicē dicentes
q in latere muri exteriorꝭ aquilonaris et auſtra
lis ſūt duo porte q ſimiles porte orientali Ad ar

prendū vō fitalus q̄ erā ſt̄ et dicendū pomell̄ ſ
talis figura. ¶ Et venit ad portā hic cōm̄ de
ſtribuit porte mur medu. Et diuidit m tres p
tes q̄ p̄mo deſcribit portā orientlis t̄ aquilona
re i portā q̄ i austral' ubi Et couert me p̄ma
adiuct m duab q̄ p̄mo deſcribit orientlis porta
i quedā ex illā portā egreſſa i. Et conuert me ad
atriū. ¶ Ad intellēm p̄me ptis ē oſidendū q
q̄ portā deſcribit hic veſtibulū portaū frontes
thalames et gradus gradus aūt q̄ dr altitudē
montis et iō a loco vulgi erāt aſcensꝰ ad portā
iſtā p ſeptē gradꝰ veſtibulū aūt ē q̄dā ſpaciū
aīt aptuā mur medu .v. cubitoꝝ m latū ſ ab
oriente m occidentē et ex v m longū ab aq̄lone
in austrū portaq̄ aūt ē edifiaū ſicū ſup aptu
rā mur medū et ex pte interiori ipius mur ſ
ſtāt vltra mur medū p .vij. cubitos mēſurā
exterius et a tra vſq̄ ad ſūmitatē hui⁹ portaq̄
ſ cubitoꝝ l. et huj⁹ poſtes hoſtij ſ due tres q̄s alii
duo deſtribuit .lx. cubitoꝝ ſtant in portis caſtroꝝ
et nō habuit edifiarē ſuū due tres vna ex vna
pte hoſtij alta ex alta et vocāt frontes q̄ ſt
ad decorem porte et ad eiꝰ defenſionē ſtant for
talicia in cōmunitatibꝰ ita dicūt frontiſ et
in ſūmitatibꝰ iſtaꝝ tres ſūt erāt pomelli et ſup
pomellos erāt mira palmaꝝ celata ſicut q̄ri
videm⁹ in pomell' tres ſū q̄ habēt deſup folia co
lata vel ramos arboꝝ. Et iſte tres erāt edifi
cate in ſpaciū die mur in credebāt illā ſpaci
tudinē aliq̄ habitabilē ex vtra pte ſue tres iſtas
deſtribuit ſcr thalam q̄ portaq̄ tres ille vna
et tres ille alia qm in ebreo vocāt appendicia q̄
deſtribuit adiacentes mur medio ab exteriori in eꝰ
porte et oſtia thalamoꝝ deſtribuit ad veſtibu
lū porte ita q̄ oſtia thalamoꝝ ex vna pte ſt
dicte extra oſtia thalamoꝝ exeūt in alia pte
p modū hui⁹ figurā q̄ pē in plano figurat ſ in
ſtā fundamētoꝝ et an thalamos ex vtraq̄ pte
oſtij deſtribuit q̄dam ſedile lapideū vnius cubiti
q̄ in textu vocāt maryo ſ ſtendē q̄ porta du
pliciat acrupit hic vno⁹ lapis q̄ aptura oſtij et
edificatoꝝ in lateribꝰ porte et deſup exeūt ſicut
dicit hic q̄ porta ciuitatis ē bn munita et ſuperbe
edificata. Alio mō ſtrictē q̄ iſto oſtio ſicut dicit
q̄ porta ciuitatis ē clauſa qn oſtia ē clauſa et
apta qn ē aptā. ¶ Ite ſtendē q̄ huic veſtibulū
que ſit an portā mur et portaq̄ poſt in vtraq̄
ſpaciū ſ anteq̄ et poſteq̄ aliqn veſtibulū aliqn
portaq̄ noīant ſt iſte tres porte ſt omīno ſilles
et ideo q̄ in deſcriptōe vnius omittit et in de
ſcriptōe alterius exp̄mit intelligendū ē de omnib
et eadem dicendū eſt de tribꝰ portis tribꝰ mur exceptis ill'm quibꝰ differūt a portis mur medu q̄
m ſūs exp̄ment hoc aūt dicto q̄ veſtibulū qli
q̄ cubitoꝝ latitudis q̄ ſolū exp̄mit in deſcriptōe
porte auſtral' tria mur q̄ ſimiliter intelligēs ē
ēt in aliis. ¶ Ad magē intelligendū q̄ dicā ſt
et dicēdi poſtea hic duas figuras q̄ p̄ma repſen
tat ſitū porte portaq̄ et veſtibulū frontiū et
thalamoꝝ ſm lineas fundamētales in intelli
gendo q̄ fundamēta frontiū nō mapuit a tri
ne impediāt ſpaciū inter thalamos ſed q̄ q̄. .v.
cubitoꝝ in altitudē mur q̄ exp̄mit in fi
gura ſa. ¶ Alia vō figura repſentat altitudē
porte portaq̄ et frontiū ſm aſpectū a pte exte
tali thalami vō nō p̄t ſic quietē figurā
ſm altitudinē ſuā q̄ mur ſm cui⁹libet
ſi de facili p̄t imaginari tūc elevate ſup ſua
fundamēta iuxta frontes q̄nta cū ſit elevatio
nō hꝫ ex textu. ¶ Hic ſupius ē in figura aſpec
altitudis porte oriental' atriq̄ exterioris veniendo
ad ipſum a porta mur exterioris et ide eſt intel
ligendū de aliis .v. portis nā in hoc ſimiles ſt
omnib⁹ ſuis p̄miſſ ad exp̄mendū hic reliquū. Et
venit ad portā q̄ reſpiciebat viā orientalē hꝫ
ē porta ſtādi mur ad quā venit de porta orien
tali p̄mi mur ſue exteioris et aſcendit q̄ gradꝰ
eius. Ex hoc patet q̄ gradꝰ iſti erāt quinq̄
tum in loco vulgi q̄ p̄mo aſcendit deinde q̄ dis
et poſtea exiit ſibi imē porte meridiē ſi eni
erāt iſti gradꝰ in ſūs porta ut dicit magr Petrus
dus de ſto victōe vel in ſpaciū mur porte
ut dicit aliq̄ aliꝰ dreſſt meridiē et hinc porte
et aſcendit p gradꝰ eius q̄ hinc p gradꝰ exiit
meridiē q̄ gradꝰ aſcensꝰ. Et inde ē hinc por
te in thalamū vno latitudinē ſm mur medu ſpaci
ſtudiem tū in ebreo ſic hꝫ. Et inde ē poſte por
te et dicit poſtea oſtij ps mur aſcendit ſurſū
ſm altitudinem oſtij ex vna pte cui⁹ latitudo eſt
ſm ſpaciū mur ſicut et hinc .i. hinc
vnū hꝫ videt hoc corrupta p ſcriptōes ponētes
.q. ē nā in ebreo hꝫ ē. et poſte vnū et nā oſtiū
q̄ hꝫ dicit porta hꝫ duos poſtes ſ. dextrū et ſi
ſtrū et equal meſure et ſili duo ſ. meſi et ſu
pius et eiuſdem meſure q̄ q̄ nō variat inde
ſura ſi dicat hinc ſm tūſlationē malim l poſ
tem ſm ebreos et talamū .v. quilibꝰ vi talamoꝝ
q̄ ſic quiēt acrupit hic ſinglariter p plāla. Vno ta
lamo longū et vno talamo in latū iſtud
ſpaciū q̄ dicatur ē intelligendū inde pueros tala
moꝝ ita q̄ mur claudētes et diuidētes talamoꝝ
ſt extra meſuā iſtā q̄ ſubdit et inde talamos
.v. cubitos. Dicūt hic quidā expoitores q̄ qualib
murorꝝ diuidentiū inde talamos hebreꝰ .v. cubi
tos in ſpaciū cui⁹ meſura ponit hic nam

spissitudo mmm duodecim cubitorum et calamus
est non est visum quod spissitudo muri duodenarius esset
tantum cum spatium cubitus calami sit cubitorum vi. cubi
torum manifestum ut dominus et ostendat melius videat quod ipse
quod dicat ibi. et mensus est calamos tres cubitos metlie
git duo muri duodecim tres calamos et una
pars et spissitudo cubitus sit duorum cubitorum et dimi
dij et sic intelligendum est in tribus calamis et pars al
tera et limen portae sit ipsa in ipsa et una pars quod sup
nos mensuravit duo limina quae sunt mensurata ibi
postea ut dominus est ipse at limina et accepit ipse an
gelus quod primum mensuratum unum limen ipsa est me
sura alterius quae est eiusdem mensurae ut prandium est iuxta
vestibulum portae introitus in ipsa ipsa est unum portarum
portae introitus quae portarum est unum portarum in atrio
exteriori vestibulum autem extra in loco vulgi ut su
pradictum est calamo uno ipsa mensura limina cuius
latitudo est sunt spissitudine mum medij et
sius est vestibulum portae ierebiae sic ipsa et mensa est
portarum portae octo cubitorum tum ei occupabat de
atrio exteriori vicina portae procedendo ab oriente et
ordinem et sunt ad duobus cubitis de postibus
portae dextra sinistra quod est pilarij utrinque adiacentes
muro medio aptae exteriori unus ad dextram portae
et alius ad sinistram elevatae fluctu vicini totum
portae edificium et spissitudo cubitus fuit quamvis
et duorum cubitorum et sic erpoit quod dicat ipse et fio
rem ei. i. qualis duarum fenestrarum duobus cubitis
sunt spissitudine. Et ad ipsos non videtur unus na
sia dicat quod in frontibus erant fenestrae obliquae ad
dandum lumen minus quod non esset in muris frontes
esse quamvis aliqua in quae salem fiebat assensus sus
sit ut coclear quod gallice dicitur vis ipsa autem ego non put mo
dulum cuius quamvis et duorum cubitorum tum et no
melius dicat quod frontes iste sed duc turrelle et
unaquae pars portae ut prandium est tale latitudinis
quod mensuravit spissitudo modii ocliae et
unus cubitus spissus duobus cubitis in talibus autem
turrelli fuit fenestrae obliquae. i. strictae exius et la
te minus ad diffusionem luis et gallice wannt
archiere et sic dicat et frontes ei. i. qualibet
duarum [illegible] frontium duobus cubitis in spissitudi
ne unum modo dicto De istis vo frontibus dicit et
postibus rationabiliter et plenius et
magis ofuse quod hebrei pro qualitate repetit
et murabatur ipse omitto vestibulum autem por
te iebiei sic ipsa portarum autem portae erat mensura
i. mensa portae in atrio exteriori ut dominus est per
vo talamum portae ipsa ipsa appendicia ad viam ori
entalem mensa. i. pars mensurabit ut prandium est
tres hinc et tres inde. i. tres ex una parte et tres
ex altera mensum una earum quaelibet est cubi
torum et mensura una frontium quorum unius

et spissitudo cubitorum et unius pars est ostium por
te et mensa et latitudine limina portae sup mensu
ra et spissitudo limina quae procedendo ab oriente no
cedendo ipsa autem mensura et latitudo quae ab aqlo
ne australi earum de. x. cubitorum. i. tanta est aptum
ostium meum duos postes et longitudinem portae. i. al
titudinem ostium portae quae vocat ipsa longitudo eo quod ma
ior dimensio eius procedens cubitorum. i. tanta est altitudo
postium ostium et vestibulum autem talamorum cubitus unius
. i. sedile pro portarum. et cubitus unius finis unus
illud sedile non est autem ostium talamorum quae impedict
ingressum sed ex una pars portae ostium procedens usque ad
finem muri. talamum autem et ipsa pars ex pedis et mensa
sa est portam a tecto talam usque ad tectum eius longi
tudinem xxv. cubitorum tum et. n. spatium a tecto
talam primus centus ex una parte porte usque ad
tectum talami centus ex alia parte porte ita quod a
prima porte tenet x. cubitos et spatium mensuratum
et talamum vij. talamos autem dimidio et tum ex
alia parte similiter xxv. cubitos et vestibulum est
a tecto talami usque ad pede talam usque ad pedem
oppidum talae sed tum xvij cubitus usque ad angulo sive se
dile dum talamos occupat unum cubitum ex parte
una et alterum cubitum ex parte alia ab ostio un
us talamum usque ad ostium alius sed xxv. cubitus
quod est ibi sedile ut prandium est ostium contra ostium
sic n. et dispositum ostium talami ex una parte
quae pars limen unum ostium opponit ostio ex alia et se
cut frontes. i. mensuravit quod xl. cubitos tum et
sed elevati a tira et ad frontem. i. unum frontem apte
tum interiori muri medij atrium portae et ipsa et alium
exius et est quam platea quadrata et ante faciem
portae est in ipsa ipsa est et sup faciem portae est et
eadem simul duo tum ly ante desupra locum eminen
tiorem quae prominebant usque ad faciem vestibuli
portae interioris In ipsa ipsa est usque ad faciem portarum
quae sic pro quae in tribulatione unum vestibulum portae nau
Ad ipsum ipse mensionem stadij quod porticus
et edificium sup portam edificatum tum tribunis ultimum
portam in atrio exteriori ut supradictum est et ipse duas
mansiones sed superiorem et inferiorem et inferior in
capite a pede portae et usque ad summitatem superi
mansionis sed quingenta cubita Dicit autem ipse
portam interiorem versum portae claudentes vestibulum
quod est loco vulgi ut dominus est et Et fenestras obliquae
est unum talamos sed fenestrae magis strictae ex
tus et magis latae intus rotundae sup et in
frontibus earum sed silicet fenestrae obliquae et dicat
ly frontes portae erant frontes talamorum unum
ipsa erant portam ex uno latere et talamum ex alio
ut pro in figura quae sed fenestrae sed intus portam undi
que tantum non sed in edificiis adiacentibus portae un
dique similiter autem erant et in vestibulo ipsa et in
porticibus ex dicat ipse in porticibus quae

qz sicut sē m portu fenestre oriental' porte sc̄e sē
m portacubz portaz aquilonare et austral' sc̄i
ā̃ frontes pretma culmaz m hc̄ hēt et m sūb
tibz psalme nā m supiori pte frontū q̄ tendit ī
austrū est similitudo psalme relata ut dem̄ ē
et eandem sm̄am ḡmz tūc plato mīi cū dicat et
ā̃ frontes ēē si hoc ānī dēnōt eccl̄iā sicut
dicat ho. l. Cum p̄ me vent ānī me sicut ē. r.
supiora m ucl plato. Et eduxit me hic cōm
describit aliq̄ que sē vltra portā sc̄i mich ānī
dicat et eduxit me ad atriū exterius qđ est mē mu
rū medū et tūr Et exte grazophylacia ierico
hēt cameras et pauimētū stratū lapidibz est
n. platea quedā sub dio pauata tri cubitoz
grazophylacia m circuitu pauimēti excepto trī
gradu a porticu porte atrij exterioris occupato
et sibi gradu occupato a porticu et vestibulo et
calamis porte atrij exterioris q̄ omia sē situa
ta m atrio exteriori ut videbit in fine de longitu
dine vō et latitudine istaz grazophylacioz medij
dicat in textu nr̄e de eoz eqlitate vel mēq̄litate
sed de eoz situ dicat q̄ sē m circuitu pauimēti
nō trī accipiūt circuitu q̄ toto eius ambitu ut
patrū est et sic frequēt accipiūt circuitu in descrip
tione ihu edificij ut infra videbit. Debet
ēt hec grazophylacia situari cū pauimēto
orientale decernatur mō q̄ pē sien stilus trī
cubitis situatoribz aliozū q̄ in textu cepimus q̄
videt magis tale est s. q̄ ad latus aquilonare pau
menti ponāt x. q̄ occupāt. c. cubitos vnū hinc
aliud et ad latus australe simili x. ad latus
aut orientale octo q̄uor et vna pte porte atrij
exterioris et q̄uor et alia pte cuiusde porte q̄ cū
ipā occupāt. c. cubitos duo nō residua grazo
phylacia ponūt hinc et illinc calamos porte oriental'
atrij interioris vnū et vna pte altrī et altrā q̄ cū
ipā et eius calamo occupāt. c. cubitos p̄ modū
inferius figūtū et ad maiorē distinctionē a cu
lamis grazophylacia sē rubea coloris. Et
quia cā q̄m angul' int pauimētū nō ponit
aliq̄ grazophylacia q̄ nō possēt hinc ostia sup
pauimētū qđ trī oportet ēē et pauimētū in fīb
te portaz m hc̄ hēt ad latus portaz et ponit
singlāre q̄ pli. s. latus q̄ latera sm longitu
dinē portaz. i. m rā distincta eaz ab orien
te in occidentē. qi dicat nō solū ē pauimētū
ad latera portaz declinādo ad austrū et aq̄lo
nem hz cā mē duab portaz rē. predendo ab
oriente in occidentē Erit n̄ sīus hic addit ad
ostendēdū q̄ nō loquit de pauimēto alicuius si
pros māsiones vel plāū et q̄nta sit dimēsio
pauimēti mē duab portaz p̄dāz ostendit cum
subdit Et mēsa ē latitudinē a facie porte ī fīoie

. i. porte atrij exterioris vsq̄ ad frontē ēē hinc
hēt vsq̄ ad facē atrij interioris. i. porte atrij in
tionis dicāt aūt hinc facies portaz pietes ipā
z ex oppōito se mutuo respicientes exteriores e
tubitoz p̄ qđ ostendit q̄ quintas portaz nō in
cludit in istis. c. cubitis sed excludit ad orien
tem p̄cedendo ab oriente in occidentē sē. c. cu
bitis mē duas portas et aquilonē. i. p̄cedēdo
ab aq̄lone in austrū p̄ pauimētū sē. c. cubi
tis sīliter Et dicat a facie porte interioris vsq̄ ad
facē ad designādū q̄ in lateribz portaz maior ē
dimēsio pauimēti ab oriente in occidentē q̄
mē duas portas. s. quātū porta atrij interioris
plus mensurat atrū exteriorē q̄ eius calamū q̄ē p̄
septē cubitos vel circ. Quātū q̄z hic cōm
describit porta aquilonaris q̄ simul ē ōmo
porte orientali qđ ē qđ ē in descriptione dicit
p̄ hoc hīa vsq̄ i. Quātitatem cubitoz longi
tudinis ē. i. altitudinē q̄ dicat hoc longitudo
eo q̄ ē maior dimēsio a pede em̄ porte vsq̄ ad
summitatē edificij sīp ipālis sē quātitatem cubi
ti ut dem̄ ē de porta orientali. et latitudinem
vero. cubitoz q̄ li accipit a tecto calamī et
vna pte ad tectū calamī et altā qđ spatiū
ē xxv. cubitoz trī em̄ spatiū occupabit por
ticū suis frontibz suis ab oriente in occidentem
Et septē gradūs erat ascensus eius. i. mīs gr̄
dūs intelligendū ē in porta orientali pius de sep
tē de quibz loquit ibi septima sed nō cepimus
mīs Et porta atrij interioris contra portā aqui
lonis et orientalē hoc hīa apud ieronimū nomē
reperitur. i. mirifica supplemento sicut ē in mul
tis locis sacre scripture et ē sensus Et porta s. a
quilonis atrij interioris. i. p̄ quā intrat atrū
interiū contra portā aquilonis. i. contra portā aq̄
lonarem atrij exterioris et orientalis. i. simul in
pte orientali porta atrij interioris ē contra portā
orientalem atrij exterioris Iste em̄ porte sīm lōi
am rationē sē oppōite in pte orientali et aq̄lonari
et australi sicut dem̄ fuit in prima ihu edificij
Et mensa ē a porta vsq̄ ad portā. c. cubitoz
hoc ē mensura pauimēti ab aquilone in austrū
mē duab portis in latēbz at hoc porta
ē maior dimēsio pauimēti ab aq̄lone in aus
trū q̄ in lateribz portaz orientaliū eo q̄ ātā hoc
tuū pauimētū nō ponit aliq̄ grazophylacia
ut dicat infra mēsura at hui pauimēti ab
oriēte ad occidētem hic tacet q̄ supplet ex p̄
. c. cubitoz sicut ē dimēsio pauimēti orientalis
ab aquilone in austrū. Et eduxit me ad via
australē hic cōm describit porta austral' a
trij exterioris q̄ sīlis ē alie duabz portis q̄ p̄
dictā quinas excepto Et vestibulū ei. i. porticū sic
hēt m hc̄ et vestibuli. i. porticus in pli q̄ dicit
eo q̄ tota porta hēt duas mansiones. s. superiorē

ezechielis

et mſiore ut dñi ē ē ¶ De portali porte oientalis
et vestibuli ad fores ei⁹ hic incipit ꝙ vestibu
li ꝙ spacio vacuo qđ ē ante portā mt calamos
et vna pte et calamos et alteri ut dñi ē ē ¶ In
fronte ei⁹ .i. m vtrūq; frontali qđ sup vtrūq; ē
celatu similitudo pene ut pdem est ¶ Et porta
atrij mtiorus in via australi .i. porta atrij mti
orus austral' ē directe oppōita porte australi atrij
exteriorus. ¶ Et mēsus ē a porta ad portā ad ps ē mēsura pau
menti austral' ab austro in aquilonē. ¶ Et
introduxit me. Postq; descripte st' porte mu
ri medij cingētes atriū exterius hic cōmo de
scribit porte tūj muri cingētis atriū mti⁹
¶ Et introduxit me .i. angel⁹ in atriū mtiorus ad portā australē mēsurādo eā por
tas atrij exterioris vltrō mēsurauit australē
portā ut patet in pte imediate precedenti ideo
mēsurādo portas atrij mtiorus incepit a aus
trali porta q̄ directe respicit portā australem
atrij exterioris ut supdem ē. ¶ Et mēsus est portā
iuxta mēsuras supiores nā porte atrij mti
oris st' ōmo silēs portis atrij exterioris exce p
tis aliquibz q̄ mſm excipit thalamū eius
.i. thalōs et frontē eius .i. frontes et vestibu
li eius .i. portalī quinquaginta cubitos longi
tudine .i. altitudis q̄ dicit hic longitudo co
q̄ ē maior dmēsio tot enī cubitis st' a pede por
te vsq; ad summitatē portis siue ut supdem ē.
¶ Et latitudinis viginti quinq; cubitos et incipit
hic latitudo a tino frontis porte a pte orientali
usq; ad tminū frontis porte a pte occidentali
¶ Et vestibulū hic incipit ꝙ vestibulū ꝙ spa
tio qđ ē ante portā cui⁹ longitudo ē xxv. cubi
torū accipiendo longitudinē ab ostio thalamī
et vna pte usq; ad ostiū thalamī et pte oppo
sita qđ ē xxv. cubitorū eo q̄ ostia thalōrū nō
hūt angulos siue scalia ante se occupācia duos
cubitos hinc et inde et ideo eq̄lis ē distātia in
ostia sicut inter tecta q̄ supdem ē xxv. cubitorū
et incipit hic longitudo ab orientali pte in occi
dentē ¶ Et vestibulū eius .i. portici ad atriū ex
terius .i. m atrio exteriori et hoc ē vnū in q⁹ diffe
runt porte atrij mtiorus a portis atrij exteriorus
nā iste hūnt octo gradus ille vo septē tm ut p
dictū ē ¶ Fuit .n. edificia ista in pendulo mōtis
et ideo de loco inferiori ad superiorē descendit ascēsus
p gradus. ¶ Et introduxit me. Hec ē sedā pa
rs qua describit portā orientalē atrij mtiorus ex
pz hūt ex dictis in descriptione portarū precedentiū
vsq; ibi ¶ Et vestibulū ei⁹ .i. atrij exterioris ſm hē
bet sic ¶ Et porticū eius ad atriū exterius scilz
versꝰ qđ pomit in atrio exteriori sicut dictū est
de porta aquilonari in pte imediate precedēti

¶ Et ideo hā mſa videt hic ē corrupta p scriptores
vel ignaros correctores nā in porta australi ad
portā australi iam descripta et aquilonari ime
diate post describenda nō pomit ¶ Et vestibulū
eius .i. atrij exterioris sed sic ¶ Et vestibulū ei⁹
ad atriū exterius ut pz ex textu et incipit hic
vestibulū ꝙ porticu ¶ Qđ hā tm sic exponi li
cet aliquantulū extorte ¶ Et vestibulū ei⁹ .i. porti
tus porte orientalis .i. atrij exterioris qui dicit cui⁹
situs ē in pte atrij exterioris ceterā patet ex dictis
in descriptione aliarū portarū. ¶ Et introdu
xit me hec ē tota ps in qua describit aquilo
nalis porta aquilonalis atrij et patet hūc ex dic
tis in pte imediate precedēti. ¶ Et ꝙ singula gra
zophylacia ē. causidicē hui⁹ dñi magr̄ Richar
dus de sco victore et dñs Hugo cardinalis dicit
q̄ sicut in pte orientali st' grazophylacia sci
pte aquilonari iungētes hab' linēa lineā imedia
te precedēti et sm̄ gradatē in pte australi. ¶ Ad
hoc etiā videt fieri qđ supdixi .s. illud qđ expri
mit in descriptione vnius porte intelligendū ē
ē in aliis portis excepto hijs q̄ ꝙ textū excu
dit sicut ē nūs gradus qui ē aliis in por
tis atrij interioris et exterioris et sic portalī ut
supdem est. ¶ Ra. Sa. hebre⁹ nō pomit grazo
phylacia nisi in pte orientali nā si esset in pte
aquilonari et australi sicut in orientali describē
do portas aquilonares et australes fieret alq
mēcio de grazophylaciis fuisset breuit tangēdo
sicut fit de porticibz vestibul' frontibz et ālia
mis et fenestris q̄ omnia simil' nūcupat et mltoma
gr̄ qđlibet illoꝝ ꝙ se supplet st' qđ satis mal⁹
q̄ grazophylacia qui .xv. sūt nūcupata sm̄ latitu
dines suas occupāt centū cubitos in longitu
dine et alia xxv. tm̄ ex pte opposita in atrio
exteriori in pte orientali 2m̄ duas doctores q̄ aut
in descriptione portarū australiū et aquilonarium
fiat replicatio de mīnus respectē nō pdicto et
nō fiet de mltomaioribz .s. de grazophylaciis si
cent ibi nō ē visile nec rōnabile videt qđ aut
ad oppositū moueat de silentio porta nō valz
q̄ hoc mtelligit de primēnibz ad portas sicut st'
portici frontes et hmōi grazophylaciū vō nō sūt
hmōi cū porte sint qđ grazophylaciū magr̄ q̄ eā
et ceterā septa in situ sm̄ descriptiones dictarū doctorū
sed ipi nō seruāt in hoc similitudinē quā p nō
adeuauit nā in pte orientali ponit grazophylaciū
quidē ex vna pte pauimēti et xv. ex altera in
pte vō aquilonali ponit xv. tm̄ ex vna pte pa
uimēti et silet in australi qđ aut obiect de tex
tu nō curat ¶ Et ꝙ singula grazophylacia ostiū
in frontibz portarū .nō valet nā in hebreo sic hēt
¶ Et grazophylaciū et ostiū eius in frontibz por
tarū qđ exponit Ra. sic et grazophylaciū e
rat ibi .s. in atrio mtiori ut prebuit ex sequētibz

q. nō ē in atrio mtiori ut pdem ē ¶ Et palmas ei⁹ in
fronte .i. in frontibz nō supdaw ¶ Et ecce grad⁹ erat qui
ascendebat ꝙ eā sic ē sm̄ in q⁹ differūt porte atrij mti
oris

Et ostiū eius in frontibz portar. i. ostia frontes illius porte q frontes aliquantulū tm̄ scuit t atti mis ut supdm̄ ē portarus at illius porte ē ex alia pte mur miorus in atrio exteriori ut supm dm̄ est et is ostiū dī grzophylaciū ns respnat portaū sed frontē porte aquilonalis q ponit hic in plī aī dicat in frontibz portar. nā illa porta large supta. s. tria ostia. s. mur miorus et portaq et vestibuli q ostia porte dicit stare te attendo portā ut dm̄ ē supa pt eaā ista pas sus exponi sm̄ tm̄slationē mūm aī dicat Et p singla grzophylacia ostiū in frontibz portar. nā in atrio miori sc̄ plā grzophylacia ut p̄m hā sequēt et ostia eoz ns pnt respi cē portas portaū q portaq sc̄m atrū exteriz sed respicē pnt frontes ns solū porte aquilonā ns sed eaā aliaz q frontes ptm sc̄m ato mstōz ms supdicto Et id melius dicit q in hac pte describit aliq q sc̄ in atrio miori sicut dm̄ ē in diuisione Dicat gr̄ et p singula grzo phylacia mit atrū minus existencia ostiū in frontibz portar. diuersar ut magis videbit Et ibi lauabāt holocaustū. i. carnes crematas in altari holocaustor. qd ab oñibz expositorib ponit in atrio miori. ¶ Et in vestibulo hic mēsē de mensis q̄ aliq sc̄ in atrio exteriz .s. mensē q deseruit immolationi victime holocausti eo q immediate locata ē de holocausto Dicat gr̄ Et vestibulo porte .s. aquilonalis erat capit hic vestibulū p portaū qu ē in atrio exteriz ut frequēt dm̄ est due mensē hinc. i. in uno latē et due mensē inde. i. in alio latē ut immolet sup eas holocaustū. i. victia totaliter comburenda et p pcō et p delicto. i. victima p pcō cōmissionis et pcō omissionis qd dicat delictū qi delictū Et ad latus exterius. i. exteriz portaū uidē in cuius pietem Id est ascendit ad ostiū porte ter vñ ascendit ad ostiū porte aq lonalis existis in muro miori nā ad alia ē ascensus p octo gradus ut p̄z ex predictis et illi gradus sc̄ ante portaū due mensē et ad latus altari ante vestibulū. i. portaū erat pariter ex p dictis vasis i. sup quas immolabāt. i. immolationē disponebāt nā quor sc̄ p ipā immolationē et quor p vasa immolationis de quibz subdit quor autem mensē ter qz matia et forma describit ei dicat De lapidibz quadris et trina dimēsio ei subdit longitudinem cubitor vnius ter sup qs ponāt vasa in quibz immolat. i. instrumēta immolationi deseruientia sin em modū log di hebraicū instrūt cuilibz artis vocāt vasa qi ē vñ gen. xxvij. vbi dicit Sume arma tua pharetrā hic hic dicit Sume vasa tua. Et la bia eor palme vnius Sic accipit palmus non

sm̄ longitudinem manus sed sm̄ latitudinem et vocāt gallice doue et ē dimēsio quor dictor ex tribus Reflexa mensura p cubitū vsq ptem superiorem sicut ē in statuis et sūt ad hoc labia ut vasa sup mensā quia. s. cultelli larum ad rapiendū sanguinem et humor ibi me lius reponāt sup mensas ad carnes oblatas omes. i. offendēs in altari holocaustor. ¶ Et extra portā. Hic redit ad plenius describendū grzophylacia sc̄a in atrio miori existētia di cens et extra portā miorem. i. atrū miorus grzophylacia cantor in atrio miori Et hoc et sequētibz videt manifeste q Ezechiel de sco vatē et dns Hugo cardinalis et alii eos sequētes nō dicit bñdicentes q milliū edificauit mspiū altare holocaustor ē in atrio miori nā grzophylacia cantor dicit hoc ē ibi Hec ē hoc ē qd dicit hic Et extra portā ie nā illud qd ē extra potuit dici extra eā licet cōmus dicit de eo q ē extra qđ ad excludendū dī huc melioris subdit In atrio miori. et ad ostendū in qua pte atrii sc̄i subdit q erant i la tē portē respicientes ad aquilonē. i. portē aqui lonaris et facies eor. i. ostia contra viā austra lem. i. contra austrū ut melius appareat in figa sequēti Unū ex latē portē oriental. ibi ei est u nū grzophylaciū qd respiciebat ter Et sic hēm quor grzophylaciū in atrio miori existētia duo p cameris et cameū supiorum sm̄ limitē habitā et hinc altinc q̄ quibz sunt ista duo subdit hos grzophylaciū qd respiat viā mediānā. s. ex ma ueris sacerdotū simple ē qui exhibit in austrino templi ne alio modo fiat ibi quoq grzo phylaciū qd respiat ad viā aquilonē. i. fron tes portē aquilonalis ut dm̄ ē ter q portā est via meridie atrii miori ab aquilone sicut ter me ridiana ab austro. sacerdotū cui qui exhibit ad ministriū altaris. i. ad hoc vigilāt Dicit n. hēt p pal̄ prum. Quod ampliat cultui dīni instau ut prum. sacerdotes maiores alios tri sub summo pō tifice qui ministrabāt p ebdomadas successiue et id q̄ ordinabāt fiunt ordinati de minoribz sacerdotib et cantoribz qui qđ in atrio miori pomit quor grzophylacia duo p sacerdotibz et duo p cantoribz ut manerēt ibi tpe ebdōde sue ministrationis vel alii pt dici q nō manebāt ibi de nocte nec cōmedebāt sed sacerdotes manebāt et cōmedebāt in e dificiis aquilonari et austrinis existentibz in la teribz templi ut infra dicit Cantores aūt ei le uites alios in grzophylaciis existentibz in atrio ex teriori in pte orientali Dicebāt tri dicta quor gra zophylacia cantor et sacerdotū q. s. exhibebāt ibi ministri eor ministio nacia ut cythare cymbala et hmōi p cantoribz acceptabilia psalmos vel hym

ribulū et ḡnuōḡ ꝓcedotibz ne bis m die ꝓ ſtare
ſino veſpino et in matutō oportēt talia exponi
et repetiſſe ¶ aut m ecclīe mē remanēt ſrequē
ter alices libri et veſtimēta et miniſtri in alijs
locis tenebrīe et iacēt ſm ſē filiū ſidoch ꝙ dicit
ꝙ ſalomō rē. ꝓ ꝙ abiecto ahiathar de ſūmo
ſacerdō mſtituit loco eī ſadoch ¶ ſic ſūmū ſa
cerdotū fuit reductū ad ꝓgeniē eleazar filij
aaron ſicut dn̄ fuit plenius ibidē. ¶ Deīn
pont̄ meſſua atrij mtioris aī dicit ¶ Et meſſit
atriū rō et patet ītē et m ḡre timinat̄ deſcriptō
pris antiqui edificiō templi ꝙ magnit̄ ab orien
tali muro orientli et timinat̄ m latē occidentli
atrij mtioris et linea inde imaginarie ꝓtracta
vsq; ad muros exteriores aquilonarē et austrinē
ad ꝑdicta vō ezechiel⁹ intendit ꝓfui hic figu
ram ꝑdictā repſentarē quātū ad lineas fūda
mentales ¶ ꝙ hec figūa m columpna ſmediate ꝓ
cedens ſtare nō pt̄ poſita ē in alio folio ſmedia
te ſequēti. ¶ Et introduxit me deſcripta ꝓte
antiqui edificiō templi hic tōm deſcribit̄ poſtea
m ḡ ſm doctores latinos ſt̄ quēdā edificia pria
palia ſ. portas templi ipm templū ¶ edificia
aquilonarē ex vna ꝓte templi et edificiū auſ
trale ex altera et edificiū ſeparatū ab occidentali
ꝓte templi ebreus vō nō ponit iſtud vltimū
dicentes ꝙ edificiū m textu dn̄ ſeparatū ē ipm
templū aī ſua portam qđ rōnabiliē pt̄ dici
nā accipiendo ſic templū aī ſua portam intel
ligit ipm et alia edificia ē ſtructū et ſic ē ab eis ſe
paratū m ſitu ¶ ſimiliē m altitudine nā a tem
pore ſtructe cessavit alia edificia m. l̄. cubitis vel
circit̄ ¶ ſilit dignitate ꝙ dignus ē cetis edi
ficijs ¶ ne ḡ ꝓ ps iſtā m tres ptes diuidit̄ ꝙ ꝓ
mo deſcribit̄ portici templi ſēd templū ipm
m pnā. qđragesim pnā ampli ¶ tertio aqlona
rem et australe edificiū caplō qđragesō ¶ Ad
maiorē intelligētiā dicendū ē ſtendū ꝙ aut
prendo templū aī porticū templū ītē tres ptes ꝓ
ma ē porticus ītis rē. cubitos in latitudine ꝙ
acquirit̄ ab oriente in occidentē et rē. cubitos
in longitudiē ſm latitudinē templi ab auſtro
in aquilonē ¶ cui ē ſtm vel ſtē ītis. rē. cubi
tos in latitudine. ſ. ab auſtro in aquilonē ¶
xl. in longitudiē. ſ. ab oriente in occidentē ¶ Te
rcia ps templi ē ſtm ſtās ītis. rē. cubitos in
longitudine et vigīti in latitudiē et acquirit̄
t̄ iſte meſſine metas ꝓ modū qui debeant
ītis figurā ſēd figurē m folio ſequēti ꝙſt figura
ꝙ debet ꝓcedi in eadem pagina aī illa ¶ Hijs
ꝓmiſſis ad litrā accedam⁹. ¶ Et introduxit me
in veſtibulū templi. i. in cuius porticū ita q̄ ac
cipit̄ hic veſtibulū ꝓ porticū ¶ Et ſilit m hūc

ſequēti ¶ Et menſus ē veſtibulū quīq; cubitus hic
i. ꝓtem veſtibuli ex vna ꝓte oſtij ¶ et quīq; cubi
tus inde ex altera oſtij ꝓte ¶ Et oſtium ē decē cubito
rū latitudis ſicut dn̄ ē de alijs portis atriorū
et hec ē longitudo portici ibi latitudinē templi
ue dn̄ ē ¶ Et latitudinē porte tū cubitorū hic
accipit̄ portā ꝙ poſtibz exēntibz ex vtraq; ꝓte oſ
tij m quibz ſt̄ quedā ēlature et ſilices m li
mine ſuperiori et quelibz ēlatarum ē trium cubito
rū et latitudinis ꝓ modū hic figurātū

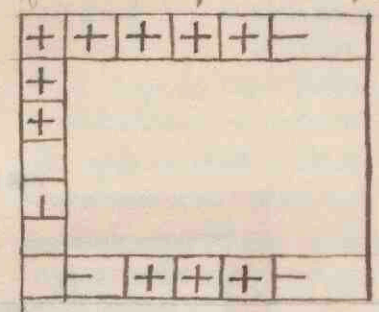

longitudinem atrij veſtibuli rō ut
patet ex ꝓdictis
¶ et octo ſtrobz
aſcendebat̄ ad
eū ly octo nō ē
de textu qđ nō
ē in ebreo vbi
ſic legit̄ ¶ Et tres
ſtrobz aſcendebat̄ ad eū ¶ Templū ēm aī ſua
portam ē m ſūmitate montis ¶ Et ideo de atrio
mtioris ē aſcensus ꝓ gradꝰ ad portam templi ¶
mā ḡdum nō ponit̄ hic ſed ꝓbabiliē ꝓ die
qñdoīm ſicut m templo ſalomōis ¶ Et ſciēn
ne erāt m frontibz rō frontes em hic dicūt̄
due ptes ꝓtes existentes ex vtraq; ꝓte oſtij
ſm quelz dicit̄ ſtipes quīq; cubitorū et altus il
los ꝓtes m porticu erāt due columpne vna hinc
alia inde ſicut fuit in templo ſalomōis ut legit̄
.iij. ꝓ. vij⁰ ¶ Caplm Quadragesimū ꝓmū.
¶ Introduxit me. hic tōm deſcri
bit ipm templū ¶ Et ꝓmo quātū
ad ꝓtē q̄ dicit̄ ſtm vel ſanctua
riū quātū ad illā que dicit̄ ſtm
ſanctorū ibi ¶ Et me gressus ē tertio quātū ad aliq; templo
adiuncta ibi ¶ Et menſus ē Circa ꝓmū dicit̄ ¶ Et
introduxit me in templū ¶ Et ipſe ꝙ dicit me
duxit patet ꝙ iſte meſſure acquirit̄ mihi quedā
ut ꝓdictū eſt ita q; ſpiritualia ꝓcul nō intelligat
¶ Et ideo ē frontes .i. exteriores ſuperficies ꝓcul
cuſtodiū ex vtraq; ꝓte aptime eſtij q̄ frontes
noiant̄ eo q; venientibz ad oſtiū ſtare ꝓtēt ſm
tiores aī ſuperficies latēt ſex cubitos latitudis
hinc quātū ad vnā frontē ¶ Et ſex cubitos latitu
dinis inde quātū ad alterā Aliqui libri hic
habēt altitudinis et male nā ebrei et libri
bñ cōrī hinc latitudis latitudinē tabernacli
.i. templi qđ frequēt̄ in ſcripturis vocat̄ tabna
culū qđ dicūt due frontes ꝓpter aī aptitu
dinem ꝙ ingressū a ꝓte exteriori gentēt ꝓpe la
titudinem templi ¶ Solutū q̄re ꝓ duas figuras
ſequētes

Occidens

via vnius cubiti

Gazofila na filioꝝ Leuoꝝ

Altare holocausti

fores

porta

vestibulū

Atriū interius

Gazofilaa sacerdotū

Gazofila na ītroꝝ

Pauimentū orientale

porticꝰ

Atriolū

Porta muri exteriꝰ

Murus exterior in circuitu

Oriens.

Ped hoc uidet fulsit qz statum sequit Et latitudo porte decē cubitoꝝ erit. Ostium aut et bis sex fuit xxti cubitoꝝ latitudo uō templi mē muris et uigint cubitoꝝ tm ut dm et ē. Ad hoc hic dicendū ē q porta hic dr pit q ostio qz ty uō latitudo excedit latitudinē aptime ingss tm qntā ē spissitudo ostij ut patet ad ssm m ostiū domoꝝ Et q hoc insinuat q spissitudo istius ostij ē vnius cubiti Et sic latitudo eius excedit latitudinē hymus aptime uno cubito hymo et alto mdo et sic aptima ostioꝝ in mimo ē tm orto cubitoꝝ qui cū duodecī cubitis fiō aūt fuerūt vigint cubitos qnqz Et q ostia sic intellecta pcedūt ea hā sequēta qi dicit Et latitudo porte quinq cubitos hymo et quinq cubitos mdo hā ab extremitatibz latitudinis ostij usq ad pietes templi scz tm quinq cubiti et una pte et quinq ex altera ut patet et dcis nec mirandū q spissitudo ostij tm scz vnius cubiti q de pore templi p romanos cōbusti dicit Iosephus septimo libro de iudaico bello q erat tanta ponderis q uix a uigint uiris claudebat Et mensa ē longitudinē eius scz templi qntū ad illā pte tem q dicit sm nri scz qd cubitoꝝ xl hoc pz ex dcis. Et ita patet ssm hoc tm destribuit pte templi q dicit sm scz ait dicit Et mensus est interiorem .i. sm scz qd dicit intus templū stant in tabernaculo mensi dicebat intus tabernaculū Et mensus ē in fronte porte .i. in pcte ex utraq pte ostij existente Duos cubitos hic scz spissitudo parietis sine frontis pietis enī iste nō erat multū altus nec sustinet fuit se aliud pondus qz solū duodecī mē sm et sm scz in ingressu māsione templi et nō destribuit tantū spissitudinis sicut alij pietes templi qđ doctores mō videns male dicē qui dicūt eius spissitudinē scz cubitoꝝ sicut alij pietes claudentes templū Et restat .i. aptius ingressū quinq cubitoꝝ in latitudine et latitudiē porte .i. ostij in cubitos nā eius latitudo excedit latitudiē aptiare decē dimidio cubito hymo et dimidio cubito mdo Et dicit dm ē de cubito integro mdo sm ianue porte immediate precedente Et mensus ē longitudinē templi hoc patet ex dcis sup vbi destribuit sm scz qntū equalitatē inter faciem templi .i. pietis anteriorē templi Et dixit ad me .s. angelus hoc ois hoc ē sm scz .s. qđ ē vltiō destipiū. Et mensus ē hic cōm destribuit quedā admixta templo Et dimidium m pctis le sm mm admixtoꝝ q pcē buit pcequendo. Anna primū intrand q templū stante et hoc acepit p spacio int pietes inclusū et sm hoc pietes st qđā admixta de quibz agit pmo nō dicit. Et mensus ē pietem domus .i. pietes templi dempiendo singlare p pl' simit frequēt fit in descriptione ipius edificij .vi. cubitoꝝ .s. in spissitudine nō em pt aliter intelligi nā longitudo pietū templi et ientū cubitoꝝ et altitudo ientū vigint cubitoꝝ ut plenius insta dicet Et dicit pietem domus .i. templi q pietes anteriores sm ixbrcos nō ē tunc spissitudinis ut insta dicet Et latitudiem lateris hoc ē 2m pm q destribuit quam admixta templo q vocant ly lutū de quibz dicit Richard de scō victore q st deambulatoria et insta dicit hic .xxviii. cōs sm ipm et alios doctores latios qz sic ponit muri munū in mstioꝝ māsione templi tria t vno latē eius et tria in altero Et pmū distat a paumento templi p scz cubitos sm p. 12. tertū p. 18. et hoc ē in una pte templi et simulet in altera scd hoc dm ē irrōnabile qz sic impediret illuminationē templi p fenestras et apponit pulcritudiē pietū templi qui destribuit mixti dicunt ait pulcrum ē relatum Et considerat sibi pī ut uidet qntū ad latera q ponit eum templū .s. xxx. in uno latē et xxx. in alio nā mst latus sine deambulatorijs distat a tria p scz cubitos et sm a pō p alios scz et sic qntū de alio in altitudine muri templi Et q sequit q hs altitudo habet tresdecim scz cubitos vel scz ces .xo. q idē ē et sic altitudo murorū templi et tertū octoginta cubitoꝝ ppē vō dicit q ē tm cētū vigint cubitoꝝ sicut de templo Salomonis dicit 2o Paral. 3o eu assilat istud templū ppē qđ dō hugo trōmal' dicit q ista latia scz scdla unū latū templi interius tm potest q sacerdotibz dimas laudes cantātibz Et q quilibet latus dicit ē qnqe cubitoꝝ ista latitudine ponendo a pietibz templi vsq medium tredecim autē dimensione aliū .s. predendo sm longitudinē pietū templi qlibz latus sine scdle hoc duos cubitos tm ex q sequit q vigint latera implet longitudinē anteriorē pietis templi ex una pte q ē xl cubitoꝝ et simile xx latū ex pte oppōita x autē latū implet simile sm scz ex una pte et x ex alia nā eius longitudo ē xx cubitoꝝ scz vō latū q remanet collocatū ex utraq pte ostij templi p modū figure tm sitam post Licet autē habet hoc dm aliā pmā fidē tm nō videt posse stare primo q sm scz nigredi solue pōtifex sum et semel in āno ut pz ex pcā et nolo testamento et sic nō st ibi ponenda scdla q sacerdotibz nā hoc esset frustra qđ nō ē dicendū sic dimensio sed

lui ſm quā homines ſedent latitudo uir longitu
dine pietis nō ē maior ſed maior ꝺcit q̄ illa di
meſio q̄ predict a pte pietis vſus mediū templi l' templi ipſe vō ponit eā mioꝛem de medietate
ut patet ex dictis Et ſic dicā ſedilia redeunt tuti
lia et incepta ad ſedendū ut de ſtrali pt̄ ymaginari. Item contingat ſibi ipi q̄ ponit m
antiqꝛ pte templi xl. ſedilia totā eius latitudinē ex utraq̄ late q̄plencia et tm̄ cū hoc po
nit unū oſtiū ad ordinē m quolꝫ late et p
q̄ntū contingit aptum illoꝝ oſtioꝝ nō pt̄ aliq̄d
ſedile poni nā impediret tm̄ ſitū manē aim
q̄libet ſedile iuxta pietem templi aſtendat
p vi. cubitos ſm ipm. q̄ꝛt̄ q̄ nō ſolū impe
diret tm̄ ſitū ſed eā totaliter obturaret Opoꝛ
tet eā dici q̄ q̄libet oſtiū ſit ad minꝰ la
titudinē duoꝝ cubitoꝝ et ſic tollit unū ſedi
le ex uno late et unū ex altero q̄ꝛt̄ q̄ non
remanent ſi. 38. ad plus et ſic ſm eius dicta
ſt̄ q̄ntitata et nō q̄ntitas pluꝝ alia in
conſcientia ad eius dictū ſequit̄ q̄ q̄ꝛt̄ pluꝝ ita
tē omitto q̄ꝛt̄ q̄ eius aī hebreus q̄ iſta late
ra ſt̄ appendicia latibus templi extius ad
hēntia q̄ꝛt̄ q̄ latā noiant̄ ſtatut. ij. ſt̄. vi
cta templū ſalomōis fuerūt appendicia ſm
hebꝛos q̄ut plenius ibi dicit. latā nō de quꝫ
ipe loquim̄ ponēda ſt̄ m tribꝫ latibꝫ ipius
templi. ſ. orientali aquilonari et auſtrali
in orientali vō nō ſt̄ ponēda eo q̄ ex illa pte
ē ingreſſꝰ templi in late vō orientali q̄ꝫ li
nius ē ponit̄ ſex appendicia ſiue latā in
late vō aquilonari q̄ ē multo longiꝰ ponit̄
et ſtigmata et ſimiliter in auſtrali q̄ ē eqlis
longitudinis et ſic hēt̄ mās latere ſiue appē
diciorū ſeꝝagīm ſex ſequit̄ figura p̄dicta.

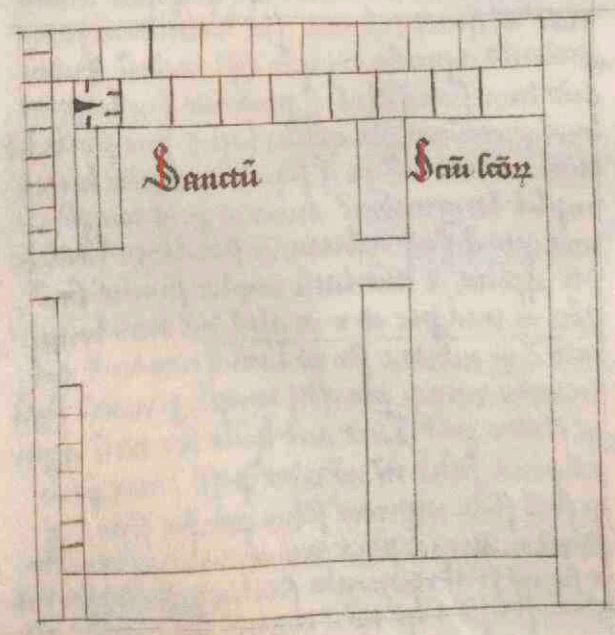

modus autē ponēdi talē ē in templo nāq̄ iſto de
ſcribit̄ infimus pilarij p̄minētes ex pietes ad
ipōs fortificandū ſtant ſit enim in nobilibꝫ et
magnis edificijs ꝑ in pariete exteriori p̄mus tē
pli ponit̄ tres pilarij duo in eius extremita
tibꝫ et unus in medio eius nā ex pte orientē
tres nō ē aliquis mirabile et dicā pilarij p̄mi
nētes extra pietem templi .v. cubitis et hoc p
minētia pilaroꝝ ꝓficiat̄ in tribꝫ locis uno
ſup alium et in illis fortalitijs figunt̄ trabes
de pilario ad pilariū ſup quas ſtruunt̄ lig
na q̄ gallice dicunt̄ ſolmꝫ ex una pte et ex
alia pte figunt̄ iſte ſolme in pariete claudente
appendicia in pariete exteriori ad portandū tria
tabulata unū ſup aliud ita q̄ primū tabernacu
lorū ē appendicis infimꝫ et quartum tm̄ me
dius et ſm̄ ē tertiū medius et quartum tm̄ ſupe
rius ꝛm̄ vō tertiū ē tm̄ ſuperioꝝ nā hoc ter
tium ponit̄ plana et ſt̄ hoc tabulatum ſic diſpoſi
tum q̄ primū diſtat a tecto ꝑ ſex cubitos et ſm̄ a
primo ꝑ alios ſex et ſic patet q̄ aſ
cendit̄ uſq̄ murū templi ꝑ decē et octo cubi
tos nō computata ſpiſſitudine tabernaculoꝝ et
ſic appendicia aſtendit̄ uſq̄ ad viceſimū ni
bitū inclusiue pietis templi et tūc ē altitu
do pietis claudētis appēdicia extius et q̄rtum
ſtoꝝ māſio templi uſq̄ ad primū tabulatū ſeu
tabernaculū ponēdū ē .x. cubitoꝝ ſic in templo ſa
lomōis .vj. ſt̄. vi. vō ſup appendicia remanet
pies templi lib̄ ſine obſtaculo ꝑ decē cubitos
ad recipiendū lumē q̄ feneſtras ad ſuffitā
tē illuminatōnē infioꝝ māſionis templi Et vō
māſionis hui⁹ ponat̄ altitudo .vl. cubitoꝝ
ſicut dictū aliqui ſic adhuc erit quātitas
illuminis et q̄ in videt̄ hic diſpō decentioꝝ
q̄ꝑ hoc ſaluat̄ uniformitas tocius māſio
nis vō ſic infimus figurat̄. Ex ꝓdictis ſequit̄
q̄ in late orientali templi ſt̄ ſex latā ſine
appendicia duo q̄ tiam diſtincta ꝑ pilari
um medium extenſa uſq̄ ad pilarios in ex
tremitatibꝫ ceſſites et cū ſpacio totū mē duos
extremos pilarios ſex viginti cubitoꝝ ſm
latitudinē templi ſequit̄ q̄ q̄libet appē
dicium ſtet .x. cubitos ab aquilone et auſtrū vō
plenā cū ſpiſſitudine pilarij medij et ſup
duo appendicia infioꝝ ſt̄ duo alia media et
ſup illa duo ſuperiora in omnibꝫ ſilicet Et ſilicet
dicendo ē de appendicijs in late aquilonis
ſimilibꝫ nā ibi ponit̄ et pilarij in longitudine
pietis aquilonalis qui cū muro claudente
appendicia in pte orientali faciūt ſex mirabi
pedes in quibꝫ dicte appendicia infioꝝ et ſu
per illa dicte media et iterū ſup illa dicta alia ſu

ariolus

pront sicut dem̄ ē de appendiciis ecclesiarū huius
aūt appendiciū vnū triplicatū trī ſm mſmū
et medū et supmū mō dō claudāt ꝛc vna
pte picte ecclīali claudēte appēdicia ecclīalia
et ex alia pte claudāt ꝛ pcte aquilonaī clau
dēte appendicia aquilonaia et sic ꝯpuntī pſ
set aī ſtis appendiciis et cū illis trī ne idem
bis cōputet̄ hic trī ꝯputāt ꝛ aī aquilonarib;
Et eodem mō dicendū de angulari appendicō
m pte australi ſtē a dō appendicio angulari
meridiē vſq; ad nonū gradū m fine oppī
te gradus aquilonaris templi exclusiē ut ma
gis videbit ꝛ ſtē contīū cubita et sic ē appendicis
a m hiis longitudē collocatur octogīta contīū
cubitos et ꝙ gdb̄ qlibet coꝛ. ē dcē cubitoꝝ
ab occidente m orientem in [illegible] diuisi cum
spissitudine pylaroꝝ [illegible]mē ipā oudē
aū et spissitudine · parietis claudentis ex
tīus a pte ecclīali m ꝙ aūt cubitis ſmanēt
tibi de aquilonaī longitudē templi ponāt ꝛ
cochea ad ascendendū sursū in tenaculū tēpli
pmū et ſm et smulū appendicia media et
supiora nā ibi ponūt ꝛ ostia ꝙ vna pte ad
ingressū appendicis ex ē altā ad ingressū
tenaculoꝝ pte qō hec cochea ascendit vſq; ad
summitatē templi ut ꝙ aī ste ingressū ad tec
tū templi qō ab omnib; expositoribus ponāt ꝛ
planū qđ aūt dem̄ ē de appendiciis et co
clea m aquilonari templi latere idem ꝙ oīa
intelligendū est m eius latere australi est
si dicat ꝛ q; vna cochea sufficeret ad pdcā et ꝙ
gdb̄ alia superfluit Dicendū est q; nō nā ista
duplicatio valet ad securitatē ut si euīcat
aliqd igne vel aliud ꝙ pluīa loca sit acce
ssus ꝙ sursū pte qō m ecclīs magnis fiunt tres
cochee vestre m earū frontibus ex vtraq; pte
Circa vō duo latera templi ſ aquilonare
et australe ab omnib; expositoribus ponūt duo
edificia a muris templi ꝙ xx cubitos distā
cia et qlibet duoꝝ edificioꝝ ē longitudinis
centū cubitoꝝ De altitudinē vō nō fit mētio
in textu plana ratio tī est q; ē septuagīta quīq;
cubitoꝝ ita q; qlibet trium mansionū q ponī
t̄ ibi vna sup alia sit viginti quīq; cubitoꝝ
sicut dem̄ ē sup̄ de mansionib; precauti Vnius
ꝙ latitudo ipsoꝝ edificioꝝ ponāt ꝛ in pendulo
montis vbi due superiores mansiones tm̄ ele
uate ste sup tiram Vō tiram vō ascendit ꝙ ꝛ
dus sicut in vallanys qđ qō et coꝛ ostia de
scribūt ꝛ in latib; coꝛ vſq; vulgi loqū reliqua
vō circa templū et edificia ipsi dicendi dim̄
limā exponendo Ad intelligendū vō figuras
q dicī ste et dicendi ponūt ꝛ hic due figure

ꝑma repnātat ſm lineas fundamentales posito
rem ꝑcm totius edificij q incipit a latere orientē
eli atq; mtiones et ꝑtendit ꝛ vſq; occidentē vſq;
ad murū claudentē ecclīe vulgi loqū m q ꝑte
ē ipm templū aī sinus appendiciis ꝑdcis et so
lidatū vnū qđ vocāt ꝛ aquilonarē eo q ē situ
atū m ꝑte aquilonaī respectū templi et ad aus
trale eādem rōne Secūdā repnātat altitudinem
templi et cochearū et edificioꝝ circa ipm eo mō
q ꝑnt̄ m plano figurā nā oportet ꝑ yma
ginationē inspicientis multa simplicia Se
quit̄ figā dicte ꝑcedentis mīe

figura repñtans posiõem ptem edifiaꝝ tẽpli

Auster

Locus vlgi

Atriolū

Edifiaū australe

Via hūs aubin

Sāi stōx

Locus vlgi

Eadrus

Edifiaū aglonare

Atriolū.

Locus vlgi

Aquilo

Solariū

Solariū.

CAPITULUS

Hyc ꝓmissis ad expressionē hui⁹ rei ponit⁹ In latitudine lateris appendicij q̄uor cubitor⁹ Quam manifestū sit ꝑ supdcā q. hic accepit⁹ arbitrij hu mani⁹ et nō geometrici patet q̄ si latitudo cuiꝰ libet appendicij est quatuor digitor⁹ tm̄ nulla possit ibi ee quietis hystoria qđ nō est dicendū aīt destruct⁹ hic valde decens edificiū et ideo dicendū q. loquit⁹ hic scripta de spacio existente inᵗ duos pylaros et pretem exteriꝰ claudentē appendicia cuiꝰ longitudo est q̄uor cubitor⁹ et latitudo eadem sine grossitudine pylarij q̄ pt̄ pom duor⁹ cubitor⁹ vel trium ad qlꝫ nā tales pylarij aīt alios edificios sicut ē m qrto scō mmo grossi de medietate ul̄ circa q̄ latitudine accipiendo latitudinē ꝑ eor⁹ ꝓgressu exteriꝰ pretem templi Cui⁹ ꝓgressꝰ sit quinq; cubitor⁹ ut supdcm̄ est et mmo eius quinti q̄uor q̄ct⁹ q̄ spacium qđ est inᵗ mmm templi cum adiacentē appendicia et mmo ipā claudentē exterius sit nouē cubitor⁹ Alia vō dimensio cubitor⁹ est decem cubitor⁹ ut supdcm̄ est templiensia tm̄ pylaror⁹ et mmor⁹ duodecim appendicia sup stendimus in tali em̄ statu qđ ee hystoria vō nemeꝰ ꝑ circuitū domus .i. templi et q⁹ in ꝑte orientali nō est appendicia ꝓꝑ q. circuitus nō accipit⁹ hic ꝑ ambitu ee omn̄ ꝑte sed ex tribz ꝑtibz nr̄ tm̄ adiacentibz negre nā appendicia aquilonaria et australis nō credit⁹ usq; ad tm̄m orientalem mmor⁹ templi sed remanet nouē cubitor⁹ ꝑ ecclesiā ut supdcm̄ est nr̄ mmor⁹ de cli acceptio circuitꝰ nā alibi mos edificio accipit⁹ circuitꝰ ꝑ ambitu ex dualibus ꝑtibz tm̄ latā aīt latus ad latus .i. appendicia sic est disposita q. ymō ē quietū alij ut dcm̄ est sup et ꝓꝑ in figā Et erit eminencia ꝛc̄ Imagina sic hoc Et erit eminencia .i. pylarij eminentes vltra murū templi ꝑ pretem domus .i. dispositē horizontaliter sup longitudinem pretis templi que ingredient spacia vltra murū templi In latibz .i. ꝑ latibz seu appendicijs sustinēdis mō supdcō et ē iste modus loquendi q⁹ pom⁹ hic ꝓpositio In ꝑ ista ꝓpone ꝑ satis frequēs in hc̄ ut ostenderet .i. ut pylarij sustinerent appendicia media et supiora ꝑ trabes in eis positas mō supdcō Et nō attingent prete templi .i. ligna trabz appendiciarum nō figent⁹ in ꝑte templi sicut ex oppositu ꝑte figunt⁹ in ꝑte claudente exterius appendicia vnde in hc̄ sic hoc⁹ Et nō tenent⁹ in pariete templi ex quo patet q. nō attingē accipit⁹ hic ꝑ nō in figr. Et platea hec ē tria ꝑs in q̄ describit⁹ ecclesiā templi cui dicit Et platea erit in circuitu .i. quasi vacuitas retenta me quantum mmor⁹ in q̄ tm̄ ponit⁹ gradus circulariter ascendendo q̄ gallice vocat⁹ viz Et in anacalim templi .i. in primū solariū et ꝑ in nā templi ponit⁹ hic tres mansiones sicut templi salomonis describat ꝑ gyrum .i. ꝑ circulare ascensū Ideo latitudo erit templi ꝛc̄ q. in templo ponit⁹ duplex solarium .s. vnū sup aliud ut dcm̄ est Ideo templi dicit⁹ latius in duabz superioribz mansionibus q̄ in inferiori nā in medietate p⁹ tabulatū primi restringit⁹ pretes a ꝑte interiori sicut patet in edificijs hystoria et sic⁹ nā sio ē latior q̄ ꝑma q. pretes magis distant et similit⁹ q̄ mansio ē latior q̄ ꝛc̄ Et vidi hec ē ꝑs q̄rta in q̄ ingredit⁹ ad describendū aliqua de tribz appendicijs q̄ dimittunt duobz Et vidi in domo .i. in latere templi altitudinē ꝑ circuitū fundatū latera .i. appendicia ad mensurā talatum sex cubitor⁹ tm̄ distant tabulatū qđ est tectū inferior⁹ appendicior⁹ a tecto et similit⁹ tabulatū ꝑm qđ ē tectū mediorū appendicior⁹ et quantū tectū superior⁹ tm̄ distat a primo quantum et similit⁹ tectū superioris a tecto .s. Et latitudinē ꝑ pretem latere templi quinq; cubitor⁹ tantē em̄ grossitudinis describit⁹ pretes claudēs appendicia in ꝑte exteriori ex opposito vō ꝑte claudit⁹ murus templi Et erit inferior domus .i. templi in latibz domus .i. tecti tantū appendicijs in tribz ꝑtibz ut supdcm̄ est Et mensura ostiorum hec est ꝑs q̄rta in qua describit⁹ distancia interiorū templi et exteriorū australe ex altera q̄ ē xx. cubitor⁹ ymo et xx. cubitor⁹ inde hec aīt edificia vocāt⁹ hic gazophylacia sicut plenius exponit⁹ cuiꝰ sequetur vbi ꝓlemus agit⁹ de istis duobz edificijs hic aut nō agit⁹ de eis nisi inde distancia a templo In circuitu domus vndiq; .i. ex duobz latibz sicut em̄ supdcm̄ est circuitꝰ nō dicit⁹ ꝑ totalem ambitū in descriptione hui⁹ edificij ut etiā in qlibet mō loquendi. Et ostium hec ē sextu ꝑs in q̄ agit⁹ de locis ordinis in q⁹ sm eius expositores orabat ille qui templū ingredi nō debebat et ideo aīt dicat⁹. Et ostium latens ad ordinem nō pt̄ intelligi qđ istud ostium sterni muro templi ut aliqui exponunt q. sic nō possent ingredi locū ordinis nisi ꝑius ingredient templū Et sic sequeret⁹ contradictio subiecti q. ingredient templū et nō ingredient ut ꝑ ex supdcō latus ꝑ ij accipit⁹ ꝑ appendicijs sicut in ꝓcedentibz Et accipit⁹ singulariter ꝑ pluribz .i. latera sine

appendicū. et ē sensus ⁊ ostiū latis ad ordinē
.v. idem ē ostiū p qđ intrat in locū ordōs et ipse
appendicia quibꝫ circumdate sūt locus ordinis
ostiū unū ad vīā aquilonis ⁊c. Ab angulo enī
orientali ipius templi prendit unus murus usq;
ad angulū montale edificij aquilonalis in q̄
ponit istud ostiū p modū supius figurati ⁊
eodem mō ex alia pte templi usq; ad australe
edificiū ibi subdit. ⁊ ostiū unū ad viā austra-
lem .v. ad ptem austri et latitudinem ad ordi-
nem .v. cubitorū. ⁊ hoc ideo intelligit sub duo
in cubitu .v. dat tres pres templi et eius edifi-
cia iste enim locus tenuit totū templū et eius
edificia pte orientali exceptis. ⁊ edificia
hȳ ē pa septima preni isāi scitez latim exponit
de quodā edificio q̄ dicit ē stratū mēsarū
talem pte templi et locū vulgi Hebrei vō nō
ponūt hoc edificiū ut dñi ē ē et merito uerba
dei nā in textu nō dicit de q̄ despumat aī tri de
alijs edificijs hoc dicit pte qđ aī pius expedit
tenuit de templo et aliquibꝫ filijs aduūctis ⁊
destructis hoc latitudo templi aī suis appendicijs
et loco ordinis in latē orientali aī dicit ⁊ edi-
ficiū qđ erat separatū sm qđ dicit .v. ita p ⁊
edificiū hoc intelligit illa q̄ ⁊ templo aduēc
tia et p separatum pmū templū ione stipitū
aū .vl. et hȳ patet p hanc Hebraicā q̄ ste habet
⁊ edificiū qđ erat retrō hatinstera vō mare
et dicit q̄ hayminstera stetit edificiū valde nō le
pte qđ dicit q̄ intelligit de templo et pte aīa
dia separatum pte eius emēnaīa respū aliorū
edificioꝝ ⁊ idē sic debet hoc mā trāslatio.
⁊ edificiū qđ erat separato .i. adūctū pte tē
plo nomīa enī Hebraica ⁊ indechnabilia sicut
orum et gelu pte qđ in trāsferendo positō fuit
nō casu p dēs vel forte sm fuit hoc scripturis
vicis ipsumq; ad viā respiciente ad mare .i.
ad occidentem q̄ maē mediterraneū claudit inde
am ab occidē in q̄ desinebat sito hyus templi
ut patet ē in prio vl. capli latitudō lxx.
cubitorū in quibꝫ includit qđ subdit parietes
aī edificiū .v. cubitorū ⁊c. et similit .v. cubit de
loco ordinis stipēdat mē aūt iste sic intelligit la
titudo templi mē pietes viginti cubitorū duo
pietes duodecī cubitorū ut patet ex stipitibꝫ i
textu p emēnaīa pylarum vltra pietes hinc
et inde decem cubitorū latitudo appendiciorū
hyme et inde octo cubitorū pietes claudens appē
dicia hyme et inde decem cubitorū. et latitudo
loci ordinis similit decē cubitorū ut patet ex
dictis in textu iste vō mū simil uidi fuisse lxx
⁊ longitudo eius .v. cubitorū q̄ sicut stipitum

ē a tēmō sensibili appendicioꝝ p̄cedendo usq; ori-
entē usq; ad locū coclee vbi tēmāne appen-
dicia ste centū cubitē de quibꝫ restendūt
hoc decem .s. appendicioꝝ angularū datus
⁊ ex una pte pietē occidentali et alterā pietē
aquilonarē ⁊ qđ istud spaciū pte occidentali
et ventꝫ pte ut stipitem est hoc aūt spaciū
m pte australi et ideo restendendū est a pte
aquilonari Aliter idem bis quinquies ⁊ ideo
dicendū de angularibꝫ appendicijs m pte
australi ⁊ mensa est domus .v. templi lō
gitudinis centū cubitorū ⁊ quatuor istud ste
ad expendē exponit eū stipitibꝫ et qđ separatum
erat ⁊ p ideo .q. separatim erat edificiū .v.
templū qđ dicat separatū eū edificijs appendi
cioꝝ et pietes eius .s. edificij appendicioꝝ lō
gitudinis centū cubitorū tot enī ste cubite ab
illo loco templi vbi incipiūt appendicia usq;
orientē usq; ad eoꝝ tēmiū in occidente et sic
nō mensurat hoc tota longitudo templi sed re
manet nouē cubiti usq; orientē a quibꝫ ex
clusive incipiūt appendicia. ⁊ Latitudo
aūt ⁊ hec ē pa octaua m q̄ describit qđam
platea existens inter templū et atriū exte-
rius ad cuius mediū scriendū q̄ platea dicat a
platos q̄ ē latū vel latitudo pte qđ latitudo
ponit p platea aliqn et ego sic ē in hebreo
et adhuc magis nā deus hebraice q̄ ponit hȳ
ē ejecta ad latitudinem et platea et hȳ pōit
p platea et subdit latitudo eā dicit. latitu
do aūt aī facies domus ⁊ q̄ sic ista domus
subdit et eius ⁊c et p ideo ideo ei qđ e
rat separatū p qđ sigit templū qđ stipitem
ē contra orientē .i. contra atriū interius qđ est
in orientali pte centū cubitorū scilz longi
tudiē sm longitudinem atrij interioris inter
q̄ ē xl caps dicat centū cubitorū et hȳ lōgitu
do platee accipit ab aquilone in australē spa
ciū aūt eius ab oriente in occidentē scilz i
atriū et templū dicē cubitorū ut magis in
debit caps sequēn et ista dicē cubite a tēmō
palatiorū orientaliū templi usq; ad interiū exte
riale atrij interioris accipiūt. ⁊ mēsa
ē. hȳ ē pa nona m q̄ describit mēsura templi
tota sm longitudinem et pas .s. sine appen
dicijs sicut supius ē paulat tū cū appendici
is dicit qđ ⁊ et mensa ē longitudinem ⁊c scd
dextrale ⁊c Ad intellectū hyus pris sciendū
q̄ celsitudo sm aliqs expositores latinos sigit
altitudinem sed hȳ signo nō ⁊ ex aliq diuersis
gra nō latia pte qđ videt simplicem flatū
et magis qđ dñs hebraica hȳ positū sigit pilas
os qui mensurit pietibꝫ maximi edificij

aheleis

ad ꝓ̄a fortificandū sicut dixit ꝑ m ꝙ̄ sup loq̄ istū au q̄ritur ad ly videt de eccl dū ai fuit ꝓfessus m ihc Dicat ꝙ̄ ylia et mēs & longitudinē edifiq̄ ante faciē eius q̄ erat templū ad dextr. q̄ spatiū edificiū intelligit templū ut dm̄ est sup ꝙ̄ faciē eius ꝑ ꝑ̄na et ꝙ̄ dextā ylia Est ꝙ̄ sensus q̄ angel mēsurauit longitudinē templi a ꝑ̄na usq; ad fīm et ne aliq̄s arbitr ꝙ̄ pilaij orientales et occidentales nō meruerint in hac longitudē eos q̄ exierūt ylem immos claudētes ab oriēte in occidentē ideo remouet ihc dicēs lateras et unaq; ꝑte .i. pilaios exeuntes ex ꝑte orientis et ex ꝑte occidentis simil mēsurando centū cubitis hic aūt mīb sic colligit exeuntia pilaiorū a ꝑte orientis .v. cubitos pes clausē longitudinē portici templi .v. cubitis portici em̄ nō tm̄ astendit in altū ꝙ̄ tm̄ ipm templū qđ q̄ pcē iste ab ingressu ꝙ̄ minores spissitudinis vno cubito q̄ pcē templi latitudo ideo posuit .v. cubitos ut ibi & in fīe xl. templi pes oriental templi .v. cubitos ut ꝓz & in ꝑ̄na ingr templi longitudo templi quinq̄ ad ꝑtē q̄ dicit fenestras vel fīe xl cubitos ut patet ibid pes duodēs mē fenestras et fenestras duos cubitos pes em̄ iste ascendit in altū ꝙ̄ duos cubitos tm̄ nō portat aliud pondus qđ q̄ minoris spissitudis est ponēdo longitudo fīe fenestras .xv. cubitos ut ꝓz & ait principiū ingr templi pes oriental templi .v. cubitos ꝓmēcia pilaiorū ultra pcē .v. cubitos qui sil' uitam facit centū cubitos

Et templū &c. q̄s dicta m q̄ supplet aliq̄ supius dimissa nā supius nō fecerat mēsionē de ingressib sine pilaijs qui tm̄ sūt in aliquib aliis edificijs a templo dicit ipse et templū ubi ē pcēta ꝙ̄ qđ templū ingressib sigt anteriora q̄ cella alibi noīat templū exteriꝰ mēsionē .i. fīm fenestras qđ dicit templū mēsionē et vestibula anteriora .i. porticus anteriores nā ingressib singla ꝑ ꝙ̄ pli limina et fenestras obliqua et lecticas .q. d. sicut dixi & ꝙ̄ ingressib cella ingressib limina et fenestras obliqua sic silr ingressib templi sue pylaios edificia ista fortificatores ꝙ̄ tres pres In ybo ingressib tres tribus .s. templo interiori et exteriori et principalib anteriorū mīb pylaij sicut limina et fenestre obliq et ad eūdem sensū intelligendū & ingressib ista ꝙ̄ tres ꝙ̄tes .i. ꝙ̄ tria edificia iam dicta scilicet templū pylarum sicut limina et fenestre.

Et templū vndiq; &c. q̄s xl. in q̄ describit ornatū picturā templi a ꝑte interiori cum qđ sicut q̄ picturis templi salomonis fuerūt mīb quia ingressib xl. cubitos et adhuc q̄ celature et picture auree melius fie

ure et ysmaragdine lignis q̄ in lapide et qđ dicit ihc de isto templo licet immolute nā tabulas mīb videt in pluribus distare Dicat ꝙ̄ Coste vndiq; limen ly vndiq; nō & de textu q̄ nō & in ybo Dicit qđ subtus structuq; ligneo ly structuq; nō & de textu & in lxx & em̄ ingressib ybraice Coste limen templi asser ligneus .i. asseo ligneus coopientes vndiq; mirabiles picturas templi ydeo ꝓmissa qđ expressius vltimo magis ꝙ̄ pcēs eis dicit cetera autē usq; ad fenestras .i. a cetera usq; ad fenestras erat tale coopertum ligneum et tli nō loquēdi ingressib vsus latinis et ybraicis .s. sibintelligendo ingressib ꝙ̄ nem a Et fenestre clause in ingressib sic & et fenestre opte .s. assenbz ligneis qđ dicit nō solū picturis usq; ad fenestras erat opta assenbz ligneis sed erat aptum pictū ꝙ̄ fenestris erat sic opte in circuitu fenestrarū sup ostia Dicit erat celatum et pictum ymaginarie ut sic vnus formatus ostiorū et pictū usq; ad domū maiorē .i. in sanctū sanctorū erat tale ornatus et fabrefactus .i. in alia ꝑte q̄ dicit templū exterius ꝙ̄ ocēm ꝑtem mēsionis .s. aūi et retro et a dextris et a sinistris fabricatum et formatum Et ingressib dicit aliquis expositores latinis q̄ iste ornatus cherubim et palmarū nō solū erat in templo a ꝑte interiori sed erat et exteriori sed nō est visimile q̄ tale ornatus sit exterius ad ventū et pluuiā ut ingressib ad ly simile de tabernaculo moysi nā exterius fuit opertū de pellibz arietū et sagis aliquibus mīb aūt fuit ornatū tectum duobz colorū et tabule deaurate In mulieb templi Salomonis ingressib tale ornatū mīb tm̄ et ideo sicut dixit ybi et melius ut vsq; interiora et exteriora intelligit de locis locorum et de alia ꝑte q̄ dicit sanctū sicut dm̄ & aūt immediate Ad mensuram .i. eq̄ proportionabilis foris & tale ornatus in anteriori ꝑte templi q̄ dicit templū exterius sicut & locis locorum et fabrefactū .i. artificialiter sicut duas facies ingressib cherub In visione vō q̄ describit in principio unius libri ubi dixit ingressib quatuor facies Ceti patet usq; .i. de tin usq; ad supiora rem ꝙ̄tē et ingressib dicit aliqui expositores mīt q̄ talis ornatus nō erat solū in mansione inferioꝝ templi sed erat in media et superiori sed ingressib nō videt & vm̄ q̄ talis ornatus & ꝙ̄ veneranda cultores dim ad quē deputati tm̄ inferiores mansiones media vō et superiores ad reponendū vestimenta et alia vasa ibi et ideo ad templū ꝓmēcia Et vō ait dicit de tria usq; ad superiora prem submittit & inferiores mansiones et sic exponit ingressib ybraice limen ꝙ̄ angulat in ingressib ingressib postes .i. postes accipit fm̄ ydolum ꝑ pli sicut frequēter fit em̄ de spiritu dei unus edificat et sic fuit in templo salomonis sicut dicit .s. in. Erat in anteriori templi postes de lignis oliuarū ꝙ̄ angulatos

Et facies &c. q̄s xij. ꝑs

m qua bruit ſm ezechiel deſtruit vna viſio ſm
fa et ſm ihc miſtico mā vidit ee corrupta cū
dicit et ſtatues aſpice ſtuariu cōtra aſpectū altā
ris ligneū mā hui ezechiel tal eſt et ſtatues ſtuā
am viſio ſicut viſio et ē ſenſ q ſm ipa videt m
ſtuario viſionē ſilem illi quā uidit ſup flumē
ebolar q deſtruit m principio huius libri et ij ē
mutat oſſa m ihc et ſequēs immediate ſtō mi
pit Magne ligneū cubitor altitudo cū ē
ibi deſtruit meſa apoſtōrū vnde poſtea ſubdit
et locutus ē ad me ſ. angel ij ē meſa coram dño
pt aut miſtico mā ſic eqtum · et ſtatues aſpice
ſtuariu contra aſpectū altaris · ſ. meſe ſm expo
ſitores latinos q altare deſtruit ſituatū ante
pctem ſtē ſtōz ut pz in exo · et ut ſ. et ſic ex
oppoſito mutuo ſe reſpiciūt ligneū contrariū videt
mā exo · ē. aſp · et m plurib⁹ aliis locis uidet
altare aureū · Dicendū eſt q meſa apoſtōrū
de qua loquit ihc ſtipeua ſm ezechielē et altare
meſe de q loquit ihc ſm latinos verisq dicit
m exo ligneū mūd et aureū exiūs ſe de auro
ipe tacet mā alibi ſacre exponit · Et duo oſ
tia ij ē pes xuj · in qua deſcribit forma oſtiorū
templi cū dicit Et duo oſtia erāt m templo ſtuā
rio exteriori et m ſtuario · ſ. m templo interiori mō ſic ē
intelligēdū q m quolz eet due aptime ſ. vna
tm et p quā vnū oſtiū tm in qolz ſicut duas
portas Jo ſubdit et m duobz oſtijs ſ. pnci
palibz et vtrisq pte ſ. templi q̄l vna dicit
ſtm alia ſm ſcām ſma erat oſtiola ſic admu
tā copulata q vnū pt claudi et aperiri ſine a
lio ſicut apparet m oſtijs q dicit fixata et ſilit
m feneſtris ſma eni oſtia erāt et vtrisq pte
oſtioz qd exponit duplicat vnomō q m quolz
oſtio pncipali ſunt due value q claudunt in me
dio aptime et q̄lz valua ſit fixata mō dicto ā
tiomō q vna valua claudit totū aptimā ſed v
na claudit a pte interiori pctus altaris vō et pte
exteriori ita q q̄ clauſe ſtē value iſte apparat pies
vniformiter mei et exteri et q̄ q̄rimq; q ſimilis
pcta dicit m oſtijs ſicut m pctis vnde ſubdit
Et celata erāt m oſtijs templi duabus ſc. erāt
iſte value intelligēde ſtē fixate ut dicit ē. q̄d
rem erāt groſſiora ligna in veſtibli · i · portus
fronte ſorinſeci qd expo nūt aliqui latini dice
tes q in fronte portus erāt celatine maiores et
magis eminentes q in templo ad qd requirebat
maior groſſities ligni ſed yo nō videt mihi ce
q ſicut dicit ē fuit talis ornatus nō erat in templo
ezechielis et multo minus in fronte portus ezechielis
Ij aut dicit Erat groſſiora ligna veſtibuli ſic
te ſorinſeci et dico q erāt dicta nō eni eſt aliſmō
ſimile q erāt magis eminentes celature et p
q̄s magis nobiles ij in templo ppe q̄d miſtico
mā videt ij corrupta nā in ihc nō ihc q̄d ezechielē et
ideo ista ſequēs nō ſimiliter ihc ſed ezechielē
ſi melius alia ista aut ē dicis ſmā in ihc Et
ſpiritu ligni ſui fuit portus extrinſecus et ſenſ
tive obliq et palme hinc et inde in humilibus por
tus et lateribz dom et trabibz · Dicendū q q
ihc ē pes q̄tuor cubitorū m q poſt deſcriptionē ornatus de
pli quātū ad templū et ſtm ſcōz deſcribit ornatus
quātū ad templū portarū ſimiliter tm vnū de
ſcribit meſa holocauſti edificata et dicit et ſpiritu ligni
i. groſſitu ſui fuit portus eius ad vestimenti e
dificii foris et intrinſeci ſed tm ſolet fieri
in frontibz edificiorū Et ſubdit de ornatu Et ſe
ſtire obliq ſtē ſc. m portu ad eius illustratio
nem ſicut m templo et palme · ſ. celate hinc et
inde et m ipis portis ex pte tm interiori In hu
meris portus et lateribz dom Dicit aut ij
humeralis claudetur portus ex vtraq; pte oſtij
et nomināt humerale q ſt breviores q alii
· ſ. v. cubitis ut dicit ē tm in fine xl. cap Late
re dicit mihi claudetur portus ab oriente i
ordine q ſt xl cubitis ſm latitudinem portus
ſicut dicit ē in fine xl. cap Et latera dom
q ornabat nunc claudetur lō
gitudinem templi et m trabibz ſ. minoribz Et
ſimiliter palme celate ad ornatū Sicut aut hā
mā diſtinguat ab ezechiel pt tm expoſitor ſm eā
dem ſmam Et q̄dā · q ſilz ſubintelligit lig
nō exponat et illa ē fortaſſe edificij et
ſimil modo loquēdi ij pz v. qui pretulit ezechi
eli ſubintelliget fiet mgr mihi ſic dicit nō
exponit ſicut plenius fuit declaratū ibi Et
inde groſſiora ligna Et et ait dicit ſup q ſenſ
tive obliq q ſt m altaris ſtu q ligna Et
ſimilitudo palmarū hinc atq inde m ingreſu
veſtibli · i · portus ipſe hinc exponit ſicut pius
et ſimiliter ſequēs Eadem lex dom ſc. q. d. ſi
milit pietas portus ornatur pictur templi la
tialibz Et ſimiliter ornatur

Capitulū Quadrageſimū ſeptimū

Et eduxit me poſt deſcriptionē templi
ſm ad tres ptes ex. ſ. portam
ſtm et ſtm ſcōz et ſm ad aquilonē
una ſub aduncta ſibi cōm deſcri
bit duo edificia a muris templi q ex cubitos
eſtima vnū m pte aquilonari altrū m auſtro
et dicit in duob⁹ pcb⁹ q primo deſcribit ſ. dnō
edificiū 2o ſeptima relinet ad mensurā exteriore tuā
edificij deſcribendo ibi ſuāz amplexū primā
tres q primo deſcribit edificiū aquilonis 2o auſ
trale ibi et erāt 3o ipſo vestibulo ibi Et duxit
ad me ſm via p̄m q̄ deſcribit ſicut dicit Et
eduxit me m atriū exteriū ſicut dicit ē in ſuo
ordine et textu Templū et edificiū aquilonare et

australe ſt̄m atrio exteriꝰ lgt̄ quō pt̄cta q̄libꝫ
ſit erecta de templo ad atriū exteriꝰ Diamꝫ q̄ ſic
quēt̄ ita cubūs mēſ̄ ē amplū et ſimult̄ totum
ſpaū exte ē ampliꝫ et t̄n ab diat̄ exte de ecclia
m ampliꝫ et cū ita ſimult̄ ē m̄ gradꝫ Et reducit
me m grazophylatiū edificat̄ em̄ aquilonāe ſm
totalitatē ſuā lgt̄ centū cubitoꝝ m longitudē
ab oriente m occidentē et ſm lgor diat̄ grazophy
lacū m ſinglām ē t̄n domꝰ q̄ pcta m̄ſores
et t̄nſilſ̄ totius edificij t̄nſeltes et ſm lgor inſi⁹
diat̄ grazophylacū m pl̄ gr̄ plures domꝰ
et q̄libꝫ grazophylacū ē longitudē .l. cubit̄ ſm
latitudēm̄ totius edificij q̄d erat erat edificat̄
ſpiritū .i. erat templū et erat eccm .i. erectū
appendicū edificationē vgentē ad aquilonē
latꝰ em̄ aquilonāe templi et appendicū ſibi
adhereāt ſt̄ erat latꝰ australe aquilonāe
edificij m ſuāe longitudis .c. cubit̄ tm̄ em̄ q̄
tendēt̄ longitudo totalꝫ edificij eſtij q̄libꝫ .q.
d. q̄nq; latꝰ australe lgr̄ edificij ſit erat tem
plū t̄n eius eſtia ſt̄m eius latꝰ aquilonāe
vñ m lgr̄ ponit̄ eſtiū m m̄ō et ponit̄ cētū ſin
gulāe q̄ pli nā ibi ſt̄ eſtia pluria ut exponit̄
Et latitudinis .l. cubitoꝝ includendo nō ſolū
ſpaū m̄ pietes ſed cētū pietes et gulanos
nā m atrꝰ pcedent diat̄ ē m pticulꝫ q̄dꝫ
q̄ ſt̄ edificia multo minoꝝ .c. xx. cub atrij maioꝝ
id est una qꝫ eſtoꝝ .l. cubitoꝝ eſt ſtia et oppoſito
.l. cubit̄ atrij maioris et reliq qꝫ atrij pauime
tū aquilonar atrij exteriꝰ et ſic patet q̄ illa
pꝫ q̄ eſt contra atriū maiꝰ eſt ex cubit̄ nā xx.
cubit̄ vnꝰ accrēdit xx. cubit̄ alteri et reliq qꝫ
ē xx cubit̄ Et diat̄ cētū q̄ in iſtis xx. cubit̄ ab
maiorē includit̄ ſpiſſitudo muri claudēs atrū
minus a quo aq̄lonis q̄ ſpiſſitudo ē v. cubit̄ vbi
erant portici antea pretium triplex Et dein ipſos
ſt̄ eſt una exedra cont̄ exedrā in triplabꝰ eſt at
exedra item q̄ tamen ut grazophylacū ſt̄ ſicut
domꝰ edificij aquilonāe diat̄ grazophyla
cū et exedre eſt ſt̄ ſpſa exedra cont̄ exedrā et
domꝰ edificij aquilonāe et domꝰ edificij
auſtral ei ꝑ omnia ſt̄ ſimiles mutuo correſpon
et ex oppoſito ſituāt templa ad mirandū In tri
plabꝰ diat̄ aut̄ edificij aq̄lonare et auſtrale
triplicia et ſimult̄ cum domꝰ eo q̄ ſt̄ ibi cō
maſiones una ē alia. Et ad grazophylacium
hoc .c. deſcribit̄ q̄dam via extra me eſtia grazophy
lacia p̄ .c. cubit̄. et met atrij maioris pcedit ad
oppoſitum pretem vſq; ad .c. cubitū edificij auſ
tralis ut diat̄. Et ad grazophylacia a pte orien
talꝰ tranſitꝰ .i. via .c. cubitoꝝ latitudis et
lgr̄ via ea pcedēs dat̄ ē platea .c. cubitoꝝ lon
gitudis. Et ad maiorē reſpectū .i. vſq; templi
vbi cubit vnꝰ fm eam ordinē de ſcō vtere et
ſu. extremale ibi ponit̄ q̄dam via latitudinis

vnꝰ cubit ꝑ quē ſacerdos vadit ad templū ſcō
lgr̄ nō vt̄ vim nā fm ipſū ex diat̄ q̄ via ſit longitu
dinis .c. cubitoꝝ ad mꝰ tñs aut̄ via deſinens
t̄nſitum ſacerdotū dicit̄ ē ſic latꝰ ad mꝰ q̄ duo ly
mites ſibi mutuo obviātes poſſit t̄nſire vnꝰ nec
alius lgr̄ aut̄ eſt impoſſibile m via vnꝰ cubit latitu
dis nā ly dempt̄ cubito ipſum ꝰ ut ꝑ pcedētibꝫ
m cuꝰ latitudē nō pt̄ t̄nſire vnꝰ ipſe eſſet n̄ cū
vnus pes tm̄ ꝑ tantū ve longitudiem ſed
dicendū q̄ via vnius cubit diat̄ ly quidē mitto
ſtricte de atrio mitioꝝ ad via .c. cubitoꝝ ductā et
t̄nſilſ̄ et m̄ mittit̄ portas templi dicit̄ t̄nſit iſtas
.c. cubitoꝝ via et ꝑ tpꝰ lon modū oblato ſacrifi
cio m altare holocauſtoꝝ q̄d ē m atrio meioꝝ q
cedit ſacerdos ad aſſumendū ſacrificiū m templo ꝑ de
ſcensū meſſ Diat̄ aut̄ dicta mitto ita ſtricte ut
ea q̄ ſt̄ m templo nunq̄ exterioꝝ ſtricte m atrio
meioꝝ q̄t q̄d. cētū ꝑ t̄nſitū ſacerdotis dic mitto
et claudendo Dat̄ cētū q̄ iſte mitto ex pte templi ē
vnus cubit ſed ex pte atrij meioris ē maioris la
titudinis ut expediat̄ ſit t̄nſitus ſacerdotis ſicut
videm̄ in feneſtris murorū q̄ dicit̄ gallice ar
chieres q̄ apte exteriꝰ ſunt latitudinis q̄libꝫ
palmi et ex pte meioꝝ duoꝝ vel trium pedū ſic
dicit̄ q̄ via cubiti .x. pcedendo de grazophy
lacijs aq̄lonarijs ipſi templū rec̄ vont ad in
troitū vnius cubiti et eodē mō pcedendo ex pte
auſtrina ſalꝫ de grazophylacijs auſtralibꝫ ad tē
plū Et eſtia ſt̄ ē ꝑ tria vbi agit̄ de ſitu oſ
tioꝝ et de altitudine grazophylacioꝝ eā dicit̄ eſt
eſtia vocat̄ .ſ. grazophylacioꝝ aq̄lonarij ad aq̄
lonē ſit̄ reſpiciencia. Dicit̄ aut̄ oppoſitoꝝ
latꝰ q̄d ex pte altera iſtoꝝ grazophylacioꝝ ſt̄
erit eſtia ipſi templi q̄d eſt̄ m auſtrali pte i
aq̄lonarij grazophylacioꝝ Sz lgr̄ nō videt vm
ea q̄ ſeptima de lgr̄ nulla ſit̄ mentionem ead
q̄ tria ipſi templi eſt alterꝰ vn cubitoꝝ q̄ ex
pte alia et ideo ipſi templi nō pt̄ ex ce ſic comme
mentꝰ eſtia. Item ꝑ illa eſtia erit mḡſſ ad
locū ordinis et ſic mḡtaret a t̄nſeuntibꝫ q̄ eſtia
illa ea t̄n deat̄ ex quieto ꝙre q̄d ſicut dicit
ſeptima m pte aquilonari t̄n ſt̄ lgr̄ eſtia po
neret q̄ aut̄ ſunt ibi eſtia ꝑ nō lgr̄ ex ſep
tima ſed lgr̄ q̄ ſt̄ plura ex lgr̄ q̄ dicit eſtia
Et ſm lgr̄ hebreos ſt̄ duo q̄ videt plē poſitū
ſine additione ſc̄ mim bmaiū et ſm lgr̄ to
tū edificiū aquilonāe dimidiū m duas quaꝝ
ones ex t̄nſilſ̄ et q̄libꝫ quaꝝ eſt .l. cubitoꝝ
longitudis comprehenſa t̄n ſpiſſitudē muri
ubi erāt grazophylacia in ſuperioribꝫ maſio
ſz humiliora ſm lgr̄ hebr̄ ſubtegmina .i. minus
ſpiſſa et eſt eadem ſitis ea t̄nſeuntibꝫ mīa q̄
ſicut ſuprā dicit̄ grossꝰ ita humil ꝑ dea ſtēta

Et subdit ad ea q dicat q singulæ portæ .i. mfiores masones grazophylatior q dicant li portæ eis q illas ē mgres ad superos sicut p̄ portæ ē mgss ad domū q̄ ex ill emicbāt .s. medi as et supiores masones ido sliter de mfiorib⁹ et de mediis edificij aqlonaris tristegu em erāt .i. ylites tres masones vnā ē aliā et nō ipsi sant columpnas sustētantes sicut erāt columpne atrij .i. grazophylacior m atrijs eccliā sicut em dicī ē ē el cap̄m atrij exteriꝰ m p̄te orientali sē .2. grazophylatia et m atrio minori sē grazo phylatia sacerdotū et aliorū circumeuntiū et ill sē columpne sustētātes m istis aut grazophy lacijs q sē maiores altitudis et ponderis no ponūt tres columpne sustētātes sed muri sps sus et sortis ait lomb pylaijs iste tri mmi ē spūsse m mfiorib⁹ masiombz q̄ m mediis et m mediis q̄ m supioribz p̄m magnitudinem maiores ponens supportū et p̄ hoc dicit sup q grazophylatia sē m supioribz hūilior .i. sit troza q̄ muri mediar mansionū ē mmi spūs sus q̄ retrō ē a p̄te exteriꝰ et p̄ eos ē structor q̄ mfiꝰ masio Et eodē mō dicendū de supior respāi medie q̄ntā emicbāt supiores masiocs de mfiorib⁹ et de mediis a tria cubitꝰ l. et q̄ mu ri mfiꝰ masiones ē una sexta ido masiocs su periores pnt tm̄ dcm̄ati. Et pibolꝰ hoc ē pes q̄dra in qua destribit mmi claudēs edificia a quilonāe ab orientali p̄te sm q̄ dicat hi .i. la et sic q̄ ex illa p̄te est via vemēdi ad grazophyla tia m edificio aqlonari q̄dra dicat pes et pibolꝰ .i. muri claudēs a p̄te orientis et dicat a pe q̄ ē trū et ambulacio q̄ uid mmi illi est deā bulatio siue via p̄ qua sacerdotes de templo et atrio veniūt ad grazophylatia aqlonaia et est exteriꝰ ipse dicat ad dram mmi dūdecim totid edificia australe p̄ medii ex insis p̄ q̄ est ex terior muri et a p̄te occidis ist via grazophyla cia vni sup aliud et via similit ex p̄te orientis sm grazophylatia .i. p̄tensa ē iste pibolꝰ sm la titudinē ipsi grazophylacie q̄ dempt ex insis totus edificij aqlonaris q̄ erat in via .i. ipse via sacerdotū p̄dicta atrij exteriꝰ sicut dicī est ē templi et iste grazophylatia sē in atrio exteriꝰ et p̄ occis istā via ad grazophyla tia .i. ex p̄te orientali q̄ est anteriꝰ et ipsiꝰ grazo phylatiorꝰ sicut et .i. totus edificij p̄s orientalis dicat anteriꝰ et p̄s occidentalis posteriꝰ ut dicī ē ad el. Longitudo ergo .i. dū pibolꝰ .l. cubitorꝰ et subdit ido q̄ longitudo erat grazophylatiorꝰ in edificio aquilonali q̄tentorꝰ .l. cubitorꝰ q̄ tanta ē latitudo totius edificij aqlonaris sm quā ap̄ē longitudo istorꝰ grazophylatiorꝰ eo q̄ eorꝰ ostia sē m latitudē aqlonaris totius edificij ut dicī ē Dicit ēt ista grazophylatia atrij exterio ris eo q̄ sē m p̄s ista ut dicī est et longitu do ad similitudē templi .c. cubitorꝰ Ista ē platea q̄ ē ext̄ ad dicat latitudo .c. cubitorꝰ de q̄ sic ij iterꝰ mentio q̄ p̄ alia est ostia sacerdotū de templo ad ista grazophylatia p̄ magna p̄te Et e uit subdit grazophylacia ij mtrij nā eorꝰ ostia sē m mfiorib⁹ masiombz et m p̄te aqlonari vbi tria est dominus p̄ pendulū montes ab oriente mediētiū m ea luct cū volentes de templo ad ist grazophylatia mēt vsq̄ ad aqlonē vsq̄ ad angulū edificij aqlonalis dausti mu ri orientali et aqlonali tri ex illo angulo ad ostia grazophylatiorꝰ ē p̄ss ab oriente m oc cidentē ut m figura patet et de facili sua figu pt̄ ymaginari q̄ē hoc no dixit q̄ ab orie te veniāt ad ea sed ab oriēte mēdionali ē ea de ado exteriori Iste modus loq̄di ē sicut ait dicat apud nos aliquē m extrāa mgrede de cumulo q̄ eius q̄ sit cumtiū ut dicī ē Et m latitudē .c. q̄ est despitione aqlona ris edificij hoc dicī destribit edificij austē le q̄ ē p̄ omia aqlonari simile Et q̄ de spitione p̄dicta t̄mdant in via vadendi et mediū grazophylatia m edificio aqlonari q̄tenta .l. destribendo grazophylacia austra li .s. atrijs sē precedentib⁹ magnū a via vem ndi de atrio mtiorꝰ ad q̄d q̄ē unde ait via vemēdi de templo ad q̄d eo q̄ ist via termet ex via p̄te mē templi et atrij mēi ex altera dicat g̃ Et latitudē pibolꝰ .i. in spissitudē mmi atrij .s. mtiorꝰ q̄ dicat atrij ancipitis ex q̄ altaria holocaustorꝰ vbi offeruntur sancta q̄ erat ē via orientale p̄ templi ido subdit in facie edificij templi .i. templi cuius ingressus qui dicat ipse facies ē vsq̄ orientē et splendidū ē q̄ m pibolo atrij ē ostiū p̄ q̄ ē exitꝰ ad viā ducentē ad grazophylatia australia et istud ostiū ē dicat via vm cubitor et erāt ibi edificia in hijs ipsi ait templi ido p̄ edificiū ipse mel ligit templi grazophylatia .s. australia sicut dicī ē de aquilonarib⁹ ex p̄te altera et via vemēdi a grazophyla ait facie eorꝰ .i. ante mu rū orientale p̄dictꝰ mēta altitudē grazophy lia nā in omib⁹ sē silia q̄ p̄ q̄ ex dictis ē patet hīa vsq̄ ad ostia eorꝰ sm ostia grazophyloꝝ q̄ ē tū m via vespertinente ad nothū ex .i. ad aus trū videt q̄ debēt dicī ad aquilonē q̄ loquit de silitudē grazophyloꝝ australiū ad aqlona ria. Dicens q̄ ipse silitudo ē mutua et adi cepmens loquit ipse de ostijs grazophylaciorꝰ

aquilonariū assiliando ea ostius grazoplyla^{ca} austrialiū ac si diceat sicut austrialia scā filia aquilonarib⁹ sic eq̄. pē cuī alie expon de ostiū grazoplyl^{ca} austrialiū sic et ostia com. s. grazo plyla^{ca} austrialiū sm ostia grazoplyla^{ca} et supplens ē aquilonariū eo q̄ de ipis sup locutus et q̄ subdit^{2} que. s. ostia refert^{2} ad ostia grazo plyla^{ca} austrialiū sicut in via reflexionis ad notiā. i. sicut ostia grazoplyla^{ca} aq̄lonaria reflexa aq̄lonē sic ostia grazoplyla^{ca} austrialiū respiciūt ad austrū ostiū ī capite vie sup̄le ē q̄ supdem est q̄ in structuris mu ri ecclie ē unus strat⁹ pt̄ q̄ dicit^{2} via unius cubiti et nō ē sup expssum in textu q̄ ibi sit ostiū id li exponit^{2} cui dicit^{2} et ostiū in capite vie dicit^{2} aut caput vie locus vñ ē pressus ad duos loca sicut dicit^{2} ezech^{i}. 21. stetit rex ba bilonie in capite viar duar. a loco vñ q̄ est mr̄ ostiū istius et portaū templi incipit pes sus ds grazoplyla^{a} australia ex una pte et ds aquilonaria ex alia id vocat^{2} caput vie q̄ via exit ad restabulū sepulti. i. ad portaū templi q̄ dicit^{2} edificaū sepulti sm ipm^{2} ezech^{2} ad clausuā organizationis et predit in eā dem similiū tri p̄ aliū modū. Ad cui^{9} intel lectū sciendū q̄ sicut sup̄dem est ab atrio mai ori ē ascensus p̄ xv. gradus sicut ī templo salo monis in q̄bus stabāt altaria tpis scalois pt̄ q̄ et xv. psalmi vocat^{2} a antica ydaica ad hūc similitudinem ponit^{2} ipse^{9} in hoc edificio sm situ mentis vō ezech ydaicū ē ostiū latitudis cubi ti unius pedis et vocat^{2} clausura organizatō nis q̄ claudit mr̄ ydaicus vbi est organizatio altaris et via q̄ est mr̄ ipsius et templi portici sup̄ q̄ ostia eadē via ē ad templi porticū et una pte et ad clausurā organizationis et al tera pte unius q̄ hec clausura organizationis ē a pte sinistri lateris vie id subdit^{2} q̄ via ei centrale medium tabat. Et dicit q̄ post descriptionē grazoplyla^{ca} aq̄lonaris et australis hic contra describit^{2} vsq̄ eo cū dicit^{2} Et dixit ad me s. angelus hic ostendens grazoplyla^{a} aq̄lonia et grazoplylatia australis p̄dicte descripta q̄ est ad edificaū sepulti. i. ex utraq̄ pte templi sicut hec est grazoplyla^{a} sta. i. sacris vestibus deputata in q̄bus vestiūt sacerdotes qui accumbunt ad dnm in sanctis ad ministrand^{9}. i. in grazoplylatia eius ponet. s. sacerdotes sua sanctis. i. ea q̄ sē nētia ad ministriū in sua sanctis et oblationē p̄ peccō et p̄ delicto. i. pces de istis oblationib⁹ q̄ cedūt in vsū sacerdotū nā sm legem comedi debēt in loco sco

nō aut ingressi fuerint sacerdotes grazoplyla^{a} deā nō egredient^{2} de scō in atriū exteriūs atriū exteriūs ipse nō pt̄ accipi ymaliter nā sic accipiendo grazoplylatia ista st̄ in atrio exteriori sicut sic q̄ dicit ē ē ꝑ accipit^{2} pa^{r}. pall^{i} locus ad q̄ ad mittebat^{2} pl̄is ut magis pz ex seq̄tib⁹ st̄ ibi. i. in dom grazoplylatie reponāt vestimēta sua in quib⁹ ministrāt dño vestientq̄ vestimētis aliis et sic procedāt ad plm. s. ad loca atria exteriora ad q̄ admittit^{2} pl̄es. Quib⁹ complexis q̄runtur de scripta interiōr mēsure li' cōis^{e} describit^{2} exteriōr mēsure tra^{s} tū q̄ expositores latini dicūt q̄ li describit^{2} mēsuā mur medij qui dividit ī atriū exteriūs et locū vulgi et mēsura cuiuslibet latis eius ē q̄ginta cubitoz q̄ patet p hoc q̄ dicit^{2} in fine ipius capli p ē^{or} ventos mēsā est numerū eius undiq̄ p̄cium longitudinem q̄ginto rum cubitoz et latitudinem q̄ginta cubitoz di videndo mē sm et vulgi locū. Ex cōsi hoc q̄ p̄mittit^{2} de mēsura cuiusdē mur expssā et malgre diffusē q̄. n. m sic cap̄ dicit^{2} p ē^{or} ventos mensā ē ab ē ventū orientalē calādo mensuē q̄ginta calādo et calamū vō cubitos vñ cubitos ut dom ē ab ē^{or} q̄ginta vō sex faciūt trigenta et sic latus orientale muri q̄ mēsurat^{2} li sic trecies centū cubitos q̄ faciūt tria milia cubitoz. Ad li^{m} aut rndet q̄ sicut q̄libet pes primus ē quintus et quintus ita q̄libet pes calami est calamus et sic q̄ginta vnus calamus in calamo mēsure. q. d. nō in tōto calamo ꝑ in una ex eis pte q̄ extenditur cubitū q̄ntitatē dicit. n. et non est q̄ntū ad hoc q̄ scē cubitus st̄ distincte signatus in calamo totali nā mēsure ē descripte aliq dicūt^{2} vnus cubitus alius duoz alius tuū alius q̄uoz et alius v. sed dicūt coz. s. q cubitus dicit^{2} calamus nō pt̄ stare cū hac nā hoc nomē calamus cujusdā est ad significandū rem illā et ad significandū q̄ntitatē mēsure q̄ē vi. cubitoz et li^{s} 2os accipit^{2} calamus in tō ista descriptione ut pz ex sequentib⁹ vl^{s} cap^{s} nūc aut ita est q̄ licet q̄libet pes calami ē calamus mēsurū calamus ē res nō nō tn sic ē ut sigt quantitatē mēsure ad li^{m} aut ē ex. m sibile in normādia vina vocat vīga et sic vīga equoce dicit^{2} de re nāli et de vina et licet q̄libet pes vīge sit vīga pueri dicit de re nāli nō tn quelibet pes vinge ē vinga p^{t} ē nomē vine sed sola vina integra dicit vīga et medietas q̄ dimidia vinga et quarta pes vnū quartum. Ad aut minuit illo q̄ sequit^{2} In calamo mēsure nō ē q̄ ex sed maī

cōē nā p̄ ꝯ ondit̄ manifeste q̄ calam⁹ nō dr̄ꝫ
ꝯ qui t̄ rō mat̄ ſz qui t̄ dōmata q̄ntus
meſure ſuꝫ vn· cubitoꝝ et ſic p̄z q̄ōitū· ſ· q̄
calam⁹ nō p̄t dia vn⁹ cubit⁹ n⁹ eq⁹ ¶ Et ſic
acquirē eo q̄ q̄lz p̄s calam⁹ potuit dia calā
ut dicit cāl rōne poſſꝫ dia de dimidio cubito
et duobz cubit̄ et de tribz et de quor et ſic de
q̄nq; et ſic m tō deſcripſit ym⁹ edificij vbi alq;
ſcripſit meſſuram nōmīe calami n⁹ cēt ēcī eo
q̄ medīe poſſ acquiri p̄ toto calaō et ſingliſ ei⁹
pabz et p̄ q̄nq; dm̄ iſtoꝝ deſtruit ꝑ dm̄ ſu
piam p̄ magna p̄te ¶ Ad tertiū aut̄ q̄ꝫ
ſ̄ mdicit de fine ym⁹ ait dicēs· i· Dico ꝯ ſa
ru· Sa· q̄ ij deſtabit meſſura nunc certioꝝ to
tū edifiū duodēnis et ſ⁹ p̄z ex mō loquēdi ei⁹
dicēt ¶ Qdꝫ completſ· ſ· angel⁹ in ſpē vni mē
ſuras dom⁹ nouas ex q⁹ vidit q̄ mēdint oīa
p̄ius meſſurata mē q̄ gemēt̄ plura ēē nouū
medīū edificiū· ſ· thalam portar⁹ atrij exteriꝰ et
veſtibula eaꝝ et domicilia edificata ſup portas
nunc exteriꝰ p̄ exēplū ſcauꝰ ex ꝓdentibz p̄z
edoctꝰ me ecc̄ totū edifiū ꝑ viā porte ec̄· i·
p̄ portā orientale p̄ma et mensꝰ ē eā vndiq;· ſ·
ſpissitū latitudīs porte et nunc oriental⁹ ex vtrq;
latꝰ ꝑ cubitū· i· a porte exteriꝰ q̄ longitꝰ ē mēſu
ra· 12· cubitoꝝ q̄ꝫ ſpissitudīem innuꝝ q̄ ē vn⁹ cu
bitꝰ et ſic p̄s maior restingit̄ vn· cubitꝰ in q̄libz
cuꝰ cubitꝰ mēſa ē aut̄ q̄ ventū orientalē· i· porte
nunc orientalē q̄tuoꝝ n· ventoꝝ principaliū ſicq;
ē acquisitꝰ in ſpiritū et cepit mihi loquī ꝑ q̄
tuoꝝ p̄tibz mihi orientē et exinde aq̄lonē et aus
trū· q̄ dicēs dñs salomōs q̄ fundauit tra mihi cubitoꝝ
ut dm̄ ē ē et hoc mō exponit̄ hūi de tribz alijs
p̄tibz sequentibz vsq; ad· q̄ q̄tuoꝝ ventoꝝ vbi pomit̄
recipientiaꝝ breuis dr̄ longitudīem q̄ngentoꝝ
cubitoꝝ et latitudīem q̄ngentoꝝ cubitoꝝ latā· n·
nunc exteriꝰ ſc̄ ēcl̄ia· et ij⁹ aut̄ q̄ ponit̄ ij cubitꝰ i
aliquibz libris anglic̄ expositores latīs dīt q̄
p̄ calaōs p̄dictos mediocriter cubitꝰ ut p̄dixi ē et
male nā in hc⁹ nō ponit̄ cubitoꝝ q̄ absolutꝰ pos
mit̄ longitudīnē q̄ngentoꝝ et latitudīnē q̄ngē
toꝝ ex q⁹ p̄z q̄ iſte mēſ refert̄ ad calaōs p̄dictos
ꝑ q⁹ ſcꝝ ſup ezechielē retractat q̄ntū ad ij⁹ tres
latitudīs· d· q̄ ex relatione tm̄ſfēndi male posuit
ij cubitoꝝ ꝑ q⁹ libri latīi bn̄ correcti nō habent cu
bitoꝝ duodenē mē ſcauati et vulgo lōgi ſm
hc⁹ nō ſic hēt̄ duodene mē ſem et vile q̄ q⁹ ad
iſtā ēcl̄iā nunc exteriorē dicit ſem eā ſpectāti mi
nimū exteriorem et medīū orientē q̄ dnūs eligebat
deputāti nā ibi ē oromē locꝰ ut ſupdixi ē et ſi
cut ꝑ q⁹ dnūs de iſto loco dicit venerūt et ce
metes ſoc⁹ q̄ aut̄ ē ſi ch̄s de loco ſto q̄ aut̄ iſtā ec
nunc exteriorē dicit vile q̄ nō iſtā dnūs vſibz ap
pliatū habuꝰ q̄ mgr̄ p̄ſidet de ſto victorē q⁹
mēſ placuit de mensuris atrioꝝ et nunc ꝑti

fundat ſup ij⁹ q̄ medius murꝰ ſtet ante cubitū
m̄ q̄dro qui dicit hic ſm ſuā opīonem q̄ videt
ſibi ut dm̄ eſt ꝑ q̄ nō videt̄ valere q⁹ dicit
de duob⁹ mēſuris exceptis mēſuris atrij exteriꝰ
q̄ dicit̄ in textu· i· cubitus ꝑ q̄dū.

¶ Capitulū Quadragesimū tertiū.

Et eduxit me· ſcſtꝫ deſcripta ꝓdi
gioꝝ mēſtatio hic ponit̄ ybi q̄n
ſibus viſio ibi· Et audiui· ſimul ꝑ
dicit̄· Et eduxit me ad portā ſc⁹ ſ
ē portā orientalē atrij exteriꝰ Et ecce gl̄ia dei ſ
· i· dñi dñi et pote in p̄mo cap⁹ deſcripta maieſtas
dei ſ̄ ſimilitudo ſ· ſcdm̄ ꝑ viā orientalē atrij exteri
ōris et vox ei⁹ q⁹ vox aquā multarū ſignis dīne
virtutis magnitudīem et ēra ſplendebat a maieſ
tate ei⁹ videbat̄ n· ꝓphē p̄ magnificā visione q⁹
claritas ym⁹ visionis illustrabat totā tīrā Et
vidi visionē ſm ſpēm· i· ſileñ illi visioī quā
videram ꝯ venē ut deſpdeā ciuitatē ij⁹ visio de
ſcripta ē ē x⁹ cap⁹ et vi· Et ſpēs 2m⁹ aſpectꝰ quā
videram· ſc̄ q̄ visio deſtruct̄ ē p̄mo rep· et cecidi
ſup faciē meā et ihūdna ſingulariter uīt̄ aquā
one maieſtatis dīnē et maieſtas dñi ingreſſa
ē in templū de atrio exteriori et eduxit me ſpūs
· i· angel⁹ q⁹ ꝓpha cecidit ut dñi ē Et introduxit
me in atriū interiorē de porta ei⁹ Et ecce ꝓplenū
erat gl̄ia dñi dom⁹· i· templū de atrio n· exteriori
videbat̄ in templo ꝑ q⁹ ſtabā cōis in ſpissitudīe mu
rorū ei⁹ templi ¶ Dixitq; aut̄ q⁹ ſicut dicit ē
ē et vē cap⁹ vbi deſcribit̄ deſtructio ciuitatis et templi
gl̄ia videt ꝓphā dñi ſecutū de templo et atrio
ꝑ portā orientalē et ꝓtea de ciuitate tota et q⁹
designabat̄ recessꝰ ꝓtectōis a templo et auctō
te ita hoc ꝑ portā orientalē videt gl̄ia gloriā
dñi intrāte atriū et mōte templū ad ſignādū
assistentiā dīnē virtutis ad ꝓtegendū templū
et ciuitatē q⁹ ibi describit̄ vñ in fīe libri dicit̄
Et nomē ciuitatis ex illa die dñs ibidem.
Et audiui· hic cōis ponit̄ ꝓphē instructiō de to
no deſcripta ei⁹ dicit̄ Et audiui loquentē ad me
de domo dicit̄ aliqui exp̄itores q⁹ de domo ſcā
templi ā q⁹ ꝓcedebat iſta locutio et ſic loquens
intelligit̄ ēē in domo q̄ audiebat ꝓphēta cum
in atrio et ꝑ q̄s iſte loquēs ē aliꝰ ab angelo
ſtante nec ꝓphēta in atrio ſcdm̄ hebraicā vē dicit̄ et
melius ut videt̄ q⁹ ly de tenet̄ hic māluꝫ et ē
ſſluꝫ Et audiui loquentem ad me de domo· i·
ſtruxerit me de condemnatiōe templi et ſm hoc iſte
loquēs ē angel⁹ ſtans cū ꝓphēta et ij⁹ patet ꝑ ij⁹
q⁹ ſubdit̄ et vir· i· angel⁹ in ſpē viri q⁹ ſtabat
iuxta me dixit ad me mſtructiōe me de condem
natiōe templi dom⁹ ꝓdicte Fili hominis locus ſ
ſū mei ſc̄ dicit̄ aut̄ templū deſcriptū locus ſolii
tronū et ſſionis dīnē virtutis et gre Et non
polluet vltra dom⁹ iſtā nomē ſanctū meū ꝑ fornica

tra sicut ꝑ̄ī et reges eoꝝ fecerūt multiplicate
ut ꝑ̄ mi. ꝛc. c. In formacõe hr ſm Diat ad
ydolatrya formacõe ſpiāl eo q̄ aiā ibi formaī
nī dr̄i. Diat caā formacõe vrbāl eo q̄ v̄a
liquib⁹ ydolatrys exclud formacõe orbāl
ſm ydolatrys venis et pnapi. qui fabricata ſt
limē ſuū iuxta limē meū qd exponit aliqu
de vrbib⁹ habitatūlz iuxta templū sicut de Ie
lomē. vi. hr et de attalia c. ſed qm ſtī reges
legūt ibi habitasse ut Dauid ezechias et Iosias
et illud qd diat fabricata ſt limē ſuū ꝛc dia
tis qd illicitū et ꝑtinēs ad ydolatriā ido me
limē diat limē ſuū ꝛc ly ſuū refert ad ydolū
nā aliqui reges legūt posuisse ydola suū tē
plū c. ſr. et aliqui caā ni alrys templi ut
diat de apanasse c. ſr. Et murū eius. mē me
et eos. i. deos alienos qui pretem modū erāt
dnūs a ſtā ſede vbi erat ꝓpiatoriū tis ſedes

dei. qui qd assipsit eos p regē babilois Secū pu
tet vsq; ibi Et dixit filii hominis domꝰ ista
templū. i. form̄ tēpli e descripc p me. edificādi
et aſtitit ab mgnitudine fluꝰ qui qd tēplū Salo
monis e destructū Secū putet vsq; i. et ymmisa
ꝓcepta eius. i. ordiem sacerdotū leuitaꝝ cantoꝝ
et oīm legis eius. i. cimōias dim cultū Secū
patet vsq; i. Omnes fines eī in circuitu. i. omia
edificia et loca circa templū exincta vsq; ad murū
exteriꝰ inclusiue q diat ſtā rone ſc sede qd est
in tēplo et ido sequens ē q murus exterior dicit
me ſtm et vile Iste aut messe. post descriptoem
templi hic comꝰ ponit descriptio altaris ydo
latrie et dicit in tres ptes nā primo describit
eius dimēsio tno cuiusde dedicatō ibi Et
erit ad me offeriū in illo vana condicio
mpnia eius. aup. Ad intelligeā ꝑme q
tis stēdit q altare ydolatrie describit hic

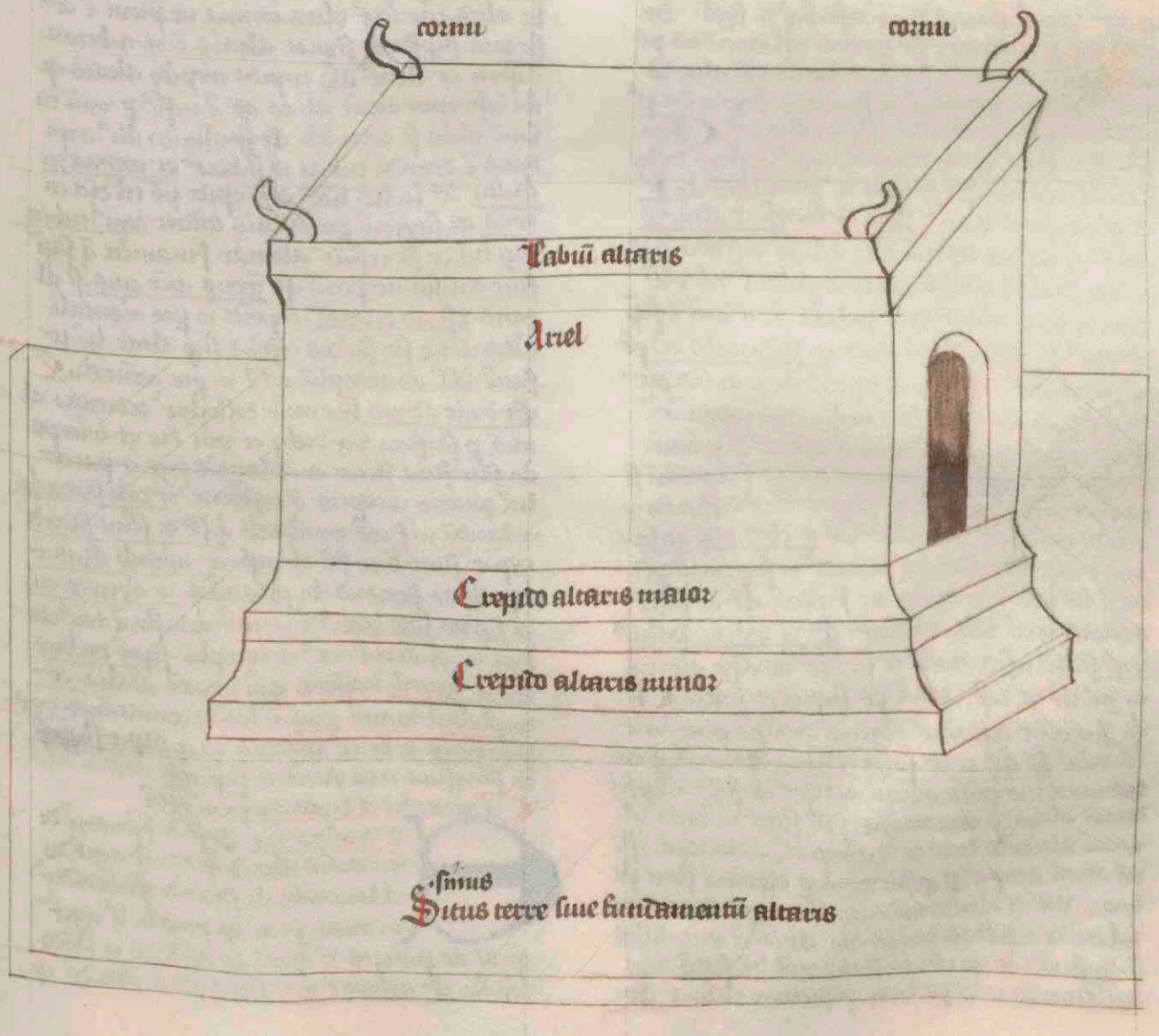

qdrũ eqlaterũ et ex ptib⁹ ii· cõpositũ ꝑma ꝑs
iuẽ tiam vocat⁹ fm⁹ siue fundamẽtũ et eleuat⁹
sup tiam ꝑ cubitũ vnũ ℈ arepdo minor na
ibi maior destruere edificiũ altaris a fundame
to restringendo a latitudĩe fundamẽti ꝑ vnũ cubitũ
et astendit sinistr⁹ ꝑ duos cubitos ℈ arepdo maior
nã ibi tm restringit⁹ edificiũ altaris ꝑ vnũ cubi
tũ mẽ dicto et eleuat⁹ sinistr⁹ ꝑ quatuor cubitos ꝑ qđ
diat⁹ maior ꝓ ꝑdentes q astendit ꝑ duos cubi
tos tm ℈ vocat⁹ angel et astendit sinistr⁹ ꝑ ℈⁹ cu
bitos et eius superficies superior ẽ locus vbi cremãt⁹
holocaustũ et sic altitudo altaris sup tiã est ·x·
cubitus et sup altare in quor cornua angul⁹ quor cor
nua de qꝛ altitudine nõ fit mẽcio in textu nec
in glosa. Quarũ q istũ quor cornua distant
ab cõmunibus altaris finibus cũ angulos et
locũ cremacõis holocaustũ et sic ea locũ crema
tionis vn⁹ cubitus addit⁹ in altitu ex q sequit q to
ta superficies superior altaris habet in quolibet quorũ
cubitos qꝛ locus cremacõis ẽ ·x· cubitor in quolibet
istẽ in cõmunibus altaris ẽ quam certũ sinistr⁹ ele
uata ꝑ vnũ palmũ sicut stetim stantibus et illa
vocat⁹ labiũ altaris sicut describit in figu
endit tm q ei altare sit quadratũ eqlaterũ nõ pt
totũ figurĩ in plano sed vnũ latus tm alia vo
tra est ꝑ imaginationẽ mispractus supplenda ꝑ
ista immediate precedenti respice figuram. Hijs
ꝓmissis prima ꝑs in duas diuidit⁹ qꝛ primo de sa
cris⁹ altaris dimensis gradat⁹ ·2· peculiarit⁹ ibi Ho
ꝛ et Secunda primũ docet⁹ Iste aũt mensure altaris
sunt⁹ q infrus describũt⁹ in cubito vsitatissimo ·i· d
cubito scribarum qui habet cubitũ et palmũ nã vlt
eorũ cubitũ gemet vnũ palmũ sicut dñs ẽ sup
vltimo capitulo In sinu ei⁹ habet dicit⁹ in fundamẽto ei⁹ pe
dis fundamẽti dicit⁹ sinus silicudinaria qꝛ recipit
ea q supponit⁹ sicut sinus ea q in ipo reponit⁹.
Erunt cubiti qꝛ ꝑ vnũ cubitũ astendo sup tmm
et cubiti in latitudine tm cũ crescit fundamẽti si
ue sinus edificii altaris qđ supponit⁹ et diffinitor ·i·
altaris terminatio vsq in hẽc habet⁹ et tm⁹ vsq ad la
biũ ·i· altitudo altaris terminat⁹ in superiori superfi
cie q habet labiũ in circuitu ut supradictum est et subdit⁹
quartus habet⁹ labiũ cũ dicat· Et in circuitu palm⁹
vn⁹ superius astendendo et sic habet⁹ dimensio altaris
in gradibus qꝛ descripta ẽ qđ superior et inferior
Hec qꝛ hic comẽt describit altaris dimensio peculiarit
cũ dicat Hec qꝛ erunt fossa altaris. Intuendũ q dñs
ydemnea hic quia aliqn accipit⁹ qꝛ fossa ubi fit
datur aliqn ꝓ elevatione ipsius sicut in latere hic
nomẽ altitudo hoc cõit⁹ accipit⁹ ꝓ elevatõe ipsius
tm aliqn accipit⁹ ꝓ profunditate ꝑ oppositũ sicut ꝑ
terram vel in altitudĩe maris ·i· in profunditate sed
subdit⁹ et tetigit⁹ dimisit me Et so· ei⁹ puto⁹ altus
ẽ ·xpsundo et ido ubi tm⁹ altare nisi hẽ fossa debz
dra altitudo et hic ꝑ linũ sequentem ei dicit⁹ Et
de simu tre ·i· de fundamẽto altaris qđ immediate
adiacet tre usq ad crepidiem nouissimã In hijs
hẽ primã et hoc patet ꝑ linũ sequentẽ ubi mag⁹
crepido midr duo cubiti si altitudo tm⁹ crepidi
mẽ et sic omittit hic vn⁹ cubitus altitudis fũ
damẽti ꝑ m fme resultat Et latitudo cubiti vn⁹
et accipit hic latitudo spatiũ ·2m· qđ extendit
vltra edificiũ immediate subiacẽs ab eo qđ sup
ponit et eode mõ exponendũ ẽ qđ subdit a crepi
dine minori ·i· ab eius superiori parte usq ad crepi
dinẽ maiorẽ ·i· usq ad summũ et superiorẽ cubi
tum patet qđ diat⁹ maior crepido qꝛ astendit
ꝑ quatuor cubitos Alia ꝑs duos tm ꝑtẽ aut angel
·i· superior ps altaris q vocat⁹ angel eo q in superiori
superficie ẽ locus cremacõis holocaustor ut sic
pdcm ẽ et sic dicunt illas cornes uel adipes
sicut leo foris dicunt cornes angel aut locus cre
acõis intrinsec⁹. Quatuor cubitor astendendo
sursũ et ab angel ·i· ab eis angeli et angel ·i·
cubit⁹ in longitudĩe ẽ qꝛ locus cremacõis est
·i· cubitor ꝑ quorũ et crepido sup⁹ pri⁹ angel ·i·
cubitor sup ꝑ quorũ qꝛ vn⁹ cubitus in quatuor late
ribz altaris ꝓtendit⁹ ultra cornua ut pdcm ẽ et
sic totũ superficies superior altaris ẽ ·i· cubitor
in quorũ et vocat⁹ ille crepido crepido altaris ꝓ
ibi discrepat altare ab eo qđ ẽ infr⁹ ꝑ vnũ cu
bitũ ultra se extendẽs Et subiacendo illi⁹ crepi
dinis ẽ duodecim cubiti ·i· ꝑtim duo cubiti ·2· et coronam
circuit in hẽ habet⁹· et crepido pt tm dicta co
rona qꝛ superiorẽ pte altaris circuit⁹ vn⁹ cubitus
sup tiã et sic resultat⁹ altitudo finaliter q sup
fuit omissa ut pdcm est tertius aũt eius· s· al
taris usq ad orientẽ ·i· positi in pte orientali
altaris ut sic sacerdos offens sup altare hẽat
faciẽ usq ad templũ qđ ẽ in pte occidentali.
Et dixit ad me· Hic comẽt describit⁹ dedicatus al
taris ꝑ scripturã vij· diebz et vnũ die et dedicatio
ibi scripturã sicut et oblationes nisi et patet
in paucis exceptis q describunt⁹ et tabulatũ
·i· tandiu in futuro demolitũ q sit de semine Sadoch
cepit⁹ sicut ẽ in fine vltimi capi· et mundabũt illud ·i·
aptabũt ad faciendũ ibi oblationes et obsequia cũ
in spiritu loco dom⁹ &c· ·i· me claudam⁹ tot⁹ edi
ficiũ cũ ẽ atriũ mundi et templũ scdm dictus
sacerdotes Israel ·i· offensis pmi et cetera mandata et
implebũt manũ eius ·i· locũ cremacõis dabit
sacrificia et dicit⁹ manus eo q supra supposita
ta scripturã citra patet ex supdictis.

Capitulũ Quadragesimũ quintũ

Et eduxit me· Post descriptionẽ de
dicatoris altaris hic comẽtat⁹ de
oblationibz ibi faciendis Et circũdat⁹
in duas ptes qꝛ primo de his agit⁹
quintũ ad primam ·2· quintũ ad missiones et sacerdo
tes ibi Et admouit me Intra primũ statum qꝛ

Ezechiel

pricipe ē vrā dr̄ m tp̄ūlz et ō desarbē ij ipē
progrāmā m mō veiendi ad offendēd tū p mañ
sācotū et cēā qlīū ad cōmedēd pā de oblaāc
paasīa vna ps cedit m vsū offeiaū quā delēt
cōmedē orā dīo ut diffusū dr̄ fluat m lentore
qlīū ipē ad pmū .s. vā veiendi ad offendi
dīat̄ et quiet me .s. angel̄ me ducēs ad mā
porte sēdaq̄ cētonis .i. atrij maioris qđ dīat̄
ij sēdarū cētus nā ibi offebat̄ sācificā sli
duo m altari holocaustoz sed cōsūmabat̄ p ob
lationē mēsē mē tēplū cētā patet vsq; .i. Et
vm nō tūsect̄ p eā .i. ip̄s de coī ipli et subdit̄
vō qui dñs deus isr̄l ingressꝰ ē p eā ipē qđ dz
ē maiaris veiendo et immi qūs ḡ alie dr̄ ipe
aut ingressū dñi p eū ipē ē m pmā vlu. cap
Et ait clausa ipe ē finis vsq; m ipm. et ē sēnsꝰ
q̄ erit clausa coī ipli et sequit̄ sīā sequētis
vsq; principū pcepit et subintelligit̄ eccepto
sicut 2o fr̄e vō dicit̄ qui p̄sūpsit vēzeā et subin
telligit̄ erit princeps mutuae sicut ibidē fuit de
diuitum et sic ē sūpplē sdō subdit̄ princeps
ne sedebit m ea .i. nō plūs ibi potit mitre sed ī
sedere et ad quod subdit̄ ut cōmedat pmē .i.
hostie siue pcem nā nomīe panis intelligit̄
m septima omis edz ut frequēt̄ supdem est
pmā portē vestibuli .i. portas orientis mitto
ns atrij ingredi ad offendū et p viā eius
egredi et m ifā quam pcepta princeps dī
nāt̄ mf̄ ibi ait dr̄ q; ingredies p viā
aquilonar egredi p australe et cōs ad dic
tum sīlīt̄ induxit̄ p expositores latinos tūs
latio mā ubi dicit̄ et erit clausa princeps .i. q
veniens princeps p eā ingredietur sicut si dicꝰ
illud cellāū est sigillatū ozi et .i. egredi p
tū eius. Et adduxit me hic cōmēoratꝰ de
oblationibz quātū ad ministros et sācdotes Et di
uidit̄ m duas pas et p̄mꝰ agit̄ de malis ministris
2us de bonis ubi sācdotes aut leuite pma m du
as nā pmo arguit̄ cēncoz mstituū 2o mūicoz
destructō i. Et videt leuite pma pe patet pmas
et opera q̄ distrenit̄ In constructō dom̄ .i. tēpli
et cete impleū ḡlā dñi sicut ē expōitū est et lūq
agit̄ de vnitate cimoniē .i. de oblationibz et sā
crificijs et de cultus legis ei .i. modꝰ vnitatis
noz et sācdotū Et pones cor tuū in ingressu templi
tē .i. ad retinendū in corde sicut sup̄ sē despice Et
flebāt vol̄ omīa sēcla vīē .i. animo delectes es
sure ab eis et erubescē eos q; mdueras .i. mdueristi
dū adhuc staret templū salomōis Et dixit dñs
ducens m pte nā aliqm ipsāt voluntatē ip̄s
faciendi si posset. filios alienos mēbris tē alie
q̄ cū vestes et cēā sācdotes eis ofēdentes nō
solū posuerūt vdola m ingressū sed cētā m atrijs
templi et ad cultū illoz admittebāt sācdotes
gentiles cultū vdoloz sectantes et cū eis sacri
ficabāt inuitos sācdotes et postea offerebāt

sacrificia dōm̄ sdō subdit̄ Et offus pmus meos tē
et posuistis custodes obsēuationū meaz m sēdua
rio meo .i. m atrijs meis et templo vobis merito
ad qđ vrīt et nō ad honorē meū et subdit̄ sīlīa
dominū omīs alienigena mēbris tē qūtū
ad mores malos et mēbris tūne qūtū ad ge
tales. Sed et leuite hic cōm̄ destructō mūicoz
destructō .s. sācdotū malor̄ leuitā ymo ḡ de
bue ij destructō a sācdotis offiō et reducto ad mi
na offiā et mmoru Dicit ḡ Sed et leuite .i. sā
cdotes leuitā ymo à longe recesserūt a me p y
dolatrīā m errore filioz isr̄l sequētes mīs regēs
et pplīm et portauerūt mḡtatē sīā et ipē
erāt dissīpi m captiuitatē eruī m sēduario meo
edz tu .i. custodes et scrutatōes m edibz .s. aleys
a templo et mūoribz portis hyatijs et quibz ex
cludit̄ ur patet mstū et ad sēduariū accipit̄ ij
large qđ extendit se ad loca mt̄ immūda exclu
sum clausa et mīstri dom̄ in mūoribz officijs
ad subdit̄ qui mactabūt holocausta et hostias
cū dialia exterminare et laudē mtestāē a ferēbus
separare domos et ydolia ista .s. vilia quibz ista
deputāt̄ qui stabūt m offerū eoz .s. sācdotū et
leuitaz offiā maiora facientes ut mīstrent
eis m offijs vilib; pecis sicut pius dñs suis et
subdit̄ manus ipius dr̄ ei dicit̄ ip eo q; mīstrauerūt
illi .i. ydolatres de quibz supdem est Et fac̄ .s. domui
isr̄l m offendiculū mḡtatus luae n. sācdotes assē
serūt pmo regibz et maioribz de ppō in ydolatrīa
ut dīm est cū multa q̄ ipsi debāt ydolatriā vitare
sācdotes ydolatrie tūc fuerūt exemplo eoz
ad ydolatrandū Ideo leuabo manū meā .i. vindictā
ultrīce mee sup eos pūnendo qđ p regē babelōis
et portauerūt mḡtatē suā .i. mḡtatus sue pena
Et nō agnoscūt ad me tē tāq; delegatū a deo
mittē postrema negz accedēt ad omē sēduariū ue
stm sīē sdōz Et ipse agnosce q; p sēduariū intelligit̄
gnzophilacia sācdotū q̄ sē a deorsū et a sinistris
templi et atrij mūdus qđ est à facie eius clarū
patet et dcīs. Sacdotes aut hic cōm̄ agit̄ de
sācdotibz bonis et pmo describit̄ eoz ornatus cū
dicit̄ sācdotes aut leuite .i. ignis leuitica filij sa
doch ipse epc salomōis pādrij fuer posito m sūmo
sācdotio abyathar m decreto ut ipse dr̄ ui Et 2o q; cus
todierūt ceremonias sēduarij mei .i. debitū cultū tē
pli ipē accedāt ad me ut mīstrēt mihi in mei
oz atrijs et in templo idē subdit̄ et stabūt in
offerū meos ut offerāt mihi adipem tē Ista enī of
ferebāt in altare mūoz et in templo altare ydo
matū ipē mḡdicit̄ sēduarij mei .i. templi et
accedāt ipē ad mensā meā. ad ponendū ibi panes
ppōnis vel p mensā ij meliguit̄ altare mensi
ut dom̄ tē 6ta cls ca m qo sācdotes assūmabāt
sacrificia offendo tympana. Cuiqs ij 2o dest
buit̄ eoz mūnis cū dicit̄. Cuiqs ingrediet̄ por

tus atq; miozis ad mistrand vestibz lmeis mdu
ent qd intelligit de vestibz ceriozibz nō meiozibz
ut dicāt aliqui seo ifs videt excludi q ifs qd subdit
n ascendet sup eos q; lmeū n vult argumē
tū eoz sūt q sacdotes alie affligēt macifi
gore nā de lmo pnt stare vestes cont virgus suf
facientes pter lmee erūt in amictibz eoz Licet
n sacdotes vn eadē mōzes ut ipse exo. xxviii. m
tris de bysso q ē gen lini candidissi. Et nō ac
mgent in sudore .i. sub afflus in quibz ydes
sudant de facili sedm loca dnossiozi ut exponit
yebi. Et nō sufficaliter plm alloquendo eū m a
tio ceriozi in vestibz suis in quibz mistruer
dnō. Caput aut ifs ē ctia pe in qua describi
eoz ousdario cū dicit caput aut suū nō radet
nā ifs fracdāt aliqu sacdotes ydoloz neq; co
ma mercent sicut p oppositū fracdāt aliqui sa
cdotes aloz ydoloz dmittentes crescē pilos suos
sicut mulieres dusoz n ydoloz erāt vani cultu
es aliqui contrii sicut in sacris venie volentes
erāt indi et in sacris nudatis erāt armati Ex
tondentes attondēt capita sua et sic capita nō
radāt n coma nutriāt et vini nō bibāt ut
disceret si ysdent in mistrio dni et vidua &c
exponit in vidua a sacdote delecta sūt qn mo
riunt sin ydde tuc in sūt sine tonsurā ad
rupe ad sustinend ydem defuer. Et plm
meū. ifs est pe ctia in q agit de sacdotū doct
na cū dicit et plm meū docebūt qd sit mē
sem et polluti vni ad tenend et aliud ad
vitand et cū fuit contentio nec iudices ex
tuū longinq; scabit in iudicijs meis eruāt
tubus .i. determinabit controuersia illa Dicit in Deu
t ca. q de alijs ciuitatibz et villis debet ve
re ad sacdotes in ciuitate eccl ad cultū dei ut
p eos detinet dubia et sim tenent eoz sūa
ctia patet. Et ad mortuū ifs ē pe quinta
in qua describit eoz nūdatio vene mortui cū dr
Et ad mortuū hominē nō ingredient passim
sicut ceti homines ne polluāt et q ones sint ma
biles ad ministrand coram dno Exquisit in aliq
pone vene gnōcatis n ad patrem et matrem &c
in quibz signabit .i. potuerūt ingredi ad
plangend et sepeliend et cū ex hoc contrahit
mūdicia ab ingressu sanctuarij retinentē sed
subdit Et postea fuit emundatus p aquā expia
tois de qua ysa mūi xxx. p qnt dies habuit
a angō possit sanctuariū ingredi ctia patet vsq;
effet p pdō suo oblationem tertiadi in leuitico
Non erit ifs ē pe septa in qua describit eoz
sustentatio cū dicit nō erit aut ei hereditas sed
alijs tribubz tri assignāt sed ea loca p hereditā
ombz suis et pecoribz alendis ut ysa sequit et
et ctā mīa vlia ar in quibz dnt sacrifica ydole
eoz et qnt ifs dnī ē ō q; sacdos vendat aliqua pr
oram fris sui defuncti sin ydde ego hereditas eoz .i.
de bonis in oblatis cū sustentatio eoz ō subdit
victima s sacrificij aut vna pe erat sacdotū et
alia offenti Et pro s omissois et p delicto
.i. pcō omissois ipi qmcdit in quibz offentes
melyl ynit Et omē votū .i. p missa voluntariū
dō sem et omia libamenta iste sc oblationes de li
quibz s vino et oleo et primicijs alioz vide .i.
frugū maiz tic nascentiū de quibz fuit tibi
yōnū et reponat hic dēnum .i. domi yabitabilē
tonsu sue ita q; sufficiat ad sustentacionē sui
et familie sue Et mē morticinū .i. aial qd lan
guore morit et captū a bestia sicut sūt car
nes ones a lupo strangulate et osilēs timēs
nō dnt sacdotes comedere.

Capitulū Quadragesimū quintū.

Omgz capitis tituū dnūde Et nupe
posita d templo et altaris despitio
sic cōm describit tic possidende di
uisio ad aiaz intellam consideranda
q ifs diuisio differt a diuisione q fta fuit tpe Jo
sue nā de illa fuit pceptū q; plurib; daret
porcō maioz et pauciorib; mōz ysa aut diui
sio fit p portiones eqles mē .12. tribus sed qn
tū ad sitū nā tribz inde q fuit bellicosior ac
cepit forte in tīmo tic vsq; austrū et tribz ef
fraym q post illā fuit bellicosior vsq; aquilo
nem ut sit resistent melius aduersantes volentib;
ingredi tēplū Dimissois ifs aut fit alie ut ea q
quibz appebit scr scaend q longitudo tic p
missionis accipit ab aquilone in austrū lati
tudo vō ab oriente in occidentē Et in portionib;
assignandis duab tribubz et pmo scr eis q lō
gitudo accipit ab oriente in occidentē et lati
tudo ab aquilone in austrū Describit ysa
diuisio in tres pres primo q; una ē vsq; aq lone
et diuidit in septē portiones magnetes ab ori
te et tendit in occidentem p .x. tribubz Alia pe
a vsq; austrū et diuidit similit in quat portio
nes p .x. tribubz residuas Tercia vō pe q est
media inter istas diuidit in 6 portiones pri
ma vsq; aquilonē E porro sacdotū in q; situat
templū Et vō est leuitaz et quibz istaz est
longitudo .xxv. miliū calamoz et latitudo
v. miliū calamoz Terra vō pe ē porro ciui
tatis ymē .xxv. milia calamoz in longitudine
24 miliū calamoz et latitudē et sic patet q;
iste tres pres simt inter se equales habitatū ei
latenū .24. miliū calamoz licet aut longitu
dines istaz trium pariū detur accipiat in di
missione ab oriente in occidentē sicut alie p
dre nō tri tū extendit vsq; orientem et vsq;
occidentem quātum ille nā suppere marit a tio

orientali

aHeLIS

oientli tranꝫ tit et trimnāt ad mare mediterraneū qđ ē eurꝰ tiꝰ occidētal ita vō ꝓmissionis a tio orientli vsq ad trimnū occidētale multo plus extendit q̄ sint 24 milia stadiorū et ido ille tit porrectꝰ vlt̄ dr̄ ab orientli ꝑte vsq ad trimnū occidentale tit remanet magna porcō tit et sili vsq̄ oriētem Quꝰ latitudo ab aquilone in austrū ē 24 miliū stadiorū siue et latitudīs sim̄ sup te sē 24 miliū stadiorū hec porcio tit ad orientē et ad occidentē dr̄ porcio ꝓncipis ad qđ finaliꝰ medlitgdū ꝑtinet hic figura.

Quis ꝓmissis ad lutū veritatis. Cūq; expleta ē ter tit divisionem sic procedit q̄ primo disputo quis divisionis meliꝰ 2o quam madenca ꝓponit ibi stuem iusta 3o despecto dē divisiōb resolut et cō firmat ibi. Sup ibi hr̄ dicat dñs p̄ma m duas p̄ p̄ describit porcō sacerdōt et leuitar 2o aut tatis et ꝓncipis ibi et possessionē tribus p̄ma adiacentem duas q̄ primo describit porcio sacerdōt et leuitar 1o ondit quō eos deberet fieri ibi et in quō Circa primū agit primo de porcōe sacerdōtū ait dicit cūq; expleta tinam videre studeo i. verabilit

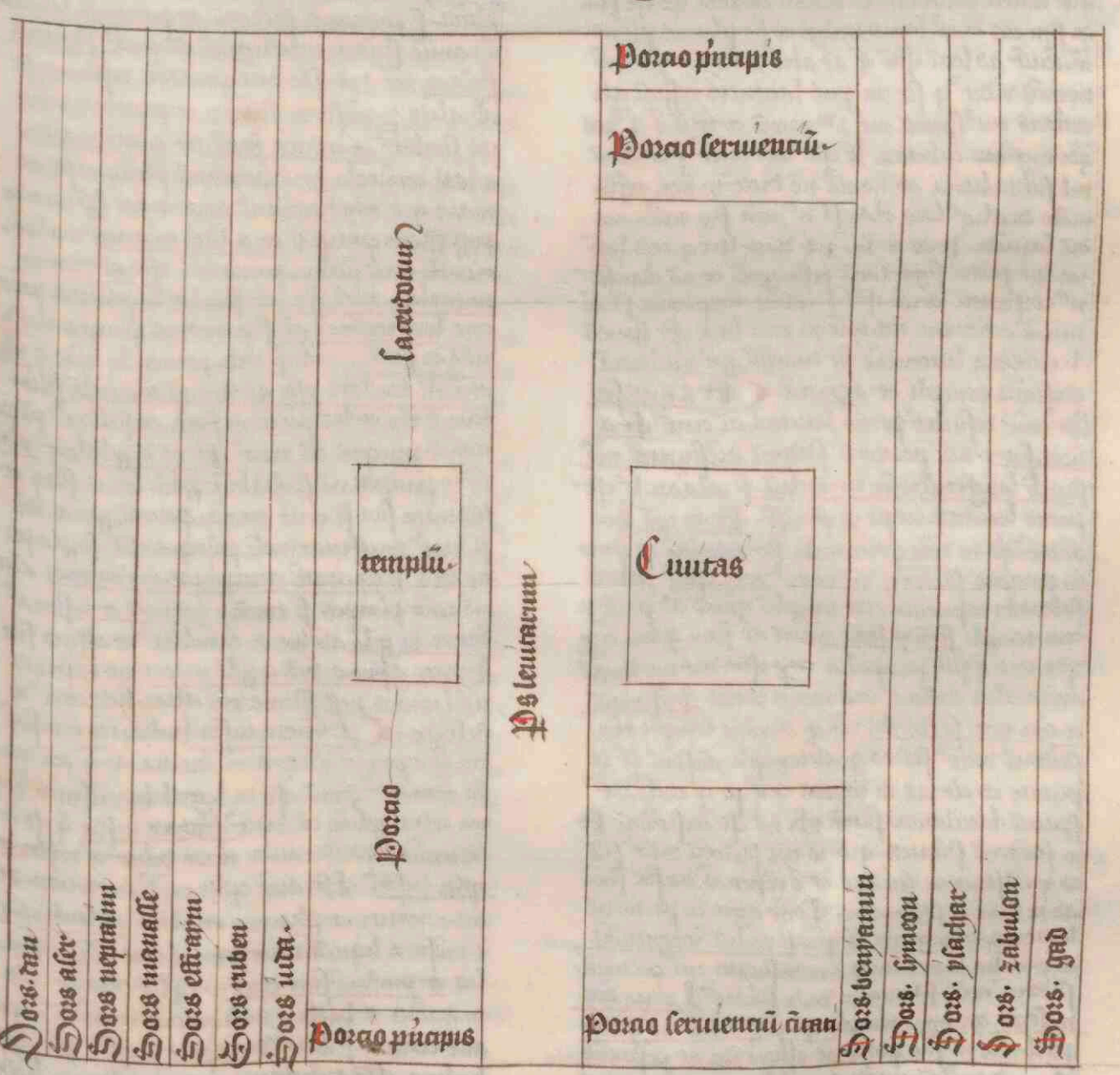

nō pt̄ hj aarpn̄ sēndo ꝙ sermonē eccl̄ē qz dñs mo
dē diuidēdi ſiſtigiē in sequētib; separate primaas
dnō porcō eīm sād̄ōtū dicē ſſalie qd ſcīficatiū
et primate dnō eo q; prepolliē seruiaē dnō lon
gitudē 24. miliā ſ. calādōz ut dñi eſt et patz
in figā ſcīficatiū eīt in oīm tīo. i. to porcō sād̄o
tū dicē ſtī eſt et ipe ſcīficatiū et portiōne sā
cdotū accipiē vna porcō q̄ ſcīor dicē eo q; ē pro
edificatiōne templi ꝺ̄ solueē quīgētos ꝙ quīgētos
ſ. talantos muro eīm exterior ē quīgentoz cubitō
z in q̄lz latere ſicut dñi eſt diſſipe ē in fine
vlq; tupli et ideo male dicit illi qui dicit q; ipe
deſcribē meſura exteriorē atrij cui q̄libz latus
ē q̄ngentoz cubitoz ut dicit ſed fugit ſe ſup
falſa fundamentū quē vlq; cā fuit dñi et qñ
quīgenta cubita in ſuburbana ei⁹ dr̄ pmo erīde
dicit li autē q; iſta q̄ngenta cubita ſt̄ ſpatiū
me murū exteriorem et medīū arenā q̄ eſt ſtin
ꝙ ſm eos dicē locus vulgi et ſic pluries ꝓſone
tūdūt ad locū iſtū q; ad atriū exteriꝰ et ſic mo
uenēs videē q; ſit vna que lauandis reſpēū atri
exteriꝰ cui ſpatiū me x. murū et tenū ē x. eos
q̄ngentoz cubitoz et iſte locus dicē ſuburbiū
vel ſuburbana qđ nomē nō dicē in veteri teſta
mēto de aliq̄ loco clauſo nec eccl̄a ſm eorū mo
dū loquēdi pnia et ſu. ꝙ dicit ipe q; deūs ipſi
ut ipe poſita ſigt̄ lateꝝ deſcoopertū et nō clauſu
ne edificatū et ideo iſti. l. cubiti accipiendi ſt̄ ex
muriū exteriorem ita quē in oīm latꝰ eſt ſpatiū
. l. cubitoz latitudīs ſic dmiſſū ꝙ vicinā
edificiōz templi et appendā. Et a menſa
ſiue coīa deſcribē porcō leuitaz cui dicit Et a
menſa. i. ex porcione ſacerdotū meſurata mē
ſurab; longitudīem 25. miliū. ſ. calādoz ipſe eſt
porcio leuitaz ut pz ex pmiſſis. Et m quō ſue
ordinē qđ m dris porcombz ſit agendū et primo
in porcione ſacerdotū cui dicit et m quō. ſ. ſpatio
ſacerdotū deputādo erit templū quia ad primā ꝙ
tem templi ſtīaz ſtōz gñtū ad ſam qrem et ꝙ
iſta dns q; ſuit principalis et ꝙ iſta dns intelligē
omia alia edificia eīa muro exteriꝰ Poſſeſſiū
de tia erit ſacerdotib; zdē q. d. vone templi tia
ſacerdotū dicē ſtā eo q; ad templi miſtriū ſt̄ de
putate et eis cas in domos et q̄ pz q; excludē
ſpatiū i. cubitoz ſpacij vbi nō eſt edificādi Et
in ſtudarū ſtatus. q. d. io tia ſacerdotū dicē ſtā
eo q; miſtrāt in ſtudario et ꝺ repetitō cauſā ſine
ad maiorē expſſionem. Com̄ agit de porcione
leuitaz. d. viginti aī quīq; milia longitudīs
et x. milia latitudīs ē mēſurata nec porcionē
ſacerdotū erit ſ. leuitaz vnde ſubdit Leuite qui
miſtrāt templo. i. templo ipē poſſidebūt zo gazo
philacia in ſua porcione q; ſtruendā ut exponit
aliqui dicit aī michi q; melius exponat de zo ga

zophilacio cuntis in anno exitus ſiue zo depu
tatis q; leuitis ꝙ ipē ſue miſtrationis vīt et ve
mittāt leuite qui miſtrabūt domui Et poſſeſſi
onē ſue curīs deſcribē porcō eozdē cū dicit
et poſſeſſione eozdē. i. ex loco ad edificandū
et ex ſuendis aīarū ut dicit ē vlnaꝝ x. mi
lia latitudīs et ipe pz ex pmiſſis et figa. z. m
ſpatiorū ſtuarij. i. ſicut porcō ſacerdotū in q̄ eſt
ſtuariū ibi xxv. milia calād̄oz in longitudīs
ſic et iſta oīm domui eſt. q. d. porcio iſta edifi
cij domui tocius ꝓpli eſt principis ꝙ ipse et mā
. i. ad orientalem et aquilonalem plagā trui porcio
nū prāz ſiſ tribus portionib; ad ſubdit. Iſte
portiones ſtuarij. i. tres portiones ſacerdotū et le
uitaz ſtuario deſtinatū Et m poſſeſſionem
ciuitatis. i. tres poſſeſſiones ciuitatis et comē ſtuarē
ſtuario Hic nomiat latera aquilonalē trui porcionū
prāz. ſ. portionis ſacerdotū et portionis leuitaz
q̄ nomiē ſtuarij intelligūt cū dicit ſquatōes
ſtuarij ꝛc. Nā iſte due porciones deſtinate ſt̄
ab alijs ꝙ miſtrāe ſtuario et prauitas vbis
ads ſcribē et comūn ſtuarē ꝛc. a latere maris. i.
a latere aquilonali trui prauitatis vſq; ad
mare q; ē ad mare aquilonalē totius tie ſiſ aut de
poſſeſſione principis et a latere orientis. i. a latere
orientali trui prāz porcionū vſq; ad ciuitatē
orientalem tocius tie Sic ē ſimlit de principis por
one longitudīnē at ſ. porcionis principis ihē v
nāq; pauit. i. meliꝰ tribz porcionib; deus a tō
otritli tocius tie vſq; ad ciuitatē orientale ſilicet
tocius tie et ipe patet in figa et ſubdit cui por
tionis principis dicit Et nō deppriabūt vlē
ter. i. principes nō ſpoliabūt ꝓpl̄m bonis ſuis et
ſubditis ſua ꝙ erit contra porcōē ꝓpria ſed
ſubdit ꝙ ſufficiat nobis principes iſti ſimplē ꝓ
tio vrā inquitate et rapinas mittite alit
nō cessēt principes ꝙ tuitiā iudiciū et iuſtitia
facite ne ꝙ ſ. ad ipos n. tenebāt ex officio ſuo
depate ꝺ ꝓmia vrā a ꝓpl̄is meis. i. nō ſuſtendā
tis l. nuces poſſeſſionis vre alios hēditate de
ſaltādo. Et ſtateram iuſtā hin ſatiata ephi
tie Hic ponit aliqua mādata aliq̄ data dimi
ſſo timet pmū eſt de legalib; meſuris qbz
vti debet pulus cui dicit ſtateram iuſtā q̄ eſt in
ſtrumētū ponderandi et ideo debet de iuſta et
ephi iuſtā Eſt aut ephi meſura arida vt
ordei triticū et phanne et ſalinū et liquida q;
ē meſura liquidoꝝ ut vinū oleū et ſalinū Equa
lia et pmā meſure erūt. i. eq̄lit capiūt ephi
in aridis et liquidis in liquidis et q̄ntū capi
ant dr̄iate ſubdit ut capiat decimā pte chor
lucius. Eſt aut chorus nomē meſure in liquid

aḥieli

et arietis sicut apud nos hoc nomē sortitur. Pri
cum⁹ em̄ sortitus vni et sortitus bladi. Et ca
pit chor9 xxx. modios et p̄ q̄nq̄ hadjus qui est
decimas p̄s chori cōmet xxx modios m liq̄dis
et similit̄ ephym ariete. Iste tñ modus stat̄ qui
plurimis em̄ est q̄ septuaginta loquit² hoc sicut m
aliis libris veteris testamēti. Huic uō 2⁰ aut di²
q̄ ipā portauit scē modios ordei simil et semel
de area boz usq; ad domū sponse sue et q̄m
moneta et mediū et mēsura rez venalium ido de
eius q̄ntitate subdit² siclus aut gen⁹ et mōcto
20 obulos habeat sicut dicit² in exo. et leui p̄z
xx. acli et xxx. acli et xxx acli q̄ faciūt lxx
uncias sil' unctū mundū facit. qd est gen⁹ fo
rense monete. Dicit aut aliqui qui diligēcius
viderūt dari ydoneū et papie de mōctis q̄ obu
lus tñ habet de argento q̄nq; vn⁹ p̄pius turonē
sis et p̄m hoc aclus valet xx. turones. de quos
mundi vō et studios turonesium p̄ior sed melius
videt² dicendū q̄ valor istor est nobis mētis q̄
valor mōctar² mutat² no plus p̄m diuersa mala
ut aur argēti et stanni sed certū p̄m varietatis
tanz. ¶ Et hoc est primum. Hic ponit² p̄m mei
dē s. de primus sūmo sacerdoti reddendis. Et di
uidit² in duas q² primo describit² primicias reddi
tas 2⁰ reddendas mitra ibi. In sacrificiū. Circa
primū intendit q̄ licet in lege perpetuū sit de
re primicie tñ ibi nō determinat² q̄ta pars debeat
dari hoc aut determinat² ne sacerdotes ex cupidita
te plus exigāt et p̄plis ex avaricia et mendo
tibi det mm⁹ et hoc est quod dicit² hoc est primum qs
tollentes. i. separatas ab eo q̄ remanebit vobis. Deci
mā primū ephym de chore frumenti et hoc est strage
sima pars chori et cōdē mō intendit de aliis a
ridē et similit̄ de liquidis sed subdit² et seruatum
primū ephym etc. Et p̄z ex deis hūi usq; i. Et arie
tem unum etc. ubi tractat q̄sta primicias de ani
libz cui dicit² Et arietē unū de grege ducentor
um. i. de ducentis arietibz dandū et unus sūmo sacer
doti p̄ primus de ipis q̄ nutritur esse. i. silis pe
cori dat² de aliis animalibz nutritis a pplo esse. Et
aut q̄nq; q̄re magis pecora dat² de animalibz q̄ de
centesima q̄ de arenaceis de quibz dat² strage
sima. Videri p̄t q̄ nutrita animalia sint cui mul
tis laboribz cure et sollicitudinibz et ideo maior pars
debet manere nutritoribz animalium q̄ culcitibz ter
naceis. ¶ In sacrificiū hic ponit² nutritores
duplices primicias scilicet ut princeps sacerdoti de
ut offerent de q̄ sit et p̄ q̄ pplo. Et dividit² in tres
partes. In p̄mo agit² de oblatione principis in spi
ritualibz. Secūd ibi. Quod occasione de oblatione principis
in tpalibus etc. Tertio de ungue sacrificii
obfuscatorib; etc. ibi. Et agnum. Prima adhuc

in duas q² primo describit² hoc oblatio in gnali q²
magis in spāli ibi. hoc dicat. Circa primū dicit² hu
sacrificiū dñi q. d. Ad hoc dant² primitie p̄dē ut inde
fiat sacrificium q̄d primo ofuit² ad honorē dei et
primo cōmedit² a sacerdotibz. Et in pacifica hostie
de quarta pte una pe obuit² et alia a sacerdotibz cō
medit² et ecia ab offerentibz ad expand⁹ p̄ eis. i. p
filios isr̄l. Omnis pplus tre tenebrē² primeus hyus
fluendis principi in isr̄l. i. sūmo sacerdoti q̄ e pri
ceps in spūalibz. Et sup principē erūt holocaustia
etc. Debet em̄ ea fieri de hijs q̄ accepit a pplo et
ultima q̄ fit oblationes de liquidis ut vino et oleo
in sollepnitatibz q̄ semel fuit in anno ut pasche
pentecostes et tabernaculor. Et in kalendis. i.
neomenijs q̄ fuit in principio cuiuslz lunationis. Et
in sabbatis q̄ fuit quālz dominica ecia patent.
Hec dicit. Hic cōm describit² oblatio principis
sacerdotū magis in spāli. Et primo describit² eī oblā
tionē mensis primi 2⁰ tionē mēsis septimi ibi. Septimo
mense. Circa primū dicit² in primo mēse q̄ mapu
apud hebreos a prima lunatione equinoctio vi
nali sue sit ante sue post sue sit in ipo equinoctio
sicut diffusius fuit dictum exo. 12. Una mensis. i. p
mo die mēsis sicut gen. 1⁰ dicit² fiat lux et facta
dies vn⁹. i. primus. Sumes vitulū. i. sumendū a su
mo sacerdote describes eū subdit² Et offeret sacerdos
de sanguine qui est p peccato. i. sanguine alicui oblati
p peccato et ponet in postibz domus. i. templi et in q
tuor angulis are. ista loca sūt signata descripta. Et
sic facies in septima mensis sicut dictum est de prima. i.
faciendo describes et ista duo sacrificia nō sūt in le
ge posita sed illud qd sequit² ibi. Et primo mense
xiiij die mēsis a vespere etc. hoc est primus dies ma
net apud hebreos sollempnitas paschalis ut habet exo
12 et 13. Et faciet princeps. i. offert vitulū p peccato
suo et pplo et in septē dies sollempnitatis. i. in sol
lepnitate paschali q̄ durat p vii dies faciet holo
caustū. i. offeret et oleū hin gen⁹ est mensure
et hoc ita p tractū aut q̄ntitas est signata descripta
quātū ad p singula ephym similit̄ q̄ hoc farina de tri
tico delicatissima ad hoc in oblatione offebat² oleū ut eā
ista farina imbiberet². Septimo mense hic ponit²
oblatio facienda septimo mēse de singulis simm sā
ctos cui dicit xv. die mēsis etc. Huic em a vespere
precedentes diei mandebat sollepnitas tabernacu
et durabat p septē dies in quibz fiebat similes
oblationes sicut in sollepnitate paschali p dem̄ et
Et sic sim hoc p hūi. Caphim xlvi⁰

Et dicit dñs deus. Porta descripta
est oblatio principis in spūalibz. Hic
cōm describit² oblatio principis in
tpalibz. Et dividit² in duas pres
ma ea oblationem principis primo describit² modo

venerā 2° actꝰ offendi ibi Holocaustū autē Intra
pmū datꝰ porta atrij meridiei ꝛ patet vīa ꝙ
pdās vsq; i· Et mensurauit princeps q̄ vīa vestibuli
i· portꝰ porte desuper tota em porta illa ē extra
atriū mūj ut supdēm est Et stabat in luīe porte
una q̄ nō mensurat atriū intimū et fuerat sacerdotē i·
offerēt Et adorabit ꝙē princeps ē egrediet p̄ can
cellum viā p̄ quā venit stet ꝑtus clōne porte autē
nō claudet vsq; ad vesperā Et subdit nō ei dicat
Et adorabit ꝑplus tue ꝛē ex q̄ patet illā q̄ dem ē
ē xpus eo q̄ ipe porta egredit princeps ad offendū
et ad cōmedendū sed ad ea adimplenda ꝑplē ad adorā
dū in sabbatis et kls. Holocaustū autē hec cōm
describit actꝰ offendi et primo quātū ad oblationē
obligatoriā 2° quātū ad voluntariā ibi Cū autē
fecit princeps ꝛc Intra primū dicit Holocaustū ꝛc
q̄ totū mandit ad ignorē dimittit. Hec agnos
maculatos i· sine defectū alicuꝰ membri nā macula
nā macula nō accipit li p pellis amictate sed pro
aliq̄ mēbri defabricate et sarsicutū explet p aque
tem i· aīal aucte offert ei sālē in agnis ꝛē i· cū
ser agnis debēs offert de sālā quātū sibi videt sufficere
vnū explet aut plena vīa tū q̄ dr explet silē offert
tert hyn olei offert ad admisendū cū sālā. Et
sequit agit de oblatione principis in sabbatis cū di
in die aut kalendarū ꝛc Hec debēs patet vīa vsq;
ibi Et arietes s· duos pl ipe nāq; nomē plē sine
addicōe positum sigt bmaūt Et vīa patet ꝙ debēs
vsq; i· Cuīq; ingredi dr ubi describit derīa mē
principem et ꝑhibit in nō redeūdi ad oriōnem et
redeūdi et ꝑ vīa vsq; i· princeps aut in me
cozā nā via porte orientalis p̄ quā ingredit et
egredit princeps media ē mē via porte aq̄lonis
et via porte austral Cū ingredientibꝰ ingredi
et ꝛē· i· sil tpe nā eius ingressū et egressū non
impedit ingressū et egressū ꝑplis eo q̄ sē p̄ di
ūsas vias Et in mēsis· i· in festiuitatibꝰ in quib
congregat ꝑplus ad sacrificandū sicut ī mēdus
ad mandū vīt in ipe ipe ipē in festiuitatibꝰ Et
fiat explet ꝑ vitulū· i· aī quotiēs vitulū offert explet
silē et similit aī quotiēs arietē In agnis aut e
rit sacrificiū· s· silē aī ypis oblate sicut mueue
rit manꝰ eius· i· p̄ sua voluntate sicut dem ē ē
· Cū aut hic cōm describit oblatū princeps
voluntariā et ꝑ hāc vsq; i· Et faciet holocaus
tū suū· i· offert nō tū p̄ s sēl p̄ manꝰ sacerdotum
ad q̄z sp̄tat officiū sicut fieri plet in diebus sabbati
nō simpliciter Et egredit· s· princeps eius oblatione
fīā claudet q̄z porta ꝑ quā exierit in ipe differt ob
latio p̄incipis spontanea ab ei oblatione in sabbatis
et kalendis q̄z nō dimittit porta aperta ut ꝑplis
veniat ad adorandū sicut dem est oblatio p̄incipis
in sabbatis et kalendis Et agnū sētū hāmn
gemmat sōm et eū sequentes ad lectiōn mediate
precedentē in qua loquit septima de sanctificatione principis
spontanea et nō dicit dr de q̄ debet fieri q̄ p̄ q̄ ipe
comēdet exponit q̄ fiet de agno āniculo immaculato
aī etiā mēsura olei et vīm et sīm ipe q̄z lex
ipe nō videt mentiri bn dem q̄ duos primū ē q̄z
oblatio nō est simplex spontanea in q̄ debet offe
rentē matia et ip sicut offire ē in ei voluntate
ut videt de aīali s· q̄ offerat sicut placet sibi
deū tū sit aliāt immolationū plena vī animalia sē
immolationē pe agnū sicut lynces lupos cappa et
plumā alia aīalia Sedm est q̄z sacrificiū spē
tancū pe intrīp et oīa pmittere Ie ipse vero
dicit q̄ fiat cotidie et q̄ ē sacrificiū dnō lege
timū unge atq; ꝑpetuū ideo dicto sicut dicendo si
pōrem q̄ post oblationē sacerdos sūm et prima
ps ꝑplis hic cōm agit de oblatione ingressus sacer
dotis q̄ in lege ꝓpat omū die fieri et ipe ē q̄ di
Et agnū q̄ dem anni· i· natū cōtē anno q̄ sāl
t ad immolandū faciet· s· sacerdos cotidianus ipse
cruciū dnō· i· totū mesū ad ignorē dnīm
et dicit ab olocausto ipe q̄ ē totū laud et causa
q̄ ē mandū cotidie q̄z nulla dies potit tīnire
absq; oblatione ingressus sacrificij Et mane mane fa
ciet illud q̄ nullū sacrificiū potat fieri an illud
Et faciet sacrificiū sup eo· i· aī es ut cōm ad
ipm catigamāe Est aut cattyn ꝑo ipe et alīs
caput ꝑ tīnē ut cathaggylpo· i· tīnsurbo Aliqui
q̄ ꝓ ut cathaēplmst· i· ꝑ antelmst et ipe
mō accipit ipe cattynmane· i· pmane Et vīa
ꝑē explet· s· silie cōtē patet ꝙ debēs faciet agnū
ꝛē Et pcussū est cuspe sine ad maiorē assimilatē
· Quidā aut ipe q̄ ingressū sacrificiū veteris legis
papit fieri bis in die· s· vesp et mane ut ꝑ
m ieo et m leuitico et m plurib locis ipe aut
nō fit mētio in s· de mane et ꝑ ipe innuit q̄ is
q̄stio loquēs de futuro principaliter de ingressu sacrifi
cio nouē legis· s· circumstātia in q̄ offert quotidie
agnus immaculatus ipse nō offert in vespe q̄z tuō
nō celebrat missā in s· aliq̄ nātate ut aī in
ordinib et pcessime sabbatis sancto q̄ ꝑtinacio
nē officij et aliorū agendorū tristis ipsa nona
aī aspersionē ipsāe Et silet in natale dnī
celebrat missā de nocte eo q̄ tuē dnīs fuit natus
de virgine. Sed contra illud videt ē illud
q̄ dr ē ē Agnū cuiusdem anni ꝛē vpe aut
nō fuit immolatus primo anno q̄ erat natus Ad
q̄ dicend q̄ vitulus ipsius nō ipse eiusdem ānis
sed sic ipse Agnū anni sui Primū aī annus est
ꝑfectus xpi sicut omē tpus ipsius ꝛē· Ipse xpe
ipse et ipsius ꝑē et in sēla marie tpe ꝑē aut
dicit annū xpi Ihet dicit hic ponit triumi
dem q̄ est de donationibus principis q̄ s· ad
ministrationē sue ipsorum vni de filys suis re

ANTIUS

remanebit illi filio et sedebit filius ei. Qui autē dat alii dumbrat tonatro usq; ad annū iubileū et nō vlt de possessionibz vñ egli siu filii subiecta nō gaudeat ipse et filius suus dure et ihs deus pz hec ait s. Vi dedit gnacxe &c. Et introduxit me s. angls aqne in ipē vm q ingressus qui erant in latere portē &c. Hoc supernū est cū aqua de grazoph latus australibz et aquilonaribz ihrūdum sacerdū deputes. Et erat ibi locus vbi ad ostendē in q erāt coqne q sacerdotes ido subdit Ibi coquēt sacdotes q pauc et q delecto / storū sacrificiorū ona pē erat domm. s. adepq qui in altari holocaustor ebrudat et sanguis qui ad expiandē altare effudebat carnes vñ reddit in vsū sacerdotū ido sic dicit. Vt non offerat in atriū exti. i. ad locū vbi admittit lavet et satisfacet pplis. i. tangat vel stauu vel tonuat eū sāc. i. sacdotibz qd nō debz facere et sic satisfacet magis hic accipit q oppositū. Com. Aqua de coqnis q plauchz eū duxit. Et eduxit me in atriū exti. qui fugit despitū est supius. Et erat arcolū &c. i. qdā spūale q dicit erat in q latz angulo exteriz atrii q nunq medius ingds atriū exti claudebat qdz arcolū in duobz latibz et muro basse alia duo lata oppōit xl. cubitor q longū et trinta q latū et ido ista arcola dicitur se nō equilatera sicut atriū milius describit equilatera et muro exteriz tocq edificiū ut patuit ex precedentibz sed de muro medio ingrede atriū exti nō licet alig circuire ex textu nec po mit ly dxra ipm equilaterū et culme. i. coqne sm latinos sm ebreos vō culme st fornellu sup qd ponit caldarie et de subtq igne et sic in idem redit subtez portus. s. atriū miorus nā portus iste st fabricate in supiori qte ad exteriorē iste vō culme in inferiori eius qte q ipi. i. in quor angulo. Et ipse videt q ex positores latini ponentes istas culmas in latere dxtro portus male dicit sic in ponit in q li situ montis ad portū dxtr ipse aut dicit de fisso et sub portū dxtro sto chalam portū o rientalis sm descriptionem eoz limis ihrē no prit sicut et ipi met gradit nisi ex illa qte in q sm eos ponit coqne et sic si sup coquas ste edificiū scz chalam milloms ipē limen prit. Et aut dicit q sint sibi duo ad sinistr et se tor ascendentes de coqnis reddit ysaiacnem talamor meptā qte qd dicendū q coqne sunt culme ponende st in atriol qte qd immediate p arcola loquit de coqnis qd exā exprimit cū dicit. Ipse st domus. i. locus culmar in qua coquet ministri domus dñi. i. leuite ad hoc dsp poste et ministrū victimis pli. i. illā qtem vic

timar pacificar q cedit in vsū offerent pe de q cedebat in vsū sacdotū eq liat in gazophylacio sacdotū ut sequēti ost. Cap. xlvi.

Et tenuit me ihc pomt qnū ma deris qd est de aqua egredientibz de templo et duxit me trans pte nā primo describit eaz ortus q progressū ibi Et tenuit me ihc ornatū et effusū i. Et duxit me. q. mat primū dicit. Et tenuit me ad portā domus. i. templi Et erat aque egredi ebāt p modū fonticuli statuentis subtus me domus ad orientē. i. fluentis inde vsq orientem sitacē aut domus. i. estiū templi Dicit aut ihc explatores q hmōi vñ dicit ihc aque oñ est hmōi portus templi sed tantus sequēs videt contrādicē Aq aut descendebat in latus templi dextrū Hoc aut ē nō pt si dicit ei subtus hmōi portus templi q fluit ad orientē templū aut est ad occidentem r portus et ido dico cū ysbis q hmōi vñ dicit egredi est hmōi sāctor. et inde insibat q templū declinando aliq tulit ad latus dextrū et inde ad portū templi et p ad atriū mai fluentis st vsq orientē me altare holocausti et latus meridionale atrii et ido subdit Ad meridiem altaris. dicit aut ly pe meridionali dextā q fluens istax aqz est ab occidte in orientē uerpz et dat ly vñ precedēs ab occidte in orientē ist pte meridionale ad pte dextrā ut pz ad sm. Et tenuit me hic comi. descripsit aqz istax q egressa dicta q expositores latini dicit q iste aq ant fuit egressa de atrio miori duxit in quor riuulos qz vnus vadit ad coqnā portarū aquilonarē Alii duo ad duo lata portarū dicendū vbi sili sm eos ponit coqne et ist quor riuuli p eor egressū de porta orientali exteriori murū re plent et irrigāt in vnū. Quod ihc dimissio videt contra textū ait dicit Et tenuit me ad viā foras portā exteriorem &c. q sequit Et exte aq reddūtes. i. egredientes a latere dextr s. porte oriental exteriorū murū st ait ē dicta dimissio aqz sicut pī dicit ita egredient a latē sinistro sicut a dextro nā sm eos egredit q quor loca qz duo st ad dextrā porte et duo ad sinistrā. Iste ponit causā dimissoz qre duplex causa vna est ut aq servat coqnis portarū et ls 2 nulla nā coqne nō st ibi ponende ut oñsū est Alia ē est ut leuite lauent ibi hostias et ls sili videt nulla q sicut pz ex textu segnit aq iste quito plus extendit vsq orientem st maiores et sicut dixit in textu post egressit extra de muro exteriori mensurat. ay.

aubun et tñ adhuc dr aq̃ ista pua est q̃ antiqte
plū vsq; ad tēpos seu multas petit sm ysidos et
oportet aliquos dicē q̃ sint multo minores q̃ olim
erymus. s. m autē meliori sī dr dubitant. m q̃
tuor pces iō apparet q̃ hec m eis pmē ostue la
uari. Item ista cā magis est ad opposit q̄ nō
dimsa melius desinet dicē locum q̃ dimsa q̃ ē
q̃ dā diuisio videt. pticula maxime q̄ textus
ip̄s nō dicat sed magis contrariū. Et ad eā ysidis
dico q̃ aq̃ iste p̄ vnū ruit. q̃ deuit de loco ori
ginis vsq; ad exitū de mūro exteriori. Et alis iste
ruus sm ysidos est valde paruus. nā vbi trista
mā ipse. Et exe aq̃ irradiantes a latō dextro
hui⁹ yet. Et exe aq̃ plmalantes. i. ita tecti
es sicut aq̃ exclites de ore phyale sicut expo
nit ysidi. Et mensa est .m. cubitos. et deser
tus ipse aq̃ egressa sm cius augmentacionē
et ps ee dēs litteri vsq; i. silz. Et dicit ad me
silz anglo. recte vidisti. i. sicut vidisti sic exitu
malut fieri sm tñ sane ppositū melliem et q⁹
dicat in fine. Et dicit ad me. hic comr de
scribit ornatos fluuij et effectq. Et primo orna
tus eius dicat. Exe in ripa torrentis lignum mul
ta nimis. i. arbores fructifē et pulchre. Cōtra
gitur effectus eius dicat. Aque iste q̃ egrediunt
ad riuulos salsi orientalis. i. ad iordanē qui est
ptes orientis tre sce et cursu suo trahit arenā
et sic facit humidos salsuli in alueo suo p̄ loca.
In hoc yet. Ad eminentiā orientalem et secundm
eundem finem nā iordanis fluuius est eminens
orientalis ex pmissionis q̃ eius filij israel
possessionē obtinuerūt que fuit p̄ accessū eo q̃ ysraelitas
reges illius tre noluerūt concedē eis trānitū pa
cifice sed mouerūt contra eos bellū quibus deuic
tis filij israel una bellū possederūt terrā eoz. In
trahit maris. s. mortui sue salsi. et exhibit nā
iordanis fluuius intrat p̄ illud mare sicut iordanis
p̄ locū iosane. Et sanabit aque a salsedine et
amaritudine. Et erit eis vita. i. omne animal q̃
serpit vbi cumq; venerit viuet. et omne animal
illud aūt mare dicat mortuū eo q̃ animal illic
ibi viuit ut dicat. 20. metho. 22. Et erit piscatores
descendentes desiccabit illud mare et viuent
ibi pisces in magna multitudine. et sic p̄ nā vsq;
ibi. Ab engaddi vsq; ad eugallim. Duo sūt loca
sita que pastatores frequentabāt pecora sua in tuto
vbi aūt eius vbi crescit cibus et in paluribus
vbi aq̃ egredientes de ripis stant. p̄ modū stag
ni nō salubrē a salsedine et subito aī q̄m
saluas debuit. p̄ gōmeto vbor. et pulmeto
ei. Comr vestimēt ornatū fluuij aī dicat. Et
sup torrentē ei⁹. Et patet nā vsq; i. p̄ smyrnas
messe affert fructū. i. fructus sufficiēnē matre
ad esū ut patet. Et qm̄ completa sūt omā
ad dispones templi et edificacōz. p̄mēna hic
ponendi ē figura reptātis sim̄l totū edifi
ciū q̄s p̄ pres est supius figuratū. Ista aūt
reptatio erit sm̄ lineas sup̄ius tm̄
Et sequit figura maxilla

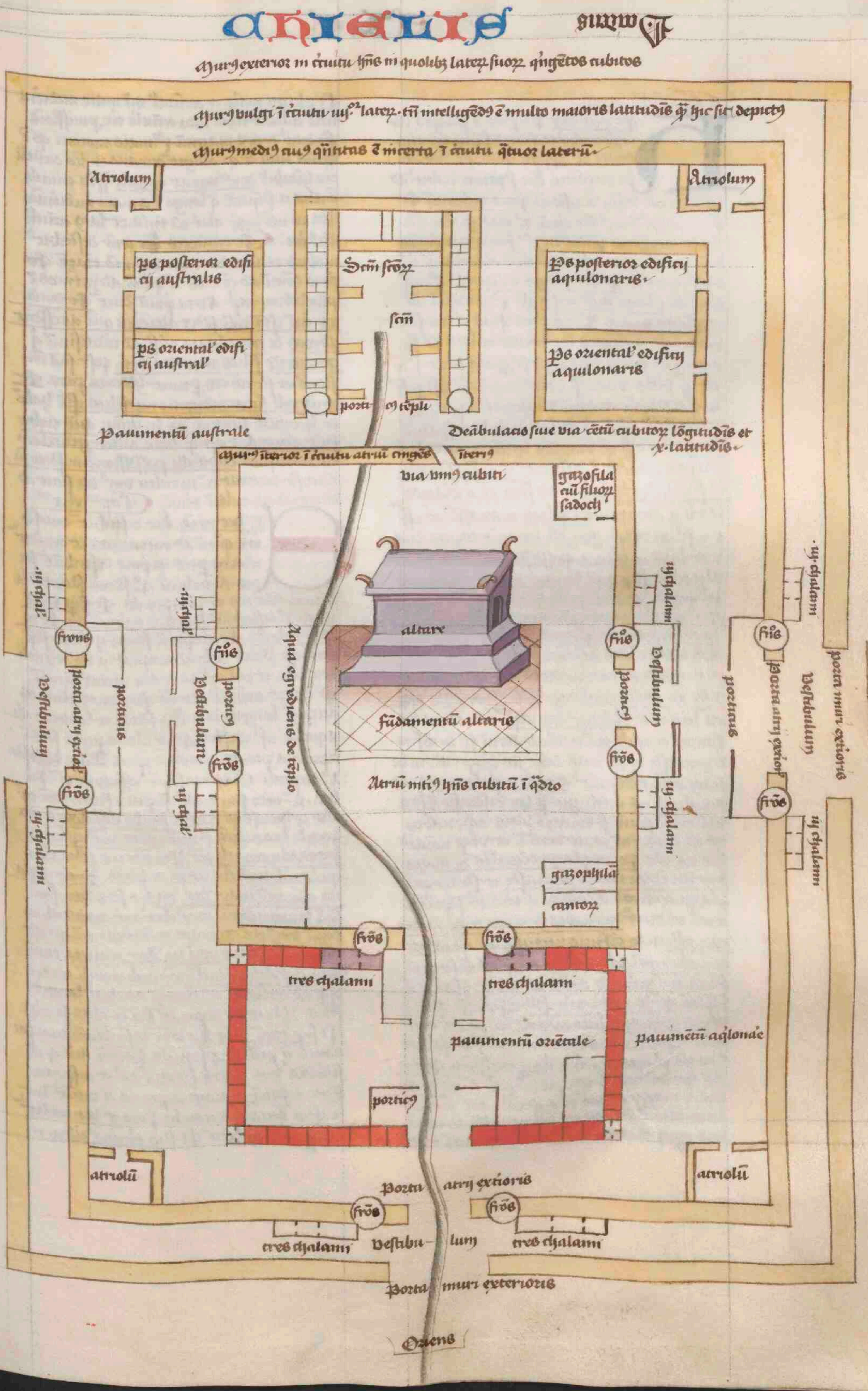
Meridies
Occidens
Murus exterior in circuitu habens in quolibet latere suorum quingentos cubitos
Murus vulgi in circuitu in suorum laterum tamen intelligendus est multo maioris latitudinis quam hic sit depictus
Murus medius cuius quantitas est incerta in circuitu quatuor laterum
Atriolum
Atriolum
Pars posterior edificii australis
Pars oriental' edificii austral'
Sanctum sanctorum
Sanctum
porticus templi
Pars posterior edificii aquilonaris
Pars oriental' edificii aquilonaris
Pavimentum australe
Deambulacio sive via centum cubitorum longitudinis et x latitudinis
Murus interior in circuitu atrium cingens
interius
via unius cubiti
gazofilacium filiorum sadoch
altare
fundamentum altaris
Aqua egrediens de templo
Atrium interius habens cubitum in quadro
gazophilacium
cantorum
Auster
Aquilo
frons
frons
frons
frons
frons
frons
frons
frons
frons
frons
iii chal'
iii chal'
iii chal'
iii chalami
iii chalami
iii chalami
iii chalami
iii chalami
Porta atrii exterioris
Porta atrii exterioris
porticus
porticus
porticus
porticus
Vestibulum
Vestibulum
Vestibulum
Vestibulum
tres chalami
tres chalami
tres chalami
tres chalami
pavimentum orientale
pavimentum aquilonale
porticus
atriolum
atriolum
Porta atrii exterioris
Vestibulum
Porta muri exterioris
Porta muri exterioris
Oriens

Capitulū xlviij.

Et dixit dñs. Pugnus a principio xlv. anni mensis fuit descensio tue diu nantes et descensus quibus ceci madent pz metropolitie sue septima veniet ad describendū terrā diuisionē primo mensuū et primo pmit pz ymi tue tuū. 2o modus diuidendi ibi et diuidetis prima m e pz sm quatuor tmios ymi tue et primo describet tuū clementis. 1o tij aquilonar ibi pozio plagi orientalis 1o austral ibi plagi autē australis. 1o occidental ibi et plagi maris. Circa pres istas e pz considerandū est q ciuitates ipo nōiate et loca nō sic attingūt fines tuos sed sic ppmq sicut si dicet q villa vnonesi et tuus normanie usq pfici eo q met ppm et ruū diuidente a francia normanie nō et aliqs locus nobil nec spaciū magnū tue si qui dimidia leuca et pauce hnt exceptis pancis q distinguet pz ioseph dupli de funiculū habet. et ipse fuit ex ordinatione iacob q adoptauit i filios manasse et eph pm filios ioseph gen. ed. ut cent capita dua pz tribuū et ydent possessionē in tra sicut alie tribz sup quā leuau magnū mea primo dñi unde ut due pdix vrie ut pz de Amalech gen. 22. pp mentem pm unum dicit dñs cū ipe et tuus tue ad plagā septentrionale. i. ad terminatē latq aquilonare et cū tuus a mari i. mapies a mari mediterraneo usq oriente usq ad locū illū. Et termi damasce. i. de time ymi ciuitatis emath cū et illud atrium sic in cōfinio damasce et sic cuius dñs ido qi pp eadem determinatē accipiūt. Et ab aquilone usq ad aquilonē nō intelligit pp ipe discensio usq a vlt tuū pdem si tuus latis aquilonaris qd ht duos tmios ut dem e et vtq noiat ipe aquilo pozio plagi orientalis de medio Amam et de medio damasce et sic incipit plagi orientalis a loco in q tuus septentrionalis cū dicit de medio Amam et de medio damasce. i. de confinio utriusq qd est ide et de medio galaad et loco orientali tuset pp confinia tue galaad qnec ad cit aqs stream in siluestre. Et de medio tue ysal. i. pmisse ysal ioz tuus terminis latq orientale ad mare orientale. i. predicū ad mare mortuū sine sal' qd e in tio plage orientis tue pmissionis. Et tot tribz qu dr tocies egypti. 2o pal. s. usq ad mare magnū latq cū australe tue incipit a cuitate ethanat et pcedit usq ad torrē tem egypti et ad mare mediterraneū tiac

Et plagi maris. i. occidentalis nā mare mediterraneū claudit totū latus occidentale tue pmissionis Et dixit mare magnū pp mais mortuus pp quidā latus et pz quīgit occeanus in tio occidentis tue ysaiabi dom vemat emath ysaia emath et alia a scripta q longe a mari mediterraneo ista vō uis mare alie nō tuus mare latus occidentale illi tue. Et diuidetis hic tuū describit modus diuidendi terrā dño nō tiarū et primo quātū ad ciuitates 2o quātū ad tribus i pria. xlvij. cap. Circa primū dicit Et diuidetis tuū istā pbi se et adueme qui adscribit ad vos de genealogia qui ad tuus ymi q genuerūt filios in medio vrā post suā tuū sione et sic ad eos pmet ydeatis patre Et erit vob sicut indigene ne filios israel ydeo do ydeatis sicut et pri in quibz aut tribu fuit aduena. i. quibz tribz quis genealem ad tuus dabit illi possessionē in sorte sua aut sic mutabit cū in cultu vni dei sicut ad duce cū ad cultū dimi. Cap xlvij

Et hec noia hic describit diuisio tue quātū ad meridiales et diuidit in tres pres qz primo describit ter. a. tribuū 2o sores sacerdotū leuitar ciuitates et principe ibi Et sup tuus iuda 3o describit sores. 4. tribuū ibi Et reliqs tribubz Circa primū sciendū q sicut sup dem est sores tribuū magnū a tio orientis tuus et ciuitates ipe q pcedit ste xlvi. tuus et insecta figura patet p magna pte ea q dicit ipe de istis quatuor portiombz primo q ipe dedit eis spacia nā dicit Et sup tuum ubi i.

Josue

iuñ sorte eius a plaga orientali usq; ad plagã maris .i. a tio oientali usq; ad occidentale nõ tñ tocus tue ꝙ timũ poracom ꝙ sacdotũ leuitaꝝ et ciuitates ciuũ ymnoꝝ. qm ipius ẽ templũ qẽ scribtus a porciõibz alijs .22. milibz ca lamis latitudis et longitudis tres ei poracõs dẽ simil mẽte fecit ꝙuaũ quadratũ eq̃la tez cuiq; q̃libz lato ẽ .24. miluũ calamoꝝ. sicut ꝙ tuor ptes .i. sicut porciones tribuũ mapiũt ab oiente et trãsit in occidentẽ ꝙm longitudinẽ sua ita et iste tres alijuicẽ diuise ꝙ m ipe ẽ dria qz sortes tribuũ mapiũt a tio orientli tocus tue et in occidentale timmũ ꝙ mittẽ iste .iij. tres porciones nõ sic mpe cũ eis qm nat pdã pncipis usq; oiente et occidẽte ut pz in figa supposita. Com describit poracz sacdotũ diacõ et ciuitatũ in medio eoꝝ .i. templũ in poracone sacdotũ ut pz et sequentibz ꝓmissa qẽ scribtis dño .i. sacdotibz ministris dñi longitudo .24. milibz ab aquilone i austrũ Com describit quoz latus .22. milibz poracois sacdotũ .d. Ad aquilonẽ .i. lato aquilonde longitudõ .24. milia qz mensurat logitudinẽ ipius poracõis et idem ẽ de latere meridionali q̃ ex oppto scribit mensurat longitudinem latus aut occidentale qd est usq; mare ẽ tñ .x. miluũ calamoꝝ. et scribit de oriente qz mensurat et oppto latitudinẽ ipius poracõis et sic pz lia usq; ibi. De filijs sacdotũ .q. d. sacdotes ministrantes in ipo sacdotio eruntiste et mitte ab ydumea. Ded et leuitas scribit ẽ .xl. pz m q̃ describit poracõ leuitaꝝ q̃ scribtus ẽ omo in longitudine et latitudine poracois sacdotũ sic pz lia. Quing; milia huic com dat ex poracõe ciuitatis au longitudo ẽ .24. miluũ calamoꝝ et latitudo .4. miluũ et ipe ẽ qd dicit quing; aut milia q̃ supsit in latitudine .s. tocus ptes tũ poracõis dantur q latitudo ẽ .24. miluũ calamoꝝ ut dom ẽ scribtus ab latitudis portio sacdotũ capit .x. milia et poracõ leuitaꝝ .x. et iste nõ restant mpe .x. milia q̃ faciũt latitudinẽ poracois ciuitatis p .24. milia q̃ plana eruntvbz sic .i. .x. milia latitudis data ptensa p .24. milia longitudis faciũt poracõe ciuitatis q deuidit in tres ptes scribtis in ciuitate et eis suburbana p spaciũ ciuitatis qd pz in figa supposita vbi cal q aut iste ptes dicit ipe q plana ipe ẽ large accipiendo .s. ꝙ tam q̃ est ul latus qz deputat usq; latus. Com describit mensura ciuitatis prii et primo ciuitatis ait dicit et ipe mensur sic vbi describit ipe ciuitatis in qdo eius latus cuiq; qlibz lato cernit .e. milia calamoꝝ et quingentos et sic .e. lata cuiꝰ ptes

orbis et pz lia. Com describit suburbana ciuitatis dicit. Erunt aut suburbana ciuitates et sic dicit dicit .ij. ex .xa. suburbana dicit loca in circuitu ciuitatis in quibz nõ pnt domꝰ edificari nec aut turri circa vineaz .i. segetẽ et ymnoi ꝙ sic ad recreationẽ animi qz latitudo unius milliũ ciuitatis describit ait dicit. No aquilonẽ duabz quingentis calamis .s. et silꝫ ad alias tres ptes et pz. Com describit poracõ suburbanoꝝ ciuitatis ait dicit qd aut reliqũ fuit in longitudine .s. poracois ciuitatis ꝙm sua totalitate et dicit in longitudine qz ciuitas ait sua suburbana cernit .v. milia ca lamoꝝ in quibz ut pz ex ꝓdictis et sic de latitudine toci poracõis nr remanet vbi aquilonẽ et vbi austrũ sed de longitudine ciuitatis vbi oiente remanet .x. milia calamoꝝ et tñ vbi occidẽte de quibz dicit. Et erunt fruges eius qz colebãt in panes .i. p panibz fiendi ipse qui fruũt ciuitatis. Chaz hic glosa ebrica q ista .s. galaad mte qz iosue deputat ad fruendũ ciuitatis iosue q. ꝙ ipe nõ videt verũ qz iosue nõ deputat eos mpe ad fruendũ de aquis et lignis in domo dñi ut pz ibidẽ ciuitas aut describit hic sequitur a templo ꝙ tota poracõe leuitaꝝ cuiq; latitudo .2. .x. miluũ calamoꝝ et uez ꝙ magnã ꝙ de latitudis poracõis sacdotũ ut pz ex ꝓdictis. Com de istis fruentibz statim subdit. Ceteri autem ciuitates assignauit cognatis in duas offerens ciuitates ex tocidem malestrozes puniendo et patẽtes cuios ofuando et ymoi ex omnibz tribubz israel. et ymnos ad hoc apte assumẽt ex omnibz tribubz israel mandat et sine attentõe de quibz tribubz nõ scribit gabaonite. Cmẽ primus .xiij. capitulo ẽ missa sortis cõmunis poracõis sacdotis leuitaꝝ et ciuitatis q ẽ .24. miluũ calamoꝝ in quadrũ. Cez aut hic aut describit hic aut describit poracõ principis cuiq; latitudo .24. miluũ calamoꝝ sicut et spaciũ tñ poracõis ꝓdictaꝝ longitudo nõ cuius a latere orientali tñ portionis ꝓdictaꝝ usq; ad timũ orientalem tocius tue sicut dictum est silꝫ a latere occidentali eadem usq; ad timũ occidentale eidem tue et ipe ẽ qd dicit qd aut reliqũ fuit principe et ceteris ptes suis ipe ipse et ipse qui et mi qm pte orientali et occidentali tñ .s. tñ poracõis ꝓdictaꝝ est poracõ principis sed subdit ymmolauit sciam in ystas principis intelligit poracõ sacdotũ et ceteri leuitaꝝ et silꝫ ciuitatis sed subdit et possessiois ciuitatis e regione .24. miluũ principaꝝ tres enim poracões ꝓdictaꝝ latitudinis mẽte fuerũt .24. milia calamoꝝ ꝙ quadrũ ut superius est usq; ad timũ orientalẽ tocius tue et est silꝫ poracõ principis sed a mari e regione .24. miluũ

·i· a latꝰ oriētꝫ dr̃a ꝓmouet. qꝫ ꝓtat⁹ ly mare
ex eo qꝫ ſt⁹ vſq; mare mediterraneū vſq; ad ẏmū
mare ·i· vſq; ad lacus maris tot⁹ tr̃ā tiranꝫ
ſuliť m ꝑtes ꝓncipis cir·i· de poſſeſſoē ei⁹ Et
erūt ꝑmute ſedilia et ſtipendia templi in medio
eius ·i· poſſeſſio ꝓncipis nā ab oriente et occa
mendit tribꝰ ꝑmutis ut dr̃m eſt. Cōtē ondit
qꝫ ſit a latꝰ aq̃lonar et auſtrali eī dicat De
poſſione aūt leuitaꝝ ꝛc· ly ꝑs de vnoīo tenet
malit· et ſic exponit hugo cardinal⁹ ut ſit ſꝑus
illud qꝫ ꝑtinet ad poſſeſſionē leuitaꝝ ſub q⁹
nomiē mtelligūt ly ſacerdotes eo q; ſt de tribu le
ui et de poſſione ciuitatꝫ ·i· illud qꝫ ꝑtinꝫ ad
poſſionem ciuitatꝫ in medio ꝑtiū ꝓncipis ſſp⁹ et
ſtenditur nā vna ꝑs ꝓncipis mediet ꝑtē ab o
riente altera ab occidente Cir me⁹ ẏmuꝫ inde
ab aq̃lone et me⁹ ẏmuꝫ benamī ab auſt⁹ et ſꝑ
iſta lr̃a loquit⁹ de limitacōe porcionū ſacerdotū
leuitaꝝ et ciuitatū a ꝑte aquilonar et auſtrali
Cōtra ly ſepes vadit⁹ eē contra lr̃ā ſmediate
ꝓxa⁹ q; loquit⁹ de limitacōe porcionis ꝓncipis
ſili⁹ lr̃ā mediate ſequ⁹ eī dicit⁹ Et ad ꝓncipē
ꝑtinebit· qꝫ exponit extorte ſic· i· ad porcionē
attinget ꝓncipis nā ad ipm tradit⁹ ab oriente
et occidente· Cir ly ſepis nō ſolū eſt extorta ꝑs
ſed ꝓꝑa nā vbi tr̃ſlatio ly· Et ad ꝓncipē ꝑtine
bit· ſm ly· ſit· Et ꝓncipis cir Et q⁹ patet
manifeſte q; loquit⁹ de ꝓncipe porrō Dicēdū
ꝙ q; ly· ꝙꝫ de aliq̃ tenet· localit⁹ tantū ut
eī dicat· Talis recepit· de ꝑtib⁹ ly de ſigt tm
i· q; recepit et ſic tenet⁹ ly eī dicat De poſſiōe
aūt ꝛc· i· de tio ſtatꝰ poſſionū ab oriente et
occidente procedit poſſio ꝓncipis vſq; ad ẏmuꝫ
orientalem et occidētalē tot⁹ tr̃e et tribuū ad
ſꝑtē iuda et ꝑtē aq̃lonarē et ad ſꝑtē benia
mīn et ꝑtē auſtri et eodēmō tribꝰ tres porcio
nes p̃dē ut ꝑs in figa ſed ſpūs ſc⁹ loquit⁹ hic

de poſſione ꝓncipis· Et reliquus tribubus
hic comē deſcribit⁹ ſꝑtes v· tribuū ꝑtes a
ꝑte auſtrali tr̃e ita q; ſꝑs beniamī ſm ſuā
lōgitudinē ſtenat⁹ uſq; poꝛaonē ꝓncipis et
ciuitatꝫ et comē alie q̃uor ꝑtendo vſq; auſt⁹m
Et ſꝑs gad ē in fine auſtralis tocꝰ tr̃e ſicut
deſcribit⁹ in figa ſꝑs aūt ꝛc· q; eligenē
ſpūs ꝓmutꝫ luit ꝓmutꝫ exceptis Et comē tri
beniamī· i· uiē ꝑtem ei⁹ et ſic finis· i· finis
ꝑtis gad et ꝑ gradꝫ tr̃ē auſtralē tocꝰ tr̃e me
diē tr̃e orientalē et occidentalē ideo ſubdit vſq;
ad aſſē contradictōis tacēs de quib⁹ aqua tra
mittit⁹ ꝛc· et ſt⁹ vſq; orientem Et hēditabit⁹ tenet
magnū mare· i· ſꝑs gad ꝙtendet⁹ vſq; occa
tem vſq; ad mare mediterraneū qđ dicit⁹ ma
re magnū ẏmꝰ mare mortuū Comē pote
recapitulatiue breuius dē omnibꝰ eī dicit⁹
ſ⁹ ē tria ꝛc· et ꝑs Et ꝙ egreſſꝰ ſ⁹ ē vltrā ꝑs
m qua deſcribit⁹ ciuitas edificanda m quad⁹
equalē cui latꝰ ſt⁹ dr̃ſoith vſq; ꝙuor ꝑtes
orbis ꝓncipales et ꝑtis latus m longitudie
calamos ꝙuor milia q̃ngentos et turs por
tas a tribꝰ tribubꝫ denoiatas Dicit⁹ gꝫ Et ꝙ
egreſſus ciuitatis ꝛc· i· latꝰ et porte p q̃s
fit egreſſꝰ ꝑtē aūt ꝓtinet⁹ mſpāi figā ſequēti.
Et nomē ciuitatis ſſp⁹ dicit⁹ ex illa die q; eīt
edificata dñs ibidem nō ſolū p ꝑtē aūt po
teriorē ꝓncipem ſicut ē m aliis locis ſed ꝑ
ꝑ ſpūalem ſuoꝝ bñficiorꝝ influentiā Amen
·i· fiat·

Completa exp̃one visionis ymaginarie pcedentis ad mquirendū quid p dictā visionē ymaginarium designet nūc tractemus de principali ꝑte ipsius edificii que in principio capitis xl

Quendū g̃ q̃ ita ipse vere dixerūt doctores hebraicī tā latini q̃ hebraici dixerūt q̃ ymaginaria visio edificationis templi et ciuitatis q̃ pdicta est sigt reedificationē templi post reditū captiuitatis babilonice p Zorobabel et socios eius et reedificationē ciuitatis et templi. p̃ necessariū et plenū ipsi no ipse aduertentē. Diuerūt tñ q̃ hec edificatio nō fuit q̃ plena ipse Zorobabel et senes. Dz plēs regnes p sua deuotā addiderūt ad edificia ista pcessisse tā templi et ciuitatis ipse pt p esdre 2o machi 2o Dicat ergo Iosephus antiquitatū iudaice li. xi. q̃ licet dei assolatis res iudee eius ipse nates fuit ipse fecit edificia magna et superiora ad priora tā ciuitatis et domus templi Dicat ergo q̃ ad alterandū templi addidit li. cubitos nā Zorobabel et alii aduenientes eleuauerūt ipsū p. lx. cubitos tñ et ipse addidit ly. ut sic ēet eiusdem alterandis sicut fuerat templi Salomonis per caldeos destructi et tandē destructi. Et sic alterato ipso templo ymaginarie visionis. Ad hec autē inducit argumentū et principalē visionis capi. xl. vbi fit mentio de destructione ciuitatis et caldeos tñ dicit. nuo anno post percussā ciuitatis sue est sup me manus dñi etc Et cū destructa fuerit edificatio ciuitatis et templi usq ad finem libri et q̃ videt q̃ ad consolationē ppli adhuc in captiuitate detenti ꝑpha loquit de melius reedificatione ciuitatis et templi qua dicit apleri nō pcedē. Dz ipse dñs tñ stare nō pt q̃ ordo primo de ciuitate et templo simul 1o de quolz p se Et templo nūc p Zorobabel melioato qz p esdre 2o q̃ fuit edificatū in eodē loco in q̃ fuit templū Salomonis et filii de reedificatione ciuitatis p necessariū necessitate 2o q̃ fuit in eodē loco in q̃ plus fuerat nā reedificata fuit reparando minutiones et ruinas murorū p loca dissipata erāt et ad ex 2o et 3o ex. q̃ templū Salomonis edificatū fuit in ciuitate ihezlm et p quā templū reedificatū p Zorobabel et misse tomeuit omnes hystoriographi tā iudei et latini templū aut et ciuitas q̃ ymaginarie sūt describūt distant abinuicē p xxvij miliaria et pl̃ q̃ impossibile est ut videt q̃ visio ymaginaria de edificatione ciuitatis et templi post reditū de babilone intelligat q̃ aut tm distet declarat sic nā nec ciuitatem sup descriptam cū suburbanis suis et nec templū erāt omnibus edificijs et adiacentes ꝑ tota latitudo pcessionis leuitarū continēs x. milia caldeor et de latitudē pcessionis sacerdotum xij milia caldeor et pl̃ sed plus dimitto ista vō xvij milia calamor fuit xxvij miliaria qđ ste declarat pā quinq pedes faciūt vnū passū passus cxxv vnū stadiū vnū vō stadia faciūt vnū miliare sic notātū q̃ cōtinet mille passus qđ pz ex dictis nā octies cxxv faciūt mille vnū ipsi Quinq pedes passū faciūt passus q̃ centū Pigitur quinq stadia ꝑ sedes miliare dicto facies stadia duplicantū sic tibi lector Hoc autē supposito videnū e de quantitate calamor et ex dictis autē ē xl. cubitī pz q̃ vnus calamus cōtinet vi cubitos de cubitis scitum qz qualez gerunt vnū cubitū vsuale et palmū ut ibidem sunt ostensum cubitus autē vsuale cōtinet pedem et dimidiū et sic tales cōtinet vi pedes et cū hoc vi palmos q̃ faciūt vnū pedem et plus sed illud pl̃ dimitto et sic pz q̃ calamus vnus continet duos passus et cū mille passus faciūt vnū miliare sequit q̃ mille calami faciūt duo miliaria et sic pz quattuor ꝑ septem audit de templo et ciuitate melioatis p Zorobabel et Neemiā et primo de templo q̃ sup̃fuerūt muri ciuitatis longitudinē quingentorū calamor in quolz gerunt latera suorū quingentorū vō calami faciūt vnū miliare et sic centum muri ciuitatis quatuor miliaria contenta ut tale plene p Zorobabel melioratē nūc fuit tūc ēdificatē primo per ciuitatē cū tota ciuitate ipsum in q̃ fuit q̃ ut Item ꝑphā vidit aquā que egredientes de templo et procedentes vsq ad mare mortuū ad sanandū illud de sua amaritudine ut posset pisces i vnde ut ipse dicit. xlvij. capitulo est aut q̃ in templo p Zorobabel melioratō et postea p Romanos destructo nūc fuerūt tales aque nec mare mortuū sunt dulce ste idem pt arguendo de legumine fructiferis super aquas dulces crescentibz et pmutā facientibz quolz mese qz nūc ita sunt est q̃ ut Ipse et alia multa in visione ezechielis pscripta q̃ verificari nō pnt de templo p̃ augustā reedificato per filios oprimois pdce Item idem audit de ciuitate q̃ se qz sup vnū cubitū destruebat et quod cōplatū cum quolibet latere cōtinet calamos quingentos milia et quingentos q̃ faciūt xx miliaria ut pz ex dictis sup et ciuitas ciuitatis ibi describit x. et xviij milia calamor qui faciūt xxvij miliaria ciuitas aut melioata p Neemiā nūc fuit tanta augmentata nec erat decimā pte q̃ primo erat vigebat nō nō plus a latinis sed erat ab hebreis Dicit g̃ hebraicī modernī q̃ ipse vltra visio ezechielis est intelligenda de edificijs ciuitatis et templi in aduentu messie ostendis quem exspectant venturū tanq̃ hominē purū ꝑphetā tñ sanctissimū et erat mōstē fulgorem Dei erat eam

q̄ regnabit q̄alis q̄ ipse oīs gētes q̄s sibi subdit
et et nitet et edificabit templū et dicit ma
rialit̄ sicut ipse dēfubit ab ꝓncipide q̄ legit iste
aūt errorem q̄rit ad ipm q̄ negāt vpm in lege
et ꝓphetis ꝓmissū ee deū et q̄rit ad ipm q̄ di
cūt ad iudeos et fuerūt ego faciē diffusi mul
tum ꝑ septuā veris testāt in quadā ꝑ
ne de quoꝝ ānis plurib⁹ elapsis adhuc re
stat pauca de illis. Et primo ad ēndū q̄ xp̄s
in lege et ꝓphetis ꝓmissus sit verus ihc et verus
deus dicit ipse ysaie. xl. de xp̄o q̄ puer natus est
nob⁹ et filius datus est nob⁹ in q̄ exponit̄ nati
uitas eius in duabus ꝑ ihc aūt q̄ subdit. Et
vocabit nomē eius magni admirabilis cōsili
arii deus fortis pr̄ fut̄ sēli q̄ncipis pacis exp̄
mit eius diuinitas ihc sexto. xxv. Fiat dies mei
ui dicit dñs et sustinebo dd̄ ignem iustū vbi
in flatio caldaica ap̄d ydios autē tm̄ habe
batur dd̄ messiā iustū et veybit vita et sa
nitas eius et fiacet inimici et iustificā in eis. Et
sequit. Et ihc ē nomē q̄d vocabunt eū dies iu
stus mr̄. Q̄ ihc aūt q̄d dicit sustinebo dd̄
ignem iustū apparet eius iudeis ꝑ ihc aūt
q̄d sequit. Et ihc ē nomē q̄d vocabunt eū do
minus exponit eū diuinitas nā q̄ ihc no
dñs ydeica vitas ipe tetragrammaton q̄ xp̄s ihc
ios ē q̄m nomē ineffabile dei creatoris oīm vnde
dicit Ihe. moyn. in lib⁹ diuinis dubioꝝ. ꝓpe ꝑ
ad ly. q̄d ihc no dñs tetragrammaton sigt di
uinam essentiā sigtione ꝑsonā et vnitatē essē vē
nomina videntes diuinitatis ab quibus dicit ut cre
ator dei saluator et iudex sēt multos vocat
Et tu bethleem effrata pusil es in milibus
iudee ex te mihi egredietur qui sit dominator in israel et
egressus eius ab initio a diebus eternitatis q̄ aūt ip
aūtas essentialis xp̄s ydeos intelligunt de xp̄o ꝑ ap̄z ve
q̄ scripturas iudeos ea allegauerunt contra ihc de
quem nitimur xp̄m ioan et ex egressu eius bethleem
exponit natiuitas eius tpalis in ipsa humanitate
ꝑ ingressum aūt ipius ab initio a diebus eternita
tis exponit eius nitimur eternalem in ipa diuinitate.
Q̄ aūt xp̄s dicat xp̄m adhuc venturū ihc est
falsum q̄ xp̄s q̄ sarbut temp⁹ aduentꝰ ipius sic
cito nō annos. s. sub septē ebdomadibus annoꝝ
q̄ fecit q̄dringētos nonagintā annos iste
nō xp̄s annoꝝ completos fuit q̄ passionis xp̄i
sicut diffuse declaratū scribendo sup Danielē
ꝓphetā q̄d ihc ad brevitatis omitto. Q̄ ihc ꝓ
met⁹ ait de xp̄o aduentu xp̄i scribit sup dictis regi
bus illoꝝ sustentabit deus regnū q̄ nequaquam
nō dissipabit. q̄d xp̄s ydeos intelligit de regno
messie et sicut ꝓz ibi loquit ysaias de quoꝝ regi
nis sibi succedentibus. s. babilonios ꝑsas Grecos
et romanos. idē regnū xp̄i nequit ee
q̄ veterni. s. regnū romanoꝝ fuit et sua pars
to q̄d maxime fuit tpe augusti cesaris quo
tpe xp̄s fuit de virgine nato ut ꝓz lu. 2. Exiit
edictū a cesare augusto &c. Item aggeus
adhuc vni modicū est &c. q̄d sequit Et veniet
desideratus cunctis gentibus erat impletus domus il
lius gl̄a dicit dñs exercituū sequit adhuc magna
erit gl̄a domus istius nouissime q̄ prime. Q̄ ihc aūt q̄d dicit veniet desiderat⁹ cūc
tis gentibus intelligit aduentus xp̄i erat sin ihc
bros q̄ ihc aūt q̄ ꝓmittit adhuc vni mo
dicū est appz q̄d ē petitū nā a tpe q̄ agens
ihc diutrosz mō. s. vsqz ad annū dñi mille
ccc^mum xx. in quo ihc scripsit fluxerūt pl⁹ q̄
mille et ꝛ̄ centū anni qui nō vident posse
dia nitonabiliter vni modicū. Item cū ē
q̄ aggeus locutus de templo ꝑ zorobabel mdcc
xx. d. veniet desiderat⁹ cūctis gentibus et im
plebo domū istam gl̄a Et q̄ ꝓz q̄ stante
illo templo xp̄s venit et implenit eā gl̄a
q̄ ibi oblata fuit q̄ simeon tūc
exclamauit lumen ad revelationē gentiū
et gl̄am plebis tue isr̄l ihc erat ꝓz ꝑ ihc q̄
subdit dragma cit gl̄a ihu dñi nouissimi
plus q̄ ꝓme. ꝓma nāq̄ dicit templū salo
monis q̄d fuit destructū nō pt aūt dicit q̄ re
plū q̄ zorobabel et sui sequaces reedificauerūt
q̄ templū salomonis fuit q̄ multū repu
tabāt in edificijs et ornatibus et q̄libz fuit
magis gl̄iosum in aliq̄ ms ꝑ ꝓphetā xp̄i q̄
oblatis ibidē fuit et in eo plures ꝓdigiuntur et
gl̄a miracla fecit ut ihc in euangelijs illud
ein templū sterile vsqz ad ex. annū ꝑsecutionis
xp̄i in q̄ destructū fuit ꝑ romanos
Q̄ aūt xp̄s dicit videi xp̄m in ꝓmo aduentu
suo ventur⁹ ad regnādū ꝑpule in pleitate mag
na ꝓz ex illo q̄ ille dicit Exclama q̄ lenta
tus sias filia syon ululā habitatrix ierl ecce rex tuus
veniet tibi iustus et salvator ipe pauper et se
dens sup asinā et pullū filiū asine q̄d expo
nit erat a doctoribus ydeis de aduentu messie
ut declaretur sup ibidem Et sic ꝓz q̄ eius ad
ventus ꝓmus ꝓprie accipit futurus in pompa
te et simplicitate et non in gloria gl̄ie sue in
tositate Item ysaie. lxi. de xp̄o dicit Ecce in
telliget puer meus exaltabit et q̄ intelligit de xp̄o ex
ipa ex ydeos antiqs et erat totū ad ipm sequēs
sicut ibidem fuit dictū et subdit ibi de ipo sup
sus cui nō vnus assidue eius et ibidē subdit
Et desiderium omnium desertū et nouissimi vnus
vni dolor et sitientem ministrabunt et qui ab

stondry vulgy eius et despaūs Et postea stauit o
me ad orisionē duat 2ū Et quibz pr q pmo
aduēty messie nō fuit pmūaaty futury in ptūte
et glā sed ymultitute et paupate magna n ad
tpāle regnādū sed ad quacendū p suā passiōz
nos misericordie redimēdū Unde ibidē dicat 2ūs Ipe
aūt vulnatus est ppr iniq̄tates nās attritus est
ppr scelera mā disciplia pacis mee sup eū et li
uore eius sanati sum⁹. Q̄ aūt dicit q̄ mes
sias in aduētu suo edificabit eis templū ma
teriale stauit ppter ab eze.le et ex hoc sumit ar
gumētū cōtā nos ad probandū q̄ ihs nazaren⁹
nō fuit messias very nō edificauit templū si
cut p̄phetas fuit p̄missū nō valet q̄ ihs
magis dicit q̄m nā aggeus 2ūs aūcte supius
allegatus dicat de templo p zorobabel inchoato
magna erit glā domꝰ istꝰ nouissimi et q̄ patet
q̄ nō est alia mīlitr edificanda p messiā nā
istū de qua loquit̄ ihs nō est nouissima Q
Ite semie 2ūs dicat de aduētu xpi p Assumā
vos vnū de ātate et duos de cognatōe et mī
ducā vos in sion m q̄ hoc pōt valde pau
cos de rudio respt̄ ad fidem catholicā conui
tendos et subdit ibidē in diebz illis aut dicit
nō dicit vltra archa testamēti dñi n astabz
sup eoz n recordabūt illuc n visitabit nec
fiet vltra Nūq̄ aūt ita est q̄ tabnaculu
mōsi fuit fm̄ ad reponendū archā testi
dñi ut p̄z exo.25. Et simulit templū salo
adhuc fuit fm̄ ut p̄z in plibz locis et .2. ſ.
et 2⁹. pal. Et ideo si archa vltra nō fiet et
p ihm n templū ppr q̄d iudei ut q̄m dicit
sicut dicit q̄ in aduētu suo messias edifica
bit eis imlit templū sic restituet eis archā
testimēti p̄phetarū et cerā p̄mētia adue
tis legis tulit Ihī gr̄ semias ihs dicat
p archa matial testimēti nō fiet vltra n
ent in recordatōe l memoria .s. ad q̄stituendū et
p ihm templū matiale vlti nō reedificandū
Ite ad ihm pt̄ mouet q̄d dicit semie .2⁹. noli
te confidē in vbis mēdacij dicētes templū dñi
templū dñi templū dñi est p ihm in ihe templū
templū dñi templū dñi ppā in pli .q. d. nūdata
ū est dicē q tria templa fuit successiue erūt
post templū salomonis q̄d fuit p mā et tē
plū p zorobabel nehemiā et p romanos dest
tructū q̄d fuit 2m nō reedificabit iudeus 2m
Argumētū gr̄ de ihū nazareno nō valet
q̄ templū p ipm̄ edificatū est cerā seu con
gregatō fidelū in fide caritate formata q̄ e
spiale templū de cui⁹ edificatōne dicit dñs
vel p ihm petrū edificabo ecclām meā
Caudlatōes gr̄ iudeoꝝ p q̄s mouet scptus

veris testimēti Allegando pitē ppr plurima
vitanda Ij omitto et q̄ alias eas posui diffuse
in quarū q̄one de quoliz de q̄ sup mentionē fca
et q̄ caudlationes illas exponendo libros veris
testimēti p magna pte replicatu in locis in
quibz exponit̄ auctos q̄dē exponem et vltē
visionē eze.le et cū opponēda respnsa ppr expō
nem librorū oīm veris ac noui testimēti

Reprobatis deis iudeoꝝ fm̄ ḡeram a
deo in datam Cōi videndū e quid
de visiōe p̄dicā dixerit doctōes ca
tholici et sc̄i tres modi dicēdi nā a
liqui ut brūs hōm⁹ et bēs Gregoꝝ dixerūt
p visionē eze.le ymaginariā edificatōem ecclē in
structuralibz et mōlibz ee signatā et ihū sm̄ ex
ponēdo sequa sc̄i exponem ymaginarie visiois
put supius est descripta q totaliter dimittētes
cū tū ab illa sic inchoandū ut dicū fuit sup
in pmo vl ca Dicat ecā vltius brūs Gregoꝝ
omē pma sup ihm visionē q ille spūs visio
nis ymaginarie et totaliter relinquēdus eo q vi
sio illa contingz ipsoꝝ iudeoꝝ tpa q̄d arguit ex eo q̄d
dicat ē vl ca Et mensā e latitudinē edificij
calamo vno p ipm q dicat edificij absolute
loquit̄ de toto edificio 2m Gregoꝝ Et postea
subdit Et mās est porta a tecto tabulat vsq
ad tectū et latitudinē 2m cubitoꝝ et sceli
formes p vl cubitos et quibz sic arguit fm̄
tes Et in porta et porta in edificio et sic mai⁹
gemet in minori s. ix. cubiti m .24. et cerā ix
aūt est impossibile gr̄ 2m dicit cerā q ihm sm̄ est
ex ordinatōe diuīa ut legebat dictū visionē
relatā sensit ymaginario tāgi nullo mistico qm
vent intellectū sed mgr Richardus de sc̄o victore
reputabat in hoc dm̄ bū Gregoꝝ innuī vnū pas
sim q. vna opposita declarabit in exitōe sui pos
sibilitatē tuā edificij supius de ipso alio
modo dicendo si aūt aliter de ipo ihu aliquid di
cat ignoro solue aūt argumētū bī Gregoꝝ
p hoc q omia templi edificia simul sumpta dicit
vnū edificium et multiplicat̄ q̄liz debet dici p se vnū
edificium sicut totū manerium regis pisci dicit
vnus regia et ita sunt ibi multe domꝰ .s. palatium
camera capella etc et ideo nō dicit sup et
mensā e latitudinē edificij calamo vno edificium
ibi dampit̄ p muro exteriori sm̄ alios ut dictū fuit
ibidem Dñs ihugo cardinal̄ posuit q̄ media via
declarās possibilitatē edificij ymaginarie vsq
omē et ita hoc de edificio dicit̄ p aliq loca
mistice hoc tñ facit incomplete et cerā minus e
andem cerā similiū sc̄i diuīs similitudinem plicā
repetendo et ppr eandem causā bī Gregoꝝ

videt mmꝰ aptꝰ nã ꝑ mortẽ sup quẽ quĳa dicat dnus sup ill' al' dicat sign' vpũ stem ꝑ vmũ mensurnũ edificiũ Set ꝑ portã et cã alia plura Licet aũt dcũ bt̃ gregoꝛy nõ intendo m aliq̃ exponare tñ aliquĳ videt quẽdam⁹ exponi ysonẽ si ꝑ diuisas pres et sillabas sigiem diuisa Item bt̃us gregoꝛ de cã visiõe exposuit tñ primũ tam sãctz et adiuncto⁹ plete nã illo tempe obsessa fuit romana ciꝛ tas et multã et ꝑ q̃ se exeusauit de visiõe ꝓsequẽdã ibi tñ ans dcã visiones exponen. x. tñ omelias grimẽtem

Ista ꝙ dcãs intendo dicẽ q̃ videt̃ m de signo visiõis ymaginem h tñ ad satisfaciendũ m vel alĳs cũ ꝓ⁹ predecanũ doctoꝛ nlĳ sũmo metꝛ sed ad exactandũ aũs studiosoꝛ et deuo toꝛ ut ꝑ exactũ study et oꝛõe q̃ant dcã visiõis intellectũ ab eo q̃ sua misꝛia reuelat ignãbz et deuotis et abstondit a prudentibz et sapientibz m oculis suis Vnde dicto q̃ multũ posset dictũ visiõis sufficient exponi nisi hoc ha buit ex diuã reuelatiõe Dico ꝙ q̃ signum si ꝑsistẽte visiõis pẽ duplicat accipi vno ut ꝑ illã signifiet edificiũ ciuitatis ꝑ xpm saluatoꝛem nrm sicut dicit dictoꝛ cãtiq⁹ Ad euidenciã ꝑm modi considerãdũ q̃ frequent m sẽptura sacra et maxime vet̃ testamẽto ꝙ missaꝛ duũ de bonis futuꝛ et q̃nquagesimes de penis infligendis intelligit sub condicõe licet seruat absolute de ꝓmissionibz ut patet ꝑ ysa. xl. cap⁹. vbi dicit dñs Ezechie ad vi-tã tu ad ysaiã et ait ad eũ ysa dicit dñs nũq̃ nõ apte reuolatus sit tibi nisi tu eũ eẽtm egyptum do mo ysaiãs et elegi eũ ex omnibz tribubz isrl' michi in sacꝛdotem si sumũ ut ꝑz ꝙ ultimũ sequẽtem et postea subdit postea aut dñs deus isrl loquẽs loquutꝰ sũ ut domus tua et domꝰ pris tui ministret in conspectu meo vsq̃ in sempiternũ nunq̃ aũt dr dom⁹ absit hoc a me sed quicũq̃ glo rificauit me ignorãdo eũ q̃ aũt contẽpserũt me erũt ignobiles. Ex hijs ꝑz q̃ ꝓmissio absolute facta de simo sacꝛdotio ante egressũ filioꝝ isrl de egypto posset ꝙ xl. annos l' circa sedere ꝑ hoc ondit dñs q̃ illa ꝓmissio intelligenda erat sub condicõe si filĳ sacꝛdotes sum debuerunt tamẽ aliq̃ nõ fuit ideꝝ ꝑz de quibz dicit ionas ꝛo vbi de ꝓcepto dñi dicit absolute ionas Adhuc xl. dies et nunc subito et tñ ꝓ subsistio nõ fuit facta et hoc q̃ nunquã ꝓphã egerit de malis suis ad bñ Ionc ut expiret ibidem. Ex q̃ ꝑz q̃ quãtacũq̃ visiones nunc q̃ plures fuerint absolute intelligende ante sub conditõe si si minute in mill' suis ꝑsisterẽt ebdomade aliꝰ non Set de ꝓmissionibz et quãtacionibz simil ꝑz ieme. 18. vbi dicit ex ꝑsona dñi Repente loq̃r aduersꝰ gentẽ et aduersꝰ regnũ ut eradicẽ et destruã et dissipẽ illud si pnãm egerit gens illa a malo suo q̃ loquar tus sũ aduersꝰ eã agã et ego pnãz super malo q̃ cogitaui ut faciẽm ei Ex q̃ ꝑz manifeste q̃ cõminatõe fuit absolute si nunq̃ quãto si illi quibz fit ꝑseuerit in malo Set stabã ibidem si dicit de ꝓmissionibz Set subito loq̃r de gente et regno ut edificẽ et plantem illud si fecerit malũ in oculis meis ut nõ audiat vocẽ me am pnãm agã super bono q̃ locutꝰ sũ ut fa cerem ei ex q̃ ꝑz q̃ ꝓmissione de bono cõ ditio intelligit hec condicio si si illi quibz fit steterit in bono. Ad hoc ista q̃ est mala nãlis q̃ si aliquis Rex l' princeps ꝙmitteꝛ alicui mi liti equũ l' arma et illi complectenti ꝓmissio ne miles aiutet se a rege l' principe ad ei⁹ mi nistros se q̃rendo nũq̃ tenet in ꝓmissi e te nõ q̃ nõ fuit ei⁹ intentio nec debet cẽ q̃ dicit equũ et arma ad impugnãd se sed magis ad seruiendũ sibi In omi vo peccãs mortali homo a deo auꝛ tit et ad demonẽ conuertit se ad hoc pertinuit ex de filĳs isrl quibz multe fuerũt et alia multa bo na ꝓmissa fuerũt q̃ multi obtinuerũt eo q̃ er ga deũ sunt debitũ nõ fecerũt sicut ꝑz in libro Iosue q̃ filĳ isrl in suis sortibz expiditate duo ti dimiserũt gentes ydolatras habitare eũ eis sb tributo cont preceptũ dñi ꝙre q̃ illi suaꝛ animas nõ sibi ꝑtem tenuerũt ꝑ eaꝝ ꝓpriã isrl nihilhabẽt affluerũt. Similiter in ꝓpheta ꝑ dictã rationẽ q̃ ezechielis visionẽ ymaginariã ezechielis sortia fuit edificatio ciuitatis et templi nõ tem post reditũ captiuitatis fuit. 2m forsan sup⁹ descriptã et sic nunc finis fuisset si ꝓle isrl su debuit fecisset nã ly condicio intelligebat in ꝓmissõ ꝑ nõ fecit ꝙre q̃ templũ et ciuitas nõ fuerũt tunc edificate 2m modũ ezechielis quia tñ ꝙre alique boni de filĳs isrl fuit tunc reedificatũ et templũ minoris tñ magnitudinis et nobilitatis q̃ modo publice q̃ fuerat ꝓmissum ꝙre q̃ ezechielis finis dcã visionis videt esse filius cap⁹ q. d. nõ sic fiat et nõ impedi at ꝙ quã nũ Quare autem filĳ isrl nõ fecerũt debitũ fuit ad optinendũ nouitatẽ dicã ꝓmissi ꝑz ex dicta gñali lectura ꝙ cyrũ q̃ omnes indi de regno suo libẽ possent in ꝓpriã reuerti et ibi ad seruitutem templi tẽpli amodo vocẽ q̃ ibi ac ceperũt et filioꝝ q̃s ibi genuerũt et possessio nũ q̃s ibi acquisierũt nolluerũt inde reuerti sed

mag' elegerūt iuī violētas tēmoniā [?] Filii
illi qui de captiuitate in iudeā vxores suas hebr
as legitimas contēpserūt et alienigenas gētil
des precipuū duxerūt et nō vulgares solū de ppło
fecerūt hoc sed etiā maiores s. principes et sacer
dotes ut hr̄ 1 esdre 10. Item postea tpe ma
chabeor. multi de ppło isrl' et de sacerdotibz ad vicū
contra naām et idolatriā se conuerterūt edifi
cantes in ierlm̄ ephebiā i. prostibulū iuuenū
et palestrā i. scolas ad docendū leges et ritus
gentiliū ut dicitur 2° machabeor. Filii
postea ipm xp̄m eis pmissū ex inuidia et ma
lignitate contempserūt et ipm corā pylato ne
gantes p manus inimicū eius occiderūt propt qd e
orum ciuitas et templū q̄ reedificata fuerūt p ro
manos destructa fuerūt sicut predixerat xp̄s
luce 19. Videns ihc ciuitatem suam iherłm fle
uit sup illā etc. Hic sunt pz vna expō quātū ad
sēsum visionis ymaginarie superius descripte. Sz
contra dictam expositionem pt argui primo de a
quis egredientibz de teplo sanalibz mare mor
tuū a sua salsedine et amaritudine. Et de lig
nis sup ripam fluminis facientibz nouos fructus
singul' mēsibz hec enim videntur aliquibz ipos
sibilia et p qns si iudei redeuntes de babilonia
fecissent erga deū debitū suū nō tn̄ ista fu
issent eis facta cū fuisset impossibilia ut aliq
bz videtur. 2m hoc expō dictā nō videtur vera. Ad
ista dicendū q sunt aliq possibilia nō solū illa
q̄ nāli cursu peragūtur. Et aliq sunt impossibilia
nāe possibilia tn̄ deo et ista sunt in duplici dif
ferentia aliq sunt sup naturā quātū ad suū pri
cipiū nō tn̄ quātum ad sequēs effectū. scilicz
q cecus videat nā eius illuiatio ē sup nām
sed effectū oculi dicit p miraculū ē naturale
Aliq vō sunt supra nām vtrqz mō sicut cōuersio
panis in corpus xp̄i et pmanentia eius sub cor
pis sb specie panis. Ad 2m dicit ut videtur q
dulcoratio maris mortui sit possibilis sm na
turā quā aq maris colate p venas terre fiūt
potabiles et hoc mō de aquis procedētibz a mari
oriūtur alibi fontes dulces et ideo nō videtur mo
uens q aq egredientes de teplo fuerint virtute
nālem dulcorationem aquis maris pcipuē quā in di
uersis ptibz mūdi oriūt fontes diuersas virtutes
et mirabiles hūtes Hoc etiā confirmat p scripturā
dicitur 4. exo. 14. q aque marath in dulcedinē
vse sunt p immissionem ligni qd videtur habuisse ad
h' virtutem nālem ut dicitur ibidem. Dicit̄ di
cendū est de lignis quolibz mēse fructificātibus
videmus enim q aliq ligna et precipue fructi
ficat bis in anno et forte pluries maxie in a
liquibz et sic forte pt dici de fructificatione in
quolibz mēse. Et dato q nō sit aliq talis arbor nō
tn̄ est negādū qn deus pt facere ita q producto ar
bor esset supnālis tn̄ fructificatio sequēs nālis
esset et si hoc ab aliq negetur nō tn̄ negare pt qn
deus pt de qualibz arbore fructū pducere quolibz
mēse miraculose et ideo si pctē vie nō sufficiūt
pt dici q hoc beneficiū diuinū fuisset iudeis cō
cessū sicut p xl. annos pauit eos manna i
deserto xp̄ianis etiā qualibz die p orbē dat cor
pus suū et sanguinem suū in sacramento eucaristie

Alia vō expō pt accipi ut p visione
ymaginariā superius nō intelligitur
aliq edificatio materialis sed solū spuā
lis edificatio ecclie in moribz fide et
sacramentis In ecclia vō q est congregatio fide
liū duplex est regimen vnū quātū ad spualia
et hoc significatur p edificiū templi Aliud quātū
ad tpalia et hoc designatur p diuisione terre et edi
ficatiū ciuitatis circa fine libri vtrūqz tn̄ regimē ē
a deo. Igitur dico cū beato gregorio quātū ad hs
q p monte in q' … dicitur dimisso l' posito
sup xl° caps intelligitur xp̄s de q scribitur Dan 2.
Lapis qui percusserat statuā factus est mons
magnus et impleuit vniuersā terram qd exponitur
de xp̄o a doctoribz hebreis et latinis sup istū
montē fundatur ecclia sicut ipe met dicit mathei
16. Sup hanc petrā edificabo ecclesiam meā etc.
sup me et hoc quātum ad duplex ecclie regimen
pdcm. Et sicut pz ex predictis p's agitur ē de e
dificiis in spualibz q primo describitur ipm templū
in pcedentibz circa cuius edificiū describitur duplex
murus s. exterior medius et inferior p exteriorem vō
q circuit omnia edificia intelligitur protectio seu
custodia diuina oīa cōplectens. Et quia dicitur ysa.
26. Vrbs fortitudinis nr̄e syon saluator ponetur
in ea murus et an muralē etc. p murū vō
mediū intelligitur custodia angelica sup protectio
cōiūgens q̄ intelligitur sub diuina Vnde dicitur ps
Et … mōtes in circuitu eius i. angeli ut dicitur
glo aug q sunt in circuitu ecclie p modū muri.
P murū aūt interiorē q est minoris ambitus intel
ligitur protectio seu custodia humana p platos
ecclie et eorū ministros q minoris efficacie ē q an
gelica de hoc aūt muro est malos platos dicitur
eze. 13. Nō opposuistis vos murū p domo dni
Int muros istos ē ingressus ex tribz ptibz p qs i
telligūtur tres ptes terre habitabilis s. Asia Affrica et
Europa ex quibz ingressi sunt etiam multi p susce
ptione fidei et sacramentorū et ingrediūtur de pnti et
ingredientur de futuro de istis iii terre ptibz dicitur Ier.
22. terra terra terra audi sermonē dn̄i de quibz tribz
terre ptibz plēs audierūt sermones aplorū alio
q xp̄i discipulorū cū effectu credendi. Ex quolibz
aūt tpe tria pauit dicitur sunt tres porte in tribz

erunt et opposite se respicientes per quas signantur tres
status vel gradus venientium ad fidem scilicet incipientium
qui designatur per portam exteriorem sive primam proficientium
qui designatur per secundam vel mediam perfectorum qui
designatur per terciam vel interiorem de portis istis dicitur
ps. 86. Diligit dominus portas syon super omnia ta-
bernacula iacob per tabernacula iacob intelliguntur
status vel gradus fidelium tempore legis ewangelice
que dicitur lex amoris. Lex autem vetus lex timoris.
Notandum quod porte syon bene dicuntur predilecte. In portis ex-
terioribus non sunt edificia magna sed quedam do-
muncule super eas edificate ut superdictum est per quod
designatur quod status incipiencium est adhuc nobi-
lis imperfectus. In portis autem mediis et interiori-
bus sunt edificia pulchra ad designandum quod proficientes
et perfecti habent maiorem perfectionem iam actu
existentes in potencia actui propinqua. Ad quod de-
signandum ad portas medias est ascensus per septem
gradus tantum ad interiores vero seu tercias est ascensus
per viii gradus. Habent autem quelibet sex portarum ves-
tibulum porticum duas frontes et vi thalamos
per vestibulum precedens porticum intelligitur gratia pre-
veniens de qua dicitur ps. lviii. misericordia eius preveniet
me. misericordia namque dei et eius gratia sunt idem. Per por-
ticum vero gratia subsequens de qua dicitur ps. 22. misericordia eius
subsequetur me. ¶ Vel aliter potest dici quod per vestibu-
lum et porticum designatur voluntas bona et opus
sanctum. De quibus dicit Augustinus super iohannem precedit velle
subsequitur perficere. Per duas frontes que sunt ad fortitu-
dinem et decorem portarum propter quod facte sunt ad mo-
dum duarum auricularum ex utraque parte cuiuslibet porte
designatur paciencia in adversis que stabilitat hominem ne
per impacienciam frangatur et modestia in prosperis que
tenet hominem ne per superbiam elevetur. De istis duo-
bus auriculis dicitur ps. 121. fiat pax in virtute tua
et habundancia in turribus tuis. nam per pacienciam in ad-
versis et per modestiam in prosperis acquiritur et conservatur
habundancia divinorum beneficiorum in nobis. Per thalamos
autem in quibus homines dormiunt et quiescunt intel-
ligitur pax. Unde ps. 4. In pace in idipsum dormiam et
requiescam. Est autem duplex pax scilicet interna et exter-
na. ideo dicuntur thalami esse hinc et inde ex utraque parte
porte et tres ex una parte quia pacem internam tria
faciunt. primum est consciencia munda. ecc. 44. homines
divites in virtute pulcritudinis studium habentes paci-
ficantes in domibus suis id est in consciencijs suis. 2m est
amicicia divina. Unde augustinus libro confessionum. Inquietum
est cor meum donec requiescat in te. et ps. cxviii.
pax multa diligentibus legem tuam que est lex a-
moris. ¶ 3m est sufficiencia sive modestia per
quam aliquis est contentus hijs que habet et sic in se
pacificatus. de quo potest exponi illud quod dicitur mt. v. Be-
ati pacifici quoniam filii dei vocabuntur. Tales enim ut

filii quodammodo deo assimilantur qui non indiget ali-
quo extra se sed est sibi sufficientissimus. Similiter
ex altera parte porte sunt tres thalami quia tria fa-
ciunt pacem externam. Primum est humilitas vera
que in tantum pacifica est quod pacifice habitare cum suo
domino et est hoc speciale in hac virtute. Nam
castus non habitat cum luxurioso pacifice nec iustus
cum iniquo sed humilis habitat pacifice cum superbo
quia sicut superbus vult dominari et ita vere humilis
subici et sic uterque habet quod querit et per consequens quiescit.
ideo dicitur ps. c. 119. Cum hijs qui oderunt pacem
eram pacificus id est cum superbis. De quibus dicitur pro. 13.
Inter superbos semper iurgia sunt. Secundum est equitas ius-
ticie sine qua nulla societas potest esse pacifica sicut pa-
tet de societate latronum qui sunt adversarii iusticie
nisi enim iuste inter se dividerent spolia statim o-
riretur inter eos discordia. ideo dicitur ysa. 32. erit
opus iusticie pax. Est 3m est taciturnitas debi-
ta que tenet os clausum ne prorumpat in verba dis-
cordie seminativa. Unde per oppositum dicitur ecc. 28.
susurro et bilinguis maledictus turbavit enim
pacem habentes. De quolibet enim predictorum thalamorum
potest dici quod scribitur deut. 33. Amantissimus domini
confidenter habitabit in eo qui in thalamo mora-
bitur tota die quia enim deum vere diligit in hiis tha-
lamis iugiter moratur. ¶ Post expositionem por-
tarum procedendum est ad expositionem gazophilaciorum
que superius describuntur esse circa pavimentum orientalis
et dicuntur esse 30 per que designantur impletores mandatorum
tribus temporibus notata scilicet tempore legis nature et tempore le-
gis moysaice et tempore legis ewangelice. Ternarius autem
mis multiplicatus per denarium consistit in tricesimum
et bene dicuntur gazophilacia a gaza et philaxe
quod est servare nam per impletionem preceptorum
conservantur divicie virtutum. Post expositionem gazo-
philaciorum sequitur expositio mensarum que superius dicte
sunt octo per quas designantur quatuor partes veteris tes-
tamenti et quatuor novi de quibus tamquam de mensis
spiritualibus reficitur totus populus christianus secundum quod deut.
8. dicitur non in solo pane vivit homo sed in omni
verbo quod egreditur de ore dei. que autem vetus testamentum
in 4or partes dividatur. Unde prologus in principio gen.
dividit 3. in libros legales hystoriales pro-
phetales et sapienciales. Et consimiliter dividitur no-
vum testamentum. Nam libris legalibus correspondent
ewangelia hystorialibus actus apostolorum sapiencialibus
epistole pauli et epistole canonice propheticalibus autem a-
pocalipsis. De qualibet autem earum mensarum potest dici
quod scribitur proverbiorum 9. Sapiencia edificavit sibi do-
mum excidit columpnas septem immolavit vic-
timas suas miscuit vinum et proposuit mensam su-
am. scriptura namque sacra est sapientie mensa. ¶ Post ex-
positionem mensarum sequitur expositio atrii interioris in quo
secundum hebreos erat positum altare holocaustorum

gazophilacia

gnzophylacia stūcōrū ebōrioz et tūsiq; aqu
a lacꝰ altaris ¶ Et qm̄ edificatio ecīe ſpūal nō
ſolū gſiſtit m̄ moꝛibz et m refectoꝛe de mēſa ſac
ſcripture ſ̄ eciā m ſacrāmētis ido p̄ alcare ydolo
rum ſtoꝛz mtelligit cuidā ſtre ſacrāmētū m q
oꝛdie īmolat agnus qui tollit pcā mūdi vi
dit Aug⁹ in li⁹ ſiliaz q̄ſtiōz ſcīt īmolatꝰ ē
m ſcripō et aī oꝛdie īmolat m ſacrāmento
mq̄ntum p̄ hoc ſacramētū effiam oꝛdie pri
tipes fruūs oīm paſſionis vnde et m quadā
oīm̄ali oꝛōe ſecreta dicit ¶ Quoꝛum ītuitu hoſtie
cōſecratō celebrat opus mē redēpcionis ex
ecꝛ ¶ De hoc aūt alci dicit ad hebꝛos. ix. hēm⁹
altare de q̄ nō ītāt edē ptātem ītu q̄ tabe
naculo deſeruīt .i. cimomale vetis legis obſ
uantes et q̄ cultui ſacramētū aī diuīs lau
dibz eſt conſtaciendū ido p̄ altare ſ. m arro
mtiou ponit gnzophylacia ſtūcōrū ebōrū
oꝛ et ſilit cantoꝛ p̄ que deſignit menta cele
brantū et eis mſtrantiū p̄ aquas vō egꝛ
dientes de templo ad lacus altaris aſſignat ſa
cramētū baptiſm de q⁹ dicit vel. xl⁹. fons e
ꝑ dicit de domo dñi et irrigabit torrente ſpi
nas ¶ Dicit aūt aque iſte egredientes de
templo p̄ q̄ tēplū duo p̄cipales mē fideꝝ ar
ticuli deſignit filz articul⁹ ſtē īmitatis et ar
ticulus mīnatois ut poſtea plenꝰ dicit q̄
baptiſmus ſm̄ gem. ecīe fōrm conſtat in nōie
ſtē īmitatis ꝑ q⁹ dicit ag⁹. ultio ¶ Euntes do
cete oēs gentes baptizantes eos m nomīe
ꝑis et filij et ſpūs ſc̄i. ¶ Et q̄ m p̄mitiua ecīa
fuit collatꝰ m nomīe xpi ut ītꝝ in actibz
apl̄oꝛ m plibz locis q̄ eſt nomē ſuppoīti
quo omnit natū diuīa et ītiana ¶ De duob⁹
aūt iſtis ſacrāmētis loquit ſpūalit ezechiel p̄
pheta q̄ ſt ſpūal mō ſacramēta noue legis
mq̄ntū xp̄ꝰ p̄ ſe ea inſtituit et eis vſus fuit
m ſcripō et hoc patet in ſacrāmēto baptiſm m
qđ enūgliſta q̄ntū ad veritatē ſtalz ad mſtra
tionē et vſum [illegible] et ſilit de ſacrāmēto eu
chariſtie q̄ntū ad [illegible] eius inſtitutionem q̄n
tū aūt ad vſū nō [illegible] m enūgliſta ex
ꝑſſe ſ̄ hoc tenz cultus ecīe q̄ dicit ¶ Et .i⁹
Caput ihs fieꝛi et docere et ido ſicut p̄us baptiz
zari voluit et poſt baptiſmū alios mpo
ſuit ſc̄m vna p̄mo corpus ſuū et ſanguīe
ſuū ſuīpſe et poſt diſcipul⁹ ſumendū tradit
vnde dicit ſeruꝰ ad ieſuā ¶ Dñe ihs ipē cō
untia et ꝑcussus ipē comedens et qui come
dit ¶ Ondeꝝ⁹ Rex ſtat in vna turba cinctꝰ
duodena ¶ Et tenet in manib⁹ ipē ſe cibat ipē
tibz ꝑ hoc aūt ſacramenta que p̄cipalia ſt
alia ſ̄ mtelligūt ¶ Poſt expeām atq; nitiois

p̄redendū ē ad exp̄onem templi et q̄m edifi
cio ecīe ſpūal nō ſolū cōſiſtit m moꝛibz et
refectoꝛe ꝑ ſacraū ſcīptuꝝ et ſacrāmēta ſed eciā i
fidei articul⁹ ido p̄ tēplū ſignit⁹ q⁹ duodē m
tres ꝑtes ſtalz portaī ſm̄ et ſm̄ ſtoꝛz ꝑ por
taī aūt ē miſſꝰ ab altaꝛ ꝑtes et ꝑ ipm̄ mel
ligit articulo vnitatis duūe ecīe et artic⁹
ſue p̄dicte q̄ntū ad p̄mā tionē hoīm et p̄ū
tionē mali· fides em̄ iſtoꝛz articuloꝛz ſt fun
dāta ad ſalutē et ē p̄ma ad alios erudelita
tē vn̄ dicit hēb xi⁹ ¶ Credē em̄ oꝛtet accedē
tē ad deū qu ē mqrentibz ſe remunīatoꝛ ſic
ꝑ ſm̄ ſtoꝛz mtelligit articul⁹ ſtē īmitatis.
ꝑ tres māſiones vnā ſup aliā ibidē exīstes li
ret aūt nō ſit ibi ſuperioꝛitas vel mferioꝛitas ꝑ
tm̄ filius ē a ꝑē et ſpūs ſtūs ab vtꝝ et ſe
cūdū ipoc dicit hylarius q; aūctus eſt m pa
tre et ſbauctoꝛitas m filio ꝑ prem templi q̄
dicit ſm̄ mtelligit articul⁹ inīmatōis bi
dē ꝑ quā tres natē m ſuppōito filij ſt vnite
ſalz nā diuīa alia vōnal⁹ et cauo xpi puriſſā
q̄ ſignit ꝑ tres māſiones vnā ſup aliā exiſ
tentes ¶ Duūa nāq; natū ſuppoꝛ eſt ad aliq;
et aliā ad ūnem ¶ De iſtis vō duabz templi p
tibz pt̄ acqn qđ dicit Apoc. xi. ¶ Et tēplū nō
vidi m ea ſtalz mīale q; ſm iſtū vltimū mo
dū exponēdi ꝑ viſionem ezechiel nō mtelligi
alīq edificatio ſ̄ tm̄ ſpūal ido ſequit ibidem
¶ Dñe deus omps tu⁹ m ꝑſōnis templi ca⁹ eſt
q̄ntū ad ſm̄ ſtoꝛz et aſtu⁹ .i. filius mīnatis
q̄ntū ad illā ptem tēplī q̄ dicit ſm̄ ꝑ
aūt templi ſignit miracla cōfirmāta fidem
xpi vnde dicit aia ulcio ſtu aūt ꝑſtī ꝑtinue
rūt vbiq; dño cooperante et ſermonē confirmā
te ſequētibz ſignis ¶ videas vō quibz aſtendat
fuerit p̄mīt mtelligi notitie creaturaz quibz
aſtendim⁹ in cognitionem dūoꝝ et xm⁹ qđ dicit
ad rōmos .i⁹ inuiſibilia ipius dei a creatura mūdi
.i. ab hoīe ꝑ ea que facta ſt intellecta cōſpiciūt
ſempiterna q; virtus eius et dinitas ¶ applēdo
a vō dca templi ceīaa mlligūt alia omia
ad fidem p̄tīnēa eo q; ad ꝑdos articulos annec
tunt ¶ Et q̄m fides informis mortua ē nisi fuit
tantaꝝ formaꝝ ido ex vna ꝑte templi pone
orſinū auſtrale ex qua ꝑte p̄uenit eſto calo
et ido edificiū auſtrale ſignt feruoꝛem dilōnis
¶ Et alia vō ꝑte edificiū aquilonaꝛ ex qua ꝑte p
uenit ihoue frigoꝛis qui⁹ q̄ edificiū aquilonā
re ſignt domū tūoꝛis filiadnis timoꝛ a cui⁹ nis
ē mfrigidatōis et inemoris ut ꝑ ad ſm̄ dñi
¶ aūt ſup q; in hijs duobz edificijs ē ipīnato ſtē
doctū q; ſtudentes ee debēt m animo timoꝛe ne de
ū offendāt et m feruoꝛe dilōnis ut a deuoꝛe ꝑ

uate ¶ Ite ista edificatio aquilonari et australi
pte aeque qđ stabilit̃ anteriori & ¶ Surge aquilo
et veni auster ꝑfla ortũ meũ et fluãt aromata illius ꝙ spũs eius ꝫmotus et dilectus flueñt aromata
carnis eius in ortu eccle militãtis ꝙ & aud ab
ola pñ̃ medietate quor vnus cardinales de q
bz aurie diat̃ ꝑs·82· Melior est dies vna in a
trijs tuis sup milia nã cõmorari in celestib vr
tutũ ñ̃ omaliũ est optiñ. ¶ Paulinus vo sũ
eoꝝ pñt intelligi doctores sacre scripture tenere
qui suis meditationibz deroqũt cibũ sacre scripte
ut alij inde pñt refia sm illud ꝑs .28. cõsulant
eor meũ mĩ me in meditatione mea exardescet
ignis Iste vo ordo sr̃m in aerol situate qz doc
tores sacri eloquij debẽt ꝑue in virtutibz cõmoda
bz ꝓximis ¶ Dicat̃ enĩ p̃ ethi. q moralis philie nõ è
conueniens auditor ille qui è secutus passionũ
et milesiarũ & conueniens auditor theologie et
adhuc milesiarũ quẽ dortor ꝓtẽ qđ in
sacre scripture doctoribz peregrinat̃ exercitũ in virtu
bz moralibz unde dicat̃ ꝑbs Ao. pbi.ca q sedẽ
do et quiescẽdo acq̃rit sapiẽs et prudẽs qz se
tando turbationes passionũ et questionũ ab ꝫ
pulsibz eaꝝ qđ fit ꝑ virtutũ moraliũ exercitiũ
acquirat̃ sanã sacã scientiã. ¶ Post ~~dedicationem~~ templi
structum templi et edificatoꝝ ordinem dr̃ q sig
nificat̃ ꝑ sacerdotes in ppõ ministrantes dñi qs quãdo
fuerimus sr̃ desperati salutem eorũ ꝙ habitatores
nos vitia et actus ¶ Intra ipsum dicat̃ q sine si
lentio sacerdotij qui mĩstrat̃ iustus et ꝑ hoc designat̃ q eccle ministri debẽt cẽ ꝑ imitationem filij
ꝙ spũalem qui dicat̃ anthonomasice iustus ysaie
.vi. Rorate celi desup et nubes pluãt iustũ a
pricat̃ dicta et ꝫmittet saluatorẽ Vñ Io. apls
de se et sibi similibz dicat ꝑmo canonicaꝝ. Vide
te qualẽ caritatẽ dedit nobis ꝙ ut filij dei no
minemur et simus q̃ñ ad sm dicat̃ q ysaie
vestes lineas ꝙ qđ in ministris eccle designat̃ me
tes et oꝝpis puritas et subdit̃ q fẽmalia li
nea compleant carnis ꝓpensionẽ erumpas sue ꝙ qđ sig
nat̃ q in ministris eccle mĩs tumultuosis aut dis
solutis in ẽbo gestus sui debeat apparere vñ
dicat̃ exo. 19. Sacerdotes qui accedũt ad me sãc
tificent̃ ne percutiã eos Dicat̃ ei de sacerdotibz simp
q in aliis vestibz ministret in templo et in aliis
habitet ei ꝓhibeo qđ impletũ videt̃ in nouo lege
sacerdotio ¶ Ultimo ad .7m dicat̃ q sacerdotes comã
nõ murmurat si attendentes teneãt ꝙ qđ sigñt
tonsura clerici in ministris nouo legis ¶ Vltimo
ad .8m vo dicat̃ q sacerdotes nõ tenebũt cappã
a bestia nec ꝙ se mortuũ ꝙ qđ designat̃ q minis
terium eccle nõ debet de vxore vel alio illicito vxore
Item sacerdotibz dr̃ q vmbi nõ habẽt qñ ministrãt

sẽ templũ ꝙ qđ designat̃ q in ministris eccle debz
pbrietas et ꝓcissime qñ debent celebrare nec ĩ
eis erũ requiescere nec ꝓpũ ieiunium eccle sed nasũ
¶ Vltimo ad .9m dicat̃ q celebrẽt dñicũ officium et
q ꝓphin doceat̃ qđ sit mundũ et immundũ et q ĩ
dubijs detinent q sit tenendũ ꝙ qđ designat̃ q
in ministris eccle debent cẽ ducto ad debite ce
lebrandũ anima et sacre scripture cognitio ad do
cendũ ꝓphin q sine licant et que illicant et ad
docendũ que in dubijs sũt credenda ¶ Sta tñ cog
nito maiori regule .2m. q alijs in eccle gradu
maiori gestant ꝓpter qđ de ingressibz dicat̃
ꝓcee. es qz repulisti sciam repellã te ne offi
cio fungaris mihi.

¶ Postq̃ dñs est de spiritali edificatione
eccle ad spirale regimẽ seu statũ di
uinale ꝓcedit̃ agere de eodẽ officio ꝙ
ut speretur ad regimẽ spirale seu sta
tũ diuinale cui qđ cura sit supius descripta scilicet
diuisio tribuum ordinatio ꝓphiẽ et altaris edificatio
. ¶ Ad meliorem istorũ sciendũ q nulla coactus
pilli pt̃ euenire sine ofiatione iusti
est autẽ duplex iustitia ut dicat̃ .5. ethi. salu
tifera et distributiua ꝓma que est mercatũ
in emptionibz et venditionibz et alijs iustis
cõmutabilibus et ista iustitia locat̃ in bone
immobilibz et in bonis mobilibz ¶ Intũ ad imo
bilia dñi ẽ ē q debz habere duodecim tribus ꝙ e
quia ꝙ qđ intelligit̃ q pilli ephiam debẽt ad
uenire in iustitia omnitenẽ cum medii attendit
sua salutare quilibet ꝙ ut dicat̃ q ethy. et is
est in bonis mobilibz qñ aliquis hereditate
ꝓpria est contentus et nõ attempit ꝙ violenta
seu fraudulenta de possessione alterius Vnde dr̃ Deut
.27. maledictus qui transtulerit terminum pxi
et dicat omnis ꝓplus Amen. ¶ Similiter in bonis
mobilibus debet vna iustitia omnitenens pluribus v
tamen et quilibet ad hoc dicat̃ ē .7. lu. ca ¶ Statui
iustitie et ephy iustitie et sic de alijs iustitijs etc Vo
li etc ¶ De principibz autem dicat̃ q sint contẽ
ti tribus sue possessionis ( ) ꝙ qđ intelligit̃
q principes ephiam debent cẽ contenti suis red
ditibz et nullo ꝫmodo inhiare ꝓphetarum
tus Vnde dicat̃ Deut. id. de rege aliq fuit con
stitutus nõ multiplicabit ẽ eqs nec habebit vxores
plimas q alliciat animam eius nec aurum et argẽ
tum immensa ponderum ꝙ ꝫmodo scilicet ephi congregẽ
tur ꝓpter de facientibz contra dicat̃ ysaie .1.
principes tui infideles socij furum omnes diligũt
munera sequũt̃ retributiones pupillo non iudi
cant et causa vidue non ingredit̃ ad illos quia principes
sui vtũt̃ iustitia omnitenens qñ sũt contenti ꝓphis
redditibz et similiter regum sui limitibz ita q

ns vsppent mebrie sibi aliox regna m toto vi
m ptr Justiaa vo estabuntā gnie gemet ad su
piores qui st honox et onex debitoes subeuns
mpositoes et is iustiaa no attendrit sm eqli
tate quantas sed gressoms ut quisq honoet
plus vel mins siaut debet et de istis iustiaa q
tmu ad sacdotes qui st supiores i spualibz sa
do q debeat dcere dubia et q teneat cor
sma p qua vna ps iustificat et alia codemp
nat Tenet ad pnapes aut dcat m textu q sa
cat iudiciu et iustiaa m ppio p qs designat
q ad ipos tenet pnapes xpiam plus q pna
pes tpe veris testamēti qr tocs ille status fuit
figuli respat nouu statu dcat p cox Omia
m figa contingebat ill figa aut defiat a pfec
tione illius nr aut est figa qre qs pnapes x
am debat oe milo q fiozes q pnapes tpe veris
testamēti Cnra tant sulz edificiu atatis quin
qr fine libri Ezech q m qdo destruit p auctate
vo q dcat cuncta vnitas mtelligit vnitas xpi
am in fide et sacmentis cath vnde dcat
epli .e. Vnus deus una fides vn baptisma
P is aut q m qdo destruit significat q ppio
xpiamus ecclam debet m quoz veritate cudi
nalibz Dcat em .x. cthi q intendo legislato
is et ames fidei bones seu vtuose In quoli
aut late cunctas destruit tres portas et a .x.
tribubz nomate et ad quos orbis pres eccle
respectes p qd mtelligit q ad pnapem x
am ad aut officiu spectat pax cotinet cunctas
omes xpiam sibi subdiet tam maiores q mioxes
et qualibz regm siu pr libri ad eccl hoc
accessit tang ad gnatoe et defensoe omi Et
qm st in ipo cuius mnstri et dei vicarii sm q
dcit ro .12. Pnapes no st timoi bom opis sz
mali et subdit mnstri eni dei st in ipo pm ser
uientes Ideo subdit in fine libri Et nomen
ciuitatis. Dns ibide qz ciuitas no noiat a
vicario sed a principali dno Et sic comunis
tas ppli xpiani denoiat a xpo. Cnra
tio pdca sulz edificiu templi diuisione tre
et edificiu ciuitatis despta st mlta mu deriuan
rubricoz et caldeoz de quibz plabilit pe dic
m gniali q p xpos mtelligit ita q ciuitas me
ricoz sedm condicones et opa psonaz sed istu
dia q ciuitas solu denota est q ciuitas ad omia
alios vo q ciuitas ad aliq q ciuium et quibz sibi pla
cuit reuelare ideo cura exponem dictoz mioz
m spualia et pticulam nolui descendere sed et
p alios relinqre quibz et reuelare voluit ille
de q dcit Paul .2. Ipe reuelat profunda et ab
scondita et nouit in tenebris obscura et lux
in eo est cui laus et gla in sla seculoz Amen

Expliciat postilla sup Ezechielem fris Nico
lai de lyra ordinis fratrz minoz Deo gras

Danieli autē dedit deus intelligētiam oīm visionū.

Dani. In libris ꝓphaꝝ tā grūt. q̄uor cē hui⁹ libri Danielis quē p̄ manibꝫ hꝫ mus salꝫ causa ꝓbandi cētā effāua finalē et formalē. Ad cuius intellectū sciendū q̄ tres istōrie cōtinent in idem occurrūt in tota sacra scriptura et in ꝓphetis eius libris sc̄ alia trī rationē ꝑcut enī phia nāli corpi mobile est scibile sc̄ rationē absolutū et in ꝓphetis libris sc̄ rōnibꝫ continetur in lib⁹ de gnatione corpis mobilis ad formā et in lib⁹ cēli et mūdi corpus mobile ad situ et sic de aliis libris ꝓphetis cōmūiter in tota sacra scriptura sc̄ rōne datatis absolute deus est sc̄m. Unde theologia dicit² sermo de deo et sub continetur rōnibꝫ est sc̄m in ꝓphetis sacre scripturē ut in veteri testamēto sc̄m ē ut rex creator et gubernator et in nouo ut hūam gnis redemptor et glorificator et sequendo magr continetur in prealibꝫ v truscꝫ testamēti sillicet idem deus ē cā defīna sacre scripture ymaliter q̄ tota sacra scripturā predixit ꝙ eius reuelationē et in prealibꝫ libris est cā effāua ut reuelatoris notitie in q̄libet libro sc̄aliter contēto et similiter ē cā finalis tocius sacre scripture loquēdo de vltimo fine q̄ tota sacra scriptura ordinat² finaliter ad scipnālem bēitudinē quēdam q̄ assistit in deo obtinue et in prealibꝫ libris sc̄ contēta rationē Ingrit² in lib⁹ Danielis dē est cā sc̄ictia et sciāl sub rōnibꝫ continetur qđ nōt² in vbo passiuo cū dicat⁹ Dedit dē ꝛc̄ q̄d ex pria⁹ clausule resumit² deus cui ut rex supcōmens ē hic sc̄m q̄ ut ꝓcēbit ex ꝓcessu libri in eo declarat² supemnēta regis dei ad regna tiena de q̄ dicat² ps. 9ℓ. Deus magnus dns et rex magn⁹ sup oēm tiā est ca cā effāua in hoc libro ꝙut reuelauit Danieli noticiā hui⁹ regni vñ dr Apo. 1. Fecisti nos dō nr regnū et sacerdotes et regnabim⁹ sup tiā Causā vō instrumētalē effāua tangit in vbo ꝓposito cū dicat² Danieli vnde dr in fin. x. cap⁰ Daniel vr desideriorū intellige vba q̄ ego lox² ad te sntellexit em Daniel ea q̄ scripsit in hoc lib⁹ vnde in fin. xii. cap⁰ dicat² Tu aūt Daniel claude sermones et signa libri ꝛc̄ Causa vō formalis hui⁹ libri tā grūt cā dicat² Intelligentiā oīm visionū Circa qđ est sciendū q̄ duplex est forma libri scilz forma tractatus et forma tōtius Forma tractatus ē diuisio hui⁹ libri qui duidit² sm x. visiones ut ꝓcēbit ꝓsequēdo Due vō hystorie q̄ ponūt² in fine libri nō st̄ de eis intēgritate q̄ nō aliq⁹ ipsos hui⁹ Forma vō tōtius ē modus agendi qui in lib⁹ isto ē visionū intellēctō q̄ visio nō ē phia nisi sit intellēctā et hoc fluem sōmno siue in vigilia sicut phō vidit spicas grossi. et balthasar vidit manū scribentē in pariete ille dormiēs iste vigilās neuē trī fuit phia q̄ nō intellexit sc̄ Joseph fuit phia q̄ intellexit visionē phō nis et Daniel silz qui visionē balthasar intellexit hui⁹ dicat² Daniel. x. Intelligētia opꝰ ē in visiōe scilz ad hoc q̄ phia dicat². Attendēdū trī q̄ hec visio dicat² trip⁹ scilz sensibilē ymaginabilē et intellectualē sensibilē visio ē q̄n aliq̄d videt² cētus et intelligit² signū ipius sicut Daniel vidit sc̄ptū in pariete regis manū thecel phares Dani. v. Ymaginaria vō visio ē q̄n in virtute ymaginatiua formāt² ymagines acute dicta ad aliq̄ occultū signādū sicut Daniel vidit iiii. bestias ascendentes de mari significantes iiii. regna et hꝫ intellexit Dani. vii. Visio vō intellectualis est q̄n sine aliquibꝫ ymaginabilibꝫ siue figuris mēti phē veritas reuelat² sicut Danielis cogitatō nabugod. fuit Danieli reuelatū visione ymaginaria q̄ sōmnium regis vidit sompno sno ut infra dicet² tū cogitatō regis nō potuit sciri reuelari sed sola visione intellectuali Ite in talibꝫ visionibꝫ p dris aliq̄s appz aliq̄ ꝓsona docēs et sic fregit legit² gabriel angel⁹ apparuisse ad docendū Danielem ut infra videbit² ꝓsequēdo dris sē visiones phice aliq̄n fuerūt in sompno aliq̄n in vigilia sicut dr̄m fuit in principio libri pēt effusi⁹ in phias visionibꝫ qđ plā tria visiones hui⁹ aliae a me dā in pria hui⁹ libri ad pns omitto q̄ pōita st̄ in pria⁹ libro pēt vbi meli⁹ hoc loc cū sit pma⁹ lib⁹ phalis sm latios doctores et vnoꝝ mō s. in vigia et sōpno sē st̄ visiones Danieli ut dā in pte patet et dris et magr in sequētibꝫ apparebit et idō merito dicat² in vbo passiuo Danieli aūt dedit deus intelligentiā oīm visionū phē qđ in eo fuit plenū qđ dicat dns Ozee. xii. Ego visionē multiplicaui silz in Daniele cui dedit intelligētiam oīm visionū phice mō pdō et tandem a dō data est sibi clara visio diuine scientie in patria ad quā nos ꝓducat qui cū pre et spū sco viuit et regnat in sēcla seculoꝝ Amen.

Explicit ꝓmū.

ALIS

In anno Joachim. Liber Danielis diuidit in duas ptes in ptem yemalem et in ptem pncipalem in pnia autem capitulo In anno 2o. Intra pmum describit sapiam collata dimittit detorquet hui⁹ libri. s. Danielis ybi sic predixit qz pmo pmeruit quam ad sapiam disponeret 2o describit collata ei sapia ibi pius autem huic 3o promittit quam ad hoc sequenda ibi fuit autem Daniel. Omnia adhuc mirabilis sim q⁹ in Danele describit ara ad sapiaz disponenda pmi et yiudicitas statuta 2m et nobilitas ozius ibi Et autem rex Aphanes. 3m sobrietas victus ibi. Posuit autem Daniel. Intra pmum sciendum qd dicat qui ex. Ybi iiudicium ibi sapia ido dns q pnderat Danieli duas sapias detorquat pmm scit ei pius iudicium qz ait cet de semine regio ut dicat infra pmisit tm ei captiuari p regem babilonis qui venit contra iherlim et spoliauit ea et hoc est qd dicat hic Anno 3o tc et pz vsq; Et ptem vasoz domus dei. Ex q⁹ patet q⁹ iste nabug⁹ fecat reuerentia deo celi qui colebat in iherlim qz no abstulit inde omnia vasa ministerij sed aliq reliq ad cultu dei sue illa q asportauit iniquis vsibz sicut fecat balthasar nepos suus qui qd fuit pcuto a deo ut dicit infra 5. cap⁰ sed posuit ea in loco suo sim suam estimationem. s. in templo dei sui et hoc est qd dicit hic Et asportauit ea in terra semaar. i. in babilone q pmo vocata est semaar et postea dicta est babilonia a turre ibi edificata a filijs noe ut licet gen xi. In domu dei sui tc et pz hic. Circa istam pte tria sc hic dubia pmo que fuit iste nabug qz plures legunt fuisse sic notari. Scdo que ista sit Joachim eadem ynne. Tertio qre nabug venit contra eum in pmo Primum dicat q⁹ iste fuit nabug magnus et dicat magnus a magnitudine opm qz regnum tunc qd ante ipm erat pauci valde ampliauit et monarchiam fecit sicut Karol⁹ magnus dicit magnus a magnitudine opm qz pmus de regibz francoz adeptus est romanum impiu dicit autem in ali quibz hystoijs q⁹ nabugo. primo vocatus est hoc nomine et hoc ab euentu qui de nouo fuit natus fuit in siluis pcreto et dimissus sed ex dnia oz dinacte venit cepit siluestres pueros lactes qz sepeu est in pe Custodiens puer⁹ dns bulx erat anolauit sup arborem unde pueri que le ipsius p nemus timens vidit et cepit admirari qz illa aues parui appet in die ppe qd tali genere attendes vidit capiu lactantes pueros sub arbore que assumes matrem ferat et eis nabugo. ab euentu vocauit. nabu enim bulx dicat in illa lingua cadauer capra nasor leprosus et pz q no fuit ille nabugo. sub q⁹ hystoria hoc tpe dicat⁹ fuisse qz ille fuit post istum permagnus tpe et coitez dicat⁹ q⁹ fuit filius cyri qz hoc tpe iudee fuit post reditu captiuitatis babilonie ut pz ibidem. Ad 2m dm q⁹ iste joachim fuit filius josie regis iude q captiuato filio eius joathan p regem egyptum ab eode rege egyptum constituto et rege inde mutato noie ipi⁹ qz pius eliachim vocabat⁹ ut patet. 4o. Re. 23. et regnauit iste vi. anis cui successit filius eius joachim p n scriptus in fine et vicz captus et a nabugo. rege babilonis et eode anno ut videbit⁹ ppe qd dubiu est de q⁹ scriptu hic loquat⁹ sed pz studio mihi. qz pmus scribit⁹ p ethyopi et men quibz in latino inuenit a et n iste autem joachim de q⁹ loquit⁹ hic Daniel scribit⁹ in ipe bruto p ioph et men et apud nos debet scribi p c et m ce q⁹ pz q⁹ iste est joachim filius josie. 2o pz q⁹ suus joachim qui fuit nepos josie regnauit solu p tres meses ut hic. 2. Re. 24. de isto autem joachim dicit hi anno 3o joachim rex Sed istud dm videt⁹ repugnare pdis qz dm est joachim fil⁹ josie regnauit 31. annis hic autem dicit captus anno 3o. regni sui Ad qd dm q⁹ no accepit hi tricesimus regni joachim absolute sed ab illo tempe q⁹ cepit ei tributariu⁹ rex babilonis et iste fuit vndecimus annus regni sui. Ad tertiu dm q⁹ ea hymnus belli hinc inde mouit a tpe Ezechie regis iude qui omnia scripta sue domus misit regi babilonis et eam ponit et ystuas ut hic pscl. 39. ecce dies venient in qbz thesauri domus tue portabit⁹ in babilone et de filijs tuis eunuchi in aula regis babilonis qd tpe joachim filij josie impleti sunt Ecce enim egypti constituent eum regem amoto statu ei joachaz ut missi est et tribo fauebat regi egypti q nabugod regi babilonis qui debellat bellu qd regi egypti gessit qd rex babilonis venit contra joachim et fecit ei tributariu et sibi fidelitate iurauit iste tri joachim 3o anno post rebellas a rege babilonis captus et ut dicit est et missi de portatu et pua de semine regio sc ducti in babilonem et mirifice educatus et iste joachim et puerili edu uer ei⁹ extra muros iherlim et impleti et qd de eo semias ptorent 22. Tepulti asinus sepelietur et constitut⁹ est filius ei⁹ joachim p n scriptu rex iude p regem babilonis qui post tres menses missis exercitu contra eum tradidit se ei mitis et multis aliis gazis semme et li qui dicit⁹ principibus babilonis et li ducti est in babilonem et mirifice educatus 24. usq; ad regem emulationis qui ei annuit

de aurē et sciat ē cōmensale ut de e. Et vīno ꝑ
gō pz zm. s. cū bellū regis babilōis nabugod.
ront ioachym regē iude sed ihs cū acepit ex pte
regē rebellāre eū cū em ex pte dei fuit qz re
ges inde et pplē erāt pessim et voluntate dedita
ut ihc. e Et. et c. pulp ꝑ qđ dns ꝑmittebat
eos etiā fiebē vnde rex babilōis et rex iudee mo
uerūt bellū contra eos successiē Et aut rex. sī
ponit zm disponēs Danielē ad sapiam dīnā
. s. nobilitas animꝰ q nia sm q dicat boet. c de
consolatē Nobilitas grīs ē quedā laus ꝓcie
ens hoī de ꝓbitate ꝓpriā et ideo ut ꝑpē dicē de
at in nobilitate gnis ipse bonū ē qz ꝑ ipam
quam nctātis ipis nobilibz impomē ne a ma
iorē suoz ꝓbitate degerēt homines aūt bñ mo
rigenati se disponāt ad sapiam qz sepe passi
onibz fit aūa sacēs et prudēs ut ihc. a. ꝓphēt ꝑpē
qđ ihs inēnat nobilitas Danielī qz nobilī erāt
grē nobiliōz fuit moribz ideo dicat ihs mē nobi
les ꝓcerus eruditos et mutuo et nomine regio deco
rauit qz impōnit ē ei nomē balthasar qđ ē no
mē regiū ut pz q. capo ihs ē gō qđ dicat Et aut
rex. s. nabugo Aplāmē ꝓcepit eunuchoz. i.
magnō seruentiū in domo regis antiquis ei
ulu q in domo regia seruebāt ministrabāt ꝑpē
seauitatē amicibz ut dicit aliqui Alii vō
dicūt q dicebāt eunuchi ꝑpē castitatē et mo
nā honestatē qđ vidēt homibē vo mlōes
ti nō ꝑmittūt seruire in tumbz regū Et mi
hi q fuerōes tales genialiē dei sē eunuchi Unde
et Act aplōz 8. vocat eunuchū ille vir qui e
rat sup gazas regine ethiopū sequit Ut m
duxit de filys isrl et de semie regis et ꝓ idest
qz volebat in aula sua ihē aliqs de semiē dē
et tymānoz. i. nobiliū q vtute annoz aut
mīmfiatu ꝙ dicebat nabugo. ad mīmfice
ad suā et meōriā siue victorie q tales nobiles
appeluauerūt sequit ꝙdos in quibz multa eēt
macula Unde in lege dicat Mal sīt macula et
immolabunt qđ nō ē certū ul claudū ul inuti
nō ꝙpē pulcritudiem pellis et ex hoc patz q
Daniel et eius soci nō dicūt ihc eunuchi qz
fuissēt castrati ꝓ abscisionē mēbroz genitaliū
ut arbitrāt aliqui inde qz nō fuissēt sīm defec
tū mēbroz nec pulcr aspectus qz talis castrati st gibe
male grossi erāt in facie Decores forma. ꝑpē
pulcritudiem talorū et aspectus vīm in hebreo
dicat bone visionis eruditos omī sapiā. sciētī
ad prudenciā habilē cautos strā. sciētī ad scīa
tionalē cui mōi ē gmatica logica et rethorica
doctos disciplīā. sciētī ad phiam moralē seu
sciāt ad mōz honestatē. et qui possēt stare. i.
ministrare in palacio regis hoc dicat sciētī ad to
tum corpis et agilitatē mēbroz ut decet eos
linās et lingua caldeoz. Voluit autē nabugo.
in palacio suo ihē aliqs de qualibet lingua
qui ait lingua matina sciret linguā caldeam
ut posset ē legē et mīptum linās oīm generū
Quer erāt ex hoc q filo iudeus decrepiti fu
it a rebs eandē lingua ce iudeoz et caldeoz q
ipē a rebellat ex hoc q Abrahā fuit oriundus de
caldea q nō valet q nō ē monetēns imo mlt
tī ꝑphārle Abrahā plēs lingua scīuisse Re
Et restituit rex Ammonā ter ut ex bona mete
tione eent magi grossi et apti in corpe et i mē
te q bona dispō corpis bī fiat ad bonā dis
positionē sciētī est de se et marie qui aū hoc ē
bona disciplīa sicut fuit in istis tumulbz ut pz
in hīs. Fuerūt ꝙ mēt eos. i. mīt iuuenes elec
de diuisis nacionibz de filys iude Daniel ter Et im
posuit eis ihs positus eunuchoz nomā ter q. nomā
hebraicā erāt babilonice abhomīabilia et male
nota qđ est mentiēns in ill qui stabāt in pa
lacio regis. Imposuit aūt. hic pomē zm dispo
nēs Danielē ad sapiam scīz sobrietas vicq
zm qđ dicat ecc. 2. Ihesu a vino abstinē ei mē
mea ut auam tristerē ad sapiam hic sciat
iste Daniel cū socis suis et ihc ē qđ dicat ihc.
imposuit aūt Daniel in corde suo ne pollueret
de mēsa regis ihs ē de cibis ei fuit ei cōsuetu
do antiqa q de immolatis ydolis ponebat ali
qua poraō in mēsa magnoz. Dicit ibi erāt
aliq lege mosi ꝓhibita sicut cīnes porcine
l'lumōy. Dicit ibi erāt aliq ꝓhibita iudeis ex
traditionibz patrum sicut mō est bibē vinū ps
sīm a ydolis et ꝓhibitū licet in lege nō sit ꝓhi
bitū et qz a tribz voluit abstinē Daniel ne pol
luer aliqs peccō contra ꝑtā faciendo ido voluit
abstinē a cibis et potibz regis ihc mō sciat su
dith q dū fuit cū oloferne volens gnaliē de a
bis eius fz mīm de thus q sciāt attulerat ut ihc
iudith. 12. Sequit Dedit aūt deus Danielī ter
cū et misz in cōspectū eunuchoz. q. d. licet pri
ceps eunuchoz mlti diligēt Danielē tm no
luit acquiescē tīmēs ne corpe detrimētū pateret
et ꝓ quib ꝓposita pūiret a rege tū ageb cōe
mādatū eius et pz ira et sequit Et dixit Daniel
malasar ter qđ cū nō pt impetre a maiori q
uit impetre a minori qui erat ostitutus ad mīstra
dū eis nctia ꝙdiu tempta nos seruos tuos
diebz. x. cōuiciens stratū ꝓbatoꝝ petit qz nr
mus longū ut de facili possit illud impetre
nr animus breue ita q pt veritas appere Et

CLIX

dent nob legiuna zc Ista mira fuerūt ylybria
udeis nc an legē nc sb lege nc patme tolerabz
nc vdl' fiebat oblatio de talubz ypē qđ Danel
potent eis vti sme alia suspicōne prā ypē qđ
dicit aplē ad fo. 1e. Cum mfimus ē olus mā
ducet et nō loquit ibi de mfmitate corpis sē
de mfmitate consciē illoz qui tiebant peccāc
comedēdo ydolotica ut ibidē pz sequit Post
dies aūt dicē appenerūt vultu coz meliozes .i.
magē vnudi in coloe et corpulētiozes .i. magē
finosi p omnbz pius qui vestiebāt abo regio. lj
aūt finē ē diuīa virtute ypē iuuenē deuotiōem
. Deijo malasar tollebat cibaia zc .i. ocl'
te portabat p se et familia sua ne ab alijs p
apet et pūiret pius hec ē 2a ps principal' lj
cap' in qua pōit multiplia dispōne ad sapiaz
ut visū ē omēt lj ponit ommētia sapiē colla
te Danelj et pueis eius p'ma qūtū ad sapiē
ītū 2as qūtū et eloquētiā seu exprimetū ibi.
Completis ppma in duas q. primo ondit sitpia
collata omnbz grialit 2o Danelj spālit ibi.
Danelj aūt Dicit gē primo queis lyis .i. Dāl
elj et pueis suis dedit deus sciam zc Circa hoc
pritz q. nō lyīt sciam solū p ignāam mueste
tationē et doctrinam sed etiā p dīnā ifusiōez
et dicit sciam q. ad speculatiā et disciplinā q.
ad moralia In oī libro discendo scīm oī sēlecia
discenda vel exponēda Danelj hic ondit qđ
sit collatū Danelj in spāli et lr ē qđ dicit Da
nelj aūt dedit s deus intelligētiā omnī visiōm
.i. occlton q tm in vigilia vident sicut balthā
sar vidit manū scribentē qđ Danel melior
ut lr ē infra. 4. cap. p hoc etiā intelligit tog
nato illoz q vident a iusis scribz ut in raptu
et extasi et consilibz q. notitiā habuit Danel
Deinoz quātū ad ea q vident in sompnis sicut
pz infra q. intellexit sp mū Nabugo. de statua
magna et lapide quā cēdit 2o cap. Et sp
mit eius de arboe magna et vigilu scīs papiē
te cammadi ē 2a Virtū tm intelligēdi occlton
fuit collata ipi Danelj p aliquē lytū ē infu
sū est dubiū et dicit aliq. q. sic q. nō ē dubi
ū qn scīa data fuit et alijs fuit ifusus et ea
dem rone videt de ista intelligentia occlton
que fuit data ipi Danelj q. vbiz dicit eodē
mō datū a dō nō q. vni fuit gratis datū ibz
aliud spāliter vni tm Ite 2o ethi dicit plis q. ī
dīa nō sit mst tra Jocentae passiocs et lytus
Tal' aūt intelligētia occlton nō pt dici potē
tia q. meret oibz nc passio q. passiocs ymie dē sit
ī pte spīalia m q. nō pt ee tal' intelligētia passi
ones aūt large dē sicut intelligē et velle sit actus
qui tm fuit et sic nō dicit aliquis ydiota qī dor
mit q. videt q. tal' intelligētia sit ysica et cōf
mat nō q. Danel ydiotes fuit sompnijs vl' alī
is ecstasi scīa intelligebat qđ nō videt ee mst
lytus hebreum et alij dicūt contrū dicētes qđ nō
ē p aliqđ immē lytuale impssū mentē ydiote
sē p quādam illustratiōem ad modū passiois tm
uās q. pbāt ee deō ygnozu in ydolo sup ezechi.
ubi dicit q. spūs ydiote ydolis aliqī deest nc sp
mentabz pōsto esse lytus aūt mst sē q. ē aliquē
de offitio mobil. Ad hoc etiā adducit vo. e.
her. qui nō potuit dare regi rōnē de lyelyseo mst
pne vocato psalte et cū cantet psalter suis est
spūs dni sup eū zc q. p melodiā diuse laudis
quā psaltes cantabat erat data ē mēs lyelysei ad
deuotiōē et sic mēs eius fuit disposita ad recipi
endū dīnā illustratiōnem. Considerandū tm
q. licet lumē ydiote nō sit lytus p mystū opiōne
ē tm gratis data sicut ē gratia miraculoz
de q. ētū ē qđ nō dicit aliq manēs in ydole
sē dīnam assistentiā ad agendū miracla ad p
ces hoīs et a tali gratia dicit ydiota P hoc pz
plucio ad argumēta q. sē p alia opiniōē Di
ce aūt vult tenere aliā opiniōē pt de facili
solui illas aūctes inductas qz duo requirit in
cognitiōe actuali et vnū ē spēs ra cognoscibil
et aliud lumē intellēs agentis et spēs abstrac
ta a fantasmatibz pt p dicta q. lumen ydioti
tm est aliud p manēs qz modū lytus dicit
tm adeo Ad hoc tm ydiota q. p hoc lumē actu
alit aliqđ spūale cognoscat repraesentat tm ipso
spēm accepto p aliquā visionē ymaginariā in
se vel in alio vel etiā aliq alio modo sicut est
in cognitiōe ydiota siue tali visione ymaginaria
qz talis spēs intelligibil sit immediate a dō
in intellectū ydiote et quātū ad hoc dicit Ygnoz
q. ydiotes aliqn deest spūs ydiote qz nō sp
lytus talē spēm sed oportet q. de nouo fiat ydio
tandi actus et p hoc pacet de lyelyseo. Comple
tis hic ondit sapiā collata Danelj et psalis ei
quātū ad exprimētū et eloquētiā aī dicit Com
pletis aūt dieb. s. tm annoz p. qđ dixerat rex
ut introducerēt in conspectu suo s. ut ibi phaberēt
vm sequit postea Cuiz eis locuto fuisset rex tēp
tando in diuss qōnibz sapiam eoz quibz nō in
uenit talem de vnius puis zc salubz qui ecce
ra fuerūt ait eis sequit et omē virtū sapiē rsp
dinoz et intellectus ydiotarum vel alit dicit
Intellectus quātū ad apprehensionē lumē sapiē qn
tū ad iudiciū etiā qđ sit secundū ē rex ab eis m
uenit in eis dumplū hic incipit mīb dicta
p moralitate .i. multo plus sup tractatos annoles ista

st' qu vaticinat' de occultis p scientia m ans
volor' imolata et magos Ista st' astrologi q
p constellacões iudicat' de futuris et occultis
vñ et ille qui visa stella venerit adorare ei
dicit' magi ut hñt' 4 h. 2. Qui erat in vniuso
regno ei' quia tales ars dimanda tñc vigebat
in caldea. Fuit aut' hic ē vltima ps in qua
ponit' quedā quietacā ad sapiam collata Da
meli q st' honor et gloria ipius Danel' in reg'
caldeor et psalt' Vñ dicit' sap'. 8. Pter hec. i.
sapiam hebo dabitat' ad tubas et honorē ad
senectes iuuenib' et acutq; iuuenib' in iudicio et
conspectu potentū admirabil' ero et facies pri
ncipū admirabunt' me Hec aut' omnia fuerūt in
Danele ppt' sapiam a deo ē collata et hic ē qd
dicit' hic Fuit aut' Danel in honorē s. et gla
in caldea media et pstitit ut plebit ce libr' ps
autē a tpe nabug' magn' vsq; ad tpa cyri hi
destruxit regnū caldeor ppt' hoc sequit' vsq; ad
annū pmū regis cyri psalt'. Ex hoc patet
q; defecto illor' qui hmōi ystā exponit' de tempe
vite Danel' sic exponētes Fuit aut' Danel vsq;
ad annū pmū cyri. i. cū vixit et nō plus q
dicā visio Danel' facta ē sub tño anno cyri ut
hñt' in fine c'. cap'. Ex quo pz q; tmp' vite Da
mel' nō pt' accipi pmo anno cyri ideo exponē
ut prius. Capm secundū.

In anno 2°. Hic ponit' 2 ps principal'
hui' libri in q intendit actor ordē
potencia' regni xpi ad regnū mūdi
i' dya'. et hoc p. 4. visiones huic ordi'
positas et duxit' in duas ptes q;
primo ponit' quinq; visiones ad primū
aduentū xpi licet tā in istis q; in ill'
fiat aliqn mencio de vtroq; 2m capit cap'. sep'.
Anno primo balthasar prima duxit' in quinq;
ptes sm quinq; visiones quarum prima visio ē de lapide
abscisso sine manibz statuā magnā ostēdente i
q ppi gñta ē xpi conceptio dyaboli contentus
2°. de angelo filio dei assistato in fornace ardē
dete in qua figurata ē nitas xpi in humana pe
nalitate destendētis. 3m. de vigilu sco damāte
psistone arboris in qua figurata ē passio xpi regni
dyabli expugnātis et cp
regnū xpi crucē affigentis. 4m. de conclu
sione Danel' in lacu et liberatione ei' p angelū
in qua figurata ē resurrectio xpi infernū spoliā
tis ppes patet in quinq; capitib' sequentib'. Cir
primā strenuā q; tā effrena principal' hui' visionis
ē spes sua tā impetuosa ē oīb' Danel' et populo
eius tā finaliter ē ut dei potencia pandet' et Da
niel superaltaret' et superbiz rex humiliaret' Cau
sa aūt materialis ē continēcia huius visionis q; ondit
discursu et mutatiōem huius mūdi p quor' regna
principalia ē successiua vsq; ad tpa xpi omia
regna terrena ē subiugatias Cā aūt formalis
ē diuisio huius capli. Nondū q; in qualibz
visione ponit' hic quor' causē ut posite sint in ista
q; quelz visio est q; quedā ētrata spialis q; ētra
ausa formalē huius cap'i ondit' primo reuelacō
sompni 2°. in quisitio visionis i. parcit' ei rex
2°. relatio mistij ibi Tuē Danel' q; magnificato dei i'. Tuē rex nabug'. Circa primū nond'
quis fuit iste nabugo. q; enī dicit' hic In
anno 2°. regni nabugodonos. sdō dicūt alij q;
fuit nabugod' maior et filius magni nabu
god'. et q; regnauit an' frem suū eulmerodach
mediante p' prem et hoc ex ordinatōe pris
ppt' malicā Eulmerodach q; erat primogenit'
agagni ei' nabugod' iam regnauerat p septem
annos in reg' qñ Danel de iudea in babilone
fuit ductus et itm p tres annos fuit Baltei
mutatus et dictus aliq; ei puniuit ut vsq; est
cap' precedens Sm g' m hic cap' dicit' q; Daniel
ut alius sapiēcior exposuit sompnū nabugo
do. et ibi dicit' q; hoc sompnū vidit 2°. an
no regni sui ido excludit' q; nō pt' intelligi de
magno nabugod'. ppt' qd dicūt aliq; fuisse
nabug'. filiū pdci qui nabug'. 2°. regnauit p'
prem et 2°. anno regni ei' sui' st' ista q; hic reci
tant' Sed hebrei et hieros hystoriographi
caldeor quibz magis credendū est dicūt eul
merodach immediate regnasse p' prem et hic est
qd dicit' quedā glosa q; sic incipit No filius re
q; ponit' in fia sup principiū 4'. cap' hic cui vi'
p dñm Jeremie vicesimo septimo vbi ponit' verbum
dñi loquētis sic Deo regi babilonis tibi istas
sequit' et seruiēt ei et filio ei' et filio filii ei'
et nō ponit' plēs Certū ē aūt 2m omnes
q; eulmerodach fuit filius nabugod' magni
et balthasar filius filii sui stilz eulmerodach
nō dicit' ibi q; fuit alius mimedi' qui vocat'
fuit nabugod'. Hystoriographi tñ aliqui ponūt
duos filios int' eulmerodach et balthasar stilz
Regnasar et labosardach sed q; auctas seniorum
videt' dissonare et annales hebreor pdicta q;
ista duo st' idem in mō cū eulmerodach et bal
thasar q; vtiq; eor fuit bimōi ita q; eulme
rodach alio nomine dicūs ē Regnasar et baltha
sar labosardach. Item cepō illor' qui dicit'
q; iste nabugod' de q; hic agit' fuit filius mig
ni nabugod'. et regnauit post mortē ei' nichildt
tantū dationem q; sm eos illa visio q; ponit' se

qm capi exponit de magno nabugo qui ipso est
n amenaa et cecus ab ihoīnibz. s. āms et ibi
drat q Daniel erat familiaris a et collegu
et famosissim in restituēdo occulta et secreta
duīa In hoc aūt capo drat q p expoēm hui
sompnij Daniel fuit primo cognitus et tante
sapiē et a rege primo promotus et secu sui ad ei
petitionē ergo istud fieri nō potuit eē post
mortē magni nabugo. idō dicendū est q ille
nabugo. qui hoc sompnīū vidit fuit magni
nabugo. Et q drat hic In anno 2o regni nabu
godo. ie nō accepit hic anm 2m regni sui sim
qm fuit ver caldeo sed accepit hic annus
2m regni sui postq fuit mōarcha q multa
regna acquisiuit Et potuisset post vnū annū si
ieasdem egyptior vnī et iosephi drat post v
nū annū egyptiace captiuitis vidit nabugo.
sompnīū hoc erat patet p visionē ista vbi sigē
ê p caput aureū in q designat regnū ei primū
mic e02 regna maynia hoc ê q dr qđ drat hic
In anno 2o regni sui. i. mōarchie nabugodo
vidit sōpnīū Et pal em dq pudeaa ê ita
principes magnos mquitū ab eis dependet
res publica et ppt hoc oīdit eis mai q alij
quibusalīz fuit plion fames fuerī et habū
dancia fuit tūc ei visio expōita p iosephi si
aut visio nabugodo p Danielē Et conterrit
ê spūs eius ex insolita visione Et sompnīū
fugit ab eo Oblitus ei tat e motione hui
ppt hoīem et multū senex Et smēcōes sm
plm m hō de medzia et remittentia ferox
aūt facta magnā hūmor quotione et ideo
ausfugit sompnij oblionē et hoc fieri est
ex diuīa ordinatoē ut octasioē ipius oblīuio
nis vocaret Daniel ad dei gloriā et ppli isili
tia relevatoem p ipius Danielē sublimatio
nem fuit ptelat s. e. c. Incipit q hic ê
2us ps in qua describit mquisitio visionis Et
diuidit in duas q primo connectōs vocat
2o mitrogat ibi Quu aūt venisset Et ista pīa
stando q homines audacia īmitebāt augius
sompnior fuit qz de plone gen el alt et de
misera alī mercentis aū iosephi gen el alt et
infra de isto rege c. ê ppt q fuit solliciti de in
quisitione sompnij 2m q drat hic Precipit q fie
ri quocuīt aroli qui in ostijs de aialibz immo
latis diuinat magi qui artibus malefitiorum
bz vtūt ut lset eos. s. maleficia qui auxiliū Sē
sus humanos p aliqđ femī l dem ītū eos et sic
audis sensibz aliq occulta eis revelant a deo
nibus fuit de illis qui dormiebāt in spūtos
insidia ut dicit expōitor Thomas Sī ê im plij
tap de tpe. Caldei aūt p consideratoem astro

diuinat vnī tpe Ezechie regis babilonie q ê in
caldea insule lius et munda Ezechie ad mīdu
de illa plus retrocessioē q fuit est tpe suo ut ipse
.e. Re 20o cap Vt indicaret regi sōpnia sua p
artes suas pdictas Dr quārit hic quare nō fuit
vocatus Daniel et secu ei q suppetīt est q fuerāt
sapientiores aroli et magi. Dicendo q hoc erat
ex inuidia q ei erāt inde dolebāt babilonij
q magis applicaret a rege Immutet ex cupiditate
q p expōem credebāt dona et honorē consequi
fuit pz ex regis promissioē ad eos fuit si sōpnīū
et mpretationē ei posset dare Et licet fuisset
multi sapientiores aroli et magi in vbis sapie
et intellectus qui plures fuerāt a rege ut dixī ê
primo tūc nō erat adhuc Daniel cognitus quātū
ad domīū applicē et intelligētiā visionis de q e
rat hic questio Et idō alij qui in arte diuinādi fuerūt magi vocati Quu
aūt venisset. hic tangit ois de sompno mitrogāt
et ponit hic triplex mitrogatio prima est ei
simplici demōstratoē 2a ei forte quisitoē et
primi q promissioē ibi Et respondit rex et dixit cal
deis 3a ei fida inquisitōe et suspitioē ibi Rōn
dit rex et ait et caulz mitrogatoī addit sua
visio primo q drat fuit Quu aūt venisset coram
rege qi petit ad rōndū Dixit ad eos
vir sompnīū mentez q fugit ignoro do videri
et error em in sōlucr visione fidei fuit Et fuit ordi
na et sic nō remāsit medzia visionis distincta q
p hoc fit q imaginatoēs distincte remanēt i
medzia recordatur tūc inquisitus sicut aliqs ob
tingit in actibz humanis q aliqs recolit se in
tūc inquisisse optīa alicuia in aliq festo vel vidis
sepulcra spectacla et tūc nesciat dicere dicē.
Respondērūt caldei Isti erāt principales inter eo
ientoēs qz diuisatio eorz erat aliq mō q viam
rōnis saluet p considerationem astrorz Alioz aūt
diuisatio erat p viam superstitionis ut visū est et
ideo isti principaliter inter omēs videntur oriri
addit qz ab isto loco caldee seu oriace qđ ê
idem ydioma qntū ad latinos licet vulgare
aliq mō discordet libi iste scriptus est vsq ad
octauū cap in hebreis tm libris q nō distinguit
a caldeis in sono sed tm in accentu ut dicat so
nimi magologo sicut libros vegi. Re in sempi
tnū vive. hoc dicit ad captandū eius benivolē
tiam et qz credebāt homines diuinos post vitā istā
tm esse ad vitā deoz etiam ut hēt 2o machi.
vbi dicat sic Pro mō mitt deos tm istato et si
bba Antiochi adolescentis loqtis de Antiochio pa
tre suo mortuo. Dic sompnīū seruis tuis et mi
pretationem eius indicabimus Videntur q
p aurem nō potuit alit sompnīū mitti.

Diat·n·phūs lib⁹ de sompno et vigilia Ille est
arafiaos uider sompnos qu sllitudines visas
sit ꝑpendē et pres admuc̄ compare et cauā per
comparatiōnē ad dispōnem celi et passiones et sl
luatudies sompnatis et mores ei⁹ et applexionē
omā n·ibidem attendā sē ut ibi diat cōmēta
tor Albūs talis aut mēptatio sepim ꝑsuppoit
sompnū sibi· ¶ Et rūdit rex· Hic ponit 2ª mē
vogatio et fit aī adnictōne pene et ꝑmiq et ls
ē qđ diat nisi mdicauerit sompnū ꝑus scīz
et postea gictim cī⁹ pbuit vbi·i· moziom et
tom⁹ vbi·i· possessiones et bona publicabūt·i·
fisco vel bursē regie applicabūt qđ sequt patet
m lit. ¶ Rūdit rex· Hic ponit 3ª mterogatio q
fit nō solū aī amdatione et ꝑmiq ꝑmissione sed
etā aī sli suspitōne seu mpē et hoc ē qđ diat
hic Certe stas q temp⁹ redimitis·i· detinetis m
ubis vel sic tpūs redimitis·i· spaciū ute vbi
vultis redimē ꝑ ambages uboz et subdit ratiōm
¶ Audiētes q a me requiritis sermonē qđ ē qđ nō pos
sū vob sompnū mdicare Dicit sompnū non
mdicaulitis in vna ē de vobis sīlia·s· simia et
et mexōbil⁹ de morte vīa q mēptatiōnē dēz
fallacē 2ē q·d· Eodem mō pbuerit si talē fal
lacīa fecitis et ē trutatio sīle sicut solet natu
facē m logīs et idē q dam est ē supplendū Ad hoc
vō fallacīa rēuendī subdit ut sīlia ꝑ hoc sīl
q mēptatiōnem vera logim et nō ficta ¶ Videm
tes aūt caldei tota rege diuersū nō est hō rex sup
timum et hoc diait qz pendit aiam a corpe sē
patum ee maiois mtelligēte et maxie dyis con
iuncta sicut diat 2ª machab xi· pre mō mortuo
me deus tnslato ido dixerūt Nō est homo sup tra
·i· in pter vita qui sermone tuū posset implē qz
nō pt sicu ꝑ artem ymāmā ut ia visū est. Deter
mnat etā hoc ꝑ fiā regū ꝑcedenū dicēs Dz
neq regū qsq⁹ magnus et ꝑpes·i· quicūq fu
erit magn⁹ et potēs ubq ymbremō sic statuit
de pcto·s· ab omi molo xp̄i·i· a qcūq diuīatōe
qi diabit ꝑ quā nō tu dabis qđ ē aī cui⁹ subdit
2ª mō quia tu q̄ris rem tuus est·i· excedes veritē
mtellēs ymām nō repet quisq⁹ qui mdicat·i·
consiat regis excepto dyo qz nō est aī hōibz
cōsiatus· ¶ Observarūt em aliqui platonici q de
mones ymi corpi aeria ut pz ꝑ demī regula dis
cipuli platois dicētes q demones st aialia cor
pe aeria mēte rōalia tpē passiā et sic ꝑ quos
qdamo cōsiunt aī hōibz Vñ 2ª doctōes catho
lici hoīant ij nobis m hō aere caliginosū vsq
ad iudiaī et ab istis ꝑ artes magicas pnt a
liq quare si deus qz aī hoīnibz cōmissaio nōn
hoc ab istis caldeis subtrahit totaliē sepius qz
stam diverit plōnis et alu phī maiore q ste
stā demonū st ars magica l' diuīatio qlibz nō
st extendit ad dō reqrendū ab eis ¶ Audito
rex m furōe ifm diat qz mōnabiliē mouebat
aī se et causabat sufficiente Deprit ut primo
oēs sapientes babilonie·i· studentes phīe et caul
dees congregarēt ille em diat sapies qui vltra
cetū sapiam hoīm tūstendat Et ecclesiā sīlā a
rege mōnabiliē requietes mīstrabāt·i· de cor
mīserōe dispondebat qz nō fuerit mīstā ut de
ret mstia Quibus ergoz Daniel 2ª qz eidem
sīle sbiacebat cū ceteris suis· ¶ Ded qrē qre
tā duā sīam dedit rex contra sapientes babi
lonis dicendō q uniuersos phīe et gictim fu
dz et similiter ipsūm a rege vocari et sūptuo
signos ut sūpidem ē de daniele et ceteris ei⁹ Et
gen·ca· diat q sicubi egyptii nō st ꝑpulsi
vendē tritici sicut alu tpe famis qz ipi reapie
bant victū et hoīes regis et ipi ꝑmo venu
erūt phīe ut ipse i⁹ metipa 2ª ro qz rex babilo
nis multa expedire ꝑ sustentatōe sapientū
fuit ummis natis qui nō vīderūt sm ei⁹ volūta
tē et ex eis nō debit sīam tā duā et mōnabi
lē· ¶ Tūc Daniel Ista ē 2ª pe hui⁹ capi vbi po
nit revelatō mīstū et diuidit in duas qz ꝑmo
ponit revelatō sue Danieli 2º mēptatiō sue
regi ibi Posset hoc daniel mpressū· Circa ꝑmū
Daniel qrit ꝑmo regis diffimcōnē 2º petit dila
tiōem ibi Tū ipe rem indicasset 3º reuerit ad me
tes deuotiōem ibi Et ingressū ē domū sua· 4º ra
pit dīnam mstructiōem ibi Tūc Danieli 5º as
surgit ad gratiā actiōnem ibi et benedixit Circa p
mū dicit sic Tūc Daniel requisiuit de lege atq
sīla questio em regis fuerat sibi relata ab ali
is ex iudia et cupiditate ut dem ē et ideo
ifrauit eum sue regie sequit et mīs ostendit
eū qui a rege petitum aperiat exequēdi finalm
regis de mīserōne supiemū aīi pateret Circa
2ª·q·h·ē 2ª pe ubi Daniel petit dilatiōem ad sol
uendū qonem regis et ꝑ hoc exequtōe sue re
gis de supiemū mīserōe dilata ē ut pz lra·
Et ingressū est. Hic Daniel redit ad mētes
deuotiōem ut possit suis sīmis regis et ei⁹
mēptatiōem vīi pz q hoc nō ssiuit tūc ad sol
uendū confidēs de dño ingenio nc ꝑ viā sup̄stico
nis sicut augurator et diuinatores qđ est illu
aīi et lege dina ꝓhibitū sed confidēs de adiu
torio diuīo et hoc ē qđ diat· Et ingressū domū
suā ut sic sēssū aīe ab exteriori tumultu vacaret
orōni et contemplatiōi Ananie ysaele Azarie
et sociis suis mdicauit negociū ut qđ cito mās
a sīae dei celi Adiūgit em sociis suis m orādo
qz oīo multoz et maxie bonoz ē maxie exaudi
bil Dup sacramēto ipso·i· secreto sacro· qz ibi
fit mētio de regno xp̄i ꝑ lapidē abscisū de mōte

sine mambz ut iudebit ernō ꝓuent daniel et sa
pi eius aī ceis sapiētabz · i · ipī et ceā sapētes ī q
appet ozō eoz animaīā q nō sīū oraīt ꝓ uita su
a cōseruanda sed eaā alioz sapientiā qui eis iu
debāt ut iusti ēst. ¶ Tuē Danielis hic describit
daniel inspirato et ipe ē qd dicit tuē misteiū
· i · sompnū regis occultū. et eius itpīatiō ꝑ vi
sionē nocte reuelata ē a deo. sālz nō dr hic qual
iter ista reuelatio sed ꝓbabiliē dicit q audit in
somnys seu silem visionē visionem regis et virtus ly
intellectū eius et hoc dicit glosa q somnū regis
dicit somnio suo hoc eaā videt ꝑ ipe qd dicit
nocte q tales reuelationes magis nate sūt fieri q
etatis sūbus ceteris oziundis tumultibz. Vñ dicit iob
32. ꝑ somnū in visione nocturna qñ irruit sopor
sup homines et dormiūt in lectulo tuē aperit aures
virox et erudiens instruit disciplinā. ¶ Et benedixit
hic prophetās pomit gratiā actio. Iste enī cursus
annoꝝ in beneficijs ꝓcepta fuit gratia
laudāt deū hoc aūt fecit daniel hic ꝗm qd dicit.
¶ Et benedixit daniel deū celi et laudauit et
ait Sit nomē dñi benedictū a sēlo et vsq in sēlum
· i · eternū. qz vbiaīz ipse nomē dupliauit in veteri
testamēto inquēt et mutare voluit qz sapīa ad
dispositionē et ordinationē de creatis qz opus sapi
entis ē ordinare ut dicit ꝑ methaphoram et fortia ad
exequendū qd disponit qz nisi pēt impedīre eā
sēt qz dispō et executio effectus in omnibz alijs depē
dēt ab ipō et pēt ꝑ ipm impedīri ipe mutare tpā
qz ipe ēst primus motor corpm celestiū qz motū
sequunt cetera ut ibēt. c. phi. ar. et cautes · i · plodes
vez mutabiliū et corruptibiliū et maxime
hominū maioz enī prodeus fuit ipiane natē ante
diluuiū q ꝑsit ut ꝑz in geni. ¶ Transfert regna et
ipse frequēter contingit qz ꝓtāt homīm sicut ꝑz
geni. 49. vbi dicit q filij ysāl attrepenūt regnū
iudeoz ꝑsit mortē xpī aūt constituit qz aliqñ
erāt malos homines in regnū eleuari ad punicēz
alioz probz sicut ꝑz de ysaro qui erat ordinatus
diuīa eleuatus ēst in regnū ad destructionē aut
dēz et libertatem iudeoz. sm qd dicit ysaie 45.
hec dicit dñs xpō meo ciro cui apprehendi dextera
mā dēz et aliqñ ipse fuit ꝑcussus eiectus et flagellatus
nem sēoz ex hiemus de Attila rege hunoz q
dicit sēo lupo trecēsi cū obsidet eius ciuitatem ī
hungaria a sēo lupo quis eēt videt ego flagel
lū dei ille videt et ego lupus sū qui debeo pla
gellari et ꝓcipit ciuitate apmr. ¶ Dat sapienā
sapientibz · i · notitiā de diuīs illis qz mentes
eleuāt ad celestia qz tales sūt qz sapientes dī
a sapēe. et scām intelligentibz disciplinam · i · no
tiā de ipsamet hominibz bñ morigeratis ꝑ mo
dum dicit q pussionū scrutor ē manus audi
tor. poli. ipō reuelat ꝓfunda et absconditā ad q
intellectū tractu nō pēt attingē ꝗcia deute et

nouum tenebris ostenta. s. ignorancie respectu alioꝝ
ab ipō vl aliē in tenebris ostenta i ꝓna quāmāqz
occulte sūt qz nouit et lux aī eo ē qz ipe ēst lux q
prie ut ysce ꝑ so. qz ¶ Deus lux ē et tenebre nō sūt
in eo ille et ipse ē intelligēdū sm q nomē luas
ē extensū ad significandum manifestationē qz deus ē
lux vera q illuāt oēm hominē &c utrpz so. primo
¶ Tibi deus patrū meoꝝ qui fecisti me atq confi
de abrahā et alijs ꝓbis qz es multo eoz melior
bona fuit sē filius ysrē et reuelationes ꝗbus hic teqz
laudo et cum subdit qz sapiam ad intelligēdū
et fortitudinem ad ꝗmūcandū dicit in &c vñ sequit
qz sermonē regis manifestauit reuelando. ¶ De
vo hic daniel. hic comit pomit reuelatio sūt ipi
danieli ēst diuidit in tres qz daniel primo rēmit
regis indignationem 2o exaudit ad meliꝰ attem
tionē ibi. et exhibet daniel 3o aūt regi visionē ibi
Tempmū tuū. primū sūt ꝑ ipse q impedit ma
gistrū militiae ab executione sūe regis · d · Quin
tes babilonie ne ꝑdas ꝑ ipse qd natus ē regi sa
piāe · d · Introduc me in cōspectū regis &c ¶ Tūc
Arioth festinus introduxit daniel ad regē stabat
em regē ē in desiderio standi et qz ipse festi
nauit introducē danielem ad eū stans ipse regi
ē placuit ipse ¶ Et dixit ei sālz Arioth regi in
nem hominē de filijs transmigrationis iude in qua
sālz tūc solet ē qñcūqz ido sequit qui soluto
nē regi annūciet · i · potes sit annūciare eū sit
de illis mē qē solent ee qñcūqz inuēi homines &
ipē mentit qz nō ꝓsicerat danielē nec inuenīt
sed se obtulerat dr hic modus illoꝝ qui assi
tūt regibz fingē se fecisse illa que fuit eis pla
dē qd aūt sequit ꝑz in hīa ¶ Videns hic con
sequēt daniel exactat regis attentionē in dēs
rei ꝓsire difficultate dicēs mysteiū · i · occultū
qd rex mirogat sapientes magos Arioth expo
nāt ipse nomina sicut pus et aruspices · i · ip
nrz mspectores et ꝑ alia diuinat de futo · neq
unt mediare regi · i · nō pnt dissolu qcūqz arte
ingenia vel magica sed a solo deo et ipse ē qd
dicit ¶ Sed est deus in celo reuelās mysteria qz ipe
solus hīt scām futoꝝ contingentiū cui noīa erāt
conscripta in illa reuelatōe que indicauit tibi de
uīa ei⁹ quidem cogitata ē principalit ergā regē mt
titudīs qz ab ipō dependet diuīs multitudinis
sicut bona dispō corpis a capite q ventura
sūt in nouissimis tribz qz in illa reuelatōe fit mē
tio de regno xpi qd ē vltimū regnoꝝ vñ ere
mie 2. dr de ipe filioli nouissima tpa est. ¶ Tempmū
tuū. hic comit daniel ꝗnit regi visionē et diui
dit in duas ꝑtes qz ꝑmo eam repetat 2o eius
expōnem sūbungit ipse em ꝑcipit ipse a comē
toribz ut ꝑmittit ē &c ibi mirabilem eā qz eius.
Circa ꝑmū sic ꝓcedit qz repetit causā visionis
que fuit cogitata a regis de futis et ex ipe ꝑpe

revelatõ mirabiliõr qr nõ sñi revelata ẽ Dañi
eli visio regis sed etiã cogitatõ regis prodens q̃
sñi deo notu est. et ipe ẽ qđ dicat Tu rex cepisti
in stratu tuo cogitare et ex ipo pz q̃ sñificatu
do predẽs in vigilia ẽ tã pmõr aliq̃n sequetiũ
in sompno sz ipe ẽ duplicat ꝓnõ natũlit̃ sñdo
sanctissimata q̃ fuerũt in vigilia veniũt in spũ
no l' silia eis sed ipe nõ fiunt hic qr dia nõ sẽt
signa futõr sed magis p̃cedentiũ Alio supdicta
uẽ qñ ex sñificatudiẽ ita ad assonũt ipono ut
de talibz fiat ꝺ aliq̃ omissio in sequẽti sompno q̃
dia tonuẽtiona fiãt in sompno q̃ in vigilia
et ipe supdcm̃ est etiã patet vsq; i. Tu rex vi
debas vbi 2o repetit iptin visionẽ. d. erat sta
tua vna tripũdis in longitudiẽ stabz et latitu
dine stabat contra te sic eñ erat assumpta in
situ r.i regis qi aspicẽt regẽ et ipẽ eam et i
tuitu eiꝰ horribil' qr sñificat mutatoẽm regnũ
ut videbit̃ q̃ mutatõ p̃ bella et occisiões fit et
ad ipe denõdat horribile erat vidẽ illã statuã vñ
ut supdcm̃ est rex tuus oblitus ẽ spũm Ihũ
statue caput et aurũ ꝛc̃ istã nõ oportet hic ex
ponẽ qr exposuit in pte sequẽti. ¶ Intitulatio
nẽ. Hic ponit̃ expõ pdẽ visionis et ls ẽ qđ di
cat Danel Tu s' nabugz rex regũ ex qr multos
reges domuisti et sz tributarios habuit et q̃
maior rex erat de toto mũdo suo tpe Dz vnde
venerat ꝺ illa magnitudo sñdat̃ sz deus celi
regũ s' caldeoz p̃. et fortitudiẽm ad debellan
dũ minores et reges alios et impũ. i. monar
chiã dedit tibi qr de infimo statu p̃ diuinã dis
positionem elevatus ẽ ad eã istã ut visti ẽ ꝺ capt.
et omia ista in quibz habitat filii hominũ ipe
dicat q̃ntũ ad animates et bestie agri q̃ntũ ad
loca aquatilia et volucres celi q̃ntũ ad siluas
vbi habitant aues cõit̃ dedit in manu tua et
ipe ẽ sub pdẽte tua et accipit̃ ipe qđ ꝺ toto
p̃ simo dicẽdũ qr nõ oĩb ita habitabit̃ fuit ex sñ
iecta sed magna pte ipius Est ibi etiã alia
signa q̃ dicat̃ imbole. i. semo mihi expũsitum
ad expũsionẽ exactissimã magnitudiẽ sue et q̃
cõcludit Tu es ꝺ caput aurũ. Ipe ẽ regnũ
tuũ sñificat̃ in statua illa q̃ tibi apparuit ꝺ capt
aurũ et ipe sñificat̃ cõuenienter ꝺ aurũ qđ ma
nus duitias illi regis qs contigerunt in
babilone de omni sue regnis ab eo sñbugatis
Et postea surgeret regnũ aliud minus. Is fuit
regnũ medoz et psaz qđ successit regno caldeo
et ut habet̃ infra. et capt̃ ꝺ signũ est aut illud
regnũ ꝺ argentei qr in illo regno nihil reca
lefit sapiẽ et eloquẽtie q̃ sñificat̃ ꝺ claritatẽ ar
gẽti et eã ꝺnõitatẽ et qr regnũ medoz et ꝺ
sas primo fuerũt duo regna et in uno regebat̃
Darius et in alio Cirus ideo sñficat̃ sz ꝺ duo bi
chia viniũ qr fuerũt coniuncta sil tpe Qui mor
tuo Dario eius auunculo cui in ꝑnõe successit
ut dicit̃ infra Cap̃ ideo illa brachia erat nuc
ta in pectore uno ideo de illa statua dicit̃ est q̃
habuit brachia et pectus de argento et iterũ regi
nũ erat duorũ aliud. Ipe fuit regnũ alexandri
magni et grecoz. qđ successit regno ꝑsaz et dicat̃
erit ꝑ ꝑnõitatẽ grece eloquẽtie qr eis mt̃ ab
a metella est magis ꝑnoz qđ imitabit omnes
tire. et alexand̃ fẽ ab oĩbz regnis recepit tri
buta et munera mlta eñ reges audientes eius
bras et magnas eiꝰ victorias et timõe ne ve
niret sup eos miserũt ei munera Est ꝺ regnũ
erit ferreũ. Istud fuit regnũ romanoz et ideo sñ
dicit̃ Quod ferrũ comminuit et domat oĩa ita regi
nũ romanoz sñbugabit ꝺ omia pdicta et ipe ex
tributo p̃ q̃ romani tenuerũt totũ orbẽ salutz
sapiã exactas annoz et bono regimine eum em
ꝑnõe vinciũ venerat ad eos ꝑnoz habuerũt
stoñ valoẽ siue in multa siue in pena siue
in arte medica siue q̃libz excellẽtia alia Est
ꝺ ipe excellentes viri de oĩbz pabz mũdi
ingebat̃ sẽ p̃ magna pte policie qr tñ postea
regnũ fuit diuisum in impũ ostrichi polum
et romanũ ideo hic sñificatũ est in statua p̃ duas
tibias ferreas. ¶ Vel aliadne qr ille q̃ erat
principal' imperator accipiebat vnũ scutũ ad
mistrandũ impũ sicut pz de augusto et an
tonio et de diocletiano et maximiano et plurib;
alijs Potuit qr videri pedũ et digitoz ꝑtẽ testa
. i. de tria statũ et ꝑtem ferreã regnũ erit diuisũ
p ipe sñificat̃ fortitudo illius regni in ꝑncipio et ꝑ
ea debilitas ipius p diuisiones meneas ꝑtes
ambitiones et quibz regnũ romanoz qđ admix
tũ deducitur ẽ ut pz ad sensũ q̃ tñ de plãtagas
sit orta et ipe eñ erit pedes illius statue dis
positi q̃ plãta pedis erat tota de ferro digiti aũ
exitus de plãta erit̃ qđ testa et q̃dam ferrea et
p ipe sñificat̃ que diuisiones ille q̃ orte sũt in rõ
me presserũt et roboe diuicias et potentiae sili
bus qđ aut sequit̃ admisebũt̃ quidẽ humano semẽ
sñificat̃ q̃ ad tollendas istas diuicias regnũ ro
noz debilitatas sua se multa ymbla. Dz nõ ad
hibuit ẽ qr p talia nõ poterũt amoueri diuisio
nes animoz. ¶ Alii exponũt quidã doctores ip
sioz ab illo loco pozis qr vidisti et de scie.te
rudoz et ronoz q̃ incepit ipe iude machabeus
ut habet̃ i. machi. 8. et renouata ẽ ipe ionathe et
symonis fratz suoz i. machi. 12. et iudeoz debi
litas signata ẽ p testa fortitudo ad ronoz p sua
qđ aut sequit̃ admisebũt̃ quidẽ humano semẽ
exponit de ipoe ascolonita cui regnũ iudeo
rum ẽ a romanis et cui nõ erat iudeus natione
voluit sibi quellã de gne machi copulare ut

filius eius tenet regnū sed illa p̄ dolore se mouet
ut ydeos auferat q̄ sua luxuria et puelle pulcr
tudine ea mouua abiit est ut dicit et ipse
q̄ dz ipse commutabit tempora et tempus non dicit fe
neos. sed no adiecit sibi q̄ ydeos mutaq̄ delen
udeos n̄ ipi eū In diebz aut regnoz illoz. i.
q̄n vona impiū in sua fortitudine erit q̄ dz regna in pli q̄ multa regna conculcabit sub se pul
cabit deus celi regnū q̄d metuū no dissipabit
istd e regnū x q̄ est etiū sm q̄ dicit lu. p̄.
Regnū ei no erit finis q̄ regnū malicie e reg
no bonoz erūt in malicia fortitudine sua q̄ sp
ertis omibz nacoibz despiciens e odibs de man
duto Augusto imperatore q̄ ipe natus e xp̄o luc.
Et regnū eius alteri pilo no tradet q̄ regnū x
pessime d̄m celo vbi eues se mutuo les commu
nicet et cōsimet omia regna ipse q̄ mundi
finali omia p̄ia tirena auferet et ois creatu
p̄fite xp̄o subiugabit et ita multa tirena supposu
erit iugo fidei xp̄i colla sequet. Idcirco q̄ vidit
te q̄ de monte absq̄ manibz In lo
oñdit modus nascendi ihesu xp̄i qui natus e
de virgine q̄ p monte significat excellencia
vite. de ipo monte absq̄ manibz. i. vita sancta
qui p lapidē significat ut p̄z in p̄e lapidē quē reprobauerūt ec sine manibz. i. sine humanis ope sed sue
te vite et commutet testat ec q̄ oma regna
mundi p magna p̄te subiecta se xp̄o p fidem et
p̄fectissime subiecit xp̄e iudicij ut deū est.

Time rex. hic p̄dās ponit magnificatiō dei
est duidet in tres partes q̄ primo superba regis
reprimit 2o potentia dei pandit ibi Idcirco ergo
rex. 3o Daniel sapiā erigit. i. Tūc Daniel p̄m
pz p ipse q̄d dicat Time rex nabuch credit t
facrem suā ihesum laudando se et adorauit Daniele
et veneratā exhibendo et hostias et incēsū pre
cepit ut sacrificarēt ei. Ex ipse loco pot̄ argu
ri hūc librū e constitui q̄ no est vissimile ut di
q̄ rex tam magnus et superbus adoraret Danie
lem in captiuitate detentū et nullo mō e credē
dū q̄ cultū diuū vellet q̄ impendē ut ipse di
et dato q̄ vellet fieri no e credibile q̄ Daniel p
misisset ipse vir dat. q. dat. q. paul et bar
nabas no permiserūt se adorari a licaonibus ſ
scidentes vestes suas in signū doloris. Dicē
dū e ad ista q̄ adorato ibi accepit p veneratā
sicut de nathan ipsa dat. e. 3o. q. adorauit
regem dō p̄ncipē in tra ut est mirandū regē p̄
superbū ipse fecerit et admiratōe dīne sapie quā
in eo p̄cepit. Ex aut argui de hostijs et
incēsū Danieli offendis rō est q̄ hui dicit. li
q̄ rex ipse p̄cepit sed no dicit q̄ fuit factū et
ad credendū est q̄ Daniel impedisset fieri vel q̄
induxit regē ad ipse q̄ ista offerent ad honorē
dei qui mistice revelauit ei et ipse p̄z ex pte se
quēti in qua p̄mittit p̄tenta dei cū dicit lo
q̄s ſ aut Daniele vt deus vr quē colueres no
dij vri ds deoz est ec et cū subdit quī potuisti
aperire sacramentū ipse. i. sacramentū sanctū p̄ipi
revelationē et sic p̄z q. nabuch p̄dem honorē
impēdebat deo principaliē. Tūc rex ſ. e
ita p̄ in qua Daniel sapiā erigit ad dei glo
riam et pli ut ſ qui superbus erat in regno
babilonis reuelationē ei ipse q̄d dicit Time Da
niele rex in sibilline exculit. i. in magna dig
tate posuit ut patet p̄hibet et multa munera
et magna dedit ei q̄ accepit Daniel no ex cu
piditate sed ut de illi posset filius ſ pauperibz
misereē. Ex ipse eam q̄ licet no sit licita
tū accipe et pecto q̄ spūalibz tm licuit e ab
eis quibz spūalia ministrat ſ dona t̄palia
accipe sicut Daniel ipse accepit a rege cui ſ
creta diuina reuelauerat p spm̄ ꝓphe. Et con
stituit eū sup omes p̄uincias babilonis p̄ci
pem ad iusticiā exercendā et p̄fectū ad causas
magnas determinandū et magnū in ad sua ardua
ordinādū sup auctos sapientes babiloīs ut
talia sine eius consilio no agerent et ei honorem
redderent Daniel q̄ postulauit a rege in ipse
eam oñdit fidelitatē suā q. p̄mouet ad honorē
no dedit obliuiō proprios suos sed p cōz p̄moti
one fidelitē cogitauit et ipse no sicut solū ꝓpē
eos sed ꝓpē consolationē filioz ist qui erāt p
uincias distis Et q. fidelit suos suos ad tale
officiū aptos q. erāt sapientes et fideles ipē at
Daniel erat mirabilis regis ut ei tenet regē
m amasia ideo no reuelebat de lato ei ne alī
qui inuidi in ei absentia semiaret odiū Et is
ta loco pot̄ argui contra istū librū. d. q. Da
niel suis no accepit honorē a rege istis li
Ad q̄d dm q. pot̄ ignorante laqui q. Joseph
suis similia accepit a pharone ut ipse gen. el. et
mardocheus ab Assuero hest vij. Considerādo
ea q. talē accepit Daniel veneratā et ista alī
ipse det a regibz infidelibz no ad ambitionē
honoz sed ad consolationē ꝓpli sui et ad honō
rē dei videntes q. p ipse regia melius regent
sm deū et iusticiā. Circa ist capl̄m ihona
lue exponēdo p̄ dicta q. p statuā intelligit vita
similata in qua caput e aureū. humeri de argē
bona pectus de argento q. locutio sta venit et
femora ex ere. i. similitudo sta q. p̄dicta fuit ad ap
pmata Pes eni ex parte ex admixto qd est auro
silē et stagno qd est silex argento tibie ferree
ſ obduratō sua q. qd elex conspiat corde vult
ōmo tenē Pedes ferrei et fictiles ſ partiales
a debilitatione et p̄mixta exquisitoris hec aut-

similacrum negligunt mediate angelu .i. sacerdotes simonaci magi .i. phi uim maleficia .i. turpitudo qz sua sua coitez vetuz ad maleficiendu qz dulcedo mel .i. confidencia virtutis fortitudo .i. continencia puritatis mysteriu ysticitatis pluralitatis abstinencia qz constat qualitatis seu humilitatis mentis firmamentum cognoscit ac eam custodit. Capitulum tertium.

Nabugodonosor fecit statuam. Hic potest videri contra se ipsum ad primum qz statuit primam babilonem sibi induci ad cognoscendam deu potentiam omnia regna continentem ita qz usq; tunc inducunt cognoscere q; meritis non est aliud nisi deus adorandus qz latria. Considerandum est qz licet ipse visio sit ymaginaria tamen et mystica qz deus suis fidelibus. s. per ministerium angeli filii dei assistentes pueros de fornace liberantes magis ymaginaria visio tangit qz spiritualia regis eminentis libertatis cunctos suos de manu cuiuslibet qualitercunq; potentes. Circa qd secundum q; materia ipsius visionis et de statua aurea fusa et de pueroz constantia de fornace ardente et de angelo pueros liberante. Circa tertium finale utrum mirabilia pandere cultui dei ampliare et plene dei consolare ut pz in fine. Circa iiio efficaciens et sapientis habitum et prius ymilitate facta et tribulatione. Circa iiio formale est modus statuendi ipse visione que designabit ad modum cuiuslibet indicat similiq; et ideo ipse tres ptes qz primo ponit quinto condempnacio magnifica 2o conclusio beningna ibi Ambulabant 3o exaltacio condigna ibi Tunc nabugodonosor obstupuit. Circa primum tria tangit primum et circa litteram mittit regem et primos 2m est forma indicij ibi statuit in primo tpe 3m pena supplicij ibi nabugodonosor plenus furore. Circa primum est causa iudicij que fuit ex hoc qz tres primi non adorabant statuam regis duo tangit primum est statue edificacio. 2o eius dedicatio ibi iussit nabug. Circa primum scendum q; nabug pro superbia qua mortalis adeptam volunt sibi usurpare honore dum ideo fecit ei statuam magnam auream in qua adoraret. Simile legit de quo imperatore romanoz qui ut dicat josephus antiquitatum eruit misit statuam suam pro toto imperium suum ut eam adoraret. Ad faciendum fuit talia credibile est q; homines moliebant pro aliqua ymissa que mittit homines in ducem ad ydolatriam. Dicat g. nabugo. rex fecit statuam auream. Extimo tm fuit aurea qz non credibile q; ibi esset tanta moles auri vel forte erat mixta aurea. Altitudine cubitoz. lx. In hac altitudine ymaginat basis sup qua erat posita alie non videt latitudo q; dicat esse vi cubitos sed tm certa pz. Tu autem qui dux tuus tuel qui erat regi familiaris ut visum est non plebeus cui a tali unisona. Dicendu q; forte erat absens in ymis finibz regni qui magna negocia sup q; erat positus ut visum est vel infirmitate fuit impeditus vel aliq; alia consilii ca qd videt ex hoc q; non accusat cu ceteris suis et tu citu est q; non adorasset si ibi fuisset. Vel dc. q; audit regem obstinatum in malicia sua et ideo tacuit videns se nil posse in reprehensione sed magis regem ad pejora erigere et ipse videt gloriam melius dicere infra e. e. sup eundem locum. Coepit ut ad ducendum sydrac. et alii dicat se de danielem non fuisse mencio qz regi assistebat qui qui statuam non adorabat. Circa hic contra describit statue dedicacio voluit enim nabugod q; prima ad oratio sue statue q; erat ipse dedicatio fieret cu magna solempnitate qui magnificiendum sue superbie et hoc e qd dicat ipse Magis nabugo. misit nuncios satrapas .i. nobiles barones et dicit ipse satrape qz satis repetens magnates .i. consiliarios iudices qui se constituit ad audiendu eius duces .s. ceteros tyrannos .i. exactores tributoz regulos. optimates .i. optimos civites Iste se honorabiles post regem prefectos .i. prepositos et principes ut tyrannos sicut se habuit qui inter plures prepositos sibi se iste qz predi primo se veraci ad adorandu statuam ut regi contestentes ceteri timore mortis et ex maiori facilius inducat ad faciendu regis voluntate ceteri putet usq; i. vobis de nullis no q; omnes quilibet posset in capo duna collocari sed qz in principalibz q; se capita aliorum intelligit omnes adorare turbabz et legimus qz ibi erat homines diuersarum nacionum et linguarum In quacunq; hora audieritis sonum tube forma tam instrumenti notati e et his et ceteris vidit homines in bellis et in festis et in publici congregacione. Id minoz fistula instrumenti est de ligno ysis multa foramina qz emittit sonum et eo vidit pastores cithare instrumentum e fige tam ad modum dimidij stuce et tangit digitis sambuce q; fit de arundine perforata et dicat sambuca a sam q; e pl et buca qd est pua bucca qd plu pt fieri in estate ut dicat sonum in epla ad Daniel de instrumentis musicis q; in sacra scriptura reperit psalterij instrumentum notati e et tangit cu pena siphonie aliqui accipit qz melodia in qi sed hic accipit qz instrumentum determinato oblongo qd solet portare cecy et digitis tangit et vnusquisq; musicoz hoc addit qz multi erat ibi alia instrumenta q; non expimit hic Talibz autem vtebat in adoratoe statue ad excitandu homines qz ex diuersis melodijs excitat in hominibz diuerse passiones ut pz ad ppm et ysei. 3. poli. Cadentes adorate statuam .i. humiliter et reuerenter quam erexerat

ELIS

nabugz ut m ꝑa adoret. Et quis ea ꝛc vbi
pena minat nō obedientalz erā patēt ꝙ pre
dās. Statim. Hec ē 2ª ꝓs pncipal' hui⁹ capi
vbi ponit forma iudicij Cura qua ꝑmo pōit
iudex accusato 2º querꝝ crimo. Tunc na
bug 3º ataton inquisit ibi ꝓmissis et cū ma
gistor nisio ibi Non ex nos. In pmul ꝓte dicit sic
Statim m ipō tpe dedicationis statue auree
tes unx caldeo ad regem accusauerūt iudeos
mori iussa et hoc ꝙ iudex erāt eis ꝑposite n
negocijs regni ut ꝑ ii fine ꝓcedentis capi
Diuertit nabug rex ne mens mut hoc dice
nū ad capiendū eos benuolentia ut melius
impetrent voluntate sua Tu rex posuisti decre
tū qđ ē lex firma et irrenocabil' et ide nō ē lici
tū illud ꝓbare ut omis ho qui audierit sonū tu
be ꝛc q. d. illum hoiem excepisti ab hac lege
hoc aut dicebat ut nō posset modus liberatio
nis puenire. Ho aut sic ꝓposito firmāt accusa
one sua dicentes Iudeꝰ ē vir iudeꝰ. q. d. capti
ui et seruil' conditionis qui debuissent deberi
ē ꝑ constitutis sup omīa opa regis ba
bilonie et idē dicit ē tibi grauis ꝙ diffidens ad
ceptis et ꝙ grauis contemptus eoꝝ est quos vir
isti contempserūt decretū tuū. q. d. et ꝓdictus
ꝑ q nullomō ē eis prendū deos tuos nō colue
rūt scribe ad damel hoc mādat iudex q omīs pdict⁹
deos m plat ut hꝫ ꝛc. 22. de mutulo au
reo hui⁹ ē dij tui isti qui eduxerūt te de tra e
gypti Dicit aut hui⁹ rex nabugo. nō q ꝑmā
adorauerit ut dnm est. sed q ꝑmam fecerit ut in
illa adoraret. Tunc nabug. Hic ponit ꝓ
cessus actatoꝝ i furore et ira et contemptu nabu
god. sed sm suā estimationē nō tm sm veritā
tē et ide mandauit dicit. Tunc nabugod⁹ in fu
rore et ira ꝓcepit illis pessimis accusatoribus ut
adducerent coram eo sidrac ꝛc. de damele non
fit mentio et cū suppleri est. Quibus ꝛc Hic ponit
actatoꝝ iniquissimi et ponit sua sancta clare sicq
ꝑ ex dictis hoc excepto deos meos nō colunt et
statuā. ꝙ ideo statuā aureā quā ego statui quā vo
cat nabug deū suū nō q ꝑmā adorauerit ꝑ
q ꝑmā reprehendebat cū dnos hoc ex eis uben
volebat Et quis ē deus qui vos eripiat Hec ē
mens executio q. ꝑmā dicit hebreo omipotēte
voluerat m prudentia cuius q. stulticia mandauit
execui hominē. Intendens Hic ponit mi
stor ministro vt dicit nō opꝰ nos de hac re ni
hil tibi. q. d. ista tua ē ita mēdabil' q nō est
digna risione q. credo est q dare ē omī pri
apto infinite potentie et sic pē nos libare q
ipm colimus et hoc ē qđ de hac re dō nr quē colu
imus ꝛc Et subdit ꝛcº si noluit q aliqui de
nō vult liberare seruos suos fidel' ut melius
saluet eos manifestabil' eos ad requiem trasferēdo
ut dicat Aug⁹ in quodā sermōe mirum nu sta
tuū. Noui tibi sic q deos tuos nō colimus Et q
ꝑ q illud sonū ē tibi ꝓpe maria fortitudinē
qđ ab impio credebat ee cū ferus Tuū nabu
g. Hic declarat pena simplicij vbi ꝓmo ponit
regis indignatio tū dicit. Repletus ē furore i
dignationis manifesti oīsis ido subdit Et aspe
ctus illius facies immutata est ꝛc q. passiones
cordis ei⁹ appz in oculis q in alijs ptibz corpis
ꝛº fine ꝓcedentis ibi. Et precepit ut succenderet for
nax ꝛc cº fine exercitij ibi Et confestim vir il
li. i. tres pueri unxerūt ut illo ꝑ posset cuadē cū bra
chijs et crurib⁹ sm aliqs chiam ē pallū quo
ꝑ se vestiūt sm alios ē mitra q m capite ponit
vnde dicit ezech. 29. de aaron ponet chiaram in ca
pite eius et mitra tiaram in capite ponit
dicit ezech. 23. cū
vidisset viros depictos et chiaras in capitibz e
or. q. ponit dei omipotentis potestatem illos
qui mittebant et alios mittebat flamma ignis Et acen
dit ergo q. dicit hoc ꝑ anticipationē q dicit mis
eodem cū q. vnus illi qui miserūt pueros in forna
ce succendebāt ea et idē mirabiliter ostendit ꝑ flamma
ignis intelligenda ē sca qui angelus domini descendit
cū prius ꝑ oratōnem ananie et exaudisset flammam
de fornace et combussit eos qui erāt extra ut sic
tex nō solū de miraculo visū innuere sed eā ꝑ
combustionē fortissimoꝝ virorū de suo exitu pū
ere ut hoc dicat Et ambulabāt Hec ē tertia
ꝑs principal' hui⁹ capi. Secundū tri q nō est in hoc
tri ea exposita q ē in medio capi idē hic ponit
tribulatio priorū condigna vbi tria notat q ꝓfert
accidē in tribulatione ustoꝝ. s. emendatio sup
ne equitatis detestatio dnice dominatus ibi Et
nō cessabāt ꝛº collaudatio dnice maiestatis ibi
Tunc hui tres Circa primū aditendū q ꝓmo po
nit emendatio dei ab istis tribz puris in tribu
latione ꝛº ipsius Azarie in tribu ibi Tunc Azarias v
bi ꝓmo emendat animam in tribu ꝛº implorat
eius clemenciā ibi Ne quesumꝰ ꝛº allegat consuetā
mām ibi et mitte sequimꝰ te ꝛº innotat ei libera
tricē potentiā ibi Et erue nos Circa ꝑmū in ob
mendatio dine equitatis Azarias attribuit deo
iustitiā et sibi ꝓprie culpā. d. bñdictus es dne
deus patrū nr̄oꝝ et laudat mīaculū de antiquis
ꝑtribz et mito ꝓpter ut ad oīa ste magis audi
bil' et hoc nō sicut moyses in oratione ad placandū
ira dominum contra ꝓpli de vitulo fabricato Et
glorificat nomen tuū. Gloria em est clara notitia
cū laude vnde importat quandam diffusionem laudis
qđ ē hoc dicat nomen dni glorioſū qz debet lau
dari vbiq tanꝛ et in omī tra tpm ido subdit
In tribulatione qz iustus es rendens pena ꝓ peccatis et hoc
ē qđ subdit. In omibz que fecisti nobis ꝑmittendo
nos sic tribulari Et omnia opa tua vera. q. d

formia ſt̄ cuiꝰ ſapiẽ que ſalli nõ poterut ⁊ vi
e tue rẽ· ꝙceſſꝰ tui m nnda gubernacõe ⁊
omia iudicia tua dicit iudaea m plẽ q2 omiñ
t iudaeũ eis ocultũ in pñia de quo dicit ſo· 12·
mũt iudicia t mũdi Aliud erit aptũ m ſuo
ertũ patet vſq; ibi Induerſti omia hec ꝓpt̄ pecta
mã· ibi ſtiendꝰ q; pat̄ ꝓpe eſt ꝙ ait ſui ⁊ e
nmt pe illius ꝓpe· Primũ enĩ et ſcm eius erãt
nnocentes et ſãt et maxiẽ qñ de ihezlin fuerãt
ñſlati et id nõ ſecerũt illa pat̄ ꝓpt̄ que deſ
truenda e ciuitas ihezlin de qua fit mencio pec
tanim contra ꝓximũ et mãj eorim contra
deũ ⁊ hoc duplicat culpa omiſſionis q̄ nõt
aĩ dicat· ⁊cadentes a te ⁊c et pat̄ omiſſionis
aĩ dicat· et ꝓcepta tua nõ audiuim· n· fecim·
ſicut ꝓcepiſti nobis ut bñ eẽt nob· et deuiſu
eñ variis teſtamẽtis patet· q; filii iſt fuerũt m
ꝓſpitate q; diu fuerũt obedientes dõ ⁊ tradi
ñſa nos m manibꝰ inimicꝰ ⁊c· q; aliqñ punit dñs
bonos ꝙ malos ut dñi eſt aĩ ꝓdicta· Vnde et
demõſtr̄ ſt executõis diuĩe iuſtitie m m̃ſio ſuꝰ
et regi aſſ· ſ· nabug· qui occidebat innocentes
ut hic patet· et poſtq; qui cogebat homies nõ
lenire uſurpando ſibi diuĩe honore ſolita cõ
tinm· i· ſup omes tirenos q; ꝓpt̄ magnitudem
ſue ꝓtatis malicia eius ſcelus habuit maiorẽ offen
et audaciã cõfuſio et ꝓbriũ ſeruis tuis ⁊c
q· eis mſt̄ ꝙ ꝓbrio miſeria mã aĩ cõtẽ ritu
colamꝰ te ſicut et pñ· ¶ Ne quaſo ſup Aſaias
mplorat dei clemẽciã allegãs ꝓmiſſionẽ fact
ſtiã pribꝰ· d· Ne qñ tradas nos hoſtibꝰ impetu
ũ· hoc ad tpõ primam· q; pat̄ mis ꝓpter no
men tuũ· q· d· hoc nõ meat̄ ima iuſticia
ſtar tñ hoc ad gloriam nois tui ut nome tuũ
glifiat̄ in liberacõe ma et ne diſſipes teſtamẽ
tũ tuũ· i· legẽ que diſſipat̄ qñ tenẽtes ea occi
dũt̄ neq; auſer· m· tu· a nob· ꝓpt̄ Abrahã di
lectũ tuũ· q; fuit ꝓmus a deo dilatis et ꝓdolatrie
et ꝓmo fũ ſt̄ q; ꝓmiſſiões apte de xpõ ꝓpt̄ qđ di
ſi ſtabit dilatis et iſaac ſeruũ tuũ dicat̄ ſimꝰ
q; fuit ꝙ obediens ut patet· aĩ ꝓpt̄ voluit eũ
immolare q; erat xxv· annoꝝ et ꝓp quẽ erat ſoꝝ
tes ꝓpt̄ aũt eidẽ erat debit· et ſpẽr nolunt tri
ſtes ꝓd ad immolandũ voluntarie accedẽte
ut dicat Joſephus li· 1· antiqtatũ ⁊ triſti ſim
tuũ· i· iacob qui dicat̄ ſuꝰ ſtabit· q; ſtabi cul
tu ſe vouit cole deũ ut dr̃ gen· 28· ⁊ erit mihi
dñs in deũ ⁊c Illud aũt ſtim ꝓpe dicat· qđ appli
catũ eſt dño cultui quibꝰ locuti ſũ pollicẽs ⁊c
· i· promittẽs et rñdẽ nõ pt̄ fruſtrari ꝓmiſſio tua
q; multiplicabis ſemen eoꝝ ſicut ſtellas ⁊c ꝙ pro
miſſũ eſt hoc Abrahe gen· 26· q; ſimum ſimꝰ
q; nulli de filiis iſt fuerũt occiſi ꝙ bella et mul
ti captiuati ſimꝰ ꝙ inutiles i· viles in conſpectu a
liox· In vnuſq; tñ ⁊c q; iam diſpoſi erãt m mi
nis tirẽ ꝙ captiuitatem Aſſyrioꝝ Caldeoꝝ et ſ
tyriorꝝ et nõ ẽ m tpe hoc principe ſup filios
iſl· qui poſſit eos defendẽ q; ⁊ ceteras ita erat
captꝰ et ypheꝰ qui demũcat ſuperbã cõſola
tionẽ mam et due· ſ· ex ꝓpõ meo· q· d· vtute
iudea nõ poſſimꝰ ſaluari de mãibꝰ inimi
coꝝ Dilige nõ erat eis via ad placandũ deũ
ꝙ viam ſacrificioꝝ et hoc ẽ qđ dicat neq; holo
cauſtũ q; erat oblatio totũ mẽſa ad honorẽ
dñi neq; ſacrificiũ qđ ꝑtim incendebat̄ et
ꝑtim ad uſũ ſacerdoũ reſeruabat̄ neq; oblatio
que offt̄ de deuotiõe neq; mẽſa hoc ẽ thymi
ama odoris qđ offerebat̄ ſup altare thymiãtis
ad eſtimatiõem ſacrificij ut ipſe ⁊ ydeos q;
nõ omĩ iſtoꝝ ẽ q; nõ erat eis liciti talia offe
re niſi in ihezlin q; ibi erat deſtructa et hoc ẽ
qđ dicat neq; loco primicias coram te q; erat ibi
deſtructa ut ꝓpoſui eſt· ut poſſim· immenie mũ
ſtiã ꝙ talia ſacrificia et oblationes ꝓ m aĩa
genita ⁊c· q· d· loco ſacrificioꝝ ſuſcipias illud qđ
poſſim· tibi offre ſcilicet cor contritũ et humi
liatũ ꝓ· l· ſcribit· ⁊ ſacrificiũ dñi ſpẽ contribu
lacio vñ ſup i· gen· 24· ysaac annuluit eſau
Dicat ka· moy· Dilige ſt̄ magnas tribulationes
q; ſacrificia q̃ne q; fiũt· de diuiciis hoim tri
bulationes nõ de corpe ꝓpio qđ eſt magis car
ſibi ſm qđ dr̃ iob 2· pelle ꝙ pelle et cuncta q;
hẽt homo dabit ꝙ aĩa ſua et ſicut in multis
aliis ꝓmittit ⁊c q; tribulatio in q; erat ſit
ꝙt deũ eſt magis accepta nõ q; ſacrificia ut
notũ eſt· qui nõ eſt cõfuſio confidentibꝰ in te
qđ eſt vni de confuſione vera q; eſt coram deo
ꝙ ꝑtim in ſtia mala licet ſit bñ ſuſtinẽãt
confuſionem coram hoiũibꝰ ſed iſta nõ eſt via
confuſio vñ dicat Criſoſto· ſup m· Ieus ẽ eo
ſilatio ſi homo in ſepõ confuſꝰ ſit· nõ tñ co
ram hoiũibꝰ· i· modica vel nulla ſi tñ coram
hoiũibꝰ ẽ et nõ coram deo· ¶ Et mẽ ſequit· ſ·
Aſaias allegat cõſuẽ in ſua ordine conſuetũ
deũ miãz qua mouẽt volentes ad ꝓpm et
ipſe ẽ q; allegat· et mẽ ſequit· te m toto cor
de ⁊c· qualitatiq; aũt ꝓcessuũ· ne affligas
nos· i· q; fiſibiles m cõſtrat hoim diminuas ⁊
fac nobiſcũ ultra malicias tuas ⁊c· q; ꝓpter tua
ẽ miſeri et pueri· ¶ Et erue nos hic ordo
Aſaias inuocat liberatricẽ dei ꝓtectiõẽ q; placat
ſſtẽ m cultibus deſiderat ſm viã humanã et
ſ ẽ qđ dicat Erue nos m miabꝰ tuis· hoc ẽ ꝙ opa ẽ
ꝓtectiõis nie fientia qđ ſtim eſt m liberatione cor
de formatur et de gloriã nomĩ tuo ut m fideles
videntes potenciã tuã mirabile gloriſicent
nomẽ tuũ· Confundant̄ omes qui oĩdunt ſa
lutis tuis mala et laqueat̄ hoc de confuſione ꝙ
ꝓmiſſiõ qua homo affidat̄ coram deo de ꝓpõ ꝓ
tracto et hoc eſt qđ ſubdat̄ Et ſciant q; tu es ſol

eLIe

deus ⁊ hoc fm̃ est q hoc q nabug⁹ vid̃ mirac̃l̃ glorificauit deũ q totũ regnũ suũ et nõ cessa tũt Descripta emendatõe dñi equitis hic cõm̃ ponũt² condestẽ sue lõtatis mendose noios et liberẽs innocẽtes Circa qđ e⁹ tangũt² pmũ est fornacis incendiũ aũ dz Et nõ cessa tunc mi. vere qui miserãt eos in fornace saliez et ista erãt fortissimi de circu regis ut dicũ est q fuerãt fornacem naptã qđ est genus bitu mis mineriũ circa babilonem et nige me mitt ignem stalz saluestriũ sm alios st̃e ossa oluare arestã aũ ammira et stupa et picẽ Et malle ol' ẽt. i. sarmẽta. Cto subdit caldeoz euadiũ aũ dicẽ Et effundetur flãma et pt̃ hũ z angel⁹ aũ p̃sidiũ aũ subdit Angel⁹ aũt descendat aũ Vsq; ẽt Cto prioz remediũ Et nõ tetigit eos ignis ẽt hoc quidẽ hoc qđ ista pũ nõ st̃e lesi in fornace et dicit aliqui q hoc fuit est q hoc q angel⁹ exussit flãmam de fornace ut hoc dicat² et apposuit aliqua refrigãtia ut dicat² hoc q fuit media fornacis qi ventũ roris et sm hanc viam tũ oportet dicẽ q nõ erat ar doz in fornace nec sm effectũ nec ꝑmissionem vi ac⁹ pmũ Sed hoc non videt² verũ qz supflũ est q fuerit posita in fornace ligna et tũ ignis con sumpsit eoz vincula qz ambulabãt in medio et nõ consumpsit eoz corpa et sic patet q pricz sentabz in fornace erãt ibi ardor ignis nõ solũ sm vim vl' ac⁹ pmũ sed est quidam ad effectũ et actũ sm qđ est combuẽ et q combussit eoz vincla. Ite m sm e. c. dicat² q ambulabãt in medio ignis ardentis. Dicat² ergo q sal⁹ priorz facta ẽ diuĩa virtute suspendere actũ sm pũũ ignis. i. effectũ manere actu primo qz cũ creatura obediat creatori in omnibz possi bilibz fieri pt̃ virtute diuĩa obstante ardor ig nis in actu primo siue 2º qz prius pt̃ absolui a passiõe Et sicut pt̃ virtus diuĩa suspendẽ ac tiũ ignis simpliciter ita pt̃ suspendẽ circa vnũ obm̃ absq; hoc qđ suspendit circa aliud et sus pendit actũ ignis circa corpa priorz et nõ circa vincla eoz nec circa eos qui fornacẽ mendebãt Ex contra pdicta pt̃ sic argui qz administra tio vel et conseruatio sit idem realiter sm ali qđ administratiõ autẽ importat applicationẽ rei ad effectũ ꝙ non gstuat pt̃ in actu primo ignis qui creat in sm actũ appõito gbustibili Ite calefactiõ ꝑ se nest ignis aliud autẽ qđ ꝑ se nest alicui nõ pt̃ ab eo seꝑari ꝙ impossibile ẽ q mãe at ignis in actu primo et non gbuntur appõito gbustibili Ad primũ dm̃ q administratiõ rei et gstuatio pnt̃ dupliciter accipi Uno. ex parte eius inquiritur sit actiones dei in eo manentes et sic sit idem realiter qz in deo nõ est nisi vnica actio mei sua que ẽ idem q sua sbã Alio. ex parte effectus q est in creatura et sic diffinit administratio a conseruatõe Dicat enim in artificialibz videm⁹ q aliud ẽ inform̃ gstuare in se et aliud ipm gstuare vt ut putet de scauro ita intelligendũ ẽ magistro q creatõe dei st̃e artificiatur et deo aliud est creatũ in se gstuare seu tenere qđ est conseruare et aliud ipm ad operationẽ applicare qđ est administrare et et hoc ẽ posterius ad ipsũ gstuare ut ꝑ luce aliud posterius nõ pt̃ esse sine priori tũ prius pt̃ esse sine posteriori et ideo pt̃ ignis gstuari absq; hoc q agat nõ tũ esse et eadem ratione pt̃ sic gstuari ut agat vinũ et nõ in aliud ut deum est. Ad sm dm̃ q calefactiõ nest ꝑ se ignis sed hoc est in ꝓ nõ ꝑsentans et tale pt̃ signum Illud autẽ qđ ꝑ se nest pri mo⁹ nõ pt̃ ab aliq⁹ seꝑari ita tamen virtute diuĩa qz ponit² in eius diffinitiõe ideo nõ valet argumentũ Ad aut dicat² q angel⁹ fecit medium fornacis ut ventũ ita dz dm̃ q licet miracula fiat sola virtute di uina principaliter tũ angelo tunc aliquo et hoc aliqđ misterium fuit sm hoc q flãma effusa ẽ ab fornacem fuit sm̃ virtute angeli sed q puer in fornace et extra nõ st̃e lesi hoc fm̃ est virtute diuĩa q ꝑ tale misterium pdem̃ dicat scriptũ hoc fecisse angelum. Tunc hu tres ꝓsi confitendum de ne bonitatis circa prios com̃ ponũt² collaudantes dñi mutestantes ab ꝓsi Et dicit² in duas ꝑtes qz primo ista pri deũ laudãt 2º ad laudem dei creaturas inuitat ibi Benedicite omnia opa dñi ma adhuc in se qz primo laudãt deũ in se 2º in quanto sibi nomẽ Et benedm̃ nomen ysaie. 2º in assumpta humanitate ibi Et benedic es in templo ꝯ in bta virgine benedic es in throno 4º in an gelos desuper benedic es qui intueris. 5º in empyreo omia attingẽte ibi benedic es in firma mento. Et nota q in omnibz istas 2as nominibus aliter vatt. qz deus benedic dicat² vbique creaturis laudabil' vbique gstuationis gloriosi vbique gstuan te spiritualiter superexaltato vbique magnifice qđcun mq; creatur omne qđ de ipso dicam⁹ et cogitam⁹ Vel aliter sic benedic vbique bonitatis gloriosi vbi sapiẽ vnde dicat Anil⁹. q. gla est clara noticia su perexaltato vbique potencie laudabil' magnifici ex istis diuinat ꝓfecto in creaturis Dicat ꝙ primo benedic es deus patrũ nr̃oz de ꝓlibus firmamento qz ex merito patrũ ꝓcedebat ipsoz liberatio sequitur Et benedm̃ nomen ysaie ẽ nomen dñi tetragrammaton hoc ẽ deo appropriatum et nulli alii attribuũ qz sm qđ dicat sci moy. illud nomen significat dominũ ꝓpriete mensem omnibz aliis scripturis alia autẽ nomina di uina imponũt ab opibz diuinis sicut ꝓ de hoc no. Helohym in hebreo vel deus in latino qđ imponit² a gradi dei prudencia et potestate hoc comunicat² alius ꝙ quibusdam ꝓpriatibus vnde et iudices dicũt² Helohym vel dij ut ysaie 2º. 12. Ubi latet sm dom⁹

dom̃ appliabit ad deos · r · ad iudices et multo magis alia nomia diuia ipse mõ dicant nomẽ aũt dñi tetragrammaton nlli alĩ dicat sed de ipso dicat benedicite es in templo ysaie dicit ihesus ẽ q̃ in xpõ ihũat plenitudo diuinitatis corpaliter dicat apo · colo · 2 · ipse ipse dicat apo · 2o · de ecclesia ihrlẽ templũ nõ vidi in ea dñe deus ipse est templũ et agnus benedicite es in tempo ipse est in beata virgine que spãlis mõ quietis ẽ deo ibi nebatus et dicit ipse ipse thronus q̃ in ẽmo eius sedit q̃n recepit munera a regibz ut ipse ni · 2 benedicite es qui mutacis abyssos · i · angelos dupnatos de celo deiectos et sedes eius cherubin psidens angelis sedẽ benedicite es in firmamẽto et attulit ipse firmamẽtũ q̃ empyreo q̃d ẽ locus beatoz et celũ deitatis a theologis nobile idcirco dicat finaliter. Considerando ea q̃ in istis creaturis pcõe dz deus spãliter benedici et glorificari q̃ sit quieto deo spãliter quietãs ut pz ex predictis. Benedicite omia opa dñi hic cõmendat nobis quid mutacionis creaturas ad laudandũ deũ et primo accidentalem gradi dicitur benedicite omia opa dñi et nõdum est q̃ in omnibz istis sequentibz vtilitatem istis ebus benedicite laudetis et superexaltate ea rõne qua est sit in generalibz nominibz ipis benedicite laudetis et superexaltate. Benedicite angeli dñi hic mutat creaturas in spãli et primo creaturas pure spãles 2o corpales ibi benedicite celi 2o creaturã compositã ex spũ et corpe ibi benedicite filii hoim. Dicat q̃ primo benedicite angeli &c primo enim mutat creaturã angelicã trinis dicitur q̃ primã orem vñ dicit Augꝰ xi · li · q ff. Dño fecisti me vnũ ppe te scitz naturã angelicã aliud q̃ ne scitz matiam primã. Benedicite celi hic mutat creaturas corpales et primo corpei celestia 2o ea q̃ pertinẽt ad elementa ibi benedicite celi &c vbi tangit celi spẽrum vñ spheras vij planetarũ et celi aristallinũ ibi dicit benedicite aque &c illud enim celi dz aqueũ ppter quãdam sllitudinẽ q̃ conuenit cũ aqua in diaffeney te. Mutat angelos nãliter monet ozdes q̃ et motu diuinos et in tali motione nistrant et hẽ q̃d dicat benedicite virtutes &c Mutat ea q̃ fuerunt ad ornamentũ celi scitz solẽ et lunã et alia luminaria cũ dicat benedicite sol &c et pz in hac parte. Benedicite pluuie hic mutat ea q̃ pertinẽt ad elementa et primo mutat pat elementi 2o ea que faciũt ad ornamẽtũ nostri ibi benedicite cete primo in duas q̃ primo tangit elementi spiritoza 2o nfiozia ibi benedicat tria. Considerãdi dei aũt in omnibz istis q̃ ista mutatio et rõne mirabilia dicit benedicere deũ et laudare pz quãdam sliendinem magnum ꝓficiũt ea ad q̃ ordinat a deo et iterũ nfiorũ et consideratione talium creaturarũ rõnales nsingulis ad benedicendum et laudandũ deũ primo ꝑ mutat elementũ aeris tangendo tres impressiones q̃ fiunt in aere multũ vtiles ad nutrimentũ ignium et fructificationem terre nascentiũ q̃ sũt nubes et res et spes · r · ventis et hoc ẽ q̃d dz benedicite nubi et res 2o tangit clementiã ignis et ei effectus q̃ est estiuũ dicit benedicite ignis &c 3o tangit alteracionẽ tpis tãtũ et motu solis in obliquo circulo salis hyemẽ et estatẽ Cum sole existente in signis australibz erat hyemps eo aũt existente in signis septentionalibz erat estus et hoc ẽ q̃d dicit benedicite fergus · i · hyemps &c Mutat q̃ impressiones q̃ fiunt in opinis tpibz stillat in vere et in autumpno cũ dicit benedicite roces &c q̃ vbi plimũ fit in vere pruina in autumpno ut dicit plus 2o nebula 3o mutat impressiones q̃ fiunt in hyeme benedicite gelu &c 4o mutat ea q̃ fiunt ex motu solis diurno in duobz hemisphiis q̃ sũt nox et dies lux et tenebre q̃ sole existente in hemisphio mõ erat dies et lux q̃ aũt in hemisphio mõ erat nox et tenebre et hoc est q̃d dicit benedicite nectes &c 5o mutat duas impressiones notabiles q̃ sũt fulgur et tonitrus nubi cũ dicit benedicite fulgur &c Benedicat tria hic mutat elementa nfiozia scilicet ignem et aquã et primo mutat ignem sm se benedicat tria et 2o quoad ptes ei ibi benedicite montes et colles 3o quoad ea que germinat et tria et adherent ex q̃bus q̃d no pertinẽt ad ornatũ tre ibi benedicite vniuersa que germinant &c Contra mutat elementũ aq̃ et primo quoad fluuium cũ dicit benedicite fontes &c 2o quoad id q̃d est de fluminũ que fluũt in mare congregate ibi benedicite maria &c. Benedicite cete. Hic mutat ea que pertinẽt ad ornatũ elementoz inanimata sũt animalia in elementis nutrita et mouenda sensibl. Et primo q̃ pertinẽt ad elementũ aque et mox sũt pisces et hoc ẽ q̃d dicit benedicite cete &c et exponit hoc cete q. sũt pisces marini et mirabiles multũ mãt creaturas dei et sic mutat ea q̃ pertinẽt ad ornatũ aeris cũ dicit benedicite omes volucres celi et aquile hoc celũ nisi pro celo aeris 2o mutat ea q̃ pertinent ad ornatũ tre cũ dicit benedicite omne ixstie q. tũ ad animalia siluestria vnde dicitur bestie q. nustie et pecora quoad animalia domestica. Benedicat filii hic mutat creaturã corpoream et spiritualem et corpulentam scilicet naturã humanã et primo generaliter cũ dicit benedicat israel &c et hoc ẽ q̃d ille pphẽs spãliter cultu prestare deo 2o ad hoc spãliter sacerdotes cũ dicit

ESTHER

bñdicte fidelitatis ꝛc et hoc qz debet pollere spūali
fortitudine m ꝓlio · Ca misteus fidelibz admonitos ꝙ
bñdictæ sui dñi ꝛc Et qz laus nr̄a est accepta
ds msi fiat et spū et fortitudine et bñdictione ds fidei
bñdictæ spūs Ultra tmanet laudē istā m sepib
siant a seculis mdpanerūt bñdictæ Anima ꝛc
et hoc qz spūalem rōnem laudādi habēt que tā
yt cū subdit qui cunctis nos de mferno ꝛc qz illuc
descendisset anime eoꝝ mst ꝑsonaꝝ sumsset ab ī
cendio ignis vtute diuīa Et bñdictæ omēs reli
giosi · Istud vltimū addit qz nō sōlū m ꝓlio
istō sed eaā m aliis ꝓlīs erūt aliqui qui spūm
li cultu colebāt dñm siant fuit sob melchysedech
et tonsilēs · qui dicūt hoc religiosi · Tunc
nabugd hystoriat et ab hystoriā subtilis
obtusissōz unoꝝ sui exercitꝰ ut pdēm ē et de
prioꝝ saluatōe in formace Et sumsit qz ad vn
dendū nūmerū et aut optimatibz siue · i · primis
principibz post regem Mōne tuis vxor tua subiectꝰ
et nō plures mistim̄ in medio ignis ꝙcedētes · q ·
d · sic et idem affirmāt principes et qz · Vidit rex
et ait Ecce iudeos vnos ꝛc et ideo admirabar de q
tuoꝝ spūtos qz admirabat q ignis cōbussisset
eoꝝ vincula et nō corpa et hoc ē qd dicit Et
ambulātes in medio ignis ꝛc Et spēs gēa filiꝰ
ē filio dei qz ꝙt mutationē vultus in corpe as
sumpto bñ ꝙcebat q angelꝰ nō erat filiꝰ hois
si magis aliqd aliud sup hominē vel aliqs ali
dñi sm q ponit ibi ē ꝙpheta mundi cū dicit
Tūc accessit nabugd ad ostiū fornacis et qz pue
ros eos dentro qz nō mittet mūtuū Et erat sydrac
misach et abdenago serui dei excelsi nō ndoloz mittoz q
tolumt m tra egredimini · s · de formace et venite
ad me statim sequit et statim egressi ꝛc qui
dicit statim et hoc ut supra expōnm est Co
templabit vxōs illoꝝ admūtes de mundo qd
plus ꝙ aliud qd subdit qui mihil ptātes iuuit ig
nis m corpa eoꝝ et qd plus est capilli capitis e
oꝝ nō erāt adusti qui ni de facili incendit et
simbalia · i · bracce estimales et bracce nō fuis
sent imutata qz nō sōlū nō erāt adusta sed ne
fumo denigrata Et ardor ignis nō tetigit per
eos qz nō erāt imoderate calefti · Tercia pōt
tm acclamatio dei Tūc erupens nabugd in lau
dem dei filii aut bñdictus deus ꝛc qui misit an
gelū suū ꝙ hoc em̄ q erant alios dissilis et q sb
to disparuit alios egredientibz de formace cofiut
q fuit angelꝰ sequit Et ibum regis mutauc
runt obediendo deo et nō regi et qz nabugd nō
sōlū in se sed m toto regno voluit laudari deum
Deo subdit Ame est positū est hoc decretū ꝛc idest
lex firma ꝛc Tertium qd hic ponit est exal
tatio yli ysticā ꝙ prioꝝ promotionē et hoc ē qd
dicit Tunc rex promouit sydrach amplius sidei
q ante qz pus erāt ysti opez sed fecit eos ut
ores gentiū et ꝙ hui · Et misso crāpo pt qdrupt
mōlitas assignt qz ī statua ē notata sidatōis
et adoratōis emulatōis mistus adulatōis et
fornacis temptatōis et trama qd notat sidatione po
tentie sue seu crudelitatis excellentie hoc statua
ē facta qz vicia sidata ysticā plitatē Aurea qz
hoc plam honestatē Alta qz hoc plam dignitatē
Lata qz hoc plam pietatē Erecta qz hoc plam prudentiā
Adiacata qz hoc plam fame celebritatē Adorata
qz hoc plam maiestatē Hec omia sil cōuenientia faciūt
similitudinē statuā nr̄i hominis m adorātibz ē nō
emulatōis Adorāt homo semp · i · nobiles aspi
rātes ad nobilitatē generis mundanus · i · ydiotas
ad humilitatē principis Iudices aspirātes ad
auctoritatē Duces sal̄z cōites aspirātes ad nois
celebritatē tyrānū aspirātes ad primū optimates
aspirātes ad regiā dignitatē hui omēs adorāt se
cūdū dignitatē ne potestates hōnōes l diuitias per
dant qz exemplo subditi facilē inducāt impulsi
a malorib ꝙ potestatū a doctoribz ꝙ plam doctri
nā a religiosis ꝙ plam vitam In mistis notat
adulatio q tūdā em adulāt superioribz vbi tioꝝ
et hoc significat ꝙ tubā qz tibi quādā vbi qdā
honoꝝ ut ambrosi et hoc significat ꝙ fistulā q
dam vbi sonoꝝ ydē in causis et hoc significat
ꝙ cythārā quādā vbi vlor tpl ut pauperes et
hoc ꝙ sambucā quādā vbi affinis timalis amoꝝ
sicut sē ꝙsi dilectes et hui significat ꝙ psalteriū q
dam vbi liuoris ut sic ꝙ superiores possint se vin
dicare de alios et hui significat ꝙ omēs gentes musicā
qz tales ꝙ omem viam qrūt adimplē suā ꝙpositū · Ca
in fornace et puis notat temptatio et
tribulatio in fornace dicit in quib; qui fornace
eā tribulatiōis septuplū accendit cōtra iustos ut
q lucrent ꝙ aduersitatē in mundo hostibz ꝙ affli
tā in afflictionibz corpis et rebz ꝙ iniurie
et offensibz mētis et oribz ꝙ audacie in opib;
officialibz ꝙ auctoritatē in ꝑceptis fornacibz ꝙ
austeritatē in pcutib; et aliis mūmentibz corpalibz
ꝙ caliditatē in infirmitatibz et languoribz. fornace
aut temptatōis similit septuplū extendit qz
septē ſt dire temptatiōis qz qdam ē dubia tpl
tatio qdam occulta qdam fraudulenta ſli ſtē tmi
qdam ſbita et periculosa qz in repentis difficile
ē bñ ſtare quidam imperita sicut ē temptatio
murmis q impingit omib; ipis qdam grauata q
dam violenta et intemptatiōe periculi uel mortis
hec temptationes sunt septē capitalia · i · occupia pec
cata original stupri · i · cupia superbie et vanitatis pi

ce. i. grupiã lugunt crualis malleol. i. grupia
mũdane cupiditatis q̃ sulcet destruat auaritiã
mũdane sicut malleole ferr. frmenta destructa Et ipe
formatoꝛ erpuit. pũi. i. innocentes vinctã gsumũ
t. i. diffinitis ad bonũ et pmitas ad malũ suam
aũt illese fundulla. i. bona q̃ hũgstãt qz tegũt
mẽbra prudbũdi tunee. i. bona q̃ delectãt qz po
mit. in capite calamẽta. i. bona q̃ sustentãt
vestes. i. bona q̃ ornant plãna aũt diffudit
p cubitos eg et q̃q̃ginti nõ attingit stige pe
nã nisi q̃ mũy consegũt remissiõm iubilei et re
quiẽ etiam q̃ p remissionẽ iubilei sigt. in spãta
remissio qz in miserico nulla ẽ remissio

Caphin quartũ.

Nabugod vre. Her ẽ tra visio signis
xpi pdicatoꝛem tonit hũanã q̃stitutẽ
matria aũt hums visionis ẽ stri na
bug. qui fuit pt offensi dei vi. ã
nis vsus in amẽtã hũanã redactus mẽ. ãalia
metus et post dei mã ad regnũ restitutus et sic
hũiliatus regẽ celi laudare cepit. in q̃ ondit. mul
tũ dñe pdicatiõis salutẽ ipsãm q̃stitutes fi
nem laudabilẽ ondentes Causa vo final. Eqm
cato xpi pũcis et pedicio dei omipotẽtis hũili
tatẽ regis superbientis exaltatio Samel. mẽtitur
rõsilatio iuli efficacis Causa vo efficacis ẽ spũs
sancti instãtis. que hũit Daniel trig. vir solutus
et modestus hũilis et devotus et visionũ mtis
tacõmẽt assuetꝰ Causa aũt formal assistit in
modo scribendi hãc visionẽ que scribit p modũ
eple qz ẽ epla nabug. regis p totũ regnũ su
ũ ad laudẽ dei in meoꝛiam hui sti q̃ a danele
posita ẽ in scripe hui libꝛi et ideo dicit p modũ
eple in qua ponit primo salutatio. 2o subiungit
narratio ibi stigma 3o infert conclusio ibi mẽ sit
in salutatiõe aũt ponit psona salutãs qz est
maioꝛ aũt dicit nabug. ire postea subdit psone
salutate eã dicit omibꝰ gtis rẽ qz erat mozelya
orientis ut dixi ẽ 2o describit bona aptata
psõis salutantis ad dicit pax vob mltiplicet
qz bonũ pacis debet pncipes optare subditis qz
ad hoc eis ponit. Signa et mirabilia huc
tonitrũ ponit epla narratio et primo ponit in gnia
li 2o in spãli ibi ego nabugod. Circa pmũ cõsi
derandũ q hoc in gnali narrat rex nabug. q
mõ pt subdita in amẽtia visus ẽ et hũiliatꝰ
et p quẽ ad deũ in regnũ restitutꝰ pt qd mut
motus ad deũ laudandũ et p epla in ad laudẽ
dei suos subditos mutuandũ et hoc ẽ qd dicit hꝰ
Signa. i. opa dimirabilis sti ad mozicẽ ypies
ad dei reuelatiõẽ et mirabilia qz excedũt mẽl
hois hũanã facultatẽ facit apud me. i. in psõ
na mea et sẽ oba nabug. dñe excelsi hoc dicit
ad dnam illoꝝ qui in templo pdicat. placuit
tibi in pdicie. i. sollẽpnit p epliam diuulgare
signa eius. i. opa sua naturã trã qz magna
sũt. i. talia q̃ nullus quiuit facere similia et mi
rabilia eius qz forcia aũt nulli pt resistie vel ea
am impedire Et regnũ eius sempitinũ. i. sine
fine et ptãs eius in generatiõe et generatiõem dest
in omem nationẽ. Ego nabug. hic describi
narratio eple in spãli ubi pmittit q̃dam crori
dem respectu sequentis in q̃ tangit gnialiter psõ
na videns et psona mirãtans et stupens vtrusq;
Et aũt ponit psonam ista. dctm. ut dicte ubi visio
capitis mei pmo q̃ describit psona videns eã de
ego nabug. mozelya orientis quem. s. a pncipe
sibi ingesto in oriente in domo mei. i. in babilo
nia fecerat capitis sine mozelya ut dicit infra
eodẽ cap. Et florens in palatio meo qz omia suc
cessum sibi ad libitum fortuna em psens dicit
florẽtem metaphe Hompnium vidi dimitte mihi
timuit qd̃ potuit me. vt dicta ebrie hoc fac
ente et p me Posui ẽ decretũ hic incipit
tangi psona mirãtis ut me ducent. i. con
silium meo cuncti sapientes babilonis ut solu
tionem mihi. indicant. Ingrediebat magi. et sup hoc
expositũ est qui dicebat magi et coci hic no
minat et solutionem mihi indicauerunt mihi
qz hoc ẽ solus deus et q̃ pz eos sibi in
pma visione qm dixerat Rex dicat somnium ser
ue suo et solutionem indicabimus qz hic dicit
cepisse q. rex mandat somnium suum in constitui coꝝ
et tm nescit mirari dom. collega. i. familiaꝝ
intus ẽ in cõsilio meo. Venit. tã. qm hic nõ
sunt primo vocati cũ aliis et magis qz alias
a somnium exponerent ut dixi ẽ ad predictũ
dom. q. erat absens et aliqd arduum regis negotiũ
hoc qd rex nõ poterit inuenire sapientes suum p.
prepat in primo aspectu qz exspauerunt demelem
et is vidit. Daniel autem ut dicit solutionem nõ
indicauerit michi dom. magistro ẽ demel. et ad
nomẽ balthasar 2m nomẽ dei mei qz tali nomẽ
vocauit deus babug. qui hic spm̃ dei sc̃i ad
minandũ sapiam. qui ad me minandi sapiam
dicitur sua diuina. Vnde et alibi memoratoꝝ sup
lis de sompno et virgil dicit Secunde audacula
se adhominibꝰ laudis suam diuinationis. s. dicẽs
Absit a me ut hãc vnum quã cepit esse p sapi
am dei ẽ flam sciam sed hãt diuinam me in
mea q̃fessoꝝ hiuina me sine cuius gratia prestatoꝝ
sũt et ut verũ fatear hoc sibi me sine arbitratoꝝ
sũt qd ignoro ea q̃ sciam dei vel sciri nõ sũt adep
tus Sequit. Balthasar princeps amoloꝝ. i. di
natoꝝ et hoc nõe diuid sapie qua hũit et
nõ alii et hoc ẽ qd subdit. qm̃ ego scio q̃ spm̃

dor ſcōz lyōs in te· dicat dor ſcōz ad dnam deo
nū aquilz magn et ainoh et lynoi q̄libet rnſi
dicat eā mpli de deo ſm moyſē ḡtiaꝝ ꝑequit
et omē ſacrāmētū ·i· ſacrū nō ē impoſſ ē· q·
·d· ſacrū omē potis aphz vſioēs ſompnoz me-
qs vi· et ſolū ·e· uaria· ꝑ ꝓpt lyor nabugſ nar
nauem ſui ſpūs· q· ignoꝛ ſicut in ꝓma viſi
one q̄ lyor ſōpnū narauit rex ꝓmo quettelz
et 2 damelī ut lyor dñi eſt ſed pcut nrauerūt
ꝑ modū expoſitionis in q̄ oz repetē ſōpnū ab
expoſitōe applicādo ꝓcēs ſingulas viſionis ad
ꝑtem ſolutionis· Viſo capitis poito exordio
narationis et mḡtiacōis hic predit ad vtrūq;
in ſpūli et ꝓmo ad inuocēm 2 ad eius miſ
tiacōm ibi Tu ergo baltheſar ꝓma in tres q̄
ꝓmo inuit viſio ut ſigt regis eminētia 2 qui
ſigt contra eū dnam ſnām ibi ſic videbā
3 qui exꝑmit ſine cauſa ibi In ſnā In ꝓma
ergo ꝑtē dicat ſic viſio capitis mei q̄ tales viſi
ones fuit in ꝑte ymaginātā que vigēt capite
in cubili meo q̄ in ſompno ſtā eſt iſta viſio in
q̄tatis ſenſibz ceteroꝝ ſi eſt ſigl̄ que ſequit
videbam et ecce arbor ꝑ arboꝛ ſigt nabugſ q̄
ſm plyos lyō ē q̄ arboꝛ erāt lynē indices ſuſ
·i· capillos vel os q̄ indices ſē ei ſilices 4 de aīa
in medio tire q̄ babilō vbi regnauit nabugſ eſt
in medio dnāte tre ypſtabit 4m alfiaḡm et
altitudo ei⁹ in nā ꝗ̄ potentiā nabugoſ et ei⁹
ſnḡtā et magna ꝗ̄ regni cōfiſionē et fortis
ꝗ̄ magnā mūnā et armoꝝ ꝗ̄ eam et ꝑten
tes eius ḡtmoſēt celū ꝗ̄ nabugſ excellentiā
qui de infimo ſtatu ad tantā potentiā deuene
rat et ſuꝑbā 2 aſpectus eius vſq; ad ter· v· tre
q̄ ab ymitantibz in remotis poſitz timebat ne e
os luaderet folia eius pulcherrima ly dicat q̄ntū
ad eius ornatū et localia q̄ de diuſis regnis ſu
paris congregrauerāt fructꝰ ei⁹ in nīm ꝑter
ml̄titudinē diuiciaꝝ artificialiū et eſce vnī
uſe in ea q̄ ml̄titudinē diuiciaꝝ nabugſ ꝓb
ter eam ymitabāt animalia ·i· ſimplices et beſtie
·i· feroces q̄ nullꝰ audebat reſiſtere ei Et in ra
mis eius volucres celi cōſnabāt ꝗ volucres
intelligūt grauiter mendices et alta tendē
tes q̄ tales ſolent eē principibz latiales hic
videlicet hic cōmendauit viſio inq̄ntū ad tm
pus ſuum vnde dicat ſic videbā ſ. q̄ſpectum
ſtatus mei viſionis capitis mei et q̄ ꝓſpectus ꝓ
tis uere nō ē (illegible) miſ· q· ſōpnū vnde dicat 2 i
ꝓb Dormiebā ſompnū ſuū et ecce nuncius
nit ordis vni diuiciaꝝ in manibz ſue dicit 2
et ecce vigil 4 anglꝰ q̄ angli vigilāt ad cuſ
todiendū mundū et ad explendū dei mandata et
nūcios ei⁹ ab actu mei ſicut nos ceſſamꝰ
omiſſo ſompno· Et ſcīus lyor dicit ad dnam de

monū q̄ plyi generales dicebāt demones lyalē
to ꝛm acuta ut dñi eſt ꝑ anglos aut intelligē
cias dñi ſeptas De celo deſcendit q̄ a deo
mittit 2 angli ad lyc miſſion adminiſtrādā Et da
mauit fortē ad miſmuddū autem ſine dme
ſicandire arborē q̄ nabugſ de regno abiecto eſt
ad ꝓb ut dicat miſia e· c· Et ꝓſcindite ramos ei⁹
filios eius l̄ poſteros qui decerni ſē et mitteꝛ ꝑ
medos et ꝑſas ut ꝓz cū ſequēti et excutite folia
eius· i· decorem regis q̄ multū deſipuit in miſmita
te longa regi nabugſ et diſſipate fructꝰ eius q̄
illo tempe quelz capiebat ſibi dnicas regni illi⁹
fugiat beſtie que ſubt eā ſē ꝛc q̄ mlti ꝛceſſerāt
de dñō nabugſ ꝑ amēte ſue tā de ſimplicibz
qui ſigt 2 ꝑ beſtias q̄ de ꝓcipibz qui ſigt 2 ꝑ
volucres ad alta tendentes Vinū ſmen radi
cis eius in tra ſmitte· i· ſtem eius tendā ad
regnū poſt amēte et allegat 2 vnciis ferreis· i· i
firmitate mducta ꝛ dnā ſnā q̄ mſiōnibl̄ eſt
In lyōs que foris ſē q̄ tempe amentie ſi ſtabit
in tēpis ei⁹ beſtijs ꝛoꝛ eius ab ymāo ꝓmute 2
rē q̄ ꝓdat vſq; vōmꝰ et ſic ſcīus ē q̄ beſtia q̄
uita hoīs nō differt a beſtiali vita miſi ꝑ vſū
vōmꝰ nō q̄ fuit mutatꝰ in bouē ut dicat Joſephꝰ
qui licet vitet inter lyſtones veris teſtimo tri
q̄ vult exponē tm pit deficit ſicut de meditate
de in ſtatu innocētie dicat Joſephꝰ q̄ nō erubeſ
cebat et exponēdo vōmē aſſigt q̄ tuē vulebat
ſimplicitate beſtiali ſicut puī an vſū vōmꝰ mit
erubeſcūt de ſua meditate ſed lyor e maīfeſte ſtul
ſit q̄ ſic ꝑ ꝓpt melioratꝰ fuiſſet ſtatu ꝓm lyo
mō q̄ ꝑ lyor adeptus fuiſſ vſū vōmꝰ et eodē mō
dicat ly Joſephus dicendo q̄ nabugoſ fuit mūto
m lyuem et vu· tpī mutent ſnp eū ·i· ſeptē ām
ꝑ tpis eū intelligūt 2 ann̄ in ſeptima ut dicat iſta
·12· caps tū dicat 2 ꝑ tpis et tpi et dmidiū tpis
et q̄ patet ſm q̄ aliqui dicūt vu· dnos fuiſſe
mutatos in ſeptē meſes ordē Damel ut dicat glo
ſup locū iſtū In ſnā hic innt 2 viſio q̄ntū ad
dnā ſnē tm ait dicat 2 In ſnā vigiliū decreti ē
ſē· i· ad pniciem ſtōz qui ſē in tra quā angli
pnūtiāt coram deo decretū ē hic a dō in cōſpectū ā
gl̄oz qui hoc dicūt 2 vigiles vōmbz ꝑdis et tā
ſibi 2 dñi 2 cognoſcūt vlcēs ſup tpm· i· hoīes
qui dicūt 2 celeſtē in regno hoīm tribuendo ſm vo
lutatē ſuā et humilimū hominem· i· ypm q̄ſtatu
et ſnp ei⁹ ſm q̄ ipe met dicat nī· vltō Data ē
michi omis ꝑtās in celo et in tra vel ſm hūm
ꝑ hoc intelligit 2 nabugſ qui de humili ſtatu ꝓ
fuit ad regnū elevatꝰ ſed ꝗ̄ ſuperbiā ad tpa
decretus et ꝑ humilitatē ueri reſtauratꝰ hoc ſmp
mū vidi ego nabugoſ vox ꝑ hoc ꝓ plenius eoꝝ
que dicūt q̄ illa q̄ dicūt in hoc capite nō ſē intel
ligendū ad ymāo de nabugſ ſed de dya lo qui in ei
ſemanoē ſibi conſeq̄t maiorē gloriā q̄ angeli

illu qui nō pcauerit q aut nō intelligat ad lr
tertium de nabugod arguit primo q nō fuisse visile
q angel⁹ fuisse dimissū cum p cāpos cū bestijs
sed magis fuisse ligatos et inclusos simulat nec q p
tm tpis vixisset inclusus et sl duos ⁊ impossibile vi
det q ita diu vixisset dicit fem
q hos rōmedos et q in tanto tpe bestie devorasse
sent eū ut videt q nō ē visimile q p septē
annos tm regnū fuisset sine rege et nō legit
alius fuisse electus et si fuisset mutatus nō ē visimile
q ea cessisset p furā ido dicit q Daniel ad hūm
loquit de diu sl metaph de nabugod p
dem ipōz est erroneū q pmū demōis ē in me
ut diffusis tetat 2o finaz et contra dicē ē erro
origenis cui⁹ imbatōem dimitto hic ad plura
tes et q hēt in septimis gilbus hē plitas istoz
p m hā vbi dicit q Daniel erat collega hui⁹
nabugod de q hic ē sermo q ait cet fabulare qu
diu hoc ē fm ai hi dicit scribit sptm dōz stōz
Ite simpm nō pt inde diu sicut nec simpn
Ite quō exponit Daniel simpm dpa tm de
mondz vigeat acumen intellus ingis q in ho
mnibz Et ido dm ē q hic ē ai ypstoia et nō
locutō pbolica q pz ex hoc q pone sic deter
minate detinant sal⁹ Daniel nabug et alij et
eoz effigies Ite p hoc q sm vocat sic celebre
qō scribit tou regno in regia ecclia Ad p̄m
g q m contra obiicit dm q sicut dicit sōm
et experientia docet multa ste impossibilia hōmi fi
no que tm ste possibilia hoc furioso fingra cū fa
cat hoiem multa agere et fari que alias nō faz
videm⁹ em amentes frequēter dm sl duo morali
endis sustentatur quibz erā videt q ste bestie
bestiarū erā fuerūt tū talibz amicerā tinlu
is Sōm⁹ R8 ad istoz q dicit sōm⁹ qđ assignat
breuit q fuga naturā hōmis declinat et
si bestialē fuit et ex hoc sequit q aliq ste cas
delectabilia et possibilia q ante nō erāt qđ tm mu
tacōm natē q tm aliqs ste eas abhomabilia
et ex hoc erā sequit aliud q est bestius conti
nuū fabulari qđ qdam assiliatōem ad eos
et qđ hoc bestie nō denotabit nabug Secun
erā expmento videt q annes ferocissimi non
nocēt furus nālibz vel amentibz pt tm dicā
q a bestijs fuit dimotus pfuatus et sic patet
ex pma cā qz nō fuit ligatus l' inclusus tpe
furoz fuit q p hoc infinitus fuisset aggrua
ta pz em ad ffm q fimosi eū ligāt augus
infinat et credāt hōmes siu p revelatōez
Daniel q in cūbis nō morēt Sed finaliter in rg
nū restituet Ad q̄m dm q regnū illo tpore
fuit gubnatū p principes et maxie p Danielē
qui diligebat regem et q p Daniel revelatio
nē sciebat regē restituend ido nullū alū aude
bat mutā statuā Ne nabug postea restitue
retur eos tūc vos crimie lese maiestatis
Ite q nabugod regnū multum ampliauerat
et gliscebat ido cū maxi pacā principes
eū cessabāt Vel aliter pt dici q filius ei⁹ eul
merodach illo tpe regnat quo aut cessat pla
pri dm est q fecerit principes q eius malicia
im odiebāt Unde ut dicūt aliqui ipe mala
que fecit tpe mutationis prime fuit postea
mitigatus a pre cui Joachym rege iudee ex q
cū eo amicicā iniit et cui de carte cet erat ut
legit et pz plenū Tu g balthasar hic com
ponit visiones intpatio et dividit in duas
ptes q primo ponit ipā intpatōem 2o intpatio
nis implecōem ibi Omā hec In prima pte dicit
sic tu g balthasar i Daniel ista intpatio
nem festinā ꝛc q d nō indiges tpis dilatōis
ad cogitandū qui dindm sapiam q ē in te duc
Daniel cepit mente sumere tanto cogitatio q
nolebat cito procedere ad denūciandū regi mala
et cogitatiōes ei⁹ conturbabāt eū q rex ho
norabat eū multū et suos ei⁹ et io qui ipsū
conturbabāt de malo ei⁹ futuro Vn sequit p
dicē ppā Hus qui te oderūt ꝛc q hoc vitio
supiores sic dicendi tm ai reuerencia debet dici
Arborē quā vidisti hic incipit exponē visi
onem eo mō quo supius ē exposita et ido pz ex
dicis finā vsq ibi Sobrie ubi postea expone post
monacho Daniel monetus regē ad pniam et
opa misie ut p hoc aufert pena futuri ab eo q
nescierat gloria veri hui gloria cet dicit p gmu
tationē tm q hic gmutatōis intelligūt aliqui
sl condiscē scīz sl alii cont qđ dicūt pfecta
ret in malo Unde dicit dns Je 18 repente loq
adūsus gentē et adūsus regnū ut edificet et
plantet illud si pniam egit gens illa a malo
et ego pniam sup malo qđ cogitaui ut faceret
ei Omā hec hic ponit intpatōem implecōem
et dividit in duas q primo ponit vi
sionis implecōem 2o quātū ad ipius nabug ꝛc
ꝛcessionem 2o quātū ad ipius restitutionem ibi legit
p fine Circa pmū ostendit q licet ad ubi
Daniel aliqua pniam egit et aliqua opi pe
mittere fecit tm ad pfectā superbiā reduxit qđ
qđ pena pcepta fuit ei inflicta et hoc ē qđ dr
Omā hec venerūt super nabug regē post
fine mensis xij i p dimi q p anni fuit ei
dilatio pene qđ opa mīe sed q ut dom ē
reuis ē ad superbiā ido tūc inflicta ē in aula
babilo. deambu super muros ciuitatis
videt p rex nō dicit q aliqs loquerent
cū eo et ido dns q videt sue ꝛc gratiā q tū

cogitabat de abiectõe sua quã ꝑdixerat sibi
tamel et repũlbat sm et impossle q iã amꝰ
trisent et ꝑ magnitudinẽ potentie et sup
bie sue aut nõne ipe babilõ magna ꝛc q d
quis ꝓ me deuc Dicat aũt ipe babilõ mag
ꝑ excessu magnitudis et potẽcie q sm q
dicat sõniꝰ fuit ysa ipã erat edificata ꝛ qdo
et q liber qrita lata ipebat vvi miliaia .i.
viij leucas ꝓ est mirũ q sic edificabit ciui
tates q quilz sm statũ suũ ipebat ule domũ
sua ortũ et vineã vbi crescebat vinea stẽca
vñ diu possẽt vnie in obsidione cũ familia su
a capitoliũ uult vel fortalicũ illius ciuitatis
erat tñs edificata a filijs noe ut ipet gen vꝰ
qua ego edificaui in domiõ regni nõ eni edi
ficaueat simpr illa ciuitatẽ sed fecerut eã
metropolĩ siue mbrelie et eam ampliauerut
et fortificauerut ad volũ regni sui et decorem
ꝑ qꝺ repũlbat dñi tamel trusitani Cũ adiꝰ
cet sermo in ore regis ut a onder deus q ꝑ ter
superbiam sua pũlbit ioã ꝓpo loquẽte superbe sbitꝰ
influxus pene cũ dicat Vox de celo ruit qũ qꝺ
dam pondus duracẽs eius superbiã et vox sancta
em in apto ut dei vindicta intelligẽt a ꝑlo q
nõ ambulabat solus in aula sua sed multi erat
cũ eo qui vocẽ de celo audierũt tibi dicit na
buꝯ ꝛc Pensa putet ex pdis ꝓque femmu
ti bos cõmedes et ipe ꝓ q nõ fiunt mutatis m
uoue ut dicat Josephus qz nõ dz ipe bos sed q
bos silimõ viuendo ut ipet in dcõ .23. q. vij.
Vinum tuũ et vox eius corpus eius infectũ e qz ce
lo tm tegebat cum capilli eius in silitudinem
aquilarũ crescẽt .i. sm silitudinem alarũ aq̃le
qz nõ tũdebat et ungues eius qũ ungues anꝰ
celtem uidẽ. Ipet hic pomt visiõis implecõ qñ
tũ ad nabugꝰ refectionem Et dimidiũ in duas
qz ꝓmo describit eius restitutio 2o infert mirta
conclusio ibi nũc qꝺ Cura pmũ dicit post finẽ
dierũ .i. annoꝝ pdcoꝝ a dño ego nabugꝺ
oculos meos corpis sibi et mẽtis ad celum e
leuaui .i. potentiã dei cognoui et sensꝰ meus
redditus e michi qz fuera tñscdat et altissimo
laudaui orde et vi. in sempit. laudi. oze et glifi
confitebo virtuti et bonitati eius publice qz pcẽs
eius ꝓtis sempiterna quitũ ad dominiũ et regn
in ꝑiatoe et quitatem qz se extendit ad omnẽ
gentẽ et omẽs ipitatoes tre apud eũ in nichi
lũ reputi sũt qz de nichilo sũt et in nichilũ redi
gent et nisi manutenencia dei ꝓtexisset fuit em
voluntate sua facere tũ in virtutibz celi ꝛc .i. in an
gelis et nõ e qui resistat manui eius .i. potencie
eius et dicat ei .q. fe .v. dicẽ pt q iudicia eius mõ
sibilia sũt a nob nec errare potuit in fide
sua Sequit Figũ mea reuersa ad me nõ est ꝓ

mtelligẽs q de figũ bouis reuss e ad figurã
hominis ut dicat Josephꝰ et male ut visũ ꝓ figũ
hoc accepit ꝓ ceteris ꝙposuit qz fuit tũs et res
tus et sic qdãmõ in figũ mutatꝰ Vel aliter intel
ligendũ est hoc sm estimationẽ qua ipebat in sua
a tuc enim sibi videbat q ceꝛt bestia et optimates
mei requisi me sm pdcm a tunc temele tps et ꝙ
nec quam evilmoradach eius dñi erat eis odiosꝰ
ceꝛt patet. Cui qꝺ hec pomt conclꝺ cũ dicit
Ego nabugo laudo oze et magnifico corde et
glifico ope regẽ celi eui regnũ soli e stabile
qz oia opa eius vera qz preduit sm regulã sue sa
pie que nõ pt errare Et omes vie eius i modꝰ
faciendi iudicia .i. vel et ꝙdientes in superbia pt
humiliare hoc cognoscebat ꝙ expleniã Dubit
a quibusdã vtrũ iste nabugꝰ fuit salvus ꝙ
qꝺ dicat de eo ysa. vni cecidit e ad miseros superbia
tua conadit caduci tui et misia vmis ad mi
mũ detrahens ad ysmaẽl laci et multa q ibi di
cũt ex quibz videt aliquibz q ipe sit damnatꝰ
Dicendũ q e salvus qz sẽptima timmat hystoriã
eius in sua humiliatione et duñe vtutis fidei cõ
fessione ut hoc ꝓ q nõ sit in sẽntia missi de hoc
que sit in statu salutis hoc ecia dicat dauid .cxxvij.
.q. q. Ad aliud qꝺ dicat contigit in ysa dño e
q dñs est ꝙ omiatoem mirabilẽ condidit salutẽ
si nõ permisit q tũ plenitudo idõ ad misiõ tarsina
tor nõ descendit sicut ysaie .xl. ꝙ ysaiã dñs e
eze. Pistione domus tue morieris tu et nõ vi
ues qz tũ pentuit ido sua mutata fuit et ad
dit sẽ ure ei qñdiũ anni ut ibidem dicat.
Moralit exponẽdo ꝙ arborẽ intelligẽ possim q
cũq; statũ ꝓfessꝰ tpalem vel spũalem et sic ac
quit quitum ad tpalem tũ sic arbor ista e hõ
quitum ad ꝙsonã homo em e arbor cuius ue su
pdcm est ista arbor Em medio tre qz sita est
mẽ orientẽ nãtatis et occidentẽ mortis .alter
ꝙ excellenciã mẽ alios creatuas fortes quitũ
ad potenciã ꝓpria q ad appetitum innatã q
ad quis humanum fructiferum q opulenciã non
quitũ ad auritatẽ ꝑ ariem intrandi latã vel
diffusa quitum ad famã Subẽ ea animalia .i. ꝑ
pulcre bestie .i. feroces et immis et volucres .i.
in domo eius vel cuia sẽ laues superbi mendaces
garruloꝰ Et ea vestit omẽs cutio .i. cornales lo
na eius constituit qz totũ dat mundo nõ deo sed su
o ydolo arborem e sua qua clamat virgil .i. ꝛc
vel angelo vel pdicatori ꝑ placẽs ꝺ sequit sicut de
arbore ꝙ morte dicit in tinum quitum ad vilitatẽ
crescentia mẽ animalia qz in alijs animalibz post mor
tem remanet aliqꝺ vale mihi autem homini ꝓ
timente mines eius .i. pudendam erantie folia .i.
exteriorem appetitũ dispersit fructꝰ .i. opulencia
ꝙ in morte quilibet accipit qꝺ pt de bonis ter
rã. fugiãt animalia ꝛc ꝙ familie dissipsionis

eiaat⁹ ariug̃ salut ad sacrat⁹ mſnal⁹ ad⁹ eq̃
q̃tũ ab ỹdano amuter⁹ q̃tũ ad obſtiatoẽ ãy-
tã mutẽt⁹ ſlup eũ q̃tũ ad dãnatoẽ q̃cqd
q̃ p sꝑtendit⁹ deſigt⁹ autor ỹdane ꝓſultat⁹
et comẽ ert ſnĩa dulc vltoꝛ. ℂ Ꝛ⁹ ꝓt expom
de ꝓſultate ſeu excellẽcia ſpũali et ſic p autoꝛe
ntelige ỹoẽ ũcoſũ lſ arboꝛ ẽ alta p iuſte
aũ fortis p aſtũaũ frondoſa p eloquẽciã nig-
na p prudẽciã q̃ dirigit omes ũtutes diffuſa
p miam fructifeꝛ p deuotoꝛ creduliãã ccꝛ
paſſũ⁹ ex ea p fiuriñ̃ exhiatoẽ pulꝛ⁹ eũ
boſtie p ſpuũ exteꝛoꝛ refrenatoꝛẽ in ramis eq̃
volucꝛes p motuũ exteꝛoꝛ moderũtã ỹc ỹomo
ſi m parũ audit contra eũ mchamat vitl⁹ i⁹ c⁹
m euãgelio ꝑdicatoꝛ vel ꝓlatꝰ ꝑdicando ducu
dic autoꝛẽ q̃tũ ad deſtroñẽ ãmatis q ẽ intra
aũ. ꝓſcindat⁹ ramos q̃tum ad ablatoñẽ volũ
tatis bone exeuntis folia. q̃tũ ad defectũ bone
locutoñis diſſipãt fructus q̃tum ad ſubtractiõ
bone opatoñis fugiat alia que ſubt⁹ eã ſt⁹ q̃
tũ ad defectũ debite ſlicitudis Allig⁹ⁿ⁹ vinculo
q̃tum ad q̃natoñẽ male aſſuetudis ferveo
ꝓt⁹ ouꝛcã obſtinatoꝛis eiaat⁹ foꝛas q̃tũ ad
vẽcundiã in oñibus malis q ꝛuĩ ſtã ẽ eis
ſtone nictrias coꝛ eius ab ỹdano amuter⁹ q̃
tũ ad oẽm modũ crudelitatis. ſ. tua q̃muter⁹
ſlup eũ q̃tũ ad ꝓfectũ opiõem totius legis ỹs
arboꝛes ꝓpauũ in ſimplis regis ꝓcipes no
biles diuites q fregiũ⁹ in ꝑcatoꝛibz audiũ
dnam ſnam ſed nõ cauũ⁹ de ſi eũ tñmõ ſꝑ⁹

℞ Capitulũ quũ.

Balthaſar rex. Hic ponit⁹ ẽ viſio vbi
ondit⁹ eminẽtia regni xp̃i et ruſtoꝛ
ad regnũ añxp̃i et malozꝝ. ℂa ma
tialis deſtructio regni caldeoꝝ p me
dos et ꝓſas q̃ quide deſtructo p dignos ſtabilebat
in ꝓcte ẽ dicta p danielẽ intꝛpata m⁹ deſigt⁹
deſtructo regno dnat⁹ ꝓmotus cui et ei⁹ paſſiõi
cui nõ ſmal eſt oñdere dei iuſticiã et ꝛeſ pru
denciã extollendi. ℂã efficaꝛ ẽ inſtructo ſpũ
ſũ de re immẽda vñ fuit reuelato nõ ſꝑmũ
ſed nõ formalis aſſiſtit in dione et dimidiat⁹ t
c⁹ꝛ ꝓtes q̃ ꝓmo tangit⁹ viſionis ocraſio. 2⁹ vide
tur ꝓmbatio dicũ facies. 3⁹ tinbat⁹ replyeſio i⁹
q rex altiſſim⁹. c⁹ viſionis exꝓ ibi lecto ab eo ſi-
gnũ c⁹ꝛ ponit⁹ ꝓmus et quarta laſtuue eũ dr⁹
balthaſar rex fecit ſibi grande gumuñ ſc⁹. 29.
ꝑcuſſi aut⁹ q in. ſ⁹. anno trãmigrauit⁹ dñm ut
rediret captiuus ciuis balthaſar. aut credebat⁹
illud tps trãſiſſe et p q̃s ſemã diuiſſe ſlim q̃
q⁹ ut dicit ebreꝰ fecit tale feſtũ optimatibz ſu
is mille oñs eũ magn̄ ꝓcipes ſui imꝑii ꝑuene
rant in babilone ut defenderẽt ciuitatẽ atq̃ ꝑ
ñi et duriñ qui obſidebãt eã ucꝛi ex fine eã
et vnuſquiſq̃ ſm ſuã libertãt exiꝛe vno⁹ q
ſm ſuas etates exit in quinto ordinati ſenio
ꝛes in ꝑmis locis et alij ꝑmanẽt in alijs. Alio⁹
q nullꝰ ꝛogauit⁹ vnde vixit vires ſicut fit ꝑ⁹
alios q̃tũ ad ỹſe moꝛes maxiõe et q̃ⁱ lꝰ
nõ exit⁹ decꝛeꝛat ỹ ſtari in aula regali. 2⁹ q⁹
ỹc ponit⁹ eſt contextus blaſphemie exꝓſe
ꝛi vaſa dei conſtituta vſibz ỹdeoꝝ bꝛꝛit
aut⁹ ia te ꝛex ut aſſ. vaſa ꝛel⁹ de templo vbi fue
rat repoſita a nabug. ꝛeꝑabat⁹ ꝑ in ſua eſti
matoñẽ que aſſoꝛ nabuc⁹ ꝑ⁹ eius. i. auus
ei⁹ ſm eos qui dicũt balthaſar fuiſſe filiũ
euilmoradach q opiõ videt⁹ ꝓbabilioꝛ ut ſu
ꝓdicũ ẽ 2⁹ aũt⁹ ſequit⁹ et bibẽ in eis ꝛex ꝛel⁹
q̃ⁱ ỹde contextũ fuit iſte ꝑuus et maxiõe
ex illa vaſa exꝓſuit ſuis vxoꝛibz et cubi
ut ỹc dicit⁹ 3⁹ q⁹ ỹc ponit⁹ eſt actꝰ ydolatꝛe
ei dict⁹. et laudauit deos ſuos mſiliũ do u
doꝛ in aur⁹ vaſ bibe aureos et argẽteos ꝛel⁹
ydola eñ fiebãt de duꝑſ metall⁹ ſm ꝑcuſſ
eoꝝ p quibz fiebãt ut ydolũ marcis de fꝛ
ro ſolis de auro lune de argẽto vñ dicit⁹ et
19. q edes dyane fiebat argentea vñ aũt eſt
q̃ꝛ ꝓbabile ẽ q̃ tales ymagines fiebãt p aſſ
logos in tabulis aut frondis duo attendũt⁹ det
mixta cõſtellatio et ꝑte ũtutes mfluẽtes et
determinati diſſiõ ex ꝑte matꝛis ꝛecipientis.
℣ 1⁹ q ỹc ponit⁹ ẽ oſtenſio dmẽ ſine cui ꝑt⁹
in eadem ỹoꝛa appuerũt digiti ꝛel⁹ Scdꝰ ỹoꝛa
dicit⁹ ut oñdat⁹ manifeſte q̃ⁱ qd erat ea vn
dicã ſcꝛiberet ꝑ⁹ exemptũ dei in abuſu vaſoꝝ
ſacꝝ et laude ydoloꝝ Et ỹoꝛ erã ꝑ q temꝑ
ranũ eſt ꝛex deo ſanctus ỹdeoꝝ vſibz appli
catur q̃ⁱ qd in ecriã ſtatuũ⁹ q q talis m q̃ⁱ
forma nõ vendit⁹ niſi alti ecclie Et rex aſpici
dixit ỹoꝛ nõ dr q alij videꝛit ex quo videt q nõ
erat ibi manꝰ ſcribens ſm cuſtenerã q eiũ
gines videnꝛ ab omibz aſſiſtentibz ſz ꝓuũ erat
illis appꝛens in oculꝰ ꝛegis et ſinã ſcꝛibentis m
picte dimitꝰ miſtio tri anglozꝝ q eoꝝ miſtio
talis fuit. ℂ Et tuũ facies lꝰ ẽ 2⁹ ꝑs ꝓ
palis m⁹ q ponit⁹ videntes ꝓmbatio Et dmi
dict⁹ in duas q ꝓmo deſcꝛibit⁹ et⁹ pembatio nõ
ne viſionis 2⁹ q̃ⁱ deſcꝛiptionis ibi vñ
rex balthaſar. Circa ꝓmũ dicit⁹ ſic timor fu
cies regis immutata eſt q ex timoꝛe pauꝛ ẽ
ſanguis ad cor et ꝑ q̃s eſt pallor in facie et tre
mor in membris exteꝛioꝛibz vnde ſlicit⁹ Et commixti
regũ eius et exclamauit itaq q nõ ꝓꝛia fuit
imbatio in corde ſed exꝛa ꝓmulatione vxoꝛ oꝛ
dinat⁹ ut introduceꝛẽt magos et exponit⁹ ut⁹ ſeq⁹
Quarto legit ſeptima hãc et mꝛ̃ꝛ⁹ ei⁹ manife-

purpuram vestiet &c. Quid gentiles &c. enim signa regalia purpura fibula .i. torques aurea anulus dyadema hec &c. similiter uestimenta designant hominem regni singula autem per se assumpta vel plura designabat aliquam principatum honoris regni et hoc designat hic unde sequitur et tertius in regno meo erit .i. tertius a me erit in honore tuo mirabile. occasiones et non potest. le. &c. quia erat septuaginta plus minus et per illas suas ignorabat et tamen quia sciebat legem et tu non potuit sua intellectum eius quia multis vicibus scripturam manu thecel phares grimelut tuta sua quia non potuit intelligi nisi deo revelante Et hoc est lege qui non solum agnoscuit se esse homo intelligunt.

Unde rex balthasar hic disturbat regis perturbatus quia defunctis interpretationibus eius dicit quia unde satis grimbata hoc est multum et pulsus est immutatus est quia quia velut mensa temois me et quia bachus frequenter mutabat color eius in fuscum et optimates eius tuba .&c. et regis principes ebrii et a do erunt parisii ei cenit principes ebrii Regina autem .i. mater balthasar filius origenes fuit &c. iosephi erat et ianua qui videt plabilius ideo potuit scire preteritum quia rex ignorabat quia scilicet sua fuerunt tres habuit regis impressa est domini animum ad consolandum regem et ei gratulandum Et patet eius visus ibi Est vir in regno tuo qui spiritum dei sancti habet lo quitur de do actis in pli ad modum gentilium artium quarum ex preteritis in alius artibus usus i. Tres amplior quam ad multitudinem cognitorum intelligentia quidem ad cognitionem artium prudentior quidem ad cognitionis claritate intelligentia et interpretatio sompnior intelligentia de quibus ad cognitionem artium interpretationis quidem ad expositionem verbi et omnis scientiarum quia multa sunt alia scientia quia in somnis sicut est in quodam de scriptura in piere quia sunt nota danielis ligatos solutos quidem ad intellectum scripturarum aliis occultatur que dicit eis ligare quia non potuit videre eius intellectum hoc modo loquitur postea me. &c. ubi dicit quia sicut nodum non potest solvere qui non nouit intricationem nodi ita nec gonem dubitabilis qui ignoret intricationem vinum et vitis potest invenire sed in eo hoc est in daniele cui non imponere balthasar primo ait domini quia suppositi eunuchi imposuit sibi hoc Dicendum quia suppositi imposuit sibi de mandato regis et si non erat hoc principaliter ut domini est ut ij dicit sequitur quod Daniel inducta est &c. et quod ipse quia galum inuidie sapientie non est contemplandi maxime qui non ipse aliud sicut erat in gestis Sequitur tu es daniel de filiis iuda. q. d. tu es de illa apud quos asseuerit esse ipse qui alibi quia apud iudeos mus legunt fuisse dicit qui addunt pre meus .i. anus meus cum vini visa de oculis erat quia putat et perit visus

ibi. Videns daniel autem quia rege munia tua sint tibi &c. quia ex precto non est aliquod accipiendum pro remuneratione dimittatur si post fum pre accipi et libe ralitate datus sicut fecit daniel ut prebuit mysteria eodem ait. Rex. Hoc est ipse hyus ait. vbi dat regi visio a daniele Et quo pro quia principium debito que non sit tacenda et ut Daniel melius ipse augmentat posuit eum ad ius qui quo superbia sua fuit deiecta a regno ad tus ut pro aput padanum et ideo iste genius patuit qui non fuit contritus exemplo eius nec valet si dicat quia iste adhuc non fuit destructione qui annus eius mortuus est ex sic pro exemplum pro ignorantia fit nec valet sicut dicebat quia fuit regni nobilia sterilebat in analibus ystorie et depingebat in principalibus ut magis meorum quemadmodum ad eum alios et ideo potuit sine ad sui fum et hoc quia dicat Daniel Rex balthasar deus altissimus regnum dedit pri tuo auo quia de infimo statu elevatus est ad mo dum ut supradictum est et magnificentiam quia expedit magnas qui faciebat quia est quia magnificat ut hoc est. e. ethy et etiam quidem ad diffusionem fame sue magnitudine et honore quo ei ab omnibus impedebat quia aliquis honorabat eum ob a more sedis illi qui erant ab eo exaltatus alii ex tore sedis illi qui erant ab eo depositi quia sequitur pri mi hoc ex deus visus i. qui autem elevatus est cor eius et superbia nimia et spiritus obfirmatus est .i. obstinatus quia non stabat ad primum preconium non putat deus sed existimat contrarium quod sequitur. p. visus ibi Hoc eius autem bestiis potatum quia subtracto usu rationis his non differt a brutis ut hec .i. metipsa quia fuit in na bugodonosor et amentia ut visus est. quod sequitur ex deus putat visus i. Tu et filius eius .i. nepos. q. d. et filius pretiosi quia exemplum in auo tuo hunc pro adhuc dicat ex. ele. es et superbia et nisi dominum alligatum scias quam ex. et hec gemmelia quia non fecerunt malum. deos qui aureos et cetera blasphemia quia luxuriando deos suos dei electi qui in thecelin colebat blasphemabat. Deum dei electi qui hic fla tum tuum .i. spiritum tuum vel potius respuendi in quo est situat iuxta in manu sua .i. in potestate et omnes vias tuas .i. cogitationes tuas et opera non glorificasti reddendo et gratias pro beneficiis acceptis. Ideo hoc est ex parte principalis hymni aut in qua ponit bonus ergo iudico .i. apte pena mala tua missa est a do mino manu &c. .i. digitus manus mee Hebraica sermonis qui frequentius ponit singulare pro plurali ut ero. 8. venit ministri grossima .i. mirando mustaca quia plus appellant digitum sequitur mane thecel phares primum petuit ad finem regni mane cum idem est quia numeravit quod quidem subdit numerauit deus regnum tuum et completum illud .i. finiuit &c.

ptinet ad fine ute balthasar. ¶ Terel idem ē q̄ appōso strate q̄rē qđ sibi ꝺ̄ Appensꝰ es in statera ꝺiuum iudicij scribet in q̄ ponderatꝰ sꝛ̄ sta tua et inuēt⁹ es nimis ysse .i. minꝰ in uita q̄ putares ꝺiuū iudicio hoc exigente q̄rē mala tua

¶ Cui ptinet ad tuū latorē regni phares em idem ē q̄ diuisio et hoc ē qđ sibi ꝺ̄ diuisū ē regnū tuū a te scribet et a posteris tuis et ꝺatū est medis et pſis q̄ ei immicꝰ stare sse Darius me ꝺus et Cirus rex pſar nepos Assuy postea ¶ Cui iubente rege indutꝰ ē Daniel purpura et ¶ sed q̄rē quare talem honorē sibi exhibuit cū di cet ē contraria ꝺn̄o esse q̄ hoc fuit ne corā hoibꝰ mendacij argueꝝ q̄ talē honorē p̄miserat legēti scripturā et mīpretāti ut q̄ ex pdictis 2o q̄ a rege erat p hoc nū dei placare exhibēdo ho norē ei⁹ q̄rēte. ¶ Sequit eadem nocte miſert⁹ ē balthasar et hec appz mīpretacois impletio. et sm aliqs balthasar a suis tribualibꝰ fuit miſtus et cautus pdicōne corā tyro dextra sm glosā miſtus ē ab exercitu medoꝝ et pſaꝝ qui audita visione et ꝺuā sīā contra balthasar p explōatores suos fecerūt insultū audactes q cautatē et vīt bellatoꝝ cautatis nō potuīt eis resistē tū q̄ erāt attoniti et ī stupore quī et ꝺictā visioē Daniel mīpretādo tū q̄ fatigata erāt a quinto et vīno. ¶ Q̄ aūt exinde quinto debēt babilon ruadi et capi ꝺicēt ysaias. 12 babilō dilecta mea scā es in miraculū pōe mesa contēplāe in specula hostes scutū insurgētes sequit cōmedentes et bibētes surgite principes accipite clipeū et lanceā ꝛc. q. d. magis est tps gliandi q̄ festinādi ¶ sequit et Darius medus succesſit in regnū Licet enī tyrus obsidit cuncta tē cū Dario tū cessit ipi Dario qui erat auūculoꝝ et eius auūculus ita tū q̄ post eū regnauit et ita fuit q̄ tyrus Dario in regnū succes sit. ¶ Moraliter exponēdo dn̄m ē q̄ in hoc capi tra uitā ēmalitatis notat in balthasar stul tā q̄ mīpiat capitulū cuiuscūq; qui maſtē ex stultitia in ouino gulā in vino meretrī lenociā in oculis maiestatē luxuriā in opibus ex hoc adulatoꝝ applaudentiā et in ipis vnū ab alio nasci in visis auaris superbiā nā cū es ho mines in superbiā finaliter vitā assumūt q̄ q̄rē stultitia q̄rē superbiā ꝺō ꝓbat Origenes q̄ omīs duces ē stultoꝝ hoc de vitio ēmalitatis q̄ tū ad vitiū cupiditatis dō q̄ cupiditas ē zelo z feruoris sm aplm q̄ omnipotēs rē quā p cetis dilexit spōnit deū suū sm dōminū ignē in ꝺus auaris not opulēta in argentariis argen tea q̄ argentū ē sonoꝝ in eruis fraudulenta q̄ videt aurū ee et nō est in ferreis violētia q̄ ferrū domat omīa sic ista in omnibꝰ st sine mia

¶ Cone duo visa ꝺn̄i nōtur hic iudicij equi tatis et grauit et dictum sue diuine pietatis e pat manꝰ filius dignet spūs sūs ꝺicit em dignus es manꝰ sꝛ̄ a brachio tu filius es et sic sūs a pre vn̄ de xpo dicat evo. ¶ Dignus es hic ē in pietate not pleniudo assumpte hoīs in aula virginis ymaī in candelabro cone qđ stipes erectus naturaī dāmnis q̄ deficit in cālz ihus p̄sanctificis in spiritum auritudo cōm ē amis qđ erit die mane mīserere cheel stater appēsio phares diuisio q̄ in finali examine de omīs actionibus mīserebit omīs cōfusionis ponde rabit omīs occasiones separabit et nūc sequit terroꝝ affrōis qđ notat in facie misericordie er roꝝ cogitationis qđ sigt in cogitationi p̄mitta tione. meroꝝ afflictionis in remū dissoluēt ter roꝝ desperationis in gemitū collusione ¶ ire iudi cū horribile contra viciū murmurantis et auda

¶ Capitū quartū.

PLacuit ꝺn̄o hec ē quinta visio que licet sit hystoria tū dicit visio q̄ fit mētio de an̄o in lacū dēsendere et ora leonū immanitate gelidente et ꝺanielē liberante in quibꝰ not mystiū xpi resurgere ut sipdem ē ¶ ꝺā p̄ martiriū ipi⁹ visio ē emulatio principū contra ꝺanielē et reclusio eius in lacū et liberatio eius p angelū Causa finalis ut innocentia teneat dei iustitia pandat et nequitia plebis iniquitoꝝ letaret Causa effi cies ē anglica appetio hoc merente innocentia ꝺaniel cui denotatōne et pulsa Causa vō forlus in mō pretendi assistit pretat aūt hic p modū finis nimirū et explorationis q̄ tuta innocentes et hic ē ꝓpter q̄ primo ponit honoz exaltatio nis et pie ꝺaniel 2o loco emulationis et pte pri apūt ibi Inde et principes 3o regis ordinatois et pte regis q̄ obtinuit cū audisset rex 4o tenoz le uationis et pte dei ibi Et tuū primo culmine.

Circa primū notāt tres gradꝰ honoris exhibiti ꝺanieli scīz positio ornatus et simplicitas primus ē positius quē tenuit ꝺaniel in dignitate q̄ a ꝺario qui balthasar succesſit fuit ostensus vn̄ de tribꝰ principibꝰ principalibꝰ regni audito enī q̄ prudentē visionē exposuerat duxit eū scam in media honorifice apte eius sapiam et tenuit eū ai similī honoē in q̄ posuerat eū balthasar qui ferente ei triū in regno suo ut dni ē capi pitē .i. vnū de tribꝰ principalibꝰ regni sui et hoc ē qđ dicit placuit ꝺario scribere filio astra gus ad draconē altius regis ꝺarij qui fuit filius Assueri quē debellauit Alexander magnus et ꝺe statuit sup regnū suū Satrapas centū xx. scī sipdem est ¶ tercius gradꝰ q̄ satis rapietes ista

Esth

ent̄ gstrua p totū regnū m duss ptibus ad qꝝ
cuiab⁹ tollegendas et sup eos tres principes .s. tres
maiores p̄ regē et sequit̄ ut rex nō sustineret mo
lestiā duplia de ea vna qꝝ iam erat antiquus
alia qꝝ erat mordea nouus et sic in pñcia eius
st aliqu magē rebellem ad euā regni eius trāde
ret ut ipe posset mag⁹ meare ita hostes repmēdos
si msurgēt. ¶ Iste² Damel hic 2⁰ pomit² gēs
apud hyonios ipius Dumel' qꝝ nō solū patrupus
sed patalus sed alios duos principes qui erāt gstru
i ea eo sup totū regnū ut visit̄ e et ea sibat² qꝝ
stus dei .i. bus a deo data ad regnandū q agē
da st et exequēda ampliꝰ erat in eo .i. maiorī
tensē et extensē. ¶ Deus rex hic pomit² gēus
suplacē quē rex voluit sibi exhibere qui eminēa
am sue supie qꝝ rex voluit ea aliis diuiꝫ maio
ribꝫ sponere ut sic eet sup totū regnū immute
pse ipm. Unde et principes postq̄ despicto Vasthi
ce pte Damel hic tm pomit² laudē emulationis
ce pte principū qui solent regem aliꝰ magistro
et qꝝ mundꝰ sit ḡnit ordinem cont̄ immutāt ideo
pno qrit accusatorem cont̄ Damelē et ḡnctū
annalē 2⁰ et edictū legale ibi Decrēt g⁰ 2⁰
contra ereptū regalē ibi vnt g⁰. In pma pte
dr sic vīt .i. qui excellentia Damel qꝝ rex vole
bat honē principes et satrape mot a principibꝫ
quibant ut inuenirent ordinem Damelis et late
regis .i. amonēda ea a familiaritate regis vel
alit imponēdo Daniel q equitate regis abiect
vel ee late .i. ee voce regis q̄ transmit ad latus
ei⁹ imponēdo Damelo q ipet familiaritate sus
pectā ea. nullam qꝝ eam et suspn regine pote
rat 2⁰ Et q⁰ pz vtutis eminentia Damel' qꝝ
nit ēnicos et emulos eius nō potuit nocu ee
a diligēt² gsideratibꝫ de aliq⁰ crimē cto nec m sto
qd not² ei dict² nullam culpam nec m signo qd not²
ibi Et suffuratorem subtractio e qn aliqs magnit
dubitāt de bonitate alicui ex aliq⁰ tam signo.
¶ Quarit̄ g⁰. Hic 2⁰ querit̄ ordinem contra
Damelē circa ritū legalē Et t ly qd dr non
licue. dr. alt. orta. accusādi ea falsi erga regē
nisi forte in lege dei sui qꝝ statuerat q ipe magis
vellet facē contra edictū regis q̄ contra eū mā
datū diuīe legis ideo cogitauerūt qualit rex
faceret aliqd edictū qd nō posset saluari sine tri
fr̄essioē legis iudeoꝝ ut sic inuenirēt Damelem
mādato regis nō obedientē et ly e qd dr prin
cipes et satrape sūt .s. scripte e aliquē vbi fal
lē q̄ q̄medi seu gnā ea in sit cont̄ eū et sic fac
tū e in ꝓposito qꝝ aduenerūt regē ad faciendū e
dictū p ordinem edict² Damel qui erat sibi
maxime vtil et fidelis videbat² in pma facie
illud edictū ee p regis veritate et ly e qd dr ly

Rex memū vive .q. dicat nos optamꝰ saluū te
am consuluit meruit omib⁹ principes regni p bo
no statu regni consuādo ut decretū immutato
carat et edictū .i. lex firma et irrefragabil ut oib⁹
qui peccāt ab aliquo deo et ly. hoc dicit ut post
ea nō possit damelē excusare ussq ad dies 30
misi a te rex tm tpis ponit ut Damel nō posset
euadē qñ tacent eū in ordē qꝝ in vno puncto tpis
poꝰ sic deū scripte orare q alios latēt immittat²
in lacū leonū ad deuorandū qꝝ ordinati ad
mortē illic placebāt² hoc ei dictū videbat² fa
ce ad firmitatē regni et mordee inquirit p ly
honios inducēt² ad tantū reuerentia et ly
notē regis q nō audēt aliqd petē ab alio
certā a deo ido rex qui erat nouus mordea eō
fenste nescies eoꝝ fraudē dile edictū fecit ly
sueri ad suggestionē Aman hoste 3⁰. et .e. qui
zelans p pace regni impetrat fieri edictū de
destructōne iudeoꝝ et ei hoc impetrat aliud edictū
fieri ne aliqs accedēt ad regē infra .xxx. dies i
hoc silāns se zelare p regis magnitudē et cui
reuerentia nullꝰ audebat accedē ad ei in tanto tpe
si hoc fiebat ne aliqs infra hoc tpis ad regem
accedēt qui libitionē iudeoꝝ impetret et hoc
mō familiares principibꝫ aliqn induxit eos
ad faciendū aliqua statuta pessima sb spe qꝝ ze
lant p rege ea tm aliud intendit sequit⁹ Tu
itaq; confirma smām .q.d. libent debēs facere
qꝝ e regni vtilitatis Et scribe decretū ut non
immutet² nec .q.d. q tot et tantoꝝ sapientū
consilio ordinatū e nō debet immutari qꝝ vocē
vnius hominis ¶ Dō statutū e a medis et p
sis ee hoc pz vnū erat regnū medoꝝ et pꝝ
sarū qꝝ tyrus nepos Darij eam honoē succes
sit ut pdictū est ¶ Dō ei Damel quasi missio
domū sue nec ut occīte oraret dnm ruces de
piculo insidiarū ne deciperet deū et exponēs
se morti pculo sine ei si hoc faceret in ecto et
fenestris apertis in cenaculo suo contra ierlim hoc
ipet et 2⁰ Ke. 8. vbi dr q filij israel ducti in captī
tate debēt orare ipsa facie ipsi ierlim ut ee templi
ria templi vbi dē colebat oīo eoꝝ est magis
deuota et venerabil tribꝫ tribꝫ in die scdꝫ hoc
matutinā qꝝ forte mandꝫ iudei tuc benedicūt
dnm et hora tria i sexta an omestionē ei⁹
ipet² Act² 2. vbi dr Ascendit petrꝰ in superiora
domꝰ ut oraret circa horā sextā et hora vespertina
sm qd dr Act² 3⁰. Petrus et Johes ascendebāt
in templū ad horā orōnis nonā q accipit² et
tus restituit ut pz in eccle maioribꝫ vbi te
dicit² nona flectebat genua q̄ntū ad actū
latre exteriorem et orabat q̄ quam ad actū i
teriorem confitebat² qꝝ tm scdꝫ petrū ppli isti

et sua q̄ ord̄ ihūliaꝰ ſ̄ nubes penetrat ut
ihc̄ m cat̄ 2ª. ¶ Vm ꝯ illu. hic ꝙ fruſt̄ coronem
cont̄ Danielē ex cōceptū regulē et ihc̄ ē qđ dicit̄
ipe vm illi curioſi inquiſitores et aī magna ſpi
latudiē p occultas vias et p ocultos modos imue
dam ozam cont̄ regis edictū et obſcuritem ob
ſcuritꝫ ē ord̄ que fit p mutatōem alicui⁹ rei ſi
ue p quā oz̄ fiat exaudibil vñ dr obſcuritꝫ q̄
ob aliquod ſacrū deſcriptio ſtatut aī dr p paſſionē
et crucē tuā liberā nos dñe et conſiliā et idē m
oñibz oribz eccle ad ihc̄ q ſtant magꝭ exau
dibiles dr p dñm nr̄m ihm̄ xp̄m cū vbi ē immu
tatō ſtē trinitatis ſequit. Et accedētes huiusi
mploratōes locuta ſt̄ regi ſup edicto ihc̄ ē de
lege firma et irrevocabili ꝓut fal ihc̄ facuit
ne rex ſeat nam liberādi Danielē et ihc̄ ē qđ
ſubdit̄ lex miđ ſtatuſti q oīs hꝰ ſic loquit̄
tacuit nole Daniel ut aī rex rndit gratiaꝫ q oīs
mīs ſtaū ſit morte dignꝰ nō p̄ poſtea cepit Da
niele quo miſſ ihc̄ a rege ut p̄z m lrā q̄ poſſuerit
acūtōne ſua Daniel p̄ nōmat nole iudau
co tacto nole balthaſar q erat nomē regiū ad
dit cuā ordinē ſiulem ut magis q̄ocent
regē de filꝰ captiuitatis Iſte miđ qui debet ē
ſiulis nō cumuit de lege tua que omīb⁹ ē ve
nerāda et de ordē tuo qđ eſt pmus q̄ dr̄ etiā
ē lex poſitiua ſi̊ p̄cepto qđ contēpſit tribꝰ vi
endo qđ plant q ihc̄ qđ ſubdit̄ ſ̄ tribz tpibz q
diem orat̄ cū. ¶ Qđ vbum hic ē ꝙ ps principa
lis ihu⁹ capli vbi deſcribit̄ rigor condēpnatōis
ex p̄te regis vbi tria nōt̄ p̄mū ē malicia im
pellēs hoſtis 2m ē miſeria hominis innocētis ī
time rex p̄cepit 3m ē meſtitia regis impotis i
et tribꝰ rex Cuia p̄mū dicit̄ ſic. Qđ vbū cum
audiſſ rex ſatis grauit. ē q̄ p̄cepit firmāt cor
et non audebat de plenitudie p̄tis fungere
edictū principis ſue mōdyne q̄ reges de nouo e
ati ſolēt uniē q ſuabilit conſuetudies regni et
idē ſi cont̄ conſuetudinē firmāret tlē edictū immu
nitat̄ graulum de ſedacē q̄ de tlibz ſolet accidere
et idē alio mō conatꝰ ē rex danielē liberāre q̄
qđ ſubdit̄ et p̄ danele poſuit tor. i. intelligen
tiam et conatū ut liberet eū mīſtrando ſuis
edictis et ſe miſericorditer excuſādo et licet modus
iſte ihc̄ nō exp̄mat̄ trī tn̄ intelligit̄ p ihc̄ qđ
m talibz determinat accuſatōes vſq ad occaſū ſol
ut p̄z m lrā et p̄z ſequit̄ Vm aut illi ſcelz
accuſatōes peſſim intelligentes regem q ſcelz
vellet miđis auxiliū liberare danielē diuerūt
et ad continuū augmēdū fraudē rex q̄ lex medoz
et p̄ſaꝝ ē nō ſcđ reducit edictū regis ad nīco
tiam q̄ ſic erat expreſſū q nullꝰ poterat Dani
elem excuſare ex p̄te legis q erat firmata ir
reuocabilit ut viſū eſt nr̄e ex p̄te oratōis q̄ m eo
ſic dicat̄ Omīs hꝰ qui petent. ꝛc̄ Et ſic m
ca includit̄ daniel ſicut et alij nr̄e ex p̄te dei
q̄ ibi dicat̄ quicūq deo vl̄ homīe. ¶ Tūc rex
ſecuit hic deſcribit̄ miſeria hominis innocētis
ſaluari daniel. Videns enī rex q nō poterat
libere daniele miſ ſimgendo deceptū que
factio erat ſibi periculoſa et tocꝫ cōmūitate nō
pōt̄ idē tamq̄ min⁹ malū z̄m eſtimatōnē ſuā
elegit tradē eos danielē et magis q̄ finē
credebat q deus eū liberaret ſicut audierat de
alijs ſpaꝫ ſuis de carcere liberatis et ihc̄ ē
qđ ſequit̄ deus tuus quē colis ipſe liberabit
te q̄ pm qđ dicat glo nō loquit̄ dubitatiē ſi
affirmatiē allatuſq; ē lapis vnus magn⁹
ſaluꝫ et ponderoſ et poſitꝰ ē ſup os lacꝰ ne
aliqs poſ ingredi q̄ magꝭ timebat rex de cau
delitate hom̄ contra Danielē q̄ de ſeruitute
leonū et ihc̄ ē qđ ſubdit̄ quē obſignauit et ne
aliqs mīſcet ſine ſuo ſcitu cum eū ſubdit̄ ne
qđ fieret contra Danielē. Et abiit rex. hic po
meſticia regis et condēpnatōe Danielis et ihc̄
ē qđ dr̄ et duxit meſtitiā. i. abiit ad dormi
endū idē ſequit̄ et ſompnꝰ receſſit ab eo cū
ex iſtitia q̄ et deſuū abi. Et tūc p̄mo. ſicut
ē ps p̄incipalis vbi deſcribit̄ tenor libera
tionis rex dei vbi tria tangit̄. ſ. innocētia li
beratio iniudia lacerata i. tūc iubente rege dei
magnificata p̄dicata vbi tūc Darius Cyrꝰ
p̄mus dicat̄ ſic. Time p̄mo diluculo. i. ſumo
mane triſtacta illa nocte conſurgēs rex feſtin⁹
ad lacū leonū p̄rexit ex magno enī deſiderio
liberādi Danielē rex p̄ nocte qui ingrauent
ut dum ē cuā m mane nō dēcuit q; tū ſolet
ee remedia maxima contra vigilia noctis
Hymquā ſit lacus da. vo. la. ar. ncla. ex affec
enī cordis lacrimato ē q; tū reges ſolet cauere
ſuū ꝓhit maxime cōra ꝓlō ne mulieres vide
ant. Daniel ſeruc dei viuentis. ihc̄ dicat
ad dnm̄ ydolorꝫ que nō vidit Deus tuus
putas ne ma. liberā. te a leo. nō dicat ihc̄ dubi
tando dei potentia ſ̄ ut eū Daniel cont̄ opi
nem humanā illeſū appareret uſtior appetat
indignatō regis contra accuſatōes Danielis Te
quit̄ deus meus miſit angelū ſuū q̄ opa mi
rabilia fecit mīſtio angloꝝ et cluſit ora leo
nū ꝛc̄. q. d. nā ferocitas leonū nō ē mutata ſ̄
ab angelo ꝓhibita q̄ ꝓdit ex effectū ſequēs m
accuſatōes ſuos. Iubente aūt rege. hic de
ſcribit̄ iniudia lacerata eū dicat̄ Adducte ſ̄ vi
ri illi qui actu. et m lacū leonū miſſi ſ̄ ihc̄
erant uſtiū ſm̄ penā taliōnis que maxime ihc̄
locū mē equales ſicut erat m ꝓpoſito Et non

que usq; ad pau-laa Iosephus dicat q; aduersi
bus diuenũt leones placatos fuisse ãmbz et ido
Danielẽ nõ tetigisse et ido ver ussit ut ipi duct
uinces leombz qõ eĩ vellẽt fuge leones eos dep
pueruit añq; peuenerũt ad pauimẽtũ et ex
hoc pz mãifeste q; Danel ex sua ustrina fuerit
liberatus. ¶ Tuĩ Darius hic describit dei mag
ficẽtia ptra p regẽ Danũ qui visu miraculũ
et pz fidẽ ex pdictis in pia. ẽ. atq; et in fine p
sentis. ¶ Horatur exponẽdo pressũ emulatoris
describit in hoc atq; q; in emul' p̃o notat ambi
tus ex hac sancta ẽ elatio ex elatõe insidiarũ ad
ultimũ istoz decasũ et hec omia patẽt in lra.
Ad euacuãdũ aũt emulatorem ex Danel' rõe
dat ẽ ad orõnem et in modo orandi considera q;
Daniel ingressus ẽ domũ in q; p̃o consideratio
mortis Orabat aptis fenestris in q; notat ad
fidentiã mortis Orabat aptis fenestris in q;
notat attentio legis in tenaculo in q; notat
expssũ contẽplatoẽ tribz tpibz in q; notat
ordinatio tpis flectebat genu in q; nõt confes
sio oris ad ista sequt ei libentio in q; apparet
dei equitas et emulor pdicio in q; appz dei pie
tas. ¶ Capm vi.

Anno primo Balthasar tpi posuit
pphia quiq; visiones que respiciũt
xpi primũ aduẽtum Hic cõtẽr
pone alias quiq; que respiciũt
eius sm aduentũ p̃ma ẽ de quor aliabus
nõstruos et aduẽtu iudeas et desigt vltiõ
tribulatoẽs totale pcessũ tradi de pugna p
sas et gnoz sb spẽ aretas et yrca q; designt e
uste tribulatoẽs principale conflictũ Tertia
de ebdomadibz albinatis usq; ad mortẽ xpi q;
designat eustẽ tribulationes plarũ qr tpe pse
cutoẽs martirũ plarũ eit fidelibz de meoz
a passois xpi Quarta de appiatione vm liberato
nẽ pli ẽmicabiles que designt eustẽ timinũ
q;. de pugna xpi et victoria fidei sb signo re
gis aquilois et austri et designt eustẽ tribu
lationes triumphũ ptes prebiunt in quiq; ma
lis sequentibz p ordinem poterũ. ¶ Circa p̃mã visi
onem q; videre uidit q; eĩ ẽ de quatuor mũdi pin
cipalibz fidelem statumue affligentibz et de regi
no xpi pste obtento in iudaea finali omia regi
na gentis. Causa vo final' et prudentia et cau
tela contra futurã tribulationẽ qr mmi seruit
iacula q; prudenter et ut ostendat q; usq; ad
finẽ mũdi pisẽt molestia ẽ fidelem impugnã
tium et ustor modestia tm victoria et tandem
molestia pterita finaliter et equm multiplicia etia
liter regnatura Ca vo efficiens principal' est
spus sci animo desiderii et deuoto ipsius

corõnationem regnoz tpm et ftoz Daniel aut
ad efficaciã instrumental' ista sb brevitate qdã
describẽs Ca formal' in diuisione consistit di
uidit in duas ptes qr p̃mo p̃mittat quedã
pfacio rei. p. sequentia. 2o describit ipã visio ibi vi
debam in visione mea Circa p̃mũ tria p̃mittũ
p̃mũ est tpis in q; ista visio fca fuit ait dicat
Anno primo Baltasar ex q; pz q; Daniel nõ po
nit visiones sm ordinẽ hystorie l' tpis in quo
fte sũt Danieli qr illa que scripta sũt in capitlo p
cedentia fuerũt post istã visionẽ q; fca fuerũt
sb Dario qui successit Baltasar ut visũ ẽ in fine
quinti capli. ¶ Facto aũt hymnus ordinis ẽ qua
ista visio ẽ applica ido ponit ait visionibz sequẽ
tibz que sũt eiusdẽ condicionis pdentes autẽ in
siones vel sũt p̃me hystoe vel ptẽ aphetice et pti
hystoriæ Alia ratio ẽ pdentes eĩ primũt ad
xpi p̃mũ aduentũ ut dixi ẽ b̃ primo capli Hic ait
ait sequentibz primit ad aduentũ xpi sm scribit
ad iudicium ut iudebit magis psequẽdo 2o tan
git modus videndi ait dicat Daniel sompnũ vi
dit &c Ex quo pz q; vidit in sompno et nõ in vi
gilia 3o describit modus scribendi ait scribit Ex
sompnũ scribẽs bñ sermõe applendit &c.
videbam. Hic comẽ describit ipã visio 2o euisdẽ
mis pticio ubi horruit spus meus · p̃ma in
duas qr p̃mo ponit visio in gñali 2o explica
tur magis in spãli ibi p̃ma leena. In p̃ma
pte dicit sic Daniel videbã · i· intelligebã in vi
sione mea qr sensi visionẽ ymaginare intellẽ
re intelligẽtia eĩ opus ẽ in visione ut dixi b̃ 2o
cap̃o nocte qr tuĩ quatuor spibus exterioribz face
bus regnio spiritualiũ accipit ut p̃mo ostat ẽ
ste este q̃tuor venti celi pugnabãt · i· q̃tuor angli
qui pte similitudinẽ vocant venti Venti eĩ inui
sibil' ẽ pte sua sollicitate pte qõ vocat spũ sicut
et angel pte aũt hic locus expon dupliciter Uno
mõ de angelis malis et sic dicit pugnãe qr
creatũ homies ad pugnãdũ Alio mõ de angeli
bonis qui pssũt duabz regnis et sic dicit
pugnare q; sibi tus mq̃tum ponit tota deo
merita que aliqñ ste contra tũ angeli mitta
ista contraria ponendo tota deo nõ imẽ voluita
tes contrarias sed sup hoc requirit bñplacitum
diuinũ de futuris ut q; tale regnũ dñet tali
vel ego Iam tu sup hoc diuina voluntate accep
ta est vite angelo sive ste q; exaltande gentis
tue pñt sive q; depssione istri aũt diffuse tra
tat 2o sigãter. In medio maris · i· in hoc mũdo
qui dicit maris pte mistabilitate et tumulti
tate · regnoz sicut mare agitat et pelle ibi

orũt & qtuor bestie. i. qtuor regna magna et
diuĩ bestie qr feruacitate grandes qr potencia
et supbia astendebãt. i. ostendebant suaessiue dui
se mẽ se. i. moribz et legibz differentes prima
hic ephiat visom peculai & dunit mo
ptes pm qtuor regna & mapit ibi & ecce
ibi post hoc aspiciebã & sup se istr qtuor ales
st robur corpis ammositas langitas industria
post hec pma ergo bestia sigt regnũ caldeoz
et magnme qnũ ad regẽ eius nabugodo id dicit
qi leena qr feruacitate et luxuriam q in caldeis
vigebãt leena enĩ mt bestias & feruacior et mag
sl aculos imitat et semp gestat oriũ et alas
ysaie aquile. Ala vna & ydiancia diuicia
m quibz ydiabat illud regnũ vñ sip figura
tur p caput aureũ ut supdixi & Ala & pcta
armoz qr circuit in bellis quibz nabugodo de
bellauit et subiugauit sibi regna multa. Istus du
abz alis. s. pcta armoz et duoꝝ pennaꝝ in alis
p supbiã in cui q fiducia se adzare sicut deũ ut
visi & ca. 3o qr ipe de ipo scribit ysai. is. & vidi ast
ech constitui et simile exo altissimo Dicit aũt
iste ale aquile qr aquila & rex auiũ in cui sigt
mozphia nabugodo. Aspiciebã dom & dimisse st
ale eius qr qi in furia ipse & nabugodo quibꝫ
rapiebat diuicias suas similr pecora sua oi
no defiaebat ad epulas et sibilatu & de tra qr ab
hominibz deuctꝰ & ut dixi & q. hoc sequit qr qn
restituꝰ & ei sensꝰ cognouit se hoiem fragile
et coz eius tuit & ei. r. et hoiem qr pius se repu
bat quidam deũ pter hec eadem expom de toto illo
regno et sic ale hui regni. i. potestate et diuicie
caldeoz ablate st p Cyrũ et Darium qui subiecerit
babilonẽ et q. homo st qui caldei medis et
psis subiecti st qr tuc cognouerit se homines et
fragiles. Et ecce alia bestia. Hic sigt regnũ
medoz et psaz ibi dicit similr vsq qr quoꝝ leene
visus & maior vel magis ipe loquẽdo mmq cru
delis sic regnũ istud erga iudeos fuit maius p
predecessoꝝ qr q Cyrus captiuatẽ indoz remisit
et templũ reedificari precepit ut ysai & Esdre p.
hec alia ꝛõe compat vsq qr visus & potentissimus
ad laborẽ et ad vbera et pro cibo conterit ea q
p magna pte anni nichil simile sic ppe mistagi
erat laboribz et insuperabiles bellis et adeo per
iit ut pane sicco vesci & nisi rone hospitii vel
festa ut dicit augus populus hystoriog plus.
Et ram pte stetit qr illud regnũ no venit cont
ihesum ad debellandũ ut dicit iudith & hystoria
iudith dicit contrariũ q Cambises filius Cyri q
alio nomĩe dicit & nabugodo misit holofernẽ
ad debellandũ filios isti sed istã hystoriã non
reperit iudei nec ut dicit habet apocrifa virtus
q illo qñ erãt iudei ita subiecti psis q no au
debãt edificare templũ sine licencia regis
et ideo nõ est visimile q audebãt eciam tanto
resistere quorum ysdras holofernes duc illius ex
ercitus & tres ordines denuo enũt in ore unꝰ
i. tria regna sibi uicta venire ysaie scilicet reg
nũ caldeoz medoz et psaz et sic dicebãt ei. i.
quidam regi illius regni. s. Assuero bibere et
comedere carnes plurimas qr Aman et socii ei
suaserũt Assuero mẽfectoꝝ indoz ut pr hester
e. Et nõ q de iudeis magr loquit hic sed ita q
de alys gentibz qr pr eos ipse visis et alie pi
cipiũt odebant timebãt qr tm psuasio in q
Aman nõ ihũt effemi ut pr hester & ideo nõ dicit
hic q bestia comedit sed q suadebãt ei comedere
Post hoc aspiciebã et ecce alia bestia p quã
designat regnũ alexandri et grecoz ideo subditur
q ydus pdus enĩ & aial velocissimũ et ppe
Alexandr mira celeritate totũ orientẽ sibi sub
iecit qr in septem annis quitem fundpe et totã
Asiam sibi obtinuit ut dicit hic glo Macrobius
ar pdi signat hic duos regna et pceres q sibi sub
iecit. Dicit & i. machab qr optimuit regnos
ire et tyrannos et silent tra in conspectu eius
Et ysdras alas eius & sup se istr quatuor ales
st robur corpis ammositas langitas industria
tã ex malo ingenio q ex studio et arma ciuitas
que omnã fuerũt excellent Alexandr. Istas
ar qtuor alas q volabat ad victorias pter ve
locitatẽ debellandi adiungamus Et qtuor capita
erãt in bestia qr Alexandr ymit qtuor successo
res quibz diuisa fuit regnũ eius ptolomeus
in suscessit & in egypto Seleucus in Syria An
tiochus in Asia Philippus in grecia Et pter
tata & ei. hi. d victoie nõ fuit virtute Alexandr
sed virtute a dõ sibi data Vñ loquit in scolastica
hystoria q ciues Alexandr cognouerunt sibi subiugare
orbem eius admodum macedonia deus sibi ap
paruit in somnis similitudinẽ suam sacerdotis induti pontifi
calibz ornamentis et sibi victoriã promisit qui
quos Alexandr veniẽs contra ilyricos et grecos et ob
uiare et summus sacerdos pontificalibz induti Alexã
de equo descendit et deũ qui sibi apparuerat adora
uit in hoiem qui ei sollitudinẽ gessit et ideo ei
tam prosperat. Post hec hic describit regnũ eius
scilz Romanũ et dividit in duas partes qr primo
describit fortitudinem huius regni. 2o obitum et pos
sessiones antiqui i. Considerandũ est primo
considerandũ q hec bestia quando nominat quo
nomĩe sicut ille precedentes qr nõ habet aliquod nomẽ
alicuius bestie p quod possit seruacitatem huius
regni designare qui quõm in glosa habemus semper
regnũ vocat semp regnũ nequã de secunda hic

ALIUS

regm ronē fideles ꝙz manifesto m ꝑsentē nīm tu
rit et m oratiōe perpuā aplōz ꝓcur et pmul et
ipe ē qđ dicat bestia ē .i. impiū rōmī tribil' ꝙt
crudelitatē ꝓcuīn nmā ꝙt ihūanam sapiām
que vigebat m romanis in tm q ꝙ eā deuicerūt
orbem magē q ꝑ totū tridēm et totus mundū ꝙt
potentiā tentos terrores ihēbat magnos q̄ sibi
ferū domat omia ita regnū romanū domauit
alia regna sicut dm ē sup cap. 2. comedēs atq;
omnīdē aliq occidō et reliqua gentibz sine gentilis
tatis tributo sbiciendo Dissilis aūt erit actis bes
tie &c q̄ ꝓtātem et fortitudinē ꝓdecessoꝝ regū
multū excessit et ihēbat cornua decē .i. x. reges
sicut em in cornibz ē defensio alalū ita reges
debēt defendē ipm sibi sbiectū. Considerabā
aūt q̄ ista x. reges nō intelligūt ipe ꝑ successi
onē vnī ad alterū sed intelligūt reges simil
exēres ut patet infra code cap ꝑ exponē aīl
loquētes cū stumde q̄ futuū ē q romanū im
ꝑiū diuidat in x. regna sil' centra immēte
tpe antequā ut ipe dño ihū. Considerabā cor
nu discubit adueniēs xpī ce ꝓcibz regibz ouētus
et diuidit in duas ptes q̄ ꝓmo facit qđ dm
ē 2o destruit aduētū xpī ad iudiciū omem ꝑ
testatē evēnā affirmās dn Aspiciebā donec cā
m. Contra ꝓmū dicat Considerabā cornua .i. di
gitent intuebar decē reges ꝓcēs et ecce cornu
aliud ꝑuulū ortū ē de medio eoꝝ .i. antixpūs
qui erit vir vndecim regnā illoꝝ decē regū ꝑ
dictoꝝ Que erit ista ꝓma q̄ ad ꝓtātem in ꝓ
ximo sed postea crescet tpe aduētoꝝ et tria
de cornibz ꝓmis euulsa sē a facie ei q̄ vir dif
fert Egyptiace et Antiochie ethiopie ꝓmo sibi
iecit antixpūs ꝑ ipe ꝑ fletas populos expo
nentes ipe de Antiocho epyphane q̄ nō fuit
xpūs ab Alexandro magno nec imitat q̄ tres
reges occidit et alios sepē sibi sbiecit ut ipe
dicat. Item bestia &c ab angelo dicat ipe ista
mi q̄rum ut ꝓ ista code cap regū aūt q̄m
ab omnibz dicat de regnū romē de q̄ nō fuit an
tiochus sed de regno grecoꝝ et ecce oculi q̄ ho
mīs ē ut in cornu iste .q. d. fuerit antixpūs ihomo
purus facet tātā miracula ut ab aliquibz ar
bitret dē deus tm ē et homo purus et os loquens
magnifica q̄ ꝓmittēdo omnibus multos decipiet
et de multis triumphabit se que facē nō posset.
Aspiciebā hic ponit aduentū xpī ad iudiciū
venientis et regnū antixpī tollentis et diuidit
in duas ptes q̄ ꝓmo ponit eiusdē iudicial' ꝑ
sidencia vbi de iudicatis 2o eiusdē triumphal' vic
toria et ꝑte ihūantis ibi Aspiciebā ꝙt in vi
sione noctis In ꝓma ꝙt ꝑte dicat sic Aspiciebā
.i. considerabā illud cornu ꝑuulū qđ sigt an
tixpm Ideo et throni ponūt dicat thronos in plī q̄
nō solū xpūs iudicabit sed apli et vnī ꝑfēi assi
dent et in iudicio sup ethyopes sedendo et antiquus
dierum sedit ipse dicat quasi ad iudicē principale q̄
dicat antiq̄ q̄ ætimatē pestimabilis et candidū
sicut niv In ipo notat excellentia deitatis que
lux inaccessibil' q̄ tandē mē alios colores ꝓ
ipē de luce Et capillus capitis ei q̄ lana mundi
ipe dicat q̄ maturitatē indicatis q̄ de ihūanō
ē festiua sed matura ꝓlata Throni eius sicut
flamma ignis ut ipe dicat q̄ zelū vindictes isti
condēnōes ꝓcedē debēt de m vero iudice fluuius
ignens rapidusq; q̄ ipe descript pena infernal'
trahens ꝓcedēs m infinitū Millia eī q̄ tollēt
impius ne videat gloriā dei azilia milia dē
cem dup angloꝝ officiū sibi dicat angelus mis
tranati nobis et dei ordinatē ei dicat ministrabāt
ei et offerūt angeloꝝ assistentiū qui vidēt ce
remoniā assistebāt ei Et decem milies cen
tena milia assistebāt ei Et nondum q̄ ipe qđ
mē determinate ꝑ indeterminato q̄ angelū sē m
maximo nūo nobis indeterminato videmus enī sibi
bit q̄ corpa celestia q̄ incorruptibiliter creauit ele
menta q̄ vna stella visu visibil' in prima maior
ē tota dm et angeli videant sic se ipe ꝙt
ionū sicut corpa celestia ꝙt elementoꝝ nā angeli
pnt esse ē homines m ordinata q̄ntitate id ē
ipe arguit sē et dicebāt q̄ creauit omnes i
comparabiliter m magnitudine Iudicū sedit et libri
aperti sē .i. liber consciēcie q̄ conscia cuiuslibet
ꝓbat omnibz rē similiter lib' vite aperti qui
tenebāt in manu dei et libri mortuoꝝ in manu
accusatoꝝ Aspiciebā .i. considerabā que sua
dicat de bestia scilicet de regno antixpī qui
ut iusū ē q̄tūmō ꝓmet ad ē in regnū ꝙt vo
cē ꝓmonī grandit qđ cornu illud loquebat .i.
ꝙt blasphemias ab antixpē ꝓlatas contra
deū Et vidi q̄ mactat occidet bestia q̄ brute deū
mactauit antixpūs ꝑm q̄ dicat aplūs 2m ad thess
2o quē dns ihūs mactabit spū oris sui et et
corpus ei .i. omne malū qui ste corpus antix
stante xpō ē capiet omni honoꝝ traditū erit ad
combuendū igni scilicet infernali alias q̄z bes
tiaz ablata erat ꝓtās .i. vidi sup q̄ omīs ꝓtās
tuē cessabit et tpā vite q̄stituta erant eis a dō
pordinata usq; ad tps et tps .i. q̄ deus diminuit
ꝑsecutio honoz a malis et ꝑ ꝓmū tps intelligi
ꝑsecutio q̄ fuit ān xpī aduentū ꝓmū ꝑ 2m
tps ꝑsecutio fidelium usq; ad aduentū xpī 2m. s.
usq; ad iudicium vel ꝑm alius ipe ē referendum
ad tpus ꝑsecutōis antixpī sāc ꝓma exposito
melior videt q̄ ꝑsecutio antixpī diminuit ꝑ tps
et tpa et diminuit tps ut ipe infra .12. capite
Aspiciebam. Hic describit xpī triumphalis victo

quē ad eos tribulatē et hoc ē qđ dicit Aspice
eleym et aspicebit eu ptās ablata ab antepō
dicit Et erit enim nubilus celi sicut enī ipse as
cendit in celū et in tēpestate obsequio nubiū
ita eadē veniet ad iudiciū ut hic Act i. Hic
ihs qui assumptus ē a nob̄ sic veniet dē
qđ qz nō solū est filius hoīs sed plus qz est
filius dei Et hoc ē qđ dicit ei et subdit Proiit
ad antiquū dierū qui erat i. ad equalitatē dei
pris sicut in natūa diuīa Et in consciū ei
obtulerūt eū angeli qz in iudicio erūt ei obse
quentes Et dedit ei potestatem id est qz tūc omīa ple
ne erūt subiecta ipi xpō ut hic ad hebr ij. Et
nō q dicat hic potestatem cognoscendi meritū se
cundū ad punitionē malor Et regnū nequitiū ipe
assumat salutē elector Per eam quippe dicit qui p
sicut ad bonū subditos et honore salutis luxu
que sibi impendet nō solū ab electis sed eadē a
tumpnatis sm q dicit aplus ad philippen. ij. In
nomine dni ihu omne genu flectatur celestiū terrestri
um et infernor Sequit ptās et que nō ause
rent dē qz regnū ei nō erit finis ut dicit hic
ij. Et hoc patet plurās prophetas exponē
tes hoc de inda machabeo et suis ei qz obe
dīt et linguē nō fuerūt eis sed pauca simi
mō de iudaico pplo et lingua hebrea in regnū
eor fuit etiā sed fuit ablatū p hodiernū Sco
lomitē Item iudas nō venit in nubibus ut hic
dicit Et ideo hoc istā nō pt exponi nisi de xpō
Horruit hic ponit visionis ntēptatio et p
mo in spāli qntū ad xpī regnū ibi
post hec volui Dicit ij primo sic Daniel horruit
spūs meus i. pt mala que videbat fieri in
futurū et pt blasphemias contra deū Sequit
astitit ad vnū de assistentibus scilicet angelis q
assistebāt iudici iste tūc accessū fuit mymagi
naria visione hoc e bestie et e regna que
surgent successiue sicut pz ex dictis Sustinet ad
regnū post istā e regna Sci dei altissimi et hoc
erit in iudicio finali qz tunc ei xpō regnabit si
li qui mō qui ipm opimit Et optinebit regnū
in solū filior i. obtinebit vbi enī istud nomē se
cundū sic duplicat intelligit etēnitas ut supra
dixī est Post hoc hic ponit ntēptatio visionis
in spāli de 4ta bestia et quinto cornu ei et pz
sīlā ex ipsa que dicit se de 4to regno vsq; i. et de
cornu illo ter. i. antepō qđ ipsum vidit oculos qđ significat
mentā eius astutiā Et os loquens grandia i.
blasphemias contra deū et magis erat cetis
qz regnū antepō erit maximū p confessionem
huius est pnū secūm duationē Aspiciebam i. cōsi
derabam Et ecce cornu ter. i. antepō pugnabat
bellū aduersus sanctos ter qz tunc erit maxima
pssura sicut Donec venit antiquus dierū ter qz
ab adueniēt iudicis misericordie antepō et iudicū
dedit sctis excelsi i. victoriā iudicij dedit eis de
oppressiōe eor ut dicit sapiē. q. Statuēs iustam
magna cōstantia aduersus eos qui se angustiauē
rūt Vel qz pfīā eū epō iudicabit Et tps adue
nit sanctor iudicij finalē Et regnū obtinuerūt sci. i.
psalterī contrarios eos qui iniuste se assumpserūt Et
sic aut scitis angelis qui loquit Danieli bestia
4ta regnū 4m erit scilicet regnū Romanū ut
patēbit est qđ aūt sequit iam sic exponitur est
vsq; i. postea cornua. x. ipius regni. x. reges erūt
scilicet simil regnātes nullum ante ipsi se
que denudet regnū Romanū et alius assurget
post eos scilicet antepō qđ sequit patet ex pdictis vsq; i. Et prudebit q; prius mutabit tpā i. cur
sū et modū vivendi et hoc ex summa eius sapia
credit Et leges a deo datas qz cultū dei auferet
et posse suū et sibi illū cultū usurpabit qui ondē
se tanq; sit deus ut dicit ap̄s 2. ad thess 2. Et
quit vsq; ad tps et tpa et dimidiū tpis i. vsq;
ad tres annos et dimidiū qz tm durabit pseudo
antepō Et iudicū sedebit ut dei sūa auferat
malor potentia ut dicit in lia Sequit regnū
aūt et pst Et magnificabo que e sūper omīa celū
et pmīsit deo Omnia omīa qđ meruerit mētia ani
mātiū vltrā celi scilicet empyrei dabit sanctis
qz totū cedit ad gloriā eor Et ex ibus ipius pz
q; nō loquit Daniel trā de regno ituro sed eadē
de celesti huc usq; finis vbi angelus loquebat
ei Daniele et docemur eū de pdicta visione
Sequit ego Daniel multū cogitationibus meis
conturbabar qđ blasphemias dei sanctos et oppri
mones sanctor Et facies mea mutata est in me
qz ex vehemēti cogitatione et abstinentia a sensibus
corpis multū immutat homīs vultus verbūm
tamē meo conticui vsq; ad debitū tpis desump
tionis et demonstrationis Vel aliter conticui i. me
morie tenui sicut rē memorie digna Moraliter
exponendo possimus dicere q; prima bestia significat
antiquā tyrannidē Secūda pfidiam hereticor Tertia
simulatam scelerationē simulatoris Quarta malitiā emulatōis
prima ipse corpus leonis in qđ notat crudelitatis
principis q est efficacissima ad male agendū habet
aūt duas alas scilicet nobilitatē generis et potēti
actionis hē enī duas maxime supponit crudelita
tem Sed cū ale iste auferūt stat sup pedes suos
qđ homo i. fit humanus qui an erat crudelis et
durus et cor eius datur ei p recognitionem sui et
dilectionē dei Secūda bestia est ursus qui hz
debile caput qz hystoria ipse debile fundamētū
Et in pte stetit qz pfectus est ab ecclā Tres ordines
dentiū in ore eius qz tribus modis se mundus hys
toria scilicet p auctoritates rationes male mixtas
pbabiles p vones sophisticas et p vones ut similes

male applicant

male applicatus qui ihs dicit apo. viii. De ore pseu
do ppte procedunt tres spūs immūdi in modū
ranarū. Tercia bestia è ppūs qui è totus in
imus ita sūlatōes sē aliq̄ corde vbo fīō aut deapāt
quocūq̄ mō Quarto capitā ymus bestie sē
quatuor mēbrōes male sūlant ymitatus sup
bie voluptuis lasciue cupiditatis audacie libitatis
mplenēdē Intendē enī assequēdi istū vel aliq̄
ffectū pcurat cōtra fraudulenca sūlatōa Qua
tuor aut ale quibz nitūt consequi pdicti sē a
mitata ficta ul' pruriēs bufaceria lugiens
appetita mētes sūlātē applaudēta blandiens
fidē supiores. Quīta bestia immobilis est et
tribil' contmēs in se omem seruatē aliaz bes
tiaz et è malicia emlatōz qz malicia emla
tōz cōtinet in se malicia pdēz vicioz habet
enī emlatōz semcā tyrānoz ido dicit ihc bes
tia tribil' pfidiam hēticoz ido immobil' fallacia
simlatōz ido fortis destrūit pt ihc q̄ scīt deimbz
vomur pedibz gaudiave cornibz pugnāc p den
tes mtelligē sectatōes p pedes sectatōes p ar
mata ētatōes ad alios attrahēdū et seducendū
ysē rozmia x. qz decē sē mōi detritois et septem
coz dyal' sūcauit tres vō destruit seu ommūū.
Primus mod' detritois è in absencia demulcare
pedis malū fīēs inquiet Tercius mitibz despice Quintus limi de
mgnare Sextus macerem despice Septim' decap
tā actualē Alij tres mod detritoīs residu
omīs sūtralit et destruit pm' è consta
sūl' Vl' amarca qrtus' Vl' reuēca plan' Qui
ens emlator demulce dicit fīō q̄ consta cū ma
tre ad alia dicenda ul' qz diligit eū quē actu
sat ul' qz facit cont reuēca plan' sūlia ta
cēt eū tū dicit sola voluntate detrahendi et no
ppē aliq̄ istoz tria.

Capl'm vij.

In anno tūs regni balthasar hic pomt
septima visio et è stūa de pmētrīz
ad aduentū xpi sīm sicut in pcedēti
visōe ystorie et pssū gaudia vltie vi
storie tribulatois et in ista explicat
q̄ sūctus pcedēs vltimā tribulatoem
Causa material' hui' visōis è pugna regum grie
coz et medoz sb similitudīe aretis et lyre
et pugna Antiochi epi phane inde orta sb si
militudīe corni media Finis vō hui' visi
onis è exponē mauī precedentis visois qz sēp
tee visiones sē cont expēs ipi' vnde in pcēd
te visione dan' est cura finē illius q̄ Daniel
fuit edoctus de illa visione ab vno angloz
illoz assistenaū vnū' aliud de q̄ fuit edoctus
nō expīmit totū in cap' pcedenti et ido expsse

magis in sequēdz explis finis eni è onde mg
nitudīe tribulatōis tpe antepi et suoz mē
broz vni pcedenaū et robur sedz contra eos
et timīt labez. Causa aut effectōs è mstē
tus spūs sancti seruo Daniel qui affam deuote
oīs et conatū attendēs Causa formal' in
duisit assistere. Nondum ad euidenciā scī
tus hui' q̄ in sacra scīptura aliqn̄ è duplex spūs
litalis qz ea que sē facta in veri testamento
sē figē coz q̄ fuit in nouo dicente apl's pma
ad chorīt' x. Omia in figā contingebāt illis
et idē qui in vet testamēto pdicat aliq̄d qd è
impletū in aliq̄ psona vetis testamēt Venius
tn et pssus in aliq̄ noui testamēt tūt ibi è
duplex sensus litalis vn' immo pncipalis et a
lius pncipalioz de illo scilicet in q̄ pfīus im
plet vbum pdicti vii pma pal. 22. dicit Ego
eo illuc in pacem et qe erit mecū in filiū qui è
vbi dñs loquēs de salomone qui fuit filius
dei p adoptoēm in pma regum sup qui amā
bil' dñs dicit est ut pz. 2. Re. 12. Et sic vbi illud
impletū è ad litam in salomōe pfīus at im
pletū è in xpo qui è filius dei p naturā cui
figura fuit salomō et ido illa auctoritas mel'
ligit ad litam de salomone omino pncipalit et
de ē pncipali qui qd aplius ipse l'. allegat p
dictā auctoritatē tāq̄ de ē dictū ad litam Dic
ē in quarto q̄ sb similitudine aretis et lyre
tractat Daniel de pugna regum grecoz et me
doz pncipalis in eius intentō est tractā de
pugna antiq̄ l' membroz eius et explanoz et
ido è ibi dupex sensus litalis ut pz ex pdcis.
Qui qd sciendū q̄ sicut in pma visōe egit de
ecclīa regnō sb diuersitatibus p. c. qd est xpi regnū
ita hic et qd ibi mtelligit p statuā et lapidē
ita hic p bestiā et filiū hominis seu iudicē ligit
cia cum formalē assistendo q̄ pmo pomt visi
onis cōtīs 2o eius expōnis 1o. Pomt è aut cū videre
Circa pmū cira tangit quomo eni tangit de
aīb̄ aretis i. regnū medoz 2o de aīb̄ lyre i.
regnū grecoz 1o. Cire aut lyreis 2o manifēs coz
in modici i. antiochū in pplin medoz i. de vno
aut ex eis Similit aut pt expōnis de explanis et
antexplanis ut in aretis mtelligit pdās ecclē
et stās p lyreis pdās malignoz qz spīāl è mt.
24. Tractauit enim a diuersis lyreis aut a simi
libus p quoz mtelligit pdās antepi et suoz
contpāneoz Procedendo aut ad ssīm qui pmo in
telligit tangit nō pncipalit salz de regibz medoz
et grecoz considerando q̄ cira quelibz regem
l' regnū tangit triplicē statū statuit regnū in

ralem medij et finalem. Cum primū dicat Da
niel Anno tno regni Balthasar ⁊c et quo p3
q ly visio fuā est p duos annos post precedentē
et hoc tangit cū subdit Post id qđ vidim in pn
cipio q precedentē visionē vidit Daniel Anno p
mo regni Balthasar cū eēm in suse castro hoc
tangit loci hymne visionē dicat aūt in suse
castro q illa ciuitas erat clausa fortelz mu
ris ad modū castri que ē in elam regione Ab
elam dicat regnū elem ⁊c et merpol illius re
gionē erat suse q multa regna et multe regi
ones erāt sb rege medoz Vna in visōe mna
gmaira scilicet porta ⁊c sup me porta vlay.
vlay ē gr̄ nomen fluuij cuius porte ciuitatis p
dē ⁊c et mētitat palus q aīt illā portā fē palu
des a qbz illa porta ē denoīata Et erat arcus
p quē sigē regnū medoz qđ nō fuit multū ī
festū iudeis ut dnīt hebrei qđ sigē p aūal
manuscriptū trahat aīt paludē p hoc significat
instabilitas regni eius sicut palus nō ē locus fir
mus hinc cornua excelsa .i. duos reges magnos
mē alios subiz Darū filiū Assuerus et cyrū
eius nepotē et unū excelsū altero q cyrus fu
it potentior Dario et fluuiositate q fere totā Asi
am sibi subiugauit Postea vidi arietē cornibz
ventilantē contra occidentē ⁊c q reges medoz
et Persaz ad omnes istas ptes dilatauerūt regn
mē illud vnū in hystoria uidim primo tñ scribi
q Cambises filius Cyri misit Holofernē ad sb
iugandū sibi omnia regna orientis Et omnes a
bestie nō poterāt resistē ei ⁊c q multi reges q
uiusq; fortes nō poterāt ei resistē ⁊cequit ⁊c
magnificatus ē q istud regnū obtinuerat mor
dyiam et greciā et seruiebat sibi tributo ut p3
tiē philippi patris Alexandri magni qui rededit
tributū Dario regi persaz et medoz Et ego saltz
Daniel intelligebā q̄ sigēt visio et mutacdem
regnoz futurā q regnū greciz hinc regno sic
cessit Iste aūt hyrcanus hinc potuit discernere in
m greciz qđ regnū sigē p hyrcaū q grecia fu
erit luxuriosa sicut hyrcanus et aūal luxuriosi
et feruidi et maxime Alexand qui fuit primus
rex ut dicat qui qđ missa fuit sibi puella ve
niens nutrita ut sic q incōmodā sua accedēs
ad eā nitoretur ⁊c Vñ Aristoteles p ypocras et
assem oculos illius puelle mendit eam sic fuis
se nutritā et phylippus Alexandrū ab eius cō
tubitu ut scribit in li m stercus stercoris Ve
mebat ab oriente ⁊c q macedonia vbi prius
regnabat Alexand et unde monet exercitū cō
tra Darū regē persaz ē in ordine eli pte ij ter
in persaz et medoz et nō tangebat terrā q Al
exand tanta festinatione venebat cōtra Da
rū qđ videt metipse volasse q̄ nusse pm cōm
modū loquēdo ad exprimendā velocitatē Ad
uertendū est q ipse Darius nō fuit filius Assue
ri de quo dnīt ē ni fuit filius ypocrisis sub
q cōsummatū ē tempū et hoc pm opinionē cō
munē latinoz et eccā ecclesie sed fuit Darius
filius Arsam sb q pm ⁊c dnīt latinoz deficiat
regnū persaz p Alexandrū qui debellauit eum
pm vbi ita fuit filius Assueri et hester ze
rime Et hoc dnīt videt in visionibus et scripturis
magis ysonū ut diffusi dixi in principio libri
hester et primo ethre ezre et adhuc dicā infra vi
cap. Postea hyrcanus .i. regnū grecoz hebuit cor
nu insigne inter oculos Istud signū Alexandri p
mū regē et dicat insigne qz fuit nobilissimū
principe in armis ut prius cap precedēti sed de
illud cornu situ inter oculos qz dirigebat p plus
et maxime p Aristotilē Et venit usq; ad arie
tem cornutū qz Alexand nuiasset Darū qui
videbā stimēt ⁊c qz Darius adhuc Alexandrū
p puerilo reputabat et ideo eū non ait ire sed stabi
lem loco suo misit aliqđ de principibz suis ut ad
ducerēt sibi Alexandrū ligatū et flagellatū
Et venit ad eū in impetu fortitudinis sue qz A
lexand primo occurrit principibz Darij iratis et de
uastat eoz uiā fluuiū grauissimū Cuius aggressus
ipsis aretem qz deuictis principibz Darii nec
contra ipm Darium effectus ē in eū .i. fortuno
sē inuasit Et peruasit aretē .i. Darium regē
persaz Et ammisit duo cornua eius .i. robur ip
m medoz et persaz sequit ⁊c Quia misisset eū
in tiram acquisiuit .i. gloriā illius regni deue
cit et nemo quibat liberare aretē ⁊c qz milites
amicoz suoz l' quictoz potuit sibi facere auxiliū
contra Alexandrū hyrcanus aūt caprizz felis
ē magnus minus qz magnitudo Alexandri
et eius fama crescit sicut medi sibi subiugata sibi
Assur tota et Affrica p magna pte. Quia ac
cessit fortis ⁊c cornu magnū ⁊c qz immediate p
illas victorias mortuus ē Alexand .12. anno
regni sui etatis aūt sue .32. anno in babilō
n potuit redire in tiram natiuitatis sue ut diffu
sius dicat in scolastica hystoria Et orta sūt
cornua quinq; sibi illud .i. quinq; regna in
quibz diuisit ē Alexandri imperiū p ē4 ventos
celi .i. p ē4 ptes principales mūdi unde oritur
venti qz ptolomeus lagi filius regnauit in e
gypto ptolomeus fr Alexandri in macedonia
seleucus in syria et babilō Antiochus in Assi
ria q dicat hinc gloriosus Et de uno aūt hinc de
bie insurgit Antiochus epyphanes orti ex primis
cornu iudeos cū dicit De uno aūt ex eis .i. de

etilie

seleucꝺ rege syrie egressꝰ ē cornu vnꝰ modicꝰ
·i· antiochus epyphanes qui descendit de seleucꝺ
nī fuit plures mēnedꝫ Et dicit istud cornu
modicū q̄ pus fuit reme obsēs ut dicit pmo
machā 8o 1o Et fm ē grande q̄ Antiochus ig
nante senatu eiuit de roma et occupauit reg
nū syrie ut dicit pmo machā 8o pmo et pua
uit filiū suū pmogenitū s seleucū philome
tor regno sibi debito contra meridiem q̄ pto
lomeū regem egypti fugauit de campo et egyp
tū obtinuit ut dicit pmo machā 8o pmo egyp
tus aut ē m sinu mirodali respu syrie et cont
oriētem q̄ m pside que ē m oriente ꝛpu syrie
multos deuicit et sb tributo tenuit ut dicit
ibidē ·xj· cap· et contra fortitudinem ſc̄ ·i· cōt
rerlin vbi ē deus qui ē fortitudo colebat magn
ficatus ē usq; ad fortitudinē ·i· cōtra filios isti
que ab angelorū custodia antiquos nullabus
et dicat te fortitudo q̄ plures eorū ydolatrie
subicit stellas et dest multos stabiles m cultu
ꝛa corrdit ut pz in machā 8o vi· et vii· et usq;
ad pncipem fortitudinis magnificatus ē ·i· usq;
ad deū qui colebat m ilerlin q̄ ad tēpus ab
stulit cultū eius et sic dicit a pualuisse per
quendam silitudinem vel alit pncipē fortitu
dinis intelligit summus sacerdos qui tūc regebat
ecclīam et templū cōtra quē pualuit Antio
chus et abstulit uige sacrificiū qd dicebat dig
nus qui immolabat vespe et mane q̄ figura
bat immolandum corpus xpi qd cotidie immolat
in altari et dicat locū sanctificationis q̄ An
tiochus polluauit templū ponendo ibi abhoian
dū ydolū ut dicit pma machā 8o pmo Verum q̄
ista nō fecit Antiochus q̄via deuote sed dō per
mittente q̄ pctā ppli puniēda ido fecit voluu
tas dei ē ei ·i· Antiochꝰ omnia sacrificia q̄
pctā ppli ipsi et maxime sacerdotum quia ut dr
ibi machā 8o cō ita nō et altare sed de
empto templo et sacrificiis neglectis festa
luit precepta sicu palestine et ibidē dr q̄ fece
runt q̄stibulū iuxta templū et q̄stinet
uitus in tra dest verus dei cultus et q̄stabulū
et facies saluat Antiochus sm voluntatē suā
et audiuit vnū de sctis angel loquētē alti nes
cio cui et ipse dicit q̄ Danihel nō intellexit intel
lexit ymmo visionis ad plenū usq; q̄ visio ides
tue que illuxit intellectū et que q̄ diuinam re
uelationē ipsa ē et unge sacrificiū dest cot
dianū et pctā desolationis ·i· templi fiat q̄
pctā ppli q̄ ponem ydolū in tēplo et sanctuā
dest templū cui vna ps dicebat sanctū alta sanc
tor et fortitudo sanctorū conculcabit et refert ipse ibi
ad omnia pctā creauit pbo desolatōis de q̄ nō qui
q̄dam cōsolabit Sed q̄ dicit dominus ipse ē vnus tri
tarū q̄ loquit ad modū dolentis hominis qui ali
quid in loquendo omittit· Et nōdū q̄ ista q̄
sta ē ab vno angelo q̄rens ab alio ut pz in luc
ca q̄ pz q̄ angli superiores illuminant inferiores et do
cent et scitur angelus superior missus usq; ad vesperā
et mane idest q̄ sacrificium dei et noctis cir
cuitus q̄ sequit dies duomilia trecenti ·i· sex ā
m·q·d· q̄ tūc quia consolabit pctā· et mundabit
sanctuā completo tempore dies a pollutione sta ibi
q̄ Antiochꝰ q̄ fecit legit a iuda machabeo et
filiis eius i· machā 4o· Considerauit tū q̄ co
tū tpus fuit ab ingressu Antiochi in ierusalē usq;
ad emundationem templi ydolū tū fuit prostatū in
templo q̄ q̄ tres anos p ingressū Antiochi in ie
rusalē q̄ ydolū nō stetit in tēplo nisi q̄ tres an
nos ut habebit infra vi· Et fm ē aut hic po
nit predicē visionis expō et diuidit in duas q̄
tes q̄ pmo ponit visionis expō 2o inserit quedā
conclusio i· Et ego Danihel pma adhuc in tres
q̄ pmo ponit mistium angelus 2o ignea ibi pos
to ignaue 3o eorum modia ibi et post regnū eo
pma adhuc in duas q̄ pmo notat desiderium sancti
in Danihele et modus reuelandi in gabriele q̄ q̄
mādatū angeli superioris ipse fecit sanctus michael
2o ponit expō gabriel i· anxie dicit fm ē fm ē tū vi
dentem ego Danihel visionē scitatur ymaginariā·
et querens intelligentiā tū magno desiderio q̄ haec
eam intelligat in qte urpidem ē vnus nō in toto
Et stetit in conspectu meo q̄si species vnius q̄ nō erat
vir q̄ angeli in spē viri s· michael· qui erat pn
ceps synagoge ut pz infra x· aliq; et ido erat solli
citus ut mistium Danieli reuelaret et audiui
vocē viri s· michael apponas me ydoneū· i· apponas
in tali loco et doceatur et alter angelus missus gra
briel fac intelligere visionē istā· s· Danielē et q̄
pz ordo in mistijs angelorū et venit s· gabriel et
stetit iuxta vbi ego stabā ad loquendū mecū cuius
vocem cū audissem pauēs corui in faciē meā ut fm est
ut Danihel cuius mē angelos cognoscit singulis
tē ymaginē et ait ad me intellige fili hominis· s·
cōmunibil eadem vōne qua pus saluator ut cognos
cat suā singularitatē qm in tpe finis cōplebit
vi· Et quo pz q̄ licet vi· sit aliq̄s mis apleta in
Antiochꝰ tñ pfectus complebit in antichpo in fi
nitū et ido de ipo est principalis sensus litalis ut
pdem est tūc loquere ad me q̄ audiui sermonem
tuum big ad tuū credit loquēte angelo ut
magis cognosceret singularitatē suā et tetigit me
cōfortando et stauit me in gradu meo erigēdo
me q̄ pus iacebat sicut quadrupes ad tiam

derutq; in que ventura ſt̄m nouiſſi maledicie
i. tpō illuc maledicī ypocrite qui ppē ydumeam
malitie dicat maledicās in abſtinacio & ypocrite & auri
phus ppūc et antiochus epyphanes meſopie
fuit figura antepī pſequendo cultū dei ut viſta
ē qñ tpūs ipſe finē ſuū in q̄ ſolz iſta cōplebit
Arces deoꝝ quibuſdā paūulus ad expoñ
viſionē huc gabriel incepit viſionē exponē in
quemn tangit regem nabodz et ptā et patet
hui ex pdīs vbiuis tangit eā inquemn tangit
regnū grecoꝝ d. ihymus aparuit et pz vſq ibi
Rex ipius. i. Alexand ut ꝓdictū eſt q̄ ante tpa
Alexandrie reges grecie erūt q̄ nullo modo
erūdō dr̄ plus nō nobiles q̄ ant̄ finito illo. i.
mortuo aīa finē naturalē ſine vēte q̄ p venē
mortuus ē adhuc iuuenis cuius. ſ. xx. annoꝝ ut
pz ex pdīs et hoc ſigt̄ p ſignatione diuiserūt
eū p eo. ſ. cornua hoc ſigt̄ q̄ quatuor reges de
genere eius conſurgēt ſimil regnātes et impiū te
nētes Alexandri ſtoīs diuisas ꝓtes sed nō m
fortitudie q̄ nullū iſtoꝝ regnoꝝ potuit equa
ri regno Alexandri in fortitudie licet plus
diuturn q̄ regnū Alexandri valde parū di
turn ut ē uſus eſt. Et poſt regnū hoc eo
ſequēt ponit exponens tertiū modū. ſ. Antio
chi et antiepī eius figura fuit Antiochꝰ et
ipe ē q̄s dr̄ hic Et poſt regnū eoꝝ. ſ. ſcz regnū
pdēncium eū creuerit iniquitates ſurget rex
impudēs facie. i. Antiochꝰ qui ꝓmiſſo ē regre
ad plurendū iniquitates filioꝝ iſrl q̄ acciderūt
multis illo tpōr ut inſra ē Dicat aūt Antiochꝰ
impudēs facie q̄ multā tm̄ prudiā vīdebit
facē erā in li. ſcō vbi ſtatuit ydolū quo loco
erāt omn̄ repleto ſtrāgnū eū mīcrīdiz ut dr̄
i. mach. vi. et ipe fuit ꝓ Antiochū et in
telligēs ꝓphēcis q̄ Antiochꝰ callidꝰ fuit et
phenicis alios ſua calliditate Vel aūt intel
ligēs ꝓphēcis. i. intelligē facies. q. d. Dñs el
ꝓ ea que fiunt intelligit et iſta viſis q̄ mō
ē occulta Roborabit fortitudo eius ſed nō vīribz
ſuis. q. d. licet ſic ſit dr̄ſtes fortitudo Antio
chi ad ſtendendū iſta nō tñ ipe erit ex vīribz
ſuis ſed ipē petā ꝓli ſic dimittet a dō agere
q̄ ſicut ſtriquiet deū eſt deus aūt aliqñ vult
malis ad primōdium bonis et ſiñ quā credi
pt̄ omiſſa vaſtabit et q̄ nō erit credibile ho
minib; q̄ ille qui erit ſome obſce debēt ſce
ptrare et tam audita facta mīſtat robuſtos
ꝛc. i. ſcptē fīes qui cū me fuerūt robuſtiſſi
ad tenendū legē dei ut pz 2. mach. vii. et q̄

nō ſilū ille ſt̄ miſtat ab Antiocho ꝓz eā mlti
alii qui voluerūt deūq; cultū de ſuo ſequē
et ꝓlin ſuoꝝ ſecūm voluntate ſuā miſtat ſolz
et dirigēt dolus in manu eius. i. ad finē medii
ab eo ꝓducēt ꝓ qui eius. et cor ſuū magnificā
bit q̄ Antiochus in tm̄ erit elevatus et ſuperbus
q. q. credat ipe terrā ad naugandū mare ad am
bulandū ut ipe ix. mach. dr̄. in copia verū omn̄
credet plinius q̄ talem occiſionē ſoꝝ fecat
ꝓ tpūlem potentiā ſibi a deo ꝓmiſſā. et cōtra
principem principū conſurget q̄ contra deū
ſurrexit audiendo cultū eius quē ad tpūs
et ſine manu contēt q̄ Antiochus vīdens
se ꝓſide pruſſias a deo machō in teſtimo mortuū
ē ut ipe ix. mach. ꝗ. Cui aūt simile dr̄
tū eſt Antiochus fuit figura Antepī ideo
hui iſta que exponit eſt de Antiocho cui mich
et ꝓſtinus exponē de antepō ab illo loco vbi
magis ſeptima loqui de Antiocho aī dē. et pā
regnū eoꝝ. ſ. grecoꝝ q̄ regnū Antiepī primi
quodāmō ad regnū Romanoꝝ de q̄ dicet ut
ꝓdīm eſt q̄ quidē regnū Romanū eſt poſtrī
mū grecoꝝ de quo fit mentio in ꝓte immedte
precedēti ut pz aī circuīt imquitates q̄ ſcdm
teſtimū ſaluatoꝝ dr̄. ꝛc. immittēte tpe
Antiepī ſuſtinebit impūtas et requieſcet ca
ritas multoꝝ conſurget rex impudens facie
q̄ Antiochus ad omne malū erit mūcridus
et intelligēs ꝓphēcis q̄ Antiochꝰ erit callu
diſſimꝰ in ingeniis nāli et auxilio diabolo
familians ſibi q̄ ipſum demone ꝓuarum
roborabit fortitudo eius q̄ excedet omēz
tirānā potentiā tpe ſuo ꝓz nō in vīribz ſuis
q̄ ipe nō erit virtute ſuriana ſed ꝑuā m eius
virtute fuerit illa mirabilia dō tñ ꝓmittēte
et ſiñ quā credi pt̄ omiſſa vaſtabit q̄ poſt
Antiepī ſic ſubita erit q̄ omīb; admirabilis
erit et miſtat robuſtos ꝛc. i. illos qui ſe
nemēt firmum lege dei nolentes et obedie
et dirigēt dolus ꝛc. i. eſt ad finē intentū
ab eo ꝓducēt liat ad tpūs breue et corſuū
magnificabit q̄ extollet ſe illud qđ dicat
deus aut qđ colit ut dr̄ apl̄s i thes. ii. et
in copia omn̄ rex exaltat plinius q̄ ꝓ fortī
tudie militie et thalamos divitiaꝝ et nullū
et artificialiū mlitos miſtat et contra pri
apem principū conſurget. i. contra deū cul
tū ſibi auferēs et ſibi vſurpās et q̄ in tē
plo dei ſedebit ostēs se tanq̄ ſit dō ut dr̄
ii. thes. ii. et ſine manu miſtat q̄ do
ihū xp̄ū aī miſtat ſpūs oris ſui ut ibidē

Esaie

dz ꝑ equit⁹ et visio mane et vespe q̄ dñi ē ꝑ vem est
· v ꝑ successiõm tpis applebit ultas ipius visois
et mqñtū ꝓmet ad Antiochū et mqñtū ꝓmet
ad Antiochū vel alic̄ exponit⁹ ut ꝑ mane intel
ligat⁹ tpe Antiochi et vespe · i · ad tpe Antiochi
vera est q̄ in utroq; sñu ipe vitatem ut visu ē
dc⁹ tu ergo Danuel signa visõm · i · medice tō
mea cum sanabō ut possit stare a posteis q̄ ꝑ
multos dies erit · i · oplebit · ¶ Et ego hic pit⁹
q̄am conclusio p̄ꝑ p̄cedenti et ego Danuel lā
gui grauiꝫ tmoꝛe visiõis et āmittebā ꝑ ꝓpt
ea q̄ supergressū fuerāt opꝰ regis · i · negocia ip
si q̄ supꝰ ipā erāt ꝓpōit Danuel ut visu ē ·
et stupebā ad visiõē ꝑ ꝓpriā q̄ malozꝫ fu
turoꝝ et nō erat qui intp̄taret⁹ q̄ hoc visio
eet sibi intp̄tata in gñali nō tñ dño in sñ
li q̄ñtū ad noīa regū et dcīata q̄ ꝑsonaꝝ et
q̄ ꝑ q̄ q̄ spūs sc̄s nō sc̄ reuelat ꝙ ꝑ sñs ꝑle
nauit visiõe ꝑ ꝑbē q̄ntum expediens ē ꝑ lo
co et tpe et ꝑsõe quib⁹ fit reuelatio et ꝙ ꝑ
hoc ꝙlibet nō ita clare ꝑspexit mstia q̄ dē
fuer⁹ sicut euangelice scripture ystoriā de pri
to habet⁹ forte aliqn q̄ hec visio nō poꝛ hūlit⁹
exponi de Antiocho ꝑ q̄ tribulatio q̄ hic desc̄
bit⁹ de diurna ꝑ vi · annos ut dñi est q̄ nō
pt̄ dica ad limā de ꝑsecutōe Antiochi q̄ dura
bit tm ꝑ tres annos et dimidiū ut dicit⁹ mſ
x · ca⁹ et · tl · ¶ Ca⁹ q̄ hic dicit⁹ q̄ in hac tribula-
ne q̄ hic describit⁹ debet auferre ungc sacrificiū
ungc aut sacrificiū mūe et sacrificiū altaris
q̄ nō cessabit usq; ad iudicii finale sm q̄
dr q̄ · vlt · Ecce ego omnib⁹ diebꝫ vobiscū sū usq;
ad consūmationē sēli ¶ Ad p̄mū dm q̄ ꝑse
cutio Antiochi aliqn̄ accr⁹ stricte ꝙ tpe in q̄ Ju
dee ꝑsequt⁹ fideles in q̄a ꝑsona et sic
nō durabit mſ ꝑ tres annos et dimidiū Aliqn̄
acquir⁹ laurea mqñtū cū hec acquirit⁹ aliqd de tpe
pacis in q̄ ꝑ mūstros Antiochi fiet q̄am dis
pō ad ipm̄ p̄ deceptiões et malas ꝑsuasiões et
sic acquirit⁹ hec dimitto illum ꝑsecutōem Ad
2m dm q̄ sēmouebit altaris tpe Antiochi cessa
bit q̄ntum ad sollēpnitatē q̄ tūc missa nō ce
lebrabit⁹ publice sed tñ occulte ꝙ ꝑ membra
illius ꝑsecutionis et sic meritoꝛie hec cessatio
ungis sacrificij ·

¶ Capl̄m nonū

In anno ꝑmo hic ponit⁹ visio q̄ fuit
facta in anno ꝑmo Darij qui occidit bal
thasar postq̄ Danuel descripsit vidit et
bulationis totalē decursū et principale
eius conflictū ut visū ē in duobꝫ capl̄ibꝰ
precedentibꝫ hic eam describit⁹ eiusdē ui
bulationis ꝓlatiū q̄ magnē erat ꝑ ipis fidelibꝫ et
considerātē passionē xp̄i hō cū martial⁹ et de hac
clxxx domadibꝫ dcīatis et ꝑsumo usq; ad passionē
xp̄i que maxime erat mitiganda tpe Antiochi Cū
hō finat⁹ et ut oñdat⁹ tpis cepiatōnis pcī pe
mortem xp̄i et ꝙ hoc det⁹ consolatio xp̄ifidelibꝫ
in ꝑsecutiõe Antiochi existentibꝫ Cū hō effectus
et instructus spē sanctē fidei Danuel cōsuetis p̄
cibꝰ sui et desiderium et postulāte remediū
causa hō formal⁹ in duplone q̄sitū q̄ tlis est
q̄ ꝓmo ponit⁹ nimiū oīonis 2⁹ modus reuela
tionis 1⁹ Cuiꝰ adhuc loqīe ꝓmū est et pte de
melis 2m est et pte angli reuelātis Circa ꝓ
mū tria notant⁹ ꝓmū ē debita conditio oīonis
2⁹ confessio peccatis ibi et adorauit deū 3⁹
cōfessio parentis 1⁹ et mūdāe Circa ꝓmū cō
siderandū q̄ debita condiō oīonis ē q̄ attē
dat debitū tpe orandi hoc fiat Danuel hic q̄m
intellexit q̄ quinquagesimā tpe ꝓmissa a deo de li
beratōe ꝓpli et hoc ē q̄d dicit⁹ hic In anno ꝓmo
Darij Assueri Aduitendū est hic q̄ iste Assuerꝰ
nō est ille sm̄ quo liber hester fit⁹ est q̄ ille fuit
post ꝙ magnū tpis Ex ille Assuerꝰ ē ille qui si
gnificat⁹ ē Assuerꝰ et sm̄ est q̄d scribit⁹ de semie
medis q̄ Darius iuxta valthasar trāstulit
regnū ad medos qui ꝓmus imperauit super regn̄
caldeoꝝ ꝓmo⁹ nō simplr et absolute sz ꝑ ꝓ
dos semie · s · medos Semis vno · i · ꝑ sm̄ modū
loquēdi hebraicū vñ dr gen · i⁰ Fact⁹ est vespe
et mane dies vnus · i · ꝓmus Ego Danuel intel
lexi in libris semie nūm annoꝝ et nō q̄ iste
tm reuelabat⁹ diua scripta inclyto⁹ tri scꝑ
tuus Jeme et alioꝝ ꝓphaꝝ legebat⁹ coram
illos qui confidentes de ꝓprio ingenio dedignāt⁹
vidē deū aliosq; scripturas ꝑ illa de qua sic hic
mentio ifert⁹ Jeme · 29 · cō expīe impleri in
babilone hec anni visitabo vos et suscitabo sup
vos vbm meū bonū et reducā vos ad locū istū
complendum dē annoꝝ quinquagintā intelligēs
ꝙ tpa regū qui regnauerūt a prio⁹ desolatio
nis ihrlm usq; ad tpe illud ꝙ que fuit obsi
dionis i⁰ q̄ hec desolatio fuit completa quinq̄
gintā anno⁹ Darius medus regnauit duobꝫ annis
et sic complet⁹ tm̄ ipius desolatio tm̄ · v · annis et
principia scripta q̄ cyrus de e⁹ anno regnauit tm̄
in principio ut ibidem dñi fuit et posui faciē
meā ad dñm · i · attentionē mentis et facie
corpis q̄ vera fuere ꝓpis ieiuniis orauit ut
dñm est e⁹ caus⁹ vi · rogare ferueneꝰ et deprecari
frequēt et ꝑseuerant⁹ in ieiuniis sacco et ci
nere ut sil⁹ fieī dē sacrificiū spūs ꝙ ordinem
et ꝙ carnis ab⁹ materialiter q̄ scribit⁹ tobie
· 12 · bona ē oīo cū ieiunio et elemo · i · aliqo et

cmere. i. recordatione singulariter ihuiame hic enim erat medius inter eos in afflictionibz positi ponit cinerē sup caput in signū ihumiliationis qz dr ecc. 24. ozō ihumiliantes se nubes penetrare sed videt hic q̄ Daniel pauper orando hic pro liberatiōe ppli qz his ozō videt predē et quasi de iniquitate ne implet verbū dei dñi q̄ Jeremiā de liberatiōe ppli tpe determinato et hoc videt impetrare testimō fidei Dicim̄ q̄ Daniel orabat q̄ dimitterent promissiones mpleri et ozōnes sue sicut enim de ordinat aliq̄ futurū eadē sic et modū euenīdi qz veritas ordinat sub duab⁹ ordinatōe. s. res et suus modus et ideo orabat impleri promissionē a deo factam. Jte promissiones diuine in sacra scriptura sic intelligende sūt sī conditōe nisi ponat impedimētū et pre illius an figat promissio deū offendens vnde dr Jer. 18. subito loqr de gente et de regno ut edificet et plantet illud si fecerit malū in oculis meis ut non audiat voce mea pmissam agere sup bono qđ locutus sū ut faceret ei timebat ait Daniel ne filij isrl̄ p peccā sua posuissent impedimētū dīne promissionis et ideo orabat dñm ad tollendū istud impedimētū si eet. Qđ eā pz argumētū qz ozō Daniel nō precedebat ex infidelitate aliq̄ sed magis ex bonis causis. Et ozauit dñm. Hic ordo sequit̄ describit confessio peccatoꝝ vbi nondū q̄ Daniel assumit in se psonā ppli isrl̄ qz nō erat tūc status nec conditōis q̄ tūc mala ingrui set q̄n fuisset tribulatus qz erat puer sine culpa sed pena ppli isrl̄ dicat pena sui magnitū erat ppli illius membri precidit ait sic qz confitendo primo narrat malicias deprauantes 2o removet ceci stupidas ecclesiastes ibi nō obedierunt 3o congregat ondtōes aggrauātes ibi Et stillauit Et stillauit Et nō q̄m omnibz dō attribuit iustitia ad 26. et ppli isrl̄ infirmitā Circa primū sciēdū q̄ malicie deprauantes se sunt bonos mores o mittendo debita et omittendo q̄ sibi ita Dicat q̄ ppones dei magnitudinem et clemētiā ut p̄ Is pena ppli grauis appeat obsecro dñe deus magne ne qz superuenīt omnibz que possim̄ de eo dicere vel cogitare et tribul' tribulationis puniendo custodiens pactū promissi implendo et misām vltra promissa addendo Zz quibz hoc fit subdit Diligentibz te 2c̄ corde et ore vltius incipit pena confiteri .d. peccatum in omni gne pene scilz qđ explicat cum magnitudo scelerum contra homines impie cum magnitudo dei pietas eius est cultus debitus et ideo impietas e recessus a debito cultu dulo et recessimus a mandatis tuis ea totaliter deserendo.

et redemptionē p̄ et paulatim continuā agendo qz nō stetit hoc deinde in profundū pctōr dr ait a mandatis que prepta mōlia aut iudicia que prepta iudicialia. Non obedimus Hic cōmemorat ea tribulationes crucis que sūt ingrossata et infirmitas primū memorat p hoc q̄ ppls isrl̄ fuit molestus vbi audiuit ce ore dei loquente 2m memorat p hoc q̄ nō plene vulgariter hoc nimis peccauerūt imo cōtra illi qui credebāt eē cum ysrl̄ in ppls et hoc e qđ dicit et nō obedimus voci dñi dei nr̄i in ppls qui locuti sūt in nomine tuo nō ce capite regibz et principibz nris et pribz nris .i. sacerdotibz qui qi preerant omi ppls tūc ut dicit ut nemo timeat excusat tibi dñe iustitia q̄ ista mala meritū q̄ pena mā sequit tibi aūt dñe nīa q̄ tota confusio nī quia nos et nostri q̄ hoc frequēt peccauim eandem faciem sī alius vbius ondendo dei iusti ad et misām et ppli isrl̄ magnitatem talis cui e conuenit loquitur ce assūt et psuadentē audientem ut ipm magis moueat ad clementiā. Et statuit Hic describit condiciones aggrauātes que sūt obstinatio in peccō et magnitudo de bonis suis acceptis que queritur ce hoc q̄ licet dominus primo pauerit eos paulatim ad correctionem et mittet ppetas ad eos reuocandum nō tm sūt ne isti ad rogandū dñm et regratiandū de paterna correctione sed obstinati sūt in malis sine pe qđ finaliter venerūt maledictiones sup eos scripte in lege moysi Deut. 28. vbi maledicit transgredientes mādatū dñi et hoc e qđ dicit hoc et stillauit sup nos maledictio 2c̄ et bñ dicit stillauit qz nō simul vno impetu descendit sed pp eos deficiendo et ipso passi sūt alique pseuationes particulares ad earū reuocationem et correctionem nullq̄ totaliter captiuaret p̄ nabugdonosor ut p̄ ex deuteronomio et libro regū et 2. paralipomenon de quib⁹ Et statuit sermones suos 2c̄. i. stabilem ondit in punitione mā iustitia sequit ut me ducerent in nos malū magnū quale nullq̄ fuit sī omi celo ypbole est ad designandū magnitudinem dñe siue tribulationis. Vel sin unitate hystorie p̄ Ihs expm de templi combustione in q̄ deus colebat et tale malū nō fuerat forte aliquando q̄ in nullo alio loco erat templū dñi celi dedicatū et nō magnum sicut domus tua dñe deus nr̄ ut reuerentia 2c̄ nr̄i q̄ audit earū obstinatio et cogitatum ultionē tuā in puniendo nos et magnificauit dñe sup malicia mea .s. sup malicia culpe et addiuit eam sup nos puniendo nos ut te ecclia putat. Et mīe dñe. Hic continet deprecationes postulantis Et primo quidem ad petendum malicia 2o quidem ad impetrandū fiduciam

ELIS

ibi ꝓpt̃ temeritꝑ̃ ꝓ quẽtum ad petentes ipſũ
tiam ibi Fraudi dñe Cura ꝓmũ cõſideꝛandũ q
malicia ſue peccatoꝝ eſt duplex ſcilicet amoꝛ
mali et collatio boni ad impetꝛandũ ꝓmũ redu
cit ad memoꝛiã malũ ſtꝛuentes egyptiacꝝ ꝓ
ab eis amotũ ꝑ diſtin qꝝ modus magnifice
dare creuis bñficiũ poſtulatũ qñ ꝓcedẽ bñfi
ciũ ad memoꝛiã reducit ut ipſe ꝯ celyz et ip
ſicut Daniel in ꝓpoſito d· et mẽ dñe dẽ mẽ q
equi pa· de t· egyp· t ma· foꝛte plãctionem ꝓu
cendẽ et mutabilia ꝑ ꝓpꝛiã facꝛendo q nõ pote
rãt fieri niſi ꝑ ſtute infinita et fꝛequẽti nomẽ
q ꝑ illud ſtñ nomẽ dñi publicatũ fuit· q· ꝑ
mutatã tiam ſm diem iubilẽ ut ꝓz in ipſo die qꝝ
filii iſꝛl tuẽ diſſeꝛſi ꝑ oꝛbem nauꝛabãt ea q̃ dꝰ
fecerat ꝑ eis in egypto ſequit̃ Miſeꝛat̃ oliſſẽ
mi tua ſẽ̃ metha· ꝯ locutꝰ deus eñ dicit nuꝓ
ti qñ ꝓmut qꝝ ad modũ nata ſũ ipſe et ſic Daniel
petit pꝛiꝯonẽ ꝓfectionẽ ꝓmotionẽ a cauitate
tua ierlim in qua ingebat cultus dimiſſꝝ dina
cleonẽ et a monte ſcõ tuo in q· erat templũ ꝑ
illa ꝑs cauitatis ierlim in q erat templũ erat
montuoſa ſequit̃· ſierlim et ꝓlũs eius in quo
ſũ in oñibꝰ ꝑ cauitũ mtũ qꝝ nõ ſolũ iudei
loma capꝛiauerũt filios iſꝛl ſed etiã Aſſyꝛii
et alii ꝓſelite qui erãt in cauitate eoꝝ milites de
ducebãt captiuos de filiis iſꝛl Onde ſtatim
tuã· hic ponit̃ ſm q ẽ matꝛia ſue peccatoꝝ
·ſ· collatio boni ſup ſtꝛuarũ eiꝰ ꝛc· q· d· Pecta
tue cauitatis et templi in ꝓſtrmũ ſtatũ ꝓpꝛ
temeritꝑ̃ ipſi ꝓpꝛia uoluntate mutata deus mi
ſeꝛicoꝛdie Fraudi dñe hic deſcꝛibit̃ oꝛantis inſtantia eũ
dicit̃ Fraudi dñe pace benigne audiẽdo placa
re offenſã remittẽdo Attende et fac nob cõſo
lationẽ ꝑ effectũ tribuẽdo ne moꝛeꝛis qꝝ tpe iſtoꝝ
m q̃ promiſiſti conſolationẽ tuꝝ nob ꝓpt̃ tem
ꝑ̃ ut· ſ· uita tua cunctis appeat et bonitas
et ut cultꝰ tibi debitus ꝓſoluat̃ ꝓpt̃ qꝰ ſtbuꝛ
qa nomẽ tuũ inuocatũ ẽ ſup ciuitatẽ ꝛc· ſũ
ꝑ adhuc loquꝛ Deſcꝛipto mito ordine et ꝓce
Daniel ſtꝛ tñ ꝓmot̃ modũ reuelationis et
pce Gabꝛiel et diuidit̃ in duas ptes qꝝ ꝓmo
ponit̃ Daniel exactionẽ 2o et finalẽ reuelationẽ i·
ltꝛ· ebdomadꝝ Cꝛca ꝓmũ dicit ſic dicꝝ adhuc
confitẽdo dei potentiã et iuſtitiã et oꝛa
ꝛem mutando eius clementiã et confitẽs peccã
ta Ad impetꝛandũ indulgentiã adhuc me loquẽ
te in quo ondit̃ velocitas exauditionis dñice ecce
uir Gabꝛiel qꝝ in ſtñ uir angelus appellat
quẽ uidi in viſione a ꝓncip· ·i· in viſione de
ſcripta ea ꝓpꝛietate uolans in q̃ expedit̃ ꝓ
tectio angelꝝ ad exequendũ dei mandatum

tetigit me exactũ et confortãdo in tpe ſacrificii
veſpꝛtini et q̃ ꝓz q a mane uſq ad veſpꝛum o
mnia· Daniel ꝓz eiã q ꝑ dei viã in oꝛe ſu
erãt ꝓlata cũ magno timoꝛe tpis et meditatꝰ
omis et tñs oꝛãs ẽ deo acceptabilis nõ aũt illa
in q̃ ſũ ipſa mltiplicatta q̃ plꝛima ſũe atte
none animi et deuotõe qualis ẽ oꝛãs ecclymaꝛ
ut dꝛ aſſyꝛi· et docuit me de futuris ad conſo
lationẽ ꝓpli iſꝛl dicitꝛ mihi expreſſꝰ ſũ ut do
cem te ꝛẽ· dicãs aũt angeli egredi qñ mitꝛ
tit̃ ad nos a ſancto deo nõ q ab eo contẽpla
tãe recedãt ꝓz qꝝ ad nos qui ſum̃ remoti
accedit ab exoꝛdio ꝓcꝰ tuꝝ hoc dicit ut
oñdat oꝛãtionem Daniel acceptã eam deo egreſ
ſus ẽ ſermo· ·i· ſmã de futuꝝ Ego aũt veni ut
indicem tibi ·ſ· dei ſimam qꝝ vir deſideioꝝ ee
·i· deo amabil· vel alit̃ vir deſideiaꝝ ·i· deſi
deriis ſiue ſancti diuiã ad dei laudem et ſi
lentiacem ꝓpli· Tu g̃ animadito ſermõe et in
telligẽ frequẽtit̃ eratꝰ eũ angelꝰ ad oñendẽ
magnitudinẽ et altitudinem dim ſancti ſibi
reuelãdi qꝝ adducto xpi apud hebꝛeos ceſſabit ꝓ
mayeꝛis ſancto ad qꝰ denõndi lex· mẽſtꝛues ·i· v
ſue· q· ebdomadibꝰ nomẽ eius admirabil· conſili
arius deus fortis ꝛẽ ſic inſtruebat̃ ebdomadibꝰ
nomẽ eius magni conſilij angelꝰ et in hꝰ offi
tui eruditi ſequit̃ influentiã eoꝝ q̃ ſtoꝛ ac
cepit̃ in mutetu miſſe maioꝛis in natiuitate
dñi· Ltꝛ· ebdomadꝝ Hic cõmẽ ponit̃ reue
latio fili Daniel et diuidit̃ in duas ptes qꝝ
ꝓmo ponit̃ ipã reuelatio 2o ipſius reuelatoꝛis
epi Dato ig̃ et audite Cꝛca ꝓmũ ſciendũ
q Daniel motus et conſideratis ꝓphie oꝛibꝰ
et ꝓpꝛiatꝰ et liberatoꝛis ei de captiui
tate babilonica ut viſũ ẽ ꝑ ꝓphetas eiꝰ et diu
qui plus dat q ab eo petit̃ ſit ignoꝛant nõ ſolũ
hoc futuꝝ ſibi reuelaut ſed eiã liberatoꝛem
fiendi ꝑ ꝛpm eiꝰ erat figura illa liberatio
de captiuitate babilo· et ſic dñs reuelauit Da
niel plenã intellectũ ꝓphie ſcimꝰ qꝝ in illꝰ ltꝛ
ammo in fine q̃ liberatio captiuitatis babilo· ꝛe
fiẽ eſt figuꝝata fuit mãs ſeptuagenarius duꝝ
mõe· in eius fine erit fienda liberatio ꝓfiẽ ꝑ
xpi paſſionẽ· Ad intellectũ aũt dei duo ſũt
hic pmittendi ꝓmũ eſt qualit̃ accipienda ſit
ebdomada 2m quidem continet ltꝛ· ebdomadꝝ
Cꝛca ꝓmũ ſciendũ q ebdomada idem ẽ q̃ ſeptẽ
na et ideo aliqui dixerũt q hic accipit̃ ſeptena
ꝑ ebdomadã iubileoꝝ qꝝ quilꝝ continet q̃
quinquaginta annos· Alii aũt dixerũt q hic accipit̃
ebdomada centenarioꝝ qꝝ quilꝝ continet centũ
annos ltꝛ veriꝝ iſtoꝝ apparet filii ꝓmo qꝝ adhuc

nō erat oblatū sacrificū et hostia de iericho nec
aurtas et tēplū destructa p duce ppli romani
q̄ ille ebdomades nō ecīt implete Contrariū
aūt ihesus appz verū q̄ a multis tpibz antea
iericho destructa ē p romanos et p quē sacri
ficū ablatū ē inde et hostia et oblatio q̄ nō ē
luatū iudas alia offre alibi Item nūq̄ mutat
m septimū autē ebdō. ubileoz l' centena.
Sz bñ mutat ebdōdā dicā leuit xx. vbi agit
de festo pentecostes et ebdōdā annoz leuit
xxv. vbi agit de ubileo et nō ceponē ihc pas
su de ebdomadibz ubileoz l' centenariorū ē facta
aūt cū tal' ebdomada l' septena nō immutat
alibi m sptm sēd iudei mīq̄ accipiūt ebdōdā
centenariorū ul' ubileoz nec aliqu vmq̄ cepo
fuerūt sic locū ifrū de eis et id ypiam qui
volūt exponē in hoc magis uidebunt q̄ ipi p
ys concludētes q̄ p locū ifrū nō pt̄ aduen
aduentū xp̄i completū Alio mō pt̄ accipi eb
domada l' septena dicā sicut accipit cōm et ys
mō nō accipit hic q̄ totū tpus lex ebdomadū
nō continet vlt annū et dimidiū et sic q̄ ys dz
complendi m illis lex ebdomadibz fuiss m
pleri mfm annū et dimidiū Sē accipit
ebdomada vel septena annoz quāz quelibet
continet cxl annos et hoc modo oportet qd
accipiat hic p locū a distone q̄ illis pcedē
noz pt̄ accipi nec alius modus pt̄ rōnabiliter
dici ab eis cū nō mutat ebdomadā Alit dicā
m sptm nec cētā in usu cōiter loquendi
Sed adhuc restat dubiū q̄d accipit hic annus
q̄ ut dicī est ys iste ebdomades ys ponit sē ebdōdas
annoz et sic cētā cepit omēs cepitores
tā hebr q̄ arabs Pz dubiū est verū ista annus
tellurē lunares l' plares qui distinguit alius
uidē q̄ annus lunaris ē binoz annoz plan xii
dieb; Dicit g̃ Beda et Affricanus et cepitores
antiq̄ coniect ipos sequētes q̄ iste lex ebdōdes
annoz sē intelligende annoz lunariū monet
Ad hoc dicī q̄ uidet sic opinari ut dicit tē p
hoc q̄ in hā iste ebdomades dicī abbrie te et sic
videnī intelligi de ebdomadibz annoz luna
riū que sē breuiores q̄ ebdomades plariū sicut
enī annus plaris excedit annū lunarē in xi die
bz sic ebdōda vna annoz plariū excedit ebdō
dam annoz lunariū in .xx. dieb; Pz ipse dicī
nō videt bñ p̄mo q̄ uidet nō opinari q̄ anni
lunares sint tm p plares Alit sequet q̄ pascha
eoz iam cecidisset totū annū ita q̄ celebratiū
fuisset in quolz tpe anni q̄ teneīt facē de
mandato legis q̄ tricesima luna p̄mi mensis
vel g̃ computarēt p annos lunares sequet q̄

revoluto anno pascha eoz celebrāret p ve
dies aī plenā tatē paschalē precedentes ā
m et sic cōm de alijs plenitatibz paschā
libz qe q̄ pz q̄ mfm breue tpus celebrarēt t
oībz tpibz anni q̄ manifeste pz plēn qe resi
eoz Et ideo dicendū q̄ licet iudei mapiat ā
num a p̄ma luna ymoz equinoctio ver
nali tri p embolismos fit equatio tpis apud
eos q̄ eorum ann apud eos hēt xx lunaticos
Item qd dicat hic q̄ ebdomades dnī ihu abbre
uiate nō vz q̄ in hebraico hēt pater et pnat ac
si dicāt q̄ in tpe est declaratum et tractū a nō
ma q̄ illa abbreuiatio nō pnat hic diuina
nem sēd magis declaratōnē tpis et assumptionē
Item expitores iudeoz sicut locū istū multi
ficarūt metaphoīce de annis lunaribz sēd tm de
plaribz ex quo pz q̄ hic sē accipienda annis p
lunis Aliē nō hieronimus ar̄m comē iudeos cū illis
eoz pceis mō accipiat Item in toto veteri tes
tamēto fit apparitio p annos plares et eodē ut
pz manifeste in genesi et alijs libris ex quo
pz q̄ dnī bede et Affricani et aliox sequentiū
suppone plēn hic ys pz p̄m salutz qualiter eb
domades sē accipiende salutz ebdomades annoz
plariū Annus aūt plaris cōtinet trecentos lxv
dies Ann aūt lunaris mōr est ccc. dieb; ut p
dnī est Lm qd est p̄mittendū est q̄ntū tpis
continet iste lex ebdomades ex pz de facili q
continet Sexcentos nonaginta annos plares
q̄ aliz ebdōda continet vij annos si vō multipli
centē lxv p septē resultāt. ccc. lxv. xc. Hijs
visis attendendū ē ad litterā exponendū et ita
hoc p̄mo ponēdū est et exponenda quedā expō
q̄ apud iudeos ē dolor et celebrior et ē expō Da
ta. iste g̃ Da. ta. magnitudinem legis ebdō
a destructōe templi sci p Nabug et dicat eas cō
plectus in destructōe 2i templi p tytū et ves
pasianū ita q̄ tpus medium me istas sedis
destructōis sicut in p̄mā nō contet mīa. ccc. xc. a
nōe in quibz licet plius iste sustinuerit aliqs
adiutatores tri ut hoc habuit aliqs pstitutes q̄
rebus de captiuitate babylonica et templū fuit
reedificatū et ciuitas et sacerdotes et principes in
pristino fuerūt et p̄phetas legibz vacq̄misse sē. Dz
post destructionē 2am p tytū et vespasianū
completis ebdomadibz pdictis sē in p̄fata capti
uitate in qua dimittit eos deus ut dicat iste Da
ta. ut p hoc desistat a prīs et quiēscat p̄ pri
tus et meant q̄ visionē p̄phetie de xp̄o impleā
et ista captiuitas durabit usq̄ ad aduentū
xp̄i sic ego adiutat lucem vitat tri lucē
alius mō in aliquibz locis aliter q̄ habeat translato

etuie

mā ut uidet̄ exponēdo huīus Dicat ly ℔. lxx. ebdomadas .i. lxx. septene annoꝝ q̄ cōtinēt̄ tēp̄s p̄dm̄ fuisse st̄ ly ℔ t̄ huī ysaie sm eū .i. aī p̄ fessione diffinite a dō ita q̄ n̄ st̄ plures n̄ pauca ores sup̄ ihm̄ tuū. s. ihl̄. et sup̄ vbē scīm̄ tuū s. ihl̄m a p̄ma destructōe q̄ facta ē p̄ nabug vsq̄ ad .ij.dm̄ q̄ fuit ē ad lxx ut p̄fē pmāt̄ de ima hūs suis q̄ qs̄ sequit̄ ut cōsūmet̄ p̄uaricatōs .i. ut desistāt a p̄uaricatōnibꝫ suis et p̄ lxx meant̄ apud deū q; deleat̄ iniquitas eoꝝ et adducat̄ iustitiā sempitēna ut n̄ sempiterni iusti fiat̄ et tuē finalit̄ impleat̄ visio et p̄fetia .i. p̄missiones fē p̄ ap̄hetas de xp̄o et ut unguat̄ scūs scōꝝ vbin nos diem̄ scīs Ra. tu lomō dicat scīm̄ et m ebreo nō est distinctio q̄ eadem nō scribit̄ et p̄mittit̄ in masculo et m neut̄ Dic ℔ exponē vngnat̄ scm̄ scōꝝ .i. templū qđ rectificabit̄ p̄ messiam et archa testimōij et alia vasa scīam. Dato ℔ hic ponit̄ explicatio p̄dicte visionis magie in particulari qđ sic exponit Ra. Da. Dato q̄ et adiūdicate vba sc̄i angeli Danielē certitudo ad attendendū de eventu sermonis ita q; vbi nos diem̄ ab exitu xp̄ē dicat de exitu ut p̄hositionē quietā nō designet̄ tm̄ a q̄ste mandata aperta ꝫ denotet̄ ma. deq̄ angel̄ vult̄ loqui q; scīpdicerat Danieli ab initio p̄cum tuaꝝ egressū ē sermo ut sit sensus tu Daniel scito et aduerto de eventu sermonis ut iterū edificet̄ ihl̄m .i. diligenter attende qualit̄ sermo egressus a deo de edificatione ihl̄m sit intelligēdꝰ q̄ vsq̄ ad xp̄m ducē ebdomades .lx. i. vsq̄ ad tp̄a xp̄i qui dr̄s ē xp̄us ysa. ix. Hec dicat dns ē. meo tydo xt̄ xp̄ē em̄ fuit dux iudeor̄ maḡm p̄cep to eos reducēdi fuerūt de captiuitate babylonis et a destructōe templi et ciuitatis sue q; nabug vsq̄ ad p̄mū annū thare fuerūt .lx. anni qui fuerūt .vij. ebdomadas annoꝝ .i. vlx. annos et adhuc vltra tres annos sed angelus nō mentit̄ missi ebdomadis p̄fatis tres ad annos qui p̄mittit ad ebdomadā sequentem dimisit q; mentit̄ dū ebdōdibꝫ sequentibꝫ et ebdomadibꝫ lxij. reuertet̄ ita q; vbi nos diem̄ ebdōdes lxij. in nto xp̄ē ponit ablatō et hoc fit sme mutatōe līe hebraice q; ostendit hebraicā sc̄m decimabilia ita q; nō ē ibi ua riatio q̄ in his ꝫ tm̄ q; plē et singlē sed vbi nos diem̄ et ita xp̄ē dicit et reuertet̄ q; m hebreo satis consulit̄ constituit̄ hic ℔ exponit et ebdomadibꝫ lxij. .i. in xp̄ē qđ fuit a liberatōe ciuitatis q; erant reuertendi vsq̄ ad destructōem templi ꝫ tm̄ reuertet̄ .s. iudeis de captiuitate et edificabit̄ platea ciuitatis et murus in angustia tp̄m q; in toto illo xp̄e inuenit aliq̄ ypocrita ut p̄ in reditu captiuitatis et reedificatōe templi et consilibꝫ et erā aliq̄ aduersi et post ebdomadas lxij. oc

adet̄ xp̄us .i. Agrippa ne de q; legit̄ Act. xxvi. q̄ fuit rex in iudea et sic dicat xp̄us qui ihs q; regnū immolabit̄ sicut de saule dicit̄ i. Re. i. q; nō timuit ste mittē manū in xp̄m dn̄i isse aūt Agrippa ut dicat Ra. ita. cessus ē erat illa tp̄a in quibꝫ destructa ē ciuitas p̄ terū et vespasianū et nō illi. Sic enī ē in hebreo ut dicimꝰ et nō erit ibi qui eū negatum ē Hic ℔ exponit et nō erit illi sal. ipē Agrippa nō erit q; p mortem tollet̄ de medio Alij aūt inde modū hic addūt dicētes et nō ei .i. nō erit ipē Agrippa ne aliquis rex de astō de gēte iudeoꝝ q; usq̄ veniat xp̄s p̄missus in lege et ꝓphetis et cantatē et stabilit̄ dissipabit p̄plm̄ aī duce venturū hoc exponit sicut et nos de destructōe ihl̄m et templi sui p̄ ducē p̄li romani. et finē eius usq̄ad .i. finis p̄li romani q; ille p̄plē et omnes alij aduersarij iudeoꝝ finalit̄ vastabit̄ ꝫ p̄ regē messiam et usq̄ ad finē belli statuta desolatio sta q; vbi nos diem̄ post finē xt̄ ipē dicit usq̄ ad finē xt̄ qđ exponit sic ꝫtinuādo p̄dicta q; licet omnes aduersarij iudeoꝝ finalit̄ vastent̄ ꝫ messiam ut dn̄i est tm̄ statuta .i. a dō diffinita desolatio ciuitatis ihl̄m et regni iudeoꝝ usq̄ ad finem belli groff et magog de quibus loquit̄ Eze. xxviij. et deficient̄ p̄ regē messiā et ꝫ restituet̄ ciuitas Ihōsolimitana et regnū iudeoꝝ ut dicat iste Ra. Da. confirmabit aī pactū multis ebdomadā vna xt̄ q; in ultima septena annoꝝ p̄dictoꝝ finiuit treuge mēs p̄li romani et unde eo quas treugas not̄ hic quietis si quas ꝫ iudei facto fregerūt treugas et rebellauerūt et sic ꝫ medio illius ebdomadis .s. in q̄rto anno uenit ciuitatis romanus et dissipauit ciuitatē et templū et aspirauit p̄plm̄ et sic defecit hostia et sacrificiū iudeoꝝ q; nō ē licitū tolli facē in ihl̄m et hs ē qđ dicat hic in dimidio ebdomadis .i. i pleta me. defiaet hostia et sacrificiū et in templo .i. in loco ubi fuerat templū erit abhominatio desolationis q; ibi fuit postea statua Adriani in pictoris in loco ubi steterat arcta et usq̄ ad cō summationē et finē belli groff et magog ꝫ messiam restituet regnū iudeoꝝ ut dicat. Hoc enim ista expositio arguit .primo de nō annoꝝ q; a destructōe ihl̄m ꝫ nabug vsq̄ ad destructionē eius ꝫ titū et vespasianū nō possunt iste Da. anni. tant. vt. annos ipsius q; sm omnes hystoriographos sit multo plures sed hanc obiectionē omitto q; in q̄putatōe annoꝝ scaurus sit Da. tamq̄ inhabilit̄ dicentē sup libꝝ ysaie et in alijs quibꝫ aliis locis. Item illud qđ exponit ut cōsūmet̄ p̄uaricatio .i. ut desistāt a p̄uaricatoribꝫ et pcis ꝫ ē plm̄ eo q; a tp̄e destructionis fē per romanos nō destruerūt inde a pcis .primo sit augures et p̄dictatōes et multe alie pcis tractet q

q̄ mariꝫ ꝓhibent in lege moyſi ſt cōē illud qđ ꝛ
ponit ꝛ deleat miqtas .i. inimicꝰ apud deū ꝓ capti
uitatem modnam ut miqtas eoꝝ deleat apud deū
ḡro q̄ ſic ſtatuit miqtas delendi qꝝ ante captiuitē ba
bilonicā fuerūt inda ydolatrie magnm ꝛ ceteꝝ
res gḡliaꝝ ut pz ex .e. lib̄ .k. ꝛ multis alijs pōē
mentij ꝛ tm̄ ꝓ omnib⁹ iſtis delendis nō ſuſtinuerūt
captiuitatē ꝓ mille ducentos annos ꝛ amplius ꝛ
adhuc neſciūt tm̄ hui⁹ captiuitis qđ opz q̄ illa in
quitas q̄ ꝓ ipſam captiuitē delet ſit maior q̄ ꝛ
copabilit q̄ illa q̄ paſſit captiuitē babilōicā
nō pt aliqua ait vō aſſignī miſi illa qua miſe
rit xp̄ūs que fuit maria iniquitas A redditu
eorum captiuitatis babylo nō legit inde fuiſſe
ydolatre l̄ oratores gḡliaꝝ ꝛ actores conſiliū ꝛ
mm̄ ſicut ante q̄ qđ nulla alia ait hui⁹ capti
uitatis pt aſſignī rōnabiliꝰ miſi occaſio xp̄i ſm
qđ ꝓdixit ſaluator luc. 19. Vidit ihs ciuitatē
ſuā in ihoelim ꝛ ꝛ ſic nō eſt exſpectandus xp̄ūs de
futuꝰ ut dicat iſte expoitor. Item contra illud
qđ dicat Et impleat viſio ꝛ gḡlia .i. ꝓ nullum
iudeū in hac captiuitate implebit viſiones ꝛ
gḡlie de xp̄o qz Aggeꝰ v. dr adhuc vnū modi
cū̄ꝫ ꝛ nō ſolū mouebo celū ꝛ terram ꝛ mouebit
ꝛ venet deſiderat⁹ cūctis gentib⁹ ꝛ implebo
domū iſtā gl̄ia .2m. omnes expoitores catholici ꝛ
latinos iſte deſiderat⁹ cūctis gentib⁹ intelligūt
xp̄m ait g̃ dicat gḡlia q̄ poſt vnū modicū debet
venie nō pt intelligi adhuc venturꝰ de futuro
qz a tpe Aggei vſqz ad deſtructionē ſtam ꝓ ſō
nos fluxerūt anni vi. ꝛ plus ſm eoꝝ com
putationē .2m. vō computationē ihelioꝝ fluxe
runt anni ccc. ꝛ xx. ꝛ trin a deſtructiōe ſta
ꝓ tm̄ vſqz mōe fluxerūt mille .cc. lxx. anni .ſ.
vſqz Anno dñi dxx. ꝛ xxviij. indictione qđ
licet poſtilla fuit ultimate cōplēta tm̄ aūt tpis
nō pt dia vnū modicū. Item in eadem auctorita
te dicat gḡliaꝝ in ꝓphna domū Repleto domū iſtā gl̄ie
ꝛ loquit gḡliaꝝ de templo ꝛ redificato poſt capti
tatē babylonicā qđ ſtante illo templo venit de
ſiderat⁹ cūctis gentib⁹ .i. xp̄us Ite contra illud
qđ dicat ꝛ vnctat ſcm̄ ſanctoꝝ ꝓ hō intelligēs
archa teſtā ꝛ ꝛ alia vaſa ſtrianꝝ q̄ ꝓ ſcēma de
bent recipiaꝝ qz dicat ſēmie tuo cluī multipli
cata fuerūt ꝛ auxiliū mea in diebz illis ait
dñs nō dicat vltra archa teſtamēti neq; aſcen
det ſup cor nr fiet vltra qđ nō eſt ꝓ meſſiam
recipiendū Ite q̄ ipſe xp̄us uocat ciuē ꝛ poſtea
Agrippa ait de occidet xp̄us ꝓ flm ꝛ mutatōē
ꝓſone qz ꝓ ſerie textus pz q̄ loquit de eode xo
Ite q̄ dicat Agrippa ocaſū ꝛ tpā deſtructio
nis ciuitatis ꝓ titū ꝛ veſpaſianū videt eſſe
manifeſte flm qz ipſe nō legit in aliq̄ hyſtoria
auctentica ymo Joſephus lib⁹ de iudaico bello ꝛ
eū confederatū fuiſſe romanis tpe illius belli
Item q̄ poſtea ſibi dicit vſqz ad fm̄ belli ipius
ꝛ magog ſtatuta ſ. .i. diffinita a dō deſolatō
ciuitatis ihoelim ipse pz flm qz ciuitas hyoſoli
mita recēſtauta fuit poſtea ꝓ Adrianū imꝑa
torē Item qđ ſibi confimabit ad petrū milites
rōi qđ exponit de tirannis fidē mē ſtianos ꝛ
iudeos ꝛ tpis deſtructois ciuitatis videt ma
nifeſte flm qz Joſephus de ipſe nō loquit in
libro antiquitatū nec in libro de iudaico
bello vbi diligenē deſcribit omnia que fuerūt
mē ꝓpli iudaicū ꝛ romanū tpe illo ſi erāt
pz ꝓ ipſe qđ ſibi dicit in hiſ multis qz ſi fuiſſet
vni fiuſſet ſm̄ eū omnib⁹ iudeis ꝛ nō ait aliq̄
br tm̄ ꝛ hiis omnib⁹ patet expō ꝓdicī falſa ꝛ
rōnabil. Hyus viſe poneda eſt expō auctoꝝ
exponēdi uſitate dromadis implicatas in xp̄i paſ
ſione circa qđ ſtiendū q̄ hec ē vna eoꝝ expō quā
ſequūt ceteri expitores auctoꝝ ꝛ ē expō valde ſōa
illā ad phās diminuto duplici de eā vna ē qz hec
expō ponit nullū expreſſe in gḡlio ſuo dimidiū
loco iſto ꝛ in ſto. hyſtō ꝛ idē ubi pt recitat qui
vult eā inde Alia ait ē qz illa expō videt in phā
qz computat ꝓ annos lunares ſiue. q̄ ipſe nō
computet iudeos qđ ē implicatū ē ſcō alie expo
nis computātes ꝓ annos ſolares Ad cui⁹ euidē
tiā ſciendū ē q̄ hec computatō annoꝝ ſolarū
duplicat pt accipi vno mō ſm̄ Joſephū ſm q̄
a reditu captiuitatis babylo vſqz ad piraticū
madianitaꝝ fluxerūt anni ccc. antiquitatū iudai
ce li. 12. ꝛ tūc hyerodes aſtalonita cui tpe na
tus fuit xp̄us ūt hiſt .iij. .v. regnauit in iudea 28
annis vſqz ad natiuitatem xp̄i nr obſtat q̄ aliq̄
hyſtoriꝰ dicat xp̄m natū .xx. annis regni hyerod
qz computat ab anno q̄ fuit ſibi datū regnū
ab imperatore Romano qđ fuit ꝓ tres annos
anq̄ ineret aliud ocaſū antigono qui volatū reg
nauit de machabeis ꝛ in fluxerūt xxxv. annis
ꝛ pn̄m xxv. vſqz ad baptiſm luc tres hyrō
erat interpres. xxv. annoꝝ ꝛ inde fluxerūt
.x. anni vſqz ad ei⁹ annū poſt paſſionē eius ſſ
ti vō anni ſil' nūeri fiunt ſexcentos quinq; annos
a quibus ſi reſtaurant .c. ꝛ xv. anni qui fluxe
runt a reditu captiuitatis babylo acceptō a ꝓ
no anno cyri qui ce tuā dedit ꝓphō licentiā re
ediſi de babilone vſqz ad vx. annū exclusiue
Artaxis qui mīt meemiā ad redificādā
ciuitatē Nec. ij. remanet ꝓfecte .cccc. xc. anni
qui fiunt lxx ebdomades annoꝝ ſolarū ꝛ ſe
mis lxx. ebdo. incipit a xx. anno ītclusiue vſq

ELIAS

m Artaxis et dat m. c. anno post passionē ihū
mō restat ondi q a primo anno cyri usq; ad xx.
ānū Artaxis fluxerūt .c. xv. anni qs ondit
p romanos latinos fm qs regnut cyrus xxx.
anno Cambises filius eius octo duo mē
sibz .x. mensibz qui p anno aputāt qz ē maior
pe anni Darius ystaspis .xx. xerxes filius eius
xl Artabanus mēsibz .x. q aputāt p anno
Artabanes .10. usq; ad missionē Neeme anni vo
stri fmi ñri sc̄i .c. xv. Cuius visis accedenti
ē ad ihm oñ dicit lxx. ebdomadas xp̄o vbi p
ponit ebdomadaz revelatō aī dicit lxx. ebdō
das xp̄i q contmēt. ccc. xc. annos ut supi sc̄dm
abbreuiatā sc̄i dest ī registrante m dei p̄scientia
sup ylim tuū s. ludeaī et sup vrbē tuā scilicet
ihrlim ut assūmet p̄uaricatō .i. tumet p̄ si
die et fmē accipiat peccm p xp̄i passionē et ad
ducat iustitia sempiterna p eius p̄dicationem et
impleat visio et ylma de vo p̄dicat et vngat
sanctū sanctoz .i. xp̄s qui m ihūanitate vnctus ē oleo
gre p̄ consortes. Dato et hic ōm̄ quomt
dē revelatiois exp̄ō Ad aū intellectū istius
q angel⁹ dnūdit lxx. ebdomades .s. m septē 2
62. et vnā et hoc q m istis tribz sua sē spā
lia qa m plō inda nā m primo septē ylius
tū labore magno redificauit templū et eā
munit contra adiūctos nā vna manu fa
ciebat opus et altera tenebat gladiū Nec ē
qđ adiūctos insurgētes m edificatiē et posse
am alios lxx. ylios aliqñ ihūz ipsa aliqñ
adiūcta .s. m vltima ns xp̄s p̄dicauit et passus
fuit et fides xp̄i multū fuit dilatata q p̄di
catoem aplōz qui ē morte ut p̄z m actibz
aplōz Dicat q⁹ angelus Dato q⁹ et aladita
tu Danel qualit ebdomades sc̄ intelligēde ab
exitu sermonis ut iterū redificet ihrlim salua
tore .xx. anno Artaxis tuo mittentis Neemiā ad
eius redificatoem usq; ad xp̄m ducē .i. usq; ad
xp̄i baptismū in q⁹ fuit declarata dei fidelibz
et prīs et filiis sc̄a testimōnia vij. ebdomades
.A. m quibz ylē tunc cū labore magno eius
tē redificabit et tenebit et ebdōdes lxij. i
quibz nec adiūcta nec ylia sustenebit et muris
edificabit platea et iuncturē Post dicit ad on
dendū quid futurū esset m vij. ebdomadibz p
mis et post ebdomades lxij. aī septē primis q
ficiūt ebdomades lxix. oriet xp̄s .s. m vltima
ebdomada q incipit a bap̄mo xp̄i qz p̄z bap
tismū p̄dicauit tribz āīs aī dnūdio et tē
pus fuit m medio illius ebdomade et non
erit ei ylē qui eū negaturus ē qui iudei ne
gantes eū coram pylato nō fuit et tuē a⁹
ylis et aultatē et stellaruī .i. ihrlim et templū
dissipabit ylius aī duc venturus .i. exercitus roma
nus aī principe Circa q tendūt tri q ihs dissipatio
nis fuit impleta ista lex. dās ebdomadas 7
postea p xxxv. annos sm ista exponem qz tri
fuit sua impenā mortis xp̄i ut ihs luce xxiiio
ihc ime de qua fit mentio et fmis eius salu
tiferi ihrlim visitatis p exercitū et post fmē
belli .s. romanoz tercia iudeos statum desola
tū .i. desolatio cuiusdā a deo p̄fecta. Confir
mabit autē q ebdomadā mortis crucis tunc lxx.
ebdomadas ponēdo pena dei mortis ut dem ē
Ad q̄ndū ad oñendū quid angelus dicat sua
m vltima ebdomada de qua nescit deū et no
p̄scit dicens confirmabit dei pactū multos
.i. legē euāgelicā q dicat pactū nouū .s. vij. eb
domadi cong .s. vltima m qua xp̄s turbz ānos
et annis p̄dicabit legē euāgelicā et eā con
firmauit q miracula et mortem suā et m turbz
residens eā dnūdio q p̄dictionē aplōz ut p
dixī ē et m dnūdio ebdōdis deficiet hostia et
sacrificiū q in medio illius ebdomadis passus ē
xp̄s ut iuste ē et tunc sacrificia legis cessa fu
erūt et mactata et m templo eius abhominatio
desolatois stetit fuit post lxx ebdomades qñ
Adrianus imperator sua statuā fieri p̄cepit in lo
co ubi stetit incha dñi et q posset qui quis
dubitet aliquātū sine desiderio videre p̄t ibi
der dicēs et usq; ad assūmationē .s. mūdi tuc ei
sim dolores cuius. Quo veniēt iudei ad fidē xp̄i
Huc aut modū exponēdi sancti sci alias qñ p
mo stūsi sup Danielē dz q postea ons fides de
ei adiutorio aggressi sū sup totā septimanā
et eā venisse ad libros ebdōdis et hebetē visū mihi
fuit et adhuc videt salus iudeis melioi q ē
mūdo amoz q posita ē m exp̄one istā nō bñ
ognat sacra septima q in magna sm p̄te pce
dit fm aromatis latiōz .s. a destructōe ciuitatis
ihrlim p nabuch usq; ad annū xx. Artaxis
exclusiue qđ tpūs fm latiōz aromatis fuit c
lxxxv. annoz et fm ly ad̄ oportunitatē ingredi
endi fuisset et lx. annoz qui q Assueri fu
it exaltatus nō ē aut iusticie q tñ uixit et
tanto q uixisset tñ facē nō potuisset illa q de ipō
scribūt m libz hebet .s. regē domū regnū et regis pa
latiū et equitare q auritate et similia q̄ auct
sequit ad istā enūdationē ingredi tuē fuisse
ē tamē etatis oñdit q ductus fuit m babi
lonē aī secunda regis victa ut hebet hebet .ij. et
tuē fuit ad annū .x. annoz post secundā de
dchiadis regnū .xi. annis ē bz .ze. deinde se
cuta ē captiuitas lxx. annoz fm aromatis latiōz
.s. a destructōe ciuitatis q nabuch usq; ad p.m

ānū cyri a quo vsq; ad .19. ānū Arrugis meduste
fuerūt ānū cyr. ut ꝓcēm ꝙ̄ et remanēt adhuc
de eius regno .21. ānū q̄ regnāt. vl. ānūs vsq;
sedis mensiū; duū; mensiū; vnū.
et computetur iste duos q̄ eodē anno Darius no
tus .19. Assueri .21. ante exaltationē aggei
ꝓphē. vij. in q̄ ꝓphā ānū ꝙ̄ fuerūt ānos
.lx. sicut alias diui in ꝓphā libri ꝓhē ꝓdi
pono aliū modū computādi lxx ebdomades pre
dictas magis gsonū scripture sm quē adoptē
xij. anno regni Assueri fuit tūc monarchia tril
ānoꝝ ut ondi in ꝓphā libri ꝓhē et adhuc
in sequētibꝫ ondet. Modus aūt iste quē mō
do pono probat ꝓcm sm sacrā scripturā ꝓcm sm
hebreos dicta q̄ nō potest ab eis rōnabiliē
impugnari tū in vno nō intendo eos sequi in q̄
ostendam eos defici manifeste ꝓmo q̄ videndū
a q̄ mēse q̄ incipit q̄rtadecī lxx. ānoꝝ ebdōꝝ
.l. ubi ē
innatē q̄ in lxx duobꝫ iacet vis negocij
ꝙ̄ ad
expōnem lxx attendē.
Quātū ad ꝓmū dignū
nos ubi angelus dicit Dumelh ab exitu sermōis
ut iterū reedificet ierusalē ꝛc̄ et m̄ ꝓhēte hagge
ꝙ̄ ab exitu sermōis ad reedificandū et edificandū ierusalē ꝛc̄
et q̄ videt q̄ a ꝓmo libro ex revelatōe dñi ꝓce
dente de reditu ꝓphē in ierusalē et ꝙ eius reedificā
di ibi templū et ystracula ministroꝝ et ꝓphē ibidē
ystauratis luce adhuc nō erat data licētia reedifi
candi muros ciuitatis et fortalicia erat ebdōꝝ
computādi q̄ putant. Studet aūt ibi ut ꝓbet .29. cā
pitum implere in babilone lxx. ānoꝝ visitatibus
eos et suscitatus sup eos ibi meā bonitatē et re
ducā eos ad locū istū ꝙ̄ q̄ ꝓpē fuit lxx dicit
.29. Jeremie ubi dr̄ q̄ in anno .2. Sedechie regis
mense .v. Jeremias repleti Anania filiū q̄
ꝓphetā de hoc q̄ asserebat secundā et quia ad eo
trāslata fuerūt in babilonē regē in ierusalē ꝙ̄
duos annos et ingressi regis babilonis cōfringet et
tenē. at .29. ponit epla Jeremie ad trāsmigratos i
babilonē ut nō q̄ fierent in tribꝰ ꝑbꝫ ꝙ̄ ꝓphe
tas in q̄ scribit hoc ubi et revelatio dominī
ad cā complet implerī in babilone lxx. ānoꝝ. et sic
ꝙ̄ hoc ꝙ̄ q̄ hoc ubi dicit dns ꝙ̄ Jeremiā anno Se
dechie et finē ꝙ̄ q̄ computato lxx ebdōꝝ de
bēt mequi ut videt ab anno .v. Sedechie inclusiē
Quātū ad .2m̄ dico q̄ fiat in anno passionis
dñice inclusiē nā mequendo ab anno .v. inclu
siue regis Sedechie ynit .vi. ānoꝝ integrōꝝ de re
gno ei⁹ q̄ .xv. anno regni sui mense et fuit cap
tus et captiuatus .o. kl. 24. ꝙ̄ q̄ ille vi. ānoꝝ
bene maiorus ꝙ̄ cōputādi ē in ꝙ̄ destru
ctionis auctores ne vni ānoꝝ bis computet a dicā
vo destructōe vsq; ad ꝓmū ānū cyri fluxerūt
.lxx. anni secm hebreos cyrus vo tribꝰ annis regi

uit secm eos post monarchiā acceptā a q̄ tpe
debet hoc fieri cōputo filiū vo qui fuit cyri ge
nasse vxo. annos incipit cōputāe a pria
regni sui in q̄ sede tūm ꝓphāuit vo ānū ei⁹ q̄
regnāt cyrus cōputādū ē in tpe cambisis
filij sui ne vnus ānoꝝ bis computet. Cambisis
vo vi. annis regnāt ut dicit Josephus hi⁹ ānū
quātū inducit vo post quē sm ipsos regnauit pseu
dus magus hoc ē et in hoc sibi seruos fuit eos
in priā libri hoc ē et hoc q̄ dicit cā regi
se vnū. annos tm̄ vident inde deficere manifeste
nā Assuerus accepit hoc ē prope .xv. annos vi regni
sui mense .x. ut hoc ē hoc ē vi. tū q̄ secm ipos Da
rius filius Assueri et hoc ē regnante post Assue
ri regnauit mo te oz cōm eos dicē q̄ in pri
regni sui fuit tm̄ .v. l .vi. annoꝝ nā a dest
facē hoc ē vsq; ad mētatē eius tm̄ fuit vnus ān
nus Assueri vel maior ꝓ ipius ad mm⁹ nō
ē aūt visimle q̄ tal' quēā scribet sic auten. et
sensit de edificatōe templi sicut expimit de ipō
imo esdre vi.. Sed adhuc ꝓt respondei q̄
hoc ē mat sua q̄ iudea erat et mortuo Assuero
sequuti sunt in fauorē iudeoꝝ fecerē sibi scribi
eplam et signi nole filij sui existētes adhuc pue
ri ꝙ̄ q̄ hoc expō removet ꝙ̄ tenēt ibi sequētē
vbi dr̄ q̄ de scriptis regis si nacē fuit inuētū
scarsitas et offerūt oblatōes deo celi orāt ꝙ̄ q̄
vitā regis et filioꝝ eius et q̄ patet q̄ erat tā
te status q̄ filios habebat et ido deo cū alios hos
tes ꝓhis q̄ Assuerus regnāt vl. annis et sic
Darius filius eius q̄ tepit regnāe post gran
immē te fuit xxxvij. annoꝝ l dicē sm ꝓdictā ānos
vo ij⁹. Darij restimptū fuit opus templi sicdi et ebs
sūmatū vo anno regni mēse xij. p⁹ esdre vi. ꝓ
tū q̄ idem ānus fuit xl⁹ Assueri et ꝓmus Darius
nā a successit immē te et sic apparet de mō ānoꝝ
suoꝝ annis vnū scribit alter vnus hic aputat
et sic Assuerus et Darius regnauerūt xlv. annis vs
ad .2m̄ templi ꝙsūmatōnē et inde vsq; ad destruc
tionē eius ꝙ tōnos fluxerūt anni ccc. et xx. s
cādi ka. ꝙa et alios iudeos quibꝫ si augēt ānos
ni ꝓdict ab anno Sedechie v. inclusiē sc̄ sūt ānī
ccc. lxx. a quibꝫ et resendāt xlv. anni qui
post annū passionis xpi fluxerūt vsq; ad dest
ructionē templi sicdi sm omes hystoriogr̄os
remanēt ānī ccc. xx. qui fuerūt lxx. ebdōdē
anoꝝ ꝓdictoꝝ et sic ꝙ sm scribet triatis lxx
ebdomadū in anno passionis xpi inclusiue.
Ex pdictis ꝓt q̄ sūpdem est de etate nōdecim
nā si accipiāt anni lxx ciuitatis a .ij⁰ anno
Sedechie vsq; ad ꝓmū Assueri sc̄ sūt anni lxx
ex quibꝫ si adnullētur q̄tuor ꝓmi anni Sede
chie et x. ds ad mm⁹ iniū tpe trāslationis sue

Dan. IX

fuerūt am vey· sicut supdm dō ¶ Hyus dās
acrēdū ē ad exp̄onem lit̄e que duplex in duas
ptes mp̄ma pomt revelatio fm sa vō revelacō
nis exp̄ ibi Septuaginta g· p̄ma ps exponat sicut ē ex
pone ebdo septuaginta hanc g· hic cū pomt re
velatōis exp̄ et dupl in duas ptes q· primo
exponit lex· ebdōdes grialut· 2o aliq; p̄cedit
ad vltiam sp̄alit ibi confinabit aut ¶ Unde p̄m
dicat angelus Danieli Septuaginta g· et addite quat
ebdomades sūt mandē et intelligēde ab exitu ſ
mois ut dm· ier· i· a vo anno Sedechie inchoā
de sūt ut oīssim ē 6m usq; ad xp̄m ducē· i· p̄ncipē de
sūt vy· ebdōdes et ebdōdes lxy· usq; ad vltimā eb
domadā in q̄ xp̄s dux p̄dicabit baptizādo ē et lege
euāgelica· ¶ p̄dicabit q· et p salute hūana gnīs mo
riendo resurgendo et in celū ascendendo Distinguit
aūt vy· ebdōdes et vltimā ab alys q̄t sp̄alia o
pera fūt in ipis Nā in vltīa fūt ē gnis hūana re
parato ut dm̄ est in vis· vō templū p̄mi destructo
usq; ad p̄mū aduē qui dedit licētiā redificādi
a destructōe eī templi usq; ad p̄mū aduentū
ymo dantis hāc licentiā fluerūt anni· lu· ut
dm̄ ē 6 qui fecerūt vy· ebdomades annoꝝ et
ait hoc tres annos qui deputāt in tpe lxy· eb
do· ē eos q· nō fecerūt p se ebdomadū et eade rōe
vi· anni de templo Sedechie predicti templi des
tructione et rursū edificabit platea ſ templi
et murus ciuitatis ihezlm in angustia tpm· q·
p gentes ciuitātes fuerūt multū impedita et
afflicta et eā postea ut p3 in esdra et Neemia
et libris machab· et post ebdomadas lxy· et
septē alios p̄cedentes supple erādt xp̄us in vl
tima ebdomada ut p̄dm̄ est et nō erit eius
plūs qui eū negaturus ē· i· iudei coram pilato
p̄n negaturi dicentes nō habemus regē nisi ce
sarem Jo· 19· nō erūt amplius eius plūs sed
xp̄iani in ipō regnaturi et ab eo denominādi
et ciuitatē et sanctuariū· i· templū simul dissipa
bit plūs· i· exercitus rōnus aū duce venturo
contra ihezlm Istud nō fuit finis nisi tēpus
lxx ebdō· sed postea p alios annos ut p̄dictū
ē Sed q· hoc finis fuit in penā mortis xp̄i idē
hic pomt immediate posteq; locuty fuerat de ea
occasione et finis eius· i· ciuitatis ihezlm vas
tatus q· fuit vastata p romanos et post finē
belli rōnoꝝ contra iudeos statuta desolatio· i·
desolatio ciuitatis et templi que ꝛ̄ habuisset rō
m et iudea xp̄i que p eos occiderūt et p eos
captiuauerūt sicut erat statutū et ordinatū
a deo in penā mortis xp̄i· ¶ Dicendū aūt q· lit
tera hebraica sic hꝫt et usq; ad finē belli sta
tuta desolatio et multū mutat finia ex hoc
eī dicit hebraica q· desolatio et captiuitas in qua
st̄ duratura ē usq; ad finē belli gog et magog
qñ messias ventus debellabit et cū regnabit iu
dei tempalit et fm hoc p̄t iudei dicē q· lia
nrā ē pfa et exp̄ nulla· ¶ Ad qđ excludendū
stendū q· in hebreo st̄ due dictiones quar vna
sign̄t idem q· adhuc alia vō usq; eidem lingue scri
bunt salez Adhuc et Delach et distinguit iste due
dictiones sibi p punctuationē que de facili mutari
p̄t manentibus liis hoc aūt dicit adhuc aliqn̄ ac
cipit in scriptura q· post ut Jone 2o adhuc xl
dies et ninive subuertet· i· post xl dies subuertet
stein igit sensit primo fuit fact punctuatio dictionis
hebraice in hoc loco et sonat ad et sic cōsulit cōs
latores sed postea mutata ē punctuatio p in
dictionis ad signandum usq; et sic sonat ad et consili
fecerūt in plurib; aliis locis veteris testamēti q·
ut in aliis libris declaui Accepit aūt occasio
nē hoc faciendi ex lege mētentibus qui ubi inue
nerūt aliq; de mysterio trinitatis et incarnatōis tra
cauerūt vel aliter cōsulerūt sim q· dicat Jonas
in prologo sign̄ penitiaē et idem ego ostendi in
plurib; locis veteris testamēti sp̄alit ysa 9· pro
eo enī q· ibi hꝫ de xp̄o et vocabit nomē ei
admirabil· consiliarius deus fortis pr̄ fuit sibi
princeps pacis cōsulerūt et vocabit nomen
eius magni consilij angeli· ¶ Confinabit
aūt hic recitat angelus ad loquendū de vltima
ebdomada de qua incepat dicē q̄ntū ad mortē
xp̄i et nō p̄fecerunt mīt pones penam hostibus mor
tis ut dm̄ est Dicat igit confinabit aūt pac
tū multis· i· legē euāgelicā que dicit pactū
et fedus nouū Jere· 31· ebdomadas vna hā
in vltima ebdomada xp̄us p̄dicando miracula
faciendo moriendo resurgendo ascendendo in celū
et mittendo sp̄m sanctū legē euāgelicā affirmauit
et animo siue passionis p̄dicatione cōfirmauit nota
bilit dilatauit ut patet Act· 1· et iiij· et in di
midia ebdomade· i· in vltima eius medietate
in qua passus ē xp̄us defecit hostia et sacri
ficium q· sacrificia veteris legis cessauerūt p pas
sionē xp̄i nō hostia vltra vnq; obligādi et in
templo erit abhominatio desolationis hoc refer
tur ad tpus sequens lxx· ebdomadas in q· Adria
nus imperator fecit ponere statuā sibi in loco
templi ubi steterunt archa q· statua apud he
breos vocat abhominatio sicut et q̄dam alius
idolū et erat desolationis indicens signū manifes
tū et usq; ad cōsummationē et finē sc̄i sibi p̄sue
rabit desolatio ppe enī finē mūdi detecta ꝑfi
die antipi p helyam et enoch iudei ad xp̄m
conuertent et multe eoꝝ constanter sustinebūt
mortē tyrici quia dicūt cōmunitez doctores mi·

¶ Capm· x·m

Anno tio cyu hic ponit nona visio Dñi
et sm opinionē trēm illa visio q hic p3
ab illa que ponit in duobz caplīs sq̄
alibi tz michi videt q ē una tm ut magis pte
bit legendo unā Quidē gē pmo sic q2 pmo
desarbit excellēcia ignis visionis 2o eximit
continēcia ibidem revelate ūitatis et hoc duobz
capīs sequētibz Pma in duas q2 pmo tāgit
magnitudo ignis visionis in gnali 2o magis
in spāli In diebz illis In pma pte tangit tpis
quo facta est revelatio Danieli cui dicit Anno 3o
cyri regis pſar 2o revelationis magnitudo eā
dicit ubi revelatiō · i · vitas q ubo eximit Da
meli cognomīo baltasar hoc dicit q2 baltha
sar ē nomē eius ſcdm ūitatē ut p3 atq; pmo ignis
libr ex ubi vim ad intelligendū et fortitudo
magna ad implendū q2 nō potuit implere ni
si diuina virtute et ordinatē q2 hec visio continet
p̄secutionē Antiochi et antepi et destructiōm
eox et resurrectionē mortuox ut videbit In
telligentiz sermonē q2 nō tm ignis visionē p
magnitud sed eā intellectualē ppē qs dicit
Intellectus n · opus ē in visione s · q · aliqs dicat
ppheta sicut ē declarandū ē in pma libr pōt
vel aliē pt exponi Intellectus opus ē xō q · d ·
oportet intellectū hoīs ad deū elevari ad hoc
q possint talia intelligi et capi et in hoc p3
arduitas visionis in gnali · In diebz illis hic
eximit excellentia ignis visionis magis in
spāli et hoc duplr primo ex pte Danielis videntis
2o ex pte angeli apparentis ibi Die aūt xxiiij
magnitudo ignis visionis ex pte Danielis oīs
dicit in devota ppatione pfius an ignis visio
nem et hoc p lucidū sensum et oīonē et hoc
ē qd dicit hic · In diebus illis ego Daniel
lugebā trib et mensib ppli ist tium ebdo
diebz in quo oīdit magnitudo austeritatis ex
pte tpis panē desiderabilē · i · abū delicatū q2
noīe primo in scriptura intelligit oīa alia nō
comedebā et caro et vinū nō introierūt in os
meū et sic patet magnitudo austeritatis ex p
te cibi et potus p hoc aūt q hic dicit q in
tribus ebdomadibz nō comedit talia ex devo
tione immutat sēptum q alias tpibz utebat
Ex quo ultius patet q tūc nō tenebat tanta
austeritatē in victu quāta tenuerat i iuuētute
sua qn bibebat sōlū aquā et cōmedebat legu
mina ut dcm ē p3 aīp quo intro ē q2 Daniel
iam erat in tanta auctoritate q potuit hic alia
na in quibz nō erat aliq sibi illicita et itez
q iā erat senex tā a tpe sue trīsimigrationis
t babilonē iam prōfessent · lxx · anni et eēt
in lxx · ut magis explicabit mysta tanta aūt
austeritas nō ē servanda in senectute qn passio
nes sūt edomate et corpus debilitatū sicut in
iuuētute qn ingrent passiones tz nec; vngē
to vnctus sit xō vnguentū hic accipit p la
crima alicui arboris aromatice q2 talibz re
fertur tpē illo tonī intēpiem calor et ad con
servandū bonā dispōnem corpis · Die aūt xxiiij
hic tm exprimit excellencia visionis ex pte
angeli apparentis mystica fulgor 2o iudenaū
terror ibi iuit aūt ego Daniel in pma pte de
scribit Die aūt xxiiij · xō ubi designat tpūs detinatū
ignis visionis nō plū quātū ad annū sicut
in prima hui capli dictū ē tm etiā quātū ad
diem detinatū et notat etiā tm locus aū de
quā et fluuiū magnū qui ē tigris hic est
unus de quatuor fluminibz paradisi et nōmat
sic a velocitate cursus a tigride q ē bestia ve
locissima et levavi oculos meos corpus scili
et mentis et vidi visionē corpuli et intellectu
li et ecce vir unus · i · angelus apparuit in spē viri
vestitus lineis ubi primo describit eū quātū ad
exteriora et vestimētū albū vel lineū in q
designat puritas angelica et quo ad cor
pulū aū dicit Et renes eius aurmoti au
ro obrizo · i · mundissimo viri dicit obrizū ab
ob et rudo as · q2 qui radiationē sic nōiat
p zonā auream et radiantē intelligit fervo
rem caritatis quo angeli indissibiliter ligāt
aī deo 2o describit angelū quātū ad meritoria
aī dicit et corpus eius qui absolutus ē aī absō
luto lapis topazius marim et ytē similitudo au
reas p tale 3o corpus intelligit celū qd est
quid mobile angelox q2 corpus angeli nō
informat ab eo sed tm movet color autē
maris qui ē in absluto ē filis coloris celesti
p stellas aureas intellige stellas q sē in
celo · 4o describit angelū apparentem quātū ad
extremitates · d · et facies eius qi species ful
gores in q3 notat excellēcia glie angelice et
oculi eius ut lampas ardens in q notat
perspicacitas in angeli cogitatē et brachia
eius et que deorsū usq ad pedes qi species eius
candentis In quo notat fortitudo angeli
ad operandum p brachia et ad movendū se
de loco ad locū p pedes et vox sermonū eius
ut vox multitudinis In quo designat efficā
cia virtutis eius ad docendū homines de oc
cultis et revelandū ultate q2 omnis ange
lus pt plus docē q3 multitudo hoīm seu doc
tox Ad evidenciā aūt maiorē p3 dox consi
derandū q angli apparent hoīb in corpib
assūptis ad instruendū eos familiaritus de
occultis et idē p apparentes corpus assūpti

signū ꝯfectores angli spūales ut dñm ē ſbiēt ār
ſic cōm pomt vidēcīī tenor m q̄ ꝑmo qōīt
eoꝝ turpitudō 2 angli confortarō ibi et exte
mani Piat gt ꝑmo ſic vidi aūt ego Danel ſo
lus viſionē ꝓfē ſ. q̄ nō ſolū audit angelū
apparē ſed audiuit eū loquētē et intellexit
Alij aūt vm qui erāt cū Danele ſolū vide
bāt angelū apparē ex aui viſioē fuga fugerūt
et idō nō dñm hoc vidiſſe viſionē q̄ angelū lo
quētem nō audierāt nec intellexerāt ea q̄ fuerāt
reuelata Danelī et hoc ē qđ dicit hic Porro
vm erāt qui erāt mecū ꝛc et ꝓ ex deus vſt
ibi. et nō remāſit in me fortitudo q̄ tūr/ red
dit mēbra exteriora frigida et tremēcia ꝑter
reuerſū ſpūū ac ſanḡis ad eoꝝ q̄ tūc ꝛco
ſuis fit in paſſione tūc Sed et ſpēs mea immu
tata ē in me q̄ ex tūc pallor cāpit in facie ex
reuerſu ſanḡis ad eoꝝ ab extremis mēbris
et emarcuī ꝛc q̄ ꝑ timorē immūtū hō fit alū
ſtupidus et q̄ impotēs ſe mouēre et audēs ia
cebā cōſternatus ꝛc q̄ ex timōe nō potuit ſtare
Et exte manus hic ponit angeli cōforta
et hō duplex q̄ ꝑmo q̄ confortat eū impſe 2o ꝑ ſū
us q̄ poſſus ē debitus de impſo ad ꝓſimū
2us ꝑs ibi mapit aīq̄ loquat mihi ꝑmū āt
fāt tangēdo ipm et eleuādo aliquātulū et hō
ē qđ dicit hic et exte manus ſ. angli tractet
me confortando et excutiat me ſup genua mea
ꝛc aliquātulū eleuādo et dicit ad me ubi cōfor
tando Danel vn desidoꝝ q̄re āt Danel des
ē vn desidoꝝ dñm ē nono cū Intellige iuba
mea ꝛc In q̄ confortat eū q̄tū ad mentē
ſubtr q̄tū ad corpus cū ſubdit et ſtā in ꝑ
du tuo .i. vrīs et trā facie versus celū hoc ē
gradus thōis Alia aūt aūalia ſtāt ſup pedes
ſuos mdmata ad tūum Cuiꝝ dixiſſet mihi
ſermonē ſtū ſteti tremēs q̄ mutatio fā in
corpe ex ꝓdēa tūre nūdū adhuc tñſcunt
et aūt ad me volu mctre Danel q̄ nō appru
ad malefaciendū tibi ſed magis ad docendū
te illa q̄e deſiderus ſtūe et hoc ē qđ dicit.
q̄ ex die ꝑmo q̄ tu poſuiſti cor tuū ad intel
ligendū illa ſ. que Danel ꝑus videbat ad
ca. 8. et nō intellexit ad plenū ut ibidem dīm
fuit ſup illud ībū in fine octaui capi. ſuppe
tam ad viſionē et nō erat qui mētūret.
Vel aliter ad intelligendū .6. voluntatē dei
dē ea q̄ ſt ventura ꝑtō tuo et q̄ in idem re
dit ut te affligēs in cōſpectū dei ut ꝑ hoc oīō
tua auris tota dō exaudiret. et ꝑ cōſs diuīa
uitas tibi reuelaret exaudita ſt̄ ꝓca tua ꝛc
ſ. de reditu ꝑuli a captiuitate babilonica q̄
contigit audita q̄ licentia redeundi iam erat

data ꝑmo anno cyri ſſtu aūt oīō Danel et af
flictio de qua hic loquit angelus ſtā fuit an
no tāo regis cyri ut ꝑ ex ꝓdictis in hoc capo
gt tuc nō fuit exaudita oīō Danel de reditu
ꝑuli q̄ aūt ꝑ duos annos Dicendū q̄ audi fu
erāt in babilone ad .6A. āmos q̄tū ad illos
qui cū ieconia trāſlati fuerūt Illi vo qui in
ſbiectione Ioachim pīe eius fuerūt trāſlati
obſides ut de Danele et alijs de ſemīe regio
de fuerūt iam lxx. āmis Illi vo qui Sedechya
fuerūt trāſlati fuerūt ibi lxx. āmis ſecdm illā
ꝓphetiacem quā Ieremy ſcīt tenq̄ audiuerō mea
uicē ſupl xl. cā et ſic ꝑ q̄tūs illi qui tūc veni
ebāt fuerūt nati in babilone ꝑ maiori ꝑte ꝗ
qđ affluxerāt ad remanēdū in tra babilonis
ꝗ poſſeſſiōes quas ipī acquiſierūt ibi vel pa
tres eoꝝ ul ꝗ proes quas ibi acceperūt et fi
lios qs ibi genuerūt et idō poſt licenā data
a cyro remanſerūt in tra babilonis bñ ꝑ duos
annos et plus ut dicit in ſcolaſtica yſtoria
ꝗ qđ timebat Danel ne totū negociū de re
ditu eoꝝ in iherlm impediret et ideo orabat
tāo anno cyri ut hoc impedimētū tolleret
et fuit exauditus et hoc ē qđ dicit angelus
Et ego veni qui ſermones tuos annūciare
q̄ tua petita ſt exaudita principes aūt regni
ꝓſarū ꝛc. Ad euidenā huius conſiderandū
q̄ angeli qui ꝑſūt diuiſis ꝗūcijs dicūt ꝓ
pes illa ꝛc et hoc rationabiliter q̄ ſt ꝓlixe
de bono eoꝝ ideo denoīāt ordo ipoꝝ ſic. ſ. ordo
principatuū Dicendū ēā q̄ ſicut vm totī ꝗ
uīcie ꝑeſt vnus angelus ad gubnādū homī
illius ꝗūcie ita ꝑeſt vnus angelus malus
ad inducēdū homīes illius ꝗūcie ad malū.
Dicit gt aliqui q̄ iſte princeps ꝓſarū fuit mal
qui filios iſrl̄ macabat ad remanēdū in babi
lone ex carnalitate quādū intuēbz predicta
et hoc ē qđ dicit hic et reſtitit xxi. diebz oīōm
Danel' qui orabat ꝑ reditu ꝓli in iherlm et
ꝑ alijs reſtitit angelo bono qui ꝓtalbat oīō
nem Danel' coram deo et hoc ē q̄ angelus lo
quēs dicit Danelī. Princeps ꝓſarū reſtitit
mihi xxi. diebz tamen ecce tpe diuturnitat oīō
et afflictio Danel' ut ꝑ ex dictis Deus āt
ꝗ xvm. moraliū dicit q̄ fuerat bonus angel
qui ꝓtegat regno ꝓſarū qui videbat ex mā
ſione filioꝝ iſrl̄ in ꝓſide multo de ꝓſis et me
dis comixtis ad cultū et fidem vni dei et timēs ī
tpellabat deū ut remanerēt in ꝓſide oīs in
cōſpectū dei bona q̄ ex hoc vemēt et ſic angel
dicit reſiſtē angelo ſcō qui repugnabat oīōnē
Danel' de cōtrario nō tñ mē angelos ſcōs ē con
trarietas voluntatū ſimpliciē q̄ voluntates eo
ſē conformes diuīe voluntati q̄ tñ de futuris

ignorãt quid deus velit ꝺo aliqñ cõsiliãdo dei de aliquo futuro cum ꝓphãs quibꝫ ꝑsuꝫ alle gãt meritu cõtria aliqñ et sic diabꝰ resistẽ admuꝯ ꝺ ego qñ reuelatꝯ fuꝑ hoc duuma voluntas simpliciat concordãt in ea et erat michl el vnus de ꝓncipibꝫ ꝓmis qua fuꝑior angℓo qui loqbat qz erat ꝓnceps populꝰ sinagoge sancte mõ ꝓnceps ecclie et ideo nõ solũ ꝺicit filius ꝑsidis qui erãt in ꝑside sicut ille qui loqbat ad danielẽ ꝺz erã pertinet omnibꝫ filius israℓ vbiq ꝓpt qꝺ adiuuat illũ angelũ qui pertinet ad ꝑsas ꝓpt eoꝝ .s. eoꝝ qui erãt in ꝑside et hoc ē qꝺ ꝺicit de michaele venit in adiutoriũ meũ ꝺe quo ego remansi ibi .i. coram deo offerẽs tuas pces uncta regẽ ꝑsaꝝ .i. uncta angelũ qui pertinet ꝑsidi michi resistentẽ modo ꝑdicto hoc autem dixit angelus danielẽ ad ondendum qz tm̃ tardauit ad denũciandũ exauditionẽ sue oõnis ꝺem autem ut ꝺeceret eum te que ventura sũt populo tuo in nouissimis diebꝫ. ℭ Ex quo patet qꝺ nõ solũ venit ad denũciandũ danieli reditũ captiuitatis nec solũ ea que tũc sũt tempe antiochi epyphanis ꝺz erã que venturã sũt in fine mũdi tpe antichristi ut ꝓbatur capº sequẽti ꝓpt qꝺ sequit qui adhuc visio in dies sunt multos differt implendi. ℭ Cũqꝫ loqret hec ponit cõsolatio ꝑfecta ipius danielis et ꝺiuidit in duas ptes qz ꝓmo fiat qꝺ ꝺeus est 2º sanctificatio ciuitatis tue ꝺe qua fuerat a danele ibi et mũ reuertar ℭ ista ꝓmũ ꝺicit cũqꝫ loqret michl angelus sanctis ysrℓ ibat dicta vultũ meũ in eum .q. nõ potens sustinẽ aspectũ fulgoris angℓi appetis et ꝺe forma ē ut danel cognosceret fragilitatẽ ysonius respectu ituris angelorꝫ et erat qñ similitudo filii ysonius qz nõ erat ysonius sed angelus apparens in specie ysonius tetigit labia mea ut posset loqui ꝓpt qꝺ sequit et aperiens os meũ loquebar ꝺcit sequit ꝺicẽ in visione tua dissolute sũt compagines mee .i. nuctiuꝫ melioꝝ ꝓpter desertũ sanguinẽ et spũum retinentiũ ad eoꝝ ex passione ē nõꝝ ꝓpt visionẽ mirabilẽ angeli apparentis ꝺe. et tetigit me .q. iussio ysonius qz tũc angelus filii apparuit in specie magis confortemi iuuãne sperarem qꝺ ante in pace enim angℓoꝝ est species corpis assumpti ꝺe substantia ꝺe aut apparuit ei angelus ad ꝓmũ magis confortãdũ ꝓpt qꝺ ꝺebat et confortauit me et paterbitem ꝺequit cũqꝫ loqret mecũ mutuum .s. ꝑ spem confortatꝰ ꝺequit et aut angelus .s. danieli nũcij spes qꝫ venerit ad te .q. ꝺ. ego veni ut ondam oõnẽ tuã exauditũ et ea qꝫ fiunt sũt in nouissimis tuis ut iã deus ē et magis ꝓbatur mihi. ℭ Et mũ reuertar hic ꝓponit

cam qꝫ oportet eũ ante reuertẽ a danele ut satis redeat ad impellandũ deo pro ꝓpℓo ne redeuntis eius de babilone impediret ꝑ angelũ qui pertinet ꝑsis et hoc ē qꝺ ꝺicit et mũ reuertar spiritu in ossibꝰ dei ut filiet adiutus principem ꝑsaꝝ qꝺ quidem ꝑfuit ē ꝑ hoc qꝺ aliqu ꝑsidis ꝺuisis generalis assumẽ cum deo contria merita ut deus est cui emn̄ expedit appuit princeps grecoꝝ .i. angelus grecoꝝ hoc aut mirabiliter angelꝰ loquẽs danieli qz in principio sequẽtis capli faciet mentionem de bellis ꝑsaꝝ et grecorũ venturũ .i. antichristi reuertar recedendo .s. a te Annũciabo tibi qꝺ expressũ ē in scriptura veritatis .i. in ꝑscientia dei michi reuelata qz reuelatio ē quedam impressio diuine scie Annũciabo tibi illa que desiderus scire nemo adiutor meus ē in oõibꝫ his saluator que spectant ad ꝓmotionẽ ꝓpli israℓ misi michael princeps vester qz sicut deus est michael erat princeps populus synagoge ysrℓ. ℭ Capitulũ .xi.

Ego autẽ. In capº precedenti oõsa ē eminencia visionis ut deus ē hic autẽ tria istius visionis declarant cõtinẽtia iuturas Et ꝺiuidit in duas ptes qz ꝓmo ostendit futura violencia ꝓsaꝝ cõtra elios 2º finalit victoria eloꝝ cui regnabos capi xi. In tempe aũt illo ꝓma ꝺiuidit in duas ptes qz ꝓmo explicat successus regum ꝑsaꝝ in breui 2º ortus regum grecoꝝ et hoc fit ut ꝓueniat ad antiochũ epyphanẽ qui fuit de regno grecoꝝ fuit enim figura antichristi de quo ē principalis intencio ut videbit similiter ibi Quarto vo ꝺicat qꝺ sic Ego aũt ab anno ꝓmo ꝺarij medi qui mefecit Balthasar ut supꝺeus est in fine quãtũ capli stare ut confortarer et regnũ eius et confirmarer aliqu exponũ dictes qꝺ ista sc̃a ẏba ꝺanielis qui orabat qꝺ ꝺeus qui eũ multũ honorauit et eũ de lacu leonũ liberauit ut deus est ē vi. capº et hoc eciam ꝺicat glosa mirabiliter Sed hoc videt ꝓbℓe qꝺ ẏba immediate ꝓcedentia sc̃a ẏba angeli loquẽtis ꝺanieli ut iussit est similit ẏba immediate sequẽtia qꝫ copulat ad ista ꝑ dictionem copulatiuã ut videbit et ideo ꝺicendũ qꝺ ista sc̃a ẏba angeli loquẽtis cũ ꝺanele qui offerebat pces ꝺeo coram deo ut visit ē et ideo sicut ꝺanel stabat confortatione ꝺui orando ꝓ ista similit angelus pces ꝺanieli offerendo et eciam alius mõis qz efficatior ē verus angelus qꝫ ysonius et mirabiliter annũciabo tibi ꝺanieli scilicet de regno medoꝝ et ꝑsaꝝ ꝺequit adhuc tres reges stabunt in ꝑside ꝓmꝰ fuit Cyrus qui fuit ꝑsa sicut ꝓdictus ꝺuxo auxiliũ suis ꝺ fuit cõbusto

filius cyri z fuit darius ypocrites m aud̃ anno
vo consūmatū ē templū ut ipse dr̃ ys. esdre vio. sm
computacoēm latinoz suppōitū capo xo et ibi
inchoatū vocāt hic aūt reges psidis q̃ licet
cēt vnū regnū medoz et psaz tñ cyrus qui
tūc regnabat tñ stulerunt caput monarchie ad
psas a quibus pmo fuerat motus Istu aute
ussis facta ē daniel anno tcio cyri ut ussū est
in pncipio .x. capli et q̃tus dicabr̃ equibus in
mūs sup omēs. Iste fuit vesres filius darij sm
latinos qui fuit potētissimus xo predecessū et
vi. armoz subiugauit greciā regno psaz et
hoc vsq; ad tempa alexandri magni qui q̃t
hoc postea contra regē psaz bellauit et hoc ē
qd̃ dicat̃ et aī inchoauit dicaz sine p̃dictus
vesres rex psaz conabitur omēs bellatores sibi
quos potit inuenire contra regnū grecie qd̃ si
bi subiugabit licet aūt post istū vesrem fuerē
plures alij reges in psida sm latinos sibi no
ue vsq; ad alexandrū magnū qui mēsēo dicto
monarchiā psaz tñstulit ad greços tūc angel9
locut9 daniel illos obmittit q̃ iste vesres dedit
occasionē greis bellandi contra psas Im vo dor
mīā hebreoz q̃ ē sextus sc. ut cap9 tamē in
dicao mee viorem p̃ nr̃os regū psidis de quibz
fit hic menco ē tyr9 z vo tambises filius eius
z assuerus marito hester q̃ vo darius q̃ debel
labat alexander magn9 eo q̃ repetebat ab
ipo tributū confidens in pon̄ sua et dicens
et sic nō ozt dicē q̃ angel9 omisit aliquē de regi
bus psaz a tpe cyri vsq; ad alexandrū magn9
hoc em̄ computacoēm latinoz ad debens fuisset
et hui⁹ amoz qui fuit exaltatus ab assuero ut
ostū est ē ve9 capo qd̃ iudeis impossibile ut ibi
dem dr̃ ē. Surget tio hic com̃ ponit ortus
regm̃ grecoz quātum ad mozphiam q̃ aī erant
de qua regnū mōrchia processit Antiochus illus
tris inde pcī qui fuit fugā Antropi Et diu
dit̃ in duas ptes q̃ pmo tractat de regno Mer
andri qui fuit pmus rex ut supdicm̃ ē ai vi9.
1o de regnis duoz posteoz eius .s. syrie et egypti
ibi et confortabit̃ rex austri erat ergo Surget
tio in grecia scilicet rex fortis scilicet Alexander
magnus et dilabit̃ pcāte multa q̃ multa
regna acquisiuit et faciet qd̃ placuit ei contra
regnū psaz et aī stetit scilicet in robore potētie
et cruris sue contēt regnū eius q̃ mortuus ē
veneno aī cēt adhuc in flore iuuentutis sue et po
tentie ut ē ussū est vio ai. et diuidet regnū
eius in q̃tuor ventos celi in q̃tuor regna scilicet
que stra sūt ad q̃tuor pncipales ptes mūdi resp
ihelim̃ q̃ sicut supdicm̃ est ptolomeus lagi filius
successit sibi in egypto q̃ ē ad mīdiem respectu ihelim
apte hoc in sequentibz rex egypti vocat̃ rex austr9

Seleucus successit sibi in syria que ē magis ad a
quilonē respectu ihelim apte qd̃ in sequentibz rex
syrie vocat̃ rex aquilonis Philippus aute frat̃
alexandri successit sibi in macedonia et greccia
q̃ magis ē in oriente Antigonus aūt successit
sibi in asya q̃ ē magis in oriente Et isti aūt
quatuor mūdi partes orientales quatuor principales vēti
celi regni alexandri dicat̃ hic diuisit in q̃tuor
ventos celi sed nō in posteos eius .i. in filios eius
q̃ alexand̃ nō habuit filiū et si filios habuit non
regnauerūt post eū neq; sim pōm illius q̃ nullus
successor alexandri fuit equalis sibi in ptate
unde sequit̃ lacerabit regnū eius q̃ multe na
tiones recesserūt a monarchia q̃i mortuo eo et
multa eaū alij q̃ isti q̃tuor pdicī impetrauerūt sibi
dominatum et hoc ē q̃ dicat eaū in cetteros .i. i
nimicos q̃ sunt q̃tuor pdicī diuidet regnū eius
q̃ nulla regna isti⁹ steterūt exceptis q̃tuor q̃
dictis Ideo sequit̃ excepto hijs scilicet q̃tuor
q̃tuor. Et confortabit̃. hic com̃ agit de processu
duoz regnoz .s. egypti et syrie post mortē alexi
De alijs aūt duobz regnis scilicet egypto et asia Asie
edomie nō fiat angelus mencem sō hui⁹ est
q̃ regnū egypti et regnū syrie erūt q̃mq; inde
tūc q̃ inuia erunt potius in medio huius egypti ad
austrū et syriam ad aquilonē ut dcm̃ ē post
mortē alexandri magni regnū egypti et regnū
syrie ihierūt bellū adinuicē sibi multos regibus
sibi successoribz ut iudebit filij aī isti in medio
potius erūt q̃ inuius rex .s. egypti et aliqui de pbis
isti⁹ finxerūt alium regē egypti alium regē syrie Ideo
occasione huius rex egypti alium debellabat filios isti
q̃ finxerāt suo aduersus et eadē vice alium rex Sy
rie debellabat eos et mō sibi achabant vnus mō alius
Ideo de istis duobz regibus pluū isti successe affu
turis loq̃bat angelus dameli q̃ desiderabant scire
statū pili sui de alijs duobz regibz .s. Asie et ma
cedonie tangit q̃ parū aut nichil inuenerūt aī iudeis
agē. Ad maiorē aūt euidentiā hui sequentis
distinctionis hic reges dicunt̃ esse una pte et reges
egypti ex altera usq; ad tpa Antiochi epyphia
nis q̃t̃ tuū regnū ista pmutatio hic q̃ fuit fi
a Antropi de quo pncipaliter hic intendit̃ sequen
figura

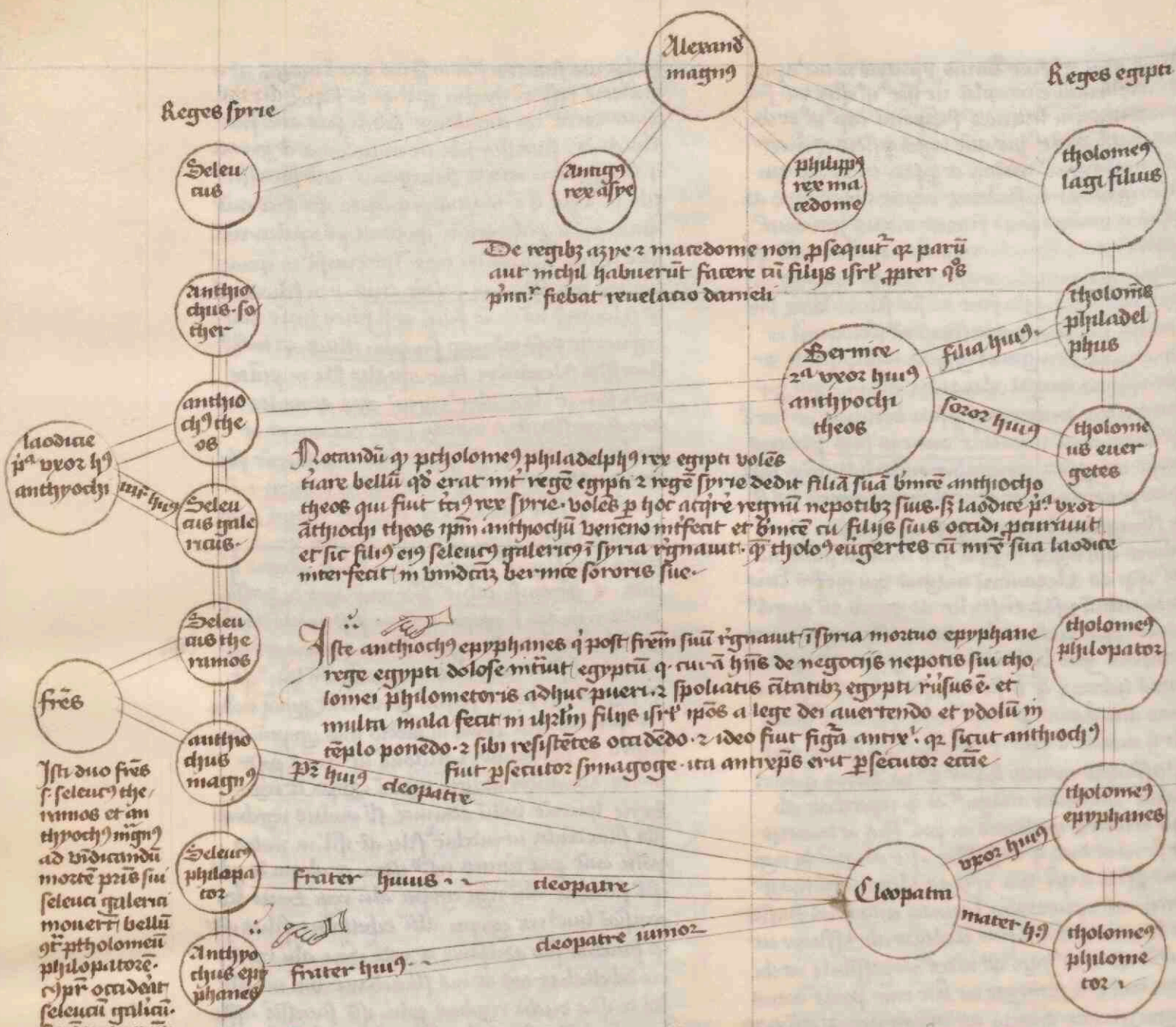

De regibz azie 2 macedome non psequit qr paru aut nichil habuerūt facere cū filiis isrl' quib' qb' pnūr fiebat reuelacio danielis

Notandū q' ptholomeus philadelphus rex egpti volēs
tiare bellū qd erat int regē egpti 2 regē syrie dedit filiā suā bmicē antiochi theos qui fuit tcius rex syrie. volēs p hoc attrahere regnū nepotibz suis. s laodice p4 uxor antiochi theos ipm antiochū veneno mitteat et bmicē cū filiis suis occidi prauuit et sic filius eius seleucus gulcrias in syria regnauit. q' tholomeus euergetes cū uxore sua laodice interfecit in vindictā bermice sororis sue.

Iste antiochus epyphanes q' post fratrem suū regnauit in syria mortuo epyphane rege egypti dolose mittit egyptū q. cum ea his de negocijs nepotis sui tholomei philometoris adhuc pueri. 2 spoliatis ciuitatibz egypti rursus e. et multa mala fecit in ulzlim filios isrl' ipos a lege dei auertendo et ydolū in templo ponendo. 2 sibi resistentes occidendo. 2 ideo fuit figura antichristi. qr sicut antiochus fuit psecutor synagoge. ita antichristus erit psecutor ecclie

Et confortabit sicut dicit hic prie tangit regnor egypti et syrie et duodecim in tres partes qr primo tangit istor regū hystoriā usq; ad Antiochū magnū qui fuit pr Antiochi epyphanis 2o ex inde tangit hystoriā usq; ad pdictū Antiochum ibi filij aut eius 3o describit Antiochi epyphanis regnū ad qd principaliter intendit venire ibi et stabit in loco eius despectus dicit qr primo sic confortabit se rex austri. i. egypti qr primus rex q ibi successit Alexandro. s. ptolomeus lagi filius fuit vir prudens et fortis et multū dilatauit regnū suū et de principibz eius pualebit sup eū. et qd hic intelligendū de principibz eius. i. de principibz alexandri extendentibz aliquos eis potentior eo qr ptolomeus philadelphus filius eius fuit ex potentior et diuior et sapientior vir tpe eius lxx. interpretes trāstulerūt sacrā scripturā in Alexandria et tātus amator fuit sapie qr libros omnī gentiū in sua bibliotheca congregauit sequit. et post finē annoz federabūtur qr iste ptolomeus philadelphus milites deprimerent regē syrie sicut et pater eius et voluit ponere finē in bello et fedus fecit regi syrie dando sibi filiā suā puellā nomine bermice ut sic regnū syrie s. Antiochi theos et hoc tpe cū qd sibi vi filiaq; regis austri. i. egypti veniet ad regē aquilonis. i. syrie facie amicicias mutuas et pacem et matrimonium pdictū et nō obtinebit fortitudinem brachij. i. filia regis pdi nō optinebit fortitudinē regis syrie nec stabit semen eius. i. filij ex ea nati sicut cogitauerat rex egypti ptolomeus philadelphus ut dicit et nō aut fuit qr Antiochus theos rex syrie habuit alia uxorē nomine laodicem et ex ea filiū nomine seleucū gulcrū Iste aut laodice que fuit prima uxor antiochi theos re putata et q. ancilla postea copulata et ex bermice

filia regis egypti ꝓ dot tri postea recepta ꝑ ab eo ꝛ
gnam et ꝑ cauꝯs ne iterꝫ mãto capellꝫ tꝛi filio
suo pro barmee et filus ꝓ mãto suo veneno ꝛ
ferat et lurmiã tꝛi filus sius erãt ꝙmunt et sic
filmus eius ꝓ delenaus gulicꝰ ꝑ suo ꝛ regmi suc
cesse et hoc ē qđ dicat hic et trudet ꝑa ꝛ barmee
filia regis q̃ tradita fuit ad mortẽ ut visti ē et
qui adduxerũt eã adolescẽtes ei⁹ ꝛ domcelli qui
venerãt aꝛ ea de egypto m fmã et erat m comi
tiã eius q̃ tota stimulia eꝰ mẽfaꝛ ē aꝛ ea et q̃
confortabit eã m tpũz ꝛ marꝫ ei⁹ qui mẽfact
ē aꝛ ea veneno tꝛi ut dixi qđ et stabit de fmine
eius radicẽ plantacois q̃ ptolomeꝰ eugetes fi
ꝑdẽ barmaꝯ et filius ptolomei philadelphi et
sic ꝙcesse et cadẽ radice eã ea regnut ꝑ ꝑmũ m
egypto et sic stetit m regno pꝛis sui et vemet aꝛ
ciatu ꝛ q̃ ad vndicandũ mortẽ sꝛoꝛis sue ꝛcu
ungẽtauit ciatũ fortẽ et ingssꝰ ē regmũ tyre
et mẽfeat delenaũ gallicã ibi regnãtem eã mẽ
sua et hoc ē qđ dicat hic ingredet ꝓuãa regis a
quilonis ꝛ tyre et abutet eis ꝙ delenco gallico
et mẽ eius qui gybria mtulit et optiebit q̃
uire victorie eos eradit q̃ tꝛi ijta hac victoria
audiut dissensionẽ ortã m egypto ideo festinãt
ꝛsus ē de syria portas scas ꝓcla aure et argẽti
et alia ꝑiosa locupleta illius regni et hic ē qđ dicat
hic insup et deos eoꝝ et sculptilia optinebit sꝛ
vasa q̃ ꝑiosa aur et argẽti capta ducet ī egyp
ꝑ stilez ptolomeꝰ eugetes ꝓualebit adiuꝫ regẽ
aquilois ꝛ adiuꝫ regẽ tyre delenaũ gallicã ut
iusti ē et intrabit m regnũ ꝙ suũ rex austꝛ et
egypti et ꝛuertet in ciam suã demeta tꝛi et spo
liata tyra mõ ꝑdõ Filij q̃ hic cõmi agre
de regno antiochi magꝰ qui fiut filius delena
gallie regis tyre et diuidet in duas ptes q̃ ꝑ
mo oñdit qualiꝫ impugnut cont ptolomeũ phi
lopatorẽ qualiꝫ pugnut cont filiũ eiꝰ ptolo
meũ epyphanẽ ibi comitet rex aquilonis Ter
ra primũ strendũ q̃ mortuo delenco gallico regi
tyre ut ꝑdeñ ē duo filij eiꝰ qui tũc erãt puul
tꝛeuerũt sꝛis delenco carũos qui erat ꝑmogẽi
tus et antiochꝰ magnꝰ qui erat seꝛis natꝰ mor
tuo aũt ptolomeꝰ eugete qui prius eoꝝ mĩfecit
ut et mrem ut iusti ē regnãte ptolomeo philo
patoꝛe in egypto loco pꝛis sui ptolomei eugetis
duo fires ꝑdi mouerũt cont ipm̃ pluꝫ ad vn
dicandũ mortem ꝓtiũ ꝛed mfra breue tꝑis
delenco carũos mortuus ē et sic antiochꝰ magꝛ
nus solus uit ad pugnãdũ cont ptolomeũ phi
lopatoꝛe tꝛi antiochꝰ uicto fiut m cãpo et hoc ē
qđ dicat hic filij aũt ei⁹ ꝙ delena gallie ꝓiobꝛi
ē idest ad vndicãdũ mortẽ pꝛis et mris ꝓpꝛ
et congregabit mltitudiem exercituꝫ plimoꝝ ad
pugnandum contra ptolomeũ philopatorem et
vemet ꝛperãs qua ante cõmittet bellũ cũ

rege egypti ꝓ delenco carũos frat semꝛ mortuus ē
et audita morte ei⁹ fiat eius antiochus magnꝰ ꝛsus
tꝛiãt vemꝫ de babilone ut aũ exercitu pugnet cont
ptolomeũ et hoc ē qđ dꝛ Et vemet ꝛperãs et ꝛ
undans et ꝛuertet ꝙ s. de babilone audita fratris
morte et egrediet aũ robore ei⁹ ꝛ aũ forti exercitu
vemet ad pugnandum cont ptolomeũ regẽ egyp
ti et ꝓuocatꝰ ꝛuertet se ꝙ ꝛ rex egypti egrediet
obuiã antiocho magno et pugnabit adiuꝫ aquilonis
regẽ ꝛ contra antiochũ magnũ regẽ tyre et
ꝑualebit multitudiẽm nimiã ꝛ multo maiorẽ q̃ sit
mltitudo antiochi et dabit mltitudo in manu ei⁹
q̃ exercitus antiochi denuꝫ ē a ptolomeo philopa
tore et capiet mltitudiem ꝛr q̃ multos de exercitu
antiochi cepit vulnes et exaltabit cor ei⁹ ꝛ cor pto
lomei philopatoꝛis ꝙ victoriã hꝫitam et mĩfica
et mlta multa s. de exercitu antiochi ꝛed nõ ꝙ
ualebit dimo q̃ nõ potuit capi antiochũ sed
euasit ꝙ fugã Comitet aũt hic de stabi
pugna antiochi magni cont ptolomeũ epy
phanẽ et duxit m tres ptes q̃ primo frat
qđ dñm ē 2o ponit qđam maꝺs ibi filiã ꝙ
3o ꝛuertit ad gentem ibi et vemet cerca ꝓ
mũ cõsiderand̃ q̃ antiochꝰ magnꝰ denuꝫ a
ptolomeo philopatore ut visti ē ut poꝛ vnã
datam egypti suã mstruerit cont ptolomeũ
epyphanẽ regnãtẽ m egypto loco pꝛis sui de
functi s. ptolomei philopatoꝛis et hic ē qđ dicat cõ
uertet rex aquilonis ꝛ antiochus magnꝰ rex syri
ne et ꝓualebit mltitudiem multo maiorẽ q̃ pꝛius
s. qua ijerat m pugna gena philopatore pto
lomeũ et m fine tpũ annoꝝ q̃ ꝛ post magnũ
tpũ mortuus philopatoꝛ ꝑdõ vemet ꝛperans ꝛ
te s. antiochus magnꝰ aũ exercitu magno exceꝫ
titudine bellatoꝝ et opibꝫ ammis ex ꝛsdrunca
pecuniaꝝ diuciaꝝ et victualiũ et in tribus ꝛr
multis assurget adiuꝫ regẽ austꝛ ꝛ cont ptolo
meũ epyphanem regem egypti q̃ philippꝰ rex
macedõũ confidito antiocho magno imadebit
egyptũ tũ eo tali pacto q̃ quilz eoꝝ haberet ciu
tates q̃ maiores regno sno quas possẽt acquꝛ
in egypto Filij quoq; hic ponit qđam
maꝺs illius tꝑis q̃ tpe ptolomei epyphya
nis Onias qui erat sacerdos in iudea fugiet in
egyptũ dicẽs se velle implẽ ꝓphiam ysaie ꝛ
in die illa erit altare dñi in medio tre egyp
ti xpi et ideo honorifice receptꝰ ē a ptolomeo
epyphane et fecit ei templũ simile templo Iero
solimitano et hic ē qđ dicat hic dameli filij quoꝝ
ꝓuaricatoꝝ ꝓphi tui ꝛ ꝓphi isti de q̃ erut nati
damel extollent ut impleat ustionẽ xpi dñi
at isti filij ꝓuaricatoꝝ ꝛ de mõ ꝓuaricatoꝝ
q̃ nõ erut eis liatũ templũ edificare et hoste

as offre ei ihrlm et ppe pena pa cor sbiit et cor
ruet quia a vbe postea destructu e illud tplu
et ciuitas m q erat q verbu ei ciuitas ome
¶ Et venet hic reuitat ad qritum saluat ad
desiderandu pugna Antiochi magni tone ptolo
mei epyphane et hoc e qd dicat et venet rex
qulome .i. Antiochi magni rex Syrie tu alio re
ge pdo et comportabit aggere .i. fiuet compor
tatu p multitudiem eiat su et capiet vrbes mu
nassias .i. ciuitates qs reges egypti tenuit p
m regno tyrie et eas monerat ut melius posset
eas tenere tone rege syrie et brachia austri non
sustinebit .i. fortes milites egypti poiti m pdis
ciuitatibz ad eas custodiendu no potuerut eas
tenere et osurget elat eius ad resistendu q mgt
m pncipes de egypto voluerut sucurre ill qu
erat obsessi ab Antiochi in ciuitatibz pdis et
no erit fortitudo q no potuerut eis succurre
et fiuet vemes sup ei tonitru ptolomei iuxta pla
atu suu q ciuitates pdas rempauit et no erit
qui stet contra faciem eius .i. regis syrie et stabit
m tra mclita .i. ihrlm et ultra q dicat mclita
ppe cultu dmi ibide existem q Antiochi ibi yo
norifice susceptu e et sumet m manu eius q
mde absolut pfidu ptolomei regis egypti et
eos qui fluebat sibi et ponet faciem sua .i. totu
attentione ut vemat ad tenendu vim regnu
eius .i. regis egypti q no sustinebit Antiochi magni
vrbes ciuitates et loca pdas Sed voluit opti
ne totu regnu egypti veriptu q vidit q hoc
no potat vi tute armoz Ideo simulauit se face
re cu ptolomeo cognato suo et de bonis eius ppe
qd dedit ei filia sua cleopatram in vxore ut sic
melius posset regnu egypti et hoc e qd dicat
hec recta faciet cu eo q Antiochi magni fiet
tu cu ptolomeo stolm appacam tm et filia
feminaz .i. de mo feminaz dabit ei .s. cleopatra ut
eiciat illu .i. decipiat eu de filie ihe regnu egypti
familiariz in tra egypti ut sic posset capi eum
et no stabit .s. fraudulenta Antiochi nec illius
erit .s. regnu egypti ut cognouerat q dicit egyp
ti prepenit fraude Antiochi et timuit se hoc
erit ei ga cu dimisit filia ei cleopatra fiunt
magis mites sno regi egypti q pri suo An
ocho et conuertet faciem suam ad insulas q Antio
chus magnus iudeus se defraudatu a spe optime
di regnu quitet se ad debellandu insulas Asie et
capiet multas de ill insul et cessare faciet pnc
pem cybrn sui .i. scipm q hoc faciendo pmit
tit cybrnu suu in sile n. Asie erit confidens
te romis ideo ab eis miss e et capio Affricani
contra Antiochu et deiecit eu et de tempo fu
gauit qui qd fecit cybrnu eius quitet in eu
.i. in Antiochu et quiet faciem suam ad impiu vbi su
e q fugies de ista voluit ad terra suam redire
et impinget q m ipo reditu ocasus fuit m tplo
manee. q. macha .i. ca et no inuenet loc ei
q ipo et qui ea eo erant dimissi fuerut mebra
tu q eius auxiu no fuit cognitu nec sepultu
Dicit tn aliqui q m dco reditu etas fuit et
q p ca sci machabei loquit de Antiocho epi
phane ei filio et stabit m loco ei vilissim .i.
seleuco filius eius semoz qui ppe milicia dr
hic vilissim et magnus dctor regis .i. ipoe
regali et m paucis diebz pterit q pani reg
uit no in furie nec m pelio q no fuit ibi bellu
eosie nec militaris Et stabit m loco ei despect
hic com agit de regno Antiochi epiphanis
qui fuit figa Antichi ut dcm est de q prior
pulit agit hic ¶ Ad euidencia aut eoz que
requirt intendi qd id qd e figa alioz t signum
oportet q sit res aliq illud em qd melius non
pt ee signu alioz vel figura Ideo illud qd est
signu vel figura alioz pt dupliciter considerari
ut e ad pns vno quide e figura tm l signu
Alio mo ut est quedam res in se et in figura a
lioz sicut oculus pendens an tabernam pt con
siderari ut e signu vni celestis in cellario
tm l quod signu vni et cui hoc sm q e res a
liqua in se Illa aut que dr de figura t signo
primo intelligit ea ee tm de ipis qz est sig
l figura q figura magnum figura ducit tm
in cognitione alterius Illa aut que dr signu
l figura 1oo vificat de vivoz scitz de re que
figura e et de eo cuius e figura similiter mo i
sacra scptura qz si aliq dicat de aliq ut de fi
alteri tm cui tuc sensus huius e vnus tm scitz dei
cui e illa figura sicut de Salomone ut e fi
epi tm dr pe Israel Et dnabit a mari usq ad
mare et a flumine usq ad ultimos orbis terre et
ideo solu iusticiat de xpo ad hanc no de Salomone
cui regnu fuit solu in iudea Sed illud qd dicit
de aliq sedm se ut qd figura alteri illud iusticiat
ad hanc de vivoz tm principaliter de illo cui e fi
sicut de Salomone dr p. gal. xvi. ipe erit michi
in filiu et ego ero illi in pcm et visitabit de Sa
lomone et xpo cui Salom erat figa Sed prin
palit de xpo qui e natus filius dei Salomon
autem fuit cuius filius p adoptionem qui saltem
in typico regni sui Simulie dom est in quibus
q Antiochus illustris qui e figura Antichi
pt dupliciter considerari uno quide e figura Anti
chi tm et sic illa que dr de Antiocho tm visi
tant ad hanc de Antichi Alio mo pt considera
ri ut e figa Antichi et cui hoc sm se et sic
illa que dicit de ipo iusticiat de vivoz de An

nocho tñ mpſtius et pſtius de Antiochia ſicut dñm
ē vſq; ad. q2 ea que ipſe dicat ſē viſitatus de vrbe
In ipſe aūt capō aliqua dñr de Antiocho p̄dicto
duplia mō et diuidit in duas ptes q2 p̄ gñm
ea que dñr de Antiocho ſedm ſe et ut ē fi. An
tiochi et ſic viſitat de vrbe. 2o ea q̄ dicat de
Antiocho ut ē fuga Antiochi tñ et ſic viſitat
de ſde Antiocho ibi et facit rex ſedm voluntatē
ſuā p̄ma m tres q2 p̄mo ōdit qualit̄ optī
nuit regnū tyre fraudulent. 2o agit de pug
Antiochi contra ptolomeū nepotē ſuū i. et bu
chya. 3o qualit̄ pugnat contra filios ipſi ibi
et reuertit in terram ſuā Circa p̄mū ſtendū q̄ An
tiochus magnus de q̄ dñm ē duos filios habuit
vnū qui vocat ē Seleucus philopator et fuit p̄
mogenitus Alius aūt vocat ē Antiochus epiphya
nes ut illustris q̄ idem ē et iste erudit ē
Romanis obsidē p̄ patre suo ne a fidelitate Roma
recedat mortuo g̃ Antiocho magno ut p̄dm ē
successit ei in regnū Seleucus filius eius p̄mogeni
tus de quo dñm ē hic q̄ fuit vilissimus et indigni
honore regio qui mittebant in Iherusalem ſuā loco Antiochus ē
epiphanes qui erat Rome obsidis audita morte
patris ſui et fratris mittebant fratres ſui regnātes cer
te recessit de Roma sine licentia senatorū ut conter
dicit hystoriographus Aliqui aūt dicūt licet pru
dēs q recessit de licentia senatorū nō tñ ē vis q̄ re
cessit sine scio sine sic venies igit in Syriā ubi
regnabat frat̄ suus cepit similare benignitate
cepta eius et auxiliū contra hostes et p hoc at
traxit multos ad se. post q̄ pat̄ suo mortuo q̄ pri
regnauit ut dñm ē obtinuit regnū eius et nepotē
suū. s. filiū fratris sui quantū regno sibi debito
et hoc ē q̄ hic dicat̄ et stabilit in loco eius. i.
Seleuca respectū. i. Antiochus epiphanes qui de
hic despectus q2 fuit Rome obsidē et nō tulerat
honor regius in principio q2 pat̄ suus Antio
chus magn̄ declarauit in testamēto suo sibi
succedē in regno filio Seleuco q2 tūc erat ēt
fructuoso q pat̄ p̄ferebat in regno suo de filius
quē volebat et venit clām. i. occulte q2 de Ro
ma occulte recessit ut iā dictū ē et obtinebit
regnū in fraudulētia q2 optinuit regnū p̄
fratrē suū p similitudē p̄dictā. Et hucusq
hic ondit̄ qualit̄ pugnat cont̄ ptolomeum
philometorē nepotē suū filiū Cleopatre p
tris sue patrē et ptolomeū epiphanis regis
egypti Et diuidit in duas ptes sedm duas
mansiones q̄s fecit contra egyptū 2m ibi Et
conualescebat Circa p̄mū stendū q̄ Antiochus
epiphanes rex Syrie similauit se zelare pro
nepote suo rege egypti adhuc tū puō et idō
q̄ tutelo tutoris accepit ātiacus q̄s reges e
gypti cū regnū egypti acquisierāt q̄s aī pa
tres egypti nomine pupilli retinebant Antiochi negu
uit reddē et idō mot̄ ipm et regē egypti adhuc
pueri guerra mota ē. Sed duces ptolomei
regis egypti venientes cont̄ Antiochū denuncia
et p q̄s pueros q̄ pugnabit tū postea Antiochus
similauit se fecisse amore pupilli tamq̄ sibi mag
tpmq; utpote ipius auunculi et ipse fecit finu
dulent̄ ut posset melius regredi egyptū et op
time ducibus illius regni et ipse ē q̄ dicat̄ hic
Et bucha pugnantes hic ē duces ptolomei
philometoris qui pugnabāt p eo expugnabant̄
a facie eius. 2dm quia dicat̄ se ab Antiocho
Iustin et duc fedens. i. ptolomeus philometor
ad quē Antiochus eius auunculus similabat facere pa
cem et fedus principalit̄ amicitie ē ab eo simple
q2 ut dñm ē timebat principibus pulsis et pueris q̄
animos denuncio ē et post amicitias ad eo facere
volū quia ut dñm ē similabat se p̄dā fecisse a
more nepotis sui. q. melius custodiret res suas
p̄ hominēs ānima hoc tū dolose similabat ut m
gredi posset egyptū ad ipm spoliandū et hoc ē
q̄ dicat̄ et ascendet. s. egyptū et superbit in mo
dico tpo p̄ q. egypti nō timebāt ab eo regnātes
p̄ metuisset p bono nepotis sui regis egypti
et hinderunt et vbi vbes migdiet̄ spoliādo
eas et fugat̄ q̄ nō fecerūt patres eius 2dm. p. patres
sive sui sancti reges tyrie nō assimilauerit spo
lia tūr egypti licet aliqua extorsisset illius regis
depredata fuisset sicut fecit Antiochus magn̄ ut
visū ē et contra firmitatis confirmationis mihi. s.
consilii q2 astutia sua et fraude decepit sapi
entes egypti ubi tūc regebat sapia et hoc usq; ad
tpus. q. d. nō diu duxit q2 inde postea fuit
turpit̄ expulsus t̄ aliquē usq; ad tpus. s. Antiochi m q
ista complebit̄. Et conabit̄ hic describit
2m quasdā quā fecit Antiochus contra egyptū
q2 ptolomeus puer erat et sic quasi se ad pu
ni contra auunculū suū Iste tū Antiochus Ep dolose
agebat et id̄ videbat nepotes suū ipē forte circa
tū quē q̄ timebat deinde trāit ad se munibus aliquos
de gente ptolomei p q̄s impedita fuit victoria
contra Antiochū et ferenūt pacē similatā tm q2
vnus cogitabat malū contra altrum et hoc ē q̄ dicit
et conabit̄ fortitudo eius et cor eius. i. Antio
chus rex tyrie adiuuabit regē austri. i. egypti ne
potē suū sequit̄ et rex austri. i. ptolomeus rex
egypti iam satis adultus procurabit̄ ad bellū mul
tis auxilijs et fortibus nimis contra Antiochū auū
tulū suū et nō stabilit̄ q2 mihi adiuuabit eū aduersa
q2 aliq̄ de gente ptolomei nō stabit fideliter tū
eo sed mouebunt ad fraudandū quasi gaudens ab An
tiocho ad hoc ut dñm dicat et hoc ē q̄ dicat̄ et eō

medones pane ai eo contrist eu q̃ ocide ihu pa
as filiae multa de crudelitate regis egypti postea ſm
tpm dicor quasi regni cor erat ut maleficiãt q̃
ut dñi ẽſt pax fuit tñi filiabꝰ et idꝰ vn⁹ cont
altrũ cogitabat in corde suo ad mẽſã vna loquiẽ
q̃ ad ſimilitudinẽ maioris pacis cõcalcabãt ad
multã et ũbis mendacijs mtebat ſe mutuo de
ape et nõ ꝓficiẽ q̃ vnus nõ potuit alterũ tollẽ
ſũeretẽ ſicut cogitabãt q̃ adhuc ſmus .ſ. negoci
mr̃ pos in aliud tpõ erit vel alte q̃ adhuc ſu
mus .i. malicia et ſtrudulẽtia Antiochꝰ in Antiochꝰ
magus impiissimꝰ audiens Antiochꝰ ẽ figmẽ ⁊ ſtatim
reuiten hoc cognit cum quali Antiochꝰ egyptijs
nes nspugnãt filios iſrl et diuidit in duas p
tes ſm q̃ duplex fuit ipius impugnatio cõtra eos
ẽ ibi ſtatuto tpõ. Cum primũ ſtiendo q̃ Anti
ochꝰ reuitens de egypto post primã inuasionẽ e
gypti mĩuit ihezelin menelao ductõe et alijs
qui ea fauebãt et fecit ibi multa mala ſed nõ
tãta q̃nta fecit postea et ideo dr ihi ⁊ qñ dr ihi et cor eius
ſ. Antiochꝰ adiuit testamentum ſcõi .i. iudeã et
ihezelin vbi dei testimoniũ ſtabat et fecit ibi
multa mala et reuertẽs in ciuitatem ſuã ihi ẽ in tp
nã ꝓtanto tpõ. Hic describit ꝓpa eius impug
contra filios iſrl Ad eius euidentiã ſciendũ q̃ Jun
nacelius egyptiacus alio tpõ uolens mittere egip
tiũ mdr repulsũ ⁊ q̃ mauult publiũ missũ ad ihi
a Senatu romanorũ quibus res egypti erat cõ
fidentes qui quidẽ marcus publius eũ introiisse
Antiochũ in littore maris coegit sibi ut dissedat
ab amicis romanorũ et cet contra regnum suũ et
Antiochꝰ pecuit stup ipos consiliũ et deliberationẽ
et tuũ marcꝰ publius fecit circulum in arena
que tenebat in manu Antiochi .i. tenebras ꝓ
cepit ut uideas annũ de isto circulo egressus nũc
Antiochꝰ nõ audes ꝓtere mãdatũ senatoꝝ qui
ei ẽ obediendũ et ſic tristis reuitẽs in iherlm
fecit iudã q̃ dñi .i. et ihi machabeꝰ et ihi ẽ qd
dicit ihi ꝓpter tpõ reuitꝰ et uenit Antiochꝰ
ad auferẽ .i. ad egyptũ capiendũ et nõ erit ꝓ
ut similis nouissimũ q̃ tũc nõ ſpoliauit egyp
tũ ſicut in pma uice ſed magis inde repulſus eſt
turpiter ꝓ legatũ romanorũ et ideo ẽ qd dicit ihc
et uenient ſup eũ cetteꝰ et rom .i. cetteꝰ romani
in nauibꝰ et pauci nõ more ꝓꝝ quia duces
tus fuit a ſua intentione ne uelit eſt et reuertit
ab egypto .ſ. et indignabit cont testamentũ .ſ.
ſuũ .i. cont iherlm et faciet ibi multa mala
et reuertẽs hoc dicit q̃ iam fuit ibi alias et
cogitabit aduſꝰ eos qui reliquerũt testamentũ
ſuum q̃ erã illos iudeos q̃ consilio uenit
in iherlm qui erãt legis transgressores mitterẽt
Antiochꝰ motꝰ cupiditate et auaritia qui erãt in
templo et bucina in eis ſtabũt q̃ posuit ina
tentes in arce q̃ erant in iherlm ut ihi ⁊ ma
chabeꝰ ꝓ ne cuntis pos cont eũ rebellãt et pol
luãt ſtuarũ fortitudinẽ .i. templũ in q̃ de q̃ eſt
forta dr celebrat q̃ ibi prepto Antiochꝰ ſtẽ ſtatue
uolor et ſtã ſt ꝓtribula et auferẽt iuge ſa
crificiũ q̃ ꝓ vi. annos ſacerdotes iudeoꝝ nõ pote
rãt ibi offrre ꝓficerũ ſacrificiũ et dabũt abhis
minatoꝝ in desolationẽ q̃ ibi posuerũt uolũ
Jouis uolũ autẽ apud hebreos nominat abhoia
tio et hꝰ fuit ortasio maxime desolatois ipis iude
is qñ poterũ fuit in templo et impuy in testa
mẽtũ ſilabãt q̃ aliq̃ pessimi de iudeis ſilan
tes ſe zelare ꝓ cultu fidei ꝓpin iudeoꝝ deceperit
sicut de Alcymo et ſuis ſociis dicit ꝓ machi.
vii hyomo de ſenie Aaron uolẽt nõ decipere nos
et tñi ſtatũ iuramẽtũ rupit ut ibidẽ dicit et
populus fecit iudeis hꝰ generales fecerũt. Cplũs
autẽ hic cont dicit machabeꝰ constãtin in ſuſ
citando tremẽda ne faceret cont legẽ uel ꝓ de uxo
ribus eũ imẽ eoꝝ et mris alijs ut ꝓ in machabeꝰ
vii et in rebellãdo adiuãtios ut ꝓ de iudi
machabeo et fratribus eius et ſociis eoꝝ et hoc
qd dicit plũs autẽ ſtiens deũ ſuũ .ſ. fide fortis
tantum et ꝓtexit .i. ꝓtegẽ tenebit legẽ et fra
et milia cont adiuãtios ut ꝓ de iudi machabeo
et ſociis eius et dein in plo docebũt plurimos
reſiſtẽ adiuãtijs et tenere legẽ uſq̃ ad mor
tem ſicut fecit machabeus ut ihi ꝓ machi ⁊ qñ
dicunt filios ſuos circũire uſq̃ ad mortem
ꝓ defensionẽ legis et uenit in gladio et in flã
ma et in captiuitate et rapina diei q̃ illo ꝓ
multi de filijs iſrl mortẽ ſi gladio et aliq̃ duc
ti ſi captiui et aliqui bona ſua ſpoliari ut
ꝓ machi ⁊ qñ machabeus ⁊ fratres eius conuerſi
ſibi uendabũt ꝓpter auxiliũ q̃ machabeus et filij eius
in pſecutione Antiochi aliqua ꝓfectionem ꝓpter
fecerũt et applicabũt eis plurimi ſimulate
sicut de Alcymo ita dicit ꝓ machi ⁊ qui fecit amicitias
cũ uiris machabeis postea uolebat eũ capere et
de crudelis uicit sicut ꝓ de uiris machabeis et
filijs eius qui in defensionẽ legis et pietatẽ mor
tui ſi ut aſſent et cluxit et dealbent ꝓ tri
bulatoẽ q̃ ſi magis accepte deo q̃ ſacrifi
ut ſup dictũ ẽ cap. vi. et hoc vſq̃ ad tpũs ꝓſtitu
tũ .ſ. a dẽ et hoc ẽ vſq̃ ad finẽ mũdi q̃ vſq̃
ad tũc ſi ſuſtinebũt tribulõe malorũ q̃ adhuc
et aliud tpõ erit in q̃ .ſ. omia iuſta ꝓfectus q
plebitꝰ .ſ. tpũs ꝓfectoris Antiochi qui eſt ca
put omnium malorũ et q̃ figũ fuit Antiochꝰ et q̃
dicit ẽ q̃ ea q̃ ſi de Antiocho dicũ ſi uſq̃ huc
nõ ſpm ſi dicũ de eo ꝓm ſi dr cũ hoc ut ẽ figũ
Antiochi ideo ẽ ibi dupl ſſus huius uidi de

Antiochꝰ qui dr̃s ē alius de Antiꝯ ad quā ꝓ
dr̃i pn̄r de ſuali applicatur. De Antiochꝰ ē tra
dr̃ ſm gn̄ale ꝓmū ē quale ēptmuit regm
fraudulent i. et ſtabit in loco ſuo despect ꝛc
et hoc ꝓphās vificat de Antiꝯ qui maiꝰ dom
mū optinebit nō ꝙ nobilitat gnis ſed magꝯ
ꝓ fraudulenā et ſic ꝓ ea applicabit illa hr̄ ſe
cūdū q dr̃m ē de Antiochꝰ q̄le pugnauit cont
regē egypt et hoc notat i. cū dicat Anthiꝯ
pugnas cont quē pugnat duplicat ua ſtalez
fraudulen et armoꝝ potcīa ut uſus ē et ſ ꝓ
phās complebit in Antiꝯ q. vre egypte cū
vnis de tribus qui ꝓ ſtupabit ab eo ut dr̃m ē
b vi cū. Nō ē dubiū q cont cū vtet maiori
fraude et potcīa q Antiochꝰ fecit et ꝙ ꝓ ipꝰ
tota illa hr̄ ꝓ de ſuali applicat Antiꝯ et
manē i. qđ i. dr̃. et fiet qđ nō fecerūt pres ei
et prēs pr̄m ei q. nullꝰ de regib⁹ mūdi fecit
l fiet talia q̄lia fact ē Antiꝯ ſed mlte re
ges qui pcesſerūt Antiochū fecerūt
maiꝰ ut ꝙ de Alexandro magno a q̄ deſcēdit
regnū Antiochꝰ ut ſ dr̃m ē. Ꝛm aūt qđ dr̃m
ē de Antiochꝰ ē qualit pugnat cōtra filios iſtl
i. et reuertet in tr̄ſ ſuā ꝛc vbi dr̃m ē quō filii
ei iſtl mltiplicat affluit et a cultu vi dei q
tū potuit aūtat et qm̄ de ꝙlō iſtl cōſtitue
mortē et tribulatiōs ſuſtinuerūt et hoc mlto
forcius implebit in Antiꝯ q. cū ſit ſm cōpa
tionē maior ꝓſecutoꝝ eccīe q. ille ſynagogis et
mlto plures ꝙ eū aūtauit a fide et mlto plēa
m fide ſtāces trucidabit q. ꝙ Antiochū et ido
tota iſta hr̄ ꝓ de ſuali dd ꝓm̄ applicauit. Ꝛz
ꝙ ꝓlixitatem vitandā omitto ꝙ ſingla ſba
diſtinxi. ¶ Et fiet rex ꝛc. Hic aūt ponit
ea q dicūt de Antiochꝰ q̄ut ſigā fuit Antiꝯ
q nō vificāt de ꝓ ad hoīm ſed tm de Antiꝯ
et ducit in duab⁹ ptes q. ꝓmo ponit ꝙ ſſꝰ
Antiꝯ cont dr̃i. Ꝛo cōgit colentes ipm ibi
et mltiplicabit gloriā ꝓmū oñdit dup. ſ. i
cōceptu blaſphēie et i cultu ydolatrie i. dr̃i
aūt meaſſim ꝓ q. ſic dr̃ ama do hoīm hr̄ ſine
diate ꝓcēt ubi dr̃m ē Adhuc aliud tps cit. ſ
ꝙs Antiꝯ ut dr̃m eſt et fiet rex. i. Antiꝯ
ꝙ voluntate ſua q. malicia ſua ꝓficet ad
effm et eleuabit et magnificabit ſe adiſuꝑ
oēm dr̃m ſm qđ dr̃. Ꝛ. ethſſ ix. miſſ venit diſ
ceſſio ꝓmū et reuelat fuit hom pcī filius
ꝓditōis qui extollit ſup oē qđ dr̃ deus a
q̄ colit oēs ſe tm̄ ſib deus et ido iſta hr̄
nō ꝓt expon miſſ de eo Antiochꝰ et cpyphāes
nō eleuauit ſe cont omem dr̃m imo ydolū
Iouis coluit et in tēplo ſoſſlimi poſuit et
iudeos ad cultū illius q̄nt potuit induxit
ut legit ꝙ machab et ix. et adiuſ dr̃m hm logit
magnū. q. Antiꝯ contra dr̃m alt loquet de
tribus q. oñdit ſe tm̄ ſit dr̃ ut dict aplus ia
allegat ē et dirigit q. ad effm intētū ei ꝙ
dicit machara q. ſedebit in tēplo tm̄ ſit dr̃
nō in dr̃m ꝙ qđ ſibit dm̄ compleat indign
a. ſ. dr̃ ſup eū qui iuste ei monet ſibito ut dr̃
cūt ſit et aplis ꝛc ad thſſ ꝛo. q. cū dñs ihs mē
ſiet ſpū oris ſui ꝛc ꝓpetua quippe ē diſſm
tio ꝛc. q. d. ita dr̃iatim in dr̃i ꝓſtā et ido ita
cīt ē de ſuto ac ſi iam ſtm̄ cēt de ꝓpto et dr̃m
patr ſuor nō reputabit q. Antiꝯ naſcet de
iudeis l xp̄ians qui dr̃m ceū adorat et amat
eius aultū aſſer et ſibi aſſumpabit ut dr̃m eſt
patz etiā q. iſta hr̄ nō ꝓt expon de Antiochꝰ
qui ydola ꝙcte colut ſicut ꝓcēs ſui et ad ꝓā
adorando iudeos mouit in ihſm ut dr̃m eſt
et ſimilit Damascenꝰ quī templū qđ erat
in monte gruzim Ioui dedicauit ut ljcet ij.
machab vi. et erit in acceptiōis fēnā q.
liat Antiꝯ ſingat inſtituē ceteris ut ſra
lub deapiat tm̄ nō cit vē cuſtq ut dñt aliqui
q cit plenus omi malicia et ꝙ quis cit luxu
noſ ꝙt qđ ſigt ꝙ beſtiā aſcendēte de abyſſo
Apoc. xvij. ſm beſtia cit ſigt animal laſciua
ꝙt qđ plus q. ceteri animal ſm volupta
ſat vocat vitā beſtiale nec q. q. deos cumbit
ſed ꝙtet vīm de Antiꝯ et ꝓcēs et ſtm de An
tiochꝰ cū dicat q. adiſtinū omiſſa cōſurget i.
contra dr̃m et ſpiem q. Antiꝯ aſſurget contra
omēs hoīes deos ſibi ſbiciendo et cont dr̃m et
cultū ſibi vſupādo ꝛz neutrū vificat de An
tiochꝰ q. ſoli coluit et hōnis ſbiecti fuit ut
ꝓz ex ꝓdictis et ido nō ſmeruit cont vmiſſa. Deū
aūt maozim. ¶ Hic ponit ꝓcſſ Antiꝯ cōt
dr̃i ꝙ cultū ydolatrie q. liat ſi fiat dotat
ſicut dr̃m in palā et omem ihm cultū auferat
ab illis ut dr̃m eſt tm̄ demonē ꝓfiteat quē ipſi
occulte adorabat aut ſtute et argutis facet ia
mirabilia q. ſtm̄ eſt do tm̄ ꝓmittēte et ipſe ē qđ
dicit hic Deū aūt maozim ꝛc. maoſim int̄pat
ꝓſidia ſic ei vocabit demō ei ꝙdā q. ab eo
ſcbit ꝓſidiū et auxiliū. Vel aliꝰ ꝓſidiū dicit
locus conſtructꝰ ab Antiꝯ vbi colet illū dēo
nem occulte et dr̃i quē ignorāt ꝓcēs et i.
acrpiet et ꝙ idest dr̃i quē ignorauerūt iudei. l. e
am et quibz deſpandet Antiꝯ colet auro et
argēto ꝛc. q. in loco illo ꝛponet Antiꝯ deum
nouū ꝓtectiſſo tm̄ in loco fortiſſimo et fortiſſo
dr̃m ſequēte et fiet ſic ipſe qđ dr̃m eſt ut mu
mat maozim. i. locū illū vbi adorabit dēmo
nem occulte. Deus dicit ei deo alieno quē ego

ut p similitudinē et patrā cū eo inita qz ipse
hui⁹ pactū cū illo demone sibi quato qui ni debz
ee alien⁹ ab oīb⁹ hoīe. ¶ Et multiplicabit-
ipse cōm pomp⁹ grassꝰ antiochꝰ contra colentes deū
qui cū m exaltabit malos qui ei obedient et m
psequabit bonos qui ei resistēt et ipse ē qđ dicat
ipse et multiplicabit gloriā. s. obedientibz sibi e
os exaltādo et dabit eis ptātem in multos nō dans
in omnibus qz multū faciet sibi equale et tūm
duxerit ei⁹ uxo. i. p voluntate sua suos familiari
bus ipse aut nō pt dici de Antiochꝰ qui pauꝰ ā
michil vltra regnū syrie tenuit qz si aliq⁹ ali
a tenuit ad tpūs inde euectꝰ fuit qz repulsꝰ de
egypto ut ē visū est et simulat de pside ut ipse
p̄ matiꝫ vi⁹. ¶ multi⁹ hoīes ei⁹ fuerūt euecti
de iudea p iudā machabeū et fr̄es ei⁹ ¶ et m tpe
ps̄mto. Hic describit ps̄tutus honor⁹ qz antiꝯ
qz ampliꝰ sibi placet sibi regē egypti vbi tūc iuge
bit fides ipse ē qđ dicit et m tpe ps̄mto. s. a deo q̄
suma pollet et ordinat preliabit⁹ adūsꝰ eū nō
ausus et q̄ tempestas venet ann⁹ eu⁹ aq̄los
uos. i. antiochꝰ ipse designat⁹ p Antiochū qui fu
it figura eius ut dixi ē et sequit et ingred⁹ et
ing⁹ et contē qz ne egypti erit vn⁹ de primis ne
tritis ab Anti⁹ ut ipse ē ita⁹ vis. et intrabit
in terrā gloriosā. i. iudea q̄ dr gloriosa qz in
nubilia erā frā a deo et qz opa mē saluti⁹ ibi
frā a xpō et multe ruinē. i. multe ire et rebel⁹ et
gentes sb̄iacent Antiochō hec aut sole saluabū
t⁹ de manu eius. s. edom et moab et principes fili
orū Amon ipse aut fiet mīa dina qz stē ysbiuit
ibi aliq̄s refugiū tpe antiochi qđ fiet qz ipe in⁹
fortes qz nō audebūt se opponē Antio⁹ Et ipse ta
lium pz q nō pt cepom de Antiocho qz omes ge
tes et tire nō fuerūt sibi subiecte excepto⁹ ipse
tribz et mittet manū suā ad terras qz ad illas
tias ubi Antiochꝰ ipsenaliter nō accedet nūaos
mittet et tūc egypti nō effugiet. rō qz ulla cit
de primo subiecta Antiochō ut ustū ē p libiā ēē et
ethyopiā tūsibit qz ista duo regna subiecta
ent Antiochō ipse aut nō pt dicta de Antiocho qz is
tas tūs nō legit⁹ mīsse et fama turbabit eū
rō qz fama sedi⁹ nolentē Anti⁹ obedire habue
rit vl forte fama aliq̄s fideliū regis ei resistē
volentiū et quos et veniet in multitudine magn⁹
qz ysbiit nolentiū ceteros ut tenuit et mactā
bit primos omes. s. nolentes ei obedire et figet
tabernaculū suū a plyadno inter maia sm̄ Jon⁹
a plyadno idem ē q̄ emaus qui locus ē inter mare
mortuū et mare mediterraneū sup montē oliueti
et sem̄. i. montē oliuete l montem syon qui emi
Antio⁹ ponet tabernaculū suū in emaus ponet-
pbū q̄drangulū sup montē oliuete l montē syon
qui st montes quinq̄ distantes solū p miliare
qz ab emaus usq̄ad montana iherich et ver
et usq̄ ad flumentē ei⁹ qz Antiochꝰ veniet in mō
tem syon nō loco ubi fuit templū ut ibi sederet et
adoret⁹ tūq̄ sic dō ut dicat Aplus t multi⁹ ver
et usq̄ ad flumentē montis oliuete unde ascē
dit xp̄s in celū tūc inde ascensurꝰ in alteꝝ ui
tute demonis ignē portātes et nemo ei auxili
abit⁹ qz iuxta duūa ibi situs inflatꝰ sm
qđ dicit Aplus ij. ad thess ij. quē dns ihs in
terficet spū oris sui et destruet illustratione ad
uentꝰ sui sm ipse aūt loco pz similit q ihs nō pt
cepom de Antiocho qz nō fuit mortuus in
maia u⁹ sup montē sem sed reductꝰ de pside
ut ipse⁹ p machabeos vi⁹ et ihs machabeus. ui⁹. por
phyrius tm errorē et fictiōe exponit ipse de ipo
Antiocho. d. q mortuus ē in quodā mōte qui
nomīat⁹ ephydno et ē fluus nō duos magnos
fluūa. s. eufratē et tygrī que dr ipse maria et
simulat nōs ille dicat⁹ meliti et sīs qz gentiles
ibi colebāt deos suos ipse aūt terrā appz fletu
ū qz nō mutat⁹ aliqs mos in septima sic vocitꝰ
in pside t silicet q fluūa dr maria ē ēt affluctu
dnē septime licet septima aliqn nomīet stagn
na magna ymica magna congregatione aq̄
maria t simulat q nos ubi colebāt⁹ pdicta dea
t⁹ meliti et sīs ab angelo qui logbat⁹ dñi ch
ē manifeste sm̄ sanctos magis dicit Johan⁹ ne
ip⁹ pt q licet in hāt pceptū usq̄ ad locū illū
et fleret rex uxori voluntate sua fuit aliq̄ q
pt applicuit Antiocho tri multa inseruit q non
pnt⁹ visum de eo ut visū ē et rdō p ipse augu⁹
ceponis de Anti⁹ terrā hui⁹ sequentem a loco su
prdicto. ¶ Capitulū. vij⁹.

In tpe aūt illo. postq̄ despita ē violen
Antiochi cont eccl̄ie ipse contra pomp⁹
final victoria gerit ymplos et diuidit⁹
in duas pres qz primo pomp⁹ principali
ter⁹ 2⁹ subiugat⁹ veri instructio. i. Tu
aūt Daniel Contra primū duo facit qz p⁹
ondit conatū angelor⁹ ad tuitionē fideliū 2⁹
destruit conductorē et gēes resurgentiū i⁹ et
imiter de ipse qui dormiūt Contra primū faciēd
q conatū angelor⁹ et fideles tpe Antiochi erat
mutand⁹ ad duo. s. ad fideliū defensionē et adiusta
m destructionē qz licet Antiochꝰ ibo xpi et ec
sīa mīfiaat ut dr ē ipse tū sit antichristꝰ
Sz p michaelē qui ē princeps eccl̄ie sicut fuit ante
quam princeps synagoge ipse fuit et erit et ipse
ē qđ dicit In illo tempore s. Antiochi qñ angelus tu
us surget omēs corripit et a fide subuertet eos aūt elec
tos si fieri pt ut dicat⁹ in ev⁹ consurget michael
rō ad fortificandū eccl̄ie q̄ se et p angelos sibi
subditos t quos et veniet tpe quale nō fuit
rō qđ magnitudinem tribulatōis que futura

ē ab antiqō qual' mūq; fuit a pncpio mūdi usq;
tuē ut dr ag. 2e. et p hoc pz q male expmit ihūc
locū de pfectōe iudeox sb Antiocho q fuit ma
ior illa que fuit sb nabug intensiē et extensiē
intēsiē q destruet ciuitatem et tēplū et magnā
ptē pli occidet Reliquā vō prem cū tedechia re
ge captiuā duxit exceptis quibusdā pdōis pru
pribus et nobilibz qs dimisit ad colendū tam ut
pz ex. Ezech. Similiē extensiē q dnauit p
ēl amos Illa aūt que fuit est sb Antiocho tm
p vi. De afflictiōe aūt que fuit ē ppls ihū p tota
et mssiasianū nō ē dubiū qn fuerūt maior
q illa que fuit ab Antiocho Et m tpe illo sal
uabit pplus tuus Hic dicit de ppls ihūalem qui
st vē ihūlitica lingua venū fidem xpi ihū et dēs
st omēs pdestinati q nullo saluatos ē msi p fi
dem xpi et hoc ē qd sbdit omnis qui inuentus fuit
scriptus in libro uite qui quidē liber nō ē aliud
q cognitio dei in mente diuina et ihūe salua
tiōe de tribulatiōe Antiochi q pre dies breuia
buit dies pfectionis Antiochi ut hic dr ag. xxxvi. C
Et multi Hic continet destructiō corporis et ḡdus
resurgendi Et dividit in duas ptes q primo tri
gint gradus resurgendi quātum ad deos et ipsos
2o tangit duos gradus deorū ibi qui aūt
dormiūt Circa primū sciendū q q licet omēs resur
gāt tā bom q malī tñ duobus modis q aliqui re
surgēt ad gloriā s. dei Alii aūt ad penā sine
plo et hoc ē qd dicit et multi de ipis qui dormi
unt in pulue terre euigilabūt resurgētes a
morte nō omēs loquit de dormitiōe sōnpni sed
mortis qd pz q hoc qd dicit qui dormiūt in
pulue terre q hoc q dicit mihi ut dicit Aug.
et hic modus loquendi bñ inuenit alibi in scra
ptura Vel aliter dicit multer pre pios dūpnato
qui licet resurgūt nō tñ dicit hoc euigilare
q nō st ibi tm sensū pene Vel gloie Vigilia
aīe ē bonus sns Alii in utrā ptem s. dei alii
cognitū. s. ipsi q cognitū erga sempiternū pre
qd subdit et videbūt semp cognitū sue dūpnatois
suē aūt passū exponit per et male de illis in
deis qui se absconderūt in spelūcis pre psecutio
nem Antiochi et audita iude victoria venit
ad ipm q euigilātes de pulue terre Alii ad u
trum q̄tum ad obstinationes legis Alii in cogn
um q̄tū ad pmanationes Ista expō patet ma
nifeste plā q omēs qui se absconderūt et ve
nerūt ad iudā machabeū nō pcō erūt zela
tores legis alit nō venissēt ad ipm sed obedi
uissēt Antiocho et ita de istis dicit q aliqui re
surgilabūt ad cognitū q ista expō ē falsa q dicit
q illi qui euigilauerūt ad cognitū erūt pua
ricatores legis Similiē illi qui erāt obstinatōes
legis qui sicut ita dicit euigilasse ad uitā posteri
mortui st et sic nō pnt dici euigilasse ad uitā e
ternam sm qd dicit hoc Et quibz patet q ista uia
nō pt expoi msi de resurrectiōe futura p pscu
tionē Antiochi C Hic aūt dicit hic continet tri
gint duos gradus deorū qui erūt qui duos dan
tates stellarū sm qd dr pma ad choz vō stel
la differt a stella in claritate sic et resurrid
mortuoz etc Illi tri qui supemmēt alios hoc t
uitā et doctrina ysaie sicut sm s. aurolā
doctoz et idō dicit hic fulgebūt qi splendor firma
mti Alii aīt p exempla bone uite induxit alios
ad imitandā qbus nō st doctoēs dicit fulgebūt
qi stelle in perpetuas eternitates C Hic aūt Dani
el hic continet ponit virtus instructiō ipius Danielis
et instruit eū angelus de duobz primo de dauisiōe
visionis 2o de duratiōe pfectiois ibi Et tu ergo
Daniel Circa primū advertendū q diuina scrip
tura nō st omnibz reuelanda ppter qd dicebat Salua
tor ag. vij. Nolite sanctum dare canibz etc. ibi. existimans
ner vulgaribz qui nō pnt talia capere ppter qd
ipse loquebat eis in ymbol' vbis disticte expo
nebāt omnia ut dr ag. iij. ca. q tlia st maio
ribz reuelāda Daniel aūt erat vir desideriorum
et ē dem st ca. ix. et idō dignus erat vt sibi
multa secreta diuina reuelarent que tñ alios
celebrabant et ipse ē qd dr hic Tu aūt Daniel
claude sermones etc. q. d. diuina secreta tibi re
uelata in emgstribz mysticis et inexpōta diuer
te et hoc ut malignī nō ipsi ant materiā derisō
di et studiosi ipsi ant materiam se extendi. C De
quot usq; ad tpe statutū q. d. tue erūt ppse
manifesta qui implebūt et intelligent plurimi le
ctores. s. libri istius aliqui malignantes aliqua
deuote tñantes et multi erunt sciā i. expō ista
C Et vidi ego hic 2o angelus instruit Da
niele de duratione pfectionis Antiochi Et dicit
in duas ptes q primo instruit eū de duratois
prima 2o de cuius tēpis fi et cū completa fuit 2o
inserit quidam conclusionē et ḡdus i. Tu aūt
Daniel Ad euidentiā pme ptis aduertendū q
Daniel vidit hanc visionē iuxta fluuiū tygris
ut dicit ē ibi p ca. Apparuerūt aūt sibi tres angeli
duo scārtes et vterq; pte fluminis et ipsi duo e
rant angeli ypsay et angeli yron q yron est
ab occidentali pte illius fluminis respectu pside ma
gnam orientē tri aggrebat angelus qui stabat su
p fluminē et ille erat gabriel qui loquebat Da
niele instructus eū de duratiōe pfectionis Antio
chi et hoc ē qd dicit hic Vidi ego Daniel et
ecce q. duo angeli dicit. q. nō erāt homines
sed angeli assumpti in spē virorū et dicit vnus. s.
gabriel apparuit in specie vni qui erat indutus li

neus ad denondū angelū priuate qui scalpat su
p aquas fluūs ad designandū q̄ plus tirena ē fi
nalie conculcāda Aque n· pplos signt sm qđ dr
Apoc xvij· Aque mlte pli multi sūt hoc mma
biliū· i· q̄nta erit duratio pscutois Antiepi p
dē et audiu vnū xpō· i· gabrielē m spē vir ap
pulcher cui elevasse dexterā xp̄i Ad maiorē affir
mationē sui dicti q̄ m tpō et tpa et dmidiū
tpōs· i· tm durabit illa pscutio· s· p tres annos
et dmidiū tpūs n· simptū m singulis sigt vnū
annū ut ē ipsum est ca· ē tpūs aūt acceptū
m pli sūt anos determiato statu p vndecim annos
sm eccām modū loquēdi ysaie et iste ubi sūt
tus ē ysaie qb vus ca· vsq; ad finē Dmidiū
aūt tpis sigt dmidiū annū et sic pz q̄ pscutio
Antiepi durabit p tres annos et dmidiū q̄n
tum duravit passio xpi· Porphyrius aūt exponit
tapliter de pscutoe Antiochi sed hoc appz ma
nifeste sm qua aut accepit pscutorem Anti
ochi a pria· q̄ mānt ysaie vsq; ad tpa q̄ mā
dauit ē scindere p iudā aggeum et zacharīā et tūc pacē
fluius eius q̄ illud tpa continet vi· annos ut
sup̄ ipsum ē vus ca· vbi dicit vsq; q̄ suauiet
et fortitudo conculcabit et dicit angel· s· an
gel· mei ad ysaiā sonem vsq; ad vesperā et
manē dies duo milia trecenti et mūdabit sanctua
riū Hoc erā pte plane et p· machab· p· vbi dr
q̄ Antiochus epyphanes ingress ē ysaiē amus
cētesimo vi· ano regni sui que finē illi annus
·s· undecimus xxv· die illius mensis ut ibidē dr
et sic tpa mēmedui fuit· q· vi· annor· In aūt
quo· accepit pscutionē Antiochi nō a primo
ingressu ei· in ysaiē sed a die qua posuit ydo
lū Jouis in templo sic uidet quo· intelligē ad
ysaiē sm dicit q̄ ydolū illud nō fuit in templo
p tres annos et dmidiū sed fuit i· p tres annos
pfecte ut dicit Josephus li· xv· antiquitatū p· ait li·
machab· uidet q̄ ibi fuit p· x· dies plus tres
annos q̄ patet sic q̄ in anno· clxv· mense nono
xv· die mensis posuit ēt ydolū gēdū in templo
ut dr p· machab· p· et anno cxlviij· mense x
xv· die mensis purificatū ē templū ut ipse p·
machab· c· iiij· q̄ xv· die mensis ye obtulerūt
sacrificiū in templo purificato ut dr p· machab·
·c· sz p x· dies dies aū amouerūt ydolū illud
q̄ bñ posuerūt tūc tpis ad purgandū ēt templū
Jouis aūt ydolū fuit amotū a pria· tpis q̄
cepit templū purificare et sic pz q̄ revolutis
tribus annis pfecte amotū ē ydolū cōe die q̄
fuerat positum· Et cū completa postea an
gel· instruxit Dumelē de summa pscutionis
duratione Antiepi hinc cū instruit de tēmis
cuiusdē duratōis Et dixit ei in duas q̄ primo
instruit eū de tio ad quē· 2o de tio a quo ibi et
a tpe finis aut ad quē finet duratio pscutio
nis Antiepi erit eius fulminatus seu mefecto de
cet q̄ angel· loquēs Dumelo cū completa fuit
discussio manus apli scī· i· epiam qđ erit qū̄ apē
adoratōe pscutois Antiepi multi expiamus au
debit appere in publico complebūt vndecim hore
·i· fulminabit Antiepe et venient ei succurrere mor
tuor et iudicū Ego aut Dumel audiui et nō
intellexi q̄ loqui intelligēt virtutem in singulo
et cētā in singulo spūm ad multa nō tri spūū
ad omes crūstūras et deitatis psonas q̄ sūt
supernū est uitas de finē nō revelat ysaias
nisi sm̄ q̄ est expedies sm diuinā ordinatio
nē et dixi dñe in quid erit post hec volebat
em Dumel plus scire q̄ volebat scire finē
mūdi· s· deitate et aut· s· Dumel angel· meus
sibi vade Dumel· i· vade aūt vnusquisq; tarnis p
martē et qua clausi sē signati q̄ sermones
q· d· nō mō sies n· ptinet ad te hoc mō bñ
dixi saluator Act· i· apis nō ē ei nosse tpa
l· momenta xp̄i apli aūt fuerūt magis illuminati
q̄ aplis et ideo si scire finē mūdi deitate nō p
tinebat ad aplos ut dicit saluator nec p quē
hoc expectebat Dumelo Ex hoc patet falsitas
illor qui voluit finē mūdi deitate predicē et
omes quos attigerunt medaces multa sē
quūt elegentes et deallbuūt· s· dei ma
scriptos Antiepi et membror sor vsq; ad fi
nē mūdi et impie agēt impie sm qđ dicit
Apoc xxij· qui in prdibz ē prdestat amplius
nō intelligēt omes impij quid prludit sibi
viam intelligēdi sm qđ dicit sapiē i· Summa
luola adam nō intrabit sapia quoniā dicit ī
telligēt· s· revelationē istā q̄nā expedit ista
dicti intelligūt apli et euāgeliste et alij de
uote se exercuerūt in scripturis qui sē diabolice de
ceptos hoc pz q̄ intellexūt ysaias ysaie nō ē mirabi
lius homo et deuotus sz tm̄ malucolis et ipius
Et a tempe hinc aut angel· instruit Dumelē
de tio a q̄ accepit sē qđā tres anni cū dimi
dio· d· a tempe cū ablatū fuit usque sacrificiū
cot· i· ab illo tpe q̄ sacrificiū altaris assūbit
celebrāi solepnit et potuit fuit abhominatio
·i· Antiochi exhibita hominibz ad adorandū Ab illo
inq̄t tpe dies mille ccc xc qui facūt tres annos
cū dimidio et xij· dies ut pz considerāti q̄ vn
annus hēt dies ccc lxv et sic illud idem spaciū
tpis q̄ ipse expssit p tres annos cū dimidio hī
expnit q̄ dies pdēs sic ge p· q̄ tres anni cū
dimidio pscutois Antiochi nō sūt mapiendi ab
illo tpe q̄ incepit se ondere et alios ad se ar
truere sed ab eo tempe q̄ iā erat trine pdēs
q̄ se exhibebit adorandū hominibz et q̄ fideles
nō audebūt in palā sacrificiū altaris cessāte

ALIS

tmorē eius ꝓsequt⁹ ḡrūs qui essurīt et ꝓsiem et ad dies ai ccc et xxxv· Hic ad mim ꝑtinet adiit xlv· dies qu post mortē Antī dabūt a deo añ iudicii ut decipiat in ꝑsecutē Antichri ꝓnt pentē et idō dicit⁹ Beatus qui ꝓstat ad dies ai ccc xxxv· i· beatus ē qui in tribulatiōe Antichr⁹ stabit· que durabit ꝓ tres annos tū dimidio sunt ꝓ dies ai ccc xxxv· et adhuc dicta ꝓ xlv· dies qz si nō fuit decepta ꝓ dnm xpm ut ꝑsecutiōe coronabit⁹ hi aūt fuit decepta potit pentē in ill xlv diebz sequentibz mortē Antichri qz tute eius fallitas erit omnibz manifesta Licet aūt hoc dnm sit satis tōe tñ ꝓ hoc nō ignōt⁹ q adventū xpi ad iudiciū sit futurū inter post xlv· dies mīales quātūdos a morte Antichri qz nō ē attendendū aut dictatum Verū illi dies sūt annales vel ysiales sm ezech· c· die q amo dedi tibi et dato q cēt dictabit de ysu alibz tñ nō ygēs qs post illos immediate sit aduentus ad iudiciū sīmo videt⁹ q futur sit magnus sperandū tpis mīme sm q ezech· dicit ai xxxix· statuendū erāt in diebz ante diluuiū comedentes et bibentes nubentes et emptru tradentes usq in diem q intrauit noe in archā et nō cognouerūt donec venit diluuiū et tollit omēs Ita erit aduentus filii hominis et ista respondēt aliqui doctōes nri ad tpūs qs erit mea morte Antichri et die iudicii tal aūt pax et securitas in qua quies et omia erunt nō videt⁹ cōe tam pu tempis si erit xlv· dies et maxime si hoc cēt dictatum et hoc plenius dixi sup ezech· Iem xxxix· Ex dictis patet fallitas quoꝝdam iudeoꝝ dicentiū q po hoc tpūs ꝓ quo debent exspectare messiam futurū et accipiet hic dies ꝓ anno ut dicit⁹ sta q dnt exspectare ꝓ ai ccc· et xxxv· annos mapi ad computationē istoꝝ annoꝝ a tpe q poitū est ydolū in templo Contra hoc arguit⁹ sic q. posito ydolo aut acta⁹ ab eis de ydolo posito tpe Antiochi ephyphanis qd ex dicta ꝑ illos iudeos qui ꝑdam exponūt in hoc ca⁹ de Antiochio et tū apparet fallitas istaꝝ manifeste qz ab i⁹ tempe usq nūc pluerunt pl⁹ ꝯ mille ccc anni et tñ adhuc nō venit messias ut dnt Aut acta⁹ de ydolo posito ꝓpter quod imputatur⁹ Romanis ꝓ destructiōe fanū tpe tūc et tute oportuit qd ꝑdam in hoc casu exponent⁹ de Antichro Romanis et hoc nō ꝑt cōe qz illud qd ꝑdonū est nō q. q. deoꝝ cumbit⁹ nō ꝑt exponi de eo qz Romani deos oīm genauit tolerāt Ex quo ꝑt q euangelista dormiendū i pulsu de qua dnm est ita ꝓpositū hui⁹ capli intelligenda ē de resurrectiōe nā in fine mundi et nō dicit⁹ ꝓ cruce de crimis tpe machabeoꝝ ut dr ꝓpter q Daniel nō tē fuerunt hoc mō Ultima duo capla nō sūt de canone ꝓpter qd ad ꝓpos i

dimitto ꝓ exponere libros annotatos ad alios tendo manū mittē et tute exponū ista duo capla illo auxiliante sine q⁹ nichil hom possimus facere Cui ē honor et gloria in scla sculoꝝ Amen·

Explicat vir habitator ꝛc Hic ponit⁹ ps ac dentalis ymnus libri in qua destruit⁹ quedā fāa illius tpis ꝓmū ē ihesu⁹ ꝓ iustame dedit ē ihesu⁹ belie et dicit⁹ que ponit⁹ in sequēti Circa ꝓmū describit⁹ iustame nephytina temptatiō ꝑtē ymo maligna accusatio i· exclamauerūt dr ter⁹ ipius iniusta ꝯdemnatio i· et reddit eis mlta tuto ꝑtō eius digna iudicio i· exaudiuit d⁹ ꝓma adhuc diuidit⁹ in quinq qz ꝓmo describit⁹ ypne temptate vnte 2⁰ temptatiōis status Et cō statua sē 3⁰ temptatiōis ordo i· Cui aūt ymo ꝛ iustē q⁹ temptatiōis modus i· et finē ē· Circa ꝓmū describit⁹ ypna temptata· s· iustama a nobilitate ymis qz erat de tribu iuda ut dicit⁹ ipsa et qz erat Joachim copulata in matrimonio qui erat nobilior omī iudeo ut hic dicit⁹ describit⁹ et a pulchritudiē corpis eī dicit⁹ pulchra nimis et a pulchritudiē mētis eī dicit⁹ timens deū cui⁹ causa cēpit⁹ qz erat erudita a puerbus sm legē moysi et iō bñ noīata erat sm ꝑtē dei Sustanna· i· lilium ꝑt qd sonat⁹ erat magis ꝑticulata de ea q de ulla ypna ymis dicis ꝓ hāc· Et qsecuter sē hic cōtez describit⁹ temptatiōis status qz erat senex erate maturitatis iudex sublimate auctoritatis plūs ut dr ꝓ appenca statutis et ideo de facili potuerāt mlieres seduce dicat hic glo q hebrei dicūt ipos detrusisse mlieres ꝓ hoc q dicebat⁹ epm de eode semine nasci etiā eēnt de tribu iuda cui⁹ nutrimenta male desiderabat⁹ Sequit⁹ de quibz locutus ē dns ier· 29· ubi dicit⁹ sic ponat te deus sicut Sedechiam et Achiab qs frixit rex babilonis in igne ꝓ eo q fecerūt stultitiā in isrl et mechiam sē in uocez annoꝝ suoꝝ et locuti sūt verbum in nomīe meo mendaciter qd nō mandauī eis Dicit⁹ enī hebri q isti senes fuerūt duo ꝑdā ps ier· 29· ꝓ admittit dicit⁹ q isti dicūt⁹ frixi igne et ꝓ regē babilonis duo aūt qui tēptauerūt Susannā fuerūt lapidati ut dicit hic glo Item sm⁹ lapidati a ypli nō a rege Dicēdū q pena mortis dabat⁹ aliqñ significat⁹ ꝓ igne in septimo et idō cōe lapidatio ꝑt vocari frixio in igne Item sciendū q de lucēta regis babilonis pena debita iudicata fuit⁹ ꝓ iudeos sm legem moysi qz iudices regis

lege iḡnabat sed execucione mortis nō potuit̄ in
ferre msi ex spāli mādato regis et auctē et ideo q
pplūs eos lapidauit fuit de pcepto regis ꝑ quē qđ
rex fecit principalit̄ et auctoritate pplūs autē exe
cutā cētā patēt̄. ¶ Cū autē pplūs. Hic ponit̄
tēptacōem ortus q̄ orta ē m ipsis membr̄ sicut gi
dei orit̄ tēptauit carnē m alijs ipōnibr̄ primo
ex iudico aspectū q̄ dicit̄ q̄ videbat eā crudele
et ordinato affectū ad sibi. Et exarsit̄ et
cōmōt̄ ex excecato intellectū ad dicit̄. Et auferet̄
sensū suū &c. Quia mordinata affectō excecat
intellectū et oculū rōnis Et cōit̄ ex nephario co
gitatu ad implendū ꝓpositum ei dicit̄. Ale ad
alterū &c. Licet ḡ primo sic ¶ Cū aūt pplūs re. p. me
&c. Susanna cū esset verecunda et ō ponit̄ fre
quēta pli stabat clausa cū puellis suis nec
domū suā sed cū pplūs crisset et senes aliquā
diu remanerēt ad conferend̄ simul de audiās
m iudicio cuē erubat timēs et mutabat ortū
cū reverētōme et laudōme nec turbet̄ cū a
membr̄ ꝓpē etatē et statuis appositā m eis q̄
cū timebat ab alijs Licēt̄ patēt̄ ex dēs vsq;
ibi. Dixerūt ale ad alterū Ꝑ fecerit̄ q̄ quilibet
volebat se expedire de alio ut posset sibi relinq
ad loquend̄ cū Susanna et ad decipiend̄ eā
sequit̄ Cūq; exiissēt. s. ꝑ domū Joachym p
diuisas sibi vias quesierūt m vnū &c. sequit̄
Et cuē m ḡe statuerūt &c. q̄ firmati se m
suo ꝓposito malo. Et firmū est. Hic cōmr ponit̄
condēpnatōmis modū vbi ponit̄ ista p ordi
nem primū est fraudulenta insidiatio in loc q
obsuauerūt tpe aptū. s. post pli discessū et
locū congruū. s. quo eā ortū et loc ē qđ dr
Et firmū est cū obsuauēt diem aptū ingressū
et sicut heri et nudiustcē modus loquēdi ad
significandū frequentiam suaē q̄ frequēt̄ Su
sanna illū ortū intrabat sequit̄ Et nō erat
ibi quisq; ꝑt se. absq; greg. eā et ardore desiderii
Dicit ḡ quelli. Affecte oleū Hic accipit̄ oleū q̄
lacrima arboz aroma q̄ vtit̄ in cibis illa cōt̄
estū et pmigmata sm Jeronimū ē aqua de
ordeo et palea siccā ad lauand̄ suaē et refrige
rand̄ Et ostia pomerij claudite ꝑt securitatē
ne aliq̄s posset ingredi ad eam Vt lauar. s.
et illi que debant apportare puelle pcē Et
forte ibi erat vn̄ fontes l̄ aque. Et sequit̄
Cū aūt egressē essēt Hic ponit̄ primū q̄ fuit
in ista temptacōe. s. magna suggestio primo
Susannā assentiendo ad ꝑcrimd̄ eam illicitā
Dixerūt Ecce ostia pomerij clausa &c. 2o ex
mortē imꝑcando nisi ḡsentiat eis dicit̄ Et
si noluis dicem̄ contra te testimoniū 3m q̄
in hac temptacōe ponit̄ ē Susanna verecūdi e

lectio q̄ magis elegit mori q̄ dei mandatū ꝓtergi
Et ij ē qđ dicit̄ ij Ingemuit Susanna ex dolore
cordis preualuit imminēs timēs Angustie m̄ sūt m
dique &c. Angustiosū ē mori angustiosū ē dig
nū morte fieri ꝑt qđ sequit̄ q̄ ꝑsuadēs legē dei
transgrediendo more multi ē. s. debita q̄ in lege
moysi adultera ꝑcipit̄ lapidari si aūt nō cētō
rū morte mōrendo licet mōbitā Ꝛ melius &c
q̄ punire nō ē malū simpliciter q̄ ē malū
pene ꝑ fieri pena dignū ē simpliciter malū q̄
ij ē malū culpe Et exclamabat voce magna
Susanna ne forte senes ex vehemēcia capiēde
qua erat inflāmata in ipsam irruerēt et qui
licet iuuētā impudice tāgere et. ¶ Exclamauerūt
Hic ponit̄ Susanne maligna accusatio Et di
uidit̄ in duas ptes q̄ primo accusāt̄ ē iudicatū
2o in iudicio ꝛ Et fit̄ ē dies altera in qua pte
dicit̄ sic Exclamauerūt aūt et senes adūsus eā
ut notaret̄ eā ream cōā familia accurrente
ad clamorē Susanne q̄ ꝑ tacent̄ redeūt se sus
pectos Et aperto vmbo et aperto ostio pomerij
ad videndū q̄ innocēs de q̄ accusabāt eā exis
sēt cūq; famili reuelassent q̄ sibi ostiū mūcti fuisse
clausū et tū innocēs nō fuisset iuēto testimō
cōz fuisset suspectū sequit̄ postq; locuta sūt se
nes accusātes Susannam de crimine adulterij cru
cifixerūt eam q̄ diligebat Susanna tāq; in do
mo eius mutata aūt eā sibi dicit̄ Quia mihi dēs
fecerit sermo iniquū de Susanna In q̄o apparet
hominis cū nō sūt in vita sed etiā in fama
Et sic̄ est dies crastina Hic cōmr ponit̄ actus
sacom iudicio Et dividit̄ in tres ptes q̄ ꝑ
ponit̄ Susanne attactio 2o accusancū iniquo
rū. Consurgētes aūt 3o iuratoz testificatio
Et dixerūt In prima pte dicit̄ sic Cūq; venisset ꝑlo
rē. s. ad locū iudicij venerūt et duo plures &c
cōpendo in loco iudicij ad implend̄ necessitatē suā
et dixerūt cōā omi ꝑlo mittite ad Susannā
Et sic apparet Susanne sollempnis attactio Et
venit aūt pntibus &c. q̄ nō potuit refugere
iudicij anima aūt eius venerūt aūt ea ipi cōtra
dicentes ꝑt sceleratem ei q̄ nouerūt Legē
Et miqui illi iusserūt ut discooperet̄ q̄ forte
volebāt medice plni ad sufficiend̄ malū de
ea et rubore vultus ei sciebat in ipsam de vicio
dum Erat in cooptu ut sic decoraret decore ei
Hoc pōt intelligi duplicit vno modo reflendo preceptū
senū qui iusserūt eā discooperi ut sic senes sa
ciarēt ei aspectū et q̄ nō potuit sibi copulari
in nephario actu Aliomō pōt intelligi reflendo
ad ipam Susannam et amicos ei qui cooperuerūt
eā ut sic senes erat enī cooptu. s. amicoz suoz
assilio ut sic senes saciarent decore ei et ut
nō videntes ei pulcritudinem mirq; inflāmarēt

ELIS

de ea et sic nō accusauēt eā mendacie q̄z amici
Susanne sciebāt accusatōis p̄ visione sua
Plebē ut.² &c. s. ex pretate cognoscētes immo
etiam suā. ¶ Consurgētes hic ponit² accusatōi
unitas et q̄ ysē² argumētū q̄ de crimie vni alī
quis dz mori nō t credēdū alie simplicit̄ vbo su
o autōlīz auctōitatis z sciatis sic et ysē² q̄ dz
ysē ¶ Consurgētes aūt duo plbī qui erāt iudices
et sīdotes ppli posuerūt manus suas sup caput
eius. s. Susanne ille erāt noīe iuēdi q̄a ps
nam odēnādū ad mortē ut testes iuēdo et
testimoniū ofendo ponēt manū sup caput ei
us ysē² leuit. 29. q̄ flens q̄ videbāt q̄ crimina
liter agebāt cont eā sustinent ad ochū q̄ aliūde
nō poterāt ysē auxiliū et ꝑmā ēt dimittatis
in casibz sicut dē scriptis. ¶ Et dixerūt plbī
hic ponit² testimoniū iniatoz et testificatō cu
trambulauerūt in pomerio sōli ys dicāt ne vēq̄²
alius testis aī eos t sequit² ¶ Clausit ostiū po
merij et dimisit puellas ysē aūt dicit in argu
mētū fidei dē q̄ sequit² Venit² adolescēs qui e
rat absēdit² et gaudebāt cū ea q̄z aliē mō pote
rāt ondere Susannā morte dignā nisi alleguasset
sōm tempe q̄ preō eī voluptatis seu cupidē nō
statuit² aliq̄ pena in lege Mozi nos aī eēm
in angulo pomerij ysē dicit ad coloratōem sue
dei q̄ si fuisset in palā dem eoz nō ysisset ali
quā tribulatōē. s. q̄ Susanna vellet talē cōm
tē ipā videntibz cuctis et vidm eos pt̄ō
mittere q̄z de fēo nō credit² testimo alieq̄ nisi
dicat se vidisse t illū quē nequā apprehendere
q̄z fortior nob erat t q̄ nucis cessēs nos aūt
senes. huīt aūt aī applen. eū et intrōgā q̄s ēt
noluit indicare nob ysē aūt dixerāt ne q̄rē² ab
eis quis ēt adolescēs et p ysē posset deprehendi
¶ Credidit hic describit² ꝑius Susanne iusta
condēpnatō q̄ audit² ex duobz. s. ex ppli iniqua
qui crediderāt sembz ysē etatē et auctōitatē eoz
absq̄ diligēti examinatōe ppli. ij de ysē mira rep
hendit² a Danele vbi dē sic patru filij isti t et ij
ysē² argumētū q̄ p nulla etate l auctōitate seu
sanctate dñi audiunt testes in aī animali sine di
ligēti exāiatōe 2° audit² condēpnatō iusta ex
Susanne meritis aī dicit² ¶ Exclamauit voce
magna Susanna ex cordis affectū et confessiā pu
re Dñe deus etne qui absconditoz es ādoz qui
q̄ ipe ꝑcus nouit secreta cordiū t Nunqd scia
antiq̄ fiāt ²⁰ Tuā em scia ēntate nesciunt
ds illa q̄ fiunt fuerūt sicut ꝑiora. ¶ Exaudiuit
hic ponit² Susanne digna laudatō et Danele
m q̄tuor ꝑres q̄z ꝑmo ponit² Danel appellatō
a sua iniqua 2° testiū diligēs exāiatio ibi
Reuīs ē ppls 3° pōa condēpnatio 4° Exclā
mauit magno. 5° q̄ ꝑtes ponit² gratiaz actio 1ª

Ysaias aūt ꝑphta ysē dz sic Exaudiuit aūe dñs
vocem ei. v. aī affectū audiuit q̄liq̄ ducit ad mortē
sustinuit &c. Et q° pz q̄ Danel non fecit et hu
mana industria solus ꝑ ex diuīo mysterio Et cla
mauit voce magna cui possit ab oībz audiri q̄
mūdus sit a sāguīe ipm ysē ē dei non assensio
ipius sue sed magis ab ea appellio trunq̄ ab iniqua
ut pz q̄ sibi sequēta. ¶ Reuīs ē ppls hic com
ponit² testiū exāiatō diligens aī dicit² Reuīs
ē ppls ad locum s. iudicij Et dixerūt ei senes nō
illi duo qui accusabāt Susannā sed alij senes ppli
sibi Deum et sede in medio nrm in loco iudicij et m
dicāt nob qualiter veritatis possit apm q̄z tibi dedit
deus honorē senectutis. v. sapiam q̄ solet dem ā
tiquis ut dr Job xxxij. In antiq̄s ē sapiā et mlto
ysē ipsius² prudēcia Et dicit ad eos Daniel Se
parate eos ²ē ne ofingāt aliud mēdacij simule p
cedēte t sequit² misereātur diez malozz &c ysē qui
q̄ testes fili sē maxime et verendi ut ex ysē
magis appeat eoz ꝑdas fraudulenta Nūc ve
nerit pena tua. v. ondet² p pēnā tibi referendā
a deo t sequit² dicente dño Innocētes &c ysē dicit²
Deut. 24. Nūc si vidisti eam dic sb qua arbore
Et q° pz q̄ testes sē mendacit̄ de cui tātis q̄z p
ysē apprehendit² filias eoz et cōtrōdicio videlis eos
colloqētes sibi Et aliē loquit² simul Et ascēs et vetā
dus t senes impudica qui ducēt vidm eos qui
q̄ mysteri qui aut sb arbore nomē ē arboris et ide
est q̄ lentisco arbor ylicis cui⁹ simea folioz q̄si
dat melra ut dicat ij glosa Dicat aūt Danel
Recte mentis es in capite tuo. i. ad condēpnatōē
non tepidus tu que Et ysē sequit² Recte angel⁹
domini &c. i. iudex q̄ iudices ppli et sīdotes ali
qñ nōiāt² angeli sicut pz malach 2° labia sāc
dotis custodiūt scīam et legē requirēt ab ore ei⁹
angel⁹ em dñi exercituū est Vl angel⁹ ibi accipit
ysē q̄ angelo t Susanne que condēpnatōem sen
tētie dei pronunciat Et amoto eo iussit venire ali
um quē em eū amouit q̄ ille veniret ne posset
significare q̄ dicit Et dicit ei semē chanaan et no
nidu &c licet in Ecclesiastico dicat de tribu iuda sicut rem tamē
mutabat² nozes chanaan² Incepit aūt eum
Danel sicut ꝑmū et eadem de causa ut ārtius
eum deprehenderet ꝑ preces deceptū te. i. pulcritudo
Susanne Et corrupīa sb uicetur cor tuū. i. mente
tua aiūt a rectitudine vbis et legis dñice hic
stuebatis filiabz isr̄l eas q̄ timores deprehendo.
Et ille timētes loqbant² vobis oscitando vob
m opus nephandū Sz filia iuda nobil. s. grie et
moribz nō sustinuit mignitate vestrū vob assēsi
ordo Sed q̄ dic q̄ sub qua arbore apprehendis eos
loqtes sibi Et aliē loquit² de actu carnali ut ia
dem d Sub qua aut sb ꝑmo nomē ē arbois n̄ē cade
arbor aī lentisco ut dicat aliqui et male q̄z nō

cet discordia in testimonio eorum aut contrariū eximat
in hiis aliet nō fuisset quem sicut testes fidi et ido
dicamus eē q̄ pius idem eē q̄ pius ut dr in lō de ypocrita
hz rez. Dicat aūt Daniel rē mercatis os nō cet
nō exponit sicut pius nec secet se mediū sapiaū
dum si animā a corpe p̄ mortē q̄ nō fuerit ita
tē gladio ut supiorū ost. Exclamauit itaq;
omis pulus rē q̄ videbāt q̄ tradrōnem eor mal
festā et consurrexerūt aduersus duos plios facē
do eos sm legem septam in lege moysi et miserū
runt eos .i. sicut digni a morte regi tradidert
qui iubat ustricā et sic ep̄ fecit eos ghm sm
modū illue tic ut dicat pe. 29. et subp allegat
tū ē eorum aut̄ vel alit miserunt eos q̄ de vo
luitate regis sibi promissū est iudeis ut eos ita
facerēt sm legem moysi et sic fuerūt lapidati
que lapidatio p̄t dia finita in ignē ut supiꝰ
ost. Helcias hic comē pomt̄ q̄nā actio q̄
libatione incensus et ipe ē q̄d dicat Helcias ar
cam quā laudauerūt dñi p filiā sua sequit
q̄ nō multa fuisset res turpis licet eā lauda
rēt deū de libatione mortuoꝝ tm sāne tū magis
laudabāt eū de declatione sue innocētie q̄ no
cetia ost magis leuis q̄ corpulis ira Daniel ait
fuis est magis q̄ et ipe fō motus pulo q̄
spūs dei erat in illo et zelus legis duce p̄
cata et ipe sollicitudo eius erga pulū suū q̄li
cet cet in domo regia tā sollicitꝰ erat de ipis
que siebāt apud filios isl.

Et per Astrages hic comē pomt̄ hyſ
toria Judith et Tobie et Tobias ost diuidit̄
in duas ptes q̄ pmo tpis q̄ hyſtoria dicit exprimit̄ et sic hystoria
describit̄ i. Erat q̄ vocabat. Circa pmū aduitē
dū q̄ aliqui dnt̄ istā ptē primē ad cap̄m licet
ita q̄ not̄ p ipe tpis quo dicit sm Iusame
si q̄ mortuꝰ ē Astrages rex et Cyrus a suc
sse nō ē tū intelligēdū q̄ Astrages regnauit in
babilone q̄ mīq̄ regnauit pmo fuit rex ppā et
medoꝝ ut ipse in scolastica hystoria hz q̄ Cyr
mlti bona fecit ipse isti ido sm isios li notat
tpis q̄ Cyrus accepit regnū Astragis. Ad
ductionē aut̄ hui nondum q̄ licet hystoria
ecclāstica dicat Astrages vidit in somnis de
genitalibz filie sue virem pedi que ecopiebāt
totā Asiam et ptissim est et a quibusdā q̄ illa
filiū pareret qui Asiam sibi subiugaret et Asia
gen debellaret q̄ audito filiā suā dedit ple
beio militi ne filius ex ea nasceꝝ nobil̄ cet et
postea fecit eā et tūc obstetrices tpo ptus filie sue
et puerū natū iussit occidi Ille aut̄ quibz ip

precepit horribiles facinꝰ pueriū vnū in montibz
q̄ occidit quē pastor iuenis sedū portauit et nu
triuit et eū in filiū adoptauit qui adultꝰ factꝰ
dux ē a pastoribz in regē suū et delinquentes ip
sum pulebat in tm q̄ clamor venit ad regē As
tragē qui accitis iuuene q̄siuit qre ita fecit
et ille q̄stionē rndit q̄ potuit eū cet ab eo duce
Astrages eū q̄sidentē vultū iuuenis et eꝰ ad
statiam cogitauit eū ē de semīe regio et nō fi
lium pastoꝝ et inquirens diligenter inuenit veritatē
q̄ ipe erat nepos suus quē occidi mādauerat
Et diuīa vtute mutatꝰ ē animꝰ eꝰ et iuuenē
recepit in gratiā ordinis q̄ sompnū suū cet i
pletū in regno pdco pnoꝝ Et nepotē suū tra
didit nutrēdū et eruditōi eiusdē de principib
suis postea vō rebellantibz ppse gra Astrages
missis ē ille princeps contra eos recordatꝰ eiusdē
iuuenē quā filiā fecerat Astrages suasit occulte
ipse ut Cyrū filiā in regē eligerēt et ipe prem
eoꝝ admiraret atq; Astragē q̄ audito Astrages
q̄gratulat̄ est eū et debellarēt nepotē suū et ipe
tū sm̄ a Cyro deuictꝰ est Cyrus tū eū hu
mane tractauit et ei regnū Hyrcanoꝝ dimisit
Duro aut̄ filio Astragis regnū medoꝝ ipe at
regnū ppā sibi retinuit uti tū q̄ regnū Astra
gis et Darij ipis morientibz ad Cyrū deuen
rat et ido Darius Astragis mortuus a suis dicit
ur si dicat. Circa q̄ dicit aliqui q̄ tūc accidit
hystoria Iusanne ut dñi ē nō videt̄ de vim q̄
Cyrus post Darū regnauit ānis .30. ut dicit
hystoriographus et tū q̄ mortuꝰ ad eos erat fortis et
prudēs ad bella q̄ pugnās gerat magnas actus
mortuꝰ est Ide q̄ sucessit Astragi tā ad mnꝰ
erat xxv. annoꝝ vt dicit q̄ iam ānis ipm in bello
deuicerat ut dñs est et sic nō videt̄ q̄ Cyrus
ānis morte Darij succedit Astragis p. x. ānos ut
tū q̄ aut̄ Darius mortuꝰ est Daniel tā erat
fere lxxx. annoꝝ q̄ a tpe q̄ fuerat trāsmigrato
in babiloniā tā trāsierāt lxx. anni captiuitatis
babylo. et Daniel q̄ dicit ē in babilone q̄
babilie ē q̄ cet. x. annoꝝ vt dicit ad mnꝰ et sic
nō pt dici q̄ Daniel cet iuuenis illo tpe quo
Astrages mortuus ē ergo nō fuit tūc hystoria
Iusanne q̄ tūc iuuenis erat ut dicit in hui
Iusanne dō sm̄ numeris aut nomē Daniel et
ost dr in hui q̄ Daniel a die illa et deinceps fes
tū ē magnū totā pulo q̄ p̄ sm̄ Iusanne apparuit
eius sapia tota pulo et sic pz q̄ erat valde
iuuenis etate q̄ a iuuentute sua fuit notꝰ
et sapia ut pz in capo hui libri Et ido non
valet sollicō aliq̄ dicitū q̄ Daniel ibi de
iuuenis nō simpliciter q̄ iā erat magne eta

ALIS

ne sed diat nuncijs vo semi qui accusauerãt pu
samã. Die go pz q ysto. tusanne nõ acadit
tpe q. ℣mus suaessit ℣ stragi q iã dumel erat
·68· annos. ℣tenes ait illu videt fuisse rõma
lorũ ciuitatis tũ adhc in eis tñ regnt qmpiã cr
nalis q iã añ p multos ãnos duerant dñ de nu
tu ysonis ℣t aũt in posteritatibz. ℟ ℣t deo diã
dñ est q p mortẽ ℣ stragis que ysti notatẽ aũ
diat ℣t rex ℣ stragis. ℟ designat tps ysto
sequẽtis que fuã. sb ℣ baltasar. vel ewil
merodach qui suo fin qñ dr in scolastica ys
toria et ioñ ibi. ℣ principiũ regni capli. ℣ tuo et da
mel erat quarte etatis et anno regis babilo
nis qui suã sapiam frequẽt onsam ut pz ex
dis in ysa. li. no erat destructũ adhuc regnũ
babilonis p ℣ssy. et ℣t ℣ Erat gedeon idolũ
hic describit ysti storia. ℣ belus et draconis m q
oñdit dumel est triquetus ydolatrie sicut sũ
suo oñsit. ℣t p sequitur luxuriose ℣t audit in du
ac ptes q primo oñdit dumel audacia ad q
defendẽdũ audna et fidei zelo. 2o eius q statim ad
sustinẽdũ adiuua in mortis periculo ibi ℣ dñ eũ
audisset ℣ babilonij prima adhuc in duos q
primo oñdit dumel audacia obligãdo se ad tali
onẽ mortis in belis destructõe. 2o ingẽdo se in
pticlo mercenariis in draconis mẽsercõe. ℣t e
rit draco ℣ circa primũ quatuor tangũt fimosus
accusatio. 2o erroris accusatio disquisitio. 3o ℣t ma
tus rex. 2o disquisitio mortis fam et ignis. 3o in
uentio et extinctio. 4o qui occidit illos. ℣ circa p
mũ desiderandũ. 2o q ydola inuenit ortũ a tpe
nim regis ℣ assyror. qui mortuo suo pẽ. belo
nomẽ fecit ymaginẽ pile ad siñ gsolationis
et ei deferebat ẽñ honorẽ et reuerentiã q gsu
getalis ad quẽ q rebat et ex hoc honores re
perit dimittẽ honorẽ impendẽ illi ymagini. ℣ ad hꝰ
aũt simulatiõem in duob locis fecerũt ingẽtes
suos amicos et mortuos. ℣t eis impẽdebãt
honores ℣t sicut ydola fulcrata st ad templũ
ydoli ipius belis ppe ita ex eo nõiata st q p
mũ ydolũ poatũ et bdus sicut voluit ille q
quo fom est ydolũ ℣ alij aũt gsimiliter nõiauerũt
q aliqu nõiauerũt ydolũ suũ belim aliqu
bel aliqu belsebuc et aliqu baal apud ba
bilonios vo vocabãt bel et hoc ẽ qd dicit hos
℣t erat q ydolũ apud babilonios nomẽ bel et
impẽdebãt in eo sic de talẽ duodecim pila e
summa tabulata ℣ arabica e gen mensure co
tinẽs tres modios sic aũ quilibet istorum modi hꝰ
accepto nõ ligit p studiũ q quilibet modi
variat sm diuisas cubitales et tunc sed possit
aliqd giẽtimare p linã sequentem ℣ ille ei 12. cubi

bec grmelitã q. modios furine et tñ suadebãt
quilibet sufficebat scitotibz belis et familie eoz q
diuitis fuisse. ℣o. mfin eodẽ cap. ℣ Unus q amplioris
sex ℣ amphora e vas quadratũ ignis duas anfas
ad modũ auriũ ut dicat ysid. 16. ethy. ℣t ℣ Amphy
on apud grecos tenet pedem q dicitur de vino et
tritico nõ accipit sed ut pz in grecismo sed cauẽ p
ista mẽsura quilibet aũt ℣ amphoram teneat apud
babilonios de quibz e hic sermo nõ ligit p ter
tiam mẽ in libro ℣t sed ut p grecismum sm sufficientiã
ppõnaz quibz administrabat illud vinũ sicut
dixi e de summa ℣ ex q colebat eũ ℟ credes
aliqd dimittẽ e in eo ex dicta questiõe omnes eã
gentes dixisse et quemadmodum supius ysa
iam et ideo omnia miracula precedentia veritatẽ hu
manã sm rem celebrat ut deos quos dixi
adorabat deũ suũ. i. dixi celi qui dicat sit deus
omnium p creatorem dr in deus dumel spabat p el
in spalem. ℣ sequit ℣ Non solo ydola vana q
in talibz michi pt ee dimittes eã sint mfria ip
mea sicut quedã opa humana sed vere te dñm
q ipe formabit vita eã des sit sua intelligẽ
qd est nobilissimũ vnie ut ligit. vi. methaphi
℣t erã deus vita effluens causans in alijs vitã
et motũ ut dr Act. 17. In ipo vivimus moveñ
et sumꝰ ℣t ligit psalterium omne cyrme q pt oia
ad michilũ redigẽ sicut de michilo evenit oia
℣t dicit ei ℣ ex none tibi videt ee bel deus vi
uẽs. 2o ℣ Argumẽtãi aũt sumit q vivat ex qnes
tione q. michil causes vita comedit aũt sit actus
aiẽ vegetatiue. ℣t aut dumel me erres rex alle i
tinsanus luxurios e ẽñ et p ghẽ nõ ligit vitã nec
vsitata nr humanã naturam alitũ sustinẽtia et st
pz primũ. s. erroris accusatos p dumele. ℣ Et
matꝰ ℣ rex. hic comi ponit errores accusati dis
quisitos et hoc e qd dicit ℣t matus e ℣ rex et hoc
fuit q ille expẽse fiebãt de bursa regis et a
lia munera sacerdotũ vl a ciuitate ppli et sic erãt i
gnamen regum hꝰ eñ fuit obpriatũ apud oẽs
gentes qñ de una generatõ q sacerdotes vacantes
diuino cultui recipiebãt munera a ciuitate ppli vl
ab aliq qui petit gratiã vñ dr gen. 24. q sa
cerdotes expulsi non st apulsi vendẽ posse sua
suas tpe fames q eis victualia plerumq ex
hortis publicis. qd sequit pz in hoc vsq; ℣t tu
rex pone escas sup mensam aũ ℣ aual et vinũ
mistũ. i. tempora aqua sm modũ illi ẽ ive m q
ppe vim fortitudinẽ nõ bibit sine aqua ℣t clau
de ostiũ et signa annulo tuo hic eñ erat modꝰ
signandi antiquitꝰ ut ligit hest. 8. erat in annulo
illo erat ymago sculpta ℣ sequit ℣ Contempsitq

aūt ly° ē p̄ multo ſ̄ſcabant ſtare ſtein ablucōem
et aū ſlēre aū dicat Quia ſcauerūt ſb̄ mēſa abſtō
dentiū aūtiū ad quē vemebāt p̄ viam ſlēterminacā
de domibz in quibz manebāt extra templū qđ
de leui fieri potāt in ciuitate babiloīca q̄ nō e
rat īſtructa nſi valde diffuſe q. ut dicūt ē ē ē.
cap° ciuitatis babilo[n]ie tenebat octo leucas in q̄
drā ita q̄ mutuo ātatem erāt agri et vinee et
ſilua in quibz creſcebāt diuerſa genera de quibz po
terāt diu vite obſidiones tpe. ¶ Fuit ē autem
hic pomt̄ inquiſitor erroris nuncio qui poſtq̄
ingreſſi ſt̄. ſ. ſacerdotes de templo p̄cepit p̄mos ſu
os q. ſuos et extulerūt cibos et p totū templū
arbitrati coram rege ad ly°t ut ederet rex nul
loſte q nulla veſtigia erāt ibi q̄ crederet de te
plo Et ſignatū eſt oſtiū ut p ly°t deprehenden
tur p aliā viam intraſſe qđ ſequit̄ p̄z i lia
vſp in Et tm̄ q̄ cū aperuſſent oſtiū irruit rex
mensam ad videnđ ſi abaria erāt cōmeſta Et
clamauit voce magna ad laudandū deū ſuū
magnificās Bel qui vere qui talia cōmeſta
videt erā mēſam vacuā credebat q totū cō
mediſſet Et nō ē apud te dolus quiſq̄ i. nl
la fraudulēta qua Damel tū affirmabat Et
ait Damel de regis ſimplicitate et timuit re
gem ne mēdacem in tra deū videret veſtigia
eoz qui de nocte intrauerāt ad cōmedendū ea q̄
erāt poſita ſup̄ mēſam ꝙt qđ ſequit̄ Et dixit
ſacz Damel Exi paululū tecū īſidiatores aūdite cui veſti
gia ſūt ly°t Et dixit Rex vident̄ veſtigia viroz
ac mlierū et īfantiū veſtigia mſculoū a veſti
gijs viroz diſtinguit p̄ q̄titatē pedis q̄ mioz
ē m pius q̄ m viris veſtigia ē mlierū diſtin
ta a veſtigijs viroz p figurā q̄ mlieres in ter
illa lynt calcamēta altius figūe Iuxta ē rex
q p cinctū ſignū cognouit ſplitatem ſacerdotum.
¶ Tūc aſſiluerūt Rex et tūq̄ quoſtos et om̄
dunt abſtondita oſtiola q̄ fuerūt poſita in q̄
bz et aſcendūt ad talia venelandū ¶ De
inde dixit rex ſpūs ſcī qui loquit̄ pomt̄ erroris inuēta ex ſtir
patis p̄ mortē ſacerdotum et deſtructionē ydoli
et templi et ly°t ē qđ dicit ly°t Tandē dixit rex
ſacerdotibz ſi non inuenerit mendacium ſuū
ſi ſacerdotes p̄cepit Et ſi inuenerit mendacium Daniel
ad faciendū mēdacū q̄ q̄ vellet qui ſbuerat eū
ydolū gmuniēdo et templū eis deſtruendo ¶
Et erant draco ſ̄pens in loco illo et colebāt eū babilonij
q. ſiquidē dicebāt ly°t ē deus viuēs nō potāt aūt dice
re de dracone q̄n ly°t vitā Dixit p̄ Damel ad
q. ipē ē deus viuēs nō. n. negauit Damel
draconē ly°t vitā ſimpliciter ſ̄ negauit ipm
ly°t vitam dinam q. ſolus deus ē vita p̄m
p eēncia a q° oīa alia vmificāt̄ ut ſup̄dictū
ē eodē cap°. ¶ Tu aūt ſpōnt̄ ipius draco
mo tuaſio Et p̄mo petit Damel ly°t tuaſionē
licētiā Tu aūt rex da mihi ptatem. et licētiā
ſlenq̄ nullo me impediat et miſticā draco
nē abſq; gladio et ſuſte qđ nō videt̄ poſſi le
nſi diuinā virtute ꝙt ly°t ſequit̄ Et ait rex do
tibi Tulit q̄ Damel pīx et adipē et pilos ꝛc
ꝙt̄ eis coctum pīgnedis taleſtē libenter accep
ille draco maſſā illā ſibi pictam et dirup
tus ē draco q. aū momordiſſet maſſā illam
dentes eius miſcluit ſē ꝙt̄ pīx et pilos ſic q
nō potāt os apire et maſſā illā maſticare
et p q̄us nō potāt reſpirare et q. ē aūl valde
taliū qđ p̄z p effectū q. aliqui p os emittit
fulmē aliqui ignē idō irrupto ē ventr eius ꝙt̄ de
finū reſpirationis Et ait Damel ecce quē cole
batis. q. d. p effectū p̄z q nō erat deus nī ali
qđ dinū erat in eo ¶ Qđ aū audiſſet Rex ſe
ſtulit̄ Damel eſtimata in ſuſtinēdo aduſa Et
irruit̄ in duas pres q. p̄mo deſtruit̄ magni
tudo pene ſibi inflicta ſ̄ modo liberationis
diuine ibi Erat aūt Ydumee Circa p̄mū
et ly°t ē qđ dicit̄ lyc Et erant draco magnus in
loco illo. i. in babilone in q̄dam templo in q lo
tus ſbtrahamq; erat Et colebāt eū babilonij
q. ſiquidē dicebāt ly°t ē qđ ly°nes videbāt inſlitū q̄
et mirabile credēs ly°is virtute reputabāt illū
tanq̄ deū Rodus aūt volendi ut dicūt aliqui e
rat p quietā inſtā de cornu virulmo plena e
qua ido dicebāt pdaulia ab pdere qđ ē aqua
Tradores aūt templi pauebāt pdolia regis et
ſic reddebāt ſpmeū tribile ad quē exercitatq̄ da
to emittebat aliqui fumū aliqui ignē q ly°
nes vulgares videntes reputabāt illud q̄
ſacrū et ſic mclinate ad tram adorabāt q. t
ly°t decepti erāt a ſacerdotibz colentibz illū dra
conē ꝓter questū tpalem quē inde reportabāt
Et ſimiliter aliqui fit m exta maxia decepto
rū in miraculū fratis a ſacerdotibz p eis adlpe
tibz ꝙt̄ lucrū tpale et talia ſūt exſtirpanda
a vobis plantis ſicut illa exſtirpata ſūt a da
niele Et dixit rex Ydumee Exce nō potes dice
q. ly°t nō ſit de vmeis adora q. eū Exaſpa
uerat ſe Damel ut viſū eſt de ordine leonis p
ly°t q. nō erat deus vmeis nō potāt aūt dice
de dracone q̄n ly°t vitā Dixit p̄ Damel ad
q. ipē ē deus vmeis nō. n. negauit Damel
draconē ly°t vitā ſimpliciter ſ̄ negauit ipm
ly°t vitam dinam q. ſolus deus ē vita p̄m
p eēncia a q° oīa alia vmificāt̄ ut ſup̄dictū
ē eodē cap°. ¶ Tu aūt ſpōnt̄ ipius draco
mo tuaſio Et p̄mo petit Damel ly°t tuaſionē
licētiā Tu aūt rex da mihi ptatem. et licētiā
ſlenq̄ nullo me impediat et miſticā draco
nē abſq; gladio et ſuſte qđ nō videt̄ poſſi le
nſi dinā virtute ꝙt ly°t ſequit̄ Et ait rex do
tibi Tulit q̄ Damel pīx et adipē et pilos ꝛc
ꝙt̄ eis coctum pīgnedis taleſtē libenter accep
ille draco maſſā illā ſibi pictam et dirup
tus ē draco q. aū momordiſſet maſſā illam
dentes eius miſcluit ſē ꝙt̄ pīx et pilos ſic q
nō potāt os apire et maſſā illā maſticare
et p q̄us nō potāt reſpirare et q. ē aūl valde
taliū qđ p̄z p effectū q. aliqui p os emittit
fulmē aliqui ignē idō irrupto ē ventr eius ꝙt̄ de
finū reſpirationis Et ait Damel ecce quē cole
batis. q. d. p effectū p̄z q nō erat deus nī ali
qđ dinū erat in eo ¶ Qđ aū audiſſet Rex ſe
ſtulit̄ Damel eſtimata in ſuſtinēdo aduſa Et
irruit̄ in duas pres q. p̄mo deſtruit̄ magni
tudo pene ſibi inflicta ſ̄ modo liberationis
diuine ibi Erat aūt Ydumee Circa p̄mū

aditend q dup^x pena fuit mflicta dnicli vna
fuit pena mortis qñ missꝰ ē in low leonū ut
ab ꝓpīs deuoraret^z z^t fuit pena fames q^a sbitaē
tus ē ea oñib^s alijs ut sī leones eū nō tangeret
fūlē fame pdiuret^z et ipe ē qđ dr hic q^s eū
audisset babilonij s^l Relus destructorē et dra
conis mfectorē ꝙ ipm dnicle indignati sūt
velemēt^r coepta et mata ꝙ sacdotes qui ꝙ illo
ritu zelabāt q^a inde viuebant n^c fuit mirū
si cto indigna fuerūt q^a dnicle qui erat alien
gena et alteri^9 legis eū edt inde^9 natē et con
tyrata sī adrio regē q^a sua ē q^modo et redito
ipli q^a eū ꝙ ꝓdis Judeus ē rex. q. d. apsta
ta ā a lege et ritu suo et regū ꝓdecessoꝝ qđ
plurī ꝙ fem Rel destruxit draconē mfecit
q^a dedit ptātem suadēdi ipi dnicli q erat inde^9
et ꝙquer^t Unde nobi dnicle ut moiat^r s^l ab
eq^l mīstaem^r te et domū tuā et familiā tuā
vidit q^d rex q^d mouer^t m eū velemēt^r q^a fuor
multitudīs auctate ē valde mīabil^r et pcelsꝰ
nēcitate oppssꝰ tradidit eis dnicle nō em
potuit rex ita cto q^d facere cū ad tolyben
dū milītudīs gaitate impetū et ideo oportebat
q^d eis tradet dnicle l^r q^d moiet^r eū tota fa
milia sua Item videbat^r q^d ipō mortuo dnicl
nō euadet^r morte q^a ꝙ ipm insurgebat q^d
regem militudo eu^s moī d^r malū videbat^r ꝑ
ma fuade q^d sol^s dnicl tradet^r morti q^d q ipe
et rex et tota familia sua morient^r id^o tanq^
mmi^s malū sm sua ēstātiā tradidit eis
dnicle et marie q^a confidebat ipm ꝙ dina
potentia liberare sicut audiuerat liberatoē
sancte dnicl^i de cammo ignis Cui miserit
eū in lacū leonū Et erat ibi sex dieb^s tex
ly^s pz q ly^s missio dnicl^i in lacū ē alia ab illa
q^d sta ē tpe Darij ut dom ē b ca^o v^o. q^a nō fuit
tuō in lacū msi ꝙ vna noctem ut pz ibide hic
aut dr fuisse in lacu ꝙ sex dies Simili ly^s pz
alia rone q^a ea q^e fuit posita in lacu tpe Da
rij fuit ꝓposita sīla tūstressio regis edicti qui
ut ibidem dr posuerat edm ut nulls petet aliq
a do V^o a homie msi a rege vsq ad xxx. dies Da
nicl aut mfm illud tps iuenit^r ē adorare deū qui
qs^ missꝰ fuit in lacū leonū Ea q^e dicit hic
posita in lacu leonū ē alia. s^l destructio Bel
et mfectio draconis. Posuit in lacu ꝛc hic
tangit^r pena fames q^a dnicl dimissꝰ ē de la
cu ꝙ sex dies nāles sine cibo Item leombz dene
gatus ē cibo q^d ictus ut eū^s deuoraret dnicle

Erat aut Abbacuck hic cōmr ponit^r ipi^s
dnicl^i libenter et primo ponit^r liberatio ei^s a
pena famis 2° a pena missionis in lacū ibi

Venit q^d Rex. In pma pte dr sic. Erat aut Abba
cuck qđa in Judea hic ē vn^s de ꝓphetis ut vi
det^r Jerem^s Mi placuit sententia Regis ꝙ occidat pul
mentū et mittat panē in alueolo ꝛc nomē
ē vasis fū ad reportandū cibos et dr ex similitudīe
alui i. ventris vbi cibi reponunt^r ut mōde alimē
ta ad singla mēbra virtute caloris mālis defert^r
diatꝝ antiphō dñi ad Abbacuck Ser grandiū qđ
licēs in babilone dnicle q. d. ipe mdigret cibi
ē ei denegatꝰ Et dixit Abbacuck Dñe babilo
nem nō vidi et ido nesciem illuc ire Et lacū nes
cio tuto q^d iam ceū in babilone nesciēt dnicle
lem mittere ita dixit se excusando Et apphen
dit eū angel^s dñi in vertice ej^s Angel^s aut appe
llat in ozpe assumpto et ido dr apphendisse ca
put q^a posuit manū sup caput ej^s portauit
eū capillo capitis sui nō ē sic intelligēdū q^d
virtus angelica solēmō tangēt capillos ej^s sed
totū corpus Si ly dr q^a posuit manū sup caput
ej^s ut deū ē Posuitꝰ eū in babilone sup lacū
in mpetu spūs sui. i. virtutis sue n^c ē mirū si
angel^s portauit ysaiēm p tm spatiū tie in
modico tpe q^a vir^s angel^s revoluit ozbē celes
tē in vno die ad quē tota tra quarta nō est
ms qñ pūctꝰ sequit^r Et dnicl aut Recordatus
es mei dñe p^r eā blīdixerat deū q^d sumet cibū
licet ē gsuetudo laudabil. Venit q^d Ihesus po
nit^r libentius dnicl^i de lacu eū dr venit q^d ter
die vij^a. q^a dnicl erat ordīnatꝰ ad hoc q^d sta
ret ibi p sex dies nāles ut lugeret dnicle gibi
bilit credebat ipm mortuū Et ecce dnicl^s ꝑ
dens viu^s et sān^s Et exclamauit rex voce magna
q^d ipse ē dns deus dnicl^i Visō eū miraculo sta
tim magnificauit dnam potentiā et extulit eū
de lacu ita eū timuerunt seditiōs ppli et maxime
q^a videbāt q^d effectū virtutis ipius dei pozro illi
qui p^dictos ei^s ca fuerāt mandato multitudies
ppli ad pdem clamorem et sedītionem Intromi
sit in lacū illud eū fuit usitū sm legē tali
ones ex q^o declarata erat ultrix dnicl^i Et
deuozati sū in mōmēto in q^a apparuit saluatio
dnicl^i magis miraculosa Hunc rex ait pa
uebāt insidiantes ꝛc Visō eū miraculo p̄dicto
rex voluit magnificare dnam potentiam nō so
lū in babilone sed in oī regno sīli dicto et ipse
ē qđ dr hic paucat. i. timebat blasphemare hū
tantes in vniuersam tram ꝓphete ē ad exprīme
dū magnitudinem sui regni q^a nō omēs tal erat
sīli sūdicta deū deus dnicl^i licet eū sic de Jonā
dr^t hic deus dnicl^i p spūalem cultū et q^a
ipm dnicl spūlē saluauerunt p cudes mīraculi
et hoc ē qđ sūdr. Ultima ipe est libenter

saluatoz fuaens signa et opa sup̃ naturã p que homĩes inducũt ad cognoscendũ diuinã excellẽtiã q diuã potẽtiã et mã cognita ẽt in ubertatẽ dñicis et sua iustitiã in suoz accusatoz deuoratõe et p hoc vocat gẽtiliũ et pplũ a sbiectõ fuit inductõ ad laudandũ cũ quẽ bñdicũs in stã stoz Amen. et stoz fma deo gratias.

Explicat postilla Nicolai de lyra sup Dumeler

Ptinet ad carthusienses ppe tĩcetũ quẽ scribi fecat aygr̃ Otto ducũ amoicq sc̃a martimi tĩcetenſ p q mõchis ac pzioz hui dom

497

z Kon. Leen. O. 20 4

V.D. 8

OVERDRUK UIT „HET BOEK"

'S-GRAVENHAGE - MARTINUS NIJHOFF

XI (1922).

3 B 5

Oudste aanzicht in hs. 358(4 H5) f. 32r.

DE MINIATUUR „MORALISACIO SERAPH (CHERUB)" IN HANDSCHRIFT UB. UTRECHT 252.

Als aanvulling op haar lijst der met miniaturen versierde handschriften van de Universiteitsbibliotheek te Utrecht, verleden jaar in dit tijdschrift gepubliceerd, heeft Mej. Dr. J. Hintzen later nog gewezen op hs. 252, dat een aantal miniaturen bevat, waarvan zij zelf er een gereproduceerd heeft, en Prof. A. W. Byvanck twee andere[1]. Het meest belangwekkend daarvan zijn het door Byvanck (en Hoogewerff) gereproduceerde portret van Nicolaus de Lyra, wiens Postillae in prophetas majores et minores in het handschrift vervat zijn, en de Moralisacio Seraph, welke door Mej. Hintzen werd afgebeeld. Deze twee miniaturen bevinden zich op twee tegenover elkander liggende bladzijden van het handschrift, de Moralisacio op fol. 43b, het portret van Nic. de Lyra op fol. 44a.

De minderbroeder Nic. de Lyra, ook zonder meer „Lyranus" geheeten, overleed in 1340, en was de populairste Schriftverklaarder van de latere middeleeuwen. Zijn voornaamste verdienste is, dat hij tegenover het al te veelvuldig gebruik, dat de middeleeuwsche Bijbelexegeten maakten van den allegorischen, tropologischen en anagogischen zin der Schriftwoorden, de waarde en de noodzakelijkheid van den letterlijken zin (sensus litteralis) op den voorgrond heeft gesteld. Daaraan is ook het ontstaan te danken van het versje: Si Lyra non lyrasset, Lutherus non saltasset. Waarmee men wil zeggen, dat Luther's talentvolle Bijbelvertaling voor een groot gedeelte steunt op den exegetischen arbeid van Nic. de Lyra.

De miniatuur, welke het portret van Nic. de Lyra geeft, staat in

1) Zie J. Hintzen, De geminieerde handschriften der Utrechtsche UB. (Het Boek, X, 1921, blz. 1-13. Met 4 reproducties). — J. Hintzen, Handschrift 252 der Utrechtsche UB. (t. a. p., blz. 263-4. Met 1 reproductie). — A. W. Byvanck, De verluchte handschriften der UB. te Utrecht (Oudheidkundig Jaarboek, 3e serie van het Bulletin van den Ned. Oudheidkundigen Bond, Jg. I, Utrecht 1921, blz. 223-232. Met 3 reproducties). — A. W. Byvanck en G. J. Hoogewerff, Noord-Nederlandsche miniaturen ('s-Gravenhage 1921), afl. 1/2, pl. 5.

genoemd handschrift vóór den Prologus super Ysaiam prophetam. Lyranus wordt daar afgebeeld in een moeilijk als zoodanig te herkennen minderbroederspij van de toen gebruikelijke grijze kleur, en zittende op zonderling gevormde rotsen of bergen, welke begroeid zijn met al even zonderlinge boomen[1]. Waarom de man juist hier, bij 't begin van Isaias, is afgebeeld, terwijl hij toch den heelen Bijbel gepostilleerd heeft, is óók niet duidelijk. Voor 't naast vermoed ik, dat het de oorspronkelijke bedoeling van den schrijver van het handschrift is geweest, dat de Moralisacio Seraph zou worden geteekend op fol. 44a, doch dat de verluchter de ruimte te klein vond — dat is ze inderdaad; ze beslaat nog niet de helft van de bladzijde — en daarom de Moralisacio geplaatst heeft op de voorgaande bladzijde, die geheel vrij was, en de kleinere ruimte bij gebrek aan een passend thema gevuld heeft met een voorstelling van Nic. de Lyra.

Doch wat ervan zij, een en ander doet niets af aan het feit, door Mej. Hintzen aangeduid, en door Dr. Byvanck nader toegelicht, dat beide miniaturen afkomstig zijn uit Utrecht, en wel uit hetzelfde atelier als de miniaturen der Nederlandsche Historiebijbels van 1430. Met welk jaar volkomen klopt het jaar, waarin het Lyranushandschrift is geschreven en versierd; want blijkens gegevens, in het handschrift zelf aanwezig, moet dat in 1423-1425 gebeurd zijn.

De Moralisacio Seraph, welke in de door Mej. Hintzen gegeven reproductie (bijna $^2/_3$ der ware grootte) hier wordt herhaald, daar wij ze bij onze beschouwingen noodig hebben, geeft boomen en bergen van hetzelfde fabrikaat als op de miniatuur van Nic. de Lyra. De engel met zijn zes vleugels, ieder van vijf veeren, heeft echter, op den keper beschouwd, even weinig, of liever: nog minder te maken met de profetieën van Isaias als het portret van Lyranus.

Er bestaat alleen een uitwendig verband, en dan nog zeer los.

Om zijn lezers voorloopig in het onderwerp in te leiden, beschrijft Isaias in zijn eerste vijf hoofdstukken 'n aantal profetische visioenen, en verhaalt dan in Cap. VI wat eigenlijk in Cap. I had moeten staan: dat hij de Majesteit des Heeren heeft gezien, en zich diep onwaardig voelde om uit Diens naam te spreken. Maar nadat een van de Serafijnen, die hij rondom den Heer zag, hem de lippen had gezuiverd met een gloeienden steen, bood hij zich den Heer aan om te profe-

1) Zie de reproductie bij Byvanck, 225. Ze is daar tot 7/8 van het origineel gereduceerd. Dito bij Byvanck-Hoogewerff, pl. 5. — De toenmalige grijze kleur der minderbroederspij werd in den loop der 17e eeuw vervangen door de bruine. De vroegere grijze kleur leeft nog voort in het Engelsche „Grey Friars", en maakt bijv. ook duidelijk, hoe Marnix van Sint Aldegonde kon beweren, dat de Minderbroeders „graeu syn als esels".

teeren. De miniatuur stelt nu een van die Serafijnen voor, omtrent wier gestalte en vorm Isaias in vers 1-3 het volgende zegt:

1. In het jaar, waarin koning Ozias stierf, zag ik den Heer gezeten op een hoogen en verheven troon, en wat daar beneden was vulde den tempel (Hebr.: de lange sleep van Gods koninklijken mantel bedekte den vloer van den tempel).

2. Serafijnen stonden daar boven; zes vleugelen had de eene en zes vleugelen de andere (d. i.: zij hadden allen zes vleugelen). Met twee bedekten zij zijn (Hebr. beter: hun) aangezicht, en met twee bedekten zij zijne (hunne) voeten, en met twee vlogen zij.

3. En zij riepen, de een tot den ander, en zeiden: Heilig, heilig, heilig is de Heer de God der heerscharen . . . . . .

De miniatuur gaat echter veel verder dan de beschrijving bij Isaias. Wel heeft de serafijn de zes vereischte vleugels, waarvan de twee bovenste, om geen al te malle voorstelling te geven, het aangezicht niet bedekken, doch het alleen min of meer overhuiven; maar van alles wat op en bij die vleugels geschreven staat, vindt men bij Isaias niets. Want het is allemaal ontleend aan . . . . het traktaat „De sex alis Cherubim" van Alanus de Insulis (van Rijssel), een Cisterciënser die in 1202 stierf. En eigenaardig is daarbij, dat er bij Alanus sprake is van een Cherubijn, terwijl hij het eigenlijk over een Serafijn moest hebben.

Deze laatste bijzonderheid schijnt van weinig belang, maar in het licht der middeleeuwsche literatuurgeschiedenis is zij zeer merkwaardig. Er bestaat namelijk in de middeleeuwsche theologische litteratuur naast De sex alis Cherubim van Alanus, ook een traktaat De sex alis Seraphim van den H. Bonaventura († 1274). Dit laatste behandelt onder de allegorie van zes vleugels, de zes eigenschappen, resp. gaven, die een overste behoort te bezitten, nl.:

1. Zelus justitiae
2. Pietas
3. Patientia
4. Vita exemplaris
5. Circumspecta discretio
6. Devotio ad Deum[1].

In deze vleugels zit dus de „Moralisacio Seraph" zooals de middeleeuwsche litteratuur die kende; doch zij verschilt hemelsbreed van die, welke wij in het Utrechtsche handschrift aantreffen. Feitelijk is dan ook de Utrechtsche miniatuur niet, zooals er met groote letters

1) De oudste uitgave verscheen in: S. Bonaventurae Opuscula, Argentinae [Dr. van den Jordanus van 1483 (= G. Husner)], 18 Dec. 1495 (Hain *3468), Pars II, fol. CCCXLIa2-CCCXLIXb2. De nieuwste bevindt zich in S. Bonaventurae opera omnia, VIII (Quaracchi 1898), p. 131-151.

onder staat, een Moralisacio Seraph, waarvan men dan den oorsprong bij Bonaventura zou zoeken, maar het is de Moralisacio Cherub, die door Alanus wordt beschreven. Deze Moralisacio Cherub vormt een traditioneele voorstelling, die in verschillende handschriften van Alanus weliswaar voor het gemak is weggelaten, maar die toch zulk een taai leven heeft gehad, dat ze in de drukken is overgegaan, en zelfs nog ten jare 1855 in een eenigszins gemoderniseerden vorm is afgedrukt in deel 210 van Migne's Patrologia latina.

Nu komt de miniatuur, resp. gravure: Moralisacio Cherub in eenige oude drukken weliswaar voor op naam van Bonaventura, maar dat komt alleen dáárdoor, dat het werkje van Alanus, De sex alis Cherubim vroeger herhaaldelijk, met en benevens De sex alis Seraphim, aan Bonaventura werd toegeschreven. Zelfs staat de eerste gedrukte uitgave van De sex alis Cherubim op naam van Bonaventura, en nog wel in dezelfde verzameling van Bonaventura's Opuscula (Straatsburg 1495), waarin ook de eerste druk van diens echte De sex alis Seraphim is verschenen. Maar het opschrift luidt twijfelachtig: „Incipit tractatus de sex alis cherubin a beato Bonauentura editus, ab aliquibus Alano ascriptus"[1]. De volgende uitgaven der Opuscula van Bonaventura hebben het traktaat steeds nagedrukt, maar ook trouw melding gemaakt van de aanspraken van Alanus[2]. De nieuwste uitgave van Quaracchi heeft het werkje echter niet opgenomen, daar het zeker niet van Bonaventura is. Pater Fidelis a Fanna vond zelfs twee handschriften, te Cambridge en Parijs, die geschreven zijn vóórdat Bonaventura geboren, of althans in staat was iets te schrijven (12e-13e eeuw). Slechts in enkele jongere handschriften staat het op naam van Bonaventura en ook wel op Ambrosius of Bernardus; maar in 20 hss., waaronder de twee genoemde van de 12e-13e eeuw, wordt het toegeschreven aan een Alanus, dien men met Alanus de Insulis pleegt te identificeeren[3]. Alles bijeengenomen staat het dus vast, dat het traktaat De sex alis Cherubim, en in zekeren zin ook de daaruit ontstane miniatuur, aan Alanus moeten worden toegeschreven.

---

1) Deze vermelding van Alanus als vermoedelijken schrijver is in den Prologus (t. I, fol. 3b2; t. II, f. 3a2) weggelaten, ofschoon daar wel eenige litterair-critische aanmerkingen op andere opuscula worden gemaakt. De tekst is afgedrukt, t. II, fol. CCCXXXVIII(bis)b1-CCCXLIa2.

2) Bijv. S. Bonaventurae Opera omnia, t. VII, (Moguntiae 1609), p. 643-646 (deze uitgave is een herdruk van de zgn. editio Vaticana van 1588). — Opuscula S. Bonaventura (ex. ed. Vaticana), Lugduni 1619, t. II, p. 665-668, enz. enz.

3) Zie [Fidelis a Fanna], Ratio novae collectionis operum ... S. Bonaventurae (Taurini 1874), p. 185 s.; cf. p. 37, n. 91. — S. Bonaventurae opp. omn. VIII (Quaracchi 1898), p. CXI, n. 7; X (1902), p. 23, n. 34.

Reeds de genoemde eerste druk van Straatsburg 1495 heeft vóór het traktaat De sex alis Cherubim (fol. 338bis; niet genummerd) een mooie houtsnede, die precies dezelfde voorstelling geeft als de Utrechtsche miniatuur, nl. den cherubijn met 6 vleugels, en iedere vleugel bestaande uit 5 veeren, waarop de deugden zijn geschreven, die daardoor worden gesymboliseerd. Schreiber heeft deze houtsnee vergeten, ofschoon hij 28 exx. der Straatsburgsche editie opnoemt[1]. In latere Bonaventura-uitgaven is die voorstelling weggebleven; maar toen de bekende bio-bibliograaf der Cisterciënserorde, Karel de Visch, te Antwerpen in 1654 de werken van Alanus uitgaf, heeft hij de teekening van den Cherub met zijn vleugels enz. weer in eere hersteld door een mooie kopergravure van 255 × 160 mm., die geen naam van teekenaar of graveur draagt. En in den herdruk van Alanus' werken, welke Migne later uitgaf, wordt die gravure, doch veel minder mooi, herhaald[2].

Alanus geeft aan 't begin van zijn traktaat een vrij langen proloog (in de Bonaventura-uitgaven is die steeds weggelaten), waarin hij zeer druk doet over Cap. VI, vers 1-2 van Isaias, maar niet verklaart, waarom hij aan zijn werkje den titel geeft van De sex alis Cherubim, terwijl Isaias toch uitsluitend over Seraphim spreekt. Wellicht moet men de reden ervan dáárin zoeken, dat die plaats bij Isaias de eenige is van den Bijbel, waar het engelenkoor der Serafijnen wordt vermeld, terwijl overal elders in de Schrift het omringen van Gods Majesteit de taak is van de Cherubijnen, vooral bij den profeet Ezechiel (X. 1-20). Op het eind van zijn proloog noemt Alanus dan ook den naam van Ezechiel, maar ook niet meer dan den naam. Wanneer men de middeleeuwsche theologen, wanneer zij met allegorieën en mystische verklaringen gaan werken, wat àl te nauw bij hun woorden neemt, komt men gewoonlijk niet ver. Maar met den besten wil van de wereld kan ik aan den proloog van Alanus geen touw vastknoopen, althans wanneer men terecht wil komen bij de Cherubijnen.

---

1) W. L. Schreiber, Manuel de l'amateur de la gravure sur bois et sur métal au XV$_e$ siècle, V. 1 (Leipzig 1910), n. 3521. Onder genoemd nummer vermeldt Schreiber wel de gravure Arbor (beter: Lignum) vitae, die in Pars I en II op de keerzijde van het titelblad, en in Pars II ook op fol. CCCXXXIIb is afgedrukt. Schreiber noemt ze „une des meilleures (gravures) d'origine strasburgeoise; provient du même maître que les illustrations de la Nef des fous (van Seb. Brant)".

2) Alani Magni de Insulis Opera moralia, paraenetica et polemica. Studio Caroli de Visch (Antverpiae, ap. Guil. Lesteenium et Engelbertum Gymnicum, 1654), p. 172. De sex alis cherubim is daar afgedrukt p. 169-180. Herdruk in Patrologia latina, curante J. P. Migne, t. CCX (Parisiis 1855), col. 269-280. De cherubijn is afgebeeld col. 267-268.

Het traktaat zelf over de Sex alae laat daarentegen aan eenvoud en duidelijkheid niets te wenschen over, zoodat men onwillekeurig de vraag stelt, of de Proloog en het traktaat van denzelfden schrijver zijn. De zes vleugels worden ieder op zichzelf in verband gebracht met een act of deugd van het godsdienstig leven, en de vijf veeren waaruit iedere vleugel bestaat, geven vijf eigenschappen, respectievelijk: vereischten aan van den act of deugd, die door den vleugel wordt verzinnebeeld. Hier volgt het schema der 6 Alae, ieder met hun 5 Pennae, zooals het te distilleeren is uit den tekst van Alanus, naar de aangehaalde uitgave van De Visch:

I. CONFESSIO.
1. Veritas
2. Integritas
3. Firmitas
4. Humilitas
5. Simplicitas

II. SATISFACTIO.
1. Peccati abrenuntiatio
2. Lacrymarum effusio
3. Carnis maceratio
4. Eleemosynarum largitio
5. Orationis devotio

III. CARNIS MUNDITIA.
1. Visus pudicitia
2. Auditus castimonia
3. Olfactus modestia
4. Gustus temperantia
5. Tactus sanctimonia

IV. PURITAS MENTIS.
1. Affectus sinceri rectitudo
2. Mentis in Domino delectatio
3. Munda et ordinata cogitatio
4. Voluntatis sanctitudo
5. Simplex et pura intentio

V. DILECTIO PROXIMI.
1. Nulli nocere verbo vel opere
2. Omnibus prodesse verbo et opere
3. (Propter amicum damna non sentire)
4. Animam pro fratre ponere
5. In his perseverare

VI. DILECTIO DEI.
1. Aliud quam Deum non concupiscere
2. Sua distribuere
3. Nil sibi reservare sed omnia relinquere
4. Seipsum abnegare
5. In his perseverare

Daarna volgt een korte epiloog:

Hae sunt alae de quibus Psalmista ait: Sub umbra alarum tuarum protege me, a facie impiorum qui me afflixerunt [Ps. 16. 8]. Item: In umbra alarum tuarum sperabo, donec transeat iniquitas [Ps. 56. 2]. Hae sunt pennae de quibus idem Psalmista ait: Quis dabit mihi pennas sicut columbae, et volabo, et requiescam [Ps. 54. 7]. Volabo inquit, terrena deserens, caelestia appetens, et requiescam vera libertate, aeterna fruens beatitudine. Amen.

Behoudens enkele vrij onbeduidende varianten komt bovenstaand schema, welks bewoordingen ik geheel op eigen gelegenheid uit den tekst van Alanus heb opgediept, geheel overeen met de opschrif-

ten, die zich op de Utrechtsche miniatuur bevinden. Alleen zij opgemerkt, dat de teekenaar van de miniatuur zich vergist heeft, en de opschriften van de Alae V en VI: Dilectio proximi en Dilectio dei, heeft verwisseld. Wat op de Pennae van V en VI staat is echter in orde. Ook de houtsnee in de Opuscula van Bonaventura (Straatsburg 1495) is bijna geheel gelijk aan de miniatuur, evenals de kopergravure bij De Visch, en natuurlijk ook de copie daarvan bij Migne. De epiloog van Alanus komt echter alleen op de Utrechtsche miniatuur voor (die uitvoerige tekst, onderaan); op de twee (drie) andere voorstellingen is dat stuk weggelaten.

Soms wist Alanus zelf niet, hoe hij in zijn traktaat een of andere onderverdeeling met een paar korte woorden zou aangeven. Zoo heet Ala V, Penna 3 bij hem (p. 180): „Tertia penna est, rerum propter amicum consumptarum detrimenta non tantum non deflere, sed verae liberalitatis fortitudine non sentire. De beneficiorum in usus fratrum collatorum magnitudine semper gaudere in corde" (etc.). Knap man, die dat in een paar woorden samenvat. De Utrechtsche miniatuur maakt ervan: Nec dampna sentire propter cristum. De Bonaventurahoutsnee: Rerum detrimenta non sentire. De kopergravure van De Visch: Propter amicum damna non sentire. Met een variant op een oud volksliedje zou ik hier kunnen zeggen: „Geen van de drie is naar mijn zin". Want alle drie zijn ze, in betrekking met wat Alanus bedoelt, even onduidelijk. Hierboven heb ik den tekst genomen van De Visch; die leek mij nog de beste.

Ook elders is de bedoeling verkeerd samengevat of onduidelijk. Zoo heet VI. 1 op de twee gravuren en de miniatuur: Aliena non concupiscere, wat in het theologische spraakgebruik beteekent: Eens anders goed niet begeeren. Maar Alanus bedoelt: Niets anders begeeren dan God, terwijl hij filosofisch en theologisch juist erbij voegt: „Haec est mobile huius amoris" (p. 180). Op de Utrechtsche miniatuur worden verder, tegen de twee andere afbeeldingen in, I. 4 en 5 en IV, 4 en 5 van plaats verwisseld. En zoo zijn er nog enkele andere verschillen, echter van geen wezenlijke beteekenis. Het grootste daarvan is, dat alleen de Utrechtsche miniatuur de vleugels I en III (heraldisch) links, II en IV rechts heeft staan. Op de andere voorstellingen staan ze andersom.

Wat hierboven omtrent de Alae en Pennae schematisch is aangegeven, wordt bij Alanus in kortere of langere zinnen toegelicht. Aan de Ala II, Satisfactio (de bij de Biecht [Ala I] te volbrengen penitentie) gaat zelfs een vrij verwarde oriënteering vooraf, waarvan blijk-

baar de bedoeling is, de Contritio (Berouw), het derde essentieele, zelfs zéér essentieele element van de Biecht, weg te werken, of liever, onder één hoedje te vangen met de Satisfactio. Alanus zat met die Contritio verlegen, omdat hij maar over 6 vleugels te beschikken had, en er vier van wilde reserveeren voor de deugden: Munditia carnis, Puritas mentis, Dilectio proximi en Dilectio dei, die hij nu eenmaal wilde noemen. Nog andere prutserijen merkt men in de onderverdeelingen op, bijv. V. 5 en VI. 5, die beide heeten: In his perseverare, een zeer goedkoope rubriek, die men over alle geestelijke beschouwingen kan rondstrooien, waar en zoo dikwijls men verkiest.

Uit Alanus is het zelfs niet duidelijk, wien hij bedoelt met den Cherub. Het schijnt, dat hij er God zelf mee wil voorstellen. Dat was ook min of meer consequent, wanneer men vasthoudt aan de lezing van de Vulgaat (v. 2): Duabus velabant faciem EJUS... pedes EJUS. Daarmee is dan God bedoeld. Doch zooals Nic. de Lyra reeds opmerkte, leest het Hebreeuwsch: faciem SUAM, pedes SUOS. Wat inderdaad veel redelijker is.

Alanus van Rijssel draagt den bijnaam „Magnus", en werd door de middeleeuwers geheeten „Doctor universalis". Beide titels heeft hij zeker niet te danken aan het werkje De sex alis cherubim. Er zit noch iets groots, noch iets universeels in. De middeleeuwsche theologische litteratuur bezit tientallen van ascetische werkjes van dezelfde makelij, die heel wat meer diepgang hebben. Dat het werkje van Alanus een vrij ruime verspreiding vond, zal dan ook wel meer hebben gelegen aan de voorliefde der middeleeuwers voor allerlei letterkundige knutselarijen, en zeker het meest aan de teekening van den Seraph, oftewel Cherub, die met zijn volbeschreven vleugels, vooral als hij mooi gekleurd is, inderdaad een aangenaam effect maakt.

Maar is het werkje De sex alis cherubim wel van Alanus Magnus, den schrijver van De planctu naturae, den Anti-Claudianus, het Liber parabolarum (Doctrinale altum), en andere vrij interessante werken in poëzie en proza?

Laten we voorloopig maar volharden in het goede geloof, door Casimir Oudin ons reeds op 't eind van de 17e eeuw ingeprent, dat er maar één Alanus de Insulis bestaan heeft, en niet twee, zooals bijv. Du Boulay had beweerd. Later is er misschien gelegenheid, om Alanus en zijn diverse bio-bibliografen definitief aan den tand te voelen.

fr. B. KRUITWAGEN,
O. F. M.

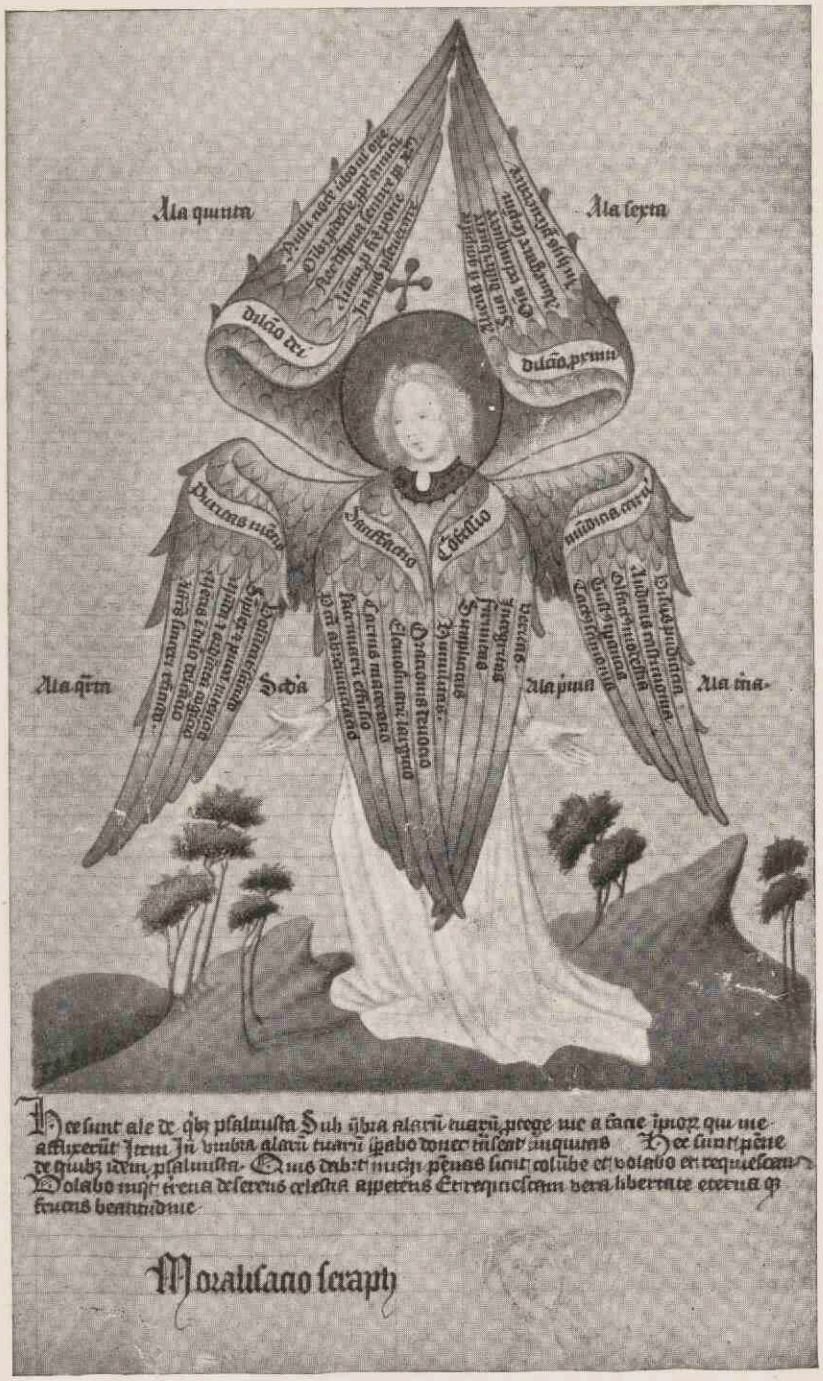

MORALISACIO SERAPH (Hs. UB. Utrecht, 252, fol. 43b).

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT TE UTRECHT
WITTEVROUWENSTRAAT 11 TELEFOON 12042

DIENST
DEPARTEMENT VAN ONDERWIJS,
KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Woorden in Nicolaus de Lyra
by Hs 73

No. 588.
DE BIBLIOTHECARIS DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT.
'26